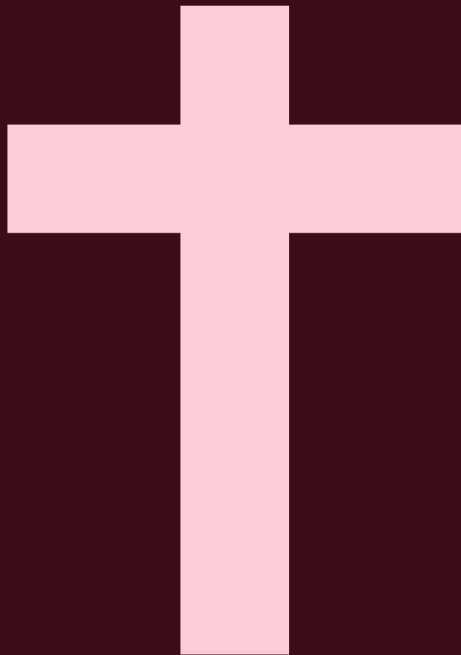

Le Devleskero Lav
Andre Romaňi Čhib
2019

romani, Carpathian: Le Devleskero Lav Andre Romaňi Čhib 2019
(New Testament+)

Le Devleskero Lav Andre Romaňi Čhib 2019

Romani, Carpathian: Le Devleskero Lav Andre Romaňi Čhib 2019 (New Testament+)

copyright © 2019 The Word for the World International and The Word for the World Slovakia

Language: Romanes

Contributor: Slovak Bible Society

Eastern Slovak Romani New Testament Plus Portions

The Word for the World International

Eastern Slovak Romani belongs to the larger cluster of dialects designated 'Carpathian Romani'. Roma people of Slovakia and the Czech Republic can read and understand the printed text. The audio is also understood by Roma in parts of Poland, Ukraine, and Romania.

Books of the Old Testament are being added as the translation of the Old Testament progresses. Audio of the whole New Testament is available.

The text and audio are accessible on Bible.com; Biblia.sk; Bible.is; Romani.global.bible.

For further information, please contact Project Manager Pierre van Vuuren at pvanvuuren@twftw.org.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2019-12-29

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

fb4d190f-4308-5aa8-bddb-58d53f07d849

Contents

1. Mojžišoskero	1
2. Mojžišoskero	61
4. Mojžišoskero	108
5. Mojžišoskero	157
Jozua	200
Sudcengero	227
Rut	256
1. Samueloskero	261
2. Samueloskero	299
1. Kralengero	333
2. Kralengero	370
1. Kronikengero	407
2. Kronikengero	443
Ezdraš	484
Nehemiaš	496
Ester	515
Jonaš	525
MATUŠ	528
MAREK	574
LUKAŠ	603
JAN	652
SKUTKI	687
RIMANENGE	733
1. KORINŤANENGE	753
2. KORINŤANENGE	772
GALAŤANENGE	785
EFEŽANENGE	792
FILIPANENGE	799
KOLOŠANENGE	804
1. TESALONIČANENGE	809
2. TESALONIČANENGE	813
1. TIMOTEOSKE	816
2. TIMOTEOSKE	822
TITOSKE	826
FILEMONOSKE	829
ŽIDENGE	831
JAKOB	845
1. PETER	850
2. PETER	856
1. JAN	860
2. JAN	865
3. JAN	866
JUDA	867
ZJAVEŇJE	869

O Genezis – O Ešebno Mojžišoskero Zvitkos

Sar o Del stvorindā o svetos

¹ Ešebnovarestar (peršovarestar) o Del stvorindā o ņebos the e phuv. ² Pre phuv na sas nič a na dičholas ņisar avri. O kalipen zaučharelās o paña a o Duchos le Devleskero pes hazdelas upral o paña.

O ešebno džives

³ O Del phendā: “Mi el o svetlos!” A sas o svetlos. ⁴ O Del dikhļa, hoj o svetlos hino lačo, a rozulađa (oddēlindā) o svetlos le kalipnastar. ⁵ O Del diña le svetloske nav “džives” a le kalipnaske diña nav “rat”. Sas rat a sas tosara – o ešebno džives.

O dujto džives

⁶ O Del phendā: “Mi el andro luftos (vzduchos) oda, so rozulavela o paña upral the telal.” ⁷ Avke pes oda the ačhila. ⁸ Ole bare thaneske andro luftos diña o Del nav “ņebos”. Sas rat a sas tosara – o dujto džives.

O trito džives

⁹ O Del phendā: “O paña, so hine tel o ņebos, pes mi zdžan pre jekh than a mi sikavel pes e šuki phuv.” Avke pes oda the ačhila. ¹⁰ O Del la šuka phuvake diña nav “phuv” a ole pañenge, so pes zgele pre jekh than, diña nav “moros”. O Del dikhļa, hoj oda hin mištes.

¹¹ Akor o Del phendā: “Mi barol pre phuv savore rastlini, so anena o semena, the ovocna stromi, so dena sako peskero ulipen.” Avke pes oda the ačhila. ¹² Pre phuv barile avri o rastlini, so anenas o semena, the ovocna stromi, so chudle te del peskero ulipen. O Del dikhļa, hoj oda hin mištes. ¹³ Sas rat a sas tosara – o trito džives.

O štarto džives

¹⁴ O Del phendā: “Mi en o svetli pro ņebos, hoj te rozulaven o džives la račatar, a mi sikaven o časi prekal o čhona, dživesa the berša. ¹⁵ Mi labon pro ņebos a mi el o vidnišagos pre phuv.” Avke the sas. ¹⁶ O Del kerđa duj bare svetli: O kham, hoj te labol prekal o džives, the o čhon prekal e rat. Kerđa the o čercheña. ¹⁷ O Del len thođa pro ņebos, hoj te švicinen pre phuv ¹⁸ prekal o džives the prekal e rat a te rozulaven (oddēlinen) o svetlos le kalipnastar. O Del dikhļa, hoj oda hin mištes. ¹⁹ Sas rat a sas tosara – o štarto džives.

O pandžto džives

²⁰ O Del phendā: “Mi pheraren pes o paña but ribenca the avre džvirinenca a o ņebos le čiriklenca.” ²¹ Avke o Del stvorindā savore moroskere džvirini the ribi, hoj te dživen andro moros, a stvorindā the savore čiriklen. A o Del dikhļa, hoj oda hin mištes. ²² O Del len požehñindā a phendā: “Zdžan pes a mi ulol tumendar buter a pheraren o paña andro moros. The le čiriklendar mi ulol buter pre phuv!” ²³ Sas rat a sas tosara – o pandžto džives.

O šovto džives

²⁴ O Del phendā: “Mi pheraren e phuv savore džide džvirini, o gurunña the o bakre, ola, so pes cirden pal e phuv, the savore dzive džvirini. Mi el dojekhestar buter.” Avke pes the ačhila. ²⁵ O Del stvorindā savore džide džvirinen, le gurunñen, le bakren, olen, so pes cirden pal e phuv, the savore dzive džvirinen. O Del dikhļa, hoj oda hin mištes.

²⁶ Palis o Del phendā: “Džas akana te kerel manušes pre amaro obrazis, hoj te el ajso sar amen. Mi en o raja upral o moroskere ribi, upral o ņeboskere čirikle,

upral savore džvirini, so pes čhalaven a cirden pal e phuv.”²⁷ Avke o Del stvorinda manuŝes ajses sar ov, pre peskero obrazis. Kerda len sar murŝes the džuvla.²⁸ O Del len požehnda a phenda lenge: “Mi ulon tumenge but čhave a pheraren e phuv. Zabešen pes pal cali phuv! Aven o raja upral o moroskere ribi, ņeboskere čirikle the upral savore dzive džvirini.”²⁹ Palis o Del phenda: “Pre cali phuv diňom tumenge pro chaviben savore rastlini, so den o semena, the savore stromi, so anen peskero ovocje.³⁰ A dav pro chaviben savore zelena rastlini le džvirinenge, ņeboskere čirikleng the savorenge, so pes čhalaven pal e phuv a andre kaste hin o dichos.” Avke pes the ačila.³¹ O Del dikhla, hoj savoro, so kerda, sas igen miŝtes. Sas rat a sas tosara – o sovto džives.

2

¹ Avke sas dokerdo o ņebos, e phuv the savoro, so andre sas.

O eftato džives

² Pro eftato džives o Del dokerda savoro a gela peske te odpočovinel savore peskere bučendar.³ O Del požehnda o eftato džives a kerda lestar sentno, bo andre oda džives peske odpočovinda, bo savoro sas dokerdo.⁴ Kavke sas stvorimen o ņebos the e phuv.

E bar Eden

Sar o RAJ o Del stvorinda o ņebos the e phuv,⁵ na sas pre phuv nisavi rastlina a na barolas nič avri, bo o RAJ, o Del, mek na diňa brišind pre phuv, a na sas ode aňi manuŝ, savo kerda has buči pre mala,⁶ ale o teluno paňi, so avelas avri andral e phuv, cindarelas cali phuv.⁷ Akor o RAJ, o Del, kerda le manuŝes la phuvakere prachostar, phurdňa leske andro nakh o dichos le dživipnaskero a o manuŝ akor chudla te dživel.

⁸ O RAJ, o Del, kerda e bar (zahrada) andro Eden pro vichodos a thoda andre le manuŝes, saves kerda.⁹ Palis o RAJ, o Del, diňa te barol avri savore stromi, so sas pro jakha igen ŝukar a pro chaviben igen lače. Maŝkar e bar diňa te barol avri o stromos, so del o dživipen, the o stromos, so del o prindžaripen, so hin lačo a so nalačo.

¹⁰ Andral o Eden džalas avri o paňi, hoj te cindarel e bar. Ole paňestar pes rozđžanas ŝtar bare paňa.¹¹ O eŝebno (peršo) paňi pes vičinel Piŝon a predžal prekal cali phuv Chavila, kaj hin o somnakaj.¹² O somnakaj andral odi phuv hin igen žužo. Hin ode o voňava veci the o dragane bara.¹³ O dujto paňi pes vičinel Gichon a džal pašal cali phuv Kuš.¹⁴ O trito paňi hin Tigris a džal pro vichodos la phuvatar Aŝŝur. O ŝtarto paňi pes vičinel Euftrat.

¹⁵ O RAJ, o Del, ila le manuŝes a thoda les andre bar Eden, hoj te kerel buči a pre late te merkinel.¹⁶ A o RAJ, o Del, prikazinda le manuŝeske: “Šaj chas pal savore stromi, so hin andre bar,¹⁷ ale ma ča ole stromostar, so del o prindžaripen, so hin lačo a so nalačo, bo andre oda džives, sar lestar chaha, čačes mereha.”

O Del kerel la džuvla

¹⁸ Palis o RAJ o Del phenda: “Nane miŝtes le manuŝeske te el korkoro. Kerava leske varekas, ko ela leha a pomožinela leske.”¹⁹ O Del kerda la phuvatar savori malakeri džvirina the savore ņeboskere čiriklen. Palis anda len ko manuŝ, bo kamla te dikhel, savo len dela nav. Sar diňa o manuŝ le džide džvirinen nav, avke pes the vičinenas.²⁰ O manuŝ diňa nav savore čirikleng the savore džvirinenge, ale na arakhla ņikas ajses sar ov, hoj te el leha a te pomožinel leske.²¹ Avke o RAJ o Del mukla zoralo soviben pro manuŝ a sar zasuča, ila avri jekh leskere pašvarendar a oda than zakerda andre le maseha.²² A ole pašvarestar, so ila avri o RAJ, o Del, le manuŝestar, kerda la džuvla a anda la paš leste.²³ Akor o manuŝ phenda: “Kada

imar hin akana o kokalos mire kokalendar a o telos mire telostar! A vičanela pes romni, bo avla avri le romestar.”²⁴ Vašoda omukela o murš peskera da the le dades, ela jekhetane la romňaha a sodujdžene ena jekh.²⁵ O murš the leskeri romni sas lange a na ladžanas pes.

3

O ešebno binos

¹ O sap sas nekgođaveder savore dzive džvirinendar, saven stvorinda o RAJ, o Del. O sap phenda la džuvlake: “Čačes tumenge o Del phenda, hoj našti chan pal savore stromi, so hin andre bar (zahrada)?”

² E džuvli leske odphenda: “Pal o stromi, so hin andre bar, šaj chas,³ ale pal o stromos, so hin maškar e bar, phenda o Del: ‘Ma chan lestar, aňi pes lestar ma chuden, bo te oda kerena, čačes merena.’ ”

⁴ “Na, oda nane čačo, tumen na merena,” phenda o sap la džuvlake.⁵ “Se o Del džanel, hoj oda džives, sar lestar chana, pes tumenge phundravena o jakha a avena sar o Del; sprindžarena, so hin lačo a so nalačo.”

⁶ Sar dikhla e džuvli, savo šukar hin oda stromos a save lače ovocje pre leste hin, kamelas lendar te chal, hoj te prilel o gođaveripen. Avke ila oda ovocje a chudla te chal. Palis diňa the peskere romes, savo sas paš late, a čala the ov.⁷ Sar chale, phundrade pes sodujenge o jakha a sprindžarde, hoj hine lange. Akor ile o prajti pal o figovňikos a zagarude pes lenca.

⁸ Palis, sar šunde, hoj pes o RAJ, o Del, predžal pal e bar ke račate, garude pes o manuš the leskeri romni le RAJESKE, le Devleske, maškar o stromi.⁹ Akor o RAJ, o Del, vičinda pro murš a phučla lestar: “Kaj sal?”

¹⁰ “Šundom tut, sar phires andre bar, a daravas man, bo som lango, a vašoda man garuđom,” odphenda.

¹¹ Palis lestar o Del phučla: “Ko tuke phenda, hoj sal lango? Na čalal tu pal oda stromos, pal savo tuke phendom, hoj te na chas?”

¹² O manuš leske odphenda: “Odi romni, sava mange tu diňal, man diňa pal oda stromos a me čalom.”

¹³ Avke o RAJ, o Del, phenda la džuvlake: “So oda tu kerđal?”

“O sap man pre oda cirdňa a me čalom,” odphenda leske.

¹⁴ Avke o RAJ o Del phenda le sapeske:

“Vašoda, hoj oda kerđal,
aveha prekošlo buter sar savore džvirini.

Ča tu korkoro calo tiro dživipen pes cirdeha pro per
a chaha o prachos la phuvakero.

¹⁵ Kerava, hoj džana tu the e džuvli jekh pre aver
a tiro potomkos* the lakero potomkos ena ňeprijaťela.

Ov tuke rozmarela o šero
a tu leske dukhaveha leskeri peta.”

¹⁶ La džuvlake phenda:

“Ela tut buter pharipen, sar ačheha khabňi,
a andre bare dukha tuke ulona o čhave.
Igen tuke džala pal tiro rom,
ale ov ela o raj upral tu.”

¹⁷ Le muršeske phenda:

“Vašoda, hoj šundal tira romňa
a čalal pal o stromos,

* 3:15 E Hebrejiko čhib: semenos

pal savo tuke phendom, hoj te na chas,
ela prekal tu e phuv prekošli.
Calo tiro dživipen mušineha te kerel phares buči,
hoj latar te chas.

¹⁸ O kandre the o koľaka tuke barona andral e phuv
a tiro chaben ela o maľakere rastlini.

¹⁹ Andre phari buči the andro potos chaha tiro chaben,
medik na džaha pale andre phuv,
bo la phuvatar salas kerdo
a andre phuv džaha pale.”

O Adam la Evaha avričhido andral e bar

²⁰ O Adam diňa peskera romňake nav Eva, bo sas daj savore manušenje. ²¹ O RAJ, o Del, kerďa le Adamoske the la Evake cipune gada a urďa len. ²² Palis o RAJ o Del phendá: “O manuš hino akana sar jekh amendar, bo imar prindžarel, so hin lačho a so nalačho. Ča akana te na lel mek pal o stromos le dživipnaskero, te na chal lestar a te na dživel pro furt.” ²³ Avke o RAJ, o Del, les čhida avri andral e bar Eden, hoj te kerel buči pre odi phuv, savatar sas kerdo. ²⁴ Tradňa avri le manušes andral o Eden a pro vichodos le rajostar ačhaďa le cheruben† the e blišťaco jagali šabla, hoj te stražinen o drom, so džal ko stromos le dživipnaskero.

4

O Kain the o Abel

¹ O Adam geľa ke peskeri romňi* ke Eva a oj ačhila khabňi. Ulila lake muršoro, saveske diňa nav Kain, bo phendá: “Chudľom muršes le Rajestar.” ² Palis lake ulila dujto muršoro, saveske diňa nav Abel. O Abel sas pastjeris le bakroreng, ale o Kain kerelas buči pre maľa.

³ Pal varesavo časos o Kain skidňa o ulipen andral e phuv a andá sar obeta le RAJESKE. ⁴ Palis the o Abel murdarďa le bakrores, so leske ešebno (peršo) ulila, a andá o žiros sar obeta le RAJESKE. O Abel the leskeri obeta sas le RAJESKE pre dzeka, ⁵ ale le Kain the leskeri obeta na priiľa. Akor o Kain sas igen choľamen a ačhila chmuravo.

⁶ O RAJ phendá le Kainoske: “Soske sal ajscho choľamen? Soske hin o muj tuke chmuravo? ⁷ Te kereha mištes, či na prilava tut? Ale te na kereha mištes, akor o binos tut užarela paš o vudar. Kamela te el raj upral tu, ale tu av raj upral leste!”

⁸ Akor o Kain phendá peskere phraleske Abeloske: “Av, džas avri pre maľa!” Sar imar ode sas, chučila o Kain pro Abel a murdarďa les.

⁹ Palis o RAJ phučľa le Kainostar: “Kaj hino tiro phral o Abel?”

“Me na džanav. So, me majinav te merkinel pre peskero phral?” odphendá o Kain.

¹⁰ Pale lestar o RAJ phučľa: “Oda, so tu kerďal? O rat tire phraleskero vičinel ke ma andral e phuv! ¹¹ Akana tu aveha prekošlo a avričhido andral e phuv, pre savi čulila le phraleskero rat andral tiro vast. ¹² Sar džaha te sadzinel vareso andre phuv, na barola tuke nič avri. Phireha upre tele a na arakheha pre phuv than, kaj te aves andro smirom.”

¹³ O Kain phendá le RAJESKE: “Miro trestos hino bareder, sar birinav te zlidžal. ¹⁴ Tu man čhives avri andral e phuv, hoj te avav dur tutar. Avava ajscho manuš, savo phirel upre tele, a na arakhela ňikhaj smirom. Sako, ko man arakhela, man kamela te murdarel.”

† 3:24 Abo: aňjelen * 4:1 E Hebrejiko čhib: sprindžarda la

¹⁵ “Na, oda pes tuke na ačhela,” phenda leske o RAJ, “bo sako, ko tut murdardahas, ela eftavar goreder mardo vaš tute.” Akor o RAJ thoda pro Kain znakov, hoj ňiko, ko les arakhela, les te na murdarel. ¹⁶ Avke o Kain geľa dur le RAJESTAR a bešelas andre phuv Nod†, pro vichodos le Edenostar.

Le Kainoskero čhave

¹⁷ O Kain pes zgeľa peskera romňaha, savi ačhila khabňi a uliľa lake muršoro, savo pes vičinelas Henoch. O Kain ačhaďa foros a diňa leske nav pal peskero čhavo Henoch. ¹⁸ O Henoch sas dad le Iradoske, o Irad sas dad le Mechujaeloske, o Mechujael sas dad le Metušaeloske a o Metušael sas dad le Lamechoske.

¹⁹ O Lamech peske iľa duje romňijen. Jekhake sas Ada a dujtonake sas Cilla. ²⁰ La Adake uliľa o Jabal. Ov sas prapapus olenge, save dživen andro stani a likerem gurmňen the bakren. ²¹ Leskero phral pes vičinelas Jubal: Ov ačhila o prapapus savorenge, save bašaven pro harfi the pro pišťalki. ²² La Cillake uliľa o Tubal-Kain. Ov sas kovačis a kerelas o sersami le bronzostar the le trastestar. Le Tubal-Kainoskeri pheň pes vičinelas Naama. ²³ O Lamech phenda peskere romňenge:

“Ado the Cillo, šunen man!

Murdardom jekhe muršes, savo man dukhaďa,
terne muršes, savo man demaďa.

²⁴ Te oda hin avke, hoj vaš o dživipen le Kainoskero pes lela pale efa dživipena, avke vaš o Lamech pes lela pale eftavardeš the efa (77) dživipena.”

O Šet the o Enoš

²⁵ O Adam pes pale pašliľa la romňaha. Uliľa lake muršoro a diňa leske nav Šet, bo phenda: “O RAJ, o Del, man diňa avre čhavores vaš o Abel, saves murdarda o Kain.”

²⁶ The le Šetoske uliľa muršoro a diňa leske nav Enoš. Andre oda časos o manuša chudle te lašarel le RAJES.

5

Le Adamoskere čhave dži ko Noach

¹ Kada hin le Adamoskero rodokmeňos.

Sar o Del kerelas le manušes, stvorinda les ajses sar ov, pre peskero obrazis. ² Sar muršes the džuvľa len stvorinda, požehňinda len a diňa len nav “manuš”.

³ Le Adamoske sas šel the tranda (130) berš, sar uliľa leske čhavo, savo sas ajso sar ov, a diňa leske nav Šet. ⁴ Sar uliľa o Šet, dživelas o Adam palis mek očno šel (800) berš a sas les muršora the čhajora. ⁵ O Adam dživelas eňa šel the tranda (930) berš a palis muľa.

⁶ Le Šetoske sas šel the pandž (105) berš, sar leske uliľa čhavo o Enoš. ⁷ Sar leske uliľa o Enoš, dživelas o Šet palis mek očno šel the efa (807) berš a sas les muršora the čhajora. ⁸ Sas leske eňa šel the dešuduj (912) berš, sar muľa.

⁹ Le Enošiske sas eňavardeš (90) berš, sar leske uliľa o Kenan. ¹⁰ Sar leske uliľa o Kenan, dživelas o Enoš palis mek očno šel the dešupandž (815) berš a sas les muršora the čhajora. ¹¹ O Enoš muľa, sar leske sas eňa šel the pandž (905) berš.

¹² Le Kenanoske sas eftavardeš (70) berš, sar leske uliľa o Mahalalel. ¹³ Sar leske uliľa o Mahalalel, dživelas o Kenan palis mek očno šel the saranda (840) berš a sas les muršora the čhajora. ¹⁴ Sas leske eňa šel the deš (910) berš, sar muľa.

¹⁵ Sar le Mahalaleloske sas šovardeš the pandž (65) berš, uliľa leske čhavo o Jared. ¹⁶ Sar leske uliľa o Jared, dživelas o Mahalalel palis mek očno šel the tranda (830)

† 4:16 Oda hin: “Te phirel upre tele.”

berš a sas les muršora the čhajora. ¹⁷ O Mahalalel muľa, sar leske sas ochto šel the eňavardeš the pandž (895) berš.

¹⁸ Le Jaredoske sas šel the šovardeš the duj (162) berš, sar leske uliľa o Enoch. ¹⁹ Sar leske uliľa o Enoch, dživelas o Jared palis mek ochto šel (800) berš a sas les muršora the čhajora. ²⁰ Sar o Jared muľa, sas leske eňa šel the šovardeš the duj (962) berš.

²¹ Le Enochoske sas šovardeš the pandž (65) berš, sar leske uliľa čhavo o Matuzalem. ²² Palis o Enoch mek dživelas trin šel (300) berš. Sas les muršora the čhajora a phirelas le Devleha. ²³ O Enoch dživelas trin šel the šovardeš the pandž (365) berš ²⁴ a calo peskero dživipen phirelas le Devleha a jekhvareste našliľa, bo les o Del iľa ke peste.

²⁵ Sar sas le Matuzalemoske šel the ochtovardeš the efta (187) berš, uliľa leske o Lamech. ²⁶ Sar leske uliľa o Lamech, dživelas o Matuzalem palis mek efta šel the ochtovardeš the duj (782) berš a sas les muršora the čhajora. ²⁷ Sar o Matuzalem muľa, sas leske eňa šel the šovardeš the eňa (969) berš.

²⁸ Le Lamechoske sas šel the ochtovardeš the duj (182) berš, sar leske uliľa muršoro. ²⁹ O Lamech phendā: “Leskero nav ela Noach, bo ov amen dela o radišagos a odlela o pharipen la bučatar, so keras amare vastenca pre kadi phuv, so o RAJ prekošľa.”

³⁰ Sar leske uliľa o Noach, dživelas o Lamech palis mek pandž šel the eňavardeš the pandž (595) berš a sas les muršora the čhajora. ³¹ Le Lamechoske sas efta šel the eftavardeš the efta (777) berš, sar muľa.

³² Sar sas le Noachoske pandž šel (500) berš, ulile leske trin čhave: o Šem, o Cham the o Jafet.

6

O nalače manuša

¹ Sar o manuša sas furt buter pre phuv a ulonas lenge the čhaja, ² o nalače aňjela* dikhle, hoj le manušengere čhaja hine igen šukar. Lenas peske lendar avri romňijen a ačhenas lenca te dživel. ³ O RAJ phendā: “Miro dichos na ačhela furt andro manuš, bo ov hino ča telos a leskero dživipen likerela ča šel the biš (120) berš.”

⁴ Andre ola dživesa the paloda, sar pašlonas ola aňjela le manušengere čhajenca, ulonas lenge čhave, save sas o Nefilimi. On sas igen uče, zorale murša a bare anglo jakha le manušengere imar čirlastar.

⁵ O RAJ dikhľa, save nalače hine o manuša pre phuv a hoj lengere jile the lengere gondolišagi hine sako džives visarde ko nalačo. ⁶ Vašoda igen bajinelas, hoj kerđa le manušes, a dukhalas les o jilo. ⁷ Palis o RAJ phendā: “Khosava avri la phuvatar le manušen, saven kerđom, dojekha džvirina, le čiriklen the olen, so pes cirden pal e phuv, bo bajinav, hoj len kerđom.” ⁸ Ale o Noach sas le RAJESKE pre dzeka.

Pal o Noach

⁹ Kada hin pal o Noach: O Noach sas čačipnaskero the pačivalo maškar o manuša, save dživenas leha, a phirelas le Devleha. ¹⁰ Uľile leske trin čhave: o Šem, Cham the Jafet. ¹¹ Ale angle Devleskere jakha o manuša pre phuv sas igen previsarde a furt maškar peste pes marenas. ¹² O Del dikhľa, hoj e phuv hiňi nalači, bo savore manuša dživenas namištes. ¹³ Avke o Del phendā le Noachoske: “Phendom mange, hoj na kamav imar nič le manušenca. Zničinava savore manušen, save kerđom, the e phuv, bo furt maškar peste pes marenas.”

Pal o baro korabos

¹⁴ “Ker tuke baro korabos le lače kaštestar. Ker andre ohradzimen thana a makh la andral the avral la smolaha. ¹⁵ Avke la ačhaveha: Ela džindardi šel the tranda

* **6:2** E Hebrejiko čhib: le Devleskere čhave

the trin (133) metri, buchli bišuduj (22) metri a uči dešutrin (13) metri. ¹⁶ Ačhav o pados a prekal o luftos muk avri phundrado than saranda the štar (44) centimetri tel calo pados. O vudar thoveha pre sera le koraboske. Kereha la le poschodenca, so ena telal, maškaral the upral. ¹⁷ Me dava baro pañi pre phuv, hoj te zničinav savoro, andre kaste hin o dichos le džživipnaskero – savoro, so hin tel o ņebos, the savoro, so hin pre phuv. ¹⁸ Ale tuha kerava e zmluva a andro korabos džaha tu, tiri romñi the tire čhave le romñenca. ¹⁹ Savore džide džvirinendar leha tuha po duj, samcos the samica, hoj te ačhen džide. ²⁰ Džana tuha andro korabos jekh para savore čiriklendar, savore džvirinendar the savorendar, so pes cirden pal e phuv, hoj te dživen. ²¹ Savore chabenestar skide ke tute a odthov oda prekal tu the prekal lende.”

²² O Noach kerda sa avke, sar leske oda o Del prikazinda.

7

O Noach džal andro baro korabos

¹ O RAJ phenda le Noachoske: “Dža cala tira famelijaha andro korabos, bo dikhlom, hoj ča tu sal jekh maškar savore manuša čačipnaskero angle ma. ² Le tuha po efta pari savore žuže džvirinendar, ale le nažuže džvirinendar le ča po jekh para. ³ Le mek po efta pari le čiriklendar andral dojekh rodos. Ker oda, hoj te predživen a hoj te el lendar pale buter. ⁴ Mek efta dživesa a palis mukava pre phuv baro brišind, so likerela saranda (40) dživesa the saranda rača, a zničinava pre phuv savoro džido, so stvorindom.”

⁵ O Noach kerda savoro avke, sar leske o RAJ prikazinda.

⁶ Le Noachoske sas šov šel (600) berš, sar avla e potopa pre phuv. ⁷ Andro korabos geła anglal oda pañi ov la romñaha the leskere čhave le romñijenca. ⁸⁻⁹ Le Noachoha gele andro korabos andro pari savore žuže the nažuže džvirinendar, samcos the samica, le čiriklendar the savorestar, so pes cirdel pal e phuv, avke sar leske prikazinda o Del.

O bare paña

¹⁰ Pal o efta dživesa avle o bare paña pre phuv. ¹¹ Ačhila pes pro dešueftato (17.) džives andro dujto čhon, sar sas le Noachoske šov šel (600) berš. Savore paña chudle te demel avri andral e phuv a phundrađa pes o ņeboskere oblaki a chudla te del o zoralo brišind. ¹² Pre phuv delas o brišind saranda (40) dživesa the saranda rača.

¹³ Mek oda džives gele andro korabos o Noach la romñaha the leskere čhave o Šem, o Cham the o Jafet peskere romñijenca. ¹⁴ Gele lenca savore dzive the małakere džvirini, the ola, so pes cirden pal e phuv, a mek savore le čiriklendar. ¹⁵ Ko Noach andro korabos gele po duj savore džvirinendar, so dichinelas. ¹⁶ Gele andre o samcos the e samica savorestar, so dživel, avke, sar leske prikazinda o Del. Palis o RAJ pal lende phandla o vudar.

¹⁷ O paña pre phuv furt buter baronas saranda (40) dživesa a hazdle o korabos upre la phuvatar. ¹⁸ O paña igen baronas a učarenas andre savoro, so sas pre phuv, a o korabos plavinelas upral o paña. ¹⁹ O paña avke zorales baronas pre phuv, hoj zaučarde andre savore nekbareder verchi tel o ņebos. ²⁰ O paña mek barile a prebaronas o nekbareder verchi efta metri. ²¹ Avke muła savoro, so pes čhalavelas the cirdelas pre phuv: dojekh džvirina, dojekh čiriklo, the dojekh manuš. ²² Savoro pre šuki phuv, so dichinelas, muła avri. ²³ Avke o Del ila o džživipen savorenge, so dživenas pre phuv: le manušenge, le džvirinenge, le čirikleng the olenge, so pes cirden pal e phuv. Ačhila ča o Noach the ola, ko sas leha andre lođa.

²⁴ O paña likerenas pre phuv šel the penda (150) dživesa.

8

O Del zaačhavel o paňi

¹ O Del peske leperda pro Noach the pre savore dzive džvirini the pro dobitkos, so sas leha andro korabos. O Del bičhađa pre phuv e balvaj a o paňa pre phuv džanas tele. ² E ňeboskeri oblaka the o paňa telal e phuv pes phandle andre a preačila andral o ňebos te del o brišind. ³ O paňa džanas tele šel the penda (150) dživesa ⁴ a andro eftato čhon pro dešueftato (17.) džives zaačila o korabos pro verchos Ararat. ⁵ O paňa džanas tele a sikade pes o agora le verchengere pro ešebno (peršo) džives andro dešto čhon.

⁶ Sar pregeľa saranda (40) dživesa, o Noach phundrađa pre lođa e upruňi oblaka, so kerđa, ⁷ a mukľa avri le krkavcos, ale ov lefinelas furt ade a ode, medik o paňa pre phuv na šučile avri. ⁸ Palis mukľa avri the la holubica, hoj te džanel, či o paňa upral e phuv imar gele tele. ⁹ Ale e holubica na arakhľa pre phuv than, kaj te thovel o pindre tele, bo o paňa sas mek pal cali phuv, vašoda avľa pale ke leste andro korabos. Akor o Noach nacirdľa peskero vast ke holubica a iľa la andro korabos. ¹⁰ Užarelas mek aver efa dživesa, avke pale mukľa la holubica avri. ¹¹ Sar zaračila, avľa e holubica ke leste pale a andro zobakos anelas čerstvo olivakeri prajti. Avke sprindžarda o Noach, hoj o paňa pal e phuv imar gele tele. ¹² Užarelas mek aver efa dživesa a mukľa avri la holubica, ale imar ke leste na avľa pale.

¹³ Sar sas le Noachoske šov šel the jekh (601) berš, pro ešebno džives ešebne čhonestar, o paňa šučile avri pal e phuv. Akor o Noach otkerđa e chev pro pados a dikhľa, hoj e phuv imar šučila avri. ¹⁴ Cali phuv sas šuki andro bišueftato (27.) džives andro dujto čhon.

¹⁵ Palis o Del phenda le Noachoske: ¹⁶ “Av avri andral o korabos tira romňaha, tire čhavenca the le borijenca. ¹⁷ An avri savore džvirinen the olen, so pes cirden pal e phuv, le čiriklen, so hine tuha, hoj pes te zdžan a te ulon lendar buter pre phuv.”

¹⁸ Avke o Noach geľa avri andral o korabos la romňaha, le čhavenca the le borijenca. ¹⁹ Savore džvirini, savore čirikle the ola, so pes cirden pal e phuv, gele avri andral o korabos – dojekh pal peskero rodos.

²⁰ Palis o Noach ačhađa le RAJESKE oltaris a iľa savore žuže džvirinendar the savore žuže čiriklendar po jekh a anda len sar labardi obeta pro oltaris. ²¹ E saga la obetakeri sas le RAJESKE igen pre dzeka a phenda peske: “Imar šoha (ňikda) na prekošava e phuv vaš oda, so o manuša kerena. Choc te džanav, hoj le manušengero jilo imar terňipnastar cirdel ko nalačo, imar šoha na murdarava savoro, so dživel, avke sar oda akana kerdom.

²² Medik likerela e phuv,
na preačhela o časos te sadzinel
aňi o časos te skidel upre,
o šil aňi o tačipen,
o ňilaj aňi o jevend,
o džives aňi e rat.”

9

Le Devleskeri zmluva le Noachoha

¹ Akor o RAJ požehňinda le Noach the leskere čhaven a phenda: “Mi ulon tumenge but čhave, hoj te pheraren cali phuv! ² Dojekh džvirina, savore ňeboskere čirikle, ola, so pes cirden pal e phuv, the savoro, so hin andro moros, pes tumendar darana. Oda savoro dav tumenge tel tumari zor. ³ Diňom tumenge angloda o zelena rastlini pro chaviben. Akana tumenge dav te chal the savoro, so pes čhalavel a hin džido. ⁴ Ale o mas, andre save hin o rat, našti chan, bo andro rat hin o dživipen. ⁵ Marava

dojekha džvirina, so lela le manušeske o dživipen. The le manušes, savo murdarela le manušes, marava.

⁶ Oda, ko murdarela le manušes, ela murdardo avre manušestar, bo o Del les kerda pre peskero obrazis.

⁷ A mi ulon tumenge but čhave, hoj te bešen pal cali phuv!”

⁸ O Del mek phenda le Noachoske the leskere čhvenge: ⁹ “Phandav zmluva tumenca the tumare čhavenca. ¹⁰ Phandav la the savore dzive džvirinenca, the le malakere džvirinenca, the le neboskere čiriklenca, so hine tumenca, the savorencenca, so avle avri andral o korabos. ¹¹ Kadi hiñi miri zmluva, so tumenca phandav: Imar šoha (ñikda) na domukava o bare paña, hoj te murdarel savoro, so dživel pre phuv; imar šoha o bare paña na zničinena cali phuv.”

¹² O Del phenda: “Kada hino znameñje la zmluvakero, so phandav tumenca the savorencenca, so dživen, the tumare čhavgere čhavenca pro furt: ¹³ Miri duha thodom pro chmari sar o znameñje, hoj hin e zmluva maškar mande the maškar e phuv. ¹⁴ Sar bičhavava o chmari upral e phuv a pro nebos maškar o chmari pes sikavela e duha, ¹⁵ furt leperava mange pre miri zmluva, so phandlom tumenca the savore džvirinenca. Šoha imar na zničinava le pañeha sa, so dživel pre phuv. ¹⁶ Te pes sikavela pro nebos e duha, dikhava pre late a leperava mange pre miri zmluva, so hin maškar mande the maškar savoro, so dživel pre phuv.”

¹⁷ Avke o Del phenda le Noachoske: “Kada hin oda znameñje, hoj hin e zmluva maškar mande the maškar savoro, so dživel pre phuv.”

O Noach the leskeri famelija

¹⁸ Le Noachoskere čhave, save avle avri andral o korabos, sas o Šem, o Cham the o Jafet. (O Cham sas dad le Kanaanoske.) ¹⁹ Kala trin sas le Noachoskere čhave a lendar ulile savore manuša, save pes rozgele pal cali phuv.

²⁰ O Noach kerelas buči pre maľa a ov ešebno (peršo) sadzinelas e viñica. ²¹ Sar jekhvar piľa mol a mačila, geľa peske te pašlol lango andre peskero stanos. ²² Sar o Cham, o dad le Kanaanoskero, dikhľa peskere dades langes, geľa oda te phenel avri peskere duje phralenge. ²³ Avke o Šem the o Jafet ile o plaštos a thode peske les pro phiko, džanas ke leste le dumeha a zagarude les andre. O muja visarde, hoj te na dikhen le dades langes. ²⁴ Sar o Noach pes prekerda la molatar a dodžanľa pes pal oda, so leske kerda o nekterneder čhavo, ²⁵ phenda:

“Av prekošlo, Kanaan!

Aveha nekcikneder le otrokendar tire phralenge!”

²⁶ A mek phenda:

“Mi el barardo o RAJ, o Del le Šemoskero!

O Kanaan mi el le Šemoskero otrokos.

²⁷ Mi del o Del buter phuva le Jafet;

mi bešel andro stani le Šemoskere;

o Kanaan leske mi el otrokos!”

²⁸ Pal e potopa o Noach dživelas mek trin šel the penda (350) berš. ²⁹ Le Noachoske sas eña šel the penda (950) berš, sar muľa.

10

Le Noachoskere čhave

¹ Kala hine o kmeñi le Noachoskere: Leskere čhave sas o Šem, o Cham the o Jafet. Pal e potopa lenge ulile čhave.

Le Jafetoskere čhave

² Le Jafetoskere čhave sas o Gomer, o Magog, o Madaj, o Javan, o Tubal, o Mešech the o Tiras. ³ O čhave le Gomeroskere sas o Aškenaz, o Rifat the o Togarmah. ⁴ O čhave le Javanoskere sas o Elišah, o Taršiš, o Kittana the o Dodana. ⁵ Kala manuša, save dživenas paš o brehos le moroskero the pro ostrovi andre peskere phuva, pes rozulade pal peskere kmeňi the narodi a dojekhes sas peskeri čhib.

Le Chamoskere čhave

⁶ O čhave le Chamoskere sas o Kuš, o Micrajim*, o Put the o Kanaan. ⁷ O čhave le Kušeskere sas o Sebaš, o Chavilah, o Sabtas, o Raemah the o Sabtechas. Le Raemoskere čhave sas o Šebah the o Dedan. ⁸ Le Kušoske uliła čhavo o Nimrod, savo ačhila nekzoraleder murš pre phuv. ⁹ Ov sas anglo Del zoralo lovcos, vašoda pes vakerelas: “Mi kerel tutar o RAJ ajse bares lovcos sar o Nimrod!” ¹⁰ Ešebne (perše) fori leskere krališagostar sas o Babilon, o Erech, o Akkad the o Kalne andre phuv Šinar. ¹¹ Odarik geła andre phuv Aššur a ode ačhađa o foros Ninive, o Rechobot-Ir the Kelach. ¹² Avke ačhađa the o Resen maškar o foros Ninive the o baro foros Kelach.

¹³ O Micrajim sas prapapus le Ludenge, le Anamenge, le Lehabenge, le Naftuchenge, ¹⁴ le Patrusenge the le Kasluchenge, savendar hine o Filištinci, the o Kaftora.

¹⁵ O ešebno (peršo) čhavo le Kanaanoskero sas o Sidon a palis o Chet. ¹⁶ O Kanaan sas o prapapus le Jebusejenge, le Amorejenge, le Girgašejenge, ¹⁷ le Chivijenge, le Arkijenge, le Sinejenge, ¹⁸ le Arvadejenge, le Cemarejenge the le Chamatajenge.

Palis pes rozulade o Kanaaňike kmeňi. ¹⁹ E Kanaaňiko phuv chudelas le Sidonostar ko Gerar dži ke Gaza the ke Sodoma, ke Gomora, ke Adma the ko Cebojim, dži ke Laša.

²⁰ Kala hine le Chamoskere čhave pal peskere kmeňi, čhiba, phuva the narodi.

Le Šemoskere čhave

²¹ O Šem sas phureder phral le Jafetoske. The le Šemoske uliłe čhave a sas prapapus le Eberiskere† kmeňenge. ²² Le Šemoskere čhave sas o Elam, o Aššur, o Arpachšad, o Lud the o Aram. ²³ Le Aramoskere čhave sas o Uc, o Chul, o Geter the o Mašř. ²⁴ Le Arpachšadoske uliła o Šelach a le Šelachoske uliła o Eber. ²⁵ Le Eberiske uliłe duj čhave: Jekheske diňa nav Paleg, bo sar ov dživelas, o manuša pes rozgele pal cali phuv. Leskere phraleske diňa nav Joktan. ²⁶ Le Joktanoske uliłe o Almodad, o Šelef, o Chacarmavet, o Jerach ²⁷ o Hadoram, o Uzal, o Diklah, ²⁸ o Obal, o Abimael, o Šebah, ²⁹ o Ofir, o Chavilah the o Jobab. Kala savore hine le Joktanoskere čhave.

³⁰ Lengere thana, kaj bešenas, chudenas la Mešatar dži ko Sefar paš e verchengeri phuv pro vichodos.

³¹ Kala hine le Šemoskere čhave pal peskere kmeňi, čhiba the narodi, save bešenas andre peskere phuva.

³² Kala hine o kmeňi le Noachoskere čhavengere pal peskere fajti the narodi. Lendar pes rozgele pal e potopa savore narodi pal cali phuv.

11

E Babiloňiko veža

¹ Akor savore manuša pre calo svetos vakerenas jekha čhibaha the jekhe lavenca.

² Sar pes mukle o manuša te džal le vichodostar, arakhle lachi phuv bi o brehi andre Šinar a ode pes thode te bešel. ³ Phende peske: “Aven, keras peske valki a labaras len avri. O valki použinenas sar o bar a e smola sar e malta.” ⁴ Palis phende: “Aven,

* **10:6** Oda hin o Egipt. † **10:21** Abo: le Hebrejskere ‡ **10:23** Abo: Mešech

ačhavas peske foros the veža, so peskere špicoha dochudela dži andro ņebos. Aleha ela amaro nav barardo, hoj te na avas rozčhide pal cali phuv.”

⁵ Avke o RAJ avla tele, hoj te dikhel o foros the e veža, so ačhavenas o manuša, ⁶ a phenda: “Hine jekh narodos a savore vakeren jekha čhibaha. Kada hin oda, so mek ča chudle te kerel; imar akana len ņiko na zaačhavela te kerel savoro, so peske zagondolinena. ⁷ Aven, džas tele a previsaras maškar lende o čhiba, hoj pes jekh aver te na achalon.” ⁸ Avke len o RAJ odarik rozulađa pal cali phuv a preačhile te ačhavel o foros. ⁹ Vašoda chudla oda foros nav Babel, bo ode o RAJ previsarda le manušenge e čhib. Odarik len rozčhida pal cali phuv.

Le Šemoskere čhave

¹⁰ Kala hine le Šemoskere čhave: Pro dujto berš pal e potopa, sar sas le Šemoske šel (100) berš, uliła leske o Arpachšad. ¹¹ Sar o Arpachšad uliła, o Šem dživelas mek pandž šel (500) berš a ulile leske muršora the čhajora.

¹² Le Arpachšadoske sas tranda the pandž (35) berš, sar uliła leske o Šelach. ¹³ Palis o Arpachšad dživelas mek štar šel the trin (403) berš a ulile leske muršora the čhajora.

¹⁴ Le Šelachoske sas tranda (30) berš, sar uliła leske o Eber. ¹⁵ Palis o Šelach dživelas mek štar šel the trin (403) berš a ulile leske muršora the čhajora.

¹⁶ Le Eberiske sas tranda the štar (34) berš, sar leske uliła o Paleg. ¹⁷ Palis o Eber mek dživelas štar šel the tranda (430) berš a ulile leske muršora the čhajora.

¹⁸ Le Palegoske tranda (30) berš, sar leske uliła o Reu. ¹⁹ Palis o Paleg mek dživelas duj šel the eňa (209) berš a ulile leske muršora the čhajora.

²⁰ Le Reusiske tranda the duj (32) berš, sar leske uliła o Serug. ²¹ Palis o Reu dživelas mek aver duj šel the eňa (207) berš a ulile leske muršora the čhajora.

²² Le Serugoske sas tranda (30) berš, sar leske uliła čhavo o Nachor. ²³ Palis o Serug dživelas mek duj šel (200) berš a ulile leske muršora the čhajora.

²⁴ Le Nachoriske bišueňa (29) berš, sar leske uliła čhavo o Terach. ²⁵ Palis o Nachor dživelas mek šel the dešueňa (119) berš a ulile leske muršora the čhajora.

²⁶ Sar le Terachoske imar sas eftavardeš (70) berš, uliła leske o Abram, o Nachor the o Haran.

Le Abrahamoskero rodokmeňos

²⁷ Kala hine le Terachoskere čhave:

Le Terachoske uliła o Abram, o Nachor the o Haran. Le Haranoske uliła o Lot. ²⁸ O Haran muła sigeder sar leskero dad o Terach andre phuv, kaj uliła, andre Chaldejiko foros Ur. ²⁹ O Abram the o Nachor peske ile romňijen. Le Abramoskeri romňi sas e Saraj a le Nachoriskeri romňi sas e Milka. E Milka the e Jiska sas o čhaja le Haranoskere. ³⁰ La Saraj našti sas čhave.

³¹ O Terach iła peskere čhas le Abram, le Haranoskere čhas le Lot the peskera bora la Saraj, savi sas le Abramoskeri romňi, a iła len avri andral o Chaldejiko foros Ur, hoj te džan te bešel andro Kanaan. Avle andro Charan a ode ačhile te bešel.

³² Le Terachoske sas duj šel the pandž (205) berš, sar muła andro Charan.

12

O RAJ vičinel le Abram

¹ O RAJ phenda le Abramoske: “Dža avri andral tiri phuv the tire dadeskere kherestar the la famelijatar a dža andre phuv, kaj me tuke sikavava.

² Kerava tutar igen baro narodos
a požehňinava tut!

Kerava tiro nav baro

a prekal tute ena aver požehñimen.

³ Požehñinava olen, ko tuke žehñinen,
a olen, save tut košena, prekošava.

Prekal tute ena požehñimen savore manuša pre phuv.”

⁴ O Abram kerđa avke, sar leske o RAJ phendã. The o Lot geľa leha. Le Abramoske sas eftavardeš the pandž (75) berš, sar geľa avri andral e phuv Charan. ⁵ Avke o Abram ilã peskera romña la Saraj, le phraleskere čhas le Lot, savoro barvalipen the le služobñiken, saven peske dochudľa andral o Charan a džanas andre phuv Kanaan.

Sar avle andro Kanaan, ⁶ o Abram pregeľa prekal odi phuv dži ko sentno than andro Šichem, paš o Morehoskero baro stromos. Andre oda časos mek furt bešenas o Kanaančana andre odi phuv. ⁷ Le Abramoske pes sikađa o RAJ a phendã leske: “Kadi phuv dava tire čhavage.” Avke o Abram ačhađa oltaris ode, kaj pes leske o RAJ sikađa.

⁸ Odarik džalas ko verchos pro vichodos le Betelostar a ode peske rozthoda o stanos. Khatar leste sas o Betel pro zapados a o foros Aj pro vichodos. Ode ačhađa le RAJESKE oltaris a lašarelas le RAJESKERO nav.

⁹ Paľis o Abram džalas dureder le dromeha andre pušta Negev.

O Abram andre phuv Egipt

¹⁰ Sar andre odi phuv avľa e bokh, o Abram džalas tele andro Egipt, hoj ode sikra te bešel, bo e bokh sas igen bari. ¹¹ Sar imar sas pašes paš o Egipt, phendã peskera romñake la Sarajake: “Me džanav, hoj sal igen šukar džuvli. ¹² Sar tut dikhena o Egiptãana, phenena peske: ‘Kadi hiñi leskeri romñi.’ Man murdarena a tut mukena te dživel. ¹³ Ale tu lenge phen, hoj sal miri pheñ, avke ela mange vaš tute mištes a mukena man te dživel.”

¹⁴ Sar o Abram the e Saraj avle andro Egipt, dikhle o Egiptãana, savi hiñi šukar. ¹⁵ Dikhle la the le Faraonoskere uradñika a ašarenas la anglo Faraonos. Avke la liġende andre leskero palacis. ¹⁶ O Faraonos sas lačho ko Abram vaš e Saraj a diña les bakre, gurumña, somara, řavi, sluhi the služki.

¹⁷ Ale o RAJ marelas le Faraonos the leskero kher phare nasvalipnaha vaš le Abramoskeri romñi Saraj. ¹⁸ Avke peske vičindã o Faraonos le Abram a phendã leske: “So mange kerďal? Soske mange na phendã, hoj hiñi tiri romñi? ¹⁹ Soske phendã, hoj tuke hiñi pheñ? Vašoda mange la ilom romñake! Kade hiñi tiri romñi, le tuke la! Dža het!” ²⁰ Paľis o Faraonos les diña peskere muršenge a on les bičhade het peskera romñaha the savoreha, so les sas.

13

O Abram the o Lot pes rozdžan

¹ Avke o Abram geľa avri andral o Egipt peskera romñaha the savoreha, so les sas, a geľa andre pušta Negev. The o Lot geľa leha. ² O Abram sas igen barvalo, sas les gurumña the bakre, rup the somnakaj.

³ Paľis o Abram džalas dureder le dromeha la puštatar Negev. Džalas than thanestar ko Betel, dži maškar o Betel the Aj, kaj leske sas angloda o stanos ⁴ a kaj ešebnovar (peršovar) ačhađa o oltaris. Ode lašarelas le RAJESKERO nav.

⁵ The le Lot, savo džalas le Abramoha, sas bakre, gurumña the stani. ⁶ Pre odi phuv sas frima than, hoj te bešen jekhetane peha, bo sas len igen but džvirini a kampelas lenge buter chaviben. ⁷ A avľa o vesekeďišagos maškar o pastjera le Abramoskere the Lotoskere. Akor bešenas andre odi phuv o Kanaančana the o Perizeja.

⁸ Vašoda phendã o Abram le Lotoske: “Našti domukas, hoj amen the amare pastjera pes te vesekeďinas maškar peste. Se sam famelija! ⁹ Či nane anglal tu cali phuv?”

Vašoda tut mangav, džas het jekh avrestar! Te tu džaha pre balogñi (ľavo) sera, me džava pre čači (pravo) sera; te tuke leha avri e čači sera, me džava pre balogñi sera.”

¹⁰ O Lot pes rozdikhľa a dikhľa, hoj cali phuv le Jordanostar dži ko Coar hin cindardi sar le RAJESKERI bar Eden abo sar o Egipt. Oda sas mek sigeder, sar o RAJ zničinda e Sodoma the e Gomora. ¹¹ Vašoda peske o Lot iľa avri cali phuv paš o Jordan a geľa pro vichodos. Kavke pes rozgele jekh avrestar. ¹² O Abram bešelas andre phuv Kanaan a o Lot pes likerelas maškar o fori ola phuvake a prelidžalas peskere stani dži paš e Sodoma. ¹³ O manuša andral e Sodoma sas nalače a anglo RAJ kerenas bare bini.

¹⁴ Sar imar le Abramostar o Lot geľa het, o RAJ phenda le Abramoske: “Rozdikh tut odarik, kaj sal! Dikh pro severos, pro juhos, pro vichodos the pro zapados. ¹⁵ Cali phuv, so dikhes, dava tuke the tire potomkenge pro furt. ¹⁶ Dava tut ajci but potomken sar o prachos la phuvakero. Te vareko šaj zgenela o prachos la phuvakero, zgenela the tire potomken. ¹⁷ Akana dža a predikh tuke cali phuv, bo me tuke la dav!”

¹⁸ Avke o Abram iľa peskere stani a geľa te bešel andro foros Hebron pašes paš o Mamroskere bare stromi a ode ačhađa oltaris le RAJESKE.

14

O Abram pes marel vaš o Lot

¹ Andre oda časos o štar kraľa – o Šinariko kralis Amrafel, o Ellasariko kralis Arjoch, o Elamiko kralis Kedorlaomer the o Gojimiko kralis Tidal – ² gele pro mariben pro pandž kraľa: pro kralis Beras andral e Sodoma, pro Biršah andral e Gomora, pro Šinab andral e Adma, pro Šemeber andral o Cebojim the pro kralis andral e Bela, so hin o foros Coar. ³ Kala pandž kraľa pes dothode a zgele pes jekhetane andro Siddim maškar o brehi, kaj hin akana o Londo Moros*. ⁴ Dešuduj (12) berš o kralis Kedorlaomer sas upral lende, ale andro dešutrito (13.) berš pes vzburinde.

⁵ Andro dešuštarto (14.) berš geľa o Kedorlaomer the o kraľa, save sas leha, a domarde le Refajen andro foros Aštarot-Karnajim, the le Zuzimčanen andro Ham the le Emimčanen andro Šave-Kirjatajim. ⁶ Domarde the le Choričanen paš o Seirike brehi a tradle len dži ko El-Paran paš e pušta. ⁷ Palis pes visarde a doavle ko En-Mišpat – oda hin ko Kadeš – a ňerinde (zviťazinde) upral cali phuv le Amalekengeri the upral o Amoreja, save dživenas andro Chacecon-Tamar.

⁸ Akor avle o kraľa andral e Sodoma, andral e Gomora, andral e Adma, andral o Cebojim the andral e Bela – so hin o Coar – a zgele pes jekhetane pro mariben andre dolina Siddim. ⁹ Zgele pes pro mariben pro Elamiko kralis Kedorlaomer, pro Gojimiko kralis Tidal, pro Šinariko kralis Amrafel the pro Ellasariko kralis Arjoch – pandž kraľa džanas pro štar. ¹⁰ Andre oda than Siddim maškar o brehi sas igen but smolakere cheva. Sar denašenas o kraľa andral e Sodoma the Gomora, pele andre ola cheva, ale ola aver denašle pro brehi. ¹¹ A ola štar kraľa, save ňerinde, ile andral e Sodoma the Gomora savoro barvalipen the savoro chaben a džanas het. ¹² Ile the le Abramoskere phraleskere čhas le Lot the leskero barvalipen, bo bešelas andre Sodoma.

¹³ Jekh olendar, savo denašľa, avľa oda te phenel le Hebrejske le Abramoske, savo bešelas paš o bare stromi le Mamroskere. O Mamre sas Amorejcos a sas phral le Eškoliske the le Aneriske. Kalen sas zmluva le Abramoha, hoj te ačhen jekhetane. ¹⁴ Sar o Abram šunda, hoj leskere phraleskere čhas ile het, akor vičinda peskere trin šel the dešuochto (318) muršen, save ulile andre leskero kher a save sas avrisikade pro mariben, a džalas pre lende dži ko Dan. ¹⁵ Rači ačhađa pre lende peskere služobņiken a ňerinda upral lende. Džalas pal lende dži ke Choba, so hin pro severos

* **14:3** Oda hin o Mulo Moros.

le forostar Damaskus. ¹⁶ Akor o Abram andā pale savoro barvalipen the peskere phraleskere čhas, le Lot, leskere barvalipnaha, le džuvlen the avre manušen.

O Abram the o Melchisedek

¹⁷ Sar avelas pale o Abram, avke palis, sar ņerinda upral o kralis Kedorlaomer the aver krala, save sas leha, avla ke leste o Sodomiko kralis pro than Šave maškar o brehi – oda hin le Kraliskeri Dolina.

¹⁸ Ode o Šalemiko kralis Melchisedek leske andā maro the mol, bo sas rašaj le Nekbareder Devleske. ¹⁹ Požehňinda le Abram a phenda:

“Av požehňimen le Nekbaredere Devlestar,

Oda, savo kerda o ņebos the e phuv.

²⁰ Mi el lašardo o Nekbareder Del, savo tuke diňa, hoj te ņerines upral tire ņeprijateľa.”

Akor o Abram diňa le Melchisedekoske o dešto kotor savorestar.

²¹ O Sodomiko kralis phenda le Abramoske: “Muk tuke savoro, so ilal, ale mire manušen de pale!”

²² Ale o Abram leske odphenda: “Lav bari vera a hazdav mire vasta ke miro RAJ, ko Nekbareder Del, savo kerda o ņebos the e phuv, ²³ hoj na lava mek aňi o thav, aňi o sirimocis pal e sandalka a nič olestar, so hin tiro, hoj te na phenes: ‘Me som jekh olendar, savo kerdom le Abram barvales.’ ²⁴ Na mukav mange nič olestar, ča oda, so imar chale mire manuša. Ale ola, ko avle manca – o Aner, o Eškol the o Mamre – mi chuden peskero kotor olestar.”

15

Le RAJESKERI zmluva le Abramoha

¹ Pal oda savoro, so pes ačila, sas le Abram videňje a šunelas, sar leske o RAJ phenel:

“Ma dara tut, Abram, me som tiro štitos, tiro baro počňiben (odmena).”

² Ale o Abram phenda: “Ó, Adonaj, RAJEJA, so man kames te del? Se čhave man nane a o dedičos mire khereske ela o Eliezer andral o Damaskus.” ³ O Abram mek phenda: “Na diňal man ņisave čhave a o slugas mire kherestar ela miro dedičos.”

⁴ Ale o RAJ leske phenda: “Ov na ela tiro dedičos, ale o čhavo, savo avela tutar.”

⁵ Ila les avri a phenda leske: “Dikh pro ņebos a pro čercheňa a zgen len, te len šaj zgenes. Ajci ena but tire čhavengere čhave.”

⁶ O Abram pačandila le RAJESKE a o RAJ leske oda rachinelas sar spravodlišagos.

⁷ Palis leske o RAJ phenda: “Me som o RAJ, savo tut ilom avri andral o Chaldejiko Ur, te dav tuke kadí phuv, so ela tiri.”

⁸ Ov phenda: “Ó, Adonaj, RAJEJA, pal soste prindžarava, hoj ela miri?”

⁹ “An mange trinberšengera terňa gurumňora, la koza, le bakres, la hrdlička the le cikne holubos,” phenda leske o RAJ.

¹⁰ Sar oda savoro andā, rozčhinda len a savorestar o jepaš thođa pre jekh sera a o dujto jepaš pašes paš aver sera, ale le čiriklen na rozčhinda. ¹¹ Akor o dzive čirikle letinenas tele pro mule džvirini, ale o Abram len tradelas het.

¹² Sar zageľa o kham, o Abram zorales zasuča a avla pre leste o kalipen la bara daraha. ¹³ O RAJ phenda le Abramoske: “Mušines čačes te džanel, hoj tire čhavengere čhave bešena andre aver phuv, so nane lengeri. Ode lendar kerena otroka a štar šel (400) berš kerena lenca namištes. ¹⁴ Ale me marava ole narodos, kaske ena otroka, a on odarik avena avri bare barvalipnaha. ¹⁵ Ale tu džaha andro smirom ke peskere dada a parunena tut andre šukar bare berša. ¹⁶ Andro štarto

pokoleŋje pes pale visarena tire čhavengere čhave, bo mek na avla oda časos, hoj te zničinar le Amorejen vaš lengere bini.”

¹⁷ Sar zagela o kham a avla baro kalipen, sikađa pes baro thuv sar andral e bov the e jagali paca, so predžalas maškar o rozčinde kotora la džvirinakere. ¹⁸ Oda džives phandla o RAJ zmluva le Abramoha a phenda leske: “Tire čhavage dava kadi phuv le Egiptske paňestar dži ko baro paňi Eufkrat, ¹⁹ the o phuva, kaj bešen o Keniti, o Kenizzeja, o Kadmonci, ²⁰ o Chetitana, o Perizeja the o Refaja, ²¹ o Amoreja, o Kanaančana, o Girgašeja the o Jebuseja.”

16

E Hagar the o Izmael

¹ E Saraj našti delas čhaven peskere romes le Abram, ale sas la služka Egiptanka, savi pes vičinelas Hagar. ² Avke phenda e Saraj le Abramoske: “Dikh, o RAJ na domukla, hoj te el man čhave. Dža, pašluv mira služkaha. Šaj el, hoj latar man ela čhavoro.” A o Abram priila o lava la Sarajakere. ³ Avke leskeri romňi e Saraj ila peskera služka, la Egiptanka Hagar, a diňa la peskere romeske le Abramoske. Oda pes ačila, sar o Abram imar bešelas andro Kanaan deš berš. ⁴ O Abram pašlila la Hagaraha a oj ačila khabňi. Sar sprindžarda, hoj hiňi khabňi, hazdelas pes upral peskeri raňi.

⁵ E Saraj phenda le Abramoske: “Oda, so me cerpinav, hin sa vaš tute. Diňom tuke mira služka, hoj laha te pašlives, ale sar sprindžarda, hoj hiňi khabňi, oj man imar na likerel vaš ňisoske. O RAJ mi phenel, kaskero hin o čačipen, či tiro vaj miro.”

⁶ Avke o Abram phenda la Sarajake: “Dikh, tiri služka hiňi andre tire vasta. Ker laha avke, sar ča tu kames!” Sar chudla laha e Saraj te kerel igen namištes, akor e Hagar latar denašla het.

⁷ Sar la o aňjelos le RAJESKERO arakhla pre pušta paš e chaňig paš o drom, so džalal ko Šur, ⁸ phenda lake: “Hagar, Sarajakeri služka, khatar aves a kaj džas?”

Oj odphenda: “Denašav het mira raňatar la Sarajatar.”

⁹ O aňjelos le RAJESKERO lake phenda: “Visar pes pale ke peskeri raňi a podde tut lake!”

¹⁰ Palis lake mek phenda: “Kerava tire potomstvostar ajci but, hoj len našti zgeneha.

¹¹ Dikh, ačilal khabňi
a ulola (narodzinela pes) tuke čhavoro.
Deha leske nav Izmael,
bo o RAJ šunda tiro pharipnaskero roviben.

¹² Ov ela sar dzivo somaris;
džala pre savorende
a savore džana pre leste;
ela o ňeprijateljis peskere phralenge.”

¹³ E Hagar diňa nav le RAJESKE, savo ke late prevakerđa, El-Roi, bo oj phenda: “Tu sal o Del, savo pre ma dikhes.” ¹⁴ Vašoda pes odi chaňig vičinel Beer-Lachaj-Roi*. Kadi chaňig hiňi maškar o foros Kadeš the Bered.

¹⁵ Avke la Hagarake the le Abramoske ulila čhavoro a o Abram diňa leske nav Izmael. ¹⁶ Sar lake ov ulila, le Abramoske sas ochtovardeš the šov (86) berš.

17

E zmluva the o občhindipen

* 16:14 E Chaňig le Džideskeri, so Dikhel pre Ma

¹ Sar sas le Abramoske eňavardeš the eňa (99) berš, sikada pes leske o RAJ a phenda leske: “Me som o Del Nekzoraleder*, šun man a dživ angle ma andro žužipen!

² Phandava e zmluva maškar mande the tute a dava tut igen but čhaven.”

³ Akor o Abram bandila le mujeha ke phuv a o RAJ leske phenda: ⁴ “Kadi hiňi miri zmluva tuha: Ačheha dad igen but narodenge. ⁵ Imar pes na vičineha Abram, ale tiro nav ela Abraham, bo aveha dad but narodenge. ⁶ Dava tut igen but čhaven, savendar ena narodi. The o kraľa tutar avena avri. ⁷ Tut, tire čhaven the savore lengere potomken dav kada lav sar zmluva, so ačhel pro furt: Avava tiro Del the Del savore tire potomkenge. ⁸ Tuke the tire čhvenge dava kadi phuv, kaj sal sar cudzincos. Čali phuv Kanaan lenge dav, hoj te el lengeri pro furt, a me avava lengero Del.”

⁹ O Del palis phenda le Abrahamoske: “Ča doliker miri zmluva tu, tire čhave the le čhavgere čhave the savore, save mek avena. ¹⁰ Kadi hiňi miri zmluva maškar mande the tumende, so mušinena te dolikerel: Dojekh manuš khatar tumende, savo hino muřš, ela občhindo (obrezimen). ¹¹ Dena peske te občhinel le muřšeskere garude kotorestar e cipa. Palis pes džanela, hoj hin e zmluva maškar mande the tumende. ¹² Kale dživesestar dojekh muřšoro, savo ulola (narodzinela pes), pro ochtoto džives ela občhindo. Keren oda, či ulola andral tiri famelija vaj ela cindo avre manušendar sar otroka a na ela tire čhavendar. ¹³ Mušinel te el občhindo dojekh le čhavendar andral tiri famelija the oda, savo ela cindo vaš o love. Kada znakos pre tumaro telos sikavela, hoj miri zmluva tumenca hiňi pro furt. ¹⁴ Dojekh muřš, saveske na ela občhindo le kotorestar e cipa, mi el avričhido khatar peskere manuša, bo na dolikerda miri zmluva.”

¹⁵ Akor o Del phenda le Abrahamoske: “Pesкера romňa, la Saraj, imar na vičineha Saraj, bo lakero nav ela Sara. ¹⁶ Me la požehňinava a dava tut latar čhas. Požehňinava la a ačhela latar daj le narodengeri. Latar avena avri the o kraľa.”

¹⁷ O Abraham bandila le mujeha pre phuv, asandila andre peste a phenda: “Šaj le muřšeske, saveske hin šel (100) berš, ulol čhavoro? A la Sarake, savake hin eňavardeš (90) berš, šaj ulol čhave?” ¹⁸ O Abraham phenda le Devleske: “Kada požehnaňje našti el le Izmaeloske?”

¹⁹ O Del leske pale phenda: “Na! Tiri romňi e Sara tut dela čhavores a deha leske nav Izak. Leha the leskere čhavgere čhavenca phandava e zmluva, so ela pro furt. ²⁰ Me tut šundom, sar tut mangehas vaš o Izmael. Požehňinava les igen but čhavenca. Ela dad dešuduje (12) princenge a kerava lestar baro narodos. ²¹ Ale me phandava e zmluva tire čhaha le Izakoha, savo ulola la Sarake a oda kale časostar pal o berš.” ²² Sar o Del preachiľa te vakarel le Abrahamoha, odgeľa lestar.

²³ Mek oda džives o Abraham ila peskere čhas le Izmael the savore muřšen, save ulile andre leskero kher, the mek savoren, saven peske cinda, a občhinda lenge e cipa le garude kotorestar avke, sar leske phenda o Del. ²⁴ Le Abrahamoske sas eňavardeš the eňa (99) berš, sar sas občhindo, ²⁵ a le Izmaeloske sas dešutrin (13) berš. ²⁶ Andre oda džives, sar sas o Abraham the o Izmael občhinde, ²⁷ sas lenca občhinde the savore leskere muřša, save ulile andre leskero kher, the ola, ko sas cinde avre manušendar sar otroka.

18

O Abraham presikavel pačiv

¹ O RAJ pes jekhvar sikada le Abrahamoske paš le Mamroskere bare stromi andro časos pal o dilos, sar hin baro tačipen. O Abraham bešelas paš o vudar le stanoskero.

² Sar pes obdikhľa, nadur lestar ačhenas trin muřša. Soča len dikhľa, denašelas sigo

* **17:1** E Hebrejiko čhib: El Šaddaj

ke lende khatar peskero stanos, bandiła anglal lende dži pre phuv³ a phenda: “Rajeja, te tuke som pre dzeka, ma obdža tire služobňikos.⁴ Dava te anel sikra paňi, thovena (omorena) peske o pindre a bešena peske tele paš kada stromos.⁵ Anava varesavo chaben, zoralarena pes a avke šaj džana dureder. Se avlan ke peskero služobňikos.”

On odphende: “Mištes, ker avke, sar phenes.”

⁶ O Abraham sidarelas andro stanos ke Sara a phenda: “Sigo dža, le jekh gonoro* ole nekfeder arestar a pek mare.”

⁷ Palis o Abraham denašla ko stados a iła avri terňa thula gurunňora. Diňa le sluhasko a ov sidarelas la te kerel.⁸ Palis thoda šutlo thud the gulo thud a la gurunňora, so imar kerđa, anglal lende. Sar on chanas, o Abraham ačhelas paš lende tel o stromos.

⁹ Phučle lestar: “Kaj hiňi tiri romňi e Sara?”

“Andro stanos,” odphenda.

¹⁰ Jekh lendar, savo sas o RAJ, phenda: “Pal o berš, andre kajso časos, me avava pale ke tu a tira romňa la Sara ela muršoro.”

E Sara oda sa šunelas paš o vudar le stanoskero.¹¹ O Abraham the e Sara sas phure, sas lenge but berš a e Sara sas andre ola berša, so le džuvlen imar našti el čhave.

¹² Vašoda e Sara andre peste zaasandiła a phenda peske: “Akana, te imar som phuri, majinel man te el vareso mire romeha? Se the miro raj hin imar phuro!”

¹³ O RAJ phenda le Abrahamoske: “Soske e Sara asal a phenel peske: ‘Či čačes man šaj el akana čhave, sar imar som phuri?’¹⁴ Či hin vareso ajso, so o RAJ našti kerel? Pal o berš, andre kajso časos, avava pale ke tu a la Sara ela muršoro.”

¹⁵ Ale e Sara andre dar klaminelas a phenda: “Me na asavas.”

“He, tu čačes asahas,” phenda lake o RAJ.

O Abraham pes mangel vaš e Sodoma

¹⁶ O murša odarik palis gele het a džanas ke Sodoma. O Abraham len odliĝenda.

¹⁷ O RAJ phenda: “Šaj me garuvav anglo Abraham oda, so kamav te kerel?¹⁸ Le Abrahamostar ela čačes baro a zoralo narodos a andre leste ena požehňimen savore narodi pre phuv.¹⁹ Bo mange les ilom avri, hoj te phenel peskere čhavage a savore peskere potomkenge, hoj pes te likerem pal miro drom a te keren pal o čačipen a pal o pravos. Te oda kerena, kerava le Abrahamoske savoro avke, sar leske oda phendom.”

²⁰ O RAJ phenda: “Oda, so šundom pre Sodoma the Gomora, hin imar igen but a o binos lengero hin igen džungalo.²¹ Džav tele te dikhel, či čačes keren vaj na keren oda, so šundom pal lende. Kamav oda te džanel.”

²² Ola duj murša odarik odgele a gele andre Sodoma, ale o Abraham mek furt ačhelas anglo RAJ.²³ O Abraham avla pašeder a phučla: “Čačes kames te murdarel avri le čačipnaskeres jekhetane le binošne manušeha?²⁴ Te ulahas andro foros penda (50) čačipnaskere manuša, murdareha len a na odmukeha ole foroske vaš ola penda (50) čačipnaskere manuša, save hine ode?²⁵ Vareso ajso kames te kerel? Le binošnes kames te murdares le čačipnaskere manušeha? Či hin o čačipnaskero manuš sar o binošno? Mi el oda dur tutar! Či o sudcas cała phuvakero na majindahas te kerel oda, so hin čačipnaskero?”

²⁶ O RAJ leske phenda: “Te arakhava andro foros Sodoma penda (50) čačipnaskere manušen, prekal lende ole cale foroske odmukava.”

²⁷ O Abraham odphenda: “Domuklom mange te vakerel mire RAJEHA, choc džanav, hoj som ča prachos the popolos.²⁸ So te ode ena le pendendar pandž frimeder

* 18:6 E Hebrejiko čhib: trin sea arestar

čačipnaskere manuša? Murdaraha avri calo foros, te arakheha ča ole saranda the pandž (45) manušen?”

“Na murdarava len avri, te ode arakhava saranda the pandž,” odphendā o RAJ.

²⁹ Ale o Abraham vakerelas mek dureder a phučla: “So te ode ena ča saranda (40)?”

“Prekal ola saranda oda na kerava,” odphendā o RAJ.

³⁰ “Ma ruš pre ma, RAJEJA, hoj mange pale domukav tutar te phučel,” phendā o Abraham a phučla: “So te lendar ena ča tranda (30)?”

O RAJ odphendā: “Te len ode arakhava tranda, na murdarava avri oda foros.”

³¹ O Abraham leske pale phendā: “Imar te mange domuklōm tuha te vakerel, RAJEJA miro. So te ode ena ča biš (20) džene?”

O RAJ leske odphendā: “Vaš ola biš oda foros na zničinava.”

³² “RAJEJA, mangav tut,” phendā o Abraham, “ma av pre ma choľamen, hoj mek jekhvar man tutar phučav! So te ode ena ča deš?”

O RAJ leske odphendā: “Vaš ola deš džene, oda foros na murdarava avri.”

³³ Sar o RAJ preačila te vakerel le Abrahamoha, odgeľa a o Abraham geľa khere.

19

O džungipen andre Sodoma

¹ Sar ke račate avenas duj aňjela andre Sodoma, o Lot bešelas andre foroskeri brana. Soča len zadikhľa, ušřila, geľa anglal lende a bandřila pre phuv le mujeha.

² Phendā lenge: “Mangav tumen, rajale mire, aven andro kher tumare služobňikoske. Ode peske šaj thovena (omorena) o pindre a presovena. Tosara šaj džana tumare dromeha.”

“Na,” odphende leske, “amen presovaha avri paš e brana.”

³ Ale ov pes lenge ajci mangelas, hoj gele ke leste. Sar gele andre leskero kher, kerđa lenge hoscina, diňa te pekel mare bi o droždři a chanas. ⁴ Sigeder, sar peske kamle te pašlol, savore murša andral e Sodoma, le ternendar dži ko phure, ačhenas anglo kher pal dojekh sera. ⁵ Vičinde peske le Lot a phučle lestar: “Kaj hine ola murša, save avle kadi rat ke tu? De amenge len, hoj lenca te pašľuvas.”

⁶ Akor o Lot geľa avri ke lende, ale o vudar pal peste phandřa. ⁷ Phendā: “Mangav tumen, phralale mire, ma keren ajso džungipen! ⁸ Dikhen, hin man duj čhaja, saven mek na sas nič le muršenca. Anava tumenge len avri a keren peske lenca, so ča tumen kamen. Ale kale muršenge ma keren nič, bo on hine mire hosci, save avle andre miro kher!”

⁹ Ale on les na šunde a phende: “Dža adarik het!” A dureder vriskinenas: “Tu korkoro kade avľal sar cudzincos a kames amenge tu te dovakerel? Akana mek goreder dopereha sar on!” A džanas igen zoraha pro Lot a kamenas te rozmarel o vudar. ¹⁰ Androda ola duj murša peskere vastenca cirdle le Lot andro kher a phandle andre o vudar. ¹¹ Olen, saven sas avri, le ternendar dži ko phure, dukhavenas le koripnaha a našři arakhenas o vudar.

O Lot denašel andral e Sodoma

¹² Palis o murša phende le Lotoske: “Hin kade mek vareko tireNDAR? Džamutre, čhave, čhaja abo mek vareko andral kada foros? Le len adarik het. ¹³ Zničinaha kada foros, bo o avriphendřipen pre leste hino anglo RAJ igen baro. Bičhadā amen o RAJ, hoj les te zničinas.”

¹⁴ Avke o Lot geľa avri a phendā le muršenge, save majinde peske te lel leskere čhajen vaš o romňa: “Ušřen, džan het andral kada foros, bo o RAJ les kamel te zničinel!” Ale on peske gondolřinenas, hoj kerel pheras.

¹⁵ Sar avľa o vidňišagos, o aňjela dovakerenas le Lotoske a phende: “Sigo ušři! Le la romňa the soduje čhajen, save hine kade, hoj te na meres, sar o RAJ zničinela kada

foros.” ¹⁶ Ale o Lot na kamelas takoj te džal, avke ola duj murša chudle les, leskera romňa the soduje čhajen vastestar, bo o RAJ na kamelas, hoj on te meren. Ligende les avri andral o foros a ode les mukle. ¹⁷ Sar len ligenenas avri, jekh lendar phendá: “Denaš, bo šaj mereha! Ma obdikh tut a aňi ňikhaj pre kada than maškar o brehi tut na zaačhav. Denaš pro verchos, hoj te na aven murdarde!”

¹⁸ O Lot lenge phendá: “Na, rajeja, mangav tut! ¹⁹ Se tiro sluhas chudla tiri pačiv a baro hin tiro lačhipen, so mange presikadal, sar mange zachraňindal o dživipen. Ale me imar na birinav te denašel pro verchos, zachudela man kada baro bibachtalipen a merava. ²⁰ Dikh, kade nadur hin gav, kaj šaj denašav. Nane igen baro. Či ode man na zachraňinava? Hino cikno, ale me ode predživava.”

²¹ Ov leske phendá: “Mištes, the andre kada tuke kerava pre dzeka a o gav, vaš savo pes privakeres, na zňičinava. ²² Sigo tut ode garuv, bo našti kerav nič, medik ode na dodžaha.” Vašoda pes o foros vičinel Coar.

O Del bičhavel e jag pre Sodoma the Gomora

²³ Sar o Lot dogela andro Coar, o kham avelas avri upral odi phuv. ²⁴ O RAJ bičhađa pre Sodoma the Gomora andral o ňebos sira la jagaha, so perelas sar brišind. ²⁵ Zňičindá ola fori, calo oda than, savore manušen ode the savoro, so upre barolas. ²⁶ Le Lotoskeri romňi pes obdikhla pale a čerinda pes pro londo slupos.

²⁷ O Abraham uštíla sig tosara upre a geľa pro than, kaj angle oda ačhelas anglo RAJ. ²⁸ Dikhla tele pre Sodoma the Gomora a dikhla, hoj odarik avel baro thuv sar andral e bov. ²⁹ Avke, sar o Del zňičinelas o fori pre oda than, kaj bešelas o Lot, leperđa peske pro Abraham a mukla le Lot te denašel odarik avri.

Le Lotoskere čhaja

³⁰ O Lot daralas te ačhel andro foros Coar, avke ila peskere duje čhajen a geľa lenca te bešel pro brehos andre jaskiňa. ³¹ Akor e phureder leskere čhajendar phendá la ternederake: “Amaro dad hin imar phuro a na ačhíla pre kadi phuv ňisavo murš, kas peske ilamas vaš o rom a ulahas amen čhave avke, sar pes oda kerel pal calo svetos. ³² Av, mařaras le dades la molaha a pašluvas leha, hoj amen lestar te el čhave.”

³³ Odi rat dine te pijel le dades mol. Palis geľa ke leste e phureder a pašlila leha. Ale ov aňi na džanelas, kana peske pašlila a kana odgeľa.

³⁴ Pre aver džives e phureder phendá la ternederake: “Dikh, me imar sučom le dadeha idž. Av, das les the kadi rat te pijel mol a pašluveha tu leha akanake, hoj te el amen lestar čhave.” ³⁵ Avke dine te pijel odi rat peskere dades mol, pašlila peske paš leste e terneder čhaj a suča leha. Ov the avke mek na džanelas, kana ke leste geľa a kana odgeľa.

³⁶ Avke soduj pheňa ačhile khabne peskere dadestar le Lotostar. ³⁷ La phurederake ulila čhavo, saveske diňa nav Moab. Ov hin o prapapus adadživeseskere Moabčanenge. ³⁸ The la ternederake ulila čhavo a diňa les nav Ben-Ammi. Ov hin o prapapus adadživeseskere Ammončanenge.

20

E Sara ko Abimelech

¹ Odarik o Abraham džalal andre pušta Negev. Zaačhađa pes maškar o Kadeš the Šur a varesavo časos ačhíla andro Gerar. ² O Abraham akor pal peskeri romňi Sara vakerelas: “Kadi hiňi miri pheň.” Akor o Gerariko kralis, o Abimelech, bičhađa pal e Sara a ila peske la.

³ Sar o Abimelech rači sovelas, o Del andro suno avla ke leste a phendá leske: “Tu čačas mereha, bo ilal tuke romňa, sava hin rom.”

⁴ Ale le Abimelech mek laha na sas nič a phendá: “Rajeja, či murdares the le čačipnaskere manušen? ⁵ Či mange ov korkoro na phendá: ‘Kadi hin miri pheň?’ Se the oj mange phendá: ‘Kada hin miro phral.’ Me na džanavas nisostar, mire vasta hine žuže.”

⁶ O Del leske phendá andro suno: “Me olestar džanav, hoj tu na kamlal nič nalačo te kerel, a vašoda tuke na domuklóm, hoj pes latar te chudes a kaleha te keres binos anglal ma. ⁷ De pale la romňa lakere romeske, bo ov hin prorokos. Ov pes vaš tu privakerela, hoj te džives. Sar la na deha pale, phenav tuke, čačes mereha savore tire manušenca.”

⁸ Palis o Abimelech sig tosara uštila a vičindá savore peskere uradņiken. Sar lenge vakerelas savoro, so pes ačhila, igen predarandile. ⁹ O Abimelech vičindá le Abraham a phendá leske: “S'oda tu amenge kerdal? So tuke kerdóm ajso nalačo, hoj andal pre mande the pre miro krališagos ajso baro binos? Kerdal mange vareso, so na majindal te kerel!” ¹⁰ O Abimelech mek phučla le Abrahamostar: “So tuke avla pre godi kavke pes te likerel?”

¹¹ O Abraham odphendá: “Phendóm mange: ‘Pre kada than čačes nane dar anglo Del a vaš miri romňi man murdarena.’ ¹² Ale oj mange hiňi čačes pheň, bo hiňi mire dadeskeri čhaj, ale nane mira dakeri, vašoda oj ačhila miri romňi. ¹³ Sar man o Del bičhadá avri andral le dadeskero kher andre aver phuv, me lake akor phendóm: ‘Te man kames, akor phen všadzík, kaj džaha, hoj som tuke phral.’ ”

¹⁴ Palis ila o Abimelech le bakren, le gurunňen, le otroken the le služken a diňa len le Abrahamoske. Diňa leske pale the leskera romňa la Sara. ¹⁵ O Abimelech leske phendá: “Dikh, anglal tute hin miri phuv, beš tuke, kaj ča tu kames.” ¹⁶ A la Sarake phendá: “Tire phraleske diňom ezeros (1 000) rup, hoj te sprindžaren savore, hoj tu na kerdal nič nalačo.”

¹⁷ Palis o Abraham pes mangelas ko Del a o Del sastarda le Abimelech, leskera romňa the le služken, hoj len te el pale o čhave. ¹⁸ Bo vaš e Sara, le Abrahamoskeri romňi, o RAJ phandla dojekha džuvľakero dživipen andre le Abimelechoskero kher, hoj te na el len čhave.

21

Sar o Izak ulila

¹ O RAJ sas ke Sara lačhejileskero a dolikerđa peskero lav, so la diňa. ² E Sara ačhila khabňi a diňa le Abraham čhavores andre leskero phuripen andre oda časos, pal savo leske o Del phendá. ³ O Abraham diňa nav Izak peskere čhaske, savo ulila (narodzindá pes) la Sarake, ⁴ a pro ohtoto džives o Abraham občhinda peskere čhas le Izak avke, sar leske phendá o Del. ⁵ Le Abrahamoske sas šel (100) berš, sar leske ulila o Izak. ⁶ Akor e Sara phendá: “O Del kerđa, hoj te asav, a sako, ko pal oda šunela, asala.” ⁷ A mek phendá: “Ko phendahas le Abrahamoske, hoj e Sara mek dela te pijel andral e kolin le čhaven? A the avke les diňom čhavores andre leskero phuripen.” ⁸ Andre oda džives, sar o čavoro bariľa avri avke, hoj na mušinelas imar e daj les te del te pijel, o Abraham kerđa bari hoscina.

E Hagar bičhadí het

⁹ Sar e Sara dikhľa, hoj o čavoro, savo ulila le Abrahamoske la Hagaratar, savi sas Egiptanka, asalas lakere čhavorestar. ¹⁰ Phendá le Abrahamoske: “Trade avri ola služka the lakere čhas, bo o čavoro kala služkakero našti chudel nič ole barvalipnastar, so hin mire časkero le Izakoskero.” ¹¹ Le Abraham kada igen zadukhandila andro jilo, bo o Izmael sas leskero čhavo. ¹² O Del phendá le Abrahamoske: “Ma phager tuke o šero upral o čhavo aňi upral e služka. Šun la Sara andre savoreste, so tuke phendá, bo prekal o Izak avena o čhave, pal save tuke

phendom. ¹³ The la služkakere čhastar kerava baro narodos, bo the ov hino tiro čhavo.”

¹⁴ Sig tosara o Abraham iľa o chaben the o cipuno gonoro le paňeha a diňa oda la Hagarake. Thoda lake le čhas pro dumo a premukľa la. Oj odgeľa a phirelas upre tele pal e pušta Beer-Šeba.

¹⁵ Sar imar lake dogeľa o paňi andral o cipuno gonoro, thoda le čhas tel jekh krakos. ¹⁶ Geľa lestar dureder te bešel ajse šel (100) metri a phenda peske: “Našti dikhav pre oda, sar mange merel o čhavoro.” Sar ode bešelas, chudľa zoraes te rovel.

¹⁷ Ale o Del šunda le čhavoeskero hangos a le Devleskero aňjelos vičinda andral o ňebos pre Hagar a phenda lake: “So hin tute, Hagar? Ma dara tut, bo o Del šunda tire čhas, sar rovel ode, kaj hino. ¹⁸ Ušti, le le čhavoeres a liker les zoraes andro vasta, bo kerava lestar baro narodos.” ¹⁹ Androda o Del lake phundrađa o jakha a oj dikhľa e chaňig. Avke geľa te pherarel o cipuno gonoro le paňeha a diňa te pijel peskere čhas. ²⁰ O Del sas le čhavoreha, sar barolas avri. Bešelas pre pušta a sas lestar lukostrelcos. ²¹ Sar bešelas pre pušta Paran, iľa leske e daj romňa andral o Egipt.

Le Abrahamoskeri zmluva le Abimelechoha

²² Andre oda časos o Abimelech the o velitelis Pichol, savo lidžalas leskere slugaden, phende le Abrahamoske: “O Del hin tuha andre savoreste, so keres. ²³ Vašoda le kade vera pro Del, hoj na thoveha manca avri, aňi ole dženeha, ko avela pal ma, aňi mire potomkenca. A sar me man pačivalones likerdom ke tu, avke the tu pes likeraha ke mande andre phuv, kaj sal cudzincos.”

²⁴ Avke o Abraham phenda: “Lav vera.”

²⁵ Paľis o Abraham phenda le Abimelechoske: “Tire sluhi peske zaile jekh miri chaňig.”

²⁶ “Na džanav, ko oda kerđa,” odphenda leske o Abimelech. “Se aňi tu mange pal oda na phendaľ a mekča adadžives pal oda šundom.”

²⁷ Akor o Abraham iľa le bakren the le gurumnen, diňa len le Abimelechoske a sodujdžene phandle peha e zmluva. ²⁸ Paľis o Abraham iľa efta bakren peskere stadostar. ²⁹ O Abimelech lestar phučľa: “So kames te sikavel ole efta bakrenca, so thodaľ pre sera?”

³⁰ “Le tuke mandar kale efta bakren sar svedectvo, hoj me kopalindom avri e chaňig,” odphenda leske. ³¹ A vašoda pes oda than vičinel Beer-Šeba, bo sodujdžene ode phandle vera.

³² Paľis, sar peha phandle e zmluva andre Beer-Šeba, o Abimelech the leskero velitelis o Pichol gele pale andre Filištíniko phuv. ³³ O Abraham sadzinda andre Beer-Šeba stromos tamariška a lašarelas ode le RAJES, le Devles, savo hino pro furt. ³⁴ O Abraham but dživelas andre Filištíniko phuv.

22

O Abraham džal te obetinel le Izak

¹ Pal varesavo časos o Del probalinelas (skušinelas) le Abraham a phenda leske: “Abraham!”

“Kade som,” odphenda.

² “Le tire jekhore čhas le Izak, saves igen kames, a dža andre phuv Morija,” phenda o Del. “Ode les obetin sar labardi obeta pro verchos, pal savo tuke phenava.”

³ O Abraham sig tosara thoda o sedlos pro somaris a iľa peha duje sluhlen the peskere čhas le Izak. Sar kerelas o štipki pre labardi obeta, džalas pro than, pre savo leske phenda o Del. ⁴ Pro trito džives o Abraham dural dikhľa pre oda than. ⁵ Phenda

peskere sluhenge: “Ačhen kade le somariha. Me džava ode le čhavoreha, lašaraha le Devles a avaha pale ke tumende.”

⁶ O Abraham iľa kašta pre labardī obeta a thođa len pre peskero čhavo Izak. Ov korkoro lidžalas e jag the e čhuri. Sar avke džanas jekhetane, ⁷ o Izak phendā peskere dadeske le Abrahamoske: “Dado!”

“So kames, čhavoro miro?” odphendā o Abraham.

“Dikh, e jag the o kašta hine kade, ale kaj hin o bakroro pre labardī obeta?” phučla o Izak.

⁸ O Abraham leske phendā: “Čhavoro miro, o Del peske arakhela bakrores pre labardī obeta.” Avke džanas sodujdžene dureder.

⁹ Sar imar avle pre oda than, pal savo leske o Del phendā, o Abraham ačhadā oltaris a rakindā upre o kašta. Sphandla peskere čhas le Izak a thođa les pro oltaris, pro kašta. ¹⁰ Palis o Abraham iľa andro vast e čhuri, hoj te murdarel le čhas. ¹¹ Akor andral o ņebos pre leste vičindā o aňjelos le RAJESKERO: “Abraham, Abraham!”

“Kade som,” ov odphendā.

¹² “Zaačh!” phendā leske o aňjelos. “Ma thov pre leste o vast! Ma ker leske nič! Akana džanav, hoj tut daras le Devlestar, bo mange na sajindal te del aňi peskere jekhore čhas.”

¹³ Sar o Abraham pes obdikhla, dikhla andro kraki bakres zachudle le rohenca. O Abraham geľa, iľa le bakres a obetindā les vaš peskero čhavo sar labardī obeta. ¹⁴ O Abraham ole thaneske diňa nav “O RAJ pes starinela.” Avke dži akana pes vakere: “Pro verchos le RAJESKERO pes starinela.”

¹⁵ Le RAJESKERO aňjelos pale vičindā andral o ņebos pro Abraham ¹⁶ a phendā: “Vašoda, hoj oda kerdal a na sajindal mange peskere jekhore čhas, lav vera korkoro pre peste, phenel o RAJ: ¹⁷ Čačes tut požehņinava a dava tut ajci igen but potomken sar o čercheňa pro ņebos the sar e poši pro moroskero brehos; on ņerinena (zvitazinena) upral peskere ņeprijateľa ¹⁸ a prekal tiro čhavo ena požehņimen savore narodi pre phuv, bo šundal miro lav.”

¹⁹ Palis o Abraham geľa pale ke peskere sluhi a savore jekhetane gele andre Beer-Šeba, kaj ov bešelas.

Le Nachoriskere čhave

²⁰ Pal varesavo časos le Abrahamoske pes phendā, hoj e Milka, le Nachoriskeri romņi, imar hiňi daj. Ulile lake očno čhave: ²¹ O ešebno (peršo) sas o Uc, leskero phral o Buz the o Kemuel, savo sas dad le Aramoske, ²² palis o Kesed, o Chazo, o Pildaš, o Jidlaf the o Betuel. ²³ O Betuel sas dad la Rebekake. Kale očno čhaven andā pro svetos e Milka le Abrahamskere phraleske, le Nachoriske. ²⁴ Sas les the romņi-služka e Reuma. Lake ulila o Tebach, o Gacham, o Tachaš the o Maachah.

23

La Sarakero meriben

¹ E Sara dživelas šel the bišuefta (127) berš. ² Muľa andre Kirjat-Arba, so hin o foros Hebron andro Kanaan. O Abraham geľa andre bari žala te rovel pal late.

³ Palis ušila peskera muľa romņatar a phendā le Chetitanenge: ⁴ “Me som maškar tumende ča cudzincos, savo avlom kade te bešel. Mangav tumen, den man prekal e famelija hroboskero than, kaj šaj parunav mira romňa.”

⁵ O Chetitana phende le Abrahamoske: ⁶ “Šun amen, rajeja. Tu sal prekal amende sar le Devleskero princos! Parun tira romňa la Sara andre nekfeder amaro hrobos. ņiko amendar tut na zaačhavela, te andre leskero hroboskero than parunes peskera muľa.”

⁷ Avke o Abraham uštila upre a bandila anglo manuša andral odi phuv, anglo Chetitana, a phenda: ⁸ “Te tumen domuken, hoj mira romňa te parunav kade, ta akor šunen man avri a privakeren pes vaš ma ko Efron, savo hin le Cochariskero čhavo. ⁹ Mi bikenel mange anglal tumende prekal famelijakero hrobos e jaskiňa Machpela, so hiňi pro agor leskera maľatar, vaš ajci rup, keci mola.”

¹⁰ O Efron akor bešelas maškar o Chetitana a ov phenda le Abrahamoske anglal savore Chetitana, save avle paš e foroskeri brana: ¹¹ “Na avke, rajeja miro! Šun man! E maľa tuke dav the e jaskiňa, so hiňi pre late. Dav tuke la anglal mire manuša. Parun ode tira romňa.”

¹² O Abraham pale bandila anglo Chetitana ¹³ a phenda le Efronoske anglal lende: “Šun avri ešeb (peršo) man. Vaš e maľa tuke počinava ajci, keci mol rup. Le mandar oda, hoj te šaj ode parunav mira romňa.”

¹⁴ O Efron odphenda le Abrahamoske: ¹⁵ “Šun tu man, rajeja miro! E phuv mol štar šel (400) rupune. So hin oda prekal amende? Ča džá, parun tuke tira romňa.”

¹⁶ O Abraham priila oda, so phenda o Efron, a počinda leske štar šel rupune. Thoda o rup pre vaha anglo Chetitana, avke sar o manuša furt maškar peste bikenenas. Diňa ajci, keci angle lende phenda, hoj dela.

¹⁷ Avke o Abraham cinda le Efronoskeri maľa Machpela paš o Mamre. Cinda e maľa le stromenca the e jaskiňa pre late. ¹⁸ O Abraham preila odi phuv anglo Chetitana, save pes zgele paš e brana le foroskeri.

¹⁹ Paľis o Abraham parunda peskera romňa la Sara andre jaskiňa pre maľa Machpela paš o Hebron, paš o Mamre andre phuv Kanaan. ²⁰ Avke preila o Abraham le Chetitanendar e maľa la jaskiňaha, hoj les te el e than, kaj te parunel la famelija.

24

O Izak the e Rebeka

¹ O Abraham sas imar phuro, sas leske igen but berš a o RAJ les andre savoreste požehñinelas. ² O Abraham phenda peskere nekphuredere sluhasko, saveske diňa te lidžal calo peskero barvalipen: “Thov tiro vast pre mire čanga! ³ Le vera andro nav le RAJESKERO, savo hino Del pro űebos the pre phuv, hoj na leha mire čhaske romňa le čhajendar andral o kmeňos Kanaan, maškar save bešav. ⁴ Ale džaha andre miri phuv ke miri famelija a odarik leha romňa mire čhaske le Izakoske.” ⁵ O sluhasko odphenda: “A te odi džuvli na kamela te avel manca andre kadi phuv? Akor mušnav te lidžal tire čhas andre odi phuv, khatar tu avlal avri?” ⁶ O Abraham leske phenda: “Na! Ma lidža mire čhas ode! ⁷ O RAJ, o Del le űeboskero, man ila avri andral o kher mire dadeskero, mira phuvatar, kaj ulilom, a diňa man vera: ‘Kadi phuv dava tire potomkenge.’ Ov bičhavela anglal tu peskere aňjelos, hoj odarik tu te les avri romňa mire čhaske. ⁸ Te odi džuvli tuha na kamela te avel, kala veraha imar na aveha phandlo, ča mire čhas ode pale ma lidža!” ⁹ Akor o sluhasko thoda o vast pro čanga peskere rajeske le Abrahamoske a phandla leha vera.

¹⁰ Avke o sluhasko ila andral peskere rajeskero stados deše řaven a ila mek but lače dari peskere rajestar a geľa het. Avke geľa andro Aram-Naharajim andro foros le Nachoriskero. ¹¹ A mukla le řaven te pašlol anglo foros paš e chaňig. Oda sas ke račate, andre ajso časos, kana o džuvla peske furt džanas te cirdel paňi, ¹² O sluhasko phenda: “Ó, RAJEJA, o Del mire rajeskero le Abrahamoskero! De, hoj adadžives te doperel sa mištes, a presikav o lačhipen mire rajeske le Abrahamoske. ¹³ Dikh, me ačhav kade paš e chaňig a o čhaja le foroskere aven peske te cirdel o paňi. ¹⁴ Te phenava jekhake olendar: ‘De man te pijel andral o džbanos paňi,’ a oj odphenela: ‘Le, pi! Me dava the tire řaven te pijel,’ ta mi el oj odi, sava kidňal avri

tire služobnikoske le Izakoske. Pal oda džanava, hoj presikađal o lačhejileskeriben mire rajeske.”¹⁵ Mek aňi oda na dophendā a dikhla, sar avelas e Rebeka le džbanoha pro phiko. Oj sas e čhaj le Betueliske, savo sas o čhavo le Abrahamoskere phraleske le Nachoriske the la Milkake.¹⁶ E Rebeka sas igen šukar čhaj a mek na sas la nič le muršeha. Geľa tele paš o paňi te pherarel peske o džbanos. Sar pes odarik visarelas pale,¹⁷ o sluhas denašelass ke late a phendā: “De man te pijel sikra paňi andral tiro džbanos!”¹⁸ Oj takoj iľa tele o džbanos le paňeha a diňa les te pijel.¹⁹ Sar les imar diňa te pijel, phendā: “Dava the tire řaven ajci paňi, keci pijena.”²⁰ Avke geľa sigo te čhivel avri o paňi andral o džbanos andro žľabos a denašelass pale ke chaňig te cirdel paňi, hoj te pijen savore leskere řavi.²¹ Ov pre late cichones dikhelas, hoj te rozprindžarel, či o RAJ diňa leskere dromeske e bach, vaj na.

²² Sar o řavi imar pile, o sluhas iľa avri igen dragane veci: E dragaňi somnakuňi angrusi lake thođa andro nakh a thođa pre lakere vasta duj bare somnakune naramki.²³ Phučľa latar: “Phen mange, kaskeri sal tu čhaj? Hin varesavo than andre tire dadeskero kher, kaj ačhilamas te presovel?”²⁴ Odphendā leske: “Som e čhaj le Betueliskeri, savo hin o čhavo le Nachoriske the la Milkake.”²⁵ Mek phendā: “Hin amen but phusa the chaben a the than pro soviben.”²⁶ O murš bandiľa tele dži ke phuv anglo RAJ²⁷ a phendā: “Mi el lašardo o RAJ, o Del mire rajeskero le Abrahamoskero, savo dolikerel o lav a na preačhila te presikavel peskero lačhejileskeriben mire rajeske. O RAJ man andā andro kher ke famelija mire rajeskeri.”²⁸ Palis odi čhaj denašľa andro kher peskera dakero a rozvakerđa savoreng e savoro, so pes ačhila.²⁹ La Rebeka sas phral o Laban. Ov denašelass ko murš paš e chaňig,³⁰ bo dikhla e angrusi andro nakh the o lancici pro vasta peskera pheňake a šunđa la te vakerel, so lake o murš phendā. Avľa ko murš, savo mek ačhelass paš o řavi paš e chaňig,³¹ a phendā: “Soske ačhes avri, tu, savo sal požehňimen le RAJESTAR? Av manca! Me imar pririchtindom o than prekal tu the prekal o řavi.”

³² Avke o murš geľa andro kher a o Laban iľa tele pal o řavi savore veci, so sas pre lende a diňa len phusa the chaben. A le sluhasse the leskere muršenge diňa paňi te thovel (te morel) o pindre.³³ Ale sar anglal leste thođa o chaben, phendā: “Me na chava, medik na phenava, soske avľom.” O Laban phendā: “Vaker!”³⁴ Avke chudľa te vakerel: “Me som le Abrahamoskero sluhass.³⁵ O RAJ igen bares požehňindā mire rajes, vašoda hino barvalo. Diňa les bakre the gurunňa, rup the somnakaj, sluhen the služken, řaven the somaren.”³⁶ Sar sas miri rajeskeri romňi e Sara imar phuri, uliľa lake muršoro a miro raj leske diňa savoro, so les hin.³⁷ Miro raj man phandľa kala veraha: ‘Na leha mire čhaske romňa le čhajendar andral kadi phuv Kanaan.’³⁸ Ale dža andro kher mire dadeskero a an prekal miro čhavo romňa andral miri famelija.’³⁹ Palis phučľom mire rajestar: ‘So te odi džuvľi na kamela te avel manca?’⁴⁰ Phendā mange: ‘O RAJ, anglal kaste dživav pačivalones, bičhavela peskere aňjelos tuha, hoj tiro drom te el bachtalo a te anes mire čhaske romňa andral miri dadeskeri famelija.’⁴¹ Kada hin ča jekh drom, prekal savo šaj aves premuklo mira veratar a oda avke: Sar džaha ke miri famelija a te on tuke la na dena.’⁴² Sar avľom adadžives paš e chaňig, phendom: ‘Ó, RAJEJA, o Del mire rajeskero le Abrahamoskero, mangav tut, de man bach andre oda, so džav te kerel!’⁴³ Dikh, som paš e chaňig. Sar avela e čhaj te cirdel o paňi, phenava lake: “De man te pijel sikra paňi andral o džbanos,”⁴⁴ a te oj phenela: “Le, pi! Me dava the tire řaven te pijel,” mi el oj odi romňi, sava peske o RAJ kidňa avri prekal miro rajeskero čhavo.’⁴⁵ Mek aňi oda na dophendom a imar avelas e Rebeka le džbanoha pro phiko ke chaňig. Sar peske cirdňa o paňi, phendom lake: ‘Mangav tut, de man te pijel paňi!’⁴⁶ Oj sigo iľa tele o džbanos pal o phiko a phendā:

‘Le, pi! Dava the tire taven te pijel!’ ⁴⁷ Palis latar phučlom: ‘Kaskeri sal tu čhaj?’ Oj odphenda: ‘Miro dad hin o Betuel, o čhavo le Nachoriske the la Milkake.’ Palis lake prithodom andro nakh e angrusi the pro vasta o naramki. ⁴⁸ Bandilom pro khoča anglo RAJ a lašaravas le RAJES, savo hin o Del miro rajeskero le Abrahamoskero, bo lidžalas man pal o lačo drom ke famelija mire rajeskeri, hoj te anav lengera čha prekal leskero čhavo. ⁴⁹ Akana phenen, či kamen mire rajeske te presikavel o jileskeriben the e pačiv. Te na, ta phenen mange a visarava man pale.” ⁵⁰ O Laban the o Betuel odphende: “Te hin kada le RAJESTAR, so amen šaj phenas?” ⁵¹ Dikh, kade hiñi e Rebeka. Le la a dža! Mi ačhel romñi tire rajeskere čhaske, avke sar oda phenda o RAJ.” ⁵² Sar oda šunda o sluhas le Abrahamoskero, bandila anglo RAJ dži pre phuv. ⁵³ Palis ila avri rupune a somnakune šperki the gada a diña len la Rebekake. Diña tiš o dragane dari lakere phrales the lakera da. ⁵⁴ Palis o sluhas le muršenca, save sas leha, chanas the pijenas a ačhile ode te presovel. Sar tosara uštile, o sluhas phenda: “Muken man, mi džav pale ke miro raj.” ⁵⁵ Ale la Rebekakero phral the e daj leske phende: “Mi ačhel e Rebeka mek amenca ajse deš dživesa a palis šaj džal.” ⁵⁶ O sluhas lenge odphenda: “Ma zlikeren man, te imar o RAJ požehñinda miro drom. Muken man, mi džav pale ke miro raj.” ⁵⁷ On leske odphende: “Vičinas la a šunaha, so oj phenela.” ⁵⁸ Vičinde la Rebeka a phučle latar: “Kames akana te džal het kale muršeha?” Oj odphenda: “He, džava.”

⁵⁹ Akor mukle te džal peskera pheña la Rebeka the la služka, savi la bararelas avri, the le Abrahamskere sluhas peskere muršenca. ⁶⁰ Požehñinde la Rebeka a phende lake: “Pheñe amari, av daj le čhavage ezera-ezerenge a tire potomki mi prelen o fori peskere ñeprijatelenge!” ⁶¹ E Rebeka the o služki pes pririchtinde a gele te bešel pro řavi, hoj te džan ole muršeha. Avke o sluhas ila la Rebeka a džanas het.

O Izak peske lel la Rebeka

⁶² O Izak avelas pale khatar e chañig Beer-Lachaj-Roi a bešelas pre pušta Negev. ⁶³ Ke račate, sar pes o Izak geľa te predžal pre maľa, obdikhľa pes a dikhľa, sar aven o řavi. ⁶⁴ The e Rebeka dikhľa le Izak. Geľa tele pal e řava ⁶⁵ a phučľa le sluhastar: “Ko hin oda murš, savo predžal prekal e maľa a savo avel ke amende?” O sluhas odphenda: “Oda hin miro raj.” Akor oj ila o khosno a garuđa o muj.

⁶⁶ Palis o sluhas chudľa le Izakoske te vakerel pal savoro, so kerđa. ⁶⁷ Avke o Izak řigenda la Rebeka andro stanos la Sarakero peskera dakero a ila peske la romňake. O Izak kamelas la Rebeka a arakhľa andre late o smirom pal o meriben peskera dakero.

25

Le Abrahamskere aver čhave

¹ O Abraham peske ila dujtona romňa, savi pes vičinelas Ketura. ² Oj les diña čhaven le Zimran, Jokšan, Medan, Midijan, Jišbak the le Šuach. ³ Le Jokšan sas duj čhave, o Šebah the o Dedan. Le Dedanskere čhave sas o Aššurim, o Letušim the o Leummim. ⁴ Le Midijanskere čhave sas o Efah, o Efer, o Chanoch, o Abidas the o Eldaah. Savore kala sas la Keturakere čhave.

⁵ O Abraham diña savoro peskero barvalipen le Izakoske. ⁶ Ale le čhavage, save les sas le romñenca-služobničkenca, diña dari, a mek sar dživelas, bičhađa len het peskere čhastar le Izakostar andre phuv pro vichodos.

Le Abrahamskero meriben

⁷⁻⁸ O Abraham muľa andre šukar lačhe phuripnaskere berša, sar leske sas šel the eftavardeš the pandž (175) berš. Sas parumen a geľa paš peskere phure dada, save mule. ⁹ Leskere čhave o Izak the o Izmael les parunde pašes paš o Mamre andre jaskiña Machpela pre le Efronoskeri maľa. O Efron sas o čhavo le Chetitoskero le

Cochariskero. ¹⁰ Odi maľa cinda o Abraham le Chetitanendar a ode sas parumen o Abraham paš peskeri romňi Sara. ¹¹ Pal o meriben le Abrahamoskero, o Del požehňinda leskere čhas le Izak. O Izak bešelas paš e chaňig Beer-Lachaj-Roi.

Le Izmaeloskere čhave

¹² Kada hin o rodokmeňos le Izmaeloskero le Abrahamoskero čhaskero:

O Izmael sas čhavo le Abrahamoskero la Hagaratar, savi sas la Sarakeri služka andral o Egipt.

¹³ Kala hine o nava le Izmaeloskere čhavengere pal o nava the kmeňi: Le Izmaeloskero ešebno (peršo) čhavo sas o Nebajot, palis o Kedar, o Adbeel, o Mibsam ¹⁴ o Mišmas, o Dumah, o Massas ¹⁵ o Chadad, o Temas, o Jetur, o Nafiš the o Kedemah. ¹⁶ Kala hine le Izmaeloskere čhave. On sas upral o dešuduj (12) kmeňi a pal lende dine o nava le gavenge the thanenge, kaj bešenas. ¹⁷ Le Izmaeloske sas šel the tranda the ehta (137) berš, sar muľa a geľa paš peskere phure dada, save mule. ¹⁸ Leskere čhavengere čhave bešenas la Chavilatar dži ko Šur, pašes paš o Egipt, sar pes džal ke Asirija. Bešenas avri savore peskere phralendar pro vichodos.

O Ezav the o Jakob

¹⁹ Kada hin o rodokmeňos le Abrahamoskero čhaskero le Izakoskero:

Le Abrahamoske uliľa o Izak. ²⁰ Sar sas le Izakoske saranda (40) berš, iľa peske la Rebeka romňake. E Rebeka sas e čhaj le Aramejoskeri le Betueliskeri andral e phuv Paddan-Aram a sas pheň le Aramejoskeri le Labanoskeri.

²¹ O Izak mangelas le RAJES vaš peskeri romňi, bo našti la sas čhave. Avke o RAJ les šunda avri a leskeri romňi e Rebeka ačhiľa khabňi. ²² Sar o čhave andro per jekh avres ispidenas, phenda: “Oda, so hin kada?” Vašoda pes geľa te phučel le RAJESTAR.

²³ O RAJ lake phenda:

“Andre tute hin duj narodi,
ale kala duj narodi pes rozdžana.
Jekh lendar ela zoraleder sar oda dujto
a o terneder ela upral o phureder.”

²⁴ Sar avľa pre late o časos, ulile lake duj čhave. ²⁵ O ešebno, savo uliľa, sas lole balengero a calo zabarardo sar kočuchos, avke dine leske nav Ezav. ²⁶ Palis, sar uliľa leskero phral, chudelas le Ezavoskeri peta, vašoda leske dine nav Jakob. Le Izakoske sas šovardeš (60) berš, sar ulile.

O Ezav bikenel peskero pravos

²⁷ O muršora barile avri a o Ezav sas baro lovcos, savo rado džalas avri pre maľa, ale o Jakob sas cicho murš, savo radeder ačhelas khere. ²⁸ O Izak kamelas radeder le Ezav, bo anelas leske te chal la džvirinatar, sava murdarelas, ale e Rebeka kamelas buter le Jakob.

²⁹ Jekh džives, sar o Jakob tavelas chaben, o Ezav avľa ke leste bokhalo pal e maľa ³⁰ a phenda le Jakoboske: “Som bokhalo dži pro meriben! De man ole lole chabenestar!” Kavke chudľa o Ezav aver nav: Edom*.

³¹ O Jakob phenda: “Ale ešeb mange biken peskero pravos, so tut hin sar ešebne čhas!”

³² “Mištes!” odphenda o Ezav. “Se the avke maj merava! Pre soste mange hin kada pravos?”

³³ O Jakob leske phenda: “Le akana angle ma vera.” Avke o Ezav iľa pre peste vera a bikenda peskero pravos, so les sas sar ešebne čhas.

* 25:30 Oda hin Lolo.

³⁴ O Jakob palis diña le Ezav maro the tađi šošovica. Ov chała a piła. Palis uštila a geła het. Kavke o Ezav na likerelas vaš nisoske peskero pravos, so les sas sar ešebne čhas.

26

O Izak the o Abimelech

¹ Andre odi phuv avla bokh, ale na ajsi, savi sas andro časos le Abrahamoskero. O Izak geła te bešel andre phuv Gerar ko Filištíniko kralis Abimelech. ² O RAJ pes leske sikada a phenda: “Ma dža andro Egipt. Ačh andre odi phuv, pal savi tuke phenava. ³ Beš ode sar cudzincos a me avava tuha a požehņinava tut. Tuke the tire čhavengere čhavage dava savore kala phuva. Kavke dolikerava e vera, saveha man phandlom tire dadeha le Abrahamoha: ⁴ ‘Kerava tire potomken ajci but sar ņeboskere čercheņa a dava lenge savore kala phuva. Prekal tire čhave ena savore narodi pre phuv požehņimen.’ ⁵ Bo o Abraham man šunelas a dolikerelas savore mire prikazaņja a zakoni, so leske phendom a diņom avri.” ⁶ Avke o Izak ačila te dživel andro foros Gerar.

⁷ Sar o murša odarik phučenar pal leskeri romņi, phenda: “Oj hiņi miri pheņ.” Ov daralas te phenel, hoj leske hiņi romņi, bo andre peste gondolinelas: “Kala murša adarik man šaj murdaren, bo e Rebeka hiņi igen šukar.”

⁸ Sar imar ode dživelas buter časos, jekhvar o Filištíniko kralis o Abimelech dikhla avri prekal e oblaka, sar pes chudenas o Izak la Rebekaha. ⁹ Avke o Abimelech vičinda peske le Izak a phenda leske: “Oj mušinel te el tiri romņi! Soske mange phenda, hoj hiņi tiri pheņ?”

O Izak odphenda: “Phendom oda vašoda, hoj te na avav murdardo vaš late.”

¹⁰ “So tu amenge kerdal?” phenda o Abimelech. “Imar ča sikra chibalinelas a varesavo murš pašlilahas tira romņaha. Kaleha amen andalas andro baro binos!”

¹¹ Avke o Abimelech phenda savore manušenge: “Te kerela vareko vareso kale muršeske the leskera romņake, oda čačes mušinela te merel!”

O vesekeđšagi vaš o chaņiga

¹² O Izak chudla andre odi phuv te sadzinel a andre oda berš o ulipen sas šelvar buter sar oda, so sadzinda, bo o RAJ les požehņinda. ¹³ Leskero barvalipen mek buter barolas a ačila lestar igen barvalo murš. ¹⁴ Sas les but stadi bakre the gurumņa, the igen but sluhi. Vašoda les o Filištinci našti avri ačhenas. ¹⁵ Avke o Filištinci začhide la pošaha savore chaņiga, so kopalinde avri o sluhi, sar mek dživelas le Izakoskero dad o Abraham.

¹⁶ Akor o Abimelech phenda le Izakoske: “Dža het amendar, bo sal zoraleder sar amen!”

¹⁷ Avke o Izak odarik geła het andre Gerariko dolina, kaj pes palis rozthoda a ačila ode te bešel. ¹⁸ O Izak pale kopalinda avri o chaņiga peskere dadeskere, so o Filištinci začhide pal o meriben le Abrahamoskero, a diña lenge ola nava, so lenge diña leskero dad.

¹⁹ Sar le Izakoskere sluhi kopalinenas andre Gerariko phuv, arakhle chaņig lače paņeha. ²⁰ Ale o Gerariko pastjera pes vesekedinenas le Izakoskere pastjerenca a vakerenas: “Oda hin amaro paņi!” Vašoda pes odi chaņig vičinel Esek, so hin Vesekeđšagos, bo pes lenca vesekedinenas. ²¹ Avke kopalinde avri dujto chaņig, ale the vaš odi pes vesekedinenas, vašoda dine lake nav Sitna*. ²² Sar o Izak odarik odgeła, kopalinda aver chaņig, vaš savi pes imar na vesekedinenas, a diña lake nav Rechobot†. Phenda: “Akana amen o RAJ diña than, kaj amendar šaj el buter.”

* 26:21 Oda hin: Te džal jekh pre aver. † 26:22 Oda hin: Bareder Than

²³ Odarik o Izak geľa te bešel andre Beer-Šeba. ²⁴ Ode o RAJ pes leske sikada rači a phenda: “Me som Del tire dadeskero le Abrahamoskero. Ma dara tut, bo me som tuha! Prekal miro služobňikos Abraham tut požehňinava a tire potomki ena furt buter.” ²⁵ O Izak ode ačhađa o oltaris a lašarelas le RAJES. Paľis peske rozthoda o stanos a leskere sluhi ode kopalinde avri aver chaňig.

E zmluva maškar o Izak the Abimelech

²⁶ O Abimelech avľa andral o Gerar peskere godaver muršeha le Achuzzatoha the le Picholoha, savo sas o velitelis le slugadenge, hoj te dikhen le Izak. ²⁷ Akor lenge o Izak phenda: “Soske avľan ke ma, te man našti avri ačhenas a tradňan man het pestar?”

²⁸ Odphende leske: “Amen dikhas, hoj čačes tuha hin o RAJ, a vašoda peske phendam, hoj majindamas peha te phandel bari vera, amen tuha a tu amenca, ²⁹ hoj amenge na kereha nič nalačo, avke sar aňi amen tuke na kerďam nič nalačo. Se presikavahas tuke ča o lačo a mukľam tut te džal andro smirom. Akana pre tu dičhol, hoj sal le RAJESTAR požehňimen.”

³⁰ Paľis o Izak lenge kerďa hoscina a on chale a pile. ³¹ Tosara ušfile a phandle peha vera. Avke len o Izak mukľa, hoj te džan andro smirom.

³² Mek oda džives avle le Izakoskere sluhi a phende leske pal e chaňig, so kopalinde avri: “Arakľam paňi!” ³³ O Izak diňa ole paňeske nav Šibeas, so hin “e Vera”. Vašoda pes dži akana vičinel oda foros Beer-Šeba.

O romňa le Ezavoskere

³⁴ Sar sas le Ezavoske saranda (40) berš, iľa peske romňa la Judita, la čha le Chetitoskere le Beerihoskera, the la Basemat, la čha le Chetitoskere Elonoskera. ³⁵ On kerenas ča pharipen le Izakoske the la Rebekake.

27

O Jakob čorel le Ezavoske o požehňaňje

¹ Sar o Izak sphurila a pro jakha na birinelas te dikhel, vičinda ke peste peskere phuredere čhas le Ezav a phenda: “Čhavo miro!” Ov leske odphenda: “Kade som.”

² Prevakerďa ke leste: “Dikh, som imar phuro a na džanav, kana šaj merav. ³ Le tire veci pro lovos, o tulcos* le lukoha. Dža pre maľa a chude mange vareso.

⁴ Olestar mange ker chaben. Se džanes, so rado chav. An mange oda, hoj te chav, a požehňinava tut sigeder, sar merava.”

⁵ Sar o Izak vakerelas le Ezavoha, e Rebeka oda sa šunda. Soča o Ezav odgeľa pre maľa, hoj vareso te murdarel a te anel, ⁶ e Rebeka phenda le Jakoboske: “Šundom sar tiro dad phenda tire phraleske le Ezavoske: ⁷ ‘An mange olestar, so chudľal, a ker mange oda chaben, so me rado chav. Sar dochava, požehňinava tut anglo RAJ mek sigeder, sar merava.’ ⁸ Vašoda čhavo miro, šun man andre savoreste, so tuke phenava!

⁹ Dža ko stados a an mange odarik duje šukare kozicen. Tire dadeske kerava lendar lačo chaben, so rado chal. ¹⁰ Paľis oda lidžaha le dadeske, hoj te chal a te požehňinel tut sigeder, sar merela.” ¹¹ Ale o Jakob phenda peskera dake la Rebekake: “Miro phral o Ezav hino zabarardo, ale me na som. ¹² So te o dad pes mandar kamela te chudel? Paľis gondolinela peske pal ma, hoj leha kamav avri te thovel. Kaleha anava pre ma o prekošiben a na o požehňaňje.” ¹³ Ale e daj leske odphenda: “Čhavo miro, oda prekošiben mi perel pre ma! Ča šun man, dža a an mange len.”

¹⁴ Avke ov geľa, andľa len peskera dake a oj kerďa o lačo chaben, so rado chalas leskero dad. ¹⁵ Paľis e Rebeka iľa o gada le phuredere čhastar le Ezavostar, ola

* 27:3 Oda hin o gonoro le šipenca.

nekfeder, so sas ke late, a urda len le ternedere čhaske le Jakoboske. ¹⁶ Le cipenca pal o kozici leske učarda o vasta the e meň. ¹⁷ Oda chaben, so rado chalas, the o maro, so pekla, thoda peskere čhaske le Jakoboske andro vast. ¹⁸ Sar geľa ko dad, phenda: “Dado miro!” Ov odphenda: “Kade som. Ko sal tu, čhavo miro?” ¹⁹ O Jakob phenda peskere dadeske: “Me som o Ezav, tiro ešebno (peršo). Kerdom avke, sar mange phendal. Mangav tut, hazde tut. Beš a cha olestar, so me chudlom. Avke šaj man požehñines.” ²⁰ Ale o Izak le čhaske phenda: “Sar šaj avke sig vareso arakhľal, čhavo miro?” Ov odphenda: “O RAJ, tiro Del, mange diňa, hoj te arakhav.” ²¹ O Izak phenda le Jakoboske: “Av pašes, čhavo miro. Mi chudav man tutar. Sal tu čačes miro čhavo, o Ezav, abo na?” ²² O Jakob geľa paš peskero dad ko Izak, savo pes lestar chudľa a phenda: “O hangos hin le Jakoboskero, ale o vasta hine le Ezavoskere.” ²³ Na sprindžarda les, bo leskere vasta sas zabararde sar o vasta leskere phraleskere le Ezavoskere. O Izak les požehñinda ²⁴ a phučľa lestar: “Tu sal čačes miro čhavo o Ezav?” Ov odphenda: “Som.” ²⁵ Avke leske o Izak phenda: “Pode mange olestar, so chudľal, hoj te chav, čhavo miro, hoj tut te požehñinav.” Diňa leske o chaben a chalas. Andä leske the mol a piľa. ²⁶ O dad leske palis phenda: “Av ke ma, čhavo miro, čumide man!” ²⁷ Ov geľa a čumidľa les. Sar zašunda e saga leskere gadendar, požehñinda les a phenda:

“Dikh, e saga mire čhaskeri
hiňi sar e saga la maľakeri,
so požehñinda o RAJ.

²⁸ Mi del tut o Del la ňeboskera rosatar
a le phuvakere barvalipnastar,
the pherdo zrnos the mol!

²⁹ Mi služinen tuke o narodi
a mi bandon anglal tu o kmeňi!
Av raj upral peskere phrala
a mi bandon anglal tu o čhave tira dakere!
Mi el prekošlo oda, ko tut prekošela,
a mi el požehñimen oda, ko tut žehñinela!”

³⁰ Soča o Izak požehñinda le Jakob a ov odgeľa peskere dadestar, avelas pal o lovos leskero phral o Ezav. ³¹ Ov tiš tada chaben, so rado chalas leskero dad, andä leske a phenda: “Dado miro, ušti a cha olestar, so tuke kerdom, avke man šaj požehñines.”

³² Leskero dad o Izak lestar phučľa: “Ko sal?” Ov odphenda: “Me som tiro ešebno čhavo, o Ezav.” ³³ O Izak igen predarandĭľa a phučľa: “Akor ko sas oda, ko murdarda la džvirina a andä mange la? Chalom la imar sigeder, sar tu avľal. Požehñindom les a ela požehñimen pro furt.” ³⁴ Sar šunda kada o Ezav, zorales vriskinda a rovibnaha les igen mangelas: “Dado miro, de the man tiro požehnaňje!” ³⁵ O Izak phenda: “Tiro phral manca thoda avri a čorda tuke o požehnaňje.” ³⁶ O Ezav odphenda: “Se na chudľa ča avke kada nav Jakob. Imar dujtovar manca thoda avri. Angloda mange ĭla o pravos sar ešebne čhas a akana mange čorda the o požehnaňje.” A mek phučľa: “Prekal ma tut nane imar ňisavo požehnaňje?” ³⁷ O Izak leske phenda: “Dikh, čhavo miro, me lestar imar kerdom rajes upral tu a savore leskere phralen leske diňom vaš o sluhi. Diňom les zrnos the mol. Prekal tu imar našti nič kerav, čhavo miro!” ³⁸ O Ezav phenda le dadeske: “Dado, hin tut ča jekh požehnaňje? Joj, dado, mangav tut, požehñin the man!” a zorales zarunda. ³⁹ Leskero dad o Izak leske odphenda: “Dživeha dur le phuvakere barvalipnastar the le ňeboskere brišindestar, so perel pre phuv. ⁴⁰ Dživeha olestar, so murdareha la šablaha, a aveha sluhastire phraleske. Ča te pes leske ačhaveha andre, aveha premuklo.”

O Jakob denašel andre aver phuv

⁴¹ Akor o Ezav našti avri ačhelas le Jakob vaš o požehnaŋje, so les diňa o dad. O Ezav peske phenda: “Sar merela miro dad, akor murdarava mire phrales le Jakob.”

⁴² Sar pes e Rebeka došunda, so phenda o Ezav, diňa peske te vičinel le čhas le Jakob a phenda leske: “Tiro phral tut kamel te murdarel. ⁴³ Akana, čhavo miro, šun man! Denaš ke miro phral ko Laban andro Charan. ⁴⁴ Ačh ke leste, medik na preačhela e choľi tire phraleskeri. ⁴⁵ Sar e choľi tire phraleskeri preačhela a bisterela pre oda, so leske kerďal, bičhavava vaš tu, hoj tut te len odarik. Soske tumen te našavel sodujen andre jekh džives?”

⁴⁶ E Rebeka palis phenda le Izakoske: “Džungľiľa pes mange o dživipen maškar o Chetitanki. Te peske the o Jakob lela romňa le Chetitanendar andral kadi phuv, ela mange feder te merel!”

28

O romňa prekal o Izakoskere čhave

¹ O Izak peske vičinda le Jakob a požehňinda les. Phenda leske: “Ma le tuke romňa andral o Kanaan. ² Dža andre phuv Paddan-Aram, andro kher le Betueliskero, ko dad tira dakero. Ode tuke le avri romňa le Labanoskere čhajendar, la dakere phraleskar.

³ O Nekzoraleder Del tut mi požehňinel. Mi del tut but čhaven a tire čhavendar mi en but narodi. ⁴ Mi del le Abrahamoskero požehnaŋje tuke the tire čhavengere čhaveŋge, hoj e phuv, kaj sal cudzincos a so diňa o Del le Abrahamoske, te el tiri.”

⁵ Palis o Izak bičhaďa le Jakob, hoj te džal andre phuv Paddan-Aram. Avke džalas ko Laban, savo sas o čhavo le Aramejoskero le Betueliskero a o phral la Rebekakero, savi sas e daj le Jakoboskeri the le Ezavoskeri.

⁶ O Ezav dikhľa, sar o Izak le Jakob požehňinda a bičhaďa andro Paddan-Aram, hoj odarik peske te lel romňa. Ov šunda, hoj leske phenda, sar les požehňinda: “Ma le tuke romňa andral o Kanaan,” ⁷ a dikhľa, hoj o Jakob šunda le dades the la da a geľa andro Paddan-Aram. ⁸ Sar o Ezav avľa pre oda, hoj leskere dadeske le Izakoske nane pre dzeka o Kanaančanki, ⁹ geľa ko Izmael a iľa peske mek avra romňa la Machalata. Oj sas e čhaj le Abrahamoskere čhaske le Izmaeloske a e pheň le Nebajotoske.

Le Jakoboskero suno

¹⁰ O Jakob odgeľa andral e Beer-Šeba a geľa andro Charan. ¹¹ Sar dogeľa pro sentno than, ode presuča, bo imar o kham zageľa. Iľa jekh le bendar, pašľiľa peske a thoďa les tel o šero. ¹² Andro suno dikhľa garadiči (ganki), so dochudenas la phuvatar dži ko ŋebos, a le Devleskere aňjela pal lende phirenas upre the tele. ¹³ Upral leste o RAJ ačhelas a phenda: “Me som o RAJ, o Del tire dadeskero le Abrahamoskero the o Del le Izakoskero. E phuv, pre savi pašľos, dava tuke the tire čhavengere čhaveŋge. ¹⁴ Tire potomki ena ajci sar o prachos pre phuv a lena furt buter phuva pro zapados, pro vichodos, pro severos the pro juhos. Andre tute the prekal tire čhavengere čhave ena požehňimen savore narodi pre phuv. ¹⁵ Me som tuha a všadzík, kaj ča džaha, na domukava, hoj pes tuke vareso te ačhel, a anava tut pale andre kadi phuv. Na omukava tut, medik na kerava pal o lav, so tut diňom.”

¹⁶ Sar pes o Jakob prekerďa andral o soviben, phenda: “O RAJ čačes hin pre kada than, ale me olestar na džanavas!” ¹⁷ Daralas pes a phenda: “Savi bari dar avel kale thanestar! Nane oda nič aver sar o kher le Devleskero. Mušinel oda te el e ŋeboskeri brana.”

¹⁸ O Jakob sig tosara ušľiľa, iľa o bar, so leske sas tel o šero. Ačhaďa les sar sentno slupos a upral pro bar čhorelas avri o olejos. ¹⁹ Ole thaneske diňa nav Betel. Angľoda pes oda than vičinelas Luz.

²⁰ Akor o Jakob diňa vera le RAJES: “Te aveha manca, Devla, a te man chrañineha pro drom, pre savo man mukava, te man deha maro the gada, ²¹ a bachtales man visarava pale andro kher mire dadeskero, akor tu, RAJEJA, aveha čačes miro Del. ²² Pre kada than, kaj ačhadom kada bar, tut o manuša lašarena. Savorestar, so man deha, me dava tuke pale o dešto kotor.”

29

O Jakob avel ko Laban

¹ Palis o Jakob džalas dureder le dromeha a avla andre phuv pro vichodos. ² Jekhvareste dikhla pre maľa chañig, paš savi pašlonas trin bakrengere stadi, bo latar denas te pijel le bakren. O bar pre chañig sas igen baro. ³ Sar tradle ode savore stadi, ile tele o bar pal e chañig a dine te pijel le bakren. Palis o bar thode pale pre chañig.

⁴ O Jakob ke lende prevakerđa: “Khatar san phralale?”

“Amen sam andral e phuv Charan,” odphende.

⁵ “Prindžaren le Nachoriskere čhas le Laban?” phučla lendar o Jakob.

“Prindžaras les,” odphende leske.

⁶ Palis lendar phučla: “Sar leske hin?”

Odphende: “Mištes leske. Dikh, leskeri čhaj e Rachel akana avel le bakrenca.”

⁷ O Jakob phendā: “Hin dur ke rat a nane mek časos te tradel le staden pre jekh than. Den te pijel le bakren a džan len te pasinel.”

⁸ “Našti,” odphende leske, “medik na stradaha savore stadi pre jekh than. Palis laha tele o bar pal e chañig a daha te pijel le bakren.”

⁹ Androda, sar lenca vakerelas, avelas e Rachel le dadeskere bakrenca, bo oj pasinelas le bakren. ¹⁰ Sar o Jakob dikhla la Rachel le Labanoskere bakrenca, geľa te odlel tele o bar pal e chañig a diňa te pijel peskere bačiskere bakren. ¹¹ Palis o Jakob čumidla la Rachel a zorales zarunda. ¹² O Jakob phendā la Rachelake: “Me som tiri famelija. Miri daj e Rebeka hiňi pheň tire dadeske.” Oj denašelas oda te phenel peskere dadeske.

¹³ Sar o Laban šunda, hoj avla o Jakob, o čhavo leskera pheňakero, denašelas anglal leste a obchudla les. Čumidla les a ligenda les andre peskero kher. Sar o Jakob leske rozvakerđa savoro, so pes ačhila, ¹⁴ o Laban leske phendā: “Tu sal čačes jekh rat amenca.” Avke o Jakob ačhila ke leste calo čhon.

Le Jakobskere romňija

¹⁵ Palis o Laban phendā le Jakoboske: “So? Ča vaš oda, hoj sal mange famelija, kereha prekal ma ča avke buči? Phen mange, so majinel te el tiro počniiben (odmena)?” ¹⁶ Le Laban sas duj čhaja. E phureder sas e Leja a e terneder e Rachel.

¹⁷ La Leja sas šukar* jakha, ale e Rachel sas latar šukareder.

¹⁸ Le Jakoboske sas e Rachel buter pre dzeka, vašoda phendā le Labanoske: “Vaš tiri terneder čhaj kerava prekal tu efa berš buči.”

¹⁹ “Mištes,” odphendā o Laban, “ela feder, te la dava tuke sar avre muršeske; ačh kade!” ²⁰ Avke o Jakob kerelas buči vaš e Rachel efa berš, ale leske oda dičholas sar ča vajkeci dživesa, bo igen la kamelas.

²¹ Palis o Jakob phendā le Labanoske: “De mange mira romňa, imar avla o časos, hoj te džav ke late.”

²² Avke o Laban vičinda savore manušen odarik a kerđa hoscina. ²³ Ale rači iľa peskera avra čha la Leja, anda la ko Jakob a ov laha pašliľa. ²⁴ O Laban diňa la Lejake la Zilpa, hoj te el lakeri služka.

* **29:17** Abo: slabe

²⁵ Sar tosara o Jakob dikhla, hoj oda sas e Leja, phenda le Labanoske: “S'oda tu mange kerdal? Či na keravas prekal tu buči vaš e Rachel? Soske manca thodal avri?”

²⁶ O Laban phenda: “Andre amari phuv nane avke, hoj e terneder sigeder džal romeste a palis e phureder. ²⁷ Užar, medik na predžala kada bijavutno kurko la Lejaha. Avke tuke šaj les the la Rachel, te vaš late kereha buči prekal ma mek aver efa berš.”

²⁸ O Jakob kerda avke a užarda, medik na pregeľa o bijavutno kurko. Palis leske o Laban diňa peskera čha la Rachel romňake. ²⁹ O Laban diňa la Rachelake peskera služka la Bilha. ³⁰ Avke o Jakob pašliľa the la Rachelaha. Kamelas la buter sar la Leja a kerelas prekal o Laban mek aver efa berš.

Le Jakobskere ešebne čhave

³¹ Sar o RAJ dikhla, hoj o Jakob na kamelas la Leja, phundrađa andre late o dživipen, ale la Rachel našti uľa čhave. ³² E Leja ačhiľa khabňi, uliľa lake čavoro a diňa leske nav Ruben†, bo oj phenda: “O RAJ dikhla pre miro pharipen. Akana man imar miro rom kamela.”

³³ Pale ačhiľa khabňi, a sar lake uliľa čavoro, phenda: “O RAJ šunda, hoj o rom man na kamel, vašoda mange diňa the kale čhavores.” A diňa leske nav Šimeon‡.

³⁴ Ačhiľa pale khabňi, uliľa lake aver čavoro a phenda: “Akana imar miro rom pes likerela paš mande, bo diňom les trine čhaven.” Vašoda leske diňa nav Levi§.

³⁵ Palis pale ačhiľa khabňi, uliľa lake čavoro a phenda: “Akana imar lašarava le RAJES.” A diňa leske nav Juda*. Palis la preačhiľa te el čhave.

30

E Rachel la Lejaha pre peste džan

¹ Sar e Rachel sprindžarda, hoj la našti en čhave, imar našti avri ačhelas peskera pheňa. Phenda le Jakoboske: “De man čhave! Te na, ta merava!”

² O Jakob sas pre Rachel choľamen a vriskinda: “So? Me som o Del, savo likerel tiro dživipen, hoj te na ačhes khabňi?”

³ Oj odphenda: “Kade hiňi miri služka e Bilha, dža ke late a mi ulol mange prekal late čhave. Avke the man ena čhave.”

⁴ Avke diňa leske peskera služka la Bilha vaš e romňi a o Jakob geľa ke late. ⁵ E Bilha ačhiľa khabňi a diňa le Jakob čhavores. ⁶ Akor e Rachel phenda: “O Del diňa mange o čačipen, šunda miro hangos a diňa man čhas.” Vašoda leske diňa nav Dan*.

⁷ La Rachelakeri služka e Bilha ačhiľa pale khabňi a le Jakob diňa dujte čhavores. ⁸ Akor e Rachel phenda: “Maravas man zoraha mira pheňaha a ňerindom (zvitazindom) upral late.” Vašoda leske diňa nav Naftali†.

⁹ Sar e Leja sprindžarda, hoj la imar našti en čhave, diňa le Jakoboske peskera služka la Zilpa vaš e romňi. ¹⁰ The e Zilpa diňa le Jakob čhavores. ¹¹ Akor e Leja phenda: “Savi man hin bach!” Vašoda leske diňa nav Gad‡.

¹² Palis e Zilpa diňa le Jakob dujte čhavores. ¹³ E Leja androda phenda: “Savi bachtali som! Akana man o džuvľa vičinena bachtali!” Vašoda leske diňa nav Ašer§.

¹⁴ Jekhvar, sar pes skidelas upre e pšeniča, o Ruben džalal pre maľa. Arakhla ode mandragoskere rastlini* a diňa len peskera dake la Lejake. E Rachel phenda la Lejake: “De man ola mandragori, so tuke anda tiro čhavo.”

† 29:32 Ruben hin: “Dikhen, muršoro.” ‡ 29:33 Šimeon hin: “Ov šunel.” § 29:34 Levi hin: “Te phandel jekhetane.” * 29:35 Juda hin: “Te lašarel.” * 30:6 Dan hin: “Ov rozsudzinda vaš ma.” † 30:8 Naftali hin: “Te pes marel.” ‡ 30:11 Gad hin: “O bachtalipen.” § 30:13 Ašer hin: “O radišagos.” * 30:14 Pačanas, hoj o mandragori le džuvlence pomožinen te ačhen khabne.

¹⁵ Oj lake odphenda: “Nane tuke dos, hoj mange ilal mire romes? Kames te lel the o mandragori mire čhastar?”

E Rachel lake phenda: “Akor vaš o mandragori, so anda tiro čhavo, mi pašlol kadi rat o Jakob tuha.”

¹⁶ Sar o Jakob pes ke račate visarelas khere pal e mala, e Leja geľa angle leste a phenda: “Av ke mande, bo me vaš tu počindom kadi rat mire čhaskere mandragorenca.” Avke pašlolas odi rat laha.

¹⁷ O Del šunda avri la Leja. Oj ačila khabni a diňa le Jakob pandžtone muršores.

¹⁸ Akor e Leja phenda: “O Del man požehnda vaš oda, hoj diňom mire romeske peskera služka.” Avke leske diňa nav Jissachar†.

¹⁹ E Leja pale ačila khabni a diňa le Jakob šovtone čhavores. ²⁰ Akor e Leja phenda: “O Del man diňa lačo daros. Akana imar miro rom ačhela paš ma. Diňom les šov muršora.” Vašoda leske diňa nav Zebulun‡. ²¹ Palis lake uliľa čhajori a diňa lake nav Dina.

²² Akor peske o Del leperda pre Rachel, šunda la avri a phundrađa andre late o dživipen. ²³ Ačila khabni a uliľa lake čhavoro. Palis phenda: “O Del mandar iľa e ladž.” ²⁴ Diňa leske nav Jozef§ a phenda: “Te mange o RAJ pridiňahas mek dujte čhavores!”

O Jakob the o Laban

²⁵ Sar la Rachelake uliľa o Jozef, phenda o Jakob le Labanoske: “Muk man, kamav man te visarel pale khere andre miri phuv. ²⁶ De mange mire romňijen the mire čhaven, vaš save tuke keravas buči, hoj imar te džav het. Se tu korkoro džanes, keci buči keravas prekal tu.”

²⁷ Ale o Laban leske phenda: “Av ke ma lačhejileskero, mangav tut, ma dža mek ňikhaj! Mire devlora mange sikade, sar o RAJ man prekal tu požehñinel. ²⁸ Phen mange, savo počiniben (odmena) kames.”

²⁹ O Jakob leske phenda: “Se tu džanes mištes, so keravas prekal tu a sar sas mištes tire stadenge, kanastar somas paš lende. ³⁰ Angloda, sar avlóm, sas tut frima a akana tut hin igen but. Všadzik, kaj džavas, tut o RAJ požehñinelas. Me mušinav imar te dikhel the pre miri famelija.”

³¹ O Laban lestar phučľa: “Sar tuke majinav te počinel?”

“Nič man ma de,” odphenda o Jakob. “Ča ker oda jekh, so tuke phenav, avke me dureder pasinava tire bakren. ³² Adadžives man predžava maškar savore tire stadi. Domuk mange, hoj te odlav lendar savoren, pre save hin fleki the bodki. Savore kale bakre the o kozi, pre save hin fleki the bodki, ena miro počiniben. ³³ Pal kada džaneha, či som čačipnaskero vaj na: Sar aveha te dikhel pre miro počiniben a dikheha, hoj maškar o stadi hine o kozi, pre save nane fleki abo bodki, abo bakrore, save nane kale, akor šaj phenes, hoj len čordom tutar.”

³⁴ “Mištes,” phenda o Laban. “Mi el avke, sar phenes.” ³⁵ Oda džives o Laban odliľa le capen the le kozen, pre save sas fleki the bodki, the savoren, pre save sas vareso parno. Odliľa the savore kale bakren a diňa len peskere čhavenge andro vasta, ³⁶ hoj te džan le Jakobostar het pre ajci drom, keci šaj te predžal tel o trin džives. O Jakob ode ačila te merkinel pre leskere aver stadi.

³⁷ Avke peske o Jakob skidňa zelena konara le topolistar, la mandlatar the le plataňostar. Cirdňa e cipa pal lende tele, hoj te ačhel pre lende parne pasiki. ³⁸ A kala konara thođa andro žlabi, hoj o stadi len te dikhen, sar džana te pijel. Bo ode pes parinenas. ³⁹ A ačhelas pes oda, hoj sar pes o bakre the o kozi parinenas angle ola

† 30:18 Jissachar hin: “O počiniben.” ‡ 30:20 Zebulun hin: “O pačiv.” § 30:24 Jozef hin: “Mi pridel.”

konara, ulonas lenge bakrora, pre save sas pasiki, fleki the bodki. ⁴⁰ O Jakob odlila ole bakroren le Labanoskere stadostar. Sar o bakre pes parinenas, ačhađa len avke, hoj te dikhen pro Labanoskere kale bakre the pre ola, pre save sas fleki, hoj lenge te ulon flekimen the bodkimen bakrore. Avke peske kerđa bareder stados a odlila len le Labanoskere stadostar. ⁴¹ Sar pes o zoraleder bakre parinenas, o Jakob thovelas o konara andro žlabos, hoj pes anglal lende te parinen. ⁴² Ale sar sas o bakre slabe, na thovelas o konara anglal lende. Aleha o Laban chudla o slabe bakre a o Jakob o zorale. ⁴³ Avke o Jakob ačila igen barvalo. Sas les but bakre, kozi, služki the sluhi, favi the somara.

31

O Jakob denašel le Labanostar

¹ O Jakob šunđa, sar o čhave le Labanoskere peske vakerenas: “O Jakob ila savoro, so sas amare dadeskero. Savoro peskero barvalipen dochudla amare dadestar.” ² A o Jakob dikhla, hoj o Laban imar na sas ke leste ajso lačo, sar sas.

³ Akor o RAJ phenđa le Jakoboske: “Dža pale ke tiri famelija andre phuv tire dadengeri. Me avava tuha.”

⁴ Sar o Jakob pasinelas o stados pre mała, diňa peske te vičinel la Rachel the la Leja ⁵ a phenđa lenge: “Tumaro dad imar nane ke ma ajso lačo, sar sas, ale o Del mire dadeskero sas manca. ⁶ Se korkore džanen, sar cala mira zoraha keravas buči prekal tumaro dad. ⁷ Ale ov thoda manca avri! Dešvar mange čerinda o počiniben (odmena), ale o Del na domukla, hoj vareso nalačo mange te kerel. ⁸ Sar tumaro dad phenđa: ‘O flekimen ena tiro počiniben,’ avke savore bakrenge ulonas (narodzinenas pes) flekimen bakrore. A sar phenđa: ‘O pasikimen chudeha vaš o počiniben,’ avke le bakrenge ulonas pasikimen bakrore. ⁹ Kavke o Del odlila o stados tumare dadestar a diňa les mange.

¹⁰ Sar avla o časos le stadoske, hoj pes te parinen, džalas mange suno a dikhlom, hoj o samci, save chučenas pro samici, sas flekimen, pasikimen the bodkimen. ¹¹ O aňjelos le Devleskero ke ma andro suno prevakerđa: ‘Jakob!’ Me leske odphendom: ‘Kade som!’ ¹² O aňjelos phenđa: ‘Dikh, hoj savore samci, save pes parinen le samicenca, hine pasikimen, flekimen the bodkimen. Ačila pes oda, bo dikhlom savoro, so tuha kerđa o Laban. ¹³ Me som o Del, savo pes tuke sikađa paš o Betel, kaj pomakhlal le olejoha o baruno slupos a phandlal manca e vera. Akana dža avri andral kadi phuv pale andre tiri phuv, kaj tu ulilal.’”

¹⁴ E Rachel the e Leja phende le Jakoboske: “Amen džanas, hoj imar nane nič, so šaj chudas le dadeskere barvalipnastar. ¹⁵ Kerđa amenca avke, sar te aňi leskere na ulamas! Se amen bikenda a rozkerđa sa, so zarodňa! ¹⁶ Savoro barvalipen, so o Del odlila amare dadestar, hin amaro the amare čhavengero. Vašoda ker sa avke, sar tuke phenđa o Del!”

¹⁷ Akor o Jakob uštıla, thoda te bešel pro favi peskere čhaven the le romňen ¹⁸ a ila peha savore peskere stadi the savoro barvalipen, so peske dochudla andro Paddan-Aram, hoj te džal ke peskero dad ko Izak andre phuv Kanaan.

¹⁹ Sar o Laban džalas te strihinel le bakren, e Rachel čorda peskere dadeske le kherutune devlora. ²⁰ O Jakob thoda avri le Aramejoha le Labanoha, bo leske aňi na phenđa, hoj džal lestar het. ²¹ Avke o Jakob ila peha savoro, so sas leskero, a denašla het. Paloda, sar pregela o paňi Eufat, džalas ko brehi andro Gilead.

O Laban džal pal o Jakob

²² Pal o trin dživesa phende avri le Labanoske, hoj o Jakob denašla het. ²³ Avke ila peha peskere pašutnen a džalas pal leste efa džives, medik les na dochudla dži

paš o brehi andro Gilead. ²⁴ Ale rači avľa o Del andro suno ko Laban a phendã leske: “Rozgondolin tuke, sar vakereha le Jakoboha, hoj leha te na vakeres namištes!”

²⁵ O Laban dochudľa le Jakob akor, sar rozthovelas o stanos. Avke the o Laban rozthoda o stani peskere pašutnenca pro brehi andro Gilead. ²⁶ O Laban phendã le Jakoboske: “So tu kerdãl? Thodaľ manca avri! Mire čhajen čordaľ sar varesave zaile manušen! ²⁷ Soske mandar počoral denašľal a thodaľ manca avri? Šaj tut ľigendom avri radišagoha the le ġilavipnaha, le bubnenca the citarenca. ²⁸ Na domukľal mange aňi, hoj te čumidav mire čhajen the lengere čhaven. Likerďal tut sar nagodaľver manuš! ²⁹ Hin man zor te kerel tumenge namištes, ale o Del tumare dadeskero mange idž phendã: ‘Rozgondolin tuke, sar vakereha le Jakoboha, hoj leha te na vakeres namištes!’ ³⁰ Te imar avke kamehas te džal pale ke tiro dad, soske mange čordaľ mire kherutune devloren?”

³¹ O Jakob le Labanoske odphendã: “Bo daravas man a gondolinďom mange, hoj mandar leha zoraha peskere čhajen. ³² Ale ke kaste arakheha tire devloren, oda mi merel! Angle amare phrala predikh savoro, so man hin, a le tuke pale oda, so hin tiro.” O Jakob na džanelas olestar, hoj len čorda e Rachel.

³³ O Laban geľa andro Jakoboskero stanos, paľis andre Lejakero a the andro stanos le duje služkengero, ale nič na arakhľa. Sar avľa avri andral Lejakero stanos, geľa andre Rachelakero. ³⁴ Ale oj le kherutune devloren garuďa andre řavakero sedlos a bešľa pre oda. O Laban predikhľa calo stanos, ale na arakhľa nič.

³⁵ E Rachel phendã le dadeske: “Ma av choľamen pre ma, rajeja miro, ale našři anglal tu uščav, bo som andre ola dživesa, so aven pre dojekh džuvľi.” O Laban rodelas, ale le devloren na arakhľa.

³⁶ Akor o Jakob cholisalila a phendã le Labanoske: “So tuke kerdom ajsa nalačo? Soha tut dukhadom, hoj pre mande avke džas? ³⁷ Te chudľal imar te prerodel mire veci, arakhľal vareso, so hin tiro? Thov oda kade anglal mire the tire phrala a on mi phenen, kaskero hino o čačipen! ³⁸ Keravas prekal tu biš (20) berš buči. Šoha (ňikda) tire bakrendar the le kozendar na ulonas mule. Me šoha na chavas tire bakrendar andral o stados, ³⁹ a sar len murdarelas o dzivo džviros, me korkoro oda lavas pre mande. Te merelas vareso rači abo dživese, furt oda mandar mangehas pale. ⁴⁰ O kham man labarelas prekal o džives a prekal e rat fadžinavas – na sas man aňi soviben. ⁴¹ Kavke keravas prekal tu biš (20) berš buči. Dešuštar (14) berš vaš soduj čhaja a šov berš vaš peskere stadi, ale dešvar mange čerinehas miro počiniben. ⁴² Te na ulahas manca o Del mire dadengero, o Del le Abrahamoskero, saves o Izak lašarelas, akor čačes tu man na diňalas nič. Ale o Del dikhľa miro pharipen, sar phares keravas prekal tu buči, a vašoda tuke o Del rači phendã pre ġodi.”

⁴³ O Laban leske odphendã: “Kala čhaja hine mire čhaja, kala čhave hine mire čhave a kada stados hino miro stados. Savoro, so ade dikhes, hin miro. Ale adadžives našři kerav nič, hoj te ačhen paš ma mire čhaja peskere čhavenca. ⁴⁴ Vašoda av, phandaha peha vera a mi el o Del maškar amende švedkos.”

⁴⁵ Akor o Jakob iľa o bar a ačhada les sar slupos. ⁴⁶ Peskere phralenge phendã: “Anen o bara!” Skidle o bara a thode len pre kopa. Paľis chanas paš e kopa. ⁴⁷ Avke o Laban ole thaneske diňa nav Jegar-Sahaduta a o Jakob les diňa nav Gal-Ed*.

⁴⁸ O Laban phendã le Jakoboske: “Kadi kopa bara ela adadžives sar švedkos maškar amende”, vašoda pes vičinel Gal-Ed. ⁴⁹ Vičinel pes the Micpa†, bo o Jakob phendã: “O RAJ mi merkinel pre ma the pre tu, sar avaha pestar dur a na avaha jekhetane.” ⁵⁰ O Laban leske mek phendã: “Te tut namištes ľikerďalas ke mire čhaja, abo tuke iľalas

* **31:47** The Jegar-Sahaduta the Gal-Ed hin: e kopa bara sar švedkos. † **31:49** Oda hin: E veža, khatar pes stražinel.

mek aver romñijen, choc na džanlomas pal oda, ma bister, o Del hino o švedkos maškar amende!”

⁵¹ O Laban leske mek phenda: “Dikh, kade hin e baruñi kopa a kade hin o baruno slupos, so ačhadom maškar amende. ⁵² Kadi kopa the kada slupos hine sar švedki. Me na predžava kadi baruñi kopa a tu naši predžaha kada slupos, hoj te džas pre peste nalače gondolišagoha. ⁵³ O Del le Abrahamoskero the o Del le Nachoriskero, o Del amare dadengere, mi el amaro sudcas!”

O Jakob avke diña vera pro Del, saves o Izak lašarelas. ⁵⁴ Palis o Jakob anda e obeta pro verchos a vičinda peskere phralen, hoj te chal lenca. Chanas o chaben a ačhile ode te presovel.

32

O Jakob pes kamel te zdžal le Ezavoha

¹ O Laban sig tosara uštila, čumidla peskere čajen the lengere čhaven, požehñinda len a visarda pes pale khere.

² Sar džalas o Jakob dureder peskere dromeħa, pre savo pes mukla, arakhle pes leħa le Devleskere añjela. ³ Soča len dikħla, phenda: “Kada hin le Devleskero taboris.” Ole thaneske diña nav Machanajim*.

⁴ O Jakob bičhada anglal peste peskere muršen ke peskero phral ko Ezav, andre Seiriko phuv Edom. ⁵ Phenda lenge: “Kavke phenena mire rajeske le Ezavoske: ‘Kada tuke del te džanel tiro sluħas o Jakob: Dži akana bešavas le Labanoha. ⁶ Hin man mire gurunña, somara, bakrore, sluħi the sluħki. Bičhavav ke tu mire muršen, pačabnaha, hoj aveħa ke ma jileskero.’ ”

⁷ Sar avenas pale o murša, save sas bičhade, phende le Jakoboske: “Dogelam ke tiro phral ko Ezav. Ov imar avel ke tu štar šel (400) muršenca.” ⁸ Androda avla pro Jakob bari dar the pharipen a rozulađa peskere manušen, bakren, gurunñen the řaven pro duj tabora. ⁹ Phenda peske: “Sar avela o Ezav ke jekh taboris a domarela les, dujto taboris ačħela a šaj denašel het.”

¹⁰ Palis o Jakob pes mangelas ko Del: “Devla mire phure dadeskero le Abrahamoskero a mire dadeskero le Izakoskero, šun man! Ó, RAJEJA, tu phendaľ mange, hoj te džav pale andre miri phuv the ke miri famelija, a diňal man lav, hoj deħa man bach andre savoreste. ¹¹ Na som ajsa lačo, hoj mange te presikaves o jileskeriben a te keres oda, so tutar mangav me, tiro sluħobñikos. Ča la pacaha ade pregeľom prekal o Jordan a akana man hin duj tabora. ¹² Mangav tut, le man avri andral le Ezavoskere vasta, bo darav, hoj avela a murdarela man the le romñijen le čhavenca. ¹³ Bo tu man diňal lav, hoj man deħa bach a but čhaven sar moroskeri poši, so pes na del te zgenel.”

¹⁴ Odi rat o Jakob ode ačħila te sovel. Palis rozulađa le stadostar o dari prekal peskero phral Ezav: ¹⁵ Iľa duj šel (200) kozen, biš (20) capen, biš (20) baranen the duj šel (200) bakren, ¹⁶ tranda (30) řaven peskere terne řavenca, saranda (40) gurunñen, deš biken, biš (20) somaricen the deš somaren. ¹⁷ O stadi, so rozulađa, diña peskere sluħenge a phenda: “Džan anglal a o stadi mi en jekh avrestar dureder.”

¹⁸ Le ešebneske (le peršeske) phenda: “Te tut zdžaha mire phraleħa le Ezavoha a phučela tutar: ‘Kaskero sal a kaj džas a kaskero hin kada stados, so trades angle tu?’

¹⁹ Pheneħa: ‘Kada hin daros tire sluħobñikostar le Jakobostar, so bičhavel peskere rajeske le Ezavoske. The ov avel pal amende.’ ”

²⁰ Phenda the le dujtoneske, le tritoneske the savorenge, ko džanas pal o stadi, hoj te phenen kavke le Ezavoske, sar pes leħa zdžana: ²¹ “The korkoro tiro sluħobñikos,

* **32:3** Oda hin: O duj tabora.

o Jakob, avel pal amende.” Bo o Jakob peske phenda: “Dava le Ezavoske daros, so bičhavav anglal ma, hoj te el manca andro smirom, a ča palis man leske sikavava. Šaj el, hoj man prilela kamibnaha.” ²² O dari sas bičhade anglal leste, ale ov ačila prekal e rat andro taboris.

O Jakob pes marel le Devleha

²³ O Jakob mek odi rat uštila, ila peha peskere duje romņijen, soduje služken the peskere dešujekh (11) čhaven a pregela prekal o paņi Jabbok. ²⁴ Bičhada len ešeb prekal o paņi a palis savoro, so les sas. ²⁵ Sar ačila korkoro, avla varesavo muř ke leste a marelas pes leha, medik na vidņisaolas. ²⁶ Sar dikhla, hoj les na thovela tele, demada les andro klubos a avke leske o kokalos chučila avri. ²⁷ O muř phenda: “Muk man, bo imar avel avri o kham.”

O Jakob phenda: “Na mukava tut, medik man na požehņineha.”

²⁸ O muř phučla: “Sar tut vičines?”

“Jakob,” odphenda.

²⁹ “Imar tut na vičineha Jakob, ale Izrael,” phenda o muř, “bo marehas tut le Devleha the le manušenca a ņerindał (zviťazindał) upral lende.”

³⁰ O Jakob lestar palis phučla: “Akana, phen mange tiro nav.”

Ale ov odphenda: “Soske kames te džanel miro nav?” A požehņinda le Jakob.

³¹ O Jakob phenda: “Dikhłom le Devles muj-mujeha a ačilom te dživel.” Avke diņa ole thaneske nav Peniel†.

³² Sar o Jakob džalas pal oda than Penuel het, o kham imar avelas avri a ov phirelas banges, bo o klubos leske sas dukhado. ³³ Vašoda dži akana na chan o Izraeliti o šlachi pal o klubos, bo le Jakoboskeri šlacha pro klubos sas dukhadi.

33

¹ Sar o Jakob dikhla, hoj avel o Ezav le štar šel (400) muřšenca, rozdelinda le čhaven mařkar e Leja, Rachel the duj služki. ² Ešeb (peršo) ačhada le duje služken lengere čhavenca, pro dujto than la Leja lakere čhavenca a palis la Rachel le Jozefoha. ³ Avke o Jakob geła anglal lende a eftavar bandolas dži ke phuv, medik pes na dochudla ko phral. ⁴ Ale o Ezav denašla takoj ko phral, obchudla les a čumidla. A sodujđzene chudle te rovel.

⁵ Sar pes o Ezav rozdikhla, dikhla romņijen le čhavenca a phenda: “Ko hine kala, save hine paš tu?”

O Jakob odphenda: “Oda hine mire čhave, savenca o Del požehņinda tire služobņikoske.” ⁶ Avke avle o služki le čhavenca a bandile anglal leste. ⁷ Geła ke leste e Leja le čhavenca a the on bandile anglal leste. Pal savorende geła ke leste the e Rachel le čaha le Jozefoha a bandile anglal leste.

⁸ O Ezav phučla: “So kames te sikavel mange kale savore stadenca, saven bičhadał?”

O Jakob odphenda: “Diņom tuke len sar daros, hoj prekal lende tuke te avav pre dzeka, rajeja miro.”

⁹ Ale ov phenda: “Man hin but, phrala miro, ča muk tuke oda, so hin tiro.”

¹⁰ “Na!” phenda o Jakob. “Te som tuke pre dzeka, le kada daros mandar. Priiłal man ajse bare lačhipnaha, hoj sar dikhav pre tiro muj, dičhol mange avri sar le Devleskero muj! ¹¹ Mangav tut, le mandar kada daros. Se o Del man andre savoreste požehņinda a hin man savorestar but.” Sar o Jakob leske furt avke vakerelas, prevakerda les a ila lestar oda.

¹² O Ezav phenda: “Mukas pes le dromeha sodujđzene a džas jekhetane.”

† 32:31 Oda hin: O muj le Devleskero.

¹³ O Jakob odphenda: “Miro raj džanel, hoj man hin cikne čhave a mušinav man te starinel the pal o bakre the gurunña, so den te pijel peskere ciknen. Te pre lende sidarava ča jekh džives, merena mange savore stadi. ¹⁴ Mi džal miro raj angle peskero služobňikos. Me džava polokes pal tute, ale avke sig, sar pes dela le stadenca the le čhavenca, medik na dodžava ke tu andro Seir, rajeja miro.”

¹⁵ Palis o Ezav phenda: “Domuk mange, mi mukav tuke varesave mire manušendar, hoj te džan tuha.”

“Na kampil,” odphenda o Jakob. “Ča jekh kamav, hoj te avav tuke pre dzeka, rajeja miro.”

¹⁶ Mek oda džives o Ezav odgeľa pale andro Seir. ¹⁷ Ale o Jakob džalas andro Sukkot, kaj peske ačhađa kher a prekal peskere stadi kerđa streškici (kolibi). Vašoda pes oda foros vičinel Sukkot.

¹⁸ Sar avelas andral o Paddan-Aram, o Jakob dogeľa mištes andro foros Šichem andre phuv Kanaan a bešelas pašes paš o foros. ¹⁹ Le Chamoroskere čhavendar o Jakob cinda kotor maľa vaš o šel (100) rupune. (O Chamor sas dad le Šichemoske.) Ode o Jakob rozthođa peskere stani. ²⁰ Ačhađa ode oltaris a diňa leske nav El-Elohe Izrael*.

34

E Dina the o Šichem

¹ Jekhvar e Dina, le Jakoboskeri čhaj, savi leske uliľa la Lejatar, džalas pes te sprindžarel le džuvľenca, save ode bešenas. ² Sar la dikhľa o Šichem, iľa la našilu, pašlila laha a iľa latar e pačiv. Leskero dad o Chamor sas Chivijcos a sas rašaj andre odi phuv. ³ Akor o Šichem pes igen zakamľa andre Jakoboskeri čhaj Dina a kamelas te dochudel lakero jilo. ⁴ O Šichem phenda peskere daďeske le Chamoroske: “Kamav, hoj te el kadi džuvľi miri romňi!”

⁵ O Jakob pes došunđa, hoj iľa leskera čha la Dina a našilu pašlila laha. Ale na vakereľas pal oda, bo užareľas pal peskere čhave, medik na avle pal e maľa le stadostar. ⁶ No o Chamor, le Šichemoskero dad, geľa ko Jakob, hoj leha te vakereľ. ⁷ Sar o čhave le Jakoboskere avenas pal e maľa a došunde pes, so pes ačhiľa, igen len ada zadukhandiľa a sas igen cholamen. Se o Šichem kerđa baro džungipen le Izraeloske, bo našilu pašlila lengera pheňaha. Kerđa oda, so na sas domuklo. ⁸ Ale o Chamor lenge phenda: “Miro čhavo o Šichem pes igen zakamľa andre tumari čhaj. Den leske la romňake. ⁹ Sthovas amare fameliji. Tumen amenge dena tumare čhajen a tumen lena peske amare čhajen. ¹⁰ Bešen amenca, bo e phuv ela prekal tumende phundradi. Ačhen ade, phiren kaj ča kamen, a bešen ade pro furt.”

¹¹ Palis o Šichem phenda lakere daďeske the le phralenge: “Te kerena mange pre dzeka, dava tumen, so kamena. ¹² Phenen, save dari kamen vaš e čhaj a keci kampil te počinel. Dava tumen ajci, keci kamena. Ča den mange la romňake!”

¹³ Vašoda, hoj o Šichem lengera pheňaha la Dinaha našilu pašlila, kamle lenca le Jakoboskere čhave te thovel avri a odphende le Šichemoske the leskere daďeske le Chamoroske: ¹⁴ “Ada našti keras, hoj peskera pheňa te das le muršeske, savo nane občhindo (obrezimen), bo ulahas oda prekal amende ladž. ¹⁵ Ale ča avke pes šaj dovakeras, te pes dojekh murš tumendar dela te občhinel, avke sar sam amen občhinde. ¹⁶ Palis tumenge daha amare čhajen a amen peske laha tumare čhajen. Avke dživaha jekhetane sar jekh narodos, ¹⁷ ale te amen na šunena a na dena pes te občhinel, la čha peske laha a džaha het.”

* **33:20** Oda hin: O El hin o Del le Izraeloskero.

¹⁸ Lengero lav sas le Chamoroske the leskere čhaske le Šichemoske pre dzeka. ¹⁹ O terno, savo sas andro jakha peskere famelijake igen baro, na užarelas a sigo gela ada te kerel, bo le Jakoboskera čha igen kamelas.

²⁰ Avke o Chamor the leskero čhavo gele ke brana peskere foroskeri a vakerenas ko murša, save ode bešenat: ²¹ “Kala murša kamen amenca te dživel čačas andro smirom. Mi ačhen akor te bešel andre kadi phuv a mi phiren, kaj ča kamen, bo o than hino dos baro the prekal lende. Amen peske laha lengere čhagen vaš o romňa a peskere čhagen daha lenge. ²² Ale kala murša ča akor ačhena amenca te dživel sar jekh narodos, te dojekh amaro murš pes dela te občhinel, avke sar hine on občhinde.

²³ A ke oda: Či na ena amare lengere stadi, barvalipen, the savore džvirini? No ča priačas lenge pre ada a bešena amenca!” ²⁴ Savore murša, save sas paš odi foroskeri brana, šunde le Chamor the leskere čhas le Šichem a dine pes te občhinel.

²⁵ Pal o trito džives, sar len sas o dukha, o Šimeon the o Levi, o duj čhave le Jakoboskere, la Dinakere phrala, ile o šabli, počoral gele andro foros a murdarde avri savore muršen. ²⁶ Le šablēnca murdarde the le Chamor the leskere čhas le Šichem. Palis ile la Dina andral e Šichemoskoro kher a gele het. ²⁷ Le Jakoboskere čhave avle pale ke ola mule a vaš e ladž la pheňakeri skidle savoro andral o foros. ²⁸ Ile le bakren, le gurunžen, le somaren a savoro, so sas ode the pre maľa. ²⁹ Odligende savoro lengero barvalipen the le romňen le čhavenca a skidle savoro, so len sas andro khera.

³⁰ Avke o Jakob phendā le Šimeonoske the le Leviske: “Tumen man aleha andan andre bibach, bo akana o Kanaančana the o Perizeja andre kadi phuv man našti avri ačhena. Hin man ča frima manuša. Te pes sthoveņa jekhetane pre mande, ňerinena (zvitazinena) upral ma a zničinena man the olen, save hine manca.”

³¹ Ale on odphende: “Či mušindā te kerel amara pheňaha avke sar varesava lubňaha?”

35

O Del požehňinel le Jakob andro Betel

¹ O Del phendā le Jakoboske: “Visar tut pale andro Betel a ačh ode te bešel. Ačhav o oltaris le Devleske, savo pes tuke sikada, sar denašehas tire phralestar le Ezavostar.”

² Akor o Jakob phendā leskera famelijake the savorenge, save sas leha: “Čhiven het savore avre devlen, so hine tumende, žužaren tumen a preuren pes. ³ Aven, džas andro Betel. Ode ačhavava o oltaris le Devleske, savo man šundā avri oda džives, sar somas andro pharipen, a lidžalas man pal o drom.” ⁴ Avke leske dine savore cudze devlen, so lende sas, the o kružki, so lende sas figimen andro kana. O Jakob oda garuđa andre phuv tel o dubos paš o foros Šichem.

⁵ Sar džanas avri andral oda foros, avľa pre ola manuša ole forendar ajsi bari dar, hoj na kerde nič le Jakoboskera famelijake. ⁶ O Jakob avľa savore peskere manušenca andro Luz, so adadžives hin o Betel andre phuv Kanaan. ⁷ Ode ačhađa oltaris a diňa ole thaneske nav El-Betel, bo ode pes leske o Del sikada, sar denašelats peskere phralestar. ⁸ Andre oda časos muľa e Debora, la Rebekakeri služka, savi la bararelas avri. Parunde la tel o dubos teleder le Betelostar. Ole duboske diňa nav “o Rovibnaskero Dubos”.

⁹ Kana o Jakob pes visarelas andral o Paddan-Aram, sikada pes leske pale o Del a požehňinda les. ¹⁰ Phendā leske: “Tiro nav hin Jakob, ale akanastar tut vičineha Izrael.” Avke leske o Del diňa nav Izrael.

¹¹ O Del leske mek phendā: “Me som o Del Nekzoraleder. Mi ulon tuke pherdo čhave! Tutar avena but narodi a aveha dad le kralenge. ¹² E phuv, so diňom le

Abrahamoske the le Izakoske, dava the tuke a the tire čhavengere čhavage.” ¹³ Avke lestar o Del palis odgeła.

¹⁴ Ode, kaj o Del leha vakerelas, ačhađa o Jakob baruno slupos a čhordā pre leste avri e mol the o olejos, so leske andā sar obeta. ¹⁵ Diña nav Betel* ole thaneske, kaj leha o Del vakerelas.

E Rachel merel, sar ulol o Benjamin

¹⁶ Palis džanas avri andral o Betel. Sar sas imar pašes andre phuv Efrata, chudelas la Rachelake te ulol o čhavoro. Džalas lake oda igen phares. ¹⁷ Androda e džuvli, savi pomožinelas paš o ločhiben, lake phendā: “Ma dara tut Rachel, ela tut pale muršoro.” ¹⁸ Ale sar oj merelas a sas imar pašes paš o meriben, diña peskere čhaske nav Ben-Oni†, ale o Jakob leske diña nav Benjamin‡.

¹⁹ Avke e Rachel muła a parunde la po drom ke Efrata, so hin adadžives Betlehem. ²⁰ Upral lakero hrobos ačhađa o Jakob bar a dži adadžives ačhel kada bar sar o leperiben prekal e Rachel.

²¹ O Izrael palis odarik odgeła a rozthođa o stanos pal e veža Migdal-Eder§. ²² Sar imar bešelas andre kadi phuv, o Ruben geła te pašlol la Bilhaha, savi sas romni-služka leskere dadeskeri, a o Izrael pes pal ada došundā.

Le Jakobskere čhave

Le Jakob sas dešuduj (12) čhave. ²³ La Leja sas čhave o Ruben – ešebno (peršo) čhavo le Jakobskero – o Šimeon, o Levi, o Juda, o Jissachar the o Zebulun. ²⁴ La Rachel sas čhave o Jozef the o Benjamin. ²⁵ La Rachelakera služka la Bilha sas čhave o Dan the o Naftali. ²⁶ La Lejakera služka la Zilpa sas čhave o Gad the o Ašer.

Kala sas o čhave le Jakobskere, save leske ulile andro Paddan-Aram.

Le Izakoskero meriben

²⁷ Palis o Jakob avla ke peskero dad Izak andro Mamre andro Kirjat-Arba, so hin adadžives Hebron, kaj bešenas o Abraham the o Izak. ²⁸ O Izak dživelas šel the ochtovardeš (180) berš. ²⁹ Muła andre šukar lače phuripnaskere berša a geła paš peskere phure dada, save mule. Leskere čhave o Ezav the o Jakob les parunde.

36

Le Ezavskere čhave

¹ Kala hine o čhave le Ezavskere, saves sas the aver nav Edom.

² O Ezav peske ila romnen, save sas Kanaančanki: la Ada, la čha le Elonoskera le Chetitoskera, the la Oholibama, la Anakera čha, savake sas papus o Chivijcos o Cibeon. ³ Ila peske the le Izmaeloskera čha la Basemat, savi sas le Nebajotoske pheň.

⁴ La Adake ulila o Elifaz a la Basematake o Reuel. ⁵ La Oholibamake ulila o Jeuš, o Jalam the o Korach. Kala hine le Ezavskere čhave, save leske ulile andre phuv Kanaan.

⁶ Palis ila o Ezav peskere romnen the čhaven, savore manušen, save sas leskere, the savore stadi, mek aver dobitkos the savoro barvalipen, so les sas andre phuv Kanaan, a geła het peskere phralestar le Jakobostar andre phuv Seir. ⁷ Odgeła vašoda, bo ov the o Jakob sas igen barvale a našti imar bešenas jekhetane. Bo pre odi phuv, andre savi bešenas, sas imar frima chaben prekal lengere stadi. ⁸ O Ezav, savo pes vičinelas the Edom, ačhila te bešel pre brehengeri phuv Seir.

* **35:15** Oda hin: O kher le Devleskero. † **35:18** Oda hin: O čhavo mire pharipnaske. ‡ **35:18** Oda hin: O čhavo mire čače vastestar. § **35:21** Oda hin: E veža, kaj merkinenas pro stadi.

⁹ O Ezav sas papus le Edomčanenge pre Seiriko phuv a kala hine leskere čhave. ¹⁰ Lengere nava sas o Elifaz, o čhavo la Ezavoskera romňake la Adake, the o Reuel, o čhavo la Ezavoskera romňake la Basematake.

¹¹ Le Elifazoskere čhave sas o Teman, o Omar, o Cefo, o Gatam the o Kenaz. ¹² Le Elifaz sas the romňi-služka e Timna, savake ulila o Amalek. E Ada sas lenge baba.

¹³ Le Reueloskere čhave sas o Nachat, o Zerach, o Šammah the o Mizzah. E Basemat sas lenge baba.

¹⁴ O Jeuš, o Jalam the o Korach sas čhave la Oholibamakere, e čhaj la Anakeri, savo sas o čhavo le Cibeonoske.

¹⁵ Kala kmeňi avle le Ezavostar the leskere ešebne (perše) čhastar le Elifazostar: o Teman, o Omar, o Cefo, o Kenaz, ¹⁶ o Korach, o Gatam the o Amalek. Kala savore hine la Adakere čhaskere čhave. ¹⁷ Kala kmeňi avle le Reuelostar, le Ezavoskere čhastar: o Nachat, o Zerach, o Šammah the o Mizzah. Kala savore hine la Basematakere potomki. ¹⁸ Kala Ezavoskere kmeňi avle la Oholibamatar, la Anakera čhatar: o Jeuš, o Jalam the o Korach. ¹⁹ Kala kmeňi avle le Ezavostar – le Edomostar.

²⁰ O Seir sas andral o Choričanengero kmeňos, so dživelas andre odi phuv mek sigeder, sar avla o Ezav. Andral o Seir avle o kmeňi o Lotan, o Šobal, o Cibeon, o Anah, ²¹ o Dišon, o Ecer the o Dišan. Kala hine o Choričanengere kmeňi le Seirostar andral e phuv Edom.

²² Le Lotanoskere čhave sas o Chori the o Hemam a leskeri pheň sas e Timna.

²³ Le Šobaloskopere čhave sas o Alvan, o Manachat, o Ebal, o Šefo the o Onam.

²⁴ Le Cibeonoskere čhave sas o Ajah the o Anah. O Anah sas oda, savo arakhla pre pušta o prameňa le tate paňeha, sar pasinelas le dadeskere somaren.

²⁵ Le Anoskopere čhave sas o Dišon the e Oholibama.

²⁶ Le Dišonoskere čhave sas o Chemdan, Ešban, o Jitran the o Keran.

²⁷ Le Eceroskopere čhave sas o Bilhan, o Zaavan the o Jaakan.

²⁸ Le Dišanoskopere čhave sas o Uc the o Aran.

²⁹⁻³⁰ Kala hine o Choričike kmeňi andral o Seir: o Lotan, o Šobal, o Cibeon, o Anah, o Dišon, o Ecer the o Dišan.

O kraľa andre phuv Edom

³¹ Kala hine o kraľa, save sas upral o Edom mek sigeder, sar sas le Izraeliten kralis: ³² Andro Edom kralinelas o Belas, savo sas o čhavo le Beoriskero. Leskero foros sas e Dinhaba.

³³ Sar muľa o Belas, kralinelas o Jobab, le Zerachoskero čhavo andral e Bocra.

³⁴ Sar muľa o Jobab, kralinelas o Chušam andral e phuv Teman.

³⁵ Sar muľa o Chušam, kralinelas le Bedadoskero čhavo o Hadad, savo ňerinda (zvitazinda) upral o Midijana pre Moabiko phuv. Leskero foros sas Avit.

³⁶ Sar muľa o Hadad, kralinelas o Samlah andral e Masreka.

³⁷ Sar muľa o Samlah, kralinelas o Šaul andral o Rechobot paš o Baro Paňi.

³⁸ Sar muľa o Šaul, kralinelas le Achboriskero čhavo o Baal-Chanan.

³⁹ Sar muľa o Baal-Chanan, kralinelas o Hadar. Leskero foros pes vičinelas Pau a leskeri romňi sas e Mehetabel, e čhaj la Matredakeri, e čhaj la Me-Zahabakeri.

⁴⁰ Kala kmeňi sas le Ezavostar: o Timnas, o Alvah, o Jetet, ⁴¹ o Oholibamah, o Elah, o Pinon, ⁴² o Kenaz, o Teman, o Mibcar, ⁴³ o Magdiel the o Iram. Kala nava chudle pal peskere ešebne (perše) dada. Dojekh lendar bešelas pre aver than andre phuv Edom. Kala savore Edomčana sas le Ezavostar.

37

O Jozef the phrala

¹ O Jakob geľa te dživel andro Kanaan, kaj dživelas leskero dad sar cudzincos.

² Kada hin pal e Jakoboskeri famelija.

Sar sas le Jozefoske dešuefta (17) berš, pasinelas le bakren peskere phralenca. Bešelass peskere dadeskere čhavenca, save sas la Bilhatar the la Zilpatar. O Jozef anelas pal peskere phrala o nalačhe hiri peskere dadeske.

³ O Izrael kamelas buter le Jozef sar avre čhaven, bo ulila (narodzinda pes) leske, sar sas imar phuro. O Jakob leske diňa te sivel igen šukar farebno plaštoss. ⁴ Sar dikhle leskere phrala, hoj lengero dad les kamelas buter sar len, našti avri ačhenas le Jozef. Vašoda na kamenas leha šukares te vakerel.

⁵ Jekhvar džalass suno le Jozefoske. Sar phenda avri o suno peskere phralenge, sas mek buter choľamen pre leste, ⁶ bo kavke lenge phenda: “Šunen, phralale, pal soste mange džalass suno! ⁷ Samas pre maľa a phandahas o điv andro snopi. Miro zaphandlo snopos pes hazdňa a ačhelass upre. Dojekh tumaro zaphandlo snopos ačhelass pašal miro snopos a bandonas anglal leste.”

⁸ Pre kada leske o phrala phende: “So? Kames te el kralis the raj upral amende?” Vaš leskere suno the lava o phrala les goreder našti avri ačhenas.

⁹ Le Jozef sas the aver suno a rozvakerďa oda le phralenge: “Sas man mek aver suno! Bandolass angle ma o kham, o čhon the dešujekh (11) čerčeňa.”

¹⁰ Kada phenda le dadeske the le phralenge. Ale o dad leske phenda: “Savo suno tut sas? Pal soste oda hin? Či avava me, tiri daj the tire phrala a banduvaha angle tu dži pre phuv?” ¹¹ Vašoda leskere phrala pre leste mek buter džanas, ale o dad gondolinelas furt pal oda suno.

¹² Jekhvar, sar o phrala gele te pasinel le dadeskere bakren andro Šichem, ¹³ o Izrael phenda le Jozefoske: “Tire phrala pasinen paš o Šichem. Av, bičhavav tut pal lende.” Ov odphenda: “Kade som.”

¹⁴ O Izrael leske phenda: “Dža, dikh, sar hin le phralenge the le stadenge. Palis av a phen mange oda.” Palis les bičhada andral dolina paš o Hebron.

Avke o Jozef avľa andro Šichem, ¹⁵ kaj les arakhľa varesavo murš, sar phirelass upre tele pal e maľa, bo na džanelass, kaj te džal, a phučľa lestar: “So rodes?”

¹⁶ “Rodav mire phralen,” odphenda o Jozef. “Phen mange, kaj pasinen?”

¹⁷ O murš leske phenda: “Gele adarik het. Me len šundom, sar vakerenas, hoj džana andro Dotan.”

O Jozef palis geľa pal peskere phrala a arakhľa len andro Dotan. ¹⁸ Sar les dikhle dural, mek sigeder, sar paš lende avľa, phende peske, hoj les murdarena. ¹⁹ Vakerenas maškar peste: “Dikhlen, avel o raj upral o suno! ²⁰ Aven, džas! Murdarass les! Palis les čhivaha andre chaňig a phenaha, hoj les čala e dzivo džvirina. Akor dikhaha, so ela leskere sunenca!”

²¹ Sar šunďa kada o Ruben, kamelas les te cirdel avri andral lengere vasta, vašoda phenda: “Ma murdarass les! ²² Ma čhoren avri ņisavo rat! Čhiven les andre kadi chaňig, so hiňi pre pušta. Ma thoven pre leste o vasta!” Bo ov les kamľa te zachraňinel lendar a te anel les pale ko dad.

²³ Sar o Jozef avľa ko phrala, čhide pal leste tele oda šukar farebno plaštoss, so sas pre leste, ²⁴ a palis les čhide andre chaňig. Andre chaňig na sas paňi.

²⁵ Akor, sar bešenass paš o chaben, dikhle te avel le Izmaeliten le řavenca andral o Gilead. O řavi anenass pre peste e voňavo riciňa, o balzamos the e mirra, so lidžanass andro Egipt.

²⁶ O Juda phenda peskere phralenge: “So amen ela olestar, te le phrales murdaraha a garuvaha oda, hoj les murdarďam? ²⁷ Džas, bikenass les le Izmaelitenge, ale na thovass pre leste o vasta. Se hino amaro phral, amare ratestar.” O phrala les šunde.

²⁸ Sar adarik predžanas o Midijaňike kupci, o phrala ile avri le Jozef andral e chaňig a bikende les vaš o biš (20) rupune le Izmaelitenge, save les ligende andro Egipt.

²⁹ Sar o Ruben avľa pale paš e chaňig a dikhľa, hoj o Jozef ode nane, čhingerďa pre peste o plaštoš. ³⁰ Geľa pale ko phrala a phenďa: “O muršoro ode nane! So kerava?”

³¹ Avke ile le Jozefoskere gada, murdarde le capos a močinde o gada andro rat. ³² Oda šukar plaštoš ile, ligende le dadeske a phende: “Kada arakhľam. Dikh, či kada plaštoš hin tire čhaskero, abo na.”

³³ Sar o Jakob rozprindžarďa oda plaštoš, phenďa: “Kada plaštoš hino čačes mire čhaskero! Čhala les varesavi dzivo džvirina! Le Jozef čačes rozčhingerďa!” ³⁴ O Jakob čhingerďa pre peste o plaštoš, urďa pre peste o gone a but dživesa sas andre žala pal o Jozef. ³⁵ Savore leskere čhave the čhaja avle les te podhazdel, ale ov oda na kamelas a phenďa: “Andre žala pal miro čhavo džava tele andro than le mulengero.”

³⁶ O Midijana bikende le Jozef andro Egipt le Putifariske, le Faraonoskere uradňikoske, savo sas o velitelis le stražňikenge.

38

O Juda the e Tamar

¹ Andre oda časos o Juda geľa het peskere phralendar a ačhila ke jekh manuš, savo pes vičinelas Chirah a sas andral o foros Adullam. ² Sas ode jekh Kanaančanos o Šuas. Sar o Juda dikhľa le Šuasoskera čha, iľa peske la romňake a pašliľa laha. ³ Oj ačhila khabňi a uliľa lake čhavoro. O Juda leske diňa nav Er. ⁴ Pale ačhila khabňi a uliľa lake aver čhavoro. Diňa leske nav Onan. ⁵ Mek jekhvar lake uliľa (pes narodzinda) čhavoro a diňa leske nav Šelah. Sas oda andro Kezib, sar ov uliľa.

⁶ O Juda iľa avri prekal peskero ešebno (peršo) čhavo romňa, savi pes vičinelas Tamar. ⁷ Ale le Judaskero ešebno čhavo o Er na sas le RAJESKE pre dzeka, avke leske o RAJ iľa o dživipen.

⁸ Avke phenďa o Juda le Onanoske: “Sar šogoris mušines peske te lel tira šogorkiňa romňake. Zdža tut laha a an prekal late le phraleske čhaven.” ⁹ O Onan džanelas, hoj o čhave na ena leskere, vašoda, sar pes le phraleskera romňaha zdžalas, ov na dokerelas oda, hoj le phrales te el čhave. ¹⁰ Le RAJESKE ada na sas pre dzeka, avke the leske iľa o dživipen.

¹¹ Avke phenďa o Juda peskera borake la Tamarake: “Beš andro kher le dadeskero sar e bijeromeskeri, medik na dobarola avri miro čhavo o Šelah.” Bo na kamľa, hoj te merel avke sar leskere phrala. E Tamar avke geľa het a bešelas andro kher peskere dadeskero.

¹² Pal o buter časos muľa e romňi le Judaskeri, e čhaj le Šuasoskeri. Sar preačhila e žala le Judaske, geľa le prijateľiha le Chiroha andre Timna, kaj strihinenas leskere bakren.

¹³ Avke phende la Tamarake: “Tiro sastro džal akana andre Timna te strihinel peskere bakren.” ¹⁴ E Tamar džanelas, hoj o nekterneder čhavo o Šelah imar bariľa avri, ale o Juda les lake na diňa. Vašoda oj čhida tele pal peste o vdovike gada, iľa peske o khosno, garuďa peskero muj a bešľa peske paš e brana andro foros Enajim. O Enajim sas pašes pro drom andre Timna.

¹⁵ Sar la o Juda dikhľa, gondolinda peske, hoj hiňi lubňi, bo sas lake garudo o muj. ¹⁶ Geľa ke late pro drom a phenďa: “Šun man, domuk mange, hoj te pašľuvav tuha.” Ov na džanelas, hoj oda hiňi leskeri bori.

“So man deha vaš oda?” oj lestar phučľa.

¹⁷ “Bičhavava tuke terňa kozica andral o stados,” ov odphenďa.

Avke oj leske phenďa: “De man vareso aver vaš oda, medik la na bičhaveha.”

18 “So tut šaj dav akana?” phučla latar o Juda.

“Tiri pečaf la špargaha the e paca, so hin tute andro vast,” oj odphenda. Avke lake oda diňa, pašlila laha a oj ačhila lestar khabni. 19 Oj palis uštila a gela het. Čhida tele o khosno a urda peske pale o vdovike gada.

20 Palis o Juda bičhada la terňa kozica peskere prijateliha le Chiroha, hoj te lel latar pale oda, so lake diňa, ale na arakhla la. 21 Phučerelas pes le manuendar, save bešenas ode: “Kaj hiňi odi lubni, savi bešelas paš o drom paš o Enajim?”

“Ade na sas nisavi lubni,” odphende leske.

22 Avke avla pale ko Juda a phenda leske: “Na arakhlom la. The o manuša andral oda foros vakerenas, hoj nisavi lubni ode na sas.”

23 O Juda phenda: “Mi mukel peske oda, so la diňom. Ča te na avas pro asaben. Se me lake la kozica bičhadom tuha, ale tu la na arakhlal.”

24 Sar pregeľa trin čhon phende le Judaske: “Tiri bori e Tamar kerda lubipen a avke ačhila khabni.” O Juda phenda: “Ligenen la avri a labaren la!”

25 Sar la anenas, diňa te phenel peskere sastreske: “Ačhilom khabni le muršestar, saveskere hine kala veci. Dikh mištes, kaskeri hin kadi pečaf la špargaha the e paca.” 26 Sar o Juda oda dikhla, phenda: “Oj hiňi buter čačipnaskeri, sar som me, bo na diňom la mire čhaske le Šeloske.” Paloda o Juda laha imar buter na pašlolas.

27 Sar avla imar o časos lake te lochol, sikada pes, hoj andre late hine duj čhave.

28 Sar lake ulonas o čhave, jekh le čhavorendar diňa avri o vast. Odi romni, savi lake pomožinelas, phandla lolí šparga le čhavoreske pro vast a phenda: “Kada avla ešebno avri.” 29 Ale o čavoro cirdňa andre pale o vast a leskero phral avla ešebno avri. Oj phenda: “Sar tut ispidnal ešebno avri?” Vašoda leske diňa nav Perc*.

30 Palis avla the leskero phral avri, saveske sas e lolí šparga pro vast. Leske dine nav Zerach†.

39

O Jozef the le Putifariskeri romni

1 Sar ligende le Jozef andro Egipt, o Egiptanos o Putifar les cinda le Izmaelitendar. Ov sas uradnikos le Faraonoskero, o velitelis le palaciskere stražnikenge. 2 Ale o RAJ sas le Jozefoha, avke les sas bach andre savoreste, so kerelas, a ačhila andro kher leskere Egiptske rajeskero. 3 Leskero raj dikhla, hoj o RAJ hino leha a hoj les delas bach andre dojekh buči. 4 O Jozef leske sas pre dzeka, avke o Putifar les ačhada upral savorende andre peskero kher a diňa leske andro vasta savoro, so sas leskero. 5 Akorestar, sar les o Egiptanos ačhada upral peskero kher, o RAJ požehñinelas leskero kher a savoro, so les sas. Le RAJESKERO požehnañje sas upral savoro, so les sas andro kher the pre mala. 6 Avke savoro, so les sas, diňa le Jozefoske andro vasta. O Putifar pes imar pal nisoste na starinelas, ča pal o chaben, so chalas.

O Jozef mištes dičholas avri a sas igen šukar.

7 Pal varesavo časos peľa andro jakha le rajeskera romňake. Phenda leske: “Pašluj peske paš mande!”

8 Ov ada na kamelas te kerel a le rajeskera romňake phenda: “Dikh, miro raj pes na mušinel te starinel pal nisoste andro kher, bo me som ade a ačhada man upral savoro, so hin leskero. 9 Andre kada kher nane niko bareder sar me. Nane nič, so mange na diňa andro vasta, ča tut na, bo sal leskeri romni. Sar šaj kerav ajso baro džungipen, so hin binos anglo Del?” 10 Džives pre dživeseste le Jozef cirdelas pre oda, hoj laha te pašlol, ale ov la na šunda.

* 38:29 Oda hin: Te predemel avri. † 38:30 Oda hin: O Vidnišagos abo Lolo.

11 Sar andre jekh džives geľa te kerel peskeri buči andro kher, űiko le služobņikendar na sas khere. 12 E romņi le Putifariskeri les chudľa le plaštostar a phendă: “Av, pašluv manca!” Ale ov denašľa avri a mukľa lake o plaštos andro vast. 13 Sar oj dikhľa, hoj lake mukľa o plaštos andro vast a denašľa avri, 14 viĉinda peskere služobņiken a phendă lenge: “Dikhen, ande amenge kale Hebrejis, hoj amen the thovel andre ladŷ! Kamľa manca te pašľol, ale me chudľom te vriskinel! 15 Sar šundă, hoj vriskinav, mukľa paš ma peskero plaštos a denašľa avri.”

16 Oj mukľa o plaštos paš peste, medik na avľa leskero raj khere. 17 Avke the leske oda phendă: “O Hebrejiko sluhas, saves andal ke amende, man kamľa te thovel andre ladŷ! 18 Sar vriskinavas zorales, mukľa peskero plaštos paš ma a denašľa avri.”

19 Sar o raj le Jozefoskero šundă peskera romňa, savi phendă: “Kada hin ĉaĉes oda, so kamľa tiro sluhas te kerel,” igen pre leste cholisalĭľa. 20 Avke diňa les te chudel a thoďa les andre bertena maškar o kralĭskere bertenoša. Ale sar sas o Jozef andre bertena, 21 o RAJ sas leha. Sas ke leste jileskero a diňa, hoj te el le straŷņikoske upral e bertena pre dzeka. 22 Avke o straŷņikos aĉada le Jozef upral savore bertenoša the upral savoro, so pes ode kerelas. 23 Oda straŷņikos na dodikhelas pre űisoste, so leske diňa te kerel, bo o RAJ sas le Jozefoha a delas les bach andre savoreste, so kerelas.

40

O Jozef prethovel o sune andre bertena

1 Pal varesavo ĉasos o sluhas, savo ĉhivkerelas e mol le Faraonoske, the leskero ešebno (peršo) pekaris, cholarde varesoha peskere rajes, le Egiptske kralĭs. 2 O Faraonos sas igen cholamen pre kala duj uradņika, pro sluhas the pro ešebno pekaris. 3 Diňa len te phandel andro kher le velitelĭskero le straŷņikenge, andre bertena, kaj sas phandľo the o Jozef. 4 Aĉhile andre bertena pro buter ĉasos a o velitelĭs le straŷņikengero diňa le Jozefoske, hoj te kerel pašal lende.

5 Jekh rat džalas suno ole duje muršenge, le sluhaske, savo ĉhivkerelas e mol le Faraonoske, the le ešebne pekariske. Dojekh suno, so len sas, sikavelas vareso aver. 6 Sar ke lende tosara avľa o Jozef, dikhľa pre lende, hoj hin len varesavo pharipen. 7 Phuĉľa lendar: “Soske san andre ajso pharipen?”

8 “Sas amen suno,” odphende leske, “ale űiko amenge na džanel te phenel, pal soste džal.”

O Jozef lenge phendă: “ĉi na džanel o Del, pal soste hine o sune? Phenen mange len.”

9 Avke o sluhas, savo ĉhivkerelas e mol, phendă avri le Jozefoske o suno: “Andro suno dikhľom anglal peste viņiĉis, 10 pre savo sas trin konarica. Sar avenas avri o prajti, takoj avenas avri the o kvitki a paľis o hroznos dobarĭľa. 11 Andro vast likeravas le Faraonoskeri kuĉi. O hroznos, so odĉhindom, ispidavas (puĉinavas) andre le Faraonoskeri kuĉi a podiňom leske e kuĉi andro vast.”

12 “Kada hin oda, so sikavel o suno,” odphendă leske o Jozef. “Trin konarica hin trin dživesa. 13 Pal o trin dživesa o Faraonos tut pale hazdela upre a dela tuke pale tiro than. A pale podavkereha e kuĉi andro vast le Faraonoske, avke sar angloda leske ĉhivkerehas e mol. 14 Sar pes tuke kada aĉhela, mangav tut, leper tuke pre ma a presikav mange o laĉhipen: Privaker tut vaš ma ko Faraonos, hoj man te lel avri andral kadi bertena. 15 Se ile man andral e Hebrejiko phuv, ale aņi kade na kerdom űiĉ ajso, vaš soste mušindomas te bešel andre bertena.”

16 Sar dikhľa o ešebno pekaris, hoj o Jozef mištes prethovel o suno, phendă leske: “The man sas suno. Pro šero man sas trin košara mare. 17 Andro upruno košaris sas

maro the bokela prekal o Faraonos a o čirikle chanas andral o košaris, so sas pre miro šero.”

¹⁸ “Kada hin oda, so sikavel o suno,” odphenda leske o Jozef. “Trin košara hin trin dživesa. ¹⁹ Pal o trin dživesa tuke dela o Faraonos te odčinel o šero a figinela tut pro stromos a o čirikle chana tiro felos.”

²⁰ Pal o trin dživesa o Faraonos kerda pre peskere berša hoscina prekal savore peskere uradnika a diña te anel anglal lende le sluhas, savo leske čivkerelas e mol, the le ešebne pekaris. ²¹ Ole ešebne sluhasko diña pale leskero than, hoj te podavkerel leske e kuči andro vast, ²² ale le ešebne pekaris diña te umblavel (obešinel), avke sar lenge oda o Jozef phenda. ²³ Ale oda ešebno sluhasko peske pro Jozef na leperda. Bisterda pre leste.

41

Le Faraonoskere sune

¹ Pal o duj berš sas the le Faraonos suno: Ačhelas paš o pañi Nil. ² Dikhla, sar jekhvareste andral o pañi avenas avri efa šukar the thule gurmña a chudle te chal e čar paš o pañi. ³ Pal lende avle efa aver džungale the šuke gurmña, so ačhenas paš ola ešebne (perše) gurmña pro brehos. ⁴ Palis ola džungale the šuke gurmña chale ole efa šukare the thule gurmñen. Androda pes o Faraonos prekerda andral o soviben.

⁵ Palis gela pale te sovel a sas les aver suno: Pre jekh stonka barile avri efa klasi, so sas šukar the pherde. ⁶ Palis barile aver efa klasi, ale kala sas avrišučarde the labarde la vichodoskera balvajatar. ⁷ Ola avrišučarde klasi chale upre ole efa pherde klasen. Akor pes o Faraonos prekerda andral o soviben. Sas oda ča suno.

⁸ Tosara na sas le Faraonos smirom vaš o sune. Vašoda diña peske te vičinel savore Egiptске vraščen the le godavere muršen a phenda lenge avri peskere sune. No na sas ņiko, ko šaj phenda has leske, pal soste hine.

⁹ Palis o sluhasko, savo čivkerelas e mol, phenda le Faraonoske: “Adadžives avla mange pre godi, hoj kerdom namištes. ¹⁰ Sar salas pre ma the pro glavno pekaris cholamen, diňal amen te phandel andre bertena, andro kher le veliteliskero, savo sas upral o stražnika. ¹¹ Sodujđenenge džalas jekh rat suno a dojekh suno sikavelas aver. ¹² Sas amenca ode jekh terno Hebrejis, o sluhasko ole veliteliskero. Phendam leske avri o sune a ov amenge phenda, so dojekh suno sikavel. ¹³ Avke sar amenge phenda, pes the ačila. Me man dochudlom pale pre miro than, ale ole dujtones umblade (obešinde).”

¹⁴ Avke o Faraonos peske diña te vičinel le Jozef, saves takoj ile avri andral e bertena. O Jozef pes oholinda, urda aver gada a avla anglo Faraonos.

¹⁵ O Faraonos phenda le Jozefoske: “Džalas mange suno a ņiko mange les na džanel te phenel, so sikavel. Šundom pal tu, hoj džanes te phenel, pal soste hine o sune.”

¹⁶ “Na me,” odphenda o Jozef le Faraonoske, “ale o Del tuke odphenela, hoj tuke te el mištes.”

¹⁷ Avke o Faraonos phenda avri le Jozefoske o suno: “Džalas mange suno, hoj somas paš o pañi Nil. ¹⁸ Jekhvareste avle avri andral o pañi efa šukar the thule gurmña, so chudle te chal e čar paš o pañi. ¹⁹ Pal lende avle the aver efa džungale the šuke gurmña. Kajse džungale gurmña mek na dikhlom ņikhaj andro Egipt. ²⁰ Ola džungale the šuke gurmña chale ole efa šukare the thule gurmñen. ²¹ Sar len chale, na dičholas pre lende, hoj vareso chale, bo mek furt dičhonas avke džungales sar angloda. Akor man prekerdom andral o soviben. ²² Palis andro suno dikhlom, sar pre jekh stonka barile avri efa pherde the šukar klasi. ²³ Pal lende barile avri efa šuke the sane klasi, so sas labarde la vichodoskera balvajatar. ²⁴ Ola šuke klasi

chale ole efta šukare klasen. Kada palis phendom mire vraščenge, ale űiko mange na džanelas te phenel, pal soste džal.”

²⁵ O Jozef phendā le Faraonoske: “Andre soduj sune sikavel oda jekh. Kaleha tuke o Del sikada, so kamel te kerel. ²⁶ Efta šukar gurumņa hin efta berš. Efta šukar klasi hin tiš efta berš. Oda hin jekh suno. ²⁷ Efta šuke the džungale gurumņa, so palis avle avri, hine efta berš, avke sar the ola efta šuke klasi, so sas labarde la vichodoskera balvajatar. Oda ela efta berš bokh.

²⁸ Avke ela, sar oda phendom le Faraonoske. O Del sikada, so kamel te kerel. ²⁹ Avela efta berš, so ela baro ulipen andre calo Egipt. ³⁰ Pal lende avela efta berš bokh a calo Egipt bisterela pre ola lače berša, sar len sas savorestar pherdo. E bokh zničinelā calī phuv. ³¹ Ela ajsi bari bokh, hoj bisterena pre oda but, so len sas angloda. ³² Le Faraonoske džalas oda suno dujtovar, bo o Del peske phendā, hoj oda džal imar sig te kerel.

³³ Akana, Faraonona, rode godavere muršes, savo džanela, so te kerel, a ačhav les upral calī phuv Egipt. ³⁴ Mi ačhavel o Faraonos upral kađi phuv uradņiken, save lena pandžto kotor savore ulipnastar prekal kala efta berša, sar ela but savorestar. ³⁵ Prekal kala lače berša, so avela, mi skiden savoro chaben a mi odthoven o zrnos andro fori le Faraonoskere a mi merkinen pre oda. ³⁶ Kala chabena ena odthode prekal kala efta berš, so majinel te avel e bokh pro Egipt, avke o manuša na merena bokhatar.”

³⁷ Kada lav sas le Faraonoske the savore leskere služobņikenge pre dzeka. ³⁸ Akor o Faraonos phendā peskere služobņikenge: “Arakhela pes ajsi manuš, andre savo hin o duchos le Devleskero?”

³⁹ Palis o Faraonos phendā le Jozefoske: “Te tuke diņa o Del kada savoro te džanel, nane űiko ajsi godaver, sar sal tu, savo džanel, so kampil te kerel. ⁴⁰ Aveha ešebno raj upral miro palacis a savore mire manuša mušinena te šunel sa, so pheneha. Ča vašoda, hoj me som kralis, ela man buter autorita sar tut.”

⁴¹ O Faraonos mek phendā: “Dikh, ačhavav tut sar ešebne rajes upral calo Egipt.” ⁴² Palis o Faraonos ilā tele e kraliko angrusi pal o anguš a thođa la le Jozefoske pro anguš. Urdā pre leste o gada le lače pochtanestar a thođa leske pre meň somnakuno lancos. ⁴³ Diņa les te lidžal andro dujto kraliko verdan a vičinenas anglal leste: “Peren pro khoča!” Avke sas ačhado upral calo Egipt.

⁴⁴ Palis phendā o Faraonos le Jozefoske: “Me som o Faraonos, ale bijal tiro lav űiko andre calo Egipt našti nič kerel – našti čhalavel le vasteha, aņi le pindreha.”

⁴⁵ O Faraonos čerindā le Jozefoske o nav pro Cafenat-Paneach a diņa leske la Asenat romņake, savi sas e čhaj le Poti-Feraskeri, savo sas rašaj andro foros Heliopolis. Avke o Jozef sas ačhado upral calo Egipt.

⁴⁶ Le Jozefoske sas tranda (30) berš, sar chudlā te kerel prekal o Faraonos, Egiptsko kralis. O Jozef palis odgeļa le Faraonostar a pregeļa pal calī phuv Egipt. ⁴⁷ Ola efta berša delas e phuv but ulipen. ⁴⁸ Ola efta berša o Jozef skidelas savoro chaben, so sas andro Egipt a odthovelas oda andro fori. Andre dojekh foros odthovelas o chaben ole malendar, so sas ode. ⁴⁹ O Jozef skidņa ajci pherdo zrnos sar moroskeri pošī. Sas olestar ajci but, hoj preačhile len te zgenel upre, bo pes oda aņi na delas.

Le Jozefoskere čhave

⁵⁰ Sar mek na sas e bokh, le Jozefoske ulile duj muršora, save les diņa e Asenat, e čhaj le rašaskeri le Poti-Feraskeri. ⁵¹ O Jozef diņa le ešebne čhaske nav Menašše, bo phendā: “O Del mange diņa te bisterel pre savore mire pharipena the pre calī miri dadeskeri famelija.” ⁵² Le dujtoneske diņa nav Efrajim, bo phendā: “O Del diņa, hoj mange te ulon čhave andre phuv, kaj man sas o pharipen.”

⁵³ Andro Egipt ola efa berša le bare ulipnaske imar preačhile ⁵⁴ a palis avla efa berš bokh, avke sar o Jozef phendā. E bokh avla andre savore phuva, ale andre calo Egipt sas dos chaben. ⁵⁵ Sar imar the o Egiptana bokhaļonas a o manuša vičinenas ko Faraonos vaš o chaben, phendā lenge o Faraonos: “Džan ko Jozef a keren oda, so tumenge phenela!”

⁵⁶ Sar imar sas e bokh pal cali phuv, o Jozef phundrađa savore šopi a bikenelas le Egiptanenge o zrnos, bo andro Egipt sas igen bari bokh. ⁵⁷ Savore manuša pal cali phuv džanas andro Egipt ko Jozef te cinel o zrnos, bo sas igen bari bokh pre cali phuv.

42

Le Jakobskere čhave džan andro Egipt

¹ Sar o Jakob dikhla, hoj andro Egipt sas o zrnos, phendā peskere čhvenge: “Soske bešen a dikhen jekh pre aver? ² Šundom, hoj andro Egipt bikenen o zrnos. Džan a cinen les odarik prekal amende, hoj te predživas a te na meras.”

³ Avke ola deš phrala le Jozefoskere gele te cinel o zrnos andro Egipt. ⁴ Ale o Jakob na bičhađa le Jozefoskere phrales le Benjamin leskere phralenca, bo phendā peske: “Šaj pes leske vareso ačhel.” ⁵ Avke gele le Izraeloskere čhave olenca, save džanas andro Egipt te cinel o zrnos, bo the andro Kanaan sas bokh.

⁶ O Jozef, sar o raj upral o Egipt, diņa te bikelen o zrnos savore manušenge pal cali phuv. Avke avle ke leste leskere phrala, bandile anglal leste dži ke phuv. ⁷ Sar o Jozef dikhla peskere phralen, prindžarda len, ale na diņa lenge oda te džanel a vakerelas lenca zoraha. Phučla lendar: “Khatar avlan?”

“Andral e phuv Kanaan,” on odphende. “Avlam te cinel chaben.”

⁸ O Jozef sprindžarda peskere phralen, ale on les na sprindžarde. ⁹ Akor peske o Jozef leperđa pre ola sune, save les sas pal lende varekana. Phendā lenge: “Tumen san špijona! Avlan te rodel o thana, so pes den lokes te zalel.”

¹⁰ “Na, rajeja amaro!” phende leske. “Amen sam ča tire sluhi, save avle peske ade te cinel chaben. ¹¹ Savore sam čhave jekhe dadestar a sam pačivale manuša. Tire služobnika nane špijona!”

¹² Ale ov lenge pale phendā: “Na! Tumen avlan ade te rodel thana, so pes den lokes te zalel.”

¹³ On odphende: “Tire služobnika samas dešuduj (12). Sam phrala, čhave jekhe dadestar andral o Kanaan. O nekterneder hino akana paš o dad a oda jekh phral imar nane.”

¹⁴ Ale o Jozef lenge ada pale phendā: “Hin oda avke, sar phendom: San špijona!

¹⁵ Kavke man dodžanava, či vakeren čačipen: Na omukena kada than, medik na anena peskere nekternedere phrales. Lav vera pro Faraonos! ¹⁶ Bičhaven jekhes tumendar, hoj les te anel. Tumen, save ačhena, avena phandle andre bertena. Akor pes dikhela, či vakeren o čačipen, vaj na. Avke sar dživel o Faraonos: San špijona!”

¹⁷ Palis len thoda pro trin džives andre bertena.

¹⁸ Pro trito džives lenge o Jozef phendā: “Me man darav le Devlestar. Te kamen te ačhel džide, keren oda, so phenav. ¹⁹ Te vakeren o čačipen, mušinel jekh tumendar te ačhel andre bertena a tumen savore džan khere a liġenen o zrnos peskere bokhale famelijenge. ²⁰ Ale tumare nekternedere phrales mange mušinen te anel! Kaleha presikavena, hoj vakeren o čačipen, a na merena.”

On pre oda priačhile. ²¹ A vakerenas maškar peste: “Čačes kerđam namištes amare phraleske. Dikhlam les, andre savo pharipen hino, a sar pre amende zorales vičinelas, hoj leske te pomožinas, amen les na šunahas, a vašoda pre amende avla kadi bari bida.”

²² O Ruben lenge phenda: “Na phendom tumenge, hoj te na keren nič ole čhaske? No tumen man na šundan. Akana počinaha vaš leskero dživipen.” ²³ Ale on na džanenas, hoj o Jozef lenge achalol, bo vakerelas lenca prekal o manuš, savo lenge prethovelas andre lengeri čhib. ²⁴ O Jozef pes lendar visarda a zarunda. Palis avla ke lende pale a vakerelas lenca. Avke lendar iľa avri le Šimeon a diňa les te phandel anglal lengere jakha.

O phrala džan pale andro Kanaan

²⁵ Palis o Jozef prikazinda le sluhenge, hoj te pheraren savore lengere gone le divoha a te thoven lenge pale o rupune love andre dojekh gono a te den len chaben pro drom. Avke the kerde. ²⁶ O phrala peske thode o zrnos pro somara a gele het. ²⁷ Sar zaačhile te presovel pre jekh than, jekh lendar phundrađa o gono, hoj te del te chal le somaris, a dikhľa andre o love. ²⁸ Vičinda pro phrala: “Diňa mange pale o love! Kade hine andro gono!”

Akor previsalila andre lende o jile, izdranas a vakerenas maškar peste: “S'oda amenge kerđa o Del?”

²⁹ Sar doavle ke peskero dad ko Jakob andro Kanaan, phende leske savoro, so pes lenge ačhila: ³⁰ “Oda murš, o raj ola phuvake, igen namištes amenca vakerelas, avke sar te ulamas špijona. ³¹ Ale amen leske phendam: ‘Amen sam pačivale manuša, na sam nisave špijona. ³² Samas dešuduj phrala, čhave jekhe dadestar. Jekh amendar imar nane a oda nekterneder hino akana amare dadeha andro Kanaan.’ ³³ O raj ola phuvake amenge phenda: ‘Pal ada džanava, hoj vakeren o čačipen, te jekhe tumare phrales mukena ade. Len peske o zrnos prekal peskeri famelija a šaj džan! ³⁴ Sar mange anena tumare nekternedere phrales, pal ada prindžarava, hoj na san špijona, ale hoj vakeren o čačipen. Palis tumenge pale premukava tumare phrales a pal kadi phuv šaj phirena, kaj kamena.’ ”

³⁵ Palis, sar čhivenas avri o zrnos andral o gone, savore ode arakhle peskere gonore le rupenca. Sar dikhle jekhetane le dadeha o love, predarandile. ³⁶ Akor lenge o dad o Jakob phenda: “Tumen kamen, hoj te našavav savore mire čhaven? O Jozef imar nane, aňi o Šimeon! A akana mange kamen te lel the le Benjamin? Me som oda, ko cerpinav vaš oda savoro!”

³⁷ Avke o Ruben phenda le dadeske: “Šaj murdares mire duje čhaven, te tuke na anava le Benjamin pale. Ma dara tut, ča de les mange andro vasta a me tuke les anava pale.”

³⁸ Ale o Jakob phenda: “Me na mukav mire čhas ode te džal tumenca! Leskero phral o Jozef hino imar mulo a ov ačhila korkoro. Som imar phuro a te pes leske vareso ačhilahas pro drom, pre savo gelanas, ta andre bari žala muľomas.”

43

O phrala kamen te džal pale andro Egipt

¹ Andre phuv Kanaan sas e bokh furt goreder. ² Sar imar dochale savoro zrnos, so cinde andro Egipt, o Jakob peskere čhvenge phenda: “Džan pale a cinen prekal amende sikra chaben!”

³ O Juda odphenda: “Oda murš amenge zoraless phenda: ‘Sar na ela tumenca tumaro phral, na dikhena man pale.’ ⁴ Te tu domukeha, hoj te avel amenca ode amaro phral, džaha a cinaha tuke chaben. ⁵ Ale te les na mukeha, amen bijal leste ode našti džas. Bo o raj upral o Egipt amenge zoraless phenda, hoj te na ela amenca amaro phral, na dikhaha les pale.”

⁶ Akor o Izrael phenda: “Soske mange tumen kerđan mek buter pharipen? Soske phendan avri le muršeske, hoj hin tumen mek jekh phral?”

⁷ On odphende: “Bo ov amendar buterval phučelas, či mek dživel amaro dad a či amen hin phral. Odphendam leske ča pre oda, so amendar phučelas. Sar majindam te džanel, hoj phenela, hoj mušinas te anel amare phrales ode?”

⁸ Palis o Juda phenda peskere dadeske le Izraeloske: “Muk tire čhas le Benjamin, mi avel manca pro drom! Avke predživaha a na meraha aňi amen, aňi tu a aňi amare čhave. ⁹ Me les lav pre mande: Mire vastendar peske les šaj manges. Te les na anava tuke pale džides, avava anglal tu vinovato calo miro dživipen. ¹⁰ Te pes na zlikerđamas ade ajci but, imar dujtovar ulamas andro Egipt the pale.”

¹¹ O dad o Izrael lenge phenda: “Te o Benjamin mušinel te džal tumenca, akor len ola nekfeder veci andral amari phuv a lidžan ole rajeske upral o Egipt sar daros: Sikra balzamos the medos, e voňavo živica the mirra, o pendecha the mandle. ¹² Len tumenca duvar ajci love, bo mušinen te del pale savore love, so arakhlán andro gone. Šaj el, hoj vareko kerđa chiba. ¹³ Len tumenca the le phrales a džan imar pale ke oda manuš. ¹⁴ O Nekzoraleder Del mi presikavel tumenge o jileskeriben, hoj oda manuš te premukel le Benjamin the ole avre phrales. Te majinav te našavel mire čhaven, mi ačhel pes.”

O phrala pale anglo Jozef

¹⁵ Avke o phrala ile peha o dari a duvar ajci rupune love the le Benjamin. Gele andro Egipt a ačhenas anglo Jozef. ¹⁶ Sar o Jozef dikhla paš lende le Benjamin, phenda le sluhasko, savo sas upral leskero kher: “Le kale muršen andre miro kher. Murdar vareso andral o stados a pek oda, bo chana manca o dilos.”

¹⁷ Oda sluhasko kerđa avke, sar leske o Jozef phenda, a ila len andre leskero kher. ¹⁸ Ale ola murša predarandile, sar len ile andro kher le Jozefoskero, a phende peske: “Čačes amen ande ade vaš o love, so amenge thode pale andre amare gone. Akana amen chudena a marena! Lena amendar amare somaren a kerena amendar peskere otroken!”

¹⁹ Sar avle ko vudar paš le Jozefoskero kher, phende leskere sluhasko: ²⁰ “Mangas tut, rajeja, amen imar jekhvar ade samas te cinel chaben. ²¹ Sar avlam pro than, kaj ačhilam te presovel, phundrađam o gone a dojekh amendar arakhlam peskere love – ajci, keci počindam. Akana tumenge anas ola love pale. ²² Ilam peha buter love, hoj peske te cinas pale chaben. Čačes na džanas, ko ola love thođa andro gone.”

²³ “Aven andro smirom,” phenda lenge o sluhasko. “Ma daran nisostar! Tumaro Del, o Del tumare dadeskero, tumenge ola love thođa andro gone. Se me tumaro počiniben imar chudlom.” Palis ke lende anda le Šimeon.

²⁴ Palis o sluhasko anda ole muršen andro Jozefoskero kher a diňa len paňi, hoj peske te thoven (omoren) o pindre. Diňa te chal the lengere somaren. ²⁵ Medik na avla o Jozef, ile avri o dari prekal leste, bo sas lenge phendo, hoj chana ode o dilos.

²⁶ Sar o Jozef avla andro kher, dine leske o dari a bandile anglal leste dži pre phuv. ²⁷ Ov lendar phučelas, hoj sar lenge hin, a phenda: “Mištes hin tumare phure dadeske, pal savo mange vakerenas? Mek dživel?”

²⁸ On odphende: “Tire sluhasko, amare dadeske, hin mištes, mek dživel.” Palis pele pro khoča a bandonas anglal leste.

²⁹ Sar dikhla peskere phrales le Benjamin, le čhas peskera dakero, phučla: “Oda ov hino tumaro nekterneder phral, pal savo mange vakerenas?” Palis phenda: “Mi el o Del jileskero ke tute, čhavo miro!” ³⁰ Androda o Jozef sigo geľa het, bo avla leske pharo, sar dikhla peskere phrales. Geľa andre andruno kher a ode chudla te rovel. ³¹ Palis thođa (omordá) o muj a avla avri. Zlikerđa pes a phenda: “Anen o chaben!” ³² A podine o chaben le Jozefoske pre leskero skamind a leskere phralenge pre aver. O Egiptana bešenas avrether, bo našti chanas jekhetane le Hebrejenca. ³³ O phrala

bešenas anglal o Jozef pal peskere berša, le nekphurederestar dži ko nekterneder. Dojekh lendar pes čudalinelas, hoj bešen sako pal peskere berša. ³⁴ Palis len pal peskero skamind diña chaben. Ale le Benjamin diña pandžvar buter sar avre phralen. Pijenas a mulatinenas jekhetane leha.

44

Le Jozefoskeri rupuñi kuči

¹ O Jozef palis phendā le sluhasko upral leskero kher: “Pherar le muršenge o gone le chabeneha, keci ča birinena te lidžal, a dojekheske thov pale leskere love upral andro gone. ² Ole nekternedereske thov andro gono miri rupuñi kuči the leskere love, savenca počindā vaš o zrnos.” O sluhasko kerđā avke, sar leske phendā o Jozef.

³ Tosara, sar vidñisalolas, premukle le phralen lengere somarenca. ⁴ Sar džanas avri andral o foros a na sas mek dur, phendā o Jozef le sluhasko: “Dža sigo pal ola murša. Te len dochudeha, phen lenge: ‘Soske vaš o lačhipen visardan pale o nalačhipen?’ ⁵ Soske čordān e rupuñi kuči, andral savi pijel a savaha vražinel miro raj? Aleha kerđan igen namištes!’”

⁶ Sar len dochudla, phendā lenge ola lava. ⁷ On leske odphende: “Soske ada phenes, rajeja miro? Kajso vareso amen šoha (ñikda) nakerđamas! ⁸ Dikh, o love, so arakhlam upral andro gone, andam pale andral o Kanaan. Sar šaj amen čordamas o rup vaj o somnakaj andral o kher tire rajeskero? ⁹ Te pes oda arakhela ke varesavo tiro služobnikos, mi merel a amen savore avaha tuke otroka, rajeja miro.”

¹⁰ O sluhasko phendā: “Mištes, mi el avke, sar phendan. Oda, ko iła e rupuñi kuči, ela miro otrokos a tumen avena premukle.” ¹¹ Avke savore sigo thode peskere gone tele pre phuv a phundrade len. ¹² Palis o sluhasko chudla te rodel le phurederestar dži ko nekterneder. E kuči pes arakhlā andro Benjaminoskero gono. ¹³ Androda savoredžene čingerde pre peste o plaštos. Thode o veci pro somaris a visarde pes pale andro foros.

¹⁴ Avke o Juda peskere phralenca dogela andro kher le Jozefoskero. Ov mek sas ode a bandile anglal leste dži pre phuv. ¹⁵ O Jozef lenge phendā: “Oda so tumen kerđan? Tumen na džanenas, hoj ajso manuš sar me džanel te vražinel?”

¹⁶ O Juda phendā: “So tuke šaj phenas pre ada, rajeja miro? So te keras, hoj amenge te odmukes? O Del oda domukla pre peskere služobnika vaš o binos, so kerđam. Akana, rajeja miro, sam tire otroka, amen the oda, ke kaste arakhle e kuči.”

¹⁷ Ale ov lenge odphendā: “Na! Me kajso vareso na kerava! Mange ela otrokos ča oda, ke kaste pes arakhlā e kuči. Tumen savore šaj džan andro smirom ke peskero dad.”

O Juda pes privakerel vaš o Benjamin

¹⁸ Palis o Juda geła anglo Jozef a phendā: “Mangav tut, rajeja miro, domuk tire sluhasko, hoj te phenel vareso peskere rajeske. Ma av cholamen pre peskero sluhasko, se tu sal sar o Faraonos! ¹⁹ Tu pes akor, rajeja amaro, phučahas tire sluhendar: ‘Hin mek tumen dad abo phral?’ ²⁰ Amen tuke, rajeja, phendā: ‘Hin amen mek phuro dad the terno phral, savo leske uliła pro phuripen. Leskero phral imar hino mulo a ov ačhiła jekhorō čhavo peskera datar. Amaro dad les igen kamel.’

²¹ Palis tu phendā peskere sluhenge: ‘Anen mange les, hoj les te dikhav peskere jakhenca!’ ²² Akor, rajeja, phendā tuke: ‘Oda čhavo našti omukel le dades, bo te les omuklahas, o dad muľahas.’ ²³ Ale tu phendā tire sluhenge: ‘Te tumenca na avela tumaro nekterneder phral, ma sikaven pes mange pro jakha!’

²⁴ Sar palis avlam ke tiro sluhasko, ke amaro dad, rozvakerđam leske savoro, so phendā tu, rajeja. ²⁵ Amaro dad phendā: ‘Džan pale a cinen sikra chaben.’ ²⁶ Amen

leske odphendam: ‘Našti džas, te amenca na avela the amaro nekterneder phral. Bijal leste pes našti sikavas ole manušeske pro jakha.’

²⁷ Pre ada amenge phenda tiro sluhās, amaro dad: ‘Tumen mištes džanēn, hoj miri romni man diña ča duje čhaven. ²⁸ Jekh lendar odgela imar het a me mange phendom, hoj les mušinda te rozchal e dzivo džvirina. Akorestar les na dikhlom.’

²⁹ O dad mek phenda: ‘Te lena mandar the kales a pro drom pes leske vareso ačhela, thovena man pro phuripen andro hrobos.’

³⁰ Akana, rajeja miro, sar me šaj džava pale ke tiro sluhās ke miro dad, te o čhavo, saves cale peskere dživipnaha kamel, na ulahas amenca? ³¹ Te pes dodžanela, hoj o čhavo nane amenca, merela. Tire sluhi oleha anena tire sluhās, amare dades, pro phuripen andro hrobos. ³² Me, tiro sluhās, ilom ole čhas le dadestar pre peste. Phendom le dadeske, hoj te les na anava leske pale, avava vinovato anglal leste calo miro dživipen.

³³ Akana domuk mange, hoj me te ačhav tire otrokoske vaš kada čhavo, rajeja miro, a ov mi džal het peskere phralenca. ³⁴ Sar šaj avlomas pale ke miro dad, te o čhavo na ulahas manca? Birindomas te dikhel pre žala, so avlahas pre miro dad?”

45

O Jozef pes del te sprindžarel le phralenge

¹ O Jozef pes imar našti zlikerda. Vičinda pre savorende, save ačhenas pašal leste: “Savore džan het!” Avke niko ode na sas, sar o Jozef pes diña te sprindžarel peskere phralenge. ² Palis zorales zarunda. Šunde oda o Egiptana the calo palacis le Faraonoskero.

³ Avke phenda peskere phralenge: “Me som o Jozef! Dživel mek miro dad?” Ale len oda avke zaila, hoj na džanenas te phenel aňi jekh lav peskere phraleske.

⁴ O Jozef lenge phenda: “Aven pašeder ke ma!” Sar avle ke leste, phenda: “Me som o Jozef, tumaro phral, saves bikenda andro Egipt. ⁵ Akana tumenge imar te na el pharo a te na dukhal tumen ada, hoj man kade bikenda. O Del man bičhada ade angle tumende, hoj te zachraňinav tumare dživipena. ⁶ Hin oda imar duj berš, so hin e bokh pre phuv. Ela mek pandž berš, so pes na kerela buči pre maľa aňi pes na skidela upre. ⁷ O Del man bičhada anglal tumende andre kadi phuv, hoj tumen kavke bares te zachraňinel, hoj te predživen tumare čhavenca. ⁸ Tumen man ade na bičhadan, ale o Del. Ov man ačhada sar nekbaredere Faraonoskere uradňikos sar ešebne (perše) rajes upral calo leskero kher the upral calo Egipt.

⁹ Sigo džan pale ke miro dad a phenen leske, hoj me phenav: ‘O Del ačhada man, le Jozef, sar ešebne rajes upral calo Egipt. Av ke ma so neksigeder! ¹⁰ Bešeha pašes paš ma andre phuv Gošen savoreha, so tut hin: tire čhavenca the le čhavengere čhavenca, tire bakrorenca, kozenca the gurumňenca. ¹¹ Ode tumen me dava o chaben. Bo mek pandž berš likerela e bokh a na kamav, hoj vareko olendar, save hine tuha, te bokhalon – aňi tu aňi tiri famelija.’ ”

¹² O Jozef mek phenda: “Tumen the tumaro phral o Benjamin šaj dikhen, hoj som oda me, o Jozef, savo tumenca vakerel. ¹³ Phenen le dadeske, savi bari zor man hin andro Egipt, a phenen leske pal savoro, so dikhlān kade. Palis sidaren a anen les ade.”

¹⁴ Avke pes o Jozef the o Benjamin obchudle a sodujdžene chudle te rovel. ¹⁵ Rovibnaha čumidla savore peskere phralen. Palis leskere phrala leha chudle te vakerel.

¹⁶ Sar avla o hiros andro kher le Faraonoskero, hoj avle le Jozefoskere phrala, sas oda pre dzeka le Faraonoske the leskere sluhenge. ¹⁷ O Faraonos phenda le Jozefoske: “Phen tire phralenge, mi thoven peskere veci pre peskere somara a mi džan andro

Kanaan. ¹⁸ Mi len le dades the peskere fameliji a mi aven ke mande. Dava len oda nekfeder than, so hin andro Egipt, the le nekfedere chabenestar kala phuvatar. ¹⁹ Phen lenge mek, mi len peske o verdana andral o Egipt prekal peskere čhave the romňija a mi anen the le dades peha. ²⁰ Te na bajinen pal ňisoste, so omukena, bo chudena oda nekfeder, so del o Egipt.”

²¹ O čhave le Izraeloskere oda the kerde. O Jozef len diňa verdana the chaben pro drom, avke sar leske phenda o Faraonos. ²² Savoren lendar diňa neve gada, ale le Benjamin diňa trin šel (300) rup the mek pandž neve gada. ²³ Peskere dadeske bičhađa deše somaren, pre save sas thode ola nekfeder dari andral o Egipt, the deše oslicen, pre save sas thodo o zrnos, o mare the o chaben pro drom. ²⁴ Palis le phralen premukla. Sar džanas het phenda lenge: “Ča pes ma vesekedinen le dromeħa!”

²⁵ Avke gele het andral o Egipt andro Kanaan ko dad ko Jakob. ²⁶ Phende leske: “O Jozef mek dživel! Ov hino ešebno raj upral calo Egipt!” Ale sar ada šunđa o dad, ačhiľa sar bar a našti lenge dopačalas. ²⁷ Ale sar leske phende savoro, so lenge phenda o Jozef, a sar o Jakob dikhľa o verdana, so bičhađa o Jozef, hoj les te anen andro Egipt, o Jakob avľa pale ke peste. ²⁸ Phenda: “Akana tumenge imar pačav! Miro čhavo o Jozef čačes dživel! Džav les te dikhel, medik na merava.”

46

O Jakob džal andro Egipt

¹ O Izrael iľa peha savoro, so les sas, a džalas andro Egipt. Sar dogeľa andre Beer-Šeba, andľa ode obeti le Devleske, saves lašarelas leskero dad o Izak.

² O Del prevakerđa ko Izrael rači andro viđeňje: “Jakob! Jakob!”

“Kade som!” ov odphenda.

³ “Me som o Del, o Del tire dadeskero,” phenda leske. “Ma dara tut te džal andro Egipt, bo ode tutar kerava igen baro narodos. ⁴ A me tuħa džava andro Egipt a anava tut odarik pale. O Jozef ela paš tu, sar mereħa.”

⁵ Avke o Jakob odgeľa andral e Beer-Šeba. Le Izraeloskere čhave thode le dades le Jakob, le čhaven the le romňijen andro verdana, save bičhađa o Faraonos. ⁶ Ile peħa o stadi the o barvalipen, so skidle andro Kanaan, a avle andro Egipt – o Jakob the savori leskeri famelija. ⁷ Andro Egipt andľa caľa peskera famelija, peskere čhaven the čhajen lengere čhavenca.

⁸ Kala hine o nava le Izraeloskere čhavengere – oda hin o Jakob the leskere čhave – save avle andro Egipt:

Leskero ešebno (peršo) čhavo sas o Ruben. ⁹ Le Ruben sas čhave o Chanoch, o Pallu, o Checron the o Karmi.

¹⁰ Le Šimeon sas čhave o Jemuel, o Jamin, o Ohad, o Jachin, o Cochar the o Šaul, savo sas čhavo la Kanaančankatar.

¹¹ Le Levi sas čhave o Geršon, o Kohat the o Merari. ¹² Le Juda sas čhave o Er, o Onan, o Šelah, o Perc the o Zerach. Ale o Er the o Onan mule andro Kanaan. Le Perc sas čhave o Checron the o Chamul.

¹³ Le Jissachar sas čhave o Tolas, o Puvvah, o Job the o Šimron.

¹⁴ Le Zebulun sas čhave o Sered, o Elon the o Jachleel.

¹⁵ Kala hine la Lejakere the le Jakoboskere čhave, save lenge uliľa andro Paddan-Aram. Ode lenge uliľa the e čhaj e Dina. Savore leskere čhave the čhaja la Lejaha sas tranda the trin (33).

¹⁶ Le Gad sas čhave o Cifjon, o Chaggi, o Šuni, o Ecbon, o Eri, o Arodi the o Areli.

¹⁷ Le Ašer sas čhave o Jimnah, o Jišvah, o Jišvi the o Berijah a lengeri pheñ sas e Serach. Le Berijah sas čhave o Cheber the o Malkiel.

¹⁸ Kala dešušov (16) hine o čhave le Jakoboskere, save les sas la Zilpaha. Oj sas e služka, sava diña o Laban peskera čhake la Lejake.

¹⁹ Le Jakoboskera romňake la Rachelake ulile o Jozef the o Benjamin. ²⁰ Le Jozefoske ulile andro Egipt o Menašše the o Efrajim la Asenataha, savi sas e čhaj le Poti-Feraskeri, savo sas rašaj andro Heliopolis.

²¹ Le Benjamin sas čhave o Belas, o Becher, o Ašbel, o Geras, o Naaman, o Echi, o Roš, o Muppm, o Chuppm the o Ard.

²² Kala hine la Rachelakere dešuštar (14) čhave, save la sas le Jakoboha.

²³ Le Danoskero čhavo sas o Chušim.

²⁴ Le Naftali sas čhave o Jachceel, o Guni, o Jecer the o Šillem.

²⁵ Kala ehta čhave hine le Jakoboskere, save les sas la Bilhaha. Oj sas e služka, sava diña o Laban peskera čhake la Rachelake.

²⁶ Le Jakoboskere čhave peskere čhavenca, save gele leha andro Egipt, sas šovardeš the šov (66), te na genas le Jakoboskere čhavengere borijen. ²⁷ Te zgenaha the le Jozefoskere duje čhaven, save leske ulile andro Egipt, avle ode le Jakoboskera famelijaha jekhetane eftavardeš (70) džene.

²⁸ O Jakob bičhađa peskere čhas le Juda anglal te phenel le Jozefoske, hoj pes te arakhel lenca andro Gošen. Avke avle andre phuv Gošen. ²⁹ O Jozef diña te pririchtinel peskero verdan a geľa anglal peskero đad Izrael andro Gošen. Sar avľa paš leste, obchudľa les a chudľa te rovel.

³⁰ O Izrael phenđa le Jozefoske: “Akana imar šaj merav, bo tut dikhlom a džanav, hoj džives.”

³¹ Palis o Jozef phenđa peskere phralenge the savorenge, save sas leha: “Mušinav te džal te phenel le Faraonoske, hoj avle ke ma mire phrala the savori famelija mire dadeskeri andral o Kanaan. ³² Phenava leske, hoj san pastjera, save likerem le bakren, a hoj avlan savore tumare stadenca the barvalipnaha. ³³ Te tumen o Faraonos vičinela a phučela tumendar, savi buči keren, ³⁴ phenen leske: ‘Tire sluhi hine pastjera le stadengere calo amaro dživipen avke sar amare phure dada.’ Ada phenena vašoda, hoj tumenge te domukel te ačhel andre phuv Gošen, bo o Egiptana na kamen nič le pastjerenca.”

47

O Jakob anglo Faraonos

¹ O Jozef odgeľa a phenđa le Faraonoske: “Miro dad the mire phrala avle andral o Kanaan peskere stadenca, dobitkoha the savore barvalipnaha. Akana hine andre phuv Gošen.” ² Palis iľa avri peskere phralendar pandže dženen a anda len anglo Faraonos.

³ O Faraonos pes phučľa leskere phralendar: “Savi buči keren?”

“Amen sam pastjera, save pasinen le staden avke sar the amare dada,” odphende leske. ⁴ “Amen avlam te bešel andre kadi phuv, bo andro Kanaan avľa igen bari bokh a prekal o stadi ode nane chaben. Domuk tire sluhenge, hoj te bešen andre phuv Gošen.”

⁵ O Faraonos phenđa le Jozefoske: “Te tiro dad the tire phrala avle ke tute, ⁶ savore thana andre kadi phuv hine lenge phundrade. Mi bešel tiro dad the tire phrala andre

nekfeder phuv Gošen. Te hin maškar lende godaver murša, ačhav len upral mire stadi.”

⁷ O Jozef andā peskere dades le Jakob a sikađa les le Faraonoske. A o Jakob požehñinda le Faraonos. ⁸ O Faraonos phučla le Jakobostar: “Keci tuke berš?”

⁹ O Jakob odphenda le Faraonoske: “Miro dživipnaskero drom likerel šel the tranda (130) berš. O dživipena mire dadengere likerenas buter a na sas ajse phare sar miro.”

¹⁰ Palis o Jakob požehñinda le Faraonos a gela lestar het. ¹¹ O Jozef thoda te bešel peskere dades the le phralen andro Egipt a diña len phuva the mali andro nekfeder than andre phuv Raamses, avke sar oda phenda o Faraonos. ¹² Avke o Jozef diña chaben le dades, le phralen the cala dadeskera famelija pal oda, keci len sas čhave.

E bokh andro Egipt

¹³ Na sas maro pre cali phuv, bo e bokh sas igen bari. Andro Egipt the andro Kanaan e sas ajsi bari bokh, hoj o manuša sas bi e zor. ¹⁴ Vaš o zrnos, so bikenda, o Jozef skidña savoro rup, so sas andro Egipt the andro Kanaan, a odligenda oda andro Faraonoskero palacis. ¹⁵ Sar imar na sas love andro Egipt the andro Kanaan, savore Egiptana avenas ko Jozef a mangelas: “De amen maro! So, majinas te merel, bo imar amen nane love?”

¹⁶ “Te tumen nane love, anen tumare stadi a me tumen vaš oda dava chaben,” phenda lenge o Jozef. ¹⁷ Avke anenas ko Jozef peskere stadi a ov len delas maro vaš o graja, bakre, gurnuňa the somara. Andre oda berš lendar o Jozef cinda savore stadi vaš o chaben.

¹⁸ Avke pregela jekh berš. Pre aver berš avle pale a phende: “Na garuvaha anglal tu, rajeja amaro, hoj o love amenge dogele a the amare stadi hine imar tire. Nane amen imar, so tut te del, ča amaro telos the e mala. ¹⁹ Soske amen majinas te merel angle tire jakha, rajeja amaro, a te mukel ča avke peskere mali? Cin tuke amen the amare mali vaš o maro a avaha otroka le Faraonoske. Ča de amen div, hoj te predživas a te na meras a te na ačhen ča avke o mali.”

²⁰ Kavke cinda o Jozef savore Egiptske mali prekal o Faraonos. Savore Egiptana bikenenas peskere mali, bo e bokh pre lende mek goreder avla. Kavke o Faraonos dochudla savore mali andre Egiptsko phuv. ²¹ Kaleha o Jozef kerdā le manuendar otroken pal cali phuv. ²² Ča le rašajengere phuva na odcinelas, bo o Faraonos len delas love pro chaben a sas lenge oda dos, hoj te predživen. Vašoda peskere phuva na bikenenas.

²³ O Jozef phenda le manušenge: “Adadžives tumen the tumare phuva cindom prekal o Faraonos. Len tumenge kada zrnos a sadzinen len pro mali. ²⁴ O pandžto kotor le ulipnastar mušinena te del le Faraonoske a ola štar kotora ačhela tumenge, hoj te el tumen, so te sadzinel pro mali a te el tumare famelijen the le čhaven, sostar te dživel.”

²⁵ “Tu amen likerdal paš o dživipen,” on odphende. “Te sam tuke pre dzeka, rajeja amaro, ker amendar le Faraonoskere otroka!” ²⁶ O Jozef akor diña avri zakonos pal e Egiptsko phuv, so pes dolikerel dži adadžives, hoj o pandžto kotor le ulipnastar hino le Faraonoskero. Ča o phuva le rašajengere na sas leskere.

²⁷ Avke o Izraeliti ačhile te bešel andro Egipt andre phuv Gošen. Barvaļonas a sas len igen but čhave. ²⁸ O Jakob dživelas andro Egipt mek dešuefta (17) berš a sas leske imar šel the saranda the efta (147) berš. ²⁹ Sar sas o Izrael anglo meriben, vičinda peskere čhas le Jozef a phenda leske: “Te som tuke pre dzeka, thov tiro vast pre mire čanga a de man lav, hoj mange presikaveha kada jileskeriben the pačivaliben: Ma parun man andro Egipt.” ³⁰ Sar merava avke sar mire phure dada, lidža man andral o Egipt a parun man ode, kaj sas parumen the on.

“Kerava avke, sar phenes,” odphenda o Jozef.

³¹ “Le vera, hoj oda kereha!” phenda leske o Jakob. Sar les diňa vera, o Izrael bandiła tele pro hađos a lašarelas le Devles.

48

O Jakob požehñinel le Jozefoskere čhaven

¹ Pal varesavo časos phende le Jozefoske: “Tiro dad hino nasvalo.” Avke o Jozef iła peha peskere duje čhaven le Menašše the le Efrajim a gele les te dikhel. ² Sar le Jakoboske phende: “Avel ke tu tiro čhavo o Jozef,” o Izrael chudła zor a bešla peske pro hađos. ³ O Jakob phenda le Jozefoske: “O Nekzoraleder Del pes mange sikada andro Luz andre phuv Kanaan a požehñinda man. ⁴ Phenda mange: ‘Dava tut pherdo čhave. Tutar avena but narodi. Kadi phuv dava tire potomkenge, hoj te el lengeri pro furt.’ ”

⁵ O Jakob mek phenda: “Tire duj čhave, save tuke ulile andro Egipt mek sigeder, sar ke tu ade avlóm, ena akanastar mire. O Efrajim the o Menašše ena mire sar o Ruben the o Šimeon. ⁶ O čhave, save avena pal lende, ena tire. Mire phuva pal ma prelena ča prekal o Efrajim the Menašše, ena zgende jekhetane lenca. ⁷ Kerav oda prekal e Rachel, bo sar džavas andral o Paddan andro Kanaan, muła mange pro drom. Parundom la ode paš o drom, nadur la Efratatar.” E Efrata hin adadžives Betlehem.

⁸ Sar dikhla o Izrael le Jozefoskere čhaven, phučla: “Ko hine kala?”

⁹ “Oda hine mire čhave, saven mange diňa ade o Del,” odphenda o Jozef peskere dadeske.

Avke o dad phenda: “An len ke mande, hoj len te požehñinav!” ¹⁰ O Izrael sas imar phuro a imar na dikhelas igen mištes. Sar len o Jozef anda ke leste, o Jakob len čumidła a obchudła. ¹¹ Palis o Izrael phenda le Jozefoske: “Šoha (ñikda) na phendomas, hoj tut mek pale dikhava. Ale o Del mange diňa, na ča tut te dikhav, ale the tire čhaven.” ¹² O Jozef iła peskere čhaven tele pal o Jakoboskere čanga a bandiła le mujeha dži ke phuv.

¹³ Palis o Jozef iła sodujen ko Jakob; le čače vasteha ačhađa le Efrajim pal e balogñi (lavo) sera le Izraeloskeri a le balogne vasteha iła le Menašše a ačhađa les pal e čači (pravo) sera. ¹⁴ Ale o Izrael prethoda peskere vasta a thoda peskero čačo vast pro Efrajimoskero šero, choc sas terneder. O balogno vast thoda pro šero le Menaššeskero, savo sas ešebno čhavo. ¹⁵ Palis požehñinda le Jozef a phenda:

“Mi požehñinel kale čhaven o Del,

angle savo phirenas mire dada o Abraham the o Izak,

o Del, savo man lidžalas le terñipnastar dži adadžives sar pastjeris!

¹⁶ Mi požehñinel len o aňjelos, savo man cirdňa avri andral o dojekh nalačhipen!

Mi leperel pes prekal kala čhave miro nav the o nava mire dadengere, le

Abrahamoskero the Izakoskero!

Mi ulon lenge pherdo čhave pal cali phuv.”

¹⁷ Sar o Jozef dikhla, hoj o dad thoda o čačo vast pro šero le Efrajimoske, na sas leske oda pre dzeka. Avke chudła le dadeskero vast a kamla les te prethovel pro šero le Menaššeskero. ¹⁸ O Jozef phenda le dadeske: “Na avke, dado miro! Se kada hin ešebno. Leske thov tiro čačo vast pro šero.”

¹⁹ Ale o dad leske phenda: “Džanav, čhavo miro, džanav! The lestar ela narodos a the lestar ela buter. Ale leskero terneder phral, o Efrajim, ela bareder sar ov, leskere čhavendar ena but narodi.”

²⁰ Avke len požehñinda oda džives a phenda:

“Sar o Izraeliti žehñinena varekas, leperena tumare nava a phenena kada:

‘Mi kerel tuke o Del avke sar le Efrajimoske the le Menaššeske.’ ”

Kaleha thoda o Jakob le Efrajim anglo Menašše.

²¹ Palis o Izrael phenda le Jozefoske: “Dikh, me merava, ale o Del ela tumenca a anela tumen pale andro Kanaan, andre phuv tumare phure dadengeri. ²² A tut dav mire barvalipnastar buter sar tire phralen. Dav tuke e lachi phuv Šichem, so dochudlōm le Amorejendar peskera šablaha the lukoha.”

49

Le Jakoboskero požehnaŋje

- ¹ O Jakob vičinda savore peskere čhaven a phenda lenge:
 “Aven savore ke mande a phenava tumenge,
 so tumen užarel andro dživesa, so avena!
- ² Zdžan tumen jekhetane, savore čhave le Jakoboskere.
 Šunen tumare dades le Izrael!
- ³ Ruben, tu sal miro ešebno (peršo),
 e zor mire terŋipnaske,
 nekrajikaneder the nekzoraleder mire čhavendar!
- ⁴ Sal sar o paŋi, so pes na del te zaačhavel,
 imar na aveha ešebno, bo pašlilal mira romŋaha.
 Aleha kerdal džungipen, sar tuke pašlilal andre miro hados.
- ⁵ Šimeon the Levi, tumen san phrala,
 pre tumare maribneskere zbraŋi hin o rat.
- ⁶ Na kamav man te zdžal jekhetane tumenca.
 Na kamav nič oleha, so tumen kamen te kerel,
 bo andre choli murdardan le muršen
 a ča prekal peskero radišagos kerdan le bikendar kaliki.
- ⁷ Mi el prekošli tumari choli,
 bo sas igen bari,
 the tumaro rušiben, bo sas dzivo.
 Tumare čhave na dživena jekhetane peha andre phuv le Izraeloskeri,
 ena rozčhide maškar o kmeŋi le Jakoboskere.
- ⁸ Juda, tut tire phrala lašarena.
 Chudeha tire ŋeprijaŋelēn tel e meŋ,
 o čhave tire dadeskere anglal tu bandona.
- ⁹ Sal sar levos, savo peske chudla o chaben
 a džal pale pre peskero than te pašlol.
 Ko pes na daral les te uštavel?
- ¹⁰ Tu, Juda, likereha o kraliskero žezlos,
 tire čhave kralinena pro furt.
 O narodi tuke anena o dari a šunena tut.
- ¹¹ Peskere terne somaris phandeha paš o viŋičis,
 peskere somaricis ko viŋično stromos,
 andre mol peske žužareha o plaštos,
 andro hroznoskero rat peskere gada.
- ¹² Tire jakha ena kaleder sar e mol,
 tire danda parneder sar o thud.
- ¹³ Tu, Zebulun, bešeha pašes paš o moros,
 ode, kaj zaačhaven o lođi.

Tiri phuv ela dži ko Sidon.

- 14 Jissachar, tu sal sar o zoralo somaris,
so pašlol maškar peskere košara.
- 15 Sar dikhlal, hoj o than, kaj pašlos, hino lačo
a hoj e phuv hiňi šukar,
bandardal o dumo a lidžahas o košara
a mušinehas te kerel phares buči sar otrokos.
- 16 Tu, Dan, pes zaačhaveha vaš o pravos peskere narodoske
sar jekh le Izraeloskere kmeňendar.
- 17 Aveha sar o sap paš o drom,
sar jedovato sap pre sera le dromestar.
Dandereha le grajeske andro pindro
a o manuš perela tele pal leste palal.
- 18 Ó, RAJEJA miro, užarav pre tiri zachrana!
- 19 Pre tu, Gadona, chučena o živaňa,
ale tu pes visareha a džaha pre lende palunestar.
- 20 Tiri phuv, Ašer, ela barvali andro chaben,
chaha latar ajse chabena sar o kralis.
- 21 Tu, Naftali, sal sar avrimuklo jeleňis,
saveske ulon šukar terne jeleňa.
- 22 Jozef, tu sal sar odi ulipnaskeri rastlina,
so barol paš o paňi,
tire prajti prebararena e fala.
- 23 La cholaha pre tu džanas,
o lukostrelci pre tute livinenas,
- 24 ale tiro lukos ela furt nacirdno
a tire vasta ena furt zorale,
bo hin tuha o Nekzoraleder Del, savo hin o Pastjeris, e Skala le Izraeloskeri.
- 25 Mi pomožinel tuke o Del tire dadeskero!
Mi požehňinel tut o Nekzoraleder Del le brišindeha andral o ňebos
the le paňeha andral e phuv
– a mi del tut but stadi the čhaven!
- 26 O požehnaňja tire dadeskere
hine bareder sar o požehnaňja le čirlatune verchengere
the sar o barvalipen le phure brehengere!
Mi perel oda savoro pre Jozefoskero šero,
pro čekat oleske, savo hin o princos maškar peskere phrala!
- 27 Tu, Benjamin, sal sar dzivo ruv (vlkos).
Tosara chas o chaben, so tuke chudlal,
rači rozdes oleskar, so ačhila.”

²⁸ Kala hine savore dešuduj (12) Izraeloskere kmeňi a kada lenge phendã o dad o Jakob, sar len požehñinelas. Dojekhes lendar požehñinelas avke, sar peske oda zasogaľinda (zaslužinda).

O Jakob merel

²⁹ Palis o Jakob lenge phendã: “Sar merava a džava ke mire phure dada, save mule, parunen man paš mire dada andre jaskiňa, so hiňi pre le Efronoskeri Chetitoskeri maľa, ³⁰ andre jaskiňa Machpela paš o Mamre andro Kanaan. O Abraham la cindã le Chetitostar le Efronostar, hoj les te el than pro hrobos. ³¹ Ode parunde le Abraham leskera romňaha la Saraha the le Izak leskera romňaha la Rebekaha. Ode parundom the la Leja. ³² Odi maľa la jaskiňaha sas cindĩ le Chetitanendar.”

³³ Sar imar o Jakob dovakerďa peskere čhavenca, hazďňa peske o pindre pro hados. Muľa a geľa paš peskere phure dada, save mule.

50

O Jozef parunel le Jakob

¹ Akor o Jozef obchudľa le dades, čumidelas les a rovelas upral leste. ² Palis o Jozef phendã peskere sluhenge, le doktorenge, hoj le dades te zabalzaminen. ³ O doktora le Izrael balzaminenas saranda (40) dživesa, bo ajci kampelas oda te kerel. O Egiptãna rovenas upral leste eftavardeš (70) dživesa.

⁴ Sar imar pregele o rovibnaskere dživesa, o Jozef prevakerďa ko Faraonoskere uradňika: “Te som tumenge pre dzeka, akor mangav tumen, privakeren pes vaš ma ko Faraonos. ⁵ Miro dad man phandľa kala veraha: ‘Sar me merava, parun man andro hrobos, so mange kerďom andro Kanaan.’ Domuk mange, hoj ode te džav te parunel mire dades. Palis avava pale.”

⁶ O Faraonos phendã: “Čã dža a parun tuke le dades, avke sar les diňal vera.”

⁷ O Jozef akor geľa te parunel le dades. Džanas leha savore Faraonoskere uradňika, o nekbareder raja andro palacis the o anglune manuša andral o Egipt. ⁸ Gele leha the cali leskeri famelija, o phrala the savoredžene andral leskere dadeskero kher. Andre phuv Gošen mukle čã peskere cikne čhaven, le bakren, le kozen the le gurunňen. ⁹ Džanas lenca the o manuša pro verdana the pro graja. Sas leha igen but manuša.

¹⁰ Sar doavle andro Goren-Atad, so hin pal o Jordan, but časos zoraes rovenas a o Jozef kerelas o vartišagos efa dživesa prekal peskero dad. ¹¹ Sar o Kanaančana dikhle andro Goren-Atad o baro vartišagos, phenenas: “Le Egiptãnen hin bari žala.” Vašoda pes oda than pal o Jordan vičinel Abel-Micrajim*.

¹² O čhave palis kerde avke, sar lenge phendã o dad o Jakob. ¹³ Ligende les andro Kanaan a parunde les andre jaskiňa, so sas pre maľa Machpela paš o Mamre, so cindã o Abraham le Chetitostar le Efronostar, hoj les te el than pro hrobos. ¹⁴ Paloda, sar o Jozef parundã le dades, geľa pale andro Egipt, le phralenca the savorenca, save leha ode avle.

O phrala pes daran le Jozefostar

¹⁵ Paloda, sar lenge muľa o dad, le Jozefoskere phrala phende: “So te akana o Jozef džala pre amende? So te kamela amenge te visarel pale savoro, so leske kerďam?”

¹⁶ Avke dine te phenel le Jozefoske: “Sigeder, sar o dad muľa, ¹⁷ amenge phendã, hoj tuke te phenas: ‘Odmuk tire phralenge oda nalačhipen, so tuke kerde, sar pre tu džanas.’ Avke akana tut mangas, odmuk amenge, so tuke kerďam, bo the amen služinas tire dadeskere Devleske.” O Jozef zarundã, sar šundã ola lava.

* **50:11** Oda hin: Le Egiptãnengeri žala.

¹⁸ Palis leskere phrala avle ke leste, bandonas anglal leste a phende: “Ade sam anglal tute sar tire otroka!”

¹⁹ Ale o Jozef lenge phenda: “Ma daran tumen! Či me som Del? ²⁰ Kamenas mange te kerel nalačo, ale o Del ada visarda pro lačo, hoj te zachrañinel but manušen, avke sar oda kerel the adadžives. ²¹ Akana tumen imar ma daran! Me dava tumen the tumare čhaven savoro, so kampela.” Ola lava pes chudle lengere jilendar a imar pes na daranas.

Le Jozefoskero meriben

²² O Jozef bešelas andro Egipt le dadeskera famelijaha a dživelas šel the deš (110) berš. ²³ Dikhla le Efrajimoscere čhaven the lengere čhaven. Dikhla the le čhaven le Machiroskeren, savo sas o čhavo le Menaššeskero, a priiła len sar peskeren†.

²⁴ Palis o Jozef phenda le phralenge: “Me merav, ale o Del ela čačes tumenca. Ligenela tumen adarik andre phuv, pal savi diña lav le Abraham, le Izak the le Jakob.”

²⁵ O Jozef mek le Izraeloscere čhaven phandla la veraha: “O Del tumen čačes lidžala avri andral kadi phuv. Palis lena adarik het mire kokala!” ²⁶ O Jozef muła, sar leske sas šel the deš (110) berš. Zabalzaminde les a thode les andro močto andro Egipt.

---

† 50:23 E Hebrejiko čhib: Sas thode pro Jozefoscere čanga.

O Exodus – O Dujto Zvitkos le Mojžišoskero

O Egiptana trapinen le Izraeliten

¹ Kala hine o nava le Izraeloskere čhavengere, save le Jakoboha avle andro Egipt, dojekh peskera famelijaha: ² o Ruben, o Šimeon, o Levi, o Juda, ³ o Jissachar, o Zebulun, o Benjamin, ⁴ o Dan, o Naftali, o Gad the o Ašer. ⁵ Savore potomki le Jakoboskere sas eftavardeš (70). O Jozef sas imar andro Egipt.

⁶ Palis muľa o Jozef the leskere phrala a calo oda pokoleňje, ⁷ ale le Izraeliten sas but čhave, a sas furt buter the zoraleder, avke hoj cali phuv sas pherardi lenca.

⁸ Palis andro Egipt ačhila nevo kralis, savo na džanelas nič pal o Jozef. ⁹ Ov phenda peskere manušenge: “Dikhen, o Izraeliti hine buter the zoraleder sar amen. ¹⁰ Aven keras vareso lenca, hoj te na en mek buter. Bo te ela o mariben, on šaj džan pre le nepřijateliskeri sera a marena pes amenca, a avke šaj džan het andral adi phuv.”

¹¹ Vašoda upral o Izraeliti ačhada dozorcen, hoj len te trapinen phare bučenca sar otroken. On ačhavenas prekal o Faraonos o fori Pitom the Raamses, kaj sas leskere skladi. ¹² So buter len o Egiptana trapinenas, buter o Izraeliti baronas a sas len buter čhave a zalenas buter lengeri phuv. Vašoda o Egiptana lendar igen daranas ¹³ a trapinenas len igen phara bučaha. ¹⁴ O dživipen lenge kerenas igen pharo, bo ispidenas len te kerel phari buči le cehlenca čikatar, mušinenas te kerel e buči pre maľa a kerenas lenca igen namištes.

¹⁵ Palis o Egiptsko kralis phenda le Hebrejike džuvlence, la Šifrake the la Puake, save pomožinenas le džuvlence paš o ločhiben: ¹⁶ “Sar pomožinena le Hebrejike džuvlence te ločhol, dikhen, či hin muršoro, vaj čhajori. Le muršoren murdarena, ale le čhajoren mukena te dživel.” ¹⁷ Ale ola džuvľa pes daranas le Devlestar a na kerenas avke, sar lenge phenda. ¹⁸ Avke len o Faraonos diňa te vičinel angle peste a phenda lenge: “Soske muken te dživel le muršoren?”

¹⁹ O džuvľa leske odphende: “O Hebrejika džuvľa nane ajse sar o Egiptska. On hine zoraleder a lengere čhave aven pro svetos sigeder, sar ke lende dodžas.”

²⁰ O Del sas jileskero ke ola džuvľa, save pomožinenas paš o ločhiben, vašoda o Izraeliti dureder baronas a sas buter. ²¹ A vaš oda, hoj ola džuvľa daranas le Devlestar, diňa, hoj te el the len peskere čhave.

²² Palis o Faraonos prikazinda savore peskere manušenge: “Len dojekhe Hebrejike muršores, savo uľol, a čhiven les andro paňi Nil, ale le čhajoren muken te dživel!”

2

Sar o Mojžiš uliľa

¹ Andre oda časos varesavo murš andral o kmeňos Levi, peske iľa romňa andral peskero kmeňos. ² Odi džuvľi ačhila khabňi a uliľa lake muršoro. Sar oj dikhľa, hoj hino šukar, garuvelas les trin čhon. ³ Ale sar les buter našti garuvelas, iľa o trstínakero košaris, makhľa les avri la smolaha, hoj te na džal andre o paňi. Thoda le muršores andre a palis thoda o košaris andre trstína paš o paňi Nil. ⁴ Leskeri pheň ačhelas dureder, hoj te dikhel, so pes leha ačhela.

⁵ Ipen akor le Faraonoskeri čhaj pes ode avľa te thovel (morel) a lakere služki pes prephirenas pašal o brehos. Sar oj dikhľa o košaris, bičhada jekha peskera služka, hoj les te anel. ⁶ Sar otkerda o košaris, dikhľa ode le muršores, savo rovelas. Sas lake pharo pre leste a phenda: “Kada muršoro hino le Hebrejike čhavendar.”

⁷ Akor le čhavoreskeri pheñ phučła le Faraonoskera čhatar: “Kames, hoj te džav a te anav khatar o Hebreja varesava džuvla, savi dela te pijel le čhavores o kolin vaš tu?”

⁸ “He, dža!” oj odphendā. Avke oj geła a vičinda le čhavoreskera da. ⁹ Sar avla, le Faraonoskeri čhaj lake phendā: “Le kale čhavores a de les te pijel, me tuke vaš oda počinava.” Oj les ila a delas les te pijel. ¹⁰ Sar o čhavoro sas bareder, oj les ligendā ke Faraonoskeri čhaj. Oj peske les ila čhaske a diña leske nav Mojžiš, bo phendā peske: “Se ilom les avri andral o pañi.”

O Mojžiš denašel andro Midijan

¹¹ Sar o Mojžiš imar barila avri, geła andre jekh džives ke peskere nipi, a dikhelas len, sar keren phares buči. Androda dikhla, sar o Egiptanos marel jekhe muršes andral leskero narodos. ¹² O Mojžiš pes rozdikhla pašal peste, či les vareko na dikhel a sar na dikhla ñikas, murdarda le Egiptanos a začida les la pošaha. ¹³ Pre aver džives o Mojžiš pale geła ke lende a dikhla, sar pes duj Hebreja maren maškar peste, a phučła olestar, savo kerelas namištes: “Soske mares tire phrales?”

¹⁴ Oda murš leske odphendā: “Ko tut ačhađa upral amende vodcaske the sudcaske? So, kames the man te murdarel, avke sar murdardal le Egiptanos?” Akor o Mojžiš igen predarandila a phendā peske: “Imar džanen paloda, so kerdom.”

¹⁵ Sar pes pal oda o Faraonos došunda, kamla te del le Mojžiš te murdarel. Ale o Mojžiš denašla a ačila te bešel andre phuv le Midijanengeri. Ode jekhvar bešelas paš e chañig. ¹⁶ Le Jetro, le rašas andro Midijan, sas efa čhaja. On avle ke chañig te cirdel o pañi andro žlabi prekal le dadeskero stados. ¹⁷ Androda avle ode o pastjera a tradle len avri odarik. Ale o Mojžiš uštıla, pomožinda lenge a diña lengere stados te pijel pañi.

¹⁸ Sar avle le Jetroskere* čhaja pale khere, phučła lendar: “Soske adadžives avlan avke sig?”

¹⁹ On leske odphende: “Varesavo Egiptanos amen zachrañinda le pastjerendar a the cirdña o pañi prekal amende the prekal o stados.”

²⁰ “Kaj hino?” phučła lendar. “Soske les ode muklan? Vičinen les, mi avel te chal!”

²¹ Avke o Mojžiš priačila pre oda, hoj ačhela ko Jetro. Ov leske diña romñake peskera čha la Cippora. ²² Palis lake ulila muršoro, a o Mojžiš phendā: “Dava leske nav Geršom, bo som cudzincos andre kadi phuv.”

²³ Pal o but berša o Egiptsko kralis mula, ale o Izraeliti dureder cerpinenas andro otroctvo a vičinenas: “Mangas tut, pomožin amenge, Devla.” Lengero mangipen geła dži paš o Del. ²⁴ O Del šunda lengero roviben a leperđa peske pre zmluva, so phandla le Abrahamoha, Izakoha the le Jakoboha, ²⁵ bo dikhelas, so pes kerel le Izraelitena a sas leske pharo pre lende.

3

O RAJ vakerel le Mojžišoha

¹ No o Mojžiš pasinelas o stados ke peskero sastro Jetro, savo sas rašaj andro Midijan. Jekh džives, sar lidžalas le bakren pal e pušta, dogela lenca dži ko Devleskero verchos Choreb*. ² Ode pes leske sikada andre jag andro krakos le RAJESKERO aňjelos. O Mojžiš dikhla, hoj o krakos labol, ale na zlabol. ³ A phendā peske: “Oda hin vareso čudno! Džav te dikhel pre oda krakos, soske na zlabol.”

⁴ Sar o RAJ dikhla, hoj o Mojžiš džal te dikhel pre oda, prevakerđa ke leste andral o krakos: “Mojžiš, Mojžiš!”

Ov odphendā: “Kade som.”

* **2:18** E Hebrejiko čhib: le Reueloskere * **3:1** Oda hin o verchos Sinaj.

⁵ O Del phenda: “Ma av pašeder! Čhiv tele o sandalki pal o pindre, bo e phuv, pre savi aches, hiñi sentñi. ⁶ Me som o Del tire dadengero, o Del le Abrahamoskero, le Izakoskero the le Jakoboskero.” Akor peske o Mojžiš garuđa o muj, bo daralas te dikhel pro Del.

⁷ O RAJ leske phenda: “Mištes dikhlom o trapišagos mire manušengero andro Egipt. Šundom len, sar vičinen, hoj lenge te pomožinav, bo o dozorci len trapinen sar otroken a džanav pal lengere dukha. ⁸ Vašoda me avlom tele, hoj len te zachrañinav andral o vasta le Egiptanengere. Avlom len te lel avri andral odi phuv a te lidžal len andre odi phuv, so hiñi igen bari the lači, a andre savi čuľal o thud the medos – e phuv, kaj bešen o Kanaančana, o Chetitana, o Amoreja, o Perizeja, o Chivija the o Jebuseja. ⁹ O roviben le Izraelitengero doavľa dži ke ma a dikhlom lengero trapišagos, sar lenca o Egiptana namištes keren. ¹⁰ Akana dža, bičhavav tut ko Faraonos, hoj te lidžas mire manušen, le Izraeliten, avri andral o Egipt.”

¹¹ Ale o Mojžiš le Devleske odphenda: “Ko som me, hoj te džav ko Faraonos a te lav avri le Izraeliten andral o Egipt?”

¹² O Del leske phenda: “Me avava tuha. Kada tuke ela pro znañeñje, hoj tut me bičhadom: Sar leha avri le manušen andral o Egipt, tumen man lašarena pre kada verchos.”

¹³ Ale o Mojžiš leske phenda: “Te džava paš o Izraeliti, phenava lenge: ‘O Del tumare dadengero man bičhada ke tumende,’ a phučena mandar: ‘Sar pes vičinel?’ So lenge odphenava?”

¹⁴ O Del le Mojžišoske odphenda: “ME SOM, SAVO SOM. Phen le Izraelitenge, hoj oda, ko pes vičinel ME SOM, man bičhada ke tumende.”

¹⁵ A mek o Del phenda le Mojžišoske: “Le Izraelitenge phen kada: ‘O RAJ man bičhada man ke tumende, o Del tumare dadengero – o Del le Abrahamoskero, le Izakoskero the le Jakoboskero.

Kada hin miro nav pro furt, savo tumenge leperena

a saveha man vičinenena pokoleñje pro pokoleñje.’

¹⁶ Dža, zvičin le Izraelike vodcen a phen lenge: ‘Sikađa pes mange o RAJ, o Del tumare dadengero – o Del le Abrahamoskero, le Izakoskero the le Jakoboskero.’ Ov mange phenda: ‘Me dikhavas mištes pre savoro, so tumenca keren andro Egipt, ¹⁷ vašoda diňom lav, hoj tumen lava avri andral o pharipen andral o Egipt a lidžava andre phuv le Kanaančanengeri, le Chetitanengeri, le Amorejengeri, le Perizejengeri, le Chivijengeri the le Jebusejengeri, andre phuv, kaj čuľal o thud the o medos.’

¹⁸ On tut šunena a džaha le Izraelike vodcenca ko Egiptsko kralis a phenena leske: ‘Arakhľa pes amenca o RAJ, o Del le Hebrejengero. Domuk amenge akana te džal trin dživeseskero drom pre pušta, hoj ode te obetinas le RAJESKE, peskere Devleske.’

¹⁹ Ale me džanav, hoj o Egiptsko kralis tumenge na domukela te džal het, ale ča akor, te pre leste ispidava mire zorale vasteha. ²⁰ Vašoda sikavava pro Egipt miri zor a marava les oleha, hoj kerava maškar lende zazraki. Palis ov tumen premukela.

²¹ Kerava avke, hoj o Egiptana tumen dena pačiv, a na džana odarik het bijal ñisoste. ²² Dojekh Izraeliko džuvli mi džal ko Egiptske susedki abo ke ola, ko bešen lenca andro kher, a mi mangel lendar varesave somnakune the rupune veci a the o šukar gada, so urena pre tumare čhajora the muršora.” Avke tumenca lena o barvalipen andral o Egipt.

4

O RAJ del le Mojžiš znañeñja

¹ O Mojžiš odphenda le RAJESKE: “So te mange na pačana a na šunena man, a phenena: ‘O RAJ pes tuke na sikađa?’”

² Avke o RAJ le Mojžišostar phučla: “So tut hin andro vast?”
Odphenda: “Paca.”

³ Palis leske o RAJ phenda: “Čhiv la pre phuv!”

Sar o Mojžiš čhida e paca pre phuv, čerinda pes pro sap a o Mojžiš chudla lestar te denašel. ⁴ Avke leske o RAJ phenda: “Nacirde o vast a chude les le chvostostar!” O Mojžiš nacirdla o vast, chudla les a andro vast pes leske čerinda pale pre paca.

⁵ Palis o RAJ phenda: “Ker ada, hoj o Izraeliti tuke te pačan, hoj pes tuke sikada o Del lengere dadengero – o Del le Abrahamoskero, le Izakoskero the le Jakoboskero.”

⁶ Palis leske o RAJ phenda: “Thov o vast tel o plaštos!” Ov thođa, a sar les ila avri, leskero vast sas malomocno, parno sar jiv.

⁷ A o RAJ leske phenda: “Thov o vast pale tel o plaštos!” Ov thođa, a sar les ila avri, sas pale sasto, avke sar calo leskero telos.

⁸ A mek o RAJ phenda: “Te tut na šunena a na pačana pro ešebno (peršo) znaenje, pačana pro dujto. ⁹ Ale te na pačana aňi kale duje znaenje a na šunena tut, akor le sikra paňi andral o Nil a čhiv les avri pre šuki phuv. Oda paňi pes čerinel a pro rat.”

¹⁰ Akor o Mojžiš phenda: “Na, RAJEJA, ma bičhav man. Me na džanav igen mištes te vakerel. Na vakeravas šoha (ňikda) mištes angloda, aňi akana, sar vakeres peskere služobňikoha, bo polokes vakerav a zaačhuvav andro lava.”

¹¹ O RAJ leske odphenda: “Ko diňa le manušes muj? Ko šaj kerel, hoj o manuš te el ňemo abo kašuko? Hoj te dikhel abo te el koro? Na som oda me, o RAJ? ¹² Akana dža, me tuke pomožinava andro vakeriben a dava tut lava, so te vakeres.”

¹³ Ale o Mojžiš leske pale phenda: “Mangav tut, RAJEJA, bičhav varekas avres.”

¹⁴ Akor o RAJ pre leste cholisaľila a phenda: “A so o Aron, tiro phral, o Levitas? Džanav, hoj ov džanel mištes te vakerel; se ov imar avel angle tu a igen radisaľola, sar tut dikhela. ¹⁵ Vakereha leha a pheneha leske, so majinel te vakerel. Me tumenge sodujđenenge pomožinava andro vakeriben a sikavava tumenge, so te keren. ¹⁶ Ov ela tiro muj, a vakerela vaš tuke ko manuša. Tu aveha avke, sar o Del a pheneha leske, so te vakerel. ¹⁷ Le andro vast kadi paca, bo laha kereha o znaenje.”

O Mojžiš džal pale andro Egipt

¹⁸ Akor o Mojžiš geľa pale ke peskero sastro ko Jetro a phenda leske: “Mangav tut, muk man te džal pale ke mire manuša andro Egipt, hoj te dikhav, či mek dživen.”

O Jetro leske odphenda: “Dža andro smirom!”

¹⁹ O RAJ mek andro Midijan phenda le Mojžišoske: “Dža pale andro Egipt, bo imar mule savore, save tut kamle te murdarel.” ²⁰ O Mojžiš ila peskera romňa the le čhaven, thođa len pro somaris a džalas lenca pale andro Egipt. Iľa peha andro vast e paca, so leske o Del phenda.

²¹ O RAJ mek le Mojžišoske phenda: “Sar džaha pale andro Egipt a sar aveha anglo Faraonos, merkin pre oda, hoj te keres savore kala zazraki, pre save tut diňom zor. Me kerava, hoj leskero jilo te el sar bar avke, hoj na premukela mire manušen.” ²² Palis le Faraonoske pheneha: “Kada vakerel o RAJ: ‘O Izrael hino miro ešebno čhavo, ²³ a phendom tuke, hoj te premukes mire čhas, hoj man te lašarel. Ale tu les na kamlal te premukel, vašoda murdarava tire ešebne čhas.’ ”

²⁴ Jekhvar pro drom andro Egipt, sar rači zaačhile te presovel, o RAJ pes arakhľa le Mojžišoha a kamlal leske te lel o dživipen. ²⁵ Akor e Cippora ila e baruňi čhuri a odčhinda peskere čhaske e cipa le garude muršeskere kotorestar. Palis pes ola cipaha chudla le Mojžišoskere čangendar a phenda: “Tu sal miro rom le rateskero!” ²⁶ Avke les o RAJ mukla te dživel. Vašoda pes paš o občhindi pen phenelas: “O rom le rateskero.”

²⁷ O RAJ phenda le Aronoske: “Dža pre pušta, hoj pes te zdžas le Mojžišoha.” O Aron geła a zgeła pes leha paš o verchos le Devleskero a čumidła les. ²⁸ Palis o Mojžiš phenda le Aronoske savore le RAJESKERE lava, savenca les bičhađa, the pal o znađeńja, save o RAJ prikazinda, hoj te kerel.

²⁹ Avke o Mojžiš the o Aron gele andro Egipt a zvičinde savore Izraelike vodcen. ³⁰ O Aron lenge phenda savoro, so o RAJ phenda le Mojžišoske. A o Mojžiš anglo jakha le manušengere kerelas o znađeńja. ³¹ Sar oda o manuša dikhle, pačandile. A sar šunde, hoj o RAJ avła ke lende, a hoj dikhła lengero pharipen, pele pro kocha a chudle les te lašarel.

5

O Mojžiš the o Aron anglo Faraonos

¹ Palis o Mojžiš the o Aron gele anglo Faraonos a phende: “Kada vakerel o RAJ, o Del le Izraelitengero: ‘Premuk mire manušen, hoj pre pušta te oslavinen o inepos pre miri pačiv!’ ”

² “Ko hin o RAJ?” odphenda leske o Faraonos. “Soske majinav les te šunel a te premukel le Izraeliten? Me le RAJES na džanav a le Izraeliten na premukava.”

³ On leske phende: “Arakhła pes amenca o Del le Hebrejengero. Domuk amenge te džal trine dživesengero drom pre pušta, hoj te obetinas ode le RAJESKE, amare Devleske. Bo te na keraha ada, marela amen le nasvalibnaha abo le šablaha.”

⁴ Ale o Faraonos lenge phenda: “Mojžiš the Aron, soske odligenen le manušen lengera bučatar? Džan pale, keren tumari buči! ⁵ Dikh, andre kadi phuv hin but tumare manuša a tumen kamen, hoj te preačhen te kerel e buči?”

O Faraonos len del phareder buči

⁶ Oda džives o Faraonos diňa prikazis le dozorcenge upral o otroka the le Izraelengere muršenge, save dodikhenas pre buči: ⁷ “Imar na dena sar angloda le manušen o phusa, hoj te keren o cehli čikatar. Mi kiden peske korkore o phusa. ⁸ Ale ispiden pre lende, hoj te keren ajci cehli, sar kerenas dži akana. Nič frimeder! Hine leńiva, vašoda man avke mangel, hoj len te mukav te džal, hoj te obetinen peskere Devleske. ⁹ Ole muršen kempel te del phareder buči, hoj te keren a te na el len časos te šunel ola klamišagi.”

¹⁰ Avke o Egiptanengere the o Izraelengere dozorci, phende le Izraelitenge: “O Faraonos phenda, hoj na dela tumen buter o phusa. ¹¹ Korkore tumenge mušinen te kidel o phusa, kaj ča arakhena. Ale mušinen te kerel ajci cehli čikatar, sar kerenas furt.” ¹² Avke o manuša gele te rodel o phusa pal calo Egipt. ¹³ O dozorci pre lende ispidenas a phenenas: “Keren sako džives ajci sar angloda, sar tumen denas o phusa.” ¹⁴ Le Faraonoskere dozorci chudle te marel le Izraelengere dozorcen, save sas ačhade te dodikhel e buči, a phenenas lenge: “Soske na kerdan ańi idž ańi adadžives ajci cehli čikatar sar angloda?”

¹⁵ Palis gele le Izraelengere dozorci ko Faraonos a igen les mangelas: “Soske kada keres amenca, rajeja amaro? ¹⁶ O phusa amenge na doden a hin amenge prikazimen, hoj te keras furt o cehli čikatar! Vašoda amen maren, ale vinovate oleske hine tire manuša.”

¹⁷ O Faraonos phenda: “San leńiva a na kamen te kerel buči, vašoda phenen: ‘Muk amen, hoj te džas te obetinel le RAJESKE.’ ¹⁸ Džan a keren buči! O phusa tumenge na dodena, ale mušinen te kerel ajci cehli čikatar sar angloda.”

¹⁹ O Izraeloskere dozorci dikhle, hoj lenca nane mištes, sar lenge phenda: “Mušinen te kerel ajci cehli sar angloda.” ²⁰ Sar džanas avri khatar o Faraonos, zgele pes le Mojžišoha the le Aronoha, save pre lende užarenas. ²¹ Ola murša lenge phende:

“O RAJ mi dikhel pre oda, so kerđan, a mi marel tumen vaš oda, bo akana amen džungľardan anglo Faraonos the angle leskere služobňika. Kada, so kerđan, hin avke, sar te lenge diňanas andro vast e šabľa, hoj amen te murdaren.”

O Mojžiš dovakerel le RAJESKE

²² Akor pes o Mojžiš visarda ko RAJ a mangelas les: “RAJEJA, soske domukľal kajci nalačhipen pre tire nipi? Soske man ade bičhadal? ²³ Akorestar, sar gelom anglo Faraonos, hoj leha te vakerav andre tiro nav, kerel lenca mek goreder a tu nič na keres, hoj len te zachraňines.”

6

O RAJ pale del lav pal e zachrana

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: “Akana dikheha, so kerava le Faraonoske. Me pre leste ispidava, hoj te premukel mire manušen a avke zorales ispidava, hoj tradela len avri.”

² O Del prevakerđa ko Mojžiš a phenda: “Me som o RAJ. ³ Sikađom man le Abrahamoske, le Izakoske the le Jakoboske sar Nekzoraleder Del, ale miro nav o RAJ lenge na diňom te sprindžarel. ⁴ Phandľom lenca e zmluva, hoj lenge dava o Kanaan, e phuv, kaj angloda bešenias sar cudzinci. ⁵ A the šundom, sar o Izraeliti rovenas pharipnastar, bo o Egiptana lendar kerde otroken, a leperđom mange pre miri zmluva.

⁶ Vašoda phen le Izraelitenge: ‘Me som o RAJ a lava tumen avri andral o zaphandľipen le Egiptanengero a zachraňinava tumen andral o otroctvo. Cinava tumen avri, bo marava len bare ranenca, mire zorale vasteha. ⁷ Prilava tumen sar mire manušen a avava tumaro Del. Sprindžarena, hoj me som o RAJ, tumaro Del. Me tumen lidžava avri andral o zaphandľipen le Egiptanendar. ⁸ Anava tumen andre odi phuv, pal savi la veraha phendom, hoj dava le Abrahamoske, le Izakoske the le Jakoboske. Dava la tumenge a ela tumari. Me som o RAJ.’ ”

⁹ Avke o Mojžiš geľa oda te phenel le Izraelitenge, ale on la phara bučatar na birinenas, sas len dos, a vašoda les na šunenias.

¹⁰ O RAJ phenda le Mojžišoske: ¹¹ “Dža anglo Faraonos, anglo Egiptsko kralis, a phen leske, hoj te premukel le Izraeliten andral leskeri phuv!”

¹² Ale o Mojžiš leske odphenda: “Te man na šunen o Izraeliti, sar man šaj šunel o Faraonos? A mek ke oda na džanav mištes te vakerel.”

¹³ O RAJ prevakerđa ko Mojžiš the ko Aron pal o Izraeliti the pal o Faraonos a prikazinda lenge, hoj te lidžan avri le Izraeliten andral o Egipt.

Le Mojžišoskero the Aronoskero rodokmeňos

¹⁴ Kala hine o famelijengere vodci:

Le Izraeloskere* ešebne (perše) čhas Ruben sas štar čhave: O Chanoch, Pallu, Checron the o Karmi. On sas le Rubenoskere fajti.

¹⁵ Le Šimeon sas čhave o Jemuel, Jamin, Ohad, Jachin, Cochar the o Šaul, saveske sas daj andral o Kanaan. Kala sas le Šimeonoskere fajti.

¹⁶ Kala hine le Leviskere čhave pal lengero rodokmeňos: O Geršon, Kohat the o Merari. O Levi dživelas 137 berša.

¹⁷ Le Geršon sas čhave o Libni the o Šimej. Lendar sas but potomki.

¹⁸ Le Kohat sas čhave o Amram, Jishar, Chebron the o Uzziel. O Kohat dživelas 133 berš.

¹⁹ Le Merari sas čhave o Machli the o Muši.

* 6:14 Le Jakoboskere

Kala savore hine le Leviskere fajti pal lengero rodokmeños.

²⁰ O Amram peske iła romña peskera cetka la Jochebed a laha les sas o Aron the o Mojžiš. O Amram dživelas 137 berš.

²¹ Le Jishar sas čhave o Korach, Nefeg the o Zichri.

²² Le Uzziel sas čhave o Mišael, Elcafan the o Sitri.

²³ O Aron peske iła romña la Elišeba, savi sas čhaj le Amminadaboskeri a pheň le Nachšonoske. Le Aron sas laha o Nadab, Abihu, Eleazar the o Itamar.

²⁴ Le Korach sas trin čhave: o Assir, Elkanah the o Abiasaf. Kala sas le Korachoskere fajti.

²⁵ O Eleazar, le Aronoskero čhavo, peske iła romña jekha le Putieloskere čhajendar, a laha les sas o Pinchas.

Kala savore hine o fajtakere vodci andral o kmeños Levi.

²⁶ O Mojžiš the Aron hine kala, savenge o RAJ phendá: “Lidžan avri andral o Egipt le Izraeliten dojekhes pal peskero kmeños.” ²⁷ Sas oda on, save vakerenas le Faraonoske, le Egiptske kraliske, hoj te premukel le Izraeliten andral o Egipt.

O RAJ bičhavel le Mojžiš the le Aron ko Faraonos

²⁸ Akor, sar o RAJ prevakerđa ko Mojžiš andro Egipt, ²⁹ o RAJ leske phendá: “Me som o RAJ. Phen le Faraonoske savoro, so tuke phenava.”

³⁰ Ale o Mojžiš leske odphendá: “Me na džanav mištes te vakerel. Sar man šaj šunel avri o Faraonos?”

7

Ešebne eňa rani pro Egipt

¹ O RAJ phendá le Mojžišoske: “Dikh, ačhadom tut sar Devles, hoj te vakeres le Faraonoske a tiro phral o Aron ela sar tiro prorokos. ² Tu leske phenaha savoro, so tuke prikazinava a tiro phral o Aron vakerela le Faraonoha, hoj te premukel le Izraeliten andral peskeri phuv. ³ Ale me kerava le Faraonoske o jilo sar bar a andro Egipt kerava igen but mire znameňja the zazraki. ⁴ O Faraonos tumen na šunela, vašoda sikavava pro Egipt miri zor a marava les le bare ranenca. Avke lava avri andral o Egipt le Izraeliten pal peskere kmeňi. ⁵ Sar nacirdava miro vast pro Egipt a lava avri odarik le Izraeliten, akor o Egiptana sprindžarena, hoj me som o RAJ.”

⁶ Avke o Mojžiš the o Aron kerde sa avke, sar lenge prikazinda o RAJ. ⁷ Le Mojžišoske sas ohtovardeš (80) berš a le Aronoske ohtovardeš the trin (83) berš, sar vakerenas le Faraonoha.

E paca čerimen pro sap

⁸ O RAJ phendá le Mojžišoske the le Aronoske: ⁹ “Sar o Faraonos tumenge phenela, hoj te keren varesavo zazrakos, phen le Aronoske: ‘Le e paca a čhiv la pre phuv anglo Faraonos a čerinela pes pro sap.’ ”

¹⁰ Avke o Mojžiš the o Aron gele anglo Faraonos a kerde avke, sar lenge prikazinda o RAJ. O Aron čhida e paca anglo Faraonos the angle leskere uradňika a e paca pes čerinda pro sap. ¹¹ Akor o Faraonos vičinda ke peste peskere godavere muršen the le čarodejňiken a on tiš kerde odi veca peskere čarenca. ¹² Dojekh lendar čhida peskeri paca pre phuv a on pes čerinde pro sapa, ale le Aronoskeri paca čala lengere paci. ¹³ Ale le Faraonoskero jilo zoraliła sar bar a na šunda len, avke sar phendá o RAJ.

Ešebno (peršo) rana: O paňi čerimen pro rat

¹⁴ O RAJ phendá le Mojžišoske: “Le Faraonoskero jilo hino zoralo sar bar a na kamel te premukel le manušen. ¹⁵ Tajsa tosara dža ko Faraonos, sar džala tele ko paňi Nil.

Le tuha e paca, so pes čerinđa pro sap, a ode les užar paš o brehos. ¹⁶ Pheneha leske: ‘O RAJ, o Del le Hebrejengero, man bičhađa ke tute, hoj tuke te phenav: “Premuk mire manušen, hoj man te lašaren pre pušta.” Ale tu dži akana na šundal. ¹⁷ Vašoda o RAJ tuke phenel: “Pal ada džaneha, hoj me som o RAJ.” Dikh, akana la pacaha, so hiňi mande andro vast, demava pal o Nil a o paňi pes čerinela pro rat. ¹⁸ O ribi, save hine andro paňi murdałona a o Nil khandisałola avke, hoj o Egiptana našti pijena le paňestar.’ ”

¹⁹ O RAJ phenđa le Mojžišoske: “Phen le Aronoske, hoj te nacirdel o vast upral o paňa, kanali the nadrži andre calo Egipt a dojekh paňi pes ode čerinela pro rat, the andro kaštune the barune nadobi ela rat.”

²⁰ O Mojžiš le Aronoha kerde sa avke, sar lenge o RAJ prikazinda. O Aron hazdňa e paca, savi leste sas andro vast, a anglo Faraonos the leskere uradňika demađa pal o Nil a savoro paňi andre pes čerinđa pro rat. ²¹ O ribi andro Nil murdałile a o paňi chudła te khandel avke, hoj o manuša andro Egipt našti pile o paňi. Avke sas o rat pal calo Egipt.

²² Ale o Egiptske čarodejňika oda tiš kerde peskere čarenca a le Faraonoskero jilo sas sar bar a na šunda len, avke sar phenđa o RAJ. ²³ Ov pes visarda a gela andre peskero palacis. Aňi kalestar peske na kerđa nič. ²⁴ Savore Egiptana kopalinenas o chaňiga pašal o Nil, hoj len te el paňi te pijel, bo andral o Nil našti pijenas.

²⁵ Efta džives likerelas oda, sar o RAJ čerinđa o paňi andro Nil pro rat.

Dujto rana: o žabi

²⁶ Palis o RAJ phenđa le Mojžišoske: “Dža ko Faraonos a phen leske so phenel o RAJ: ‘Premuk mire manušen, hoj man te lašaren. ²⁷ Ale te len na kameha te premukel, bičhavava všadzik pre cali tiri phuv le žaben. ²⁸ Andro paňi Nil ela pherdo žabi a avena odarik avri a džana andre tiro palacis, ode, kaj soves, andro khera tire uradňikenge, pre tire manuša, andre tire bova the pro chumer. ²⁹ Ena ajci, hoj phirena pal tu, pal tire manuša the pal tire uradňika.’ ”

8

¹ O RAJ phenđa le Mojžišoske: “Phen le Aronoske, hoj te nacirdel o vast la pacaha upral o potoki, kanali the nadrži a avke an le žaben pro Egipt.”

² Avke o Aron nacirdla o vast upral o paňa andro Egipt, o žabi avle avri a zaučharde calo Egipt. ³ Ale avke kerde the o čarodejňika peskere čarenca a ande le žaben pro Egipt.

⁴ O Faraonos diňa te vičinel le Mojžiš the le Aron a phenđa lenge: “Modlinen tumen ko RAJ, hoj te lel mandar the mire manušendar le žaben a me premukava tire manušen, hoj te obetinen le RAJESKE.”

⁵ O Mojžiš phenđa le Faraonoske: “Tu peske kide avri, kana man te modlinav vaš tu, vaš tire služobňika the manuša, hoj o RAJ te odlel tutar the tire kherestar le žaben a te en ča andro Nil.”

⁶ “Tajsa,” phenđa o Faraonos.

Akor o Mojžiš phenđa: “Mi ačhel pes avke, sar phendal, hoj te džanes, hoj niko nane ajso sar o RAJ, amaro Del. ⁷ O žabi oddžana tutar, andral tire khera, tire uradňikendar the manušendar. Ačena ča andro Nil.”

⁸ Avke o Mojžiš the o Aron odgele pašal o Faraonos. Palis o Mojžiš igen mangelas le RAJES, hoj te odlel le Faraonostar le žaben, saven pre leste bičhađa. ⁹ O RAJ kerđa avke, sar les mangelas o Mojžiš. A o žabi andro khera, pro dvori the pro mali murdałile. ¹⁰ O Egiptana len skidenas a thovenas pro bare kopi a o khandipen lendar sas pal calo Egipt. ¹¹ Sar o Faraonos dikhla, hoj o žabi murdałile, zoralarda peskero jilo sar bar a na šunda len, avke sar phenđa o RAJ.

Trito rana: o muški

¹² O RAJ phenda le Mojžišoske: “Phen le Aronoske, hoj te nacirdel e paca a mi demel laha pal o prachos, so hin pre phuv, a lestar ela o muški pal calo Egipt.” ¹³ On oda kerde. O Aron nacirdla o vast la pacaha a demada pre phuv pal o prachos. Oda prachos andre calo Egipt pes čerinda pro muški, a gele pro manuša the pro dobitkos. ¹⁴ The o čarodejnika kamle te prianel le mušken, ale našti kerde. A o muški trapinenas dureder le manušen the le dobitkos.

¹⁵ Akor o čarodejnika phende le Faraonoske: “Ada kerda o Del!” Ale le Faraonoskero jilo sas sar bar a na šundā len, avke sar oda phenda o RAJ.

Štarto rana: o muchi

¹⁶ O RAJ phenda le Mojžišoske: “Sar o Faraonos džala sig tosara paš o pañi, dža anglal leste a phen leske: ‘Kavke vakerel o RAJ: Premuk mire manušen, hoj man te lašaren! ¹⁷ Bo te na premukeha mire manušen, bičhavava pre tute, pre tire uradnika, tire manuša the khera o muchi. Le Egiptanengere khera the e phuv, pre savi ačhen, ela pherdo muchi. ¹⁸ Ča andre phuv Gošen, kaj bešen mire manuša, na bičhavava le muchen, hoj te džanes, hoj me, o RAJ, som andre kadi phuv. ¹⁹ Kerava aver veca mire manušenge sar tire manušenge. A kada znameñje pes sikavela tajsa.’ ”

²⁰ O RAJ ada the kerda. Andre le Faraonoskero palacis the andre leskere uradnikengere khera, avle but muchi, sar e kañi chmara a zničinde e phuv andro calo Egipt.

²¹ Akor o Faraonos vičinda le Mojžiš the le Aron a phenda lenge: “Džan a obetinen peskere Devleske andre kadi phuv.”

²² “Ada na ela mištes ade te kerel,” phenda leske o Mojžiš, “bo prekal o Egiptana hin ada džungipen, te obetinas le RAJESKE amare Devleske. Bo te angle lende obetinaha oda, so lenge hin džungalo, či amen na murdarena vaš oda le barenca? ²³ Mušinas te džal trin dživeseskero drom pre pušta a ode te obetinel le RAJESKE amare Devleske, avke sar amenge prikazinel.”

²⁴ O Faraonos phenda: “Mukava tumen, hoj te obetinen le RAJESKE, tumare Devleske, pre pušta, ale ča ma džan igen dur. Mangen pes the vaš mande.”

²⁵ O Mojžiš odphenda: “Sar pašal tu oddžava, modlínava man vaš tute ko RAJ, a tajsa oddžana o muchi tutar, tire uradnikendar the tire manušendar. Ale ča pale te na thoves amenca avri, hoj na premukeha le manušen te džal te obetinel le RAJESKE.”

²⁶ Palis o Mojžiš odgela le Faraonostar a mangelas le RAJES. ²⁷ O RAJ kerda avke sar mangelas o Mojžiš. O muchi odletinde le Faraonostar, leskere uradnikendar the leskere manušendar, a na ačila ode añi jekh mucha. ²⁸ Ale the akana le Faraonoskero jilo sas zoralo sar bar a le manušen na premukla.

9*Pandžto rana: o dobitkos murdalol*

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: “Dža pale ko Faraonos a phen leske, hoj kavke vakerel o RAJ, o Del le Hebrejengero: ‘Premuk mire manušen, hoj mange te služinen. ² Ale te len na premukeha a zlikereha len, ³ potrestinava tut avke, hoj bičhavava baro nasvaliben pre savoro tiro dobitkos – pro graja, somara, řavi, gurumña, bakre the pro kozi. ⁴ A kerava, hoj añi jekh le Izraeloskere dobitkostar te na murdalol, ča le Egiptanengere.

⁵ Me, o RAJ, oda kerava tajsa.’ ” ⁶ Avke o RAJ oda pre aver džives the kerda. Savoro dobitkos le Egiptanengero murdalila, ale le Izraelengero na. ⁷ O Faraonos pes dophučla, či le Izraelitengere dobitkostar nič na murdalila, a čačes sas avke. Ale the avke le Faraonoskero jilo sas zoralo a na premukla le Izraeliten.

Šovto rana: o vredi

⁸ O RAJ phenda le Mojžišoske the le Aronoske: “Len le vastenca o prachos andral o bov a o Mojžiš mi čivel oda andro luftos anglo Faraonos. ⁹ A pal calo Egipt e balvaj rozphurdela o prachos a olestar pes čivela avri pro manuša the pro dobitkos o hñisava vredi (vredi).”

¹⁰ Avke ile o prachos andral o bov, gele anglo Faraonos a o Mojžiš rozčida oda andro luftos. A pro manuša the pro dobitkos avle avri o hñisava vredi. ¹¹ O čarodejnika le Egiptanengere našti gele anglo Mojžiš, bo o vredi sas pre lende the pre savore Egiptana. ¹² Ale o RAJ avke kerdā, hoj le Faraonoskero jilo sas sar bar, a vašoda len na šunda, avke sar phenda o RAJ prekal o Mojžiš.

Eftato rana: o brišind le krupenca

¹³ O RAJ prevakerda ko Mojžiš: “Sig tosara dža anglo Faraonos a phen leske, hoj kavke phenel o RAJ, o Del le Hebrejengero: ‘Premuk mire manušen, hoj mange te služinen, ¹⁴ bo akana bičhavav pre tu, pre tire uradnika the pre tire manuša savore rani, hoj te sprindžares, hoj pre cali phuv nane ajso sar me, o RAJ. ¹⁵ Imar akor tut šaj khoslom tele pale phuv, sar hazdnom miro vast a maravas tut the tire manušen le bare nasvalibnaha. ¹⁶ Ale muklom tut te dživel ča vaš oda, hoj pre tute te sikavav miri zor a hoj pal miro nav pes te vakerel pal cali phuv. ¹⁷ No tu pes dureder hazdes upre a na kames te premukel mire manušen. ¹⁸ Vašoda tajsa kajso časos bičhavava pre phuv baro brišind le krupenca, so mek na sas andro Egipt, kanastar hino dži adadžives. ¹⁹ Akana sig de te garuvel tire stadi the savoro, so tut hin pre mała, bo sar chudela te del oda brišind, merena savore manuša the stadi, so ena avri.’ ”

²⁰ Akor varesave le Faraonoskere uradnika, save darandile le RAJESKERE lavendar, ligende peskere otroken andro kher a le staden andro maštalni. ²¹ Aver džene, save ola lava na priile, mukle peskere otroken the staden pre mała.

²² Palis o RAJ phenda le Mojžišoske: “Hazde upre o vast ko ņebos, hoj pre calo Egipt te del baro brišind le krupenca: pro manuša, dobitkos the pre savore rastlini andre odi phuv.” ²³ Sar o Mojžiš hazdña peskeri paca ko ņebos, o RAJ kerdā, hoj te herminel, te del o brišind le krupenca the e jag te perel pre phuv. Avke o RAJ kerdā andro Egipt, ²⁴ hoj delas baro brišind le krupenca a marenas o bleski. Kada mek na sas andro Egipt, kanastar ačila narodoske. ²⁵ Oda brišind le krupenca delas pre savoro, so sas pre mała andro Egipt, či pro manuša vaj pro dobitkos, a zničinda savore rastlini the phagerda o stromi pre mała. ²⁶ Ča andre phuv Gošen kaj bešenas o Izraeliti na delas oda baro brišind.

²⁷ Palis peske o Faraonos diña te vičinel le Mojžiš the le Aron a phenda lenge: “Akana kerdom binos. O RAJ hino čačipnaskero a man the mire manušen nane čačipen. ²⁸ Mangen le RAJES, bo imar hin dos le Devleskere perumendar the krupendar. Premukava tumen, na mušinen ade te ačhel.”

²⁹ O Mojžiš leske odphenda: “So ča džava avri andral o foros, hazdava mire vasta ko RAJ a mangava les. O perumi the o brišind le krupenca preačhela, hoj te prindžares, hoj e phuv hiñi le RAJESKERI. ³⁰ Ale me džanav, hoj tu the tire uradnika pes the avke mek na darana le RAJESTAR, le Devlestar.”

³¹ O lanos the o jačmeñis sas zničimen, bo imar akor sas o jačmeñis andro klasi a pro lanos sas o kvitki. ³² Ale ņisavi pšeniča na sas zničimen, bo barol nasigeder.

³³ Palis o Mojžiš odgeła le Faraonostar avri andral o foros a hazdña o vasta ko RAJ. O perumi preačila a o brišind le krupenca na delas buter pre phuv. ³⁴ Sar o Faraonos dikhla, hoj o brišind le krupenca the o perumi preačhile, kerelas dureder o bini. Leskero jilo the leskere uradnikengere jile ačhile barune. ³⁵ Vašoda, hoj o jilo le Faraonoskero sas furt zoralo, le Izraeliten na premukla, avke sar o RAJ prevakerda prekal o Mojžiš.

10

Ochtoto rana: o malengere grajora

¹ Palis o RAJ phendā le Mojžišoske: “Dža ko Faraonos. Me kerdom, hoj le Faraonoskero jilo the leskere uradnikengere jile te en barune, hoj maškar lende te kerav kala znaženja, ² a hoj te vakeres peskere čhavage the lengere čhavage pal oda, so kerdom andro Egipt, hoj te džanen, hoj me som o RAJ.”

³ Avke o Mojžiš the o Aron gele ko Faraonos a phende leske: “Kavke vakerel o RAJ, o Del le Izraelitengero: ‘Mek keci tuke likerela, hoj pes angle ma te pokorines? Premuk mire manušen, hoj man te džan te lašarel!’ ⁴ Te na premukeha mire manušen, mek tajsā anava pre tiri phuv le malengere grajoren. ⁵ Ena ajci, hoj zaučharena calī phuv a na dičhola la. Chana savoro, so tumenge ačhiła paloda, sar delas o brišind le krupenca, a pal e mała obchana savore stromi. ⁶ Pherarena tiro palacis, o khera tire uradnikengere the savore khera andro Egipt. Ajsō vareso mek na dikhle tire dada, aņi o phure dada akorestar, sar avle andre kadi phuv dži adadžives.” Palis o Mojžiš odgeła le Faraonostar.

⁷ Le Faraonoskere uradnika phende: “Dži kana mek amenge kada murš kerela pharipen? Premuk ole manušen, hoj te lašaren le RAJES, peskere Devles. Tu na dikhes pre oda, hoj o Egipt ela zničimen?”

⁸ Palis le Mojžiš the le Aron ande pale anglo Faraonos a ov lenge phendā: “Džan a lašaren le RAJES, tumare Devles! Ale ko tumenca džal?”

⁹ O Mojžiš odphendā: “Amen džaha savore, či terno vaj phuro, laha amare čhaven, čhagen the le bakren the o dobitkos, bo kamas te džal te oslavinel o inepos pre le RAJESKERI pačiv.”

¹⁰ O Faraonos lenge odphendā: “Thovav vera pro RAJ, hoj tumen na mukava te džal het tumare čhavenca. Bo tumen gondolinen te kerel vareso nalačo. ¹¹ Na! Šaj džan ča tumen o murša te lašarel le RAJES, sar oda kamenas.” Avke len tradle avri pašal o Faraonos.

¹² Palis o RAJ phendā le Mojžišoske: “Nacirde o vast pro Egipt, hoj te aven andre odi phuv o malengere grajora a te chan tele savore rastlini, so ačhile pal o brišind le krupenca.”

¹³ Avke o Mojžiš hazdņa peskeri paca upral o Egipt a o RAJ bičhađa andre odi phuv e balvaj le vichodostar. E balvaj phurdelas calo džives the calo rat a tosara ode andā le malengere grajoren. ¹⁴ O malengere grajora avle pre calo Egipt a bešle peske všadzik andre odi phuv. Sas ajci but, sar šoha (ņikda) angloda na sas a aņi paloda na ela. ¹⁵ Calī phuv andro Egipt sas ole grajorendar kalī. Chale savoro, so ačhiła pal o brišind le krupenca, sa pal o stromi the pal o maļi. Nič zeleno na ačhiła andro Egipt, či pro stromi vaj pro maļi.

¹⁶ Avke o Faraonos sig vičindā le Mojžiš the le Aron a phendā: “Kerdom binos anglo RAJ, angle tumaro Del the angle tumende. ¹⁷ Mangav tut odmuk mange mek jekhvar a modlīn tut ko RAJ ke peskero Del, hoj mandar te odlel kadi meribnaskeri rana.”

¹⁸ Avke o Mojžiš odgeła lestar a mangelas le RAJES, ¹⁹ a o RAJ visardā e balvaj, hoj te phurdel zorales le zapadostar. Odi balvaj odlīgenda savore grajoren andro Lolo Moros. Avke andre calo Egipt na ačhiła aņi jekh grajoro. ²⁰ Ale o RAJ kerđa, hoj o jilo le Faraonoske te el sar bar a vašoda na premukla le Izraeliten.

Eņato rana: o kalipen

²¹ Palis o RAJ phendā le Mojžišoske: “Hazde tiro vast ko ņebos a pro Egipt avela ajsō kalipen, hoj pes dela te chudel.” ²² Akor o Mojžiš hazdņa o vast ko ņebos a andre calo Egipt sas trin džives baro kalipen, ²³ avke hoj o Egiptana jekh avres na dikhenas.

A űiko na odgeĽa trin dűives pal oda than, kaj sas. Ale ode, kaj beűenas o Izraeliti, sas o svetlos.

²⁴ Akor o Faraonos viĉinda ke peste le Mojűiű a phenda: “Dűan, sluűinen le RAJESKE a the tumare ĉhave űaj dűan tumenca! Muken ade ĉa o stadi the o dobitkos.”

²⁵ O Mojűiű leske odphenda: “Akor amen muűines tu te del oda, so amenge kampela pro obeti the pro labarde obeti, hoj te anas le RAJESKE, amare Devleske. ²⁶ Na, amen las peha the amaro dobitkos. Na aĉhela ade űisavi dűvirina, bo lendar peske kidaha avri oda, so kampela pre sluűba le RAJESKE, amare Devleske. Amen mek na dűanas, so kempel pre obeta le RAJESKE, medik ode na dodűaha.”

²⁷ Ale o RAJ kerĉa le Faraonoske o jilo sar bar a vaűoda len na kamĽa te premukel.

²⁸ A phenda: “Dűa mandar het a ma sikav tut mange pro jakha, bo oda dűives, sar tut dikhava, mereha!”

²⁹ “Mi el avke, sar phendaĽ,” odphenda leske o Mojűiű. “Imar man űoha na dikheha!”

11

Pal e deűto rana

¹ O RAJ phenda le Mojűiűoske: “Mek jekh rana mukava pro Faraonos the pro Egipt. Palis tumen premukela a na ĉa premukela, ale tradela avri savoren. ² Phen le manuűenge, hoj dojekh muű the roműi peske te mangel peskere susedendar rupune the somnakune veci.” ³ O RAJ kerĉa, hoj o Izraeliti te aven pre dzeka le manuűenge andro Egipt. Le Mojűiű denas andro Egipt bari paĉiv the le Faraonoskere uradűika the o manuűa.

⁴ Palis o Mojűiű phenda le Faraonoske: “Kavke vakerel o RAJ: ‘Pal jepaű rat, predűava prekal o Egipt. ⁵ A merela dojekh ĉhavoro andro Egipt, savo eűebno (perűo) uliĽa. Oda le Faraonoskere ĉhastar, savo majinel te beűel pro tronos, dűi ko ĉhavo la otrokiűakero, savi erűinel, a the savoro eűebno le dobitkostar. ⁶ Pal calo Egipt űundola baro roviben, so mek na sas a aűi na ela. ⁷ A pre űisavo Izraelitas mek aűi o rikono na baűola (havkinela), aűi pre lengere dűvirini.’ Palis sprindűarena, hoj me o RAJ kerav avres le Egiptoha the Izraeloha.” ⁸ Paloda leske o Mojűiű phenda: “Avena ke ma savore tire uradűika, bandona angle ma a mangena man: ‘Dűa het savore tire manuűenca, save pal tu dűan.’ A me akor dűava het.” Avke o Mojűiű odgeĽa paűal o Faraonos igen cholamen.

⁹ O RAJ phenda le Mojűiűoske: “O Faraonos tumen na űunela. Vaűoda andro Egipt pes aĉhena mek but mire zazraki.” ¹⁰ O Mojűiű the o Aron kerde savore ola zazraki anglo Faraonos, ale o RAJ kerĉa, hoj le Faraonoskero jilo te el sar bar, vaűoda le Izraeliten andral peskeri phuv na premukĽa.

12

E Patraĉi

¹ Andro Egipt o RAJ le Mojűiűoske the le Aronoske phenda: ² “Kada ĉhon prekal tumende ela eűebno (perűo) le ĉhonendar a ela eűebno ĉhon andro berű. ³ A den te dűanel savore manuűenge andral o Izrael: Andro deűto dűives andre kada ĉhon dojekh muű muűinel te kidel avri jekhe bakrores: jekhes prekal dojekh kher. ⁴ Te varesavi famelija hiűi cikűi a na dochalaahas ole bakrores, mi chan jekhetane le nekpaűeder susedaha jekhe bakrores: pal oda, keci hine dűene a ko keci chal. ⁵ O dűviros muűinel te el berűeskero samcos bi e chiba, űaj les kiden avri le bakrendar abo le kozendar. ⁶ Pal oda bakrores pes muűinena te starinel dűi andro deűuűtarto (14.) dűives andre oda ĉhon, palis savore Izraeliti ke raĉate murdarena ole bakroren. ⁷ O manuűa muűinen te makhel leskere rateha e zarubűa pal o seri the upral o vudar andre oda kher, kaj chana le bakrores. ⁸ Odi rat o mas pekena pre jag a chana les le

mareha bi o droždi the le kirke bilinenca. ⁹ Našti chan oda mas jalo aňi tado, ale ča peko pre jag – le šereha, le pindrenca the le gojenca. ¹⁰ A dži tosara lestar na muken nič, ale te ačhela vareso, mušinen oda te zlabarel pre jag. ¹¹ Kavke les chana: Aven urde a phanden pašal peste o sirimos, uren pro pindre o sandali, andro vast mi el tumen o paci. Chan les sig, bo oda hin e Patrađi pre pačiv le RAJESKE.

¹² Odi rat predžava prekal o Egipt a murdarava ode savoren ešebnen a oda le manušendar dži ko dobitkos. A savore devlen andro Egipt odsudzinava. Me som o RAJ. ¹³ O rat, so ela pro zarubňi, sikavela, save hin tumare khera. Sar marava le Egipt, obdžava tumen le meribnaskera ranaha, bo dikhava o rat.

¹⁴ Mušinen te oslavinel kada džives sar inepos prekal o RAJ, hoj peske pro furt te leperen, pokoleňje pro pokoleňje, so me, o RAJ, kerđom.”

O Inepos pal o Mare bi o Droždi

¹⁵ O RAJ phenda: “Efta dživesa chana o mare bi o droždi. Pro ešebno džives mušinen andral tumare khera te čhivel het savore droždi. A te vareko andre kala efta dživesa chala vareso le droždencu, akor oda dženo ela tradlo het mire manušendar. ¹⁶ Ešebno džives the eftato džives, pes zdžana, hoj man te lašaren. A nisavi buči našti keren andre kala dživesa, ale ča šaj pririchtinen o chaben.

¹⁷ Dolikeren kada Inepos pal o Mare bi o Droždi, bo andre oda džives ilom avri tumare kmeňi andral o Egipt. Pro furt mušinen oda džives te oslavinel sar prikazis, pokoleňje pro pokoleňje. ¹⁸ O mare bi o droždi chudena te chal rači dešuštarto (14.) džives andro ešebno čhon dži rači andro bišujekhto (21.) džives oda čhon. ¹⁹ Tel o efta dživesa te na el tumen andro kher nisave droždi. Dojekh, ko chala vareso le droždendar, ela avritradlo le narodostar, či hino Izraelitas abo cudzincos. ²⁰ Na chana nič, andre soste hin o droždi. Všadzik, kaj bešena, chana ča o mare bi o droždi.”

Ešebno Patrađi

²¹ O Mojžiš vičinda savore Izraelike vodcen a phenda lenge: “Džan a kiden peske avri bakrores andral o stados prekal peskere fajti a murdaren les sar Patrađakere bakrores. ²² Palis len konaricis le izopostar, močinen les andro čaro, kaj hin o rat, a makhen leha o vudar pal o seri the upral andre peskero kher. A dži tosara ňiko tumendar te na avel avri andral o kher. ²³ Sar o RAJ predžala prekal o Egipt, hoj ode te murdarel le Egiptanen, dikhela o rat pro vudara pal o seri the upral a na domukela le meribnaskere aňjeloske, hoj te džal andre tumare khera te murdarel.

²⁴ Tumen the tumare čhave mušinen te dolikerel kada prikazis pro furt. ²⁵ Sar avena andre phuv, pal savi o RAJ tumen diňa vera, hoj dela la tumenge, dolikeren kada inepos pro furt. ²⁶ A te tumendar jekhvar phučena tumare čhave: ‘Soske oslavinas kada inepos?’ ²⁷ phenena lenge: ‘Kadi Patrađakeri obeta keras pre pačiv le RAJESKE, bo ov obgeľa o khera le Izraelitenge andro Egipt, sar murdarđa le Egiptanen a amare khera zachraňinda.’ ” Akor o Izraeliti pele pro khoča anglo RAJ a lašarenas les. ²⁸ Palis gele a kerde avke, sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske the le Aronoske.

O ešebne čhave meren

²⁹ Sar sas pal jepaš rat, o RAJ murdarđa savore ešebne čhaven andro Egipt, a oda le Faraonoskere čhastar, savo majinda te bešel pre leskero tronos, dži ko ešebno čhavo oleske, savo sas zaphandlo andre bertena, a the savoro ešebno le dobitkostar. ³⁰ Odi rat o Faraonos, leskere uradňika the savore Egiptana uštiele, bo sas baro roviben pal calo Egipt. Na sas kher, andre savo na sas murdardo ešebno čhavoro.

³¹ O Faraonos mek odi rat vičinda le Mojžiš the le Aron a phenda lenge: “Ušten! Džan het mire manušendar, tumen the o Izraeliti! Džan a lašaren le RAJES, avke sar kamenas! ³² Len peske tumare stadi the dobitkos, avke sar mangelas a džan! A mangelen o požehnaňje the prekal mande!”

³³ The o Egiptana igen mangenas le Izraeliten, hoj sig te džan het andral lengeri phuv, bo phenenas: “Te ačhena ade, savore meraha.”

O Izraeliti džan avri andral o Egipt

³⁴ Avke o Izraeliti peske ile le čarenca o chumer bi o droždi, thode andro zajdi a ligenenas pre peskere phike. ³⁵ O Izraeliti kerde avke, sar lenge phenda o Mojžiš, a mangenas peske le Egiptanendar rupune the somnakune veci the gada. ³⁶ O RAJ kerda avke, hoj o Egiptana te presikaven pačiv le Izraelitenge a te den lenge sa, so lendar mangenas. Kavke on odligende o barvalipen le Egiptanendar.

³⁷ Palis o Izraeliti pes mukle andral o Raamses a gele andro Sukkot. Sas vaj 600 000 murša, bi o džuvla the čhave. ³⁸ A džanas lenca but aver manuša, but stadi the dobitkos. ³⁹ Ole chumerestar, so ile andral o Egipt, pekle o mare bi o droždi, bo on len odarik sig tradle avri a na sas len časos te pririchtinel o chumer aňi o chaben pro drom.

⁴⁰ O Izraeliti bešenas andro Egipt štar šel the tranda (430) berš. ⁴¹ Le RAJESKERE manuša avle avri andral o Egipt ipen pro posledno džives ole 430 beršenge. ⁴² Odi rat o RAJ na sovelas a merkinelas pro Izraeliti, hoj len te lel avri andral o Egipt. Vašoda odi rat hiňi le RAJESKERI pro furt a o Izraeliti mušinen te merkinel sako berš andre odi rat, pokoleňje pro pokoleňje.

O prikazi pal e Patrađi

⁴³ O RAJ phenda le Mojžišoske the le Aronoske: “Kada tumenge prikazinav pal e Patrađi:

Nisavo cudzincos kale Patrađakere chabenestar našti chal. ⁴⁴ Olestar šaj chal dojekh otrokos, savo sas cimen vaš o love, te ela občhindo. ⁴⁵ Aňi nisavo cudzincos olestar našti chal, aňi oda, ko kerel buči prekal tumende.

⁴⁶ Mušinen calo chaben te chal andre tumare khera. Našti lestar nič lidžan avri a aňi jekh kokalos na phagena. ⁴⁷ Kavke savore Izraeliti mušinen te oslavinel kada inepos.

⁴⁸ Te vareko, ko nane Izraelitas, kamela te oslavinel e Patrađi jekhetane tumenca, mušinel dojekh murš andral leskero kher pes te del te občhinel. Palis šaj oslavinel e Patrađi, avke sar the o Izraelitas. Ale nisavo dženo, ko na ela občhindo (obrezimen), našti lestar chal. ⁴⁹ Kada zakonos mušinena te dolikerel o Izraeliti the o cudzinci, save bešena maškar tumende.”

⁵⁰ Savore Izraeliti kerde avke, sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske the le Aronoske.

⁵¹ Andre oda džives o RAJ iľa avri andral o Egipt savore Izraelike kmeňi.

13

O prikazis pal o ešebne muršora

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ² “Sentňar mange dojekhe ešebne (perše) muršes, savo ulola le Izraelitengere džuvlenge. Bo dojekh ešebno hin miro a oda le manušendar the le dobitkostar.”

³ O Mojžiš phenda le manušenge: “Leperen tumenge pre kada džives, andre savo geľan avri andral o Egipt, kaj sanas otroka. Bo o RAJ tumen odarik iľa avri peskere zorale vasteha. Vašoda našti chan nič, andre soste hin o droždi. ⁴ Tumen adadžives adarik džan avri andro ešebno čhon Abib*. ⁵ Sar tumen o RAJ lidžala andre phuv le Kanaančanengeri, le Chetitanengeri, le Amorejengeri, le Chivijengeri the le Jebusejengeri, so tumare dadenge la veraha phenda, hoj la dela tumenge – e phuv, andre savi čulal o thud the o medos – akor sako berš andre oda čhon oslavinena kada inepos. ⁶ Efta dživesa chana o mare bi o droždi a pro posledno džives oslavinena o inepos pre le RAJESKERI pačiv. ⁷ O mare bi o droždi chana efta džives. A nič, andre

* **13:4** Oda hin adadžives o čhon Nisan.

soste hin o droždi, pes našti arakhel maškar tumende, aňi andre cali tumari phuv. ⁸ Andre oda džives tumare čhvenge phenena avke: ‘Me kerav ada vaš oda, so o RAJ kerda prekal ma, sar odgelom avri andral o Egipt.’ ⁹ Kada inepos ela pre tumende sar varesavo znakos, so hin priphandlo pro vast the pro čekat. Oda tumenge leperela, hoj furt te vakeren a te sikl’ón le RAJĚSKERO zakonos, bo ov tumen iľa avri andral o Egipt peskere zorale vasteha. ¹⁰ Oslavinen kada inepos sako berš andre ajso džives.

¹¹ O RAJ tumen anela andre le Kanaančanengeri phuv, avke sar la veraha phenda, hoj la dela tumenge the tumare dadenge. Sar tumenge la dela, ¹² tumen dena prekal o RAJ dojekhe ešebne muršes, savo ulola la džuvlake the le dobitkoske, bo oda hin le RAJĚSKERO. ¹³ Dojekhe somaris, so ulol ešebno šaj cinen avri avke, hoj dena vaš leste bakrores. A te ada na kerena, phagena leske e meň. Dojekhe ešebne muršores tumare čhavendar mušinen te cinel avri.

¹⁴ Te tumendar varekana phučena tumare čhave: ‘Oda so kada hin?’ Odphenena leske: ‘O RAJ amen iľa avri andral o Egipt peskere zorale vasteha, andral odi phuv, kaj samas otroka. ¹⁵ Sar o Faraonos sas zoralejileskero a na kamelas amen te premukel, o RAJ murdarda savoro muršikano ešebno andro Egipt, oda le manušendar the le dobitkostar. Vašoda akana obetinas le RAJESKE savore ešebne samcen le dobitkostar, ale peskere ešebne čhaven cinas avri.’ ¹⁶ Kada tumenge ela pro leperiben, sar o znakos pro vast the pro čekat, hoj o RAJ amen iľa avri andral o Egipt peskere zorale vasteha.”

O Izraeliti džan avri andral o Egipt

¹⁷ Sar o Faraonos premukla le Izraeliten, o Del len na lidžalas le dromeha prekal le Filištinengeri phuv, choc te sas charneder. Bo o Del peske phenda: “Mire manuša šaj čerinen peskero gondolišagos, sar mušindehas pes te marel andro mariben, a akor pes visarena pale andro Egipt.” ¹⁸ Vašoda len o Del lidžalas pal e pušta ko Lolo Moros. O Izraeliti džanas avri andral o Egipt avke sar slugađa pririchtimen andro mariben.

¹⁹ O Mojžiš iľa peha the le Jozefoskere kokala. Bo o Jozef phandla la veraha le Izraeliten: “Sar tumen o Del zachraňinela, mušinen te lel peha adarik mire kokala.”

²⁰ Sar odgele andral o Sukkot, kerde peske taboris andro Etam pro agor la puštake. ²¹ O RAJ džalas angle lende prekal o džives andro chmarakero slupos, hoj lenge te sikavel o drom, a rači andro jagalo slupos, hoj lenge te švicinel. Avke on šaj džanas dživese the rači. ²² O chmarakero slupos dživese na odgeľa anglal o manuša, aňi rači o jagalo slupos.

14

O Izraeliti paš o moros

¹ Palis o RAJ phenda le Mojžišoske: ² “Phen le Izraelitenge, hoj te visaren pes pale a te keren peske taboris anglo Pi-Hachiroť maškar o Migdol the moros. Ode tumenge keren taboris anglo Baal-Cefon paš o moros. ³ O Faraonos peske gondolinel pal o Izraeliti, hoj na džanen, kaj džan, a hoj andre pušta našlona. ⁴ Me kerava le Faraonoske o jilo sar bar, hoj pal tumende džala. Pro Faraonos the pre leskere savore slugađa man oslavinava a o Egiptana sprindžarena, hoj me som o RAJ.” A o Izraeliti avke kerde.

O Egiptana džan pal o Izraeliti

⁵ Sar o Faraonos šunda, hoj o Izraeliti imar gele het, ov the leskere uradňika čerinde peskero gondolišagos a phende peske: “So amen kerdam, hoj muklam le Izraeliten te džal het? Našadam peskere otroken!” ⁶ Avke o Faraonos diňa te pririchtinel o maribnaskero verdan a iľa peha peskera armada: ⁷ Šov šel (600)

avrikidle maribnaskere verdana the savore verdana andral o Egipt. Pre dojekh verdan sas trin slugađa. ⁸ O RAJ zoraľarda le Faraonoske o jilo a džalas pal o Izraeliti, sar on odarik džanas sar ola, ko ņerinde (zviťazinde)*. ⁹ O Egiptana džanas pal o Izraeliti la armadaha, pro graja, le maribnaskere verdanenca the savore slugađenca, a dochudle len, sar taborinenas paš o moros paš o Pi-Hachiroť anglo Baal-Cefon.

¹⁰ Sar o Faraonos sas pašeder paš lende, o Izraeliti dikhle, hoj avel pal lende e Egiptsko armada. Igen darandile a vičinenas pro RAJ, hoj lenge te pomožinel. ¹¹ A phende le Mojžišoske: “Či sas frima hrobi andro Egipt? Andal amen ade, hoj te meras pre pušťa! So amenge kerďal? Soske amen ilal avri andral o Egipt? ¹² Se na phenahas tuke mek andro Egipt: ‘De amen smirom. Amen služinaha le Egiptanenge?’ Se sas feder te služinel le Egiptanenge, sar te merel pre pušťa.”

¹³ O Mojžiš lenge odphenda: “Ma daran tumen! Aven zorale a dikhena, hoj adadžives tumen o RAJ zachraňinela. Le Egiptanen, saven adadžives dikhen, imar šoha (ňikda) na dikhena. ¹⁴ Tumen ča ačhen andro smirom a o RAJ pes marela vaš tumende.”

O Izraeliti predžan prekal o Lolo moros

¹⁵ O RAJ phenda le Mojžišoske: “Soske vičines ke ma, hoj tuke te pomožinav? Phen le Izraelitenge, hoj te džan anglal! ¹⁶ Tu hazde tiri paca, nacirde o vast pro moros a rozđelinela pes, hoj o Izraeliti te predžan prekal leste pal e šuki phuv. ¹⁷ Me kerava, hoj o jile le Egiptanenge ena sar bar. On džana pal tumende a akor me, man oslavinava pro Faraonos, pre leskeri armada the maribnaskere verdana, pre leskere murša the graja. ¹⁸ Avke o Egiptana sprindžarena, hoj me som o RAJ, sar zňičinava caľa leskera armada.”

¹⁹ Akor le Devleskero aňjelos, savo džalas anglo Izraeliti, geľa a ačhađa pes pal lende a the o chmarakero slupos, so sas angle lende, džalas a ačhađa pes pal lende ²⁰ a sas maškar le Egiptanengeri armada the Izraelitengere manuša. Odi chmara kerđa avke, hoj prekal o Egiptana sas kalipen a prekal o Izraeliti svetlos. Avke caľi rat našći gele jekh ke aver.

²¹ O Mojžiš hazdňa o vast upral o moros a o RAJ diňa te phurdel pro moros zorali balvaj pal o vichodos a čerinda o moros pre šuki phuv. Rozphurďľa o paňi pro duj seri ²² a o paňi ačhelas sar muros pal e čači (pravo) the balogňi (ľavo) sera. Avke o Izraeliti džanas maškaral pal e šuki phuv.

²³ O Egiptana džanas pal lende andro moros: savore le Faraonskere murša pro graja the maribnaskere verdana. ²⁴ Ale sar vidňisaľolas, o RAJ dikhľa andral o jagalo the chmarakero slupos pro taboris le Egiptanengero a kerđa maškar lende bari balamuta (zmetkos). ²⁵ Pre lengere verdana kerđa, hoj o kereki phares te bondaľon (krucinen pes), a vašoda on šaj džanas ča lokes. O Egiptana vakerenas: “Denašas le Izraelitendar, bo o RAJ pes vaš lende marel.”

O Egiptana tašľon andro moros

²⁶ O RAJ phenda le Mojžišoske: “Nacirde o vast upral o moros, hoj o paňa pes pale te visaren pro Egiptana, pre lengere murša the pro verdana.” ²⁷ Avke o Mojžiš nacirdľa o vast upral o moros a pro tosara pes o paňi pale visarda pre peskero than. O Egiptana denašenas, ale o RAJ len začordľa le bare paňeha maškar o moros. ²⁸ O paňi pes visarda pale a zaučhardľa la armada, le muršen pro graja the o verdana, save džanas pal o Izraeliti. ņiko lendar na ačhila džido.

²⁹ Ale o Izraeliti pregele maškaral pal e šuki phuv, sar o paňi ačhelas andro moros sar muros pal e čači (pravo) the balogňi (ľavo) sera. ³⁰ Oda džives o RAJ zachraňinda le Izraeliten andral le Egiptanengere vasta. O Izraeliti dikhle le Egiptanen, hoj

* **14:8** E Hebrejiko čhib: le hazdle vasteha

hine mule pro moroskero brehos. ³¹ Sar dikhle le RAJESKERI zor, so sikada pro Egiptana, akor pes daranas le RAJESTAR. Pačandile leske the leskere služobnikoske, le Mojžišoske.

15

Le Mojžišoskeri gilí

¹ Akor o Mojžiš the o Izraeliti gilade kadi gilí le RAJESKE:

“Gilavava le RAJESKE,
bo igen pes oslavinda;
čhida le muršes leskere grajeha andro moros.

² Miri zor the miri gilí hin o RAJ,
bo ov man zachrañinda.
Ov hino miro Del, lašarav les;
o Del mire dadeskero, kamav les te bararel.

³ O RAJ hino zoralo andro mariben;
leskero nav hin RAJ.

⁴ Ov le Faraonoskere maribnaskere verdana the le slugaden čhida andro moros;
leskere nekfeder veliteľa mule andro Lolo Moros.

⁵ O baro pañi len učarda andre;
pele dži tele andro moros sar bar.

⁶ Tiro čačo vast, ó, RAJEJA,
hino slavno la bara zoraha;
tiro čačo vast, ó, RAJEJA, zničinela le nepřijatelis.

⁷ Tu tira slavaha čhives tele olen, ko pre tute džan.
Bičhaves pre lende tiri cholí, so len zlabarel sar le phusen.

⁸ Tu phurdehas prekal tiro nakh pro moros:
O pañi ačhelas sar brehos;
maškaral ačhelas sar muros,
sar te fadžindahas o jilo le moroskero.

⁹ O nepřijatelis phenda:
‘Denašav pal lende a chudava len.
Rozulavava (rozdelinava) lengero barvalipen
a pherarava man lenca.

Cirdava ayri e šablá
a zničinava len.’
¹⁰ Tu phurdľal pre lende a o moros len začorda.
Tašľile sar o olovos andro bare paña.

¹¹ Ko maškar o devla hino ajso sar tu, RAJEJA?
Ko hino ajso slavno the sentno?
Ko šaj kerel ajse zazraki the znameňja sar tu?

¹² Tu na cirdňal tiro vast pre lende
a e phuv len čala.

¹³ Tire pačivale kamibnaha lidžahas kada narodos, saves cindal avri peskera zoraha,
a lidžahas len la zoraha andre tiri sentňi phuv.

¹⁴ O narodi oda šunde a daranas;
o Filištinci izdranas andre bari dar.

¹⁵ Akor o vodci andro Edom predarandíle,
e dar zaila le vodcen andral o Moab;

o Kanaančana daratar našade peskeri zor.

¹⁶ Avla pre lende igen bari dar;

sar dikhle tiri zor,

ačhile čhit sar bar,

medik na pregele o moros tire manuša,

ó, RAJEJA, tire manuša, saven cindal avri.

¹⁷ Aneha len a thoveha te bešel

pro verchos, so hino tiro;

ode, RAJEJA, kaj tuke kerdal o than te bešel;

o Sentno Than, ó, Adonaj, so zathodal tire vastenca.

¹⁸ O RAJ kralinel furt pro furt.”

¹⁹ Sar le Faraonoskere graja, o maribnaskere verdana the o murša pro graja gele andro moros, o RAJ len začorda le pañeha, ale o Izraeliti pregele maškar o moros pal e šuki phuv. ²⁰ E prorokiña Mirijam, le Aronoskeri pheñ, ila andro vast e čerkutka a pal late džanas savore džuvlija. Bašavenas pro čerkutki the khelenas. ²¹ E Mirijam chudla te gilavel:

“Gilaven le RAJESKE, bo igen pes oslavinda!

Le grajes the leskere muršes čhida andro moros.”

O pañi paš e Mara the Elim

²² Palis o Mojžiš le Izraelitena odgele pašal o Lolo Moros a doavle pre pušta Šur. Trin džives phirenas pal e pušta, ale na arakhle ode pañi. ²³ Doavle pre oda than, so pes vičinel Mara, ale o pañi odarik našti pile, bo sas kirko. Vašoda oda than vičinenas Mara.* ²⁴ Avke o manuša reptinenas pro Mojžiš: “So pijaha?”

²⁵ Akor o Mojžiš igen mangelas le RAJES a ov leske sikađa o kašt. Sar les o Mojžiš čhida andro pañi, oda pañi pes delas te pijel.

Ode lenge o RAJ diña o zakoni the o prikazañja a probalinelas (skušinelas) len. ²⁶ A phenda: “Me som o RAJ tiro Del, te man šunena a kerena oda, so hin angle mire jakha lačno, a te dolikerena mire zakoni the prikazañja, na domukava pre tumende nisavo nasvaliben, sar domuklom pro Egiptana, bo me, o RAJ, som oda, ko tut sastarel.”

²⁷ Palis o Izraeliti avle andro Elim, kaj sas dešuduj (12) prameña the eftavardeš (70) palmi. Ode paš o pañi peske kerde taboris.

16

E manna the o prepelici

¹ Savore Izraeliti odgele andral o Elim a dešupandžto (15.) džives andro dujto čhon pal oda, sar gele avri andral o Egipt, doavle pre pušta Sin, so hiñi maškar o Elim the Sinaj. ² Ode savore Izraeliti reptinenas pro Mojžiš the pro Aron. ³ Phenenas: “Se te mułamas le RAJESKERE vasteha andro Egipt! Ode bešahas paš o pira, čaluvahas le masestar a chahas o maro, keci kamahas. Ale tumen amen ilan avri pre pušta, hoj ade savore te meras bokhatar.”

⁴ O RAJ phenda le Mojžišoske: “Me tumenge bičhavava o maro, so perela andral o űebos. O manuša mi džan a mi kiden peske ajci, keci lenge kampela pre sako džives. Aleha len probalinava (skušinava) či pes likerena pal miro zakonos. ⁵ A pro šovto džives peske mi kiden a mi pririchtinen duvar ajci sar okla dživesa.”

⁶ Avke o Mojžiš the o Aron phende savore Izraelitenge: “Rači sprindžarena, hoj oda sas o RAJ, ko tumen ila avri andral o Egipt, ⁷ a tosara dikhena le RAJESKERI slava, bo

* 15:23 Oda hin kirko

šundā sar pre leste reptinen. Ko sam amen, hoj pre amende avke reptinen?”⁸ A mek o Mojžiš phendā: “Pał oda sprindžarena, hoj oda hino o RAJ, sar rači tumen dela te chal o mas a tosara o maro, hoj te čaļon, choc te šundā keci pre leste reptinen. Ko sam amen? Tumen na pre amende reptinen, ale pro RAJ.”

⁹ Pałis o Mojžiš phendā le Aronoske: “Phen savore Izraelitenge, hoj te aven anglo RAJ, bo šundā tumaro reptišagos.”

¹⁰ Sar o Aron oda phendā savore Izraelitenge, visarde pes ke pušta a akor pes sikada andre chmara le RAJESKERI slava.

¹¹ O RAJ phendā le Mojžišoske: ¹² “Šundom, sar pre ma o Izraeliti reptinenas. Phen lenge, hoj ke račate chana o mas a tosara pes čaļarena le mareha. Avke džanena, hoj me som o RAJ, tumaro Del.”

¹³ A ke račate avļa andro Izraeliko taboris but prepelici a tosara sas rosa všadzik pašal o taboris. ¹⁴ Sar e rosa rozgela, pre pušta dičholas vareso cikno sar te sanore vložkici. ¹⁵ Sar oda o Izraeliti dikhle, jekh avrestar phučenās: “Oda so hin?” Bo na džanenas, so oda hin.

O Mojžiš lenge odphendā: “Kada hin o maro, so tumen del o RAJ sar chaben. ¹⁶ Kada hin, so o RAJ prikazindā: ‘Dojekh peske mi kidel ajci, keci leske kampela pro chaviben. Dojekh peske mi kidel, keci hine džene andro stanos, duj litri* pre jekh dženo.’ ”

¹⁷ Avke o Izraeliti oda the kerde. Varesave kidenas buter, aver frimeder. ¹⁸ Pałis oda merinenas le omeriha. Na ačhila but oleske, ko kidna but, a na chibaļinelas oleske, ko kidna frima. Dojekh kidelas ajci, keci leske kampelas.

¹⁹ Pałis lenge o Mojžiš phendā: “Ņiko tumendar peske olestar te na odthovel pre tosara!”

²⁰ Ale varesave džene le Mojžiš na šunde a mukle peske the pre aver džives. Avke pes kerda andre manna o kirme a chudļa te khandel. Akor o Mojžiš pre lende cholisalila.

²¹ Avke o manuša sako tosara kidenas ajci, keci lenge kampelas. Sar imar labarelas o kham, rozdžalas oda. ²² Šovto džives kidenas duvar ajci, duj omeri prekal jekh dženo. Akor avenas savore vodci a phenenas oda le Mojžišoske. ²³ Ov lenge odphenelas: “Kavke vakerele o RAJ: ‘Tajsa hin o sentno džives o Šabbat le RAJESKERO. Vašoda, so kempel te pekel, peken, so te tavel, taven, a so olestar ačhela, odthoven pre tosaraste.’ ”

²⁴ Avke peske o manuša odthovenas pre tosaraste, sar lenge prikazindā o Mojžiš, a na skhandlila lenge, aņi na sas andre kirme. ²⁵ Pałis lenge o Mojžiš phendā: “Chan oda adadžives, bo kada džives, o Šabbat, hino sentno le RAJESKERO. Adadžives na arakhena nič pre phuv. ²⁶ Šov džives e manna kidena, ale eftato džives hin o Šabbat, akor nič na arakhena pre phuv.”

²⁷ Ale varesave manuša the pro Šabbat džanas avri te kidel e manna, ale nič na arakhenas. ²⁸ Akor o RAJ phendā le Mojžišoske: “Dži kana man o manuša na šunena a na dolikerena mire prikazaņja the zakoni? ²⁹ Ma bisteren, hoj me, o RAJ, tumenge diņom o Šabbat. Vašoda pro šovto džives tumen dava dos chaben, hoj tumenge te likerel pro duj dživesa. Dojekh mi ačhel pre peskero than. Pro eftato džives ņiko tumendar te na džal avri te kidel.” ³⁰ Avke o manuša eftato džives peske odpočovinde la bučatar.

³¹ Ole chabeneske o Izraeliti dine nav manna. Sas parno sar o korijandroskero zrnos a lačo sar e medoskeri bokeli. ³² O Mojžiš phendā: “Kada hin, so o RAJ prikazindā: ‘Odthoven duj litri manna, hoj pes te dolikerel prekal aver pokoleņje, hoj te dikhen o maro, so tumen davas te chal pre pušta akor, sar tumen ilom avri andral o Egipt.’ ”

* 16:16 Akor važinenas o šuko chaben pro litri.

³³ Palis o Mojžiš phenda le Aronoske: “Le o džbanos a thov andre duj litri manna a thov oda anglo RAJ, hoj pes te dolikerel prekal tumare potomki.”

³⁴ O Aron oda thoda angle Archa la Zmluvakeri, hoj pes te dolikerel, sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske. ³⁵ Avke o Izraeliti chanas e manna saranda (40) berš, medik na dogele andre phuv, kaj imar dživenas aver manuša. Chanas e manna, medik na doavle pre hrañica andre phuv Kanaan. ³⁶ (Akor pes važinelas o šuko chaben andre mira, so sas vaj biš litri.)

17

O pañi andral e skala

¹ Odarik savore Izraeliti pes mukle la puštatar Sin, avke sar lenge prikazinda o RAJ a džanas than thanestar. Palis peske kerde taboris andro Refidim, ale ode len na sas pañi te pijel. ² Akor pes o manuša chudle te veseke dinel le Mojžišoha a phende leske: “De amen pañi! Sam smedna.”

O Mojžiš lenge phenda: “Soske pes manca veseke dinen? Soske pokušinen le RAJES?”

³ Ale o manuša sas igen smedna a reptinenas pro Mojžiš: “Soske amen ilal avri andral o Egipt? Vašoda, hoj amen, amare čhave the o dobitkos te meras le smedostar?”

⁴ O Mojžiš igen phučelas le RAJESTAR: “So te kerel kale manušenca? Se murdarena man le barenca!”

⁵ O RAJ phenda le Mojžišoske: “Dža anglo manuša a le peha varesave Izraelike vodcen. Le e paca andro vast, savaha demađal pal o pañi Nil, a dža! ⁶ Ode ačhava angle tu pre skala, pro verchos Choreb. Sar demeha pal e skala, avela andral avri o pañi, hoj te pijen o manuša.” Avke o Mojžiš kada kerda anglo Izraelike vodci. ⁷ Ole thaneske diña nav Massa the Meriba, bo o Izraeliti pes ode veseke dinenas a pokušinenas le RAJES, sar phenenas: “Hin maškar amende o RAJ abo na?”

O mariben le Amalekenca

⁸ Palis avle o Amaleka a gele pro mariben pro Izraeliti paš o Refidim. ⁹ O Mojžiš prikazinda le Jozuaske: “Kide avri muršen a dža pro mariben pro Amaleka. Me tajsa džava pro verchos a terđuvava ode le Devleskera pacaha andro vast.”

¹⁰ O Jozua kerda, avke sar leske prikazinda o Mojžiš a marelas pes le Amalekenca. O Mojžiš, Aron the o Hur, gele upre pro verchos. ¹¹ Medik sas le Mojžišoskere vasta hazdle upre, ņerinenas (zviťazinenas) o Izraeliti, ale sar o vasta thovelas tele, ņerinenas o Amaleka. ¹² Sar o Mojžiš imar na birinelas te hazdel upre o vasta, ande leske bar, hoj te bešel upre. O Aron leske podhazdelas jekh vast a o Hur dujto vast. Avke sas leskere vasta hazdle upre calo džives, medik na zapeľa o kham. ¹³ Vašoda o Jozua ņerinda upral o Amaleka la šablaha.

¹⁴ Palis o RAJ phenda le Mojžišoske: “Zapisin kada andro zvitkos, hoj te el pro leperiben a phen le Jozuaske, hoj o leperiben pal o Amaleka khosava pal kadi phuv.”

¹⁵ Akor o Mojžiš ačhađa ode oltaris a diña leske nav: O RAJ mange diña o ņerindipen* (viťaztvo). ¹⁶ A phenda: “Vašoda hoj hazdle peskero vast pre le RAJESKERO tronos, o RAJ pes le Amalekenca marela pokoleñje pro pokoleñje.”

18

O Jetro džal ko Mojžiš

¹ O Jetro sas rašaj andro Midijan a sastro le Mojžišoske. Ov pes došunda, so kerda o Del prekal o Mojžiš the prekal o Izraeliti, the sar len ila avri andral o Egipt.

* 17:15 E Hebrejiko čhib: e zastava.

² Avke andā peha le Mojžišoskera romña la Cippora, sava o Mojžiš bičhađa pale khere, ³ the soduje čhaven. O nav jekheske sas Geršom, bo o Mojžiš phenda: “Som cudzincos andre cudzo phuv.” ⁴ Le dujtoneske diña nav Eliezer, bo phenda: “O Del mire dadeskero mange pomožinda a zachrañinda man le Faraonostar, hoj man na murdarđa.”

⁵ Akor o Jetro avla ko Mojžiš le duje čhavenca the leskera romñaha pre pušta, kaj taborinelas paš o Devleskero verchos. ⁶ A diña te phenel le Mojžišoske: “Me, o Jetro tiro sastro, avav ke tu tira romñaha the lakere duje čhavenca.”

⁷ Akor o Mojžiš geľa angle lende, bandiľa tele angle peskero sastro a čumidľa les. A sodujđzene jekh avres pozdravinenas andro smirom a gele andro stanos. ⁸ Palis o Mojžiš leske chudľa savoro te vakere, so o RAJ kerđa le Faraonoske the le manuŝenge andro Egipt vaš o Izraeliti, the pal o pharipena, so len sas pro drom a sar len o RAJ iľa avri.

⁹ Sar o Jetro šunda pal savoro lačhipen, so o RAJ kerđa prekal o Izrael, a sar len cirdña avri andral o vasta le Egiptanendar, igen radisalila olestar ¹⁰ a phenda: “Mi el barardo o RAJ, savo tumen zachrañinda andral o Egipt, andral o vasta le Faraonostar the Egiptanendar. ¹¹ Akana džanav, hoj o RAJ hin bareder, sar savore aver devla, bo ov oda kerđa, sar pes hazdenas upral tumende.” ¹² Palis o Jetro andā le Devleske e labardi obeta the aver obeti. O Aron the savore Izraelike vodci avle, hoj te chan o chaben le Mojžišoskere sastreha anglo Del.

O Mojžiš ačhavel vodcen

¹³ Pre aver džives peske o Mojžiš bešla, hoj te rozsudzinel maškar o manuša. O manuša ačhenas anglo Mojžiš tosarastar dži rači. ¹⁴ Sar o Jetro dikhľa sa, so o Mojžiš kerel prekal o manuša, phenda: “Soske kada keres prekal o manuša? Soske bešes korkoro ade sar sudcas a savore manuša ačhen pašal tute tosarastar dži rači?”

¹⁵ O Mojžiš leske odphenda: “Mušnav ada te kerel, bo o manuša aven ke mande te rodel le Devleskeri voľa. ¹⁶ Te len hin maškar peste vesekedišagos, aven ke mande, a rozsudzinaš maškar lende, kaskero hin čačipen, a dav lenge te džanel le Devleskere zakoni the prikazaňja.”

¹⁷ O Jetro leske phenda: “Na keres mištes! ¹⁸ Tu the o manuša, save hine tuha ade, na birinena te kerel dureder. Oda phares prekal tu; našti ada keres korkoro! ¹⁹ Šun miri rada a o Del ela tuha. Tu mušines vaš o manuša te ačhel anglo Del te anel angle leste lengere veci. ²⁰ Tu len sikaveha te dolikerel o zakoni the o prikazaňja a pheneha lenge, sar te dživel a so te kerel. ²¹ No, maškar savore manuša peske kide avri muršen, save hine godaver the pačivale, save daran pes le Devlestar a na dena pes te prepočinel. Ačhav len vodcenge upral o manuša: Vodcen upral o ezeros, šel, penda the deš. ²² On mi rozsudzinen furt o lokeder veci maškar o manuša, ale le phareder vecenca mi aven ke tute. Aleha tuke mi pomožinen, hoj tuke te el lokeder. ²³ Te oda kereha, sar o Del prikazinda, obačhoha andre oda, a avke savore kala manuša džana pale pre peskero than andro smirom.”

²⁴ Sar o Mojžiš šunda avri peskere sastres, kerđa sa avke, sar leske phenda. ²⁵ Avke o Mojžiš andral calo Izrael kidña avri muršen, save sas godaver a ačhađa len vodcenge upral o manuša – upral o ezeros, šel, penda the deš. ²⁶ On furt rozsudzinenas maškar o manuša. Le phare vecenca avenas ko Mojžiš a o lokeder veci rozsudzinenas korkore.

²⁷ Palis pes o Mojžiš rozgeľa peskere sastreha a o Jetro džalas pale andre peskeri phuv.

¹ Ešebno (peršo) džives andro trito čhon paloda, sar o Izraeliti odgele andral o Egipt, doavle pre pušta Sinaj. ² Odgele andral o Refidim, avle pre pušta Sinaj a kerde peske anglo verchos taboris.

³ O Mojžiš geľa upre pro verchos ko Del. Akor o RAJ zvičinda pre leste pal o verchos: “Kada phen le Jakoboskera fajtake, le Izraelitengere manuŝenge: ⁴ ‘Korkore dikhlan, so kerđom le Egiptanenge a sar tumen hordinavas pro orloskere kridli a andom tumen ke mande. ⁵ Te man ŝunena a dolikerena miri zmluva, avena maŝkar savore narodi mire manuŝa ča prekal ma. Caľi phuv hiňi miri, ale tumen avena miro avrikidlo narodos, ⁶ o kraliŝagos le raŝajengero a o sentno narodos.’ Kada phenaha le Izraelitenge.”

⁷ Paľis o Mojžiš geľa, vičinda ke peste le manuŝengere vodcen a phenda lenge savoro, so leske prikazinda o RAJ. ⁸ Avke savore manuŝa jekhetane odphende: “Dolikeraha savoro, so phenda o RAJ,” a o Mojžiš oda geľa te phenel le RAJESKE.

⁹ O RAJ phenda le Mojžišoske: “Me avava ke tu andre kaľi chmara, hoj o manuŝa te ŝunen, sar tuha vakerava, hoj te pačan tuke furt.”

Sar o Mojžiš phenda le RAJESKE le manuŝengere lava, ¹⁰ o RAJ leske odphenda: “Dža ko manuŝa, sentňar len adadžives the tajsja a mi rajbinen peske o gada. ¹¹ Mi en pririchtimen pro trito džives, bo oda džives Me angle lengere jakha avava tele pro verchos Sinaj. ¹² Ker pašal o verchos e hraňica, dži kaj ŝaj aven o manuŝa, a phen lenge: ‘Merkinen pre oda, hoj te na džan pro verchos a aňi pes te na chuden leskera hraňicatar. Bo dojekh, ko pes chudela le verchostar, čačes merela. ¹³ Muŝinela te el murdardo le barenca abo ľivimen le ŝipoha a ņisavo vast pes lestar naŝti chudela. Či oda ela manuŝ vaj džvirina, muŝinela te merel! Ale sar ŝundola but o hangos la trubakero*, ŝaj džan pro verchos.’ ”

¹⁴ Paľis o Mojžiš avľa tele pal o verchos ko manuŝa, sentňarda len a on rajbinenas peske o gada. ¹⁵ A mek lenge phenda: “Pro trito džives aven pririchtimen! Ma pašľuven tumare romňjenca.”

O Del pro verchos Sinaj

¹⁶ Pro trito džives sig tosara pro verchos chudľa te herminel a te marel o bleski. E kaľi chmara les zaučharda andre a ŝundolas odarik igen zoralo hangos la trubakero a savore manuŝa andro taboris izdranas daratar. ¹⁷ O Mojžiš ľidžalas le manuŝen andral o taboris, hoj pes te zdžan le Devleha, a on ačhile tele anglo verchos. ¹⁸ Calo verchos Sinaj sas andro thuv, bo o RAJ avľa pre leste tele andre jag. O thuv andral leste džalas sar te andral o bov, a calo verchos igen izdralas. ¹⁹ O hangos la trubakero sas zoraleder a zoraleder. Akor o Mojžiš vakerelas le Devleha a ov leske odphenelas le zorale hangoha, so ŝundolas sar hermiŝagos.

²⁰ O RAJ avľa tele pro agor le verchoske Sinaj, paľis vičinda ke peste le Mojžiš a o Mojžiš geľa upre. ²¹ O RAJ leske phenda: “Dža tele a phen le manuŝenge, hoj ņiko te na predžal e hraňica, hoj ke ma te avel a te dikhen man, bo akor but lendar merena. ²² The o raŝaja, save avena ke Ma, muŝinen pes ešeb te sentňarel, hoj len te na marav.”

²³ O Mojžiš odphenda le RAJESKE: “O manuŝa naŝti aven upre pro verchos Sinaj, bo tu korkoro prikazindaľ, hoj te kerav hraňica pašal leste, dži kaj ŝaj aven o manuŝa, bo muŝinel te el sentno!”

²⁴ O RAJ leske odphenda: “Akana dža tele a an peha pale le Aron. Ale o raŝaja the o manuŝa te na predžan e hraňica, hoj pes te dochuden upre, bo len marava.”

²⁵ Avke o Mojžiš geľa tele a phenda oda le manuŝenge.

* **19:13** E Hebrejiko čhib: andral o rohos.

20

O deš prikazaŋja le Devleskere

¹ O Del vakerelas savore kala lava:

² “Me som o RAJ, tiro Del, savo tut iĵa avri andral o Egipt, kaj sanas otroka.

³ Na ela tut aver devla, ĉa jekh me!

⁴ Na kereha peske ņisava modla aŋi obrazis olestar, so hin upre pro ņebos, tele pre phuv abo andro paŋi telal! ⁵ Na bandoha anglal lende aŋi na lašareha len, bo me som o RAJ, tiro Del, o Del, savo žarĵinel a savo vaš le dadengere bini marel le ĉhaven andro trito the ŝtarto pokoleŋje ole dženengere, save man naŝti avri aĉhen. ⁶ Ale o paĉivalo kamiben presikavav ezera pokoleŋenge, save man kamen a dolikeren mire prikazaŋja.

⁷ Na pheneha andral o muj ĉa avke o nav le RAJESKERO, tire Devleskero, bo o RAJ marela dojekhes, ko lela le Devleskero nav hijaba andro muj!

⁸ Leper tuke pro Ŝabbat, hoj les te sentŋares! ⁹ Ŝov dživesa kereha savori tiri buĉi ¹⁰ a eftato džives hin o Ŝabbat prekal o RAJ, tiro Del. Na kereha ņisavi buĉi aŋi tu, aŋi tire ĉhave, aŋi tire ĉhaja, aŋi tire sluhi, aŋi tiro dobitkos, aŋi o cudzincos, savo dživel maŝkar tumende. ¹¹ Se o RAJ kerĉa tel o ŝov džives o ņebos the e phuv, o moros a savoro, so hin andre, a pro eftato džives peske odpoĉovinda. Vašoda o RAJ požeŋhinda o Ŝabbat a sentŋarda les.

¹² De paĉiv tira da the le dades, hoj but te džives pre phuv, so tuke dela o RAJ, tiro Del!

¹³ Na murdareha!

¹⁴ Na kereha lubipen!

¹⁵ Na ĉoreha!

¹⁶ Na svedĉineha klamiŝagoha pre aver manuŝ!

¹⁷ Tire jakha te na kamen ņiĉ, so hin avreskero; te na kamen aŋi leskero kher, aŋi leskera romŋa, aŋi leskere sluhen, aŋi leskera gorumŋa abo somaris, aŋi ņiĉ aver!”

¹⁸ Sar o manuŝa ŝunde o hromi the o zoralo hangos la trubakero a dikhle o bleski the o thuv andral o verchos, igen izdranas daratar a aĉhenas dural. ¹⁹ Akor phende le Mojžišoske: “Tu amenca vaker a amen ŝunaha. Te na vakerel amenca o Del, hoj te na meras.”

²⁰ O Mojžiš lenge odphenda: “Ma daran tumen, se o Del tumen avĵa te probalinel (skuŝinel), hoj te daran lestar a te na keren buter o bini.”

²¹ Avke o manuŝa aĉhenas dur a ĉa o Mojžiš džalas paŝ e kaĵi ĉmara, andre savi sas o Del.

Pal o oltaris

²² Palis o RAJ phenda le Mojžišoske: “Kada phen le Izraelitenge: ‘Dikhĵan, hoj tumenca vakeravas andral o ņebos. ²³ Ma keren peske ņisave avre devlen paŝ mande: aŋi rupune aŋi somnakune.

²⁴ Kereha mange la ĉhikatar oltaris a obetineha upre o labarde the smiromskere obeti, peskere bakren the dobitkos. Ker oda vŝadzik, kaj tuke phenava, hoj man te lašares, akor me avava a požeŋhina va tut. ²⁵ Te mange aĉhaveha oltaris le barendar, ma priker len. Bo te ola bara prikeraha tire sersamoha, imar na ena sentne. ²⁶ Ma dža upre ko oltaris pal o garadiĉi, bo te ada kereha, diĉhola, so tut hin tel o gada.’ ”

21

Pal o Hebrejike otroka

¹ O RAJ mek diña kale zakoni peskere manuŝenge:

² Te cineha Hebrejike otrokos, služinela tuke šov berš, ale pro eftato berš les premukeha a na mangeha vaš leske nisave love. ³ Te ke tu avla korkoro, džala tutar het korkoro, a te avla ke tu la romňaha, džala het the laha. ⁴ Ale te leskero raj leske diña romňa a laha les sas muršora the čhajora, akor odi džuvli the o čhave ačhena ole rajeske a o murš džala odarik het korkoro.

⁵ Ale te oda otrokos phenela, hoj na kamel odarik te džal het, bo peske zakamla peskere rajes a peskera romňa the le čhaven, ⁶ akor les leskero raj mušinel te anel pro than, kaj lašaren le Devles, a ode leske pro vudar abo pre zarubňa la suvaha mi premarel o kan. Avke ela leskero otrokos imar calo peskero džživipen.

⁷ Te vareko bikenela peskera čha sar otrokiňa, na džala het avke sar o muršikane otroka. ⁸ Te na ela pre dzeka peskere rajeske, savo la peske cinda, mi domukel, hoj te el cimen avri, ale našti la bikenel le cudzincenge, bo lake na dolikerđahas peskero lav. ⁹ Te la lela peskere čhaske, mušinel pašal late te kerel sar pašal peskeri čhaj. ¹⁰ Te peske oda murš lela avra romňa, našti del la ešebnona frimeder pravos pro chaben, gada the andro hados sar la dujtona. ¹¹ Te oda murš kala trin veci na dolikerela, odi džuvli šaj lestar džal het a na mušinel leske te počinel nisave love.

Pal o manušeskeru the džvirinakeru džživipen

¹² Te vareko demela varekas avke, hoj merela, mušinel tiš te merel. ¹³ Te pes oda ačhila, choc ov na kamla les te murdarel, ale o Del oda domukla, sikavava tuke than, kaj oda manuš šaj denašel. ¹⁴ Oda dženo, ko sas cholamen pre peskero pašutno a murdarda les, mušinel te merel, a choc denašla ko oltaris*, odle les odarik a mušinel the avke te merel.

¹⁵ Dojekh dženo, ko demela peskere dades abo da, mušinel te merel.

¹⁶ Oda, ko čorela varekas a palis les bikenela, abo ole manušes arakhena ke leste, mušinel te merel.

¹⁷ Dojekh, ko košela peskere dades vaj peskera da, mušinel te merel.

¹⁸ Te pes o murša maškar peste veseke dinena a jekh demela avres le bareha abo le vasteha avke, hoj na merela, ale ačhela te pašol pro hados, ¹⁹ ale palis uštela pal o hados a šaj phirela avral la pacaha, oda dženo, ko leske oda kerda, na ela vinovato. Ale mušinel leske te prepočinel vaš o časos, so našti kerel buči, the vaš oda, so leske kampela, hoj te sasol avri.

²⁰ Oda dženo, ko demela peskere otrokos abo peskera otrokiňa la pacaha avke, hoj leske takoj merela tel o vasta, mušinel te el potrestimen. ²¹ Ale te oda otrokos džživela jekh abo duj džives, leskero raj na ela potrestimen, bo sas leskero otrokos.

²² Te pes o murša maškar peste marena a demena varesava khabňa džuvla a oj našavela peskere čhavores, ale oj korkori oda predživela, oda dženo mušinel te počinel oda, so lestar mangela lakero rom – ajci, keci domukena o sudci. ²³ Ale te odi džuvli merela, o trestos ela o džživipen vaš o džživipen, ²⁴ e jakh vaš e jakh, o dand vaš o dand, o vast vaš o vast, o pindro vaš o pindro, ²⁵ o labardipen vaš o labardipen, e rana vaš e rana a e dukh vaš e dukh.

²⁶ Te vareko demela peskere otrokos abo otrokiňa pal e jakh avke, hoj les korarela, mušinel les vaš e jakh te premukel. ²⁷ A te peskere otrokoske abo otrokiňake demela avri o dand, mušinel len vaš o dand te premukel.

²⁸ Te varekas o bikos murdarela le rohenca, mušinel te el murdardo le barenca a leskero mas pes našti chal, ale oda dženo, kaskero sas o bikos, na ela vinovato. ²⁹ Ale te oda bikos angloda džalas pro manuša a o nipi dovakerenas le chulajiske, a ov les na phandla andre ohrada, a o bikos murdarela muršes vaj džuvla, mušinel te el murdardo le barenca a the o chulaj mušinel te merel. ³⁰ Ale oda dženo šaj cinel

* **21:14** Paš o oltaris les ňiko našti kerelas ňič.

avri peskero dživipen avke, hoj počinela ajci, keci pes lestar mangela. ³¹ Te o bikos murdarela varesave čhas abo čha, mušinela pes tiš te kerel pal kada zakonos. ³² Te o bikos murdarela otrokos abo otrokiña, mušinel te počinel ole dženeske, kaskero sas o otrokos, tranda (30) rupune a le bikos mušinen te murdarel le barenca.

³³ Te vareko odučharel a bo kopalinel avri chañig a na učharel la andre a perela andre o bikos abo o somaris, ³⁴ oda dženo, kaskeri hiñi e chañig, mušinel te počinel rupune ole dženeske, kaskero sas o džviros, a oda murdalo džviros ačhela leske.

³⁵ Te varesavo bikos murdarela aver dženeskere bikos, le džide bikos bikenena a o love the le murdale bikos maškar peste ulavena (rozđelinena). ³⁶ Ale te pes džanelas, hoj oda bikos angloda avke kerelas a leskero chulaj pre leste na merkinelas, mušinel vaše te počinel – o bikos vaš o bikos – a o murdalo bikos ačhela leske. ³⁷ Te vareko čorela le bikos abo bakrores a murdarela vaj bikenela les, mušinela te del pale vaš jekh bikos pandž a vaš jekh bakrore te del pale štar.

22

Zakoni pal o majetkos

¹ Te ole dženes prichudena, sar čorel, a zrañinena avke, hoj merela, oda dženo na ela vinovato vaš leskero meriben, ² ale te pes kada ačhela sar imar vidñisalola, ela vaš oda vinovato.

Oda, ko čordā, mušinel vaš oda te počinel. Te les na ela sar te počinel, mušinela te el bikemen vaš ajci love, keci monas o čorde veci. ³ Te pes ke leste arakhela o čordo džviros, či bikos, somaris vaj bakro, mušinela vaše te visarel pale duvar ajci.

⁴ Te vareko pasinela peskere dobitki a mukela len te džal te chal avri e cudzo mała abo e viñica, avke oda dženo mušinela te visarel pale peskere nekfeder ulipnastar pal e mała the viñica.

⁵ Te vareko labarela peskeri mała a odi jag predžala prekal o kraki a chudela te labol avreskeri mała, a zlabola leske o điv či pro kopi vaj pre mała, oda dženo, ko kerda odi jag, mušinela te visarel pale vaš savoro, so zlabila.

⁶ Te vareko dela aver dženeske te garuvel o rup abo aver veci a te vareko aver leske andral o kher len čorela, a te chudena ole dženes, savo čorelas ola veci, mušinela leske te visarel pale duvar ajci. ⁷ Ale te les na prichudena, ela privičimen oda dženo, kaske sas dine ola veci, anglo Del a mušinela te phenel čačipen, hoj ov na ila aver dženeskere veci. ⁸ Te hin varesavo vesekedišagos pal o barvalipen, či džal pal o gurunña, somaris, bakro, gada, abo vareso aver, pal soste sodujđžene phenena: “Oda hin miro,” akor sodujđžene mi džan anglo Del. Oda dženo, pre kaste sikavela o Del, hoj hino vinovato, mušinela te del aver dženeske duvar ajci.

⁹ Te vareko dela avre manušeske te stražinel le somaris, le bikos, le bakres, abo avre džviros, a te oda džviros murdałola, abo ela zrañimen, abo les čorena, a na ela švedkos, ¹⁰ oda manuš mušinel te lel vera anglo Del, hoj le džviros na čordā. Akor oda, kaskero sas o džviros, mušinel oda te prišel a oka manuš leske na mušinela te del pale. ¹¹ Ale te leske čačes čordā, mušinela leske vaš oda te visarel pale. ¹² Te les čačes o dzivo džviros rozčhingerda, ov len mušinel te sikavel ole dženeske, kaskere sas, hoj leske te pačal. Akor na mušinela leske te visarel pale.

¹³ Te vareko peske lela kečeñ le džviros avre manušestar a o džviros ela zrañimen abo murdałola a leskero chulaj na ela paš oda, mušinela leske te počinel ajci, keci molas. ¹⁴ Ale te pes oda ačhela akor, sar o chulaj ela paš oda, na mušinela vaš oda te počinel. Te o džviros sas dino kečeñ vaš o love, na mušinela buter te počinel le chulajiske.

Aver zakoni

¹⁵ Te varesavo murš pašlola la pačivala čhaha, savi mek na sas mangadi, mušinela la te lel romňake, a te počinel lakere dadeske vaš late. ¹⁶ Ale te la ňisar na kamela lakero dad leske te del romňake, oda murš the avke počinela ajci, keci pes počinel vaš e pačivali čhaj.

¹⁷ La čarodejňička na mukeha te dživel.

¹⁸ Te vareko pašlola le džviroha, mušinel te merel.

¹⁹ Te vareko obetinela avre devlenge a na ča le RAJESKE, mušinel te merel.

²⁰ Pro cudzincos na džaha zorales aňi na trapinena les, bo the tumen sanas cudzinci andro Egipt.

²¹ La vdova aňi le široten ma trapinen, ²² ale te oda kereha, me čačes šunava avri lengero roviben, te on vičinena pre ma. ²³ Akor miri cholí labola pre tumende avke, hoj murdarava tumen la šablaha, hoj tumare romňa ačhena vdovi a tumare čhave ena široti.

²⁴ Te deha kečeň varekas čores mire manušendar maškar tumende, ma liker tut ke leste sar užerňikos: Ma le lestar buter, ale ča ajci, keci les diňal kečeň. ²⁵ A te leha varekastar o plaštos sar e zaloha, de leske les pale, medik na zadžala o kham. ²⁶ Se les nane nič aver, ča oda jekh plaštos, saveha pes učharel. Sar šaj džal te sovel? Te ov vičinela ke mande, šunava les avri, bo som lačhejileskero.

²⁷ Ma vaker namištes pro Del a ma koš tire vodcas.

²⁸ Ma zaliker mange te del o dari peskere divostar, molatar abo olivove olejostar. Mušines mange te del peskere ešebne (perše) čhas ²⁹ a ker avke the tire bikoha the bakreha. Efta džives ela paš peskeri daj a pro ochtoto džives mange les deha.

³⁰ Aven mire manuša. Ma chan mas olestar, so o dzive džvirini rozčingerde pre maľa, ale čhiven les le rikonenge.

23

Te na previsaren o čačipen ňikaske

¹ Ma rozlidža nalačo hiros. Na pomožineha le manušeske, savo hino vinovato, oleha, hoj svedčineha falošnones.

² Ma liker tut paš aver džene, choc hine but, hoj te keres o nalačo. Sar svedčines pro sudos, ma previsar prekal lende o čačipen, ³ aňi ma zaačh tut vaš ňikaske pro sudos vaš oda, hoj hino čoro manuš.

⁴ Te arakheha tire ňeprijateliskere bikos abo somaris, mušines leske len te anel pale. ⁵ A te dikheha, hoj o somaris tire ňeprijateliskero perel tel o veci, save lidžal, ma odvisar pes lestar, ale pomožin leske les te hazdel upre.

⁶ Ma previsar o čačipen le čore manušeskero vaš leskeri veka pro sudos. ⁷ Mi el tutar dur o falošna lava. Ma murdar oles, ko nane vinovato a hino čačipnaskero, bo odsudzinava oles, ko oda kerela.

⁸ Ma de tut te prepočinel, bo oda korarel the olen, kas hin phundrade o jakha, a previsarel o lava le čačipnaskere manušengere.

⁹ Ma trapinen le cudzincos. Džanen mištes, sar pes šunel oda cudzincos, bo korkore sanas cudzinci andro Egipt.

Pal o eftato berš the Šabbat

¹⁰ Šov berš sadzineha pre tiri maľa a skideha pal late savoro ulipen, ¹¹ ale andro eftato berš pre maľa na kereha nič. Mi chan pal late tire čore manuša a mi chan o malakere džvirini oda, so ačhela pal lende. Avke ker la viňicaha the le olivakere stromenca.

¹² Šov džives ker tiri buči, ale pro eftato džives ma ker ňisavi buči, hoj peske te opočovines tu, tiro bikos the somaris, o čhavo tira služkakero the o cudzincos.

¹³ Keren savoro, so tumenge prikazindom! O nava avre devlengere ma leperen a aňi len te na šundol andral tumaro muj!

Pal o trin bare inepi

¹⁴ Trival andro berš oslavineha o inepi pre miri pačiv.

¹⁵ Dolikereha o Inepos pal o Mare bi o Droždi andro časos, so sas dino, andro čhon Abib, bo andre oda čhon avlal avri andral o Egipt. Efta dživesa chaha ola mare, avke sar tuke prikazindom.

Našti man aves te lašarel bijal e obeta.

¹⁶ Palis oslavineha o Inepos la Žatvakero, sar chudena te skidel o ešebno (peršo) ulipen peskera bučatar, so sadzindal pre maľa.

Pro agor le beršeske oslavineha o Inepos la Žatvakero*, akor sar skideha upre o ulipen.

¹⁷ Sako berš, andre kala inepi, mušinen savore tumare murša te avel anglo RAJ, tumaro Del, hoj man te lašaren.

¹⁸ Ma av te obetinel mange rateskeri obeta jekhetane le drožđengere mareha. O žiros le ineposkera obetatar na mukeha dži tosara. ¹⁹ Sako berš aneha andro Chramos le RAJESKERO, peskere Devleskero, nekfeder veci peskere ešebne ulipnastar.

La terňa kozica ma tav andre lakera dakero thud.

O RAJ lenge dovakerel a del lav

²⁰ Bičhavav angle tu le aňjelos, hoj tut te chrañinel pro drom, a te anel tut pre oda than, savo tuke pririchtindom. ²¹ Ale merkinen pre leste a šunen, so tumenge phenela. Ma vzburiñen pes pre leste, bo na odmukela tumenge, se bičhadom les mira autoritaha. ²² Ale te les šunena a kerena savoro, so tumenge phenela, akor me man marava savore tumare ñeprijatelencia a ačhavava man pre ola, ko pes ačhaven pre tumende. ²³ Se miro aňjelos džala angle tumende a lidžala tumen andre phuv le Amorejengeri, le Chetitanengeri, le Perizejengeri, le Kanaančanengeri, le Chivijengeri the le Jebusejengeri, saven zñičinava. ²⁴ Ma banduven angle lengere devla a aňi ma služinen lenge. Ma keren avke sar on! Ale mušinen te zñičinel ole modlen a te phagerel lengere sentne slupi. ²⁵ Te služinena ča le RAJESKE, peskere Devleske, me tumenge požehñinava o chaben the o paňi a o nasvaliben tumendar odlava. ²⁶ Akor andre tumari phuv aňi jekh džuvli, savi ela khabňi, na našavela peskere čhavores a ñisavi džuvli na ela bi o čhave. A dava tumenge but te dživel.

²⁷ Me kerava, hoj tumare ñeprijatela tumendar darana a ela maškar lende balamuta (zmetkos), sar pes lenca marena. Kerava, hoj pes tumendar visarena a denašena het. ²⁸ Bičhavava pre lende le sršñen, hoj te traden avri le Chivijen, Kanaančanen the le Chetitanen. ²⁹ Na tradava len avri tumendar tel jekh berš; te oda kerdomas, e phuv ulahas sar e pušta a e dzivo džvirina ode ulahas but pre tumende. ³⁰ Ale tradava len avri po sikra tumendar dži akor, medik tumen na avena buter, hoj te zalen peske odi phuv.

³¹ Tumari phuv ela le Lole Morostar dži paš o moros, kaj bešen o Filištinci† a la puštatar dži ko paňi Euftrat, bo me andre tumare vasta dav ole manušen, save ode bešen, hoj len te traden avri. ³² Ma phanden e zmluva lenca, aňi lengere devlencia.

³³ Ma domuken ole manušen te bešel andre tumari phuv, bo te oda kerena, on tumen scirdena, hoj te keren binos angle ma. Te služinena lengere devlenge, oda ela prekal tumende e pasca.

* 23:16 Oda hin o inepos Sukkot. † 23:31 O Stredozemno Moros

24

O RAJ phandel e zmluva

¹ Palis o RAJ le Mojžišoske phenda: “Aven ke ma upre pro verchos tu, o Aron, o Nadab, o Abihu the o eftavardeš (70) Izraelike vodci a dural bandona angle ma a lašarena man. ² Ča tu korkoro ke ma aveha pašeder a ňiko aver. O manuša te na aven upre pro verchos.”

³ O Mojžiš avla ko manuša a vakerelas lenge savore le RAJESKERE lava the zakoni. Savore manuša odphende jekhe hangoha: “Keraha sa, so phenda o RAJ.” ⁴ Akor o Mojžiš pisinda savore lava, so o RAJ vakerelas.

Sig tosara uštıla a paš o verchos ačhađa oltaris the dešuduj (12) sentne slupi prekal o dešuduj Izraelike kmeňi. ⁵ Palis bičhađa terne Izraeliten, hoj te anen le RAJESKE o labarde obeti a te murdaren terne biken pre smiromoskeri obeta. ⁶ Avke o Mojžiš ila jepaš ole ratestar a čhida andro čare, a aver jepašeha pokropinda o oltaris. ⁷ Palis ila o zvitkos le Devleskere zakonenca a zoraha genelas anglo manuša. On phende: “Šunaha the keraha savoro, so o RAJ phenda.”

⁸ Akor o Mojžiš ila o rat andral o čare, pokropinda le manušen a phenda: “Kada hin o rat la zmluvakero, savi o RAJ phandla tumenca, savi hiňi zathodi pre savore kala prikazaňja.”

⁹ Palis gele pro verchos o Mojžiš, o Aron, o Nadab, o Abihu the o eftavardeš (70) Izraelike vodci ¹⁰ a dikhle le Izraeloskere Devles. Tel leskere pindre sas sar te zafiriskeri dlažba, belavo sar žužo ňebos. ¹¹ O RAJ na hazdňa pro Izraelike vodci o vast, choc les dikhle. Palis chanas the pijenas.

¹² Avke o RAJ phenda le Mojžišoske: “Av ke ma pro verchos a ačh ode. Dava tuke o zakonos the o prikazaňja, so pisindom pro barune tabli, hoj te siklon.”

¹³ Avke o Mojžiš the leskero služobňikos o Jozua uštıla a o Mojžiš gela pre le Devleskero verchos. ¹⁴ A le vodcenge phenda: “Ačhen kade, medik pes na avaha pale. Ela tumenca o Aron the o Hur a te ela tumen vareso, džan pal lende.”

¹⁵ Sar o Mojžiš gela upre pro verchos, e chmara zaučharda o verchos. ¹⁶ Le RAJESKERI slava avla tele pro verchos Sinaj a šov džives les zaučharelas la chmaraha a pro eftato džives o RAJ zvičinda pro Mojžiš andral e chmara. ¹⁷ Le RAJESKERI slava pes le Izraelitenge dičholas sar e jag, so zlabarel pro agor le verchoske. ¹⁸ O Mojžiš gela andre chmara a gela upre pro verchos a sas ode saranda (40) dživesa the rača.

25

O dari prekal o Sentno Stanos

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ² “Phen le Izraelitenge, hoj prekal ma te kiden avri o dari. Prilen oda dojekhestar, ko man kamel te del korkoro pestar. ³ Kajse dari prilen: Somnakaj, rup, bronzos, ⁴ fjalovo, lolli the purpurovo vlna, sane pochtana, kozakere bala, ⁵ lolli cipa le baranostar, cipa le tuleňistar, akacijakere kašta, ⁶ olejos prekal o lampi, koreňje prekal o olejos te pomakhel the pro voňavo kađidlos, ⁷ onixoskere the aver dragane bara pro efodos the pre rašajiko žeba.

⁸ A mi keren mange o Sentno Stanos, hoj te dživav maškar tumende. ⁹ O Sentno Stanos the savore veci andre kerena pal oda planos, so tuke sikavava.”

E Archa la Zmluvakeri

¹⁰ “Le akacijakere kaštostar keren e Archa 110 centimetri džindardi, 66 centimetri buchli the 66 centimetri uči. ¹¹ Obthov la andral the avral le žuže somnakaha a pašal late ker somnakuno pasos. ¹² Kereha prekal late the štar somnakune kariki, so zachudeha pre lakere pindre: duj pre jekh sera a duj pre aver sera. ¹³ Palis kereha o družki le akacijakere kaštostar a obcirdeha len le somnakaha. ¹⁴ O družki zaispideha

andro kariki pal soduj seri, hoj pes te del te hordinel. ¹⁵ O družki ačhena andre ola kariki, našti len te lel avri. ¹⁶ Andre Archa la Zmluvakeri thoveha o duj barune tabli le prikazaŋjenca*, save tuke dava.

¹⁷ O kritos, saveha pes učharela e Archa, kereha le žuže somnakastar 110 centimetri džindardo the 66 centimetri buchlo. ¹⁸ Le žuže somnakastar kereha duje cheruben pro soduj agora pro kritos la Archake. ¹⁹ Jekh cherubos kereha pre jekh agor a dujto pre aver, a kereha len jekhetane le Archakere kritoha. ²⁰ Ole cherubenge ena rozcirdle o kridli upre a zaučharena lenca e Archa. Ena visarde le mujeha ke peste a dikhena pro kritos. ²¹ Le kritoha učhareha e Archa a thoveha andre o barune tabli†, save tuke dava. ²² Ode man tuha arakhava a le kritostar maškar o cherubi tuke dava mire prikazaŋja prekal o Izraeliti.”

O skamind prekal o sentna mare

²³ “Kereha o skamind le akacijakere kaštestar 88 centimetri džindardo, 44 centimetri buchlo the 66 centimetri učo. ²⁴ Obthoveha les le žuže somnakaha a pašal leste kereha somnakuno pasos ²⁵ a pašal o skamind kereha lišta buchli sar e burňik a pre late o somnakuno pasos. ²⁶ Pre late kereha štar somnakune kariki, save prithoveha ko rohi paš leskere štar pindre. ²⁷ Pašes paš e lišta ena o kariki, andre save pes thovena o družki, hoj pes te del te hordinel o skamind. ²⁸ O družki kereha le akacijakere kaštestar a obcirdeha len le somnakaha. ²⁹ A mek kereha le žuže somnakastar o tañira, o kuča, o čarore the o džbani pre moľakeri obeta. ³⁰ Pre oda skamind thovena o sentno maro, hoj furt te el angle mande.”

O somnakuno momelaris

³¹ “Kereha somnakuno momelaris le žuže somnakastar. Calo momelaris mušinel te el avrimardo jekhe kotorestar: o maškaruno kotor, o podstavcos, o rameni, the o kvitki le pučikenca. ³² Pro momelaris ker šov rameni. O rameni avena avri le maškarune kotorestar, trin pal jekh sera a trin pal aver sera. ³³ Pro ešebno (peršo) ramenos ela kerde trin kvitki le pučikenca le mandlendar; pro dujto ramenos tiš ela kerde trin kvitki le pučikenca le mandlendar. Kavke ela kerdo pre savore šov rameni, so aven avri le maškarune kotorestar. ³⁴ Pro maškaruno kotor ela kerde štar kučora, so dičhon sar kvitki le pučikenca le mandlendar. ³⁵ Jekh pučikos ela tel o ešebna duj rameni maškaral, kaj pes zachudel o rameni, a avke ela the tel e dujto para the trito para. ³⁶ O momelaris le ramenca the le kvitkenca mušinel te el kerdo jekhe kotorestar le žuže somnakastar.

³⁷ Pro momelaris ker eŋta lampi. O lampi thoveha avke, hoj te švicinen anglo momelaris. ³⁸ Ker paš leste the o silavis prekal o momelariskere knoti the cikne lopatki le žuže somnakastar. ³⁹ O momelaris the savoro, so kampil paš leste, ker tranda the pandž (35) kilendar‡ le žuže somnakastar. ⁴⁰ Merkin pre oda, hoj te el kerdo sa pal oda planos, so tuke sikadom pro verchos.”

26

O lepedi prekal o Sentno Stanos

¹ “O Sentno Stanos kereha le deše lepedendar, so ena kerde le sane pochtanendar la fjalova, loľa the purpurova vlnatar, pre save o majstros šukares sivela le cheruben. ² Dojekh lepeda ela dešuduj (12) metri džindardi a duj metri buchli. Avke ena kerde savore lepedi. ³ Pandž lepedi ena zaside jekhetane a aver pandž tiš. Avke lendar ena duj bare lepedi. ⁴ Pro agor jekha bara lepedake prisiveha fjalova kariki. Kada kereha the pre jekh agor pre dujto bari lepeda. ⁵ Siveha penda (50) kariki pro agor

* 25:16 E Hebrejiko čhib: o Svedectvo † 25:21 E Hebrejiko čhib: o Svedectvo ‡ 25:39 Oda hin jekh talentos.

jekha lepedake the pro agor dujta lepedake avke, hoj o kariki te en jekh angle aver. ⁶ Ker penda somnakune čati, savenca sphandeha o bare lepedi avke, hoj o Stanos ela jekh.

⁷ O Stanos upral zaučhareha la lepedaha, so ela kerdi la kozakere balendar. Kajse lepedi kereha dešujekh (11) ⁸ a dojekh ela dešutrin (13) metri džindardi a duj (2) metri buchli. ⁹ Palis ole lepedendar zasiveha pandž jekhetane a aver šov tiš zasiveha jekhetane, avke lendar ena duj bare lepedi. Sar zaučhareha o Stanos, šovto lepeda anglo Stanos prethoveha pro jepaš. ¹⁰ Siveha penda (50) kariki pro agor jekha bara lepedake, a aver penda siveha pro agor dujta bara lepedake. ¹¹ Ker penda bronzune čati; o čati thov andro kariki a lenca prichudeha ke peste o lepedi. ¹² Oda so ačhela buter la dujta bara lepedatar, mi el figimen pre paluňi sera le Sentno Stanoskeri. ¹³ E Sentno Stanoskeri lepeda ela jekh laktos* buchleder sar o Sentno Stanos a ačhela te figinel pal soduj seri a avke zaučharela calo Sentno Stanos.

¹⁴ Ker aver duj lepedi, hoj pes lenca o Stanos te učarel andre. Ešebno (peršo) kereha la loľa sfarbimen baranoskera cipatar a upral late ela e lepeda le tuleňoskera cipatar.”

O rami prekal o Sentno Stanos

¹⁵ “Kereha o rami le akacijakere kaštostar prekal o Sentno Stanos. ¹⁶ Dojekh ramos ela 4 metri džindardo a 66 centimetri buchlo. ¹⁷ Kereha duj jednaka kaštune rameni, so hine zachudle jekhetane le maškarune kaštorenci. Pre savore rami ena kala rameni. ¹⁸ Ker biš (20) rami prekal e južno sera. ¹⁹ Prekal ole biš rami ker saranda (40) rupune podstavci – duj tel dojekh ramos prekal leskere duj pindre. ²⁰ The prekal e severno sera ker biš rami ²¹ the saranda rupune podstavci – duj tel dojekh ramos. ²² Kereha šov rami prekal e paluňi sera pro zapados ²³ a paš oda kereha mek duj rami pro rohi pre paluňi sera. ²⁴ Mušinen te el prehandle andre peste le karikenca telunestar dži upre. Kavke len kereha a thoveha pro soduj rohi. ²⁵ Savore rami pre paluňi sera ena ochto a ena thode pro dešušov (16) rupune podstavci – duj tel dojekh ramos.

²⁶ Le akacijakere kaštostar kereha o druki prekal o Sentno Stanos: pandž pre severno sera, ²⁷ pandž pre južno sera a pandž pre zapadno paluňi sera. ²⁸ Maškaruno drukos predžala prekal o maškar le ramenge a oda jekhe Stanoskere agorestar dži ke aver. ²⁹ O rami obcirdeha le somnakaha a kereha upre somnakune kariki, andre save pes thovena o druki, so ena tiš obcircle le somnakaha.

³⁰ O Sentno Stanos kereha pal oda planos, so tuke sikadom pro verchos.”

O veci andro Sentno Stanos

³¹ “Kereha the o pochtan la fjalova the loľa the purpurova vlnatar, pre save o majstros šukares sivela le cheruben. ³² Figneha les pro štar somnakune slupi le akacijakere kaštostar. The o hačiki upre ela somnakune. O slupi ačhena pro štar rupune podstavci ³³ a o pochtan figin pro hačiki, hoj te rozulavel o Sentno Than le Neksentneder Thanestar a pal leste thoveha e Zmluvakeri Archa le duje barune tablenca. ³⁴ E Archa zaučhareha lakere kritoha. ³⁵ Anglo Neksentneder Than thoveha o skamind pre severno sera a o momelaris pre južno sera.

³⁶ Anglo than, sar pes džala andro Stanos, kereha o pochtan la fjalova, loľa the purpurova vlnatar a upre siveha šukar veci. ³⁷ Hoj te figines oda pochtan, kereha pandž slupi le akacijakere kaštostar a obcirdeha len le somnakaha a kereha upre the o hačiki le somnakastar. Kereha prekal o slupi pandž podstavci le bronzostar.”

* **26:13** Oda hin 55 centimetri.

27

O oltaris pro labarde obeti

¹ “Palis kereha le akacijakere kaštestar oltaris. Mušinel te el kerdo andre kocka 2,2 metri džindardo the 2,2 metri buchlo a 1,3 metros učo. ² Upral pal leskere štar agora kereha po jekh rohos, ajse sar hin le biken. Kala rohi the o oltaris ela kerdo jekhe kotorestar a obthoven calo oltaris le bronzoha. ³ Ker the bare čare pro prachos, lopati, cikne čare, vidli the cikne lopatki pro angara. Savoro sersamos ker le bronzostar. ⁴ Kereha bronzuňi rošta a pre lakere rohi prithoven štar bronzune kariki. ⁵ E rošta thoveha andral tel e obruba maškar o oltaris. ⁶ Prekal o oltaris ker o družki le akacijakere kaštestar a obcirde len le bronzoha. ⁷ O družki pes zaispidela andro kariki, so ena pal soduj seri pro oltaris, hoj pes te prehordinel. ⁸ Ker les le deskendar sar phundrađi truhla, avke sar tuke sikadom pro verchos.”

Le Sentne Stanoskeri dvora

⁹ “Ker e dvora pašal o Sentno Stanos. Pre južno dvorakeri sera ker o lepedi le sane pochtanestar; jekh sera mi el džindardi saranda the štar (44) metri ¹⁰ le biš (20) slupenca pro biš bronzune podstavci. O hačiki the o maškarune tički ko slupi mi en le rupunestar. ¹¹ Avke the pre severno sera ena biš slupi pro biš bronzune podstavci. O hačiki the o tički ko slupi mi en le rupostar.

¹² Pre zapadno dvorakeri sera ena o lepedi bišuduj (22) metri džindarde a deš slupi pro deš podstavci. ¹³ E angluňi dvora pro vichodos ela tiš bišuduj metri buchli. ¹⁴⁻¹⁵ Pro soduj vudareskere seri thoven o lepedi 6,6 metri džindarde pro trin slupi a pro trin podstavci.

¹⁶ O vudar ela le zavesendar, save ena džindarde eňa metri a ena kerde le sane pochtanestar, so ela šukares avrisido la belava, fjalova the loľa vlnaha, a ena figimen pro štar slupi a pro štar podstavci. ¹⁷ Savoro slupi pašal e dvora mušinen te el zaphandle ke peste le rupune tičkenca. Lengere hačiki mušinen te el le rupostar a o podstavci le bronzostar. ¹⁸ E dvora mi el 44 metri džindardi, 22 metri buchli the 2,2 metri uči. Ola lepedi ena kerde le sane pochtanestar a o podstavci le bronzostar. ¹⁹ Savoro aver sersamos pre služba andro Sentno Stanos the o cilore prekal o Stanos the prekal e dvora, ena le bronzostar.”

O olejos andro momelaris

²⁰ “Prikazin le Izraelitenge, hoj tuke te anen nekfeder olivovo olejos pro momelaris, hoj furt te labol o svetlos. ²¹ O Aron the leskere čhave mušinen te merkinel, hoj odi lampa furt te labol andro Stanos anglo pochtan, so hino angle Archa. Ode anglo RAJ mušinel te el labardo o momelaris calo rat dži tosara. Kada prikazis mušinen te doľikerel o Izraeliti the lengere potomki pro furt.”

28

O rašajike gada

¹ “Prikazin, hoj le Izraelitendar te aven angle ma tiro phral o Aron the leskere čhave: o Nadab, Abihu, Eleazar the o Itamar, bo kamav, hoj mange te služinen sar rašaja. ² Le Aronoske kereha sentno ruchos, hoj te el urdo andro šukariben the andre pačiv. ³ Vičin savoro krajčiren, saven diňom godaveripen a phen lenge, hoj te siven le Aronoske rašajiko ruchos, hoj mange te služinel sar rašaj. ⁴ Mi siven ajse ruchi: E rašajiko žeba andre brekh, so ela phandli le nekbaredere rašajenge pašal o jilo, o efodos, o ruchos, o sido teluno gad, o turbanos the o sirimos. Kala gada kerena le Aronoske the leskere čhavage, hoj mange te služinen sar rašaja. ⁵ Sa ela kerdo la belava, fjalova the loľa vlnatar, le somnakune thaveha the le sane pochtanestar.”

O efodos

⁶ “O efodos mi siven la belava, fjalova the loľa vlnatar, le somnakune thaveha the le sane pochtanestar. ⁷ Kerela pes upre duj kotora, so pes zachudena pro vali a spojina pes le efodoskere uprune kotorenc. ⁸ O sirimos, saveha pes phandela o efodos pašal o per, mušinel te el sido la fjalova, loľa the purpurova vlnatar, le somnakune thaveha the le sane pochtanestar.

⁹ Leha duj onixoskere bara a randeja upre o nava le Jakoboskere čhavengere: ¹⁰ šov nava pre jekh bar a aver šov nava pro dujto bar šoroja, avke sar ulile. ¹¹ Kereha oda sar o majstros, savo randel avri o pečatidlos pro bara. Avke randeja avri pro soduj bara o nava le Jakoboskere čhavengere a palis len thoveha andro somnakune ramici. ¹² Palis prichudeha pro efodos pro phike o bara, so leperena le Izraeloskere čhaven. O Aron len hordinela pre peskere phike anglo RAJ, hoj len te leperel. ¹³ Kereha mek duj somnakune ramici ¹⁴ the duj lancici le žuže somnakastar. Kereha len sar prephandle špargi a prichudeha len pro ramici.”

E rašajiko žeba

¹⁵ “Sar o majstros kereha e žeba andre brekh, so ela phandli le nekbaredere rašaske pašal o jilo. Ola žebaha rodela avri oda, so o Del kamel. Kereha la la belava, fjalova the loľa vlnatar, le somnakune thaveha the le sane pochtanestar. ¹⁶ Mušinel te el prethodo duvar andre kocka, džindardo the buchlo 22 centimetri. ¹⁷ Pre late thoveha andro štar šori dragane bara: andro ešebno (peršo) o rubinos, topasis, the smaragdos; ¹⁸ andro dujto malachitos, zafiris, the diamantos; ¹⁹ andro trito opalos, achatos, the ametistos; ²⁰ andro štarto chrizolitos, onixos the jaspisos. Thov len andro somnakune ramici. ²¹ Pre ola dešuduj (12) bara ena avrirandle o nava le Jakoboskere dešuduje čhavengere. Pre dojekh bar mušinel te el avrirandlo jekh kmeňoskero nav avke, sar pes kerel o pečatidlos.

²² Pre žeba kereha lancici le žuže somnakastar prephandle sar špargi. ²³ Mek kereha duj somnakune kariki a prisiveha len pre leskere duj uprune rohi ²⁴ a soduj somnakune špargi prichudeha ke ola kariki. ²⁵ Pro vali prichudeha o somnakune špargi pro somnakune ramici a avke len prichudeha anglunestar pro efodos. ²⁶ Ker duj somnakune kariki a prichude len andral pro soduj telune rohi la žebake paš o efodos. ²⁷ Ker mek duj somnakune kariki a prichude len pro anglune agora le efodoske ode, kaj hino zasido o efodos upral o sirimos. ²⁸ O kariki pre žeba prichude ko efodoskere kariki la belava špargaha avke, hoj te el upreder le sirimostar a te na pes e žeba čhalavel.

²⁹ Sar o Aron džala andro Neksentneder Than, urela pre peste kadi žeba, pre savi ena avrirandle o nava le Jakoboskere čhavengere. Akor me, o RAJ, mange furt leperava pre mire manuša. ³⁰ Andre žeba thovena o sentna losi, o Urim the o Tummim, hoj te el le Aronoske paš o jilo, sar avela anglo RAJ andro Neksentneder Than. Avke o Aron furt hordinela e rašajiko žeba, hoj pes te dodžanel miri voľa prekal o Izraeliti.”

O plaštos

³¹ “Ko efodos ker plaštos a mi el calo la fjalova vlnatar. ³² Pro plaštos ela maškaral avrimuklo than pro šero, so ela sido zorale thaveha, hoj pes te na rozparinel. ³³ Pre teluno agor siveha granatoskere phaba la fjalova, loľa the purpurova vlnatar a maškar lende cikne somnakune zvončeki. ³⁴ Avke pes čerinena o phaba le zvončekenca pašal teluno agor le plaštoske. ³⁵ O Aron les urela, sar kerela e rašajiko služba. Sar avela anglo RAJ pro Sentna Than, abo sar džala avri, šundola lengero hangos pro značeňe, hoj na merela.”

E čelenka

³⁶ “Le žuže somnakastar ker somnakuñi čelenka a rande andre o lava, avke sar pes kerel o pečatidlos: ‘Sentno le RAJESKE.’ ³⁷ Prichudeha la la belava špargaha pre angļuñi sera pro turbanos. ³⁸ E čelenka, so ela le Aronoste pro šero, sikavela, hoj ov lel pre peste e vina vaš o obeti, so namištes obetinena o Izraeliti. Avke me, o RAJ, prilava le Izraelitengere obeti.

³⁹ Siv leskero teluno ruchos the turbanos le loke pochtanestar a ker the farebno sirimos.”

O telune gada

⁴⁰ “Siv lenge o telune ruchi, o čapki the o sirimi, hoj le Aronoskere čhave te en urde andro šukariben the andre pačiv. ⁴¹ Uri andre kala gada le Aron the leskere čhaven. Pomakh len, sentňar len a ačhav len sar rašajen, hoj mange te služinen.

⁴² Siv lenge telune gada, hoj len te učharen le perestar dži ko čanga, hoj te na dičhol lengero langipen. ⁴³ O Aron the leskere čhave hordinena o telune gada, sar džana andro Sentno Stanos abo sar džana ko oltaris the andro Neksentneder Than, hoj oleha te na keren binos a te na meren.”

Kada ela prikazis prekal o Aron the leskere potomki pro furt.

29*Sar te sentňaren le rašajen*

¹ “Sar pomakhena rašajenge le Aron the leskere čhaven, hoj mange te služinen, leha sastes terne bikos the duje bakren bi e chiba. ² Le sane arestar kereha vajkeci mare bi o droždi le olivove olejoha the vajkeci bi o olejos; ker the sane marikla, so pomakheha le olejoha. ³ Ola mare thoveha andro košaris a an len angle mande, sar obetineha le bikos the duje bakren. ⁴ Palis an le Aron the leskere čhaven anglo vudar le Sentne Stanoskero a obthov (omor) len le pañeha. ⁵ Uri pro Aron o teluno ruchos the o plaštos a upral uri o efodos the e rašajiko žeba. Palis phand pašal leste o efodoskero sirimos. ⁶ Pro šero leske thov o turbanos a upral prichude e sentno somnakuñi čelenka. ⁷ Palis le o olejos, čhor leske pro šero a pomakh les. ⁸ An the leskere čhaven a uri lenge o telune ruchi. ⁹ Palis phand o sirimos pašal o Aron the pašal leskere čhave a pro šero lenge thov o čapki. Lengero rašajipen ačhela pro furt.

Aleha sentňareha le Aron the leskere čhaven andre služba.

¹⁰ An terne bikos anglo Sentno Stanos a o Aron the leskere čhave mi thoven o vasta pre leskero šero. ¹¹ Murdareha les anglo RAJ paš o vudar, sar pes džal andro Sentno Stanos. ¹² Ole bikostar le sikra rat a pomakh le angušteha le oltariskere rohi. Čhiv avri o rat, so ačhela, paš o oltariskero zaklados. ¹³ Palis le savoro žiros, so učharel leskere androne kotora, o nekfeder kotor la pečinkatar the soduj ľadvini lengere žiroha, a kada savoro labar pro oltaris. ¹⁴ O mas, e cipa the o goja labar avri le taboristar. Kadi hiñi e obeta vaš o binos.

¹⁵ Palis le jekhe bakres a o Aron the leskere čhave mi thoven pre leskero šero o vasta. ¹⁶ Murdar les a pokropin le rateha pašal calo oltaris. ¹⁷ Le bakres rozčhinger pro kotora, obthov (omor) leskere androne kotora the o pindre a thov oda paš ola aver kotora the paš o šero. ¹⁸ Akor cale bakres labar pro oltaris. Oda hin e labardi obeta prekal o RAJ, e lači saga, e obeta kerdī la jagaha prekal o RAJ.

¹⁹ Palis leha le dujte bakres a o Aron the leskere čhave mi thoven peskere vasta pre leskero šero. ²⁰ Murdar les, le sikra rat a pomakh leha le Aronoskero čačo (pravo) kan ode, kaj pes thovel o čeña. Avke ker the leskere čhvenge. Pomakh lenge the o anguš pre čačo vast the pro pindro. Oda rat, so ačhela, pokropin pašal calo oltaris. ²¹ Palis le oda rat, so hino pro oltaris, the o olejos a pokropin le Aron the leskere čhaven the lengere ruchi. Kavke ela o Aron a leskere čhave sentňarde lengere ruchenca.

²² Avke le o žiros le bakrestar, o žirošno chvostos, o žiros so zaučharel leskere andrune kotora, o nekfeder kotor la pečinkatar, soduj ladvini le žiroha the e čači čang. Kada ela o bakroro pro sentnariben. ²³ Palis andral o košaris le marenca bi o droždi, so hino thodo anglo RAJ, le maro bi o olejos, the maro le olejoha the sane marikla. ²⁴ De oda maro le Aronoske the leskere čhavenge andro vasta. On oda mi hazden upre, hoj te sikaven, hoj oda hin sentnardo prekal o RAJ. ²⁵ Palis le lendar oda daros a labar pro oltaris la labarda obetaha sar voňavo obeta le RAJESKE. Kadi ela obeta kerdi la jagaha prekal o RAJ. ²⁶ Palis hazde upre o bakreskero kolin, so sas obetimen pre le Aronoskero sentnariben, hoj te sikaves, hoj oda mas hino sentnardo prekal o RAJ. Kada kotor ela dino tuke.

²⁷ O kolin, so hino hazdlo upre, the e čang, so hiňi diňi pre obeta, sentnar. Ola kotora le bakrestar ena sentnarde prekal o Aron the prekal leskere čhave. ²⁸ Oda hino miro prikazis: O kolin the e čang furt ela o kotor le Aronoske the leskere čhavenge, sar mire Izraelike manuša anena o chabeneskere obeti. Oda hino daros le manuendar mange, le RAJESKE.

²⁹ Le Aronoskere rucha mi prelen leskere čhave pal leste, hoj andre lende te en pomakhle the sentnarde andre rašajiko služba. ³⁰ Oda čhavo, savo pal leste prelela e rašajiko služba a avela andro Sentno Stanos te služinel andro Neksentneder Than, mušinel efa dživesa oda ruchos pre peste te urel.

³¹ Palis le ole bakres pro sentnariben le rašajen ke služba, a tav leskero mas pro sentno than. ³² Oda mas the o mare andral o košaris chana o Aron the leskere čhave anglo vudar le Sentne Stanoskero. ³³ On mi chan oda, so sas obetimen vaš lengero odmukliben, sar sas sentnarde the ačhade andre rašajiko služba. Ńiko aver našti chal ole chabenastar, ča o rašaja, bo hino sentno. ³⁴ A te ole masestar abo le marestar ačhela dži tosara, labar oda pre jag. Našti pes oda chal, bo hino sentno.

³⁵ Le Aronoha the leskere čhavenca ker sa avke, sar tuke prikazindom. Efa dživesa pes sentnarena o rašaja. ³⁶ Sako džives, o manuša mušinen te anel terne bikos sar obeta vaš o binos. O oltaris obžužareha avke, hoj upre aneħa e obeta vaš o binos a pomakheħa les, hoj te el sentno. ³⁷ Efa dživesa obžužareħa o oltaris, hoj les te sentnares. Avke ela o oltaris neksentneder. Savoro, so pes lestar chudela, ela sentno.

E sakodživeseskeri obeta

³⁸ Sako džives obetineħa pro oltaris duje jekhberšeskere bakroren: ³⁹ jekhes tosara a dujtones rači. ⁴⁰ Paš o ešebno (peršo) bakro prithov kilos sano aro, zmišimen litra olivove olejoha a rozchiv litra mol sar molakeri obeta. ⁴¹ Dujte bakrores obetineħa rači – avke sar the e tosaraskeri obeta – la molaha the le areħa mišimen le olejoha, so ela šukar saga: e obeta kerdi la jagaha prekal o RAJ.

⁴² Kadi labardi obeta anena sako džives paš o Sentno Stanoskero vudar anglo RAJ. Kerena oda pokoleňje pro pokoleňje. Ode man zdžava mire manušenca a ode vakerava tuħa. ⁴³ Ode man arakhava le Izraelitenca a oda than ela sentno mira slavatar.

⁴⁴ Sentnarava o Sentno Stanos the o oltaris, a sentnarava le Aron the leskere čhaven, hoj mange te služinen sar rašaja. ⁴⁵ Me bešava maškar o Izraeliti a avava lengero Del. ⁴⁶ A sprindžarena, hoj me som o RAJ lengero Del, savo len ilom avri andral o Egipt, hoj te bešav maškar lende. Me som o RAJ, lengero Del.

30

O kadidloskero oltaris

¹ Palis kerena oltaris le akacijakere kaštostar prekal e kadidloskeri obeta. ² Mušinel te el kerdo andre kocka, 45 centimetri* džindardo the buchlo, a učo 90 centimetri.

* 30:2 Oda hin jekh laktos.

Ela les pro štar agora po jekh rohos, ajse sar hin le biken, so ena jekhe kotorestar le oltariha. ³ Calo oltaris obthov le žuže somnakaha a pašal leste ker somnakuno pasos. ⁴ Pal soduj seri prichude o somnakune kariki tel o pasos avke, hoj prekal o kariki te predžan o družki, hoj pes te del te hordinel. ⁵ O družki ker le akacijakere kaštostar a obcirdeha len le somnakaha. ⁶ O oltaris thov angle lepeda, so hiñi angle zmluvakeri Archa. Ode man tuha arakhava.

⁷ Sako tosara, sar o Aron džala te pririchtinel o lampi, labarela pre leste o voňavo kadidlos. ⁸ O Aron les labarela pale the ke račate, sar džala te zalabarel e jag andro lampi. Kadi voňavo obeta anena furt anglo RAJ pal savore tumare pokoleñja. ⁹ Na obetinena upre aver kadidlos, añi ñisavi labardi abo chabeneskeri obeta, a añi na čoreha avri e molakeri obeta pre leste. ¹⁰ Jekhvar andro berš o Aron obžušarela o oltaris avke, hoj pokropinela o štar rohi le džviroskere rateha, so sas obetimen vaš o bini. Kada kerela sako berš, pal savore tumare pokoleñja. Kada oltaris ela neksentneder prekal o RAJ.”

O love prekal o Neksentneder Than

¹¹ Palis o RAJ phenda le Mojžišoske: ¹² “Sar zgeneha savore Izraeliten, hoj te džanes, keci hine, akor dojekh manuš pes mušinel te cinel avri anglo RAJ, hoj te na en marde le Devlestar, sar len zgeneha. ¹³ Dojekh, ko ela zgendo, mušinel te del jepaš šeklos† sar obeta, so hiñi hazdli upre prekal o RAJ. O love kempel te važinel pal oda, sar pes važinel andro Sentno Stanos. ¹⁴ O murša, kaske hin biš (20) berš a buter, ena zgende, a mušinen te del le RAJESKE kadi obeta. ¹⁵ O barvalo manuš na počinela buter, añi o čoro frimeder, sar anena odi obeta prekal o RAJ. ¹⁶ Kala love kide avri le Izraelitendar a de pre služba andro Sentno Stanos. Me mange pre lende leperava, sar anena e obeta, so anel o smirom le RAJEHA.”

E bronzuñi nadoba

¹⁷ O RAJ phenda le Mojžišoske: ¹⁸ “Ker e bari bronzuñi nadoba pro thoviben (moripen), so ačhela pro bronzuno podstavcos. Thov les maškar o Sentno Stanos the oltaris a čhiv andre pañi. ¹⁹ O Aron the leskere čhave ode thovena o vasta the o pindre. ²⁰ Sar džana andro Sentno Stanos, mušinen pes te thovel le pañeha, hoj te na meren. Avke kerena, the sar džana ko oltaris te kerel e služba, hoj te keren e labardi obeta prekal o RAJ. ²¹ Mušinen te thovel peske o vasta the o pindre, hoj te na meren. Kada ela prekal o Aron the prekal leskere potomki prikazis pro furt, pokoleñje pro pokoleñje.”

O sentno olejos pro pomakhlipen

²² O RAJ mek phenda le Mojžišoske: ²³ “Le nekfeder voňavo koreñje, le šov kili sañi mirha, trin kili voňavo škorica, trin kili voňavo trstina ²⁴ the šov kili kassia – savoro važin avke, sar pes važinel andro Sentno Stanos. Zmišin oda le štar litri olivove olejoha ²⁵ a avke kereha sentno olejos pro pomakhlipen – oda ela zmišimen voňavo parfumos, avke sar kerel o olejkaris. Oda ela sentno olejos pro pomakhlipen. ²⁶ Pomakheha leha o Sentno Stanos the e Zmluvakeri Archa, ²⁷ o skamind leskere sersamoha, o momelaris leskere sersamoha, o kadidloskero oltaris, ²⁸ o oltaris pro labarde obeti leskere sersamoha, the e nadoba lakere podstavcoha. ²⁹ Sentñareha len a ena sentne. Sa, so pes lendar chudela, ela sentno.

³⁰ Palis le Aron the leskere čhaven pomakheha a sentñareha, hoj mange te služinen sar rašaja. ³¹ Le Izraelitenge vaker: ‘Kada olejos ela pro sentno pomakhlipen prekal miri služba pro furt. ³² Našti les čoren avri pre chocsavo dženo a ole koreñjendar na kerena ñisavo aver olejos. Hino sentno a ačhela furt prekal tumende sentno. ³³ Te

† 30:13 Oda hin jekh ruðuñi minca.

vareko kerela ole koreňendar ajso olejos, abo pomakhlahas leha varekas, ko nane rašaj, oda manuš ela avritradlo mire manušendar.’ ”

O kadidlos

³⁴ O RAJ phenda le Mojžišoske: “Le ole voňave koreňendar jednakones ajci živica, onixos, galbanos the žužo kadidlos. ³⁵ Olestar ker voňavo kadidlos, ajso sar kerel o olejkaris a zmišin le loneha, hoj te el žužo the sentno. ³⁶ Oda koreňje pučineha pro churdo praškos a sikra olestar thov angle Archa andro Sentno Stanos, kaj man tuha arakhava. Oda ela tumenge neksentneder. ³⁷ O kadidlos, so kavke pririchtineha ole koreňendar, našti pririchtines prekal peste, bo oda ela sentno prekal o RAJ. ³⁸ Te vareko peske kerdahas ajso kadidlos, sar saga prekal peste, ela avritradlo mire manušendar.”

31

O Becaleel the Oholiab

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ² “Dikh, andral o kmeňos Juda kidňom mange avri le Becaleel, saveske hino dad o Uri a papus o Chur. ³ Pherardom les mire Duchoha a diňom les prindžaripen, achaluvipen the godaveripen pre dojekh buči, ⁴ hoj te gondolinel avri o plani sar te kerel o veci le somnakastar, le rupunestar the le bronzostar ⁵ a hoj te oprikerel o dragane bara a te zathovel len andro somnakaj the rup, te čingerel avri o kašta a te kerel dojekh majstroskeri buči. ⁶ Paš leste diňom le Oholiab, le Achisamachoskere čhas andral o kmeňos Dan. A savore majstren diňom e godi, hoj te keren savoro avke, sar tuke prikazindom: ⁷ O Sentno Stanos, e Zmluvakeri Archa the lakero kritos, the o aver veci andro Stanos, ⁸ o skamind leskere sersamoha, o momelaris le žuže somnakastar leskere sersamoha, o kadidloskero oltaris, ⁹ o oltaris pro labarde obeti leskere sersamoha, e bari bronzuňi nadoba le podstavcoha, ¹⁰ o sane ruchi pre le rašajengeri služba prekal o Aron the leskere čhave, ¹¹ o olejos pro pomakhlipen the o voňavo kadidlos prekal o Neksentneder Than. Savoro mi keren avke, sar tuke prikazindom.”

Pal o Šabbat

¹² O RAJ phenda le Mojžišoske, ¹³ hoj te phenel le Izraelitenge: “Dolikeren o Šabbat, bo oda hin sar znađeňje maškar mande the tumende pro furt, hoj te džanen, hoj me, o RAJ, tumen sentňarav.

¹⁴ Dolikeren o Šabbat, bo hino sentno! Ko les na sentňarela, mušinel te merel a dojekh, ko andre oda džives kerela buči, mi el avritradlo peskere manušendar. ¹⁵ Šov džives hin pre oda, hoj te keren buči, ale eftato hin le RAJESKERO sentno džives, hoj te odpočovinen. Dojekh, ko andre oda džives kerela buči, mušinel te merel! ¹⁶ O Izraeliti andre dojekh pokoleňje mi dolikeren o Šabbat sar zmluva pro furt. ¹⁷ Kada ela o znađeňja maškar mande the mire manuša pro furt, bo o RAJ tel o šov dživesa kerdá o ňebos the e phuv, ale eftato džives preačhila te kerel a odpočovinelas.”

¹⁸ Sar o RAJ dovakerda le Mojžišoha pro verchos Sinaj, diňa leske o Svedectvoskere tabli – o duj barune tabli, pre save o Del pisinda o prikazaňja peskere angušteha.

32

E somnakuňi gurumňori

¹ Sar o nipi dikhle, hoj o Mojžiš hino but časos pro verchos a na avel tele, avle ko Aron a phende leske: “Av, ker amenge devlen, save džana angle amende. Bo na džanas, so pes ačhila le Mojžišoha, ole muršeha, savo amen ligenda avri andral o Egipt.”

² O Aron lenge odphenda: “Len tele tumare romñijendar, čhavendar the čhajendar o somnakune čeña pal o kana a anen mange.” ³ Avke dojekh manuš iľa andral o kana o somnakune čeña a ande le Aronoske. ⁴ Ov lendar oda iľa, roztađa a čhorda avri somnakuňa gurumňora. O manuša phende: “Ó, Izrael, kada hino tiro del, savo tut iľa avri andral o Egipt!”

⁵ Sar oda o Aron dikhľa, ačhađa angle somnakuňi gurumňi oltaris a phenda: “Tajsa ela inepos pre pačiv le RAJESKE!” ⁶ Pre aver džives sig tosara uštife a ande o labarde the smiromskere obeti. O manuša beše, chanas a pijenas; palis uštife a khelenas džungales the bi e ladž jekh avreha.

⁷ O RAJ phenda le Mojžišoske: “Sigo dža pale tele! Bo tire manuša, saven ligendaľ avri andral o Egipt, kerde baro nalačhipen angle Ma. ⁸ Igen sig odgele pal o drom, savo lenge sikađom. Kerde peske modla gurumňora! Bandon angle late, ande lake obeti a vičinde: ‘Ó, Izrael, kada hin tumaro del, savo tumen iľa avri andral o Egipt!’”

⁹ O RAJ mek phenda le Mojžišoske: “Dikhľom, hoj kale manuša hine zoralejleskere, bo na kamen te šunel. ¹⁰ Akana muk man. Mi el avričhordĩ pre lende miri choli, hoj len te zničinav. Palis tutar kerava baro narodos!”

¹¹ Ale o Mojžiš mangelas le RAJES, peskere Devles, a phenda: “RAJEJA, soske sal choľamen pre tire manuša, saven ilal avri andral o Egipt tira bara zoraha the bare vasteha? ¹² Te ada kereha, palis o Egiptana vakerena, hoj len ča ligendaľ avri, hoj te murdares len pro verchi a te khoses tele pal e phuv. Mangav tut, ma av choľamen pre tire manuša. Čerin tiro gondolišagos a ma de pre lende e bibach. ¹³ Leper tuke pre tire služobňika Abraham, Izak the Jakob*. Bo diňal len la veraha lav: ‘Kerava tumendar baro narodos ajci, keci hin o čercheňa pro ňebos, a cali kadi phuv dava tumare čhavage, hoj pro furt te el tumari.’” ¹⁴ Avke o RAJ pes rozgondolinda a na diňa e bibach pre lende, sar kamelas.

¹⁵ O Mojžiš geľa tele pal o verchos a andro vasta lidžalas duj barune tabli, pre save sas pisimen o prikazaňja pal jekh sera the pal aver. ¹⁶ O Del korkoro kerđa o tabli a randa avri pre lende o prikazaňja peskere vasteha.

¹⁷ Sar o Jozua šunda le manušengeri bari vika, phenda le Mojžišoske: “Andro taboris hin maribnaskero vriskišagos.”

¹⁸ O Mojžiš odphenda:
 “Oda nane vriskišagos sar pal o ňerindipen (vitaztvo),
 aňi o vriskišagos olengero ko prekhelde (prehrajinde);
 me šunav o gilavipnaskero hangos.”

¹⁹ Sar o Mojžiš avľa pašeder paš o taboris a dikhľa la somnakuňa gurumňora the le manušen sar khelen, choľisalila, čhida o tabli tele a phagerđa len paš o verchos. ²⁰ Palis iľa la gurumňora, sava peske kerde, zlabarda la andre jag a rozmarda pro prachos. Palis oda prachos čhida andro paňi a diňa te pijel le Izraelitenge.

²¹ O Mojžiš phenda le Aronoske: “So tuke kerde kala manuša, hoj len ligendaľ andre ajso baro binos?”

²² “Te na el choľamen miro raj!” odphenda o Aron. “Se tu prindžares kale manušen, hoj sig džan andro nalačhipen. ²³ On mange phende: ‘Ker amenge devles, savo džala angle amende. Se na džanas, so pes ačila le Mojžišoha, le muršeha, savo amen iľa avri andral o Egipt.’” ²⁴ Me lenge odphedom: ‘Kas hin somnakaj, mi lel tele pal peste a mi anel mange. Sar ande, me les roztađom andre jag a avľa avri olestar kadi gurumňori.’”

²⁵ O Mojžiš dikhľa, hoj o Aron domukľa le manušenge te kerel, so on kamenas a kerenas, hoj lengere ňeprijaťeľa lendar te asan. ²⁶ Avke o Mojžiš ačila andre

* **32:13** E Hebrejiko čhib: Izrael

taboriskeri brana a zvičinda: “Dojekh, ko hino pre le Devleskeri sera, aven ke ma!” A savore Leviti gele te ačhel pašal leste.

²⁷ Ov lenge phenda: “Kavke vakerel o RAJ, o Del le Izraeloskero: ‘Dojekh pašal peste mi phandel e šabla. Predžan prekal o taboris jekha branatar dži ke aver a dojekh mi murdarel peskere phrales, prijatelis the susedas.’ ” ²⁸ O Leviti avke kerde, sar lenge prikazinda o Mojžiš a oda džives mule vaj 3 000 murša. ²⁹ Palis o Mojžiš phenda: “Adadžives pes sentnardan andre služba le RAJESKERI, bo dojekh murdarđa peskere čhas the phrales. Vašoda o RAJ adadžives tumen požehninda.”

O Mojžiš pes privakerel vaš o Izraeliti

³⁰ Pre aver džives o Mojžiš phenda le manušenge: “Kerdan baro binos anglo RAJ, ale akana džav pale pro verchos te mangel le RAJES, hoj tumenge te odmukel o binos.”

³¹ Avke o Mojžiš geľa pale ko RAJ a phenda leske: “Ó, Devla, kala manuša kerde baro binos, bo kerde peske somnakune devles. ³² Mangav tut, odmuk lengero binos. Te na, ta akor khos man avri andral tiro zvitkos, so pisinehas.”

³³ Ale o RAJ leske phenda: “Andral miro zvitkos khosava avri oles, ko kerel binos angle Ma. ³⁴ Tu akana dža a lidža le manušen pre oda than, pal savo tuke phendom. Miro aňjelos džala angle tu. Ale avela oda časos, sar len marava vaš lengere bini.”

³⁵ Avke o RAJ bičhađa nasvaliben pro manuša, bo ispidenas pro Aron, hoj lenge te kerel la somnakuňa gurumňora.

33

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: “Dža het pal kada than le manušenca, saven ilal avri andral o Egipt, a dža andre odi phuv, pal savi la veraha phendom, hoj dava le Abrahamoske, Izakoske the le Jakoboske, akor sar phendom: ‘Dava la tire potomkenge.’ ² Bičhavava angle tu le aňjelos a tradava odarik le Kanaančanen, le Amorejen, le Chetitanen, le Perizejen, le Chivijen the le Jebusejen. ³ Aveha andre phuv, kaj čuľal o thud the o medos. Ale me na džava tumenca, bo san zacata a na kamen te šunel. Te tumenca gelomas, šaj tumen zničindomas le dromeħa.”

⁴⁻⁵ Palis o RAJ phenda le Mojžišoske: “Phen le Izraelitenge: ‘San zoralejilengere! Te gelomas tumenca ča sikra, mušindomas tumen te zničinel. Akana thoven tele pal tumende o šukariben a dikħava, so tumenca kerava.’ ” Sar o manuša šunde oda zoralo vakeriben, ačhile smutne a ňiko pre peste na ila ňisavo šukariben.

⁶ Vašoda, sar o Izraeliti omukle o verchos Choreb, imar na hordinenas pre peste ňisavo šukariben.

O stanos, kaj pes zdžanas le RAJEHA

⁷ O Mojžiš ila o stanos a ačhađa les dureder le taboristar. Diňa leske nav “O stanos, kaj pes zdžana le RAJEHA”. Te vareko rodelas le RAJES, džalas avri andral o taboris andre oda stanos. ⁸ A sar o Mojžiš džalas andre oda stanos, savore manuša uštile. Dojekh ačhelas angle peskero stanoskero vudar a dikħenas pro Mojžiš, medik na geľa andro stanos. ⁹ Sar o Mojžiš geľa andro stanos, o chmarakero slupos avľa tele a ačhelas paš o stanoskero vudar, medik o RAJ vakerelas le Mojžišoha. ¹⁰ Sar o manuša dikħenas, hoj o chmarakero slupos paš o stanoskero vudar, bandonas dži ke phuv, dojekh anglo peskero stanos. ¹¹ O RAJ vakerelas le Mojžišoha, muj-mujeha, avke sar vareko vakerel le prijateliħa. Palis pes visarda pale andro taboris. Ale leskero terno sluħas o Jozua, le Nunoskero čhavo, ačhelas andro stanos.

O Mojžiš the le RAJESKERI slava

¹² O Mojžiš phenda le RAJESKE: “Tu mange phendal: ‘Lidža kale manušen,’ ale na phendal mange, kas manca bičhaveħa. Phendal mange: ‘Prindžarav tut mištes a sal mange pre dzeka.’ ¹³ Te som tuke pre dzeka, ta de mange te džanel tire droma, hoj

tut buter te prindžarav a te avav tuke furt pre dzeka. Leper tuke, hoj kala nipi hine tire manuša.”

¹⁴ O RAJ phendā: “Me korkoro džava tumenca a dava tut odpočinkos.”

¹⁵ O Mojžiš leske odphendā: “Te tu korkoro na aveha amenca, akor amen aňi ma bičhav het pal kada than. ¹⁶ Bo sar šaj sprindžarav, hoj me the kala manuša sam tuke pre dzeka, te na pal oda, hoj aveha amenca? Aleha, hoj sal amenca, me the tire manuša avaha aver savore narodendar pre phuv.”

¹⁷ Avke o RAJ phendā le Mojžišoske: “Me kerava the oda, so mandar mangehas, vašoda bo sal mange pre dzeka a prindžarav tut pal o nav.”

¹⁸ Ale ov odphendā: “Sikav mange tiri slava.”

¹⁹ O RAJ leske odphendā: “Sikavava tuke savoro miro lačhipen a phenava angle tu miro nav, o RAJ. Sikavava miro jileskeriben, kaske kamav, a presikavava miro lačhejileskeriben, kaske kamav. ²⁰ Našti dikhes miro muj, bo ņiko, ko man dikhela, našti ačhel te dživel.”

²¹ Palis leske o RAJ phendā: “Kade hin than paš mande, kaj šaj ačhes pre skala.

²² Sar odarik predžava mira slavaha, thovava tut andre skalakeri škara a sar odarik predžava, zagaruvava tut mira burňikaha. ²³ A sar odlava e burňik, dikheha ča miro dumo, ale miro muj ņiko našti dikhel.”

34

O Mojžiš pale pro verchos Sinaj

¹ O RAJ phendā le Mojžišoske: “Ker duj barune tabli, ajse sar sas ešebnovar (peršovar). Me pre lende pisinava pale ola lava, so sas pre ešebna tabli, so len phaglal. ² Av pririchtimen! Tosara aveha upre pro agor le verchoske Sinaj a ode ačh angle mande. ³ ņiko tuha te na džal aňi pes te na sikavel pre oda calo verchos. Aňi o bakre, aňi o dobitkos pes anglo verchos našti pasinen.”

⁴ Palis o Mojžiš kerda duj barune tabli, ajse sar sas ešebnovar. Sig tosara uštila, andro vasta ila soduj tabli a geľa pro verchos Sinaj, avke sar leske prikazinda o RAJ. ⁵ O RAJ avla tele andre chmara, ačhila paš o Mojžiš pro verchos a phendā peskero sentno nav – o RAJ. ⁶ O RAJ pregeľa anglal o Mojžiš a vičinelas: “Me som o RAJ, o RAJ o Del, savo hino lačhejileskero, kamibnaskero, kovlejileskero, pherdo le jileskeribnaha the verno. ⁷ Me presikavav e milost le ezerenge a odmukav o nalačhipena, o vzburi the o bini, no the avke potrestinav dojekh binos: Vaš le dadengere bini marav lengere čhaven dži andro trito the štarto pokoleňje.”

⁸ Akor o Mojžiš sig bandila dži ke phuv a lašarelas le RAJES. ⁹ Vakerelas: “RAJEJA, te arakhlom pačiv andre tire jakha, mangav tut, av amenca! Kala manuša hine zacata a na šunen, ale odmuk amenge amare bini the nalačhipena a prile amen sar tire manušen.”

O RAJ phandel pale e zmluva

¹⁰ O RAJ leske odphendā: “Akana phandava tumenca zmluva. Angle tire manuša kerava bare veci, so mek šoha (ňikda) na dikhle aver narodi pal cali phuv. Savore manuša dikhena save bare veci me, o RAJ, šaj kerav, bo kerava prekal tu vareso igen baro. ¹¹ Te dolikereha kala zakoni, so tuke dav adadžives, tradava angle tu le Amorejen, le Kanaančanen, le Chetitanen, le Perizejen, le Chivijen the le Jebusejen. ¹² Merkin pre oda, hoj te na phandes zmluva ole narodenca andre phuv, kaj džaha, hoj te na ačhen prekal tu sar pasca. ¹³ Vašoda čiveha tele lengere oltara, phagereha lengere sentne slupi the čineha avri o slupi la modlake Ašerake. ¹⁴ Ma lašar ņisave avre devles, bo me o RAJ som žarľivo Del, savo na zľidžava, hoj lašarena avre devles.

¹⁵ Añi na phandeha zmluva ole manušenca andre odi phuv, bo te on lašarena peskere devlen a obetinena lenge, vičinena ke odi obeta the tut, a šaj tut scirden, hoj te chas olestar. ¹⁶ Palis tire čhave peske ilehas romñijen ole narodendar, save len scirdlehas pal peste a na ulehas mange buter verne, bo lašardehas lengere devlen.

¹⁷ Ma ker tuke devlen le trastestar a ma lašar len.

¹⁸ Doliker o Inepos pal o Mare Bi o Droždi. Avke sar tuke prikazindom, cha epta dživesa ola mare andro čhon Abib, bo andre oda čhon avlal avri andral o Egipt.

¹⁹ Dojekh ešebno muršoro the samcos, savo ulola tumare stadostar the dobitkostar, hino miro. ²⁰ Ešebne somaris cineha avri avke, hoj deha bakrores. Te les na cineha avri, phageha leske e meñ. Dojekh tire ešebne muršores mušines te cinel avri.

Ńiko pes te na sikavel angle ma bi o daros.

²¹ Šov dživesa kereha buči, ale eftato džives tuke odpočovineha la bučatar – the akor sar orineha a sar kideha e žatva.

²² Doliker o Inepos la Žatvakero* a pro agor le beršeske oslavineha o Inepos la Žatvakero†, sar skideha upre pal e mała o ulipen peskera bučatar. ²³ Savore tumare murša trival andro berš mušinen te avel angle ma, anglo RAJ Adonaj, o Del le Izraeloskero, hoj man te lašaren. ²⁴ Me tradava avri anglal tu le naroden a kerava, hoj tut ela bareder phuv, vašoda ņiko imar na kamela tiri phuv, sar trival andro berš aveha upre te lašarel le RAJES, tire Devles.

²⁵ Ma obetin mange rateskeri obeta jekhetane le droždengere mareha. Ńič le Patradakere obetatar na mukeha dži tosara.

²⁶ Savore nekfeder veci tire ešebne ulipnastar aneha andro Chramos le RAJESKERO, tire Devleskero.

La terňa kozica ma tav andre lakera dakero thud.”

²⁷ Palis o RAJ phenda le Mojžišoske: “Pisin tuke kala lava, bo pal kala lava phandlom e zmluva tuha the le Izraelitena.” ²⁸ O Mojžiš sas ode le RAJEHA saranda (40) dživesa the saranda rača, so na chała maro aňi na piła paňi. Pro barune tabli pisinda la zmluvakere lava – o Deš Prikazaňja.

O Mojžiš džal tele pal o verchos

²⁹ Sar o Mojžiš džalas tele pal o verchos Sinaj, sas leste andro vasta o duj barune tabli. Pal oda, sar vakerelas le RAJEHA, leskero muj švicinelas, ale ov oda na džanelas. ³⁰ Sar o Aron a savore Izraeliti dikhle, hoj le Mojžišoskero muj švicinel, daranas te džal paš leste. ³¹ Ale sar o Mojžiš len vičinda, avle ke leste o Aron the savore vodci le manušengere. Sar lenca vakerelas, ³² gele paš leste the okla aver Izraeliti a o Mojžiš lenge diňa savore prikazaňja, so leske o RAJ prikazinda pro verchos Sinaj.

³³ Sar o Mojžiš preačila te vakerel, thoda peske o khosno pro muj. ³⁴ Kecivar o Mojžiš džalas anglo RAJ, hoj leha te vakerel, lelas pal o muj o khosno a sar džalas odarik avri, pale les thovelas. Palis phenelas le Izraelitenge sa, so leske sas prikazimen. ³⁵ Sar on dikhle pro Mojžišoskero muj, hoj leske e cipa pro muj švicinel, thoda o Mojžiš pro muj o khosno, medik na gela pale te vakerel le RAJEHA.

35

Pal o Šabbat

¹ Akor o Mojžiš vičinda savore Izraeliten a phenda lenge: “O RAJ prikazinda, hoj te dolikeren kada: ² Šov dživesa kerena tumari buči, ale eftato džives – o Šabbat – ela tumen sentno džives le odpočinkoskero, so hino oddino le RAJESKE. Dojekh, ko

* 34:22 E Hebrejiko čhib: o Inepos le Kurkengero † 34:22 Oda hin o Inepos le Stankengero.

oda džives kerela varesavi buči, mušinel te merel. ³ Pro Šabbat andre nisavo kher ma podlabaren aňi e jag.”

O dari prekal o Sentno Stanos

⁴ O Mojžiš lenge mek phenda: “O RAJ prikazinda the oda: ⁵ Dojekh, ko kamel, mi anel le RAJESKE obeta: o somnakaj, o rup, o bronzos, ⁶ e fjalovo, lolí the purpurovo vlna, o sane pochtana, o kozakere bala, ⁷ e lolí sfarbimen cipa le baranostar, e cipa le tuleňistar, o akacijakere kašta, ⁸ olejos prekal o lampi, o koreňje pro olejos te pomakhel the pro voňavo kadídlos, ⁹ onixoskere the aver dragane bara pro efodos the pre rašajiko žeba pre brekh.

¹⁰ Dojekh tumendar, ko džanel kala veci te kerel, mi avel a mi kerel savoro, so o RAJ prikazinda: ¹¹ O Sentno Stanos, leskere lepedi, o čati, o rami, o tički, o slupi, o podstavci, ¹² e Zmluvakeri Archa, lakere družki the kritos, o andruno pochtan, ¹³ o skamind leskere sersamoha the družkenca the o sentne mare, ¹⁴ o momelaris, so del o svetlos andro Stanos, peskere sersamoha, o lampi the lengere oleja, ¹⁵ o kadídloskero oltaris leskere družkenca, o olejos pro pomakhlípen, o voňavo kadídlos, e lepeda paš o Stanoskero vudar, ¹⁶ o oltaris pro labarde obeti leskera bronzuňa roštaha, družkenca the savore sersamoha, e bronzuňi nadoba le podstavcoha, ¹⁷ o lepedi prekal e dvora le slupenca the podstavcenca; e lepeda prekal e dvorakeri brana, ¹⁸ o cilore prekal o Stanos the dvora, the lengere lani; ¹⁹ o side ruchi prekal e služba andro Sentno Than, the o sentne ruchi prekal o rašaj Aron the leskere čhave andre rašajiko služba.”

²⁰ Palis savore manuša odgele le Mojžišostar. ²¹ A dojekh, ko jilestar kada kamla te kerel, anelas obetno daros le RAJESKE pro Sentno Stanos the savoro, so kampelas pre služba andre the pro rašajengere ruchi. ²² Avenas ode o murša the o džuvľa a denas jilestar o naramki, kružki, angrusa, lancici the aver somnakune veci. Dojekh, ko kamelas te obetinel le RAJESKE somnakaj, anenas les. ²³ Dojekh, kas sas, anelas e fjalovo, lolí the purpurovo vlna, sane pochtana, kozakere bala, lolí sfarbimen cipa le baranostar the cipa le tuleňistar. ²⁴ Ko kamelas te anel rup abo bronzos, anelas oda sar obeta le RAJESKE. Dojekh, kas sas akacijakere kašta a delas pes lenca te kerel, anelas len. ²⁵ The savore džuvľa, save džanenas te kerel le lanostar, anenas e fjalovo, lolí the purpurovo vlna, the sano pochtan. ²⁶ A o džuvľa, save džanenas te kerel o gada la kozakere balendar, jilestar oda kerenas. ²⁷ O vodci anenas onixoskere bara the aver dragane bara pro efodos the prekal e rašajiko žeba pre brekh, ²⁸ olejos prekal o lampi, the o koreňje pro voňavo kadídlos the pro olejos te pomakhel. ²⁹ Savore Izraeliti ko kamenas, či murš vaj džuvľi, anenas le jilestar o daros le RAJESKE, hoj pes te kerel savoro, so o RAJ lenge prikazinda prekal o Mojžiš.

Pal o Becaleel the Oholiab

³⁰ Palis o Mojžiš phenda le Izraelitenge: “Dikh, andral o kmeňos Juda kidňom mange avri le Becaleel, saveske sas dad o Uri a papus o Chur. ³¹ O Del les pherarda peskera zoraha a diňa les prindžaripen, achaluvipen the godaveripen pre dojekh buči, ³² hoj te kerel šukar neve veci le somnakastar, le rupostar the le bronzostar; ³³ hoj te oprikerel o dragane bara a len te thovel andro somnakaj the rup; a hoj te čhingerel avri o kašta a te kerel dojekh majstroskeri buči. ³⁴ O Del diňa godí les the le Oholiab, le Achisamachoskere čhas andral o kmeňos Dan, hoj te sikaven avren te kerel e buči. ³⁵ Pherarda len la godaha, hoj te keren dojekh buči le trasteha the le lanoha, a hoj te siven la fjalova, lolá the purpurova vlnaha the le sane pochtaneha. Džanenas te kerel the e buči pro strojos, pre savo pes kerel o pochtana. On džanen te kerel savori buči the o plani pro Sentno Stanos.”

36

¹ “O Becaleel, Oholiab the savore murša, saven o RAJ diña godi the achaluvipen, hoj te džanen te kerel o veci pre služba andro Sentno Stanos, mi keren e buči ča avke, sar prikazinda o RAJ.”

O manuša anen o dari prekal o Stanos

² Palis o Mojžiš vičinda le Becaleel, Oholiab the kale muršen, saven o RAJ diña godi a save kamenas te kerel odi buči. ³ On le Mojžišostar preile savore dari, so o Izraeliti anenas, hoj te keren o Sentno Stanos. A sako tosara o Izraeliti dureder anenas le Mojžišoske o dari. ⁴ Avke savore majstri, save kerenas paš o Sentno Stanos, preačhile te kerel, avenas dojekh ko Mojžiš ⁵ a phenenas leske: “O manuša anen buter dari, sar kempel pre kadi buči, so o RAJ prikazinda te kerel.” ⁶ Akor o Mojžiš prikazinda, hoj te phenen andro taboris: “Imar aňi murš aňi džuvli te na anel o dari prekal o Sentno Stanos.” Avke o manuša preačhile te anel o dari, ⁷ bo oda, so ande, sas buter, sar kempelas pre cali buči.

Pal e buči andro Sentno Stanos

⁸ Savore murša, save džanenas te kerel e buči pro Sentno Stanos, kerenas les le deše lepedendar. Ola lepedi sas side la fjalova, loľa the purpurova vlnatar a sas upre side o cherubi. ⁹ Dojekh lepeda sas dešuduj (12) metri džindardi the duj (2) metri buchli. Avke sas kerde savore lepedi. ¹⁰ On pandž lepedi zasivenas jekhetane paš peste a avke kerde the avre pandženca. Avke lendar sas duj bare lepedi. ¹¹ Pro agor le pandžte pochtaneske kerde kariki la fjalova vlnatar. Kada kerde the pre jekh agor pre dujto bari lepeda. ¹² Kerde penda (50) kariki pre dojekh agor la lepedake a aver penda pre aver lepeda avke, hoj o kariki sas jekh angle aver. ¹³ Kerde the penda somnakune čati, savenca prichudle o lepedi avke, hoj sthode ola duj stanoskere kotora andre jekh.

¹⁴ O Stanos upral zaučharde la lepedaha, so sas kerdı la kozakere balendar. Kajse lepedi kerde dešujekh (11). ¹⁵ Dojekh lepeda sas dešutrin (13) metri džindardi a duj (2) metri buchli. ¹⁶ Pandž lepedi zaside jekhetane a the aver šov zaside jekhetane, avke sas lendar duj bare lepedi. ¹⁷ Penda (50) kariki kerde pro agor la posledna lepedake, so sas zaside le pandž lepedendar, a aver penda kerde pre aver lepeda, so sas zaside le šov lepedendar. ¹⁸ Kerde the penda bronzune čati, a prichudenas lenca o lepedi jekhetane. ¹⁹ Palis kerde aver duj lepedi: jekh la baranoskera cipatar sfarbimen pro loles a aver le tuleňoskera cipatar.

²⁰ Prekal o Sentno Stanos kerde the o rami le akacijakere kaštostar. ²¹ Dojekh ramos sas 4 metri džindardo a 66 centimetri buchlo. ²² Kerde duj jednaka kaštune rameni, so sas zachudle jekhetane le maškarune kaštorenca. Pre savore rami sas kala rameni. ²³ Kerde biš (20) rami a thode len pre južno sera. ²⁴ Prekal ola rami kerde saranda (40) rupune podstavci. Duj tel sako ramos prekal leskere duj pindre. ²⁵ Prekal e severno sera kerde tiš biš rami ²⁶ the saranda (40) rupune podstavci – duj tel sako ramos. ²⁷ Prekal e paluňi sera pro zapados kerde šov rami ²⁸ a duj rami, so pes thode andro soduj rohi pre paluňi sera. ²⁹ Soduj rami sas sthode andre peste le karikenca telunestar dži upre. Kavke kerde le ramenca pro soduj rohi. ³⁰ Pre paluňi sera sas ochto rami a sas thode pro dešušov (16) rupune podstavci – duj tel dojekh ramos.

³¹ Le akacijakere kaštostar kerde o druki prekal o Sentno Stanos: pandž prekal o rami pre severno sera, ³² pandž pre južno sera a pandž pre zapadno paluňi sera. ³³ Maškaruno drukos kerde avke, hoj predžalas prekal o maškar le ramenge a oda jekhe Stanoskere agorestar dži ke aver. ³⁴ Le somnakaha obcirdle o rami a kerenas upre somnakune kariki, andre save thovenas o druki, so sas tiš obcirdle le somnakaha.

³⁵ Mek kerde the o pochtan la fjalova, loła the purpurova vlnatar the sane side pochtanestar a o majstros siđa avri cheruben pro pochtan. ³⁶ Kerde štar slupi le akacijakere kaštestar a obcirdle len le somnakaha. O hačiki upre sas tiš somnakune. Roztađa prekal lende štar rupune podstavci. ³⁷ Prekal o vudar le Sentne Stanoskero, kerde farebno lepeda la fjalova, loła the purpurova vlnatar the sane side pochtanestar, ³⁸ a paše pandž slupi le hačikenca. Lengere uprune kriti the o maškarune družki sas le somnakastar a o pandž rupune podstavci le bronzostar.

37

E Zmluvakeri Archa

¹ O Becaleel kerđa e Archa la Zmluvakeri le akacijakere kaštestar, 110 centimetri džindardi a 66 centimetri buchli the uči. ² Andral the avral la obthoda le žuže somnakaha a pašal late kerđa somnakuno pasos. ³ Kerđa prekal late the štar somnakune kariki pre lakere pindre: duj pre jekh sera a aver pre aver sera. ⁴ Palis kerđa o družki le akacijakere kaštestar a obcirdla len le somnakaha. ⁵ Ola družki zaispidla andro kariki pal soduj seri, hoj pes te del te hordinel.

⁶ Upruno kritos, soha pes učarelas e Archa, kerđa le žuže somnakastar a sas 110 centimetri džindardo the 66 centimetri buchlo. ⁷ Kerđa the duje cheruben le žuže somnakastar a thoda len pro soduj agora pro kritos la Archake. ⁸ Jekhe cherubos thoda pre jekh agor a avres pre aver agora a kerđa len jekhetane le uprune Archakere kritoha. ⁹ Le cheruben sas rozcirdle o kridli upre avke, hoj zaučharenas lenca e Archa. Le mujenca sas visarde ke peste a dikhenas pro kritos.

O skamind prekal o sentne mare

¹⁰ O skamind kerđa le akacijakere kaštestar a sas 88 centimetri džindardo, 44 centimetri buchlo the 66 centimetri učo. ¹¹ Obcirdla les le žuže somnakaha a pašal leste kerđa somnakuno pasos, ¹² pašal leste mek kerđa lišta buchli sar e burňik a pre late somnakuno pasos. ¹³ Pre oda pasos kerđa štar somnakune kariki, save prithoda ko rohi paš leskere štar pindre. ¹⁴ Pašes paš e lišta sas o kariki, andre save thovenas o družki, hoj pes te del te hordinel o skamind. ¹⁵ Ola družki kerđa le akacijakere kaštestar a obcirdla len le somnakaha. ¹⁶ A mek kerđa le žuže somnakastar veci pro skamind: o taňira, o kuča, o čarore the o džbani pre moľakeri obeta.

O somnakuno momelaris

¹⁷ Kerđa somnakuno momelaris le žuže somnakastar. Calo momelaris sas kerdo jekhe kotorestar: o maškaruno kotor, o podstavcos, o rameni, the o kvitki le pučikenca. ¹⁸ Pro momelaris kerđa šov rameni. O rameni avenas avri le maškarune kotorestar, trin pal jekh sera a trin pal aver sera. ¹⁹ Pro ešebno (peršo) ramenos sas kerde trin kvitki le pučikenca le mandlendar; the pro dujto ramenos sas kerde trin kvitki le pučikenca le mandlendar. Kavke sas kerdo pre savore šov rameni, so avenas avri le maškarune kotorestar. ²⁰ Pro maškaruno kotor sas kerde štar kalichi, so dičhonas sar kvitki le pučikenca le mandlendar. ²¹ Jekh kvitka sas tel o ešebne duj rameni, kaj avenas avri le maškarune kotorestar, dujto kvitka sas tel o dujte rameni a trito kvitka tel o trite rameni. ²² O momelaris le ramenca, le kvitkenca the pučikenca sas avrikerdo jekhe kotorestar le žuže somnakastar.

²³ Pro momelaris kerđa ehta lampi a paš leste o silavis prekal o momelariskere knoti the cikne lopatki le žuže somnakastar. ²⁴ O momelaris the savoro, so kampil paš leste, kerđa tranda the pandž (35) kilendar le žuže somnakastar.

O kadidloskero oltaris

²⁵ Le akacijakere kaštestar kerđa kadidloskero oltaris le štare rohenca, so sas jekhe kotorestar le oltariha. Sas kerdo andre kocka, 45 centimetri džindardo, 45 centimetri

buchlo a 90 centimetri učo. ²⁶ Obcirdla o oltaris le somnakaha, the leskere seri the o rohi a pašal leste kerda somnakuno pasos. ²⁷ Prichudla upre duj somnakune kariki tel o pasos pal soduj seri. Avke, hoj prekal ola kariki te predžan o družki, hoj les te hordinen than thanestar. ²⁸ O družki kerda le akacijakere kaštestar a obcirdla len le somnakaha.

²⁹ Pašal zmišinda sentno olejos pro pomakhlipen a kerda žužo voňavo kadidlos le voňave koreňendar, avke sar kerel o olejkaris o parfumos.

38

O oltaris pro labarde obeti

¹ Pašal le akacijakere kaštestar kerda oltaris pro labarde obeti. Sas kerdo andre kocka 2,2 metri džindardo the buchlo a sas 1,3 metros učo. ² Upral pre leskere rohi kerda aver štar rohi, ajse sar hin le biken. O rohi the o oltaris sas jekhe kotorestar a sas obthodo le bronzoha. ³ Kerda the savoro sersamos paš o oltaris le bronzostar: o bare čare prekal o prachos, o lopati, cikne čare, vidli the cikne lopatki pro angara. ⁴ Kerda bronzuňi rošta a thoda la andral tel e obruba maškar o oltaris. ⁵ Pašal lakere rohi kerda štar bronzune kariki, hoj o družki pes te del te thovel andre. ⁶ O družki kerda le akacijakere kaštestar a obcirdla len le bronzoha. ⁷ O družki zaispidla andro kariki pal soduj seri le oltariske, hoj pes te prehordinel. Kerda o oltaris le deskendar sar phundradi truhla. ⁸ Ila o gendali le džuvlendar, save služinenas paš o vudar andro Sentno Stanos, a lengere bronzostar kerda e bari nadoba le podstavcenca.

E dvora pašal o Sentno Stanos

⁹ Kerda e dvora pašal o Sentno Stanos. Pre južno dvorakeri sera kerda lepedi le sane pochtanestar; jekh sera sas džindardi saranda the štar (44) metri ¹⁰ le biš (20) slupenca pro biš bronzune podstavci. O hačiki the o maškarune tički ko slupi sas le rupunestar. ¹¹ Avke the pre severno sera sas biš slupi pro biš bronzune podstavci. O hačiki the o maškarune tički ko slupi sas le rupostar.

¹² Pre zapadno dvorakeri sera sas o lepedi bišduj (22) metri džindarde the deš slupi pro deš podstavci. O hačiki the o maškarune tički ko slupi sas le rupostar. ¹³ E angluňi dvora pro vichodos sas tiš bišduj metri buchli ¹⁴ Pre jekh sera paš o vudar sas o lepedi 6,6 metri džindarde a sas pro trin slupi a pro trin podstavci. ¹⁵ Avke the pre aver sera paš o vudar sas o lepedi 6,6 metri džindarde, a sas pro trin slupi pro trin podstavci. ¹⁶ Savore lepedi pašal e dvora sas kerde le sane pochtanestar. ¹⁷ O podstavci tel o slupi sas le bronzostar a o hačiki, uprone kriti the o tički ko slupi sas le rupostar. Savore avrone the androne slupi sas zaphandle ke peste le rupune tičkenca.

¹⁸ E lepeda pro vudar sas kerdi le sane side pochtanestar la belava, fjalova the loľa vlnatar. Sas džindardi eňa metri a uči duj metri, ajse sar o lepedi pre dvora. ¹⁹ E lepeda sas thodi pro štar bronzune slupi, so sas pro štar bronzune podstavci. O hačiki, uprone kriti the o maškarune družki sas obthode le rupoha. ²⁰ Savore cilore, so sas zamarde andre phuv pašal o Stanos the e dvora, sas le bronzostar.

O veci pro Stanos

²¹ Kade hin pisimen o somnakaj, o rup the o bronzos, so kampelas prekal o Sentno Stanos, so o Mojžiš prikazinda, hoj te keren o Leviti. Lidžalas len o Itamar, o čhavo le rašaskero le Aronoskero. ²² O Becaleel, saveske sas dađ o Uri a papus o Chur andral o kmeňos Juda, kerda sa, so o RAJ prikazinda le Mojžišoske. ²³ Sas leha o Oholiab, le Achisamachoskero čhavo andral o kmeňos Dan. Ov sas majstros andre peskeri buči a džanelas šukares te sivel avri o sane pochtana la fjalova, loľa the purpurova

vlnaha. ²⁴ Savoro somnakaj, so sas dino le RAJESKE prekal o Sentno Stanos, sas 1 tona pal oda, sar pes važinel andro Sentno Stanos.

²⁵ Sar sas zgende o manuša, o rup, so dine, sas 3,43 toni pal e vaha andro Sentno Stanos. ²⁶ Dojekh, ko sas zgendo, počinelas jekh minca: jepaš šeklos. Sas zgende 603 550 murša, kaske sas buter sar biš (20) berš. ²⁷ Le 3,4 toni rupoha kerde o šel (100) podstavci prekal o Sentno Stanos the pochtan. Jekh podstavcos važinelas 34 kili. ²⁸ Okle 30 kilendar o Becaleel kerđa o hačiki, kriti the maškarune tički prekal o slupi.

²⁹ O bronzos, so ande le RAJESKE, sas 2,425 toni*. ³⁰ Lestar kerđa o podstavci prekal o Stanoskero vudar, o oltaris, e rošta the le oltariskero sersamos, ³¹ o podstavci prekal o slupi pašal e dvora the paš e brana, the savore cilore.

39

Le rašaskere ruchi

¹ Le Aronoske kerde sentne ruchi la fjalova, loľa the purpurova vlnatar. Avke kerde the sentne ruchi pre rašaskeri služba andro Sentno Stanos, avke sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

O efodos

² O efodos kerde le somnakastar, la fjalova, loľa the purpurova vlnatar the le sane pochtanestar. ³ Le somnakastar kerde sane bláchi a strihinde len pro thava, hoj lenca te prephanden o fjalova, lole the purpurova vlni the o sano pochtan. ⁴ Kerde upre duj kotora, so pes zachudenas pro vali a spojinenas pes le efodoskere uprune kotorenca. ⁵ O sido sirimos le efodoskero, sas tiš kerdo le somnakastar, la fjalova, loľa the purpurova vlnatar the sane pochtanestar, avke sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

⁶ Palis oprikerde o bara le onixostar, thode andro somnakune obrubi a randle avri pro bara o nava le Jakoboskere čhavengere, avke sar pes kerel o pečatídlos. ⁷ Palis len prichudenas pro efodos sar o bara, so leperena le Izraeloskere čhaven, avke sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

E rašajiko žeba

⁸ Avke sar o efodos, kerde the e žeba pre brekh – phandli le nekbaredere rašajenge pašal o jilo – la fjalova, loľa the purpurova vlnatar the le sane pochtanestar. ⁹ Sas kocka a sas prethodo pro duvar, bišuduj (22) centimetri džindardo the buchlo. ¹⁰ Sas andre štar šori dragane bara: andro ešebno (peršo) šoros sas o rubinos, topasis, the smaragdos; ¹¹ andro dujto sas malachitos, zafiris, the diamantos; ¹² andro trito opalos, achatos, the ametistos; ¹³ a andro štarto sas chrizolitos, onixos, the jaspisos. O bara sas thode andro somnakune ramici. ¹⁴ Pre ola dešuduj (12) dragane bara sas o nava le Jakoboskere dešuduje čhavengere. Pre dojekh bar sas avrirandlo jekh kmeňoskero nav avke, sar pes kerel o pečatídlos.

¹⁵ Pre žeba sas kerde lancici le žuže somnakastar prephandle sar špargi. ¹⁶ On kerde the duj somnakune kocki a duj somnakune kariki. Soduj kariki priside pro uprune rohi la žebake. ¹⁷ O somnakune špargi prichudenas ke ola kariki pro agor la žebake ¹⁸ a pro vali prichudenas o špargi pro somnakune ramici a avke len prichudenas anglunestar pro efodos. ¹⁹ Kerde duj somnakune kariki a priside len andral ko soduj telune rohi le efodoske. ²⁰ Mek kerde the duj somnakune kariki a prichudle len telunestar pro anglune agora le efodoske, kaj hino zasido upral o sirimos. ²¹ O kariki pre žeba prichudle ko efodoskere kariki la belava špargaha

* 38:29 E Hebrejiko čhib: 70 talenti the 2 400 šekli

avke, hoj te el upreder le sirimostar a te na chučkerel upre tele. Kerde sa avke, sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

O plaštos

²² O plaštos, so pes urelas tel o efodos, kerde calo la fijalova vlnatar. ²³ Pro plaštos sas maškaral avrimuklo than pro šero. Oda than sas sido zorale thaveha, hoj pes te na rozparinel. ²⁴ Pro teluno agor le plaštoske side granatoskere phaba la fijalova, lolä the purpurova vlnatar the le sane pochtanestar. ²⁵ Le žuže somnakastar kerde cikne zvončeki a prichudle len maškar o phaba pašal calo teluno agor le plaštoskero. ²⁶ Avke pes čerinenas o phaba le zvončenca pašal o teluno agor le plaštoske, andre savo pes kerelas e služba, avke sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

²⁷ Prekal o Aron the prekal leskere čhave side o telune ruchi le loke pochtanestar, ²⁸ o turbanos, o čapki the o telune gada le lanostar. ²⁹ Sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske, kerde the o šukar farebno sirimos le sane pochtanestar, la fijalova, lolä the purpurova vlnatar.

E čelenka

³⁰ Le žuže somnakastar kerde somnakuñi čelenka a randle andre o lava, avke sar pes kerel o pečafidlos: “Sentno le RAJESKE”. ³¹ Pre late prichudle e belavo šparga, hoj pes te del te priphandel pro turbanos, avke sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

E buči pro Stanos hiñi dokerdi

³² Avke sas dokerdi savori buči pro Sentno Stanos. O Izraeliti kerde sa avke, sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske. ³³ Le Mojžišoske ande o Sentno Stanos a savoro, so paš oda kampelas: o čati, o rami, o hačiki, o maškarune družki, o slupi the o podstavci, ³⁴ e lepeda kerdī le lole sfarbimen baranoskere cipendar, e lepeda le tuleñiskere cipendar the e andruñi lepeda, ³⁵ e Zmluvakeri Archa the lakero kritos the o družki, ³⁶ o skamind leskere sersamoha the o sentne mare, ³⁷ o momelaris le žuže somnakastar leskere lampenca the sersamoha, the o olejos, ³⁸ o somnakuno oltaris, olejos pro pomakhlipen, o voňavo kađidlos, e lepeda prekal o Stanoskero vudar, ³⁹ o bronzuno oltaris pro labarde obeti leskera bronzuňa roštaha, družkenca the sersamoha, e bronzuñi nadoba le podstavcoha, ⁴⁰ o lepedi prekal e dvora, o slupi lengere podstavcenca, o lepedi prekal e dvorakeri brana, o cilore the šele prekal e dvora the Stanos a savore sersami prekal e služba andro Sentno Stanos, ⁴¹ loke side ruchi prekal e služba andro Sentno Than, the o sentne ruchi prekal o rašaj Aron the leskere čhave andre rašajiko služba.

⁴² O Izraeliti dokerde savori buči ča avke, sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske. ⁴³ O Mojžiš predikhelas e buči a dikhla, hoj kerde sa avke, sar o RAJ prikazinda. Palis len požehñinda.

40

Ačhaven o Sentno Stanos

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ² “Ešebno (peršo) džives andro ešebno čhon ačhav o Sentno Stanos, kaj pes zdžana le RAJEHA. ³ Ode thov e Zmluvakeri Archa a figin angle late o pochtan. ⁴ An andre the o skamind a thov upre o sersamos, so ke oda kampel. Avke an the o momelaris a upre thov o lampi. ⁵ O somnakuno kađidloskero oltaris thov anglo pochtan angle Archa a the paš o vudar anglo Stanos figin o pochtan.

⁶ O oltaris pro labarde obeti thov anglo Stanoskero vudar. ⁷ Maškar o Stanos the oltaris thov e bronzuñi nadoba a čhiv andre o pañi. ⁸ Pašal o Stanos ker e dvora a figin e lepeda paš e brana, sar pes džal andre.

⁹ Palis le olejos pro pomakhlipen, pomakh o Stanos savoreha, so hin andre, a ela sentno. ¹⁰ Pomakh the o oltaris pro labarde obeti savore leskere sersamenca. Sentnar les a ela neksentneder. ¹¹ Pomakh the e nadoba le podstavcoha a sentnar la.

¹² Palis an le Aron the leskere čhaven anglo Stanoskero vudar a thov (omor) len le pañeha. ¹³ Uri le Aron andro sentno ruchos, pomakh les a avke les sentnar, hoj mange te služinel sar rašaj. ¹⁴ An the leskere čhaven a uri pre lende o telune ruchi. ¹⁵ Pomakh len avke, sar pomakhlā le Aron, hoj the on mange te služinen sar rašaja. Ada pomakhlipen kerela rašajen lendar the lengere potomkendar pro furt.”

¹⁶ Palis o Mojžiš kerđa sa avke, sar leske prikazinda o RAJ. ¹⁷ O Sentno Stanos ačhade ešebno džives andro ešebno čhon andro dujto berš paloda, sar omukle o Egipt. ¹⁸ Sar o Mojžiš ačhađa o Stanos, thođa o podstavci, upral lende rakinda o rami, zaispidla o družki a o slupi rozthođa andro šoros. ¹⁹ O Stanos zaučharda le side lepedenca a thođa upre e lepeda, avke sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

²⁰ Palis iła o barune tabli le deše prikazañjenca a thođa andre Archa, zaispidla pašal o seri o družki a zaučharda la le kritoha. ²¹ Avke ligenda e Archa andro Stanos a figinda o andruno pochtan, hoj te na dičhol e Archa, avke sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

²² O skamind thođa anglo pochtan pre severno sera andro Sentno Than ²³ a thođa pre leste o sentne mare anglo RAJ, avke sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

²⁴ O somnakuno momelaris thođa anglo skamind pre južno sera andro Sentno Than.

²⁵ Pre leste thođa o lampi anglo RAJ, avke sar prikazinda le Mojžišoske.

²⁶ O somnakuno kadidloskero oltaris thođa andro Sentno Than anglo pochtan ²⁷ a labarda upre voňavo kadidlos, avke sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

²⁸ Palis figinda lepeda paš o vudar andro Sentno Than. ²⁹ O oltaris pro labarde obeti thođa anglo Stanos. Pre leste obetinelas o labarde the chabeneskere obeti, avke sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

³⁰ Maškar o Stanos the oltaris thođa e bronzuñi nadoba a čhida andre pañi. ³¹ O Mojžiš, o Aron the leskere čhave ole pañeha obthovenas (omorenas) o vasta the o pindre. ³² Sar džanas andro Stanos abo ko oltaris, obthovenas pes avke, sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske. ³³ Pašal o Stanos the oltaris kerđa dvora a figinda e lepeda paš e dvorakeri brana. Avke o Mojžiš dokerđa savori buči.

Le RAJESKERI slava

³⁴ Akor e chmara zaučharda o Sentno Stanos a le RAJESKERI slava pherarda o Stanos. ³⁵ Vašoda o Mojžiš našti geła andro Stanos, bo upral leste sas e chmara a le RAJESKERI slava pherarda o Stanos.

³⁶ Furt, kana e chmara odarik pes hazdelas, savore Izraeliti pes mukenas pro drom. ³⁷ Ale te e chmara pes na hazdelas, na mukenas pes pro drom. ³⁸ Dživese le RAJESKERI chmara sas upral o Stanos a rači sas andre chmara jag, vašoda les dikhenas savore Izraeliti pal calo časos, sar phirenas than thanestar pal e pušta.

O Numeri – O Štarto Mojžišoskero Zvitkos

O Izraeliti pre pušta zgende

¹ Ešebno (peršo) džives andro dujto čhon andro dujto berš pal oda, sar o Izraeliti avle avri andral o Egipt pre pušta Sinaj, o RAJ prevakerđa ko Mojžiš andro Sentno Stanos a phendā leske: ² “Tu the o Aron zgenen savore Izraeliten pal lengere fajti the fameliji avke, hoj te el pisimen andre o nav dojekhe muršeske ³ andral o Izrael, kaske hin biš (20) berš the buteder a savo šaj džal andro mariben. A thovena len andro maribnaskere čati. ⁴ Andral dojekh kmeňos tumenge mi pomožinel jekh famelijakero vodcas. ⁵ Kala hine o nava ole muršengere, save tumenge pomožinena:

Andral le Rubenoskero kmeňos o Elicur, le Šedeuroskeo čhavo;

⁶ andral le Šimeonoskero o Šelumiel, le Curišaddajoskeo čhavo;

⁷ andral le Judaskero o Nachšon, le Amminadaboskeo čhavo;

⁸ andral le Jissacharoskeo o Netaneel, le Cuaroskeo čhavo;

⁹ andral le Zebulunoskeo o Eliab, le Chelonoskeo čhavo;

¹⁰ le Jozefoskere čhavendar:

andral le Efrajimoskeo kmeňos o Elišamas, le Ammichudoskeo čhavo,

andral le Menaššeskeo o Gamaliel, le Pedacuroskeo čhavo;

¹¹ andral le Benjaminoskeo o Abidan, le Gideonoskeo čhavo;

¹² andral le Danoskeo o Achiezer, le Ammišaddajoskeo čhavo;

¹³ andral le Ašeroskeo o Pagiell, le Ochranoskeo čhavo;

¹⁴ andral le Gadoskeo o Eljasaf, le Deueloskeo čhavo;

¹⁵ andral le Naftaliskero o Achiras, le Enanoskeo čhavo.”

¹⁶ Kala savore sas avrikidle sar vodci upral peskere kmeňi.

¹⁷ Kala dešuduj (12) murša pomožinenas le Mojžišoske the le Aronoske ¹⁸ a ešebno džives andro dujto čhon zvičinde jekhetane savore manušen. Palis pisinde andre lengere nava pal lengere fajti the fameliji. Savore muršen, savenge sas biš (20) berš a buteder, rachinenas a pisinenas andre, ¹⁹ avke sar o RAJ prikazindā le Mojžišoske. On len pisinde andre pre pušta Sinaj.

²⁰ Savore murša, savenge sas biš berš a buteder, save šaj gele andro mariben, sas pisimen andre pal lengere kmeňi the fameliji. Ešebno sas pisimen andre le Rubenoskeo kmeňos, bo ov sas le Jakoboskeo nekphureder čhavo. Kajci murša sas pisimen andre:

²¹ Andral o kmeňos le Rubenoskeo: 46 500

²²⁻²³ Andral o kmeňos le Šimeonoskeo: 59 300

²⁴⁻²⁵ Andral o kmeňos le Gadoskeo: 45 650

²⁶⁻²⁷ Andral o kmeňos le Judaskero: 74 600

²⁸⁻²⁹ Andral o kmeňos le Jissacharoskeo: 54 400

³⁰⁻³¹ Andral o kmeňos le Zebulunoskeo: 57 400

³²⁻³³ Andral o kmeňos le Efrajimoskeo: 40 500

³⁴⁻³⁵ Andral o kmeňos le Menaššeskeo: 32 200

³⁶⁻³⁷ Andral o kmeňos le Benjaminoskeo: 35 400

³⁸⁻³⁹ Andral o kmeňos le Danoskeo: 62 700

⁴⁰⁻⁴¹ Andral o kmeňos le Ašeroskeo: 41 500

42-43 Andral o kmeňos le Naftaliskero: 53 400.

44 Kalen zgende o Mojžiš the o Aron jekhetane le dešuduje vodcenca, dojekhes pal peskero kmeňos. 45 Zgende savore Izraeliten pal lengere kmeňi, kaske sas biš berš the buter a save šaj gele andro mariben. 46 Savore jekhetane sas 603 550 murša.

Le Levitengeri služba

47 Ale o murša andral o kmeňos Levi na sas lenca pisimen andre. 48 Bo o RAJ phendá le Mojžišoske: 49 “Sar pisineha le Izraeliten andre, ma rachin paš lende o kmeňos Levi. 50 Ale ačhav len andre oda, hoj pes te starinen pal o Sentno Stanos the pal leskero sersamos. Hordinena les savoreha, so andre hin; starinena pes pal leste a rozthovena peske o taboris pašal o Stanos. 51 Sar o Sentno Stanos prehordinena dureder, on les mušinena te rozkidel, a sar kerena taboris avrether, mušinena les te ačhavel pale. Aver džene našti džan paš o Sentno Stanos, bo oda dženo mušindahas te merel. 52 Okla Izraeliti bešena andre peskere stani, dojekh kmeňos andre peskero taboris a paš peskeri zastava. 53 Ale o Leviti peske ačhavena o stani pašal o Sentno Stanos, hoj te na avel miri cholí pro Izraeliti. O Leviti stražinena o Sentno Stanos.”

54 O Izraeliti kerde sa avke, sar o RAJ prikazindá le Mojžišoske.

2

O poradkos andre le Izraelitengero taboris

1 O RAJ phendá le Mojžišoske the le Aronoske: 2 “O Izraeliti mi ačhaven taboris dojekh paš peskeri zastava a paš peskera fajtakero znakos. Kerena taboris dureder le Sentne Stanostar pal savore seri.

Pre vichodno sera

3 Pre vichodno sera le Sentne Stanostar o kmeňos Juda the o fajti, so lenca phirenas, kerena taboris paš peskeri zastava. O Nachšon, le Amminadaboskero čhavo, ela vodcas andro kmeňos Juda. 4 Andre leskeri partija ena 74 600 murša, save šaj džan andro mariben.

5 Paš lende kerela taboris le Jissacharoskero kmeňos a leskero vodcas ela o Netaneel, le Cuaroskero čhavo. 6 Andre leskeri partija ena 54 400 murša.

7 O vodcas andre Zebulunoskero kmeňos ela o Eliab, le Chelonoskero čhavo. 8 Andre leskeri partija ena 57 400 murša.

9 Savore murša andral o taboris Juda, save šaj gele andro mariben, sas 186 400. On džana ešebne (perše) pro drom.

Pre južno sera

10 Pre južno sera le Sentne Stanostar o kmeňos Ruben the o fajti, so lenca phirenas, kerena taboris paš peskeri zastava. O Elicur, le Šedeuroske čhavo, ela vodcas andro kmeňos Ruben. 11 Andre leskeri partija ena 46 500 murša.

12 Paš lende kerela taboris le Šimeonoskero kmeňos. Lengero vodcas ela o Šelumiel, le Curišaddajoskero čhavo. 13 Andre leskeri partija ena 59 300 murša.

14 Paš lende ela o kmeňos Gad. Lengero vodcas ela o Eljasaf, le Reueloskero čhavo. 15 Andre leskeri partija ena 46 650 murša.

16 Savore murša andral o taboris Ruben, save šaj gele andro mariben, sas 151 450 murša. On džana dujte pro drom.

O Sentno Stanos

17 Pal o ešebno the dujto taboris džalas o taboris Levi le Sentne Stanoha a pal lende džanas okla duj tabora. Avke sar ačhavena o stani andro taboris, avke the džana, dojekh pre peskero than a pal peskeri zastava.

Pre zapadno sera

¹⁸ Pre zapadno sera le Sentne Stanostar o kmeňos Efrajim the o fajti, so lenca phirenas, kerena taboris paš peskeri zastava. O Elišamas, le Ammichudoskero čhavo, ela vodcas andro kmeňos Efrajim. ¹⁹ Andre leskeri partija ena 40 500 murša.

²⁰ Paš leste kerela taboris o kmeňos Menašše. Lengero vodcas ela o Gamaliel, le Pedacurosokero čhavo. ²¹ Andre leskeri partija ena 32 200 murša.

²² Paš lende ela o kmeňos Benjamin. Lengero vodcas ela o Abidan, le Gideoniskero čhavo. ²³ Andre leskeri partija ena 35 400 murša.

²⁴ Savore murša andral o taboris Efrajim, save šaj gele andro mariben, sas 108 100 murša. On džana trite pro drom.

Pre severno sera

²⁵ Pre severno sera le Sentne Stanostar o kmeňos Dan the o fajti, so lenca phirenas, kerena taboris paš peskeri zastava. O Achiezer, le Ammišaddajoskero čhavo, ela vodcas andro kmeňos Dan. ²⁶ Andre leskeri partija ena 62 700 murša.

²⁷ Paš leste kerela taboris o kmeňos Ašer. Lengero vodcas ela o Pagiel, le Ochranoskero čhavo. ²⁸ Andre leskeri partija ena 41 500 murša.

²⁹ Paš lende kerela taboris o kmeňos Naftali. Lengero vodcas ela o Achiras, le Enanoskero čhavo. ³⁰ Andre leskeri partija ena 53 400 murša.

³¹ Savore murša andral o taboris Dan, save šaj gele andro mariben, sas 157 600 murša. On džana posledna pro drom pal peskere zastavi.

³² Kala hine o Izraeliti zgende pal peskere fameliji. Savore murša andro tabora savore partijenca sas jekhetane 603 550 murša. ³³ Ale o kmeňos Levi na sas pisimen andre okle kmeňenca, avke sar o RAJ phendā le Mojžišoske.”

³⁴ O Izraeliti kerde sa avke, sar o RAJ prikazindā le Mojžišoske. Kavke ačhavenas o stani paš peskere zastavi a avke džanas pro drom pal peskere kmeňi the fameliji.

3*Le Aronoskere čhave*

¹ Kada hin o rodokmeňos le Aronoskero the le Mojžišoskero andro časos, sar o RAJ prevakerdā ko Mojžiš pro verchos Sinaj.

² Kala hine le Aronoskere čhave: Ešebno (peršo) o Nadab, palis o Abihu, o Eleazar the o Itamar. ³ On sas ačhade a pomakhle andre rašajiko služba. ⁴ O Nadab the o Abihu mule anglo RAJ, sar obetinde le RAJESKE la jagaha, so na sas sentni. Len na sas čhave, a vašoda kerenas e rašajiko služba o Eleazar the o Itamar, medik dživelas lengero dad o Aron.

O Leviti oddelimen pre služba

⁵ O RAJ phendā le Mojžišoske: ⁶ “An calo kmeňos Levi anglo rašaj Aron, hoj leske te pomožinen andre služba. ⁷ On kerena savore službi vaš leske the vaš savore Izraeliti anglo Sentno Stanos. ⁸ Starinena pes pal savoro, so hin andro Sentno Stanos, a kerena sa, so kempel andre služba vaš o Izraeliti. ⁹ O kmeňos Levi deha le Aronoske the leskere čhavage, hoj lenge te pomožinen; on ena oddelimen prekal lende savore Izraelitendar. ¹⁰ Ačhaveha le Aron the leskere čhaven andre rašajiko služba. Te oda kamela te kerel vareko aver, ela murdardo.”

¹¹ O RAJ mek phendā le Mojžišoske: ¹² “Me mange le Leviten kidňom avri le Izraelitendar. Ilom mange len vaš savore ešebne čhave, save ulon le dajenge. O Leviti hine mire. ¹³ Mire hine savore ešebne čhave. Sar andro Egipt murdardom savoro, so

ešebno ulila, oddelindom mange savoro ešebno andral o Izrael le manušendar the le dobitkostar. Hine mire, me som o RAJ.”

O murša andral le Levitengero kmeños zgende

¹⁴ Pre pušta Sinaj o RAJ phenda le Mojžišoske: ¹⁵ “Kamav, hoj te zgenes savore Leviten pal lengere fameliji the fajti. Zgen dojekhe muršes, ko hino phureder sar jekh čhon.” ¹⁶ A o Mojžiš len zgenđa avke, sar leske prikazinda o RAJ.

¹⁷ Le Levi sas trin čhave: o Geršon, o Kohat the o Merari.

¹⁸ Le Geršonoskere čhave sas o Libni the o Šimej a lengere fajti pes vičinenas pal lende.

¹⁹ Le Kohatoskere čhave sas o Amram, o Jishar, o Chebron the o Uzziel a lengere fajti pes vičinenas pal lende.

²⁰ Le Merariskere čhave sas o Machli the o Muši a lengere fajti pes vičinenas pal lende.

Kala sas o Leviskere fajti peskere famelijenca:

Le Geršonoskeri fajta

²¹ Andre le Geršonoskeri fajta sas le Libniskeri the le Šimejoskeri famelija. ²² Zgende savore muršen phureder sar jekh čhon a sas 7 500. ²³ Le Geršonoskere fajti peske mušinenas te rozthovel o taboris pre zapadno sera le Sentne Stanostar. ²⁴ Lengero vodcas sas o Eljasaf, le Laeloskero čhavo. ²⁵ On pes starinenas pal o Sentno Stanos, pal o stanoskere prikivki, pal o vudareskero pochtan, ²⁶ pal o avrune dvorakere pochtana, so sas pašal o Sentno Stanos the oltaris, pal o stanoskere lani the pal savoro, so sas pašal oda.

Le Kohatoskeri fajta

²⁷ Andre Kohatoskeri fajta sas le Amramoskeri, le Jisharoskeri, le Chebronoskeri the le Uzzieloskeri famelija. ²⁸ Zgende savore muršen phureder sar jekh čhon a sas 8 600. Le Kohatoskeri fajta pes starinenas pal o veci andro Sentno Stanos. ²⁹ Le Kohatoskere fajti peske mušinenas te rozthovel o taboris pre južno sera le Sentne Stanostar. ³⁰ Lengero vodcas sas o Elicafan, le Uzzieloskero čhavo. ³¹ On pes starinenas pal e Zmluvakeri Archa, pal o skamind, momelaris, oltara, pal o sersamos pre služba andro Sentno Than the pal o pochtan anglo Neksentneder Than. ³² O Eleazar, le rašaskero Aronoskero čhavo, sas nekbareder vodcas le Levitenge. Ov dodikhelas pre ola džene, save pes starinenas pal o Sentno Stanos.

Le Merariskeri fajta

³³ Andre le Merariskeri fajta sas le Machliskeri the le Mušiskeri famelija. ³⁴ Zgende savore muršen phureder sar jekh čhon a sas 6 200. ³⁵ Lengero vodcas sas o Curiel, le Abichajiloskero čhavo. On peske mušinenas te rozthovel o taboris pre severno sera le Sentne Stanostar. ³⁶ Starinenas pes pal o stanoskere veci: pal o rami, družki, slupi, podstavci the pal savore o veci, so hin paš o Sentno Stanos. ³⁷ Mek pes starinenas pal o dvorakere slupi, slupengere podstavci, cilore the pal o lani, so hin pre dvora.

O Mojžiš leskere čhavenca

³⁸ Pre vichodno sera le Sentne Stanostar kerena taboris o Mojžiš, o Aron the leskere čhave. On pes starinena pal o Sentno Stanos vaš o Izraeliti. Te vareko aver kamľahas te kerel odi služba, mušinelas te merel.

³⁹ O Mojžiš le Aronoha zgende savore Leviten pal lengere fajti avke, sar lenge prikazinda o RAJ. Zgende dojekhe muršes, ko sas phureder sar jekh čhon, a sas lendar 22 000.

O Leviti hine dine vaš o ešebne Izraeloskere čhave

⁴⁰ O RAJ phenda le Mojžišoske: “Zgen savore Izraelitengere muršen, save ulile ešebne a hine phureder sar jekh čhon a pisin len andre. ⁴¹ Le Leviten de mange vaš savore ešebne Izraeloskere muršora. Me som o RAJ! De mange the lengero dobitkos vaš dojekh ešebno le dobitkostar le Izraelostar.”

⁴² Avke o Mojžiš zgendā savore ešebne muršen, save ulile le Izraelitenge, sar leske prikazinda o RAJ. ⁴³ Savore ešebne murša phureder sar jekh čhon, save sas pisimen andre, sas 22 273.

⁴⁴ Palis o RAJ phenda le Mojžišoske: ⁴⁵ “Vaš savore Izraeloskere ešebne muršora de mange le Leviten a vaš lengero ešebno dobitkos de mange le Levitengero dobitkos. O Leviti hine mire. Me som o RAJ! ⁴⁶ O ešebne Izraeliti hine 273 buter sar o Leviti. Kampil len te cinel avri, ⁴⁷ vašoda kide avri lendar pandž rupune love vaš jekh dženo, avke sar važinenas andro Sentno Stanos. ⁴⁸ O love deha le Aronoske the leskere čhavege.”

⁴⁹ Avke o Mojžiš ila vaš ola 273 murša, save sas buter sar o Leviti, o love, hoj len te cinel avri. ⁵⁰ Kidña avri 1 365 rupune love, avke sar važinenas andro Sentno Stanos. ⁵¹ Palis o Mojžiš oda diña le Aronoske the leskere čhavege, avke sar prikazinda o RAJ.

4

Le Kohatengeri služba

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske the le Aronoske: ² “Zgen le muršen andral le Kohatoskeri fajta the famelija andral o kmeños Levi. ³ Pisin andre savore muršen tranda (30) beršendar dži penda (50), save šaj keren e služba paš o Sentno Stanos.

⁴ Lengeri služba ela, hoj pes te starinen pal o sentne veci andro Sentno Stanos. ⁵ Sar ela o časos te sthovel o taboris, o Aron the leskere čhave avena andro Sentno Stanos, lena tele o andruno pochtan a zaučarena leha e Zmluvakeri Archa. ⁶ Palis upre thovena e lepeda le tuleñiskera cipatar a upral e fjalovo lepeda a ispidena andre o družki.

⁷ Pro skamind prekal o sentne mare thovena e fjalovo deka a upre thovena o tañira, o kuča, o čarore pre obeta a o džbani pre molakeri obeta. O maro ela furt pro skamind. ⁸ Pre oda thovena e lolī deka, učarena les andre le tuleñiskere cipenca a ispidena andre o družki.

⁹ Palis lena e fjalovo lepeda a učarena andre o momelāris, o lampi, o silavis (kliši), o cikne lopatki the savore nadobi pro olejōs. ¹⁰ Pačarena les savore sersamoha andre lepeda le tuleñiskera cipatar a thovena pro družki.

¹¹ Pro somnakuno oltaris thovena e fjalovo lepeda a učarena les andre lepeda le tuleñiskera cipatar a ispidena andre o družki.

¹² Palis lena savoro sersamos, soha pes služinel andro Sentno Stanos, thovena les pre fjalovo deka, učarena andre le tuleñiskera lepedaha a thovena pro družki.

¹³ Paloda žužarena o oltaris le žirošne prachostar a čhivena upre e fjalovo deka. ¹⁴ Pre oda thovena savoro sersamos, saveha pes služinel paš o oltaris: o lopatki pre jag, o vidli, o lopati the o čarore. Učarena savoro andre lepeda le tuleñiskera cipatar a ispidena andre o družki.

¹⁵ Sar o Aron the leskere čhave savoro učarena andre a sar kampela o taboris te prethovel avrether, avena le Kohatoskeri fajta, hoj oda te lidžan, ale našti pes chuden le sentne vecendar, hoj te na meren. Kada kerena on paš o Sentno Stanos, sar pes prethovela o taboris.

¹⁶ O rašaj Eleazar, le Aronoskero čhavo, pes starinela pal o olejos, voňavo kadidlos, chabeneskeri obeta the pal o olejos pro pomakhlipen. Dodikhela pre calo Sentno Stanos the pre savoro, so andre hin: pro sentne veci the sersamos.”

¹⁷ O RAJ mek phendã le Mojžišoske the le Aronoske: ¹⁸⁻¹⁹ “Dodikhen pre oda, hoj le Kohatoskeri fajta andral o kmeňos Levi te na meren, ale te dživen. Keren prekal lende kada: Sigeder sar avena paš o sentne veci, avela o Aron peskere čhavenca a phenena sakoneske, so te kerel a so te hordinel, ²⁰ hoj aňi pro sikra te na dikhen andro Sentno Stanos pro sentne veci, hoj te na meren.”

Le Geršonitengeri služba

²¹ Dureder o RAJ phendã le Mojžišoske: ²² “Zgen le muršen andral le Geršonoskeri fajta the famelija andral o kmeňos Levi. ²³ Pisin andre savore muršen tranda beršendar dži penda, save šaj keren e služba paš o Sentno Stanos.

²⁴ Kadi ela e služba le Geršonoskera fajtakeri: ²⁵ On hordinena o stanoskere lepedi, o Stanos, e lepeda le tuleňiskera cipatar, savaha pes učarelas andre, le Stanoskere vudareskeri lepeda, ²⁶ e vudareskeri lepeda andre dvora, e lepeda prekal e dvora the pašal o Stanos the oltaris, o lani the savoro sersamos pre oda. Sthovena savoro a hordinena peha.

²⁷ O Mojžiš the o Aron dodikhena pre oda, hoj o Geršoniti te hordinen a te keren savoro, so lenge prikazinena. ²⁸ Kadi hiňi lengeri služba paš o Sentno Stanos. Lidžala len o Itamar, o čhavo le rašaskero le Aronoskero.

Le Meraritengeri služba

²⁹ Zgen the le muršen andral e Merariskere fajti the fameliji andral o kmeňos Levi. ³⁰ Pisin andre savore muršen tranda beršendar dži penda, save šaj keren e služba paš o Sentno Stanos. ³¹ Kada sa hordinena a pal kada pes starinena: Pal o stanoskere rami, družki, slupi the podstavci, ³² pal o dvorakere podstavci, slupi, cilore the lani a pal o sersamos, soha pes rozthovela o Stanos the e dvora. Phen sakoneske, so mušinela te hordinel. ³³ Kadi hiňi le Meraritengeri služba paš o Sentno Stanos. Lidžala len o Itamar, o čhavo le rašaskero le Aronoskero.”

Savore Leviti zgende

³⁴ Avke sar o RAJ prikazindã, o Mojžiš, o Aron the o vodci zgende le muršen andral le Kohatoskere fameliji the fajti ³⁵ tranda beršendar dži penda, save mušinenas te služinel a te kerel e buči paš o Sentno Stanos. ³⁶ Zgende len a sas 2 750 murša, ³⁷ save mušinenas te služinel paš o Sentno Stanos. O Mojžiš the o Aron len zgende, avke sar lenge o RAJ prikazindã.

³⁸ Sar zgende le muršen andral le Geršonoskeri fajta the famelija ³⁹ tranda beršendar dži penda, save mušinenas te služinel paš o Sentno Stanos, ⁴⁰ sas 2 630 džene, ⁴¹ save mušinenas te služinel paš o Sentno Stanos. O Mojžiš the o Aron len zgende, avke sar lenge o RAJ prikazindã.

⁴² Sar zgende le muršen andral le Merariskeri famelija the fajta ⁴³ tranda beršendar dži penda, save mušinenas te služinel paš o Sentno Stanos, ⁴⁴ sas 3 200 džene, ⁴⁵ save mušinenas te služinel paš o Sentno Stanos. O Mojžiš the o Aron len zgende, avke sar lenge o RAJ prikazindã.

⁴⁶ Sar o Mojžiš, o Aron the o vodci zgende savore muršen andral o kmeňos Levi pal lengere fajti the fameliji ⁴⁷ tranda beršendar dži penda, save mušinenas te služinel a te kerel e buči paš o Sentno Stanos, ⁴⁸ sas 8 580 džene. ⁴⁹ Sar o RAJ prikazindã le Mojžišoske, avke diňa dojekhe muršeske e služba paš o Sentno Stanos the o veci, so mušinel te hordinel.

Avke sas zgende, sar o RAJ prikazindã le Mojžišoske.

5

Traden avri le nažužen andral o taboris

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ² “Prikazin le Izraelitenge, hoj te traden avri andral o taboris savoren, save hine malomocne, abo nasvale avke, hoj čulal lendar vareso, the olen, save pes melarde oleha, hoj pes chudle le mulestar. ³ Traden len avri andral o taboris, či muršes vaj džuvla, hoj te na melaren o taboris, kaj me bešav maškar mire manuša.” ⁴ O Izraeliti kada kerde a tradle len avri andral o taboris, avke sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

Te vareko varekas dukhavel

⁵ O RAJ pale phenda le Mojžišoske: ⁶ “Phen le Izraelitenge: ‘Te varesavo murš vaj džuvli hin napačivalo le Rajeske oleha, hoj kerel vareso nalačo varekaske, oda manuš hino vinovato. ⁷ Mušinel peskero binos te pridžanel a te počinel pale vaš oda oleske, kaske kerda nalačhipen, a mek te pridel paš oda jekh pandžto kotor*. ⁸ Ale te merela oda manuš, kaske kempel te počinel pale, a nane les famelija, akor oda dženo, ko kerda o nalačhipen, mušinel oda te del le RAJESKE prekal o rašaj. A mek paš oda mušinel te del le bakres le rašaske pre obeta vaš o binos. ⁹ Savore obeti the sentne dari, so anena o Izraeliti, ačhena le rašaske. ¹⁰ O sentne dari, so anena o manuša le RAJESKE, ačhena ole rašaske, savo oda lendar prilel.’”

Te o murš hino žarlıvo

¹¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ¹² “Kada phen le Izraelitenge: ‘Te varesave muršeske ulahas e romni napačivali a gelahas lestar ¹³ te pašlol varekaha avreha, melarda pes andre, the te lakero murš pal oda na džanlahas a oj pre peste na phendahas avri, the te na ulahas pre late o švedkos a na ulahas paš oda arakhli. ¹⁴ Te palis lakero murš chudela te žarlınel pre peskeri romni, savi pes melarda andre, abo te pes oj na melarda a o rom chudela te žarlınel, ¹⁵ ov la mušinel te lel ko rašaj a vaš lake anela kilos sano aro sar daros pre obeta. Pre kadi obeta našti čhivel avri nisavo olejos aňi našti pridel kadidlos, bo oda hin e obeta vaš e žarlıvost – e obeta, so sikavel, či hiňi vinovato abo na.

¹⁶ O rašaj la džuvla lela a ačhavela la anglo oltaris anglo RAJ. ¹⁷ Palis o rašaj pherarela o čhikakero čaro le sentne paňeha, lela sikra prachos pal e phuv andro Sentno Stanos, a čhivela les andre oda paňi. ¹⁸ Avke o rašaj ačhavela ola džuvla anglo RAJ, rozmukela lake o bala a dela lake andro vasta e obeta, so sikavel, či hiňi vinovato abo na. O rašaj likerela andro vasta o kirko paňi, so anel o prekošiben, ¹⁹ a phenela lake: “Te salas pačivali tire romeske a na pašlılal űikaha avreha, kanastar džives le romeha, kada paňi tut na kerela nič. ²⁰ Ale te na salas leske pačivali, te pašlılal avre muršeha a te tut aleha melarda andre, ²¹⁻²² akor o RAJ thovel pre tu o prekošiben. Ačheha prekošli le RAJESTAR maškar tire manuša, ov domukela, hoj tuke o per te šuvlol, andral te šučos avri a te na aches khabňi, a kada prekošibnaskero paňi tuke predžala pre dojekh andruno kotor.”

Palis odi džuvli phenela: “Mištes, mi ačhel pes avke.”

²³ Avke o rašaj pisinela kala prekošibena pro zvitkos a thovela (morela) le kirke paňeha o pismena tele. ²⁴ Palis oda kirko paňi, so anel o prekošiben, dela te pijel ola džuvlake, hoj te predžal prekal late, a te hiňi vinovato, ela la bare dukha. ²⁵ Avke o rašaj lela andral lakere vasta e obeta vaš e žarlıvost, hazdela la upre anglo RAJ a anela la paš o oltaris. ²⁶ Avke ola obetatar lela sikra andre burňik sar e leperibnaskeri obeta, labarela oda pro oltaris a palis lake dela te pijel oda paňi. ²⁷ Te sas napačivali peskere romeske a aleha pes melarda, oda prekošibnaskero paňi kerela, hoj la ela bare dukha, o per lake šuvlola, andral sučola avri a imar našti ela khabňi. Kajsi

* 5:7 Oda hin biš (20) percent.

džuvli ela prekošli maškar peskere manuša. ²⁸ Ale te sas pačivali le romeske a hiñi žuži, na ela late nič a dureder lake ulona o čhave.

²⁹ Kada hino zakonos pal e žarlivost: Te e džuvli, savi dživel romeha, ela leske napačivali a kerela lubipen, ³⁰ abo te varesavo murš gondolinela, hoj leskeri romñi hiñi napačivali, mi anel la anglo RAJ a o rašaj laha mi kerel pal kada zakonos. ³¹ Te e džuvli oda kerda, ela potrestimen, ale o murš, savo la anda ko rašaj, ela bi e vina.’ ”

6

O zakonos pal o Nazareja

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ² “Phen kada le Izraelitenge: ‘Te varesavo murš abo džuvli del lav le RAJES, hoj pes oddela le RAJESKE sar Nazarejos, ³ našti pijel mol, añi aver zoralo pijiben, añi molakero šut, añi e štava le hroznostar a našti chal o hroznos, či hino šučardo abo švižo. ⁴ Calo časos, sar ela Nazarejos, našti chal nič olestar, so hin le viñičostar – añi o zrnka andral añi o cipi pal o hroznos.

⁵ Medik hino tel e Nazarejsko vera, našti peske strihinel la britvaha o bala pal o šero, ale mušinel len te mukel te barol. Mušinel te ačhel sentno, medik na predžala o dživesa, so pes oddel le RAJESKE.

⁶ Calo časos, medik hino Nazarejos, našti pes chudel le mule telostar. ⁷ Našti pes oleha melarel, añi akor, sar leske merela o dad, e daj, o phral vaj o pheña, bo leskere bala sikaven, hoj hino sentno le Devleske. ⁸ Pal calo časos, so hino tel e Nazarejsko vera, ela sentno le RAJESKE.

⁹ Ale te vareko paš leste jekhvareste merela, aleha pes melarela leskere bala. Mušinel te užarel efa džives a palis peske mušinel te holinel o šero, a avke ela žužo. ¹⁰ Pro ohtoto džives anela duj hrdlički abo duj cikne holubi le rašaske paš o vudar andro Sentno Stanos. ¹¹ O rašaj anela ole čiriklendar jekhes sar obeta vaš o binos a dujtones sar labardi obeta, hoj leske te el odmuklo, hoj pes melarda le mule telostar. Andre oda džives pale sentnarela o šero. ¹² Mušinel pes pale te oddel le RAJESKE sar Nazarejos pro calo časos, bo o časos angloda pes leske imar na rachinela, bo na dolikerda e Nazarejsko vera. Paš oda anela jekhberšeskere bakres sar obeta vaš o binos.

¹³ Kada hin o zakonos pal o Nazarejos: Oda džives, sar leske predžala o časos, so sas tel e Nazarejsko vera, avela paš o vudar andro Sentno Stanos. ¹⁴ Sar daros le RAJESKE anela jekhe saste jekhberšeskere bakrores sar labardi obeta, beršeskera ovečka sar obeta vaš o binos a saste baranos sar smiromoskeri obeta. ¹⁵ Anela andro košaris o mare bi o droždi, o mare le sane arestar mišimen le olivove olejoha the o šuke mare pomakhle le olejoha a ke oda chabeneskeri the molakeri obeta.

¹⁶ O rašaj ole dari anela anglo RAJ a kerela e obeta vaš o binos the e labardi obeta. ¹⁷ Le bakres obetnela le RAJESKE sar smiromoskeri obeta jekhetane le marenca bi o droždi a anela e chabeneskeri the molakeri obeta.

¹⁸ Palis paš o vudar andro Sentno Stanos peske o Nazarejos ostrihinel o bala. Avke lela o bala, so sas sentnarde le RAJESKE, a čivela len andre jag tel e smiromoskeri obeta.

¹⁹ Sar peske strihinda o bala, so sikavenas, hoj hino Nazarejos, lela o rašaj e tadi bakrañi angluñi čang, o mare bi o droždi the o sucharis andral o košaris a dela leske andro vasta. ²⁰ O rašaj oda hazdela upre anglo RAJ sar hazdli obeta; o mare the o sucharis le hazdle kolineha the la čangaha hine o sentne dari prekal o rašaj. Paloda šaj o Nazarejos pijel mol.

²¹ Kala hine o zakoni prekal o Nazareja. Ale te o Nazarejos del lav, hoj dela buter sar kada, so kempel pal o zakonos, mušinel oda te dolikerel ipen avke, sar diña lav.’ ”

Le Aronoskero požehnaŋje

²² O RAJ phenda le Mojžišoske: ²³ “Phen le Aronoske the leskere čhavage: ‘Kale lavenca žehñinena le Izraelitenge:

²⁴ Mi požehñinel tut o RAJ,
mi chrañinel tut!

²⁵ Mi švicinel pre tu leskero muj
a mi avel ke tu lačhejileskero!

²⁶ Mi visarel o RAJ pre tu peskero muj
a mi del tut o smirom!’

²⁷ Kavke žehñinena le Izraelitenge andre miro nav a me len požehñinava.”

7*O dari prekal o Sentno Stanos*

¹ Oda džives, sar o Mojžiš dokerđa o Sentno Stanos, pomakhla les le olejoha a sentňarda les savore sersamoha, le oltariha the leskere vecenca. ² Palis o Izraelike vodci ande o dari; on sas o famelijengere vodci upral o kmeñi, savenge sas dino, hoj te zgenen le manušen. ³ On ande anglo Sentno Stanos anglo RAJ šov zaučharde verdana the dešuduje (12) guruven – duj vodci dine po jekh verdan a dojekh vodcas anda jekh guruv.

⁴ O RAJ phenda le Mojžišoske kada: ⁵ “Prile oda lendar. Oda ela pre služba andro Sentno Stanos. De oda le Levitenge, dojekheske pre leskeri služba.”

⁶ Akor o Mojžiš priiľa lendar o verdana le guruvenca a diňa le Levitenge. ⁷ Duj verdana the štar guruven diňa le Geršonitenge pre lengeri služba. ⁸ Štar verdana the ochto guruven diňa le Meraritenge pre lengeri služba. O Itamar, o čhavo le rašaskero le Aronoskero, dodikhelas pre lengeri buči. ⁹ Le Kohaten na dine olestar nič, bo on pes starinenas pal o sentne veci, save kampelas te hordinel pro phike.

¹⁰ The andre oda džives, sar sas o oltaris sentňardo the pomakhlo, o vodci ande o dari a thode len anglo oltaris. ¹¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: “Sako džives jekh vodcas mi anel peskero daros, hoj te sentňarel o oltaris.”

¹² Ešebno (peršo) džives anda peskero daros o Nachšon, le Amminadaboskero čhavo, o vodcas andral o kmeños Juda.

¹³ Leskero daros sas: Jekh rupuno čaro, so važinelas 1,5 kilos; jekh rupuno čaroro, andral savo pes kropinel o rat a so važinelas 800 grami, avke sar pes važinel andro Sentno Stanos, soduj sas pherarde sane areha mišimen le olejoha pre chabeneskeri obeta; ¹⁴ jekh cikñi somnakuñi lopatka, so važinelas 110 grami, pherđi le kadidloha; ¹⁵ jekh terno bikos, jekh baranos, jekhberšeskero bakro pre labardi obeta; ¹⁶ jekh capos pre obeta vaš o binos; ¹⁷ the pre smiromoskeri obeta duj guruva, pandž barani, pandž capi the pandž jekhberšeskere bakrore. Kada sas obetno daros le Nachšonoskero, saveske sas dad o Amminadab.

¹⁸ Dujto džives anda peskero daros o Netaneel, le Cuaroskero čhavo, o vodcas andral o kmeños Jissachar.

¹⁹ Leskero daros sas: Jekh rupuno čaro, so važinelas 1,5 kilos; jekh rupuno čaroro, andral savo pes kropinel o rat a so važinelas 800 grami, avke sar pes važinel andro Sentno Stanos, soduj sas pherarde sane areha mišimen le olejoha pre chabeneskeri obeta; ²⁰ jekh cikñi somnakuñi lopatka, so važinelas 110 grami, pherđi le kadidloha; ²¹ jekh terno bikos, jekh baranos, jekhberšeskero bakro pre labardi obeta; ²² jekh capos pre obeta vaš o binos; ²³ the pre smiromoskeri obeta duj guruva, pandž

barani, pandž capi the pandž jekhberšeskere bakrore. Kada sas obetno daros le Netaneeloskero, saveske sas dad o Cuar.

²⁴ Trito džives andā peskero daros o Eliab, le Chelonoskero čhavo, o vodcas andral o kmeňos Zebulun.

²⁵ Leskero daros sas: Jekh rupuno čaro, so važinelas 1,5 kilos; jekh rupuno čaroro, andral savo pes kropinel o rat a so važinelas 800 grami, avke sar pes važinel andro Sentno Stanos, soduj sas pherarde sane areha mišimen le olejoha pre chabeneskeri obeta; ²⁶ jekh cikňi somnakuňi lopatka, so važinelas 110 grami, pherđi le kadidloha; ²⁷ jekh terno bikos, jekh baranos, jekhberšeskero bakro pre labardī obeta; ²⁸ jekh capos pre obeta vaš o binos; ²⁹ the pre smiromoskeri obeta duj guruva, pandž barani, pandž capi the pandž jekhberšeskere bakrore. Kada sas obetno daros le Eliaboskero, saveske sas dad o Chelon.

³⁰ Štarto džives andā peskero daros o Elicur, le Šedeuroske čhavo, o vodcas andral o kmeňos Ruben.

³¹ Leskero daros sas: Jekh rupuno čaro, so važinelas 1,5 kilos; jekh rupuno čaroro, andral savo pes kropinel o rat a so važinelas 800 grami, avke sar pes važinel andro Sentno Stanos, soduj sas pherarde sane areha mišimen le olejoha pre chabeneskeri obeta; ³² jekh cikňi somnakuňi lopatka, so važinelas 110 grami, pherđi le kadidloha; ³³ jekh terno bikos, jekh baranos, jekhberšeskero bakro pre labardī obeta; ³⁴ jekh capos pre obeta vaš o binos; ³⁵ the pre smiromoskeri obeta duj guruva, pandž barani, pandž capi the pandž jekhberšeskere bakrore. Kada daros sas le Elicuroske, saveske sas dad o Šedeur.

³⁶ Pandžto džives andā peskero daros o Šelumiel, le Curišaddajoske čhavo, o vodcas andral o kmeňos Šimeon.

³⁷ Leskero daros sas: Jekh rupuno čaro, so važinelas 1,5 kilos; jekh rupuno čaroro, andral savo pes kropinel o rat a so važinelas 800 grami, avke sar pes važinel andro Sentno Stanos, soduj sas pherarde sane areha mišimen le olejoha pre chabeneskeri obeta; ³⁸ jekh cikňi somnakuňi lopatka, so važinelas 110 grami, pherđi le kadidloha; ³⁹ jekh terno bikos, jekh baranos, jekhberšeskero bakro pre labardī obeta; ⁴⁰ jekh capos pre obeta vaš o binos; ⁴¹ the pre smiromoskeri obeta duj guruva, pandž barani, pandž capi the pandž jekhberšeskere bakrore. Kada daros sas le Šelumieloske, saveske sas dad o Curišaddaj.

⁴² Šovto džives andā peskero daros o Eljasaf, le Deueloske čhavo, o vodcas andral o kmeňos Gad.

⁴³ Leskero daros sas: Jekh rupuno čaro, so važinelas 1,5 kilos; jekh rupuno čaroro, andral savo pes kropinel o rat a so važinelas 800 grami, avke sar pes važinel andro Sentno Stanos, soduj sas pherarde sane areha mišimen le olejoha pre chabeneskeri obeta; ⁴⁴ jekh cikňi somnakuňi lopatka, so važinelas 110 grami, pherđi le kadidloha; ⁴⁵ jekh terno bikos, jekh baranos, jekhberšeskero bakro pre labardī obeta; ⁴⁶ jekh capos pre obeta vaš o binos; ⁴⁷ the pre smiromoskeri obeta duj guruva, pandž barani, pandž capi the pandž jekhberšeskere bakrore. Kada daros sas le Eljasafoske, saveske sas dad o Deuel.

⁴⁸ Eftato džives andā peskero daros o Elišamas, le Ammichudoske čhavo, o vodcas andral o kmeňos Efrajim.

⁴⁹ Leskero daros sas: Jekh rupuno čaro, so važinelas 1,5 kilos; jekh rupuno čaroro, andral savo pes kropinel o rat a so važinelas 800 grami, avke sar pes važinel andro Sentno Stanos, soduj sas pherarde sane areha mišimen le olejoha pre chabeneskeri obeta; ⁵⁰ jekh cikni somnakuñi lopatka, so važinelas 110 grami, pherdi le kadidloha; ⁵¹ jekh terno bikos, jekh baranos, jekhberšeskero bakro pre labardi obeta; ⁵² jekh capos pre obeta vaš o binos; ⁵³ the pre smiromoskeri obeta duj guruva, pandž barani, pandž capi the pandž jekhberšeskere bakrore. Kada daros sas le Elišamoskero, saveske sas dad o Ammichud.

⁵⁴ Ochtoto džives anda peskero daros o Gamaliel, le Pedacuroskero čhavo, o vodcas andral o kmeños Menašše.

⁵⁵ Leskero daros sas: Jekh rupuno čaro, so važinelas 1,5 kilos; jekh rupuno čaroro, andral savo pes kropinel o rat a so važinelas 800 grami, avke sar pes važinel andro Sentno Stanos, soduj sas pherarde sane areha mišimen le olejoha pre chabeneskeri obeta; ⁵⁶ jekh cikni somnakuñi lopatka, so važinelas 110 grami, pherdi le kadidloha; ⁵⁷ jekh terno bikos, jekh baranos, jekhberšeskero bakro pre labardi obeta; ⁵⁸ jekh capos pre obeta vaš o binos; ⁵⁹ the pre smiromoskeri obeta duj guruva, pandž barani, pandž capi the pandž jekhberšeskere bakrore. Kada daros sas le Gamalieloskero, saveske sas dad o Pedacur.

⁶⁰ Eñato džives anda peskero daros o Abidan, le Gideoniskero čhavo, o vodcas andral o kmeños Benjamin.

⁶¹ Leskero daros sas: Jekh rupuno čaro, so važinelas 1,5 kilos; jekh rupuno čaroro, andral savo pes kropinel o rat a so važinelas 800 grami, avke sar pes važinel andro Sentno Stanos, soduj sas pherarde sane areha mišimen le olejoha pre chabeneskeri obeta; ⁶² jekh cikni somnakuñi lopatka, so važinelas 110 grami, pherdi le kadidloha; ⁶³ jekh terno bikos, jekh baranos, jekhberšeskero bakro pre labardi obeta; ⁶⁴ jekh capos pre obeta vaš o binos; ⁶⁵ the pre smiromoskeri obeta duj guruva, pandž barani, pandž capi the pandž jekhberšeskere bakrore. Kada daros sas le Abidanoskero, saveske sas dad o Gideonis.

⁶⁶ Dešto džives anda peskero daros o Achiezer, le Ammišaddajoskero čhavo, o vodcas andral o kmeños Dan.

⁶⁷ Leskero daros sas: Jekh rupuno čaro, so važinelas 1,5 kilos; jekh rupuno čaroro, andral savo pes kropinel o rat a so važinelas 800 grami, avke sar pes važinel andro Sentno Stanos, soduj sas pherarde sane areha mišimen le olejoha pre chabeneskeri obeta; ⁶⁸ jekh cikni somnakuñi lopatka, so važinelas 110 grami, pherdi le kadidloha; ⁶⁹ jekh terno bikos, jekh baranos, jekhberšeskero bakro pre labardi obeta; ⁷⁰ jekh capos pre obeta vaš o binos, ⁷¹ the pre smiromoskeri obeta duj guruva, pandž barani, pandž capi the pandž jekhberšeskere bakrore. Kada daros sas le Achiezeroskero, saveske sas dad o Ammišaddaj.

⁷² Dešujekhtho (11.) džives anda peskero daros o Pagiel, le Ochranoskero čhavo, o vodcas andral o kmeños Ašer.

⁷³ Leskero daros sas: Jekh rupuno čaro, so važinelas 1,5 kilos; jekh rupuno čaroro, andral savo pes kropinel o rat a so važinelas 800 grami, avke sar pes važinel andro Sentno Stanos, soduj sas pherarde sane areha mišimen le olejoha pre chabeneskeri obeta; ⁷⁴ jekh cikni somnakuñi lopatka, so važinelas 110 grami, pherdi le kadidloha; ⁷⁵ jekh terno bikos, jekh baranos, jekhberšeskero bakro pre labardi obeta; ⁷⁶ jekh capos pre obeta vaš o binos; ⁷⁷ the pre smiromoskeri obeta

duj guruva, pandž barani, pandž capi the pandž jekhberšeskere bakrore. Kada daros sas le Pagieloskero, saveske sas dad o Ochran.

⁷⁸ Dešudujto (12.) džives anda peskero daros o Achiras, le Enanoskero čhavo, o vodcas andral o kmeňos Naftali.

⁷⁹ Leskero daros sas: Jekh rupuno čaro, so važinelas 1,5 kilos; jekh rupuno čaroro, andral savo pes kropinel o rat a so važinelas 800 grami, avke sar pes važinel andro Sentno Stanos, soduj čarore sas pherarde sane areha mišimen le olejoha pre chabeneskeri obeta; ⁸⁰ jekh cikňi somnakuňi lopatka, so važinelas 110 grami, pherđi le kadidloha; ⁸¹ jekh terno bikos, jekh baranos, jekh jekhberšeskero bakro pre labardı obeta; ⁸² jekh capos pre obeta vaš o binos; ⁸³ the pre smiromoskeri obeta duj guruva, pandž barani, pandž capi the pandž jekhberšeskere bakrore. Kada daros sas le Achiroskero, saveske sas dad o Enan.

⁸⁴ Kala dari ande o vodci andral o Izrael, sar sas o oltaris sentňardo the pomakhlo: Dešuduj rupune čare, dešuduj rupune čarore, andral save pes kropinel o rat, the dešuduj cikne somnakune lopatki. ⁸⁵ Jekh rupuno čaro važinelas 1,5 kilos a jekh rupuno čaroro važinelas 800 grami. Savore kale rupune nadobi važinenas jekhetane 27,6 kili, avke sar pes važinel andro Sentno Stanos. ⁸⁶ O dešuduj cikne somnakune lopatki sas pherde le kadidloha. Dojekh lopatka važinelas 110 grami, avke sar važinenas andro Sentno Stanos. Savore somnakune lopatki važinenas jekhetane 1,32 kilos. ⁸⁷ Savore džviri pre labardı obeta sas dešuduj terne biki, dešuduj barani, dešuduj jekhberšeskere bakrore jekhetane lengera chabeneskera obetaha a sas dešuduj capi pre obeta vaš o binos. ⁸⁸ Savore džviri pre smiromoskeri obeta sas bišuštar (24) terne biki, šovardeš (60) barani, šovardeš capi the šovardeš jekhberšeskere bakrore. Kala sas obetne dari pro sentňariben le oltariske pal oda, sar sas pomakhlo le olejoha.

⁸⁹ Kecivar džalas o Mojžiš andro Sentno Stanos, hoj te vakerel le RAJEHA, šunelas leskero hangos, so šundolas maškar o duj cherubi, save sas pro kritos la Zmluvakera Archakero. Kavke vakerelas o Mojžiš le RAJEHA.

8

Sar te ačhavel o lampi pro momelaris

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ² “Phen le Aronoske, hoj te dodikhel pre oda, sar thovela o eřta lampi pro momelaris, hoj te švicinen anglo momelaris.”

³ O Aron avke the kerda a ačhada o lampi avke, hoj te švicinen anglo momelaris, sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske. ⁴ O momelaris sas calo somnakuno telunestar dži paš o kvitki. O Mojžiš les diňa te kerel ipen avke, sar leske sikađa o RAJ.

Le Levitengero sentňariben

⁵ Palis o RAJ phenda le Mojžišoske: ⁶ “Oddelin le Leviten le Izraelitendar a obžuřar len. ⁷ Kavke len obžuřareha: Pokropineha len le paňeha pro obžuřaripen, la britvaha peske mi holinen calo řelos, mi rajbinen o gada. Avke pes mi obžuřaren. ⁸ Palis mi len terne bikos the chabeneskeri obeta le sane areha, so ela mišimen le olejoha. A dujte terne bikos le pre obeta vaš lengere bini. ⁹ Palis an le Leviten anglo Sentno Stanos, kaj pes manca zdžan, a zvičın savore Izraeliten. ¹⁰ A sar len aneħa angle ma, o Izraeliti pre lende mi thoven o vasta. ¹¹ Palis o Aron mi anel le Leviten anglo RAJ sar e hazdli obeta le Izraelitendar, hoj mange te služinen.

¹² Avke o Leviti mi thoven o vasta pro šere le bikenge. Jekhe bikos obetin sar obeta vaš o bini a dujtes sar labardı obeta le RAJESKE, hoj te obžuřares le Leviten le

binendar. ¹³ Paloda le Leviten ačhav anglo Aron the angle leskere čhave a sentňar len le RAJESKE sar e hazdli obeta. ¹⁴ Rozulav (oddĕlin) len le Izraelitendar. O Leviti ena mire.

¹⁵ Ešeb (peršo) len obžuzar a de sar hazdli obeta, palis šaj keren e služba paš o Sentno Stanos. ¹⁶ On hine dine ča prekal ma, me mange len ilom vaš savore ešebne murša le Izraelitendar. ¹⁷ Miro hino savoro ešebno, so ulila le Izraelitenge, či manuš abo džviros. Sentňardom len mange andre oda džives, sar murdardom savoro ešebno andro Egipt. ¹⁸ Vašoda mange ilom le Leviten vaš savore ešebne čhave maškar o Izraeliti. ¹⁹ Le Leviten dav sar daros le Aronoske the leskere čhavege, hoj te služinen paš o Sentno Stanos a te keren o obeti vaš o binos le Izraelitengero, hoj te na en marde le džungale nasvalibnaha, te avena paš o Sentno Stanos.”

²⁰ Avke o Mojžiš, o Aron the savore Izraeliti sentňarde le Leviten avke, sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske. ²¹ O Leviti pes obžuzarde le binendar, rajbinde peske o gada a o Aron len diňa le RAJESKE sar hazdli obeta. Palis o Aron vaš lenge anda le RAJESKE obeta, hoj te en žuže le binendar. ²² Avke o Leviti gele te kerel e služba paš o Sentno Stanos a dodikhenas pre lende o Aron the leskere čhave. Kerde lenca avke, sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

²³ O RAJ mek phenda le Mojžišoske: ²⁴ “Kada hin o zakonos prekal o Leviti: Dojekh le bišupandž (25) beršendar upreder mušinel te služinel paš o Sentno Stanos, ²⁵ ale sar leske ela penda (50) berš, mukela e služba a imar na služinela. ²⁶ Šaj pomožinel avre Levitenge paš o Sentno Stanos te kerel lengeri služba, ale korkoro imar na služinela. Kavke rozulaveha e služba le Levitenge.”

9

Sar te likerel e Patrađi

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske pre pušta Sinaj andro ešebno (peršo) čhon andro dujto berš, paloda, sar o Izraeliti gele avri andral o Egipt: ² “O Izraeliti mi oslavinen e Patrađi andro časos, so diňom pre oda. ³ Oslavinen la dešuštarto (14.) džives andre oda čhon rači, sar zadžal o kham, pal savore zakoni a prikazaňja.”

⁴ Avke o Mojžiš phenda le Izraelitenge, hoj te oslavinen e Patrađi. ⁵ On pre pušta Sinaj dešuštarto džives andro ešebno čhon rači chudle te oslavinel e Patrađi. Kerde sa avke, sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

⁶ Ale sas ode varesave murša, save pes meľarde, bo pes chudle le mule manušendar, a našti oslavinenas e Patrađi. Vašoda oda džives avle ko Mojžiš the Aron ⁷ a phende lenge: “Meľardam pes bo chudľam pes le mulendar, ale soske akana našti oslavinas e Patrađi a našti anas o obetno daros le RAJESKE jekhetane le avre Izraelitencas?”

⁸ O Mojžiš lenge odphenda: “Užaren ade, me džav andro Sentno Stanos te phučel le RAJESTAR, so ov phenela.”

⁹ O RAJ leske odphenda: ¹⁰ “Phen le Izraelitenge: “Te pes vareko tumendar abo tumare potomkendar meľarena oleha, hoj pes chudena le mule manušestar, abo ena dur pro drom, the avke mi oslavinen e Patrađi pre pačiv le RAJESKE. ¹¹ Oslavinena la pre aver čhon rači dešuštarto (14.) džives andre dujto čhon. Le bakrores chana le marenca bi o drožđi the le kirke bilinenca. ¹² Nič olestar ma muken dži tosara a ma phagen leske aňi jekh kokalos. Dolikeren savore kale prikazaňja, sar oslavinenas e Patrađi. ¹³ Ale te vareko hino žužo a nane dur pro drom, no the avke na oslavinel e Patrađi, ela avritradlo mire manušendar, bo na anda o daros le RAJESKE andro časos, sar sas phendo. Kajso manuš ela potrestimen vaš peskero binos.

¹⁴ O cudzincos, savo dživel maškar tumende, šaj oslavinel e Patrađi pre pačiv le RAJESKE, ale mušinel la te oslavinel pal o zakoni the prikazaňja, so sas avridine

pal e Patrađi. Kala jednake zakoni the prikazaňja hin prekal o Izraeliti the prekal o cudzinci.’ ”

Pal e chmara upral o Sentno Stanos

¹⁵ Andre oda džives, sar sas o Sentno Stanos ačhado, zaučharda les e chmara a račatar dži tosara švicinelas sar jag upral o Sentno Stanos. ¹⁶ Sas oda furt avke: E chmara sas upral o Sentno Stanos dživese a rači švicinelas sar jag. ¹⁷ Akor, sar pes e chmara upral o Sentno Stanos hazdelas upre, o Izraeliti pes mukenas pro drom a pale rozthovenas o taboris ode, kaj e chmara zaačhelas. ¹⁸ Sar o RAJ prikazinelas, o Izraeliti pes mukenas pro drom, a kaj phenelas, hoj te zaačhen, ode kerenas taboris a ačhenas ode, medik e chmara sas upral o Sentno Stanos. ¹⁹ Te e chmara ačhelas buter časos upral o Sentno Stanos, o Izraeliti šunenenas le RAJESKERO prikazaňje a na mukenas pes pro drom. ²⁰ Varekana sas e chmara upral o Sentno Stanos ča vajkeci dživesa. Sar o RAJ prikazinelas, o Izraeliti pes mukenas pro drom, a kaj phenelas, hoj te zaačhen, ačhenas a rozthovenas ode o taboris. ²¹ A varekana e chmara upral sas ča račatar dži tosara, a te tosara pes hazdelas upre, mukenas pes pro drom. Či oda sas dživese abo rači, te e chmara pes hazdelas upre, mukenas pes pro drom. ²² Te e chmara ačhelas upral o Sentno Stanos duj džives abo čhon, vaj buter časos, o Izraeliti ačhenas ode andro taboris, medik e chmara sas upral o Sentno Stanos. Ale sar pes hazdelas upre, mukenas pes pro drom. ²³ Sar o RAJ prikazinelas, o Izraeliti pes mukenas pro drom, a kaj phenelas, hoj te zaačhen, ačhenas a rozthovenas ode o taboris. Kerenas pal le RAJESKERE prikazaňja, so lenge phenelas prekal o Mojžiš.

10

O rupune trubi

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ² “Ker tuke duj rupune trubi. Zvičin lenca le Izraeliten jekhetane a de lenge lenca te džanel, hoj te sthoven o tabora a te pririchtinen pes pro drom. ³ Sar trubinena pro soduj trubi, savore Izraeliti pes mušinen te zdžal paš o vudar anglo Sentno Stanos. ⁴ Te trubinena ča pre jekh, mušinen pes te zdžal ke tu ča o vodci le Izraeloskere fajtengere. ⁵ Sar šundola o zoralo hangos la trubakero, o kmeňi, save taborinenas pro vichodno sera, pes mukena pro drom. ⁶ Sar trubinena zorales dujtovar, mukena pes o kmeňi, save taborinenas pre južno sera. Avke zorales pes trubinela, sar pes mukena pro drom, ⁷ ale te kameha, hoj pes te zdžan savoredžene, mi trubinen avres.

⁸ Pro trubi trubinena le Aronoskere čhave, o rašaja. Kada tumenge ela zakonos pro furt pre savore pokoleňja. ⁹ Sar imar avena andre peskeri phuv, a te džana andro mariben le nepřijateliha, savo pre tumende ispidela, zatrubinen pre kala trubi. Akor me, o RAJ, mange pre tumende leperava, pomožinava tumenge a zachraňinava tumen le nepřijaťelendar. ¹⁰ Andre ola dživesa, sar oslavinenena – ešebno (peršo) džives le neve čhoneskero the tumare aver inepi – trubinena pro trubi paš o labarde the smiromoskere obeti. Akor mange leperava pre tumende. Me som o RAJ, tumaro Del.”

O Izraeliti omuken o Sinaj

¹¹ Dujto berš andro dujto čhon pro bišto (20.) džives pes hazdľa e chmara upral o Sentno Stanos. ¹² Akor o Izraeliti odgele pal e pušta Sinaj. Džanas dureder le dromeha a vajkecivar zaačhile, medik e chmara na ačhiľa pre pušta Paran. ¹³ Oda sas ešebnovar, sar pes mukle pro drom pal le RAJESKERO prikazis, so lenge diňa prekal o Mojžiš.

¹⁴ O partiji andral o taboris le Judaskere kmeňostar džanas ešebne pal peskeri zastava. Lengero vodcas sas o Nachšon, le Amminadaboskero čhavo. ¹⁵ Le

Jissacharoskere kmeňoske sas vodcas o Netaneel, le Cuaroskero čhavo, ¹⁶ a le Zebulunoskere kmeňoske sas vodcas o Eliab, le Chelonoskero čhavo.

¹⁷ Sar rozkidenas o Sentno Stanos, akor gele het o Geršoniti the o Merariti, save hordinenas o Sentno Stanos.

¹⁸ Palis džanas o partiji andral o taboris le Rubenoskere kmeňostar pal peskeri zastava. Lengero vodcas sas o Elicur, le Šedeuroske čhavo; ¹⁹ le Šimeonoskere kmeňoske sas vodcas o Šelumiel, le Curišaddajoskero čhavo ²⁰ a le Gadoskere kmeňoske sas vodcas o Eljasaf, le Deueloskero čhavo.

²¹ Pal lende džanas o Kohatiti, save hordinenas o sentne veci andral o Sentno Stanos. Okla manuša rozthode le RAJESKERO Stanos pre aver than sigeder, sar on avle.

²² Palis džanas o partiji andral o taboris le Efrajimoskere kmeňostar pal peskeri zastava. Lengero vodcas sas o Elišamas, le Ammichudoskero čhavo; ²³ le Menaššeskere kmeňoske sas vodcas o Gamaliel, le Pedacuroske čhavo, ²⁴ a le Benjaminoskere kmeňoske sas vodcas o Abidan, le Gideoniskero čhavo.

²⁵ Paloda džanas o partiji andral o taboris le Danoskere kmeňostar pal peskeri zastava. Lengero vodcas sas o Achiezer, le Ammišaddajoskero čhavo; ²⁶ le Ašeroskere kmeňoske sas vodcas o Pagi, le Ochranoskero čhavo, ²⁷ a le Naftaliskere kmeňoske sas vodcas o Achiras, le Enanoskero čhavo.

²⁸ Furt sar pes mukenas pro drom, džanas o Izraeliti ajse šoroħa pal peskere partiji.

²⁹ Palis o Mojžiš phendā peskere šogoriske le Chobaboske, saveske sas dad o Reuel* andral o Midijan: “Džas andre phuv, pal savi o RAJ phendā: ‘Dava la tumenge.’ Av amenca a presikavaha tuke o jileskeriben. Se o RAJ diħa le Izraeliten lav pal o laħe veci.”

³⁰ Ale ov leske odphendā: “Na džav. Me kamav te džal andre miri phuv ke mire manuša.”

³¹ “Mangav tut, ma omuk amen,” phendā o Mojžiš. “Se tu džanes, kaj pre pušta peske šaj keras o tabora. Tu amenge sikaveħa o drom. ³² Te aveħa amenca, palis pes tuħa rozdelinaha savore laħe vecenca, so amen dela o RAJ.”

³³ Avke pes le verchostar Sinaj mukle pro trine dživeseskero drom a trin džives džalas angle lende the e Zmluvakeri Archa, hoj lenge te arakhel than pro odpočinkos.

³⁴ Akorestar, sar pes mukle pro drom andral o taboris, le RAJESKERI chmara sas calo džives upral lende.

³⁵ Sar pes kamenas te mukel pro drom la Zmluvakera Archaha, o Mojžiš phenelas: “Av, RAJEJA!

Mi rozdžan pes ola, ko pre tu džan;
mi denašen angle tu ola, ko tut našti avri aħen.”

³⁶ Sar e Archa zaaħelas pro odpočinkos, o Mojžiš phenelas: “Av pale, RAJEJA,

ke tire ezera ezerengere Izraeliti.”

11

E jag le RAJESTAR pro taboris

¹ O manuša anglo RAJ chudle te reptinel vaš lengero pharipen. O RAJ ada šundā a sas igen choħamen avke, hoj zlabardā la jagaha o avrune agora le taboriskere. ² Akor o manuša chudle te vičinel pro Mojžiš, hoj lenge te pomožinel. Sar pes o Mojžiš modlindā ko RAJ, e jag preaħiħa te labol. ³ Vašoda dine ole thaneske nav Tabera, bo le RAJESKERI jag labolas maškar lende.

O manuša peske mangen mas

* 10:29 Oda hin o Jetro.

⁴ Varesave bitanga manuša, save sas le Izraelitenca, kamenas igen te chal mas. A the o Izraeliti chudle pale te vičinel rovibnaha: “Te amen ulahas varesavo mas!
⁵ Leperas peske, sar chahas andro Egipt o ribi, o ogurki, o duduma, o poros, e purum the o cesnakos. ⁶ Se imar sa šučilam avri. Nič na dikhas, ča kadi manna!”

⁷ E manna dičholas sar slabo šargo korijandroskero zrnos. ⁸ O manuša džanas a kidenas la, erñinenas la andro mlínkocis abo rozmarenas la andro čaro pro aro. Tavenas la andre piri the pekenas o marikla, so chutinenas sar o maro peko le olivovo olejoha. ⁹ Sar rači perelas e rosa pro taboris, akor perelas the e manna.

¹⁰ O Mojžiš šunda, hoj o manuša roven, dojekh famelija paš peskero stanoskero vudar. Sas leske igen pharo a o RAJ sas choľamen pro Izraeliti. ¹¹ A phenda le RAJESKE: “Soske avke keres tire služobňikoha? So kerđom, hoj mange kada zaslužindom? Soske mange diňal pre meň savore kale manušen? ¹² So me som lengero dad a on mire čhave, hoj mange vakeres, hoj len te lidžav pro vasta sar e džuvli, savi del te pijel le cikne čhavores, a hoj len te anav andre phuv, pal savi diňal veraha lav lengere daden? ¹³ Khatar lava kajci mas kale savore manušenge? Roven a mangen mandar: ‘De amen mas! Kamas te chal!’ ¹⁴ Kadi buči hiňi phari prekal ma. Sar šaj man korkoro starinav pal kala manuša? ¹⁵ Te kames manca kavke te kerel, feder mange ela, te man murdareha, hoj te na dikhav pre miro trapišagos – te som tuke pre dzeka.”

Kidel avri eftavardeš vodcen

¹⁶ Akor o RAJ phenda le Mojžišoske: “Zvičin eftavardeš (70) vodcen le Izraelitendar, pal save džanes, hoj hine le manušengere vodci. An len ko Sentno Stanos a mi ačhen ode tuha. ¹⁷ Avava tele a vakera tuha. Lava le Duchostar, so hino pre tute, a dava pre lende. On lidžana le manušengero pharipen jekhetane tuha. Imar na lidžaha oda pharipen korkoro.

¹⁸ Le Izraelitenge pheneha: ‘Sentňaren tumen pro tajsa. Chana mas, bo rovibnaha vičinenas ko RAJ: “Te amen ulahas varesavo mas! Sar amenge sas mištes andro Egipt!” Akana o RAJ tumen dela mas a čačes les chana. ¹⁹ Na chana les ča jekh džives abo duj dživesa, aňi pandž dživesa vaj deš dživesa, aňi biš (20) dživesa, ²⁰ ale chana les calo čhon, medik tumenge na avela prekal o nakh a medik na džungľola tumenge. Vašoda, bo odčhidan pašal peste le RAJES, savo hino maškar tumende, bo rovibnaha pre leste vičinenas: “Soske avľam avri andral o Egipt?” ’ ”

²¹ O Mojžiš pre oda phenda: “Kade manca hin 600 000 murša a tu phenes: ‘Dava len mas a on les chana calo čhon!’ ²² Choc te murdaraha savore amare bakren the dobitkos, abo te chudaħa savore riben andro moros, the avke na ela oda prekal lende dos.”

²³ O RAJ phenda le Mojžišoske: “So, miro vast hino cikno? Akana dikheha, či pes ačhela avke, sar phendom, abo na.”

²⁴ O Mojžiš avľa ko manuša a phenda lenge le RAJESKERE lava. Zvičinda eftavardeš dženen lengere vodcendar a rozačhaďa len pašal o Sentno Stanos. ²⁵ Akor o RAJ avľa andre chmara a prevakerďa ko Mojžiš. Iľa le Duchostar, so sas pro Mojžiš, a diňa le eftavardeš vodcenge. Sar avľa pre lende oda Duchos, prorokinenas – no ča akor, palis imar na prorokinenas.

²⁶ Ale duj murša ačhile andro taboris, o Eldad the o Medad. The pre lende avľa o Duchos, bo sas rachimen maškar lende. On na gele paš o Sentno Stanos, a vašoda prorokinenas andro taboris. ²⁷ Varesavo terno muš denašľa ko Mojžiš a phenda leske: “O Eldad the o Medad prorokinen andro taboris.”

²⁸ Akor o Jozua, le Nunoskero čhavo, savo čhavorestar služinelas le Mojžišoske, pes diňa anglal: “Mojžiš, rajeja miro, zaačhav len!”

²⁹ Ale o Mojžiš leske odphenda: “Tu daras pal ma? Kamlomas, hoj o RAJ te del peskero Duchos savore peskere manušen, hoj te en proroka!” ³⁰ Palis o Mojžiš geľa pale andro taboris le vodcenca andral o Izrael.

O RAJ bičhavel o prepelici

³¹ O RAJ bičhada zoralı balvaj, so le morostar anelas le prepelicen, medik na sas vřadzik andro Izraeliko taboris. Sas ajci but, hoj sas pašal o taboris pal dojekh sera pro but kilometri a sas la phuvatar nacalo metros. ³² O manuša len kidenas calo džives, cali rat a mek the aver calo džives. Ňiko na kidľa frimeder sar deř bare kořara. Rozthode len a řučarde pašal calo taboris. ³³ Mek o mas sas lende andro danda a mek les aňi na rozřuvinde a imar o RAJ cholısalıľa a mukľa pre lende igen baro nasvalıben. ³⁴ Vařoda dine ole thaneske nav Kibrot-Hattaava, bo ode parunde le manušen, save igen řadinenas te chal aver chaben.

³⁵ Andral o Kibrot-Hattaava odgele o manuša andro Chacerot a ode ačhile.

12

O Aron the e Mirijam reptinen pro Mojžiř

¹ E Mirijam le Aronoha reptinenas pro Mojžiř, bo ıľa peske romňa Kuřijka. ² Phende: “O RAJ vakerel ča prekal o Mojžiř? Či na vakerel the prekal amende?” A o RAJ řundľa, so phende.

³ No o Mojžiř sas igen pokorno muřř, nekpokorneder savore manuřendar, save dživenas pre phuv.

⁴ O RAJ takoj pre oda phenda le Mojžiřoske, le Aronoske the la Mirijamake: “Tumen trin džene, aven ko Sentno Stanos!” Avke on trin džene gele. ⁵ O RAJ avľa tele andro chmarakero slupos, zaačhıľa pař o Sentno Stanoskero vudar a vičindľa le Aron the la Mirijam. Sar sodujdzene gele paředer,

⁶ phenda lenge: “řunen mire lava:

Te hin mařkar tumende prorokos,
me o RAJ man leske dav te sprindřarel andro videňje
a vakerav leha andro suno.

⁷ Mire sluřobňikoha le Mojžiřoha avke nane.

Ov hino vodcas upral savore mire manuša Izraeliti.

⁸ Leha vakerav muj-mujeha,
phundradones a na garudones,
ov řaj dikhel the le RAJESKERI podoba.

Sar oda, hoj tumen na daran kavke te vakerel
pre miro sluřobňikos Mojžiř?”

⁹ O RAJ pre lende cholısalıľa a geľa lendar het.

¹⁰ Sar o chmarakero slupos le Sentno Stanostar geľa het, e Mirijam ačhıľa malomocno, pařı sar jiv. O Aron pes visarda ke Mirijam a dikhľa, hoj hiňi malomocno. ¹¹ Ov phenda le Mojžiřoske: “Rajeja miro, mangav tut, ma potrestin amen vař o binos, so na kerđam gođaha. ¹² Te na el e Mirijam sar čavoro, savo ulol mulo a jepař leskero řelos imar rozperelas andre la dakero per.”

¹³ Avke o Mojžiř chudľa te vičinel pro RAJ: “Devla, mangav tut, sasřar la!”

¹⁴ O RAJ odphenda le Mojžiřoske: “Te lake lakero dad čhungarđahas pro muj, či na ladřandıľahas pes eřta dživesa? Mi el avritradlı andral o taboris pro eřta dživesa a palis řaj avel pale andro taboris.” ¹⁵ Avke sas e Mirijam eřta dživesa avri andral o taboris. O Izraeliti pes na mukle pre aver drom, medik e Mirijam na avľa pale andro taboris.

¹⁶ Paloda pes o Izraeliti mukle pro drom andral o Chacerot a kerde peske taboris pre pušta Paran.

13

O dešuduj murša predikhen o Kanaan

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ² “Kide avri jekhe vodcas andral dojekh kmeños a bičhav len te predikhel e phuv Kanaan, so dav tumenge.”

³ O Mojžiš kerda avke, sar leske prikazinda o RAJ, a bičhada pal e pušta Paran dešuduje (12) vodcen andral o Izrael. ⁴ Sas oda kala džene:

Andral o kmeños Ruben o Šammua, le Zachuroskero čavo;

⁵ andral o kmeños Šimeon o Šafat, le Chorioskero čavo;

⁶ andral o kmeños Juda o Kaleb, le Jefunnoskero čavo;

⁷ andral o kmeños Jissachar o Jigal, le Jozefoskero čavo;

⁸ andral o kmeños Efrajim o Hošeah, le Nunoskero čavo;

⁹ andral o kmeños Benjamin o Palti, le Rafuoskero čavo;

¹⁰ andral o kmeños Zebulun o Gaddiel, le Sodoskero čavo;

¹¹ andral o kmeños Jozef (so hin o kmeños Menašše) o Gaddi, le Susioskero čavo;

¹² andral o kmeños Dan o Ammiel, le Gemalliskero čavo;

¹³ andral o kmeños Ašer o Setur, le Michaeloskero čavo;

¹⁴ andral o kmeños Naftali o Nachbi, le Vofsiskero čavo;

¹⁵ the andral o kmeños Gad o Geuel, le Machioskero čavo.

¹⁶ Kala hine o nava le muršengere, saven o Mojžiš bičhada te predikhel e phuv. O Mojžiš diña le Hošeoske, saveske sas dad o Nun, nav Jozua.

¹⁷ Sar len o Mojžiš bičhavelas te predikhel e phuv Kanaan, phenda: “Kadarik džan prekal e pušta Negev andre brehengeri phuv. ¹⁸ Dodžanen tumen, savi hiñi e phuv a save manuša andre bešen. Či hine zorale vaj slabe? Hine but vaj frima? ¹⁹ Hiñi odi phuv lači vaj na? Hin lengere fori phundrade, abo hin pašal o muri? ²⁰ Anen o malí ulipen a hin ode stromi vaj na? Keren savoro pre oda, hoj te anen varesavo ovcje andral odi phuv.”

Sas oda andro časos, sar pes ešebnovar (peršovar) andro berš obkidel o hroznos.

²¹ Avke on gele a predikhle e phuv la puštatar Sin dži ko foros Rechob, paš o verchengero drom Chamat. ²² Avle andro Negev, odarik gele andro foros Hebron, kaj bešenas le Anakoskere potomki: o Achiman, Šešaj the o Talmaj. (O Hebron sas ačhado efa berš sigeder sar o foros Coan andro Egipt.) ²³ Sar doavle andre Dolina Eškol, ode odčhinde jekh strapcos hroznos, so sas ajso pharo, hoj les mušinenas te anel duj džene pro drukos. Ande the vajkeci granatoskere phaba the figi. ²⁴ Oda than pes vičinelas Dolina Eškol pal o strapcos le hroznostar, so ode o Izraeliti odčhinde.

O murša phenen, so dikhle

²⁵ Saranda (40) dživesa predikhenas odi phuv a palis avle pale. ²⁶ Avle ko Mojžiš, Aron the Izraeliti andro Kadeš pre pušta Paran. Phende lenge, so ode dikhle, a sikade o ovcje, so odarik ande. ²⁷ Phende le Mojžišoske: “Predikhlam e phuv a dodžanlam pes, hoj hiñi lači a čačes ode čulal o thud the o medos. Kada ovcje hin odarik. ²⁸ Ale o manuša ode hine zorale, o fori hin bare a pašal lende zorale muri. Dikhlam ode the le Anakoskere potomken. ²⁹ O Amaleka bešen pre južno sera; o Chetitana, Jebuseja the Amoreja bešen pre brehengeri phuv a o Kanaančana bešen paš o moros the pašal o pañi Jordan.”

³⁰ Ale o Kaleb kamelas, hoj te preačhen te vakerel ola manuša, save reptinenas pro Mojžiš, a phenda: “Aven, džas pre lende a zalas odi phuv! Amen len domaraha!”

³¹ Ale okla džene, save sas leha te predikhel e phuv, phenenas: “Našfi pes lenca džas te marel, bo hine zoraleder sar amen.” ³² On kavke maškar o Izraeliti lidžanas o nalačo hiros pal odi phuv. Phenenas: “Odi phuv, so predikhlam, chal le manušen, save andre bešen. Savore manuša, saven ode dikhlam, hine igen bare. ³³ Dikhlam ode the obren a maškar lende the le Anakoskere potomken. Amen pes šunahas maškar lende ciknore sar o maľengere grajora a avke the lenge dičhuvahas avri.”

14

O Izraeliti pes vzburinen

¹ Čali rat o Izraeliti rovenas a vriskinenas. ² Savore manuša reptinenas pro Mojžiš the pro Aron: “Uľahas amenge feder, te muľamas andro Egipt abo kade pre pušta. ³ Soske amen o RAJ lidžal andre kadi phuv? Hoj te meras la šablaha andro mariben? Hoj te zalen amare romňijen the čhavoren? Na uľahas amenge feder te džal pale andro Egipt?” ⁴ Jekh avreske phenenas: “Kidas peske avri vodcas a džas pale andro Egipt!”

⁵ Sar oda o Mojžiš the o Aron šunde, pele le mujeha dži pre phuv angle savore Izraeliti. ⁶ O Jozua, le Nunoskero čhavo, the o Kaleb, le Jefunnoskero čhavo, save sas olendar, save predikhle e phuv, pre peste dukhatar čhingerde o ruchi ⁷ a phende savore Izraelitenge: “E phuv, so samas te predikhel, hiňi igen lači. ⁸ Te avaha le RAJESKE pre dzeka, doanela amen andre odi phuv, kaj čulal o thud the o medos, a dela amenge la. ⁹ Ča pes ma vzburinen pro RAJ! Ma daran pes le manušendar, save ode bešen, bo lokes len domaraha. O RAJ hin amenca! Lengere devla len na chraňinen. Vašoda ma daran pes lendar!”

¹⁰ Ale savore Izraeliti vriskinenas, hoj len te murdaren le barenca. Androda pes savore Izraelitenge sikađa le RAJESKERI slava paš o Sentno Stanos.

O Mojžiš pes modľinel vaš o manuša

¹¹ O RAJ prevakerđa ko Mojžiš: “Dži kana man kala manuša tele dikhena? Dži kana mange na pačana, se maškar lende kerďom bare znameňja? ¹² Bičhavava pre lende baro nasvaliben a zničina va len, ale tutar kerava bareder the zoraleder narodos, sar hine on.”

¹³ Ale o Mojžiš odphenda: “Dodžanena pes pal oda o Egiptana! Lendar ilal avri kale manušen tira zoraha ¹⁴ a on oda dena te džanel le manušenge, save bešen andre odi phuv. Ola manuša imar šunde, hoj tu, RAJEJA, sal maškar lende a hoj lenge diňal te dikhel tut le jakhenca. Šunde, hoj tiri chmara ačhel upral kala manuša, hoj dživese džas angle lende andre chmara a rači andro jagalo slupos. ¹⁵ Te akana zničineha savore tire manušen, o narodi, save šunde o hiros pal tu, phenena: ¹⁶ ‘O RAJ našfi doanda peskere manušen andre odi phuv, pal savi len diňa la veraha lav, vašoda len murdarda pre pušta.’

¹⁷ Akana, RAJEJA, mangav tut, sikav amenge tiri zor a ker, sar phenda: ¹⁸ ‘Me, o RAJ, na cholisaľuvav sigo, presikavav o pačivalo kamiben a odmukav o binos the e vzbura. Ale ņikas na mukav bi o trestos; vaš le dadengere bini marav le čhaven dži andro trito the štarto pokoleňje.’ ¹⁹ Mangav tut, odmuk kale manušenge prekal tiro baro pačivalo kamiben, avke sar lenge odmukehas akorestar, sar avle avri andral o Egipt, dži akana.”

²⁰ O RAJ leske odphenda: “Odmukav lenge, avke sar mangehas. ²¹ No avke sar dživav a sar miri slava pherarel čali phuv, ²² aňi jekh kale manušendar na džala andre odi phuv. Bo dikhle miri slava the o zazraki, so keravas andro Egipt the pre

pušta, a the avke man dešvar pokušinas a na šunenas. ²³ Vašoda ņiko lendar na džala andre odi phuv, pal savi phendom, hoj la dava lengere dadenge. Na dikhela la ņiko, ko man tele dikhla. ²⁴ Ale mire služobňikos le Kaleb lidžava andre phuv, andre savi imar sas. Bo sas andre leste aver duchos a džalas pal mande cale jileha. A leskero potomstvos chudela e phuv sar dēdictvos. ²⁵ Tajsa džan prekal e pušta ko Lolo Moros, bo andre dolina bešen o Amaleka the o Kanaančana.”

O Del potrestinel le Izraeliten

²⁶ Palis o RAJ phenda le Mojžišoske the le Aronoske: ²⁷ “Dži kana cerpinava kale nalače manušen, save pre ma furt reptinen? Dos šundom le Izraelitengero reptišagos pre ma. ²⁸ Phen lenge: ‘Avke sar dživav, phenel o RAJ, kerav tumenca avke, sar tumen šundom te vakerel. ²⁹ Pre kadi pušta ačhena mule tela savoredženengere, kaske sas akor, sar sas pisimen andre, biš (20) berš the buter – savore tumendar, save pre ma reptinenas. ³⁰ ņiko lendar na džala andre phuv, pal savi diňom la veraha lav, hoj andre bešena. Džana andre ča o Kaleb, le Jefunnoskero čhavo, the o Jozua, le Nunoskero čhavo. ³¹ No tumare čhaven, pal save phenenas, hoj ena zaile, me ode lidžava a on sprindžarena odi phuv, so na kamlan te prilel. ³² Ale tumare mule tela ačhena pre kadi pušta. ³³ Tumare čhave ena saranda (40) berš pastjera pre kadi pušta. On cerpinena vaš oda, hoj mange na pačanas, medik na merela posledno dženo tumendar pre pušta. ³⁴ Avke sar saranda dživesa predikhenas e phuv – jekh berš pes rachinela vaš jekh džives – saranda berš cerpinena vaš peskero nalačhipen, hoj te sprindžaren, so oda hin, te me džav pre tumende. ³⁵ Me, o RAJ, oda phendom a avke kerava savore kale nalače manušenca, save pes vzburiinde pre mande. Pre kadi pušta merena.’ ”

³⁶ O murša, saven o Mojžiš bičhada te predikhel e phuv, save avle pale a vakerenas o načičipen pal e phuv a oleha kerde upre le Izraeliten, hoj te reptinen pro RAJ, ³⁷ jekhvareste mule le meribnaskere nasvalibnaha anglo RAJ. ³⁸ Olendar, save sas te predikhel e phuv, ča o Jozua the o Kaleb ačhile te dživel.

O Izraeliti našti zalen o Kanaan

³⁹ Sar o Mojžiš phenda kala lava le Izraelitenge, ačhile igen smutne. ⁴⁰ Sig tosara uštile, gele pro verchos a phende: “Čačo, kerđam binos. Aven, džas andre phuv, pal savi o RAJ diňa lav!”

⁴¹ Ale o Mojžiš lenge phenda: “Soske na šunen le RAJES? Tumaro planos tumenge na avela avri. ⁴² Ma džan, bo o RAJ nane tumenca a tumare ņeprijaťela tumen thovena tele. ⁴³ Sar tumen marena le Amalekenca the le Kanaančanenca, murdarena tumen la šablaha. Visardan tumen het le RAJESTAR, vašoda na ela tumenca!”

⁴⁴ No on the avke gele pre brehengeri phuv, ale aňi e Zmluvakeri Archa, aňi o Mojžiš na omukle o taboris. ⁴⁵ Avke o Amaleka the o Kanaančana, save bešenas pre brehengeri phuv, gele pre lende, marde len a roztradle dži paš o foros Chorma.

15

O zakoni pal o obeti

¹ O Raj prevakerđa ko Mojžiš: ² “Phen le Izraelitenge kada: ‘Sar avena andre phuv, so tumenge dav a andre savi bešena, ³ anena le dobitkostar abo le bakrendar le RAJESKE o obeti. Anena e jagali obeta, e labardi obeta, e obeta pro inepi, e obeta, sar den lav le Devleske, the e obeta, so dena korkore pestar sar daros. Kala savore obeti voňinen šukares le RAJESKE. ⁴ Sar kerena kala obeti, avke oda, ko anela peskeri obeta le RAJESKE, pridela paš dojekh džvirov e chabeneskeri obeta – kilos aro mišimen le litra olivove olejoha. ⁵ Ke dojekh bakroro, so dena sar e labardi obeta abo aver obeta, pridena litra mol, so čhivena avri pro oltaris.

⁶ Paš dojekh bakro, so obetinena, pridena duj kili aro mišimen 1,5 litraha olivove olejoha sar chabeneskeri obeta. ⁷ Priden the 1,5 litra mol, so čhivena avri pro oltaris. Oda voñinela šukares le RAJESKE.

⁸ Sar pririchtinena le RAJESKE terne bikos pre labardi obeta abo pre smiromoskeri obeta abo pre obeta, sar den lav le Devleske, ⁹ pridena paše sar e chabeneskeri obeta trin kili aro mišimen duje litrenca olejoha. ¹⁰ Anena the duj litri mol, so čhivena avri pro oltaris. Oda voñinela šukares le RAJESKE. ¹¹ Kavke kerena paš dojekh bikos, bakro, baranos the koza. ¹² Keren avke paš dojekh džviros, so anena pre obeta, kaj te anena buter.

¹³ Kavke mušinela te kerel dojekh Izraelitas, sar anela e obeta, so šukares voñinel le RAJESKE. ¹⁴ Te ela maškar tumende varesave cudzinci, abo o cudzinci, save dživen maškar tumende but berš, a the on kamena te anel e obeta, so šukares voñinel le RAJESKE, mi keren avke sar the tumen. ¹⁵ Kala zakoni ela prekal tumende the prekal o cudzinci, save bešen maškar tumende. O RAJ tumen lel jednakones. Kada zakonos dolikerena furt pro furt tumen the tumare potomki. ¹⁶ Kala zakoni the pravidla ena prekal tumende the prekal o cudzincos, savo bešel maškar tumende.’ ”

¹⁷ O RAJ prevakerđa ko Mojžiš: ¹⁸ “Phen le Izraelitenge kada: ‘Sar avena andre phuv, andre savi tumen lidžav, ¹⁹ a sar chana o chaben andral odi phuv, odthoven olestar vareso sar daros le RAJESKE. ²⁰ Sako berš kerena e bokeli le ešebne (perše) arestar andral o humnos a anen oda sar o sentno daros le RAJESKE. ²¹ Avke tu the tire potomki mušinena furt te anel maro peko le ešebne arestar, sar kidena upre e pšeñica.

O obeti vaš o binos

²² Te kamlan te dolikerel, ale the avke na dolikerđan o zakoni, so o RAJ diña le Mojžišoske ²³ – savore le Devleskere prikazendar, so sas dine ole dživesestar, kanastar o Del chudla te del o zakoni tumen the savore tumare potomken pro furt – ²⁴ a o Izraeliti kerde o binos avke, hoj na kamle, a na džanenas olestar, akor savore mušinen te anel terne bikos pre labardi obeta, so šukares voñinel le RAJESKE. Obetinen the e chabeneskeri the molakeri obeta, avke sar hin pisimen andro zakonos, a paš oda mek jekhe capos pre obeta vaš o binos. ²⁵ Te o rašaj anela kala obeti vaš savore Izraeliti, ela lenge odmuklo o binos, bo oda na kamle te kerel, a vaš peskero nalačhipen anenas le RAJESKE e labardi obeta the e obeta vaš o binos. ²⁶ Odmukela pes savore Izraelitenge the le cudzincenge, save bešen paš lende, bo savore manuša oda kerde, choc na kamle.

²⁷ Ale te ča jekh dženo kerela o binos, so na kamla, mušinel te anel pre obeta vaš o binos jekha jekhberšeskera koza. ²⁸ O rašaj obetinela la koza pro oltaris, hoj te obžuzarel le manušes le binostar, so na kamla te kerel, a palis ole dženeske ela odmuklo. ²⁹ Ajso zakonos mušinel te dolikerel o Izraelitas the o cudzincos, savo bešel paš tumende, sar kerela o binos, so na kamla.

³⁰ Te vareko kerela binos, so kamla te kerel, či oda ela Izraelitas abo cudzincos, ruhinel pes pro RAJ. Ajse dženes kampil te tradel avri peskere manušendar, ³¹ bo na ačhelas le RAJESKERE lavestar a na dolikerđa leskero prikazañje. Kajse manušes mušinen te tradel avri. Leskeri vina ačhela pre leste.’ ”

O murš, savo na dolikerđa o Šabbat

³² Sar sas o Izraeliti pre pušta, prichudle varesave muršes, savo pro Šabbat kidelas o kašta. ³³ Ola džene, save les prichudle paš oda, sar kidel o kašta, ande les ko Mojžiš the ko Aron the angle savore Izraeliti. ³⁴ Dine les te stražinel, bo na džanenas, so leha te kerel. ³⁵ O RAJ phenda le Mojžišoske: “Oda murš mušinel te merel. Savore manuša andre leste čhivkerena le barenca avri andral o taboris.” ³⁶ Avke les o manuša ligende

avri andral o taboris, chudle andre leste te čivkerel le barenca a muľa avke, sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

O špargici pro ruchi

³⁷ Palis o RAJ phenda le Mojžišoske: ³⁸ “Phen le Izraelitenge: ‘Siven pre tumare ruchi pro agora o špargici a upral lende thoven o belave šnurici. ³⁹ O špargici tumenge ena pre kada: Kecivar pre lende dikhena, leperena tumenge savore le RAJESKERE zakoni, na visarena pes mandar a na džana pal tumare jileskere the jakhengere žadosci. ⁴⁰ Avke peske leperena a dolikerena savore mire prikazañje a avena sentne angle mande, angle tumaro Del.’ ⁴¹ Me som o RAJ, tumaro Del, savo tumen ligenda avri andral o Egipt. Me som o RAJ, tumaro Del.”

16

Le Korachoskeri vzbura

¹ O Korach, o čhavo le Jisharoskero andral e Levitengeri fajta, pes vzburinda pro Mojžiš. Ke leste pes pridine trin džene andral o Rubenoskero kmeños: o Datan the o Abiram, le Eliaboskere čhave, the o On, le Paletoskero čhavo. ² On pes vzburinde pro Mojžiš a lenca 250 Izraeliti, save sas o anglune vodci le manušengere. ³ Gele anglo Mojžiš the Aron a phende lenge: “Zagelan imar igen dur! Se savore amare manuša hine sentne a the amenca hino o RAJ. Soske pes hazden upral le RAJESKERE manuša?”

⁴ Sar ada šunda o Mojžiš, peľa le mujeha pre phuv. ⁵ Palis phenda le Korachoske the leskera partijake: “Tosara tumenge o RAJ phenela, ko hin leskero, ko hino sentno a ko šaj ke leste avel pašes. Kas peske kidela avri, oda šaj ke leste džal pašes. ⁶ Tu, Korach, the tiri partija kerena kada: Len peske o lopatki pro kadidlos, ⁷ tajsja andre thovena o jagale angara the o kadidlos a anena anglo RAJ. Kas peske o RAJ kidela avri, oda ela sentno. Levitale, tumen zagelan imar igen dur!”

⁸ Mek le Korachoske o Mojžiš phenda: “Šunen, Levitale! ⁹ Hin tumenge frima, hoj o Del le Izraeloskero tumen oddelinda le manušendar a vičinda ke peste, hoj te služinen andre le RAJESKERO Sentno Stanos a te ačhen anglo manuša, hoj lenge te služinen? ¹⁰ Se domukla tuke the savore avre Levitenge, hoj te aven pašeder ke leste, ale tumen akana kamen te prelel the e rašajiko služba? ¹¹ Aleha sikadal tu the cali tiri partija, hoj pes vzburinda pro RAJ. Ko hin o Aron, hoj reptinen pre leste?”

¹² Akor o Mojžiš diña te vičinel le Datan the le Abiram, le Eliaboskere čhaven. Ale on odphende: “Na džas! ¹³ Hin ada frima, hoj amen ilal avri andral e phuv, kaj čulal o thud the o medos, hoj te meras pre kadi pušta? So, mek kames te ačhel upral amende sar raj? ¹⁴ Se na andal amen andre phuv, kaj čulal o thud the o medos, a aňi amenge na diňal andro dedictvos o mali the o viňici. Kames amenca te thovel avri? Na! Na džas!”

¹⁵ Akor o Mojžiš igen cholisalila a phenda le RAJESKE: “Ma prile lendar o obeti. Aňi jekhe somaris lendar na ilom. Ńikasko nič nalačo na kerdom!”

¹⁶ Palis o Mojžiš phenda le Korachoske: “Tu tira partijaha the o Aron mušinen te avel tajsja andre le RAJESKERO Sentno Stanos. ¹⁷ Dojekh tumendar mi lel peskeri kadidloskeri lopatka, mi thovel andre o kadidlos a mi anel anglo RAJ. Savore kadidli ena jekhetane 250. The tu le Aronoha lena peskere kadidloskere lopatki.”

¹⁸ Avke pre aver džives peske sako ila peskeri kadidloskeri lopatka, thoda andre o jagale angara a thoda upre o kadidlos. Palis pes savore ačhade paš o vudar ko Sentno Stanos jekhetane le Mojžišoha the le Aronoha. ¹⁹ O Korach zvičinda čala peskera partija pro Mojžiš the Aron a gele paš o vudar ko Sentno Stanos. Androda pes sikada le RAJESKERI slava savore manušenge. ²⁰ O RAJ phenda le Mojžišoske the le Aronoske: ²¹ “Džan pre sera kale manušendar, hoj len takoj te zničinav!”

²² Akor sodujdzene pele le mujeha pre phuv a vičinenas: “Ó, Devla! Tu sal o Del, savo des o dživipnaskero dichos dojekhe manušes! Vaš jekh manuš, savo kerda binos, kames te el cholamen pre savore manuša?”

²³ O RAJ phenda le Mojžišoske: ²⁴ “Phen le manušenge, hoj te džan pre sera le Korachoskere, le Datanoskere the le Abiramskere stanendar!”

²⁵ Avke o Mojžiš gela ko Datan the Abiram a o Izraeloskere vodci džanas pal leste. ²⁶ Le manušenge phenda: “Džan pre sera kale bijedevleskere muršengere stanendar! Ma chuden pes nisostar, so hin lengero, hoj te na meren vaš savore lengere bini.”

²⁷ Avke o Izraeliti odgele pašal o Korachoskere, Datanoskere the le Abiramskere stani. Palis o Datan the o Abiram gele avri andral lengere stani a ačhenas paš o vudar peskere romnenca the čhavenca.

²⁸ O Mojžiš phenda: “Nič na kerav mira voľatar; savore kale skutki man bičada te kerel o RAJ. Prindžarena oda pal kada: ²⁹ Te kala manuša merena avke, sar merel dojekh manuš, abo te pes lenge ačhela oda, so pes šaj ačhel avre manušenge, akor man o RAJ na bičada. ³⁰ Ale te o RAJ kerela vareso ajso, so mek pes šoha (ňikda) na ačila angloda, hoj e phuv phundravela peskero muj a chala len savoreha, so len hin, a te perena tele andro than le mulengero džide, akor prindžarena, hoj kala murša tele dikhle le RAJES.”

³¹ Soča o Mojžiš kada dophenda, phundrača pes e phuv tel o Datan the Abiram ³² a otkerda peskero muj a zliginda len savoreha, so len sas, jekhetane ole manušenca, save pes vzburinde le Korachoha. ³³ Džide pele tele andro than le mulengero savoreha, so len sas. E phuv pes upral lende zaphandla, on našlile a imar na sas maškar o manuša. ³⁴ Sar savore Izraeliti, save sas pašal lende, šunde lengero vriskišagos, denašenas a phenenas: “Denašas, hoj the amen e phuv te na zliginel!”

³⁵ Akor le RAJESTAR avla jag a zlabarda ole 250 muršen, save ande o kadidlos.

17

Le Aronoskeri paca rozkvitňinel

¹ Palis o RAJ phenda le Mojžišoske: ² “Phen le Eleazaroske, le Aronoskere čhaske, hoj te lel o kadidloskere lopatki ole muršendar, save sas zlabarde. O prachos lendar mi rozčhivel avrether, bo o lopatki hine sentne. ³ Mi rovňinen avri o blachi le kadidloskere lopatkendar ole manušengere, save počinde peskere dživipnaha vaš o binos. Palis ole blachenca mi obthoven o oltaris. Ande o lopatki anglo RAJ, vašoda hine sentne. Kada ela le Izraelitenge o znameňje, hoj te na bisteren.”

⁴ Avke o rašaj Eleazar ila o bronzune lopatki, save ande ola džene, save zlabile, a marda lendar avri blachi, hoj te obthovel lenca o oltaris. ⁵ Kada ela le Izraelitenge pro leperiben, hoj ňiko, ko nane le Aronoskere potomkendar, našti džal ko oltaris te labarel o kadidlos anglo RAJ, hoj pes leske te na ačhel avke, sar le Korachoske the leskere manušenge. Savoro kerda avke, sar leske phenda o RAJ prekal o Mojžiš.

O Izraeliti džan pro Mojžiš the Aron

⁶ Pre aver džives reptinenas savore Izraeliti pro Mojžiš the pro Aron: “Tumen murdardan le RAJESKERE manušen.”

⁷ Sar o manuša džanas pro Mojžiš the pro Aron a visarde pes ko RAJESKERO Sentno Stanos, jekhvareste o Stanos zaučharda e chmara a sikada pes le RAJESKERI slava. ⁸ Akor o Mojžiš the o Aron avle anglo Sentno Stanos. ⁹ Ode o RAJ phenda le Mojžišoske: ¹⁰ “Džan het kale manušendar! Takoj len zničinav.” Akor sodujdzene pele le mujeha pre phuv.

¹¹ O Mojžiš phenda le Aronoske: “Le e kadidloskeri lopatka, thov andre o jagale angara pal o oltaris a thov upre o kadidlos. Denaš sigo ko manuša a obetin oda le

RAJESKE, hoj lenge te en odmukle o bini. Bo o RAJ igen cholisalila pre lende a e plaga imar avel.”¹² Avke o Aron ila e kadidloskeri lopatka, sar leske phenda o Mojžiš, a denašelas maškar o manuša, ale e plaga imar ode sas. Labarda o kadidlos, hoj le manušenge te en odmukle o bini¹³ a ačhađa pes maškar o mule the džide manuša a e plaga preačila. ¹⁴ Andre odi pohroma mule 14 700 manuša bijal ola 250 džene, save mule paš e vzbura le Korachoskeri. ¹⁵ Sar e plaga preačila o Aron geľa pale ko Mojžiš paš o vudar andro Sentno Stanos. ¹⁶ O RAJ phenda le Mojžišoske: ¹⁷ “Phen le Izraelitenge, hoj tuke te den o dešuduj (12) paci, jekh andral dojekh kmeňoskero vodcas. Pisin dojekheskero vodcaskero nav pre leskeri paca. ¹⁸ Le Aronoskero nav pisin pre paca andral o kmeňos Levi, bo ela jekh paca prekal dojekh kmeňoskero vodcas. ¹⁹ Palis len thov andro Sentno Stanos angle Zmluvakeri Archa, kaj man tumenca zdžav. ²⁰ E paca le muršeskeri, saves mange kidava avri, pučinela avri. Avke me zaačhavava o reptišagos le Izraelitengero, save pre tumende furt reptinen.”

²¹ Avke o Mojžiš oda phenda le Izraelitenge a lengere vodci leske dine jekhetane dešuduj paci, jekh paca andral dojekh kmeňos, a le Aronoskeri paca sas maškar lengere. ²² Palis o Mojžiš ila o paci a thoda andro Sentno Stanos anglo RAJ.

²³ Sar o Mojžiš geľa pre aver džives andro Sentno Stanos, dikhľa, hoj pučinda avri le Aronoskeri paca, so sas thodi vaš o kmeňos Levi. Pučinda avri, rozkvitňisalila a anda o mandle. ²⁴ Avke o Mojžiš ligenda odarik o paci ke savore Izraeliti. Dikhle pre oda a dojekh vodcas ila pale peskeri paca.

²⁵ Palis o RAJ phenda le Mojžišoske: “Le Aronoskeri paca, lidža pale angle Zmluvakeri Archa, hoj pes te zalikerel sar znameňje angle ola džene, save pes vzburinen. Aleha zaačhaveha lengero reptišagos pre ma a on na merena.” ²⁶ O Mojžiš kerda avke, sar leske prikazinda o RAJ.

²⁷ Ale o Izraeliti phende le Mojžišoske: “Vigos amenge! Meras! Savore meraha! ²⁸ Dojekh, ko džal pašes paš le RAJESKERO Sentno Stanos, merela. So, mušinas savore te merel?”

18

Le Levitengeri the rašajengeri služba

¹ O RAJ phenda le Aronoske: “Te pes vareso ačhela andro Sentno Stanos, tu, tire čhave the o Leviti lidžana e vina vaš oda, ale te pes vareso ačhela paš e rašajiko služba, ela oda ča pre tu the pre tire čhave. ² An peha tira famelija andral o kmeňos Levi, hoj pes te priden ke tu a te pomožinen tuke, medik tu the tire čhave služinena anglo Sentno Stanos. ³ On avena paš tute andre savori služba paš o Sentno Stanos. Ale našti aven paš o sentne veci, so hin andro Sentno Stanos, aňi paš o oltaris, hoj te na meren on, aňi tumen. ⁴ Pridena pes ke tu a starinena pes pal savori buči, so hin paš o Sentno Stanos. Ale ňiko aver našti kerel tumenca e služba.

⁵ A tumen kerena e služba paš o Sentno Than the paš o oltaris, hoj te na avel pale pro Izraeliti miri choli. ⁶ Me mange kidňom avri le Izraelitendar le Leviten, tumare phralen, sar daros prekal tumende. On hine oddine mange, hoj te keren e služba paš o Sentno Stanos. ⁷ Ale tu tire čhavenca služinena sar rašaja andre savoreste: paš o oltaris the andro Neksentneder Than. Ode mušinen te kerel tumari služba. E rašajiko služba tumenge dav sar daros. Te ode avela vareko aver, mušinel te merel.”

Le rašajengero kotor le obetendar

⁸ Palis o RAJ phenda le Aronoske: “Ačhavav tut upral mire sentne dari. Savore sentne dari, so mange o Izraeliti anen, dav pro furt tuke the tire čhavage sar tumaro kotor. ⁹ Le neksentneder darendar – le chabeneskera obetatar, la obetatar vaš o binos the la obetatar vaš e vina – o kotor, so pes na zlabarela pro oltaris, ela tumaro. Savore

neksentneder dari, so mange anena, ela tuke the tire čhvenge. ¹⁰ Mušines len te chal pro sentno than; šaj chan oda ča o murša. Mi el tuke oda sentno!

¹¹ Savore sentne dari, so den o Izraeliti a so o rašaja hazden upre anglo RAJ, dava tuke, tire čhvenge the čhajenge pro furt. Olestar šaj chal sako, ko hino žužo andre tiri famelija.

¹² Dav tuke the o kotor le ešebne (perše) ulipnastar, so mange dena o Izraeliti sako berš: savoro nekfeder le olejostar, molatar the le zrnostar. ¹³ Tire ena ešebne ovcje savorestar andral lengeri phuv, so anena mange. Dojekh, ko hino žužo andre tiri famelija, šaj chal olestar.

¹⁴ Ela tiro savoro, so hin andro Izrael sentňardo le RAJESKE. ¹⁵ Dojekh muršoro abo džviros, so ulol ešebno, so anen angle ma o Izraeliti, ela tiro. Vašoda mušines te cinel avri dojekhe muršores the dojekhe džviros le nažuže dobitkostar, so ulol ešebno. ¹⁶ Sar le čhavoreske ela jekh čhon, mušinel te el avricindo vaš o pandž rupune love, avke sar pes važinel andro Sentno Stanos.

¹⁷ Ale ma cin avri le ešebne džviros le dobitkostar, le bakrendar the le kozendar, oda hin sentno. Lengere rateha pokropin o oltaris a o žiros labar sar jagali obeta, so šukares voñinel mange. ¹⁸ O mas le džvirendar ela tiro avke sar the o pašvaro the e čači (pravo) čang la hazdla obetatar. ¹⁹ Dav tuke, tire čhvenge the čhajenge pro furt savore sentne dari, so o Izraeliti anena mange. Kada hin zmluva, so pes na del te prephagel* a hiñi pro furt maškar mande the tute the maškar tire potomki.”

²⁰ Mek o RAJ phendā le Aronoske: “Na chudeha ñisavi phuv sar dēdictvos andro Izrael. Me som tiro dēdictvos the tiro kotor maškar o Izraeliti.

Pal o đesiatki

²¹ Le Levitenge dav andro dēdictvos savore đesiatki le Izraelitengere vaš lengeri služba, so keren andro Sentno Stanos. ²² Akanastar o Izraeliti te na aven ko Sentno Stanos, bo aleha kerena binos a mušinena te merel. ²³ E služba paš o Sentno Stanos kerena ča o Leviti a on lidžana e vina, te kerena varesavo nalačhipen. Kada hin pro furt o prikazis pal o Leviti the lengere potomki. Len na ela ñisavi phuv sar dēdictvos andro Izrael. ²⁴ Bo dav lenge sar dēdictvos o đesiatki le Izraelitendar, so anena mange sar sentne dari. Vašoda lenge phendom, hoj maškar o Izraeliti len na ela ñisavi phuv sar dēdictvos.”

²⁵ O RAJ mek phendā le Mojžišoske: ²⁶ “Phen le Levitenge kada: ‘Sar le Izraelitendar prilena o đesiatki, so tumenge dav sar dēdictvos, the tumen mange dena olestar o đesiatki sar daros. ²⁷ Kala tumare đesiatki pes tumenge rachinela, sar te diňanas o zrnos andral o humnos a e štava andral o lisos. ²⁸ Avke savore đesiatkendar, so prilena le Izraelitendar, the tumen anena mange o đesiatki. Kala đesiatki mušinen te del le rašaske Aronoske. ²⁹ Le darendar, so tumenge dena, mušinen te kidel avri oda nekfeder prekal ma sar o sentne dari.’

³⁰ Mek phen le Levitenge: ‘Sar olestar dena o nekfeder kotor, rachinela pes tumenge, sar te oda ulahas o ulipen andral tumaro humnos the e štava andral tumaro lisos.

³¹ Šaj chan oda la famelijaha, kaj kamen, bo oda hin tumaro počiniben vaš tumari služba paš o Sentno Stanos. ³² Te anena mange o nekfeder kotor, na meľarena tumen le binoha añi na meľarena o sentne dari le Izraelitengere a na merena.’ ”

19

O pañi pro obžužaripen

¹ Palis o RAJ phendā le Mojžišoske the le Aronoske: ² “Kada hin o zakonos, so prikazinda o RAJ: Phen le Izraelitenge, hoj tuke te anen loľa gurunňa, savi hiñi bijal

* **18:19** E Hebrejiko čhib: e zmluva phandli le loneha

e chiba a sava mek šoha na sas pre meň o jarmo. ³ Palis ola gurunňa dena le rašaske Eleazaroske, ligenela pes la avri pal o taboris a angle leste la murdarena. ⁴ Palis o Eleazar peske močinela o angušť andre lakero rat a kropinela eftavar visardo ko Sentno Stanos. ⁵ La gurunňa palis angle leste zlabarena. Zlabarena lakeri cipa, o mas, o rat the savoro andral lakero per. ⁶ Palis lela o cedroskero kašť, o izopos the e loli vlna a čhivela oda pre gurunňi, sar labol. ⁷ O rašaj šaj džal andro taboris ča akor, sar peske rajbinela o gada a calo pes thovela (omorela). No the avke džiči rači ela nažužo. ⁸ The oda dženo, ko la gurunňa zlabarda, peske mušinel te rajbinel o gada a te thovel pes andro paňi, ale the avke džiči rači ela nažužo.

⁹ Palis varesavo murš, so hino žužo, skidela o prachos la gurunňakero, so zlabila pre jag, a thovela les pal o taboris pro žužo than. Ode ela odthodo prekal o Izraeliti, hoj lestar te keren o paňi pro obžužaripen, bo e gurunňi hiňi obeta vaš o binos. ¹⁰ The oda, ko skidňa o prachos, mušinel peske te rajbinel o gada a calo pes te thovel andro paňi, ale džiči rači ela nažužo. Kada ela zakonos pro furt prekal o Izraeliti the cudzinci, save dživen maškar tumende.

¹¹ Ko pes chudela le mule manušestar, ela nažužo efa dživesa. ¹² Oda dženo pes mušinel ole paňeha te obžužarel le binostar pro trito the eftato džives a palis ela žužo. Ale te pes pro trito the eftato džives na obžužarela, na ela žužo. ¹³ Sako, ko pes chudel le mule manušestar a na obžužardahas pes le binostar, meľarela le RAJESKERO Sentno Stanos. Ela avritradlo le Izraelitendar, bo na sas pokropimen le paňeha pro obžužaripen. Ela nažužo a o nažužipen ačhela pre leste.

¹⁴ Kada hin o zakonos, te vareko merela andre varesavo stanos: Dojekh dženo, ko hino andro stanos a ko džala andre, ela nažužo efa dživesa. ¹⁵ The dojekh nadoba andro stanos, so na sas zaučhardi, ela nažuži.

¹⁶ Te pes vareko pre maľa chudela le manušestar, so sas murdardo la šablaha, vaj varekastar, ko muľa varesar avres, abo te pes chudela le mule manuškere kokalendar, vaj le hrobostar, ela efa dživesa nažužo.

¹⁷ Prekal oda nažužo dženo lena andre nadoba sikra le prachostar la zlabarda gurunňatar, so hino pro obžužaripen le binostar, a čhivena upre o švižo paňi.

¹⁸ Palis vareko, ko hino žužo, lela o izopos, močinela les andre oda paňi a pokropinela o stanos, savore nadobi andre the savore manušen, save sas ode, sar muľa. Mušinel te pokropinel the dojekhes, ko pes chudľa varekastar, ko sas murdardo la šablaha, vaj varekastar, ko muľa varesar avres, abo pes chudľa le hrobostar abo le muleskere kokalendar. ¹⁹ Pro trito the eftato džives oda žužo dženo pokropinela le nažuže dženes a pro eftato džives les obžužarela le binostar. Palis peske oda dženo rajbinela o gada, thovela pes andro paňi a rači imar ela žužo. ²⁰ Te pes vareko meľarela, ale pes na obžužarela, mi el avritradlo le Izraelitendar, bo meľarda le RAJESKERO Sentno Stanos. Ela nažužo, bo na sas pokropimen le paňeha pro obžužaripen. ²¹ Kada ela zakonos pro furt.

The oda, ko kropinela ole paňeha, rajbinela peske o gada, bo ko pes chudela ole paňestar pro obžužaripen, ela nažužo džiči rači. ²² Savoro, sostar pes chudela o nažužo dženo, ela nažužo. Te pes lestar chudela aver dženo, ela the ov nažužo džiči rači.”

20

O paňi andral e skala paš e Meriba

¹ Ešebno (peršo) čhon avle savore Izraeliti pre pušťa Sin a kerde peske taboris andro Kadeš. E Mirijam ode muľa a sas parundi.

² Le manušen ode na sas paňi te pijel, vašoda pes zgele pro Mojžiš the pro Aron.

³ Chudle pes te vesekedinel le Mojžišoha a dovakerenas leske: “Feder ulahas, te muľamas the amen avke, sar mule amare phrala anglo RAJ. ⁴ Soske iľan le RAJESKERE

manušen pre kadi pušta? Mušinas jekhetane le dobitkoha te merel? ⁵ Soske amen ilan avri andral o Egipt a andan pre kada than? Kade pes na del te sadzinel aňi o zrnos aňi o figi aňi e viňica aňi o granatoskere phaba! Mek aňi o paňi ade nane te pijel!”

⁶ O Mojžiš the o Aron gele het le manušendar paš o vudar andro Sentno Stanos a bandile le mujenca dži tele. Ode lenge pes sikada le RAJESKERI slava. ⁷ O RAJ phenda le Mojžišoske: ⁸ “Le e paca a tire phraleha le Aronoha zvičin savore manušen. Prevakeren ke skala angle lende a avela andral late avri o paňi. Avke lenge aneħa avri paňi andral e skala, hoj te pijen o manuša the o dobitkos.”

⁹ O Mojžiš ila e paca, so sas andro Sentno Stanos, avke sar leske prikazinda o RAJ. ¹⁰ Akor o Mojžiš le Aronoha zvičinde le manušen angle skala a phende lenge: “Šunen, tumen vzburencale! Mušinas tumen te del andral kadi skala paňi?” ¹¹ O Mojžiš hazdňa e paca andro vast a duvar demada pre skala. Avla avri andral late igen but paňi a savore manuša the dobitkos pile olestar.

¹² O RAJ phenda le Mojžišoske the le Aronoske: “Vašoda, hoj tumen na sas dos pačaben, hoj te den man pačiv sar Sentnes angle savore Izraeliti, na dolidžana le Izraeliten andre phuv, so lenge dav.”

¹³ Kada pes ačhila paš o paňi Meriba, kaj o Izraeliti reptinenas pro RAJ a kaj lenge sikada peskero sentņipen.

O Izrael naštĭ predžal o Edom

¹⁴ O Mojžiš bičhada andral o Kadeš muršen ko Edomiko kralis. Phende leske:

“Kada tuke phenel tiro phral Izrael: Tumen džanen pal savore pharipena, so pes amenge ačhile. ¹⁵ Amare dada gele andro Egipt a bešenas ode but berša. O Egiptana amen the amare daden igen trapinenas, ¹⁶ vašoda amen vičinahas ko RAJ, hoj amenge te pomožinel. Šunda avri amaro roviben a bičhada amenge aňjelos, savo amen ila avri andral o Egipt.

Akana sam paš o Kadeš, so hin o foros pre hraňica paš tiri phuv. ¹⁷ Mangas tut, domuk amenge te predžal prekal tiri phuv. Na džaha pre tumare mali aňi pro viňici a na pijaha o paňi andral tumare chaňiga. Džaha le kraliskere dromeħa a na visaraha pes ole dromestar aňi pre jekh sera, aňi pre aver, medik na predžaha tiri phuv.”

¹⁸ Ale o Edomiko kralis odphenda:

“Naštĭ predžas prekal miri phuv! Te predžaha, džava pre tu pro mariben.”

¹⁹ O Izraeliti leske odphende:

“Ačhaha pre amaro drom a te amen abo amaro dobitkos pijaha tire paňestar, počinaha tuke vaš oda. Na kamas nič aver, ča te predžal prekal tiri phuv.”

²⁰ Ale o Edomiko kralis pale odphenda:

“Naštĭ predžas!”

Palis geľa pro Izraeliti pro mariben bara armadaha. ²¹ Sar o Edomiko kralis na domukla le Izraelitenge, hoj te predžan prekal leskeri phuv, mukle pes avre dromeħa.

Le Aronoskero meriben

²² O Izraeliko narodos odgeľa andral o Kadeš a avle ko verchos Hor. ²³ Pre oda verchos paš e hraňica Edom, o RAJ phenda le Mojžišoske the le Aronoske: ²⁴ “O Aron kade merela; na džala andre odi phuv, so diňom le Izraelitenge, bo sodujđzene tumen vzburindan pre mande paš o paňi Meriba. ²⁵ Akana lidža le Aron the leskere čħas Eleazar pro verchos Hor. ²⁶ Ode čħiv tele pal o Aron o ruchos a uri les pre leskero čħavo Eleazar, bo ode o Aron merela.”

²⁷ O Mojžiš kerda avke, sar leske prikazinda o RAJ a džanas upre pro verchos Hor angle savore Izraeliti. ²⁸ Akor ila o Mojžiš pal o Aron o ruchos a urda les pre leskero

čhavo Eleazar. Ode, pro agor le verchoske Hor, o Aron muľa. Palis o Mojžiš the o Eleazar avenas tele pal o verchos. ²⁹ Sar pes o Izraeliko narodos došundă, hoj o Aron muľa, chudle savore pal leste te rovel a rovenas tranda (30) dživesa.

21

O Arad hin zničimen

¹ Sar pes o Kanaaňiko kralis andral o Arad, savo bešelas andro Negev, došundă, hoj o Izraeliti aven le dromeha andro Atarim, geľa anglal lende, marelas pes lenca a varesaven the zailă. ² Akor o Izraeliti dine lav le RAJES: “Te amenge deha andro vasta kale nipen, palis calkom zničinaha lengere fori.” ³ O RAJ len šundă a diňa lenge andro vasta le Kanaančanen. Avke o Izraeliti calkom zničinde len the lengere fori a dine ole thaneske nav Chorma.

O bronzuno sap

⁴ Le verchostar Hor džanas le dromeha ko Lolo Moros pro juhos, hoj te obdžan e phuv le Edomčanengeri. Ale o manuša pal o drom našade o avrilikeriben ⁵ a reptinenas pro Del the pro Mojžiš: “Soske amen ilan avri andral o Egipt? Hoj te meras pre pušta? Se nane ade aňi maro, aňi paňi! A imar amenge nane mištes kale džungale chabenestar!”

⁶ Akor o RAJ bičhaďa pro manuša jedovate sapen. On len danderenas a but le Izraelitendar mule. ⁷ O manuša avenas ko Mojžiš a phenenas leske: “Kerďam binos, sar reptinahas pro RAJ the pre tu. Mang tut vaš amenge ko RAJ, hoj amendar te odlel kale sapen!” Avke pes o Mojžiš chudľa te mangel vaš o manuša.

⁸ O RAJ phendă le Mojžišoske: “Ker bronzune sapes a prichude les upre pro kaštuno drukos. Te vareko le manušendar, ko sas danderdo le sapendar, dikhela pre leste, ačhela te dživel.” ⁹ Avke o Mojžiš kerďa bronzune sapes a prichudľa les upre pro drukos. Te oda, ko sas danderdo le sapendar, dikhelas pre oda sap, ačhelas te dživel.

Le Izraelitengero drom andro Moab

¹⁰ O Izraeliti džanas dureder a kerde peske taboris pašal o Obot. ¹¹ Palis odgele andral o Obot a kerde peske taboris paš o Ije-Abarim pre pušta, so hiňi pro vichodos le Moabostar. ¹² Odarik odgele a kerde peske taboris andre dolina Zered. ¹³ Palis džanas dureder a kerde peske taboris pro severos le paňestar Arnon pre pušta, so hin pre hraňica le Amorejenca. O Arnon hin e hraňica maškar o Moabčana the o Amoreja. ¹⁴ Vašoda pes andre le RAJESKERE Maribnaskere Zvitki pisinel:

“O Vaheb pre phuv Sufa, o dolini paš o Arnon,
¹⁵ o dolinakero brehos, so lidžal ko gavoro Ar
a oprinel pes paš e hraňica le Moaboha.”

¹⁶ Odarik džanas paš e chaňig Beer, kaj o RAJ phendă le Mojžišoske: “Zvičin jekhetane le manušen a me len dava paňi.”

¹⁷ Akor o Izraeliti giľavenas kadi giľi:
“Tu chaňigije, de paňi!

Giľaven pal late giľi,

¹⁸ pal e chaňig, so kopalinde avri o vodci!

Kopalinde la avri o krală

le žezloha the peskere pacenca.”

Pal e pušta gele andro Mattana. ¹⁹ Andral e Mattana gele andro Nahaliel, andral o Nahaliel andro Bamot. ²⁰ Andral o Bamot gele andre dolina andro Moab, paš o verchos Pisga, khatar dičhol e pušta Ješimon.

Domaren o Sichon

²¹ Palis o Izraeliti bičhade muršen ko Amorejiko kralis Sichon, hoj leske te phenen:

²² “Domuk amenge te predžal prekal tiri phuv. Na džaha pre tire mali, aňi andro viňici, aňi na pijaha o paňi andral tire chaňiga. Džaha le kraliskere dromeha, medik na predžaha tiri phuv.”

²³ Ale o Sichon na domukla le Izraelitenge te predžal prekal leskeri phuv, ale zvičinda peskera armada a geľa pre lende pro mariben. Doavľa paš o foros Jahac a marelas pes lenca. ²⁴ Ale o Izraeliti gele pre lende le šablenca a zaile lengeri phuv le paňestar Arnon dži paš o paňi Jabbok, ale ča dži paš o Ammončana, bo on zoraes stražinenas peskeri hraňica. ²⁵ Avke o Izraeliti zaile savore ola fori a bešenas andre savore Amorejengere fori, andro Chešbon the gavora. ²⁶ Andro Chešbon bešelas o kralis Sichon. Ov pes angloda marelas le Moabike kraliha a zaila cali leskeri phuv dži paš o paňi Arnon. ²⁷ Vašoda o basňika phenen:
“Aven andro Chešbon!
Mi el ačhado zoraes o foros le Sichonoskero.

²⁸ Leskeri armada geľa odarik avri sar e jag;
čhida tele o Ar andro Moab
a zlabarda o brehi pašal o Arnon.

²⁹ Vigos tuke, Moab!

Tumen, so bararen le Kemoš, san zničimen.
Tire čhave denašen het a tire čhaja hine zaile,
o Sichon le Amorejengero kralis len zaila.

³⁰ Ale amen len zničindam
le Chešbonostar dži paš o Dibon.
Murđardam len avri dži paš o Nofach;
sa zničindam dži paš e Medeba.”

Domaren o Og

³¹ Sar imar o Izraeliti bešenas andre phuv le Amorejengeri, ³² o Mojžiš bičhada le muršen, hoj te predikhen o foros Jazer. Palis o Izraeliti zaile leskere gava a tradle avri odarik le Amorejen, save ode bešenas. ³³ On odarik pes visarde a džanas upre le dromeha ko Bašan. Ale o kralis Og cala peskera armadaha geľa pro Izraeliti pro mariben paš o Edrej.

³⁴ Ale o RAJ phenda le Mojžišoske: “Ma dara tut lestar, bo dav tuke andro vasta les, leskere manušen the leskeri phuv. Ker leha avke, sar kerđal le Amorejike kraliha, le Sichonoha, savo kralinelas andro Chešbon.”

³⁵ Avke o Izraeliti murdarde le Og, leskere čhaven the cala armada. Ňiko pes na zachraňinda. Palis zaile leskeri phuv.

22

O Balak vičinel le Bileam

¹ O Izraeliti džanas dureder a kerde peske taboris pro Moabike rovini pro vichodos le Jordanostar anglo Jericho.

² Sar o Balak, le Cipporoskero čhavo, dikhľa, so o Izraeliti kerde le Amorejenca, ³ ov the savore leskere manuša pes lendar daranas, bo sas igen but.

⁴ O Moabčana phende le Midijaňike vodcenge: “Kala Izraeliti akana zničinena savoro pašal amende avke sar o bikos e čar pre maľa.”

Andre oda časos sas o Moabiko kralis o Balak, le Cipporoskero čhavo. ⁵ Ov bičhada le muršen ko Bileam, ke le Beoriskero čhavo, andro Petor paš o paňi Euftrat, khatar sas the o Balak. Diňa leske te džanel:

“Andral o Egipt avle avri o manuša, zaučharde e phuv a bešen nadur pašal miri phuv. ⁶ Vašoda av a prekoš len, bo on hine zoraleder sar me. Šaj el, hoj len palis domarava a tradava len avri andral miri phuv. Džanav, hoj oda, kas požehñineha, ela požehñimen, a kas prekošeha, ela prekošlo.”

⁷ Avke o Moabike the Midijañike vodci pes mukle pro drom a ile peha o love vaš o prekošiben. Sar doavle ko Bileam, phende leske, so kamel o Balak.

⁸ Ov lenge phendā: “Adadžives presoven ade a tajsja tumenge odphenava, so mange phenela o RAJ.” Avke o Moabike vodci ačhile ko Bileam.

⁹ O Del avla rači ko Bileam a phučla lestar: “Ko hin kala murša andre tiro kher?”

¹⁰ O Bileam odphendā: “O Moabiko kralis Balak bičhađa ke ma kale muršen, hoj mange te phenen: ¹¹ ‘Andral o Egipt avle avri o manuša a zaučharde miri phuv. Akana av, prekoš len! Talam len domarava a tradava len het.’ ”

¹² Ale o Del phendā le Bileamoske: “Ma dža lenca a ma prekoš kale manušen, bo hine požehñimen.”

¹³ Sar tosara o Bileam uštīla, phendā ole muršenge: “Džan korkore pale andre peskeri phuv, bo mange o RAJ na domukla te džal tumenca.”

¹⁴ Avke o Moabike vodci avle pale ko Balak a phende leske: “O Bileam na kamel te avel amenca.”

¹⁵ O Balak pale bičhađa buter vodcen, so sas bareder sar ešebnovar (peršovar).

¹⁶ On avle ko Bileam a phende:

“Kavke vakerel o Balak: ‘Mangav tut, ma zliker tut, ale av ke ma! ¹⁷ Počinava tuke igen mištes a kerava savoro, so mange phenaha. Av a prekoš kale manušen!’ ”

¹⁸ Ale o Bileam odphendā le Balakoskere sluhenge: “Te man o Balak diñahas ajci rup vaj somnakaj, keci ča rešlīlahas andre leskero palacis, the avke našti nič kerav, añi baro añi cikno. Mušinav te šunel le RAJES, mire Devles, andre savoreste! ¹⁹ Ačhen ade prekal e rat, hoj man te dodžanav, so mange mek o RAJ phenela.”

²⁰ Rači o Del avla ko Bileam a phendā leske: “Te tut kala murša avle te vičinel, ušti a dža lenca. Ale ker ča oda, so tuke phenava.”

O somaris prevakerel

²¹ Avke o Bileam tosara uštīla, pririchtindā le somaris a geļa ole Moabike vodcena.

²² Ale vašoda, hoj o Bileam geļa lenca, o Del pre leste sas igen cholāmen a le RAJESKERO añjelos pes leske ačhađa andro drom, hoj les te na mukel dureder te džal. O Bileam džalas le somariha a džanas leha the duj sluhi.

²³ Sar o somaris dikhlā le RAJESKERE añjelos te ačhel pro drom la šablāha andro vast, geļa pal o drom tele pre maļa. Ale o Bileam le somaris marelas, hoj te avel pale pro drom.

²⁴ Le RAJESKERO añjelos ačelas pro chodñikos maškar o viñici, kaj sas o muros pal jekh sera the pal aver. ²⁵ Sar o somaris pale dikhlā le añjelos, geļa dži paš o muros a le Bileamoske prikikidlā o pindro. Vašoda o Bileam pale mardā le somaris.

²⁶ Palis le RAJESKERO añjelos pale geļa angle lende a zaačhīla pro uzko than, hoj pes te na del te predžal añi pal jekh sera. ²⁷ Sar o somaris dikhlā le añjelos, pašlīla tele. O Bileam igen cholisalīlā a chudlā te marel le somaris la pacaha. ²⁸ Androda o RAJ phundrađa le somariske o muj a o somaris prevakerdā ko Bileam: “So tut kerđom, hoj man imar tritovar mares?”

²⁹ O Bileam leske odphendā: “Kerđal mandar dilines! Te ulahas paš mande e šablā, takoj tut murdardomas!”

³⁰ O somaris leske odphendā: “Či na som me tiro somaris, pre savo furt phires, mek dži akana? Kerđom tuke varekana kada?”

“Na,” odphendā leske.

³¹ Akor o RAJ phundrađa le Bileamoske o jakha a dikhľa le RAJESKERE aňjelos te ačhel pro drom la šablaha andro vast a o Bileam angle leste bandiľa le mujeha dži ke phuv.

³² Le RAJESKERO aňjelos leske phendá: “Soske trival mardal tire somaris? Me avlom vašoda, hoj tut te zaačhavav pre kada drom, bo džas andro nalačhipen. ³³ Ale o somaris man dikhľa a trival pes mandar visardá. Te pes mandar na visardahas, murdardomas tut a les mukľomas te dživel.”

³⁴ O Bileam odphendá le aňjeloske: “Kerđom binos, bo na džanavas, hoj pes mange ačhavehas andro drom. No, te na kames, hoj te džav dureder, visarava man pale.”

³⁵ Ale o aňjelos leske odphendá: “Dža kale muršenca, ale vakereha ča oda, so tuke phenava.” Avke o Bileam geľa le Balakoskere vodcenca.

³⁶ Sar o Balak šunđa, hoj o Bileam avel, geľa angle leste andro Moabiko foros Ar, paš o paňi Arnon, pre hraňica le Moaboskeri. ³⁷ O Balak vakerelas le Bileamoske: “Soske na avlal takoj, sar pal tu bičhadom ešebnovar? Či tuke na počindomas?”

³⁸ “Dikh, akana avlom ke tu,” odphendá o Bileam. “Našti phenav oda, so kamav. Me ča šaj phenav oda, so mange dela andro muj o Del.”

³⁹ Palis o Bileam džalás le Balakoha a doavle andro foros Kirjat-Chucot. ⁴⁰ Ode o Balak obetinda gurunňen the bakren a olestar bičhadá le Bileamoske the leskere sluhenge. ⁴¹ Tosara o Balak iľa peha le Bileam upre pro Bamot-Baal. Odarik dičholas o agor le Izraeloskere taboriskero.

23

O Bileam ešebnovar prorokinel le Izraelitenge

¹ O Bileam phendá le Balakoske: “Ačhav mange kade efa oltara a pririchtin mange efa terne biken the efa bakren.” ² O Balak kerđa avke, sar kamelas o Bileam. Palis o Balak the o Bileam obetinenas jekh bikos the bakres pre dojekh oltaris.

³ Akor o Bileam phendá le Balakoske: “Ačh paš tiri labardi obeta a me džava het. Šaj el, hoj pes manca o RAJ arakhela a oda, so mange sikavela, phenava tuke.” Palis o Bileam odarik geľa upre pro brehos.

⁴ O Del pes arakhľa le Bileamoha a o Bileam phendá: “Pririchtindom efa oltara a pre dojekh lendar obetindom bikos the bakres.”

⁵ Palis o RAJ diňa le Bileamoske o lava andro muj a phendá: “Dža pale ko Balak kale lavenca.”

⁶ Sar ke leste avľa o Bileam, ov ačhelas paš peskeri labardi obeta jekhetane savore Moabike vodcenca.

⁷ Akor o Bileam prorokinda:

“Andral o Aram man anda o Balak,
le verchendar pal o vichodos o Moabiko kralis:

‘Av a prekoš le Jakob,
av a odsudzin le Izraeliten!’

⁸ Sar šaj prekošav oles, kas o RAJ na prekošel?

Sar šaj odsudzinav olen, kas o RAJ na odsudzinel?

⁹ Pal o uče skali dikhav les,
pal o brehi pre leste dikhav.

Dikhav le manušen, save dživen avrether,
on pes na rachinen maškar aver narodi.

¹⁰ Le Jakoboskere potomki hine ajci but sar e poši –
o Izrael pes na del te zgenel.

Te muľomas avke, sar meren o čačipnaskere!

Te dopelomas avke sar on!”

11 Paloda o Balak phenda le Bileamoske: “So mange kerdal? Andom tut, hoj mire neprijateljén te prekošes, a tu lenge ča žehñines!”

12 Ov leske odphenda: “Či našti vakerav oda, so mange phenel o RAJ?”

O Bileam dujtovar prorokinel

13 O Balak leske phenda: “Av manca pre aver than, khatar dičhola o agor le Izraeloskere taboriskero. Kadarik dikhes ča vajkeci lendar, na savoren. Odarik mange len prekošeha.” 14 Akor les odarik odligenda pro than Cofim* pro verchos Pisga. Ode pale ačhađa efa oltara a pre dojekh obetinelas bikos the bakres.

15 O Bileam phenda le Balakoske: “Ačh kade paš tiri labardi obeta a me džava, hoj man te arakhav le RAJEHA.”

16 O RAJ leske diňa o lava andro muj a phenda: “Dža pale ko Balak kale lavenca.”

17 Sar o Bileam džalas ko Balak, arakhla les te ačhel paš peskeri labardi obeta jekhetane le Moabike vodcenca. O Balak lestar phučla: “So vakerelas o RAJ?”

18 Akor o Bileam phenda:

“Ušti, Balak, a šun!

Merkin tuke, čhavo le Cipporoskero.

19 O Del nane manuš, hoj te klaminel.

Ov nane čhavo le manušeskero, hoj te čerinel peskere lava.

Či na kerel oda, so phenel?

Či del lav a na dolikerel?

20 Sas mange prikazimen, hoj te žehñinav.

Ov požehñinda a me oda našti čerinav!

21 Na dičhol andro Jakob ñisavo trapišagos, aňi na dikhav o pharipen andro Izrael.

O RAJ, leskero Del, hino leha.

Ov vriskinel radišagoha peskere Kraliske.

22 O Del les ila avri andral o Egipt;

marel pes vaš leste zoraes sar dzivo bikos.

23 Nane pro Jakob prekošiben,

ñisavo vražišagos pro Izrael.

Akana pes phenel le Jakoboske the le Izraeloske:

‘Dikh, so o Del kerđa!’

24 Kada narodos uštel upre sar o zoralo levos!

Na pašlola peske, medik na chala oda, so chudela, medik na pijela o rat olendar, saven murdarđa.”

25 Pre oda o Balak phenda le Bileamoske: “Te les našti prekošes, ta akor les ma žehñin!”

26 O Bileam odphenda le Balakoske: “Na phendom tuke, hoj mušinav te kerel savoro, so mange phenel o RAJ?”

O Bileam tritovar prorokinel

27 Palis o Balak le Bileamoske phenda: “Av, lav tut pre aver than. Šaj el, hoj o Del les odarik kamela te prekošel.” 28 Avke o Balak ligenda le Bileam pro verchos Peor, khatar dičhol pre pušta.

29 Palis o Bileam phenda le Balakoske: “Ačhav ade efa oltara a pririchtin mange efa biken the efa bakren.” 30 O Balak kerđa avke, sar kamelas o Bileam a pre dojekh oltaris obetinelas jekhe bikos the jekhe bakres.

* 23:14 Abo: o than le stražnikengero

24

¹ O Bileam dikhla, hoj o RAJ kamel te žehñinel le Izrael. Vašoda na kerda avke sar angloda a imar na vražinda, ale visarda pes le mujeha ke pušta. ² Sar dikhla le Izraeliten andro taboris rozačhaden pal peskere kmeñi, avla pre leste le Devleskero duchos ³ a phenda kada prorocstvo:

“O prorocstvo le Bileamoskero, le čhaskero le Beoriskero:

Kada vakerel oda, kaskere jakha hine phundrade;

⁴ o prorocstvo oleskero, ko šunel le Devleskere lava.

Bandilom anglal leste

a dikhlom o videñje le Nekzoraleder Devlestar.

⁵ Save šukar hine tire stani, ó Jakob,

save lache hine o thana, kaj bešes, ó Izrael.

⁶ Hine sar o palmi andro dolini,

sar o zahradi paš o paña,

sar o aloe, so sadzinda o RAJ,

sar o cedri paš o paña.

⁷ O paña čulana avri andral tire vedri,

pre oda, so sadzines, ela pherdo pañi.

Tire kralis ela bareder pačiv sar le Agag

a tiro krališagos ela baro.

⁸ O Del, savo tut ila avri andral o Egipt,

marel pes vaš tuke zoraes sar o bikos.

Tu zničineha peskere ñeprijatelen,

phagereha lengere kokala

a livineha len le šipenca.

⁹ O Izrael odpočovinel sar o levos;

sar sovel, ñiko les na uštavela.

Oda, ko žehñinela kale narodoske, ela požehñimen!

Ko les prekošela, ela prekošlo!”

¹⁰ Sar šunda kala lava o Balak, cholisalila pro Bileam a demada pes cholatar andro vast. Palis phenda le Bileamoske: “Vičindom tut te prekošel mire ñeprijatelen a tu len imar trival žehñines! ¹¹ Dža adarik het! Phendom, hoj tut mištes počinava, ale tiro RAJ oda na domukla.” ¹² O Bileam leske odphenda: “Se na phendom tire muršenge, saven ke ma bičhadal: ¹³ ‘Choc man te o Balak diñahas ajci rup vaj somnakaj, keci ča rešlilahas andre leskero palacis, mušinav te šunel le RAJESKERO lav, korkoro pestar našti nič kerav! Ča oda, so phenela o RAJ, vakerava.’ ¹⁴ Akana džav pale ke mire manuša. Ale av a phenava tuke, so o Izraeliti kerena tire manušenca andre ola dživesa, so avena.”

O Bileam šartovar prorokinel

¹⁵ Palis o Bileam phenda:

“O prorocstvo le Bileamoskero, le čhaskero le Beoriskero:

Kada vakerel oda, kaskere jakha hine phundrade,

¹⁶ o prorocstvo oleskero, ko šunel le Devleskere lava

a prilil o prindžaripen le Nekbareder Devlestar.

Bandilom anglal leste
a dikhlom o videňje le Nekzoraleder Devlestar.

- 17 Oda, so dikhav andro videňje,
mek pes na ačila.
Jekh džives o kralis andral o Jakob pes sikavela sar e čercheň,
uštela upre o žezlos andral o Izrael.
Ov zničinel le Moabike vodcen
a domarela savore Šetoskere potomken.
- 18 Ov domarela o Edom,
o Seir ela lengero barvalipen
a o Izrael barola a zoraŀola.
- 19 Andral o Jakob avela o kralis
a zničinel olen, save ačhile andro foros.”
- 20 Sar o Bileam andro videňje dikhla le Amaleken, phenda kala lava:
“O Amalek sas o nekzoraleder narodos,
ale ela zničimen pro furt.”

- 21 Sar dikhla le Keniten, phenda kala lava:
“O than, kaj dživen, hino zoralo,
ačhadan tumenge o hñizdos pre skala.
- 22 No the avke, Kenitale, avena zničimen,
sar tumen o Aššur zalela a odlidžala.”

- 23 O Bileam pale phenda:
“Ko ačhela te dživel, sar kada o Del kerela?
- 24 O lodi avena pašal o Kittimoskere brehi;
on zalena o Aššur the o Eber,
ale the on ena zničimen.”
- 25 Palis o Bileam uštila a visarda pes pale khere. The o Balak geŀa peskere dromeŀa.

25

O Moab scirdel le Izraeliten pro binos

- 1 Sar imar o Izraeliti bešen as andro Šittim, varesave murša pašlonas le Moabike džuvlenca. 2 On vičinenas le Izraeliten pre peskere obetne hoscini, savenca denas pačiv peskere devlen. O Izraeliti chanas ole chabenestar a lašarenas lengere devlen 3 the le devles Baal-Peor. Vašoda o RAJ igen cholisalila pro Izraeliti.
- 4 Avke o RAJ phenda le Mojžišoske: “Le kale manušengere vodcen, angle ma len murdar a thov len te ačhel pro kham, hoj miri choli te oddžal le Izraelostar.”
- 5 Avke o Mojžiš prikazinda le Izraelike sudcenge: “Sako tumendar mi murdarel dojekhe muršes andral peskero kmeňos, savo lašarelas le Baal-Peor.”
- 6 Ipen akor, sar paš o vudar le Sentne Stanoskero rovenas savore Izraeliti the o Mojžiš, avla varesavo Izraelitas la Midijaňika džuvlaha andre peskero stanos angle lengere jakha. 7 Sar oda dikhla o Pinchas, le Eleazaroskero čavo, saveske sas papus o Aron, uštila lendar a ila andro vast e kopija. 8 Geŀa andro stanos ole Izraelitaskero, savo anda ola džuvla, a sodujen jekhetane predemađa la kopijaha, sar pašlonas. Avke sas zaačhado o nasvaliben maškar o Izraeliti, 9 ale 24 000 manuša mule pre kada zoralo nasvaliben.
- 10 O RAJ phenda le Mojžišoske: 11 “Vašoda, so kerda o Pinchas, me imar na som buter cholamen pro Izraeliti. Ov na kamelas, hoj o manuša te lašaren avre devles, ča

man, a vašoda len na zničindom andre miri choli. ¹² Phen le Pinchasoske, hoj leha phandava smiromoskeri zmluva, so likerela pro furt. ¹³ Ov the leskere potomki ena pro furt andre rašajiko služba, bo igen labolas pal o Del a oleha, so kerda, obžužarda le Izraeliten, hoj lenge te odmukav.”

¹⁴ O Izraelitas, saves murdarda jekhetane la Midijaňika džuvľaha, sas o Zimri, le Saluoskero čhavo, savo sas fajtakero vodcas andro kmeňos Šimeon. ¹⁵ E džuvľi, savi sas murdardi, sas e Kozbi. Oj sas čhaj le Curoskeru, savo sas vodcas andre jekh Midijaňiko fajta.

¹⁶ Palis o RAJ phenda le Mojžišoske: ¹⁷ “Džan pro Midijana a murdaren len, ¹⁸ vaš oda nalačhipen, so tumenge kerde, sar tumen scirdle pro binos, hoj te lašaren le Baal-Peor a the vaš e Kozbi, savi sas murdardi akor, sar avľa o nasvaliben paš o Peor.”

¹⁹ No, paloda pes ačhiľa oda:

26

O Izraeliti dujtovar zgende

¹ Paloda o RAJ phenda le Mojžišoske the le rašaske Eleazaroske, saveske sas dad o Aron: ² “Zgen savore Izraelike muršen pal lengere fajti. Pisin andre savoren phureder sar biš (20) berš, save pes džanen te marel.” ³ Avke pro Moabike rovini pro vichodos le Jordanostar anglo Jericho o Mojžiš the o Eleazar phende le Izraelike vodcenge: ⁴ “Zgenen savore Izraelike muršen phurederen sar biš berš, avke sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.”

Kala hine ola Izraeliti, save avle avri andral o Egipt:

⁵ Le Rubenoskere, savo sas ešebno (peršo) čhavo le Izraeloskero, sas kala potomki:
le Chanočostar, e Chanočoskeri fajta;
le Palluostar, e Palluoskeri fajta;
⁶ le Checronostar, e Checronoskeri fajta;
le Karmistar, e Karmiskeri fajta.

⁷ Savore zgende murša andral le Rubenoskero kmeňos sas 43 730.

⁸ Le Palluoskero čhavo sas o Eliab ⁹ a le Eliaboskere čhave sas o Nemuel, o Datan the o Abiram. Kada Datan the Abiram sas ola vodci, save pes le Korachoskera partijaha vzburiinde pro Mojžiš the Aron a pes ačhade pro RAJ. ¹⁰ Akor e phuv phundrađa peskero muj a zliginda len jekhetane le Korachoskere muršenca, sar e jag zlabarda 250 muršen. Ada pes lenge ačhiľa, hoj te daran the aver džene a te na keren avke sar on. ¹¹ Ale le Korachoskere čhave na mule.

¹² O potomki le Šimeonoskere pal peskere fajti sas kala:
le Nemuelostar, e Nemueloskeri fajta;
le Jaminostar, e Jaminoskeri fajta;
le Jachinostar, e Jachinoskeri fajta;
¹³ le Zerachostar, e Zerachoskeri fajta;
le Šaulostar, e Šauloskeri fajta.

¹⁴ Savore zgende murša andral le Šimeonoskero kmeňos sas 22 200.

¹⁵ O potomki le Gadoskere pal peskere fajti sas kala:
le Cefonostar, e Cefonoskeri fajta;
le Chaggistar, e Chaggiskeri fajta;

- le Šunistar, e Šuniskeri fajta;
16 le Oznistar, e Ozniskeri fajta;
le Eristar, e Eriskeri fajta;
17 le Arodistar, e Arodiskeri fajta;
le Arelistar, e Areliskeri fajta.
- 18 Savore zgende murša andral le Gadoskero kmeños sas 40 500.
- 19 Le Juda sas čhave o Er the o Onan, save mule andro Kanaan.
- 20 O potomki le Judaskere pal peskere fajti sas kala:
le Šelostar, e Šeloskeri fajta;
le Perecostar, e Perecoskeri fajta;
le Zerachostar, e Zerachoskeri fajta.
- 21 O potomki le Perecoskere sas:
le Checronostar, e Checronoskeri fajta;
le Chamulostar, e Chamuloskeri fajta.
- 22 Savore zgende murša andral le Judaskero kmeños sas 76 500.
- 23 O potomki le Jissacharoskere pal peskere fajti sas kala:
le Tolastar, e Tolaskeri fajta; le Puvvahostar, e Puvvahoskeri fajta;
24 le Jašubostar, e Jašuboskeri fajta;
le Šimronostar, e Šimronoskeri fajta.
- 25 Savore zgende murša andral le Jissacharoskero kmeños sas 64 300.
- 26 O potomki le Zebulunoskere pal peskere fajti sas kala:
le Seredostar, e Seredoskeri fajta;
le Elonostar, e Elonoskeri fajta;
le Jachleelostar, e Jachleeloskeri fajta.
- 27 Savore zgende murša andral le Zebulunoskero kmeños sas 60 500.
- 28 O čhave le Jozefoskere pal peskere fajti: o Menašše the Efrajim.
- 29 O potomki le Menaššeskere sas kala:
le Machiostar, e Machiroskeri fajta. O Machir sas dad le Gileadoske;
le Gileadostar, e Gileadoskeri fajta.
- 30 Kala sas o potomki le Gileadoskere:
le Jezerostar, e Jezeroskeri fajta;
le Chelekostar, e Chelekoskeri fajta;
31 le Asrielostar, e Asrieloskeri fajta;
le Šechemostar, e Šechemoskeri fajta;
32 le Šemidastar, e Šemidaskeri fajta;
le Cheferostar, e Cheferoskeri fajta.
- 33 Le Celofchad, saveske sas dad o Chefer, na sas murša, ča čhaja. Lengere nava sas: Machla, Noa, Chogla, Milka the Tirca.
- 34 Savore zgende murša andral le Menaššeskero kmeños sas 52 700.
- 35 Kala sas o potomki le Efrajimoskere pal peskere fajti:
le Šutelachostar, e Šutelachoskeri fajta;
le Becherostar, e Becheroskeri fajta;
le Tachanostar, e Tachanoskeri fajta.

³⁶ Kala sas o potomki le Šutelachoskere:
le Eranostar, e Eranoskeri fajta.

³⁷ Savore zgende murša andral le Efrajimoskero kmeňos sas 32 500.

Kala hine o potomki le Jozefoskere pal peskere fajti.

³⁸ O potomki le Benjaminoskere pal peskere fajti sas kala:
le Belastar, e Belaskeri fajta;

le Ašbelostar, e Ašbeloskeri fajta;
le Achiramostar, e Achiramoskeri fajta;

³⁹ le Šefufamostar, e Šefufamoskeri fajta;
le Chufamostar, e Chufamoskeri fajta.

⁴⁰ O potomki le Belaskere sas:
le Ardostar, e Ardoskeri fajta;
le Naamanostar, e Naamanoskeri fajta.

⁴¹ Savore zgende murša andral le Benjaminoskero kmeňos sas 45 600.

⁴² O potomki le Danoskere pal peskere fajti sas kala:

le Šuchamostar, e Šuchamoskeri fajta. Kala sas o fajti le Danoskere.

⁴³ Savore zgende murša andral le Šuchamoskeri fajta sas 64 000.

⁴⁴ O potomki le Ašeroskere pal peskere fajti sas kala:

le Jimnostar, e Jimnoskeri fajta;
le Jišvistar, e Jišviskeri fajta;
le Berijostar, e Berijoskeri fajta.

⁴⁵ Le Berijoskere potomki sas:
le Cheberistar, e Cheberiskeri fajta;
le Malkielostar, e Malkieloskeri fajta.

⁴⁶ Le Ašeroskeri čaj pes vičinelas Serach.

⁴⁷ Savore zgende murša andral le Ašeroskero kmeňos sas 53 400.

⁴⁸ O potomki le Naftaliskere pal peskere fajti sas kala:

le Jachceelostar, e Jachceeloskeri fajta;
le Gunistar, e Guniskeri fajta;

⁴⁹ le Jecerostar, e Jeceroskeri fajta;
le Šillemostar, e Šillemoskeri fajta.

⁵⁰ Savore zgende murša andral le Naftaliskero kmeňos sas 45 400.

⁵¹ Savore murša andral o Izrael, save sas zgende, sas 601 730.

⁵² O RAJ phenda le Mojžišoske: ⁵³ “Mi rozulavel (rozdelinel) pes e phuv Kanaan andro dēdictvos le kmeňenge pal oda, keci hine džene. ⁵⁴ Le bareder kmeňoske deha andro dēdictvos bareder kotor a le ciknedere kmeňoske cikneder kotor; dojekh mi chudel pal oda, keci sas zrachimen. ⁵⁵ E phuv pes rozulavela le losoha a pal o kmeňi la chudena. ⁵⁶ Le losoha pes rozulavela andro dēdictvos maškar o bareder the cikneder kmeňi.”

⁵⁷ Kala sas le Leviskere potomki pal peskere fajti:

le Geršonostar, e Geršonoskeri fajta;
le Kohatostar, e Kohatoskeri fajta;

le Meraristar, e Merariskeri fajta.

⁵⁸ The kala sas le Leviskere fajti:

e Libniskeri,
e Chebronoskeri,
e Machliskeri,
e Mušiskeri,
e Korachoskeri.

O Kohat sas le Amramoskero dad. ⁵⁹ Le Amramoskeri romni pes vičinelas Jochebed, le Leviskeri čhaj. Oj leske ulila andro Egipt. Le Amram laha sas o Aron, o Mojžiš the e Mirijam. ⁶⁰ Le Aron sas štar čhave: o Nadab, o Abihu, o Eleazar the o Itamar. ⁶¹ Ale o Nadab the o Abihu mule, sar ande e cudzo jag anglo RAJ.

⁶² Andro kmeños Levi sas 23 000 murša the čhavore phureder sar jekh čhon. On na sas rachimen maškar o Izraeliti, bo na chudle nisavi phuv sar dēdictvos.

⁶³ Kala hine ola džene, saven o Mojžiš the o Eleazar zgende, sar taborinenas pro Moabike rovini pro vichodos le Jordanostar anglo Jericho. ⁶⁴ Maškar lende na sas nisavo dženo olendar, saven zgenda o Mojžiš the o rašaj Aron ešebnovar (peršovar) pre pušta Sinaj. ⁶⁵ Bo o RAJ pal lende phenda: “On merena pre pušta.” Lendar ačila te dživel ča o Kaleb, le Jefunnoskero čhavo, the o Jozua, le Nunoskero čhavo.

27

Le Celofchadoskere čhaja

¹ Akor e Machla, e Noa, e Chogla, e Milka the e Tirca, o čhaja le Celofchadoskere, saveske sas dad o Chefer, leskero sas o Gilead, leskero o Machir, leskero o Menaše a leskero o Jozef, ² avle anglo Mojžiš, anglo rašaj Eleazar, anglo vodci the angle savore manuša paš o vudar andre le RAJESKERO Sentno Stanos a phende: ³ “Amaro dad mula pre pušta a na sas les murša. Na sas maškar le Korachoskere manuša, save pes vzburinde pro RAJ, ale mula ča vaš peskero binos. ⁴ Mušinel te našlol le dadeskero nav andral leskero kmeños ča vašoda, bo les na sas murša? De amen phuv maškar amare dadeskere phrala.”

⁵ Avke o Mojžiš phučla le RAJESTAR, so te kerel. ⁶ A o RAJ phenda le Mojžišoske: ⁷ “Oda, so mangel le Celofchadoskere čhaja, hin lačo. Mušines lenge te del o dēdictvos maškar lengere dadeskere phrala. Le dadeskeri phuv ela lengeri.

⁸ Le Izraelitenge phen: ‘Te vareko merela a na ela les čhave, leskeri phuv chudela leskeri čhaj. ⁹ No te les na ela čhaj, leskeri phuv chudena leskere phrala. ¹⁰ Te les nane aňi phrala, e phuv chudena leskere dadeskere phrala. ¹¹ Te leskere dades na ela phrala, e phuv chudena leskeri nekpašeder famelija. Oda ela zakonos prekal o Izraeliti, avke sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.’ ”

O Jozua ačhado vodcaske

¹² O RAJ phenda le Mojžišoske: “Dža pro verchos maškar o verchi Abarim a dikh pre odi phuv, so diňom le Izraelitenge. ¹³ Sar la dikheha, palis mereha, avke sar tiro phral o Aron. ¹⁴ Bo akor, sar savore Izraeliti reptinenas pre ma paš o paňi Meriba, pre pušta Sin paš o foros Kadeš, tumen man na diňan pačiv sar Sentnes angle savore Izraeliti.”

¹⁵ Akor o Mojžiš phenda le RAJESKE: ¹⁶ “RAJEJA Devla, tu des o dživipen savoreske, so hin stvorimen. Mangav tut, ačhav muršes upral kala manuša, ¹⁷ hoj len te lidžal andro mariben, hoj tiro narodos te na ačhel sar o bakrore bi o pastjeris.”

¹⁸ O RAJ phenda le Mojžišoske: “Le tuha le Nunoskere čhas le Jozua. Ov hin o murš, andre savo hin o Duchos, a thov pre leste o vast. ¹⁹ Ačhav les anglo rašaj

Eleazar the angle savore manuša a phen lenge, hoj ov ela vodcas pal tute. ²⁰ Deha les vareso peskera autoritar, hoj les te šunen savore Izraeliti. ²¹ Ov pes ačhavela anglo rašaj Eleazar, savo pes dophučela vaš leste pre le Devleskeri voľa – prekal o losi Urim the Tummim. Kavke o Eleazar phenela le Jozuaske the le manušenge, kana te džan andro mariben a kana te avel pale.”

²² O Mojžiš kerđa avke, sar leske prikazinda o RAJ. Iľa le Jozua, ačhađa les anglo rašaj Eleazar the angle savore Izraeliti, ²³ thoda pre leste o vasta a ačhađa les sar vodcas, avke sar o RAJ prikazinda prekal o Mojžiš.

28

O obeti pre sako džives

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ² “Prikazin le Izraelitenge kada: ‘Dodikhen pre oda, hoj pro časos, so diňom, mange le RAJESKE te anen o chabeneskere obeti, so mange šukares voňinen.’ ³ Phen lenge: ‘Kadi hin e jagali obeta, so mange anena sako džives: duj jekhberšeskere bakroren bi e chiba sar labardi obeta. ⁴ Jekhe bakrores obetinena tosara a dujtones rači. ⁵ Paše anena e chabeneskeri obeta: jekh kilos sano aro mišimen le litra olivove olejoha. ⁶ Oda hin e sakodživeseskeri labardi obeta, so sas ešebnovar (peršovar) diňi pro verchos Sinaj sar jagali obeta, so šukares voňinel le RAJESKE. ⁷ Paš dojekh bakroro pes pridela sar molakeri obeta jekh litra mol, savi le RAJESKE čhiv avri pro oltaris. ⁸ Ke račate obetineha dujte bakrores sar jagali obeta avke sar tosara jekhetane la molakera obetaha. Oda hin e chabeneskeri obeta, so šukares voňinel le RAJESKE.

E obeta pro Šabbat

⁹ Pro Šabbat pre chabeneskeri obeta anena duje jekhberšeskere bakroren bi e chiba jekhetane la molakera obetaha a duj kili sano aro mišimen le olivove olejoha. ¹⁰ Kadi labardi obeta anena dojekh Šabbat paš ola labarde the molakere obeti, so anena sako džives.

O obeti pro ešebno džives andro čhon

¹¹ Pro ešebno džives sako čhon anena sar e labardi obeta le RAJESKE duj terne biken, jekhe bakres the efa jekhberšeskere bakroren. Savore ole džviri mi en bi e chiba. ¹² Paš dojekh bikos priden sar chabeneskeri obeta o sano aro mišimen le olivove olejoha: paš dojekh bikos pridena trin kili sano aro, paš dojekh bakro duj kili sano aro ¹³ the paš dojekh bakroro jekh kilos sano aro. Kala labarde the chabeneskere obeti šukares voňinena le RAJESKE. ¹⁴ Paš oda pridena e molakeri obeta: duj litri mol pre dojekh bikos, litra the jepaš pro bakro the jekh litra pre dojekh bakroro. Kadi labardi obeta pes obetinela ešebno džives andro čhon pal calo berš. ¹⁵ Paš ola labarde the molakere obeti, so anena sako džives, obetinena the jekhe capos sar obeta vaš o binos.

E obeta pro Inepos pal o Mare Bi o Droždi

¹⁶ Dešuštarto (14.) džives andre ešebno čhon hiňi e Patradi pre pačiv le RAJESKE. ¹⁷ Pro dešupandžto (15.) džives chudela o inepos a efa dživesa pes chala o mare bi o droždi. ¹⁸ Ešebno džives pro inepos tumen zdžana, hoj te lašaren le RAJES a na kerena nisavi buči. ¹⁹ Pre labardi obeta anena le RAJESKE e chabeneskeri obeta: duj terne biken, jekhe bakres the efa jekhberšeskere bakroren a savore džviri mi en bi e chiba. ²⁰ Sar chabeneskeri obeta anena sano aro mišimen le olivove olejoha; trin kili pre dojekh bikos, duj kili pro bakro ²¹ the kilos aro pre dojekh bakroro. ²² Anen the jekhe capos sar obeta vaš tumare bini. ²³ Kadi obeta anena paš e tosaraskeri labardi obeta, so imar pes kerel sako džives. ²⁴ Avke obetinena savore efa dživesa

le RAJESKE e chabeneskeri obeta, so šukares voñinel le RAJESKE. Kadi obeta anena paš e tosaraskeri labardī obeta, so imar pes kerel sako džives. ²⁵ Zdžana tumen pro eftato džives, hoj te lašaren le RAJES. Na kerena ñisavi buči.

E obeta pro Inepos le Kurkengero

²⁶ Ešebno džives pro Inepos le Kurkengero, sar anena le RAJESKE e chabeneskeri obeta le ešebne ulipnastar, zdžana tumen, hoj te lašaren le RAJES a na kerena ñisavi buči. ²⁷ Anena pre labardī obeta, so šukares voñinel le RAJESKE, duj terne biken, jekhe bakres the efa jekhberšeskere bakroren. ²⁸ Sar chabeneskeri obeta anena sano aro mišimen le olivove olejoha: trin kili pre dojekh bikos, duj kili pro bakro ²⁹ the kilos pre dojekh bakroro. ³⁰ Anen the jekhe capos pre obeta vaš tumare bini. ³¹ Kada anen paš o labarde, chabeneskere the moľakere obeti, so imar pes kerel sako džives. Savore dživiri pro obeti mi en bi e chiba.’ ”

29

O obeti pro Inepos le Trubengero

¹ Ešebno (peršo) džives andro eftato čhon na kerena ñisavi buči, ale savore pes zdžana oda džives te lašarel le Devles. Oda džives trubinena pro trubi. ² Sar labardī obeta, so šukares voñinel le RAJESKE, anen jekhe bikos, jekhe bakres the efa jekhberšeskere bakroren bi e chiba. ³ Sar chabeneskeri obeta anen sano aro mišimen le olivove olejoha: trin kili aro pro bikos, duj kili pro bakro ⁴ the kilos pre dojekh le efa bakrorendar. ⁵ Anena the jekhe capos pre obeta vaš tumare bini. ⁶ Avke len obetinena jekhetane la čhoneskera labardā the chabeneskera obetaha, a jekhetane le labarde the moľakere obetenca, so pes kerel sako džives, avke sar hin dino. Kala obeti šukares voñinena le RAJESKE.

O obeti pro Smiromoskero Džives

⁷ Zdžana tumen the dešto džives andre kada eftato čhon, hoj te lašaren le RAJES. Oda džives na chana ñisavo chaben aňi na kerena ñisavi buči, a pokorinena pes anglo Del. ⁸ Sar labardī obeta, so šukares voñinel le RAJESKE, anena jekhe bikos, jekhe bakres the efa jekhberšeskere bakroren bi e chiba. ⁹ Sar chabeneskeri obeta obetinen sano aro mišimen le olivove olejoha: trin kili aro pro bikos, duj kili pro bakro, ¹⁰ the kilos pre dojekh bakroro. ¹¹ Anena the jekhe capos pre obeta vaš o binos paš e koza so pes obetinel pre kada inepos vaš odmukliben le manušenge. Kerena oda jekhetane le labarde, chabeneskere the moľakere obetenca, so pes kerel sako džives.

O obeti pro Inepos le Stankengero

¹² Zdžana tumen the dešupandžto (15.) džives andro eftato čhon, hoj te lašaren le RAJES. Na kerena ñisavi buči, ale efa dživesa oslavinena o Inepos le Stankengero pre pačiv le RAJESKE. ¹³ Pre ešebno džives anena sar e labardī obeta, so šukares voñinel le RAJESKE, dešutrin (13) terne biken, duje bakren the dešuštar (14) jekhberšeskere bakroren, savoren bi e chiba. ¹⁴ Sar chabeneskeri obeta anena sano aro mišimen le olivove olejoha: trin kili aro pre dojekh bikos, duj kili pre dojekh bakro ¹⁵ the kilos pre dojekh bakroro. ¹⁶ Anena the jekhe capos pre obeta vaš tumare bini. Kerena oda jekhetane le labarde, chabeneskere the moľakere obetenca, so pes kerel sako džives.

¹⁷ Pro dujto džives anena dešuduj (12) terne biken, duj bakren the dešuštar (14) jekhberšeskere bakroren bi e chiba. ¹⁸⁻¹⁹ Pal oda, keci biken, bakren the bakroren obetinena, ajci anena the e chabeneskeri the moľakeri obeta avke sar ešebno džives. Anena the e obeta vaš tumare bini, the okla obeti, so pes obetinen sako džives.

²⁰ Pro trito džives anena dešujekh (11) terne biken, duj bakren the dešuštar (14) jekhberšeskere bakroren bi e chiba. ²¹⁻²² Pal oda keci biken, bakren the bakroren obetinena, ajci anena the e chabeneskeri the mołakeri obeta avke, sar ešebno džives. Anena the e obeta vaš tumare bini, the okla obeti, so pes obetinen sako džives.

²³ Pro šartato džives anena deš terne biken, duj bakren the dešuštar jekhberšeskere bakroren bi e chiba. ²⁴⁻²⁵ Pal oda keci biken, bakren the bakroren obetinena, ajci anena the e chabeneskeri the mołakeri obeta avke, sar ešebno džives. Anena the okla obeti, so pes obetinen sako džives, the e obeta vaš o binos.

²⁶ Pro pandžto džives anena eña terne biken, duj bakren the dešuštar jekhberšeskere bakroren bi e chiba. ²⁷⁻²⁸ Pal oda keci biken, bakren the bakroren obetinena, ajci anena the e chabeneskeri the mołakeri obeta avke, sar ešebno džives. Anena the e obeta vaš tumare bini, the okla obeti, so pes obetinen sako džives.

²⁹ Pro šovto džives anena očno terne biken, duj bakren the dešuštar jekhberšeskere bakroren bi e chiba. ³⁰⁻³¹ Pal oda keci biken, bakren the bakroren obetinena, ajci anena the e chabeneskeri the mołakeri obeta avke, sar ešebno džives. Anena the e obeta vaš tumare bini, the okla obeti, so pes obetinen sako džives.

³² Pro eftato džives anena ehta terne biken, duj bakren the dešuštar jekhberšeskere bakroren bi e chiba. ³³⁻³⁴ Pal oda keci biken, bakren the bakroren obetinena, ajci anena the e chabeneskeri the mołakeri obeta avke, sar ešebno džives. Anena the e obeta vaš tumare bini, the okla obeti, so pes obetinen sako džives.

³⁵ Pro očnoto džives tumen pale zdžana, hoj te lašaren le RAJES. Oda džives na kerena nisavi buči. ³⁶ Sar labardi obeta, so šukares voñinel le RAJESKE, anen jekhe bikos, jekhe bakres the ehta jekhberšeskere bakroren bi e chiba. ³⁷⁻³⁸ Jekhetane le bikoha, le bakreha the le bakrorenca obetinena o chabeneskere the mołakere obeti avke, sar hin dino. Anena the e obeta vaš tumare bini, the okla obeti, so pes obetinen sako džives.

³⁹ Kala labarde, chabeneskere, mołakere the smiromoskere obeti mušinen te anel le RAJESKE pro inepi sako berš. Paš ola obeti anena the ola, pal save diñan lav a the ola, so anena korkore pestar.

30

¹ O Mojžiš phenda le Izraelitenge savoro, avke sar leske prikazinda o RAJ.

O zakonos pal o lav the pal e vera

² A phenda le kmeňoskere vodcenge: “Kada prikazinda o RAJ: ³ Te o murš dela lav le RAJES abo lela vera, hoj pes zlikerela varesostar, mi dolikerel oda lav a mi kerel avke, sar phenda.

⁴ Te e terňi džuvli, savi mek dživel andro kher ke peskero dad, dela lav le RAJES, hoj kerela vareso, abo lela vera, hoj pes zlikerela varesostar, ⁵ a te lakero dad šunela lakero lav the vera, no nič pre oda na phenela, akor savore lakere lava the vera, so diña, pes mušinela te dolikerel.

⁶ Ale te lakero dad lake andre oda brañinela andre oda džives, sar pes dodžanela pal lakero vera the lava, so diña, na mušinela oda te dolikerel. O RAJ lake odmukela, bo lakero dad pre oda na priačhila. ⁷ Te angloda, sar džala romeste, diña lava abo ila vera pre peste, a palis geła romeste, ⁸ a te lakero rom andre oda džives, sar pes pal oda dodžanela, pre oda nič na phenela, mušinel pes lakere lava the vera te dolikerel.

⁹ Ale te lakero rom pre oda na priačhela andre oda džives, sar pes pal oda dodžanela, na mušinela te dolikerel e vera aňi o lava, so diña. O RAJ lake odmukela.

¹⁰ Te e vdova abo e džuvli, sava mukla o rom, dela lav abo lela pre peste vera, mušinela pes oda te dolikerel. ¹¹ Te e veraduňi džuvli diña lav abo ila vera, ¹² a te lakero rom pal oda šunela a nič pre oda na phenela a nisar la andre oda na

zračhavela, savore lava, so diña the e vera, so iľa, mušinela te dolikerel. ¹³ Ale te lakero rom pre oda na priačhela andre oda džives, sar oda šunela, palis ola lava, so diña, abo e vera, so iľa, na mušinela te dolikerel. Lakero rom oda zračhađa a o RAJ lake odmukela. ¹⁴ Lakere romes hin posledno lav pal savore lakere lava the veri, so diña le RAJES. ¹⁵ Ale te lakero rom lake dži andre aver džives nič na phenela, savore lakere lava the e vera, so diña, pes mušinela te dolikerel, bo oda džives, sar ada šunđa, sas čhit. ¹⁶ A te palis oda kamlahas te čerinel, ela oda pre leste, te e romni peskero lav na dolikerela.”

¹⁷ Kala hine o prikazaňja, so diña o RAJ le Mojžišoske pal o murš the pal leskeri romni, pal o dad the pal leskeri čhaj andre leskero kher.

31

O mariben le Midijanenca

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ² “Mar le Midijanen vaš oda, so kerde le Izraelitenge. Sar ada kereha, mereha.”

³ Akor o Mojžiš phenda le manušenje: “Pririchtinen pes pro mariben le Midijanenca a potrestinen len vaš oda, so kerde le RAJESKE. ⁴ Andral dojekh Izraeliko kmeňos bičhaven andro mariben 1 000 muršen.” ⁵ Avke kidle avri 1 000 muršen andral dojekh kmeňos. Savore murša sas 12 000. ⁶ O Mojžiš len bičhađa andro mariben jekhetane le rašaha le Pinchasoha, saveske sas dad o Eleazar. O Pinchas pes starinelas pal o sentne veci the pal o maribnaskere trubi.

⁷ Mukle pes andro mariben pro Midijana, avke sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske, a murdarde savore muršen. ⁸ Maškar o murdarde sas the o pandž Midijaňike kraľa: o Evi, o Rekem, o Cur, o Chur the o Reba. Murdarde the le Bileam, le Beoriskere čhas. ⁹ Palis o Izraeliti zaile a odligende le Midijaňike džuvlen le čhavenca, savoro lengero dobitkos, o stadi the lengero barvalipen. ¹⁰ Zlabarde savore fori, andre save bešenas, the lengere stani. ¹¹ Zaile a odligende savoro, so pes delas te odlidžal le manušendar the le dobitkostar. ¹² Ande len anglo Mojžiš, rašaj Eleazar the anglo Izraeliti andro taboris, so sas pre Moabike maľi paš o Jordan pre aver sera le Jerichostar.

¹³ O Mojžiš, o Eleazar the savore Izraelike vodci gele pes lenca te zdžal avri pal o taboris. ¹⁴ O Mojžiš cholisalila pro veliteľa upral o ezeros the upral o šel, save pes visarenas le maribnastar.

¹⁵ Phenda lenge: “Soske muklan te dživel savore džuvlen? ¹⁶ Leperen tumenge pre oda, hoj o džuvľa gele pal o Bileam. On scirdle le Izraeliten, hoj te lašaren le Peor a le RAJES te omuken. Vašoda avľa pro RAJESKERE manuša e bibach. ¹⁷ Akana murdaren dojekhe muršores the dojekha džuvľa, savi pašlila le muršeha. ¹⁸ Ale le čhagen, save mek na pašlile le muršeha, muken prekal peste.

¹⁹ Savore tumendar, ko murdarđa varekas abo pes chudľa le mule telostar, ačhena efa dživesa avri pal o taboris. Pro trito the pro eftato džives obžužarena tumen the ole džuvlen, saven zailan. ²⁰ Obžužaren savore gada, dojekh cipuňi veca, dojekh kaštuno sersamos the savoro, so hin la kozakere balendar.”

²¹ O rašaj Eleazar phenda le manušenje, save pes visarde le maribnastar: “Kada hin o prikazis andro zakonos, so o RAJ diña le Mojžišoske: ²² O somnakaj, o rup, o bronzos, o cinos vaj o olovos, ²³ oda hin, savoro so na zlabila, pes mušinel te obžužarel andre jag the le žužipnaskere paňeha. A savore aver veci kampil te obžužarel le žužipnaskere paňeha. ²⁴ Pro eftato džives peske rajbinena o gada a avena žuže. Ča akor šaj aven pale andro taboris.”

Rozulaven maškar peste oda, so zaile

²⁵ Palis o RAJ phenda le Mojžišoske: ²⁶ “Tu, o rašaj Eleazar, the o Izraelike vodci zgenen savoro, so zailan – le manušen the o dobitkos. ²⁷ Rozulav oda pro duj: jepaš de le muršenge, save sas andro mariben, a aver jepaš okle manušenge. ²⁸ Palis kide avri olestar, so chudle o slugađa, o daňe le RAJESKE: Dojekh 500 manušendar le jekhes avri, a avke the le bikendar, le somarendar, the le bakrendar. ²⁹ Le oda avri ole kotorestar, so hino lengero, a de le rašaske Eleazaroske sar le RAJESKERO kotor. ³⁰ Le kotorestar, so sas zailo a dino le okle Izraelitenge, le jekhes avri dojekh penda (50) manušendar, a the le bikendar, le somarendar the bakrendar. Deha oda le Levitenge, save pes starinen pal le RAJESKERO Sentno Stanos.” ³¹ A o Mojžiš the o Eleazar kerde sa avke, sar prikazinda o RAJ.

³² Savoro, so zaile o slugađa, sas 675 000 bakre, ³³ 72 000 dobitkos, ³⁴ 61 000 somara ³⁵ a 32 000 pačivale čhaja.

³⁶ O slugađa chudle 337 500 bakre ³⁷ a lendar dine sar daň le RAJESKE 675 bakre.

³⁸ Chudle 36 000 gurumňa a olestar e daň prekal o RAJ sas 72 gurumňa.

³⁹ Chudle 30 500 somara a olestar e daň prekal o RAJ sas 61 somara.

⁴⁰ Chudle 16 000 manušen, save sas zaile, a lendar dine le RAJESKE 32 dženem.

⁴¹ O Mojžiš oda diňa le Eleazaroske pre hazdli obeta le RAJESKE, avke sar prikazinda o RAJ.

⁴² Oka dujto kotor, so o Mojžiš rozulađa olestar, so chudle o slugađa, a dine okle Izraelitenge, ⁴³ sas 337 500 bakre, ⁴⁴ 36 000 gurumňa, ⁴⁵ 30 500 somara, ⁴⁶ the 16 000 manuša, saven zaile. ⁴⁷ Ole kotorestar, so sas le Izraelitengero, o Mojžiš ila dojekhe pendatone manušen the dobitkos a diňa le Levitenge, save pes starinenas pal le RAJESKERO Sentno Stanos, avke sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

⁴⁸ Palis avle anglo Mojžiš savore armadakere velitelä ⁴⁹ a phende leske: “Tire služobňika zgende le muršen, saven lidžahas. Aňi jekh lendar na chibalinel. ⁵⁰ Avke amen anas o somnakune veci – o naramki, o čati, o angrusa, o čeňa the o lancici – le RAJESKE sar obeta, hoj te el odmukle amare bini.”

⁵¹ O Mojžiš the o Eleazar ila lendar o somnakaj the savore somnakune veci. ⁵² Savoro somnakaj, so dine o armadakere velitelä le RAJESKE sar hazdli obeta, sas vaj 190 kili. ⁵³ O slugađa peske mukle oda, so zaile. ⁵⁴ O Mojžiš the o Eleazar preile o somnakaj le armadakere velitelendar a ligende andre le RAJESKERO Sentno Stanos, hoj peske o RAJ te leperel pro Izraeliti.

32

E phuv pro vichodos pal o Jordan

¹ Le kmeňen Ruben the Gad sas igen but dobitkos. Sar dikhle, savi lachi maľa sas andro Jazer the Gilead prekal o dobitkos, ² avle ko Mojžiš, ko rašaj Eleazar the ko Izraelike vodci a phende: ³⁻⁴ “O RAJ pomožinda le Izraelitenge, hoj te zalen kale fori: o Atarot, o Dibon, o Jazer, e Nimra, o Češbon, o Elale, o Sebam, o Nebo the o Beon. Odi phuv hiňi lachi prekal o dobitkos a amen hin baro dobitkos. ⁵ Mangas tut, te tuke sam pre dzeka, de amenge kadi phuv, hoj te el amari, a ma prele amen prekal o Jordan.”

⁶ O Mojžiš lenge phenda: “Tumare phrala mušinen te džal andro mariben a tumen kamen te ačhel kade? ⁷ Soske keren tele e dzeka le Izraelitenge, hoj te na džan andre phuv, so lenge diňa O RAJ? ⁸ Kavke kerenas the tumare dada, sar len bičhadom andral o Kadeš-Barnea, hoj te predikhen e phuv. ⁹ On avle dži andre Dolina Eškol, predikhle odi phuv, ale palis le Izraelitenge kerde avke tele e dzeka, hoj na kamle te džal andre odi phuv, so lenge diňa o RAJ. ¹⁰ Andre oda džives o RAJ pre lende cholisalila a diňa vera: ¹¹ ‘O murša, kaske sas biš (20) berš the buter, sar avle avri andral o Egipt,

na džana andre phuv, pal savi diňom la veraha lav le Abrahamoske, le Izakoske, the le Jakoboske, bo pes mange na oddine cale jileha. ¹² Ča o Kenizzitas o Kaleb, le Jefunnoskero čhavo, the o Jozua, le Nunoskero čhavo, pes mange oddine cale jileha.’

¹³ Akor o RAJ pro Izraeliti igen cholisalila a mukla len te phirel pal e pušta saranda (40) berš dži akor, medik na muľa avri oda pokoleňje, so kerenas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka.

¹⁴ Akana tumen keren avke sar tumare dada! Tumen, o Ruben the o Gad, san binošno pokoleňje, savo mek buter cholarel le RAJES pro Izrael! ¹⁵ Te tumen pes le RAJESTAR visarena a na džana pal leste, mukela le manušen mek buter pre pušta a tumen avena vinovate vaš oda, hoj savore okla manuša ena zničimen.”

¹⁶ Ale on phende le Mojžišoske: “Ešeb (peršo) amenge domuken te ačhavel ohradi prekal amare stadi the fori prekal amare fameliji. ¹⁷ Amare fameliji ačhena andre kala zorale fori a dživena bi e dar andre kadi phuv a amen pes pririchtinaha amare phralenca le Izraelitencu te džal andro mariben, medik na zalaha e phuv, so ela lengeri. ¹⁸ Na avaha pale khere, medik savore Izraeliti na chudena peskeri phuv sar dedictvos. ¹⁹ Na ela amen phuv maškar lende pre aver sera pal o paňi Jordan, bo chudlam amari phuv kade pro vichodos le Jordanostar.”

²⁰ O Mojžiš lenge phenda: “Te čačes gondolinen oda, so phenen, akor pes pririchtinen te džal andro mariben vaš o RAJ. ²¹ Palis savore murša mi predžan prekal o Jordan anglo RAJ a mušinen pes te marel le nepřijatelenca dži akor, medik len o RAJ na tradela avri angle leste ²² a te o RAJ zalela odi phuv, ta palis pes šaj visaren pale a anglo RAJ the anglo Izrael avena bi e vina. Avke ela kadi phuv tumaro dedictvos anglo RAJ.

²³ Ale te na dolikerena tumaro lav, phenav tumenge, hoj aleha kerena binos anglo RAJ. Akor šaj džanen, hoj avena marde vaš tumare bini. ²⁴ Avke šaj ačhaven peske o fori prekal tumare čhave the ohradi prekal tumare stadi, ale dolikeren the oda lav, so diňan.”

²⁵ Akor o murša andral o kmeňi Gad the Ruben phende le Mojžišoske: “Amen sam tire služobňika a keraha oda, so amenge prikazindal. ²⁶ Amare čhave, o romňa, o stadi the savore džviri ačhena andro fori andro Gilead. ²⁷ Ale savore tire služobňika predžana prekal o Jordan pririchtimen pro mariben anglo RAJ, avke sar phenda.”

²⁸ Avke o Mojžiš prikazinda le rašaske Eleazaroske, le Jozuaske the le Izraeloskere kmeňengere vodcenge: ²⁹ “Te o murša andral o Gad the Ruben predžana o Jordan pririchtimen pro mariben anglo RAJ, a te tumenge pomožinena te zalel odi phuv, dena lenge e Gileadoskeri phuv sar lengero dedictvos. ³⁰ Ale te na predžana tumenca o Jordan a na džana tumenca andro mariben, akor mušinena te chudel peskeri phuv maškar tumende andro Kanaan.”

³¹ O murša andral o Gad the Ruben phende: “Keraha avke, sar o RAJ prikazinda peskere služobňikenge. ³² Predžaha o Jordan andre phuv Kanaan pririchtimen pro mariben. Ale e phuv, so chudaha sar dedictvos, ela kade pro vichodos le Jordanostar.”

³³ Avke o Mojžiš diňa le kmeňenge Gad the Ruben the le jepaš kmeňoske Menašše e phuv le Sichonoskeri, savo sas kralis upral o Amoreja, the e phuv le kraliskeri Ogoskeri andral o Bašan. Diňa lenge cali odi phuv a paš oda o fori the o phuva pašal lende.

³⁴ Palis o kmeňos Gad pale ačhada o fori Dibon, Atarot, Aroer, ³⁵ Atarot-Šofan, Jazer, Jogbeha, ³⁶ Bet-Nimra the o Bet-Haran. Ačhada kala zorale fori the ohradi prekal o bakre. ³⁷ O kmeňos Ruben pale ačhada o fori Češbon, Elale the Kirjatajim. ³⁸ Kale trin forenge, so pale ačhade – o Nebo, o Baal-Meon the e Sibma – dine aver nava.

³⁹ O potomki le Machiroskere, savo sas čhavo le Menaššeskero, gele pro mariben andre phuv Gilead. Zaila la a tradla avri odarik le Amorejen, save ode bešenas.

⁴⁰ Avke o Mojžiš diña e phuv Gilead le Machiroskere potomkenge a on ode ačhile te bešel. ⁴¹ O Jair andral o kmeños Menašše geľa pro mariben, zaila varesave gava andro Gilead a diña lenge nav: Gava le Jairoskere. ⁴² The o Nobach geľa pro mariben a zaila o foros Kenat le gavenca. Le foroske Kenat diña nav pal peste Nobach.

33

O tabora le Izraelitengere pre pušta

¹ Kala sas o thana, kaj o Izraeliti peske kerenas tabora, akor sar o Mojžiš the o Aron len lidžanas pal lengere kmeňi andral o Egipt. ² O RAJ prikazinda le Mojžišoske, hoj te zapisinel o thana, kaj pes ačhavelas o taboris. Kada sas lengero drom:

³ O Izraeliti omukle o Egipt dešupandžto (15.) džives andro ešebno (peršo) čhon, jekh džives pal e Patrađi. On džanas avri bi e dar andral o foros Raamses angle savore Egiptana, ⁴ save parunenas peskere ešebne muršoren, saven o RAJ murdarda. Aleha o RAJ sikada, hoj ov hino zoraleder sar lengere devla.

⁵ O Izraeliti gele het andral o Raamses a kerde peske taboris paš o Sukkot.

⁶ Andral o Sukkot gele het a kerde peske taboris paš o Etam, so hino pro agor pre pušta.

⁷ Andral o Etam pes visarde pale ko Pi-Hachiroť, pro vichodos le Baal-Cefonostar, a ode peske kerde taboris anglo Migdol.

⁸ Le Pi-Hachiroťostar pes mukle dureder a prekal o Lolo Moros pregele pre pušta. Trin džives džanas pal e pušta Etam a kerde peske taboris paš e Mara.

⁹ La Maratar odgele paš o Elim, kaj sas o dešuduj (12) prameňa the eftavardeš (70) palmi a kerde peske ode taboris.

¹⁰ Le Elimostar džanas dureder a kerde peske taboris paš o Lolo Moros.

¹¹ Le Lole Morostar odgele a kerde peske taboris pre pušta Sin.

¹² Sar odgele pal e pušta Sin, kerde peske taboris paš e Dofka.

¹³ Andral e Dofka džanas dureder a kerde peske taboris paš o Aluš.

¹⁴ Andral o Aluš odgele a kerde peske taboris paš o Refidim. Ode na sas paňi prekal o manuša.

¹⁵ Andral o Refidim džanas dureder a kerde peske taboris pre pušta Sinaj.

¹⁶ Palis odgele la puštatar Sinaj a kerde peske taboris paš o Kibrot-Hattaava.

¹⁷ Andral o Kibrot-Hattaava džanas dureder a kerde peske taboris paš o Chacerot.

¹⁸ Andral o Chacerot džanas dureder a kerde peske taboris paš e Ritma.

¹⁹ Andral e Ritma džanas dureder a kerde peske taboris paš o Rimmon-Perec.

²⁰ Andral o Rimmon-Perec odgele a kerde peske taboris paš e Libna.

²¹ Andral e Libna odgele a kerde peske taboris paš e Rissa.

²² Andral e Rissa džanas dureder a kerde peske taboris paš e Kehelata.

²³ Andral e Kehelata odgele a kerde peske taboris paš o verchos Šefer.

²⁴ Andral o verchos Šefer odgele a kerde peske taboris paš o Charad.

²⁵ Andral o Charad džanas dureder a kerde peske taboris paš o Makhelot.

²⁶ Andral o Makhelot odgele a kerde peske taboris paš o Tachat.

²⁷ Andral o Tachat odgele a kerde peske taboris paš o Terach.

²⁸ Andral o Terach džanas dureder a kerde peske taboris paš e Mitka.

²⁹ Andral e Mitka odgele a kerde peske taboris paš e Chašmona.

³⁰ Andral e Chašmona odgele a kerde peske taboris paš o Moserot.

³¹ Andral o Moserot odgele a kerde peske taboris paš o Bene-Jaakan.

³² Andral o Bene-Jaakan džanas dureder a kerde peske taboris paš o Chor-Haggidgad.

³³ Andral o Chor-Haggidgad odgele a kerde peske taboris paš e Jotbata.

³⁴ Andral e Jotbata odgele a kerde peske taboris paš e Abrona.

³⁵ Andral e Abrona gele dureder a kerde peske taboris paš o Ecjon-Geber.

³⁶ Andral o Ecjon-Geber odgele a kerde peske taboris paš o Kadeš pre pušta Sin.

³⁷ Andral o Kadeš džanas dureder a kerde peske taboris paš o verchos Hor paš e hrañica Edom. ³⁸ O Aron geľa pro verchos Hor, avke sar leske o RAJ prikazinda, a ode muľa andro ešebno džives andro pandžto čhon, saranda (40) berš paloda, sar o Izraeliti avle avri andral o Egipt. ³⁹ Le Aronoske sas šel the bišutrin (123) berš, sar muľa pro verchos Hor.

⁴⁰ (Akor pes došundã o kralis andral o Arad, savo sas Kanaančanos a savo bešelas andro Negev andro Kanaan, hoj aven o Izraeliti.)

⁴¹ Le verchostar Hor džanas dureder a kerde peske taboris paš e Calmona.

⁴² Andral e Calmona odgele a kerde peske taboris paš o Punon.

⁴³ Andral o Punon odgele a kerde peske taboris paš o Obot.

⁴⁴ Andral o Obot odgele a kerde peske taboris paš o Ije-Abarim pre Moabiko phuv.

⁴⁵ Andral o Ije-Abarim džanas dureder a kerde peske taboris paš o Dibon-Gad.

⁴⁶ Andral o Dibon-Gad odgele a kerde peske taboris paš o Almon-Diblatajim.

⁴⁷ Andral o Almon-Diblatajim odgele a kerde peske taboris paš o verchi Abarim anglo verchos Nebo.

⁴⁸ Sar odgele le verchendar Abarim, kerde peske taboris pro Moabike rovini pro vichodos le Jordanostar anglo Jericho. ⁴⁹ Lengero taboris sas pro Moabike rovini paš o Jordan le Bet-Ješimotostar dži ko Abel-Šittim.

O RAJ prikazinel te domarel o Kanaan

⁵⁰ Ode pro Moabike rovini pro vichodos le Jordanostar anglo Jericho phendã o RAJ le Mojžišoske: ⁵¹ “Phen le Izraelitenge kada: ‘Sar predžana prekal o Jordan andro Kanaan, ⁵² mušinen te tradel avri savore manušen andral odi phuv. Zničinen savore lengere barune, kaštune the trastune modlen a the savore thana, kaj lašaren peskere devlen. ⁵³ Zalen odi phuv a bešen ode. Diňom la tumenge, hoj te el tumari. ⁵⁴ Rozdelinen odi phuv sar đedictvos maškar tumare kmeňi the fajti le losoha. Le bareder fajtake dena bareder phuv a la cikneder fajtake dena cikneder phuv sar đedictvos. Pre kaste savi phuv avela avri le losoha, odi ela leskeri. Dojekh kmeňos chudela peskeri phuv.

⁵⁵ Ale te na tradena avri le manušen andral odi phuv, ola, saven ode mukena, ena tumenge sar o trňi andro jakha the o koľaka andro dume a trapinena tumen andre odi phuv, kaj bešena. ⁵⁶ Palis oda, so kamľom te kerel lenge, kerava tumenge.’ ”

34

Le Izraeloskere hrañici

¹ O RAJ phendã le Mojžišoske: ² “Le Izraelitenge prikazin kada: ‘Sar avena andro Kanaan, andre phuv, so chudena sar đedictvos, ena kala hrañici:

³ Pro juhos chudena kotor la puštatar Sin paš e Edomoskeri hrañica. Pre vichodno sera chudela e hrañica paš o južno agor le Londe Moroske ⁴ a džala dureder pro juhos le verchengere dromestar Akrabbim, odarik ko Sin a odarik pro juhos le Kadeš-Barneatar, palis ko Chacar-Addar a dži ko Acmon. ⁵ Le Acmonostar pes visarela ko Egiptsko paňi a odarik džala dži paš o Stredozemno Moros.

⁶ Tumari zapadno hrañica ela o brehos le Stredozemne Moroskero.

⁷ Tumari severno hrañica džala le Stredozemne Morostar dži ko verchos Hor ⁸ a odarik dureder dži ko Lebo-Chamat a the ko Cedad, ⁹ palis prekal o Zifron dži ko Chacar-Enan. Oda ela tumari severno hrañica.

¹⁰ Tumari vichodno hrañica džala le severostar tele andral o Chacar-Enan ko Šefam,
¹¹ odarik džala tele ke Ribla a pro vichodos le Ajinostar dži paš o verchi pro vichodos
 paš o Galilejsko Moros*, ¹² palis tele pašal o Jordan dži paš o Londo Moros.
 Oda ela calo hrañica pašal tumari phuv.’ ”

¹³ Paloda o Mojžiš diña le Izraelitenge kada prikazis: “Prekal o losos tumenge
 rozulaven sar dedictvos kadi phuv, so o RAJ prikazinda te del le eña the jepaš
 kmeñenge. ¹⁴ Bo o kmeñi Ruben the Gad the o jepaš kmeños Menašše imar peskeri
 phuv chudle ¹⁵ pro vichodos le Jordanostar anglo Jericho.”

O vodci, save rozulavena e phuv

¹⁶ O RAJ phenda le Mojžišoske: ¹⁷ “Kala džene tumenge rozulavena (rozdelinena)
 e phuv: O rašaj Eleazar the o Jozua, le Nunoskero čavo, ¹⁸ a kide avri po jekh vodcas
 andral dojekh kmeños, hoj lenge te pomožinen te rozulavel e phuv.”

¹⁹ Ola manuša sas:

andral o kmeños Juda o Kaleb, le Jefunnoskero čavo;

²⁰ andral kmeños Šimeon o Šemuel, le Ammichudoskero čavo;

²¹ andral o kmeños Benjamin o Elidad, le Kislonoskero čavo;

²² andral o kmeños Dan o Bukki, le Jogliskero čavo;

²³ andral o kmeños Menašše o Channiel, le Efodoskero čavo;

²⁴ andral o kmeños Efrajim o Kemuel, le Šiftanoskero čavo;

²⁵ andral o kmeños Zebulun o Elicafan, le Parnachoskero čavo,

²⁶ andral o kmeños Jissachar o Paltiel, le Azzanoskero čavo;

²⁷ andral o kmeños Ašer o Achihud, le Šelomiskero čavo;

²⁸ andral o kmeños Naftali o Pedahel, le Ammichudoskero čavo.

²⁹ Kala hine o murša, savege o RAJ prikazinda, hoj te rozulaven le Izraelitenge e
 phuv Kanaan sar dedictvos.

35

O fori prekal o Leviti

¹ Sar sas o Izraeliti pro Moabike rovini pro vichodos le Jordanostar anglo Jericho, o
 RAJ phenda le Mojžišoske: ² “Prikazin le Izraelitenge, hoj le Levitenge te den andre
 peskere phuva o fori, kaj te bešen, the o maļi pašal lende. ³ Andro fori bešena a o
 maļi ena prekal lengere gurunña, stadi the aver dobitkos.

⁴ O maļi pašal o fori, so dena le Levitenge, ena džindarde 450 metri le foroskere
 murendar. ⁵ Kala ena o maļi prekal lengero dobitkos. O maļi le foroskere murendar
 merinen avri 900 metri pro vichodos, juhos, zapados the severos.*

⁶ Le Levitenge dena šov fori, andre save pes šaj džala te garuvel oda, ko varekas
 murdarda, ale na kamla. A paš oda len dena the aver saranda the duj (42) fori.

⁷ Savore fori the o maļi pašal lende, so dena le Leviten, ena saranda the očno (48).

⁸ Dojekh Izraeliko kmeños dela prekal o Leviti o fori peskera phuvatar pal oda, keci
 les hin phuva. Le prekal o Leviti buter fori le kmeñostar, saves hin bareder phuv, a
 le frimeder fori le kmeñostar, saves hin frimeder phuv.”

O fori pro garuđipen

⁹ O RAJ mek phenda le Mojžišoske: ¹⁰ “Phen le Izraelitenge kada: ‘Sar predžana
 prekal o Jordan andro Kanaan, ¹¹ kiden avri o fori†, andre save pes o manuš šaj
 garuvel, te varekas murdarel, ale na kamla. ¹² Ola fori ena pro garuđipen oleske,

* **34:11** E Hebrejiko čhib: Kinneret * **35:5** E Hebrejiko čhib na del pes te achaľol. † **35:11** O fori kaj šaj
 zachrañinen peskero dživipen.

ko murdarda, hoj e famelija le muleskeri les te na murdarel sigeder, sar ulahas avrišundo anglo sudos. ¹³ Ela tumen šov fori pro garudipen. ¹⁴ Kiden peske avri trin fori pro vichodos le Jordanostar the trin fori andro Kanaan. ¹⁵ Kala šov fori ena pro garudipen na ča prekal o Izraeliti, ale the prekal o cudzinci the ola, ko hine avre narodendar a bešen maškar tumende. Ode pes šaj garuvel oda, ko varekas murdarel, ale na kamla.

¹⁶⁻¹⁸ Te vareko demel varekas le trasteha, le bareha abo le kašteha avke, hoj oda dženo merela, hino vrahos a mušinel te merel. ¹⁹ E nekpašeder famelija le muleskeri šaj murdarel le vrahos, sar les arakhela. ²⁰ Te vareko nalače gondolišagoha varekas murdarela avke, hoj les ispidela abo čhivela andre leste vareso, ²¹ abo les demela le vasteha avke, hoj merela, oda dženo hino vrahos a mušinel te merel. E nekpašeder famelija le muleskeri šaj les murdarel, te les arakhela.

²² Ale šaj pes ačhel, hoj vareko na gondolinen pro nalačo a ispidel varekas abo čhivel andre leste vareso, ²³ abo mukel tele o bar, so les šaj murdarel, bo na dikhla les, a oda dženo merela, ale ov na sas leha neprijateljis aňi leske na gondolinelas te kerel nič nalačo, ²⁴ akor o Izraeliti rozsudzinena pal kala zakoni maškar oda, ko murdarda, the maškar e nekpašeder famelija ole murdarde manušeskeri. ²⁵ O Izraeliti oles, ko murdarda, lena avri la famelijakere vastendar a lidžana les pale andro foros, kaj pes angloda garuda. Ode mušinel te ačhel, medik na merela o nekbareder rašaj, savo sas pomakhlo le sentne olejoha.

²⁶ No te oda dženo, ko murdarda, džala avri andral o foros andre savo denašla, ²⁷ a te les jekh andral e famelija le muleskeri arakhela avri ole forostar a murdarela les, na ela vinovato sar vrahos. ²⁸ Vašoda oda dženo, ko murdarda, mušinel te ačhel andro foros pro garudipen, medik na merela o nekbareder rašaj. Ča akor šaj pale džal andre peskero gav.

²⁹ Kada ela zakonos prekal savore tumare pokoleňja všadzik, kaj bešena.

³⁰ Oles, ko murdarda, pes šaj murdarel ča akor, te ela pre oda duj švedki, abo buter. Te svedčinela ča jekh švedkos, na ela oda dos, hoj te el odsudzimen pro meriben.

³¹ O vrahos, savo hino vinovato, mušinel te el murdardo, našti pes cinel avri le lovenca.

³² Te oda dženo, ko denašla andro foros pro garudipen, kamel te džal het pale te bešel andre peskeri phuv, našti pes cinel avri le lovenca, hoj te džal khere sigeder, sar merel o nekbareder rašaj.

³³ Ma melaren e phuv andre savi bešen, bo o rat le murdarde manušeskero melarel e phuv. Odi phuv pes obžuzarela ča te ela avričordo o rat le vrahoskero, ko ešeb čorda avri o rat. ³⁴ Ma melaren le rateha e phuv, andre savi bešen a andre savi bešav the me, bo me, o RAJ, bešav maškar tumende.' ”

36

O dedično pravos le čhajengero

¹ Akor o vodci andral e famelija le Gileadoskeri, savo sas čhavo le Machiroskero, čhavo le Menaššeskero andral le Jozefoskero kmeňos, gele ko Mojžiš the ke aver anglune fajtakere vodci. ² Phende leske: “Rajeja, o RAJ tuke prikazinda, hoj le losoha te rozdelines le Izraelitenge e phuv sar dedictvos. O RAJ tuke prikazinda, hoj e phuv amare phraleskeri le Celofchadoskeri te des leskere čhajenge. ³ No te džaha romeste andre aver kmeňos, amaro dedictvos ela dino ole kmeňoske. Avke našavaha o kotor la phuvatar, so sas amenge diňi. ⁴ Sar avela o Berš le Radišagoskero, so hin sako pendato (50.) berš, prekal o Izraeliti, lengero phuvakero kotor ela dino lengere neve kmeňoske. A avke amaro kmeňos našavela odi phuv pro furt.”

⁵ Avke o Mojžiš phendā le Izraelitenge kada prikazis le RAJESTAR: “Le muršen andral le Menaššeskero kmeños* hin čačipen. ⁶ Pal o čhaja le Celofchadoskere o RAJ prikazindā kada: ‘Te džana romeste, oda dženo mušinel te el andral lengero dadeskero kmeños. ⁷ E dēdično phuv le Izraelitengeri našti predžal andral jekh kmeños andre aver, ale savore Izraeliti mušinen te likerel peskere dadeskeri dēdično phuv. ⁸ Vašoda dojekh čhaj, savi chudela e dēdično phuv andre varesavo Izraeliko kmeños, mušinel te džal romeste andre peskere dadeskero kmeños, hoj savore Izraeliti te chuden o dēdičtvos pal peskere dada. ⁹ Avke na džala o dēdičtvos andral jekh kmeños andre aver, ale savore Izraelike kmeňi likerena peskeri phuv.’ ”

¹⁰ Le Celofchadoskere čhaja kerde avke, sar o RAJ prikazindā le Mojžišoske. ¹¹ E Machla, e Tirca, e Chogla, e Milka the e Noa gele romeste pal peskere strična phrala pal le dadeskeri sera. ¹² Ačhile romňija le muršenge andral o kmeños Menašše, savo sas čhavo le Jozefoskero, a lengeri dēdično phuv ačhila lengera dadeskera fajtake.

¹³ Kala prikazi the zakoni diňa o RAJ le Izraelitenge prekal o Mojžiš pro Moabike rovini pro vichodos le Jordanostar anglo Jericho.

---

* **36:5** E Hebrejiko čhib: le Jozefoskero kmeños

O Deuteronomium – O Pandžto Mojžišoskero Zvitkos

O ešebno vakeriben le Mojžišoskero

¹ Kala hine o lava, so phendā o Mojžiš savore Izraelitenge pro vichodos le Jordanostar pre pušťa andre Araba pre aver sera paš o Suf, maškar o fori Paran the Tofel pal jekh sera a maškar o fori Laban the Chacerot the Di-Zahab pre aver sera. ² O drom le Chorebostar dži paš o Kadeš-Barnea, so džal prekal o Seiroskere brehi andre phuv Edom, likerel dešujekh (11) džives.

³ Saranda (40.) berš paloda, sar avle avri andral o Egipt, ešebno (peršo) džives andro dešujekhto (11.) čhon, phendā o Mojžiš le Izraelitenge savoro, so leske prikazinda o RAJ te phenel. ⁴ Sas oda paloda, sar ňerinda (zviťazinda) upral o Amorejiko kralis Sichon, savo bešelas andro Chešbon, a sar ňerinda andro Edrej upral o Bašaniko kralis Og, savo bešelas andro Aštarot.

⁵ Andro Moab, pal o Jordan, chudľa o Mojžiš te vakerel avri le RAJESKERO zakonos:

⁶ “O RAJ, amaro Del, amenge pro Choreb phendā: ‘Imar but bešen paš kada verchos. ⁷ Sthoven o taboris a muken pes pro drom. Džan pre le Amorejengere brehi the andre savore fori andre dolina Araba – pro verchi the tele pre ňižina; the andro Negev the paš o moroskero brehos a džan andro Kanaan the Libanon dži ko baro paŋi Euftrat. ⁸ Dikhen, dav tumenge kadi phuv. Džan andre a zalen odi phuv, pal saví o RAJ diňa lav la veraha, hoj la dela tumare dadenge – le Abrahamoske, le Izakoske, le Jakoboske – the lengere potomkenge.’ ”

O Mojžiš ačhavel sudcen

⁹ O Mojžiš phendā le manušenge: “Andre oda časos, sar mek samas paš o verchos Sinaj, phendom tumenge: ‘Na birinav man korkoro pal tumende te starinel. ¹⁰ O RAJ, tumaro Del, tumendar kerďa ajci but, hoj adadžives san imar ajci sar o čercheňa pro ňebos. ¹¹ Mi del o RAJ, o Del tumare dadengero, hoj te aven ezerval buter, sar san akana, a mi požehñinel tumen avke, sar tumen diňa lav. ¹² Ale sar šaj me birinav te zlidžal tumare pharipena a sar šaj rozsudzina savoro korkoro? ¹³ Kiden avri andral dojekh tumaro kmeňos skušimen manušen, saven o manuša prindžaren, hoj hine godaver the achalon, a ačhavava len vodcenge upral tumende.’

¹⁴ Akor mange tumen phendān, hoj oda, so phendom, hin mištes te kerel.

¹⁵ Avke olen skušimen the godavere muršen andan ke ma a me len ačhadom vodcenge upral o ezeros, šel, penda abo deš manuša. Ačhadom the kmeňengere vodcen. ¹⁶ Akor prikazindom tumare sudcenge: ‘Šunen mištes avri tumare phralen a sudzinen čačipnaha, choc te vareko pes sudzanela peskere phraleha abo le cudzincoha, savo dživel maškar tumende. ¹⁷ Pro sudos ma likerem paš ňikaste buter, ale šunen avri dojekhes jednakones, či oda ela cikno vaj baro manuš. ňikastar tumen ma daran, bo o sudos hin le Devlestar! Te na džanena te rozsudzinel korkore, aven oleha ke ma a me oda rozsudzina.’ ¹⁸ Akor tumenge phendom savoro, so kampil te kerel.”

Pal o murša, save predikhle e phuv

¹⁹ “Palis pes muklam te džal dureder le verchostar Choreb a phirahas pal odi bari the nalači pušťa, avke sar oda predžidilān pro drom, sar džahas ko Amorejika brehi, avke sar amenge prikazinda o RAJ, amaro Del, a dogelam dži ko Kadeš-Barnea. ²⁰ Ode

tumenge phendom: ‘Doavlan ko Amorejika brehi, so amenge diña o RAJ, amaro Del. ²¹ Dikh, o RAJ, tiro Del, tuke diña kadi phuv, so hiñi angle tute. Dža, zale la, avke sar tuke prikazinda o RAJ, o Del tire dadengero! Ma dara a ma izdra!’

²² Akor avlan savore angle ma kaleha: ‘Bičhavas anglal muršen, save džana te predikhel e phuv, hoj amenge te phenen, save dromeha kampil te džal a andre save fori džaha te bešel.’

²³ Kada, so kamlan, mange sas pre dzeka, vašoda maškar tumende kidňom avri dešuduje (12) muršen, jekhes andral dojekh kmeňos. ²⁴ On pes mukle te predikhel odi phuv, gele upre pro brehi a doavle dži andre Dolina Eškoľ a predikhle la. ²⁵ Palis ola murša amenge ande ovocje, so odarik ile, a phende amenge: ‘Odi phuv, so amenge del o RAJ, amaro Del, hiñi lachi.’ ”

Le manušengero napačaben

²⁶ “Ale tumen pes vzburiňan a na geľan odi phuv te zalel, sar tumenge prikazinda o RAJ, tumaro Del. ²⁷ Reptinenas andre peskere stani a vakerenas: ‘O RAJ amen iľa avri andral o Egipt ča vašoda, hoj amen te del andro vasta le Amorejenge a te murdarel amen. ²⁸ Kaj oda amen džas? Daras pes, bo amare phrala amenge kerde tele e dzeka, sar phende: “O manuša ode hine zoraleder the učeder sar amen a lengere fori hine zorale le bare murenca dži ko ňebos. Dikhľam ode the le obren, le Anakoskere potomken.” ’

²⁹ Akor tumenge phendom: ‘Ma daran pes lendar a ma izdran! ³⁰ O RAJ, tumaro Del, savo džal angle tumende, pes marela vaš tumenge, avke sar oda furt kerelas andro Egipt angle tumare jakha ³¹ a the pre pušťa. Ode dikhľan, hoj o RAJ, tumaro Del, tumen lidžalas avke sar o dad peskere čhas, pal calo drom, medik na avlan pre kada than.’

³² No the avke na pačanas le RAJESKE, tumare Devleske, ³³ savo džalas angle tumende rači sar o jagalo slupos the dživese sar e chmara, hoj te arakhel thana prekal tumare tabora a hoj te sikavel tumenge o drom, pal savo majinenas te džal.”

Lengero trestos

³⁴ “Sar o RAJ šunďa, so vakerenas, cholisalila a la veraha diña lav: ³⁵ ‘Andral kada nalačo pokoleňje ňiko na džala andre kadi lachi phuv, pal savi la veraha diňom lav, hoj la dava tumare dadenge. ³⁶ Ča o Kaleb, le Jefunnoskero čhavo, džala andre. Ov sas mange cale jileha verno. Leske the leskere potomkenge dava kadi phuv, so sas te predikhel.’

³⁷ Vaš tumenge o RAJ cholisalila the pre ma a phenďa: ‘Na džaha andre aňi tu. ³⁸ Džala andre tiro služobňikos o Jozua, le Nunoskero čhavo. Zoraľar les, bo ov lidžala le Izraeliten te zalel e phuv andro dēdictvos.’

³⁹ Palis o RAJ phenďa amenge savorenge: ‘Džana andre tumare cikne čhavore, pal save phenenas, hoj ena zaile – o čhavore, save adadžives mek na džanen, so hin lačo a so na. Lenge la dava a on la zalena. ⁴⁰ Ale tumen, visaren pes a džan pale pre pušťa le dromeha ko Lolo Moros.’

⁴¹ Tumen mange odphendān: ‘Kerďam binos anglo RAJ. Džas a maras pes avke, sar amenge prikazinda o RAJ, amaro Del.’ Palis dojekh tumendar pes pririchtinda pro mariben a gondolinenas peske, hoj ela lokes te džal pro brehengere phuva.

⁴² Ale o RAJ mange phenďa: ‘Phen lenge, hoj pes te na džan te marel, bo me na avava maškar lende a lengere ňeprijaťeľa ňerinena upral lende.’

⁴³ Me tumenge oda phendom, no tumen the avke na šunďan. Vzburiňan pes pro le RAJESKERO prikazis a geľan tumare baripnaha pro brehengere phuva. ⁴⁴ Palis džanas pre tumende o Amoreja, save bešenas pre ola thana. Džanas pal tumende sar o včeli a roztradle tumen le Seirostar dži ke Chorma. ⁴⁵ Sar avlan pale, rovenas

anglo RAJ. Ov tumen na šundā avri a na diña pes ke tumende anglal. ⁴⁶ Vašoda mušindān te ačhel andro Kadeš ajci but dživesa, keci ode ačhilan.”

2

O phiriben pal e pušta

¹ “Palis pes visardām a geļam pre pušta le dromeħa ko Lolo Moros, avke sar mange phendā o RAJ. But časos phirahas pašal o breħi Seir.

² Akor mange o RAJ phendā: ³ ‘Imar dos phirenas pašal kale breħi, akana džan pro severos. ⁴ Le manušenge de kada prikazis: “Džan prekal e phuv Seir*’, so hiñi tumare phraleskeri le Ezavoskeri the leskere potomkengeri. On tumendar darana, ⁵ ale den tumenge pozoris, hoj tumen te na chuden lenca te marel, bo lengera phuvatar tumenge na dava añi sikrica. O Seiroskere breħi diñom le Ezavoske the leskere potomkenge. ⁶ Lendar cinena o chaben the o pañi, hoj tumen te el, so te chal the te pijel.

⁷ Se o RAJ, tumaro Del, tumen požehñinelas andre savoreste, so kerenas. Ov pes starinelas pal tumende, sar phirenas pal kadi bari pušta. O RAJ, tumaro Del, hino tumenca imar saranda (40) berš a nič tumenge na chibalinelas.”’

⁸ Obgeļam amare Ezavoskere phralen, save bešen andro Seir. Džahas pal o drom Araba, so chudel pro juhos paš o Elat the Ecjon-Geber, palis pes visardām pre puštakero drom, so džal andro Moab.

⁹ Akor mange o RAJ phendā: ‘Ma dža pro Moabčana a ma muk tut lenca andro mariben, bo lengera phuvatar tumenge na dava nič. O foros Ar diñom lenge, le Lotoskere potomkenge.’

¹⁰ (Angloda ode bešen as baro narodos o Emimčana – o manuša, so sas igen uče, ajse sar o Anaka. ¹¹ Le Emimčanen the le Anaken o narodi džanen avke sar le Refajen, ale o Moabčana len vičinen Emimčana. ¹² Angloda the o Choričana bešen as andro Seir, ale o potomki le Ezavoskere len odarik tradle a murdarde avri. On chudle te bešel pre lengere thana, avke sar oda kerde o Izraeliti andre phuv, so lenge diña o RAJ.)

¹³ O RAJ mek amenge phendā: ‘Akana ušten a predžan prekal e dolina Zered.’ Avke la pregeļam.

¹⁴ Tranda the ochto (38) berš amenge likerda o drom andral e Kadeš-Barnea dži akor, sar pregeļam e dolina Zered. Akor imar mule avri savore maribnaskere murša andral oda calo pokoleñje avke, sar lenge la veraha phendā o RAJ. ¹⁵ Le RAJESKERO vast džalas pre lende, medik savoredžene na mule avri.

¹⁶ Sar le manušendar mule avri savore maribnaskere murša, ¹⁷ o RAJ mange phendā: ¹⁸ ‘Adadžives predžaha prekal e Moabiko phuv paš o foros Ar. ¹⁹ Sar aveħa pašes paš le Ammončanengeri phuv, ma dža pre lende a ma muk tut lenca andro mariben, bo lengera phuvatar tut na dava nič. Odi phuv diñom lenge, le Lotoskere potomkenge.’

²⁰ (Kadi phuv o manuša lenas sar le Refajengeri, bo angloda ode bešen as. O Ammončana len vičinenas Zamzumčana. ²¹ On sas baro narodos – manuša, so sas igen uče, ajse sar o Anaka – ale o RAJ len zñičindā, hoj o Ammončana te zalen odi phuv a te bešen ode. ²² O RAJ avke kerda the le Edomitenge, le Ezavoskere potomkenge, save bešen andro Seir. O Raj zñičindā le Choričanen, hoj o Edomiti te zalen odi phuv, a avke ode bešen dži adadžives. ²³ Le Avvičanen, save bešen as andro gava dži ke Gaza, murdarde avri o Kaftorčana, save avle pal o ostrovos Kaftor†, a chudle te bešel andre lengeri phuv.)”

* 2:4 Oda hin o Edom. † 2:23 Oda hin e Kreta.

Domaren o foros Češbon

²⁴ “Sar imar predžahas prekal e phuv Moab, o RAJ amenge phenda: ‘Akana ušten, džan a predžan e dolina Arnon! Diňom tumenge andro vasta le Amorejike kralis Sichon andral o foros Češbon the leskeri phuv. Chude te zalel leskeri phuv a dža pre leste! ²⁵ Kale dživesestar kerava, hoj savore narodi tel o ňebos tutar te daran a sako tutar te izdral daratar, sar šunena pal tute.’

²⁶ Akor bičhadom le muršen pal e pušta Kedemot ko Češbonoskero kralis Sichon kale lavenca: ²⁷ ‘Domuk mange te predžal prekal tiri phuv. Džaha ča pal o drom a na džaha pal leste tele, aňi pre čači aňi pre balogňi sera. ²⁸ O chaben, so chaha, the o paňi, so pijaha, tumendar cinaha vaš o love. Ča muk amen te predžal, ²⁹ avke sar amenge domukle te predžal prekal peskere phuva o Ezavoskere potomki andral o Seir, the o Moabčana andral o Ar, medik na predžaha o Jordan andre phuv, so amenge dela o RAJ, amaro Del.’ ³⁰ Ale o Češbonoskero kralis Sichon amenge na kamla te domukel, hoj te predžas prekal leskeri phuv. Bo o RAJ, amaro Del, leske kerda o jilo zoralo sar bar, hoj tuke les te del andro vasta, avke sar oda hin the adadžives.

³¹ O RAJ mange phenda: ‘Dikh, chudľom tuke te del andro vasta le Sichon the leskeri phuv. Dža a chude la te zalel.’

³² O Sichon savore peskere muršenca avla pre amende pro mariben paš o Jahac. ³³ O RAJ, amaro Del, les diňa amenge andro vasta a amen murdardam les, leskere čhaven the savore leskere muršen. ³⁴ Akor zailam a zničindam savore leskere fori. Murdardam savore muršen, romňen the čhaven. Niko amenge našti denašla. ³⁵ Andral ola fori, so zailam, muklam peske ča o dobitkos the o vzacna veci. ³⁶ O RAJ, amaro Del, amenge pomožinda te zalel savore fori le Aroerostar, so hino paš o dolina Arnon, dži paš o Gilead. Nisavo foros prekal amende na sas dos zoralo. ³⁷ Ale na gelam paš e Ammoniko phuv, aňi ko brehos paš o paňi Jabbok, aňi paš o fori pro brehi abo avrether, kaj amenge o RAJ prikazinda, hoj te na džas.”

3

Domaren o Og

¹ “Palis pes odarik visardam a džahas le dromeha ko Bašan pro severos, kaj kralinelas o Og. Ov cala peskera armadaha avelas pre amende pro mariben paš o foros Edrej. ² Ale o RAJ mange phenda: ‘Ma dara tut lestar, bo me tuke les diňom andro vasta the cali leskeri armada the leskeri phuv. Ker leha avke, sar kerdal le Amorejike kraliha, le Sichonoha, andral o Češbon.’

³ O RAJ, amaro Del, amenge diňa andro vasta le kralis Og the cala leskera armada. Murdardam len a ňiko amenge našti denašla. ⁴ Akor zailam savore leskere šovardeš (60) fori the cali phuv Argob, kaj kralinelas o Bašaniko kralis Og. Na sas foros, savo na zailamas. ⁵ Savore ole zorale foren sas uče muri, brani the zavori, ale sas the but ajse fori, kaj na sas muri the brani. ⁶ Zničindam savore fori a murdardam savore muršen, džuvlen the čhavoren, avke sar kerdam andro fori le Sichonoskere le Češbonoskere kraliskere. ⁷ Zailam peske savoro dobitkos the o vzacna veci andral ola fori.

⁸ Avke andre oda časos ilam e phuv la dolinatar Arnon dži paš o verchos Chermon le duje Amorejengere kralenge, save bešenias pro vichodos le Jordanostar. ⁹ (O Sidončana vičinen o verchos Chermon Sirjon a o Amoreja Senir.) ¹⁰ Zailam cali phuv le Ogoskeri: o fori pre phuv, so hiňi učas, calo Gilead the calo Bašan dži paš o fori Salcha the Edrej pro vichodos. ¹¹ (O kralis Og sas posledno le Refajendar. Leskero močto* hino thodo andro Ammoniko foros Rabba. Hino kerdo le barestar†, štar metri džindardo the duj metri buchlo.)”

* 3:11 Abo: leskero hados † 3:11 Abo: le trastestar

Rozulavel e phuv pro vichodos

¹² “Sar zailam kadi phuv, diňom le kmeňoske Ruben the Gad e phuv pro severos le Aroerostar, so hiňi paš e dolina Arnon, a jepaš le brehengeri phuvatar le Gileadostar peskere forenca. ¹³ Diňom aver jepaš phuv le Gileadostar the calo Bašan – o krališagos le Ogoskero – le jepaš kmeňoske Menašše. Oda hin cali phuv Argob.

Calo Bašan angloda vičinenas e phuv le Refajengeri. ¹⁴ O Jair andral o kmeňos Menašše zaila cali phuv Argob dži paš e Gešurengeri the Maachatengeri phuv andro Bašan a diňa lenge nav pal peste – Chavvot-Jair[†]. Avke oda hin dži adadžives.

¹⁵ Le Machiroske diňom o Gilead. ¹⁶ Le kmeňenge Ruben the Gad diňom kotor le Gileadostar dži paš e dolina Arnon. O maškar la dolinakeri sas e južno hraňica lengeri phuvake a e severno hraňica sas o paňi Jabbok, so hin e hraňica le Ammončanenca.

¹⁷ E zapadno hraňica kale trine kmeňengere sas o Jordan andre dolina Araba, le Kinneretostar[§] dži paš o Londo Moros* tel o verchos Pisga pro vichodos.

¹⁸ Palis lenge prikazindom:

‘O RAJ, tumaro Del, tumenge diňa kadi phuv, hoj la te zalen. Savore murša, save šaj džan andro mariben, mi predžan prekal o Jordan vizbrojimen angle peskere Izraeloskere phrala. ¹⁹ Ča tumare romňa, čhave the dobitkos – džanav, hoj tumen hin but dobitkos – šaj ačhen andre tumare fori, so tumen diňom. ²⁰ Pomožinen tumare phralenge, medik lenge o RAJ na dela te dživel andro smirom, avke sar tumenge; medik na zalena e phuv, so lenge del o RAJ pro zapados le Jordanostar. Sar la zalena, šaj pes pale visaren andre phuv, so tumenge diňom.’

²¹ Le Jozuaske prikazindom: ‘Pre peskere jakha dikhľal, so kerďa o RAJ, tumaro Del, kale duje kralenge. Avke kerela o RAJ savore krališagenca, khatar tu predžaha.

²² Ma daran tumen lendar, bo o RAJ tumaro Del korkoro pes marela vaš tumende.’

²³ Andre oda časos igen man modľinavas: ²⁴ ‘Ó, Adonaj, RAJEJA, tu chudľal te sikavel peskere služobňikoske, savo sal baro the zoralo. Či hin mek varekaj pro ňebos vaj pre phuv ajso del, savo kerďahas ajse bare the zorale skutki sar tu?’

²⁵ Mangav tut, muk man te predžal te dikhel odi lachi phuv, so hiňi pal o paňi Jordan, odi šukar brehengeri phuv the o Libanon.’

²⁶ Ale o RAJ pre ma cholisalila vaš tumende a na šundá man avri. Phendá mange: ‘Imar dos! Ma vaker mange buter pal oda. ²⁷ Dža upre pro verchos Pisga a rozdikh tut mištes pro severos, pro juhos, pro vichodos the pro zapados. Dikheha oda tire jakhenca, ale o Jordan na predžaha. ²⁸ Phen le Jozuaske, so te kerel, povzbudzin les a de les zor. Ov predžala o Jordan anglal kala manuša a rozulavela lenge andro dedictvos e phuv, so tu dikheha.’

²⁹ Paloda ačhilam andre dolina paš o foros Bet-Peor.”

4

Te dolikerel pes o zakonos

¹ “Akana, Izrael, šun o prikazi the o zakoni, so tumen sikavav te dolikerel, hoj te dživen a te džan te zalel e phuv, so tumen del o RAJ, o Del tumare dadengero. ² Ma dothoven nič ke oda, so tumenge prikazinav, aňi ma odlen, ale dolikerena o prikazi le RAJESKERE, tumare Devleskere, so angle tumende thovav.

³ Pre tumare jakha dikhľan, so o RAJ kerďa paš o verchos Peor, sar murdarďa dojekhes, ko lašarelas la modla Baal-Peor. ⁴ Ale tumen, save sanas pačivale le RAJESKE, san adadžives džide.

[†] 3:14 Oda hin: le Jairoskere gavora. [§] 3:17 Oda hin o Galilejsko Moros. * 3:17 Oda hin o Mulo Moros.

⁵ Dikhen, sikavavas tumen o prikazi the o zakoni avke, sar mange prikazinda o RAJ, miro Del, hoj len te dolikeren the andre odi phuv, so džan te zalel. ⁶ Mištes len dolikeren, bo oda sikavela tumaro godaveripen the achaluvipen le narodenge. Bo sar on šunena pal savore prikazi the zakoni, phenena: 'Kada baro narodos hino čačas igen godaver.' ⁷ Hin varekaj ajsa baro narodos, kaske lengere devla ulehas avke pašes sar amenge o RAJ, amaro Del, kana ča ke leste vičinas? ⁸ Hin varesave bare narodos ajse čačipnaskere prikazi the zakoni sar calo kada zakonos, so adadžives tumenge me dav?

⁹ Dodikhen mištes pre oda, hoj te na bisteren, so pre peskere jakha dikhl'an, a te na našlol andral tumare jile, medik dživen. Sikaven pal oda tumare čhaven the le čhavengere čhaven. ¹⁰ Leperen tumenge pro džives, sar ačhenas paš o verchos Choreb* anglo RAJ, angle peskero Del, sar mange phenda: 'An jekhetane savore mire manušen, hoj te šunen mire lava a te siklon te del pačiv man pal calo peskero dživipen a te sikaven the peskere čhaven oda te kerel.' ¹¹ Sar akor gelan a ačhenas anglo verchos, so sas zaučardo la bara kala chmaraha a e jag labolas dži o ņebos, ¹² o RAJ tumenca vakerelas andral e jag. Šund'an les te vakerel, ale na dikhl'an les; šundolas ča leskero hangos. ¹³ Akor tumenge phenda peskeri zmluva, so prikazinda, hoj te dolikeren: o Deš Prikazaňja, so pisinda pro duj barune tabli. ¹⁴ Mange akor o RAJ prikazinda, hoj tumen te sikavav o prikazaňja the o zakoni, hoj len te dolikeren andre phuv, savi džana te zalel.

¹⁵ Oda džives, sar o RAJ vakerelas tumenca andral e jag pro verchos Choreb, na dikhl'an ņisavi podoba, vašoda dikhen pre oda, ¹⁶ hoj te na keren binos: Ma keren ņisavi modlengeri podoba, aňi podoba le muršeskeri, aňi la džuvlakeri, ¹⁷ aňi podoba la ņisava džvirinakeri, so hin pre phuv, aňi podoba le čiriklengeri, so lefinen pro ņebos, ¹⁸ aňi podoba le džvirendar, so pes cirden pal e phuv, aňi podoba le ņisave ribengeri, so hin andro paňi. ¹⁹ A sar dikhena upre pro ņebos a dikhena o kham, o čhon the o čercheňa – savoro, so hin andro ņebos – ma den tumen te scirdel, hoj tumen lenge te klaňinen a te lašaren len. Se o RAJ, tumaro Del, len diňa savore narodenge tel calo ņebos. ²⁰ Ale tumen o RAJ zachraňinda andral o Egipt, andral o jagalo bov. Iľa tumen avri, hoj te aven leskere manuša, avke sar oda hin the adadžives.

²¹ Vaš tumenge pre ma o RAJ cholisalila a phenda la veraha, hoj na predžava o Jordan a na džava andre odi lači phuv, so tumenge del andro dedictvos o RAJ, tumaro Del. ²² Me merava andre kadi phuv. Na predžava o Jordan, ale tumen predžana a zalena odi lači phuv. ²³ Dikhen mištes pre oda, hoj te na bisteren pre zmluva le RAJESKERI, tumare Devleskeri, so tumenca phandla. Ma keren ņisavi podoba la modlakeri, bo oda tumenge o RAJ, tumaro Del, zakazinda. ²⁴ Se o RAJ, tumaro Del, hino sar e jag, so zlabarel savoro, o žarľivo Del.

²⁵ Sar avena imar but časos andre odi phuv a ela tumen čhave the lengere čhave, ma keren binos oleha, hoj peske kerena modla andre chocsavi podoba. Bo oda ela nalačo andro jakha le RAJESKERE a cholisalola pre oda. ²⁶ Vičinav adadžives sar švedkos o ņebos the e phuv pre tumende, hoj te man na šunena, sig našlona andral e phuv. Na dživena igen but andre phuv pal o Jordan, so džan te zalel. Avena calkom zničimen. ²⁷ O RAJ tumen rozradela maškar o narodi a avena ča frima maškar o narodi, ke save o RAJ tumen lidžala. ²⁸ Ode služinena le devlengere, so o manuša kerena peskere vastenca le kaštestar the le barestar, so na šunen, na dikhen, na chan, aňi na voňinen.

²⁹ Ode rodena le RAJES, peskere Devles, a te les rodena cale peskere jileha the dušaha, arakhena les. ³⁰ Sar avena andro baro pharipen a kada savoro pes tumenge

* 4:10 Oda hin o verchos Sinaj.

ačhela, akor andro posledna dživesa avena pale ko RAJ, ke peskero Del, a šunena les. ³¹ O RAJ, tumaro Del, hino lačhejileskero, na omukela aňi na zničinelena tumen, aňi na bisterela pre zmluva, so phandľa la veraha tumare dadenca.

O RAJ hin o Del

³² Rode andro čirlatuno časos, akorestar, sar o Del stvorinda le manušes pre phuv, jekhe űeboskere agorestar dži ke aver, či pes vareso kajso baro ačhila abo pal oda vareko šunda? ³³ Šunda varesavo narodos le Devles te vakerel andral e jag, avke sar šundan tumen, a palis ačhila te dživel? ³⁴ Či ila avri varesavo del peskere manušen avre narodostar le skuškenca, le znameňjenca, le zazrakenca, le maribnaha, le skutkenca the la bara zoraha, avke sar oda kerďa angle tumare jakha o RAJ, tumaro Del, andro Egipt?

³⁵ Tumen oda dikhľan, hoj te prindžaren, hoj o RAJ hino o Del a aver del nane, ča ov. ³⁶ Ov tumenge domukľa te šunel leskero hangos andral o űebos, hoj tumen te sikavel. Pre phuv tumenge sikadďa e jag a andral e jag šundan leskere lava. ³⁷ Ča vašoda, hoj kamelas tire daden, kidľa peske avri the lengere potomken. Ov džalas tumenca a peskera bara zoraha tumen ila avri andral o Egipt, ³⁸ hoj angle tumende te tradel le bareder the zoraleder naroden avri, sar san tumen. Andďa tumen andre lengeri phuv a diňa la tumenge andro dďedictvos, avke sar oda hin adadžives.

³⁹ Leperen tumenge adadžives a šoha (ňikda) ma bisteren, hoj o RAJ hino Del pro űebos the pre phuv. Aver del nane. ⁴⁰ Doliker leskere prikazaňja the zakoni, so tumenge adadžives dav, hoj tumenge the tumare potomkenge mištes te el a hoj but te dživen andre phuv, so tumenge del o RAJ, tumaro Del.”

O fori pro garudipen

⁴¹ Akor o Mojžiš diňa trin fori pal o Jordan pro vichodos, ⁴² hoj ode šaj denašel sako, ko varekas murdarďa, te oda na kamľa te kerel a na sas leskero űeprijaťelis. Te denašlahas ode, ačhilahas te dživel. ⁴³ Prekal o kmeňos Ruben ela o foros Becer pre pušťa pre uči phuv, prekal o kmeňos Gad o Ramot andro Gilead a prekal o kmeňos Menašše o Golan andro Bašan.

O angluno lav pal o zakonos

⁴⁴ Kada sas o zakonos, so o Mojžiš diňa le Izraelitenge. ⁴⁵ Kala hine o svedectva, prikazaňja the zakoni, so o Mojžiš diňa le Izraelitenge, sar gele avri andral o Egipt ⁴⁶ a sas pal o Jordan andre dolina paš o Bet-Peor, andre phuv, kaj sas o Amorejiko kralis Sichon, savo kralinelas andro Chešbon. O Mojžiš the o Izraeliti űerinde upral leste, sar avle avri le Egiptostar. ⁴⁷ Zaile leskeri phuv the e phuv le krališkeri Ogoskeri andral o Bašan – e phuv le duje Amorejengere kralengeri pro vichodos le Jordanostar. ⁴⁸ Lengere phuva sas le Aroerostar, so hino paš e dolina Arnon, dži paš o verchos Sirjon (oda hin o Chermon) ⁴⁹ a cali dolina Araba pro vichodos pal o Jordan dži paš o Londo Moros tel o verchos Pisga.

5

O Deš Prikazaňja

¹ O Mojžiš zvičinda savore Izraeliten a phendďa:

“Šun, Izrael, o prikazaňja the o zakoni, save adadžives tumenge phenav. Sikľon len a mištes len dolikeren! ² O RAJ, amaro Del, phandľa amenca pro verchos Choreb* e zmluva. ³ Kadi zmluva na phandľa o RAJ amare dadenca, ale amenca savorenca, save adadžives sam kade. ⁴ O RAJ tumenca vakerelas pro verchos muj-mujeha andral

* 5:2 Oda hin o verchos Sinaj.

e jag. ⁵ Me akor ačhavas maškar o RAJ the tumende, hoj tumenge te phenav leskero lav, bo daranas pes la jagatar a na geľan upre pro verchos.

O RAJ phenda:

⁶ ‘Me som o RAJ, tiro Del, savo tut iľa avri andral o Egipt, kaj sanas otroka.

⁷ Na ašareha avre devlen, ča man!

⁸ Na kereha peske űisava modla aňi obrazis olestar, so hin upre pro űebos, tele pre phuv abo andro paňi telal! ⁹ Na bandoha anglal lende aňi na lašareha len, bo me som o RAJ, tiro Del! Som o Del, savo žarľinel a savo vaš le dadengere bini marel le čhaven andro trito the štarto pokoleňje ole dženengere, save man našľi avri ačhen. ¹⁰ Ale o pačivalo kamiben presikavav ezera pokoleňenge, save man kamen a dolikeren mire prikazaňja.

¹¹ Na phenaha andral o muj ča avke o nav le RAJESKERO, tire Devleskero, bo o RAJ marela dojekhes, ko phenela le Devleskero nav hijaba!

¹² Doliker o Šabbat, hoj les te sentňares, sar tuke prikazinda o RAJ, tiro Del! ¹³ Šov dživesa kereha savori tiri buči, ¹⁴ ale eftato džives hin o Šabbat prekal o RAJ, tiro Del. Na kereha űisavi buči aňi tu, aňi tire čhave, aňi tire čhaja, aňi tire sluhi, aňi tiro dobitkos, aňi o cudzincos, savo dživel maškar tumende. Tire sluhi peske mušinen te odpočovinel avke sar tu. ¹⁵ Ma bister, hoj salas otrokos andro Egipt a hoj o RAJ, tiro Del, tut odarik iľa avri peskere zorale vasteha. Vašoda tuke o RAJ, tiro Del, prikazinda oda džives te dolikerel.

¹⁶ De pačiv tira da the le dades, hoj but te džives pre phuv, so tuke dela o RAJ, tiro Del!

¹⁷ Na murdareha!

¹⁸ Na kereha lubipen!

¹⁹ Na čoreha!

²⁰ Na svedčineha klamišagoha pre aver manuš!

²¹ Tire jakha te na kamen űič, so hin avreskero, te na kamen aňi leskera romňa, aňi leskero kher the maľa, aňi leskere sluhen, aňi leskera gurunňa abo somaris, aňi űič aver!’

²² Kala lava o RAJ phenda zorale hangoha savoredženenge pro verchos andral e jag the andral e kalí chmara a űič ke oda na pridiňa. Pisinda len pro duj barune tabli a diňa mange.

²³ Sar labolas o verchos la jagaha a šundān andral o kalipen o hangos, avle ke ma savore tumare fajtakere vodci the o phuredera ²⁴ a phenda: ‘O RAJ, amaro Del, sikada amenge peskeri slava the zor a šundān leskero hangos, so avelas avri andral e jag. Adadžives dikhlām, hoj o manuš šaj dživel, the akor sar vakerel le Devleha. ²⁵ Soske amen akana te meras? Se adi bari jag amen chala. A te dureder šunaha o hangos le RAJESKERO, amare Devleskero, meraha. ²⁶ Šunda vareko aver o hangos le džide Devleskero andral e jag, avke sar amen, a ačhiľa te dživel? ²⁷ Vašoda dža pašeder, Mojžiš, a šun savoro, so vakerela o RAJ, amaro Del. Paľis phenaha amenge savoro, so tuke vakerelas a amen oda šunaha a keraha.’

²⁸ O RAJ šunda tumare lava a phenda mange: ‘Šundom o lava kale manušengere, sar tuha vakerelas. Savoro mištes phende. ²⁹ Ko lenge oda thođa pro jilo? Te len ulahas furt ajso jilo, hoj mandar te daran a te dolikeren savore mire prikazaňja the zakoni calo dživipen, hoj lenge the lengere čhallenge furt te el mištes.

³⁰ Akana dža a phen lenge, hoj te džan andre peskere stani. ³¹ Ale tu ačh ade paš mande a phenava tuke savore prikazaňja the zakoni. Sikav le manušen, hoj len te dolikeren andre phuv, so lenge dav andro dēdictvos.’

³² Izraelitale, merkinen pre oda, hoj te dolikeren savoro, so tumenge prikazinda o RAJ, tumaro Del. Ma visaren pes lestar, aňi pre jekh aňi pre aver sera. ³³ Dolikeren savoro, so tumenge o RAJ tumaro Del phenda, hoj te el tumenge mištes a hoj but berš te dživen andre phuv, so zalena.”

6

Te dolikerel o zakonos cale jileha

¹ “O RAJ, tumaro Del, mange prikazinda, hoj tumen te sikavav kala prikazaňja the zakoni, hoj len te dolikeren andre odi phuv, so džan te zalel pal o Jordan. ² Te kamen but te dživel andre odi phuv tumen, tumare čhave the le čhavengere čhave mušinen calo dživipen te del pačiv le RAJES a te dolikerel leskere prikazaňja the zakoni. ³ Akor šun, Izrael, a ker sa, hoj len te dolikeres. Palis tut ela bach andre phuv, kaj čulal o thud the o medos, a ačhela tutar baro narodos, sar tut diňa lav o RAJ, o Del tumare dadengero.

⁴ Šun, Izrael! O RAJ hin amaro Del, o RAJ hino jekh. ⁵ Kameha le Rajes, tire Devles, andral calo tiro jilo, andral cali tiri duša the andral cali tiri zor. ⁶ Kala lava, so tuke adadžives dav, likereha andre tiro jilo ⁷ a sikaveha len tire čhaven; vakereha pal lende, sar bešeha andre tiro kher, sar phireha le dromeha, sar džaha te pašlol the sar ušteha. ⁸ Priphand peske len pro vast sar znameňje a pro čekat sar leperiben. ⁹ Pisin len pro zarubňi peskere khereskere the pre peskere brani.

¹⁰ Sar tut o RAJ, tiro Del, lidžala andre phuv, pal savi la veraha diňa lav tire dadenge – le Abrahamoske, le Izakoske the le Jakoboske – hoj tuke dela kadi phuv le lače the bare forenca, save tu na ačhadal; ¹¹ o khera pherarde savore lačhipenenca, save andre na thodál; o chaňiga, save na kopalinda avri; o viňici the olivakere sadi, save na sadzinda. Sar olestar chaha a čaloħa, ¹² dikh mištes pre oda, hoj te na bisteres pro RAJ, savo tut iħa avri andral o Egipt, andral o otroctvo.

¹³ Dara tut le RAJESTAR, tire Devlestar, leske služin a te des lav, de ča pre le RAJESKERO nav. ¹⁴ Ma lašar avre devlen, Ćisave devlen le manušengere, save hine pašal tu. ¹⁵ Bo o RAJ, tiro Del, savo hino maškar tumende, hino žarľivo Del a te kada kereha, ov cholisalola a khosela tut tele pal e phuv. ¹⁶ Ma pokušinen le RAJES, peskere Devles, avke sar kerđan andre Massa! ¹⁷ Dikhen mištes pre oda, hoj te dolikeren o prikazaňja the o zakoni, so tumenge diňa o RAJ, tumaro Del. ¹⁸ Ker oda, so hin lačo the čačo anglo RAJ, hoj tut te el bach, sar džaha te zalel odi lači phuv, pal savi o RAJ diňa lav la veraha tumare daden, ¹⁹ a tradeha avri tumare Ćeprijaťelen, avke sar o RAJ phenda.

²⁰ Te varekana tutar phučela tiro čhavo: ‘Soske tumenge o RAJ, amaro Del, diňa te dolikerel ola prikazaňja the zakoni?’ ²¹ phen leske: ‘Samas otroka le Faraonoske andro Egipt, ale o RAJ amen odarik ligenda avri peskere zorale vasteha. ²² O RAJ angle amare jakha kerđa bare the strašna znameňja the zazraki pre calo Egipt, pro Faraonos the pre calo leskero kher. ²³ Iħa amen odarik avri, hoj amen te anel a te del amenge e phuv, pal savi diňa lav la veraha. ²⁴ O RAJ, amaro Del, amenge prikazinda, hoj te dolikeras savore zakoni a te das les pačiv, hoj te el amenge furt mištes a hoj amen te likerel paš o dživipen avke sar adadžives. ²⁵ Te dolikeraha kala savore zakoni anglo RAJ, anglo amaro Del, avke sar amenge prikazinda, ela amenge oda o spravodlišagos.’ ”

7

O trestos te na šunena le Devles

¹ “O RAJ tut anela andre phuv, so džas te zalel, a tradela avri angle tute but naroden: le Amorejen, le Chetitanen, le Girgašejen, le Chivijen, le Perizejen, le Kanaančanen the le Jebusejen – efta naroden bareder the zoraleder, sar san tumen. ² Sar tuke len o RAJ dela andro vasta a domareha len, mušines savore manušen te murdarel. Ma ker lenca nisavi zmluva a ma presikav lenge o jileskeriben. ³ Ma aven veradune lenca, ma len lengere čhaven tumare čhajenge abo lengere čhajen tumare čhavenge. ⁴ Bo te oda kerena, on scirdena tire čhaven le RAJESTAR, hoj te lašaren avre devlen, vašoda o RAJ pre tumende igen cholisaŀola a sigo tumen zničinel.

⁵ Vašoda keren lenge kada: Lengere oltara čhiven tele, lengere sentna bara rozmarenen, o kaštune slupi la Ašerakere čhinen tele a lengere avričhinde modli zlabaren. ⁶ Se tumen san sentna manuša le RAJESKERE, tumare Devleskere. O RAJ peske tumen kidŀa avri, hoj te aven leskere manuša maškar savore narodi pre phuv.

⁷ O RAJ peske tumen na zakamŀa a na kidŀa avri vašoda, hoj sanas buter sar aver narodi, se sanas nekcikneder maškar o narodi pre phuv. ⁸ Ale vašoda, hoj o RAJ tumen kamelas a dolikerda o lav, so diŀa la veraha tumare dadenge, iŀa tumen a cinda avri peskere zorale vasteha andral o otroctvos, andral o vast le Faraonoskero, le Egiptske kraliskero. ⁹ Vašoda džan, hoj ča o RAJ, tiro Del, hino jekh Del, savo hino pačivalo a savo dolikerel peskeri zmluva a presikavel o pačivalo kamiben ezera pokoleŀenge ole manušengere, save les kamen a dolikeren leskere prikazaŀja. ¹⁰ Oleske, ko les našti avri ačhel, potrestinel avke, hoj les zničinel. O RAJ na ela jileskero ke oda dženo, ko les našti avri ačhel, ale takoj leske počinela vaš oda. ¹¹ Vašoda doliker o prikazaŀja the o zakoni, so tuke adadžives dav.”

O požehnaŀja te šunena

¹² “Te šunena, dolikerena a dživena pal kala zakoni, o RAJ, tumaro Del, tumenca dolikerela e zmluva a presikavela tumenge o pačivalo kamiben, avke sar la veraha diŀa lav tumare daden. ¹³ Kamela tumen a žehŀinela a avena igen but. Požehŀinela tumen avke, hoj tumen dela but čhave, ulipen la phuvatar, zrnos, mol, olivovo olejos, but dobitkos the bakre andre odi phuv, so la veraha diŀa lav tumare daden. ¹⁴ Avena požehŀimen buter sar aver narodi. Na ela maškar tumende ajso murš vaj džuvŀi, saven na ena čhave, aŀi dobitkos, saveske na ulon cikne. ¹⁵ O RAJ tumen chraŀinela savore nasvalibenendar a na domukela pre tumende ŀisave ole džungale nasvalibenendar, so dikhŀan andro Egipt, ale domukela len pre ola manuša, save tumen našti avri ačhena. ¹⁶ Zničinen dojekhe narodos, saves o RAJ dela andre tumare vasta. Ma presikaven lenge ŀisavo jileskeriben aŀi ma lašaren lengere devlen, bo oda ulahas prekal tumende sar pasca!

¹⁷ Ma gondolinen tumenge: ‘Sar šaj tradas avri kale naroden? Se hine zoraleder sar amen!’ ¹⁸ Ma daran tumen lendar! Leperen tumenge, so kerda o RAJ, tumaro Del, le Faraonoske the cale Egiptoske. ¹⁹ Korkore dikhŀan, sar o RAJ peskere zorale vasteha kerda ola bare zazraki the znaŀeŀja, savenca tumen o RAJ, tumaro Del, ligenda avri andral o Egipt. O RAJ kerela avke the le narodenca, savendar akana daran. ²⁰ A o RAJ bičhavela pre lende the le sršŀen, medik na merena avri ola, save ačhile a garude pes tumenge. ²¹ Vašoda tumen lendar ma daran, bo tumenca hino o RAJ, tumaro Del. Ov hino baro a anel dar le manušenge. ²² Jekh pal aver len o RAJ tradela avri angle tumende. Našti len zničineha savoren jekhvareste, bo te ada kereha, avena pre tu but dziva džviru. ²³ O Raj tumenge dela tumare ŀeprijaŀelen a kerela maškar lende bari balamuta, medik na ena zničimen. ²⁴ Dela tumenge lengere kraŀen andro vasta, murdarena len a khosena lengere nava tele pal e phuv. ŀiko tumen na zaačhavela; zničinena savoren.

²⁵ Lengere kaštune devloren zlabaren andre jag. Ma kamen lengero rup aňi o somnakaj, so hin pre lende. Ma len tumenge oda, hoj tumen te na zachudel sar pasca, bo oda hin džungipen anglo RAJ, tumaro Del. ²⁶ Ma len tumenge ola veci andro khera, hoj te na peren andro prekošiben avke sar the on. Igen tumenge mi džunglon, bo hine prekošle.”

8

Te na bisteren pro RAJ

¹ “Dolikeren pačivales dojekh prikazis, so adadžives tumenge phenav, hoj te dživen, hoj tumen te avel but čhave a te džan te zalel e phuv, pal savi o RAJ la veraha diňa lav tumare daden. ² Leperen peske pre savore droma, sar o RAJ, tumaro Del, tumen lidžalas saranda (40) berš pal e pušta, hoj tumen te pokorinel a te probalinel (skušinel), hoj te džanel, so tumen hin andro jile – či dolikerena leskere prikazaňja, abo na. ³ Pokorinelas tumen a domukelas, hoj te bokhalon. Palis tumen čalarelas la mannaha, so angloda na prindžarenas aňi tumen aňi tumare dada. Aleha tumen o RAJ sikavelas, hoj o manuš na dživel ča le marestar, ale dojekhe lavestar, so avel avri andral le RAJESKERO muj. ⁴ Tel kala saranda berš tumenge o gada na čhingerisali le a aňi o pindre na šuvli le. ⁵ Len tumenge andro jile, hoj o RAJ, tumaro Del, tumen bararel avri avke, sar o dad bararel avri peskere čhas.

⁶ Dolikeren o prikazi le RAJESKERE, tumare Devleskere; phiren pal leskere droma a daran lestar! ⁷ Se o RAJ, tumaro Del, tumen lidžal andre lači phuv, kaj hin but paňa, chaňiga the prameňa, so aven avri andral o dolini the andral o verchi; ⁸ andre phuv, kaj hin e pšeňica, o jačmeňis, o viňici, o figovňika, o granatoskere phaba, o olivovo olejos the o medos; ⁹ andre phuv, kaj hin furt maro a nič tumenge na chibalinel; kaj andro bara hin o trast a o verchi hine pherde le medoha.

¹⁰ Sar chana the čalona, palikeren le RAJESKE, peskere Devleske, vaš e lači phuv, so tumenge diňa.

¹¹ Den tumenge pozoris, hoj te na bisteren pro RAJ, tumaro Del, hoj te dolikeren leskere prikazi the o zakoni, so adadžives tumenge dav. ¹² Sar tumen ela o čalipen a ačhavena tumenge o šukar khera, andre save bešena; ¹³ sar tumen ela but dobitkos the bakre, rup the somnakaj, a sar sa, so tumen hin, barola, ¹⁴ palis ma ačhen barikane andro jile a ma bisteren pro RAJ, tumaro Del, savo tumen iľa avri andral o Egipt, andral o otroctvo. ¹⁵ Ov tumen lidžalas pal e bari the strašno pušta, kaj hine o jedovate sapa the o škorpijona, the pal o šuko than bi o paňi a diňa tumen o paňi andral e zoraľi skala. ¹⁶ Pre pušta tumen čalarelas la mannaha, so angloda na chale tumare dada. Ov tumen pokorinelas a probalinelas, hoj tumenge palis te presikavel o lačhipen. ¹⁷ Vašoda peske šoha (ňikda) ma gondolinen: ‘Kada barvalipen dochudlam peskere vastenca the amara zoraha.’ ¹⁸ Leperen tumenge pro RAJ, tumaro Del, bo ov tumen del zor te dochudel o barvalipen, hoj te dolikerel e zmluva, so la veraha phandla tumare dadenca, avke sar oda hin the adadžives.

¹⁹ Ale te bisterena pro RAJ, tumaro Del, a visalona ke aver devla, lašarena len a služinena lenge – adadžives tumenge phenav, hoj čačes merena. ²⁰ Avke sar o narodi, saven tumaro Del murdarela angle tumende, avke the tumen merena, bo na šunenas o hangos (hlasos) le RAJESKERO, tumare Devleskero.”

9

Soske o RAJ del e phuv le Izraeloske

¹ “Šun, Izrael, adadžives predžaha prekal o Jordan, hoj te zničinen le naroden, so hine bareder the zoraleder sar tumen a te zalen lengere bare fori le zorale murenca,

so hine dži o ňebos. ² O manuša, le Anakoskere potomki, hine zorale the bare! Prindžaren len a šundān pal lende: ‘Ko šaj džal pre lende?’ ³ Vašoda dikhena, hoj o RAJ, tumaro Del, džala angle tumende sar e jag, so zlabarel savoro. Ov len zničinel a pokorinel a angle tumende; sar pre lende džana, tradena len avri a sig len zničinena, avke sar tumenge phenda o RAJ.

⁴ Sar len o RAJ, tumaro Del, angle tumende tradela avri, palis peske ma gondolinen: ‘O RAJ amen anda kade, hoj te zalas kadi phuv, bo sam čačipnaskere.’ Bo o RAJ len tradela avri angle tumende vašoda, bo hine binošne the nalače. ⁵ Oda nane vaš tumaro spravodlišagos aňi vaš oda, hoj keren mištes, ale o RAJ tumenge del lengeri phuv vaš lengero nalačhipen, bo kamel te dolikerel o lav, so diňa la veraha tumare dadenge le Abrahamoske, le Izakoske the le Jakoboske. ⁶ Akor džanen, hoj na vaš tumaro spravodlišagos tumenge o RAJ del kadi lači phuv, hoj la te zalen. Se tumen san zoralejleskero narodos, so na kamen te šunel.”

Leperel le manušenge o vzburi

⁷ “Leperen tumenge a šoha ma bisteren, sar cholarenas le RAJES, peskere Devles, pre pušta. Vzburinenas tumen pro RAJ akorestar, sar avlan avri andral o Egipt, dži akor, medik na doavlān pre kada than. ⁸ Cholardān le RAJES pro verchos Choreb – avke cholisalila, hoj tumen kamla te murdarel avri. ⁹ Sar gelom pro verchos, hoj te prelav o barune tabli la zmluvakere, so o RAJ phandla tumenca, ačhilom pro verchos saranda (40) dživesa the saranda rača. O maro na chavas a o paňi na pijavas. ¹⁰ O RAJ mange diňa duj barune tabli, pre save sas pisimen le Devleskere angušteha savore lava, so tumenge phenda o RAJ pro verchos andral e jag andre oda džives, sar pes zgelan.

¹¹ Pal o saranda dživesa the saranda rača mange o RAJ diňa duj barune tabli, o tabli la zmluvakere. ¹² O RAJ mange phenda: ‘Ušti, sigo dža tele, bo tire manuša, saven andal avri andral o Egipt, keren namištes. Igen sig pes visarde le dromestar, so lenge prikazindom; kerde peske e modla.’

¹³ O RAJ mange mek phenda: ‘Dikhav, hoj kala manuša hine čačes zoralejleskere a na kamen te šunel. ¹⁴ Muk man, hoj len te zničinav a te khosav lengero nav pal e phuv. Ale tutar kerava narodos zoraleder the bareder, sar hine on.’

¹⁵ Avke man visardom a džavas tele pal o verchos, medik o verchos labolas la jagaha. Andro vasta mande sas o duj barune tabli la zmluvakere. ¹⁶ A sar dikhavas, dikhlom, hoj kerđan binos anglo RAJ, tumaro Del. Kerđan tumenge la somnakuňa modla, la gurunňora. Sig pes visardān le dromestar, so tumenge prikazinda o RAJ, tumaro Del. ¹⁷ Avke čidom soduj tabli andral mire vasta pre phuv a phagerdom len angle tumende.

¹⁸ Palis anglo RAJ pelom pre phuv avke sar angloda a saranda dživesa the saranda rača na chavas maro aňi na pijavas paňi vaš savore tumare bini, so kerđan, sar kerenas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka a cholardān les. ¹⁹ Daravas man le RAJESKERA bara cholatar, bo avke cholisalila, hoj tumen kamla te murdarel avri. No o RAJ man šundā pale avri. ²⁰ O RAJ sas igen cholāmen the pro Aron a kamla les te murdarel, vašoda man mangavas the vaš leste. ²¹ Ilom ola binošna somnakuňa gurunňora, so kerđan, a zlabardom andre jag. Palis la phagerdom pro kotora a rozpučindom la, medik latar na ačila ča prachos. Palis oda prachos čidom andro paňi, so avel tele le verchostar.

²² Cholardān le RAJES the andre Tabera, andre Massa the andro Kibrot-Hattaava.

²³ Sar tumen o RAJ bičhada andral o Kadeš-Barnea, phenda: ‘Džan a len peske odi phuv, so tumenge dav.’ Ale tumen pes vzburiđan pro prikazis le RAJESKERŌ, tumare

Devleskero; na pačanas leske aňi les na šunenenas. ²⁴ Kanastar tumen prindžardom, furt pes vzburinenas pro RAJ.

²⁵ Me pašlivas le mujeha pre phuv anglo RAJ saranda dživesa the rača, bo phenda, hoj tumen zničinel. ²⁶ Mangavas man ko RAJ kavke: ‘Ó, Adonaj, RAJEJA, ma zničin tiro dedictvos, tire manušen, saven cindal avri tira bara zoraha a ilal avri andral o Egipt tire zorale vasteha. ²⁷ Leper tuke pre tire služobňika: pro Abraham, Izak the Jakob. Ma dikh pre lengere bini, pre lengero nalačhipen the pre lengere zorale jile. ²⁸ Hoj o Egiptana te na phenen: “O RAJ len ila, hoj len te murdarel pre pušta, bo naši len avri ačhelas a naši len doanda andre phuv, pal savi len diňa lav.” ²⁹ Se on hine tire manuša, tiro dedictvos, saven ilal avri andral o Egipt peskere vasteha the bara zoraha.’ ”

10

O Deš Prikazaňja pale pisimen

¹ “Palis o RAJ phenda mange: ‘Le barestar okresin duj barune tabli – ajse, sar sas ešebnovar (peršovar) a av ke ma upre pro verchos. Ker the kaštuňi archa. ² Me pisinava upre o lava, so sas pro ešebna tabli, save phaglal. Palis len thoveha andre archa.’

³ Avke kerdom e archa le akacijakere kaštostar a okresindom duj barune tabli – ajse, sar sas ešebnovar – a gelom pre verchos le tablenca andre vasta. ⁴ O RAJ upre pisinda o lava, so sas pro ešebna tabli, o Deš Prikazaňja, so tumenge diňa pro verchos, sar vakerelas tumenca andral e jag andre oda džives, sar pes zgelan, a palis len mange diňa. ⁵ Avke avlom tele pal o verchos a thodom o tabli andre archa, so kerdom, sar mange prikazinda o RAJ. Akorestar hine ode.”

⁶ (Paloda o Izraeliti odgele pašal o chaňiga Bene-Jaakan andre Mosera. Ode o Aron mula a parunde les. E rašajiko služba preila leskero čhavo o Eleazar. ⁷ Odarik džanas andre Gudgoda a odarik andre Jotbata, andre phuv, kaj sas but prameňa the paňi. ⁸ Akor peske o RAJ kidla avri o kmeňos Levi, hoj te hordinen le RAJESKERI zmluvakeri archa, te služinen leske sar rašaja a te žehňinen andre leskero nav. Avke oda hin dži adadžives. ⁹ Vašoda o kmeňos Levi na chudla ňisavi dedično phuv avke sar okla kmeňi. Korkoro o RAJ hino leskero dedictvos, avke sar leske phenda o RAJ, tumaro Del.)

¹⁰ “Me avke sar angloda ačilom pro verchos saranda (40) dživesa the saranda rača. O RAJ man šundá avri the akana a imar tumen na kamla te murdarel avri. ¹¹ Phenda mange: ‘Ušti a lidža le manušen pre lengero drom, hoj te zalen e phuv, pal savi phendom la veraha, hoj dava tumare dadenge.’

¹² Izrael, so akana tutar kamel o RAJ, tiro Del? Ča ada, hoj te daras le RAJESTAR, te phires pal savore leskere droma, te kames les, te služines leske cale jileha the dušaha ¹³ a te dolikeres leskere zakoni the prikazaňja, so tumenge adadžives dav, hoj mištes te dživen.

¹⁴ Le RAJESKERO, tumare Devleskero, hin o ňebos, the o nekučeder ňebos, e phuv the savoro, so upre hin. ¹⁵ Ale le RAJESKERO kamiben ke tumare dada sas ajso zoralo, hoj peske kidla avri tumen, lengere potomken, maškar savore aver narodi, avke sar oda hin adadžives. ¹⁶ Vašoda akanastar šunen le RAJES* a preačhen te el zoralejleskere. ¹⁷ Se o RAJ, tumaro Del, hino RAJ pre rajende the Del pre devlende. Hino baro, zoralo the užasno, na chudel paš ňikaste buter a na del pes te prepočinel. ¹⁸ Zaačhel vaš e širota the vdova, kamel le cudzincos a del les o maro the o gada.

* **10:16** E Hebrejiko čhib: Občhinen tumare jile

¹⁹ Vašoda kamen the le cudzincen, bo the tumen sanas cudzinci andro Egipt. ²⁰ Daran tumen le RAJESTAR, tumare Devlestar, leske služinen, likereren tumen lestar a te den lav, den ča pre leskero nav. ²¹ Lašaren les, bo ov hino tumaro Del a dikhl'an pre tumare jakha o bare the užasna zazraki, so prekal tumende kerđa. ²² Sar tumare dada gele andro Egipt, sas eftavardeš (70) džene, ale akana tumendar o RAJ, tumaro Del, kerđa ajci but sar o čercheňa pro ňebos.”

11

Te kamel a šunel le RAJES

¹ “Kameha le RAJES, tire Devles, a calo dživipen dolikereha leskere zakoni, prikazaňja the sikavibena. ² Ma bisteren adadžives, hoj tumare čhave na dikhle a na predžidile oda, sar tumen o RAJ, tumaro Del, bararelas avri. Dikhlan le RAJESKERI slava the zor the leskero zoralo vast, ³ the leskere znameňja the skutki, so kerđa le Faraonoske, le Egiptske kraliske the caľa leskera phuvake. ⁴ Tumen dikhl'an, sar o RAJ zničinda la Egiptska armada lengere grajenca the verdanenca, sar kerđa, hoj len o Lolo Moros te zaučarel andre, sar pal tumende džanas, a hine zničimen dži adadžives. ⁵ Tumen džanen, so prekal tumende kerđa o RAJ pre pušta angloda, sar avlan kade. ⁶ Dikhlan the oda, so kerđa le Datanoha the le Abiramoha, le Eliaboskere čhavenca, sar e phuv phundrađa o muj a zliginda len lengere famelijenca, stanenca the savorenca, save pes lenca vzburinde. ⁷ Tumen korkore dikhl'an pre tumare jakha savore bare skutki, so kerđa o RAJ.”

Te šunen, ena požehňimen

⁸ “Dolikeren dojekh prikazis, so tumenge adadžives dav, hoj te aven zorale te predžal o Jordan, a te zalen e phuv, andre savi džan, ⁹ a hoj te dživen but andre odi phuv, pal savi o RAJ diňa lav tumare dadenge the lengere potomkenge – e phuv, kaj čuľal o medos the o thud. ¹⁰ E phuv, so džan te zalel, nane sar o Egipt, andral savo avlan avri. Ode sadzinenas o semena a phari buči kerenas, hoj te dochuden o paňi pro maľi. ¹¹ Ale andre kadi phuv, so džan te zalel, hin brehi the dolini a pijel o paňi le brišindestar andral o ňebos. ¹² O RAJ, tumaro Del, pes starinel pal late a leskere jakha pre late dikhen calo berš.

¹³ Te čačes šunena mire prikazi, so tumenge adadžives dav, hoj te kamen le RAJES, tumare Devles, a te služinen leske cale jileha the dušaha, ¹⁴ dava pre phuv o brišind jesone the jarone, andre lačo časos, hoj te el tumen o zrnos, e mol the o olejos. ¹⁵ Dava the e čar pro maľi prekal tumaro dobitkos a tumen chana a čalona.

¹⁶ Dodikhen pre oda, hoj pes tumare jile te na den te odcirdel, hoj te na oddžan te služinel avre devlence a te lašarel len. ¹⁷ Te kada kerena, o RAJ ela pre tumende igen choľamen. Phandela andre o ňebos, hoj te na del o brišind a e phuv te na anel o ulipen a hoj tumen sig te meren avri andre odi lači phuv, so tumenge o RAJ del.

¹⁸ Dolikeren kala lava andre peskere jile the godi; priphanden len peske pro vasta the pro čekat sar leperiben. ¹⁹ Peskere čhaven pal oda sikaven a vakeren lenge, či san andro kher, či džana le dromeha, či pašlona pro haďos, či uštena. ²⁰ Pisinena len pro zarubňi peskere kherengere the pre peskere brani, ²¹ hoj te dživen but tumen the tumare potomki andre odi phuv, pal savi o RAJ diňa lav la veraha tumare dadenge. Dživena ode, medik o ňebos ela upral e phuv.

²² Te dolikerena savore kala prikazaňja the zakoni, so tumenge dav – hoj te kamen le RAJES, tumare Devles, a te keren savoro pal leskeri voľa a te likereren pes lestar – ²³ palis o RAJ tradela avri tumendar savore kala narodi a zalena o narodi, so hine bareder the zoraleder sar tumen. ²⁴ Dojekh than, pre savo uštarela tumaro pindro, ela tumaro. Tumari phuv ela la puštatar pro juhos dži paš o Libanon pro severos, le

bare pañestar Euftrat pro vichodos dži paš o Stredozemno Moros pro zapados. ²⁵ Ńiko angle tumende na obačhola. O RAJ tumaro Del kerela, hoj o manuša pes tumendar te daran pal caľi phuv, kaj džana, avke sar tumenge phendā.

²⁶ Adadžives tumenge dav, hoj peske te kiden avri o požehnañje abo o prekošiben: ²⁷ Avena požehñimen, te dolikerena o prikazañja le RAJESKERE, tumare Devleskere, so adadžives tumenge dav. ²⁸ Ale avena prekošle, te na dolikerena o prikazañja le RAJESKERE, tumare Devleskere, a odvisarena tumen le dromestar, so tumenge prikazindom, oleha, hoj chudena te lašarel avre devlen, saven na prindžaren. ²⁹ Sar tumen o RAJ, tumaro Del, lidžala andre odi phuv, so džan te zalel, vakerena o požehnañje pal o verchos Gerizim a o prekošiben pal o verchos Ebal. ³⁰ Avke sar džanen, kala duj verchi hine pro zapados le Jordanoske, paš o Morehoskere bare stromi, pre le Kanaančanengeri phuv, so dživen andre dolina Araba paš o foros Gilgal. ³¹ Akana predžan o Jordan, hoj te džan a te zalen e phuv, so tumenge del o RAJ, tumaro Del. Sar la zalena a bešena andre, ³² dikhen mištes pre oda, hoj te dolikeren savore prikazañja the zakoni, so tumenge adadžives dav.”

12

Jekh than pro lašariben

¹ “Kala hine o zakoni the prikazañja, so mušinen te dolikerel, medik dživena andre phuv, so tumenge del o RAJ, o Del tumare dadengero. Šunen len! ² Andre phuv, so džana te zalel, calkom zñičinen savore thana pro verchi, pro brehi the tel dojekh zeleno stromos, kaj o manuša lašarenas peskere devlen. ³ Lengere oltara čhiven tele, lengere sentne slupi sphageren, la Ašerakere kaštune slupi labaren a le devloren rezinen tele, hoj len imar šoha (ñikda) pre ola thana te na lašaren.

⁴ Tumen ma lašaren le RAJES, tumare Devles, avke sar on lašaren peskere devlen! ⁵ Bo o RAJ, tumaro Del, peske kidela avri savore tumare kmeñengere thanendar ča jekh than, kaj o manuša avena, hoj te lašaren leskero Nav. ⁶ Ode leske anena o labarde obeti the aver obeti, o dešto kotor, o dari, so anen korkore pestar abo pal save diňan lav le RAJES, a the le ešebnen (peršen) le dobitkostar the le bakrendar. ⁷ Ode anglo RAJ, peskero Del, chana tumare famelijenca a radisaľona savorestar, so peskere vastenca kerdan, bo o RAJ, tumaro Del, tumen andre oda požehñindā.

⁸ Ma keren avke, sar amen keras adadžives. Dži akana sako kerelas avke, sar peske gondolinelas, hoj oda hin lačho. ⁹ Bo mek na san andre phuv, so tumenge del o RAJ, tumaro Del, kaj dživena andro smirom. ¹⁰ Ale predžana o pañi Jordan a bešena andre phuv, so tumenge del andro đedictvos o RAJ, tumaro Del. Ov tumen chrañinela savore tumare ñeprijaťelendar, hoj te dživen andro smirom. ¹¹ O RAJ peske kidela jekh than, kaj ela lašardo. Ode leske mušinen te anel savoro, so tumenge prikazinav: o labarde obeti the aver obeti, o dešto kotor, o dari the savoro nekfeder, pal soste diňan lav, hoj dena le RAJESKE. ¹² Radisaľon anglo RAJ, tumaro Del, le čhavenca, le čhajenca, le sluhenca the le služkenca the le Levitenca, save bešen andre tumare fori, saven nane jekhetane tumenca o đedično kotor andre phuv. ¹³ Ma keren o labarde obeti ode, kaj ča tumen kamena. ¹⁴ Obetinen len ča pre oda jekh than, savo peske o RAJ kidela avri pre phuv jekhe tumare kmeňostar, a ode keren savoro, so tumenge prikazinav.

¹⁵ Andre chocsavo foros, kaj kamena, šaj murdaren a chan džvirina ajci, keci tumenge požehñinela o RAJ. Savore tumendar šaj olestar chan, o žužo the nažužo manuš, avke sar te chalanas jeleñis abo antilopa. ¹⁶ Ča lengero rat ma chan; čhoren les avri pre phuv sar pañi. ¹⁷ Ale andre tumare fori našti chan o dešto kotor le zrnostar, muštostar, olejostar, aňi ešebne le dobitkostar abo bakrendar,

añi ñisavo daros, so des korkoro pestar abo pal savo diñal lav le RAJES, aña ñisave avre obetendar. ¹⁸ Tumen, tumare čhavore, sluhi, služki the o Leviti, save dživen andre tumare fori, šaj chan kala obeti ča anglo RAJ, peskero Del, pre oda than pro lašariben, so peske kidña avri o RAJ, tumaro Del. Ode radisałona anglo RAJ, tumaro Del, savorestar, so tumare vastenca kerđan. ¹⁹ Merkinen pre oda, hoj te na bisteren pro Leviti, medik bešena andre kadi phuv.

²⁰ Sar o RAJ, tiro Del, tumen dela bareder phuv, avke sar tumen diña lav, a phenena peske: ‘Kamas te chal mas,’ šaj chan mas ajci, keci kamena. ²¹ Te ela dur tumendar oda than pro lašariben, so peske kidela avri o RAJ, tumaro Del, šaj murdaren a chan ode, kaj bešen, ajci keci kamen, andral o dobitkos the bakre, so tumenge diña o RAJ – avke sar tumenge phendom. ²² Šaj olestar chan o žuže the o nažuže manuša, avke sar te chałanas o jeleñis the e antilopa. ²³ Ale šoha ma chan lengero rat, bo o rat hin o dživipen. Vašoda ma chan o mas le dživipnaha. ²⁴ Ma chan o rat, ale čhoren les avri pre phuv sar pañi. ²⁵ Ma chan les, hoj tumenge the tumare čhavage te el mištes andro dživipen, bo keren oda, so hin lačo anglo jakha le RAJESKERE.

²⁶ Ale o sentne dari the o dari, pal save diñan lav le RAJES, lena a lidžana pre oda than, so peske kidela avri o RAJ. ²⁷ O labarde obeti, o mas the o rat, anena pro RAJESKERO oltaris. O rat le obetendar čhoren avri pro oltaris, ale o mas šaj chan. ²⁸ Dolikeren a šunen savore kala lava, so tumenge prikazinav. Te kerena oda, so hin lačo the pre dzeka le RAJESKE, tumare Devleske, ela tumenge the tumare čhavage furt mištes andro dživipen.”

Te na služinen le modlence

²⁹ “Sar o RAJ, tumaro Del, zničinel a angle tumende savore naroden, ke save džan, hoj te zalen lengere phuva, a sar imar ode bešena, ³⁰ dikhen pre oda, hoj tumen te na zachuden andre pasca oleha, hoj phučena pal lengere devla a phenena: ‘Sar kala narodi lašarenas peskere devlen? Aven, keras the amen avke!’ ³¹ Ma lašaren le RAJES, tumare Devles, avke sar on peskere devlen, bo keren savore džungale veci, so o RAJ našti avri ačhel. Se mek the peskere čhaven the čhajen obetinen andre jag.”

13

Te na lašaren avre devlen

¹ “Keren sa, so tumenge prikazindom. Ma priden ke oda nič aña ma odlen olestar nič.

² Te maškar tumende ela prorokos abo vareko, ko džal o sune a džanel len te phenel avri, a ov tumenge sikavela znađeñje abo kerela zazrakos, ³ a te oda znađeñje abo zazrakos, pal savo phendā, pes ačhilahas, a te oda prorokos phendahas tumenge: ‘Džas pal aver devla, saven na prindžaras, a služinas lenge,’ ⁴ ma šunen les. Bo oda o RAJ, tumaro Del, tumen probalinel (skušinel), hoj te džanel, či kamen le RAJES, tumare Devles, cale jileha the dušaha. ⁵ Phiren pal o RAJ, tumaro Del, a daran lestar. Dolikeren leskere prikazi, šunen leskero hangos (hlasos) a likerem pes lestar! ⁶ Oda prorokos abo oda, ko džal o sune, mušinel te merel, bo kamla tumen te marel upre pro RAJ, pre tumaro Del, savo tumen ila avri andral o Egipt a cinda avri andral o otroctvos. Kamla tumen te scirdel tele pal o drom, pal savo tumenge o RAJ, tumaro Del phendā, hoj te džan. Mušinen tumen te žužarel ole nalačhipnastar.

⁷ Te tumaro phral, o čhavo, e čhaj, e romñi abo o nekfeder prijatelis tumen kamela te scirdel, hoj te lašaren avre devlen, a phenela, hoj te džan te lašarel avre devlen (saven tumen aña tumare dada na prindžarenas, ⁸ le narodengere devlen, save bešen pre phuv pašal tumende jekhe agorestar dži ke aver agor), ⁹ ma domuken leske aña les ma šunen. Ma presikaven leske ñisavo jileskeriben, aña te na el tumenge pharo

vaš leste a ma garuv les andre. ¹⁰ Mušinen les te murdarel! Av ešebno (peršo), ko lela o bar a čhivela andre leste. Palis savore manuša mi len o bara a mi čhivkeren andre leste. ¹¹ Murdarena les le barenca, bo kamla tumen te odcirdel le RAJESTAR, tumare Devlestar, savo tumen ila avri andral o Egipt, kaj sanas otroka. ¹² Sar pes pal oda dodžanena savore Izraeliti, darana pes a niko imar na kamela te kerel ajso nalačhipen.

¹³ Šaj el, hoj pes došunena pal varesavo foros ole forendar, kaj tumenge o RAJ, tumaro Del, diña te bešel, ¹⁴ hoj varesave nalače manuša maškar tumende vakeren a kamen te scirdel le manušen andre peskero foros le lavenca: ‘Aven, džas te lašarel avre devlen,’ (le devlen, saven na prindžaren). ¹⁵ Te oda šunena, mištes tumen dophučen a roden avri, či oda hin čačipen. A te pes sikadahas, hoj hin čačipen, hoj ola manuša kerde oda džungipen maškar tumende, ¹⁶ mušinen la šablaha te murdarel sakones andre oda foros; mušinen les calkom te zničinel – le manušen the le dobitkos. ¹⁷ Palis savore lengere veci anen pro foroskero pľacos a zlabaren o foros the savoro, so hin andre, avke sar labardi obeta le RAJESKE, tumare Devleske. Oda foros mušinel te ačhel pro furt zburaňiskos a niko les našti pale ačhavel. ¹⁸ Nisave veci, so sas dine le Devleske, hoj te en zničimen, te na lel niko aňi andro vast, hoj te preačhel le RAJESKERI cholí a hoj te presikavel tumenge o jileskeriben the o lačhipen. Bo kerela tumendar baro narodos avke, sar diña lav la veraha tumare dadenge, ¹⁹ te šunena o hangos le RAJESKERO, tumare Devleskero, a te dolikerena savore leskere prikazi, so adadžives tumenge dav, a te kerena oda, so hin lačo anglo RAJ, tumaro Del.”

14

O žužo the nažužo chaben

¹ “Tumen san čhave le RAJESKERE, tumare Devleskere. Sar likerem o smutkos pal o manuš, savo muľa, ma čhingeren tumen aňi ma holinen pes upral o čekat, avke sar keren aver manuša, ² bo san sentne manuša le RAJESKERE, tumare Devleskere. Kidľa peske tumen avri, savore avre narodendar pre phuv, hoj te aven leskere manuša.

³ Ma chan nič, so hin nažužo le Devleske. ⁴ Kala hine o džviri, saven šaj chan: gurumňa, bakres, koza, ⁵ jeleňis, gazela, sarna, kozorožcos, antilopa, dzive bakres the dziva koza. ⁶ Šaj chan savore džvirinen, save prežuvinen e čar a saven hin o kopiti rozulade pro duj kotora. ⁷ Ale našti chan řava, zajacos the damanos. Kala džviri prežuvinen e čar, ale nane len o kopiti rozulade pro duj kotora, vašoda hine nažuže. ⁸ Aňi bales našti chan, les hin o kopiti rozulade pro duj kotora, ale na prežuvinel čar; hino tumenge nažužo. Našti chan lengero mas aňi pes našti chuden murdale balestar.

⁹ Olendar, so dživen andro paňi, šaj chan savoro, kas hin plutvi the šupini. ¹⁰ Ale našti chan olen, saven nane šupini the plutvi. On hine tumenge nažuže.

¹¹ Šaj chan savore žuže čiriklen. ¹²⁻¹⁸ Ale le čiriklendar našti chan orlos, sova, jastrabos, sokolos, supos, vrana, pštrosos, čajka, bocianos, volavka, pelikanos, kormoranos, datlos the řetopiris.

¹⁹ Savoro hmizos, so leťinel, hino prekal tumende nažužo, našti les chan. ²⁰ Savore žuže čiriklen šaj chan.

²¹ Ma chan řisavo murdalo mas. Šaj les den le cudzincoske, savo dživel maškar tumende, ov oda šaj chal abo šaj bikenel avre cudzincoske. Ale tumen san o narodos sentno le RAJESKE, tumare Devleske.

Na taveha la terňa kozica andre lakere dakero thud.”

O dešto kotor

²² “Sako berš thoven pre sera o dešto kotor le ulipnastar, so tumenge barona pro maľi. ²³ Pre oda than, so peske kidľa avri o RAJ, tiro Del, chaha angle leste o dešto

kotor tumare zrnostar, la neva molatar, le olivove olejostar the le ešebnes (peršes) le dobitkostar the le bakrendar, hoj te siklon te daral pes le RAJESTAR pro furt. ²⁴ Te oda than, kaj hino lašardo le RAJESKERO nav, hino tumendar dur, hoj ode te lidžan o dešto kotor olestar, so tumenge požehňinda o RAJ, palis keren avke: ²⁵ Bikenen oda vaš o love. Palis len ola love a lidžan pre oda than, so peske kidela avri o RAJ, tumaro Del. ²⁶ Ode vaš ola love cinen sa, so kamena: dobitkos, bakre, mol, aver pijiben the savoro, so ča kamen. Palis chan ode anglo RAJ, tumaro Del, a radisaľuven le famelijenca.

²⁷ Ma zamuken a ma bisteren pro Levitas, savo bešel andre tumaro foros, bo nane les d'edično kotor andre phuv.

²⁸ Pro końec dojekhe trite beršeske lidža a thov calo dešto kotor ole beršeskere ulipnastar andre tumare fori. ²⁹ Avke šaj aven ode o Leviti, saven nane o kotor la phuvatar aňi d'edictvos, o cudzinci, o široti the o vdovi, save bešen andre tire fori. Mi chan čales olestar, hoj tut te požehňinel o RAJ, tiro Del, andre dojekh buči, so kereha tire vastenca.”

15

O berš, kana pes savoro odmukel

¹ “Pro końec dojekhe eftate beršeske hin o časos, kana musaj te odmukel savoreng, so ile kečeň. ² Kavke oda kampil te kerel: Sako, ko diňa kečeň avre Izraelitas, odmukela leske oda, so leske kamelas. Na mušinen te mangel pale o love, bo o RAJ korkoro diňa avri, hoj o adošagos pes te odmukel. ³ Le cudzincostar šaj les pale o adošagos, ale tire phraleske odmuk, so les diňal kečeň. ⁴ Na ela maškar tumende čoro manuš, bo andre odi phuv, so sar d'edictvos tuke del o RAJ, tiro Del, te zalel, tut igen požehňinela, ⁵ te mištes šuneha le RAJES, tire Devles, a te dolikereha savore prikazaňja, so tumenge adadžives dav. ⁶ Bo o RAJ, tiro Del, tut požehňinela, avke sar diňa lav, a tu deha kečeň but naroden, ale tumen na lena kečeň avre narodendar. Tumen vladňinena upral aver narodi, ale on na vladňinena upral tumende.

⁷ Te varesavo Izraelitas ela čoro andre chocsavo foros, so tumenge del o RAJ, tumaro Del, ma phand angle leste tiro jilo aňi tiro vast, ale pomožin leske. ⁸ Ale av ke leste ščiro, phundrav tiro vast a de les kečeň savoro, so leske kampil. ⁹ Ale de pozoris pre oda, hoj tut te na el andro jilo kajso nalačo gondolišagos, hoj tuke pheneha: ‘Pašes hin o eftato berš, o berš, so pes sa odmukel,’ hoj te na phandes andre tiro jilo avke, hoj les na deha nič. Bo akor ov vičindahas ko RAJ a ulahas pre tute binos. ¹⁰ De les ščirones, a te na el tuke pharo andro jilo vaš oda, hoj les vareso des, bo o RAJ, tiro Del, tut požehňinela andre savoreste, so kereha tire vastenca. ¹¹ O čore manuša ena furt maškar tumende, vašoda tumenge prikazinav: ‘De ščirones le čore manušes andre tiri phuv the oles, kas nane.’ ”

Sako eftato berš te premukel le otroken

¹² “Te vareko le Izraelitendar pes tuke bikenela sar otrokos, či murš vaj džuvli, služinela tuke šov berš, ale pro eftato berš les mušineha te premukel. ¹³ Sar les premukeha, ma muk les te džal het avke, hoj les na deha nič. ¹⁴ De les ščirones olestar, soha tut požehňinda o RAJ, tiro Del: tire stadostar, zrnostar the molatar. ¹⁵ Ma bister pre oda, hoj salas otrokos andro Egipt a hoj tut cinda avri o RAJ, tiro Del. Vašoda adadžives tuke oda prikazinav.

¹⁶ Ale te o otrokos phenela: ‘Na kamav adarik te džal het,’ bo zakamla pes andre tu the andre tiri famelija a hin leske mištes ke tu, ¹⁷ akor les mušines te anel paš o vudar

a ode leske pre zarubňa premar o kan la suvaha. Avke ela calo peskero dživipen tiro otrokos. Kavke ker the la otrokiňaha.

¹⁸ Te na el tuke pharo te premukel le otrokos, bo oda, hoj tuke šov berš služinelas, sas prekal tu igen mištes a molas tut duvar frimeder, sar te ilalas pre buči robotňikos. Ker oda a o RAJ, tiro Del, tut požehňinela andre savoreste, so kereha.”

Te obetinel o ešebno le džvirendar

¹⁹ “Dojekh ešebno (peršo) samcos, so uľola – e gurunňi, o bakro abo e koza – pes mušinel te del le RAJESKE, tumare Devleske. Ňisave ešebne bikoha na kereha buči a Ňisave ešebne bakres na strihineha. ²⁰ Sako berš len chaha tira famelijaha anglo RAJ, tiro Del, pre oda than, so peske korkoro kidela avri. ²¹ Ale te oda ešebno džviros ela varesar chibno: Te ela koro, bango, abo te leste ela vareso aver, našti les obetines le RAJESKE, tire Devleske. ²² Chana les andre tumare khera savore tumendar, o žuže the o nažuže manuša, sar pes chal e gazela abo o jeleňis. ²³ Ale našti chas o rat ole džviroskero; čhiveha les avri pre phuv sar o paňi.”

16

E Patraďi the o Inepos pal o Mare bi o Drožďi

¹ “Andro čhon Abib ma bisteren te oslavinel e Patraďi pre pačiv le RAJESKE, tumare Devleske. Bo andre oda čhon tumen o RAJ, tumaro Del, prekal e rat ila avri andral o Egipt. ² E Patraďakeri obeta tire stadostar abo dobitkostar anen le RAJESKE, tumare Devleske, pre oda than, kaj peske kidela avri o RAJ, hoj les te lašaren. ³ Ma chan ola obeťaha maro le drožďendar. Efta dživeša chana mare bi o drožďi, o maro le trapišagoskero, avke sar kerďan, sar denašenas avri andral o Egipt. Avke šaj tumenge leperen savore dživesa, medik dživena, pre oda džives, sar avľan avri andral o Egipt. ⁴ Efta dživesa te na el Ňikas tumendar andre tumari phuv drožďi. Ma muk nič dži tosara ole masestar, so obetinena rači pro ešebno (peršo) džives.

⁵ Našti obetinen e Patraďakeri obeta andre Ňisavo aver foros, so tumenge del o RAJ, tumaro Del, ⁶ ale ča pre oda than, kaj o RAJ, tumaro Del, peske kidela avri, hoj les te lašaren. E Patraďakeri obeta anena rači, sar zaperela o kham, andre ajsa časos, sar avľan avri andral o Egipt. ⁷ Odi obeta peken a o mas chan pre oda than, so peske kidela avri o RAJ, tumaro Del, hoj les te lašaren. Tosara pes visarena a džana pale andre tumare stani. ⁸ Šov dživesa chan o mare bi o drožďi a eftato džives tumen savore zdžana pre pačiv le RAJESKE, tumare Devleske, hoj les te lašaren. Oda džives ma keren Ňisavi buči.”

O Kurkengero Inepos

⁹ “Zgenen efta kurke le časostar, sar chudena te košinel le kosakoha e pšeňica. ¹⁰ Palis oslavinena o Inepos le Kurkengero* pre pačiv le RAJESKE, tumare Devleske, a oľestar, so tumenge požehňinela o RAJ, tumaro Del, jilestar anena o daros pal oda, ko keci chudľa le RAJESTAR. ¹¹ Radisaľon anglo RAJ, tumaro Del, pre oda than, kaj peske o RAJ kidela avri, hoj les te lašaren. Radisaľon tumen, tumare čhave the čhaja, tumare sluhi the služki, o Leviti, save bešen andre tumare fori, the o cudzinci, o široti the o vdovi, save hine ke tumende. ¹² Ma bisteren pre oda, hoj sanas otroka andro Egipt, vašoda mištes dolikeren a dživen pal ola zakoni.”

O Inepos le Stankengero

¹³ “Paloda, sar skidena o ulipen le žužodivostar the le hroznostar, oslavinena efta dživesa o Inepos le Stankengero. ¹⁴ Radisaľon pre odi oslava tumen, tumare čhave the čhaja, o sluhi the služki, o Leviti, o cudzinci, o široti the o vdovi, save bešen

* 16:10 Oda hin o Inepos la Žatvakero; o Letňice abo Turice.

ke tumende. ¹⁵ Efta dživesa oslavinen oda inepos pre pačiv le RAJESKE, tumare Devleske, pre oda than, kaj peske kidela avri o RAJ. Igen radisaŕona, bo o RAJ tumen požehñinela a ela tumen baro ulipen the bach andre savoreste, so kerena.

¹⁶ Trival andro berš dojekh murš pes mušinel te sikavel anglo RAJ, peskero Del, pre oda than, kaj o Del kidela avri: pro Inepos pal o Mare Bi o Droždí, pro Inepos le Kurkengero the pro Inepos le Stankengero. A űiko naští avel bijal űisoste andro vasta. ¹⁷ Sako tumendar mi obetinel pal oda, keci les o RAJ, leskero Del, požehñinda.”

Pal o sudci

¹⁸ “Andre savore fori, so del o RAJ, tumaro Del, le kmeñenge, ačhaven sudcen the uradñiken. Ola murša mušinena te sudzinel čačipnaha le manušen. ¹⁹ Ma previsar o čačipen pro sudos. Ma dikh pro manuš, ale sudzin pal oda, ko so kerel. Ma de tut te prepočinel le manušeske, bo oda korarel o jakha le godaverenge a previsarel o lava le čačipnaskere manušengere. ²⁰ Dolikereha furt ča o spravodlišagos, hoj te džives a hoj te zales e phuv, so tuke del o RAJ, tiro Del.”

Te na lašaren avre devlen

²¹ “Sar ačhavena oltaris le RAJESKE, tumare Devleske, naští paše thoven la Ašerakero slupos le kaštestar. ²² Ma ačhaven aűi űisavo baruno slupos, bo o RAJ, tumaro Del ada naští avri ačhel.”

17

¹ “Ma obetinen le RAJESKE, tumare Devleske, bikos abo bakres, saven hin chocsavi chiba, bo kada o RAJ, tumaro Del naští avri ačhel.

² Šaj pes ačhela, hoj andre varesavo foros, so tumenge diña o RAJ, tumaro Del, pes arakhela murš abo džuvli, save kerena varesavo nalačhipen anglo RAJ, tumaro Del, a aleha na dolikerena leskeri zmluva, ³ odvisarena pes le RAJESTAR a služinena avre devlenge abo le khameske, le čhoneske, abo le čercheñenge, so lenge zakazindom. ⁴ Sar pal oda šuneha abo te tuke vareko pal oda phenela, dodžan tut čí oda hin čačipen, hoj ajso džungipen vareko kerđa andro Izrael. Te oda ela čačes avke, ⁵ oles, ko kada nalačhipen kerđa, čí murš abo džuvli, le avri pal o foroskere brani a murdar ole manušes le barenca. ⁶ Te pre leste svedčinen a duj abo trin švedki, mušinel te el murdardo. Te ela ča jekh švedkos, naští les murdares. ⁷ Ola švedki mi čhiven o bara andre leste ešebne (perše) a palis savore manuša. Kaleha tradeha avri o nalačhipen maškar tumende.”

O nekbareder rašajiko sudos

⁸ “Te ela vareso igen pharo prekal tumende te rozsudzinel: o murdaripen, o vesekedišagi, abo te vareko zrañinela avre dženes – varesavo dokeriben andre tiro foros – akor dža oleha pre oda than, so o RAJ, tiro Del, kidla avri. ⁹ Ode dža ko levitska rašaja the ko sudcas, so hin pro urados andre oda časos, a phuč lendar, sar oda kempel te sudzinel, a on tuke phenena, so majines te kerel. ¹⁰ Palis ker savoro a liker tut pal oda, avke sar tuke phende a sikade pre oda than, so peske kidla avri o RAJ. ¹¹ Doliker lengere lava, ker sa avke, sar rozsudzinena, a ma odvisar pes olestar. ¹² Ale te vareko na kamela oda te dolikerel a na šunela le rašas, abo le sudcas, savo ode služinel le RAJESKE, tire Devleske, ajso manuš mi merel. Aleha khoseha avri o nalačhipen andral o Izrael. ¹³ Mi šunen pal ada savore manuša, hoj pes te daran a te na keren imar ajso nalačhipen.”

O prikazi pal o kralis

¹⁴ “Sar džana andre phuv, so tumenge del o RAJ, tiro Del, zalena la, bešena ode a akor phenena: ‘Ačhavas peske kralis avke, sar oda keren aver narodi pašal amende.’ ¹⁵ Dodikhen pre oda, hoj te ačhaven oles, kas o RAJ, tumaro Del, kidela avri. Mušinel

te el Izraelitas. Našti el cudzincos, savo nane tumaro phral. ¹⁶ Našti peske skidel but grajen a našti bičhavel le manušen pale andro Egipt, hoj odarik peske te anel buter grajen. Bo o RAJ tumenge phenda: ‘Šoha (ňikda) tumen ma visaren pale ole dromeha!’ ¹⁷ Našti peske skidel but romňijen, bo aleha pes visarela le RAJESTAR; aňi peske našti skidel but rup abo somnakaj.

¹⁸ Sar ačhela kraliske, mušinel peske te del te prepisinel o zakonos andral o zvitkos, pre savo dodikhen o levitska rašaja. ¹⁹ Mi en ola zvitki le zakonenca ko kralis, hoj peske len te genel, medik dživela, a hoj te sikl’ol pes te daral le RAJESTAR, peskere Devlestar, a te dolikerel savore lava the prikazi ole zakonoskere. ²⁰ Te kada kerela, na gondolinela pal peste, hoj hino feder sar savore manuša andral o Izrael, a na visarela pes le zakonostar aňi pre jekh aňi pre aver sera. Avke ov the leskere potomki kralinena andro Izrael pro furt.”

18

O chaben prekal o rašaja the Leviti

¹ “Le levitske rašajen – calo kmeňos Levi – na ela andro Izrael ňisavo kotor aňi dedictvos. On dživena le RAJESKERE jagale obetendar, bo ada hin lengero dedictvos. ² Na ela len dedictvos avke sar avre kmeňen. Lengero dedictvos ela korkoro o RAJ, avke sar lenge phenda.

³ Kecivar o manuša obetinena bikos abo bakres, le rašajen hin pravos le obetendar te chudel kada: e angluňi čang, e sanko the e džombra. ⁴ Den lenge o ešebno (peršo) tumare zrnostar, muštostar, olejostar the la bakraňa vlnatar. ⁵ Bo o RAJ, tumaro Del, peske len the lengere čhaven kidla avri savore kmeňendar, hoj furt te keren e služba andro nav le RAJESKERO.

⁶ Te o Levitas, savo bešel andre varesavo foros andro Izrael, peske zalela andro jilo te džal pre oda than pro lašariben, so kidela avri o RAJ, ⁷ šaj kerel e služba andro nav le RAJESKERO, peskero Devleskero, avke sar the okla Leviti, save ode služinen. ⁸ Šaj chudel ajci chaben sar the okla rašaja, choc te chudla o love la famelijakere dedictvostar, so bikenda.”

Pal o vražňika

⁹ “Sar aveha andre phuv, so tuke del o RAJ, tiro Del, ma ker oda džungipen, sar keren o narodi, save ode bešen. ¹⁰ Te na el maškar tumende ňiko, ko obetindaahas peskere čhas abo čha sar jagali obeta. Ma muk le manušen, hoj te veštinen, te vražinen, te čarinen, abo te phenen avri o znameňja. ¹¹ Ma muk, hoj te pokeren le manušen, aňi hoj te vičinen avri le duchen aňi hoj te vakeren le mulenca. ¹² Bo o RAJ našti avri ačhel sakones, ko kala veci kerel. O RAJ, tiro Del, ipen vaš kala veci le naroden angle tumende tradela het. ¹³ Aven žuže anglo RAJ, tumaro Del.”

Avela ajso prorokos sar o Mojžiš

¹⁴ “O narodi, savengere phuva zalena, on šunen le čarodejňiken the le vrašcen. Ale tumenge oda o RAJ na domukel te kerel.

¹⁵ O RAJ, tumaro Del, tumenge bičhavela prorokos ajses sar me tumare phralendar le Izraelitendar. Les šunen. ¹⁶ Ela avke, sar kamehas le RAJESTAR, tire Devlestar, andre oda džives, sar sanas zgele paš o verchos Choreb a sar phenda: ‘Imar te na šunas o hangos le RAJESKERO, amaro Devleskero, aňi te na dikhas odi bari jag, hoj te na meras.’

¹⁷ Akor mange o RAJ phenda: ‘Mištes phende. ¹⁸ Bičhavava jekhes lendar, hoj te el prorokos, sar sal tu. Thovava mire lava andre leskero muj, hoj te vakerel le manušenge savoro, so leske prikazinav. ¹⁹ Te vareko na šunela mire lava, so vakerela o prorokos andre miro nav, me les marava. ²⁰ Ale o prorokos, savo andre

miro nav vakerela, so leske na prikazindom, abo o prorokos, savo vakerela andro avre devlengero nav, mušinelá te merel.'

²¹ Šaj tuke phenes: 'Sar prindžaraha, save lava nane le RAJESKERE?' ²² Prindžarena oda avke: Te o prorokos vakerela andre le RAJESKERO nav a na ačhela pes avke, sar phendá, palís ola lava na sas le RAJESKERE. Oda prorokos vakerelas korkoro pestar, vašoda pes lestar ma daran."

19

O fori pro garudipen

¹ "Sar o RAJ, tumaro Del, zničinelá le naroden andral odi phuv, so tumenge del, a sar la zalena a bešena imar andre lengere fori the khera, ² kide avri trin fori, so hine maškaral andre odi phuv, so tumenge del o RAJ, tumaro Del. ³ Dodžan tut, sar dur hine o droma ke ola fori a pal oda rozdelin e phuv pro trin kotora, hoj andre dojekh te el foros. Te vareko murdarela varekas, šaj denašela andre jekh ajsó foros, hoj pes te garuvel.

⁴ Avke ela oleha, ko varekas murdarela: Sar ode denašela, šaj ačhel te dživel, te pes leske ačhila, hoj murdardá avre dženes, ale na kamla a ov na sas leskero neprijateljís. ⁵ Šaj pes ačhel, hoj vareko džala avre dženeha andro veš te čhingerel o kašta a le tovereha pes nacirdela, hoj te čhinel tele o stromos, a jekhvareste chučela tele o tover pal o poriskos a demela avre dženes avke, hoj merela, ajsó dženo mi denašel andre jekh ole forendar, hoj pes te garuvel. ⁶ No te o foros ela dur, e nekpašeder famelija ole mule dženeskeri andre cholí šaj džal pal leste, dochudela les pro drom a murdarela les. Se oda dženo peske na zasogalinda (zaslužinda) te merel, bo angloda sas le murdarde dženeha lačho a na sas pre leste choľamen. ⁷ Vašoda tuke prikazinav: 'Kide avri trin fori!'

⁸ Sar o RAJ, tumaro Del, rozbararela tumari phuv avke, sar diňa lav la veraha tumare daden, a dela tumenge calí phuv, pal savi phendá, hoj lenge dela, ⁹ vašoda, bo mištes dolikeres savore kala prikazi, so tumenge adadžives dav: te kamel le RAJES, tumare Devles, a te phirel pal leskere droma furt. Akor pride ke ola trin fori mek aver trin fori. ¹⁰ Ker oda, hoj pes te na čhorel avri o rat oleskero, ko nane vrahos, andre tumari phuv, so tumenge del o RAJ, tumaro Del, andro dēdictvos, hoj te na aves vaše mardo tu.

¹¹ Šaj pes ačhel, hoj vareko našti avri ačhelas avre dženes, geľahas pre leste a demadahas les avke, hoj muľahas, a oda dženo denašľahas andre jekh kale forendar. ¹² Akor o foroskere vodci mi bičhaven pal leste andre oda foros, mi len les odarik avri a mi den les te murdarel oleske, ko sas nekpašeder famelija ole murdarde dženeske. ¹³ Ma presikaven leske nisavo jileskeriben. Kaleha khosena avri o murdaripen andral o Izrael, hoj tumenge te dživen mištes.

¹⁴ Ma zalen e phuv nisave susedaske avke, hoj thovena dureder e hraňica, so tumare phure dada imar čirla chudle andro dēdictvos, sar o RAJ, tumaro Del lenge la diňa."

O zakonos pal o švedki

¹⁵ "Jekh švedkos nane dos pre oda, hoj te usvedčinel varekas varesave binostar. Kampil duje abo trine švedken, hoj te el o manuš odsudzimen.

¹⁶ Te kamela vareko te svedčinel falošnones pre aver dženo, hoj kerďa varesavo nalačhipen, ¹⁷ akor sodujđžene mušinen te džal te el sudzimen anglo RAJ anglo rašaja the sudci, save akor ena andre služba. ¹⁸ Palís pes o sudci mušinená te dodžanel, či oda hin čačipen. Te oda manuš falošnones vakerelas pre aver dženo, ¹⁹ akor leha keren avke, sar ov kamla te kerel avre manušeske. Kaleha khosena avri o

nalačhipen maškar tumende. ²⁰ Palis pes pal ada savore došunena, darana pes a imar na domukena, hoj pale ajso nalačhipen maškar tumende te avel. ²¹ Ma presikaven leske nisavo jleskeriben. O trestos ela o dživipen vaš o dživipen, e jakh vaš e jakh, o dand vaš o dand, o vast vaš o vast, o pindro vaš o pindro.”

20

O prikazi pal o mariben

¹ “Sar džana pro mariben pre peskere neprijateľa a dikhena, hoj len hin buter graja the verdana a hine buter sar tumen, ma daran pes, bo tumenca hino o RAJ, tumaro Del, savo tumen iľa avri andral o Egipt. ² Angloda, sar džana andro mariben, o rašaj džala anglo manuša a prevakerela kavke: ³ ‘Šun Izrael! Adadžives džan andro mariben pre peskere neprijateľa. Aven zorale, ma izdran a ma daran pes lendar! ⁴ Se o RAJ, tumaro Del, džal tumenca, ov pes marela vaš tumende le neprijateľenca, hoj tumen te ňerinen.’

⁵ Palis prevakerena o kmeňengere vodci ko manuša: ‘Hin ade ajso dženo, savo peske ačhađa kher a mek les na sentňarda le Devleske? Mi džal khere a mi kerel oda, hoj te na merel andre kada mariben a hoj te na kerel oda aver dženo vaš leste, a te na dživel andre leskero kher. ⁶ Hin ade ajso dženo, savo sadzinda viňica a mek na kidľa o ešebno (peršo) ulipen? Mi visarel pes pale khere, hoj te na merel andre kada mariben a hoj te na radisalol olestar aver dženo. ⁷ Hin ade ajso dženo, ko hino mangado varesava džuvľaha, ale mek peske la na iľa romňake? Mi visarel pes pale khere, hoj te na merel andre kada mariben a te na lel peske la aver dženo.’ ⁸ O kmeňengere vodci mek mi phučen le manušendar: ‘Hin ade ajso dženo, ko izdral a daral pes? Mi visarel pes pale khere, hoj te na anel maškar aver slugađa dar.’ ⁹ Sar dovakerena o kmeňoskere vodci, akor mušinena te ačhavel le veliteľen upral o manuša.

¹⁰ Sar avena paš varesavo foros pro mariben, ešeb phučen le manušendar, či pes na kamen te poddel korkore. ¹¹ Te priačhena pre oda a phundravena tumenge o foroskere brani, akor savore manuša odarik tumenge služinena sar otroka. ¹² Ale te pre oda na priačhena a mukena pes tumenca andro mariben, akor rozthoven tumen pašal oda foros a džan pre lende. ¹³ A te o RAJ, tumaro Del, tumenge len dela andro vasta, murdaren savore muršen la šablaha. ¹⁴ Len tumenge le džuvľen, le čhavoren, le dobitkos the sa, so ode ela. Keren peske chasna savorestar, so sas tumare neprijateľengero. O RAJ tumenge oda del. ¹⁵ Kavke kereha savore forenca, so hine tumendar dur, a nane le narodendar pašal tumende.

¹⁶ Andro fori ole narodengere, so tumenge del o RAJ, tumaro Del andro dedictvos, ma muk nič te dživel. ¹⁷ Zničin a murdar avri le Chetitanen, le Amorejen, le Kanaančanen, le Perizejen, le Chivijen the le Jebusejen, avke sar tumenge prikazinda o RAJ, tumaro Del, ¹⁸ hoj on tumen te na sikaven te kerel savore nalače veci, so keren prekal peskere devla, a oleha kerđanas binos anglo RAJ, tumaro Del.

¹⁹ Sar avena rozthode pašal varesavo foros but časos, hoj les te zalen, ma čhinen tele o stromi le tovereha. Se palis pal lende chana o ovocje, vašoda ma čhinen len tele. O stromos nane manuš, hoj pre leste te džas. ²⁰ Šaj čhinen tele ča o stromi, so džanen, hoj na anen ovocje, hoj te ačhaven oda, so tumenge kempel, hoj te zalen o foros.”

21

Te pes arakhel murdardo manuš pre maľa

¹ “Te pes pre phuv, so tuke del o RAJ, tiro Del, arakhela murdardo manuš a na džanela pes, ko les murdarđa, ² akor džana o vodci the o sudci andral o fori, so hine pašal, a merinena, sar dur hin leskero telos le forendar. ³ Sar pes dodžanena, savo foros hino nekpašeder, lena ola foroskere vodci gurumňa, savi mek na kerđa nisavi buči, ⁴ lidžana la paš o jarkos, so furt čulal, andre dolina, kaj mek šoha (ňikda) na sas orimen e phuv, a ode lake phagena e meň. ⁵ Palis ode avena o levitska rašaja, bo len peske kidla avri o RAJ, tiro Del, hoj leske te služinen, hoj te požehñinen andre RAJESKERO nav a te rozsudzinen dojekh vesekeđišagos abo oda, te vareko avre dženes dukhavela. ⁶ Palis savore vodci ole forostar, so hino nekpašeder ke oda murdardo dženo, thovena (omorena) o vasta le paňeha upral e gurumňi, savake phagle e meň paš o paňi. ⁷ A phenena: ‘Amen na murdarđam kale manušes a na dikhlam, ko kada kerđa. ⁸ Ó RAJEJA, odmuk tire Izraelike manušenge, saven cindal avri. Ma domuk, hoj te čhoren avri o rat le manušeske, so nič na kerđa.’ Avke len na ela binos vaš oda manuš. ⁹ Te kereha oda, so o RAJ prikazinel, na aveha vinovato vaš oda murdaripen.”

Pal e zaili romňi

¹⁰ “Sar o RAJ, tiro Del, tuke dela o ñerindipen andro mariben pro ñeprijateľa a sar zaleha le manušen, ¹¹ šaj peske les romňake ola džuvľa, savi ela maškar lende igen šukar a sava tu kameha. ¹² Palis la an khere. Oj peske mi holinel o šero, mi strihinel o naja, ¹³ mi čhivel tele o gada, andre save sas zaili, a mi dživel andre tiro kher. Mi rovel pal peskero dad the daj calo čhon a palis la šaj les romňake. Oj ela tiri romňi a tu lakero rom. ¹⁴ Ale te tuke palis zdžungľola, premuk la a oj ela slobodno te džal, kaj kamel. Dživehas laha, vašoda laha našti keres sar otrokiňaha, hoj la bikeneha.”

O pravos le ešebne čhaskero

¹⁵ “Te varesave muršes hin duj romňija; jekha kamel, ale dujtona na; a te lenge ulona muršora, ale o ešebno (peršo) muršoro ela olatar, sava na kamel, ¹⁶ palis andre oda džives, sar rozdelinela o dedictvos maškar o čhave, o pravos, so hin le ešebne čhas, našti del ole čhaske, savo les sas olatar, sava kamel. ¹⁷ Mušinel te del pravos sar ešebnes ole čhas, savo les sas olatar, sava na kamel, a dela les duvar ajci kotor savorestar, so les hin, bo ov hin o ešebno, ko sikavel pre le dadeskeri zor.”

Pal o zacato čhavo

¹⁸ “Te hin varekas zacato čhavo, so pes na poddel a na šunel peskere dades the peskera da, choc leske dovakeren, ¹⁹ leskero dad the e daj les mi len a mi lidžan paš e brana ko foroskere vodci. ²⁰ Mi phenen lenge: ‘Kada amaro čhavo hino zacato, na poddel pes a na kamel amen te šunel; a mek hino papačis the pijakos.’ ²¹ Palis savore murša andral oda foros les mi murdaren le barenca. Kavke khoseha avri o nalačhipen maškar peste. Mi šunel oda calo Izrael a mi daral pes.”

Pal o manuš figimen pro kašt

²² “Te vareko kerđahas ajsi veca, vaš soske peske zaslužindahas te merel, a figindahas pes pro kašt, ²³ na mukeha leskero telos ode te figinel prekal e rat. Mušines les te parunel mek oda džives, bo ko hino figimen pro kašt, hino le Devlestar prekošlo. Ma meľaren e phuv, so tumenge del o RAJ, tumaro Del, andro dedictvos.”

22

Aver zakoni

¹ “Te dikheha gurumňora abo bakrores, hoj našliľa avre dženeske, ma predža pašal lende, sar te len na dikhlalas, ale an len leske pale. ² Ale te oda dženo bešela tutar dur a tu na džaneha, kaskero oda džvirov hin, an les ke tute khere a mi ačhel ode,

medik les oda dženo na rodela. Palis les deha leske pale. ³ Kavke ker the le somariha, le gadenca the savore vecenca, so našada aver dženo, te oda arakhlal. Ma visar tut lestar het, ale pomožin leske.

⁴ Te dikheha pro drom, hoj le avre dženeskero somaris abo bikos peľa, ma visar tut lestar, ale pomožin leske les te hazdel upre.

⁵ E džuvli te na urel pre peste muršikane gada a o murša te na uren o džuvlikane gada. Bo o Del našti avri ačhel oles, ko kada kerel.

⁶ Te džaha le dromeha a jekhvareste dikhlalas pro stromos abo pre phuv le čiriklengero hñizdos a andre le cikne čiriklen abo o jandrore, a lengeri daj bešlahas pre ola jandrore abo pro čiriklore, ma le la da le čiriklorenca. ⁷ Le čirikloren peske šaj les, ale lengera da muk, hoj tuke te džal mištes a but te džives.

⁸ Sar tuke ačhaveha nevo kher, ker tuke pašal e strecha zabradli, hoj te na avel pre tu e vina vaš o rat, te vareko perela tele pal e strecha a murdarela pes.

⁹ Ma sadzin andre peskeri viñica aver semena. Te kada kereha, mušines te oddel le RAJESKE savoro ulipen la viñicakero the savoro, so sadzindal.

¹⁰ Ma orin e maľa avke, hoj pal o pluhos jekhetane phandeha le guruves the le somaris.

¹¹ Ma uri pre peste o gada, so hine kerde jekhetane la vlnatar the lanostar.

¹² Pre tiro plaštós telal prisiv špargici pašal o štar agora.”

Te o rom phenel pre romñi, hoj na sas pačivali

¹³ “Te o murš peske lela romña, pašlola laha a paloda leske džunglola, ¹⁴ te palis chudela pal late te vakerel falošnones a nalačo hiros pal late lidžala a phenela: ‘Sar la ilom romñake a kamlom laha te pašlol, avlom pre oda, hoj na sas pačivali,’ ¹⁵ akor o dad the e daj ola džuvlake lena e lepeda, pre savi sovenas odi rat o terne, a anena e lepeda a sikavena le vodcenge andro foroskere brani, hoj te dikhen, hoj sas pačivali čhaj. ¹⁶ Akor lakero dad phenela le vodcenge: ‘Diñom mira čha romñake kale muršeske, ale oj leske džungliľa. ¹⁷ Falošnones pre late vakerel a phenel, hoj na sas pačivali, sar la iľa romñake. Ale kada sikavel, hoj miri čhaj sas pačivali.’ Avke rozkerena e lepeda anglo vodci le foroskere. ¹⁸ Palis o vodci andral oda foros mušinena te lel ole muršes a te marel les. ¹⁹ A mek paš oda mušinel te počinel šel rupune love lakere dadeske vaš oda, hoj la pačivala džuvla andral o Izrael kerđa napačivalake. Odi džuvli ela dureder leskeri romñi a šoha (ñikda) la našti premukel.

²⁰ Ale te ela čačipen, so oda murš pal late vakerelas, a la na ulahas, soha pes te presikavel, hoj sas pačivali, ²¹ akor o vodci la lena paš lakero dadeskero vudar a o murša ole foroskere la murdarena le barenca, bo andro Izrael kerđa baro nalačipen oleha, hoj andre le dadeskero kher kerđa lubipen. Kaleha khoseha avri o nalačipen maškar peste.”

Pal o napačivaliben

²² “Te prichudena le muršes paš oda, sar pašlol la džuvlaha, sava hin rom, akor mi merel o murš the e džuvli. Avke khosena avri o nalačipen andral o Izrael.

²³ Te e pačivali džuvli ela mangadi imar varesave muršeha a te aver murš andro foros laha pašlilahas, ²⁴ akor anen sodujdženen paš e foroskeri brana a murdaren len le barenca: la džuvla vašoda, bo na vičinelas, hoj lake te pomožinen, choc sas andro foros, a le muršes, bo pašliľa avre dženeskera mangada džuvlaha. Kaleha khosena avri o nalačipen maškar peste.

²⁵ Ale te arakhlahas o murš mangada džuvla pre maľa, chudlahas la a našilu pašlilahas laha, akor ča oda murš mušinel te merel. ²⁶ La džuvla ma ker nič. Oj na kerđa ñisavo binos, vaš soste mušindahas te merel. Oda hin avke, sar te vareko varekas murdardahas: O murdardo manuš vaš oda našti. ²⁷ Añi odi džuvli vaš

oda našti, bo arakhlá la pre mała, a oj vriskinelas, ale na sas ode űiko, ko lake pomožindahas.

²⁸ Te varesavo murš arakhlahas la džuvla, savi mek hiűi pačivali a nane mangadi, a te la chudlahas, pašlilahas laha a prichudlehas len paš oda, ²⁹ o murš, savo laha pašlila, dela penda (50) rupune love lakere dades a oj ačhela leskeri roműi, bo laha našilu pašlila. Šoha la našti omukel.”

23

¹ “űiko peske našti lel roműake le dadeskera roműa, bo oleha kerel ladž peskere dadeske.”

Ko našti avel maškar o manuša le RAJESKERE

² “űisavo murš, savo sas kastrimen avri avke, hoj leskero muršiben sas rozpučimen abo odčhimen, našti avel maškar o manuša le RAJESKERE, sar hine zgele.

³ űiko, ko ulila sar kopirdanos (kopilakos), aűi leskere potomki dži andro dešto pokoleűje našti aven maškar o manuša le RAJESKERE, sar hine zgele.

⁴ O Ammončana the o Moabčana aűi lengere potomki dži andro dešto pokoleűje našti aven maškar o manuša le RAJESKERE, sar hine zgele. ⁵ Bo na avle paš tumende le mareha the le paűeha pro drom, sar avenas avri andral o Egipt, a vičinde pre tumende le Bileam, le Beoriskere čhas, andral o Petor andro Aram-Naharajim*, hoj tumen te prekošel. ⁶ Ale o RAJ, tumaro Del, na kamla te šunel avri le Bileam, ale visarda oda prekošiben pro požeűnaűje, bo o RAJ, tumaro Del, tumen kamel. ⁷ Medik dživena, šoha (űikda) ma keren űič prekal lengero smirom aűi prekal oda, hoj lenge te džal mištes.

⁸ Ma dikhen tele le Edomčanen, bo hine tumari famelija, aűi le Egiptčanen, bo bešenas andre lengeri phuv sar cudzinci. ⁹ O čhave andral lengero trito pokoleűje šaj aven maškar o manuša le RAJESKERE, sar hine zgele.”

Pal o žužipen andro taboris

¹⁰ “Te san andro taboris akor, sar hin o mariben, chraűinen tumen savorestar, so hino nažužo. ¹¹ Te ela maškar tumende murš, savo pes mełarela peskere semenostar, sar sovelas, mušinel te džal avri andral o taboris pre calo džives. ¹² Angloda, sar zaračola, thovela (omorela) pes le paűeha a palis, sar zadžala o kham, šaj avel pale andro taboris.

¹³ Avri le taboristar ela than, kaj džana pro budaris. ¹⁴ Mi el tumen lopatki paš o sersami, a medik džana pro budaris, kerena chev a palis oda začhivena. ¹⁵ O RAJ, tumaro Del, hino maškar tumende andro taboris, hoj tumen te chraűinel a te del tumenge le űeprijaťelen andro vasta. O taboris mušinel te el sentno, hoj o RAJ te na dikhel maškar tumende oda, so hin pre ladž, a te na visalol tumendar.”

Aver prikazi

¹⁶ “Te denašela otrokos peskere rajestar ke tute, ma bičhav les pale leskere rajeske. ¹⁷ Mi bešel maškar tumende andre varesavo tumaro foros, pre oda than, kaj peske kidela avri; ma trapin les!

¹⁸ Ma domuk andro Izrael űisava džuvlake abo muršeske te ačhel chramoskeri lubűi abo chramoskero lubaris. ¹⁹ Andro Chramos le RAJESKERO, tumaro Devleskero, ma anen sar daros o počűiűiben le lubariskero abo la lubűakero, bo o RAJ, tumaro Del, ajsen našti avri ačhel.

²⁰ Te des kečeű le Izraelitas love abo chaben abo vareso aver, ma le lestar interesis.

²¹ Ale te des kečeű le cudzincos, šaj lestar les interesis, ale le Izraelitastar ma le, hoj

* 23:5 Oda hin e Mezopotamija.

tut o RAJ, tiro Del, te požehñinel andre savoreste, so kereha andre phuv, savi džas te zalel.

²² Te des lav tire RAJES, tire Devles, ma prethov oda te kerel, bo ov čačes tutar užarela, hoj te keres oda, so phendal. Te na dolikereha oda lav, ela tut binos anglo RAJ, tiro Del. ²³ Te na deha lav le RAJES, na ela tut binos, ²⁴ ale savoro, so phenela tiro muj la veraha le RAJESKE, tire Devleske, mušineha te dolikerel, bo diñal les lav korkoro pestar.

²⁵ Te džaha andre viñica avre dženeskeri, šaj chas ode ajci hroznos, keci kames, ale našti tuke les o hroznos andro košaris. ²⁶ Te džaha prekal e mała avre dženeskeri, kaj barol e pšeñica, šaj tuke kides o klasi le vasteha, ale našti len čingeres le kosakoha.”

24

O zakonos pal o rozvodos

¹ “Te peske o murš lel romña a palis leske džungľol, bo arakhel pre late vareso nalačo, mi pisinel lake rozvodno ľil, mi del les lake a mi bičhavel la het andral o kher. ² Sar lestar oddžala, šaj peske la lel aver rom. ³ Ale te pes ačhela, hoj džungľola the dujtone romeske a ov lake pisinela o rozvodno ľil a dela les lake a bičhavela la het andral o kher, abo te pes ačhela, hoj lakero dujto rom merela, ⁴ lakero ešebno (peršo) rom peske la našti lel pale romñake, bo leske hiñi imar melardi andre. Oda ulahas anglo RAJ džungipen. Ma an o binos pre phuv, so tuke del andro dedictvos o RAJ, tiro Del.”

Aver zakoni

⁵ “O murš, savo peske mekča iľa romña, našti džal andro mariben a našti les ispiden añi andre aver služba. Ačhela khere berš, hoj te kerel radišagos peskera romñake.

⁶ Te varekas des kečeñ, ma le lestar andre zaloha o malmoskero bar, bo olestar dživel e famelija.

⁷ Te pes avľahas pre oda, hoj vareko zaila avre Izraelitas, kerelas leha sar otrokoha a bikenda les, akor oda, ko les zaila, mi merel. Kavke khoseha o nalačhipen andral o Izrael.

⁸ Le rašajenge phendom, so te keren, te varekas ela malomocenstvo. Keren savoro avke, sar o levitska rašaja tumenge prikazinena. ⁹ Leperen peske pre oda, so o Del kerdä la Mirijamake, sar džanas avri andral o Egipt.

¹⁰ Sar deha kečeñ avre dženes, ma dža andre leskero kher te lel e zaloha. ¹¹ Užar avri a oda dženo, kas diñal kečeñ, mi anel avri e zaloha. ¹² Te hino oda dženo čoro, na mukeha tuke prekal e rat oda, so tut diña sar zaloha. ¹³ Sar zadžala o kham, de leske pale o plaštös, hoj les te el, soha pes te učharel. Ov tuke palikerela a kavke aveha čačipnaskero anglo RAJ, tiro Del.

¹⁴ Ma trapin le čore manušes, savo kerel prekal tu buči, avke hoj leske zaačhaveha o počiñiben, či hino Izraelitas vaj cudzincos, savo bešel andre tire fori. ¹⁵ O počiñiben leske de mek andre oda džives angloda, sar zaperela o kham, bo hino čoro a dživel olestar, so zarodel. Te oda na kereha, vičinelä ko RAJ angle tu a ela tut binos.

¹⁶ O dada našti en murdarde vaš o binos, so kerde lengere čhave, añi o čhave vaš o dada, ale dojekh merela vaš peskero binos.

¹⁷ Pro sudos ma previsar o pravos le cudzincoskero añi le šiotengero a la vdovatar ma le o gada andre zaloha. ¹⁸ Leper tuke, hoj salas otrokos andro Egipt a hoj tut odarik cinda avri o RAJ, tiro Del. Vašoda tuke prikazinav, hoj ada te dolikeres.

¹⁹ Sar skideha o ulipen pal tiri mała a bistereha ode snopos, ma visar tut pale. Mi ačhel le cudzincoske, la šiotake abo la vdovake, hoj tut te požehñinel o RAJ, tiro Del andre savoreste, so kereha. ²⁰ Sar skideha o olivi pal o stromi, ma dža dujtovar te dokidel, so upre ačhiľa, ale muk vajkeci prekal o cudzinci, široti the vdovi. ²¹ Sar

skideha o hroznos pal tiri viñica, ma dža dujtovar te dokidel upre, ale oda, so ačhela, muk prekal o cudzinci, široti the vdovi. ²² Leper tuke, hoj salas otrokos andro Egipt. Vašoda tuke prikazinav, hoj ada te dolikeres.”

25

¹ “Te pes duj murša maškar peste vesekedinena a džana oleha pro sudos, hoj len o sudci te rozsudzinen, le čačipnaskeres kampil te ospravedlñinel a le vinovates te odsudzinel. ² Te o vinovato peske zaslužinel te el mardo le bičoha abo la pacaha, o sudcas les thovela te pašlol pre phuv a angle leste les marena ajci rani, keci peske zaslužinel. ³ Našti chudel buter sar saranda (40) rani. Bo te les mardalas buter sar saranda rani, kerđalas leske ladž anglo aver Izraeliti.

⁴ Na phandeha o piskos la gurunñake, savi kerel buči, hoj te na chal.”

Te merela o rom bi o čhavo

⁵ “Te duj phrala bešena jekhetane a jekh lendar merela bi o čhavo, leskeri romñi našti džal romeste andre aver famelija. Lakero šogoris peske la mušnela te lel ⁶ a lengero ešebno (peršo) čhavo pes rachinela sar čhavo ole phraleskero, savo muľa. Ov lidžala leskero nav, hoj te na bisteren pre leste andro Izrael.

⁷ Ale te lakero šogoris peske la na kamela te lel romñake, oj mušnela te džal paš e foroskeri brana a te phenel ode le vodcenge: ‘Mire romeskero phral man na kamel romñake, hoj te dolikerel o nav le phraleskero andro Izrael. Na kamel mange te kerel oda, so mušinel sar šogoris.’ ⁸ Akor les o foroskere vodci privičinena, hoj leha te vakeren. Te pale phenela, hoj la na kamel te lel romñake, ⁹ mušnela e šogorkiña te avel paš leste a anglo vodci leske lela tele jekh sandalka pal o pindro, čhungarela leske andro muj a phenela: ‘Avke pes mi ačhel le muršeske, savo na kamel te del potomkos peskere phrales.’ ¹⁰ Leskera famelija sako džanela andro Izrael sar ‘e famelija le muršeskeri, saveske sas e sandalka ili tele’.”

Aver prikazi

¹¹ “Te pes duj murša marena maškar peste a e romñi jekhe muršeskeri leske kamela te pomožinel, avke, hoj avre muršes chudela maškar o čanga, ¹² takoj lake odčhin o vast. Ma av ke late jileskero!

¹³ Te na avel tut dvojita vahi – phareder the lokeder – ¹⁴ a ma klamin ñikas oleha, hoj tut ela andro kher dvojito mira – bareder the cikneder. ¹⁵ Te važinena the merinena o veci pačivales, o RAJ, tumaro Del, tumen dela bareder džživipen pre kadi phuv, so tumenge del. ¹⁶ O RAJ, tumaro Del, našti avri ačhel ñikas, ko važinel napačivalones.

¹⁷ Leperen tumenge, so tumenca kerde o Amaleka pal o drom, sar avenas avri andral o Egipt. ¹⁸ Sar sanas slaba a strapimen, avle pre tumende palunestar a murdarde savoren, so na birinenas; on pes na daranas le Devlestar. ¹⁹ Sar o RAJ, tumaro Del, tumen dela o smirom tumare ñeprijatelendar andre phuv, so džan te zalel sar đedictvos, khosena avri o leperiben pro Amaleka tel o ñebos. Ma bisteren pre oda!”

26

O dari le ešebne ulipnastar

¹ “Sar avena andre phuv, so tumenge del o RAJ, tumaro Del, andro đedictvos, a sar la zalena the bešena andre, ² sako mušinel te lel savore ulipnastar o ešebno (peršo) kotor, so barol andre phuv, so tuke del o RAJ. Mi thovel oda andro košaris a mi anel pre oda than, so peske kidela avri o RAJ pro lašariben. ³ Džan pal o rašaj, savo ode akor služinela, a phenen leske: ‘Adadžives phenav avri anglo RAJ, angle miro Del, hoj avlóm andre phuv, so la veraha phendá amare dadenge, hoj la

amenge dela.’ ⁴ Palis o rašaj lela o košaris andral tumare vasta a thovela les anglo oltaris le RAJESKERO, tumare Devleskero. ⁵ Palis phenena anglo RAJ: ‘Miro dad sas Aramejčanos, savo phirelas than thanestar a geła andro Egipt frima manušenca. Ode dživelas sar cudzincos a pal o but berša lestar ačhila baro the zoralo narodos. ⁶ Ale o Egiptana amenca namištes kerenas, trapinenas amen a ispidenas amen andre buči sar otroken. ⁷ Akor amen vičinahas ko RAJ, ko Del amare dadengero. Ov amen šundā avri a dikhla amaro pharipen, trapišagos the dukh. ⁸ Avke amen o RAJ ila odarik avri peskera bara zoraha a kerda bare znameňja le zazrakenca, so anelas bari dar. ⁹ Andā amen pre kada than a diňa amenge kadi phuv – e phuv, kaj čulal o thud the o medos. ¹⁰ Vašoda akana andom o ešebno (peršo) ulipen la phuvatar, so man tu diňal, RAJEJA.’ Palis thoven o košaris anglo RAJ, tumaro Del, a banduven anglo RAJ. ¹¹ Avke tu the tiri famelija keren oslava, hoj te palikeren le RAJESKE vaš savoro lačo ulipen, so tumen diňa. Ma bisteren te vičinel le Leviten the le cudzincen, save bešen maškar tumende, hoj te chan tumenca.

¹² Sako berš pes del o dešto kotor savorestar, so barila pre mala, ale sako trito berš pes oda dešto kotor mušinel te del le Levitenge, le cudzincenge, le šitotenge the le vdovenge andre tumare fori, hoj te chan a te čalon. ¹³ Palis phenaha anglo RAJ, tiro Del: ‘Andom avri andral miro kher o chaben, so sas dino le RAJESKE, a diňom oda le Levitenge, le cudzincenge, le šitotenge the le vdovenge, avke sar mange prikazinda. Dolikerdom sa, so prikazinda a pre nisoste na bisterdom. ¹⁴ Na chalom olestar, sar somas andro smutkos; na ilom nič olestar andral miro kher, sar somas nažužo, a na diňom oda sar obeta prekal o mule. Šundom tut RAJEJA a kerdom sa avke, sar prikazinda pal o dešto kotor. ¹⁵ Mangav tut, dikh andral o ňebos pal tiro sentno than a požehnin tire Izraelike manušen the e phuv, kaj čulal o thud the o medos, e phuv, so amenge diňal, avke sar diňal lav la veraha amare dadenge.’ ”

O Izrael hino le RAJESKERO narodos

¹⁶ “Adadžives tumenge o RAJ, tumaro Del, prikazinel, hoj te dolikeren kala zakoni the prikazaňja. Dikhen pre oda, hoj len te dolikeren cale tumare jileha the dušaha. ¹⁷ Adadžives phenda, hoj o RAJ ela tumaro Del a hoj phirena pal leskere droma, hoj dolikerena leskere zakoni the prikazaňja a hoj šunena les. ¹⁸ A the o RAJ adadžives phenda, hoj tumen avena leskere manuša, avke sar angloda phenda la veraha, a prikazinel tumenge, hoj te dolikeren savore leskere prikazaňja. ¹⁹ O RAJ tumendar kerela bareder sar savore narodi, so stvorinda. Tumen chudena e pačiv, e slava the o baro nav a avena o sentno narodos le RAJESKE, tumare Devleske, avke sar phenda.”

27

O bara pro leperiben

¹ O Mojžiš le Izraelike vodcenca prikazinda le manušenge: “Dolikeren dojekh prikazis, so tumenge adadžives dav. ² Andre oda džives, sar predžana o paňi Jordan andre phuv, so tumenge del o RAJ, tumaro, Del, ačhaven peske bare bara a pomakhen len le vapnoha. ³ Pisinin pre lende savore lava kale zakoniskere, sar predžana prekal o Jordan andre phuv, so tumenge del o RAJ, tumaro Del, andre phuv, andre savi čulal o thud the medos, avke sar tumen diňa lav o RAJ, o Del tumare dadengero. ⁴ Avke, sar predžana prekal o Jordan, ačhaven ola bara pro verchos Ebal, avke sar adadžives tumenge prikazinav, a pomakhen len le vapnoha. ⁵ Ode le RAJESKE, tumare Devleske, ačhaven oltaris le bendar, so na sas oprikerde le trastune sersamoha. ⁶ Ole bendar ačhavana oltaris le RAJESKE, tumare Devleske, a anena leske upre o labarde obeti. ⁷ Mek obetinena e smiromoskeri obeta, hoj ode

te chan a te radisaŕon anglo RAJ, tumaro Del. ⁸ Pro bara pisinen savore lava le zakonoskere ŝukares a miŝtes.”

⁹ Palis o Mojžiŝ the o levitska raŝaja phende savore Izraelitenge: “Ĉhit a ŝun, Izrael! Adadžives aĉhilan o manuŝa le RAJESKERE, tumare Devleskere. ¹⁰ Vaŝoda ŝunen o hangos le RAJESKERO, tumare Devleskero a dolikeren leskere prikazaŝja the o lava, so adadžives tumenge dav.”

O poŝehnaŝje the o prekoŝiben

¹¹ Mek oda dŝives o Mojžiŝ prikazinda le manuŝenge:

¹² “Sar predŝana o Jordan, akor pes mi aĉhaven pro verchos Gerizim o Izraelike kmeŝi o Ŝimeon, o Levi, o Juda, o Jissachar, o Jozef the o Benjamin pro poŝehnaŝje.

¹³ A o kmeŝi o Ruben, o Gad, o Aŝer, o Zebulun, o Dan the o Naftali mi aĉhen pro verchos Ebal pro prekoŝiben.”

O prekoŝibena

¹⁴ “O Leviti mi phenen zorale hangoha savore Izraelike murŝenge:

¹⁵ ‘Prekoŝlo hino oda, ko kerela peske varesavi modla le kaŝtestar, barestar abo trastestar a poĉoral la laŝarela; bo le RAJESKE oda dŝungŝol.’

A savore manuŝa mi phenen: ‘Amen!’

¹⁶ ‘Prekoŝlo hino oda manuŝ, ko na del paĉiv peskere dades the da.’

A savore manuŝa mi phenen: ‘Amen!’

¹⁷ ‘Prekoŝlo hino oda manuŝ, ko peske zalela e phuv avre dŝeneskeri avke, hoj thovela dureder peskeri hraŝica.’

A savore manuŝa mi phenen: ‘Amen!’

¹⁸ ‘Prekoŝlo hino oda, ko le kore manuŝes lidŝala pal o nalaĉho drom.’

A savore manuŝa mi phenen: ‘Amen!’

¹⁹ ‘Prekoŝlo hino oda manuŝ, ko previsarel o pravos le cudzincenge, le ŝirotenge the le vdovenge.’

A savore manuŝa mi phenen: ‘Amen!’

²⁰ ‘Prekoŝlo hino oda manuŝ, ko paŝlola le dadeskera romŝaha, bo kerel ladŝ peskere dadeske.’

A savore manuŝa mi phenen: ‘Amen!’

²¹ ‘Prekoŝlo hino oda manuŝ, ko paŝlola le dŝvirenca.’

A savore manuŝa mi phenen: ‘Amen!’

²² ‘Prekoŝlo hino oda manuŝ, ko paŝlola peskera pheŝaha abo peskera ŝevlastna pheŝaha.’

A savore manuŝa mi phenen: ‘Amen!’

²³ ‘Prekoŝlo hino oda manuŝ, ko paŝlola peskera sasaha.’

A savore manuŝa mi phenen: ‘Amen!’

²⁴ ‘Prekoŝlo hino oda manuŝ, ko poĉoral murdarela avre dŝenes.’

A savore manuŝa mi phenen: ‘Amen!’

²⁵ ‘Prekoŝlo hino oda manuŝ, ko vaŝ o love murdarela avre dŝenes, so na kerda ŝiĉ.’

A savore manuŝa mi phenen: ‘Amen!’

²⁶ ‘Prekoŝlo hino oda manuŝ, ko na dolikerela o lava le zakonoskere a na dŝivela pal lende.’

A savore manuŝa mi phenen: ‘Amen!’ ”

¹ “Te čačes šunena le RAJES tumare Devles; te dolikerena leskere prikazaŋja, so tumenge adadžives dav, a dživena pal lende, ov tumen hazdela upral savore narodi pre phuv. ² Te šunena o lava le RAJESKERE, tumare Devleskere, avena pre tumende savore kala požehnaŋja a ačhena pre tumende:

³ Požehŋimen aveha andro foros a požehŋimen aveha pre maľa.

⁴ Požehŋimen ena o čhave, so tutar ulona, požehŋimen ela o ulipen tira phuvakero, o gurunŋora tire dobitkostar the o bakrore tire stadostar.

⁵ Požehŋimen ela o zrnos andre tiro košaris a o chumer pre tiri tabla.

⁶ Požehŋimen aveha, sar džaha andre, a požehŋimen aveha, sar džaha avri.

⁷ O RAJ zŋičinela tumare ŋeprijaťelen, sar pre tumende avena. Jekhe dromeha pre tumende avena, ale efa dromenca tumendar denašena.

⁸ O RAJ prikazinela, hoj te en požehŋimen tumare chabeneskere skladi the savoro, sostar pes chudena tumare vasta. Požehŋinela tumen andre phuv, so tumenge del.

⁹ Te dolikerena o prikazaŋja le RAJESKERE, tumare Devleskere, a te phirena pal leskere droma, kerela tumendar peskero sentno narodos, avke sar phenda la veraha.

¹⁰ Palis savore narodi pre phuv dikhena, hoj san le RAJESKERE avrikidle manuša, a darana pes tumendar. ¹¹ O RAJ tumen dela but lačhipen – požehŋimen ena o čhave, so tumenge ulona, the o ulipen tumara phuvakero the o gurunŋora tumare dobitkostar andre kadi phuv, so phenda la veraha tumare dadenge.

¹² Otkerela tumenge peskere ŋeboskere skladi, hoj te bičhavel o brišind, kana kampil, a požehŋinela savori tumari buči. Tumen dena kečeŋ le naroden, ale na mušinena te lel kečeŋ ŋikastar. ¹³ O RAJ tumendar kerela šero a na chvostos, avena furt upre a šoha na avena tele, te čačes šunena savore prikazaŋja le RAJESKERE, tumare Devleskere, so tumenge adadžives dav, a dživena pal lende. ¹⁴ Ma visaren tumen aŋi pre jekh aŋi pre aver sera le lavendar, so tumenge adadžives prikazinav, hoj te na džan pal aver devla a te na služinen lenge.”

O prekošibena, te na šunena

¹⁵ “Ale te na šunena le RAJES, tumare Devles; te na dolikerena leskere prikazaŋja, so tumenge adadžives dav, a na dživena pal lende, avena pre tumende savore kala prekošibena:

¹⁶ Prekošlo aveha andro foros a prekošlo aveha pre maľa.

¹⁷ Prekošlo ela o zrnos andre tiro košaris a o chumer pre tiri tabla.

¹⁸ Prekošle ena o čhave, so tutar ulona, prekošlo ela o ulipen tira phuvakero, o gurunŋora tire dobitkostar the o bakrore tire stadostar.

¹⁹ Prekošlo aveha, sar džaha andre, a prekošlo aveha, sar džaha avri.

²⁰ O RAJ pre tumende bičhavela o prekošiben, e dar the e bibach pre savoro, so kerena a sostar pes chudena tumare vasta, dži akor, medik tumen na khosela tele pal e phuv a medik tumen na zŋičinela vaš tumare nalače skutki, bo les omuklan. ²¹ O RAJ pre tumende domukela baro nasvaliben, medik na merena avri andre phuv, so džan te zalel. ²² O RAJ tumen marelale nasvalibenenca, hoj šuvlona a ela tumen bare horučki; mukela pre tumende baro tačipen the šukiben; dela plešna pro ulipen a avke les zŋičinela. Kada pes tumenge ačhela, medik na merena. ²³ Andral o ŋebos na dela ŋisavo brišind a tumari phuv ela ajsi zoralı sar trast. ²⁴ O RAJ na dela brišind pre phuv, ale pošı the prachos, so avela andral o ŋebos pre tumende dži akor, medik na avena zŋičimen.

²⁵ O RAJ domukela, hoj o ŋeprijaťela upral tumende te ŋerinen (zviťazinen). Jekhe dromeha avena pre lende, ale efa dromenca lendar denašena. Sar dikhena aver narodi pre phuv, so pes tumenca ačhıla, igen pes darana. ²⁶ Tumare mule řeli chana o ŋeboskere řirikle the o džvirini pre phuv a ŋıko len pašal na tradela avri. ²⁷ O RAJ

pre tumende bičhavela o vredi (vredi), ajse sar andro Egipt. Ela tumen ger pal calo telos a chandžola tumen, ale na sastona olestar avri. ²⁸ O RAJ kerela, hoj te na aven paš e godi a te aven kore the diline. ²⁹ Dživese hmatinena avke sar o kore manuša andro kalipen a našti arakhena o drom. Na ela tumen bach andre nisoste, so kerena; aver tumen furt trapinena a občorarena a niko tumenge na pomožinela.

³⁰ Tu aveha mangado la džuvlaha, ale aver dženo pašlola laha; ačhaveha o kher, ale na bešeha andre; sadzineha e viñica, ale na chaha latar o ulipen. ³¹ Angle tire jakha tuke murdarena la gurumña, ale o mas latar na chaha; angle tire jakha tuke čorena le somaris, ale na dena tuke les pale. O neprijateľa tuke čorena o stados, ale na ela niko, ko tuke pomožindahas. ³² Dikheha pre oda, sar tire čhaven the čajjen lel aver narodos otrokenge. Užareha pre lende sako džives, ale nič oleha našti kereha. ³³ O manuša, saven na prindžarehas, chana o ulipen tira bučakero a tut na ela nič, ča igen baro pharipen calo dživipen. ³⁴ Ačheha dilino olestar, so dikheha pašal tute. ³⁵ O RAJ tut marela le vredenca pro khoča the pro pindre, le petendar dži o šero, ale našti olestar sastoha avri.

³⁶ O RAJ lidžala tumen the tumare kralis andre cudzo phuv, kaj angloda na dživenas tumen aňi tumare phure dada. Ode služinena le kaštune the barune devlengje. ³⁷ O manuša andre ola phuva, kaj tumen o RAJ tradela avri, predarana olestar, so pes tumenge ačhila; avena lengje pre vistraha a asana tumendar.

³⁸ Sadzinena but semenos pre maľa, ale frima ulipen skidena, bo chana les o maľakere grajora. ³⁹ Sadzinena o viñici a starinena tumen pal lende, ale e mol lendar na pijena aňi na kidena upre o hroznos, bo e viñica chana o kirme. ⁴⁰ O olivakere stromi barola vřadzik pre phuv, ale lengere olejoha tut na pomazineha, bo o olivi sig perena tele. ⁴¹ Ela tumen čhave the čajja, ale našavena len, bo ena zaile. ⁴² Pre savore tumare stromi the pro maľi ena o maľakere grajora.

⁴³ O cudzincos, savo bešel mařkar tumende, ela furt barvaleder the zoraleder, ale tumen avena čoreder a našavena e zor. ⁴⁴ Ov tumen dela kečeň, ale tumen les na. Ov ela o šero a tumen o chvostos.

⁴⁵ Avena pre tumende savore kala prekořibena a ena tumenca, medik tumen na zňičinela, bo na řundān le RAJES, tumare Devles, a na dolikerđan o zakoni the prikazaňja, so tumenge diňa. ⁴⁶ Ena pre tumende the pre tumare potomki pro furt sar znameňje the vistraha. ⁴⁷ Vařoda, hoj na služinenas cale jileha the radiřagoha le RAJESKE, peskere Devleske, sar tumen sas savoro, ⁴⁸ služinena bokhale the smedne tumare neprijateľenge, saven pre tumende bičhavela o RAJ. Avena čore a na ela tumen so te urel. Kerela, hoj te cerpinen tel e phari buči*, medik tumen na zňičinela.

⁴⁹ O RAJ anela pre tumende le narodos pal oki sera la phuvakeri; sar orlos prileťinela oda narodos a na ačaluveha leskeri čhib. ⁵⁰ Oda narodos ela bijileskero a na sajinela aňi le phure manuřen aňi le cikne čhavoren. ⁵¹ Chala tumaro dobitkos the ulipen, medik tumen na zňičinela. Na mukela tumenge aňi zrnos, aňi mol, aňi olejos, aňi gurumřen, aňi bakren, medik na merena bokhatar. ⁵² Džala pre dojekh foros andre tumari phuv, so diňa tumenge o RAJ, tumaro Del. Rozačhavela pes pašal savore fori medik lengje na perena tele o bare, zorale muri, pre save pes mukenas.

⁵³ Sar tumare neprijateľa ena rozačhade pašal tumare fori, avena ajse bokhale, hoj chana oda so tumendar ulila – o mas tumare čhavengero the čajjengero, saven tumenge diňa o RAJ, tumaro Del. ⁵⁴⁻⁵⁵ Mek the o nekkovleder a nekrajikaneder murř mařkar tumende chala peskere čhavengero mas a ela ajso skupo, hoj na dela te chal aňi peskere phrales aňi peskera romňa, sava kamel, aňi peskere čhaven, so leske mek ačhena te dživel. Na ela nič aver te chal andre oda pharipen, sar tumen o neprijateľis phandela andre, akor sar pes rozthovela pašal tumare fori. ⁵⁶ Mek the e nekkovleder

* **28:48** E Hebrejiko čhib: thovela tuke o trastuno jarmo pre meň

a nekrajikaneder džuvli maškar tumende, so sas ajsi kišešno the barikañi, hoj aňi o pindro na mušinelas te thovel pre phuv, ela ajsi skupo ke peskero rom, saves kamel, ko čhavo, abo ke čhaj, ⁵⁷ hoj chala počoral peskere čhavořes, savo lake mekča ułola, a the oda, so latar avela avri pal o ločhuviben – a na dela len nič olestar te chal. Bo na ela nič aver te chal andre oda pharipen, sar tumen o ñeprijateľis phandela andre, akor sar pes rozthovela pašal tumare fori.

⁵⁸ Te na dolikerena a na dživena pal kala lava, so hine pisimen andre kada zvitkos, a te na darana kale slavne the darandutne navestar le RAJESKERE, peskere Devleskere, ⁵⁹ o RAJ domukela pre tumende the pre tumare potomki bare rani, bari bibach, so likerela but, the meribnaskere nasvalibena, so pes na dela te sastarel. ⁶⁰ Anela pre tumende pale o nasvalibena, so predžidilán andro Egipt a ačhena pre tumende furt. ⁶¹ O RAJ the pre tumende bičhavela všelijake nasvalibena the bibach, pal save pes aňi na pisinel andre kada zakonoskero zvitkos, medik tumen na zničinel. ⁶² Ačhena igen frima, choc te sanas ajci sar o čercheňa pro ñebos, bo na šunenas le RAJES, peskere Devles. ⁶³ Avke sar akor tumendar radisalolas o RAJ, sar tumenge kerelas mištes, a kerelas, hoj te aven buter, avke akana radisalola, sar tumen zničinel a murdarela avri. Avena cirdle avri andral e phuv, so džan te zalel.

⁶⁴ Akor o RAJ tumen roztradela maškar savore narodi pre phuv, jekhe agorestar dži pre aver. Ode služinena le kaštune the barune devlenge, saven na prindžarenas tumen aňi tumare dada. ⁶⁵ Ale aňi maškar ola narodi tumen na ela smirom, aňi tumare pindre peske na arakhena than te odpočovinel. O RAJ tumen dela o pharipen andro jilo, o strapimen jakha the e duša bi o užaripen (nađej). ⁶⁶ Tumaro dživipen figinela ča pro bal; rat-džives dživena andre bari dar, hoj našavena peskero dživipen. ⁶⁷ Vaš odi dar andre tumare jile, the vaš oda, so dikhena pro jakha, tosara phenena: ‘Te imar ulahas rat!’ a rači phenena: ‘Te imar ulahas tosara!’ ⁶⁸ O RAJ tumen bičhavela pale andro Egipt pro lođi, choc phendom, hoj imar ode na džana. Ode pes kamena te bikenel tumare ñeprijateľenge sar o otroka, ale ñiko tumen na cinela.”

⁶⁹ Kale hine o lava la zmluvakere, so o RAJ prikazindā le Mojžišoske, hoj te phandel le Izraelitena andre Moabiko phuv, paš odi zmluva, so lenca phandla pro verchos Choreb.

29

O RAJ pale phandel e zmluva le Izraelitena

¹ O Mojžiš zvičindā savore Izraeliten a phendā:

“Tumen pre peskere jakha dikhlán savoro, so kerđa o RAJ, tumaro Del, andro Egipt le Faraonoske, savore Egiptanenge the cała lengera phuvake.

² Dikhlán ola bare rani, ola zazraki the o phare skuški, so kerđa o RAJ andro Egipt. ³ Ale dži adadžives o RAJ tumen na diňa jilo, so achalol, aňi jakha, so dikhena, a aňi kana, so šunen. ⁴ Sar tumen lidžavas saranda (40) berš pal e pušta, na čhingerisalile o gada pre tumende aňi o sandalki pre tumare pindre. ⁵ Na chanas maro a na pijenas mol aňi aver pijiben, ale o RAJ tumen delas o chaben, hoj te prindžaren, hoj ov hino o RAJ, tumaro Del.

⁶ Sar avlam pre kada than, mukla pes pre amende pro mariben o kralis Sichon andral o Chešbon the o kralis Og andral o Bašan, ale amen upral lende ñerindam (zvitazindam). ⁷ Zailam lengeri phuv a diňam la andro dedictvos le kmeňoske Ruben, le kmeňoske Gad the jepaš kmeňoske Menašše.

⁸ Dolikeren o lava kala zmluvakere a dživen pal oda, hoj tumen te el bach andre savoreste, so kerena. ⁹ Tumen savoredžene ačhen adadžives anglo RAJ, tumaro Del: tumare vodci the o uradňika, savore murša andral o Izrael, ¹⁰ tumare čhave, tumare

romñija a the o cudzinci, save bešen maškar tumende, save tumenge čhingeren o kašta a hordinen o pañi. ¹¹ Tumen ačhen kade vašoda, hoj te aven le RAJEHA tumare Devleha andre zmluva, so adadžives tumenca phandel la veraha. ¹² O RAJ pale tumen ačhavela sar peskere manušen a ov ela tumaro Del, sar tumenge phendá a sar diña vera tumare daden: le Abraham, le Izak the le Jakob. ¹³ Ale kadi zmluva na phandel la veraha ča tumenca, ¹⁴ save adadžives ačhen anglo RAJ, amaro Del, ale the olenca, save adadžives amenca nane.

¹⁵ Tumen džanen, sar bešahas andro Egipt a sar predžahas o phuva avre narodengere. ¹⁶ Dikhlan ode lengere džungale veci the lengere kaštune, barune, somnakune the rupune modlen. ¹⁷ Dodikhen pre oda, hoj maškar tumende te na el ñisavo murš abo džuvli, fajta abo kmeños, savo le RAJESTAR, tumare Devlestar, pes odvisarel avke, hoj džal te služinel le devlenge andral ola narodi, hoj te na el maškar tumende ajso koreñis, so anel o jedos the o kirkiben.

¹⁸ Šaj pes ačhel, hoj vareko šunela kala lava pal o prekošiben, ale phenela peske: ‘Ñič pes mange na ačhela. Dživava avke, sar kamav. Se jednakones doperela o švižo the o šuko stromos.’ ¹⁹ Ajse muršeske o RAJ na kamela te odmukel, bō leskeri cholī igen labola pre leste. O RAJ domukela pre leste savoro prekošiben, so hin pisimen andre kada zvitkos, a khosela tele leskero nav pal e phuv. ²⁰ O RAJ les kidela avri savore Izraelike kmeñendar pre leskeri bibach pal ola prekošibena la zmluvakere, so hine pisimen andre kale zakonoskero zvitkos.

²¹ Tumare potomki, save avena pal tumende, the o cudzinci, savo avela dural andral aver phuv, dikhena kadi bibach the o nasvalibena, so pre tumari phuv bičhađa o RAJ. ²² Čalī phuv ela zlabardī la siraha the zaučhardī le loneha a ode pes na sadzinela ñič, añi na ulola ñič, añi čar na barola. Tumari phuv ela sar o fori Sodoma the Gomora, Adma the Cebojim, so o RAJ zñičindá andre peskeri bari cholī. ²³ Akor savore narodi phučena: ‘Soske oda kerđa o RAJ kala phuvake? Soske kadi bari cholī?’

²⁴ Aver odphenena: ‘Vašoda, bo na dolikerde e zmluva le RAJESKERI, le Devleskeri tumare dadengeri – e zmluva, so lenca phandla akor, sar len ilá avri andral o Egipt. ²⁵ Visarde pes het le RAJESTAR a gele te služinel a te bandol avre devlenge, saven na džanenas a pal save lenge na phendá, hoj len te lašaren. ²⁶ Vašoda sas o RAJ cholamen pre kadi phuv a domukla pre late savore prekošibena, so hine pisimen andre kada zvitkos. ²⁷ O RAJ igen cholisalila a andre peskeri bari cholī len cirdña avri andral lengeri phuv a tradla len avri andre aver phuv, kaj hine dži adadžives.’

²⁸ O garude veci hine le RAJESKERE, amare Devleskere, ale o veci, so amenge sikada, hine amare the amare čhavengere; mušinas te dolikerel savore lava kale zakonskere.”

30

Te pes o Izraeliti visarena pale ko RAJ

¹ “Sar pre tumende avena savore kala požehnañja the prekošibena, pal save tumenge phendom, a te peske len lena andro jilo, sar dživena maškar o narodi, kaj tumen tradela avri o RAJ, tumaro Del, ² a te tumen the tumare potomki avena pale ko RAJ, tumaro Del, a te cale jileha the dušaha dolikerena leskere prikazi, so adadžives tumenge dav, ³ akor o RAJ, tumaro Del, čerinelá oda, so tumen užarelas, a pale ela ke tumende jileskero. Anela tumen pale andral savore narodi, kaj tumen tradla avri. ⁴ Choc te ulanas avritradle dži pre aver agor la phuvake, o RAJ, tumaro Del, tumen odarik skidela upre a anela pale. ⁵ Anela tumen andre odi phuv, so zaile tumare dada, a tumen la zalena. Presikavela tumenge o lačhipen a kerela tumendar buter,

sar sas tumare dada. ⁶ O RAJ, tumaro Del, obžužarela* tumare jile the o jile tumare potomkengere, hoj les te kamen cale jileha the dušaha a avke te dživen. ⁷ Akor o RAJ domukela ola prekošibena pre tumare neprijafeľa, save tumen našti avri ačhen a džan pre tumende. ⁸ Palis tumen pale šunena le RAJES a dolikerena savore leskere prikazaňja, so adadžives tumenge dav. ⁹ O RAJ, tumaro Del, igen požehňinela savoro, so kerena tumare vastenca. Požehňimen ena o čhave, so tutar ulona, požehňimen ela o ulipen tira phuvakero, o gurunňora tire dobitkostar the o bakrore tire stadostar. O RAJ tumendar pale radisaľola avke, sar radisaľolas tumare dadendar, pre tumaro lačo, ¹⁰ te les šunena a te dolikerena leskere prikazaňja the o lava, so hin pisimen andre kale zakonoskero zvitkos, a te pes visarena ko RAJ, tumaro Del, cale jileha the dušaha.”

Te kidel peske avri o dživipen abo o meriben

¹¹ “Kada prikazis, so tumenge adadžives dav, nane phares te achalol aňi te šunel. ¹² Nane dži andro űebos, hoj te phučen: ‘Ko džala upre andro űebos te anel les tele a te phenel amenge, hoj les te dolikeras?’ ¹³ Nane aňi dži pre oki sera le moroske, hoj te phučen: ‘Ko predžala o moros, hoj les te anel a te phenel amenge, hoj les te dolikeras?’ ¹⁴ Se oda lav hino igen pašes, hino andre tiro muj the andre tiro jilo, hoj les te dolikeres.

¹⁵ Šunen! Adadžives tumenge šaj kiden avri, so kamen: o dživipen abo o meriben; o lačhipen abo o naláčhipen. ¹⁶ Te dolikerena o prikazaňja le RAJESKERE, tumare Devleskere, so tumenge adadžives dav, te les kamena a te šunena a dolikerena savore leskere zakoni, akor dživena a ačhela tumendar baro narodos. A o RAJ, tumaro Del, tumen požehňinela andre phuv, so džan te zalel.

¹⁷ Ale te tumen andro jilo odvisarena a na šunena les; te dena tumen te scirdel a lašarena a služinena avre devlenge, ¹⁸ akor adadžives tumenge phenav, hoj avena zňičimen. Na dživena but andre phuv, kaj predžana prekal o Jordan, hoj la te zalen.

¹⁹ Adadžives mange vičinav o űebos the e phuv sar švedken, hoj tumenge diňom te kidel avri, so kamen: o dživipen abo o meriben; o požehnaňje abo o prekošiben. Vašoda kiden tumenge avri o dživipen, hoj tumen the tumare potomki te dživen. ²⁰ Kamen le RAJES, tumare Devles, šunen leskero hangos a likerem pes lestar, bo o RAJ hino tumaro dživipen a dela tumen but berša andre phuv, pal savi diňa lav la veraha tumare daden le Abraham, le Izak the le Jakob.”

31

O Jozua ačhado vodcaske pal o Mojžiš

¹ Palis o Mojžiš geľa a phenda kala lava savore Izraelitenge. ² Phenda lenge: “Adadžives mange hin šel the biš (120) berš. Imar našti avav tumaro vodcas a o RAJ mange phenda, hoj na predžava o Jordan. ³ O RAJ, tumaro Del, džala anglal tumende. Zňičinela kale naroden angle tumende a tumen zalena lengeri phuv. O Jozua predžala o Jordan anglal tumende, avke sar phenda o RAJ. ⁴ O RAJ lenca kerela avke, sar kerđa le Amorejike kralenca le Sichonoha the le Ogoha, saven zňičinda lengere phuvenca. ⁵ Dela tumenge te űerinel (te zvitazinel) upral lende a tumen lenca mušinen te kerel pal o prikazis, so tumen diňom. ⁶ Aven zorale, ma daran tumen lendar a ma izdran, bo korkoro o RAJ, tumaro Del, džal tumenca. Na omukela tumen a na džala tumendar het.”

⁷ O Mojžiš vičinda le Jozua a angle savore Izraeliti leske phenda: “Av zoralo a ma dara tut, bo tu lidžaha kale manušen andre phuv, pal savi o RAJ diňa lav la veraha

* 30:6 E Hebrejiko čhib: občhinen

lengere phure daden. Tu lenge la deha, hoj te el lengeri. ⁸ Korkoro o RAJ džala angle tu a ela tuha. Na omukela tut a na džala tutar het. Ma dara tut aňi ma izdra.”

O geňipen le zakonoskero

⁹ Avke o Mojžiš pisinda le Devleskero zakonos a diňa les le levitske rašajenge, save lidžanas e Zmluvakeri Archa, the savore Izraelike vodcenge. ¹⁰ O Mojžiš lenge prikazinda: “Pregen o zakonos pro koňec sako eftato berš, sar ela o Inepos le Stankengero, andro berš, so hin dino, hoj pes te odmukel o kečeňiben. ¹¹ Pregenena les, hoj te šunen o manuša andral o Izrael, sar pes avena te sikavel anglo RAJ, lengero Del, pre leskero avrikidlo than. ¹² Zvičinen savore manušen – le muršen, le romňijen, le čhaven the le cudzincen, save bešen andre tumare fori – hoj te šunen a te siklon te del pačiv le RAJES, tumare Devles, a hoj te dolikeren pačivalones leskere prikazaňja the zakoni. ¹³ The lengere čhave, save oda zakonos na prindžarenas, mi šunen a mi siklon te del pačiv le RAJES, tumare Devles, medik dživena andre phuv, so zalena, sar predžana prekal o Jordan.”

Le Devleskere posledna prikazi le Mojžišoske

¹⁴ O RAJ phenda le Mojžišoske: “Dikh, imar avel tiro časos te džal het pal kadi phuv. Vičín le Jozua a aven andro Sentno Stanos, hoj les te ačhavav vodcaske.” Avke o Mojžiš the o Jozua gele andro Sentno Stanos ¹⁵ a ode pes lenge sikađa o RAJ andre chmarakero slupos, so ačhelas paš o vudar le Sentne Stanoskero.

¹⁶ O RAJ phenda le Mojžišoske: “Tu mereha a džaha paš tire phure dada, ale kala manuša na ena pačivale a na dolikerena e zmluva, so lenca phandlom. Visarena pes mandar a lašarena le devlen andral odi phuv, kaj džan. ¹⁷ Oda džives pre lende cholisaľuvava, omukava len a garuvava angle lende miro muj. On ena zničimen, bo avela pre lende but pohromi the cerpišagi. Palis peske phenena: ‘Kala pohromi pre amende avle, bo amaro Del nane maškar amende.’ ¹⁸ Oda džives lenge garuvava miro muj vaš oda nalačhipen, hoj chudle te lašarel avre devlen.

¹⁹ Akana tumenge pisinen andre kadi gili. Sikav le Izraeliten la te gilavel a thov kadi gili andre lengere muja, hoj te el sar miro švedkos pre lende. ²⁰ Lidžava len andre phuv, kaj čulal o thud the o medos a pal savi diňom lav lengere daden. Ode chana, a sar imar čalona a thulona, visarena pes mandar het a lašarena avre devlen; odčhivena man a prephagena miri zmluva. ²¹ Sar avena pro Izraeliti savore kala pohromi the cerpišagi, kadi gili ela sar švedkos pre lende, bo na našlola andral o muj lengere potomkenge. Džanav, so gondolinen a so kamen adadžives te kerel, mek angloda, sar len lidžava andre odi phuv, pal savi len diňom lav la veraha.”

²² Mek andre oda džives pisinda o Mojžiš kadi gili a sikađa la te gilavel le Izraeliten.

²³ O RAJ prikazinda le Jozuaske, le Nunoskere čhaske: “Av zoralo a ma dara tut ňisostar, bo aneħa le Izraeliten andre phuv, pal savi len diňom lav, a me avava tuha!”

²⁴ Sar o Mojžiš pisinda savore lava ole zakonoskere andro zvitkos, ²⁵ prikazinda le Levitenge, save lidžan e Zmluvakeri Archa le RAJESKERI: ²⁶ “Len kada zvitkos le zakonoskero a thoven les paš e Zmluvakeri Archa le RAJESKERI, tumare Devleskeri, hoj ode te el sar švedkos pre tumende. ²⁷ Bo džanav tumen mištes, hoj na kamen te šunel a vzburinen tumen. Te imar akana tumen vzburinen le RAJESKE, sar mek dživav a som maškar tumende; so ela akor, sar merava! ²⁸ Anen angle mande savore kmeňengere vodcen the le uradňiken. Kamav angle lende te vakereľ kala lava, hoj te vičínav o ňebos the e phuv sar švedken pre lende. ²⁹ Bo džanav, hoj tumen pal miro meriben kerena o nalače veci a oddžana le dromestar, pal savo tumenge prikazindom te džal. A pal varesavo časos pre tumende avela e pohroma, bo kerena oda, so nane le RAJESKE pre dzeka, a avke les cholarena.”

³⁰ O Mojžiš savore lava ola gilakere phenda savore Izraelitenge.

32

Le Mojžišoskeri gili

- ¹ “O ňebos the e phuv, šunen, so tumenge phenav;
šunen o lava andral miro muj.
- ² Mi perel miro sikaviben sar o brišind,
miro vakeriben mi čulal sar e rosa,
sar o cicho brišind pre nevi čar,
sar o kapki pro terne rastlini.
- ³ Me vakerav pal le RAJESKERO nav;
bararen amare Devles!
- ⁴ Ov hino e Skala, leskeri buči hiňi bi e chiba.
Savore leskere droma hine čače.
O Del hino pačivalo, na kerel nič namištes,
hino čačipnaskero the lačno.
- ⁵ Ale leskere manuša pes lestar visarde a nane lače,
hine o pokoleňje binošno the previsardo.
- ⁶ Kada den pale le RAJESKE,
manušale diline the nagodačaver?
Nane ov tumaro Dad, tumaro Stvoritelis,
savo tumendar kerđa zoralo narodos?
- ⁷ Leperen tumenge pre ola čirlatune dživesa,
gondolinen pre ola berša, so sas varekana.
Phučen tumare dadendar a on tumenge phenena,
phučen tumare phureNDAR a on tumenge dena te džanel,
- ⁸ kana o Nekbareder RAJ rozulavelas le narodenge
e phuv andro dedictvos
a diňa savore manušen than, kaj te bešen,
pal oda, keci hin manuša*.
- ⁹ Ale le Jakoboskere potomken peske kidľa avri
sar peskere manušen.
- ¹⁰ Arakhľa len pre omukli phuv,
pre pušta, kaj nane nič.
Starinelas pes pal lende,
chraňinelas len sar e zreňica andre peskeri jakh.
- ¹¹ Sar o orlos chraňinel peskero hňizdos
a sikavel peskere ciknen te leťinel,
a sar rozcirdel o kridli, hoj len te zachudel pro dumo,
hoj te na peren,
- ¹² avke the o RAJ korkoro ligenelas peskere manušen,
na pomožinda leske ňisavo aver del.
- ¹³ Andľa len pre brehengeri phuv,
delas len te chal oda, so barol pre maľa,

* 32:8 E Hebrejiko čhib: o čhave le Devleskere

- o medos andral o skali,
the olejos andral olivakere stromi, so baronas pre baruŋi phuv.
- 14 Lengere gurumŋa the kozi denas but thud;
sas len nekfeder bakre the kozi, gurumŋa andral o Bašan;
chanas o nekfeder zrnos a pijenas e hroznoskeri mol.
- 15 Le RAJESKERE manuša barvalile, no ačhile zoralejleskere,
thulile a čalarde pes avri.
Omukle le Devles, peskere Stvoritelis,
tele dikhenas e Skala, peskere zorale Spasitelis.
- 16 Le avre devlenca kerenas, hoj o RAJ te žarlinel;
peskere nalačhipnaha les cholarenas.
- 17 Na obetinenas le Devleske, ale le demonenge
– le devleng, saven angloda na prindžarenas,
le neve devleng, savendar lengere dada na daranas.
- 18 Bisterde pre peskeri Skala, savi len anda pro svetos;
omukle peskere Devles, savo len diŋa o dživipen.
- 19 Sar o RAJ oda dikhla, cholisalila
a odčhida pestar peskere čhaven the čhajen.
- 20 Phenda: ‘Imar lenge na pomožinava;
dikhava, so pes lenca ačhela,
bo hine o previsardo pokoleŋje,
o čhave, save nane pačivale.
- 21 Peskere modlenca man cholarde,
provokovinenas man peskere devlenca, so na mon nič,
vašoda the me len cholarava avre narodoha,
provokovinava len le manušenca, so na mon nič.
- 22 Miri choli rozlabola sar jag
a džala tele dži pro than le mulengero;
chala e phuv the lakero ulipen,
zlabarela the o zakladi le verchengere.
- 23 Mukava pre lende e bibach pal e bibach
a livinava pre lende savore mire šipi.
- 24 Merena bokhatar
a murdalona la horučkatar the le nasvalibnastar.
Mukava pre lende la dziva džvirina,
the le jedovate sopen, so len danderena.
- 25 Avri lenge e šablá lela le čhaven;
andro khera len ela bari dar;
o terne murša the o terne džuvla merena,
aŋi o cikne čhavore aŋi o phure na predživena.
- 26 Phendom, hoj len rozčhivava
a ŋiko peske pre lende na leperela,
- 27 ale daravas man olestar,
so phendehas tire ŋeprijačela:
“Oda amen ŋerindam upral o Izrael,
o RAJ oda na kerda.” ’
- 28 O Izrael hin o narodos bi e godi,

- nane les nisavo godaveripen.
 29 Te ulahas godaver, achalilahas
 a sprindžardahas, kaj džal lengero drom.
 30 Sar šaj jekh nepřijatelsko slugadis džal pro ezeros le Izraeloskere?
 Abo sar šaj duj džene lendar zatraden amare deš ezeren?
 Ča te len omuklahas lengeri Skala
 a o RAJ len diňahas andre lengere vasta.
 31 Lengeri skala hiňi slabo, nane sar amari Skala,
 the o nepřijaťela oda šaj dikhen.
 32 Lengere nepřijaťela hine sar e Sodoma the e Gomora,
 sar e viňica, so anel o kirko the jedovato hroznos.
 33 Lengeri mol hin o jedos le sapestar.
- 34 O RAJ na bisterela, so o nepřijaťela kerde;
 ov užarel pre peskero časos, hoj len te marel.
 35 Miri pomsta the miro trestos pes sikavela;
 podžžala lenge o pindro.
 Lengero džives la pohromakero hino pašes,
 avel sigo pre lende oda, so kamel te avel.
- 36 O RAJ zachraňinela peskere manušen,
 peskere služobňikenge presikavela o jileskeriben,
 sar dikhela, hoj na birinen
 a na ačhiľa ňiko, aňi otrokos aňi slobodno.
 37 Phenela: ‘Kaj hine lengere devla?
 Kaj hiňi e skala, pre savi pes zmukenas?
 38 Kaj hine o devla, so chanas le obetengero žiros
 a pijenas o molakere obeti?
 Akana mi aven a mi pomožinen tumenge,
 mi en tumaro štitos!
 39 Dikhen akana, hoj ča me korkoro som Del a aver nane.
 Me dav o dživipen the o meriben, me dukhavav the sastarav.
 ňiko našti lel ňikas avri andral mire vasta.
 40 Avke sar me som o džido Del,
 hazdav ko ňebos miro vast a lav vera:
 41 Ostrarava miri blišťaco šabľa
 a sudzinava laha;
 pomstínava man mire nepřijaťelenge
 a potrestínava olen, ko man našti avri ačhen.
 42 Mire šipi mačona le ratestar,
 le ratestar le mulendar the olendar, ko hine zaile;
 miri šabľa chala o mas
 a odčhinel a šere lengere vodcenge.’
- 43 Tumen narodale, radisaľon leskere manušenca,
 se o RAJ pomstínela o rat peskere služobňikengero,
 počinela pale le nepřijaťelenge
 a peskeri phuv the manušen obžužarela le binostar.”
- 44 Palis o Mojžiš le Jozuaha, le Nunoskere čhaha, avle anglo manuša a phende lenge
 o lava kala gilakere.

O Del vakerele pal le Mojžišoskero meriben

⁴⁵ Sar o Mojžiš dovakerđa savore kala lava le Izraelitenge, ⁴⁶ phenda: “Len tumenge andro jilo savore lava, savenca tumenge adadžives dovakerav, a prikazinen len tumare čhavage, hoj len te dolikeren a te dživen pal lende. ⁴⁷ Kalá lava nane ča ajse chocsave lava – hine tumaro dživipen! Te len šunena, dživena but andre odi phuv, so džan te zalel, sar predžana o paňi Jordan.”

⁴⁸ Mek andre oda džives phenda o RAJ le Mojžišoske: ⁴⁹ “Dža andro verchi Abarim a dža upre pro verchos Nebo andre phuv Moab, khatar dičhol o Jericho, a dikh e phuv Kanaan, so dav le Izraelitenge, hoj te el lengeri. ⁵⁰ Pre oda verchos mereha a džaha paš tire phure dada, avke sar muľa tiro phral o Aron pro verchos Hor a gela paš peskere phure dada, ⁵¹ bo na sanas mange pačivale anglo Izraeliti paš o paňi Meriba paš o Kadeš pre pušta Sin. Vašoda, hoj man na diňan pačiv anglo Izraeliti sar Sentnes, ⁵² na džaha andre odi phuv, so dav le Izraelitenge, ale dikheha la ča dural.”

33

O Mojžiš žehňinel le Izraelitenge

¹ Kada hin o požehnaňje, saveha o Mojžiš, le Devleskero murš, požehňinda le Izraeliten angle peskero meriben:

² “O RAJ avľa andral o verchos Sinaj,
žiarinelas lenge andral o Seir,
švicinelas le verchostar Paran.
Avľa peskere sentne ezera ezerenca
a pal leskeri čači sera labolas e jag.

³ O RAJ kamel peskere manušen
a savore sentne hine andre leskere vasta.
Bandon tele angle leskere pindre
a prilen leskere lava,

⁴ o zakonos, so amenge diňa o Mojžiš,
sar o đedictvos savore Jakobskere manušenge.

⁵ O RAJ sas le Izraelitengero kralis,
sar pes zgele lengere vodci the o kmeňi.”

⁶ Pal o kmeňos Ruben o Mojžiš phenda:
“Mi dživel o Ruben, te na merel avri,
ale mi en leskere manuša frima.”

⁷ Pal o kmeňos Juda phenda:
“Ó, RAJEJA, šun avri le Judaskero mangipen,
an les pale paš okla kmeňi.
Zoraľar les andro mariben, ó RAJEJA,
pomožin leske leskere ňepriateľenca!”

⁸ Pal o kmeňos Levi phenda:
“RAJEJA, sikav tiri voľa prekal o losi Urim the Tummim
prekal o Leviti, tire pačivale služobňika;
tu len skušinehas paš e Massa the paš o paňi Meriba,
hoj te dikhes, save čačes hine.

⁹ Sikade tuke bareder pačiv
sar peskere dadenge, dajenge, phralenge abo le čhavage;
šunenias tire prikazi,

dolikerenas tiri zmluva.
 10 Sikavena tire manušen,
 hoj te dolikeren tiro zakonos
 a anena obeti pre tiro oltaris.
 11 RAJEJA, de len zor
 a mi el tuke pre dzeka lengeri buči!
 Zničin lengere neprijatelen,
 hoj imar te na ušten pale!”

12 Pal o kmeños Benjamin phendá:
 “Kada hin o kmeños, saves o RAJ kamel a chrañinel;
 merkinel pre leste calo džives,
 bešel maškar leskere brehi.”

13 Pal o kmeños Jozef phendá:
 “Mi požehñinel o RAJ lengeri phuv
 la rosaha andral o ñebos upral
 the le pañeha pal e phuv telal,
 14 le nekfeder ulipnaha le khamestar,
 le barvale plodenca čhon pre čhoneste;
 15 mi el lengere phurikane verchi zaučharde
 le neklačheder ovocjenca.
 16 Mi pherarel pes lengeri phuv savoreha, so hin lačo;
 mi el požehñimen le lačhipnaha le RAJESTAR,
 savo vakerđa andral o jagalo krakos.
 Mi bešel kada požehnañje pro šero le Jozefoske,
 pro vodcas maškar peskere phrala.
 17 O Jozef hino sar o nekzoraleder ešebno (peršo) bikos,
 hin les rohi sar le dzive bivolos.
 Ola rohi hine o ezera manuša andro Menašše
 a o deš ezera andro Efrajim;
 lenca predžubanela le naroden
 a ispidela len dži pro agor la phuvake.”

18 Pal o kmeños Zebulun phendá:
 “Radisaľuv Zebulun pre peskere droma;
 radisaľuv Jissachar, andre peskere stani!
 19 Le manušen zvičinena pro verchos,
 ode anena o čačipnaskere obeti.
 O barvalipen len ela andral o moros
 a o pokladi kidena avri telal e poší.”

20 Pal o kmeños Gad phendá:
 “Mi el lašardo o RAJ, savo kerđa bareder lengeri phuv.
 O Gad užarel sar o ľevos,
 hoj te odčhinel o vast abo o šero.
 21 Ile peske nekfeder than la phuvatar;
 chudle le vodcengero kotor.
 Dolikerenas o prikazi the o zakoni le RAJESKERE,
 sar sas zgele le Izraeloskere vodci.”

²² Pal o kmeňos Dan phenda:
 “O Dan hino sar o terno ľevos,
 savo chuĉel andral o Bašan.”

²³ Pal o kmeňos Naftali phenda:
 “O Naftali pes ĉalarel le RAJESKERE laĉhipnaha,
 le RAJESKERO poŹehnaňje hin barvales pre leste.
 Ov zalel e phuv pro juhos le morostar*.”

²⁴ Pal o kmeňos AŹer phenda:
 “Mi el poŹehňimen o AŹer buter okle kmeňendar,
 mi el les nekbuter paĉiv le phralendar!
 Mi el les ajci olivovo olejov, hoj peske andre Źaj moĉinel o pindre!

²⁵ Leskere fori mi en ĉraňimen le trastune branenca;
 mi dŹivel furt andro smirom.”

²⁶ “Nane ņiko ajso, sar o Del le JeŹurunoskero:
 Pal o ņebos sidarel, hoj tuke te pomoŹinel,
 pro ĉhmari pes lidŹal andre peskeri slava.

²⁷ O Del, so dŹivel pro furt, hin tiro than pro garudipen
 a ľikerel tut pre peskere veĉne vasta.

Tradela tutar tire ņeprijatelen
 a phenela tuke, hoj len te zňiĉines.

²⁸ Le Jakoboskere potomki dŹiven andro smirom
 andre phuv, kaj hin pherdo zrnos the mol,
 kaj e rosa andral o ņebos zauĉharel e phuv.

²⁹ Bachtalo sal Izrael!
 Ko hin ajso sar tu –
 sar o narodos zachraňimen le RAJESTAR?

Ov hino tumaro Źfitos, so tut ĉraňinela;
 tiri slavno Źabla, so tuke dela te ņerinel (zviťazinel).

Tire ņeprijateľa pes angle tute pokorinena,
 ale tu lenge uŹtareha pre meň.”

34

O meriben le Mojžišoskero

¹ Palis o MojŹiŹ dŹalas andral e Moabiko ņiŹina upre pro verchos Nebo, dŹi pro verchos Pisga khatar diĉhol o Jericho. Odarik leske o RAJ sikada ĉali phuv le Gileadostar dŹi ko Dan, ² ĉali phuv le Naftaliskeri, e phuv le Efrajimoskeri, e phuv le MenaŹŹeskeri the ĉali phuv le Judaskeri dŹi paŹ o Stredozemno Moros, ³ e puŹta Negev, the e dolina, so dŹal le Coarostar dŹi paŹ o Jericho, le palmengero foros. ⁴ O RAJ leske phenda: “Kadi hiňi e phuv, pal savi diňom lav la veraha le Abraham, le Izak the le Jakob, hoj la dava lengere potomkenge. Domukľom tuke, hoj la te dikhes, ale na dŹaha andre.”

⁵ Palis ode andro Moab muľa le RAJESKERO sluŹobňikos o MojŹiŹ, avke sar phenda o RAJ. ⁶ Sas parundo andre dolina paŹ o foros Bet-Peor andro Moab. Ale dŹi adadŹives ņiko na dŹanel, kaj hin leskero hrobos. ⁷ Le MojŹiŹoske sas 120 berŹ sar muľa. Leskeri zor les na omukľa a o jakha leske na slabisalile. ⁸ O Izraeliti rovenas pal o MojŹiŹ tranda (30) dŹivesa pre Moabiko ņiŹina, medik na pregeľa o roviben the o smutkos pal leste.

* 33:23 Oda hin o Galilejsko Moros.

⁹ O Jozua, le Nunoskero čhavo, sas igen godaver, bo o Mojžiš pre leste thođa o vasta. O Izraeliti les šunenar a kerenas avke, sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

¹⁰ Akorestar imar na sas andro Izrael ajsa prorokos sar o Mojžiš, saveha o RAJ vakerdahar muj-mujeha. ¹¹ Ńiko aver na kerđa ajse zazraki the znameňja, save ov kerđa andro Egipt, sar les bičhađa o RAJ ko Faraonos, ke leskere služobňika the savore manuša. ¹² Ńisavo prorokos našti presikađa kajsi bari zor abo zazraki, sar kerđa o Mojžiš anglo jakha cale Izraeloske.

O Jozua

O prikazis te predžal prekal o Jordan

¹ Paloda, so muľa le RAJESKERO služobňikos o Mojžiš, o RAJ prevakerďa ko Jozua, ko čhavo le Nunoskero, savo sas služobňikos le Mojžišoskero: ² “Miro služobňikos o Mojžiš hino mulo. Av tu the savore kala manuša a predžan prekal o paňi Jordan andre phuv, so dav le Izraelitenge. ³ Diňom tumenge savoro, pre soste thovena tumare pindre, avke sar oda phendom le Mojžišoske. ⁴ Calı phuv le Chetitanengeri la južna puštatar dži ko verchi Libanon the le bare paňestar, so hino o Euftrat, dži ko Stredozemno Moros pro zapados ela tumari. ⁵ Ňiko na obačhola anglal tu, medik dživeha. Avava tuha, avke sar the le Mojžišoha. Šoha (ňikďa) tut na mukava. ⁶ Av zoralo a ma dara tut Ňisostar! Tu lidžaha kale manušen, hoj te zalen peske andro dedictvos kadi phuv, pal savi diňom andre vera lav tumare phure dadenge. ⁷ Ča av zoralo a ma dara tut Ňisostar! Liker tut pal o zakonos, so tuke diňa miro služobňikos o Mojžiš. Ma odvisar tut lestar aňi pre čači (pravo) aňi pre balogňi (ľavo) sera, hoj tut te el bach všadzık, kaj džaha. ⁸ Ma preačh te genel kada zakonoskero zvitkos! Gondolin pal leste rat-džives, hoj te dolikeres savoro, so hin andre pisimen, bo ča akor avela tuke sa avri a ela tut bach. ⁹ Či na phendom tuke, hoj te aves zoralo a Ňisostar pes te na daras? Ma izdra a ma podde tut! Bo o RAJ, tiro Del, ela tuha všadzık, kaj ča džaha.”

¹⁰ Palıs o Jozua phendá le veliteľenge upral o manuša: ¹¹ “Predžan prekal o taboris a phenen le manušenge: ‘Pririchtinen tumenge o chabena, bo pal o trin dživesa predžana prekal o Jordan andre odi phuv, hoj peske la te zalen. Bo odi phuv tumenge dela o RAJ, tumaro Del, hoj te el tumari.’ ”

¹² O Jozua phendá le kmeňenge Ruben, Gad the jepaš kmeňoske Menašše: ¹³ “Ma bisteren pre oda, so tumenge prikazindá le RAJESKERO služobňikos o Mojžiš: ‘O RAJ tumaro Del, tumen dela smirom a anela andre phuv, so tumen dela pro vichodos le Jordanostar.’ ¹⁴ Tumare romňija, čhavore the savore stadi ačhena ade andre phuv pro vichodos le Jordanostar, so tumenge diňa o Mojžiš. Ale savore tumare zorale murša, save hine pririchtimen pro mariben, predžana prekal o Jordan anglal savore aver kmeňi, lenge te pomožinel, ¹⁵ medik na zalena e phuv, so lenge dela o RAJ, o Del, a medik the len na anela andro smirom. Palıs pes šaj visaren pale andre peskeri phuv pro vichodos le Jordanostar, so tumenge diňa le RAJESKERO služobňikos o Mojžiš; ela tumari.”

¹⁶ On phende le Jozuaske: “Keraha savoro avke, sar phendá. Džaha všadzık ode, kaj amen bičhaveha. ¹⁷ Avke, sar šunahas le Mojžiš, šunaha the tut! Ča mi el tuha o Raj, tiro Del, avke sar le Mojžišoha. ¹⁸ Dojekh, ko na šunela oda, so tu prikazines – choc te so leske phendálas – a na kamľahas oda te kerel, mi merel! Ča av zoralo a ma dara tut Ňisostar!”

2

O špijona the e Rachab andro Jericho

¹ O Jozua, o čhavo le Nunoskero, bičhaďa počoral andral o Šittim duje špijonen andro Jericho a phendá lenge: “Džan a obdikhen e phuv the o Jericho.” Avke odgele a gele andro kher ke Rachab, savi sas lubňi, a ačhile ode.

² Le kraliske andro Jericho phende: “Merkin, bo rači ade avle o Izraeliti te predikhel e phuv.” ³ Akor diña o kralis te phenel la Rachabake: “An avri ole muršen, save hine andre tiro kher! Bo avle ade te predikhel cali phuv!”

⁴ Ale e Rachab ole muršen garuđa. Phendā: “He, avle ade varesave murša, ale me na džanavas, khatar hine. ⁵ Sar zaračolas a e foroskeri brana pes phandelas andre, gele het. Na džanav, kaj gele. Sidaren pal lende, mek len šaj dochuden.” ⁶ Oj len ligenda pro pados a ode len garuđa tel o lanos, so sas ode rozthodo. ⁷ Avke le kraliskere murša džanas pal lende le dromeha dži ko than, khatar pes predžal prekal o Jordan. Sar gele avri, takoj pal lende phandle andre o brani.

⁸ Sigeder, sar o špijona džanas te sovel, gela pal lende e Rachab pro pados ⁹ a phendā: “Me džanav, hoj o RAJ tumenge diña kadi phuv. Savore ade sam pherarde la daraha angle tumende a našadam e zor. ¹⁰ Šundām, sar o RAJ anglal tumende šučarda avri o Lolo Moros*, sar džanas avri andral o Egipt. Šundām the oda, so kerdan le duje Amorejike kralenge pro vichodos le Jordanostar, le Sichonoske the le Ogoske, hoj len murdardan savoreha, so len sas. ¹¹ Sar oda šundām, samas pherarde la daraha angle tumende a našadam e zor, bo o RAJ, tumaro Del, hin Del upre pro ņebos the tele pre phuv. ¹² Akana len vera anglo RAJ, hoj avke, sar me tumenge presikađom o jileskeriben, presikavena the tumen mira famelijake a den man znameŋje, ¹³ hoj mire dades la daha, le phralen, le pheŋen the lengere fameliji mukena te dživel a hoj amen zachraŋinena le meribnastar!”

¹⁴ O murša lake phende: “Das tut lav: Amare džživipena vaš tumare! Te na phenena ņikaske, soske ade avlam, dolikeraha oda lav a presikavaha tumenge o jileskeriben, sar amenge o RAJ dela kadi phuv.”

¹⁵ Palis len mukla avri prekal oblaka le šeleha (lanoha), bo lakero kher sas ačhado jekhetane le foroskere muroha. ¹⁶ Phendā lenge: “Džan pro brehi, hoj tumen le kraliskere murša te na arakhen. Garuven pes ode trin dživesa, medik pes ola murša na visarena pale. Palis džan tumare dromeha.”

¹⁷ O špijona lake phende: “Dolikeraha e vera, so tut diŋam, hoj mukaha tira famelija te dživel, ča te kerena ada: ¹⁸ Sar avaha andre kadi phuv, mušines te phandel lolī šparga pre oblaka, prekal savi amen muklal, a mušines ade te lel le dades, la da, le phralen the cała famelija. ¹⁹ Te vareko lendar omukela o kher a ela murdardo, ela korkoro vaš oda vinovato a amen alestar avaha žuže, ale te vareko andro kher ela mardo, amen oda laha pre peste. ²⁰ A te varekaske pheneha, hoj soske ade avlam, akor odi vera amen imar na phandela.”

²¹ “Mi ačhel pes avke, sar phendan,” oj odphendā a akor len premukla a on gele het. Palis phandla pre oblaka lolī šparga.

²² O špijona gele paš o brehi a ačhile ode trin dživesa, medik le kraliskere murša pes na visarde pale. Ola murša len rodenas všadzik, no na arakhle len. ²³ Palis kala duj špijona gele tele pal o brehi, pregele prekal o Jordan ko Jozua a phende leske avri sa, so pes lenge ačhila. ²⁴ A phende leske: “O RAJ diña čačes cali kadi phuv andre amare vasta. Savore manuša hine pherarde la daraha angle amende a našade e zor.”

3

O Izraeliti predžan prekal o Jordan

¹ O Jozua ušfila sig tosara a savore Izraelitenca džalaz andral o Šittim ko Jordan. Ode presute, medik na pregele o paŋi. ² Pal o trin dživesa o vodci pregele prekal o taboris ³ a phende le manuŋenge: “Soča dikhena le rašajen, le Leviten, hoj lidžana e Zmluvakeri Archa – e Archa le Rajeskeri, tumare Devleskeri – džan pal lende, ⁴ hoj

* **2:10** E Hebrejiko čhib: O Trstīnakero Moros

te džanen, save dromeha majinen te džal, bo mek šoha (ňikda) angle oda pes na muklan ole dromeha. Ma džan pašes ke Archa, aven latar dur, ajso jekh kilometros!”

⁵ Palis o Jozua phenda le manušenje: “Sentňaren pes, bo tajsa o RAJ kerela maškar tumende bare zazraki.”

⁶ O Jozua phenda le rašajenge: “Hazden e Zmluvakeri Archa a džan laha anglo manuša.” Avke hazdle e Archa a džanas anglal lende.

⁷ O RAJ phenda le Jozuaske: “Adadživesestar tutar kerava bares anglal savore Izraeliti, hoj te dikhen, hoj som tuha, avke sar somas the le Mojžišoha. ⁸ Phen le rašajenge, save lidžan e Zmluvakeri Archa: ‘Sar avena pro agor le Jordanostar, džan a ačhen andro paňi.’”

⁹ Palis o Jozua phenda le Izraelitenge: “Avena a šunen o lava le RAJESKERE, tumare Devleskere. ¹⁰ Pal ada prindžarena, hoj hino maškar tumende o džido Del, savo čačas tradela anglal tumende le Kanaančanen, le Chetitanen, le Chivijen, le Perizejen, le Girgašejen, le Amorejen the le Jebusejen. ¹¹ Dikhen, o rašaja predžan anglal tumende prekal o Jordan la RAJESKERA Zmluvakera Archaha, savo hin o Del čala phuvake. ¹² Akana peske kiden avri dešuduje (12) muršen, jekhes andral dojekh Izraeliko kmeňos. ¹³ Soča o rašaja thovena peskere pindre andro Jordan le Rajeskera Zmluvakera Archaha, oda paňi pes zaačhavela a o paňi, so avel upral, pes ačhavela pre jekh than.”

¹⁴ O manuša pes mukle te džal het peskere taboristar, hoj te predžan o Jordan a o rašaja lidžanas e Zmluvakeri Archa angle lende. ¹⁵ O paňi andro Jordan sas ajso baro, hoj prečhorelas o brehi, bo sas časos, sar pes skidel upre o ulipen. Ale sar o rašaja, save lidžanas e Archa zmluvakeri, doavle ko paňi a sar thode peskere pindre pro agor andro Jordan, ¹⁶ o paňi pes zaačhađa. O paňi, so avelas upral, pes ačhađa pre jekh than igen dur lendar, paš o gavoro Adam, so hino paš o Caretan. O paňi imar na džalas tele ko moros Araba, so hino o Londo Moros, a o manuša predžanas prekal o Jordan pašes ko Jericho. ¹⁷ O rašaja, save lidžanas le RAJESKERI Zmluvakeri Archa, ačhenas pre šuki phuv maškar o Jordan, medik savore manuša na pregele. Avke savore Izraeliti pregele prekal e šuki phuv.

4

O dešuduj bara pro leperiben

¹ Sar savore manuša pregele prekal o Jordan, o RAJ phenda le Jozuaske: ² “Kiden tumenge avri dešuduje (12) muršen, andral dojekh kmeňos po jekh. ³ Phen lenge, hoj peske te len dešuduj bara adarik, kaj ačhenas o rašaja maškar o Jordan. Mi prelidžan len a thoven len pro than, kaj tumen sovena kadi rat.”

⁴ O Jozua vičinda ke peste ole dešuduje muršen le Izraelitendar, saven ačhađa andral dojekh kmeňos po jekh, ⁵ a phenda lenge: “Džan angle Archa le RAJESKERI, tumari Devleskeri, pro maškar andro Jordan. Dojekh mi lel jekh bar pro phiko – jekh bar vaš dojekh Izraeliko kmeňos. ⁶ Kada mi el tumenge pro leperiben pro furt. Te pes jekhvar tumare čhave phučena, so hine prekal tumende kala bara, ⁷ odphenen lenge, hoj sar prelidžanas le RAJESKERI Zmluvakeri Archa prekal o Jordan, o paňi angle late zaačila. O Izraeliti peske leperena pro furt kale barenca, hoj o paňi andro Jordan sas zaačhado.”

⁸ O Izraeliti kerde avke, sar o Jozua lenge phenda: ile dešuduj bara maškar o Jordan, jekh bar vaš dojekh Izraeliko kmeňos, avke sar o RAJ phenda le Jozuaske. Ande ola bara andro taboris a ode len thode tele. ⁹ O Jozua diňa te ačhavel dešuduj aver bara maškar o Jordan pre oda than, kaj ačhenas o rašaja, save lidžanas e Zmluvakeri Archa. O bara hine ode dži adadžives.

¹⁰ O rašaja la Archaha terdonas maškar o Jordan, medik na sas dokerdo savoro, so o RAJ phenda prekal o Jozua le manuŝenge. The o Mojžiš ada phenda le Jozuaske imar sigeder. O manuša sidarenas te predžal pre aver sera. ¹¹ Sar pregele savore, predžanas the o rašaja le RAJESKERA Archaha a gele pale te ačhel anglo manuša. ¹² O kmeňi Ruben, Gad the jepaš kmeňos Menašše sas pririchtimen pro mariben a pregele anglo Izrael, avke sar lenge oda phenda o Mojžiš. ¹³ Ajse 40 000 murša pririchtimen pro mariben, džanas anglo RAJ pro maľi paš o Jericho.

¹⁴ Oda džives o RAJ hazdňa upre le Jozua anglal calo Izrael, hoj pal calo leskero dživipen leske presikavenas ajsi bari pačiv avke sar the le Mojžišoske.

¹⁵ Palis o RAJ phenda le Jozuaske: ¹⁶ “Phen le rašajenge, save lidžan e Zmluvakeri Archa, hoj te džan avri andral o Jordan.”

¹⁷ Akor o Jozua phenda le rašajenge: “Aven avri andral o Jordan!”

¹⁸ Sar o rašaja, save lidžanas e Archa, avle avri andral o Jordan a uštarde le pindrenca pre šuki phuv, o paňi avľa pale pre peskero than. Sas pale ajso baro, hoj prečhorelas o brehi.

¹⁹ Andro dešto džives ešebne (perše) čhonestar o manuša pregele o Jordan a kerde peske taboris paš o Gilgal, pre vichodno sera le Jerichoskera phuvatar. ²⁰ Ode o Jozua ačhada ola dešuduj bara, so ile andral o Jordan. ²¹ A phenda le Izraelitenge: “Te pes tumare čhave pal oda jekhvar phučena, so hine prekal tumende kala bara, ²² phenen lenge, hoj adarik pregeľa o Izrael prekal o Jordan pal e šuki phuv. ²³ Bo o RAJ, tumaro Del, anglal tumende šučarda avri o Jordan, medik na pregelan, avke sar o RAJ tumaro Del kerđa le Lole Moroħa*, so anglal amende šučarda avri, medik na pregelam. ²⁴ Oda kerđa vašoda, hoj te džanen savore manuša pal caľi phuv, savi bari hiňi le RAJESKERI zor, a hoj lestar te daran pro furt.”

5

O Jozua občhinel le Izraeliten

¹ Sar šunde savore Amorejike kraľa, save bešenas pro zapados pal o Jordan, the savore Kanaaňike kraľa, save bešenas paš o moros, hoj o RAJ šučarda avri o paňi Jordan, hoj o Izraeliti te predžan, sas pherarde la daraha anglal lende a našade e zor.

² Akor phenda o RAJ le Jozuaske: “Ker tuke barune čhura a pale občhin le Izraeliten.” ³ Avke o Jozua kerđa barune čhura a občhinda le Izraeliten paš o brehos Aralot. ⁴ Občhinda len vašoda, bo savore murša, kaske sas o berša andro mariben, save avle avri andral o Egipt, mule le dromeha pre pušta paloda, sar džanas avri andral o Egipt. ⁵ Savore murša, save avle avri, sas občhinde (obrezimen), ale űiko le muršendar, save ulile le dromeha pre pušta, na sas mek občhindo. ⁶ Bo o Izraeliti phirenas pal e pušta saranda (40) berš, medik na mule savore murša, kaske sas o berša andro mariben, save avle avri andral o Egipt, bo na šunenas le RAJES. O RAJ lenge andre vera phenda, hoj na dikhena e phuv, so hiňi barvaľi le thudeha the le medoha, pal savi diňa lav lengere phure daden, hoj lenge la dela. ⁷ O RAJ diňa, hoj lengere čhave te baron avri pre lengero than, a o Jozua ole čhaven občhinda, bo na sas občhinde le dromeha.

⁸ Sar imar sas savore murša občhinde, ačhile andro taboris, medik na sastile avri. ⁹ Palis o RAJ phenda le Jozuaske: “Sas oda ladž, hoj sanas otroka andro Egipt. Adadžives tumendar adi ladž odčhidom.” Vašoda pes dži adadžives kada than vičinel Gilgal*.

O inepos Patraďi

* **4:23** E Hebrejiko čhib: O Trstínakero Moros * **5:9** Oda hin: Te odčhivel.

¹⁰ Sar o Izraeliti taborinenas paš o Gilgal pro maľi paš o Jericho, oslavinenas o inepos Patraďi ke račate andro dešuštarto (14.) džives ole čhoneske. ¹¹ Pre aver džives pal e Patraďi chanas chaben le ulipnastar andral e phuv: o mare bi o droždĭ the peko žužodiv. ¹² Andre oda džives, sar chale chaben la phuvatar, e manna preačĭla. Andre oda berš o Izraeliti chanas o chaben andral o Kanaan, bo len imar na sas manna.

O Jozua the o murš la šablaha

¹³ Sar sas o Jozua pašes paš o Jericho, jekhwareste dikhla te ačhel muršes la šablaha andro vast. O Jozua geľa ke leste a phučľa: “Sal jekh amendar, abo sal amaro ěprijateľis?”

¹⁴ “Na,” ov odphenda. “Me som o nekbareder veliteľis le RAJESKERA armadakero a akana avlom.”

Akor o Jozua bandĭla le mujeha dži ke phuv a phenda: “So kames te phenel tire služobňikoske, rajeja miro?”

¹⁵ O veliteľis le RAJESKERA armadakero leske phenda: “Čhiv tele o sandalki, bo o than, pre savo ačhes, hin sentno.” Avke o Jozua oda kerďa.

6

O Jericho perel

¹ Akor o manuša andral o Jericho phandle anglo Izraeliti o foroskere brani. Ňiko na džalas avri aňi andre. ² O RAJ phenda le Jozuaske: “Dikh, diňom tuke andro vasta o Jericho the leskere kralis le slugadenca. ³ Obdža o foros savore tire slugadenca sako džives jekhvar a ker avke šov džives. ⁴ Mi lidžan eĭta rašaja angle Archa eĭta trubi le rohendar. Pro eĭtato džives obdžan o foros eĭtavar a o rašaja furt mi trubinen. ⁵ Sar šunena, hoj zalikeren jekhvar o hangos andral o trubi, akor savore manuša zorales mi vriskinen. Akor perena o foroskere muri a o manuša džana prosto andro foros.”

⁶ Avke o Jozua, le Nunoskero čhavo, vičinda le rašajen a phenda: “Hazden e Zmluvakeri Archa a eĭta rašaja le eĭta trubenca mi džan angle RAJESKERI Archa.”

⁷ Le manušenge phenda: “Džan! Obdžan calo foros a o slugaďa pririchtimen pro mariben mi džan angle RAJESKERI Archa.”

⁸⁻⁹ Kerde avke, sar o Jozua phenda: ešeb (peršo) džanas o slugaďa a pal lende džanas eĭta rašaja le trubenca, save calo kada časos trubinenas. Pal lende džanas aver rašaja, save lidžanas le RAJESKERI Archa a pal lende mek aver slugaďa. ¹⁰ Ale o Jozua phenda le manušenge: “Ma vriskinen, ma vakeren zorales a ma phenen aňi jekh lav dži oda džives, medik tumenge na phenava, hoj te vriskinen. Palis vriskinen!” ¹¹ Avke kerďa, hoj le RAJESKERA Archaha te obdžan o foros. Sar les obgele jekhvar, avle andro taboris a ode ačhile te presovel.

¹² Pre aver džives sig tosara o Jozua ušĭla a o rašaja hazdle le RAJESKERI Archa. ¹³ O eĭta rašaja lidžanas eĭta trubi angle RAJESKERI Archa le dromeha a furt trubinenas. O slugaďa džanas anglal the pal e RAJESKERI Archa. ¹⁴ Kavke the pro dujto džives obgele o foros jekhvar a palis pes visarde andro taboris. Avke oda kerenas šov dživesa.

¹⁵ Pro eĭtato džives, sar vidňisalolas, ušĭle a obgele o foros avke sar angloda. Ča andre oda džives obgele les eĭtavar. ¹⁶ Sar les imar obgele eĭtavar, o rašaja chudle te trubinel a o Jozua phenda le manušenge: “Vriskinen, bo o RAJ tumenge diňa kada foros! ¹⁷ O foros the savoro, so hin andre, hin dino le RAJESKE sar obeta, hoj te el zňičimen. Ča e lubňi e Rachab the savore, save hine laha andro kher, ačhena te dživel, bo garuďa amare špijonen, saven bičhadam. ¹⁸ Ma chuden pes olestar, so mušinel te el zňičimen, bo oda hin dino ča prekal o RAJ. Te lena vareso, o Izraeliko

taboris mušinela te el zničimen a perela andre bibach. ¹⁹ Savoro rup, somnakaj, o veci le bronzostar the le trastestar hine dine ča prekal o RAJ. Thovena oda andre le RAJESKERI pokladnica.”

²⁰ O rašaja trubinas. Soča o manuša šunde o trubi, chudle te vriskinel bara vikaha a o foroskere muri pele. Avke o manuša džanas prosto upre andre oda foros a kavke les zaile. ²¹ Oddine calo foros le RAJESKE aleha, hoj le šablenca murdarde dojekhes andro foros: le muršen, džuvlën, phuren, le ternen, le gurumñen, bakren the le somaren.

²² O Jozua phendä le duje muršenge, save predikhle e phuv: “Džan andro kher ke lubñi Rachab a len la avri odarik savorenca, save hine ode, avke sar lake la veraha diñan lav.” ²³ Avke o špijona gele a ile avri la Rachab, lakere dades la daha, le phralen the savoren, save sas laha. Thode caľa lakera famelija te bešel avri paš o Izraeliko taboris. ²⁴ Labarde avri o foros savoreha, so ode sas. Ča o rup, o somnakaj the o veci le bronzostar the le trastestar thode andre le RAJESKERI pokladnica. ²⁵ O Jozua mukla te dživel la lubña Rachab, lakera famelija the savore, save laha sas. Bo garuda le špijonen, saven o Jozua bičhađa te predikhel o Jericho. On dživen maškar o Izraeliti dži adadžives.

²⁶ Andre oda časos o Jozua phandla le manušen kala veraha:
 “Prekošlo mi el anglo RAJ oda,
 ko chudela pale te ačhavel kada foros Jericho!
 O zaklados thovela vaš o dživipen
 peskere ešebne čhaskero
 a o brani ačhavela vaš o dživipen
 peskere nekternedere čhaskero.”

²⁷ O RAJ sas le Jozuaha a o hiros pal leste pes rozligenda pal cali phuv.

7

Le Achanoskero binos

¹ Le Izraelitenge sas phendo, hoj savoro andro Jericho sas oddino le RAJESKE sar obeta, hoj te el zničimen. Ale o Izraeliti na dolikerde oda, bo jekh murš, o Achan, ila olestar, a vašoda o RAJ sas igen cholamen pro Izraeliti. O Achan sas o čhavo le Karmioskero, savo sas o čhavo le Zabdiskero a ov sas o čhavo le Zerachoskero andral o kmeños Juda.

² Palis o Jozua bičhađa muršen andral o Jericho andro foros Aj, so hino paš o Bet-Aven pro vichodos le Betelostar. Phendä lenge: “Džan te predikhel odi phuv.” Avke o murša gele te predikhel o foros Aj.

³ Sar avle pale ko Jozua, phende leske: “Soske ode džana savore, mi džan ode ča vaj duj ezera (2 000) abo trin ezera (3 000) murša a on domarena o Aj. Soske te trapinel savore muršen, te ode nane ajci manuša?” ⁴ Avke gele ajse trin ezera (3 000) Izraeliti pro mariben, ale on mušinde te denašel ole muršendar andral o Aj. ⁵ O murša andral o Aj tradenas len la foroskera branatar tele le brehoha dži ko thana, kaj phagerenas o bara. Le dromeha murdarde lendar ajse tranda the šov (36) muršen. Avke o Izraeliti sas pherarde la daraha a našade e zor.

⁶ Akor o Jozua andre žala pre peste čhingerđa o plaštos a bandila le mujeha dži ke phuv angle RAJESKERI Archa. Ode pašlolas jekhetane le Izraelike vodcenca, medik na zaračila, a čhivkerenas peske o prachos pro šero. ⁷ O Jozua phendä: “Ó, RAJEJA, Devla, soske preligendaľ kale narodos prekal o Jordan? Ča vašoda, hoj amen te des andro vasta le Amorejenge, hoj amen te murdaren? Feder ulahas amenge te ačilamas pal o Jordan!” ⁸ Mangav tut, RAJEJA, so majinav te phenel pre ada akana, te o Izraeliti denašle peskere nepřijatelendar? ⁹ Sar pes oda došunena o Kanaančana

the aver manuša, save ade bešen, avena pre amende pal dojekh sera a murdarena amen avri. Akana, so kereha, hoj te na džal pal tu nalačo hiros?”

¹⁰ Ale o RAJ phendá le Jozuaske: “Ušti! Soske pašlos pre phuv le mujeha? ¹¹ O Izraeliti kerde binos anglal ma a na dolikerde miri zmluva, so len diňom! Kamenas manca te thovel avri: Čorde varesave veci, so sas oddine prekal ma, a odthode len maškar peskere veci. ¹² Vašoda o Izraeliti naši obačhon anglal peskere nepřijatela a mušinen te denašel lendar, bo ačhile oda, so mušinel te el zničimen. Na avava tumenca, medik na zničinenoda, so majinda te el oddino mange. ¹³ Dža, phen le manušenge, hoj pes te sentňaren pro tajsá. Phen lenge, hoj o RAJ, o Del le Izraeloskero, phenel avke: ‘Izrael, ilal le vecendar, so majinde te el zničimen! Na obačhoha anglal tire nepřijatela, medik pestar na odčhivena oda, so majinda te el zničimen. ¹⁴ Vašoda tajsá tosara avena anglal ma jekh kmeňos pal aver. Oda kmeňos, so o RAJ avri kidela, avela anglal ma jekh fajta pal aver. Ola fajta, so o RAJ avri kidela, avela anglal ma jekh famelija pal aver a ola famelija, so o RAJ avri kidela, avela anglal ma jekh murš pal aver. ¹⁵ Oda manuš, pre kaste pes sikavela, hoj leste hin oda, so majinda te el zničimen, ela labardo savoreha, so les hin. Bo na dolikerda le RAJESKERI zmluva a kerda le Izraeloske bari ladž.’ ”

¹⁶ Sig tosara o Jozua uštila a phendá le Izraelitenge, hoj te aven jekh kmeňos pal aver, a o kmeňos Juda sas avrikidlo. ¹⁷ Palis phendá le kmeňoske Juda, hoj te aven avri, a le Zerachoskeri fajta sas avrikidni. Avke phendá, hoj te aven o murša andral e Zerachoskeri fajta, a o Zabdi sas avrikidlo. ¹⁸ Sar phendá, hoj te aven o murša andral leskeri famelija, o Achan sas avrikidlo. Ov sas le Karmioskero čhavo, leskero dad o Zabdi a leskero dad o Zerach andral o kmeňos Juda.

¹⁹ O Jozua phendá le Achanoske: “Čhavo miro, phen mange avri o čáčipen anglo RAJ, anglo Del le Izraeloskero, a pridžan tut, so kerdal. Ma garuv nič anglal ma!”

²⁰ O Achan odphendá: “Čáčipen hin, kerdom binos anglo RAJ, anglo Del le Izraeloskero, a kada hin oda, so kerdom: ²¹ Dikhľom maškar o veci andro Jericho šukar šinariko plaštos, ajse duj kili rup, the jekh somnakuňi cehla phari vaj jepaš kilos. Avke len igen kamavas, hoj mange len ilom. Garudom len andro miro stanos tel e phuv a o rup hin dži telal.”

²² Palis o Jozua phendá varesave muršenge, hoj te džan sigo andro stanos. Čačes ola veci sas garude andre leskero stanos tel e phuv a o rup sas dži telal. ²³ Avke oda ile andral o stanos, ande le Jozuaske the le Izraelitenge a thode oda anglo RAJ. ²⁴ Androda o Jozua a savore Izraeliti chudle le Achan, le Zerachoskere čhas, the o rup, o plaštos, e somnakuňi cehla the leskere čhaven, čhajen, gurunňen, somaren, bakren, leskero stanos the savoro, so les sas, a ligende len andre dolina Achor. ²⁵ O Jozua phendá: “Soske amen andal andre bibach? Akana tut anela o RAJ andre bibach!” Avke savore Izraeliti čhivkerenas andre lende le barenca, medik na mule, a palis len labarde savore vecenca. ²⁶ Thode upral lende bari kopa bara, so hin ode dži adadžives. Avke o RAJ pes visarda peskera bara cholatar. Vašoda pes odi dolina furt vičinel Achor*.

8

O Izraeliti zalen o foros Aj

¹ Avke o RAJ phendá le Jozuaske: “Ma dara tut, av zoralo! Le tuha savore slugađen a dža andro foros Aj. Dav tuke andro vasta le kralis andral o Aj, leskere manušen, o foros the e phuv. ² Ker le Ajoha the leskere kraliha avke, sar kerdal le Jerichoha the leskere kraliha, ale akana peske šaj len lengere dragane veci the o stadi. Muk varesave muršen, hoj te džan pro foros palunestar.”

* 7:26 Oda hin: E bibach.

³ Avke o Jozua džalas savore peskere slugadenca te zalel o foros Aj. Kidla peske avri 30 000 zorale slugaden, raci len bičhada ⁴ a phenda: “Džan, garuven pes pal o foros, ale ma aven igen dur lestar. Aven savore pririchtimen! ⁵ Ale me the savore murša, save hine manca, džaha pašes ko foros a te avena pre amende, denašaha lendar avke sar ešebnovar (peršovar). ⁶ On avena pal amende, bo peske gondolinena, hoj amen lendar denašas avke sar ešebnovar. Kaleha len dochudaha avri le forostar. ⁷ Tumen akor džan palunestar pro foros a zalen les. O RAJ, tumaro Del, tumenge les dela andro vasta. ⁸ Sar zalena o foros, podlabaren les pal le RAJESKERO lav. Kada tumenge prikazinav.” ⁹ Kavke len o Jozua bičhada a garuvenas pes pro zapados le Ajostar, maškar o Betel the Aj. O Jozua odi rat ačila te presovel maškar o manuša.

¹⁰ O Jozua uštıla sig tosara, vičinda le muršen a džalas le vodcenca angle lende ko foros Aj. ¹¹ Savore slugada, save sas leha, gele dži ko foros. Sar avle pašes ke leste, kerde peske taboris pro severos le Ajostar. Maškar lende the maškar o foros Aj sas dolina. ¹² Imar angloda ila ajse pandž ezera (5 000) muršen a phenda lenge, hoj pes te garuven pro zapados le forostar maškar o Aj the Betel. ¹³ Avke ačhade buteder muršen andro taboris pro severos le forostar a varesave muršen garude pro zapados. Odi rat o Jozua geła tele andre dolina.

¹⁴ Sar oda dikhla o kralis andral o Aj, siđarelas sig tosara le muršenca avri andral o foros. Geła savore peskere muršenca pro mariben pro Izraeliti le dromeha, sar pes džal ke Jordańiko dolina, pre oda than sar ešebnovar. Ale ov na džanelas, hoj pre leste hine pririchtimen aver garude murša pal o foros. ¹⁵ O Jozua the calo Izrael kerenas pestar, hoj prekhelde (prehrajinde) a denašenas lendar pre pušta. ¹⁶ O murša andral o Aj vičinde savoren, save ačhile andro foros, hoj te džan the on pal lende. Denašenas pal o Jozua a avke len dochudle avri andral o foros. ¹⁷ Savore manuša andral o Aj the andral o Betel džanas pal o Izraeliti a o foros mukle phundrado.

¹⁸ O RAJ phenda le Jozuaske: “Hazde pro foros Aj e kopija, so tuke hińi andro vast, bo dava tuke les.” O Jozua hazdńa peskeri kopija pro foros. ¹⁹ Sar hazdńa o vast, o garude murša sigo denašle avri pal peskero than, siđarenas andro foros, zaile les a takoj podlabarde.

²⁰ Sar pes o murša andral o Aj visarde palal, dikhle, sar o thuv džal andral o foros upre andro ņebos. Na sas len imar ņikhaj te denašel, bo o Izraeliti, save denašenas pre pušta, pes visarde pal lende. ²¹ Bo sar o Jozua the calo Izrael dikhle, hoj lengere murša zaile o foros a hoj odarik džal o thuv, visarde pes a chudle te marel le muršen andral o Aj. ²² Ola Izraeliti, save zaile o Aj, džanas andral o foros pre lende a avke pes dochudle o murša andral o Aj maškar lende. Marenas pes lenca pal o duj seri avke, hoj ņiko lendar naštı denašla ańi na ačila džido. ²³ Ale le kralis andral o Aj chudle džides a ande les ko Jozua.

²⁴ O Izraeliti murdarde savore manušen andral o foros Aj. Džanas pal lende pre mała the pre pušta a dojekh murš sas murdardo la šablaha. Palis visarda pes calo Izrael andro foros Aj a the le manušen odarik murdarde. ²⁵ Oda džives murdarde 12 000 muršen the džuvlen – savoren, save dživenas andro Aj. ²⁶ Se o Jozua likerelas e kopija andro vast a nacirdla la, medik savoren andral o foros Aj na murdarde avri. ²⁷ O Izraeliti peske ile ča o dragane veci the o stadi andral o foros, kavke sar phenda o RAJ le Jozuaske.

²⁸ Avke o Jozua labarda o Aj a kerda lestar zburańiskos pro furt a hin oda dži adadžives. ²⁹ Le kralis andral oda foros dińa te figinel a mukla les ode pro stromos, medik o kham na zapela. Ke račate o Jozua phenda le muršenge, hoj te len leskero mulo telos tele pal o stromos. Palis les čhide paš e foroskeri brana a thode upral leste bari kopa bara, so hin ode dži adadžives.

O Jozua pregenel le Mojžišoskero zakonos

³⁰ Akor o Jozua ačhađa le RAJESKE, le Izraeloskere Devleske, oltaris pro verchos Ebal. ³¹ Oda oltaris sas le barendar, so na sas oprikerde, savendar pes o trast na chudľa, avke sar phendä le RAJESKERO služobňikos o Mojžiš. Ov oda pisinda le Izraelitenge andro zakonoskero zvitkos. Kerde ode le RAJESKE labarde the smiromskere obeti. ³² Ode angle savore Izraeliti pisinda pre ola bara o zakonos, so diňa o Mojžiš. ³³ Calo Izrael, leskere vodci, uradňika the sudci ačhenas pal soduj seri pašal e Archa anglo rašaja, save sas Leviti a lidžanas le RAJESKERI Zmluvakeri Archa. Ačhenas ode the o cudzinci, save maškar lende bešenas. Jepaš le manuendar ačhenas anglo verchos Gerizim a jepaš anglo verchos Ebal, sar angloda phendä le RAJESKERO služobňikos Mojžiš, hoj te keren, sar požehňinena le Izraeliten.

³⁴ Palis pregenďa savore lava le zakonoskere, o požehnaňje the o košiben, avke sar hin pisimen andro zakonoskero zvitkos. ³⁵ O Jozua pregenďa dojekh lav, so o Mojžiš prikazinda, angle savore Izraeliti, anglo romňa, čhavore the cudzinci, save džanas lenca.

9

O Gibeona thoven avri le Izraelitencä

¹ Sar pes oda došunde savore kraľa, save bešenas pro zapados le Jordanostar pro verchengere the brehengere phuva a teleder paš o Stredozemno Moros dži ko verchi Libanon – o Chetitana, o Amoreja, o Kanaančana, o Perizeja, o Chivija the o Jebuseja – ² zgele pes jekhetane pro mariben pro Jozua the pro Izraeliti.

³ Ale sar o manuša andral o Gibeon šunde, so kerďa o Jozua andro Jericho the andro Aj, ⁴ phende peske, hoj leha thovena avri. Varesave murša thode pro somara purane gone le chabeneha a ile cipune gone pre mol, so sas purane, čhingerde the side. ⁵ Urde peske purane side sandalki the purane gada a ile peha the šuko trušaco maro. ⁶ Kavke džanas ko Jozua andro taboris paš o Gilgal te phenel le Izraelitenge the leske: “Avľam andral e phuv, so hiňi dur adarik. Phanden amenca zmluva.”

⁷ O Izraeliti phende le Gibeonenge*: “So, te bešen tumen pašes paš amende? Sar amen akor šaj tumenca phandas e zmluva?”

⁸ “Sam tire služobňika,” odphende le Jozuaske.

O Jozua lendar phučľa: “Ko san a khatar san?”

⁹ Odphende leske: “Amen avľam andral e phuv, so hiňi igen dur, bo šundam pal o RAJ, tumaro Del. Šundam pal savoro, so kerďa andro Egipt ¹⁰ a mek the pal oda, so kerďa ole duje Amorejike kralenge pal o Jordan: le kraliske le Sichonoske andral o Češbon a le kraliske le Ogoske andral o Bašan, savo bešelas andro foros Aštarot. ¹¹ Vašoda amenge amare vodci the savore manuša andral amari phuv phende: ‘Len tumenge chaben pro drom, džan anglal lende a phenen lenge: “Amen sam tumare služobňika, phanden amenca akana zmluva.” ’ ¹² Kada hin amaro maro, so peske iľam kheral mek tato, sar avľam ke tumende. A akana dikhen! Šučila avri a ačila trušaco. ¹³ Kala hine amare cipune gone pre mol. Sar peske len pherardam, sas neve. Dikhen, akana hine čhingerde. Amare gada the o sandalki hine zničimen le bare dromestar.”

¹⁴ O Izraelike murša ile lengere chabenestar, ale le RAJESTAR pes pal ada na phučle.

¹⁵ O Jozua pes dothoda lenca andro smirom a phandľa lenca e zmluva, hoj len mukela te dživel a le Izraelengere vodci pre oda priačhile la veraha.

¹⁶ Ale pal o trin dživesa, sar peha phandle zmluva pes došunde, hoj ola manuša bešen nadur the pašes paš lende. ¹⁷ Avke o Izraeliti džanas le dromeħa a pro trito džives avle andre lengere fori: O Gibeon, Kefira, Beerot the Kirjat-Jearim. ¹⁸ Ale o

* **9:7** O Gibeona sas Chivija.

Izraeliti len na murdarde, bo o vodci ile vera pro RAJ, pro Del le Izraeloskero. Savore Izraeliti namištes vakerenas pro vodci, ¹⁹ ale on odphende: “I lam vera pro RAJ, pro Del le Izraeloskero. Vašoda akana našti lenca nič keras. ²⁰ Mušinas len te mukel džiden, hoj amen o Del te na marel vaš e vera, so len diňam.” ²¹ Palis lenge mek phende: “Mukas len te dživel! Ale mušinenena te čingernel o kašta a te hordinel o paňa prekal savorende pro furt.” Kavke o vodci dolikerde e vera, so dine le Gibeonen.

²² Palis o Jozua len vičinda a phenda lenge: “Soske amenca thodan avri? Phendan amenge, hoj san igen dural, ale bešen pašes paš amende! ²³ Vašoda san akana prekošle a ačhena otroka pro furt! Čingerenena o kašta a hordinena o paňa prekal o kher mire Devleskero!”

²⁴ On phende le Jozuaske: “Tire služobnika pes igen daranas pal o dživipen. Phende amenge, hoj o RAJ, tiro Del, phenda peskere služobnikoske le Mojžišoske, hoj tumenge te del cali phuv a te murdarel savoren manušen odarik anglal tumende. Vašoda avke kerđam. ²⁵ Akana sam andre tire vasta. Ker amenca oda, so gondolines, hoj hino lacho the čačipnaskero.” ²⁶ Ov kerđa lenca oda, hoj len ila avri andral o vasta le Izraelengere a na murdarde len. ²⁷ A oda džives o Jozua lendar kerđa peskere sluhlen, save mušinenas te čingernel o kašta a te hordinel o paňa prekal savore Izraeliti the prekal le RAJESKERO oltaris pre oda than, so peske kidela avri o RAJ. A kada hin oda, so keren dži adadžives.

10

O Jozua ňerinel upral o pandž Amorejike kraľa

¹ O Jeruzalemsko kralis Adoni-Cedek igen predarandila, sar šunda, hoj o Jozua zaila o foros Aj a zničinda les the leskere kralis avke, sar kerđa the le Jerichoha the leskere kraliha, a sar šunda the oda, hoj o manuša andral o Gibeon pes dothode, hoj ačhena andro smirom le Izraelitenc a hoj bešen maškar lende. ² Ov the leskere manuša pes daranas, bo o Gibeon sas baro foros sar jekh le kralengere forendar. O Gibeon sas bareder sar o foros Aj a savore murša odarik pes džanenas te marel. ³ Vašoda o kralis Adoni-Cedek vičinda kralen andral aver fori: le Hoham andral o Hebron, le Piream andral o Jarmut, le Jafijah andral o Lachiš the le Debir andral o Eglon. ⁴ Mangelas len: “Aven ke mande a pomožinen mange te domarel o foros Gibeon, bo pes dothode, hoj ačhena andro smirom le Jozuaha the le Izraelitenc a.”

⁵ Avke pes zgele ola pandž Amorejike kraľa andral o Jeruzalem, Hebron, Jarmut, Lachiš the Eglon. Avle savore peskere slugadenca paš o Gibeon a ode pes rozthode a gele pro mariben pre leste.

⁶ Avke o Gibeona dine te phenel le Jozuaske andro taboris paš o Gilgal: “Ma omuk tire služobniken! Sigo av ke amende! Pomožin amenge a zachraňin amen, bo savore Amorejike kraľa, save bešen pro verchengeri phuv, pes pre amende kiden pro mariben.”

⁷ O Jozua geľa andral o Gilgal savore slugadenca the zorale muršenca pro mariben.

⁸ O RAJ phenda le Jozuaske: “Ma dara tut lendar, bo diňom tuke len andro vasta. Ňiko lendar na obačhola anglal tute.”

⁹ O Jozua džalas cali rat andral o Gilgal a geľa pre lende avke, hoj aňi na užarenas pre oda. ¹⁰ O RAJ kerđa, hoj o Amoreja la daratar ačhile sar bi e godi anglo Izraeliti. Paš o Gibeon o Izraeliti igen but dženen murdarde a džanas pal lende le dromeha upre pro Bet-Choron a murdarkerenas len dži ke Azeka the Makkeda. ¹¹ Sar denašenas le Izraelitendar tele pal o brehos le dromeha andral o Bet-Choron, o RAJ diňa, hoj te perel pre lende andral o ňebos bare legošne krupi sar bara dži ke Azeka avke, hoj ola, save mule le legošne krupendar, sas buter sar ola, saven murdarde o Izraeliti le šablenc a.

¹² Oda džives, sar o RAJ diña le Izraelitenge te ņerinel (zviťazinel) upral o Amoreja, o Jozua vakerelas le RAJEHA. Anglal calo Izrael phendá:

“Khomeja, zaačhav tut upral o Gibeon a tu, čhoneja, upral e dolina Ajalon!”

¹³ Avke o kham the o čhon zaačhile, medik o manuša na ņerinde upral peskere ņeprijaťela. Oda hin pisimen andro le Jašariskero zvitkos.

O kham pes zaačhadá maškar o ņebos a calo džives na zagela. ¹⁴ Ajsó džives na sas aňi angloda aňi palis, hoj o RAJ kavke šundahas avri le manušes. O RAJ pes čačes marelas vaš o Izrael.

¹⁵ Palis o Jozua pes visarda andro taboris Gilgal a calo Izrael leha.

¹⁶ Ola pandž kraľa denašle a garude pes andre jaskiňa paš e Makkeda. ¹⁷ Avke le Jozuaske gele te phenel: “Arakhle pes ola pandž kraľa. Garuven pes andre jaskiňa paš e Makkeda.” ¹⁸ O Jozua phendá: “Začhiven e chev andre jaskiňa bare barenca a ačhaven paš late le muršen, hoj te merkinen. ¹⁹ Ale tumen pes ma zaačhaven. Džan pre peskere ņeprijaťela palunestar a ma domuken lenge, hoj pes te visaren pre peskere fori, bo o RAJ tumaro Del, tumenge len diňa andro vasta.”

²⁰ O Jozua the o Izraeliti preačhile o mariben peskere ņeprijaťelencá, bo murdarde maj savoren. Ole, save predžidile, denašle a dochudle pes andre peskere zorale fori le murenca. ²¹ Savore manuša pes visarde pale a mištes dogele andro taboris ko Jozua paš e Makkeda. ņiko peske imar na domukla te phenel aňi lav pro Izraeliti.

²² Avke o Jozua phendá: “Phundraven e chev andre jaskiňa a anen ke mande ole pandž kraľen.” ²³ Kerde oda a ande ke leste andral e jaskiňa ole kraľen andral o Jeruzalem, Hebron, Jarmut, Lachiš the Eglon. ²⁴ Sar ole kraľen ande ke leste, o Jozua vičinda savore Izraeliten a le velitelenge, save avle leha, phendá: “Aven a terduven le pindrenca pro meňa kale kraľenge!” On gele a terdile lenge pro meňa.

²⁵ Palis lenge o Jozua phendá: “Ma daran tumen aňi ma izdran! Aven zorale a bi e dar, bo ada kerela o RAJ savore tumare ņeprijaťelencá, pre save džana pro mariben.”

²⁶ Palis o Jozua len diňa te murdarel a te figinel pro pandž stromi. Ode sas figimen, medik na zaračila.

²⁷ Sar zaračolas, diňa o Jozua len te lel tele a te čhivel andre jaskiňa, andre savi pes imar angloda garuvenas. Palis zathode e chev andre jaskiňa le bare barenca, so hine ode dži adadžives.

O Jozua zalel buter phuva

²⁸ O Jozua mek oda džives zaila o foros Makkeda a le manušen odarik murdarda la šablaha. ņikas na mukla te dživel. Le kraľiha andral e Makkeda kerda avke, sar angloda le kraľiha andral o Jericho.

²⁹ Palis o Jozua savore Izraelitencá geľa andral e Makkeda ko foros Libna a džalas pre leste pro mariben. ³⁰ The kada foros le kraľiha diňa o RAJ le Izraelitenge andro vasta. Marenas len le šablencá a murdarde savore manušen odarik – ņikaske na dine te predživel. Lengere kraľiha kerda avke sar le kraľiha andral e Jericho.

³¹ Palis o Jozua pregeľa cale Izraeloha andral e Libna ko foros Lachiš. Ode pes rozthode a džanas pro mariben pro manuša andral oda foros. ³² O RAJ diňa o foros Lachiš le Izraelitenge a pro dujto džives les zaila. Murdarde savoren le šablencá, avke sar kerde andre Libna. ³³ Akor o kralis o Horam avla pro mariben andral o foros Gezer te pomožinel le kraliske andro Lachiš, ale o Jozua ņerinda upral leste the upral leskere manuša avke, hoj ņiko lendar na predžidila.

³⁴ Palis o Jozua pregeľa andral o Lachiš savore Izraelitencá ko foros Eglon a ode pes rozthode a džanas pre leste pro mariben. ³⁵ Mek oda džives les zaila. Murdarde le šablencá savoren, save sas andro foros, avke sar oda kerde le foroaha Lachiš.

³⁶ Palis o Jozua savore Izraelitenca gele andral o Eglon ko foros Hebron pro mariben. ³⁷ Zaile les a murdarde savoren le kraliha a mek savoren andro pašutne gava. Na mukle ņikas te dživel. Avke sar oda kerde andro Eglon, ola gava zničinde a na mukle ņikas te dživel.

³⁸ Palis pes o Jozua visarda le Izraelitenca ko foros Debir pro mariben. ³⁹ Zaile les the leskere kralenca a mek savoren andro pašutne gava a murdarde len. Na mukle ņikas te dživel. Avke sar kerde le forenca Hebron the Libna a lengere kralenca, kerde the le foroha Debir a leskere kraliha.

⁴⁰ Kavke o Jozua ņerinda (zvitazinda) upral savore krala andre cali phuv: pro verchengeri phuv the andre e pušta pro juhos, pro brehengeri phuv the pre vichodno sera le verchengeri – na mukla ņikas te dživel. Murdarda savoren, avke sar phenda o RAJ, o Del le Izraeloskero. ⁴¹ O Jozua len murdarda le forostar Kadeš-Barnea dži ke Gaza a cali phuv Gošen dži ko Gibeon. ⁴² Savore kralen lengere phuvenca zaila jekhvareste, bo o RAJ, o Del le Izraeloskero, pes marelas vaš o Izrael.

⁴³ Palis pes o Jozua savore Izraelitenca visarda andro taboris Gilgal.

11

O Jozua ņerinel upral o kralis Jabin

¹ Sar pes oda došunda o kralis Jabin andral o Chacor, diňa te vičinel le kralis Jobab andral o Madon, le kralen andral o Šimron the andral o Achšaf, ² the le kralen, save bešenas pro severne verchi a teleder andre dolina Jordan pro juhos le Galilejske morostar the pre brehengeri phuv a the pašal o Dor pro zapados. ³ Diňa te vičinel the le Kanaančanen pal o zapados the pal o vichodos: le Amorejen, le Chetitanen, le Perizejen, le Jebusejen pal o verchengeri phuv the le Chivijen tel o verchos Chermon andre phuv Micpa. ⁴ O krala avle savore peskere armadenca – sas ajci slugađa sar e poši paš o brehos le moroskero. A sas len igen but graja the verdana pro mariben. ⁵ Kala savore krala pes sthode jekhetane a kerde peske taboris paš o paňa Merom, hoj te džan pro mariben pro Izrael.

⁶ Akor o RAJ phenda le Jozuaske: “Ma dara tut lendar, bo tajsja andre ajso časos ena mule. Me len dava andro vasta le Izraelitenge. Lengere grajenge podčhin o pindre a o verdana zlabar.” ⁷ O Jozua peskere slugadenca sidarenas te džal ko paňa Merom a gele pre lende pro mariben. ⁸ O RAJ len diňa le Izraelitenge andro vasta, ņerinde (zvitazinde) upral lende a džanas pal lende dži ko baro foros Sidon pro severos the ko Misrefot-Majim a pro vichodos dži ke dolina Micpa. Domarde len a na mukle ņikas te dživel. ⁹ O Jozua kerda avke, sar leske phenda o RAJ: podčhinda le grajenge o pindre a zlabarda o verdana.

¹⁰ Akor o Jozua avla pale, zaila o foros Chacor a le kralis odarik murdarda. (O kralis andral o Chacor kralinelas upral savore krališagi, so sas andre odi phuv.) ¹¹ Dojekhes odarik murdarde, na mukle ņikas džides a o foros zlabarde.

¹² Savore kala kralengere fori o Jozua zaila a lengere kralen phandla. Dojekhes murdarda la šablaha, avke sar leske prikazinda o Mojžiš, le RAJESKERO služobňikos. ¹³ O Izraeliti na zlabarde o fori, save sas ačhade pro kopi, o Jozua zlabarda ča o Chacor. ¹⁴ O Izraeliti peske ile savoro, so andre ola fori arakhle, a ile the savore stadi. Ale le manušen odarik murdarenas la šablaha, medik lendar na sas dojekh mulo. ¹⁵ Avke sar o RAJ prikazinda peskere služobňikoske, le Mojžišoske, avke o Mojžiš phenda le Jozuaske a avke o Jozua the kerda. Ov na mukla avri nič olestar, so prikazinda o RAJ le Mojžišoske.

O phuva, so zaila o Jozua

¹⁶ Kavke o Jozua zaila cali kadi phuv: verchengere phuva the brehengere phuva pro severos the pro juhos, cali pušta pro juhos, cali phuv Gošen the e dolina paš o

Jordan: ¹⁷ oda le verchostar Chalak upre ko verchos Seir pro juhos dži paš o Baal-Gad, so hin andre dolina Libanon tel o verchos Chermon pro severos. Savore kralen odarik chudla a diňa te murdarel. ¹⁸ O mariben kale savore kralenca igen but likerelas le Jozuaske. ¹⁹ Ńisave fori le Izraelitencia pes na dothode andro smirom, ča jekh o Chivija andral o Gibeon. Savore fori zaile maribnaha. ²⁰ Bo o RAJ kerđa, hoj ola manuša te en zoralejleskere, hoj pes te maren le Izraelitencia, hoj te en savore zničimen a murdarde bijal o jileskeriben, avke sar prikazinda o RAJ le Mojžišoske.

²¹ Akor avla o Jozua a murdarđa le Anaken pro brehengere phuva: andral o Hebron, Debir, Anab the andral o Judske the Izraelike brehi. Zničinda len the savore lengere fori. ²² Le Anakendar na ačila andre Izraeliko phuv űiko. Ačhile ča andro fori Gaza, Gat the Ašdod.

²³ O Jozua zaila odi cali phuv avke, sar prikazinda o RAJ le Mojžišoske. O Jozua diňa kadi phuv le Izraelitenge sar dedictvos, dojekhe kmeňoske o kotor, so hin leskero. Avke le manušen andre odi phuv sas le maribnastar smirom.

12

O kraľa, save prekhelde

¹ O Izraeliti űerinde (zviťazinde) upral duj kraľa pro vichodos le Jordanostar a zaile lengere phuva. Ola phuva chudenas le juhostar le paňestar Arnon upre pre vichodno sera le Jordanoskeri dži ko verchos Chermon.

² Jekh lendar sas o Amorejiko kralis o Sichon, savo bešelas andro foros Češbon. Leskeri phuv sas le forostar Aroer pro brehos le paňestar Arnon – maškaral ola dolinatar – dži ko paňi Jabbok pro severos, kaj chudelas imar e phuv le Ammončanengeri, oda hin jepaš phuv Gilead. ³ Leskeri phuv sas le Galilejske morostar paš o Jordan dži ko Bet-Ješimot paš o verchos Pisga, so hin pro vichodos le Londe Morostar.

⁴ O dujto kralis sas o Og andral o Bašan, savo ačila ča jekh le poslednendar savore Refajendar a bešelas andro fori Aštarot the Edrej. ⁵ Leskeri phuv sas le brehendar paš o Chermon dži ke Salcha – cali phuv Bašan dži ke hraňica le Gešurenca the le Maachatānenca. Kralinelas upral o jepaš phuv Gilead dži ke phuv le kraliskeri le Sichonoskeri, savo sas andral o foros Češbon.

⁶ Upral kala duj kraľa űerinda le RAJESKERO služobňikos o Mojžiš le Izraelitencia. O Mojžiš diňa lengere phuva le Rubenoskere the le Gadoskere kmeňenge a jepaš Menaššeskere kmeňoske, hoj te en lengero dedictvos.

⁷ O Jozua the o Izraeliti űerinde upral o kraľa pre zapadno sera le Jordanoskeri le Baal-Gadostar pro severos, so hin andre dolina Libanon, dži pro juhos ko verchos Chalak, so džal upre ko Seir. O Jozua diňa kala phuva le Izraelike kmeňenge pro furt. ⁸ Diňa lenge the savoro, so upre sas: o verchi, o telune thana, e Jordaňiko dolina, o brehi a e pušta Negev pro juhos. Pre kala thana bešenas o Chetitana, o Amoreja, o Kanaančana, o Perizeja, o Chivija the o Jebuseja. ⁹ O Izraeliti űerinde upral o kraľa andre kala fori: o Jericho, o Aj, so hin paš o Betel, ¹⁰ o Jeruzalem, o Hebron, ¹¹ o Jarmut, o Lachiš, ¹² o Eglon, o Gezer, ¹³ o Debir, o Geder, ¹⁴ e Chorma, o Arad, ¹⁵ e Libna, o Adullam, ¹⁶ e Makkeda, o Betel, ¹⁷ o Tappuach, o Chefer, ¹⁸ o Afek, o Šaron, ¹⁹ o Madon, o Chacor, ²⁰ o Šimron-Meron, o Achšaf, ²¹ o Taanach, o Megiddo, ²² o Kedeš, o Jokneam andro Karmel, ²³ Dor paš o moroskero brehos, o Gojim andre Galileja ²⁴ the o Tirca. Savore kraľa sas jekhetane tranda the jekh (31).

13

O phuva, so mek na sas zaile

¹ Sar imar sas o Jozua igen phuro, o RAJ leske phendā: “Tu sal imar phuro a hin tuke imar but berš, ale ačhile ode but phuva, so o Izraeliti mek na zaile. ² Ačhile mek o Filištinike the Gešurengere phuva. ³ O phuva, pal save phenen, hoj hine le Kanaančanengere, le pañestar Šichor, so džal pro vichodos le Egiptostar, dži pro severos paš o Ekron. Ode bešen pandž Filištinike kraľa andral e Gaza, andral o Ašdod, o Aškalon, o Gat the o Ekron. Ačhila mek e phuv le Avvičanengeri, ⁴ pro juhos e phuv le Kanaančanengeri dži ke phuv Meara, so hiňi le Sidončanengeri, dži ko Afek, so hiňi e phuv le Amorejengeri. ⁵ Ačhila the e phuv le Gebalengeri the calo Libanon pro vichodos le Baal-Gadostar paš o verchos Chermon dži prekal o verchengero drom Lebo-Chamat. ⁶ Me anglal o Izraeliti tradava avri savore Sidončanen, save bešen maškar o verchi Libanon dži ko Misrefot-Majim. Tu akana le losoha ča rozulav le Izraelitenge o phuva avke, sar tuke phendom. ⁷ Rozulav kadi phuv le eňa kmeňenge the jepaš le Menaššeskere kmeňoske, hoj te el lengeri.”

O phuva pro vichodos le Jordanostar

⁸ O Rubenoskero, Gadoskero the o dujto jepaš le Menaššeskero kmeňos priile o dēdictvos, so lenge diňa o Mojžiš, le RAJESKERO služobňikos, pro vichodos pal o Jordan. Lengeri phuv chudelas ⁹ le forostar Aroer pro brehos paš e dolina Arnon, dureder ko foros, so hino maškar odi dolina, the ko rovno than le Dibonostar dži ko foros Medeba. ¹⁰ On priile savore fori le Amorejike kraliskere le Sichonoskere, savo kralinelas andro Češbon, dži ke phuv le Ammončanengeri. ¹¹ Priile mek o Gilead, e phuv le Gešurengeri the le Maachatānengeri, savore verchi paš o Chermon the cali phuv Bašan dži ke Salcha. ¹² E phuv Bašan sas angle oda le kraliskeri le Ogoskeri, savo bešelas andro Aštarot the Edrej. Ov ačhila ča jekh poslednendar savore Refajendar, upral save o Mojžiš ňerinda (zviťazinda) a tradňa avri. ¹³ Ale o Izraeliti na tradle avri le Gešuren the le Maachatānen, vašoda dži adadžives bešen maškar lende.

O Leviskero kmeňos

¹⁴ O Mojžiš na diňa ňisavi phuv le kmeňos Levi vaš o dēdictvos, bo o RAJ o Del le Izraeloskero lenge phendā: “Na chudena o phuva, ale ča o obeti, so ena labarde pre miro oltaris.”

Le Rubenoskere phuva

¹⁵ O Mojžiš diňa o phuva vaš o dēdictvos le famelijenge andral o kmeňos Ruben. ¹⁶ Pro juhos lengeri phuv chudelas le forostar Aroer, so hino pro brehos paš e dolina Arnon – lengere sas the o foros maškar e dolina, the e phuv dži ke Medeba, ¹⁷ o foros Češbon the savore leskere fori, so hine pre odi phuv: o Dibon, o Bamot-Baal, o Bet-Baal-Meon, ¹⁸ e Jahca, o Kedemot, o Mefaat, ¹⁹ o Kirjatajim, e Sibma the o Ceret-Šachar pro brehos andre dolina, ²⁰ o Bet-Peor tel o verchos Pisga the o Bet-Ješimot. ²¹ Chudle mek savore fori pre odi phuv the calo krališagos le Amorejike kraliskero le Sichonoskero, savo kralinelas andro Češbon. O Mojžiš ňerinda upral leste the upral o Midijaňike vodci, save sas o Evi, o Rekem, o Cur, o Chur the o Reba: Kala savore sas le kraliskere Sichonoskere vodci. ²² O Izraeliti murdarde the le vrašcos le Bileam, le Beoriskere čhas. ²³ Pro zapados le Rubenengeri phuv chudelas le brehostar Jordan. Kale fori the gava priile o fajti le Rubenengere sar dēdictvos.

Le Gadoskere phuva

²⁴ O Mojžiš diňa the dēdictvos dojekha fajtake andral o Gadoskero kmeňos. ²⁵ Sas lenge dino o foros Jazer, savore fori andro Gilead the jepaš phuv le Ammončanengeri dži ko Aroer, so hino pro pašes paš e Rabba, ²⁶ le Češbonostar ko Ramat-Micpa the

Betonim; le forostar Machanajim dži ko than Lo-Debar. ²⁷ Tele andre dolina Jordan chudle o fori Bet-Haram, Bet-Nimra, Sukkot the Cafon a the oda, so ačila la phuvatar le Sichonoskera, savo sas kralis le Češbonoskero, the e vichodno sera le Jordanoskeri dži paš o Galilejsko moros. ²⁸ Kala fori the gava priile o fajti andral o kmeños Gad sar dedictvos.

Le Menaššeskere phuva

²⁹ O Mojžiš diña le fajtenge andral o jepaš kmeños Menašše kala phuva vaš o dedictvos: ³⁰ Le forostar Machanajim ko severos, cali phuv Bašan – o krališagos le kraliskero Ogoskero. Andro Bašan sas šovardeš (60) gava, so zaila o Jair. ³¹ O čhave le Machiroskere, savo sas o čhavo le Menaššeskero, priile jepaš phuv Gilead, o fori Aštarot the Edrej, kaj bešelas o kralis Og.

³² Kala phuva rozulađa o Mojžiš andre Moabiko phuv pal o Jordan, pro vichodos le Jerichostar. ³³ Le kmeñoske Levi o Mojžiš na diña nisavo dedictvos, bo o RAJ, o Del le Izraeloskero, hino lengero dedictvos, avke sar len diña lav.

14

O Jozua rozulavel o phuva pro zapados le Jordanostar

¹ Kala hine o phuva, so o Izraeliti chudle andro Kanaan, avke sar lenge dine sar dedictvos o rašaj o Eleazar the o Jozua, o čhavo le Nunoskero, the le kmeňengere vodci andral o Izrael. ² O dedictvos dine lenge prekal o losos, avke sar phenda o RAJ prekal o Mojžiš, hoj te den le eña the jepaš kmeňenge. ³ O Mojžiš imar diña duj the jepaš kmeňenge o dedictvos pal o Jordan, ale le Leviten na diña nič. ⁴ Le Jozefoskere čhavendar sas duj kmeňi: o Menašše the o Efrajim. Le Leviten na diña nisavo dedictvos andre odi phuv. Chudle ča fori, hoj ode te bešen, the mali prekal o gurumňa the stadi. ⁵ O Izraeliti kerde avke, sar o RAJ phenda le Mojžišoske, a rozulade o phuva.

⁶ Sar o Izraeliti mek sas andro Gilgal, avle o manuša andral o kmeños Juda ko Jozua. O Kaleb, o čhavo le Jefunnoskero andral e Kenizziko fajta, leske phenda: “Tu džanes mištes, so phenda o RAJ le Devleskere manušeske le Mojžišoske andro Kadeš-Barnea pal ma the pal tu. ⁷ Sas mange saranda (40) berš, sar man le RAJESKERO služobňikos o Mojžiš bičhađa andral o Kadeš-Barnea te predikhel e phuv. Me leske phendom o čačipen pal oda, so dikhlom. ⁸ Mire phrala, save džanas manca, darade avri le manušen. Ale me man likeravas le RAJESTAR, mire Devlestar. ⁹ Mek oda džives o Mojžiš man diña vera: ‘E phuv, pal savi phirehas, ela pro furt tiro the tire čhavengero dedictvos, bo furt tut likerahas le RAJESTAR, mire Devlestar.’ ¹⁰ Akana, šun! O RAJ dži akana man likerelas paš o dživipen, avke sar phenda. Pregela imar saranda the pandž (45) berš akorestar, sar o RAJ oda phenda le Mojžišoske. Oda sas akor, sar o Izraeliti mek phirenas pal e pušta, a akana mange imar hin ohtovardeš the pandž (85) berš. ¹¹ Ole dživesestar, so man o Mojžiš bičhađa, som mek furt zoralo. Avke sar ešebnovar (peršovar) hin man mek ajsi zor, hoj adadžives šaj džav pro mariben. ¹² Vašoda de mange akana kala brehi, pal save oda džives vakerelas o Mojžiš. Bo tu korkoro akor šundal, hoj ode hine o Anaka the bare fori zorale murenca. Šaj el, hoj o RAJ ela manca a tradava len avri, avke sar oda phenda o RAJ.”

¹³ Avke o Jozua požehňinda le Kaleb, le Jefunnoskere čhas, a diña leske o foros Hebron vaš leskero dedictvos. ¹⁴ O Kaleb chudla o Hebron sar dedictvos, bo furt pes likerelas le RAJESTAR, le Izraeloskere Devlestar. ¹⁵ Angloda pes o Hebron vičinelas Kirjat-Arba, bo o Arba sas nekbareder manuš maškar o Anaka.

Palis andre odi phuv sas smirom le maribnastar.

15

Le Judaskere phuva

¹ Le Judaskero kmeňos priiľa o phuva, so prekal o losos ačhiľa lenge. Odi phuv chudel pro juhos dži ke pušta Sin paš o Edom dži tele pro juhos.

² Pro juhos odi phuv chudel paš o brehos le Londe Morostar, paš o moroskero agor, so hin dži tele pro juhos, ³ džal ko juhos prekal o verchengero drom Akrabbim andre pušta Sin a odarik džal pro juhos le Kadeš-Barneatar. Palis chudel pašal o Checron upre ko Addar, kaj visalol ke Karka, ⁴ odarik dureder ko Acmon a dži ko paňi Egipt a ole paňestar dži paš o moros.

⁵ Pro vichodos le Judaskeri phuv chudel le Londe Moroskera seratar a oda le juhostar dži ko paňi Jordan.

Odarik džal dureder pro severos le morostar ⁶ upre paš o Bet-Chogla a predžal khatar o severos la Bet-Arabatar upre ke skala Bohan. O Bohan sas le Rubenoskero čhavo. ⁷ Palis leskeri phuv chudel upre la dolinatar Achor ko Debir a odarik pes visarel pro severos ko Gilgal, so hino pre severno sera ola dolinatar paš o drom Adummim, odarik džal dureder ko paňa En-Šemeš the ko En-Rogel. ⁸ Palis leskeri phuv džal dureder upre andre dolina Ben-Hinnom pro juhos le Jebusejengere forostar – oda hin Jeruzalem. Dureder džal dži upre ko verchos pro zapados le forostar the pro severos la Refajengere dolinatar. ⁹ Palis leskeri phuv chudel le verchostar tele ko than, khatar chudel te džal o paňi Neftoach, dureder ko fori pašes paš o verchos Efron, palis tele ke Baala – oda hin o Kirjat-Jearim. ¹⁰ La Baalatar palis pes visarel ko zapados ko verchos Seir a predžal pro severos le verchostar Jearim – oda hin Kesalon – a lestar tele ko Bet-Šemeš dži ke Timna. ¹¹ Palis chudel pro severos le verchostar Ekron, visarel pes ko Šikron, džal dureder ko verchos Baala, palis ko Jabneel a dži paš o moros.

¹² Pro zapados le Judaskeri phuv chudelas le Stredozemne Moroskera seratar. Pre kala phuva dživenas o Judaskere kmeňi pal peskere fajti.

Le Kaleboskeri phuv

¹³ O Jozua diňa le Kaleboske, le Jefunnoskere čhaske, varesave le Judaskere phuvendar, avke sar leske oda phendľa o RAJ. Diňa leske o foros Kirjat-Arba, oda hin o Hebron. Oda foros sas le Arbasoskero, savo sas dad le Anakoskero. ¹⁴ O Kaleb odarik čhida avri le Anakoskere trine čhaven: le Šešaj, le Achiman the le Talmaj. ¹⁵ Odarik džanas pro mariben ko foros Debir, so pes angloda vičinelas Kirjat-Sefer. ¹⁶ Akor o Kaleb phendľa: “Oleske, ko ňerinela (zviľazinela) upral o foros Kirjat-Sefer a zalela les, dava mira čha la Achsa vaš e romňi.” ¹⁷ O Otňiel, o čhavo le Kenazoskero, savo sas o phral le Kaleboske, zailľa odi phuv a avke chudľa la Achsa vaš e romňi.

¹⁸ Sar ov peske la iľa romňake, o Otňiel la kerďa upre, hoj te mangel peskere dadestar e maľa. Sar geľa tele pal o somaris, o Kaleb latar phučľa: “So kames?”

¹⁹ Oj odphendľa: “De man tiro požehnaňje. Te mange imar diňal e pušta Negev, de mange the o paňa.” Avke o Kaleb lake diňa o uprune the o telune prameňa.

²⁰ Kada hin o dďictvos le Judaskere kmeňoskero pal lengere fajti. ²¹ O fori, so sas le Judaskere kmeňoskere pro juhos dži ko Edom, sas:

o Kabceel, o Eder, o Jagur, ²² e Kina, e Dimona, e Adada, ²³ o Kedeš, o Chacor, o Jitnan, ²⁴ o Zif, o Telem, o Bealot, ²⁵ e Chacor-Chadatta, o Kerijot-Checron, oda hin Chacor, ²⁶ o Amam, e Šema, e Molada, ²⁷ e Chacar-Gadda, o Češmon, o Bet-Palet, ²⁸ o Chacar-Šual, e Beer-Šeba, e Bizjotja, ²⁹ e Baala, o Ijim, o Ecem, ³⁰ o Eltolad, o Kesil, e Chorma, ³¹ o Ciklag, e Madmanna, e Sansanna, ³² o Lebaot, o Šilchim, o Ajin the o Rimmon: jekhetane bišueňa (29) fori the lengere gavenca.

³³ Pro telune brehi sas kala fori:

O Eštaol, e Cora, e Ašna, ³⁴ o Zanoach, o En-Gannim, o Tappuach, o Enam, ³⁵ o Jarmut, o Adullam, o Socho, e Azeka, ³⁶ o Šaarajim, o Aditajim, e Gederat the o Gederotajim: dešuštar (14) fori the lengere gavenca.

³⁷ Lengere fori sas the o Cenan, e Chadaša, o Migdal-Gad, ³⁸ o Dilan, e Micpa, o Jokteel, ³⁹ o Lachiš, o Bockat, o Eglon, ⁴⁰ o Kabbon, o Lachmas, o Kitliš, ⁴¹ o Gederot, o Bet-Dagon, e Naama the e Makkeda; dešušov (16) fori the lengere gavenca.

⁴² Lengere fori sas the e Libna, o Eter, o Ašan, ⁴³ o Jiftach, e Ašna, o Necib, ⁴⁴ e Keila, o Achzib the e Mareša; eňa fori lengere gavenca.

⁴⁵ Sas lengero the o foros Ekron le cikne forenca the le gavenca; ⁴⁶ a le Ekronostar dži ko moros savore fori paš o foros Ašdod lengere gavenca. ⁴⁷ O Ašdod the Gaza leskere cikne forenca the gavenca a odarik savoro dži ko Egiptsko paňi the ko brehos le Stredozemno Moroskero.

⁴⁸ Priile mek o fori pal o brehi:

o Šamir, o Jattir, o Socho, ⁴⁹ e Danna, e Kirjat-Sanna, oda hin Debir, ⁵⁰ o Anab, o Eštemo, o Anim, ⁵¹ o Gošen, o Cholon the o Gilo: dešujekh (11) fori the lengere gavenca.

⁵² O Arab, e Ruma, o Ešan, ⁵³ o Janum, o Bet-Tappuach, e Afeka, ⁵⁴ e Chumta, e Kirjat-Arba, oda hin Hebron, the o Cior: eňa fori the lengere gavenca.

⁵⁵ O Maon, o Karmel, o Zif, e Jutta, ⁵⁶ o Jezreel, o Jokdeam, o Zanoach, ⁵⁷ o Kajin, e Gibeja the e Timna: deš fori the lengere gavenca. ⁵⁸ O Chalchul, o Bet-Cur, o Gedor, ⁵⁹ o Maarat, o Bet-Anot the o Eltekon: šov fori the lengere gavenca.

⁶⁰ O Kirjat-Baal, oda hin Kirjat-Jearim, the e Rabba: duj fori the lengere gavenca.

⁶¹ Pre pušta priile e Bet-Araba, o Middin, e Sechacha, ⁶² o Nibšan, o Londo Foros the o En-Gedi: šov fori the lengere gavenca.

⁶³ Ale le Judaskere manuša našti čhivenas avri le Jebusejen andral o Jeruzalem, avke ačhile dži adadžives te bešel paš lende.

16

O phuva le Efrajimskere the le jepaš Menaššeskere

¹ E phuv, so sas diňi prekal o losos le Jozefoskere čhavenge, chudel le Jordanostar paš o Jericho pro vichodos le Jerichoskere paňendar a e hraňica džal dži ke pušta a upre ko Beteloskere brehi, ² palis dureder ko Luz, odarik ko Atarot – ke phuv le Arkijengeri – ³ mek pro zapados ke phuv le Jafletengeri dži ke phuv ko Teluno Bet-Choron the ko Gezer a zaačhel dži ko moros.

⁴ Kala phuva chudle le Jozefoskere čhave o Menašše the o Efrajim sar dedictvos.

⁵ Le kmeňoske Efrajim sas dine pal leskere fameliji kala phuva:

Ola phuva chuden le Atarot-Addarostar dži ko Upruno Bet-Choron ⁶ a dureder e hraňica džal ko moros, pro severos le Michmetatostar, palis pro vichodos andro Taanat-Šilo a pašal leste pro vichodos predžal ko Janoach. ⁷ Khatar o Janoach džal tele andro Atarat the ke Naara a predžal pašes paš o Jericho dži ko Jordan. ⁸ Le forostar Tappuach džal e hraňica ko zapados paš o paňi Kana a zaačhel paš o moros. Kada dedictvos chudle o fameliji andral o kmeňos Efrajim. ⁹ The varesave fori le gavenca andral le Menaššengere phuva sas dine le kmeňoske Efrajim.

¹⁰ Ale o Efrajima na tradle avri le Kanaančanen, save bešenas andro foros Gezir. Avke on ačhile maškar lende dži adadžives, ale ačhile lengere otroka.

17

O phuva le jepaš Menaššeskere pro zapados

¹ O dujto jepaš kmeños Menašše chudľa pro zapados prekal o losos o dedictvos, bo ov sas le Jozefoskero ešebno (peršo) čhavo. Le Menaššeskero ešebno čhavo o Machir, savo sas zoralo andro mariben, chudľa o phuva Gilead the Bašan. O Machir sas dad le Gileadoskero. ² The aver fajti andral o kmeños Menašše chudle prekal o losos o phuva sar dedictvos: e fajta le Abiezeriskeri, le Chelekoskeri, le Asrieloskeri, le Šechemoskeri, le Cheferoskeri the le Šemidasoskeri. On sas o čhave le Menaššeskere, savo sas čhavo le Jozefoskero.

³ Ale le Celofchad na sas čhave, ča čhaja: e Machla, e Noa, e Chogla, e Milka the e Tirca. O Celofchad sas o čhavo le Cheferoskero, o Chefer sas le Gileadoskero, o Gilead sas le Machiroskero a o Machir sas le Menaššeskero. ⁴ Avle ko rašaj Eleazar, ko Jozua, savo sas le Nunoskero čhavo, the ko vodci a phende: “O RAJ phendä le Mojžišoske, hoj the amen te del o dedictvos maškar amare phrala.” Avke o Jozua diňa the len o dedictvos maškar lengere dadeskere phrala, avke sar phendä o RAJ. ⁵ Kavke chudľa o Menašše o phuva Gilead the Bašan pal o Jordan the mek aver deš phuva, ⁶ bo le Menaššeskere čhaja chudle o dedictvos maškar leskere čhave. E phuv Gilead ačila okla manušenge andral o kmeños Menašše.

⁷ O phuva le Menaššengere chudenas la phuvatar Ašer ko Michmetat, so hin pro vichodos le Šichemostar, a e hraňica džalas dureder pro juhos ko En-Tappuach.

⁸ E phuv pašal o Tappuach ačila le Menaššenge, ale o foros Tappuach sas le Efrajimengero. ⁹ E hraňica džal dureder tele ko paňi Kana. O fori pro juhos ole paňestar maškar o Menaššeskere fori hine le Efrajimoscere. Leskeri hraňica džal dureder pre severno sera ole paňestar dži ko Stredozemno Moros. ¹⁰ Pro juhos le paňestar Kana e phuv sas le Efrajimoskeri a pro severos le Menaššeskeri. Leskeri hraňica pro zapados sas o Stredozemno Moros. Pro severozapados leskera phuvatar sas o Ašer a pro severovichodos sas o Jissachar.

¹¹ Andro phuva le Jissacharoscere the le Ašeroskere o Menašše priiľa o fori Bet-Šean, Jibleam, Dor, En-Dor, Taanach the Megiddo lengere gavenca. O trito Dor sas paš o brehos le morostar.

¹² O kmeños Menašše našti zaile kala fori a avke o Kanaančana ode bešenas dureder. ¹³ Sar o Izraeliti sas zoraleder, ispidenas pro Kanaančana, hoj prekal lende te keren buči, ale našti len tradle avri.

¹⁴ Andre jekh džives le Jozefoscere čhave – o kmeňi Menašše the Efrajim – phende le Jozuaske: “Soske amen diňal vaš o dedictvos ča ajci sikra phuva? Se amen sam baro narodos, bo o RAJ amen dži akana požehňinelas.”

¹⁵ O Jozua lenge odphendä: “Te san ajci but a o brehi andro Efrajim tumenge hine frima, džan andre phuv ko Perizeja the ko Refaja a ode čhingeren avri o veš, hoj tumen te el phuv.”

¹⁶ O čhave le Jozefoscere phende: “O brehi amenge hine frima, ale savore Kanaančanen, save bešen andre dolina, hin trastune verdana. Ola trastune verdana hin olen, save bešen andro Bet-Šean paš leskere gava, the olen, save bešen andre dolina Jezreel.”

¹⁷ O Jozua phendä le Efrajimoscere the le Menaššeskere kmeňenge: “San baro narodos, saves hin bari zor. Na ela tut ča jekh kotor la phuvatar, ¹⁸ ale the o brehi

ena tire. Te ode hin veš, činger les avri a ela tiro dži ke leskero agor, bo tradeha avri le Kanaančanen, choc len hin trastune verdana a hine zorale.”

18

Le Benjaminskere phuva

¹ Sar savore Izraeliti zaile e phuv, zgele pes jekhetane andro foros Šilo a ačhade ode o Sentno Stanos. ² Maškar o Izraeliti ačhile mek efa kmeňi, savenge mek na sas dino o dēdictvos.

³ Avke o Jozua phenda le Izraelitenge: “Dži kana kamen te užarel, hoj peske te zalen e phuv, so tumenge diňa o RAJ, o Del tumare dadengero? ⁴ Kiden tumenge avri trine muršen dojekhe kmeňostar. Me len bičhavava, hoj te predžan e phuv a te zapisinel andre o phuva prekal dojekh kmeňos. Palis mi aven ke ma. ⁵ Mi rozulaven odi phuv pro efa kotora. O kmeňos Juda ačhela ode, kaj hino pro juhos, a o kmeňi le Jozefoskere pro severos. ⁶ Zapisinen andre ola efa kotora ola phuvakere a anen oda ke mande. Me tumenge čhivava o losos anglo RAJ, amaro Del. ⁷ O Leviti na chudena kotor ola phuvatar maškar tumende, bo oda, hoj hine le RAJESKERE rašaja, hin lengero dēdictvos. O Gad, o Ruben the o jepaš Menaššeskero kmeňos chudle pro vichodos pal o Jordan o dēdictvos, so lenge diňa o Mojžiš, le RAJESKERO služobňikos.”

⁸ Ola murša pes mukle pro drom. O Jozua lenge phenda: “Džan, predžan e phuv a zapisinel andre o thana pre odi phuv, palis aven pale ke ma. Ade andro Šilo tumenge čhivava o losos anglo RAJ.” ⁹ O murša odgele a pregele e phuv. Rozulade la pro efa kotora a zapisinde ola phuva the le forenca. Palis avle ko Jozua andro taboris andro Šilo. ¹⁰ O Jozua lenge čhida o losos andro Šilo anglo RAJ a rozulađa ode e phuv le Izraelitenge pal lengere kmeňi.

¹¹ O ešebno (peršo) losos peľa pro kmeňos Benjamin pal lengeri famelija. Lengere phuva hine maškar le Judaskere the le Jozefoskere kmeňi.

¹² Pre leskeri severno sera e hraňica chudel paš o Jordan a odarik džal upre ko brehos pro severos le Jerichostar a predžal prekal o verchi dži ke pušta paš o Bet-Aven pro zapados. ¹³ Odarik lengeri hraňica džal dureder ko Luz, oda hin o Betel. Džal pro brehos pro juhos khatar o Luz tele andro Atarot-Addar a ko verchos pro juhos le Telune Bet-Choronostar.

¹⁴ Pre zapadno sera ole verchostar, so hino paš o Bet-Choron, e hraňica visaľol ko juhos a džal dži paš o Kirjat-Baal – oda hin le Judaskero foros Kirjat-Jearim. Kada hin e zapadno sera lengeri phuvakeri.

¹⁵ Lengeri južno hraňica chudel pro zapados paš o Kirjat-Jearim a džal dži paš o paňa Neftoach. ¹⁶ E hraňica odarik džal dži paš o verchos, so hino angle dolina Ben-Hinnom a pro severos la dolinake le Refajengera, a džal tele prekal e dolina Hinnom, pro juhos le Jebusejengere verchostar dži tele ko En-Rogel. ¹⁷ Palis visaľol ko severos ko En-Šemeš. Odarik džal ko Gelilot paš o brehos Adummim a džal tele ke skala le Bohanoskeri, savo sas o čhavo le Rubenoskero. ¹⁸ Palis predžal pro severos khatar o brehos Bet-Araba tele ke Jordaňiko dolina ¹⁹ a dureder džal ko severos ko verchos Bet-Chogla dži ke severno sera le Londe Moroskeri, kaj o Jordan džal andro moros. Oda hin e južno hraňica.

²⁰ O Jordan hin lengeri vichodno hraňica. Kada sas o dēdictvos le Benjaminskere fajtengero.

²¹ Kala hine lengere fori pal lengere fajti:

O Jericho, e Bet-Chogla, o Emek-Kecic, ²² e Bet-Araba, o Cemarajim, o Betel, ²³ o Avvim, e Para, e Ofra, ²⁴ o Kefar-Ammoni, o Ofni the e Geba; dešuduj (12) fori le gavenca.

²⁵ O Gibeon, e Rama, o Beerot, ²⁶ e Micpa, e Kefira, e Moca, ²⁷ o Rekem, o Jirpeel, e Tarala, ²⁸ e Cela, o Helef, o Jebus, oda hin o Jeruzalem, e Gibeja the o Kirjat-Jearim; dešuštar (14) fori the le gavenca.

Kada sas o d'edictvos le Benjaminoskere fajtengero.

19

Le Šimeonoskere phuva

¹ O dujto losos peľa pro Šimeonoskero kmeňos pal leskere fajti. Lengero d'edictvos sas maškar o phuva le Judaskere.

² Chudle kala fori:

E Beer-Šeba, e Šeba, e Molada, ³ o Chacar-Šual, e Bala, o Ecem, ⁴ o Eltolad, o Betul, e Chorma, ⁵ o Ciklag, o Bet-Markabot, e Chacar-Susa, ⁶ o Bet-Lebaot the o Šaruchen: dešutrin (13) fori the lengere gavenca.

⁷ Chudle the kala fori: o Ajin, o Rimmon, o Eter the o Ašan: štar fori the lengere gavenca. ⁸ Lengere hine the kala savore gava, so hine pašal ola fori dži ko Baalat-Beer the Rama-Negev.

Kada hin o d'edictvos le kmeňoskero Šimeon pal leskere fajti. ⁹ Le Šimeonoskeri phuv sas maškar e Judaskeri. O d'edictvos le Judaskero sas igen baro, vašoda chudle the on maškar lende o d'edictvos.

Le Zebulunoskere phuva

¹⁰ O trito losos peľa pro kmeňos Zebulun pal lengere fajti:

Lengeri phuv sas dži ko Sarid. ¹¹ E phuv sas pro zapados ke Marala dži pre sera le Dabbešetostar the ko paňi, so hino pro vichodos le Jokneamostar. ¹² Le Saridostar pes visarel ko vichodos dži ke phuv paš o foros Kislot-Tabor a odarik ko Daberat the ke Jafia. ¹³ Odarik džal dureder ko vichodos andro Gat-Chefer, andro Et-Kacin the andro Rimmon a visarel pes andre Nea. ¹⁴ Pro severos pes visarel ko Channaton a džal dži ke dolina Jiftach-El. ¹⁵ Lengere hine the o Kattat, o Nahalal, o Šimron, e Jidala the o Betlehem; dešuduj (12) fori the lengere gavenca.

¹⁶ Kala fori lengere gavenca hine o d'edictvos le kmeňoskero Zebulun pal lengere fajti.

Le Jissacharoskere phuva

¹⁷ O štarto losos peľa pro kmeňos Jissachar pal lengere fajti. ¹⁸ Lengere phuva sas:

o Jezreel, o Kesulot, o Šunem, ¹⁹ o Chafarajim, o Šijon, o Anacharat, ²⁰ o Rabbit, o Kišjon, o Ebec, ²¹ o Remet, o En-Gannim, e En-Chadda the o Bet-Paccec. ²² Lengeri phuv džal dži pre sera le forendar Tabor, Šachacajim the Bet-Šemeš dži paš o Jordan. Oda hin dešušov (16) fori the lengere gavenca.

²³ Kala fori lengere gavenca hine o d'edictvos le kmeňoskero Jissachar pal lengere fajti.

Le Ašeroskere phuva

²⁴ Pandžto losos peľa pro kmeňos Ašer. ²⁵ Andre lengere phuva sas o fori:

o Chelkat, o Chali, o Beten, o Achšaf, ²⁶ o Allammelech, o Amad the o Mišal. Pro zapados lengeri hraňica džal dži pre sera le forendar Karmel the Šichor-Libnat.

²⁷ Odarik e hraňica visalol ko vichodos andro Bet-Dagon dži pre sera la phuvatar Zebulun a paš e dolina Jiftach-El, palis ko severos ko Bet-Emek the Neiel a odarik

visalol ko Kabul; ²⁸ džal ko Ebron, Rechob, Chammon the Kana dži ko Baro Sidon; ²⁹ palis e hrañica pes visarel ke Rama dži ko zoralo foros Tir, odarik pes visarel ke Chosa a džal dži ko moros. Lengere hin the o Machalab, o Achzib, ³⁰ e Umma, o Afek the o Rechob: bišuduj (22) fori lengere gavenca.

³¹ Kala fori lengere gavenca hine o đedictvos le kmeňoskero Ašer pal lengere fajti.

Le Naftaliskere phuva

³² O šovto losos peľa pro kmeňos Naftali pal lengere fajti.

³³ Lengeri phuv chudel le Chelefostar, le dubostar paš o Caananim, džal prekal o Adami-Nekeb the o Jabneel ko Lakkum dži paš o pañi Jordan. ³⁴ Odarik visalol ko Aznot-Tabor pro zapados the ko Chukok. Pro juhos pes chudelas le phuvatar Zebulun, pro zapados le phuvatar Ašer a pro vichodos le Jordanostar. ³⁵ Lengere zorale fori hin o Ciddim, o Cer, o Chammat, o Rakkat, o Kinneret, ³⁶ e Adama, e Rama, o Chacor, ³⁷ o Kedeš, o Edrej, o En-Chacor, ³⁸ o Jiron, o Migdal-El, o Chorem, o Bet-Anat the o Bet-Šemeš: dešueňa (19) fori lengere gavenca.

³⁹ Kala fori lengere gavenca hine o đedictvos le kmeňoskero Naftali pal lengere fajti.

Le Danoskere phuva

⁴⁰ O eftato losos peľa pro kmeňos Dan pal lengere fajti. ⁴¹ Lengere phuva sas:

e Cora, o Eštaol, o Ir-Šemeš, ⁴² o Šaalabbin, o Ajalon, e Jitla, ⁴³ o Elon, e Timna, o Ekron, ⁴⁴ o Elteke, o Gibbeton, o Baalat, ⁴⁵ o Jehud, o Bene-Berak, o Gat-Rimmon, ⁴⁶ o Me-Jarkon, o Rakkon the e phuv paš e Joppa. ⁴⁷ Sar le Danenge sas o phuva frima, gele pro mariben pro foros Lešem, zailē les a le manušen odarik murdarde. Ačhile ode te bešel a ole foroske Lešem čerinde o nav pro Dan pal peskero dad.

⁴⁸ Kala fori le gavenca hine o đedictvos le kmeňoskero Dan pal lengere fajti.

Le Jozuaskeri phuv

⁴⁹ Sar o Izraeliti preačhile te rozulavel o phuva sar đedictvos, dine the le Jozuaske, le Nunoskere čhaske, o đedictvos maškar peskere phuva. ⁵⁰ Avke sar lenge o RAJ phendā, dine le Jozuaske o foros Timnat-Serach pro brehi andre phuv Efrajim, so peske mangelas. Pale oda foros ačhađa a ačhila ode te bešel.

⁵¹ Kala hine o phuva, so o rašaj Eleazar, o Jozua the o vodci dine prekal o losos le kmeňoske Izrael. Čhide o losi andro foros Šilo, anglal o vudar le RAJESKERE Sentne Stanostar. Kavke palis preačhile te rozulavel o phuva.

20

O fori pro garudipen

¹ Andre jekh džives phendā o RAJ le Jozuaske: ² “Phen le Izraelitenge, hoj peske te len avri o fori pro garudipen. Bo sar o Mojžiš mek dživelas, me leske phendom, ³ hoj o manuš, savo murdardahas varekas, ale na kamla oda te kerel, šaj denašel andre ola fori pes te garuvel la famelijatar, savi leske kamlahas oda pale te visarel. ⁴ Te vareko denašela andre jekh kajso foros, mi ačhel avri paš e foroskeri brana a le vodcenge mi phenel anglal savorende, so pes ačhila. Akor les lena andre peskero foros a dena les than, kaj šaj bešel. ⁵ Te pal leste gelahas o manuš, savo leske kamlahas pale te visarel, na dena les leske andro vasta, bo na kamla te murdarel ole manušes sar peskere nepřijatelis. ⁶ Mi ačhel oda manuš andre oda foros, medik na ela avrišundo pro sudos anglo manuša a medik na merela oda, ko ela baro rašaj andre oda časos. Palis šaj džal pale andre peskero foros, andral savo denašla.”

⁷ O Izraeliti ile avri pro zapados le Jordanostar kala fori pro garudipen: o Kedeš andro Galileja pro brehi le Naftaliskere, o Šichem pro brehi le Efrajimoscere the e

Kirjat-Arba – oda hin Hebron – pro brehi le Judaskere. ⁸ Pal o Jordan pro vichodos le Jerichostar ile avri o Becer pre pušta, pre phuv le Rubenengeri, o Ramot andro Gilead andre phuv le Gadengeri the o Golan andre phuv Bašan, so hin le Menaššengeri. ⁹ Kala fori ile avri prekal savore Izraeliti the prekal o cudzinci, save pes likerenas maškar lende. Ode majinde te denašel dojekh, ko murdardahas varekas, saves na kamla te murdarel, hoj te na el murdardo la famelijatar, so leske oda visardahas pale le meribnaha, medik na ela avrišundo pro sudos anglo manuša.

21

Le Levitengere phuva

¹ Akor avle o vodci andral o kmeňos Levi ko rašaj Eleazar, ko Jozua, savo sas o čhavo le Nunoskero, the ko Izraelike vodci ² andro foros Šilo, so hino andro Kanaan, a phende lenge: “O RAJ phendá prekal o Mojžiš, hoj amen te den fori, kaj bešaha, the mali prekal amare stadi.” ³ Avke o Izraeliti dine le Leviten peskere dēdictvostar o fori le maľenca, avke sar lenge oda phendá o RAJ.

⁴ Ešeb (peršo) čhide o losi prekal e fajta le Kohatoskeri. Prekal o losos o Leviti, o čhave le rašaskere le Aronoskere, priile dešutrin (13) fori le kmeňendar Juda, Šimeon the Benjamin. ⁵ Okla manuša andral e fajta Kohat priile prekal o losos deš fori le kmeňendar Efrajim, Dan the le jepaš kmeňostar Menašše.

⁶ Le Geršonoskeri fajta prekal o losos priila dešutrin fori le kmeňendar Jissachar, Ašer, Naftali the le jepaš kmeňostar Menašše andre phuv Bašan.

⁷ E fajta le Merariskeri priile pal peskere fameliji prekal o losos dešuduj (12) fori le kmeňendar Ruben, Gad the Zebulun.

⁸ Kavke o Izraeliti dine prekal o losos le Levitenge kala fori the le maľenca, avke sar lenge oda phendá o RAJ prekal o Mojžiš.

⁹ Kala hine o nava le forengere, so dine o kmeňi Juda the Šimeon, ¹⁰ le Aronoskere čhavage andral e fajta Kohat, save sas Leviti. Bo ešeb (peršo) čhide o losi prekal lende.

¹¹ Dine lenge o foros Kirjat-Arba leskere maľenca. Oda hin o Hebron pro brehi le Judaskere, so sas angloda o foros le Arbasoskero, savo sas dad le Anakoskero.

¹² Ale o mali kale foroskere the leskere gavenca dine sar dēdictvos le Kaleboske, le Jefunnoskere čhaske.

¹³ Le rašaskere Aronoskera famelijake dine kala fori pro garudipen the lengere maľenca: o Hebron, e Libna, ¹⁴ o Jattir, e Eštemoa, ¹⁵ o Cholon, o Debir, ¹⁶ o Ajin, e Jutta the o Bet-Šemeš: eňa fori kale duje kmeňendar.

¹⁷ Le Benjaminengere phuvendar lenge dine kala fori le maľenca: o Gibeon, e Geba, ¹⁸ o Anatot the o Almon: štar fori.

¹⁹ Savore fori le maľenca, so sas dine le Aronoskera famelijake, sas dešutrin.

²⁰ Okla Leviti andral e fajta Kohat chudle prekal o losos o fori le kmeňostar Efrajim.

²¹ Pro brehi le Efrajimoskere len dine o foros Šichem le maľenca – so sas o foros pro garudipen prekal o vrahi – the o Gezer, ²² o Kibcajim the o Bet-Choron: štar fori le maľenca.

²³ Le kmeňostar Dan len dine štar fori le maľenca: o Elteke, o Gibbeton, ²⁴ o Ajalon the o Gat-Rimmon.

²⁵ Andral e phuv jepaš kmeňoskeri Menašše len dine duj fori le maľenca: o Taanach the o Jibleam.

²⁶ Avke kala fameliji andral e fajta Kohat priile deš fori le maľenca.

²⁷ La fajtake Geršon le kmeňostar Levi dine:

le jepaš kmeňostar Menašše duj fori le maľenca: o Golan andro Bašan the e Beeštera le maľenca. O Golan sas o foros pro garudipen prekal o vrahi.

²⁸ Andral o kmeňos Jissachar len dine štar fori le maľenca: o Kišjon, o Daberat, ²⁹ o Jarmut the o En-Gannim.

³⁰ Andral o kmeňos Ašer len dine štar fori le maľenca: o Mišal, o Abdon, ³¹ o Chelkat the o Rechob.

³² Andral o kmeňos Naftali len dine trin fori le maľenca: o Kedeš andre Galileja – so sas foros pro garudipen prekal o vrahi – the o Chamnot-Dor the o Kartan.

³³ Kala savore fori le maľenca, so chudle o Geršona, sas dešutrin.

³⁴ O Leviti andral le Merariskeri fajta priile:

le kmeňostar Zebulun štar fori le maľenca: o Jokneam, e Karta, ³⁵ e Dimna the o Nahalal.

³⁶ Andral o phuva le Rubenengere len dine štar fori the le maľenca: o Becer, e Jahca, ³⁷ o Kedemot the o Mefaat.

³⁸⁻³⁹ Andral o kmeňos Gad len dine štar fori le maľenca: o Ramot andro Gilead – so sas foros pro garudipen prekal o vrahi – a mek o fori Machanajim, Češbon the Jazer.

⁴⁰ Savore fori, so sas dine la Merariskera fajtake, sas dešuduj.

⁴¹⁻⁴² Le Leviten sas jekhetane saranda the očno (48) fori le maľenca maškar le Izraelitengere phuva. Pašal dojekh foros le Levitengero sas maľa.

E phuv hiňi imar le Izraelitengeri

⁴³ O RAJ diňa le Izraelitenge calí phuv, pal savi diňa vera lengere daden. Zaile la a gele ode te bešel. ⁴⁴ O RAJ len diňa smirom andre dojekh phuv, avke sar diňa vera lengere daden, a ňiko lengere ňeprijatelendar na obačila anglal lende. O RAJ lenge delas furt te ňerinel (zviťazinel) upral peskere ňeprijateľa. ⁴⁵ O RAJ dolikerďa savore lava, so diňa le Izraeliten. Sar lenge oda phendľa, avke pes savoro ačhila.

22

O vichodne kmeňi pes visaren pale khere

¹ Akor peske o Jozua diňa te vičinel o kmeňi Ruben, Gad the jepaš kmeňos Menašše.

² Phendľa lenge: “Dolikerďan savoro, so tumenge phendľa le RAJESKERO služobňikos o Mojžiš a šundan man andre savoreste, so tumenge phendom. ³ Na omuklan tumare phralen imar calo ada časos. Dži andre ada džives pačivalones dolikerďan o prikazaňja le RAJESKERE, tumare Devleskere. ⁴ Ale akana imar diňa o RAJ, tumaro Del, tumare phralen smirom, avke sar len diňa lav. Akana džan pale ke tumare stani, andre tumari phuv, so tumenge diňa le RAJESKERO služobňikos o Mojžiš pal o Jordan. ⁵ Merkinen pre oda, hoj te dolikeren o prikazaňje the o zakonos, so tumenge diňa le RAJESKERO služobňikos o Mojžiš, hoj te kamen le RAJES, tumare Devles, te phiren pal leskero drom, te dolikeren leskere prikazaňje a te služinen leske cale jileha the cala dušaha.”

⁶ Palis o Jozua len požehňinda a mukľa len te džal andre peskere stani. ⁷ Le jepaš kmeňoske Menašše diňa o Mojžiš o phuva andro Bašan a le avre jepaš kmeňoske diňa o Jozua o phuva lengere phralenca pro zapados le Jordanostar. O Jozua požehňinda the len, a sar len mukľa te džal andre peskere stani, ⁸ phendľa lenge: “Džan pale andre peskere stani le bare barvalipnaħa, but stadenca the rupoha, somnakaha, bronzoha, trasteha the but gadenca. Rozulaven tumen peskere phralenca oda, so ilan le ňeprijatelendar.”

⁹ O kmeňos Ruben, Gad the o jepaš kmeňos Menašše odgele le Izraelitendar andral o foros Šilo andro Kanaan a gele pale andre peskeri phuv Gilead, so zaile, avke sar phendá o RAJ prekal o Mojžiš.

O oltaris paš o Jordan

¹⁰ Sar avle andro Gelilot paš o Jordan mek andro Kanaan, o kmeňi Ruben, Gad the jepaš kmeňos Menašše ačhade ode baro oltaris. ¹¹ O Izraeliti pes došunde, hoj o kmeňi Ruben, Gad the jepaš kmeňos Menašše ačhade oltaris pre lengeri sera le Jordanostar paš o Gelilot. ¹² Vašoda pes savore andral o Izrael zgele andro foros Šilo, hoj te džan pre lende pro mariben.

¹³ O Izraeliti bičhade le Pinchas, le čhas le Eleazaroskere, savo sas rašaj, ko kmeňi Ruben, Gad the ko jepaš kmeňos Menašše andro Gilead. ¹⁴ Bičhade leha deše vodcen, jekhes andral dojekh kmeňos. Dojekh sas o vodcas jekha fajtake andral o Izrael.

¹⁵ Sar on avle ko kmeňos Ruben, Gad the ko jepaš kmeňos Menašše andro Gilead, phende lenge: ¹⁶ “Avke vakeren savore le RAJESKERE manuša: ‘Soske pes avke napačivalones likerđan anglo Del le Izraeloskero? Soske pes adadžives odvisardan le RAJESTAR? Ačhadan peske o oltaris a kaleha chudlan te džal pro RAJ! ¹⁷ Nane imar dos oda binos, so kerdam paš o verchos Peor? Dži adadžives pes lestar naši obžuzardam a prekal ada avla baro nasvaliben pre le RAJESKERE manuša! ¹⁸ Tumen pes adadžives kamen te odvisarel le RAJESTAR? Te adadžives chudena te džal pro RAJ, akor tajsa ela cholamen pre savore manuša andral o Izrael. ¹⁹ Te hiňi tumari phuv melardi, predžan andre phuv le RAJESKERI, kaj ačhel le RAJESKERO stanos a ačhen te bešel maškar amende. Ča na chuden te džal pro RAJ, aňi pre amende, te peske ačhaven paš le RAJESKERO mek aver oltaris. ²⁰ O Zerachoskero čhavo o Achan pes likerđa napačivalones, sar ila oda, so sas tel o prekošiben, a vašoda avla le RAJESKERI cholí pre calo Izrael! Ov korkoro vaš oda binos na muľa.’ ”

²¹ O kmeňi Ruben, Gad the o jepaš kmeňos Menašše odphende le Izraelike vodcenge: ²² “O Nekzoraleder hin o Del! O RAJ hin o Del! O Nekzoraleder, o RAJ oda džanel a mi džanel the o Izrael: Te akana kaleha džas pro RAJ abo likerases pes napačivalones, mek adadžives amen šaj murdaren! ²³ Te na šundamas le RAJES a ačhadamas peske oltaris pre labardi obeta, chabeneskeri abo smiromoskeri obeta, mi marel amen o RAJ. ²⁴ Ačhadam les, bo darahas, hoj tumare čhave phendehas amare čhavage: ‘So tumen hin le RAJEHA, le Izraeloskere Devleha? ²⁵ Se o RAJ diňa maškar amende the tumende, Rubenona the Gadona, o paňi Jordan sar hraňica. Nane tumen nič le RAJEHA!’ Kaleha tumare čhave kerdehas, hoj amare čhave pes preačhilehas te daral le RAJESTAR. ²⁶ Vašoda amen peske phendám: ‘Ačhavas peske oltaris, ale na pre labardi obeta, aňi na prekal aver obeta, ²⁷ ale hoj te sikavel maškar tumende the amende a the maškar amare čhave, hoj kamas te lašarel le RAJES angle leskero stanos peskere labarde, chabeneskere the smiromoskere obetenca.’ Avke tumare čhave na phenena amare čhavage: ‘Tumen na chal nič le RAJEHA!’ ²⁸ Bo phendám peske, te tumare čhave kavke phendehas amenge vaj amare čhavage, odphenaha lenge: ‘Dikhen, amare dada ačhade oltaris ajso sar le RAJESKERO! Nane pre labarde obeti, aňi pre chabeneskere obeti, aňi pre smiromoskere obeti, ale hino sar švedkos maškar amende the tumende. ²⁹ Mi el amendar ada dur, hoj pes le RAJESTAR te odvisaras a te džas pre leste, te peske ačhadamas aver oltaris paš le RAJESKERO. Na ačhavaha aver oltaris pro labarde, chabeneskere the pro smiromoskere obeti.’ ”

³⁰ Sar šundá o rašaj o Pinchas the o vodci andral o Izrael, so phende o kmeňi Ruben, Gad the o Menašše, sas lenge oda igen pre dzeka. ³¹ O rašaj o Pinchas, o čhavo le Eleazaroskero, lenge phendá: “Adadžives prindžardam, hoj o RAJ hino paš amende,

vašoda pes na likerđan napačivalones anglo RAJ. Akana zachraňindan le Izraeliten le RAJESKERA choľatar.”

³² Avke o rašaj o Pinchas the o vodci pes visarde pale le kmeňendar Ruben the Gad andral e phuv Gilead, gele andro Kanaan ko Izraeliti a phende lenge savoro, so pes ačhila. ³³ Le Izraelitenge sas ada pre dzeka a lašarenas le Devles. Imar na vakerenas pal oda, hoj džana pro mariben pre lende a zničinena e phuv, andre savi bešenas o kmeňi Ruben the Gad.

³⁴ O kmeňi Ruben the Gad phende: “Kale oltariske das nav Ed*, bo hin sar švedkos maškar amende, hoj o RAJ hin o Del.”

23

Le Jozuaskere lava anglo meriben

¹ O RAJ diňa le Izraeliten smirom savore lengere ňeprijateľendar, save sas pašal lende. Akorestar pregela imar but časos a o Jozua sas imar igen phuro. ² Andre jekh džives vičinda savore Izraeliten, vodcen, sudcen the le uradňiken a phenda lenge: “Me som imar igen phuro. ³ Tumen dikhľan savoro, so kerđa o RAJ, tumaro Del, kale narodenge prekal tumende, hoj korkoro pes marelas vaš tumende. ⁴ Dikhen, tumare kmeňenge diňom prekal o losos vaš o dedictvos o phuva le narodengere, save mek ade ačhile, the o phuva savore narodengere, upral save ňerindom (zvitazindom) le Jordanostar dži ko Stredozemno Moros pro zapados. ⁵ O RAJ, tumaro Del, len korkoro tradela avri angle tumende. Tradela len avri a tumen zalena lengeri phuv, avke sar tumenge phenda o RAJ, tumaro Del.

⁶ Likeren a kerena čačas savoro, so hin pisimen andro Mojžišoskero zakonoskero zvitkos. Ma visaren pes lestar aňi pre čači (pravo) sera aňi pre balogňi (lavo). ⁷ Te na chal tumen nič le narodenca, save mek ačhile maškar tumende. Mek aňi ma leperen pre lengere devlengere nava, ma thoven vera pre lende, ma služinen lenge aňi ma bandon anglal lende. ⁸ Ale likeren tumen le RAJESTAR, peskere Devlestar, sar oda kerenas dži adadžives, ⁹ bo o RAJ tradiňa anglal tumende le bare the zorale naroden a ňiko lendar dži adadžives na obačhila. ¹⁰ O RAJ, tumaro Del, tumen diňa lav, hoj pes korkoro marela vaš tumende, vašoda jekh tumendar ňeranela upral o ezeros (1 000) murša. ¹¹ Merkinen pre oda, hoj te kamen ča le RAJES, tumare Devles.

¹² Ale te pes lestar visarena pale a te pes likerena ole narodenca, save mek ačhile paš tumende, a te peske lendar lena romen vaj romňijen, ¹³ akor džanen, hoj o RAJ, tumaro Del, imar kala narodi na tradela tumendar het, ale ena tumenge sar garuďi chev, sar pasca, sar bičos pro dumo the sar kandre andro jakha, medik na merena avri andral kadi lachi phuv, so tumenge diňa o RAJ, tumaro Del.

¹⁴ Me imar maj merav – džav het pal kadi phuv. Gondolinen cale tumare jileha the dušaha pal oda, hoj aňi jekh le lavendar, so tumenge diňa o RAJ, tumaro Del, na našľila. Savoro pes ačhila. ¹⁵ Avke sar o RAJ dolikerđa dojekh lacho lav, so tumen diňa, avke pre tumende domukela the savoro nalačo, so phenda, medik na merena avri andral kadi lachi phuv, so tumenge diňa. ¹⁶ Sar na kerena pal e zmluva, so tumenge o RAJ, tumaro Del, diňa, hoj la te dolikeren, a te služinena avre devlengere a bandona anglal lende, akor le RAJESKERI choli ela bari upral tumende a sig merena avri andral kadi lachi phuv, so tumenge diňa.”

24

O Jozua prevakerel andro Šichem

* 22:34 Oda hin: O švedkos.

¹ O Jozua vičinda savore kmeňi andral o Izrael. Vičinda lengere vodcen, sudcen the le uradňiken andro Šichem. Sar ačhenas anglo RAJ, ² o Jozua phenda savore manušenge: “Kavke phenel o RAJ, o Del le Izraeloskero: ‘Tumare dada bešenas varekana pal o baro paňi Eufkrat a služinenas avre devlenge – the o Terach, o dad le Abrahamskero the le Nachoriskero. ³ Ale me ilom tumare dades le Abraham avri andral e phuv paš o Eufkrat a preligendom les prekal cali phuv Kanaan. Diňom les čhas le Izak a prekal leste les diňom pherdo čhaven. ⁴ Le Izakoske diňom le Jakob the le Ezav. Le Ezavoske diňom vaš o dedictvos e brehengeri phuv Seir, ale o Jakob geľa peskere čhavenca te bešel tele andro Egipt.

⁵ Palis bičhadom le Mojžiš the le Aron a maravas le Egipt bare dukhenca. Palis tumen odarik ligendom avri. ⁶ Sar tumare daden ilom avri andral o Egipt, avle ko moros, ale o Egiptana le verdanenca the le grajenca džanas pal lende pro mariben dži ko Lolo Moros*. ⁷ Sar vičinenas pre ma, hoj lenge te pomožinav, bičhadom maškar tumende the maškar o Egiptana e kali chmara. Palis phundradom o moros a pregelan, ale sar o Egiptana džanas pal tumende, diňom, hoj o moros len te zaučarel. Tumen korkore dikhlan, so lenge kerdom. Palis ačhilan te bešel pre pušta but berša.

⁸ Andom tumen andre phuv le Amorejengeri pal o Jordan. Sar pes tumenca marenas, murdardom len anglal tumende a diňom, hoj te ňerinen (zvitazinen) upral lende a te zalen lengeri phuv. ⁹ Palis o Moabiko kralis o Balak, o čhavo le Cipporoskero, geľa pre tumende pro mariben. Diňa peske te vičinel le Beoriskere čhas le Bileam, hoj tumen te prekošel. ¹⁰ Me na kamlom te šunel le Bileam, ale kerdom oda, hoj ov tumen te žehňinel pale a pale. Avke ilom tumen avri andral leskere vasta.

¹¹ Sar pregelan prekal o Jordan a avlan ko Jericho, marenas pes tumenca ola manuša a palis mek the o Amoreja, o Perizeja, o Kanaančana, o Chetitana, o Girgašeja, o Chivija the o Jebuseja. No me tumenge diňom upral lende te ňerinel. ¹² Bičhadom pre lende e bari dar, hoj te izdran, a tradňom len tumendar het – the soduje Amorejike kralen. Na ačila pes ada prekal tiri šablă aňi prekal tiro lukos. ¹³ Diňom tumenge e phuv, pre savi buči na kerenas, a mek the o fori, so na ačhadan a andre save ačhilan te bešel, a chan o hroznos pal o viňičis the o olivi pal stromos, so na sadzindan.’ ”

¹⁴ O Jozua mek lenge phenda: “Vašoda akana daran le RAJESTAR, služinen leske jilestar the pačivalones a odčhiven le devlen, savenge služinenas tumare dada pal o paňi Eufkrat the andro Egipt. Služinen ča le RAJESKE! ¹⁵ Te na kamen te služinel le RAJESKE, kiden tumenge avri adadžives, kaske kamen te služinel, či le devlenge, savenge služinenas tumare dada pal o paňi Eufkrat, abo le devlenge andral e phuv le Amorejengeri, andre savi bešen. Ale me the miro kher služinaha le RAJESKE.”

¹⁶ O manuša odphende: “Aňi amenge pre godi te na avel, hoj te omukas le RAJES a te služinas avre devlenge! ¹⁷ O RAJ hino amaro Del. Ov ila amen the amare daden avri andral o Egipt, andral o otroctvo. Kerđa bare zazraki angle amare jakha a merkinelas pre amende pro drom, pal savo džahas. Chraňinelas amen savore narodendar, prekal save predžahas. ¹⁸ O RAJ tradňa avri anglal amende savore narodi the le Amorejen, save bešenas andre kadi phuv. The amen služinaha le RAJESKE, bo ov hino amaro Del!”

¹⁹ Akor phenda o Jozua le manušenge: “Našti služinen ča avke le RAJESKE, bo ov hino sentno Del a jekh čačo Del, savo tumenge na odmukela, te les na šunena a te kerena o bini. ²⁰ Te omukena le RAJES a služinena avre devlenge, visarela pes tumendar a marela tumen; zničinel a tumen, choc angloda sas lačo ke tumende.”

* **24:6** Oda hin: Trstínakero Moros.

²¹ Ale o manuša phende le Jozuaske: “Na! Amen služinaha le RAJESKE!”

²² O Jozua lenge phendá: “Tumen korkore san maškar peste švedki, hoj peske ilan avri le RAJES, hoj leske te služinen.”

“He! Sam švedki,” odphende.

²³ Vašoda o Jozua phendá: “Akana zničinen savore devlen, so tumen hin, a visaren pes cale jileha ko RAJ, ko Del le Izraeloskero.”

²⁴ Androda o manuša phende le Jozuaske: “Amen služinaha le RAJESKE, amare Devleske, a šunaha les.”

²⁵ Andre oda džives phandla andro Šichem o Jozua le manušenca e zmluva a diňa len zakonos, so mušinenas te dolikerel. ²⁶ O Jozua pisinda savore kala lava andro Devleskero zakonoskero zvitkos. Palis ila baro bar a thođa les tel o dubos paš o sentno than le RAJESKERO. ²⁷ O Jozua palis phendá savore manušenge: “Dikhen kada bar ela prekal amende sar švedkos, bo šundá savoro, so amenge phendá o RAJ. Ela sar švedkos upral tumende, hoj te na zaprinen tumare Devles.” ²⁸ Palis o Jozua premukla le manušen andre peskere phuva, so chudle.

²⁹ Pal kada savoro muľa o Jozua, o čhavo le Nunoskero, o služobňikos le RAJESKERO. Sas leske šel the deš (110) berš. ³⁰ Parunde les andre leskeri phuv, so chudla andro Timnat-Serach pre brehengeri phuv Efrajim, pro severos le verchostar Gaaš.

³¹ O Izraeliti služinenas le RAJESKE, medik dživelas o Jozua the o phureder manuša, save dživenas buter sar o Jozua, bo on korkore dikhle savoro, so kerđa o RAJ prekal o Izrael.

³² O kokala le Jozefoskere, so o Izraeliti ande andral o Egipt, parunde pale andro Šichem, andre phuv, so cinda o Jakob vaš o šel rupune minci le Chamorostar, le Šichemoskere dadestar. Odi phuv chudle sar dedictvos le Jozefoskere čhave.

³³ Sar muľa o Eleazar, o čhavo le Aronoskero, parunde les andro foros Gibeja. Oda sas o foros, so chudla leskero čhavo o Pinchas andre phuv Efrajim maškar o brehi.

Le Sudcengero Zvitkos

O kmeňi Juda the Šimeon džan pro Kanaančana

¹ Paloda, sar muľa o Jozua, o Izraeliti phučenar le RAJESTAR: “Ko amendar džala ešebno (peršo) pro mariben pro Kanaančana?”

² O RAJ odphenda: “Mi džal o Juda, se diňom e phuv andre lengere vasta.”

³ Avke o manuša andral o kmeňos Juda mangenas le manušen andral o kmeňos Šimeon: “Aven amenca a pomožinen amenge te džal pro Kanaančana pro mariben andre phuv, so sas amenge diňi. Palis džaha the amen tumenca andre phuv, so sas tumenge diňi.” Avke o kmeňos Šimeon geľa lenca.

⁴ Sar geľa o kmeňos Juda pro mariben, o RAJ lenge diňa te ňerinel upral o Kanaančana the Perizeja a murdarde andro foros Bezek 10 000 muršen. ⁵ Andro Bezek arakhle le kralis Adoni-Bezek, marenas pes leha a ňerinde upral o Kanaančana the Perizeja. ⁶ Sar o Adoni-Bezek chudľa te denašel, džanas pal leste. Chudle les a odčinde leske o angušta pal o vasta the pal o pindre. ⁷ Akor o Adoni-Bezek phenda: “Eftavardeš (70) krala, savenge diňom te odčinel o angušta pro vasta the pro pindre, kidenas o trušini tel miro skamind. O Del mange visarda pale vaš oda, so kerdom.” Ligende les andro Jeruzalem a ode muľa.

⁸ O kmeňos Juda geľa pro mariben pro Jeruzalem a zaila les. Le manušen odarik murdarde a o foros zlabarde. ⁹ Palis džanas pro mariben pro Kanaančana, save bešenas pre brehengeri phuv, andro Negev pre pušta. ¹⁰ Sar o kmeňos Juda geľa pro Kanaančana, save bešenas andro Hebron, so pes angloda vičinelas Kirjat-Arba, ňerinde upral o fajti Šešaj, Achiman the Talmaj.

¹¹ Odarik gele pro mariben pro foros Debir, so pes angloda vičinelas Kirjat-Sefer. ¹² Akor o Kaleb phenda: “Oleske, ko ňeranela upral o Kirjat-Sefer, dava mira čha la Achsa romňake.” ¹³ Avke o Otňiel, o čhavo le Kenazoskero, savo sas terneder phral le Kaleboske, oda foros zaila. O Kaleb diňa peskera čha la Achsa leske vaš e romňi.

¹⁴ Palis o Otňiel chudľa te kerel upre la Achsa, hoj te mangel peskere dadestar e maľa. Sar geľa tele pal o somaris, o Kaleb latar phučľa: “So kames?” ¹⁵ Oj odphenda: “De man daros. Te mange imar diňal e pušta Negev, de mange the o prameňa.” Avke o Kaleb lake diňa o uprone the o telune prameňa.

¹⁶ O čhave andral e fajta Kenit, savenge sas o dad o Chobab, le Mojžišoskero sastro, gele le kmeňoha Juda andral o palmengero foros Jericho andre Judsko pušta andro Negev, kaj ačhile te bešel maškar o manuša paš o foros Arad.

¹⁷ Palis o kmeňi Juda the Šimeon gele pro mariben pro Kanaančana, save bešenas andro Cefat, a calo oda prekošlo foros zničinde. Avke dine ole foroske nav Chorma.

¹⁸ O kmeňos Juda zaila o fori Gaza, Aškalon the Ekron lengere gavenca.

¹⁹ O RAJ sas le kmeňoha Juda. On zaile o brehengere phuva, ale le manušen, save bešenas tel o brehi, našti tradle avri, bo sas len trastune verdana. ²⁰ Le Kaleboske dine o foros Hebron, avke sar oda phenda o Mojžiš. Ov odarik tradňa avri le Anakoskere trine čhaven. ²¹ Ale o kmeňos Benjamin na tradle avri le Jebusejen, save bešenas andro Jeruzalem. Vašoda o Jebuseja ačhile te bešel maškar o Benjamini andro Jeruzalem dži adadžives.

O maribena le kmeňengere pro severos

²² The o kmeňi Efrajim the Menašše džanas pro mariben pro foros Betel a o RAJ sas lenca. ²³ Bičhade le muršen te predikhel o Betel, so pes angloda vičinelas Luz. ²⁴ Sar

dikhle varesave muršes te avel avri andral o foros, phende leske: “Sikav amenge, khatar mek šaj džas andro foros, a mukaha tut te dživel.”²⁵ Avke sikada lenge o than, khatar pes delas te džal andre. Sar o kmeňi Efrajim the Menašše murdarde odarik savoren, premukle ole muršes leskera famelijaha.²⁶ Oda murš gela andre phuv le Chetitanengeri, ačhada ode foros a diňa leske nav Luz. Kavke pes vičinel dži adadžives.

²⁷ O kmeňos Menašše naši tradňa avri le manušen andral o fori Bet-Šean, Taanach, Dor, Jibleam the Megiddo, aňi andral o gava pašal lende. Bo o Kanaančana na kamenas odarik te džal het.²⁸ Sar o Izraeliti ačhile zoraleder, ispidenas zoraha pro Kanaančana, hoj prekal lende te keren buči, ale naši savoren tradle avri.²⁹ Aňi o kmeňos Efrajim naši tradňa avri le Kanaančanen, save bešenas andro Gezer, a vašoda ačhile maškar lende te bešel.³⁰ The o kmeňos Zebulun naši tradňa avri le Kanaančanen andral o fori Kitron the Nahalal. Avke o Kanaančana ačhile te bešel maškar lende, ale o manuša andral o kmeňos Zebulun pre lende ispidenas, hoj te keren buči.³¹ O kmeňos Ašer naši tradňa avri le Kanaančanen andral o fori Akko, Sidon, Achlab, Achzib, Chelba, Afik the Rechob.³² Avke ačhila o kmeňos Ašer te bešel maškar o manuša, save bešenas andro Kanaan, bo naši len tradňa avri.³³ O kmeňos Naftali na tradle avri le Kanaančanen andral o fori Bet-Šemeš the Bet-Anat. On bešenas maškar o Kanaančana, ale ispidenas pre lende, hoj te keren buči.³⁴ O Amoreja tradenas o kmeňos Dan dži ke brehengeri phuv a na domukle lenge te džal tele pal o brehi.³⁵ Avke o Amoreja ačhile te bešel paš o verchos Cheres the andro fori Ajalon the Šaalbim, ale o kmeňi Efrajim the Menašše sas lendar zoraleder a ispidenas pre lende, hoj te keren buči.³⁶ E phuv le Amorejengeri* sas le verchengere dromestar Akrabbim dži ke Sela the mek dureder.

2

Le RAJESKERO aňelos andro Bochim

¹ Le RAJESKERO aňelos džalas andral o Gilgal upre andro Bochim a phenda le Izraelitenge: “Ilom tumen avri andral o Egipt a andom tumen andre phuv, pal savi diňom vera tumare daden. Phendom: ‘Miri zmluva tumenca šoha (ňikda) na preačhela. ² Našti phanden e zmluva le manušenca andral kadi phuv. Čhiven tele lengere oltara.’ Ale tumen man na šundan. Soske ada kerđan? ³ Vašoda akana tumenge phenav, hoj imar len na tradava anglal tumende. Ačhena tumare űeprijateľa a lengere devla ena tumenge sar pasca oleha, hoj len lašarena.” ⁴ Sar le RAJESKERO aňelos phenda savore Izraelitenge kala lava, chudle zoraes te rovel. ⁵ Vašoda dine ole thaneske nav Bochim* a ode ande obeta le RAJESKE.

O Jozua merel

⁶ Sar o Jozua premukľa le Izraeliten, odgele dojekh andre peskeri phuv, so chudle vaš o đedictvos. ⁷ O Izrael služinelas le RAJESKE pal calo časos, medik dživelas o Jozua the o phureder vodci, save predžidile le Jozua a dikhle savore bare zazraki le RAJESKERĚ, save kerđa prekal o Izraeliti. ⁸ Le RAJESKERO služobňikos o Jozua, le Nunoskero čhavo, muľa andro šel the deš (110) berš. ⁹ Parunde les andre leskeri dedično phuv andro Timnat-Cheres pro brehi Efrajim, pro severos le verchostar Gaaš.

¹⁰ Sar mule lendar savore, avle pal lende aver pokoleňje, save bisterde pre oda savoro, so kerđa o RAJ prekal o Izrael. ¹¹ O Izraeliti kerenas bini anglo RAJ, bo služinenas le Baalengere modlengere. ¹² Omukle le RAJES, peskere dadengere Devles, savo len iľa avri andral o Egipt. Lašarenas avre devlen, le devlen ole narodengere, save bešenas pašal lende. Bandonas anglal lende a kaleha kerenas le RAJESKE pre

* **1:36** Abo: le Edomčanengeri * **2:5** Oda hin: O manuša, save roven.

choľi. ¹³ Preačhile te služinel le RAJESKE a chudle te lašarel le devlen Baal the la Aštarta. ¹⁴ Vašoda o RAJ sas choľamen pro Izrael a diňa, hoj te ňerinen (zviťazinen) upral lende lengere ňeprijateľa, save bešenas pašal lende. Domukľa le zbujňikenge, hoj len te občoren, a o Izraeliti našči obačhile anglal lende. ¹⁵ Kana ča džanas pro mariben, o RAJ lenge kerelas namištes, hoj te prekhelen (prehrajinen), avke sar lenge phenda andre vera. Avke dochudle pes andro baro pharipen.

¹⁶ Palis o RAJ lenge ačhada sudcen, save len zachraňinenas lengere ňeprijatelendar. ¹⁷ Ale on peskere sudcen na šunenas, sas napačivale le RAJESKE a lašarenas avre devlen. Sig pes odvisarde le RAJESKERE dromestar, pal savo phirenas lengere dada, sar šunenas leskere prikazaňja. Na kerenas avke sar lengere dada. ¹⁸ Sar o ňeprijateľa le Izraeliten trapinenas a lengere kerenas namištes, le RAJESKE sas pharo pre lende. Avke peske iľa avri sudcas, hoj len te zachraňinel peskere ňeprijatelendar. Medik o sudcas dživelas, o RAJ len zachraňinelas, bo sas ke lende jileskero. ¹⁹ Ale sar o sudcas muľa, pale pes visarde ko nalačhipen a sas mek goreder sar lengere dada, save služinenas avre devleng a bandonas anglal lende. Na preačhenas te kerel o nalačhipen, aňi na denas peske te phenel. ²⁰ Vašoda o RAJ sas choľamen pro Izraeliti a phenda: “Kada narodos na dolikerďa miri zmluva, pal savi phendom lengere dadenge, hoj la te dolikeren. A vaš oda, hoj man na šunde, ²¹ aňi me imar na tradava avri anglal lende aňi jekhe ole narodendar, save mek ačhile, sar o Jozua muľa. ²² Aleha dikhava, či o Izraeliti pes likerena pal mire droma a či phirena pal lende sar lengere dada, abo na.” ²³ Vašoda o RAJ mukľa ole naroden andre odi phuv, na tradňa len avri a na diňa len andre le Jozuaskere vasta, sar mek dživelas.

3

Aver narodi maškar o Izraeliti

¹ Kala hine o narodi, save mek mukľa o RAJ andre phuv, hoj prekal lende te probalinel (skušinel) savore Izraeliten, save pes šoha (ňikda) na marenas le Kanaančanenca. ² Bo kamelas, hoj o Izraelike pokoleňja, save pes mek na džanenas te marel, te siklon pes te marel. ³ Sas oda kala narodi: Pandž Filištinike kraľa, savore Kanaančana, Sidončana the Chivija, save bešenas andro Libanoňike verchi le verchostar Baal-Chermon dži ko verchengero drom Chamat. ⁴ Prekal lende kamla te probalinel le Izraeliten, hoj pes te sikavel, či šunena o prikazaňja, so o RAJ diňa lengere dadenge prekal o Mojžiš.

⁵ O Izraeliti bešenas maškar o Kanaančana, o Chetitana, o Amoreja, o Perizeja, o Chivija the o Jebuseja. ⁶ Lenas peske lengere čhajn vaš o romňija, peskere čhajn denas lengere čhavage a služinenas lengere devleng.

O Otňiel

⁷ O Izraeliti kerenas bini anglo RAJ, bo bisterde pro RAJ, pre peskero Del, a služinenas le modleng Baal the Aštarta. ⁸ Vašoda sas o RAJ pre lende choľamen a diňa len andro vasta le kraliske le Kušan-Rišatajimoske andral o foros Aram-Naharajim. O Izraeliti sas ochto berš leskere otroka. ⁹ Ale sar vičinenas ko RAJ, hoj lenge te pomožinel, bičhada ke lende le Otňiel, le Kenazoskere čhas le Kaleboskere nekternedere phrales, hoj len te zachraňinel. ¹⁰ Le RAJESKERO Duchos avľa pre leste a ov ačhila vodcas le Izraelitenge a džalas lenca pro mariben pro Aramejiko kralis Kušan-Rišatajim. O RAJ lenge diňa te ňerinel (zviťazinel) upral leste. ¹¹ Avke andre odi phuv sas smirom saranda (40) berš, medik dživelas o Otňiel, le Kenazoskero čhavo.

O Ehud

¹² Ale o Izraeliti pale kerenas bini anglo RAJ, vašoda o RAJ diña le Moabike kraliske le Eglonoske te ñerinel upral lende. ¹³ O Eglon pes sthoda le Ammončanenca the le Amalekenca a geľa pro mariben pro Izraeliti, ñerinda upral lende a zaila o Jericho, le palmengero foros. ¹⁴ O Izraeliti služinenas le Moabike kraliske le Eglonoske deşuocho (18) berş.

¹⁵ Akor o Izraeliti igen chudle te mangel le RAJES, hoj lenge te pomožinel a o RAJ lenge bičhađa le Ehud, le Geraskere čhas andral o kmeňos Benjamin, savo sas baľogaris (ľavakos). O Izraeliti bičhade leha o daňe le Moabike kraliske le Eglonoske. ¹⁶ O Ehud peske kerđa řabľa, ostro pal soduj seri the bari vaj jepař metros, a thođa la pal e čači (pravo) sera pař e čang tel o gada. ¹⁷ Diña ola daňe le kraliske le Eglonoske, savo sas igen thulo murř. ¹⁸ Sar o Ehud leske diña ola love, premukľa le murřen, save ola love ande. ¹⁹ Ov korkoro pes visarđa khatar o modli pař o Gilgal a džalas pale ko kralis Eglon leske te phenel: “Kralina, kamav tuke vareso te phenel, so ñiko nařti řunel, ča tu.”

O Eglon phenda: “Čhit!” Akor savore, save ačhenas pařal leste, gele avri.

²⁰ O Ehud geľa ko kralis Eglon, andro upruno řilalo kher, kaj peske beřelas a savo sas ča prekal leste. O Ehud phenda: “Hin man prekal tu lav le Devlestar.” Avke o Eglon uřtilla. ²¹ Akor o Ehud le balogne vasteha andral peskeri čači sera ila e řabľa a demađa leske andro per. ²² Sar demađa andro per, o angluno řpicos pregeľa dži prekal o dumo a o čiken (thulipen) garuđa e ručka, vašoda e řabľa na ila avri. ²³ Avke o Ehud geľa avri pre veranda a o vudar ole uprune khereskero pal peste phandľa andre.

²⁴ Soča geľa avri, avle le Eglonskere sluhi a sar dikhle, hoj o upruno khereskero vudar hino phandlo andre, phende peske: “Ov muřinel te beřel pro budaris andre peskero řilalo kher.” ²⁵ Užarenas igen but a andre ladž na džanenas, so te kerel, bo ov lenge o vudar na phundravelas. Androda ile e kleja, phundrade a dikhle, hoj lengero raj pařlol mulo pre phuv.

²⁶ Medik on užarenas, o Ehud denařla. Pregeľa pařal o modli a denařla andre Seira. ²⁷ Sar ode doavľa, zatrubinda pro bakreskero rohos pro brehi Efrajim a odarik lidžalas le Izraeliten tele. ²⁸ Phenda lenge: “Aven pal ma, bo o RAJ tumenge diña andro vasta tumare ñeprijatelen le Moabčanen.” On džanas pal leste a ile le Moabčanendar o thana, khatar pes predžalas prekal o Jordan, a ñikasko na domukle, hoj odarik te predžan. ²⁹ Akor murdarde vaj 10 000 zorale murřen. Ñiko lendar na denařla. ³⁰ Oda džives o Izraeliti ñerinde upral o Moabčana a e phuv sas andro smirom ochtovardeř (80) berş.

O řamgar

³¹ Pal o Ehud ačhila sudcas o řamgar, le Anatoskero čhavo, savo tiř zachraňinda le Izrael. Murdarđa řov řel (600) Filiřtinen la pacaha, savaha traden le gurunřen.

4

E Debora the o Barak

¹ Sar muľa the o Ehud, o Izraeliti pale kerenas bini anglo RAJ, ² vašoda len o RAJ diña andro vasta le Kanaaňike kraliske le Jabinoske, savo kralinelas andro foros Chacor. O velitelis leskere slugadenge sas o Siserah, savo beřelas andro Charořet-Hagojim. ³ O Izraeliti igen mangenas le RAJES, hoj lenge te pomožinel, bo le Jabin sas eňa řel (900) trastune verdana a biř (20) berş len igen trapinelas.

⁴ Andre oda časos e prorokiňa Debora, e romňi le Lappidotoskeri, sas sudkiňa upral o Izrael. ⁵ Oj beřelas tel e Deborkeri palma pro brehi Efrajim, mařkar o fori Rama the Betel. O Izraeliti phirenas ke late, sar len sas vareso mařkar peste. ⁶ Oj bičhađa pal o Barak, le Abinoamoskero čhavo, andral o foros Kedeř andre phuv le

Naftalengeri. Phendā leske: “O RAJ, o Del le Izraeloskero, tuke phenel: ‘Le tuha 10 000 muršen andral o kmeņi Naftali the Zebulun a dža pro verchos Tabor. ⁷ Me tuke palis anava ko paņi Kišon le Siserah, le Jabinoskere velitelis, leskere verdanenca the le slugadenca a dava tuke les andro vasta.’ ”

⁸ O Barak lake odphendā: “Te aveha manca, džava, ale te na aveha manca, na džava.”

⁹ “Džava tuha,” odphendā leske e Debora, “ale andre kada mariben e slava na ela tiri, bo o RAJ dela le Siserah andro vasta la džuvlake.” Palis e Debora uštīla a džalas le Barakoha andro Kedeš, ¹⁰ kaj o Barak vičinda le kmeņen Zebulun the Naftali. Džanas pal leste 10 000 murša the e Debora.

¹¹ Ale o Kenitas o Cheber odgeļa okle Kenitendar, save sas o čhave le Chobaboskere, savo sas šogoris le Mojžišoske. Ačhada peskero stanos paš o dubos andro Caananim paš o Kedeš.

¹² Sar le Siseroske phende, hoj o Barak, o čhavo le Abinoamoskero, geļa upre pro verchos Tabor, ¹³ diņa te zvičinel savore peskere manušen le eņa šel (900) trastune verdanenca, hoj te džan andral o Charošet-Hagojim ko paņi Kišon.

¹⁴ E Debora phendā le Barakoske: “Ušti, bo adadžives tuke o RAJ diņa andro vasta le Siserah. Korkoro o RAJ imar džalas anglal tu!” Avke o Barak džalas tele pal o verchos Tabor a pal leste 10 000 murša. ¹⁵ Sar o Barak džalas pro mariben, o RAJ kerđa, hoj anglal leste ačhile sar bi e godi o Siserah the leskere murša, save sas pro trastune verdana, the savore leskere slugađa, avke len murdarde le šablēnca. Androda o Siserah chučila tele pal o verdan a chudļa te denašel.

¹⁶ O Barak džalas pal leskere verdana the slugađa dži ko Charošet-Hagojim. Savore Siseroskere slugaden murdarde a ņiko lendar na ačhila džido. ¹⁷ O Siserah denašelask ke la Jaelakero stanos, bo sas smirom maškar o kralis Jabin andral o Chacor the maškar e Cheberiskeri famelija. E Jael sas romņi le Cheberiskeri, savo sas Kenitas. ¹⁸ Oj geļa avri anglal o Siserah a phendā leske: “Av, rajeja miro, av andre miro stanos. Ma dara tut!” Sar geļa andre, e Jael les zaučhardā la lepedaha. ¹⁹ Mangelas latar: “De ča man te pijel paņi, bo som smedno.” Avke oj phundrađa o cipuno gono le thudeha, diņa les te pijel a pale les zaučhardā. ²⁰ Mek lake phendā: “Ačh paš o stanoskero vudar a te vareko avela a phučela tutar, či hin ade vareko, phen, hoj na.”

²¹ Palis ov zorales zasuča. Akor e Jael iļa o čokanos the o kolikos (ciloro) pal o stanos a džalas ke leste cichones. Predemađa o kolikos prekal leskeri sliča dži andre phuv a ov muļa. ²² Sar o Barak džalas pal o Siserah, e Jael geļa anglal leste a phendā leske: “Av sikavava tuke muršes, saves rodes!” Avke geļa ke late andro stanos a sas ode o Siserah, savo pašlolas mulo le kolikoha andro šero.

²³ Oda džives o Del diņa le Izraelitenge le Kanaaņike kralis le Jabin tel lengeri zor.

²⁴ Ole časostar o Izrael džanas pro kralis Jabin furt zoraleder, medik les na zničinde.

5

La Deborakeri gili

¹ Akor gilavelas kadi gili e Debora le Barakoha, le Abinoamoskere čhaha:

² “Lašaren le RAJES,
bo o vodci chudle te lidžal o Izrael
a o manuša uštīle
a radišagoha džanas!

³ Šunen, kralale!
Phundraven o kana, rajale!
Gilavava le RAJESKE,
gilavava žalmos le RAJESKE, le Izraeloskere Devleske.

⁴ RAJEJA, sar tu avri avl'al andral o Seir
a sar džahas la phuvatar Edom,
zarazisałila e phuv,
andral o ņebos delaš brišind
a andral e chmara čhordolas o paŋi.

⁵ O verchi razisałonas anglal o RAJ,
anglal o Del andral o Sinaj,
anglal o RAJ, o Del le Izraeloskero.

⁶ Andro dživesa le Šamgariskere, le Anatoskere čhaskere,
a andro dživesa la Jaelakere sas omukle o droma,
o manuša phirenas palune dromenca.

⁷ O gava ačhile omukle,
o manuša len omukle,
medik me e Debora na uštilom upre,
medik me, e daj le Izraeloske, na uštilom upre.

⁸ Sar o manuša peske ile avri avre devlen,
o mariben pes chudla paš o foroskere brani,
no na dičholas o štitos aŋi e kopija maškar 40 000 Izraeliti.

⁹ Miro jilo hino jekhetane le Izraelike vodcenca,
le manušenca, save kamle te džal radišagoha andro mariben.
Lašaren le RAJES!

¹⁰ Tumen, save bešen pro parne somara pro pokrovci,
a the tumen, save phiren pal o droma: Gondolinen!

¹¹ Šunen o hangos olengere, save gilaven paš o chaŋiga.
Ode lašaren le RAJESKERO spravodlišagos,
o ņerindipen (viťaztvo) le Izraelike manušengero!
Akor o manuša le RAJESKERE gele tele ko brani.

¹² Ušti, preker tut, Deboro, preker tut, ušti!
Gilav gili! Ušti, Barak!

Lidža het peskere zaphandlen, čhavo le Abinoamoskero!

¹³ Palis avle tele ola, save mek ačhile le vodcendar,
le RAJESKERE manuša avle tele manca sar ola, save hine zorale.

¹⁴ O manuša džanas tele andral o Efrajim,
kaj bešenangloda o Amaleka,
aver džanas andral o Benjamin.

Le Machirostar avle o vodci
a le Zebulunostar ola, save hine velitel'a.

¹⁵ Le Jissacharoskere princi la Deboraha the o Jissachar le Barakoha džanas pal leste
tele andre dolina.

Le Rubenoskero kmeňos but pal oda vakerenas, či te džal, vaj na.

¹⁶ Soske ačhilal te bešel maškar o ohradi,
hoj te šunen, sar o paštjera vičinenas peskere staden?
Le Rubenoskero kmeňos but vakerenas,
ale našti pes dothovenas.

¹⁷ O Gilead ačhila te bešel pal o Jordan
a soske o Dan ačhila paš o lodi?
O Ašer ačhila te bešel paš o moros,
bešenangloda o thana paš o brehos.

¹⁸ Le manušenge andral o kmeňos Zebulun sas jekh či merena,
avke the le Naftalenge, save džanas pro mali pro mariben.

¹⁹ Avle o kraľa a marenas pes;

o kraľa andral o Kanaan džanas pro mariben andro Taanach paš o paňa Megiddo,
ale o rup peske odarik na ile.

²⁰ O čerčeňa andral o ňebos pes marenas,
pal peskere droma džanas pro mariben pro Siserah.

²¹ O paňi Kišon len odligenda,
oda čirlatuno paňi o Kišon.

Av zoralí dušo miri a dža bi e dar!

²² Akor demenas pal e phuv le grajengere kopiti,
akor denašenenas a denašenenas ola zorale graja.

²³ ‘Prekošen o foros Meroz!’ phenel o aňjelos le RAJESKERO.

‘Prekošen, prekošen leskere manušen,

bo na avle te pomožinel le RAJESKE,

te pomožinel le RAJESKE te džal pre ola zorale murša!’

²⁴ Av bachtali maškar o džuvľa, Jaelo.

Tu, romňije le Cheberiskeri, le Kenitoskeri!

Av požehňimen upral o džuvľa andro stani!

²⁵ O Siserah mangelas peske paňi,

podiňa leske thud;

andre kuči leske anda šutlo thud.

²⁶ Nacirdľa o vast, ila o kolikos,

le čače vasteha o pharo čokanos,

demada le Siserah, pharada leske o šero,

predemada leske e slich.

²⁷ Peľa tele paš lakere pindre,

previsalila a nacirdľa pes.

Paš lakere pindre visalila a peľa.

Ode, kaj peľa, muľa.

²⁸ Prekal e oblaka dikhel e daj le Siseroskeri

a vičinel prekal o mreži:

‘Soske avel avke nasig leskero verdan?

Soske na šunav le grajen, save cirden o verdan?’

²⁹ Odphende lake lakere nekgodaveder džuvľa,

lengere lava peske korkori leperel:

³⁰ ‘Mušinen peske te rozulavel oda, so peske dochudle.

Jekh abo duj zaphandle džuvlen prekal jekh murš,

šukar plašti prekal o Siserah,

igen šukar gada,

jekh abo duj side khosne pre miri meň!’

³¹ Kavke mi meren savore tire ňeprijaťeľa, ó, RAJEJA!

Ale ola, save les kamen,

ena sar kham, so avel avri andre peskeri zor.”

Palis andre odi phuv sas saranda (40) berš smirom.

6

O Izraeliti hine tel o vasta le Midijanengere

¹ O Izraeliti pale kerenas bini anglo RAJ. Vašoda len diňa efa berš andro vasta le Midijanenge. ² O Midijana sas zoraleder sar o Izraeliti, vašoda peske kerde thana, kaj pes te garuven andro verchi, thana andro jaskiňi the garude thana maškar o brehi. ³ Soča o Izraeliti preačhile te sadzinel, džanas pre lende o Midijana, o Amaleka

the aver kmeňi pal o vichodos. ⁴ Kerde peske taboris paš lende a zňičinde savoro maľakero ulipen andre odi phuv dži paš e Gaza. Na mukle andro Izrael ňisavo chaben, aňi bakren, aňi gurumňen, aňi somaren. ⁵ Avle peskere stadenca the le stanenca ajci but sar o maľengere grajora. Na delas pes len te zgenel, aňi lengere řavi. Gele andre odi phuv, hoj la te zňičinen. ⁶ Sar o Izraeliti ačhile čore bi o chaben prekal o Midijana, chudle te vičinel pro RAJ.

⁷ Sar vičinenas pro Raj, hoj lenge te pomožinel, ⁸ o RAJ bičhaďa ke lende le prorokos a phenďa lenge: “Kavke phenel o RAJ, o Del le Izraeloskero: ‘Me tumen ilom avri andral o Egipt the andral o otroctvo. ⁹ Cirdňom tumen avri andral o vasta le Egiptanengere the savorendar, save pre tumende džanas. Me len tradňom avri anglal tumende a diňom tumenge lengeri phuv.’ ¹⁰ Phendom tumenge: ‘Me som o RAJ, tumaro Del. Na služinena le Amorejengere devlence andre phuv, kaj akana bešen.’ Ale tumen man na šundān.”

O Gideon

¹¹ O aňjelos le RAJESKERO avľa andro foros Ofra a bešľa peske tel o dubos le Joašoskero, savo sas andral e Abiezeriskeri fajta. Leskero čhavo o Gideon ipen akor marelas la pacaha o žužodiv andre moľakero lisos, hoj o žužodiv te garuvel anglo Midijana. ¹² Androda o aňjelos le RAJESKERO pes leske sikada a phenďa leske: “O RAJ tuha, zoralo murš!”

¹³ Androda leske phenďa o Gideon: “Šaj tutar vareso phučav, rajeja? Te hino o RAJ amenca, soske pes amenge kada savoro ačhila? Kaj hine savore leskere bare zazraki, pal save amenge amare dada vakerenas: ‘O RAJ amen ila avri andral o Egipt.’ Ale akana amen o RAJ omukľa a diňa amen andro vasta le Midijanenge.”

¹⁴ O RAJ dikhľa pre leste a phenďa: “Dža andre tiri zor a zachraňin le Izraeliten andral o vasta le Midijanengere. Me korkoro tut bičhavav.”

¹⁵ Ale ov phučľa: “Rajeja, sar majinav te zachraňinel o Izrael? Se miri fajta hiňi nekčoreder andral o kmeňos Menašše a andro kher miro dadeskero man len vaš ňisoste.”

¹⁶ “Me avava tuha,” odphenďa o RAJ. “Zňičineha le Midijanen, avke sar te ulehas ča jekh murš.”

¹⁷ O Gideon phenďa: “Te som tuke pre dzeka, akor sikav mange vareso, hoj te džanav, hoj sal čačes o RAJ, savo vakeres manca. ¹⁸ Mangav tut, ma dža adarik, medik na anava anglal tu miro daros.”

Ov odphenďa: “Mištes, užarava, medik na aveha pale.”

¹⁹ O Gideon geľa khere, pririchtinda la terňa koza a le deše kile arestar kerďa mare bi o drožďi. O mas thoda andro košaris a e zumin čorda andre piri. Ligenda leske oda tel o dubos a thoda anglal leste. ²⁰ Le Devleskero aňjelos leske phenďa: “Le o mas the o mare bi o drožďi, thov len pre skala a e zumin čhor upral.” Ov avke kerďa.

²¹ Le RAJESKERO aňjelos hazďna e paca, so leste sas andro vast, a chudľa pes leskere agoreha le masestar the ole marendar. Avľa avri jag andral e skala a chaľa oda mas the ole mare. Androda le RAJESKERO aňjelos našlila anglal leskere jakha.

²² Sar o Gideon prindžarda, hoj oda sas le RAJESKERO aňjelos, zvičinda: “Ach, Raja, RAJEJA, dikhľom tire aňjelos muj-mujeha!”

²³ O RAJ leske phenďa: “Ma dara tut! Av andro smirom, na mereha.”

²⁴ Avke o Gideon ode ačhada oltaris prekal o RAJ a diňa leske nav: O RAJ hin o smirom. Oda oltaris hin dži adadžives andro foros Ofra andre Abiezerengeri phuv.

²⁵ Mek odi rat leske phenďa o RAJ: “Le andral tire dadeskero stados terne bikos the mek jekhe efa beršengere bikos. Čhiv tele le Baaloskero oltaris tire dadeskero a rozčinger the o slupos la Aštartakero, so hino paš leste! ²⁶ Ačhav oltaris pre pačiv le RAJESKE, tire Devleske, upre pro brehos. Palis le ole dujte bikos a obetin les pro

kašta ole rozčhingerde slupostar sar labardī obeta.” ²⁷ O Gideon ilā deše muršen peskere sluhendar a kerđa avke, sar leske phendā o RAJ. Ale vašoda, hoj daralas le dadeskera famelijatar the le manušendar andral oda foros, na kerđa oda dživese, ale rači.

²⁸ Sar o murša andral o foros sig tosara uštile, dikhle, hoj le Baaloskero oltaris hino čhido tele a o kaštuno slupos la Aštartakero pre leste hino rozčhingerdo. A pro nevo ačhado oltaris sas obetimen dujto bikos sar labardī obeta. ²⁹ Maškar peste phučenās: “Ko oda kerđa?” Rodenas a phučenās, medik pes na dodžanle, hoj oda kerđa o Gideon, le Joašoskero čhavo.

³⁰ O murša phende le Joašoske: “An avri tire čhas! Mušinel te merel, bo čhida tele le Baaloskero oltaris a rozčhingerđa o slupos la Aštartakero, so hin paš leste!”

³¹ O Joaš phendā savorenge, save džanas pre leste: “Tumen pes kamen te zaačhel vaš o Baal? Gondolinen peske, hoj les zachrañinena? Ko pes kamel te zaačhel vaš leste, oda manuš dži tosara mi merel! Te o Baal hino čačes del, mi zaačhel korkoro vaš peste, te leske čhida tele o oltaris.” ³² Oda džives le Gideonoske dine nav Jerubbaal, so hin: “Mi zaačhel o Baal korkoro vaš peste, bo o Gideon leske čhida tele o oltaris.”

O Gideon ņerinel

³³ Savore Midijana, o Amaleka the o vichodne kmeñi pes sthoda jekhetane, pregele prekal o Jordan a kerde peske taboris andre dolina Jezreel. ³⁴ O Duchos le RAJESKERO avla pro Gideon a ov zatrubinda, hoj te vičinel ke peste la Abiezeriskera fajta. ³⁵ Palis bičhađa le muršen, hoj te džan pal calo kmeños Menašše, avke the kada kmeños sas vičimen. Diña te vičinel the le kmeñen Ašer, Zebulun the Naftali – the on pes leha zgele.

³⁶ Akor o Gideon phendā le Devleske: “Tu phenes, hoj kames prekal mande te zachrañinel le Izrael. ³⁷ Dikh, rozthovava pre oda than, kaj pes žužarel o div, puža (kožuchos) pal o bakro. Te ela e rosa pre leste a e phuv ela pašal leste šuki, prindžarava, hoj prekal mande zachrañineha o Izrael, avke sar phendal.” ³⁸ Kavke pes the ačhiła. Sar pro dujto džives sig tosara uštila, ispidña avri andral e puža pherdo kuči rosakero pañi.

³⁹ O Gideon pale mangelas le Devles: “Na av pre ma cholamen, te mek jekhvar ke tu prevakerava. Domuk mange oda mek jekhvar te probalinel (skušinel) la pužaha. Mi ačhel ča e puža šuki a všadzik pašal late mi el e rosa.” ⁴⁰ O Del avke kerđa the odi rat. Ča e puža sas šuki a pal e phuv sas všadzik rosa.

7

O Gideon ņerinel upral o Midijana

¹ Sig tosara o Jerubbaal, oda hin o Gideon, the o manuša, save sas leha, gele te kerel taboris paš o pañi Charod. Le Midijanengero taboris sas lendar pro severos andre dolina paš o verchos Moreh. ² O RAJ phendā le Gideonoske: “Hin paš tu igen but murša, hoj tuke te dav te ņerinel (zviťazinel) upral o Midijana. Bo o Izraeliti pes hazdena upre a šaj phenen: ‘ņerindam peskera zoraha.’ ³ Phen le manušenge, hoj te šunen: ‘Ko pes daral a izdral, šaj oddžal pal o verchos Gilead a šaj džal pale khere.’” Akor 22 000 manuša pes visarde pale khere a 10 000 lendar ačhile.

⁴ Ale o RAJ le Gideonoske phendā: “Mek furt hin lendar but. Lidža len ko pañi, ode len tuke probalinava (skušinava). Pal kaste tuke phenava: ‘Kada mi džal tuha,’ oda tuha mi džal. No pal kaste tuke phenava: ‘Kada te na džal tuha,’ oda tuha te na džal.”

⁵ Avke o Gideon ligenda le manušen tele ko pañi. O RAJ leske phendā: “Ačhav dojekhes, ko chlipinela o pañi sar rikono, pre jekh sera. A olen, save džana pro

khoča a avke pijena o paŋi, ačhav pre aver sera.”⁶ Ola, ko chlipinenas o paŋi andral e burŋik, sas trin ŧel (300) murša. Okla aver peske gele pro khoča a pijenas.

⁷ O RAJ phenda le Gideonoske: “Zachraŋinava tumen prekal o trin ŧel (300) murša, save chlipinenas o paŋi, a dava tumenge le Midijanen andro vasta. Okla mi džan pale khere.”⁸ Avke o Gideon paš peste mukla ča trin ŧel (300) muršen, save preile o chaben the o trubi, a bičhada savore avre Izraeliten pale khere.

O taboris le Midijanengero sas teleder lendar andre dolina.

⁹ Andre odi rat le Gideonoske o RAJ phenda: “Ušti, dža tele andro taboris, bo diŋom tuke len andro vasta.”¹⁰ Ale te pes daras te džal ode korkoro, akor dža tire služobŋikoha le Puroha¹¹ a ŧun len, so vakerena. Akor tut imar na daraha te džal pre lende pro mariben.” Avke o Gideon geła tele peskere služobŋikoha le Puroha dži ko anglune slugada, pro agor le taboriskero.¹² O Midijana, o Amaleka the o vichodne kmeŋi bešenas andre dolina sar o malengere grajora a lengere ŧavi pes aŋi na denas te zgenel upre, bo sas sar moroskeri poši paš o brehos.

¹³ O Gideon avla ipen akor, sar jekh murš vakerelas avreske, hoj leske džalas suno. Phenda: “Šun, savo man sas suno! Jekh peko jačmeno maro pes kuŋinelas (kotuŋinelas) andro Midijaŋiko taboris dži ko stanos a demada andre leste avke, hoj pes previsarda a peła pre phuv.”

¹⁴ Oda dujto leske phenda: “Oda nane nič aver sar e šabla le Gideonoskeri andral o Izrael, savo hin le Joašoskero čhavo. O Del leske diŋa, hoj te ŋerinel upral calo Midijaŋiko taboris!”

¹⁵ Sar o Gideon šunda pal oda suno the pal oda, so sikavel, bandila pro khoča a lašarelas le RAJES. Palis geła pale andro Izraeliko taboris a zvičinda: “Ušten! O RAJ tumenge diŋa te ŋerinel upral o Midijana!”¹⁶ Avke rozulađa le trin ŧel (300) muršen pro trin partiji, savorengi diŋa andro vasta o trubi the o fakli andro džbani¹⁷ a phenda lenge: “Dikhen pre ma a keren oda, so me! Sar džava pro agor le taboriskero, the tumen keren oda, so kerava me.”¹⁸ Soča zatrubinava olenca, save hine manca, zatrubinen akor the tumen všadzik pašal calo taboris a vičinen: ‘Vaš o RAJ the vaš o Gideon!’ ”

¹⁹ O Gideon le ŧel (100) muršenca avle pro agor le taboriskero pre jepaš rat, akor, sar pes o stražŋika čerinenas. Zatrubinde a phagerde o džbani, so likerenas andro vasta.²⁰ Akor savore trin ŧel (300) murša zatrubinde pro trubi a phagerde o džbani. Andro balogŋi (ľavo) vast ile o fakli a andro čačo (pravo) vast o trubi. Trubinenas a vičinenas: “E šabla vaš o RAJ the vaš o Gideon!”²¹ Dojekh lendar ačhila pre peskero than pašal o taboris. Avke andro taboris chudle savore te denašel vriskiŋagoha.²² Medik o trin ŧel (300) murša trubinenas, o RAJ diŋa, hoj pes andro taboris jekh aver te maren le šablencia. O manuša denašenas andral o taboris ke Bet-Šitta, ke Cerera the dži pro agor la Abel-Mecholatar paš o Tabbat.

²³ Palis vičinde le Izraeliten andral o kmeŋi Naftali, Ašer the calo kmeŋos le Menašeskero, hoj te džan pal o Midijana.²⁴ O Gideon bičhada le muršen ko brehi Efrajim, hoj te phenen: “Aven tele pro Midijana a zalen o paŋi Jordan dži paš e Bet-Bara, hoj odarik te na predžan.”

Avke savore murša andral o Efrajim sas vičimen a zaile o paŋa Jordan dži ke Bet-Bara.²⁵ Zaile soduje Midijaŋike kraŋen le Oreb* the le Zeeb†. Le Oreb murdarde pre Vranakeri skala a le Zeeb pro Ruvakero (Vlkoskero) lisos. Džanas dureder pal o Midijana a o šero le Oreboskero the le Zeeboskero ande le Gideonoske pal o Jordan.

* 7:25 Oda hin: E vrana. † 7:25 Oda hin: O ruv (vlkos).

8

O Gideon a o Efrajim

¹ O murša andral o kmeňos Efrajim dovakerde le Gideonoske: “So tu amenge kerdal, hoj amen na vičindal, sar geľal pes te marel le Midijanenca?” Igen pes leha vesekeinde.

² Ov odphenda: “Kerđom me vareso bareder sar tumen? Či nane feder ovocje, so mukel o Efrajim pre maľa, sar calo hroznoskero ulipen le Abiezeriskero? ³ O Del diňa tel tumari zor le Midijaňike velitelēn le Oreb the le Zeeb. Me našti kerđom vareso ajso baro sar tumen.” Sar lenge kada phenda, preačhiľa lengeri cholī.

O Gideon ňerinel upral o Calmun the Zebach

⁴ Sar o Gideon avľa ko Jordan peskere trin ŗel (300) muršēnca, pregelān o paňi. Sar džanas imar but pal o Midijana, bokhalīle avri a na birinenas. ⁵ Avke o Gideon mangľa le manušen andral o foros Sukkot: “Mangav tumen, den prekal mire murša maro, bo imar na birinen a me džav pal o Midijaňike kraľa, pal o Zebach the Calmun.”

⁶ O vodci andral o Sukkot leske odphende: “Či hine o kraľa o Zebach the o Calmun imar andre tire vasta? Soske majindamas te del maro tire muršen?”

⁷ O Gideon lenge phenda: “Sar mange o RAJ pomožinela te ňerinel (zvitāzinel) upral lende, akor avava ade pale a marava tumen le puštakere kandrenca the le bodľakenca.” ⁸ Avke odarik geľa het upre andro Penuel a pomangľa the ode le vodcen, hoj les te den varesavo chaben. Ale the on leske odphende avke sar o murša andral o Sukkot. ⁹ Avke phenda le muršenge andral o Penuel: “Sar ňerinava a avava pale, čhivava tele kadi veža.”

¹⁰ O kraľa o Zebach the o Calmun sas andro Karkor ajse 15 000 slugađēnca, save ačhile le vichodne kmeňendar, bo 120 000 lendar sas murdarde. ¹¹ O Gideon džalas pro drom, pre savo phirenas o kočovňika pro vichodos le forendar Nobach the Jogbeha. Geľa pro taboris pro mariben ipen akor, sar oda na užarenas. ¹² O Zebach the o Calmun denašle, ale o Gideon džalas pal lende. Chudľa sodujen a savore lengere muršen roztradňa.

¹³ Pal o mariben pes o Gideon, le Joašoskero čhavo, visarda pale prekal o verchengero drom Cheres. ¹⁴ Chudľa jekhe terne muršes andral o Sukkot a ŗunenas les avri. Oda murš pisinda prekal leste savore eftavardeš the ehta (77) nava le phuredere manušengere the le vodcengere andral o Sukkot. ¹⁵ Sar palis avľa o Gideon ko manuša andral o Sukkot, phenda lenge: “Dikhēn, kade hin o Zebach the o Calmun, prekal save man asandīlan avri a phenda: ‘So, imar ňerindal upral o Zebach the Calmun, hoj te das tire muršen maro?’ ” ¹⁶ Avke iľa le vodcen andral o Sukkot a le puštakere kandrenca the bodľakenca len chudľa te marel. ¹⁷ Palis e veža andro foros Penuel čhida tele a le muršen odarik murdarđa.

¹⁸ Palis phučľa le Zebachostar the le Calmunostar: “Save muršen murdarđan pro verchos Tabor?”

“Muršen, save marenas pre tu. Dojekh lendar dičholas sar o čhavo le kraliskero,” odphende.

¹⁹ O Gideon odphenda: “On sas mire phrala, o čhave mira dakere. Avke sar dživel o RAJ, na murdarđomas tumen, te len mukľanas te dživel.” ²⁰ Palis phenda peskere nekphuredere čhaske le Jeteroske: “Ušti a murdar len!” Ale o Jeter na iľa avri e ŗabľa, bo sas mek terno a daralas pes.

²¹ O Zebach the o Calmun phende le Gideonoske: “Av, murdar amen tu! Bo savo hin o murš, ajsi hin the leskeri zor.” Avke o Gideon ušfila a murdarđa len. Lengere řavendar iľa tele pal o meňa o ŗukar lanci le čhonorenca.

O Izraeliti kamen le Gideon vaš peskero kralis

²² O murša andral o Izrael phende le Gideonoske: “Av tu amaro kralis – tu, tiro čhavo the o čhavo tire čhaskero – bo zachrañindal amen andral o vasta le Midijanengere.”

²³ “Na avava tumaro kralis aňi me aňi miro čhavo, ale o RAJ ela tumaro kralis,” odphenda o Gideon. ²⁴ Palis mek phenda: “Kamav tumendar mek vareso. Dojekh tumendar mange mi del o čeňa, so ilan le ñeprijatelendar.” O Midijana hordinenas o somnakune čeňa andro kana, bo sas Izmaeliti.

²⁵ O Izraeliti odphende: “Radišagoha tuke daha ola čeňa.” Avke thode pre phuv o plaštos a dojekh pre leste čhide o somnakune čeňa. ²⁶ Ole savore somnakune čeňa važinenas ajse biš (20) kili. Dochudla mek o šukar lanci le čhonorenca, čeňa the purpurova plašti, so hordinenas o Midijaňike kraľa the o šukar lanci, so sas pre lengere řavi. ²⁷ O Gideon le somnakastar kerđa socha a thođa la andre peskero foros Ofra. Savore Izraeliti omukle le Devles a gele ode te lašarel ola socha. Prekal o Gideon the prekal leskeri famelija sas oda sar pasca.

²⁸ O Izraeliti ñerinde upral o Midijana, avke hoj imar šoha (ňikda) pre lende na džanas pro mariben. Andre odi phuv sas saranda (40) berš smirom, medik o Gideon dživelas.

Le Gideonoskere čhave

²⁹ Avke o Joašoskero čhavo o Gideon pes visarda pale khere. ³⁰ Le Gideon sas eftavardeš (70) čhave, bo sas les but romňija. ³¹ Leskera romňake-služobňičkake, savi dživelas andro Šichem, ulila čhavo a diňa leske nav Abimelech. ³² O Gideon muľa andre šukar phure berša. Parunde les andro hrobos leskere dadeskero le Joašoskero, andre le Abiezerengero foros Ofra.

³³ Soča o Gideon muľa, o Izraeliti chudle pale te el napačivale le Devleske a lašarenas le Baaleskere devlen. Le Baal-Berit peske ile sar devles. ³⁴ O Izraeliti peske imar na leperenas pro RAJ, pre peskero Del, savo len ila avri andral o vasta savore lengere ñeprijatelendar. ³⁵ A aňi le Gideonoskera famelijake na presikade e pačiv vaš savoro, so prekal lende kerđa.

9

O Abimelech

¹ Le Gideonoskero čhavo o Abimelech geľa andro Šichem ke la dakere phrala the ke lakeri famelija. Phenda lenge: ² “Phučen le manušendar andral o Šichem: ‘So hin feder prekal tumende? Oda, hoj eftavardeš (70) čhave le Gideonoskere te en upral tumende, abo ča jekh murš?’ Ma bisteren, hoj som tumare ratestar the řelostar!”

³ O phrala leskera dakere vakerenas savore manušenca andral o Šichem pal leste. Ola manuša kamenas, hoj o Abimelech len te lidžal, bo peske phende: “Hino amaro phral!” ⁴ Palis dine le Abimelech eftavardeš (70) rupune andral o chramos lengere devleskero Baal-Berit. Ov peske ola eftavardeš (70) rupune ila a počinda zbuňnikenge, save džanas pal leste. ⁵ Avke geľa andro kher peskere dadeskero andre Ofra a pre jekh bar murdarda peskere eftavardeš (70) phralen, le Gideonoskere čhaven. Ale o Jotam, le Gideonoskero nekterneder čhavo, na sas murdardo, bo pes garuđa. ⁶ Palis pes zgele savore manuša andral o Šichem the Bet-Millo a gele andro Šichem pašes paš o sentno dubos, kaj sas o sentno slupos, a ode ačhade le Abimelech vaš o kralis.

⁷ Sar pal ada šunđa o Jotam, geľa te ačhel upre pro verchos Gerizim a zoraes zvičinda:

“Šunen man, manušale andral o Šichem,
hoj tumen o Del te šunel avri!

⁸ Jekhvar zgele pes o stromi,

hoj peske maškar peste te len avri le kralis.

Phende la olivake: 'Av amaro kralis!'

⁹ Ale e oliva phenda:

'Majinav te zaačhavel miro olejos,
saveha požehñinav le devlen the le manušen,
hoj man te hazdav upral o stromi?'

¹⁰ Palis o stromi phende le figovñikoske:

'Av tu amaro kralis!'

¹¹ Ale o figovñikos lenge phenda:

'Majinav man te zdel mire ovocjendar,
save hine lače the gule,
hoj man te hazdav upral o stromi?'

¹² Palis o stromi phende le viñičiske:

'Av a kralin amenge tu!'

¹³ Ale o viñičis lenge phenda:

'Majinav te preačhel te del miri mol,
so kerel radišagos le devlenge the le manušenge,
hoj man te hazdav upral o stromi?'

¹⁴ Palis savore stromi phende le kandrone stromoske:

'Av tu amaro kralis!'

¹⁵ O kandruno stromos lenge phenda:

'Te man čačes kamen te pomakhel
vaš tumaro kralis,
aven, garuven tumen tel miro ciños.

Te na, mi avel avri andral o kandruno stromos e jag

a mi zlabarel o Libanoñike sosni! ”

¹⁶ O Jotam mek phenda: “Kerđan čačipnaha the pačivalones, hoj peske ilan avri le Abimelech vaš o kralis? Likerenas tumen mištes ko Gideon the ke leskeri famelija? Kerđan leha avke, sar peske zasogalinda (zaslužinda)? ¹⁷ Bo miro dad pes marelas vaš tumende, choc leske džalas vaš o dživipen a zachrañinda tumen le Midijanendar.

¹⁸ Ale adadžives pes tumen ačhadan pro mariben pre miri dadeskeri famelija. Murdardan leskere čhaven, eftavardeš (70) muršen pre jekh bar. A le Abimelech, la služkakere čhas, ačhadan vaš o kralis upral o Šichem, bo hino tumenge famelija.

¹⁹ Te adadžives kerđan pačivalones a žuže jileha le Gideonoha the leskera famelijaha, akor radisaon le Abimelechoha a ov mi radisaol tumenca. ²⁰ Ale te na, akor mi avel avri e jag andral o Abimelech a mi zlabarel le manušen andral o Šichem the andral o Bet-Millo. A le manušendar andral o Šichem the Bet-Millo mi avel avri e jag a mi zlabarel le Abimelech!” ²¹ Palis o Jotam daratar denašla peskere phralestar le Abimelechostar a ačhila te bešel andro foros Beer.

²² O Abimelech kralinelas upral o Izrael trin berš. ²³ Palis o Del bičhada nalače duchos maškar o Abimelech the maškar o manuša andral o Šichem, hoj te zradzinen le Abimelech. ²⁴ O Del oda kerđa, hoj te visarel pale le Abimelechoske vaš oda, hoj murdarda le Gideonoskere eftavardeš (70) čhaven, a the le manušenge andral o Šichem, bo leske pomožinenas andre oda. ²⁵ O manuša andral o Šichem ačhade pre leste pro verchi muršen, save občorarnas dojekhes, ko predžalas pašal lende pal o drom. O Abimelech pes pal ada dodžanla.

²⁶ Palis avla o Gaal, o čhavo le Ebedoskero, peskere phralenca te bešel andro Šichem a o manuša odarik leske chudenas te pačal. ²⁷ Jekhvar, sar gele pre viñica te skidel upre o hroznos a ispidenas avri e štava, kerde hoscina a gele andro chramos peskere devleskero. Chanas, pijenas a prekošenas le Abimelech. ²⁸ Palis o Gaal, o

čhavo le Ebedoskero, phučla: “Ko hin o Abimelech a so hin o foros Šichem, hoj leske te služinas? Hino ča o čhavo le Gideonoskero a le Zebul ačhađa, hoj te lidžal o foros vaš leste. Služinen le Šichemoskere muršenge, save hine o čhave le Chamoroskere! Soske majinas le Abimelechoske te služinel? ²⁹ Te ulomas me kralis upral kala manuša, imar čirla čhidomas tele le Abimelech. Phendomas leske: ‘An tuha buter muršen a av pro mariben!’ ”

³⁰ Sar ada šunđa o Zebul, savo lidžalas o foros, chalas bari choli. ³¹ Avke bičhađa počoral muršen andre Aruma ko Abimelech, hoj leske te phenen: “Dikh, le Ebedoskero čhavo, o Gaal a leskere phrala avle andro Šichem a keren upre le manušen pre tute. ³² Akana dža rači peskere muršenca a garuv tut andro mali! ³³ Palis tosara, sar vidňisalola, dža pro mariben pre oda foros! Sar avela o Gaal peskere muršenca pre tute, ker leha, so ča tu kames.”

³⁴ O Abimelech uštila mek odi rat savore peskere muršenca a gele pes te garuvel pašes paš o foros Šichem pro štar partiji. ³⁵ Sar o Gaal geľa te ačhel anglal e foroskeri brana, o Abimelech avelas avri peskere muršenca, save sas garude. ³⁶ O Gaal ole muršen dikhla a phenda le Zebuloske: “Dikh, varesave murša aven tele pal o verchi.”

“Oda hin o ciňi pro verchos. Ča dičhon sar o murša,” odphenda leske o Zebul.

³⁷ Ale o Gaal pale phenda: “Na, čačes aven tele varesave murša pal o verchos a aver čata avel khatar o dubos le vraščengero.”

³⁸ Palis o Zebul leske phenda: “Kaj hine tire bare lava? Či na phenda: ‘Ko hin o Abimelech, hoj leske te služinas?’ Kala murša hine ola, saven avri asandiľal. Akana dža a mar tut lenca!” ³⁹ Avke o Gaal lidžalas le manušen andral o Šichem pro mariben pro Abimelech. ⁴⁰ Ale o Abimelech džalas pal leste a ov denašľa. But le Gaaloskere muršendar sas murdarde dži paš e foroskeri brana. ⁴¹ O Abimelech ačhila andre Aruma a o Zebul čhida avri le Gaal the leskere phralen andral o Šichem.

⁴² Pro dujto džives o Abimelech pes došunđa, hoj o murša andral o Šichem gele pro mali. ⁴³ Avke iľa peskere muršen, rozulađa len pro trin čati a bičhađa len, hoj pes te garuvel andro mali pašes paš o Šichem. Sar dikhle, hoj o murša aven avri andral o foros, chučile pre lende a murdarkerde len. ⁴⁴ O Abimelech geľa jekha partijaha anglal ke foroskeri brana a zaila la. Duj čati gele pre ola, save sas pro mali, a murdarkerde len. ⁴⁵ Marenas pes calo džives a zaila o foros. Murdarde savoren odarik, calo oda foros zničinde a rozchide les le loneha.

⁴⁶ Sar o manuša, save sas andre veža paš o Šichem, pes došunde, so pes ačhila, denašenas andro chramos le El-Beritoskero, hoj pes te garuvel andro garudo than. ⁴⁷ Le Abimelechoske phende, hoj ode pes zgele savore manuša andral e veža paš o Šichem. ⁴⁸ Avke geľa peskere manušenca pro verchos Calmon. Androda iľa o tover, čhingerđa o konara pal o stromos, hazdňa len a thoda peske len pro phiko. Olenge, ko sas leha, phenda: “Oda, so man dikhľan te kerel, sigo keren the tumen.” ⁴⁹ Avke kerde oda the leskere manuša a džanas pal o Abimelech. Ola konara thode upral o garudo than a zlabarde len upral lende. Mule savore manuša andral e veža paš o Šichem, ajse 1 000 murša the džuvľija.

O Abimelech merel

⁵⁰ Palis o Abimelech geľa ko foros Tebec, ačhađa peskere muršen pal dojekh sera a zaila les. ⁵¹ Maškar oda foros sas zoralı veža. Savore murša, džuvľija the savore manuša andral oda foros denašle andre. Phandle pal peste o vudar a gele upre pre strecha. ⁵² O Abimelech avľa dži ke odi veža pro mariben. Geľa ko vudar vašoda, hoj la te podlabarel. ⁵³ Ale androda varesavi džuvľi leske čhida pro šero malmoskero bar a pharađa leske o šero. ⁵⁴ Ov androda sigo vičinda le terne muršes, savo leske

hordinelas o zbraňi, a phenda leske: “Le avri tiri šablá a murdar man, hoj te na phenen pal ma: ‘Murdarda les e džuvli.’” Avke oda murš les predemađa a ov muľa. ⁵⁵ Sar o Izraeliti dikhle, hoj o Abimelech muľa, savore pes visarde pale khere.

⁵⁶ Avke o Del visarda pale le Abimelechoske oda, so kerđa peskere dadeske, sar murdarda peskere eftavardeš (70) phralen. ⁵⁷ O Del visarda pale the le muršenge andral o Šichem vaš oda, so kerde. Kavke avľa pre lende o prekošiben, so phenda o Gideonoskero čhavo o Jotam.

10

O Tolas the o Jair

¹ Pal o Abimelech avľa o Tolas, hoj te zachraňinel le Izraeliten. Sas andral o kmeňos Jissachar a bešelas andro foros Šamir pro brehi Efrajim. Leskero dad sas o Puah a leskero o Dodo. ² Lidžalas o Izrael bišutrin (23) berš. Palis muľa a parunde les andro Šamir.

³ Pal leste avľa o Jair andral o Gilead a lidžalas o Izrael bišuduj (22) berš. ⁴ Sas les tranda (30) čhave a dojekh lendar džalas pro peskero somaris. Sas len tranda fori, so pes dži adadžives vičinen Jairoskere gava a hine andre phuv Gilead. ⁵ Sar o Jair muľa, parunde les andro foros Kamon.

O Jeftah

⁶ O Izraeliti pale kerenas bini anglo RAJ. Služinenas le modlengje Baal the Aštarta a the le Aramejike, Ammonike, Sidonike, Moabike the Filištinike devlengje. ⁷ Akor o RAJ cholisalila pro Izraeliti a diňa len le Filištinenge the le Ammončanenge andro vasta. ⁸ On andre oda časos ispidenas pro Izraeliti a na denas lenge smirom. Dešuocho (18) berš trapinenas savore Izraeliten pal o Jordan, andre le Amorejengeri phuv Gilead. ⁹ O Ammončana pregele the o Jordan a gele pro mariben pro kmeňi Juda, Benjamin the Efrajim. Pro Izraeliti avľa baro pharipen.

¹⁰ Akor chudle pale te vičinel ko RAJ: “Kerđam binos anglal tu, bo omukľam tut, peskere Devles, a služinahas le Baalengere modlengje Baal!”

¹¹ O RAJ odphenda le Izraelitenge: “Či me tumen na zachraňindom le Egiptanendar, le Amorejendar, le Ammončanendar, le Filištinendar, ¹² le Sidončanendar, le Amalekendar the le Midijanendar, save tumen trapinenas? Sar pre ma vičinenas, cirdňom tumen avri andral lengere vasta. ¹³ Ale tumen man pale omukľan a služinenas avre devlengje, vašoda tumen imar na zachraňinava. ¹⁴ Džan a vičinen pro devla, saven peske iľan avri! Mi zachraňinen tumen on, sar avena andro pharipen!”

¹⁵ Ale o Izraeliti phende le RAJESKE: “Kerđam binos, ker amenca, sar tu kames, ale mangas tut, ča zachraňin amen adadžives!” ¹⁶ Avke čhide pestar het le cudze devlen a služinenas le RAJESKE. O RAJ imar na birinelas te dikhel pro pharipen le Izraelitengero.

¹⁷ Sar o Ammončana pes zgele a kerde peske taboris andro Gilead, hoj te džan pro mariben, avke the o Izraeliti pes zgele a kerde peske taboris paš e Micpa. ¹⁸ O manuša the o vodci andral o Gilead phende jekh avreske: “Oda, ko ešeb (peršo) džala pro mariben pro Ammončana, ela vodcas savore manušenge andral o Gilead.”

11

O Jeftah

¹ O Jeftah andral o Gilead sas zoralo murš. Sas o čhavo la lubňakero a leskero dad sas o Gilead. ² Le Gilead sas the peskera romňaha čhave. Sar imar dobarile kala

čhave, tradle avri le Jeftah. Phende leske: “Tu našti chudes nič amare dadeskere barvalipnastar, bo sal o čhavo avra džuvlatar.”³ O Jeftah denašla peskere phralendar a geľa te bešel andre phuv Tob. Ode pes leha zgele o nalače murša a džanas jekhetane leha.

⁴ Andre oda časos, sar o Ammončana džanas pro Izraeliti pro mariben,⁵ o vodci andral o Gilead gele pal o Jeftah andre phuv Tob. ⁶ Phende le Jeftoske: “Av amaro vodcas, hoj te džas pro mariben pro Ammončana.”

⁷ Ale o Jeftah lenge phenda: “Na san oda tumen, save pre ma džanas a tradňan man avri andral o kher mire dadeskero? Soske aven akana ke ma, sar san andro pharipen?”

⁸ “Se vašoda akana avlam ke tu pale,” odphende leske o vodci, “te džaha amenca pro mariben pro Ammončana, aveha velitelis savore manuŝenge andral o Gilead.”

⁹ O Jeftah lenge phenda: “Te man prilena pale, hoj man te marav le Ammončanenca, a te o RAJ mange len dela andro vasta, avava čačes tumaro vodcas?”

¹⁰ “Mi el o RAJ maŝkar amende ŝvedkos,” phende leske o vodci, “amen das tut lav, hoj keraha sa avke, sar phenda.” ¹¹ Avke geľa o Jeftah le Gileadoskere vodcenca a o manuša les ačhade vaš peskero vodcas the velitelis. Andro foros Micpa o Jeftah phenda anglo RAJ savoro, so imar phenda le vodcenge.

¹² Palis o Jeftah bičhada le muršen ko Ammoniko kralis, hoj leske te phenen: “So tut hin pre mande, hoj avlal pro mariben andre miri phuv?”

¹³ O Ammoniko kralis phenda le Jeftoskere murŝenge: “Sar o Izraeliti avenas avri andral o Egipt, zaile miri phuv le paňestar Arnon dži ko paňi Jabbok the ko Jordan. Akana de mange oda pale andro smirom!”

¹⁴ Avke o Jeftah pale bičhada le muršen ko Ammoniko kralis¹⁵ a diňa leske te phenel:

“Kavke phenel o Jeftah: O Izrael na ila le Ammončanenge aňi le Moabčanenge lengeri phuv. ¹⁶ Sar džanas o Izraeliti avri andral o Egipt prekal e pušta ko Lolo Moros* a doavla andro Kadeš, ¹⁷ o Izraeliti bičhade ko kralis andral o Edom le muršen, hoj leske te phenen: ‘Kamlomas te predžal prekal tiri phuv.’ Ale o Edomiko kralis pal kada na kamla aňi te ŝunel. The ko Moabiko kralis bičhade le muršen, ale aňi ov lenge oda na domukla. Vašoda o Izraeliti ačhile andro Kadeš.

¹⁸ Palis o Izraeliti džanas prekal e pušta a obgele e Moabiko the Edomiko phuv. Doavle pre vichodno sera la Moabika phuvatar a kerde peske taboris pal o paňi Arnon. Ale na pregele odarik, bo ode chudelas e phuv Moab.

¹⁹ Palis o Izraeliti bičhade le muršen ko Amorejiko kralis ko Sichon andro Chešbon a pomangla les: ‘Kamlomas te predžal prekal tiri phuv andre amari!’

²⁰ Ale o Sichon na pačalas oleske, hoj o Izraeliti kamen ča avke te predžal prekal leskeri phuv. Vičinda ke peste savore peskere muršen, kerda taboris andre Jahca a geľa pro mariben pro Izraeliti.

²¹ Ale o RAJ, o Del le Izraeloskero, diňa le kralis Sichon leskere manuŝenca andro vasta le Izraelitenge. Avke o Izraeliti upral leste ņerinde (zviťazinde) a zaile cali phuv le Amorejengeri, save ode beŝenas. ²² Zaile cali phuv le Amorejengeri le paňestar Arnon dži ko paňi Jabbok the la puštatar dži ko Jordan.

²³ O RAJ, o Del le Izraeloskero, ila e phuv le Amorejendar a diňa la le Izraelitenge a tu kames odi phuv te zalel? ²⁴ Či tuke na leha oda, so tuke dela tiro del o Kemoš? Ale amen peske zalaha savoro, so amenge o RAJ, amaro Del, imar diňa. ²⁵ Či sal feder sar o Moabiko kralis o Balak, o čhavo le Cipporoskero? Či pes vesekedinda le Izraeloha, abo geľa leha pro mariben? ²⁶ O Izraeliti beŝen imar trin ŝel (300) berš

* 11:16 E Hebrejiko čhib: O Trstınakero Moros

andro foros Chešbon the andro Aroer, andre lengere gava the mek andre savore fori pal o soduj seri le pañestar Arnon. Soske lenge kala fori akorestar na ilan?
²⁷ Me tuke na kerdom nič nalačo, ale tu mange keres namištes, te aves pre ma pro mariben. O RAJ hin o sudcas. Ov adadžives mi sikavel maškar o Izraeliti the Ammončana, kaskero hin o čačipen.”

²⁸ Ale o Ammoniko kralis na kamla aňi oda te šunel, so leske diňa te phenel.

Le Jeftoskeri vera

²⁹ Le RAJESKERO Duchos avla pro Jeftah a ov pregeľa prekal o phuva Gilead the Menašše andre Gileadiko Micpa. Odarik geľa pro mariben pro Ammončana. ³⁰ O Jeftah diňa vera le RAJES: “Te mange čačes deha le Ammončanen andro vasta ³¹ a te man lendar visarava pale andro smirom, akor dava le RAJESKE sar labardī obeta oles, ko avela ešeb (peršo) angle mande andral o vudar mire khereskero.”

³² Palis o Jeftah geľa pro mariben pro Ammončana a o RAJ leske len diňa andro vasta. ³³ Domarda biš (20) fori le Aroerostar dži paš o Minnit the dži ko Abel-Keramim. Igen but le Ammončanendar murdarda a avke ňerinda (zviťazinda) upral lende.

Le Jeftoskeri čhaj

³⁴ Sar o Jeftah avelas pale khere andre Micpa, leskeri čhaj avla avri anglal leste le khelibnaha the bašavibnaha pre tamburina. Sas les ča jekh čhajori, na sas les ňisave aver čhave. ³⁵ Soča la dikhla, čhingerda pre peste o plaštos a zvičinda: “Ó, čhajori miri, prekal tute hin miro jilo dukhado! Andal man andre bari bibach! Diňom vera le RAJES a mušinav oda te dolikerel!”

³⁶ Oj leske phenda: “Dado miro, te diňal le RAJES vera, akor ker manca ča avke, sar phendal. Se o RAJ tuke diňa, hoj te visares pale tire ňeprijatelenge le Ammončanenge.” ³⁷ Palis mek phenda le dadeske: “Ker prekal ma kada: Muk man duj čhon, hoj te džav mire prijatelkenca pro verchi. Ode rovaha upral oda, hoj šoha (ňikda) na džava romeste.”

³⁸ “Dža,” phenda lake a mukla la pro duj čhon. Avke oj geľa peskere prijatelkenca pro verchi a ode rovelas upral oda, hoj šoha na džala romeste. ³⁹ Pal o duj čhon avla pale ko dad a ov odi vera dolikerda. Oj ačhila pačivali.

Akorestar pes andro Izrael kerel oda, ⁴⁰ hoj o Izraelike čhaja džan avri sako berš pro štar džives peske te leperen pre le Gileadoskeri Jeftoskeri čhaj.

12

O Efrajim pes marel le Jeftoha

¹ O murša andral o Efrajim pes zgele pro mariben. Pregele prekal o Jordan andro foros Cafon a phende le Jeftoske: “Soske geľal pro mariben pro Ammončana a amen na vičindaľ, hoj te džas tuha? Vašoda labaraha tiro kher the tuha!”

² O Jeftah lenge phenda: “Me the mire manuša igen pes vesekedinahas le Ammončanenca. Ale sar tumen mangavas, hoj mange te pomožinen, na zachraňindaľ man andral lengere vasta. ³ Ale sar dikhľom, hoj mange na kamen te pomožinel, geľom pro mariben pro Ammončana, choc mange džalas vaš o dživipen. O RAJ mange len diňa andro vasta. Soske kamen adadžives te džal pre ma pro mariben?”

⁴ Palis o Jeftah skidňa savore manušen andral o Gilead a geľa pro mariben pro Efrajim. O Gileadi ňerinde (zviťazinde) upral o Efrajima, bo dovakerenas lenge: “Tumen, Gileadale, denašľan andral o Efrajim the Menašše.” ⁵ O Gileadi zaile o thana, khatar pes delas te predžal prekal o Jordan ko Efrajim. Te phenelas varesavo Efrajimos, so denašelas: “Kamav te predžal pre aver sera,” o Gileadi lestar phučenas: “Sal Efrajimos?” Te phendaľahas: “Na som!”, ⁶ akor leske phenenas: “Phen Šibbolet!”

Te ov phendahas “Sibbolet”, bo na džanelas te phenel mištes oda lav, akor les chudenas a murdarenas pre oda than, khatar pes delas te predžal. Akor mule le Efrajimendar 42 000 murša.

⁷ O Jeftah sas sudcas andro Izrael šov berš. Sar muľa o Jeftah o Gileados, parunde les andre varesavo jekh foros andro Gilead.

O Ibcan, o Elon the o Abdon

⁸ Pal o Jeftah sas sudcas andro Izrael o Ibcan andral o foros Betlehem. ⁹ Sas les tranda (30) murša the tranda (30) čhaja. Peskere čhajen diňa romeste avra fajtake a peskere čhavage anda tranda (30) čhajen andral aver fajta. O Ibcan sas sudcas andro Izrael ehta berš. ¹⁰ Sar o Ibcan muľa, parunde les andro Betlehem.

¹¹ Pal leste ačhiľa sudcas andro Izrael o Elon andral o kmeňos Zebulun. Lidžalas o Izrael deš berš. ¹² Sar o Elon muľa, parunde les andro Ajalon, andre phuv le Zebulunoskeri.

¹³ Pal leste ačhiľa sudcas andro Izrael o Abdon, o čhavo le Hilleloskero, andral o foros Piraton. ¹⁴ Sas les saranda (40) čhave the tranda (30) čhavengere čhave, save džanas pro eftavardeš (70) somara. Ov lidžalas o Izrael očno berš. ¹⁵ Sar muľa o Abdon, le Hilleloskero čhavo, andral o Piraton, parunde les andro Piraton andre phuv Efrajim pro le Amalekengere brehi.

13

O Samson ulol

¹ O Izraeliti palis pale kerenas o bini anglo RAJ. Avke o RAJ len diňa andro vasta le Filištinge pro saranda (40) berš.

² Sas jekh murš andral o foros Cora andral o kmeňos Dan, savo pes vičinelas Manoach. Leskeri romňi našti ačhelas khabňi a na sas la čhave. ³ Le RAJESKERO aňjelos pes lake sikada a phenda: “Dikh, našti ačhehas khabňi a tuke na ulile čhave, ale akana ačheha khabňi a ela tut muršoro. ⁴ Vašoda merkin, hoj te na pijes mol aňi aver pijiben, a ma cha nič, so hin melalo. ⁵ Bo ačheha khabňi a ela tut muršoro. Leskere bala našti ostrihinen, bo ole dživesestar, kana ulola, ela dino ča prekal o Del sar Nazarejos. Ov chudela te zachraňinel o Izrael le Filištinendar.”

⁶ Avke oj džalas oda te phenel peskere romeske a phenda: “Avľa ke ma Devleskero murš. Dičholas avri sar le RAJESKERO aňjelos, daravas pre leste te dikhel. Na phučlom lestar, khatar hino, a ov mange na phenda peskero nav. ⁷ Ale phenda mange, hoj ačhava khabňi a ela man muršoro. Phenda, hoj te na pijav mol aňi nisavo aver pijiben a te na chav nič, so hin melalo, bo o čhavoro ela dino ča prekal o Del sar Nazarejos, kanastar ulola dži ko meriben.”

⁸ Palis o Manoach pes modľinelas ko RAJ: “RAJEJA, mangav tut, hoj oda Devleskero murš, saves bičhadal, te avel pale ke amende. Mi phenel amenge, so te kerel kale čhavoreha, savo ulola.”

⁹ O Del šunda avri le Manoach a o aňjelos le RAJESKERO avľa pale ke džuvľi, sar bešelaz pre maľa a lakero rom o Manoach na sas laha. ¹⁰ Avke oj denašelaz oda te phenel peskere romeske. Phenda leske: “Oda murš, savo oda džives avľa ke ma, pes mange sikada pale!”

¹¹ O Manoach uštila, geľa peskera romňaha ke oda murš a phučla: “Sal tu oda murš, savo vakerelas mira romňaha?”

“He, som,” odphenda.

¹² O Manoach phučla: “Sar pes ačhela oda, so phendal, sar kampil te dživel o čhavoro a so majinel te kerel?”

¹³ O aňjelos le RAJESKERO leske phendá: “Tiri romňi mušinel te kerel savoro, so lake phendom. ¹⁴ Te na pijel nič, so hin le viňičostar, te na pijel mol aňi nisavo aver pijiben a te na chal nič, so hin melalo. Mi dolikerel savoro, so lake phendom.”

¹⁵ O Manoach phendá le RAJESKERE aňjeloske: “Mangas tut, ačh ade, medik tuke na pririchtinaha terňa koza.”

¹⁶ Ale o aňjelos leske odphendá: “The te man ade zlíkerđalas, na chalomas tire chabenestar. Ale te pririchtineha labardí obeta le RAJESKE, an la.”

O Manoach na džanelas, hoj oda hin le RAJESKERO aňjelos, ¹⁷ vašoda lestar phučla: “Sar tut vičines? Sar pes ačhela oda, so phendál, kamľamas tuke te presikavel e pačiv.”

¹⁸ “Soske phučes pal miro nav? Na del pes te achalol,” odphendá leske le RAJESKERO aňjelos.

¹⁹ Avke o Manoach ila terňa koza the e chabeneskeri obeta a obetinda oda pre skala le RAJESKE. O RAJ kerđa anglo Manoach the leskeri romňi vareso naužardo:

²⁰ Sar e jag džalas andral o oltaris upre andro ňebos, o aňjelos le RAJESKERO geľa upre la jagaha. Sar oda dikhle o Manoach the leskeri romňi, pele le mujeha ke phuv.

²¹ Le RAJESKERO aňjelos pes imar pale le Manoachoske the leskera romňake buter na sikađa.

²² O Manoach phendá peskera romňake: “Amen čačes meraha, bo dikhľam le Devles.”

²³ Ale leskeri romňi leske phendá: “Te amen o RAJ kamľahas te murdarel, na ilahas amendar e labardí the e chabeneskeri obeta. Na sikađahas amenge kada savoro a aňi akanake amenge ajso vareso na phendahas.”

²⁴ Sar lake uliľa o čhavo, diňa leske nav Samson. O čhavo barolas a o RAJ les požehňinelas. ²⁵ Akor, sar sas andro taboris Dan maškar o foros Cora the Eštaol, le RAJESKERO Duchos chudelas andre leste te kerel.

14

Le Samsonoskero bijav

¹ O Samson geľa tele andro foros Timna a ode pes zadikhľa andre jekh Filištinka.

² Sar pes visarelas khere, phendá peskere dadeske the la dake: “Andre Timna dikhľom jekha Filištinka. Len mange la romňake!”

³ O dad the e daj les prevakerenas: “Či nane džuvľi maškar o čhaja tire phralengere the maškar amare manuša? Soske peske kames te lel romňa maškar o naobčhinde (naobrezimen) Filištinci?”

Ale o Samson le dadeske phendá: “Kala mange le, bo oj mange hiňi pre dzeka!” ⁴ O dad the e daj na džanenas, hoj oda hin le RAJESTAR, savo kamľa te džal pro Filištinci. Bo andre oda časos o Izrael sas tel e Filištínengeri zor.

⁵ Avke o Samson geľa le dadeha the la daha tele andre Timna. Sar avenas ko viňici andre Timna, jekhvareste džalas pre lende terno ľevos, savo gravčinelas. ⁶ Le RAJESKERO Duchos avľa pro Samson a ov peskere vastenca rozčhinda le ľevos sar terňa koza. Le dadeske the la dake pal oda na phendá nič. ⁷ Palis geľa tele, vakerelas ola džuvľaha, savi sas leske pre dzeka.

⁸ Sar pes visarda pal varesavo časos la peske te lel romňake, odgeľa le dromestar te dikhel pro mulo ľevos. Andro ľelos le ľevoskero sas but včeli the medos. ⁹ Iľa andre burňik sikra medos a le dromeha lestar chalas. Avľa ko dad the ke daj a diňa the len ole medostar te chal, ale na phendá lenge, hoj o medos ila avri andral o mulo ľevos.

¹⁰ Palis leskero dad geľa tele ke odi džuvľi a o Samson ode kerďa hoscina, avke sar kerenas furt o terne murša. ¹¹ Sar les dikhle o Filištinci, ile avri prekal leste tranda (30) terne muršen, hoj te ačhen leha pro bijav.

¹² O Samson lenge phenďa: “Phenava tumenge vareso garudo. Te džanena mange pre oda te odphenel pal o efta džives, akor tumen dava tranda (30) gada the tranda (30) bijavutne gada. ¹³ Ale te mange na džanena pre oda te odphenel, tumen mušinena mange te del ola tranda (30) gada the tranda (30) bijavutne gada.”

“Phen amenge oda,” phende leske. “Kamas oda te šunel.” ¹⁴ Ov lenge phenďa: “Andral oda, so chal, avľa avri o chaben a andral oda, so hino zoralo, avľa avri o gulipen.”

A na džanenas te avel pre oda aňi pal o trin dživesa.

¹⁵ Pro štarto džives ispidenas pre Samsonoskeri romňi: “Prevaker tire romes, hoj amenge te phenel avri oda garudipen. Te na, labaraha tut the tiro dadeskero kher. Vičindam amen ade, hoj amen te občoraren?”

¹⁶ Palis le Samsonoskeri romňi le rovibnaha avľa angle leste a phenďa: “Tu man našti avri ačhes a na kames man! Mire manušenje phendal garudipen, ale mange na phendal, so oda hin.”

“Se me oda aňi mire dadeske aňi mira dake na phendom a tuke oda mušinav te phenel avri?” phenďa lake o Samson. ¹⁷ Ale oj pre leste rovibnaha ispidelas, medik likerelas e hoscina dži pro eftato džives. Ajci pre leste ispidelas, hoj lake oda phenďa avri. Oj palis geľa te phenel peskere manušenje, so oda garudipen hin.

¹⁸ Pro eftato džives, medik na zapela o kham, lestar phučle ola foroskere murša: “So hin guleder sar o medos?

A so hin zoraleder sar o levos?”

O Samson lenge odphenďa:

“Te tumen na orindanas mira terňa gurumňoraha, na džanlanas oda garudipen!”

¹⁹ Avke avľa le RAJESKERO duchos pro Samson, geľa tele andro foros Aškalon a murdarďa tranda (30) muršen. Iľa lendar oda, so len sas, a lengere ineposkere gada diňa olenge, save pre oda garudipen avle. Palis andre bari choli o Samson geľa pale ko dadeskero kher. ²⁰ Leskera romňa dine leskere prijateliske, savo sas pro bijav.

15

O Samson kerel namištes le Filištínenge

¹ Pal varesavo časos, sar pes skidelas o žužodiv pal e maľa, o Samson iľa terňa kozica a geľa te dikhel peskera romňa a phenďa: “Kamav te džal andro kher ke miri romňi.”

Ale lakero dad leske na domukľa te džal andre ² a phenďa leske: “Gondolindom mange, hoj la imar našti avri ačhes, vašoda la diňom tire prijateliske. Lakeri terneder pheň hiňi šukareder sar oj. Mi el tiri romňi!”

³ Ale o Samson leske odphenďa: “Akana na avava vinovato, te le Filištínenge kerava namištes!” ⁴ Avke odgeľa a chudľa trin šel (300) liški. Palis iľa o fakľi a le lišken sphandľa po duj le porenca, avke hoj maškar o pora priphandľa e fakľa. ⁵ Labarďa o fakľi a le lišken mukľa te džal ko Filištínengero điv. Kavke zlabarďa o điv, so sas pro kopi, oda, so sas mek andre phuv, o viňici the olivakere stromi.

⁶ O Filištinci phučenas: “Ko ada kerďa?” Phende lenge: “O Samson, le Timňanoskero džamutro, bo leskera romňa dine leskere prijateliske.”

Avke o Filištinci avle a zlabarde la the lakere dades. ⁷ O Samson lenge phenďa: “Vaš oda, so tumen kerďan, na preačhava pre tumende te džal, medik tumenge na

visarava pale!”⁸ Marelas le Filištinen bara cholaha a but lendar murdarda. Palis gela tele te bešel andre chev andre skala Etam.

⁹ Avke avle o Filištinci, kerde peske taboris andre Judsko a sas rozačhade pro than Lechi. ¹⁰ O murša andral e Judsko phuče: “Soske avlan pre amende pro mariben?”

“Avlam te chudel le Samson a te visarel leske oda, so ov kerda amenge,” odphende.

¹¹ Akor trin ezera (3 000) murša andral e Judsko avle tele paš e skala Etam a phende le Samsonoske: “Či tu na džanes, hoj amen sam tel e zor le Filištinenegeri? So tu amenge kerdal?”

Odphenda lenge: “Avke, sar on kerde mange, me kerdom lenge.”¹² Phende leske: “Avlam tut te chudel a te del andro vasta le Filištinenge.”

O Samson lenge phenda: “Len vera, hoj na chučena pre ma tumen korkore!”

¹³ “Na chučaha pre tu,” phende leske, “ča sphandaha tut a daha tut lenge andro vasta. Čačes amen tut na kamas te murdarel.” Avke les phandle duje neve lanenca a ligende les avri andral e skala.

¹⁴ Sar avla ko than Lechi, o Filištinci vriskinas a denašenas anglal leste. Androda avla jekhvaroste pro Samson le RAJESKERO Duchos a o šele pre leskere musa ačhile sar zlabarde thava a pele tele leskere vastendar. ¹⁵ Arakhla e kokaluňi sanko le mule somaristar, ila la andro vast a murdarda laha ezeros (1 000) muršen.

¹⁶ Palis o Samson phenda:

“La somariskera sankaha
len čidom pro but kopi,
la somariskera sankaha
murdardom ezeros (1 000) muršen.”

¹⁷ Sar dovakerda, odčhida pestar e sanko andral o vast. Vašoda pes oda than vičinel Ramat-Lechi*.

¹⁸ O Samson andro baro smedos vičinelas pro RAJ: “Tu diňal tire služobňikoske kada baro ňerindipen (viťaztvo), ale akana mušnav te merel andro smedos a te perel andro vasta ole naobčhinde (naobrezimen) muršenge?”¹⁹ Akor o Del phundrađa e chev andro Lechi, hoj te avel avri o paňi. Sar pila o Samson, prekerda pes a avla ke peste. Vašoda le paňeske, so hin dži adadžives andro Lechi, diňo nav En-Hakkore†.

²⁰ O Samson lidžalas le Izraeliten andro časos le Filištinenegero biš (20) berš.

16

O Samson denašel le Filištinenendar

¹ Sar avla jekhvar o Samson andro foros Gaza a dikhla ode jekha lubňa. Gela ke late a pašila laha. ² Soča o manuša andral e Gaza šunde, hoj o Samson avla ode, gele takoj ke foroskeri brana a cali rat ode cichones pre leste užarenas, medik na vidňisalila. Phende: “Ko tosara les murdaraha.”

³ O Samson sovelas dži jepaš rat. Pal jepaš rat uštila, chudla e brana le foroskeri a cirdňa la avri le čopenca the le zavoriha. Thoda peske la pro phiko a ligenda la dži upre pro verchos anglo Hebron.

O Samson the Delila

⁴ Palis gela tele andre dolina Sorek a ode pes zakamla andre džuvli, savi pes vičinelas Delila. ⁵ Androda avle ke late o Filištínike vodci a phende lake: “Chude les andre a dodžan tut, khatar les hin ajsi bari zor a sar les šaj thovas tele, hoj les te sphandas a te prelas upral leste e zor. Palis dojekh amendar tut dela 1 100 rupune minci.”

* 15:17 Oda hin: O kokaluňo sankakero brehos. † 15:19 Oda hin: O prameňis le vičibnaskero.

⁶ Avke e Delila phendã le Samsonoske: “Phen mange, khatar hin tut ajsi zor? Soha tut kampil te phandel, hoj te prelen upral tute e zor?”

⁷ “Te man phandena le eфта neve lukoskere špargenca, so mek na šučile avri, ačhava bi e zor a avava ajsi sar sako aver,” phendã lake o Samson.

⁸ O Filištínike kraľa lake ande eфта neve, cinde lukoskere špargi a oj les lenca sphandľa. ⁹ Andre lakero kher pes gele te garuvel vajkeci murša. Akor zvičinda: “Samson, o Filištínci džan pre tu!” Ov androda rozčhinda o špargi avke, sar e jag rozčhinel o thav. Avke mek na avle pre oda, andre soste hiňi garuđi leskeri zor.

¹⁰ Akor e Delila phendã le Samsonoske: “Tu manca kerehas ča pheras a na phendãl mange o čačipen. Akana mange phen, soha pes del tut te sphandel!”

¹¹ “Te man sphandena neve šelenca, savenca pes mek nič na kerelas, ačhava bi e zor a avava ajsi sar sako aver,” phendã lake.

¹² Avke e Delila iľa neve šele a sphandľa les lenca, medik užarenas o murša andro kher. Palis zvičinda: “Samson, o Filištínci džan pre tu!” Ale ov rozčhingerđã o šele le musendar sar thava.

¹³ E Delila phendã le Samsonoske: “Dži akana kerehas manca ča pheras a na phenahas mange avri o čačipen. Phen mange, sar tut šaj sphandav?”

“Te eфта vrkoči mire balendar prichudeha (zakhuveha) prekal o špargi andro strojos, pre savo pes keren o pochtana, a zachudeha len le kaštune ciloreha, akor našavava e zor a avava sar sako aver,” phendã lake.

¹⁴ Sar o Samson zasučã, prethođa leskere vrkoči andro strojos a prichudľa le kolikoha. Palis zvičinda pre leste: “Samson, o Filištínci džan pre tu!” Ov pes prekerđã andral o soviben a cirdňa avri o ciloro the o strojos leskere špargenca.

¹⁵ E Delila leske phendã: “Sar tu šaj phenes, hoj man kames, te tiro jilo nane phundrado prekal ma? Imar trival manca kerehas ča pheras a na phendãl mange avri, so tut kerel zorales!” ¹⁶ Sar pre leste kale lavenca ispidelas džives pre dživeseste, imar na birinelas oda aňi te zlidžal.

¹⁷ Akor o Samson lake phendã avri o čačipen: “Mire balendar pes mek e čhuri na chudľa, bo mek sigeder, sar ulilom, somas dino prekal o Del sar Nazarejos. Ale te man vareko ostrihindahas, omuklahas man imar e zor a ulomas ajsi sar the aver.”

¹⁸ E Delila dikhľa, hoj akana lake phundrađa peskero jilo a le Filištínike vodcenge diňa te phenel: “Aven akana, bo imar mange phenela avri savoro.” O Filištínike vodci avle a ande peha the o rup. ¹⁹ Oj kerđã avke, hoj te zasovel pre lakere čanga, palis vičinda jekhe muršes, savo leske ostrihindã o eфта vrkoči le šerestar. Kaleha oj les thođa tele a e zor les omukľa. ²⁰ Akor zvičinda: “Samson, o Filištínci džan pre tu!” Sar pes prekerđã, phendã peske: “Avke sar furt, the akana len pal ma razinava tele.” Ale ov na džanelas, hoj lestar o RAJ odgeľa. ²¹ O Filištínci les chudle, ile leske avri o jakha a ligende les andre Gaza. Ode les phandle le bronzune kliginenca a andre bertena mušinelas te erňinel o điv. ²² Ale o bala, so leske ostrihinde, leske chudle pale te barol.

O Samson merel

²³ O Filištínike vodci pes zgele, hoj te anen bari obeta peskere devleske le Dagonoske a kerde bari hoscina. Phenenas:

“Amaro del amenge diňa
amare ñeprijateljis le Samson andro vasta.”

²⁴ Sar dikhle o manuša le Samson, lašarenas peskere devles a phenenas:

“Amaro del amenge diňa
andro vasta amare ñeprijateljis,
savo zničinda amari phuv
a murdardã amare manušen.”

²⁵ Sar igen radisaŕonas zviĉinde: “Anen le Samson, hoj les avri te asas.” Avke ande le Samson andral e bertena a ov len muŝinelas te zabavinel.

Sar les aĉhade maŝkar o slupi, ²⁶ o Samson phenda le terne murŝeske, savo les chudelas le vastestar: “Domuk mange, hoj man te chudav le slupendar, pre save aĉhel o kher, a te zmukav man pre lende.” ²⁷ Andro kher sas pherdo murŝa the džuvlija a sas ode savore Filiŝtinike vodci. Pre strecha sas ajse 3 000 murŝa the džuvlija, save dikhenas pro Samson, sar len zabavinel.

²⁸ Akor o Samson viĉinelas ko RAJ a mangelas les: “Ó, Adonaj, RAJEJA! Leper tuke pre ma a mek jekhvar man de ajsi zor, so man sas, ó, Devla, hoj te visarav pale le Filiŝtinge mek jekhvar vaš soduj mire jakha.” ²⁹ Androda o Samson zorales chudla soduj maŝkarune slupi, pre save aĉhelas o kher, jekh le ĉaĉe vasteha the dujto slupos balogne (lave) vasteha a zmukla pes pre lende zoraha. ³⁰ Phenda: “Mi merav jekhetane le Filiŝtinenca!” Ćala zoraha ispidelas a o kher peľa pro vodci the pre savore manuŝa, save sas andre. Paŝ peskero meriben murdarda buter sar olen, save murdarda, sar mek dživelas.

³¹ Leskere phrala savora dadeskera famelijaha džanas tele a ile leskero telos pale khere. Parunde les andro hrobos leskero dadeskero Manoachoskero, maŝkar e Ćora the o Eŝtaol. O Samson lidžalas o Izrael biŝ (20) berŝ.

17

O Michah peske kerel devlores

¹ Pro brehi Efrajim dživelas jekh murŝ, savo pes viĉinelas Michah. ² Ov phenda peskera dake: “Ola ezeros the ŝel (1 100) rupune, so tuke sas ĉorde a prekal save phendal avri o prekoŝiben, a oda the anglal mande, hine ke ma, bo me len tuke ilom.”

E daj leske odphenda: “Ćhavo miro, mi požehņinel tut o RAJ!”

³ Ov palis anda pale la dake ola ezeros the ŝel (1 100) rupune a oj leske phenda: “Kala rupune odthovav prekal o RAJ, hoj pes lendar te kerel mire ĉaske avriĉingerdi modla the rupuņi modla. Kaleha tuke dava pale kala rupune.” ⁴ Avke ov diņa pale o rupune peskera dake. Androda ila leskeri daj duj ŝel (200) rupune a diņa len le zlatņikoske. Ov lendar kerda avriĉingerdi modla the rupuņi modla, so palis sas andre Michoskero kher.

⁵ O Michah kerda andro peskero kher sentno than. Kerda peske efodos the kherutune devloren a aĉhada jekhe peskere ĉhavendar vaš o raŝaj.

⁶ Andre oda ĉasos andro Izrael na sas kralis. Sako kerelas oda, so gondolinelas, hoj hino laĉho.

⁷ Sas jekh terno ĉhavo andral o Judsko Betlehem, andral o kmeņos Juda, savo sas Levitas a beŝelas ode sar cudzincos. ⁸ Oda murŝ geľa het andral o Betlehem, hoj te rodel aver than, kaj te beŝel. Le dromeħa avla ko brehi Efrajim ko Michoskero kher.

⁹ O Michah lestar phuĉla: “Khatar aves?”

“Me som Levitas andral o Judsko Betlehem,” odphenda, “a rodav varesavo than, kaj aĉhava te beŝel.” ¹⁰⁻¹¹ O Michah leske phenda: “Aĉ ke mande a av mange dad the raŝaj. Sako berŝ tut dava deŝ rupune, chaben the gada.” O terno Levitas priaĉila pre oda. Ov beŝelas ode a aĉila le Michoske sar leskero ĉhavo. ¹² O Michah les aĉhada vaš raŝaj a ov aĉila te dživel andre leskero kher. ¹³ O Michah peske phenda: “Akana ĉaĉes džanav, hoj o RAJ ela ke ma laĉho, bo o Levitas mange aĉila raŝaske.”

18

O kmeņos Dan len le Michoskere raŝas the o modli

¹ Andre oda časos mek le Izraeliten na sas kralis. Akor o kmeños Dan rodenas prekal peste dedično phuv, kaj te bešen. Bo dži akor mek na chudle maškar o kmeñi Izrael phuv vaš o dedičtvos. ² Avke o kmeños Dan bičhade peskere fajtendar pandž zorale muršen andral o fori Cora the Eštaol, hoj te predikhen e phuv. Phende lenge: “Džan te predikhel odi phuv.”

Sar avle pro brehi Efrajim dži ko Michoskero kher, ačhile ode te presovel. ³ Sar sas paš o kher le Michoskero, sprindžarde pal o vakeriben, hoj o terno Levitas na sas odarik. Gele ke leste a phučle: “Ko tut ade andā? So ade tu keres? So ade rodes?”

⁴ Ov lenge odphenda: “Kavke pes manca o Michah dothoda, hoj leske te služinav sar o rašaj.”

⁵ Palis leske phende: “Phuč akor le Devlestar, hoj pes te dodžanas, či amaro drom ela bachtalo.”

⁶ “Džan andro smirom!” phenda lenge o rašaj. “O RAJ imar džal anglal tumende pro drom, pal savo džan.”

⁷ Avke ola pandž murša džanas dureder a dogele andro Lajiš. Dikhle, hoj o manuša ode dživen andro smirom the bi e dar avke sar o Sidončana. Ņiko ode na sas andro trapišagos aňi andro čoripen, bešen dur le Sidončanendar a na sas len nič avre manušenca.

⁸ Sar pes visarde pale andre Cora the o Eštaol, lengere phrala lendar phučle: “So ode dikhlan?”

⁹ “Aven, džas pre lende!” odphende. “Dikhlam, hoj odi phuv hiňi igen lačhi. Pre soste mek užaren? Ma zlikeren tumen, aven džas la te zalel! ¹⁰ Sar ode džana, arakhena ode manušen, save na džanen pal űisoste. E phuv hiňi igen bari a o Del tumenge la dela andro vasta. Pre odi phuv hin savoro, so le manušeske kempel.”

¹¹ Avke šov šel (600) Daniti le zbrañenca gele andral e Cora the o Eštaol pro mariben. ¹² Sar džanas upre, kerde peske taboris paš o Kirjat-Jearim andre Judsko. Vašoda oda than, so hino pro zapados le Kirjat-Jearimostar, pes dži adadžives vičinel Taboris le Danengero. ¹³ Palis odarik džanas dureder prekal o brehi le Efrajimoscere a doavle ko Michoskero kher.

¹⁴ Akor prevakerde ola pandž murša, save gele te predikhel e phuv paš o Lajiš. Phende peskere phralenge: “Džanen tumen olestar, hoj andre kala khera hin o efodos the o kherutune devlora, e avričhingerđi modla the e rupuňi modla? Akana gondolinen pal oda, so kerena.” ¹⁵ Avke avle ko kher le terne Levitaskero paš o kher le Michoskero a pozdravinde les. ¹⁶ Androda šov šel (600) Daniti pririchtimen pro mariben, ačhenas angle brana. ¹⁷ Ola pandž murša, save sas te predikhel e phuv, gele andro kher a ile e avričhingerđi modla, o efodos, le kherutune devloren the e rupuňi modla. O rašaj ačhelas angle brana le šov šel (600) vizbrojimen muršenca.

¹⁸ Sar o murša gele andre le Michoskero kher a ile odarik e avričhingerđi modla, o efodos, le kherutune devloren the e rupuňi modla, o rašaj lendar phučla: “S'oda tumen keren?”

¹⁹ Odphende leske: “Čhit, phand andre o muj! Av amenca! Av tu amenge dad the rašaj. So hin prekal tu feder? Te el rašaj andro kher jekhe muršeskero, abo te el rašaj prekal jekh calo kmeños le Izraeloskero?”

²⁰ Le rašaske oda sas pre dzeka. Ila o efodos, kherutune devloren the e avričhingerđi modla a gela jekhetane lenca. ²¹ Visarde pes a džanas dureder. Mukle te džal anglal le romňijen the le čhaven le barvalipnaha the le stadenca.

²² Sar imar sas dur le Michoscere kherestar, sas zvičimen o murša, save bešenas pašes paš o Michah a dochudle le Daniten. ²³ Sar pre lende vičinenas, o Daniti pes visarde a phučle le Michostar: “So pes tuha ačhila, hoj tuke vičindal tire muršen?”

²⁴ O Michah lenge phenda: “Ilan mire devlen, so mange kerdom, the mire rašas. Tumen džan het a so ačhel mange? Sar šaj phučen, so pes manca ačhila?”

²⁵ O Daniti leske phende: “Na kamas tut imar buter te šunel, bo varesave murša pes šaj cholaren a chučena pre tumende. Tu kames, hoj tut te murdaren the cała tira famelija?” ²⁶ Avke o Daniti džanas peskere dromeha. Sar dikhla o Michah, hoj hine zoraleder sar ov, visarda pes pale khere.

²⁷ Ale on ile peha oda, so peske o Michah kerda, the leskere rašas a džanas pro mariben pro foros Lajiš, pro smiromskere manuša, save pal nisoste na džanenas. O Daniti murdarkerde len avri a zlabarde oda foros. ²⁸ Ńiko len na avla te zachrañinel, bo oda foros sas dur le Sidonostar a na sas len nič avre manušenca. Oda foros sas pašes andre dolina Bet-Rechob.

Palis pale ačhade o foros a bešenas ode. ²⁹ Le foroske dine nav Dan, pal peskero prapapus Dan, savo sas o čhavo le Izraeloskero. Angloda pes oda foros vičinelas Lajiš. ³⁰ O Daniti peske ode ačhade odi avričhingerdi modla. O Jonatan the leskere čhave sas rašaja andro kmeños Dan, medik odarik le manušen na zaile. O Jonatan sas o čhavo le Geršomoskero, saveske sas o dad o Mojžiš. ³¹ Likerenas ode e modla, so kerda o Michah, medik ačhelas le Devleskero Stanos andro Šilo.

19

O Levitas the leskeri romñi-služka

¹ Andre jekh časos, sar andro Izrael na sas kralis, jekh Levitas bešelas pro durale brehi andro Efrajim. Ila peske andral o Judsko Betlehem mek jekha romña-služobnička. ² Ale oj jekhvar les omukla, bo chalas pre leste choli a gela pale ke peskero dad andro Judsko Betlehem. Zlikerda pes ode ajse štar čhon. ³ Palis lakero rom gela pal late, hoj la te prevakerel a te anel la pale khere. Ila peha le slugas the duje somaren. Sar les oj ligenda andro kher peskere dadeskero a sar les dikhla lakero dad, priila les radišagoha. ⁴ O sastro les zlikerelas, hoj te ačhel ode trin džives. Avke ačhile te presovel a chanas the pijenas.

⁵ Pro štarto džives o Levitas uštıla, sar vidñisalila, hoj imar te džal khere, ale lakero dad les prevakerelas: “Ma džan ñikhaj, ešeb (peršo) chan vareso, hoj tumen te zorałaren, a palis šaj džan.” ⁶ Avke ačhile ode a jekhetane peske bešenas a chanas the pijenas. O dad ola džuvlakero leske phenda: “Mangav tut, ačh ade prekal e rat a mi radisalol tiro jilo!” ⁷ Palis, sar uštıla, hoj te džal het, o sastro les igen mangelas, hoj mek te ačhel, a ov ačila. ⁸ Pro pandžto džives sig tosara kamelas imar te džal pro drom. No leskero sastro pale pre leste ispidelas a phenda: “Ešeb tut zorałar, ačhen ade, medik na ela o dilos!” Ačhile a chanas jekhetane.

⁹ Sar o Levitas palis uštıla, hoj te džal pro drom peskera romñaha-služobničkaha, leskero sastro les pale prevakerelas: “Dikh, maj imar zaračol. Presoven ade a radisalón! Tajsja sig tosara uštėna a džana pro drom andre peskero stanos.” ¹⁰ Ale o Levitas imar na kamelas te presovel ode a avke thoda o sedli pre peskere duj somara a gela peskera romñaha-služobničkaha the le sluhaha pro drom. Avla anglo Jebus, so hin adadžives Jeruzalem.

¹¹ Sar sas paš o Jebus a sas imar igen nasig, o slugas phenda leske: “Av, mangav tut, džas andre kada Jebusejiko foros a ačas ode te presovel.”

¹² Ale leskero raj leske phenda: “Na džaha andre kada foros maškar o manuša, save nane Izraeliti, ale džaha dži andre Gibeja.”

¹³ “Av, džas,” phenda le slugaske, “dikhaha, či pes del te džal ke Gibeja abo ke Rama a presovas andre jekh kale forendar.” ¹⁴ Avke gele dureder a o kham imar zadžalas, sar imar sas paš e Gibeja andre phuv le Benjaminengeri. ¹⁵ Ačhile te presovel andre Gibeja. Sar ode o Levitas avla, ačila pro foroskero placos, bo ñiko len na ila ke peste te presovel.

¹⁶ Odi rat avelas jekh phuro murš andral e buči pal e mała, so sas andral o brehi le Efrajimoscere, a bešelās andre Gibeja maškar o Benjamini. ¹⁷ Sar pes obdikhła, dikhła ode pro placos ole muršes. O phuro murš lestar phučła: “Kaj džas? Khatar aves?”

¹⁸ Ov odphenda: “Amen avas andral o Judsko Betlehem a džas pale khere ko palune brehi andro Efrajim. Džavas andro Betlehem a akanake džav khere, ale ņiko man na ila andre peskero kher. ¹⁹ Hin man phusa the chaben prekal amare somara a maro the mol prekal amende. Hin man savoro, so mange kempel.”

²⁰ O phuro murš phenda: “Smirom tuke. Me tut dava savoro, so tuke kempel. Ča ma ačh kade avri prekal e rat pro placos.” ²¹ Avke les ligenda andre peskero kher a diña chaben prekal leskere somara. Omorde peske o pindre, chanas the pijenas.

²² Sar lenge imar sas mištes, jekhvarestes varesave nalačhe murša andral oda foros pes rozačhade pašal calo kher, chudle te durkinel pro vudar a vičinenas pro phuro: “An avri ole muršes, savo avla andre tiro kher. Kamas leha te pašlol!”

²³ Androda o phuro murš avla avri a dovakerelas lenge: “Na, phralale mire! Ma keren nič nalačo kale muršeske, savo avla andre miro kher. Ma keren kajso džungipen! ²⁴ Dikhen, kade hiñi miri čhaj, savi hiñi pačivali, the kale muršeskeri romñi-služka. Anava tumenge len akana avri. Šaj lenca pašlon a keren lenca, so ča kamen, ale kale muršeha ma keren kajso džungipen!” ²⁵ Ale ola murša les na kamenas añi te šunel. Avke o Levitas ila peskera romña-služobnička a ligenda la ke lende avri. On laha całi rat pašlůvkerenas a ko tosara la premukle.

²⁶ Palis odi džuvli avla pale ke oda kher, kaj ačhila lakero rom. Peła anglal paš o vudar a pašlolas ode, medik na vidñisalila. ²⁷ Lakero rom uštıla tosara a sar phundrađa o vudar, hoj te džal het, dikhła peskera romña-služobnička, sar pašlol le vastenca pro vudar. ²⁸ Phenda lake: “Ušti, džas!” Ale na odphenda leske. Avke la thoda pro somaris a džalas khere.

²⁹ Sar avla khere, ila e čhuri, chudla peskera romña-služobnička, rozčhingerđa lakero telos pro dešuduj (12) kotora a rozbičhadā len pal calo Izrael. ³⁰ Dojekh, ko ada dikhła, phenda: “Nič ajsa pes mek na ačhila, añi ņiko na dikhła akorestar, so o Izraeliti gele avri andral o Egipt, dži adadžives! Gondolinen pal ada! So kempel te kerel?”

20

O mariben le Benjaminenca

¹ Palis pes savore Izraeliti le Danostar dži ke Beer-Šeba the andral o Gilead zgele sar jekh anglo RAJ andre Micpa. ² Zgele pes savore Devleskere manuša – o vodci andral savore Izraelike kmeñi. Sas ode 400 000 murša le šablenca. ³ O Benjamini pes pal ada došunde, hoj o Izraeliti gele upre andre Micpa.

O Izraeliti phučenās: “Phenen amenge, sar pes ačhila kada nalačhipen?”

⁴ Pre ada o Levitas, o rom ola murdarda džuvlakero, odphenda: “Peskera romñaha-služobničkaha avlom te presovel andre Benjaminiko foros Gibeja. ⁵ Ale o Gibejana avle rači pre mande a rozačhade pes pašal oda kher, andre savo somas, bo kamenas man te murdarel. Našilu pašlůvkerenas mira romñaha-služobničkaha avke, hoj muła. ⁶ Avke ilom la a rozčhindom la pro kotora, so rozbičhadom pal calo Izrael, bo kerde nalačhipen the baro džungipen andro Izrael. ⁷ Akana, tumen savore manuša le Izraeloscere, gondolinen pal ada a phenen, so kerena!”

⁸ Savore manuša sas andre oda jekh a phende: “ņiko amendar na džala andre peskero stanos, añi ņiko khere. ⁹ Kada hin oda, so lenca keraha: Prekal o losos pes dodžanaha, sar džaha pre lende. ¹⁰ Andral dojekh Izraeliko kmeños laha avri deše

muršen le šelendar, šel le ezerendar the ezeros le deše ezerendar, hoj te anen o chaben prekal o manuša, save avle te visarel pale le Benjaminenge andral e Geba vaš oda džungipen, so kerde andro Izrael.”

¹¹ Palis pes savore Izraeliti zgele sar jekh paš o foros. ¹² O kmeñi andral o Izrael bičhade le muršen pal cali Benjaminiko phuv, hoj te phenen: “Oda savo džungipen tumen kerdan?! ¹³ Akana amenge den avri le nalače muršen andral e Gibeja, save oda kerde. Murdaraha len a avke odlaha oda nalačhipen andral o Izrael.”

Ale o Benjamini na kamenas te šunel oda, so phende lengere phrala, o Izraeliti. ¹⁴ Zgele pes andral peskere fori andre Gibeja pro mariben pro Izraeliti. ¹⁵ Savore Benjamini, save pes ode zgele, sas 26 000 murša le šablenca. The mek efa šel (700) avrikidle murša, save bešenas andre Gibeja. ¹⁶ Maškar ola savore sas efa šel (700) avrikidle murša, save sas balogara (lavaka), a dojekh džanelas igen mištes te čivkerel o bara andral o prakos.

¹⁷ Le Izrael sas 400 000 murša le šablenca, avrisikade pro mariben.

¹⁸ O Izraeliti džanas andro Betel te phučel le Devlestar: “Ko amendar ešeb (peršo) majinel te džal pro mariben pro Benjamini?”

O RAJ lenge odphenda: “Ešeb džala o Juda.”

¹⁹ Avke o Izraeliti tosara uštile a kerde peske taboris pašes paš e Gibeja. ²⁰ Sar o Izraeliti gele pro mariben pro Benjamini, rozačhade pes pre lende paš e Gibeja. ²¹ Ale o Benjamini gele avri le forostar a andre oda džives murdarde 22 000 Izraeliten. ²²⁻²³ O Izraeliti džanas andro Betel a dži rači rovenas anglo RAJ. Palis phuče le RAJESTAR: “Majinas te džal pale pro mariben pre amare phrala pro Benjamini?”

O RAJ lenge phenda: “Džan, maren tumen lenca!”

Avke o Izraeliti chudle pale zor a pale pes rozačhade pro mariben pre oda than, kaj pes rozačhade ešebno džives. ²⁴ Avke o Izraeliti gele pro dujto džives pro mariben le Benjaminenca, ²⁵ ale o Benjamini gele pale pro Izraeliti a murdarde lendar mek 18 000 muršen, savendar dojekh pes džanelas te marel la šablaha. ²⁶ Palis savore Izraeliti džanas upre andro Betel a ode rovenas a bešenas anglo RAJ. Calo džives dži rači poscinenas a ande le RAJESKE labarde the smiromoskere obeti. ²⁷ Palis o Izraeliti phučenas le RAJESTAR, so majinen te kerel. Andre oda časos sas ode le Devleskeri Zmluvakeri Archa, ²⁸ paš savi o Pinchas kerelas e rašajiko buči. Leskero dad sas o Eleazar, savo sas o čhavo le Aronoskero. O Izraeliti phuče: “Majinas pes te marel dureder amare phralenca le Benjaminenca, abo majinas te preačhel?”

O RAJ odphenda: “Džan, maren pes, bo tajsa tumenge len dava andro vasta.”

²⁹ Avke o Izraeliti rozačhade garude muršen pašal e Gibeja. ³⁰ Pro trito džives džanas pro mariben pro Benjamini a avke sar angloda pes rozačhade pro mariben pre Gibeja. ³¹ O Benjamini gele pre lende a o Izraeliti denašenas het a kaleha len dochudle dur le forostar. Avke sar angloda, the akana chudle te murdarkerel le Izraeliten. Murdarde lendar ajse tranda (30) muršen pre maľa the pro droma, so džan jekh andro Betel the dujto andre Gibeja. ³² O Benjamini peske phende: “The akana on prekhelena (prehrajinena); avke sar angloda.” Ale o Izraeliti pes dothode: “Denašas lendar a kaleha len dochudaha dur le forostar!”

³³ Sar savore Izraeliti omukle peskere thana a pale pes rozačhade paš o Baal-Tamar, ola aver Izraeliti, save sas garude, chučile avri a džanas pro mariben le zapadostar andre Geba. ³⁴ Pre Gibeja avle 10 000 murša, save sas avrikidle andral calo Izrael. O mariben sas ajso baro, hoj o Benjamini aňi na sprindžarde, sar pašes sas lengeri bibach. ³⁵ Avke o RAJ diňa le Izraelitenge te ņerinel (zviťazinel) upral o Benjamini a oda džives murdarde 25 100 Benjaminen, save pes džanenas te marel la šablaha.

³⁶ Avke o Benjamini dikhle, hoj prekhelde.

Sar o Izraeliti ņerinde

Angloda o Izraeliti oddžanas le Benjaminendar, bo pes zmukle pro murša, save sas garude paš e Gibeja. ³⁷ Akor o garude murša denašenar pro mariben andre Gibeja a le šablēnca murdarkerde savoren, save sas andro foros. ³⁸ O Izraeliti pes dothode ole muršenca, hoj o thuv andral o foros ela lenge sar znameņje, ³⁹ hoj te visaren pes pale andro mariben. Angloda imar sigeder o Benjamini murdarde lendar ajse tranda (30) muršen a phende peske: “Murdarkeras len avke sar ešebnovar (peršovar).” ⁴⁰ Akor chudla andral o foros te džal upre o thuv. Sar pes o Benjamini obdikhle palal, dikhle, hoj andral calo foros džalas o thuv dži ko ņebos. ⁴¹ Androda o Izraeliti pes visarde pale pro mariben. O Benjamini predarandile, bo dikhle, sar pašes hin lengeri bibach. ⁴² Vašoda pes visarde a denašenar le Izraelitendar pre pušta, ale le maribnastar na denašle, bo ola aver murša avenas avri andral o foros a murdarkerde len. ⁴³ Džanas pre lende pal dojekh sera a na preačhenas te džal pal lende dži pro vichodos la Gibejatar. ⁴⁴ Avke mule 18 000 zorale murša andral o kmeňos Benjamin. ⁴⁵ Sar ola aver Benjamini pes visarde a denašenar pre pušta ke skala Rimmon, o Izraeliti murdarde lendar 5 000 pašal o drom. Džanas dureder pal lende dži ko Gidom a murdarde mek 2 000 muršen.

⁴⁶ Oda džives murdarde 25 000 Benjaminen, save sas zorale andro mariben le šablēnca. ⁴⁷ Ale 600 murša pes visarde a denašle pre pušta pre skala Rimmon a ode ačhile štar čhon. ⁴⁸ O Izraeliti pes pale visarde andre Benjaminiko phuv a murdarkerde ode savore muršen, džuvljen, čhaven the le džvirinen. Savore fori, prekal save džanas, zlabarde.

21

O romņija prekal o Benjamini

¹ O Izraeliti ile angloda vera andre Micpa: “Ňiko amendar na dela peskera čha romņake le Benjaminenge.” ² O manuša avle andro Betel a bešenar ode le zorale rovibnaha anglo Del dži rači. ³ Phenenas: “Ó, RAJEJA, Devla le Izraeloskero, soske pes andro Izrael ačhila oda, hoj adadžives jekh tire kmeňostar našlila?”

⁴ Pre aver džives sig tosara o Izraeliti ode ačhade oltaris a ande labarde obeti the smiromskere obeti. ⁵ Palis phučenar: “Ko le Izraelike kmeňendar na avla, sar pes zgelam anglo RAJ? Bo diňam bari vera upral savore, ko na avela anglo RAJ andre Micpa, hoj mušinelar te merel!”

⁶ Le Izraelitenge avla pharo pre peskere phrala pro Benjamini a vakerenas: “Adadžives o Izrael našada jekh peskero kmeňos. ⁷ So kempel te kerel, hoj te arakhas romņijen prekal o Benjamini, save mek ačhile? Bo diňam vera le RAJES, hoj na daha lenge peskere čhagen romņenge.” ⁸ Palis phučle: “Ko le Izraelike kmeňendar na avla anglo RAJ andre Micpa?” A avle pre oda, hoj ņiko andral o Jabeš-Gilead na avla andro taboris, kaj sas zgele. ⁹ Bo sar zgende le manušen, na sas ode ņiko andral o Jabeš-Gilead. ¹⁰ Vašoda o Izraeliti bičhade 12 000 zorale muršen a phende lenge: “Džan, murdaren savoren andro Jabeš-Gilead, the le džuvljen le čhavenca! ¹¹ Kada kerena: Murdaren dojekh muršes the dojekha džuvla, savi imar pašlila le muršeha.” ¹² Arakhle maškar lende štar šel (400) terne pačivale čhagen a ligende len andro taboris Šilo andre phuv Kanaan.

¹³ Palis savore Izraeliti bičhade le muršen, hoj te vakeren le Benjaminenca, save sas pre skala Rimmon, hoj te en lenca andro smirom. ¹⁴ Avke o Benjamini pes visarde pale a o Izraeliti len dine ole džuvljen andral o Jabeš-Gilead, saven mukle te dživel. Ale na sas lendar dos prekal savore.

¹⁵ Le manušenge sas pharo pro Benjamini, bo o RAJ cirdňa avri jekh kmeňos le Izraelike kmeňendar. ¹⁶ O Izraelike vodci phende: “So kereha ole avrenca,

hoj sakones te el džuvli, te imar na ačila ņisavi džuvli maškar o Benjamini?”
¹⁷ Phende mek: “Našti našavas jekh le dešduje (12) Izraelike kmeňendar. Mušinas te zachrañinel o kmeňos Benjamin, hoj te na merel avri! ¹⁸ Ale našti lenge das amare čajen vaš o romňija, bo diňam bari vera, hoj dojekh, ko dela peskera čha vaš e romňi le Benjaminenge, ela prekošlo!”

¹⁹ Palis o Izraelike vodci gondolinas a phende: “Sako berš hin le RAJESKERO inepos andro Šilo.” O Šilo hin pro severos le Betelostar, pro juhos le Lebonatar the pro vichodos le dromestar, so džal upre andral o Betel andro Šichem. ²⁰ Phende le Benjaminenge: “Džan a garuven tumen andro viñici. ²¹ Sar dikhena le džuvlen andral o Šilo, sar aven avri te khelel, džan avri andral o viñici a sako peske mi chudel džuvla ole Šiloskere čajendar a džan andre Benjaminiko phuv. ²² Sar avena lengere dađa the lengere phrala pes tumenca te vesekeđinel, phenen lenge: ‘Muken len amenge, bo ņiko amendar na chudla romňa andro mariben. Vaš oda, hoj tumen len amenge na diňan, na avena prekošle.’ ”

²³ O Benjamini avke the kerde. Dojekh peske chudla džuvla olendar, save khelenas, a liğenda la andre peskeri phuv. Chudle pale te ačhavel o fori a bešenas ode. ²⁴ Palis o Izraeliti odgele odarik a visarde pes pale andre peskeri phuv ke peskere kmeňi the fajti.

²⁵ Andre oda časos na sas kralis andro Izrael a sako kerelas pal peskeri dzeka.

E Rut

Le Elimelechoseri famelija andro Moab

¹ Andre oda časos, sar lidžanas o sudci e Judsko phuv, avla bari bokh. Akor jekh manuš ila peskera romňa the peskere duje čhaven a geľa het andral o Betlehem te bešel andre Moabiko phuv sar cudzincos ² a ode ačila te dživel. Ov pes vičinelas Elimelech a sas andral e fajta Efrat andral o Judsko foros Betlehem. Leskeri romňi pes vičinelas Noemi a leskere duj čhave pes vičinenas Machlon the Kiljon.

³ Palis o Elimelech muľa a leskeri romňi e Noemi ačila korkori peskere duje čhavenca. ⁴ On peske ile romňen Moabčanken la Orpa the la Rut. Paloda ode bešenias vaj deš berš ⁵ a palis sodujdžene o Machlon the o Kiljon mule a e Noemi ačila korkori bi o čhave the bi o rom.

E Rut the e Noemi džan pale andro Betlehem

⁶ Akor e Noemi peske phenda, hoj džala het peskere borijenca andral e Moabiko phuv, bo pes došunda, hoj o RAJ pes pale visarda ke peskere manuša a diňa len maro. ⁷ Avke peskere duje borijenca odgeľa andral e Moabiko phuv, kaj bešenias, a džanas pale le dromeha andre Judsko phuv.

⁸ Palis phenda e Noemi peskere duje borijenge: “Džan soduj džeňa pale khere ke peskere daja. Mi el o RAJ jileskero ke tumende avke, sar tumen sanas ke ma the ke tumare roma, save imar mule. ⁹ Mi del tumenge o RAJ, hoj peske te arakhen romen, a mi el tumenge mištes andre ola khera!”

Ale sar len čumidla, chudle igen zorales te rovel. ¹⁰ On phende lake: “Na! Amen džas tuha ke tiro narodos!”

¹¹ Ale e Noemi phenda: “Džan pale, čhajale mire! Soske manca avena? Gondolinen tumenge, hoj mek man šaj el buter čhave, save ena tumare roma? ¹² Džan pale, čhajale mire, me imar som igen phuri. Našti imar dživav le romeha! A te oda ulahas avke, hoj geľomas pale romeste mek kadi rat a ulahas man čhave, ¹³ či tumen užardanas, medik barilehas avri? Soske pes majindanas te zlikerel, hoj te na džan pale romeste? Na, čhajale mire! Miri dukh hin bareder sar tumari, bo o RAJ pre ma domukel baro pharipen.”

¹⁴ No on chudle pale te rovel. Palis e Orpa čumidla la sasa a visarda pes pale, ale e Rut ačila paš late.

¹⁵ Akor e Noemi phenda: “Dikh, e Orpa geľa pale ke peskere manuša the ke peskere devla. Dža the tu pal late!”

¹⁶ Ale e Rut phenda: “Preačh imar mange te vakerel, hoj tut te omukav a te džav tutar het! Kaj tu džaha, ode the me džava, a kaj tu bešeha, ode the me bešava. Tiro narodos ela miro narodos a tiro Del ela the miro Del. ¹⁷ Ode, kaj mereha tu, kamav the me te merel a ode kamav te el parundi. Mi potrestinel man zorales o RAJ, te domukava, hoj man tutar te odlel vareso! Ča o meriben man tutar šaj odlel.” ¹⁸ Sar dikhľa e Noemi, hoj e Rut laha the avke kamelas te džal, preačila la te prevakerel.

¹⁹ Avke džanas jekhetane dži ko foros Betlehem. Sar dogele andro Betlehem, savore manuša andral oda foros avle ke lende a o džuvľa phučenias: “Hin oda čačes e Noemi?”

²⁰ “Ma vičinen man imar Noemi,” phenda lenge. “Vičinen man Mara*! Bo o Nekzoraleder Del kerđa miro dživipen dukhado. ²¹ Sar odgeľom adarik, sas man savoro, ale o RAJ man anda pale a kerđa, hoj akana man nane nič. Soske man

* **1:20** Oda hin: kirko

majindanas te vičinel Noemi†, te o Nekzoraleder Del pes mandar visarda a domukla pre ma e bibach?”

²² Avke avla pale e Noemi andral e Moabiko phuv peskera boraha, savi sas Moabčanka. Andro Betlehem doavle akor, sar pes majinda te skidel upre o jačmeňis.

2

E Rut pre Boaziskeri mala

¹ Sas jekh angluno murš, savo sas barvalo, a vičinelas pes Boaz. Ov sas famelija la Noemakere romeske, le Elimelechoske.

² E Moabčanka e Rut phendā la Noemake: “Muk man te džal pre mala te skidel upre o jačmeňis pal varekaste, savo mange domukela.”

E Noemi lake odphendā: “Dža, čhaje miri!” ³ Avke e Rut geła pre mala ke ola, ko kiden upre o klasi. No ačhila pes, hoj chudla te kidel pre odi sera la malakeri, so sas le Boaziskeri, savo sas e famelija le Elimelechoske.

⁴ Akor avla o Boaz andral o Betlehem a phendā peskere manušenje: “O RAJ tumenca!”

A on odphende: “O RAJ tut mi požehňinel!”

⁵ O Boaz pes phučla olear, savo lidžalas le robotňiken: “Kaskeri hiňi kadi terňi džuvli?” ⁶ Oda sluhās odphendā: “Kadi džuvli hiňi andral e Moabiko phuv, odi, savi avla pale la Noemaha. ⁷ Mangla man, či šaj skidel upre o klasi, so ačhila pal o manuša, save kerenas pre mala. Avla sig tosara a akorestar ačhelas pro pindre a kerelas. Ča sikra peske bešla tel e streškica.”

⁸ Akor prevakerda o Boaz ke Rut: “Šun man, čhaje miri! Ma dža te kidel upre o klasi pre aver mala, aňi ma dža adarik het. Ale liker tut mire služobňickendar. ⁹ Dikh, pre savi mala keren, a dža pal lende. Phendom mire sluhenge, hoj tuke te na kerel nič nalacho. Te aveha smedno, dža paš o džbani, so pherarde o sluhi, a pi ole paňestar.”

¹⁰ Akor e Rut bandila le mujeha pre phuv anglal leste a phendā leske: “Soske sal ke ma ajsa lačo a zaačhes tut vaš ma, te me som cudzinka?”

¹¹ O Boaz odphendā: “Phende mange sa avri, so kerdal prekal tiri sasuj: Sar tuke muła o rom a sar omuklal le dades the la da the e phuv tire narodoskeri a gełal maškar o manuša, saven mek na prindžarehas. ¹² Vaš oda, so tu kerdal, mi požehňinel tut o RAJ, o Del le Izraeloskero. Mi del tut baro počiniben o RAJ, ke savo tut avlal te garuvel.”

¹³ “Palikerav tuke, rajeja miro, hoj sal ke mande lačhejleskero,” odphendā leske. “Hazdňal man upre oleha, hoj manca avke šukares vakeres, choc te na som aňi jekh tire služobňickendar.”

¹⁴ Sar pes imar džalās te chal, o Boaz lake phendā: “Av te chal amenca. Le peske o kotor le marestar a močin les andre omačka.” Palis peske bešla paš leskere murša a o Boaz la diňa peko div. Oj chalas, medik na čalila – a mek lake the ačhila. ¹⁵ Palis uštila a geła pale te kidel upre o klasi. O Boaz le sluhenge phendā: “Ma zaačhaven la, choc te kamela te kidel upre o klasi maškar o snopi. ¹⁶ A cirden o klasi pal o snopi a čiven len pre phuv, hoj peske oj te kidel. Ma keren pre late vika.”

¹⁷ E Rut kidelas o klasi dži rači a sar len žužarelas, kidla upre vaj deš kili jačmeňis. ¹⁸ Akor geła andro foros te sikavel la sasake, keci kidla upre. Diňa la the le chabenestar, so lake ačhila.

¹⁹ E sasuj latar phučla: “Khatar kada kidlal? Pre savi mala kerehas buči? Mi el bachtalo oda, ko sas ajsa lačo ke tu!”

† 1:21 Oda hin: bachtali

Avke e Rut phendá avri la sasake, ke kaste kerelas buči, a phendá: “Oda murš, ke savo keravas adadžives buči, pes vičinel Boaz.”

²⁰ Akor e Noemi phendá peskera borake: “O RAJ, savo na bisterel aňi pro džide, aňi pro mule, mi požehňinel le Boaz!” A mek phendá: “Oda murš hino amenge famelija – ov hin jekh olendar, savo majinel te ačhel paš amende a te cinel avri amaro dedictvos.”

²¹ Palis e Rut lake phendá: “O Boaz mange mek phendá, hoj šaj man likerav leskere sluhendar, medik na kidena upre savoro, so hin leskeró.”

²² E Noemi phendá peskera borake: “Mištes hin, čhaje miri, hoj šaj kides le služobňičkenca pre leskeri maľa, bo ode tuke ňiko na kerela nič nalačo.”

²³ Avke pes e Rut likerelas paš o Boaziskere služobňički, medik na preačhile te kidel upre o jačmeňis a palis the o žužodiv. Calo kada časos bešelas ke peskeri sasuj.

3

E Noemi del godi la Rut

¹ Jekh džives lake phendá e sasuj Noemi: “Čhaje miri, imar hin časos, hoj tuke te rodav varesavo kher, hoj tuke te el mištes. ² Dikh, oda Boaz, saveskere čhajenca salas, hin amari famelija. O Boaz džal adi rat pre maľa te prekidel o jačmeňis. ³ Šun, so kereha akana! Thov (omor) tut a muk pre peste parfumos. Uri pre peste nekfeder gada a palis dža ode, kaj pes prekidel o jačmeňis paš e maľa. Ale le Boaziske tut na de te dikhel, medik na preačhela te chal the te pijel! ⁴ Sar ov džala te pašlol, dodžan tut, kaj pašlol. Dža a odučhar leske e lepeda pal o pindre a pašluv peske paš leskere pindre. Ov tuke phenela, so palis te kerel.”

⁵ E Rut lake odphendá: “Kerava savoro, so mange phendal.” ⁶ Akor geľa pre maľa a kerđa savoro, so lake phendá e sasuj Noemi.

⁷ Sar o Boaz chaľa the piľa, sas andre lači dzeka. Ode, kaj sas o jačmeňis pre kopa, geľa peske te pašlol. Akor e Rut cichones džalas ke leste, odučhardá e lepeda pal leskere pindre a pašliľa peske ode. ⁸ Pal jepaš rat pes prekerđa o Boaz a sar pes obdikhľa, jekhvareste dikhľa te pašlol paš peskere pindre varesava džuvľa.

⁹ Ov latar phučľa: “Ko tu sal?”

“Me som tiri služka e Rut,” odphendá leske. “Vašoda, hoj mange sal famelija, so mange hin igen pašes, a hin tut pravos man te cinel avri, mangav tut, ochraňin man*.”

¹⁰ Ov lake odphendá: “Čhaje miri, o RAJ tut mi požehňinel. Akana presikaďal mek bareder pačiv sar odi pačiv, so presikaďal tira sasake. Bo na geľal ko terne čhave, aňi ko čore aňi ko barvale. ¹¹ Akana tut ma dara, čhaje miri! Kerava tuke savoro, so mangehas. Bo savore manuša, save bešen andre kada foros, džanen, hoj sal lači džuvľi. ¹² Hin oda čačipen, hoj som la famelijatar, so tut majinel te cinel avri. Ale mek hin aver manuš, savo hin pašeder famelija, sar som me. ¹³ Adi rat ačh te sovel ade. Tosara dikhaha, či oda manuš tut kamela te cinel avri. Te kamela, mi kerel oda. Ale te na kamela, dav tut lav, avke sar o RAJ dživel, hoj kerava oda me. Pašluv tuke ade dži tosara.”

¹⁴ Avke e Rut pašlolas paš leskere pindre dži tosara. Uštiľa tosara mek sigeder, sar vidňisalolas, bo o Boaz phendá: “Ňiko pes te na dodžanel, hoj e džuvľi sas rači pre maľa.”

¹⁵ A mek phendá: “An o plaštos, so hin pre tu, a liker les.” Oj les likerelas a o Boaz andre čidá vaj biš (20) kili jačmeňis a thođa lake pro dumo. Palis geľa pale andro foros.

¹⁶ Sar e Rut avľa ke sasuj, oj latar phučľa: “Sar tuke džal, čhaje miri?”

* 3:9 E Hebrejiko čhib: Rozker pre ma o agor tire plaštostar.

Avke lake sa vakerďa avri, so prekal late o Boaz kerďa, ¹⁷ a mek phend̄a: “Kala biř kili man diňa a phend̄a mange: ‘Nařti dźas het ĉa avke ke tiri sasuj bijal řisoste.’ ”

¹⁸ Palis e Noemi phend̄a: “Ĉhaje miri, akana mek liker avri, medik tut na dodžaneha, sar oda savoro doperela. Bo na ela les smirom, medik na dokerela adadžives savoro.”

4

O Boaz cinel avri la Rut

¹ O Boaz geľa andre brana le foroskeri a ode peske beřļa. Akor odarik predźalas oda murř, pal savo o Boaz lake vakerelas a sas leske famelija. Ov leske phend̄a: “Av kade a beř tuke.” Ov avļa a beřļa peske.

² Akor peske o Boaz kidňa avri deře foroskere vodcendar a phend̄a lenge: “Beřen tumenge kade tele.” A on peske beře. ³ Avke o Boaz phend̄a ole manuřeske andral e famelija: “Odi Noemi, savi avļa pale andral e Moabiko phuv, kamel te bikenel o kotor la malakero, so sas le Elimelechoskeri. ⁴ Me mange phend̄om, hoj tu pal ada majines te dźanel. Vařoda kalen řvedken viĉind̄om, hoj tuke te phenav, hoj te cines odi maľa. Te la kames te cinel, cin la, a te na, ta phen mange. Me dźanav, hoj tut hin eřebno (perřo) pravos te cinel odi maľa. Me som pal tu.”

“Cinava!” phend̄a oda manuř.

⁵ Ale o Boaz leske phend̄a: “Mek oda dźives, sar cineha odi maľa la Noematar, muřineha la Moabĉanka la Rut peske te lel romňake pal o rom, savo lake muľa, a muřineha mek te likerel o nav pal lakero eřebno (perřo) rom. Sar tut laha ela ĉhavoro, o dedictvos pal lakero rom muřinela te aĉhel leske.”

⁶ Akor oda manuř phend̄a: “Te hin oda avke, me la nařti cinav prekal peste, bo na ela miřtes mire dedictvoha. Tuke phenav: Te kames, cin la tu!”

⁷ Varekana kerenas avke andro Izrael, sar cinenas vaj ĉerinenas mařkar peste vareso, hoj jekh murř ĉhivelas tele e sandalka a delas avreske. Oleha sikavenas, hoj pes dothode.

⁸ Avke oda manuř phend̄a le Boaziske: “Cin tuke la.” A ĉhida tele e sandalka.

⁹ Sar ov ada kerďa, o Boaz phend̄a ole řvedkenge, save řidźanas o foros, the savore manuřenge: “Adadžives savore dikhľan, hoj la Noematar cind̄om savoro, so sas le Elimelechoskero, le Kiljonoskero the le Machlonoskero. ¹⁰ Kaleha mange ilom la Moabĉanka la Rut, savi sas e romňi le Machlonoskeri, hoj te likerav o nav the o dedictvos oleske, savo muľa, a hoj pes te na bisterel pre leskero nav andre kada foros. Adadžives tumen san oleske savore řvedki!”

¹¹ Androda o vodci the savore manuřa andral o foros phende: “Amen sam o řvedki. Mi del o RAJ, hoj odi romňi, savi dźala andre tiro kher, te el ajsi sar e Rachel the e Leja, save dine le Izrael but ĉhaven! Te aves baro andre tiro kmeňos Efrat! Mi dźanel sako pal tiro nav andro Betlehem! ¹² O ĉhave, save tut o RAJ dela kala romňatar, mi en sar o kmeňos le Perecoskero, savo sas o ĉhavo la Tamarakero the le Judaskero.”

¹³ Avke peske o Boaz iľa la Rut a oj aĉhila leskeri romňi. Sar pes zgele, o RAJ diňa, hoj te aĉhel khabňi a uliľa (narodzinda pes) lake murřoro. ¹⁴ Akor o dźuvľa phende la Noemake: “Mi el barardo o RAJ, savo tut adadžives diňa ĉhavores, savo tut dodikhela*! Mi del o RAJ, hoj leskero nav pes furt te leperel andro Izrael. ¹⁵ Ov tuke obdźidarela o jilo a likerela tut dźi ke tiro phuripen. Anda les pro svetos tiri bori, savi tut kamel. Oj tuke hiňi feder, sar te tut ulahas eřta ĉhave!”

¹⁶ E Noemi igen kamelas le ĉhavores, iľa les pro vasta a bararelas les avri. ¹⁷ O dźuvľa, save beřenenas pař e Noemi, dine le ĉhavores nav Obed a phenenas: “La Noemake uliľa murřoro.” O Obed sas dad le Izajoske a o Izaj sas dad le Davidoske.

* 4:14 E Hebrejiko ĉhib: o vikupitelis

Le Perecoskero rodokmeños

¹⁸ Kada hin le Perecoskero rodokmeños: O Perc sas dad le Checronoske, ¹⁹ o Checron sas dad le Ramoske, o Ram le Amminadaboske, ²⁰ o Amminadab le Nachšonoske, o Nachšon le Salmonoske, ²¹ o Salmon le Boaziske, o Boaz le Obedoske, ²² o Obed le Izajoske a o Izaj sas dad le Davidoske.

O Ešebno Samueloskero Zvitkos

O Elkanah the leskeri famelija

¹ Sas jekh murš andral e fajta le Cufuskeri, savo pes vičinelas Elkanah. Ov bešelas andro foros Rama pro Efrajimoscere brehi. Leskero dad sas o Jerocham, savo sas o čhavo le Elihuskero, o Elihu sas čhavo le Tochuoskero a o Tochu sas čhavo le Efrajimoscero le Cufuskero. ² Le Elkanah sas duj romňija. Jekh pes vičinelas Anna the dujto Peninna. La Peninna sas čhave, ale la Anna na sas.

³ O Elkanah phirelas sako berš andral peskero foros andro Šilo te anel obeta a te lašarel le Nekzoraledere RAJES. O Chofni the o Pinchas, le Eliskere čhave, sas ode le RAJESKERE rašaja. ⁴ Kecivar džalas o Elkanah te obetinel, delas olestar kotor peskera romňa la Peninna the savore lakere čhaven the čhagen. ⁵ Ale la Anna delas bareder kotor, bo kamelas la, choc o RAJ kerđa, hoj la našti uľa čhave. ⁶ Vašoda, hoj o RAJ kerđa, hoj la našti uľa čhave, e Peninna la furt trapinelas a dukhavelas le lavenca. ⁷ Kada kerelas e Peninna berš pre beršeste, kecivar e Anna džalas andre le RAJESKERO kher. Avke pre late džalas, hoj la anelas andro roviben a aňi na chalas. ⁸ Lakero rom latar phučľa: “Anno, soske roves a na chas? So sal ajsi smutno? Či na som tuke buter sar deš čhave?”

E Anna pes modľinel

⁹ Jekh džives, sar imar dochale a dopile, e Anna ušćila a geľa pes te modľinel. Sar o rašaj o Eli bešelas pre peskero stolkos paš o vudar andre RAJESKERO kher andro Šilo, ¹⁰ oj andre bari žala chudľa te rovel a modľinelas pes ko RAJ. ¹¹ Diňa kadi vera: “Ó, Nekzoraleder RAJEJA, dikh pre mande, pre tiri služobňička! Dikh pre miro pharipen! Leper tuke pre ma a ma bister pre ma, mangav tut! Te man deha muršores, dava tuke les, medik dživela. Leskere balendar pes e čhuri na chudela.”

¹² Sar pes imar buter modľinelas anglo RAJ, o Eli dikhľa pre lakero muj. ¹³ Oj pes modľinelas andre peste avke, hoj ča o vušta lake phirenas. Vašoda, hoj la na šundolas, o Eli peske gondolinelas, hoj hiňi maťi. ¹⁴ Phučľa latar: “Dži kana aveha maťi? Ma pi imar e mol a av strižbo!”

¹⁵ “Na, rajeja miro,” odphenda leske e Anna, “som džuvľi, sava hin bari žala andro jilo. Na pilom mol aňi aver pijiben. Ča phendom man avri anglo RAJ. ¹⁶ Ma le man sar nalača džuvľa. Oda, so vakeravas dži akana, hin vaš miri bari žala the pharipen.”

¹⁷ O Eli lake odphenda: “Dža andro smirom. O Del le Izraeloskero tut mi šunel avri.”

¹⁸ Oj odphenda: “Som tiri služobňička. Mi avav tuke pre dzeka.” Avke e Anna palis geľa het, čala mek a na sas buter smutno.

La Annake ulol o Samuel

¹⁹ Sig tosara ušćile, lašarenas le RAJES a gele pale khere andre Rama. Palis o Elkanah pašćila peskera romňaha la Annaha a o RAJ peske pre late leperđa. ²⁰ Pal varesavo časos e Anna ačhila khabňi a ulića lake muršoro. Diňa leske nav Samuel, bo phenda: “Manglom mange les le RAJESTAR.”

²¹ O Elkanah džalas peskera caľa famelijaha, hoj te anel le RAJESKE e beršeskeri obeta a hoj te del o daros, pal savo diňa lav le Devles, ²² ale e Anna leha na geľa. Peskere romeske phenda: “Sar o čhavoro imar preačhela te pijel andral o kolin, palis les anava a sikavava le RAJESKE, hoj te ačhel ode pro furt.”

²³ “Ker avke, sar tu džanes,” phenda lake o Elkanah. “Ačh khere, medik o čavoro na preačhela te pijel andral o kolin. Mi ačhel pes avke, sar o RAJ phenda!” Avke e Anna ačhila khere, medik les na preačila te del te pijel.

²⁴ Sar o čavoro preačila te pijel andral o kolin, iła les peha andre RAJESKERO kher andro Šilo. Iła the trinberšengere bikos, jekh gono aro the mol andro cipuno gono. ²⁵ Sar le bikos murdarde a le čhavores ande ko Eli, ²⁶ e džuvli phenda: “Mangav tut, rajeja miro, čačes tuke phenav, avke sar džives, me som odi džuvli, savi ačhelas kade paš tute a modlinelas pes ko RAJ. ²⁷ Vaš kada čavoro man mangavas a o RAJ man šunda avri. ²⁸ Akana me les dav le RAJESKE, hoj te el ča prekal leste, medik dživela.” Palis chudle ode te lašarel le RAJES.

2

E gilī la Annakeri

¹ E Anna pes modlinelas kavke:
“O jilo mange radisalol andro RAJ;
o RAJ man diña zor.

Miro muj asal avri mire nepřijatelen!
Radisaluvav, bo tu man zachraňindal.

² Ňiko nane ajso sentno sar o RAJ;
nane Ňiko, ča tu jekh;
nane aver Skala, sar hin amaro Del.

³ Preačhen pes te presikavel,
ma vakeren avke barikanes;
bo o RAJ hin o Del, savo džanel savorestar,
ov sudzinel sa, so keren o manuša.

⁴ O luki le zorale slugadengere phadon,
ale ola, save na birinen, chuden nevi zor.

⁵ O čale mušinen te kerel buči prekal aver, hoj len te el maro,
ale o bokhale imar buter na bokhalon.
Ola džuvlake, savi na ulonas o čhave, ulon eftavar čhave,
ale odi džuvli, sava sas but čhave, hiňi andre bari žala.

⁶ O RAJ lel o dživipen a del o dživipen,
bičhavel andre mulengero svetos a odarik lel avri.

⁷ O RAJ del o čoripen the o barvalipen.
Varekas thovel tele a varekas hazdel upre.

⁸ Oles, kas nane, hazdel andral o prachos;
le čores cirdel avri andral e čhik,
hoj len te thovel te bešel le rajikane manušenca
a te thovel len te bešel pro pačivalo tronos.
Bo le RAJESKERE hine o slupi, so likerem e phuv,
bo pre lende ačhađa o svetos.

⁹ Ov merkinel pro phiriben peskere pačivale manušengere,
ale o bijedevleskere Ňemisałona andro kalipen,
bo Ňiko na Ňerinel (na zvitazinela) peskera zoraha.

¹⁰ Ola, ko džan pro RAJ, ena zňičimen,
demela pre lende le perumoha andral o Ňebos.

O RAJ sudzinela cali phuv.
Peskere kralis dela zor;
hazdela upre peskere pomakhles.”

Le Eliskere čhave

¹¹ O Elkanah geľa pale khere andre Rama, ale o čhavo o Samuel ačhiľa te služinel le RAJESKE paš o rašaj Eli. ¹² O čhave le Eliskere sas nalače a na daranas pes le RAJESTAR. ¹³ Na likerenas pes ko manuša avke, sar pes le rašajendar užarelas. Bo sar vareko anelas e obeta, avelas le rašaskero služobňikos la vidlaha ipen akor, sar pes o mas tavelas. ¹⁴ Demelas laha andro kotlos, piri, panvica abo čaro a savoro, so e vidla zachudelas, peske lelas. Kavke kerenas savore Izraelitenge, save avenas andro Šilo. ¹⁵ A mek ke oda; sigeder, sar zlabarenas o žiros, avelas le rašaskero služobňikos a phenelas oleske, savo obetinelas: “De mange o mas, hoj les te pekav avri le rašaske. Bo na prilela tutar o mas tado, ale ča jalo!”

¹⁶ Ale te vareko leske phenelas: “Ešeb (peršo) kempel te zlabarel o žiros, palis tuke le, so kames,” ov leske odphenelas: “Na! De mange oda takoj, bo te na, ta lava mange oda zoraha!”

¹⁷ O binos ole ternengero sas igen baro anglo RAJ, bo kerenas bi e pačiv le RAJESKERE obetenca.

O Samuel andro Šilo

¹⁸ O Samuel služinelas anglo RAJ a sas pre leste urdo ľanoskero efodos. ¹⁹ Leskeri daj leske sako berš sivelas cikno plaštos a anelas leske oda akor, sar peskere romeha avelas pre beršeskeri obeta. ²⁰ Sar o Eli požehňinelas le Elkanah the leskera romňa, phendľa: “Mi del tuke o RAJ kala romňaha avre čhaven vaš kada, savo sas avrimanglo a dino prekal o RAJ.” Palis gele khere. ²¹ O RAJ požehňinda la Anna andre oda, hoj lake ulile (narodzinde pes) trin muršora the duj čhajora. Ale o Samuel barolas avri anglo RAJ.

O Eli dovakerel peskere čhavage

²² O Eli sas imar igen phuro a furt šunelas pal savoro, so kerenas leskere čhave savore Izraelitenge, the pal oda, sar pašľuvkerenas le džuvľenca, save služinenas anglo vudar andre le RAJESKERO Stanos. ²³ Dovakerelas lenge: “Oda so tumen keren? Savore manušendar šunav pal tumende ča nalače lava. ²⁴ Preačhen aleha, čhave mire! Nane oda lačo hiros, so džal pal tumende maškar o RAJESKERE manuša. ²⁵ Te kerela manuš namištes le manušeske, o Del pes vaš leste zaačhela, ale te vareko kerela binos anglo RAJ, ko vaš leste zaačhela?” Vašoda o RAJ len kamelas te murdarel, bo on na šunenlas peskere dades.

²⁶ Ale o terno Samuel barolas a le RAJESKE the le manušenge sas pre dzeka.

O prorokos prevakerel ko Eli

²⁷ Jekhvar avľa ko Eli le Devleskero murš a phendľa leske: “Kavke phenel o RAJ: ‘Sikađom man tire dadeskera famelijake, sar mek sas otroka andro Egipt tel e zor le Faraonoskere manušengeri. ²⁸ Ilom mange les avri vaš o rašaj maškar savore Izraelike kmeňi, hoj pre miro oltaris te anel o labarde obeti, te labarel o kadidlos a te hordinel anglal mande o rašajiko efodos. Tira famelijake mukľom kotor savore le Izraelitengere labarde obetendar. ²⁹ Soske keren bi e pačiv mire obetenca the darenca, so phendom mire manušenge, hoj te anen? Soske tire čhave tuke hine feder sar me a des len te chal ola nekfeder kotora le obetendar, so mange anen mire manuša?’

³⁰ Vašoda kavke phenel o RAJ, o Del le Izraeloskero: ‘Choc phendom, hoj mange služineha tu the caľi tiri famelija sar rašaja pro furt’, no akana tumenge phenav, hoj ela oda dur mandar. Likerava ča olen, ko man likerena. Olen, ko man na likerena, na likerava aňi me. ³¹ Hin pašes oda časos, sar murdarava savore ternen andre tiri famelija the fajta avke, hoj ňiko tumendar pes na dodživela dži andro phuripen. ³² Tu predživeha ča o pharipen a zavidzineha o požehňaňja, so me dava le Izrael. Andre tiro kher na ela aňi jekh phuro. ³³ Ale mukava jekhes andral tiri famelija sar rašaj

anglo oltaris. Predživela ča roviben the pharipen, bo savore murša andral tiri fajta merena andro nekfeder berša.

³⁴ Vaš o sikaviben tuke ela oda, so pes ačhela soduje tire čhavenca, le Chofniha the le Pinchasoha: Soduj merena andre jekh džives. ³⁵ Ačhavava mange pačivale rašas, savo kerela savoro pal miri dzeka. Zoraľarava leskere čhaven, hoj mange te služinen pro furt anglo miro pomakhlo kralis. ³⁶ Ko ačhela andral tiri famelija, avela anglal leste te bandol, hoj ča te chudel jekh rupuňi abo jekh kotor maro. Phenela leske: Mangav tut, thov man andre varesavi rašajiko buči, hoj te el man vareso te chal.”

3

O RAJ ačhavel le Samuel prorokoske

¹ O terno Samuel služinelas le RAJESKE anglo Eli. Andre oda časos o lav le RAJESKERO sas dino ča igen sikra a o videňja na sas ajci but.

² Jekh rat pašľolas o Eli, savo imar na dikhelas mištes pro jakha, pre peskero than.

³ Le Devleskeri lampa mek švicinelas, sar o Samuel pašľolas andre le RAJESKERO Chramos, kaj sas e Archa le Devleskeri. ⁴ Androda o RAJ vičindä pro Samuel.

Ov odphendä: “Kade som.” ⁵ Denašla ko Eli a phendä: “Kade som. Vičinehas man?”

Ale ov odphendä: “Na vičindom tut. Dža tuke te pašľol.” Avke geľa te pašľol.

⁶ O RAJ pale vičindä pro Samuel. Ov ušľila, geľa ko Eli a phendä: “Kade som, se vičinehas man.”

“Na, čhavo miro,” phendä leske o Eli, “na vičindom tut. Ča dža, pašľuv.”

⁷ O Samuel le RAJES mek na prindžarelas, bo mek le RAJESTAR na chudľa ňisavo lav.

⁸ Sar o RAJ imar tritovar vičindä pro Samuel, ov ušľila a geľa le Eliske te phenel: “Kade som, se vičinehas man.”

Akor o Eli achaliľa, hoj le čhavores vičinel o RAJ. ⁹ O Eli phendä le Samueloske: “Dža, pašľuv tuke. Te pre tu pale vičinela, phen: ‘Vaker, RAJEJA. Tiro služobňikos tut šunel.’ ” Avke o Samuel geľa te pašľol pre peskero than.

¹⁰ O RAJ avľa, ačhelas ode a vičindä pre leste avke sar angľoda: “Samuel! Samuel!”

Ov odphendä: “Vaker, tiro služobňikos tut šunel.”

¹¹ O RAJ phendä le Samueloske: “Andro Izrael kerava ajso vareso, hoj zarazisaľola dojekh, ko pal oda šunela. ¹² Oda džives domukava pro Eli savoro, so phendom pre leskeri famelija – kerava sa. ¹³ Dav leske te džanel, hoj vaš leskero binos sudzinava leskera famelija pro furt. Bo džanelas pal o bini peskere čhavengere, hoj namištes vakerenas pre mande, ale ov lenge na dovakerelas. ¹⁴ Vašoda diňom vera le Eliskera famelijake, hoj leskere bini šoha (ňikda) na odmukava prekal ňisave obeti aňi dari.”

¹⁵ O Samuel pašľolas dži tosara. Palis phundraďa o vudar andre le RAJESKERO kher. Daralas te phenel le Eliske pal o videňje, ¹⁶ ale o Eli zvičindä pro Samuel: “Samuel, čhavo miro!”

“Kade som,” ov odphendä.

¹⁷ O Eli lestar phučľa: “So tuke phendä? Mangav tut, ma garuv nič anglal ma! Mi potrestinel tut o Del bares, te mange na pheneha oda, so tuke phendä.” ¹⁸ Avke o Samuel leske sa avri phendä a nič anglal leste na garuďa. Palis o Eli phendä: “Se ov hin o RAJ. Mi kerel oda, so hin leske pre dzeka.”

¹⁹ Sar o Samuel dobarolas, o RAJ sas leha a dojekh le Samueloskero lav avelas avri.

²⁰ Savore manuša andral o Izrael, le Danostar dži ke Beer-Šeba, sprindžarde, hoj o Samuel sas ačhado sar prorokos le RAJESTAR. ²¹ O RAJ pes dureder sikavelas le Samueloske andro Šilo. Delas pes leske te sprindžarel prekal peskero lav.

4

¹ Le Samueloskero lav sas prekal calo Izrael.

O Filištinci ņerinen upral o Izrael

Andre oda časos gele o Izraeliti pro mariben pro Filištinci. Kerde peske taboris paš o Eben-Ezer a o Filištinci paš o Afek. ² O Filištinci pes pre lende rozačhade pro mariben. Pal o zoralo mariben o Izraeliti prekhelde (prehrajinde). Mule lendar ajse štar 4 000 murša. ³ Sar pes visarenas pale o Izraelike murša andro taboris, o vodci phučle: “Soske o RAJ adadžives domukla, hoj te prekelas o mariben le Filištinenca? Aven, las peske andral o Šilo le RAJESKERI Zmluvakeri Archa. Avke o RAJ ela maškar amende a lela amen avri andral amare ņeprijateľengere vasta.”

⁴ Avke o manuša bičhade le muršen andro Šilo a on ande pale e Zmluvakeri Archa le nekzoredere RAJESKERI, savo bešel pro tronos upral o cherubi. Le Eliskere duj čhave o Chofni the o Pinchas avle le Devleskera Zmluvakera Archaha.

⁵ Sar anenas e RAJESKERI Archa andro taboris, o Izraeliti chudle avke zorales te vriskinel, hoj e phuv razisaolas. ⁶ Sar oda o Filištinci šunde, phučenas: “Oda so ajsi bari vika andro E Hebrejiko taboris?”

Sar pes dodžanle, hoj ande le RAJESKERI Archa, ⁷ igen predarandile, bo vakerenas maškar peste: “Avla andre lengero taboris o Del!” Vriskinde: “Vigos amenge! Ajso vareso pes amenge mek na ačila. ⁸ Jaj, namištes amenca! Ko amen šaj lela avri andral o vasta kale zorale Devlestar? Se oda hin oda Del, savo pre pušta marelas le Egipt savore dukhenca. ⁹ Aven zorale, Filištinale! Likeren pes sar murša! Ma podden tumen, hoj te na ačhen otroka le Hebrejenge, avke sar the on tumenge sas otroka. Maren tumen bi e dar!”

¹⁰ Avke o Filištinci gele pro mariben, o Izraeliti prekhelde a sako denašelas andre peskero stanos. Prekhelde avke bares, hoj mule 30 000 slugada. ¹¹ E Devleskeri Archa sas zaili a le Eliskere soduj čhave o Chofni the o Pinchas mule.

O Eli merel

¹² Varesavo Benjaminos denašelas le maribnastar a mek oda džives doavla andro Šilo. Leskere gada sas čhingerde a pro šero les sas prachos. ¹³ Sar oda murš avla, o Eli ipen užarelas pro stolkos paš o drom, bo daralas pes pal e Devleskeri Archa. Sar oda murš avla andro foros a phenda, so pes ačila, savore manuša chudle igen zorales te rovel.

¹⁴ O Eli šunda o roviben a phučla: “Oda so ajsi vika?”

Oda murš denašelas ko Eli leske oda te phenel. ¹⁵ Le Eliske sas imar eňavardeš the ochto (98) berš a sas imar koro. ¹⁶ Oda murš phenda le Eliske: “Avav ipen pal o mariben. Adadžives odarik denašlom.”

“So pes ačila, čhavo miro?” phučla lestar o Eli.

¹⁷ Ov leske odphenda: “O Izraeliti denašle le Filištinenge a but amare muršendar murdarde. E Devleskeri Archa sas zaili a tire soduj čhave o Chofni the o Pinchas mule.”

¹⁸ Soča leperda le Devleskeri Archa, o Eli peła pal o stolkos le dumeha paš e brana, phagla e meň a mula, bo sas thulo the phuro. O Eli lidžalas o Izrael saranda (40) berš.

¹⁹ Leskeri bori, le Pinchasoskeri romni, sas khabni a sas imar lakero časos, hoj te anel pro svetos le čhavořes. Sar šunda, hoj zaile le Devleskeri Archa a hoj mula lake o sastro the o rom, chudla te rodzinel a ulila lake muršoro, ale andre ola bare dukha merelas. ²⁰ Sar imar merelas, phenenas lake o džuvlija, save ačhenas laha: “Ma dara tut, se ulila tuke muršoro.” Ale oj aňi na odphenelas a aňi na šunelas.

²¹ Le čhavoresseske diña nav Ikabod*, bo phendã: “E slava omukla le Izrael,” bo ile le Devleskeri Archa a muľa lake o sastro the o rom. ²² Phendã: “E slava odgeľa khatar o Izrael, bo zaile le Devleskeri Archa.”

5

Le Devleskeri Archa ko Filištinci

¹ Sar o Filištinci zaile le Devleskeri Archa, preligende la andral o Eben-Ezer andro foros Ašdod. ² Palis la ligende andro chramos ke lengero del Dagon a thode la paš leste. ³ Sar o Ašdodana sig tosara uštile pro dujto džives, arakhle le Dagon čhides tele pre phuv angle Devleskeri Archa. Avke ile le Dagon a thode les pale pre peskero than. ⁴ Sar pre aver džives sig tosara uštile, o Dagon sas pale čhido tele angle RAJESKERI Archa. Leskero šero the soduj vasta sas phagerde pre phuv paš o vudar a ačila leske ča o felos. ⁵ Vašoda dži adadžives le Dagonoskere rašaja a savore, ko ode phiren andre leskero chramos, na uštaren pre oda than.

⁶ O RAJ igen marelas le Ašdodanen a dukhavelas len the lengere gava le vredenca (vredenca). ⁷ Sar o manuša andral o Ašdod dikhle, so pes ačhel, phende: “Le Izraeloskeri Devleskeri Archa ade našti ačhel, bo peskere vasteha amen igen marel the amare devles le Dagon.” ⁸ Zvičinde ke peste savore Filištínike vodcen a phučle lendar: “So keraha le Izraelitengera Devleskera Archaha?”

On odphende: “Lidžan la andro foros Gat!” Avke la preligende.

⁹ Ale sar la preligende, o RAJ peskera zoraha mukla pre oda foros ajsi bari balamuta (zmetkos), hoj na džanenas, so te kerel. Marelas len le vredenca, či sas terno vaj phuro. ¹⁰ Avke bičhade le Devleskeri Archa andro Ekron.

Sar ode avle o manuša andral o Ekron, zvičinde: “Ande ke amende le Izraelitengeri Devleskeri Archa, hoj te murdarel amen the amare manušen.” ¹¹ Avke dine te vičinel savore Filištínike vodcen a phende: “Bičhaven pale kadi Izraelitengeri Devleskeri Archa pre lakero than, hoj te na murdarel amen the amare manušen.” Bo šunenas zorales pre peste le Devleskero vast a calo foros sas andro meribnaskeri dar. ¹² Ola, save na mule, sas dukhade le vredenca. O vičiñiben ole foroskero sas šundo dži andro ņebos.

6

O Filištinci den pale le Devleskeri Archa

¹ Le RAJESKERI Archa sas andre Filištíniko phuv efta čhon. ² O Filištinci vičinde le rašajen the le vrašcen a phučenenas lendar: “So kampil te kerel le RAJESKERA Archaha? Phenen amenge, sar la te bičhavel pale pre lakero than.”

³ On odphende: “Te bičhavena pale le Izraeloskeri Devleskeri Archa, bičhaven la the le daroha vaš o binos, so kerđan. Palis sastona avri a achalona, soske tumen marelas.”

⁴ O Filištinci phučenenas: “Savi obeta kampil te bičhavel vaš amaro binos?”

On odphende: “Pandž somnakune vredi (vredi) the pandž somnakune mišen; prekal dojekh Filištíniko vodcas po jekh, bo odi bibach, so avla pre tumende, avla the pre tumare vodci. ⁵ Keren le somnakastar vareso ajso sar vredi, so hine pre tumende, the somnakune mišen ajsen sar ola, save ničinen e phuv. Den pačiv le Izraeloskere Devles: Šaj el, hoj preačhela te marel tumen, tumare devlen the tumari phuv. ⁶ Soske kamen avke te kerel sar o Egiptana the o Faraonos? Choc pre lende domukelas o dukha, mušinde len te premukel, hoj odarik te oddžan.

⁷ Vašoda akana pririchtinen nevo verdan a len duje gurumñen, saven hin cikne a save mek šoha (ñikda) na cirdenas o verdan. Mi lidžan o verdan, ale lengere ciknen

* 4:21 Oda hin: Bi e slava.

traden andre maštalňa. ⁸ Palis len le RAJESKERI Archa a thoven la andro verdan. O somnakune veci the o daros sar obeta vaš o binos thovena andre cikñi truhla paš e Archa a mukena len te džal. ⁹ Sar dikhena, hoj džala ko Bet-Šemeš, andre peskeri phuv, džanena, hoj sas oda o RAJ, savo pre tumende domukla kada savoro nalačo. Ale te na, akor sprindžarena, hoj oda na sas o vast le RAJESKERO pre tumende, ale hoj oda sas ča bibach.”

¹⁰ Ola murša oda avke the kerde. Ile duje gurunñen, saven sas cikne. Ligende len ko verdan a lengere ciknen phandle andre maštalňa. ¹¹ Pro verdan thode le RAJESKERI Archa la cikña truhlaha, andre savi thode le somnakune mišen le somnakune vredenca. ¹² O gurunña džanas rovno ko Bet-Šemeš, furt džanas, denas avri peskere hangi a na visarenas pes pre ñisavi sera. O Filištínike vodci džanas pal lende dži ke hrañica paš o Bet-Šemeš.

¹³ O manuša andral o Bet-Šemeš ipen skidenas andre dolina o žužođiv, a sar dikhle e Archa, chudle te radisaol. ¹⁴ O verdan zaačila paš e Jozuaskeri mała, so sas andral o Bet-Šemeš. Ode sas baro bar. O verdan phagerde pro kašta, hoj te keren jag, a le gurunñen obetinde le RAJESKE sar labardi obeta. ¹⁵ O Leviti thode tele le RAJESKERI Archa the e truhla le somnakune vecenca pre oda baro bar. Oda džives o murša andral o Bet-Šemeš ande le RAJESKE labarde obeti the aver obeti. ¹⁶ Pandž Filištínike vodci savoro dikhle a mek oda džives pes pale visarde khere andro Ekron.

¹⁷ Kala hine o somnakune vredi, so ande o Filištínci le RAJESKE sar obetaker o daros vaš peskere bini: jekh vaš dojekh foros – Ašdod, Gaza, Aškalon, Gat the Ekron. ¹⁸ Bičhade ajci somnakune miši, keci sar sas o zorale fori le murenca the gava, upral save kralinenas ola pandž Filištínike kraľa. Oda baro bar, pre savo thode le RAJESKERI Archa, hin dži adadžives pre le Jozuaskeri mała andro Bet-Šemeš.

Le RAJESKERI Archa andro Kirjat-Jearim

¹⁹ O RAJ murdarđa varesave muršen andral o Bet-Šemeš vaš oda, hoj dikhle andre le RAJESKERI Archa. Le penda ezere (50 000) manušendar mule eftavardeš (70). O manuša rovenas, hoj o RAJ len avke zorales marda. ²⁰ O murša andral o Bet-Šemeš phučenas: “Ko šaj obačhol anglo RAJ, angle kada sentno Del? Ke kaste e Archa bičhavaha, hoj la te el amendar?”

²¹ Le manušenge andral o Kirjat-Jearim dine te phenel: “O Filištínci dine pale le RAJESKERI Archa. Aven peske vaš late.”

7

¹ O murša andral o Kirjat-Jearim avle vaš le RAJESKERI Archa a ligende la andro kher ko Abinadab, savo bešelas pro brehos, a leskero čhavo o Eleazar sas ačhado, hoj pre late te merkinel.

O Izraeliti pes visaren pale ko Del

² E Archa sas andro Kirjat-Jearim but časos – biš (20) berš. Andre oda časos calo Izrael visarde pes le rovibnaha ko RAJ. ³ Akor o Samuel phenda le Izraelitenge: “Te pes visarena cale tumare jileha ko RAJ, te pestar odčhivena savore avre devlen the le Aštarten, te pes čačas oddena le RAJESKE a služinena ča leske, ov cirdela tumen avri andral o vasta le Filištínengere.” ⁴ Avke o Izraeliti odčhide pestar o modli le Baalen the le Aštarten a služinenas ča le RAJESKE.

⁵ O Samuel lenge phenda: “Zvičinen savore Izraeliten andre Micpa a me man vaš tumende privakerava ko RAJ.” ⁶ Sar pes zgele andre Micpa, cirdle peske pañi a čhorenas avri anglo RAJ. Oda džives pes ode poscinenas a phenenas: “Kerđam binos anglo RAJ.” O Samuel sas vodcas upral o Izraeliti andre Micpa.

O Filištinci prekhelen

⁷ Sar pes o Filištinci dodžanle, hoj pes o Izraeliti zgele andre Micpa, lengere vodci gele pre lende pro mariben. Sar oda šunde o Izraeliti, chudle lendar te daral. ⁸ Manges le Samuel: “Ma preačh pes te modlinel vaš amende ko RAJ, ke amaro Del, hoj amen te cirdel avri andral o vasta le Filištinegere.” ⁹ O Samuel iła terne bakrores a obetinda les sar cali labardi obeta. Vičinelas ko RAJ a mangelas les, hoj te pomožinel le Izraelitenge, a o RAJ les šunda avri.

¹⁰ Akor, sar o Samuel anelas le RAJESKE e labardi obeta, o Filištinci gele pro mariben pro Izraeliti. Oda džives o RAJ diña andral o ņebos te demel pro Filištinci bare perumi a avke predarandile, hoj pes rozdenaše. ¹¹ Androda o Izraeliti džanas andral e Micpa pal o Filištinci, marenas len a murdarde. Džanas pal lende dži ko than pal o Bet-Char.

¹² Akor iła o Samuel o bar, ačhađa les maškar e Micpa the Šen, diña leske nav Eben-Ezer* a phenda: “Dži ade amenge pomožinelas o RAJ.” ¹³ O Filištinci avke prekhelde (prehrajinde), hoj imar buter na džanas pro mariben pre le Izraelitengeri phuv, bo o Del len na domukelas, medik dživelas o Samuel. ¹⁴ O fori, so zaile o Filištinci le Ekronostar dži ko Gat, dine pale le Izraelitenge a o Izraeliti peske ile pale peskere phuva le Filištindar. Le Izrael sas smirom the le Amorejenca.

¹⁵ O Samuel sas sudcas andro Izrael calo peskero dživipen. ¹⁶ Sako berš džalas pašal o fori Betel, Gilgal the Micpa. Andre kala fori sudzinelas o veci, so sas maškar o Izraeliti. ¹⁷ Pašis pes visarelas pale andre Rama, kaj sas leskero kher, a ode tiš sudzinelas le Izraeliten. Ode ačhađa oltaris le RAJESKE.

8

O Izraeliti peske mangelis

¹ Sar o Samuel sas imar phuro, ačhađa peskere čhaven sar sudcen andro Izrael. ² Leskero ešebno (peršo) čhavo pes vičinelas Joel the o dujto Abijah. On sas sudci andre Beer-Šeba. ³ Ale on na kerenas avke sar lengero dad, bo kamenas ča te zbarvalol, denas pes te prepočinel a na sudzinenas pal o čačipen.

⁴ Akor pes zgele savore vodci andral o Izrael a gele ko Samuel andre Rama. ⁵ Phende leske: “Imar sal phuro a tire čhave na keren avke sar tu. Ačhav amenge kralis, savo amen lidžala, avke sar hin the savore naroden.”

⁶ Le Samueloske na sas pre dzeka, sar vakerenas, hoj len te del kralis, savo len ligendahas. Avke o Samuel pes modlinelas ko RAJ. ⁷ O RAJ phenda le Samueloske: “Šun avri le manušen andre savoreste, so kamen. Bo na dikhle tut tele, ale man, bo na kamen man kraliske. ⁸ Sikavel oda lengere skutki, so kerenas akorestar, sar len ilom avri andral o Egipt, dži adadžives. Omukle man a služinenas avre devleng. Kavke keren the tuha. ⁹ Šun len. Ale ešeb lenge dovaker a phen lenge, so šaj kerel o kralis, sar ela upral lende.”

¹⁰ Avke o Samuel savoro, so leske o RAJ vakerelas, phenda le manušenge, save lestar manges kralis. ¹¹ O Samuel phenda: “O kralis, savo tumen lidžala, kerela oda: Tumare čhaven ačhavela andro mariben paš peskere verdana the maškar o murša, save džana pro graja, a dela, hoj te denašen anglal leskero verdan. ¹² Ačhavela len vaš o velitelā upral o ezeros (1 000) abo penda (50) murša, aver džana leske te kerel buči pre mała, aver te skidel upre o div abo te kerel zbrañi the vizbroj prekal leskere verdana. ¹³ Lela tumare čhagen, hoj te pririchtinen o voňava masci a hoj leske te taven a te peken. ¹⁴ Zalela tumare nekfeder maľi, o viñici the o olivi a dela peskere služobnikenge. ¹⁵ Le divendar the le viñicendar kidela avri o dešto kotor a dela peskere uradnikenge the sluhenge. ¹⁶ Lela tumare sluhen, služobničken, nekfeder

* 7:12 Oda hin: O bar, so pomožinel.

gurumñen the somaren, hoj te keren prekal leste. ¹⁷ O dešto kotor lela the tumare stadendar a the tumen korkore leske služinena sar o otroka. ¹⁸ Andre oda džives, sar vičinena pro RAJ, hoj tumenge te pomožinel vaš o kralis, saves peske avri ilan, ov tumen na šunela avri.”

¹⁹ Ale o manuša na kamenas te šunel le Samuel a phende: “Na, mi lidžal amen o kralis! ²⁰ Kamas te el sar the aver narodi. Mi lidžal amen o kralis. Ov džala anglal amende a marela pes vaš amende.”

²¹ O Samuel šunđa avri savoro, so phende o manuša, a geľa oda te phenel le RAJESKE. ²² O RAJ phenđa le Samueloske: “Šun len a ačhav lenge kralis.”

Avke phenđa o Samuel le Izraelitenge: “Džan savore pale andre peskere fori!”

9

O Samuel pomakhel le Saul vaš o kralis

¹ Sas jekh murš andral o Benjaminiko kmeños, savo pes vičinelas Kiš. O dad leske sas o Abijel, leskero o Ceror, leskero o Bechorat a leskero o Afiach. ² Le Kiš sas šukar the zoralo čhavo o Saul. Ńiko le Izraelitendar na sas ajso šukar sar ov, bo le šereha prebararelas savoren.

³ Andre jekh džives o Kiš našađa peskere somaren. Avke phenđa peskere čhaske le Sauloske: “Le tuha jekhes le sluhendar a dža te rodel ole somaren.” ⁴ Avke on prephirde prekal o Efrajimike brehi the prekal e phuv paš o Šališa, ale na arakhle len. Prephirde the prekal e phuv paš o Šaalim, ale na sas ode. Palis pregele prekal e Benjaminengeri phuv, ale aňi ode len na arakhle.

⁵ Sar pes dochudle andre phuv Cuf, o Saul phenđa peskere sluhasko: “Av, džas pale khere, hoj te na daral miro dad akana buter pal amende sar pal o somara.”

⁶ Ale ov leske odphenđa: “Užar! Andre kada foros hino jekh Devleskero murš, saves o manuša igen likerem, bo savoro, so phenel, pes čačes the ačhel. Av, džas pal leste. Ov amenge šaj phenel, kaj te džal.”

⁷ “Mištes,” phenđa o Saul peskere sluhasko, “džas pal leste, ale so les daha? O maro amenge dogeľa. Nane amen nič, so te del le Devleskere muršes. Či hin amen?”

⁸ “Hin man jekh cikňi rupuňi minca,” odphenđa leske o sluhasko. “Te la dava le Devleskere muršeske, phenela amenge, kaj te džas.” ⁹ Andre ola dživesa, te vareko kamelas te džanel vareso le Devlestar, phenelas: “Aven, džas ke oda, savo dikhel anglal!” Avke vičinenas adadživeseskere prorokos.

¹⁰ O Saul phenđa le sluhasko: “Mištes vakeres. Av, džas pal leste.” Avke avle andro foros, kaj bešelas oda Devleskero murš.

¹¹ Sar džanas upre le brehoha andro foros, dikhle terne džuvljen, save džanas paňeske. Phučle lendar: “Hin ade oda murš, savo dikhel sa anglal?”

¹² “He,” odphende. “Imar džalas anglal tu. Sidar, ipen džalas andro foros, bo adadžives ela pro učo than e smiromoskeri obeta. ¹³ Te sidarena, mek les šaj dochuden, medik na džala pro učo than paš o chaben. O manuša na chana, medik na avela. Sar požehñinela e obeta, akor chana. Ča džan, ipen akana les dochudena.”

¹⁴ Avke gele upre andro foros. Sar ode doavle, ipen džalas anglal lende o Samuel, savo džalas pro učo than.

¹⁵ Jekh džives angloda, sar avľa o Saul, o Del sikađa le Samueloske: ¹⁶ “Tajsa, andre kajso časos, bičhavava ke tu muršes andral e Benjaminiko phuv. Oles pomakheha vaš o vodcas upral miro Izraeliko narodos. Ov les lela avri andral o vasta le Filištinigere. Dikhľom pre mire manušengero pharipen, bo lengero roviben avľa upre dži ke mande.”

¹⁷ Sar o Samuel dikhla le Saul, phenda leske o RAJ: “Kada hino oda murš, pal savo tuke phendom, hoj ela o kralis upral mire manuša.”

¹⁸ Palis o Saul geľa ko Samuel, savo sas maškar e brana, a phučľa lestar: “Phen mange, kaj ade bešel oda murš, savo dikhel sa anglal?”

¹⁹ “Oda me som,” odphenda leske o Samuel. “Dža anglal mande pro učo than. Adadžives chana manca a tajsa tosara tuke odphenava pre savoreste, so kames te džanel, a avke šaj džaha tire dromeha. ²⁰ Pal o somara, so našlile anglo trin dživesa, tut imar na mušines te daral, bo arakhle pes. Ale ko hin ajso dragano, pre kaste užarel calo Izrael? Či na sal oda tu the cali tire dadeskeri famelija?”

²¹ Ale o Saul leske odphenda: “Me som ča Benjamins. Som andral o nekcikneder Izraeliko kmeňos a miri famelija hiňi nekčoreder savore Benjaminike fajtendar. Soske mange oda phenes?”

²² Palis o Samuel iľa le Saul the leskere sluhas andro kher a thođa len pro angluno than paš o skamind, kaj bešenas o tranda (30) manuša, save sas vičimen. ²³ O Samuel phenda le muršeske, savo kerelas le chabeneha: “De mange oda kotor mas, so tuke diňom te garuvel pre sera.”

²⁴ Avke oda murš hazdňa upre oda nekfeder kotor le masestar, e čang, a thođa les anglo Saul. Phenda: “Dikh, kada hin prekal tu. Cha, bo garuđom tuke oda akorestar, sar vičindom le manušen.” Avke o Saul chalas le Samueloha oda džives.

²⁵ Sar džanas tele pal oda učo than a doavle andro foros, o Samuel iľa le Saul andre peskero kher pro pados a vakerelas leha*. ²⁶ Ode ačhila te presovel. Sar tosara vidňisalolas, o Samuel vičinda pro Saul: “Ušti, imar hin o časos, hoj tut te premukav.” Androda o Saul uštıla a geľa le Samueloha avri. ²⁷ Sar imar sas dži paš o agor le foroskero, phenda o Samuel le Sauloske: “Phen le sluhasko, hoj te džal anglal” – a o sluhas geľa – “ale tu ačh ade mek sikra, bo hin man prekal tu lav le Devlestar.”

10

O Saul pomakhlo vaš o kralis

¹ O Samuel iľa cikno džbanos le olejoha a čhida le Sauloske pro šero. Čumidla les a phenda: “Kaleha tut o RAJ pomakhla vaš o vodcas upral peskero dēdictvos. ² Sar akana oddžaha mandar, arakheha paš o hrobos la Rachelakero andre Benjaminengeri phuv Celcach duje muršen, save tuke phenena: ‘O somara pes imar arakhle. Tiro dad imar na daral pal lende, ale pal tumende. Phučel: So šaj kerav prekal miro čhavo?’

³ Sar odarik džaha dureder, dochudeha pes ko dubiko stromos paš o Tabor. Ode dikheha trine muršen, save džana te lašarel le Devles andro Betel. Jekh lidžala trine cikne kozen, dujto trin peke mare the trito jekh cipuno gono mol. ⁴ Phenena: ‘Smirom tuke!’ a dena tut duj mare, so lendar leha.

⁵ Palis aveha pre Devleskero verchos Gibeja, kaj hin le Filištinengero taboris. Sar džaha andro foros, arakheha ode but proroken, save avena tele pal o verchi, le bašavibnaha pre harfa, bubna, flauta the pre citara. On prorokinena. ⁶ Akor o Duchos le RAJESKERO pre tu zoraes avela a the tu lenca prorokineha a čerineha tut pre aver manuš. ⁷ Sar pes tuke kada savoro ačhela, ker avke, sar dikheha, hoj hin mištes, bo o Del ela tuha.

⁸ Aveha tele anglal mande andro Gilgal. Džava ode the me, hoj te anav o labarde the smiromskere obeti. Užareha efa dživesa, medik avava ke tu. Palis tuke phenava, so te kerel.”

⁹ Soča pes o Saul visarda le Samuelostar, o Del leske čerinda o jilo. Andre oda džives pes savoro ačhila avke, sar oda o Samuel phenda. ¹⁰ Sar avle odarik andre Gibeja,

* 9:25 Abo: a kerelas leske o hađos pro pados

jekh partija proroka džanas anglal leste. Akor avla the pre leste le Devleskero Duchos zorales a ov tiš lenca prorokinelas. ¹¹ Savore, save les angloda prindžarenas a dikhle les te prorokinel, phučenas maškar peste: “So pes ačila le Kišoskere čaha? Či the o Saul hino maškar o proroka?”

¹² Jekh odarik phučla: “Ko hin lengero dad?” Akorestar chudle kavke te vakerel: “The o Saul hino maškar o proroka?” ¹³ Sar preačila o Saul te prorokinel, odgeła pro učo than.

¹⁴ Akor leskero bačis phučla le Saulostar the le sluhastar: “Kaj všadzik sanas?”

“Rodahas le somaren,” odphende leske. “Sar len našti arakhlam, gełam ko Samuel.”

¹⁵ O bačis phenda le Sauloske: “Phen mange, so tuke o Samuel phenda.”

¹⁶ “Phenda amenge, hoj o somara pes imar arakhle,” odphenda o Saul peskere bačiske, ale na phenda leske, hoj les o Samuel kidña avri vaš o kralis.

O Saul ačhel kraliske

¹⁷ O Samuel vičinda le Izraeliten, hoj pes te zdžan jekhetane anglo RAJ andre Micpa.

¹⁸ Phenda lenge: “Kada phenel o RAJ, o Del le Izraeloskero: ‘Me tumen ilom avri andral o Egipt a zachrañindom tumen le Egiptanendar the savore kralendar, save džanas pre tumende.’ ¹⁹ Ale akana odčhidan pestar tumare Devles, savo tumen cirdña avri andral dojekh dukh the pharipen, a mangelas man, hoj te ačhavav le kralis upral tumende. Avke akana ačhaven pes anglo RAJ pal peskere kmeñi the fajti.”

²⁰ Sar o Samuel vičinda savore kmeñi andral o Izrael, o losos peła pro Benjaminoskero kmeños. ²¹ Palis vičinda anglal le Benjaminen pal peskere fajti a o losos peła pre le Matriskeri fajta a palis pro Saul, le Kišoskero čhavo. Ale sar les rodenas, našti les arakhle. ²² Phučenas le RAJESTAR: “Avela mek oda murš?”

O RAJ odphenda: “Garuda pes ode, kaj hine odthode o veci.”

²³ Avke o manuša denašenas ode a ile les odarik avri. Sar ačhelas anglo manuša, dojekhes prebararas le šereha. ²⁴ O Samuel phenda savore manušenge: “Dikhen kale muršes, saves peske kidña avri o RAJ? Maškar o manuša nane ajso sar ov.”

Avke savore manuša radisałonas a vičinenas: “Mi dživel o kralis!”

²⁵ O Samuel palis phenda le manušenge oda, so hin le kraliske domuklo te kerel a so na. Zapisinda oda andre zvitkos a thođa anglo RAJ. Palis len bičhada savoren khere.

²⁶ Sar o Saul džalal khere andre Gibeja, gele leha the zorale murša, savenge oda o Del thođa pro jilo. ²⁷ Ale varesave nagodaver manuša phende: “Sar šaj amen ov zachrañinel?” Na lenas les vaš ñisoste a aňi leske na ande daros. Ale o Saul pes kerelas, hoj oda na šunda.

11

O Saul ñerinel upral o Ammončana

¹ Pal o čhon o Ammoniko kralis Nachaš geła peskere muršenca te ačhavel o stani paš o foros Jabeš andre phuv Gilead. Savore murša andral o Jabeš phende le Nachašiske: “Phand amenca zmluva a služinaha tuke.”

² Ale o Nachaš lenge odphenda: “Phandava tumenca zmluva, ale ča akor, te dojekheske tumendar lava avri e čači (pravo) jakh. Kaleha kerava e ladž cale Izraeloske.”

³ O vodci ole foroskere leske phende: “De amen efa džives, hoj te bičhavas amare muršen pal calo Izrael, ale te na arakhaha varekas, savo amenge pomožinela, zdaha pes tuke.”

⁴ Ola murša, save sas bičhade, doavle andre Gibeja, kaj bešelas o Saul. Sar rozvakerde le manušenge savoro, so pes ačila, o manuša chudle zorales te rovel.

⁵ Androda o Saul avelas ipen khatar e mała peskere guruvenca a phučla: “So pes

ačila le manušenca? Soske savore roven?” Avke leske phende oda, so vakerenas o murša andral o Jabeš.

⁶ Sar oda šunda o Saul, avla zorales pre leste le Devleskero Duchos a igen chořisalila. ⁷ Avke ila duje guruven a rozčhingerda len pro kotora. Diņa len te rozbičhavel peskere muršenca pal calo Izrael, hoj te phenen: “Te pes vareko na pridela andro mariben le Sauloha the le Samueloha, kada pes ačhela leskere guruvenca.” Akor o manuša andral o Izrael igen predarandile le RAJESTAR a savore jekhetane pes zgele pro mariben. ⁸ Sar len savoren zgende andro Bezek, sas lendar 300 000 murša andral o Izrael a 30 000 andral e Judsko.

⁹ Le muršenge, save avle andral o Jabeš, phenda: “Džan a phenen le muršenge andral o Jabeš, hoj tajsa, sar ela nektateder, avela e zachrana.” Avke ola murša lenge gele oda te phenel a on zaradisalile. ¹⁰ O manuša phende le Nachašiske: “Tajsa džaha avri ke tumende. Palis amenca šaj keres, so ča kames.”

¹¹ Ale o Saul pro dujto džives rozulađa le manušen pro trin partiji a sigeder, sar vidňisalila, gele andro taboris le Ammončanengero. Murdarkerde le Ammončanen dži ko dilos, sar sas nektateder. Ola aver murša pes rozdenašle avke, hoj na sas lendar aņi duj, save ačhilehas jekhetane.

¹² Akor o manuša phende le Samueloske: “Kaj hine ola manuša, save phende, hoj na kamen le Saul kraliske? An amenge len avri a murdaraha len!”

¹³ Ale o Saul odphenda: “Adadžives na murdaraha űikas, bo adadžives o RAJ zachraňinda le manušen andral o Izrael.”

¹⁴ Palis o Samuel phenda le manušenge: “Aven, džas andro Gilgal a ode pale phenaha, hoj ov hino amaro kralis.” ¹⁵ Avke savore gele andro Gilgal a pale priile le Saul vaš peskero kralis a kerde anglo RAJ smiromoskere obeti. O Saul the savore manuša andral o Izrael ode igen radisaľonas.

12

O Samuel prevakerel ko Izraeliti

¹ Palis o Samuel phenda le Izraelitenge: “Kerđom savoro, so mandar mangenas, a diňom tumen kralis. ² Akana ov tumen řidžala. Me imar sphurilom a řivisalilom, ale mire čhave hine mařkar tumende. řidžavas tumen mire terňipnastar dži adadžives. ³ Kade som. Odphenen mange anglo RAJ the anglo kralis, savo sas pomakhlo: Či varekaske tumendar ilom la gurunňa? Abo varekastar le somaris? Kas občorardom abo thodđom leha avri? Džavas pre varekaste zoraha? Priilom varekastar love andre žeba? Te he, dava tumenge oda pale!”

⁴ Odphende leske: “Na! Tu na džahas pre űikaste zoraha, aņi na thovehas űikaha avri a aņi űikastar na ilal űič.”

⁵ Phenda lenge: “Adadžives hin tumenge o RAJ o řvedkos the leskero pomakhlo kralis, hoj paš ma ajsa űič na arakhľan.”

“He, hino amenge řvedkos,” phende leske.

⁶ O Samuel phenda le manušenge: “řvedkos hin o RAJ, savo ačhađa le Mojžiř le Aronoha a řigenda avri tumare daden andral o Egipt. ⁷ Akana ačhen ade, hoj tumen te sudzinav anglo RAJ pal savore leskere čačipnaskere skutki, so presikađa tumenge the tumare dadenge.

⁸ Sar avla o Jakob andro Egipt a tumare dada vičinenas ko RAJ, hoj lenge te pomožinel, bičhađa le Mojžiř the le Aron. On řigende avri odarik tumare daden a thode len te beřel pre kada than. ⁹ Ale tumare dada bisterde pro RAJ, pre peskero Del, vašoda len diņa andro vasta le Siseroske, savo sas o velitelis upral o murša andral o Chacor, the andro vasta le Filiřtinenge the le kraliske andral o Moab, save gele pre lende pro mariben. ¹⁰ Akor vičinenas ko RAJ, hoj lenge te pomožinel, a

phenenas: ‘Binošne sam, bo omuklam le RAJES a chudlam te lašarel le devlen le Baal the la Aštarta. Ale akana, te amen cirdeha avri andral o vasta amare neprijatelenge, služinaha tuke.’ ¹¹ Avke o RAJ bičhađa le Gideon*, le Barak†, le Jeftah the le Samuel, hoj tumen te cirden avri andral o vasta tumare neprijatelenge, save sas pašal tumende. Palis šaj bešlan pale andro smirom. ¹² Sar dikhlan, hoj pre tumende džal o Ammoniko kralis o Nachaš, phendan mange: ‘Na! Amen kamas kralis, savo amen lidžala,’ choc tumaro kralis sas o RAJ, tumaro Del.

¹³ Akana tumen hin kralis, saves peske ilan avri a manglan. O RAJ les ačhađa upral tumende. ¹⁴ Te darana le RAJESTAR, te leske služinena a šunena les, te kerena pal oda, so tumenge phenel, kada sikavela, hoj tumen the tumaro kralis džan mištes pal o RAJ, tumaro Del. ¹⁵ Ale te les na šunena a na kerena oda, so tumenge phenel, o RAJ tumen the tumare kralis čačes marela, avke sar marelas the tumare daden. ¹⁶ Avke ačhen ade a dikhen, sar o RAJ kerela baro znameňje angle tumende. ¹⁷ Či nane ipen o časos te skidel upre o ulipen? Ale me mangava le RAJES, hoj te bičhavel zoralo brišind le perumenca, hoj korkore pre oda te aven, sar kerđan igen namištes anglo RAJ, hoj peske manglan kralis.”

¹⁸ Avke o Samuel vičinelas pro RAJ a o RAJ diňa zoralo brišind le perumenca. Savore manuša chudle te daral le RAJESTAR the le Samuelostar.

¹⁹ Phende le Samueloske: “Mang le RAJES, tire Devles, vaš tire služobňika, hoj te na meras. Ke savore peskere bini pridiňam the aver binos, hoj peske manglam kralis.”

²⁰ “Ma daran tumen!” odphenda lenge o Samuel. “Choc kerđan ajci nalačhipen, ča ma odvisaren pes le RAJESTAR, ale služinen leske cale tumare jileha. ²¹ Ma džan pal aver devla, saven nane zor tumenge te pomožinel aňi te zachraňinel, bo nane pre nisoste. ²² O RAJ na omukela tumen prekal peskero baro nav, bo ačhel peske vašoda, hoj tumendar te kerel peskere manušen. ²³ Te na ačhel pes mange, hoj te kerav binos anglo RAJ oleha, hoj man preačhava te modľinel vaš tumende. Kamav tumen te sikavel furt oda, so hin lačo the čačipnaskero. ²⁴ Daran le RAJESTAR a služinen leske pačivalones andral calo tumaro jilo. Ma bisteren pre ola bare skutki, so kerđa prekal tumende! ²⁵ Ale te kerena dureder bini, merena the tumare kraliha.”

13

O Samuel dovakerel le Sauloske

¹ O Saul sas imar kralis berš. Andro dujto berš, sar kralinelas upral o Izrael, ² peske kidňa avri le Izraelitendar trin ezera (3 000) muršen: Duj ezera (2 000) sas le Sauloha andro Michmas the pro brehi andro Betel a ezeros (1 000) le Jonatanoha andre Benjaminiko phuv andre Gibeja. Oklen bičhađa khere.

³ O Jonatan geľa pro Filištinike slugađa andre Geba a savore Filištinci pes pal oda došunde. Akor o Saul diňa te trubinel pro rohos andre cali phuv a phenda: “Mi šunen o Hebreja!” ⁴ Avke savore Izraeliti pes pal oda došunde, hoj o Saul murdarđa le Filištinike slugađen. Aleha len o Filištinci mek buter našti avri ačhenas. O Izraeliti sas zvičimen andro Gilgal.

⁵ O Filištinci pes jekhetane zgele pro mariben pro Izraeliti. Sas len 30 000 verdana, 6 000 murša pro graja the ajci slugađa sar pošiš paš o moroskero brehos. On avle andro Michmas pro vichodos le Bet-Avenostar a kerde peske ode taboris. ⁶ Sar o Izraeliti rozprindžarde, hoj o Filištinci hine zoraleder a o mariben prekhelena (prehrajnena), gele pes te garuvel andro jaskiňi, andro cheva, maškar o bare bara the andro chaňiga. ⁷ Varesave Hebreja pregele prekal o Jordan andre phuv Gad the Gilead.

* 12:11 E Hebrejiko čhib: Jerubbaal † 12:11 E Hebrejiko čhib: Bedan

O Saul ačila andro Gilgal a leskere murša, save džanas pal leste, andre dar izdranas. ⁸ O Saul užarelas mek efta dživesa, avke sar leske phenda o Samuel. Ale o Samuel na avelas andro Gilgal a o murša pes odarik rozgele. ⁹ O Saul phenda: “Anen mange e labardi the smiromoskeri obeta.” Avke obetinda labardi obeta. ¹⁰ Paloda, sar obetinda, avla o Samuel. O Saul džalas anglal leste, hoj les te pozdravinel.

¹¹ “So tu kerdal?” phučla o Samuel.

O Saul odphenda: “Dikhłom, hoj mire nipi džan mandar het a tu na avlal pre oda časos, sar mange phendal. Sar dikhłom, hoj pes o Filištinci imar zdžan andro Michmas pro mariben, ¹² phendom peske: ‘O Filištinci šaj aven akana pre mande andro Gilgal a me man mek na manglom ko RAJ, hoj te el amenca’, vašoda šundom andre mande, hoj mušinav te obetinel labardi obeta.”

¹³ “Oda, so kerdal, sas diliņipen,” phenda leske o Samuel. “Tu na šundal, so tuke phenda o RAJ, tiro Del. Te šundalas, o RAJ tuke the tira famelijake diňahas pro furt o krališagos upral o Izrael. ¹⁴ Ale akana imar tiro krališagos na obačhola. O RAJ peske imar arakhlā muršes pal peskero jilo, savo lidžala leskere manušen, bo na kerdal avke, sar tuke phenda.”

¹⁵ Avke o Samuel geła andral o Gilgal andre Benjaminiko phuv Gibeja. O Saul zgenda le muršen, save ačhile leha a sas lendar vaj šov šel (600) murša.

O Izraeliti bijal o zbraňi

¹⁶ O Saul, leskero čhavo Jonatan the leskere murša, save sas lenca, peske kerde taboris andre Geba, medik o Filištinci sas andro Michmas. ¹⁷ Andral o Filištinko taboris gele trin partiji murša, hoj te občoraren o gava. Jekh partija džalas ke Ofra andre phuv Šual, ¹⁸ dujto džalas ko Bet-Choron the trito upre pro brehos, khatar dičhol e Cebojimiko dolina the e pušta.

¹⁹ Andre ola dživesa o Filištinci na mukle nisave kovačis te kerel peskeri buči andro Izrael. Bo peske phende: “Našti domukas, hoj o Hebreja te kerel peske šabli the kopiji.” ²⁰ Vašoda savore Izraeliti džanas ko Filištinci peske te zaostrarel o pluhos, e motika, o tover abo o kosakos. ²¹ Sar kamenas te zaostrarel o pluhos the e motika, počinenas vaš oda duvar ajci rupune sar vaš o tover the vaš e paca, savaha traden le gurumnen.

²² Avke andre oda džives, sar sas o mariben, na sas šabla aňi kopija űikas le muršendar, save sas le Sauloha the le Jonatanoha. Ča le Saul the le Jonatan sas.

²³ O Filištinci bičhade jekh partija muršen, hoj te merkinen andro Michmas pro verchengero drom.

14

O Jonatan džal pro mariben pro Filištinci

¹ Andre jekh džives phenda o Jonatan, o čhavo le Sauloskero, terne manušeske, savo lidžalas leskere zbraňi: “Av, džas prekal o Filištinko taboris, so hin pre aver sera.” Ale peskere dadeske oda na phenda.

² O Saul pes zlikerelas paš o foros Gibeja tel o granatoskero stromos andro Migron. Paš leste sas vaj šov šel (600) murša. ³ Akor o rašaj Achijah hordinelas o efodos. Ov sas o čhavo le Achituboskero, savo sas o phral le Ikabodoskero, savo sas o čhavo le Pinchasoskero, saveske sas o dad o Eli, o rašaj le RAJESKERO andro Šilo. O nipi na džanenas pal oda, hoj o Jonatan geła het.

⁴ Prekal o verchengero drom, pal savo kamelas o Jonatan te predžal ko Filištinko taboris, sas duj bare skali, jekhake sas Bocec the dujtonake Senne. ⁵ E skala pro severos ačhelas sar o slupos anglo Michmas a e dujto skala ačhelas pro juhos angle Geba.

⁶ O Jonatan phendā le terne muršeske, savo hordinelas leskere zbrañi: “Av, džas prekal o Filištíniko taboris ke ola naobčhinde (naobrezimen). Šaj el, hoj amenge o RAJ pomožinela. Bo nič les našti zaačhavel ke oda, hoj amenge te del te ňerinel (zvitāzinel), či sam but vaj frima.”

⁷ “Ker sa avke, sar kames,” odphendā leske oda murš. “Ča dža. Avava tuha andre savoreste.”

⁸ O Jonatan phendā: “Av, kampil pes amenge te dochudel ke ola murša a te sikavel pes lenge. ⁹ Te amenge phenena: ‘Ačhen, medik na džaha ke tumende,’ ačhaha pre oda than a na džaha. ¹⁰ Ale te phenena: ‘Aven upre ke amende,’ akor džaha, bo ada amenge sikavela, hoj o RAJ len amenge diña andre amare vasta.”

¹¹ Avke pes sodujdžene sikade le Filištínenge a on lenge phende: “Dikhen, o Hebreja aven avri andral o cheva, kaj sas garude!” ¹² Androda o Filištínci vičinenas pro Jonatan the pro terno murš: “Aven upre ke amende, vareso tumenge kamas te sikavel.”

O Jonatan phendā peskere muršeske: “Av manca, bo o RAJ len diña andro vasta le Izraelitenge.” ¹³ O Jonatan pes cirdelas le vastenca the le pindrenca upre pre skala a o terno murš džalas pal leste. Sar o Jonatan len marelas, o Filištínci perenas tele anglal leste a pal leste oda terno len murdarelas. ¹⁴ Oda sas ešebno (peršo) mariben le Jonatanoskero the leskere terne muršeskero. Medik pregele tranda (30) metri, murdarde biš (20) muršen.

O Saul ňerinel upral o Filištínci

¹⁵ Andro taboris, pre mała the všadzík maškar o manuša avla bari dar. Predarandile the o slugada the ola, save gele te občorarel, a the e phuv zarazisalila. Kada savoro kerda o Del.

¹⁶ Le Sauloskere murša, save merkinenas andre Benjaminiko phuv Gibeja, dikhle, sar o Filištínci denaškeren upre tele sar bi e godi. ¹⁷ Akor o Saul phendā olenge, ko sas leha: “Zgenen savore muršen a dikhen, ko amarendar geła het.” Sar ada kerde, dikhle, hoj o Jonatan the leskero sluhās ode nane.

¹⁸ O Saul phendā le Achijoske: “An ade le Devleskeri Zmluvakeri Archa.” Bo oda časos sas e Archa ko Izraeliti. ¹⁹ Medik o Saul vakerelas le rašaha, e vika andro taboris sas furt zoraleder. Vašoda phendā o Samuel le rašaske: “Muk oda avke!”

²⁰ O Saul the savore nipi, save sas leha, pes jekhetane zgele a gele ode, kaj sas o mariben. Palis dikhle, hoj o Filištínci andre bari dar ačhile sar bi e godi a maškar peste pes murdarkerenas. ²¹ O Hebreja, save sas dži akor le Filištínenca, gele lenca andro taboris a visarde pes pale ko Izraeliti, save sas le Sauloha the le Jonatanoha. ²² Sar savore Izraeliti, save sas garude andro Efrajimike brehi, pes dodžanle, hoj o Filištínci denašle het, gele the on pro mariben. ²³ Oda džives o RAJ zachrañinda le Izraeliten a o mariben sas dži pal o Bet-Aven.

O Jonatan chal o medos

²⁴ Choc o Izraeliti andre oda džives imar na birinenas, o Saul len phandla kala veraha: “Prekošlo ela dojekh, ko chala vareso dži rači!” Avke ňiko pes le chabenestar na chudla.

²⁵ Savore murša gele andro veš, kaj všadzík sas medos. ²⁶ Sar ode gele, zbačinde, hoj ode hin pherdo medos, ale ňiko lendar na koštoľinda oda medos, bo o nipi daranas pes le Sauloskere prekošibnastar. ²⁷ Ale o Jonatan pal oda na džanelas, hoj leskero dad phandla la veraha le muršen. Iła e paca, so leste sas andro vast, a lakere agoreha ispidna andro medos a okoštinda. Takoj sas leske feder*. ²⁸ Jekh le muršendar leske

* **14:27** E Hebrejiko čhib: leske phundrile o jakha

phenda: “Tiro dad phenda le muršenge, hoj prekošlo ela oda, ko adadžives vareso chala. Vašoda o murša hine bi e zor.”

²⁹ O Jonatan phenda: “Miro dad anda amare muršen andre bari bibach. Dikhen, sar akana mange hin feder, so koštolindom sikra ole medostar. ³⁰ Te ča o murša šaj adadžives chalehas olestar, so peske zaile le nepřijatelendar, či na ulahas o ňerindipen (vitaztvo) baro upral o Filištinci?”

³¹ Oda džives murdarkerenas o Izraeliti le Filištinen le Michmasostar dži ko Ajalon a o manuša meksa buter na birinenas. ³² Andre odi bari bokh o murša chučile pro stadi, pro bakre, pro guruva the pro terne gurumňa, rozčingerenas len pre phuv a chanas o mas the le rateha. ³³ Vareko le Sauloske phenda: “Dikh, o murša kerde binos anglo RAJ, bo chale o mas le rateha.”

“Hine napačivale anglo RAJ!” phenda o Saul. “Takoj ke ma kotulinen o baro bar.” ³⁴ Palis mek phenda: “Rozdžan pes maškar o manuša a phenen lenge, hoj dojekh mi anel ke ma peskero guruv abo bakres. Pre kada bar len murdarena a chana, hoj te na keren binos anglo RAJ oleha, hoj chalanas o mas le rateha.”

Odi rat savore manuša ande peskere guruven a ode len murdarde. ³⁵ Palis o Saul ačhada le RAJESKE oltaris. Sas ešebno, so kerda.

³⁶ O Saul phenda le muršenge: “Džas rači pro Filištinci a murdarkeras len dži tosara. Na mukaha lendar ňikas te dživel!”

“Ker avke, sar džanes,” on odphende.

Ale o rašaj Achijah phenda: “Džas ešeb ade te phučel le Devlestar.”

³⁷ Avke o Saul phučelas le Devlestar: “Majinas te džal pro Filištinci? Deha amenge len andro vasta?” Ale oda džives o Del leske na odphenda.

³⁸ Akor o Saul vičinda le vodcen the peskere muršen a phenda lenge: “Savo binos sas adadžives kerdo, hoj amenge o Del na odphenel? ³⁹ Avke sar dživel o RAJ, o zachrancas le Izraeloskero, choc oda hin miro čhavo o Jonatan, mušnela te merel.” Ale ňiko leske pre ada na phenda nič.

⁴⁰ O Saul phenda cale Izraeloske: “Ačhaven pes pre jekh sera, medik me the miro čhavo o Jonatan ačhaha pre dujto sera.”

“Ker avke, sar hin tiri dzeka,” odphende o manuša le Sauloske.

⁴¹ Akor o Saul pes modlinelas ko RAJ: “Ó, Devla le Izraeloskero, de mange te prindžarel o čačipen pal kala bara†.” O losos sikada pro Jonatan the pro Saul, hoj on kerde binos a na o manuša. ⁴² O Saul phenda: “Čhiven o losos maškar mande the miro čhavo Jonatan.” A o losos sikada pro Jonatan.

⁴³ Akor phučla o Saul le Jonatanostar: “Phen mange, so kerda?”

Pre oda leske o Jonatan odphenda: “Ča le pacakere agoreha, so likeraras andro vast, koštolindom sikra medos. Kade som. Mi merav.”

⁴⁴ “Mi marel man igen zorales o Del, te tu na mereha!” phenda o Saul.

⁴⁵ Ale o manuša phučle le Saulostar: “Mušinel te merel o Jonatan, savo anda baro ňerindipen andro Izrael? Kada pes te na ačhel! Sar dživel o RAJ, na perela aňi bal pal leskero šero pre phuv! Se kada, so adadžives kerda, kerda le Devleha!” O manuša kaleha zachraňinde le Jonatan, hoj na mušinda te merel.

⁴⁶ Palis o Saul preačila te džal pal o Filištinci a on gele pale andre peskeri phuv.

Le Sauloskere ňerindipena

⁴⁷ Sar o Saul preiľa o krališagos upral o Izrael, džalas pro mariben pre savore peskere nepřijatela: pro Moabčana, Ammončana, Edomčana the pro Filištinci the pro krala andral e Coba. Všadzik, kaj o Saul džalas, ňerinelas. ⁴⁸ Marelas pes igen

† 14:41 E Hebrejiko čhib: Tummim

zorales. Ņerindā upral o Amaleka a zachrañindā le Izrael olendar, save pre lende džanas.

Le Sauloskeri famelija

⁴⁹ Le Sauloskere čhave sas o Jonatan, o Jišvi the o Malki-Šua. Leskeri phureder čhaj pes vičinelas Meraba a e terneder Mikal. ⁵⁰ Le Sauloskeri romņi sas e Achinoama, e čhaj le Achimaacoskeri. O velitelis le slugadengero sas o Abner, o čhavo le Neroskero, le Sauloskere bačiskero. ⁵¹ Le Sauloskero dad o Kiš the le Abneroskero dad o Ner sas čhave le Abijeloskere.

⁵² Medik dživelas o Saul, sas igen zorale maribena le Filištinenca. Sar o Saul dikhelas varesave zorale muršes, savo pes na daralas, thovelas les ke peskere slugađa.

15

O mariben le Amalekenca

¹ Andre jekh džives phendā o Samuel le Sauloske: “Sas oda o RAJ, savo man bičhađa tut te pomakhel vaš o kralis upral leskere manuša andral o Izrael. Akana šun, so tuke phenel o RAJ: ² ‘Marava le Amaleken vaš oda, so kerde le Izraelitenca, hoj gele pre lende pro mariben, sar džanas avri andral o Egipt. ³ Vašoda akana dža pro Amaleka a zničīn len savoreha, so len hin. Ma muk ņikas ode te dživel, ale murdar savoren: le muršen le džuvlijen, le čhavoren the olen, save pijen andral o kolīn, the le gurumņen, bakren, ņaven the somaren!’ ”

⁴ Avke o Saul zvičindā peskere muršen andro Telaim a zgendā len. Sas jekhetane 200 000 slugađa andral o Izrael the 10 000 murša andral e Judsko phuv. ⁵ O Saul džalas peskere muršenca ko foros le Amalekengero. Garude pes andre dolina a užarenas. ⁶ Le Kenitenge phendā: “Džan het le Amalekendar, hoj tumen te na murdarav jekhetane lenca. Se presikađan o lačhipen le Izraelitenge, sar džanas avri andral o Egipt.” Avke o Keniti lendar odgele.

⁷ O Saul geļa pro mariben pro Amaleka a marelas pes lenca le Chavilatar dži ko šur, so hin pro vichodos le Egiptostar. ⁸ Murdarđa savore Amaleken, ale lengere kralis le Agag mukļa te dživel. ⁹ O Saul the leskere murša na murdarde le Agag, aņi ola nekfeder džvirina le bakrendar, gurumņendar the kozendar. Na kamenas len te zničīnel, ča olen, save sas nalače the nasvale.

¹⁰ O RAJ phendā le Samueloske: ¹¹ “Bajīnav, hoj ačhađom le Saul kraliske, bo pes mandar visarđa a na šunđa mire prikazaņja.” O Samuel sas igen cholāmen a calī rat zorales vičinelas ko RAJ.

¹² Palīs sig tosara uštīļa o Samuel a geļa pal o Saul, ale došunđa pes, hoj o Saul geļa andro Karmel, hoj ode te ačhavel bar, hoj pre leste te leperen, a palīs pes visarđa a geļa tele andro Gilgal.

¹³ Sar o Samuel avļa, o Saul leske phendā: “O RAJ tut mi požehņinel! Kerđom oda, so mange o RAJ phendā.”

¹⁴ “A ola bakre the gurumņa? So len šūnav avke te murčīnel?” phučļa lestar o Samuel.

¹⁵ O Saul odphendā: “O slugađa len ande khatar o Amaleka a na murdarde len, ale mukle oda nekfeder le bakrendar the le gurumņendar, hoj oda te obetinen le RAJESKE, tire Devleske. Oda, so ačiļa, murdarde.”

¹⁶ “Čhit!” phendā leske o Samuel. “Šun, so mange adi rat o RAJ phendā.”

“Vaker,” odphendā o Saul.

¹⁷ “Choc te andre peskere jakha salas cikno,” phendā leske o Samuel, “salas ačhado sar nekbareder maškar o Izraeliti a o Raj tut pomakhļa vaš o kralis upral o Izrael.

¹⁸ Palīs tut o RAJ bičhađa a phendā: ‘Dža ko binošne Amaleka a mar tut lenca, medik

savoren na murdareha avri.' ¹⁹ Soske na šundal le RAJES, ale sidarehas tuke oda te lel a kerdal oda, so nane le RAJESKE pre dzeka?"

²⁰ "Ale me le RAJES šundom," odphenda o Saul. "Gelom ode, kaj man bičhada, andom le kralis Agag a murdarđom savore Amaleken. ²¹ Ale mire murša odi nekfeder džvirina na murdarde, ale ile len andro Gilgal, hoj te anen len sar obeta le RAJESKE, tire Devleske."

²² Ale o Samuel phenda:

"Či o RAJ kamel buter o labarde vaj aver obeti sar oda, hoj les te šunas?"

Prekal leste hin feder sar obeta, te les šunas; a te del les pačiv hin feder sar o žiros le bakrengero.

²³ Se e vzbura hiñi ajsi sar le vraščengero binos a te ispidel pes našilu anglal hin binos avke, sar te lašarel le modlen.

Tu odčhidal tutar o lav le RAJESKERO, vašoda the ov tut odčhida, hoj imar te na aves kralis."

²⁴ "He, kerdom binos," phenda o Saul le Samueloske. "Na dolikerđom o prikazañje le RAJESKERO añi tiro. Kerđom oda, so kamenas mire murša, bo daravas lendar.

²⁵ Mangav tut, odmuk mange miro binos a av manca pale, kamav te lašarel le RAJES."

²⁶ "Na visarava man tuha pale," phenda leske o Samuel, "bo na šundal o prikazañje le RAJESKERO. O RAJ tutar odlila o krališagos upral o Izrael."

²⁷ Sar pes o Samuel visarda, hoj te džal het, o Saul leske zachudla o agor le plaštoskero a odčhindila. ²⁸ O Samuel phenda le Sauloske: "Kavke adadžives o RAJ odčhinda tutar o Izraeloskero krališagos a dela les varekaske, ko hin feder sar tu.

²⁹ Ov, savo hin e Slava le Izraeloskeri, ačhel pre peskero lav a na čerinel oda, so phenda. Ov nane sar manuš, savo lel peskere lava pale."

³⁰ "Kerđom binos," phenda o Saul. "Ale mangav tut! Presikav mange e pačiv anglo phuredera the anglo Izraeliti. Visar tut manca pale, hoj te džav te lašarel le RAJES, tire Devles." ³¹ Avke o Samuel geľa pale le Sauloha a o Saul lašarelas le RAJES.

³² Palis o Samuel phenda: "Anen mange le Amalekengere kralis le Agag."

O Agag avelas ke leste bi e dar. Gondolinelas andre peste: "Čačes, imar obgeľa man o meribnaskero pharipen."

³³ Ale o Samuel phenda: "Sar tu tira šablaha lehas le džuvlendar lengere čhaven, avke the tiri daj ela bi o čhave maškar o džuvlija!"

Avke o Samuel rozčhingerđa le Agag anglo RAJ andro Gilgal.

³⁴ Palis o Samuel geľa andre Rama a o Saul geľa khere andre Gibeja. ³⁵ O Samuel imar na dikhla le Saul dži ke peskero meriben a sas leske pharo pal leste. O RAJ igen bajinelas, hoj ačhada le Saul sar kralis upral o Izrael.

16

O David pomakhlo kraliske

¹ O RAJ phenda le Samueloske: "Dži kana aveha smutno pal o Saul? Me lestar odilom o krališagos upral o Izrael. Akana pherar peskero rohos le olejoha a dža ko Izaj, savo bešel andro Betlehem, bo jekhe leskere čhavendar mange ilom avri vaš o kralis."

² "Sar šaj džav ode?" phučla o Samuel. "Te pes pal oda došunela o Saul, murdarela man."

O RAJ leske phenda: "Le tuha terňa gurumňa a pheneha: 'Avlom te obetinel le Rajeske.' ³ Vičineha the le Izaj paš e obeta. Me tuke dava te džanel, so te keres. Pomakheha mange oles, kas tuke phenava."

⁴ O Samuel kerda avke, sar leske o Raj phenda. Sar avla andro Betlehem, o phuredera ole foroskere predarandile, gele ke leste a phuče: “Aves andro smirom?”

⁵ “He, andro smirom,” odphenda o Samuel. “Avlom te obetinel le RAJESKE. Akana žužaren pes a aven manca ke smiromoskeri obeta.” Palis sentnarđa le Izaj the leskere čhaven a vičinda len paš e smiromoskeri obeta.

⁶ Sar ode avle a o Samuel dikhla le Eliab, phenda peske: “Čačes, kada murš, savo ačhel ade anglo RAJ, hin leskero pomakhlo.”

⁷ Ale o RAJ leske phenda: “Ma dikh pre oda, sar dičhol avral a savo učo hino, bo me mange les na kidnom avri. Me na dikhav avke sar o manuš. Bo o manuš dikhel ča le jakhenca, ale me dikhav andro jilo.”

⁸ Palis o Izaj vičinda le Abinadab a anda les ko Samuel, ale o Samuel phenda: “Añi les peske o RAJ na kidna avri.” ⁹ O Izaj anda angle leste le Šammah, ale ov phenda: “Añi les o RAJ na kidna avri.” ¹⁰ Avke o Izaj anda angle leste peskere efa čhaven, ale ov phenda: “Añi jekhes lendar o RAJ na kidna avri.” ¹¹ Palis o Samuel lestar phuča: “Kala hine savore tire čhave?”

“Hin man mek jekh čhavo,” odphenda o Izaj. “Hino le bakrenca pre mała.”

“Bičhav vaš leske,” phenda leske o Samuel. “Mi avel ade, bo na bešaha pašal o skamind, medik ov na avela.”

¹² Avke bičhađa vaš leske a anda les. Ov sas lolo andro muj, sas les šukar jakha a dičholas igen mištes. Akor o RAJ phenda: “Ušti a pomakh les, bo ov hin oda.” ¹³ Avke o Samuel ila o rohos le olejoha a pomakhla les anglal savore leskere phrala. Avke le RAJESKERO Duchos avla pro David a sas pre leste ole dživesestar. Palis o Samuel uštila a gela andre Rama.

O David služinel le Sauloske

¹⁴ O Duchos le RAJESKERO odgeła le Saulostar a o nalačo duchos, so sas bičhado le RAJESTAR, trapinelas les.

¹⁵ Akor leske phende o služobnika: “Dičhol, hoj o nalačo duchos, so sas bičhado le Devlestar, tut trapinel. ¹⁶ No akana phen tire služobnikenge, hoj te arakhen varekas, ko džanel te bašavel pre citara. Sar pre tu avela o nalačo duchos le Devlestar, ov tuke zabašavela a ela tuke mištes.”

¹⁷ O Saul phenda le služobnikenge: “Arakhen mange manušes, savo džanel šukares te bašavel, a anen les ke mande.”

¹⁸ Akor jekh lendar phenda: “Dikhlom le Izajoskere čhas, savo džanel te bašavel. Hino zoralo maribnaskero murš, savo mištes džanel te vakerel, šukares dičhol avri a o RAJ hino leha.”

¹⁹ Avke o Saul bičhađa ko Izaj le sluhlen, hoj leske te phenen: “Bičhav ke mande tire čhas le David, savo hino paš o bakre.” ²⁰ O Izaj ila le somaris, thoda pre leste jekh gono mol, o maro the kozica a bičhađa ko Saul peskere čhaha le Davidoha.

²¹ Avke o David avla ko Saul a chudla leske te služinel. O Saul peske les zakamla a ačhađa les sar oles, ko lidžal leskere zbrañi. ²² O Saul palis diña te phenel le Izajoske: “Mi ačhel o David ke mande, bo igen hino mange pre dzeka.”

²³ Kana ča avelas o nalačo duchos le Devlestar pro Saul, lelas o David e harfa. Sar bašavelas, le Sauloske sas feder, bo o nalačo duchos lestar oddžalas.

17

O David the o Golijaš

¹ O Filištinci pes zgele pro mariben paš o Socho andre Judsko. Kerde peske taboris andro Efes-Dammim maškar o Socho the Azeka. ² The o Saul pes zgeła le Izraelitenca, kerde peske taboris andre dolina Ela a rozačhade pes pro mariben pro Filištinci. ³ O

Filištinci pes rozačhade pre jekh brehos a o Izraeliti pro dujto brehos; maškar lende sas dolina.

⁴ Jekh murš, o Golijaš andral o foros Gat, avla avri andral o Filištíniko taboris. Ov sas trin metri učo, ⁵ pro šero les sas bronzuňi prilba a sas pre leste urdo šupinato pancjeris le bronzostar, so važinelas penda the efa (55) kili. ⁶ Pro pindre les sas bronzune chraňiča a pro phike e bronzuňi kopija. ⁷ O kašt leskera kopijatar sas ajso thulo sar o kašt le strojoser, pre savo pes keren o pochtana, a o trastuno špicos leskera kopijatar sas pharo vaj efa kili. Angle leste džalás o sluhás leskere štitoha.

⁸ O Golijaš geľa avri a vriskinelas pro Izraelike slugađa: “Soske avlan a rozačhadan pes pro mariben? Me som Filištincos a tumen san le Sauloskere sluhi. Len peske avri muršes a mi avel tele ke ma. ⁹ Te andro mariben ņerinela (zvitazinela) a murdarela man, avaha tumare sluhi. Ale te me ņerinava a murdarava les, tumen avena amare otroka a služinena amenge!” ¹⁰ A mek phendá: “Adadžives andom pre ladž le Izraeliten. Bičhaven mange varekas pro mariben!” ¹¹ Sar o Saul the savore Izraeliti šunde, so phendá o Golijaš, predarandile a izdranas andre dar.

¹² O David sas o čhavo le Efraňanoskero le Izajoskero andral o Judsko Betlehem, saves sas ochto čhave. Andre oda časos, sar o Saul kralinelas, sas o Izaj imar phuro a našti džalás le muršenca andro mariben. ¹³ Ale leskere trin nekphureder čhave gele le Sauloha. Ešebno (peršo) pes vičinelas Eliab, dujto Abinadab the trito Šammah. ¹⁴ O David sas nekterneder. Ola trin nekphureder gele pal o Saul. ¹⁵ O David džalás ko Saul a avelas pale lestar, hoj te pasinel le dadeskere bakren andro Betlehem.

¹⁶ O Golijaš avelas anglo Izraeliti a hazdelas pes upral lende sako tosara the rači. Kavke kerelas saranda (40) dživesa.

¹⁷ Jekhvar o Izaj phendá peskere čhaske le Davidoske: “Le tuha deš kili peko div the kala deš mare a lidža oda peskere phralenge andro taboris. ¹⁸ Kala deš kotora siros lidža le veliteliske, savo hino upral o ezera (1 000) murša. Dža, dikh, sar hin tire phralenge, a pheneha mange oda. ¹⁹ Bo gele le Sauloha the savore Izraelitencá pro mariben pro Filištinci andre dolina Ela.”

²⁰ O David sig tosara uštilá a le bakren diňa jekhe pastjeriske. Palis pes pririchtinda a geľa, avke sar leske phendá o Izaj, leskero dad. Andro taboris avla ipen akor, sar pes o Izraeliti rozačhade pro mariben a sar vriskinenas zorales. ²¹ O Izraeliti the o Filištinci pes rozačhade pro mariben jekh angle aver. ²² O David diňa o chaben le stražňikoske upral o veci a denašelas ko o Izraeliti. Sar ode avla, phučelas le phralendar, sar lenge hine. ²³ Medik lenca vakerelas, avla avri le Filištínendar o Golijaš, lengero angluno slugadis, savo sas andral o Gat, a pale lenge vakerelas ola lava, so angloda. O David oda šundá. ²⁴ Sar savore Izraeliti dikhle ole muršes, chudle lestar te denašel, bo daranas pes.

²⁵ Varesavo Izraelitas phendá: “Dikhlan ole muršes, savo avla avri? Kerel oda vašoda, hoj te anel pre ladž le Izraeliten. O kralis dela baro daros oles, ko les murdarela. Dela leske peskera čha romňake a leskeri famelija na mušinelá imar te počinel o daňe.”

²⁶ O David phučla le muršendar, save paš leste ačhenas: “So chudela oda, ko murdarela ole Filištincos a odlela e ladž andral o Izrael? So peske gondolinel kada naobčhindo (naobrezimen) Filištincos pal peste, hoj šaj avri asal le slugaden le džide Devleskere?”

²⁷ A o manuša leske pale phende, so chudela oda, ko murdarela le Golijaš.

²⁸ Sar šundá le Davidoskero nekphureder phral o Eliab oda, so vakerel o David le muršenca, cholisalila pre leste a phendá: “So tu ade keres? Paš kaste muklal oda cikno stados pre pušta? So pes hazdes upre? Dikhav tiro nalačo jilo! Avlal, hoj ča te dikhes o mariben!”

²⁹ “So me akana kerdom?” phučla lestar o David. “Se me man ča phučlom.” ³⁰ Palis pes visarda ke aver murš a pale lestar oda phučla. O manuša leske odphenenas avke sar ešebnovar (peršovar). ³¹ O murša šunde, so o David vakerelas, a gele oda te phenel le Sauloske. Avke o Saul bičhađa pal leste.

³² O David phenda le Sauloske: “Rajeja miro, te na daral pes ņiko kale Filištincostar. Tiro služobňikos džala a marela pes leha.”

³³ “Na,” odphenda o Saul, “našfi tut leha mares, se sal mek terno a ov pes marel ciknovarbastar.”

³⁴ Ale o David phenda le Sauloske: “Tiro služobňikos pasinelas peskere dadeskero stados. Varekana avelas o levos či medvedis a lelas avri andral o stados le bakrores, ³⁵ džavas pal leste, maravas les a cirdavas le bakrores leske avri andral o piskos. Sar avelas pre ma pale, chudavas les la meňatar a maravas les dži akor, medik les na murdaravas. ³⁶ Tiro služobňikos murdarđa imar levos the medvedis a kada naobčhindo Filištincos doperela tiš avke, bo avri asalas le džide Devleskere slugađen.” ³⁷ O David mek phenda: “O RAJ, savo man avri cirdňa andral o pazura le levoskere the medvediskere, cirdela man avri the andral o vasta kale Filištincostar.”

“Mištes,” phenda le Davidoske o Saul. “Dža a o RAJ mi el tuha!”

³⁸ O Saul urđa upre le David andre peskere maribnaskere gada. Pro šero leske thođa bronzuňi prilba a thođa pre leste o pancjeris. ³⁹ O David peske priphandla e šabla pašal o gada a kamelas andre oda te phirel, ale phares leske oda sas.

“Na džanav man andre oda te čhalavel,” phenda le Sauloske, “na som pre oda mek sikado.” Avke oda pal peste čhida tele. ⁴⁰ Iľa peskeri paca, kidňa peske pandž hladke barora andral o paňi a thođa len andre peskeri pastjeriko zajdica. A le prakoha*, so les sas andro vast, džalas ke oda Filištincos.

⁴¹ O Golijaš džalas ko David the anglal leste o slugas, savo lidžalas leskero štitos. ⁴² Sar dikhla pro David, asalas les avri, bo sas mek ternoro the šukar čhavo, savo dičholas mištes avri. ⁴³ O Golijaš phenda le Davidoske: “So me som rikono, hoj aves pre ma le pacenca?” A chudla les te prekošel peskere devlenca. ⁴⁴ Palis leske mek phenda: “Av ke mande, hoj te dav tiro telos te chal le čirikleng the la dziva džvirinake.”

⁴⁵ O David leske odphenda: “Tu aves pre ma la šablaha, kopijaha the le oštepoha, ale me pre tu džav andro nav le Nekzoraledere RAJESKERO, andro nav le Devleskero le Izraeloskere slugađengero, saves avri asahas. ⁴⁶ Adadžives tut dela o RAJ andre mire vasta, murdarava tut a odčhinava tuke o šero. Dava te chal le čirikleng the la dziva džvirinake o tela le Filištinigere slugađengere. Avke cali phuv sprindžarela, hoj le Izraeliten hin Del. ⁴⁷ Savore, save hine kade zgele, pes dodžanena, hoj le RAJESKE na kempel ko ņerindipen (vitaztvo) šabla aňi kopija, bo ada mariben hin le RAJESKERO, savo tumen dela andre amare vasta.”

⁴⁸ Sar pes dochudla o Golijaš pašes ko David, o David takoj denašla avri pre leste pro mariben. ⁴⁹ Akor o David thođa andre peskeri zajdica o vast, iľa odarik jekh bar a le prakoha livinda andre leste. O bar pregeľa leske dži andro čekat a ov peľa le mujeha pre phuv.

⁵⁰ Kavke o David le prakoha the le bareha thođa tele a murdarđa le Golijaš bijal e šabla.

⁵¹ Palis o David denašla ko Golijaš a ačhađa pes upral leste. Cirdňa avri leske e šabla andral o sirimos, murdarđa les a odčhinda leske o šero.

Sar o Filištinci dikhle, hoj lengero nekzoraleder murš muľa, rozdenašle pes. ⁵² O Izraeliti the o Judejci jekhetane denašenas bare vriskišagoha pal o Filištinci dži ko Gat the ko brani paš o Ekron. O Filištinci, saven murdarde, pašlonas pro drom, sar

* **17:40** E šňura la cipatar, prekal savi pes čhivelas o bara.

pes džal andro Šaarajim dži ko Gat the ko Ekron. ⁵³ Sar o Izraeliti preačhile te džal pal o Filištinci, gele andre lengero taboris a ile peske odarik savoro, so mukle.

⁵⁴ O David iľa le Golijašiskero šero a ligenda les andro Jeruzalem. Leskeri vizbroj peske thoda andro stanos.

⁵⁵ Sar o Saul dikhľa le David te džal avri pro mariben pro Golijaš, phučľa le Abnerostar, savo sas o velitelis upral o slugađa: “Abner, ko hin o dad kale terne čhaske?”

“Avke sar džives kralina, me čačes na džanav,” odphenda leske o Abner.

⁵⁶ “Dodžan tut, ko hin leskero dad,” phenda o Saul.

⁵⁷ Sar o David avelas pale pal oda, sar murdarda le Golijaš, o Abner les iľa anglo Saul le Golijašiskere šereha, so likerelas andro vast. ⁵⁸ O Saul lestar phučľa: “Terno muršēja, kaskero sal?”

“Som o čhavo tire služobňikoskero le Izajoskero andral o Betlehem,” odphenda o David.

18

O Jonatan peske zakamľa le David

¹ Paloda, sar o David dovakerđa le Sauloha, o Jonatan ačhila sar jekh duša le Davidoha a kamelas le David sar pes korkores. ² Andre oda džives o Saul iľa le David ke peste a na domukľa les, hoj te džal pale ko dad. ³ O Jonatan phandľa le Davidoha zmluva, bo kamelas les sar pes korkores. ⁴ Palis o Jonatan leske diňa pal peste o plaštos, peskere maribnaskere gada, e šabľa, o lukos the o sirimos.

⁵ Všadzik, kaj les o Saul bičhavelas pro mariben, sas le David bach. Vašoda les o Saul ačhada upral peskere slugađa. Sas oda pre dzeka savore manušenge the le Sauloskere služobňikenge.

O Saul kamel te murdarel le David

⁶ Sar o David murdarda le Golijaš a visarelas pes pale, avle avri o džuvlija andral savore Izraelike fori bare gilavipnaha a khelenas anglo kralis Saul le bubnenca the le bašavibnaha pre citara the pre harfa. ⁷ O džuvlija paš o kheliben gilavenas: “O Saul murdarda ezeren (1 000), ale o David deš ezeren (10 000)!”

⁸ Kada le Saul igen cholarda, bo oda gilavipen leske na sas pre dzeka. Phenda peske: “Pal o David phenen, hoj murdarda deš ezeren (10 000) a pal ma, hoj ča ezeren (1 000). Imar ča o krališagos leske kempel!” ⁹ Ole dživesestar o Saul pro David dikhelas bange jakhenca.

¹⁰ Pre aver džives avľa pro Saul o nalačo duchos le Devlestar, hoj ačhila sar bi e godi andro kher. O David bašavelas pre citara avke sar furt a o Saul likerelas andro vast e kopija. ¹¹ O Saul peske phenda: “La kopijaha premarava le David dži ke fala.” Čhida la kopijaha, ale o David pes čhalada pre aver sera. Oda pes duvar ačhila.

¹² O Saul chudľa te daral le Davidostar, bo o RAJ sas leha, ale lestar odgeľa. ¹³ Vašoda o Saul le David bičhada het pestar. Ačhada les sar velitelis upral o ezeros (1 000) slugađa, saven o David lidžalas andro maribena. ¹⁴ Le David sas bach andre savoreste, so kerelas, bo o RAJ sas leha. ¹⁵ Sar o Saul dikhľa, savi bari bach les hin, mek buter lestar daralas. ¹⁶ Savore Izraeliti the Judejci peske zakamade le David, bo sas lengero vodcas, savo len lidžalas andro maribena.

O David le Sauloskero džamutro

¹⁷ O Saul phenda le Davidoske: “Dikh, kade hiňi miri nekphureder čhaj e Meraba. Dava tuke la romňake, ča služin mange bi e dar a lidža le RAJESKERE maribena.” Bo o Saul peske phenda: “Te na merel mire vastestar, ale le Filištínike vastestar.”

¹⁸ Ale o David leske odphenda: “Ko som me vaj miri dadeskeri famelija the fajta andro Izrael, hoj te avav le kraliskero džamutro?” ¹⁹ Ale sar avla oda časos, hoj o Saul majinda te del peskera čha la Meraba le Davidoske vaš e romni, diña la le Adrijeloske andral e Mechola.

²⁰ Ale leskeri dujto čhaj e Mikal pes zakamla andro David. Sar oda le Sauloske phende, sas oda leske pre dzeka. ²¹ O Saul peske phenda: “Dava leske la, mi el leske sar pasca, hoj les o Filištinci te murdaren.” Avke o Saul phenda pale le Davidoske: “Mek adadžives šaj aves miro džamutro.” ²² Palis o Saul phenda peskere služobnikenge, hoj leske te phenen: “O kralis peske tut čačas zakamla a savore leskere služobnikenge sal pre dzeka. Vašoda ačh leskero džamutro.”

²³ Sar vakerenas le Sauloskere služobnika le Davidoske kala lava, ov phenda: “Gondolinen tumenge, hoj ča avke šaj ačhav le kraliskero džamutro? Se me som čoro a na som nič.”

²⁴ Palis o služobnika sa phende avri le Sauloske. ²⁵ Androda o Saul phenda: “Džan ko David a phenen leske: ‘O kralis na kamel nisave dari, ale ča oda*, so sikavela, hoj murdardal šel (100) Filištinen, hoj te visarel pale peskere neprijatelenge.’ ” O Saul kamla, hoj o David te merel le Filištinike vastestar.

²⁶ O služobnika oda gele te phenel le Davidoske. Sar ada šunda, sas leske oda pre dzeka, hoj te el le kraliskero džamutro. Mek sigeder, sar oda časos pregeľa, ²⁷ o David pes mukla pro drom peskere muršenca a murdarda duj šel (200) Filištinen. Anda le kraliske oda, so lestar kamelas, hoj palis avke te ačhel leskero džamutro. Palis o Saul diña peskera čha la Mikal le Davidoske romňake.

²⁸ Sar o Saul dikhla a sprindžarda, hoj o RAJ hino le Davidoha a leskeri čhaj e Mikal les kamel, ²⁹ meksa buter daralas le Davidostar a ačila leskero neprijatelis pro furt.

³⁰ O Filištinike velitelä dureder džanas pro mariben pro Izrael, ale sar džanas pre lende, o David furt nerinelas (zvitazinelas) buter sar aver o služobnika le Sauloskere. Aleha peske kerda o David baro nav.

19

O Saul kamel te murdarel le David

¹ O Saul phenda peskere čhaske le Jonatanoske the savore služobnikenge, hoj kamel te murdarel le David. Ale o Jonatan peske le David igen zakamla, ² vašoda diña leske te džanel: “Miro dad tut kamel te murdarel, merkin pre tu tajsa tosara. Garuv tut. ³ Me džava pre maľa mire dadeha ode, kaj aveha garudo. Vakerava leha pal tu, a te man vareso dodžanava, phenava tuke.”

⁴ O Jonatan zaačhelas vaš o David anglal peskero dad Saul a vakerelas: “Te na kerel o kralis binos pre peskero služobnikos pro David. Se ov tuke na kerda nič nalačo, ale oda, so kerelas prekal tu, sas igen mištes. ⁵ Choc džanelas, hoj les oda mola o džživipen, murdarda le Filištincos a avke o RAJ pomožinda cale Izraeloske ko baro nerindipen (vitaztvo). Se korkoro oda dikhlal a radisalohas. Te ov tuke na kerda nič nalačo, soske akana kames te kerel binos oleha, hoj les murdareha? Nane tut vaš soske les te murdarel.”

⁶ O Saul šunda le Jonatan a iľa vera: “Avke sar dživel o RAJ, o David na ela murdardo”. ⁷ Avke o Jonatan vičinda le David a phenda leske savore lava, so vakerelas. Palis les anda anglo Saul a o David leske služinelas avke sar angloda.

⁸ Sar sas pale o mariben, o David geľa andro mariben pro Filištinci a domarda savoren avke, hoj denašenanglaleste.

⁹ Sar sas o Saul andre peskero kher a andro vast les sas kopija, avla pre leste pale o nalačo duchos le RAJESTAR. O David bašavelas pre citara. ¹⁰ O Saul les kamla te

* **18:25** E Hebrejiko čhib: o muršikane garude udi le Filištinenendar

pridemel la kopijaha ke fala. Ale ov geĵa pre sera a e kopija pregeĵa paŝal leste andre fala. Odi rat o David pes zachraĵinda oleha, hoj denaŝĵa.

O David denaŝel le Saulostar

¹¹ Paĵis o Saul biĵada peskere murŝen andro kher ko David, hoj pre leste te merkinen a tosara les te murdaren. E Mikal, le Davidoskeri romĵi, leske phenda: “Dĵal pal tiro dĵivipen. Te na denaŝeha kadi rat, tajsa aveha murdardo.” ¹² Avke e Mikal zmukĵa le David prekal e oblaka avri a ov denaŝĵa het. ¹³ E Mikal paĵis iĵa le kherutune devlores, thoĵa les pro haĵos, pro ŝero leske thoĵa kozakero koĵuchos a uĵarda andre la lepedaha.

¹⁴ Sar o Saul biĵada peskere murŝen, hoj te zalen le David, oj phenda: “O David hino nasvalo.”

¹⁵ Ale o Saul pale biĵada le murŝen, hoj te dĵan te dikhel le David, a phenda lenge: “Anen mange les the le haĵoha, hoj les te murdarav.” ¹⁶ Sar o murŝa pale avle, dikhle pro haĵos ĉa le kherutune devlores a paŝ leskero ŝero o kozakero koĵuchos.

¹⁷ Akor o Saul phenda la Mikalake: “Soske man klamindaĵa a mukĵal, hoj miro ĵeprijaĵelis te denaŝel?”

E Mikal leske odphenda: “Phenda mange: ‘Muk man te dĵal het. Bo te na mukeha man, murdarava tut.’ ”

O David dĵal ko Samuel

¹⁸ Avke o David denaŝĵa a zachraĵinda pes. Geĵa ko Samuel andre Rama a phenda leske savoro, so leske kerĵa o Saul. Paĵis o David the o Samuel gele te beŝel andro Najot. ¹⁹ Sar pes o Saul doŝunda pal oda, hoj o David hino andro Najot andre Rama, ²⁰ biĵada le murŝen, hoj le David te chuden. Ale sar ode dikhle le Samuel le prorokenca, save prorokinenas, avĵa the pre lende o Duchos le Devleskero a the on prorokinenas. ²¹ Sar oda phende le Sauloske, biĵada avre murŝen. No the on chudle te prorokinel. Avke pes aĉiĵa the pro tritovar. ²² Paĵis geĵa the korkoro o Saul andre Rama. Sar avĵa ke bari ĉaĵig, so hin paŝ o foros Sechu, phuĉelas, kaj hine o Samuel the o David. Vareko leske phenda: “Hine andro Najot andre Rama.”

²³ Avke geĵa andro Najot andre Rama. No the pre leste avĵa o Duchos le Devleskero a ov prorokinelas, medik na dogeĵa dĵi andro Najot andre Rama. ²⁴ The ov pes ĉida tele a prorokinelas anglo Samuel. Ĉalo dĵives the ĉali rat paŝĵolas bi o gada. Vaŝoda pes vakereĵ: “So, the o Saul hino maŝkar o proroki?”

20

O Jonatan pomoĵinel le Davidoske

¹ Paĵis o David denaŝĵa andral o Najot andre Rama. Avĵa ko Jonatan a phenda leske: “Savo binos kerĵom? So nalaĉho kerĵom a so namiŝtes? So kerĵom tire dadeske, hoj man kamel te murdarel?”

² “Oda ŝoha (ĵnikda) na!” odphenda leske o Jonatan. “Tu na mereha! Miro dad mange phenel savoro, so kerel. Ĉi hin oda baro vaj cikno, na garuvel oda anglal ma. Soske mange majindaĵas ipen kada te garuvel? Oda naŝĵi avke el!”

³ Ale o David iĵa vera a phenda: “Tiro dad miŝtes dĵanel, hoj som tuke pre dzeka. Vaŝoda peske gondolinel, hoj tu olestar na muŝines te dĵanel, hoj te na trapines tut. Ale avke sar dĵivel o RAJ a sar dĵives tu, som paŝes paŝ o meriben.”

⁴ O Jonatan phuĉĵa le Davidostar: “Phen mange, so prekal tu majinav te kerel oda kerava.”

⁵ O David phenda le Jonatanoske: “Tajsa ela Inepos Neve Ĉhoneskero a me sar furt majinav te beŝel le kraliĵa paŝ o skamind. Domuk mange te dĵal het a te garuvel pes pre maĵa dĵi ke trito rat. ⁶ Ale te tiro dad man rodela, phen leske: ‘O David man

pomangla, či šaj džal sigo khere andro Betlehem, bo pes ode kerela e beršeskeri chabeneskeri obeta vaš cali famelija.’⁷ Te phenela: ‘Mištes,’ tire služobňikoske pes na ačhela nič. Ale te cholisalola, akor džaneha čačes, hoj man kamel te dukhavel.⁸ Mangav tut, presikav mange e pačiv vaš e vera, so manca phandlal anglo RAJ. Ale te kerdom vareso nalačo, murdar man tu. Soske man majindalas te del tire dadeske?”

⁹ “Kada pes našti ačhel!” odphenda leske o Jonatan. “Te ela avke, sar phenes, hoj miro dad tut kamel te dukhavel, či oda tuke na phendomas?”

¹⁰ O David phučla le Jonatanostar: “Ko mange dela te džanel, te tiro dad tuke odphenela andre choli?”

¹¹ O Jonatan leske phenda: “Av, džas pre maľa.” Avke gele sodujđzene pre maľa.

¹² Palis o Jonatan mek phenda le Davidoske: “Mi el o RAJ, o Del le Izraeloskero, mange švedkos, hoj paltajsaskero andre kajso časos, phučava man mire dadestar. Te les na ela nič pre tute, čačes tuke dava te džanel.¹³ Ale te miro dad tut kamel te dukhavel, mi marel man zorales o RAJ, te tuke na dava te džanel a mukava tut te džal andro smirom. Mi el tuha o RAJ, sar sas mire dadeha.¹⁴ Ale medik dživav, presikav mange e pačiv le RAJESKERI, hoj te na merav.¹⁵ Ma preačh te presikavel e pačiv mira famelijake aňi akor, sar o RAJ pal e phuv zňičinela savore tire űeprijateľen.”

¹⁶ Akor o Jonatan phandla zmluva le Davidoskera famelijaha a phenda: “O RAJ mi mangel avri o rat andral le Davidoskere űeprijateľengere vasta.”¹⁷ O Jonatan pale phenda la veraha le Davidoske, sar les kamel, bo kamelas les sar pes korkores.

¹⁸ O Jonatan leske phenda: “Tajsa hin o Inepos Neve Čhoneskero, a te na aveha pre peskero than, zbačinena, hoj ode na sal.¹⁹ Dža paltajsaskero pre oda than, kaj pes angloda garuvehas a ačh ode paš o bar Ezel.²⁰ Livinava pašal leste trin šipi, sar te kamlomas te talinel (trafinel) andre varesoste.²¹ Palis bičhavava terne čhas a phenava leske: ‘Dža! Rode ola šipi.’ Te leske phenava: ‘O šipi hine ade paš tu, an mange len,’ akor šaj aves. Na ačhela pes tuke nič, avke sar dživel o RAJ.²² Ale te leske phenava: ‘O šipi hine dureder tutar,’ akor dža het, bo korkoro o RAJ tut bičhavel.²³ Te džal pal odi vera, so peske phendam, džan, hoj o RAJ hino švedkos maškar mande the tute pro furt!”

²⁴ Avke o David pes garuđa pre maľa. Sar imar sas o Inepos Neve Čhoneskero, o kralis Saul peske bešla paš o chaben.²⁵ Bešla peske pre peskero than paš e fala sar furt. O Jonatan bešelas anglal leste a o Abner paš o Saul, ale o David na sas pre peskero than.²⁶ Oda džives o Saul na phenda nič, bo phenda peske: “Mušinda pes varesoha te melarel. Hino nažužo, vašoda nane hodno ade te avel.”²⁷ Sar sas le Davidoskero than prazdno the aver džives pal o inepos, akor phučla o Saul peskere čhastar le Jonatanostar: “Soske na avla le Izajoskero čhavo aňi idž aňi adadžives paš o chaben?”

²⁸ O Jonatan leske odphenda: “O David man igen mangelas, hoj les te mukav te džal andro Betlehem.²⁹ Phenda: ‘Muk man te džal, bo amara famelija hin e beršeskeri chabeneskeri obeta a miro phral man ode vičinda. Te som tuke pre dzeka, muk man. Mi džav te dikhel peskere phralen.’ Bijal kada na avla pre peskero than paš o kraliskero skamind.”

³⁰ Akor o Saul cholisalila pro Jonatan a phenda leske: “Tu sal čhavo la zacata džuvlakero, savi hiňi napačivali! Či me na džanav, hoj sal jekh le Izajoskere čhaha? Oda hin pre ladž tuke the tira dake!³¹ Medik dživela o David pre kadi phuv, na obačhoha tu aňi tiro krališagos. Akana bičhav pal leste a de les te anel ke mande, bo mušinel te merel!”

³² “Soske mušinel te merel? So kerđa?” phučla o Jonatan peskere dadestar le Saulostar.³³ Akor o Saul čhida pal leste la kopijaha, hoj les te murdarel. Avke o Jonatan avla pre oda, hoj leskero dad kamel te murdarel le David.

³⁴ Palis o Jonatan andre bari choli uštıla pašal o skamind a pro dujto džives ole choneskero na čala nič, bo sas leske pharo pal o David, bo o dad leske kerđa ladž.

³⁵ Tosara pre aver džives o Jonatan geľa pre maľa, hoj pes te zdžal le Davidoha a geľa leha the o terno slugas. ³⁶ Phendä leske: “Dža rode o šipi, so livinava.” Medik o terno slugas denašelas, livinda o šipos dureder lestar. ³⁷ Sar avľa pre oda than, kaj o Jonatan livinda o šipos, vičinda pre leste: “Nane o šipos dureder tutar?” ³⁸ Palis vičinda pre leste pale: “So ačhes ode? Sidar! Denaš!” Avke ov skidňa o šipi a avľa ke peskero raj, ³⁹ ale oda terno slugas na džanelas, pal soste džal. Džanelas pal oda ča o Jonatan the o David. ⁴⁰ Palis o Jonatan diňa peskeri vizbroj ole terne slugaske a phendä leske: “Dža a lidža oda andro foros.”

⁴¹ Sar oda terno slugas džalazas het, o David uštıla pal e skala, kaj sas, a bandolas anglo Jonatan trival le mujeha dži ke phuv. Palis sodujdžene pes čumidle a jekhetane rovenas, ale buter o David.

⁴² Palis o Jonatan phendä le Davidoske: “Dža andro smirom a ma bister, savi vera peske diňam andre le RAJESKERO nav. Mi el o RAJ švedkos pro furt maškar amende a maškar miro the tiro potomstvos.”

21

O David denašel le Saulostar

¹ O David odgeľa a o Jonatan pes visardä pale andro foros. ² O David geľa ko rašaj Achimelech andro foros Nob. Sar les o Achimelech dikhľa, predarandıla. Geľa anglal leste a phučľa lestar: “Soske sal korkoro? Nane tuha ňiko?”

³ O David leske odphendä: “O kralis man bičhadä a phendä mange, hoj ňiko pes pal oda te na dodžanel, soske som ade. Mire muršenge imar phendom pal jekh than, kaj pes arakhaha. ⁴ Hin tut varesavo chaben? De man pandž mare, abo vareso, so tut hin.”

⁵ O rašaj leske phendä: “Aver maro man nane, ča sentno. Šaj tut dav ole marestar, ale ča akor, te tire murša na pašlile le džuvlenca.”

⁶ O David leske odphendä: “Čačes tuke phenav, amen na pašlilam le džuvlenca. Mire murša hine furt žuže, sar džan ča pre kajse droma. So mek buter adadžives!”

⁷ Avke o rašaj les diňa oda sentno maro, bo aver maro ode na sas, ča ola mare, so angloda sas anglo RAJ andro Sentno Stanos, medik ode na thovenas neve mare.

⁸ Andre oda džives o Edomčanos o Doeg mušinda te el anglo RAJ. Ov sas le Sauloskero služobňikos, savo sas upral leskere pastjera.

⁹ O David phučľa le Achimelechostar: “Nane tut kopija vaj šablä? Bo o kralis pre ma avke sidarelas, hoj mange na ilom aňi e šablä aňi ňisave aver zbraňi.”

¹⁰ O rašaj leske odphendä: “Hin ade ča e šablä le Filištincoskeri le Golijašiskeri, saves murdardal andre dolina Ela. Hiňi zapačardi andro plaštos pal o efodos. Te kames, le tuke la, bo aver nane.”

“De mange la!” phendä leske o David. “Feder latar imar aňi nane.”

O David ko kralis Achiš

¹¹ O David oda džives denašla le Saulostar a geľa andro foros Gat ko kralis Achiš.

¹² Le Achišoske phende o služobňika: “Či oda nane o David, o kralis upral peskeri phuv? Či na gilavenas pal leste paš o kheliben, hoj o Saul murdardä peskere ezere (1 000), ale o David peskere deš ezere (10 000)?”

¹³ O David gondolinelas pal kale lava a igen pes daralaz le kralistar Achišostar andral o Gat. ¹⁴ Avke pes chudľa te likerel paš lende avres. Medik sas andre lengere vasta, kerelas pestar dilines. Čarbinelas pro foroskere brani a mukelas pal e brada te čulal o šlini.

¹⁵ Androda o Achiš phendā peskere služobňikenge: “Se tumen korkore dikhen, hoj kada murš hino dilino! Soske les andan ke mande? ¹⁶ Či nane man imar dos diline murša? Soske mange mek anen kales, hoj te kerel ade diliňipena? The ov mek mušinel te avel andre miro kher?”

22

O David andre jaskiňa Adullam

¹ O David denašla andral o foros Gat a geľa andre jaskiňa Adullam. Sar pes pal oda došunde leskere phrala the cali famelija, gele pal leste. ² Gele the savore, save sas andre varesavo pharipen, abo kamenas varekaske o love, abo ola, saven na sas smirom andro jilo. Sas leha pal o štar šel (400) murša, savenge ačhiľa vodcas.

³ Palis o David odgeľa andre Moabiko Micpa a ode pomangľa le Moabike kralis: “Mangav tut, kralina, domuk mira dake the le dadeske, hoj te ačhen ke tumende, medik man na dodžanava, so o Del kerela prekal ma.” ⁴ Avke o David iľa peskera da the le dades ko Moabiko kralis a ačhile ode, medik pes ov garuvelas pro verchengere thana.

⁵ Palis o prorokos Gad phendā le Davidoske: “Ma ačh imar ade, ale dža andre Judsko.” Avke o David geľa andro veš Cheret.

O Saul murdarel le rašajen

⁶ Andre jekh džives pes o Saul došundā, hoj dikhle le David leskere muršen. Ipen akor o Saul bešelastel o stromos tamariška pro brehos andre Gibeja la kopijaha andro vast a leskere služobňika ačhenas pašal leste. ⁷ Avke o Saul phendā le služobňikenge: “Šunen man mištes, Benjaminale! Gondolinen peske, hoj o čhavo le Izajoskero tumen dela mali abo viňici? Abo hoj tumen ačhavela sar velitelēn upral o ezeros (1 000) abo šel (100) slugađa? ⁸ Tumen savore pes sthođan pre mande! Ńiko tumendar mange na phendā, hoj miro čhavo phandľa vera le Izajoskere čhaha. Aňi jekheske na sas pharo pre mande, hoj mange te phenel, hoj miro čhavo kerđa upre mire služobňikos, hoj te rodel, kana man šaj murdarel!”

⁹ Androda o Edomčanos o Doeg, savo ačhelas maškar le Sauloskere služobňika, phendā: “Sar somas andro Nob, dikhlom ode le Izajoskere čhas te vakerel le rašaha le Achimelechoha, savo hin o čhavo le Achituboskero. ¹⁰ O Achimelech mangelas le RAJES vaš o David a palis les diňa chaben the e šabľa le Golijašiskeri.”

¹¹ Avke o Saul bičhađa vaš o rašaj Achimelech, le Achituboskero čhavo, the vaš leskeri famelija, save sas tiš rašaja andral o Nob, a on savore avle ke leste. ¹² O Saul phendā: “Šun man mištes, čhavo le Achituboskero!”

“So pes ačhiľa, rajeja?” odphendā leske. ¹³ O Saul lestar phučľa: “Soske pes počoral zgeľan pre mande tu the o čhavo le Izajoskero? Soske les diňan maro the šabľa a privakerđan pes vaš leste ko Del? Akana pes vzbura a užarel pre oda, kana man šaj murdarel!”

¹⁴ O Achimelech phendā le kraliske: “Hin vareko maškar tire služobňika pačivaleder sar o David, savo hin o džamutro le kraliskero the o velitelis upral tire slugađa, saves den bari pačiv cali tiri famelija? ¹⁵ Na sas oda ešebnovar (peršovar), so man privakeravas ko Del vaš o David. Čačes na! Te na gondolinel peske o kralis nič nalačo pal peskero služobňikos aňi pal leskeri cali famelija. Se tiro služobňikos pal adi vzbura aňi na džanelas!”

¹⁶ Ale o kralis o Saul leske phendā: “Achimelech, tu the tiri cali famelija mušinen te merel.” ¹⁷ Palis phendā peskere stražňikenge, save sas paš leste: “Džan, zalen le RAJESKERE rašajen a murdaren len, bo pomožinde le Davidoske! Choc džanenas, hoj denašel, na phende mange oda.”

Ale o služobníka le Sauloskere na kamenas te thovel o vasta pre le RAJESKERE rašaja, hoj len te murdaren.

¹⁸ Avke o Saul phenda le Doegoske andral o Edom: “Murdar tu le rašajen!” Oda džives o Doeg murdarda ochtovardeš the pandž (85) muršen, save hordinenas rašajiko plaštos. ¹⁹ Palis geła andre rašajengero foros Nob a murdarda ode le muršen the džuvljen, čhaven the cikne čhavoren, save pijenas andral o kolín, le guruven, somaren the bakren.

²⁰ Zachraňinda pes ča o Ebjatar, o čhavo le Achimelechoskero, o čhavo le Achituboskero. Ov denašla ko David. ²¹ O Ebjatar le Davidoske phenda: “O Saul murdarda le RAJESKERE rašajen andral o Nob.” ²² O David odphenda leske: “Imar akor, sar ode sas o Edomčanos o Doeg, džanavas, hoj oda phenela avri le Sauloske. Me som vinovato vaš cali tiri famelija. ²³ Ačh ade manca a ma dara tut! O Saul kamel te murdarel tut the man, ale manca pes tuke nič na ačhela.”

23

O David zachraňinel o foros Keila

¹ Andre jekh džives varesave manuša phende le Davidoske: “O Filištinci gele pro mariben pro foros Keila a čorkeren lenge o ulipen, so skidle.” ² Avke o David pes geła te mangel ko RAJ: “RAJEJA, majinav te džal pre kala Filištinci pro mariben?”

“He,” odphenda o RAJ le Davidoske. “Dža pro Filištinci a zachraňin o foros Keila.”

³ Ale le Davidoskere murša phende: “Dikh, imar kade andre Judsko sam andre dar, a so mek buter, te džaha andre Keila pre armada le Filištínengeri!”

⁴ Avke o David geła pale te vakere le RAJEHA a o RAJ leske odphenda: “Ušti a dža andre Keila, bo le Filištinen dava tuke andro vasta.” ⁵ Avke o David odgeła peskere muršenca andre Keila pro mariben pro Filištinci, murdarde but lendar a ile lengere stadi. Avke o David ňerinda upral lende a zachraňinda le manušen andral e Keila.

⁶ Sar o Ebjatar, o Achimelechoskero čhavo, denašla ko David andre Keila, anda peha the o efodos.

O Saul džal pal o David

⁷ Le Sauloske phende, hoj o David geła andre Keila. O Saul phenda: “O Del les diňa tel miri zor. Oleha, hoj geła andre oda zoralo foros, kaj hine o brani the zavori. Korkoro pes andre phandla.” ⁸ Avke o Saul zvičinda peskere muršen, hoj te džan pro mariben andro foros Keila a te zalen le David leskere muršenca.

⁹ Sar pes o David došunda, hoj les o Saul kamel te zalel, phenda le rašaske le Ebjataroske: “An mange o efodos.” ¹⁰ Palis pes o David modlinelas: “Ó, RAJEJA, Devla le Izraeloskero! Tiro služobníkos šunda, hoj o Saul kamel te džal andre Keila prekal mande kamel te zničinel o foros. ¹¹ Dena man o manuša andral e Keila andre leskere vasta? Čačes avela ade o Saul, sar oda šunda tiro služobníkos? Ó, RAJEJA, Devla Izraeloskero, mangav tut, odphen tire služobníkoske!”

Avke o RAJ leske odphenda: “Ov avela.”

¹² O David pale phučla: “Dinehas man the mire muršen o manuša andral e Keila andro vasta le Sauloske?”

“He, kerdehas oda,” odphenda o RAJ.

¹³ Palis o David peskere šov šel (600) muršenca odgele andral e Keila a phirenas than thanestar. Sar le Sauloske phende, hoj o David geła het andral e Keila, o Saul na mukla pes pro drom.

¹⁴ O David pes zlikerelas pro verchengere thana the pro brehi pre pušta Zif. Choc o Saul džives pre dživeseste džalas pal o David, o Del les leske na diňa andro vasta.

¹⁵ O David prindžarda, hoj o Saul pal leste džal, hoj les te murdarel, a vašoda pes zlikerelas paš e Chorša andre pušta Zif. ¹⁶ Akor o Jonatan, o čhavo le Sauloskero, geła pal o David andre Chorša, hoj les andro nav le Devleskero te zorałarel. ¹⁷ Phenda leske: “Ma dara tut, bo miro dad o Saul na thovela pre tu o vast. Ačheha kraliske upral o Izrael a me avava dujto pal tu. Miro dad o Saul džanel, hoj oda hin čačipen.” ¹⁸ Avke phandle peha sodujdžene zmluva anglo RAJ. O David ačila andro Chorša a o Jonatan geła pale khere.

¹⁹ O manuša andral o Zif avle ko Saul andre Gibeya, hoj leske te phenel: “O David pes garuvel paš amende andre Chorša pro verchengere thana; pro brehos Chachila pro juhos le Ješimonostar. ²⁰ Te tuke hin, kralina, pre dzeka te avel, av, kana kames. Muk oda pre amende! Amen sa keraha prekal oda, hoj les te dochudes andre tire vasta.”

²¹ O Saul phenda: “Mi požehñinel tumen o Del vaš oda, hoj mange presikaven ajsi pačiv. ²² Džan, pririchtinen oda dureder. Arakhen čačes oda than, kaj o David pes garuvel, a dodžan pes, ko les dikhla. Šundom, hoj hino igen vibito. ²³ Preroden savore thana, kaj šaj el garudo, a visaren pes pale ke mande, sar čačes džanena, kaj hino. Palis džava tumenca a te ela mek furt andre odi phuv, arakhava les, choc te mušindomas te rodel maškar savore fajti andral e Judsko.”

²⁴ Avke on gele anglo Saul pale andre pušta Zif. Akor o David peskere muršenca sas pre pušta Maon andre phuv Araba pro juhos le Ješimonostar. ²⁵ O Saul peskere muršenca gele te rodel le David. Sar pes pal oda došunda o David, geła teleder a zlikerelas pes paš e skala pre pušta Maon. Došunda pes pal oda o Saul a džalas pal leste.

²⁶ O Saul džalas pašal o brehos pre jekh sera a o David peskere muršenca pre dujto. O David denašelas sigo, hoj les o Saul te na chudel. Sar sas o Saul peskere muršenca imar pašes ke oda, hoj le David the leskere muršen te zalen, ²⁷ avla leske te phenel jekh leskere muršendar: “Av sigo! O Filištinci avle andro Izrael te zalel savoro.”

²⁸ Avke o Saul preačila te džal pal o David a džalas pro mariben pro Filištinci. Vašoda pes oda than vičinel “e Skala, kaj pes rozdenašle”.

24

O David mukel te dživel le Saul

¹ O David odarik geła het a zlikerelas pes pro verchengere thana andro En-Gedi. ² Sar o Saul avelas pale andral o mariben le Filištinenca, phende leske: “O David hino pre pušta pašes o En-Gedi.” ³ Avke o Saul peske ila 3 000 nekfeder muršen andral calo Izrael a džalas te rodel le David the leskere muršen pro vichodos pašes paš o Skali le Dzive Kozengere.

⁴ O Saul avla ke bakrengeri ohrada paš o drom, kaj sas e jaskiña. O Saul ode geła pro budaris. O David the leskere murša bešenias andre jaskiña dži ko nekpaluneder than. ⁵ O murša phende le Davidoske: “Kada hin oda džives, pal savo tuke phenda o RAJ: ‘Dava tuke tire ñeprijaťelis andre tire vasta. Kereha leha avke, sar tu kameha!’” Avke o David počoral geła paš o Saul a odčinda kotor leskere plaštostar.

⁶ Ale palis o David bajinelas oda, so kerda. ⁷ Peskere muršenge phenda: “O RAJ man mi chrañinel, hoj te kerav vareso mire rajeske, savo hino le RAJESKERO pomakhlo. Na hazdava o vast upral leste, bo hino le RAJESKERO pomakhlo.” ⁸ Kale lavenca dovakerda peskere muršenge a na domukla lenge te džal pro Saul. Palis o Saul geła avri andral e jaskiña a džalas peskere dromeħa.

⁹ Palis geła the o David avri andral e jaskiña a zvičinda pro Saul: “Rajeja miro, kralina!” Sar o Saul pes visarda, o David anglal leste bandila le mujeha dži ke phuv ¹⁰ a phenda le Sauloske: “Soske šunes pro lava le manušengere, save phenen, hoj

tut kamav te dukhavel? ¹¹ Ipen andre kada džives korkoro dikhl'al, hoj andre jaskiña tut o RAJ diña mange andro vasta. Vareko mire muršendar pre ma ispidelas, hoj tut te murdarav, ale mange sas pharo pal tu. Phendom mange: 'Na hazdava o vast upral miro raj, bo hino le RAJESKERO pomakhlo.' ¹² Ča dikh, dado miro! Likerav andro vast o kotor, so odčhindom tire plaštostar. Prekal ada, hoj les odčhindom a tut na murdardom, šaj dikhes korkoro, hoj na kamav tuke te kerel nič aňi te murdarel. Me tuke na kerdom nič nalačo, ale tu džas pre ma, hoj man te murdares. ¹³ Mi rozsudzinel o RAJ maškar mande the tute a mi marel tut o RAJ vaš ma. Ale miro vast pes tutar na chudela. ¹⁴ Avke sar pes imar čirlastar vakerel: 'Ča o nalače manuša keren o nalače skutki.' Vašoda me miro vast pre tu na hazdava. ¹⁵ Pre kaste chudla te džal o Izraeliko kralis? Pal kaste džal? Pro mulo rikono? Pre jekh pušum? ¹⁶ Akor mi rozsudzinel maškar amende o RAJ, mi phenel, kas amendar hin čačipen. Mi dikhel, mi zaačhel vaš ma a mi cirdel man avri andral tire vasta."

¹⁷ Sar o David preachiła te vakerel, phučla lestar o Saul: "Oda čačes hin tiro hangos, David, čhavo miro?" A chudla zoraes te rovel. ¹⁸ Palis phenda le Davidoske: "Tu sal buter čačipnaskero sar me, bo presikađal mange o lačhipen, ale me tuke ča o nalačhipen. ¹⁹ Adadžives presikađal, savo lačo sal ke mande. O RAJ man diña tuke andro vasta, ale tu man na murdardal. ²⁰ Te vareko arakhela peskere űeprijatelis, mukela les ča avke te džal? Mi visarel tuke pale o RAJ oda lačhipen, so mange adadžives presikađal. ²¹ Akana imar čačes džanav, hoj tu ačheha kraliske a o Izraeliko krališagos ela zoralo, sar les tu lidžaha. ²² Vašoda akana de man vera anglo RAJ, hoj na murdareha mira famelija a hoj na khoseha miro nav tele pal e phuv."

²³ Avke o David diña vera le Saul. Palis o Saul geła khere a o David peskere muršenca geła upre pro verchengero than, kaj pes garuvenas.

25

O Nabal the e Abigajil

¹ Sar o Samuel muła, zgela pes calo Izrael a rovenas pal leste. Parunde les andre peskero kher andre Rama. Palis o David odarik geła pre pušta Paran.

² Andre oda foros Maon sas igen barvalo murš, saves sas but khera the mali pro Karmel. Sas les 3 000 bakre the 1 000 kozi a akor sas ipen andro Karmel, sar strihinenas peskere bakren. ³ Oda murš pes vičinelas Nabal a leskeri romňi e Abigajil. Oj sas igen godaver the šukar, ale ov sas furt cholamen a avrenge kerelas namištes. Sas andral o Kaleboskero kmeňos.

⁴ Sar pes o David pre pušta došundā, hoj o Nabal strihinel le bakren, ⁵ bičhađa deše terne muršen a phenda lenge: "Džan andro Karmel a den te pozdravinel mandar le Nabal. ⁶ Phenen leske: 'Žičinav tuke savoro nekfeder! Smirom tira famelijake the smirom savoreske, so hin tiro! ⁷ Šundom, hoj tut hin murša, save akana strihinen le bakren. Sar sas tire pastjera paš amende, šoha (ňikda) lenge na kerdam nič nalačo a nič lenge na našlila, medik sas andro Karmel. ⁸ Phuč tut tire pastjerendar, on tuke phenena! Mi en tuke kala murša pre dzeka, bo džan ke tu andro lačo džives. Mangav tut, de varesave dari peskere služobňiken the tire čhaske le Davidoske.' "

⁹ Avke o murša gele ko Nabal, phende leske savoro, so lenge phenda o David, a užarenas.

¹⁰ Androda lenge o Nabal phenda: "Ko hin o David a ko o čhavo le Izajoskero? Adadžives hin but ajse sluhi, save denašen khatar peskere raja. ¹¹ Či so? Akana majinav te lel miro maro, paňi the o mas, so murdardom prekal mire murša, save strihinen le bakren, a te del oda le muršenge, save na džanav, khatar hine?"

¹² Avke pes o murša visarde pale ko David a phende leske sa, so vakerelas o Nabal.
¹³ Androda o David phendā: “Akana dojekh tumendar mi phandel pašal peste e šablā.” Avke o David the savore peske phandle o šabli. Džanas leha štar šel (400) murša a duj šel (200) ačhile paš o veci.

¹⁴ Ale varesavo le Nabaloskere sluhendar phendā la Abigajilake: “Dikh, o David bičhađa le sluhen pal e pušta ko Nabal, hoj les te pozdravinen, ale ov pre lende vriskinelas a bičhađa len het. ¹⁵ Ola murša sas ke amende igen lače, šoha amenge na kerde nič nalačo a aňi nič amenge na našlila, sar samas pre mała, kaj sas the on. ¹⁶ On amenge sas sar muros a chraňinenas amen pal savore dživesa the rača, medik pasinahas le bakren. ¹⁷ Vašoda tuke rozgondolin, so kereha, bo o meriben hin igen pašes paš amaro raj the paš leskeri famelija. Ale le Nabaloha pes na del te vakerel, bo ov hino bi e pačiv.”

¹⁸ E Abigajil sigo iła duj šel (200) mare, duj cipune gone mol, o mas le pandže bakrendar, dešuefta (17) kili peko điv, šel (100) burňika šuke hrozni the duj šel bokela le figendar a thoda pro somara. ¹⁹ Le sluhenge phendā: “Džan anglal ma a me džava pal tumende.” Ale peskere romeske le Nabaloske oda na phendā. ²⁰ Sar džalas e Abigajil pro somaris le dromeha, so sas pašal o verchi, arakhla pes le Davidoha ipen akor, sar džalas tele peskere muršenca pal o verchos. ²¹ O David ipen phendā: “Čačes hijaba chraňinavas savoro, so sas ole muršes pre pušta, hoj leske nič te na našlol. Akana vaš o lačhipen mange visarel le nalačhipnaha. ²² O Del man mi marel zorales, te na murdarava dojekhe leskere muršen dži tosara!”

²³ Sar e Abigajil dikhla le David, sigo gela tele pal o somaris. Peła anglal leste a bandolas dži ke phuv. ²⁴ Čiđa pes paš leskere pindre a phendā: “Rajeja miro, mi el oda savoro pre ma! Domuk te prevakerel tira služobňičkake. Šun man avri! ²⁵ Ma ker tuke nič ole nalače muršestar, bo ov hino ajso nalačo, sar phenel the leskero nav Nabal* – o nagodaveripen hin andre leste. Tiri služobňička na dikhla tire terne muršen, saven bičhađal. ²⁶ Akana, rajeja miro, avke sar dživel o RAJ a avke sar džives tu: O RAJ tuke na domukla pes te mełarel le rateha, hoj les te murdarel a korkoro te visares pale tire űeprijatelenge. Tire űeprijateľa the ola, save kamen tuke o nalačhipen, mi doperen avke sar the o Nabal. ²⁷ Mangav tut, prile mandar kada daros, so tuke andom. Mi el oda pre chasna tuke the tire muršenge, save džan tuha. ²⁸ Odmuk tira služobňičkake, hoj mange domuklom tuha avke te vakerel. O RAJ čačes ačhavela mire rajeske o kher, so ela pro furt, bo lidžas o maribena le RAJESKERE. Medik dživeha, te na arakhel pes pre tu nič nalačo. ²⁹ Choc bi vareko pre tu gelahas, abo kamlahas tut te murdarel, tiro dživipen ela jekhetane olenca, save dživen le RAJEHA, tire Devleha. O dživipen tire űeprijatelenge ela odčhido avke, sar pes livinel andral o prakos. ³⁰ Sar o RAJ imar tuke kerela savoro lačhipen, so tuke phendā, a ačhavela tut vaš o kralis upral o Izrael, ³¹ palis ačheha andro smirom a na trapineha tut oleha, hoj korkoro visardał pale tire űeprijatelenge oleha, hoj len murdardał. Sar o RAJ tuke presikavela o lačhipen, gondolin tuke pre ma, pre tiri služobňička.”

³² O David odphendā la Abigajilake: “Mi el barardo o RAJ, o Del le Izraeloskero, savo tut bičhađa adadžives angle ma. ³³ Av požehňimen vaš tiro godaveripen, bo adadžives man zlikerdal, hoj korkoro te na visarav pale mire űeprijatelenge a te na murdarav ole manušen. ³⁴ O RAJ, o Del le Izraeloskero, mange na domukla, hoj tuke te kerav vareso nalačo. Te na avlalas sigo anglal mande, čačes le Nabaloskere muršendar na ačhilehas űiko džido dži tosara.”

* 25:25 Oda hin: Nagodaver.

³⁵ Avke o David latar priiła o daros, so andã leske, a phendã lake: “Dža andro smirom pale khere. Šundom tut avri a kerava avke, sar phendãl.”

³⁶ Sar e Abigajil avla khere, arakhla, hoj o Nabal ipen kerelas andre peskero kher hoscina, ajsi sar hin le kralen. Sas les lachi dzeka a igen mačila. Vašoda leske dži tosara nič na phendã, ³⁷ ale sar tosara o Nabal strižbisačila, e Abigajil leske phendã savoro, so pes ačila. Jekhwareste leskero jilo sas avke sar le muleskero a ačila sar bar. ³⁸ Palis pal o deš džives o RAJ marda le Nabal a ov muła.

³⁹ Sar pes o David došundã, hoj o Nabal muła, phendã: “Mi el o RAJ barardo, bo ov visarda pale le Nabaloske vaš oda, hoj mange kerda ladž, a chudla o počiniben vaš peskero binos. Ov zlikerda peskere služobnikos olestar, hoj te na kerav binos, a visarda le Nabaloskero nalačhipen pre leste.”

Palis o David bičhadã manušen ke Abigajil, hoj te phenen lake: “O David peske tut kamel te lel romňake.” ⁴⁰ O služobnika gele ke Abigajil andro Karmel a phende lake: “Bičhavel amen ke tute o David, bo kamel tut te lel peske romňake.”

⁴¹ Androda bandila dži ke phuv a phendã: “Me som tiri služobnička a som pririchtimen te thovel (morel) o pindre peskere rajeskere služobnikenge.” ⁴² Avke e Abigajil sigo bešla pro somaris a oj the peskere pandže služkenca džalas le Davidoskere sluhenca. Palis ačila le Davidoskeri romňi.

⁴³ O David iła peske romňake the la Achinoama andral o Jezreel. Soduj ačhile leskere romňija. ⁴⁴ O Saul peskera čha la Mikal, savi sas le Davidoskeri romňi, diňa le Paltioske, le Lajišoskere čhaske, savo sas andral o Gallim.

26

O David pale mukel te dživel le Saul

¹ Varesave manuša andral e pušta Zif avle ko Saul andre Gibeja a phende leske: “O David pes garuvel pro brehos Chachila pašes paš e pušta Ješimon.”

² Avke o Saul geła pre pušta Zif. Džanas leha 3 000 avrikidle Izraeliti, hoj te roden le David. ³ O Saul peske kerda taboris pro brehos Chachila, paš o drom paš e pušta Ješimon. O David pes zlikerelas pre pušta; sar došundã, hoj o Saul avla pal leste, ⁴ bičhadã le muršen, hoj te džan te dikhel, či čačes hin o Saul ode.

⁵ Palis o David geła pre oda than, kaj sas le Sauloskero taboris. Dikhla o than, kaj pašlolas o Saul the o velitelis le slugadengero o Abner, o čhavo le Neroskero. O Saul pašlolas maškar o taboris a o murša pašal leste.

⁶ Akor o David phučla le Achimelechostar, savo sas Chetitos, the le Abišajostar, savo sas o phral le Joaboske a o čhavo la Cerujakero: “Ko avela manca ko Saul andro taboris?”

“Me džava tuha!” phendã o Abišaj.

⁷ Avke o David the o Abišaj gele rači ke lende a ode arakhle le Saul, sar sovel maškar o taboris. E kopija leske sas ispidli andre phuv pašes paš o šero a o Abner the o murša pašlonas pašal leste.

⁸ O Abišaj phendã le Davidoske: “O Del adadžives tuke diňa tire nepřijatelis andre tire vasta. Domuk mange, hoj les te premarav la kopijaha ke phuv. Ča jekhvar demava! Na mušinava dujtovar!”

⁹ Ale o David leske odphendã: “Ma murdar les! O RAJ čačes potrestinela oles, ko hazdela o vast pre leskero pomakhlo kralis.” ¹⁰ A o David mek phendã: “Avke sar dživel o RAJ, ča o RAJ ada šaj kerel. Šaj merel avke sar dojekh andro phure berša, abo džala pro mariben a ode merela. ¹¹ Mi chrañinel man o RAJ, hoj te na hazdav o vast pre leskero pomakhlo. Le akana leskeri kopija, so hiňi paš leskero šero, the o džbanos le paňeha a džas het!” ¹² O David iła o džbanos the e kopija, so sas le

Sauloske paš o šero, a gele het. Ńiko nič na dikhla a Ńiko pal oda aňi na džanelas. Savore sovenas dureder, bo o RAJ diňa pre lende zoralo soviben.

¹³ Palis pregela o David pre dujto sera ola dolinakeri a zaačila pro agor le brehoskero dur lendar. ¹⁴ Vičina pro Sauloskere murša the pro Abner: “Abner! Odphen mange!”

“Ko sal, hoj vičines pro kralis?” phučila o Abner.

¹⁵ O David leske odphenda: “Či na sal tu oda baro murš andro Izrael? Soske na merkinehas pre tiro raj, pre tiro kralis? Vareko sas andro taboris, hoj te murdarel tire rajes, le kralis. ¹⁶ Oda, so tu kerdal, nane mištes. Avke sar dživel o RAJ, tu the tire murša peske zasogalinen (zaslužinen) te merel, bo na merkinehas pre peskero raj, pre le RAJESKERO pomakhlo. Ča dikh! Kaj hiňi le kraliskeri kopija the o džbanos le paňeha, so sas leske paš o šero?”

¹⁷ O Saul sprindžarda le David pal o hangos a phučila lestar: “Sal oda tu, David, čhavo miro?”

Ov odphenda: “He, rajeja, kralina miro! ¹⁸ Soske miro raj džal pre peskero služobňikos? So kerdom ajso nalačo? ¹⁹ Akana mangav tut, rajeja, kralina miro, šun peskere služobňikos! Te o RAJ tut kerda upre pre ma, mi pril e voňavo obeta. Ale te oda sas o manuša, mi perel pre lende le RAJESKERO prekošiben! Bo čhide man avri andral e phuv le RAJESKERI, hoj te džav andre phuv, kaj majinav te lašarel avre devlen! ²⁰ Mangav tut, ma domuk, hoj miro rat te el avričhordo pre phuv dur le RAJESTAR! Bo so avla o Izraeliko kralis te rodel man sar jekh pušum, avke sar te rodňahas varesava dziva kachňa pro verchi?”

²¹ O Saul phenda: “Kerdom binos. Av pale, David, čhavo miro! Na kerava tuke nič, bo adadžives dikhľom, hoj man mukľal te dživel. Čačes somas dilino a kerdom igen namištes.”

²² “Ade hiňi le kraliskeri kopija!” odphenda leske o David. “Mi avel vareko le terne muršendar la te lel. ²³ O RAJ visarela dojekheske vaš leskero spravodlišagos the pačivaliben. Ov adadžives mange tut diňa andre mire vasta, ale me na kamľom te hazdel o vast pre le RAJESKERO pomakhlo. ²⁴ Avke sar adadžives mange džalas pal tiro dživipen, mi džal the le RAJESKE pal miro dživipen a mi cirdel man avri andral dojekh pharipen.”

²⁵ O Saul phenda le Davidoske: “Av požehňimen, David, čhavo miro! Savoro, so chudeha te kerel, tuke avela čačes avri!”

Palis o David geľa peskere dromeħa a o Saul geľa khere.

27

O David denašel ko kralis Achiš

¹ O David peske phenda: “Ko džanel? Šaj el, hoj jekhvar andre kala dživesa man o Saul murdarela. Nekfeder ela te denašava andre Filištiniko phuv. Palis man šaj rodel o Saul pal cali Izraeliko phuv, ale avava lestar garudo.”

² Avke o David geľa peskere šov šel (600) muršenca ko Gatsko kralis Achiš, o čhavo le Maochoskero. ³ O David the leskere murša ačhile te bešel andro Gat ko Achiš peskere famelijenca. Le Davidoha sas soduj leskere romňija, e Achinoama andral o Jezreel the e Abigajil andral o Karmel, savi sas leskeri romňi pal o Nabal. ⁴ Sar le Sauloske phende, hoj o David denašla andro Gat, preačila les te rodel.

⁵ O David phenda le Achišoske: “Te som tuke pre dzeka, de man than andre jekh cikno foros, hoj ode te bešav. Tiro služobňikos na mušinel te bešel paš tu andre tiro foros.”

⁶ Andre oda džives o Achiš diña leske o foros Ciklag. Vašoda hino dži adadžives o Ciklag le Judske kralengero. ⁷ O David andre Filištíniko phuv bešelas berš the štar čhon.

O David džal pro mariben andro Negev

⁸ O David peskere muršenca džalas pro mariben pro Gešura, Gizriti the pro Amaleka, save čirleder bešenas andro phuva, prekal save pes džalas andro Šur the andro Egipt. ⁹ Sar o David džalas andre ola phuva, na mukla aňi muršes aňi džuvla te dživel. Lelas le bakren, gurunžen, somaren, řaven the o gada a palis džalas pale ko Achiš.

¹⁰ Sar o Achiš phučla: “Pre kaste adadžives geľan pro mariben?”

O David odphenda: “Samas andre puřta Negev andre Judsko phuv,” abo: “Samas andre phuv le Jerachmeelengeri andro Negev,” abo: “Samas andro Negev andre phuv le Kenitengeri.” ¹¹ O David murdarda dojekhe muršes the džuvla, hoj řiko lendar te na džal pale andro foros Gat a te na phenen, so o David the leskere murřa řačes kerde. Kada hin oda, so kerđa o David prekal calo řasos, sar bešelas andre Filištíniko phuv. ¹² O Achiš pačalas le Davidoske a phenda peske: “O David ela řačes miro služobņikos pro furt, bo o Izraeliti les imar nařti avri ačhen.”

28

¹ Andre oda řasos o Filiřtinci zvičinde peskere slugađen pro mariben pro Izraeliti. O Achiš phenda le Davidoske: “Čačes džanes, hoj tu tire muršenca džaha manca pro mariben.”

² O David le Achišoske odphenda: “Tu korkoro akana dikheha, so tiro služobņikos řaj kerel!”

“Miřtes,” phenda o Achiš le Davidoske. “Ačhavav tut vař miro řelesno strařņikos pro furt.”

O Saul andro En-Dor

³ O Samuel muľa a calo Izrael upral leste rovelas. Parunde les andre leskero foros Rama. O Saul tradňa avri andral odi phuv savoren vrařcen the olen, ko privičinenas le mulengere duchen.

⁴ Sar pes o Filiřtinci zgele, kerde peske taboris pař o řunem. O Saul diňa te zvičinel calo Izrael a kerde peske taboris pař o brehos Gilboa. ⁵ Sar o Saul dikhla e armada le Filiřtinengeri, avla bari dar andre leskero jilo. ⁶ O Saul phučelas le RAJESTAR, so te kerel, ale ov leske na odphenelas aňi andro sune, aňi prekal o Urim the Tummim*, aňi prekal o proroka. ⁷ Vařoda o Saul phenda peskere služobņikenge: “Arakhen mange varesava džuvla, savi privičinel le mulengere duchen. Me džava latar man te phučel.”

“Jekh hiňi andro En-Dor,” phende leske leskere služobņika.

⁸ O Saul pes preurđa andre aver gada, hoj les te na prindžarel, a geľa rači duje peskere muršenca ke odi džuvli. Phenda lake: “Privičin mange jekhe muleskere duchos, pal savo tuke phenava o nav.”

⁹ E džuvli leske odphenda: “Tu džanes, so kerđa o kralis o Saul, hoj tradňa avri andral e phuv le vrařcen the olen, save privičinenas le mulengere duchen. Soske manca kames avri te thovel? Kames, hoj te merav?”

¹⁰ Avke o Saul ila lake vera pro RAJ: “Avke sar dživel o RAJ, na ačhela pes tuke řiň nalačo vař ada.”

¹¹ “Kas tuke te vičnav avri?” phučla lestar e džuvli.

“Vičin mange avri le Samuel,” ov odphenda.

* 28:6 Oda hin: le rařajengere losi.

¹² Sar e džuvli dikhla le Samuel, zorales vriskinda a phenda le Sauloske: “Soske manca thodal avri? Se tu sal o Saul!”

¹³ “Ma dara tut!” phenda lake o kralis. “So dikhes?”

“Dikhav varesavo duchos, savo avel avri andral e phuv,” phenda e džuvli.

¹⁴ “Sar dičhol avri?” phučla latar.

“Avel avri varesavo phuro murš zaučhardo andro plaštos,” oj odphenda.

O Saul sprindžarda, hoj oda hin o Samuel, a bandila anglal leste dži ke phuv.

¹⁵ O Samuel phenda le Sauloske: “Soske mange na des smirom a vičines man ade upre?”

“Som andro baro pharipen,” odphenda o Saul. “O Filištinci džan pre mande pro mariben, o Del pes mandar visarda a mek na odphenda mange aňi prekal o proroka aňi prekal o sune. Vičindom tut, hoj mange te phenes, so te kerel.”

¹⁶ Ale o Samuel leske odphenda: “Soske mandar phučes, te korkoro o RAJ pes tutar visarda a ačila tiro ñeprijateljis? ¹⁷ O RAJ kerda ča oda, so prekal mande imar anglal phenda. Cirdña tuke o krališagos andral tire vasta a diña les tire pašutneske, le Davidoske. ¹⁸ Vašoda, hoj na šundal le RAJES a na kerda sa pal leskeri choli pro Amaleka, avke sar o RAJ kamelas tutar, ov tuha adadžives kerel kavke. ¹⁹ Tut the calo Izrael dela andro vasta le Filištínenge a tu the tire čhave avena tajsja ode, kaj som me. O RAJ dela the le Izraelike slugađen andro vasta le Filištínenge.”

²⁰ Jekhvareste o Saul, savo sas učo, avke the peľa pre phuv, bo oda, so leske phenda o Samuel, les predarada avri. Na sas les zor, bo na čala nič calo džives the calo rat. ²¹ Odi džuvli avla ko Saul. Sar dikhla, hoj igen predarandila, phenda: “Dikh, tiri služobnička tut šunđa, a choc mange džalas vaš miro džživipen, kerdom, so mange phenda. ²² Akana šun the tu tira služobnička. Anava tuke kotor maro, hoj te chas a te aves zoralo, sar džaha le dromeħa.”

²³ Ov na kamelas a phenda: “Na kamav te chal!”

Ale leskere služobnička the odi džuvli na preačenas pre leste te ispidel, medik len na šunđa. Palis uštıla pal e phuv a bešla peske pro hađos.

²⁴ Ola džuvla sas khere thuli gurumňori. Takoj la iľa a murdarda. Palis iľa o aro, zaušanda o chumer a pekla o mare bi o drođdi. ²⁵ Diña oda le Sauloske the leskere služobnikenge. Sar dochale, uštıla a mek odi rat gele het.

29

O Filištinci bičhaven le David het

¹ O Filištinci zvičinde savore peskere slugađen andro Afek, medik o Izraeliti peske kerde taboris paš o prameňis andro Jezreel. ² O Filištínike vodci džanas peskere slugađenca andro partiji po šel (100) the po ezeros (1 000) a o David peskere muršenca džalas pal lende jekhetane le Achišoha. ³ O Filištínike velitela phučle: “So kale Hebrejenca?”

O Achiš lenge odphenda: “Se oda hino o David, o služobnikos le kraliskero le Sauloskero andral o Izrael, savo hino imar buter sar berš manca. Akorestar, sar avla ke ma, dži adadžives na arakhlom nič nalačo pre leste.”

⁴ Ale o Filištínike velitela sas choľamen pro Achiš a phende leske: “Bičhav het kale muršes. Mi džal pale pro than, so les diňal. Te na avel amenca pro mariben, bo sar pes maraha, šaj pes visarel pre amende. Se soħa ela buter pre dzeka peskere rajeske, te na oleħa, hoj leske dela amare odčhimen šere? ⁵ Nane ov oda David, pal savo pes gilavelas paš o kheliben, hoj o Saul murdarda peskere ezeren (1 000), ale o David peskere deš ezeren (10 000)?”

⁶ O Achiš vičinda le David a phenda leske: “Avke sar dživel o RAJ, čačes sal pačivalo, vašoda kamľomas, hoj te aves manca, sar džaha pro maribena. Ole dživesestar, sar

avlal ke ma, dži adadžives na arakhłom pre tu nič nalačo. Ale le vodcenge na sal pre dzeka. ⁷ Vašoda visar tut a dža andro smirom. Ma ker nič, so nane pre dzeka le Filištínike vodcenge.”

⁸ “So ajsjo kerdóm, hoj našti džav pro mariben pro nepřijateľa peskere rajeskere the kraliskere?” phučła o David le Achišostar. “So šaj phenes pre ma, pre tiro služobňikos, akorestar, sar tuke chudłom te služinel, dži adadžives?”

⁹ O Achiš leske odphenda: “Me džanav. Se sal mange pre dzeka sar le Devleskero aňjelos. Ale o Filištínike vodci phende: ‘Našti džas amenca pro mariben.’ ¹⁰ Vašoda ušti tajsa mek sigeder, sar vidňisalola, a dža het tu the tire rajeskere služobňika.”

¹¹ Avke o David peskere muršenca sig tosara uštile a gele pale andre Filištíniko phuv. Ale o Filištínci džanas andro Jezreel.

30

O David dochudel savoro pale le Amalekendar

¹ Pro trito džives o David avla peskere muršenca andro Ciklag. Ale sar ode na sas angloda, o Amaleka gele pro mariben andro Negev a o foros Ciklag domarde the labarde avri. ² Zaile odarik savore džuvlen the savoren, save ode sas, le ciknederestar dži ko phureder, ale ňikas lendar na murdarde. Ča džanas dureder a lenas len het peha.

³ Sar avla o David peskere muršenca ko foros, dikhla, hoj hino avrilabardo a hoj o Amaleka ligende het lengere romňen, čhaven the čhajen. ⁴ O David the o murša, save leha sas, chudle zoraes te rovel a rovenas, medik na ačhile bi e zor. ⁵ Zaile the le Davidoskere soduje romňijen: La Achinoama andral o Jezreel the la Abigajil andral o Karmel, e romňi pal o Nabal. ⁶ O David pes prekal ada dochudla andre bari bibach, bo leskere murša vakerenas pal oda, hoj les kamen te murdaren le barenca. Dojekheske lendar sas pharo andro jilo pal peskere čhave the čhaja, ale o David arakhla zor andro RAJ, peskero Del.

⁷ O David phenda le rašaske le Ebjataroske, le Achimelechoskere čhaske: “Dža, an mange o efodos!” Avke oda o Ebjatar leske anda ⁸ a o David phučła le RAJESTAR: “Majnav te džal pal kala živaňa? Dochudava len?”

“He, dža pal lende,” o RAJ odphenda. “Čačes len dochudeha a aneja pale savoren, saven zaile.”

⁹ Avke o David geła het šov šel (600) muršenca, save leha džanas. Sar dogele paš o paňi Besor, varesave lendar ode zaačhile. ¹⁰ O David džalas dureder pal o Amaleka ča štar šel (400) muršenca a duj šel murša ode ačhile, bo na birinenas te džal dureder prekal o paňi Besor.

¹¹ Pre mała arakhle varesave Egiptanos a ande les ko David. Dine les maro, paňi, ¹² kotor bokeli le figendar the duj konarica šuke hrozni. Sar čala, takoj avla ke peste, bo imar trin džives the trin rača nič na čala aňi na piła.

¹³ O David lestar phučła: “Ko hin tiro raj? Khatar sal?”

Ov leske odphenda: “Som služobňikos andral o Egipt, o sluhas jekhe Amalekoske. Sar anglo trin dživesa nasvalilom, miro raj man omukla. ¹⁴ Džahas pro maribena andre phuv le Keretanengeri pro juhos andre Judsko the andre phuv le Kaleboskeri a zlabardam avri o foros Ciklag.”

¹⁵ “Ligendalas man ke ola slugađa?” phučła lestar o David.

Ov leske odphenda: “Le vera pro Del, hoj man na murdareha a na deha man andro vasta mire rajeske. Palis tut ke odi partija lidžava.”

¹⁶ Avke ov ligenda les ode. Sar avle ode, o Amaleka sas rozchide všadzík. Chanas, pijenas a mulatinenas vaš ole but veci, so peske zaile andral e Filištíniko the Judsko phuv. ¹⁷ Tosarastar o David džalas pre lende a murdarkerelas len dži rači pro dujto

džives. Ńiko lendar na denašla, ča štar šel (400) terne murša, save bešle pro řavi a denašle het. ¹⁸ O David zachrańinda savore veci, peskere duje romńijen the manušen, save o Amaleka zaile. ¹⁹ Ńiko lendar na chibalinelas; ańi o cikne ańi o bare, o čhave abo o čhaja. O David dochudla pale savore veci, so lenge o Amaleka zaile, ²⁰ the savore bakren the gurunńen. A ola, save tradenas o stados anglal leste, phenenas: “Kada sa hin le Davidoskero!”

²¹ Palis o David avla ke ola duj šel (200) murša, save na birinenas leha dureder te džal a saven mukla paš o pańi Besor. On gele ko David the ke leskere murša, hoj pes te arakhen leha. Sar o David avla pašeder ke lende, phenda: “Smirom tumenge!”

²² Ale savore nalače the nagodařer murša, save džanas le Davidoha, phende: “Ola, save na avle amenca, na chudena Ńič olestar, so peske zailam. Ale dojekh chudela pale ča peskera romńa the peskere čhaven. Mi len peske len a mi džan het!”

²³ Ale o David phenda: “Phralale mire, ma keren avke oleha, so amenge o RAJ dińa. Ov amen zachrańinda a dińa amenge andro vasta le živańen, save pre amende avle.

²⁴ Ko kamel oda te šunel? Bo o kotor, so chudela oda, savo džalas andro mariben, chudela the oda, savo ačila te merkinel pro veci. Savore jekhetane chudena.”

²⁵ Akorestar oda avke the kerenas. O David kerda olestar zakonos, so pes dolikerel andro Izrael dži adadžives.

²⁶ Sar avla o David andro Ciklag, bičhada olestar, so peske zaile, le Judske vodcenge, so sas leskere prijateľa. Dińa lenge te phenel: “Bičhavav tumenge o daros olestar, so peske zailam le RAJESKERE Ńeprijateľendar.” ²⁷ Dińa oda olenge, save bešen andro fori Betel, Ramot-Negev, Jattir, ²⁸ Aroer, Sifmot, Eštemoa ²⁹ the Rachal; dińa the olenge andre fori le Jerachmeelengere the le Kenitengere ³⁰ a the olenge, save bešen andro fori Chorma, Bor-Ašan, Atach ³¹ the Hebron. O David oda bičhada pre savore thana, kaj džalas peskere muršenca.

31

O Saul the leskere čhave meren

¹ O Filištinci pes marenas le Izraelitenca. O Izraeliti pes rozdenašle a but lendar sas murdarde pro verchos Gilboa. ² O Filištinci džanas pašes pal o Saul the pal leskere trin čhave a murdarde le čhaven: le Jonatan, Abinadab the Malki-Šua. ³ O mariben pašal o Saul sas zoralo a dochudle les o lukostrelci. Sar les ľivinde, sas andre bari dukh.

⁴ Avke o Saul phenda peskere sluhasko, savo hordinelas leskere zbrańi: “Cirde avri e šabla a murdar man sigeder, sar avena ola naobčhinde (naobrezimen), hoj man te na premaren a te na keren mange ladž.”

Ale leskero sluhasko oda na kamelas te kerel, bo igen daralas. Avke o Saul iľa peskeri šabla a čhida pes pre late. ⁵ Sar o sluhasko dikhla, hoj o Saul hino mulo, the ov pes čhida pre šabla a mula leha. ⁶ Avke andre oda džives mule jekhetane o Saul, leskere trin čhave, leskero sluhasko the savore leskere murša.

⁷ Sar dikhle o Izraeliti pre dujto sera la dolinakeri Jezreel the pro vichodos le Jordanoskero, hoj o Izraeliti pes rozdenašle a hoj o Saul the leskere čhave mule, the on denašle a omukle peskere fori. Avke o Filištinci avle a zaile peske ole fori.

⁸ Pre aver džives pal o mariben o Filištinci avle te občorel olen, save sas mule, a arakhle ode le Saul the leskere trine čhaven pro verchos Gilboa. ⁹ Le Sauloske odčhinde o šero, ile leskeri vizbroj a bičhade andre Filištiniko phuv. Kada hiros dine te džanel andre lengere modlengero chramos the maškar o nipi. ¹⁰ Le Sauloskeri vizbroj thode andre la Aštartakero chramos a leskero řelos figinde pro muros le foroskero Bet-Šan.

¹¹ Sar o manuša andral o Jabeš-Gilead pes došunde, so o Filištínci kerde le Sauloha,
¹² gele savore zorale murša cali rat andro Bet-Šan, hoj te len tele pal o foroskero muros
le Sauloskero the leskere čhavengere tela. Sar avle andro Jabeš, o tela zlabarde,
¹³ lengere kokala thode andro hrobos tel o stromos tamariška paš o Jabeš a efa džives
pes poscinenas.

O Dujto Samueloskero Zvitkos

O David pes dodžanel pal o Sauloskero meriben

¹ Pal o meriben le Sauloskero o David pes visarda le maribnastar, andre savo ñerinda (zviřazinda) upral o Amaleka, a aćhila duj dživesa andro Ciklag. ² Pro trito džives avla ko David jekh murš andral le Sauloskero taboris. Leskere gada sas ćhingerde a sas leske o prachos pro šero. Sar avla ko David, bandila pro khoća anglal leste.

³ “Khatar aves?” phućla lestar o David.

“Denašlom andral o Izraeliko taboris,” ov odphenda le Davidoske.

⁴ “Phen mange, so pes aćhila?” phenda leske o David.

“O murša denaše andral o mariben,” ov odphenda. “But lendar pele a mule. Muła the o Saul the leskero ćhavo Jonatan.”

⁵ O David mek phućla le terne muršestar: “Sar džanes, hoj o Saul the leskero ćhavo o Jonatan mule?”

⁶ O terno murš leske odphenda: “Somas pro verchos Gilboa a dikhlom, sar o Saul pes predemel la kopijaha a o murša pro verdana the pro graja les dochuden. ⁷ Sar o Saul pes visarda, dikhla man a zvićinda pre ma. Phendom: ‘Kade som!’ ⁸ Ov mandar phućla: ‘Ko sal tu?’ Odphendom: ‘Me som Amalekos.’ ⁹ Palis mange phenda: ‘Av ke ma a murdar man, bo hin man bare dukha, ale mek dživav.’ ¹⁰ Avke gelom ke leste a murdardom les, bo džanavas, hoj ola dukha imar na predživela. Palis ilom tele pal leskero šero e korona the pal o musa o naramkos a andom oda tuke, rajeja miro.”

¹¹ Sar o David oda šunda, takoj pre peste ćhingerda o gada a kerde oda the leskere murša, save sas leha. ¹² Andre bari žala rovenas a poscinenas pes dži raći vaš o Saul the vaš leskero ćhavo Jonatan; vaš calo Izrael the vaš o manuša le RAJESKERE, bo sas murdarde andro mariben.

¹³ Androda o David phućla le terne muršestar: “Khatar sal?”

Ov odphenda: “Me som jekhe Amalekoskero ćhavo, cudzincos, savo bešav andre tumari phuv.”

¹⁴ Avke o David lestar phućla: “Tu pes na darahas te hazdel o vast a te murdarel le RAJESKERE pomakhles?”

¹⁵ Palis o David vićinda jekhe le terne muršendar a phenda leske: “Av ade a murdar les.” Avke ov gela a murdarđa les. ¹⁶ Bo o David phenda: “Tiro rat mi perel pre tiro šero! Bo korkoro tut pridžanlal, hoj murdardal oles, kas o RAJ aćhada kraliske upral o Izrael.”

Le Davidoskeri rovibnaskeri gili

¹⁷ Avke o David gilada rovibnaskeri gili prekal o Saul the leskero ćhavo Jonatan. ¹⁸ Vićinda la “E Gili le Lukoskeri” a prikazinda le Judaskere manušenge, hoj pes la te sikaven. Hiñi pisimen andro zvitkos le Jašariskero.

¹⁹ “Ó, Izrael, tiro baripen the radišagos akana pašlon pro brehi!

Ó, sar pele ola zorale murša!

²⁰ Ma vakeren pal oda andro Gat,

añi ma rozlidžan oda pal o ulici andro Aškalon,

hoj te na radisaon o ćhaja le Filištinengere;

o ćhaja olengere, save nane obćhinde (obrezimen), hoj te na asan.

²¹ Tumen, verchale, so san andre Gilboa:

Te na cindarel e rosa aňi te na del brišind pre tumende,
 aňi o maľi te na den o ulipen,
 bo ode sas andre meľarde o šfity le zorale muršengere
 a o šfity le Sauloskero imar nane buter pomakhlo le olejoha,
²² ale le rateha the le thulipnaha le zorale muršendar, save mule.
 O lukos le Jonatanoskero šoha (ňikda) na našada peskero cielos
 a e šabľa le Sauloskeri sas furt čalardi leskere ňeprijateľendar.
²³ Ajse šukar the igen kamade sas o Saul the o Jonatan;
 sas jekhetane andro dživipen the andro meriben.
 On sas sigeder sar o orli a zoraleder sar o ľevi.
²⁴ Čhajale le Izraeloskere, roven upral o Saul!
 Ov tumen urelas andro purpurova gada,
 so sas šukar pochtanestar;
 le somnakune vecenca tumenge len šukararlas.
²⁵ Ó, sar perkerde o zorale murša andro mariben!
 Pre tire uče thana pašlol o Jonatan mulo!
²⁶ Bari žala man hin pal tu,
 Jonatan, phraloro miro.
 Salas mange igen dragano
 a tiro kamiben ke mande sas igen šukar,
 feder sar o kamiben le džuvlengero.
²⁷ Ó, sar perkerde o zorale murša!
 O maribnaskere zbraňi sas našade!”

2

O David ačhel kraliske upral e Judsko

¹ Palis o David phučľa le RAJESTAR: “Kames, hoj te džav andre varesavo Judsko foros?”

“Dža!” odphenda leske o RAJ.

“Kaj majinav te džav?” phučľa pale o David.

“Andro Hebron,” odphenda o RAJ.

² Avke o David ode geľa a leha the leskere duj džuvľa, e Achinoama andral o Jezreel the e Abigajil andral o Karmel, leskeri romňi pal o Nabal. ³ O David iľa peha the peskere muršen lengere famelijenca a bešenas andro Hebron the andro pašutne fori. ⁴ Palis avle o murša andral e Judsko a pomakhle ode le David vaš o kralis upral o kmeňos le Judaskero.

Sar o David šunda, hoj o manuša andral o Jabeš-Gilead parunde le Saul, ⁵ bičhada peskere muršen, hoj te džan ko Jabeš-Gilead te phenen le manušenge: “Mi požehňinel tumen o RAJ, bo presikađan o jileskeriben peskere rajeske le Sauloske oleha, hoj les parunđan. ⁶ Akana o RAJ mi presikavel tumenge o jileskeriben the e pačiv. Kamav tumenge te visarel pale oda lačhipen, so tumen kerđan. ⁷ Ale akana aven zorale, ma podden tumen! O Saul tumaro raj muľa, ale o Judaskero kmeňos man pomakhľa vaš peskero kralis.”

O Išbošet ačhel kraliske upral o Izrael

⁸ Ale o Abner, o čhavo le Neroskero, savo sas o velitelis upral le Sauloskere slugađa, iľa le Sauloskere čhas le Išbošet a preligenda les prekal o paňi Jordan andro foros Machanajim. ⁹ Ode les o Abner ačhada kraliske upral o phuva Gilead, Ašer, Jezreel, Efrajim, Benjamin the upral calo Izrael. ¹⁰ Le Sauloskere čhaske le Išbošetoske sas saranda (40) berš, sar ačhiľa kraliske upral o Izrael, a kralinelas duj berš. Ale o

kmeños Juda pes likerenas le Davidostar. ¹¹ O David kralinelas upral o kmeños Juda andro Hebron efa berš the šov čhon.

O maribena maškar o Izraeliti the e Judsko

¹² Andre jekh džives o Abner, o čhavo le Neroskero, geła le Išbošetoskere služobņikenca andral o Machanajim andro Gibeon. ¹³ Andre oda časos gele pro drom the o Joab, o čhavo la Cerujakero, le Davidoskere služobņikenca a arakhle pes lenca paš o paņi Gibeon. Jekh partija pes rozthode pre jekh sera le paņestar the dujto pre aver.

¹⁴ Avke o Abner phenda le Joaboske: “Mi ušten varesave le terne muršendar a mi maren pes jekh avreha angle amende.”

“Mi džan,” phenda o Joab.

¹⁵ Avke gele pre peste avri dešuduj (12) Benjamini vaš o Išbošet a dešuduj murša vaš o David. ¹⁶ Chudle jekh avres le šerestar a demade jekh avreske la šablaha andre sera (pašvar). Avke savore jekhetane pele. Ole thaneske andro Gibeon dine nav Chelkat-Haccurim, so hin prethodo: e Mała le Šablengeri.

¹⁷ Oda džives chudla maškar lende zoralo mariben a le Davidoskere murša ņerinde (zvitazinde) upral o Abner the upral o Izraeliti.

¹⁸ Sas ode o trin čhave la Cerujakere: O Joab, o Abišaj the o Asahel. O Asahel džanelas te denašel sigo sar srnka. ¹⁹ Ov denašelas pal o Abner a na visarelas pes aņi pre čači (pravo), aņi pre balogņi (ľavo) sera. ²⁰ Androda o Abner pes obdikhľa a phučľa le Asahelostar: “Sal oda tu, Asahel?”

“He! Me som,” ov odphenda.

²¹ Avke o Abner leske phenda: “Dža pre čači (pravo) abo balogņi (ľavo) sera! Chude varesave terne muršes a le leskere veci.” Ale o Asahel na kamelas te preačhel te džal pal o Abner.

²² O Abner leske pale phenda: “Preačh pal ma te džal! Soske majinav tut te murdarel? Sar palis dikhlomas andro jakha tire phraleske le Joaboske?”

²³ Ale o Asahel peske na delas te phenel, avke o Abner leske demada la kopijakere palune agoreha andro per. E kopija leske pregeła avri prekal o dumo. O Asahel peła a muľa pre oda than. Pre oda than, kaj o Asahel peła a muľa, pes zaačhavelas dojekh, ko odarik predžalas.

²⁴ Ale o Joab the o Abišaj džanas dureder pal o Abner. Sar zaračila, avle pro brehos Amma anglo Gijach pro drom ke pušta Gibeon. ²⁵ Avke o Benjamini pes zgele le Abneroha sar jekh partija a ačhenas upre pre jekh brehos. ²⁶ O Abner zvičinda pro Joab: “Dži kana kamas jekh avres te murdarkerel? Tu na achalos, hoj oda amenge na anela nič lačo? Kana imar phenaha le muršenge, hoj te preačhen te džal pre peskere phrala?”

²⁷ “Avke sar dživel o Del,” phenda leske o Joab, “te na prevakerđalas tu, mire murša na preačhlehas, ale gelehas pal peskere phrala dži tosara.” ²⁸ Avke o Joab zatrubinda pro rohos, savore murša zaačhile a preačhile te džal pro Izraeliti. Avke o mariben imar dureder na sas.

²⁹ O Abner peskere muršenca džalal calo rat prekal e Araba, pregele prekal o paņi Jordan a džalal dži ko dilos andro Machanajim.

³⁰ Sar o Joab preačila te džal pal o Abner, diņa te zvičinel savore muršen a avľa pre oda, hoj ode na sas dešueňa (19) le Davidoskere muršendar the o Asahel. ³¹ Ale o murša le Davidoskere murdarde trin šel the šovardeš (360) le Abneroskere muršen andral o Benjamin. ³² Avke le Asahel preligende andro Betlehem a parunde les andre le dadeskero hrobos. Palis o Joab peskere muršenca džanas cali rat a andro Hebron doavle, sar vidņisalolas.

3

¹ O maribena maškar o Sauloskere the Davidoskere murša likerelas igen but. O David furt buter zoraĵolas, ale le Sauloskere manuša našavenas e zor.

Le Davidoskere čhave

² Andro Hebron ulile le Davidoske kala čhave: Ešebno (peršo) o Amnon, o čhavo la Achinoamakero andral o Jezreel; ³ dujto o Kileab, o čhavo la Abigajilakero, savi sas romňi le Nabaloskeri andral o Karmel; trito o Absolon, o čhavo la Maachakero, savi sas čhaj le kraliskeri Talmajoskeri andral o Gešur; ⁴ štarto o Adonijah, o čhavo la Chaggitakero; pandžto o Šefatjah, o čhavo la Abitalakero; ⁵ the šovto o Jitream, o čhavo la Eglakero. Kala čhave ulile le Davidoske andro Hebron.

O Abner predžal ko David

⁶ Andre oda časos, sar sas o maribena maškar o Sauloskere the Davidoskere murša, o Abner ačhila angluno le Sauloskere muršendar. ⁷ Le Saul sas romňi-služka e Ricpa, e čhaj le Ajoskeri.

Andre jekh džives o Išbošet, o čhavo le Sauloskero, phendā le Abneroske: “Soske gelal te pašĵol paš le dadeskeri aver romňi?”

⁸ O Abner chalas bari cholĳ pre leste a phučĳa: “Som varesavo rikono andral e Judsko? Dži adadžives presikavav e pačĳiv tire dadeske le Sauloske, leskere phralenge the leskera famelijake. Andro vasta le Davidoske tut na diňom, ale tu mange adadžives čhives pro jakha oda, hoj kerđom binos kala džuvĳaha? ⁹ Man mi marel zorales o Del, te na kerava le Davidoske oda, so leske o RAJ phendā andre vera. ¹⁰ Bo o RAJ phendā, hoj le Sauloskera famelijatar odlela o krališagos a kerela, hoj le Davidoskero tronos ačhela pro furt upral o Izrael, upral e Judsko the upral caĳi phuv andral o Dan dži ke Beer-Šeba.” ¹¹ Ale o Išbošet le Abneroske andre bari dar aňi na odphendā.

¹² Palis o Abner bičhada peskere muršen ko David, hoj leske te phenen: “Kaskeri hiňi kadi phuv? Phand manca zmluva a pomožĳnava tuke, hoj o Izraeliti te predžan pre tiri sera.”

¹³ “Mištes,” odphendā o David. “Phandava tuha zmluva, ale na zdžava man tuha, te na aneĳa la Sauloskera čha la Mikal ke mande.” ¹⁴ Palis o David bičhada muršen ko Išbošet, le Sauloskero čhavo, hoj leske te phenen: “De mange pale mira romňa la Mikal, sava chudĳlom vaš oda, hoj murdardom šel Filišĳtinen.”

¹⁵ Avke o Išbošet bičhada muršen a ile la lakere romestar le Paltielostar, savo sas le Lajišoskero čhavo. ¹⁶ O Paltiel džalas laha rovĳbnaha dži ko foros Bachurim. Ale o Abner leske phendā: “Dža pale khere!” Avke ov geĳa.

¹⁷ O Abner pes zgeĳa le Izraelike vodcenca a phendā lenge: “Tumen imar sigeder kamĳan le David kraliske. ¹⁸ Akana keren oda, bo o RAJ le Davidoske phendā: ‘Prekal peskero služobňĳikos David cirdava peskero Izraeliko narodos avri andral o vasta le Filišĳtĳnengere the andral o vasta savore lengere ųeprijatelengere.’ ”

¹⁹ O Abner oda phendā avke the le Benjaminenge. Palis geĳa pal o David andro Hebron, hoj leske te phenel pal savoreste, so kamle savore Izraeliti the o Benjamini te kerel. ²⁰ Sar avĳa o Abner le biš muršenca ko David andro Hebron, o David kerda hoscina prekal leste the prekal leskere murša. ²¹ Palis o Abner phendā le Davidoske: “Džava akana te zvičĳnel savore Izraeliten ke tu kralĳna, rajeja miro. Phandena tuha e zmluva, hoj te aves kralis upral savoreste, avke sar kames.” Avke o David premukĳla le Abner a ov geĳa het andro smirom.

O Joab murdarel le Abner

²² ĳpen akor pes visarenas pale andral o mariben o Joab the le Davidoskere služobňĳika a ande peĳa oda, so peske zaile. Ale o Abner imar na sas ko David andro

Hebron, bo les premukla, hoj te džal andro smirom khere. ²³ Sar avla o Joab peskere slugadenca, phende leske, hoj o Abner, le Neroskero čhavo, avla ko kralis a ov les mukla te džal andro smirom.

²⁴ O Joab geľa ko David a phučľa lestar: “So kerďal? Soske muklal te džal le Abner ča avke, sar avla ke tu? ²⁵ Se tu prindžares le Abner, le Neroskere čhas! Avla vašoda, hoj tut te oklaminel. Kamel te rozdikhel o thana, kaj phires a khatar pes visares pale. Kamel te džanel pal savoreste, so keres.”

²⁶ Sar o Joab odgeľa khatar o David, bičhađa le muršen pal o Abner. On les ande pale khatar e chaňig Sira, ale o David olestar na džanelas. ²⁷ Sar pes o Abner visarđa pale andro Hebron, o Joab leske phenđa: “Kamav tuha ča korkoro te vakerel.” Palis les ligenda paš e foroskeri brana, ode leske predemađa o per la šablaha a ov muľa. O Joab kamla leske te visarel vaš oda, hoj murdarđa leskere phrales le Asahel.

²⁸ Sar pes o David pal oda došunđa, phenđa: “Man the mire krališagos nane binos vaš o rat le Abneroskero. ²⁹ Leskero rat mi perel pro šero le Joaboskero the pre leskeri cali famelija, hoj te el furt murš andre leskeri famelija, ko hin nasvalo avke, hoj čulal lestar hňisos, abo kas hin malomocenstvo, abo kas nane maro, ko phirel pro bakuli, či perel andro mariben!”

³⁰ Avke o Joab the leskero phral o Abišaj murdarde le Abner vaš oda, hoj murdarđa leskere phrales le Asahel andro mariben andro Gibeon.

³¹ O David phenđa le Joaboske the savore manušenge, save sas leha: “Rozčingeren peske o gada, uren pre peste o gone a chuden te rovel pal o Abner.” Sar les parunde, o David geľa pal o murša, save ligenenas leskero telos. ³² Le Abner parunde andro Hebron. O David zorales rovelas paš le Abneroskero hrobos a rovenas leha savore manuša.

³³ Palis o David giľađa rovibnaskeri gili:

“Mušinda o Abner te merel
sar varesavo dilino manuš?”

³⁴ O vasta tuke na sas zaphandle;
tire pindre na sas andro lanci;
tu peľal sar oda, kas murdarde o živaňa.”

Androda savore manuša pale chudle te rovel. ³⁵ Palis avle savore ko David a ispidenas pre leste, hoj te chal varesavo chaben, medik sas džives. Ale o David iľa vera: “Mi marel man zorales o Del, te chava maro abo varesavo chaben sigeder, sar zaračola.”

³⁶ Sar oda šunde savore manuša, sas lenge oda pre dzeka avke sar savoro, so o David kerelas. ³⁷ Oda džives savore manuša the calo Izrael džanenas, hoj o David na kamla o meriben le Abneroskero.

³⁸ O David phenđa peskere služobňikenge: “Či na džanen, hoj adadžives muľa o baro vodcas, o angluno murš andral o Izrael? ³⁹ Choc som pomakhlo vaš o kralis, adadžives som sar bi e zor a kala duj čhave la Cerujakere – o Joab the o Abišaj – hine zoraleder sar me. O RAJ mi visarel pale le nalačipnaha oleske, savo kerđa nalačo.”

4

O Išošet merel

¹ Sar pes o čhavo le Sauloskero o Išošet došunđa, hoj o Abner muľa andro Hebron, daralas pes a o Izraeliti na džanenas so te kerel. ² Le Išošet sas duj murša, save sas veliteľa upral o slugađa. Jekh lendar pes vičinelas Baanah the dujto Rechab. Lengero dad sas o Rimmon andral o foros Beerot pre Benjaminiko phuv. Lenas o Beerot sar Benjaminiko foros, ³ bo o manuša, save angloda bešenas andro Beerot, denašle andro Gittajim a dživen ode dži adadžives sar cudzinci.

⁴ Le Sauloskere čhas le Jonatan sas čhavo, savo pes vičinelas Mefibošet. Sas leske pandž berš, sar avla andral o foros Jezreel o hiros pal o Saul the Jonatan, hoj sas murdarde. E služka, savi les bararelas avri, les iľa a denašľa leha. Sar denašelas, avke sidarelas, hoj lake peľa andral o vasta a ačhiľa kalika.

⁵ Andre jekh džives o Rechab the o Baanah, o čhave le Rimmonoskere andral o Beerot, pes mukle pro drom a avle paš o kher le Išbošetoskero pal o dilos, sar ipen pašľolas pro haďos. ⁶ Gele andro kher avke sar ola, ko hordinen o žužodiv. Predemade le Išbošet a o Rechab the leskero phral Baanah denašle.

⁷ Sar gele andro kher, ipen akor o Išbošet pašľolas pre peskero haďos, kaj sovelas. Demade les, murdarde les a odčhinde leske o šero. Palis ile leskero šero a džanas cali rat prekal e Jordaňiko dolina. ⁸ Sar avle andro Hebron, sikade le Išbošetoskero šero le Davidoske a phende: “Kade hin o šero le Išbošetoskero, savo sas o čhavo le Sauloskero, tire ņeprijateliskero, savo tut kamľa te murdarel. Adadžives o RAJ visarďa pale le Sauloske the leskera famelijake vaš miro raj the kralis.”

⁹ Ale o David odphenda le Rechaboske the le Baanoske: “Avke sar dživel o RAJ, savo man cirdňa avri andral savore pharipena, ¹⁰ sar mange jekhvar jekh murš avla te phenel, hoj o Saul muľa, a gondolinelas peske, hoj mange anda lačho hiros, me les ode andro Ciklag chudľom a murdarďom. Kavke chudľa o počiňiben vaš oda lačho hiros. ¹¹ So mek goreder oda ela prekal o nalačhe manuša, save murdarde ole čačipnaskere muršes, medik sovelas pre peskero haďos andre peskero kher. Akana na majinav te mangel leskero rat andral tumare vasta a tumen te zničinel pal adi phuv?”

¹² Avke o David phenda peskere terne muršenge, hoj len te murdaren. On lenge odčhinde o vasta the o pindre a figinde len paš o cikno paňi andro Hebron. Le Išbošetoskero šero ile a parunde andro le Abneroskero hrobos paš o Hebron.

5

O David ačhel kraliske upral calo Izrael

¹ Palis savore Izraelike kmeňi avle ko David andro Hebron a phende: “Dikh, sam jekh rat andral tiri famelija. ² Imar akor, sar o Saul sas kralis upral amende, tu lidžahas le Izraeloskere slugađen andro mariben. O RAJ tuke phenda: ‘Tu lidžaha miro Izraeliko narodos sar pastjeris a aveha lengero vodcas.’ ”

³ Avke savore vodci andral o Izrael avle ko David andro Hebron. Ode lenca o David phandľa zmluva anglo RAJ a pomakhle les vaš o kralis upral o Izrael.

⁴ Le Davidoske sas tranda (30) berš, sar ačhiľa kralis, a kralinelas saranda (40) berš. ⁵ Kralinelas upral e Judsko efa berš the šov čhon andro Hebron a upral calo Izrael the Judsko kralinelas tranda the trin (33) berš andro Jeruzalem.

O David zalel o Jeruzalem

⁶ Jekh džives o kralis o David džalas peskere muršenca andro Jeruzalem pro Jebuseja, save ode bešenas. Ale o Jebuseja dine te phenel le Davidoske: “Ade pes na dochudeha. The o kore the bange tut adarik tradena avri,” bo peske gondolinenas, hoj o David pes ode na dochudela. ⁷ Ale o David zaila the avke o zoralo foros Sion; oda akana hin o Foros le Davidoskero.

⁸ Oda džives o David phenda: “Ko kamel te ņerinel (zviťazinel) upral o Jebuseja, mi džal prekal o tunelis, khatar džal o paňi andro foros, hoj te dochudel ole ‘koren the bangen’, save hine mire bare ņeprijatela.” Vašoda pes vakerel: “O kore the o bange na džana andro Devleskero kher.”

⁹ Sar o David zaila oda zoralo foros, ačhiľa ode te bešel a diňa leske nav “Foros le Davidoskero”. Palis o David ačhaďa o muros khatar o Millo – o than, kaj zrovňinda o

brehos – dži andre. ¹⁰ O David ačhelas furt zoraleder a o RAJ, o Del o Nekzoraleder, sas leha.

¹¹ O kralis Chiram andral o Tir bičhađa peskere služobňiken ko David. Jekhetane lenca bičhađa o cedroskere kašta, le řesaren the muraren, hoj leske te ačhaven palacis. ¹² Akor o David dikhľa, hoj o RAJ les ačhađa kraliske upral o Izrael a hoj hazdňa upre leskero krališagos prekal peskero Izraeliko narodos.

Le Davidoskere čhave ulon andro Jeruzalem

¹³ Sar o David geľa het andral o Hebron, iľa peske andral o Jeruzalem mek avre romňijen-služobňičken, savenca les sas muršora the čhaja. ¹⁴ Kala hine o nava leskere čhavengere, save ulile andro Jeruzalem: O Šammuas, Šobab, Natan, Šalamun, ¹⁵ Jibchar, Elišuas, Nefeg, Jafias, ¹⁶ Elišamas, Eljadas the o Elifelet.

O řerindipen upral o Filištinci

¹⁷ Sar pes o Filištinci dodžanle, hoj le David pomakhle kraliske upral o Izrael, džanas savore Filištínike slugađa pre leste, hoj les te zalen. Sar pes o David pal oda došunđa, geľa andre peskero zoralo than. ¹⁸ Androda o Filištinci avle a rozthode pes andre Refajengeri dolina. ¹⁹ Avke o David phučelas le RAJESTAR: “Majinav te džal pro Filištinci? Deha mange len andre mire vasta?”

“Dža pre lende!” odphendľa leske o RAJ. “Čačes dava tuke len andre tire vasta.”

²⁰ Avke o David geľa andro Baal-Peracim, a sar řerindľa upral lende, phendľa: “O RAJ rozčhindľa mire řeprijateľen anglal mande, avke sar o paňi predemel o hradzi.” Vašoda dine ole thaneske nav Baal-Peracim*. ²¹ O Filištinci ode mukle peskere devloren a o David the leskere murša len odligende.

²² Ale o Filištinci pale gele pre lende pro mariben a kerde peske taboris andre Refajengeri dolina. ²³ Avke o David phučľa pale le RAJESTAR a ov leske odphendľa: “Ma dža pre lende anglunestar, ale obdža len palunestar. Dža pre lende pašal o balzamike stromi. ²⁴ Sar šuneha o phiriben pal o agor ole balzamike stromengero, takoj dža pro Filištinci pro mariben, bo akor džava me anglal tu te řerinel upral lengere slugađa.” ²⁵ O David kerďa sa avke, sar leske o RAJ phendľa, a murdarkerelas le Filištinen la Gebatar dži ko Gezer.

6

E Zmluvakeri Archa andro Jeruzalem

¹ O David peske pale kidľa avri 30 000 nekfedere muršen andral o Izrael. ² Džalas lenca andro Judsko foros Baala, hoj odarik te len le Devleskeri Archa, so pes vičinelas “E Archa le Nekzoraledere RAJESKERI, savo bešel upral o cherubi”. ³ Le Devleskeri Archa thode pre nevo verdan a ligende la avri andral o Abinadaboskero kher, savo sas pro brehos. Le Abinadaboskere čhave o Uzzah the o Achijo la lidžanas. ⁴ Sar prelidžanas e Devleskeri Archa andral o kher le Abinadaboskero, o Achijo džalas angle Archa. ⁵ O David the savore Izraeliti khelenas a bašavenas caľa zoraha anglo RAJ pro citari, harfi, bubni, čerkutki the pro cimballi.

⁶ Ale sar avle ko Nachonoskero humnos, o Uzzah nacirdľa peskero vast ke Devleskeri Archa a zachudľa la, bo le guruvengge podgele o pindre. ⁷ O RAJ igen cholisalila pro Uzzah, bo pes opovažinda te chudel e Zmluvakeri Archa. Vašoda les murdarďa pro than a ov muľa paš e Archa le Devleskeri.

⁸ O David rušelas, hoj o RAJ demaďa le Uzzah peskera cholaha, vašoda diňa ole thaneske nav Perc-Uzzah*. Avke pes vičinel dži adadžives.

* 5:20 E Hebrejiko čhib: O raj, savo predemel

* 6:8 E Hebrejiko čhib: O trestos le Uzzoskero

⁹ Oda džives chudľa o David te daral le RAJESTAR a phendä: “Sar me šaj lav ke ma le RAJESKERI Archa?” ¹⁰ Avke o David na ilä le RAJESKERI Archa ke peste andro Jeruzalem, ale diňa la te lidžal andro kher le Obed-Edomoskero, savo sas andral o Gat. ¹¹ E Archa le RAJESKERI ode ačhila trin čhon a o RAJ požehňinelas le Obed-Edom the caľa leskera famelija.

¹² Le kraliske le Davidoske phende, hoj prekal e Devleskeri Archa o RAJ požehňinel le Obed-Edom, leskera famelija the savoro, so les hin. Avke o David ilä le Devleskeri Archa andral o kher le Obed-Edomoskero a ligendä le radišagoha andro Foros le Davidoskero. ¹³ Sar o murša, save lidžanas le RAJESKERI Archa, kerde šov kroki, o David obetindä le bikos the thula gurumňa. ¹⁴ O David, pre saveste sas urdo efodos le lanostar, chudľa andral cali peskeri zor te khelel. ¹⁵ Ov the savore Izraeliti ile le RAJESKERI Archa andro Jeruzalem, džanas bara vikaha a trubinenas.

¹⁶ Sar džanas la RAJESKERA Archaha andro Jeruzalem, le Sauloskeri čhaj e Mikal dikhelas avri prekal e oblaka. Sar dikhla le kralis le David, sar chučerel a khelel anglo RAJ, dikhla les tele.

¹⁷ Sar ande le RAJESKERI Archa, thode la pro pririchtimen than maškar o stanos, so imar o David prekal e Archa ačhadä. O David andä anglo RAJ labarde the smiromskere obeti. ¹⁸ Sar imar dokerdä kala obeti, požehňindä le manušen andro nav le Nekzoraledere RAJESKERO. ¹⁹ Palis diňa savore Izraeliten, save ode sas, le muršen the le džuvlen, po jekh maro, ovocno bokeli le datlendar the bokeli le šuke hroznendar. Palis pes savore rozgele andre peskere khera.

²⁰ Sar pes o David visarelas khere te požehňinel peskera famelija, le Sauloskeri čhaj e Mikal geľa avri anglal leste a phendä: “Savi bari pačiv tuke kerdal adadžives, tu, savo sal kralis andro Izrael! Adadžives likerdal tut sar varesavo slugas, sar čhidäl tele peskero ruchos anglal o služki!”

²¹ O David lake odphendä: “Sas oda anglo RAJ, savo peske na ilä avri tire dades aňi caľa leskera famelija, ale man peske ačhadä vaš o kralis upral leskere manuša andro Izrael. Me khelava anglo RAJ! ²² A mek buter man kamava te pokorinel sar angloda a angle tire jakha na avava nič, ale kala služki, pal save vakerehas, man dena pačiv.”

²³ Avke e Mikal, le Sauloskeri čhaj, sas bi o čhave dži ko meriben.

7

Le Natanoskero prorocivo

¹ Sar o kralis o David geľa te bešel andre peskero palacis a sar o RAJ diňa, hoj leskero krališagos te el andro smirom savore nepřijatelenca, save sas pašal leste, ² phendä o David le prorokoske le Natanoske: “Dikh, me bešav andro kher, so hino ačhado le cedrostar, ale e Archa le RAJESKERI hiňi ča andro stanos.”

³ O Natan leske odphendä: “Dža a ker savoro, so kames te kerel, bo o RAJ hino tuha.”

⁴ Avke mek odi rat phendä o RAJ le Natanoske:

⁵ “Dža a phen mire služobňikoske le Davidoske: ‘Avke phenel o RAJ: Tu mange kames te ačhavel kher, hoj te bešav andre?’ ⁶ Se akorestar, so ligendom le Izraeliten avri andral o Egipt, dži adadžives na bešavas andro kher, ale somas andro stanos všadzik, khatar phirenas. ⁷ Medik somas le Izraelitenca pro drom, šoha (ňikda) na phučlom le Izraelike vodcendar, saven ačhadom, hoj te lidžan miro narodos: “Soske mange na ačhade kher le cedrostar?” ’

⁸ Akana phenaha mire služobňikoske le Davidoske: ‘Kavke vakerel o RAJ o Nekzoraleder: Andom tut odarik, kaj pasinehas le bakren, a ačhadom tut vaš o vodcas upral o Izrael. ⁹ Džavas tuha všadzik, kaj džahas, a murdarom savore tire nepřijatelen, save sas anglal tu. Kerava, hoj tiro nav te el igen baro sar o

nava le nekbaredere vodcengere pre phuv. ¹⁰ Peskere Izraelike narodoske dava than, kaj les sadzinava a ode bešela. Ímar na izdrala a o nalače manuša les na dukhavena, sar oda kerenas angloda; ¹¹ akorestar, sar ačhađom le sudcen upral peskero Izraeliko narodos, aveha andro smirom savore tire ņeprijatelendar.

O RAJ phenel, hoj ačhavela tuke kher. ¹² Sar avela tiro časos a tu džaha ke tire phure dada, dava tut potomkos, savo ela tutar, a kerava, hoj te el furt zoraleder leskero krališagos. ¹³ Ov ačhavela Chramos prekal miri pačiv a me kerava, hoj te ačhel leskero krališagos pro furt. ¹⁴ Avava leske dad a ov ela miro čhavo. Sar kerela varesavo binos, marava les la pacaha, sar kerel dojekh dad. ¹⁵ Ale miro lačhipen lestar na odlava, sar les odilom le Saulostar, saves odčhidom anglal tu. ¹⁶ Tiro potomstvos ela zoralo a tiro krališagos the tronos ačhela pro furt anglal ma.’”

¹⁷ O Natan vakerelas le Davidoske sa avke, sar oda šunđa le RAJESTAR andro videņje.

Le Davidoskeri modlitba

¹⁸ Palis o kralis o David geľa, bešľa peske anglo RAJ andro Stanos a modlinelas pes avke:

“Ko som me, ó, RAJEJA, Devla, a ko hin miri famelija, hoj man andal dži ade?

¹⁹ A mek ke oda, sar te ulahas frima, ó, RAJEJA, Devla, vakerehas the pal oda, so ela palis tire služobňikoskera famelijaha. Ó, RAJEJA, Devla, tu avke furt keres le manušeha?

²⁰ So mek pre oda šaj phenav? Se tu, ó, Adonaj, RAJEJA, prindžares tire služobňikos. ²¹ Prekal tiro lav a avke, sar kamlal, kerdal kala savore bare veci a diňal oda te džanel tire služobňikoske.

²² Vašoda sal baro, ó, RAJEJA, Devla, bo nane ajso sar tu. Pal savoreste, so šunđam amare kanenca, nane aver Del, sar sal tu. ²³ Pre phuv nane aver narodos ajso sar o Izrael, saves peske cindal avri, hoj te en tire, a oleha peske kerdal baro nav. Bare the šukar veci kerdal prekal lende, sar len ilal avri andral o Egipt a tradňal avri anglal lende avren naroden the lengere devlen. ²⁴ Tu kerdal, hoj o Izraeliti te en tire manuša pro furt, a tu, RAJEJA, ačhilal lengero Del.

²⁵ Ale akana, RAJEJA, Devla, mangav tut, liker pro furt oda lav, so phendal mange the mira famelijake. Doliker oda, sar phendal. ²⁶ Avke tiro nav ela barardo a o manuša vakerena pal tu furt: ‘O RAJ o Nekzoraleder hin o Del upral o Izrael!’ Tu dolikereha miro tronos pro furt.

²⁷ Bo tu korkoro, ó, Nekzoraleder RAJEJA, o Del le Izraeloskero, sikađal peskere služobňikoske a phendal: ‘Ačhaveha tiro potomstvos furt pro tronos*.’ Vašoda mange me domuklom te anel kadi modlitba anglal tu. ²⁸ Ó, RAJEJA, Devla, tu sal o Del. Tire lava hine čačipnaskere a tire služobňikoske phendal, hoj kereha leske oda lačhipen. ²⁹ Akana mangav tut, požehňin mira caľa famelija, hoj vareko latar pro furt te ačhol anglal tu. Bo tu, ó, RAJEJA, Devla, vakerehas a tiro požehnaňje ačhela pro furt pre miro potomstvos.”

8

Le Davidoskere maribena

¹ Palis o David ņerinda (zviťazinda) upral o Filištinci, thođa len tele a odliľa lendar o Meteg-Amma.

² O David ņerinda the upral o Moabčana. Palis len merinda la špargaha. Phenda lenge, hoj te pašlon pre phuv a premerinda len. Sar odmerinda duje špargenca, ole Moabčanen murdarde, palis odmerinda jekhaha špargaha a olen mukľa te dživel.

* **7:27** E Hebrejiko čhib: Ačhaveha tuke kher

Avke mule duvar ajci sar ola, save ačhile te dživel. O Moabčana ačhile sluhi le Davidoske a anenas leske o daňe.

³ Palis o David ňerinda upral o kralis Hadad-Ezer, o Rechoboskero čhavo, andral e Coba, sar džalas te zalel o phuva paš o Euftrat. ⁴ O David zaila lestar 1 700 muršen pro graja the 20 000 slugađen. Mukla peske lendar ča 100 grajen le verdanenca a olinge, save ačhile, diňa te phagel o pindre.

⁵ Sar avle o Aramejčana andral o Damaskus te pomožinel le kraliske Hadad-Ezeroske, o David ňerinda the upral lende a murdarda lendar 22 000 muršen.

⁶ Palis o David diňa te rozačhavel partiji muršen andro Aramejiko Damaskus. Avke o Aramejčana ačhile sluhi le Davidoske a the on anenas leske o daňe. O RAJ pomožinelas le Davidoske všadzik, kaj džalas.

⁷ O David skidňa le Hadad-Ezeroskere služobňikendar o somnakune štiti a anda len andro Jeruzalem. ⁸ O kralis o David skidňa le Hadad-Ezeroskere forendar Betach the Berotaj igen but bronzos.

⁹ Sar o Toji, o kralis andral o Chamat, pes došunda, hoj o David ňerinda upral cali le Hadad-Ezeroskeri armada, ¹⁰ bičhađa peskere čhas le Joram ko David, hoj les te pozdravinel a te phenel leske: “Av bachtalo vaš oda, hoj ňerinda upral o Hadad-Ezer!” Anda le Davidoske rupune, somnakune the bronzune veci.

¹¹ The ole o David sentňarda le RAJESKE jekhetane le rupoha the le somnakaha, so peske zaila savore narodendar, saven thoda tele: ¹² Le Aramejčanendar, Moabčanendar, Ammončanendar, Filištínendar, Amalekendar the le Hadad-Ezerostar, savo sas le Rechoboskero čhavo, o kralis andre Coba.

¹³ O David peske kerdä baro nav the oleha, sar pes visarelas pale, hoj murdarda andre Londi Dolina 18 000 Aramejčanen.

¹⁴ Všadzik andro Edom rozačhađa partiji muršen. Avke savore Edomčana ačhile le Davidoskere sluhi. O RAJ pomožinelas le Davidoske všadzik, kaj ča džalas.

¹⁵ O David kralinelas upral calo Izrael a savore peskere manušenge kerelas oda, so sas čačipnaskero the lačo. ¹⁶ O Joab, la Cerujakero čhavo, sas velitelis upral e armada a o Jošafat, le Achiludoskero čhavo, sas upral savore leskere uradňika. ¹⁷ O Cadok, le Achituboskero čhavo, the o Achimelech, le Ebjataroskero čhavo, sas rašaja a o Serajah sas pisaris. ¹⁸ O Benajah, le Jehojadoskero čhavo, sas velitelis upral o Kereťana the Pileťana, save chraňinenas le David. The le Davidoskere čhave sas rašaja.

9

O David the o Mefibošet

¹ Jekh džives o David pes phučla: “Ačhila le Sauloskera famelijatar mek vareko? Kamlomas leske te presikavel prekal o Jonatan o jileskeriben.”

² Le Saul sas sluhās, savo pes vičinelas Cibah. Oles privičinde ko David a phučla lestar: “Tu sal o Cibah?”

Ov odphenda: “Som tiro služobňikos.”

³ O David phučla: “Na ačhila imar le Sauloskere famelijatar ňiko, hoj leske te presikavav le Devleskero jileskeriben?”

O Cibah leske odphenda: “Hin mek ade le Jonatanoskero čhavo, savo hino kalika pro pindre.”

⁴ “Kaj hino?” phučla o David.

“Hino andro Lo-Debar, andro kher le Machiroskero, savo hino o čhavo le Ammieloskero,” odphenda leske o Cibah.

⁵ Akor o David bičhađa, hoj les te anen andral o Lo-Debar.

⁶ Sar avla ko David o Mefibošet, o čhavo le Jonatanoskero, savo sas čhavo le Sauloskero, bandila anglal leste le mujeha.

O David zvičinda: “Mefibošet!”

“Ade hino tiro služobňikos,” odphenda leske.

⁷ “Ma dara tut!” phenda leske o David. “Kamav tuke te presikavel o jileskeriben prekal tiro dad Jonatan. Visarava tuke o mali pal o Saul tiro papus a furt chaha jekhetane manca pašal miro skamind.”

⁸ O Mefibošet bandila angle leste a phenda: “So hino tiro služobňikos, hoj pes visares ke ajso mulo rikono, sar som me?”

⁹ Palis o David vičinda le Sauloskere sluhas le Cibah a phenda leske: “Savoro, so sas le Sauloskero the leskera famelijakero, dav le Mefibošetoske, bo hino tiro rajeskero čhavo. ¹⁰ Tu, tire čhave the tire sluhi leske kerena buči pre mala a skidena leske upre o ulipen, hoj te el le Sauloskera famelija, so te chal. Ale o Mefibošet chala pro furt jekhetane manca pašal miro skamind, bo leskero papus sas o Saul.” Le Cibah sas dešupandž (15) čhave the biš (20) sluhi.

¹¹ O Cibah phenda le kraliske: “Tiro služobňikos kerela sa avke, sar phenaha, rajeja miro the kralina.” Avke o Mefibošet chalas le Davidoha jekhetane pašal o skamind, avke sar te ulahas jekh le kraliskere čhavendar.

¹² Le Mefibošet sas terno čhavoro, savo pes vičinelas Michas. Le Ciboskeri calo famelija ačhile služobňika le Mefibošetoske. ¹³ O Mefibošet bešelas andro Jeruzalem, bo chalas furt jekhetane le Davidoha pašal o skamind. A ov sas kalika pro soduj pindre.

10

O Ammončana keren le Izraelitenge ladž

¹ Sar mula o Ammoniko kralis o Nachaš, leskero čhavo Chanun ačhila pal leste kralis. ² O David peske phenda: “Presikavava le Nachašiskere čhaske le Chanunoske o jileskeriben, sar kerda leskero dad mange.” Avke bičhada peskere služobňiken, hoj leske te del te džanel, hoj le Davidoske hin pharo pal leskero dad.

Sar avle o služobňika andre le Ammončanengeri phuv, ³ o Ammonike vodci phende peskere rajeske le Chanunoske: “Gondolines tuke, hoj o David kamel te del pačiv tire dades oleha, hoj bičhavel peskere služobňiken ke tu? Na, bičhavel len sigeder vašoda, hoj te predikhen kada foros a palis les te zničinen?” ⁴ Androda o Chanun chudla le Davidoskere služobňiken, oholinda lenge jepaš brada, ostrihinda jepaš gada le perestar dži tele a avke len mukla te džal.

⁵ Sar oda phende le Davidoske, bičhada anglal lende avre muršen, bo ola murša sas igen pre ladž. Diňa lenge te phenel: “O kralis tumenge phenel, hoj te ačhen andro Jericho, medik tumenge na barola o bajuzi pre brada. Palis šaj aven pale.”

O mariben le Ammončanenca

⁶ Sar o Ammončana peske pridžandle, hoj le David rozchoľarde, dine te vičinen le Aramejčanen andral o Bet-Rechob the e Coba le 20 000 slugađen, le kralis andral e Maacha le 1 000 muršenca the 12 000 muršen andral o Tob.

⁷ Sar pes o David pal oda došunda, bičhada andro mariben le Joab the savore zorale slugađen. ⁸ O Ammončana pes rozačhade pro mariben paš e foroskeri brana. O Aramejčana andral e Coba the Rechob a o murša andral o Tob the e Maacha sas rozačhade pre mala.

⁹ Sar o Joab dikhla, hoj avle pre leste anglunestar the palunestar, kidla peske avri nekfeder muršen andral calo Izrael a rozačhada len pro Aramejčana. ¹⁰ Olen, save ačhile, diňa peskere phraleske le Abišajoske, hoj lenca te džal pro mariben pro Ammončana. ¹¹ Phenda leske: “Te dikheha, hoj o Aramejčana ňerinen (zvitazinen) upral mande, aveha mange te pomožinel, a te dikhava, hoj o Ammončana ňerinen upral tut, džava me tuke te pomožinel. ¹² Av zoralo a maras pes zorales vaš amare

manuša the vaš o Devleskere fori! Mi kerel o RAJ oda, so hin lačo anglal leskere jakha.”

¹³ Avke o Joab peskere muršenca džalas andro mariben pro Aramejčana, ale on lestar denaše. ¹⁴ Sar dikhle o Ammončana, hoj o Aramejčana denašen le Joabostar, the on chudle te denašel anglal o Abišaj a gele pale andro foros. Palis o Joab pes visarda andral o mariben a geľa andro Jeruzalem.

O Izrael ňerinel upral o Aramejčana

¹⁵ Sar o Aramejčana dikhle, hoj o Izraeliti ňerinen upral lende, pale pes zgele. ¹⁶ Akor o Hadad-Ezer bičhađa muršen, hoj te anen le Aramejčanen, save bešenas pre aver sera le paňestar Euftrat. On avle andro Chelam a o Šobach, o velitelis upral e armada le Hadad-Ezeroskeri, len lidžalas.

¹⁷ Sar oda phende le Davidoske, diňa te zvičinel savore Izraeliten. Pregela prekal o Jordan a avľa andro Chelam. O Aramejčana pes rozačhade pro mariben a džanas pro David. ¹⁸ On ale denaše le Izraelitendar. Palis o David the leskere murša murdarde 700 muršen pro verdana the 40 000 muršen pro graja. The le Šobach, le velitelis upral e armada, dukhade a ov muľa pre oda than. ¹⁹ Sar savore kraľa, save služinenas le Hadad-Ezeroske, dikhle, hoj o Izrael ňerinda upral lende, phandle lenca zmluva a služinenas lenge. O Aramejčana pes imar daranas buter te pomožinel le Ammončanenge.

11

Le Davidoskero binos

¹ Avke pro dujto berš jarone, andro časos, sar o kraľa džanas andro mariben, o David bičhađa le Joab peskere muršenca the savore slugađen andral o Izrael. ňerinde (zviťazinde) upral o Ammončana a palis pes rozačhade pašal o foros Rabba. Ale o David ačhila andro Jeruzalem.

² Ke račate o David uštila pal o hados a prephirelas pes pal e palaciskeri strecha. Dikhľa jekha džuvľa, sar pes thovelas (morelas). Oj sas igen šukar. ³ Avke o David bičhađa le sluhas, hoj te dodžanel pes, ko hiňi. O sluhas leske odphenda: “Oj hiňi e Batšeba, le Eliamoskeri čhaj. Lakero rom hino o Chetitos Urijaš.” ⁴ Akor o David phenda le sluhaske: “Dža, an la ke mande!” Oj ipen pes obžuzarda olear, so le džuvlen hin sako čhon. Sar avľa ke leste, ov pašlila laha. Palis oj pes visarda khere.

⁵ Ale e Batšeba pes dodžanľa, hoj hiňi khabňi, a diňa oda te phenel le Davidoske.

⁶ Palis o David diňa te phenel le Joaboske, hoj te bičhavel ke leste le Urijaš. Avke o Joab les bičhađa. ⁷ Sar ke leste avľa o Urijaš, o David lestar phučľa: “Sar hin le Joaboske the le slugađenge? Sar džal dureder o mariben?” ⁸ Avke leske phenda: “Dža khere a odpočovín tuke.” Palis, sar o Urijaš odgela, o David bičhađa daros andre leskero kher. ⁹ Ale o Urijaš na geľa khere, ale pašlila peske jekhetane savore služobňikenca paš o vudar, sar pes džal andro palacis.

¹⁰ Sar le Davidoske phende, hoj o Urijaš na geľa khere, o David leske phenda: “Se avlal pal baro drom, soske na džas khere?”

¹¹ O Urijaš leske odphenda: “E Archa, o murša andral o Izrael the andral e Judsko bešen andro stani a miro velitelis o Joab peskere muršenca taborinen pre maľa. Sar me šaj džav khere te chal, te pijel a te pašlol paš e romňi? Avke sar džives tu, me oda na kerava.”

¹² Akor leske o David phenda: “Ačhuv ade mek adadžives a tajsa tut premukava.” Avke o Urijaš ačhila andro Jeruzalem oda džives dži andre aver. ¹³ Palis o David les vičinda ke peste, chalas the pijelas leha, medik les na zmačarda. Ale rači o Urijaš geľa te sovel jekhetane le Davidoskere služobňikenca, khere na geľa.

O Urijaš merel

¹⁴ Avke tosara o David pisinda lil le Joaboske a bičhada le Urijaš, hoj leske te lidžal. ¹⁵ Andro lil pisinda: “Thoven le Urijaš anglal, kaj hin o mariben nekzoraleder. Tumen palis džan lestar het, hoj les te murdaren.”

¹⁶ Sar o Joab džalas pro foros pro mariben, thoda le Urijaš pre ajso than, pal savo džanelas, hoj hin ode zorale murša. ¹⁷ Sar o murša andral o foros gele avri pro mariben pro Joab, ačhila pes, hoj murdarde varesave le Davidoskere muršen the le Urijaš.

¹⁸ Palis o Joab bičhada jekhe muršes ko David, hoj leske te phenel pal o mariben. ¹⁹ Phenda leske: “Sar phenaha le kraliske savoro pal o mariben, ²⁰ ov pes šaj rozchoľarel a šaj tutar phučel: ‘Soske gelan avke pašes paš o foros? Na džanenas, hoj pal o muri pes livinkerel? ²¹ Či na džanes, ko murdarda le Jerubbaalokere čhas le Abimelech? Na sas oda e džuvli, savi pre leste čhida pal o muri o malmoskero bar, a avke muľa andro Tebec? Soske gelan pašes paš o muri?’ Akor leske phen: ‘The tiro služobňikos o Urijaš muľa.’ ”

²² Avke o murš odgeľa. Sar doavľa ko David, phenda leske savoro, so o Joab vakerelas. ²³ Phenda: “Ole murša sas zoraleder sar amen a avle avri andral o foros pro mariben, ale amen len ispidľam dži ke foroskeri brani. ²⁴ Avke o lukostrelci livinkerenas pal o muri pre tire služobňika a varesaven murdarde. Muľa the tiro služobňikos o Urijaš.”

²⁵ O David le sluhasko phenda: “Le Joaboske phen, hoj pes te na trapinel, bo šoha (ňikda) na džanel, ko šaj merel andro mariben. A mek phen leske, hoj te zoraľarel o mariben pre oda foros a te zničinel les! Avke les zoraľar andre oda.”

²⁶ Sar pes dodžanľa e Batšeba, hoj lakero rom o Urijaš muľa, chudľa pal leste te rovel. ²⁷ Sar pregela o smutkos pal lakero rom, akor o David bičhada vaš e Batšeba a iľa la andre peskero kher. Ačhila leskeri romňi a uliľa lake muršoro. Ale oda, so o David kerďa, na sas le RAJESKE pre dzeka.

12

O Natan dovakerel le Davidoske

¹ O RAJ bičhada le Natan ko David. Ov avľa ke leste a phenda: “Andre jekh foros sas duj murša. Jekh sas barvalo a dujto čoro. ² Le barvales sas igen but bakre the gurunňa, ³ ale le čores sas ča jekh bakroro, so peske cinda. Ov la likerelas a oj barolas jekhetane leha the leskere čhavenca. Chalas leha jekhetane ole chabenestar, so the ov, pijelas andral leskero poharis a sovelas pre leskere vasta. Sas leske sar čhaj.

⁴ Jekhvar avľa ko barvalo murš vareko pal o drom. Ale na kamľa te lel peskere bakrores abo gurunňa, hoj la te pririchtinel ole muršeske, savo ke leste avľa. Avke iľa ole čorestar leskere bakrores a pririchtinda les.”

⁵ O David sas igen choľamen pre oda barvalo murš a phenda le Natanoske: “Avke sar dživel o RAJ, oda murš, savo ada kerďa, mušinel te merel. ⁶ Vaš oda bakroro mušinel a kana te visarel pale štar bakre, bo kerďa kadi veca a na sas leske pharo upral kada čoro murš.”

⁷ Akor o Natan le Davidoske phenda: “Tu sal oda murš! A kavke phenel o RAJ, o Del le Izraeloskero: ‘Me tut pomakhlom vaš o kralis upral o Izrael a cirdňom tut avri andral o vasta le Sauloskere. ⁸ Diňom tuke leskero krališagos the leskere romňijen andre tire vasta. Ačhadom tut vaš o kralis upral o Izrael the upral e Judsko. Te na sas tuke oda dos, diňomas tut duvar ajci buter. ⁹ Soske ilal le RAJESKERO lav vaš ňisoste a kerďal oda, so nane leske pre dzeka? Le Urijaš diňal te murdarel la šablaha a ilal tuke leskera romňa. Vašoda, hoj les diňal te murdarel le Ammončanenge, ¹⁰ akanastar

imar e šabla šoha (ňikda) pes na odvisarela tira famelijatar, bo lehas man vaš ņisoste a iľal tuke le Urijašiskera romňa.

¹¹ Domukava pre tu bibachtalipen, so ela tira famelijatar. Angle tire jakha tuke odlava tire romňijen a dava len tire pašutneske. Ov lenca pašľola avke, hoj savore oda dikhena. ¹² Tu oda kerdal počoral, ale me oda kerava dživese anglo calo Izrael.’”

O David kerel pokaňje

¹³ Akor phendã o David le Natanoske: “Kerđom binos anglo RAJ.” Ov leske odphendã: “O Raj tuke odmukľa tiro binos a na mereha. ¹⁴ Ale oleha, so kerdal, diňal le RAJESKERE ņeprijatelenge, hoj šaj vakeren pre leste namištes. Vašoda tiro čhavoro, savo uľola, mušinel te merel.”

¹⁵ Sar o Natan geľa khere, o Raj dukhadã le nasvalibnaha le Davidoskere čhavores, savo uliľa la Batšebake. ¹⁶ O David mangelas le Devles vaš o čhavoro a igen pes poscinelas. Sar džalas te sovel, pašľolas cali rat pre phuv. ¹⁷ Leskere phureder služobňika gele paš leste a kamenas les te hazdel pal e phuv, hoj te chal lenca, ale ov na kamelas te uštel aňi te chal.

¹⁸ Pro eftato džives o čhavoro muľa, ale le Davidoskere služobňika daranas leske oda te phenel. Phende peske: “Medik o čhavoro dživelas, privakerahas pes ke leste, ale na šunelas amen. Sar šaj akana leske phenas, hoj o čhavoro muľa? Šaj peske kerel vareso.”

¹⁹ Ale o David zbačindã, hoj leskere služobňika vareso počoral vakeren maškar peste, a avľa pre oda, hoj o čhavoro muľa. Phučľa lendar: “Muľa o čhavoro?”

“Muľa,” odphende leske.

²⁰ O David uštilã pal e phuv, sthoda (omorda) pes, pomakhľa pes la mascaha a urďa aver gada. Palis geľa andre le RAJESKERO stanos a bandolas anglo RAJ. Sar odarik geľa khere, mangelas peske chaben. Dine les a ov chalas.

²¹ O služobňika lestar phučle: “So tu keres? Medik o čhavoro dživelas, poscinehas tut a rovehas. Ale sar o čhavoro muľa, akor uštilal a džas te chal?”

²² Ov odphendã: “Medik o čhavoro dživelas, poscinavas man a rovavas, bo gondolindom mange: ‘Šaj el, hoj o RAJ ela ke ma jileskero a le čhavores mukela te dživel. ²³ Ale akana, sar muľa, soske man majinav te poscinel? So šaj les visarav pale? Me džava pal leste, ale ov ke ma na avela.’”

²⁴ Palis o David hazdelas upre peskera romňa la Batšeba le lavenca, geľa ke late a pašľiľa laha. Sar lake uliľa muršoro, dine leske nav Šalamun. O RAJ peske les zakamaďa, ²⁵ vašoda prekal o prorokos Natan phendã le Davidoske, hoj leske te den nav Jedidijah*.

O ņerindipen upral e Rabba

²⁶ O Joab geľa pro mariben pre Ammoniko Rabba a zailã le kraliskero foros. ²⁷ O Joab bičhadã muršen, hoj te phenen le Davidoske: “Maras man lenca a zailom lenge o teluno foros paš o paňi. ²⁸ Akana zvičin ole muršen, save ačhile, mi rozačhaven pes pašal oda foros a mi zalen les, hoj upral oda foros te na ņerinav (na zviťazinav) me korkoro a te na dav ole foroske miro nav.”

²⁹ Avke o David iľa savore muršen, geľa andre Rabba, ode marelas pes lenca a ņerindã upral lende. ³⁰ Palis iľa e koruna pal o šero lengere devleske, so pes vičinelas Milkom. E koruna sas phari buter sar tranda (30) kili a sas andro the dragano bar, so thode pro šero le Davidoske. Ov odarik iľa igen but veci. ³¹ Odľigendã le manušen, save bešenas ode, a diňa lenge o pili, krompača the tovera, hoj te keren buči paš o

* 12:25 Oda hin: O RAJ les kamel.

cehli. Avke kerde the savore Ammonike forenca. Palis o David the savore manuša gele pale andro Jeruzalem.

13

O Amnon the e Tamar

¹ Paloda pes ačila kada: Le Davidoskere čhas le Absolon sas igen šukar pheň, savi pes vičinelas Tamar. Le Davidoskero čhavo Amnon andre late pes zakamla. ² O Amnon pes trapinelas vaš late avke, hoj nasvalila olestar, bo oj sas mek pačivali a ov peske gondolinelas, hoj šoha (ňikda) na ela leskeri. ³ Ale sas les prijatelís o Jonadab. Ov sas le Šimeoskero čhavo, savo sas phral le Davidoske, a sas igen godaver murš. ⁴ Phučila le Amnonostar: “Sar oda, hoj tu, o čhavo le kralískero, sal sako tosara ajso smutno? Na pheneha mange?”

O Amnon leske phenda: “Kamav la Tamar, le Absolonoskera pheňa.”

⁵ O Jonadab leske phenda: “Pašluv tuke pro hados a ker pestar, hoj sal nasvalo. Sar avela tut te dikhel tiro dad, phen leske: ‘Mangav tut, domuk, hoj miri pheň e Tamar man te del te chal. Mi pririchtinel anglal mande o chaben, bo kamav andral lakere vasta te chal.’ ” ⁶ Avke o Amnon pašlila pro hados a kerelas pestar, hoj hino nasvalo.

Sar avla o David les te dikhel, phenda leske: “Domuk mira pheňake, hoj te avel a mi pekel anglal ma duj bokela. Kamav andral lakere vasta te chal.”

⁷ Palis o David phenda la Tamarake: “Dža andro kher ke tiro phral ko Amnon a pririchtin leske o chaben.” ⁸ Sar e Tamar avla ko Amnon andro kher, ov ipen pašlolas pro hados. Avke ila o chumer, zaušanda, kerda anglal leste bokela a pekla len. ⁹ Palis ila e tepša le bokelenc a thoda anglal leste, ale ov na kamelas te chal.

Palis o Amnon phenda: “Bičhaven savore manušen adarik het.” Avke savore lestar gele het. ¹⁰ Paloda phenda la Tamarake: “An mange o bokela ode, kaj sovav. Chava andral tire vasta.” E Tamar ila o bokela, so pekla, a ligenda len le Amnonoske andro hados. ¹¹ Ale sar leske delas o bokela, cirdna la ke peste a phenda: “Av, pašluv tuke paš ma, pheňe miri!”

¹² “Na, phrala miro!” phenda leske e Tamar. “Av godaver a ma ker oda mange! Bo ajso andro Izrael pes na kerel! ¹³ Kaj man thovava andre ajsi ladž? A tut lena andro Izrael vaš o lubaris! Ale povaker tuke le kraliha, ov dela man tuke!” ¹⁴ Ale ov la na šunda. Chudla la a pašlila laha, bo ov sas zoraleder.

¹⁵ Paloda le Amnonoske e Tamar igen džunglila, a oda avke, hoj la imar našti avri ačhelas, a odi nenasivst ke late sas bareder sar angloda o kamiben. O Amnon lake phenda: “Skide tut a dža het!”

¹⁶ “Na!” phenda leske. “Kada, hoj man trades het, hin goreder sar oda, so manca kerdal!”

Ale ov na kamelas la te šunel. ¹⁷ Vičinda peskere sluhás, savo pašal leste kerelas, a phenda leske: “Čhiv kala džuvla avri a phand pal late o vudar!” ¹⁸ Avke o sluhás čhida la avri a phandla pal late o vudar. Pre Tamar sas šukar upruno plaštos, so hordinenas le kralískere čhaja, sar sas slobodne. ¹⁹ E Tamar peske čhida pro šero o prachos, čhingerda pre peste o upruno plaštos, so sas pre late, thoda peske o vast pro šero a džalas het bare rovibnaha.

²⁰ Palis lakero phral o Absolon latar phučila: “Na sas tuha tiro phral o Amnon? Akana, pheňe miri, imar ma vaker pal oda. Se hino tiro phral, ma domuk tuke oda, so pes ačila, andro tiro jilo.” Avke e Tamar ačila andro Absolonoskero kher omukli the smutno.

²¹ Sar pes pal oda došunda o David, sas igen cholamen. ²² O Absolon imar buter na vakerelas le Amnonoha. Našti les avri ačhelas, bo pašlila leskera pheňaha la Tamaraha.

O Absolon visarel pale le Amnonoske

²³ Pal o duj berš, sar ko Absolon strihinenas le bakren andro Baal-Chacor paš o Efrajim, vičinda savore kraliskere čhaven. ²⁴ O Absolon geľa ko David a phenda: “Šaj aves tu the tire služobníka ke mande, bo ipen strihinen mire bakren.”

²⁵ “Na, čhavo miro,” odphenda leske o David. “Na mušinas te džal savore, hoj pes te na starines pal amende.” Choc o Absolon pre leste ispidelas, ov na kamelas te džal leha, ale požehńinda les.

²⁶ Palis o Absolon phenda: “Te na, akor mi avel amenca miro phral o Amnon.”

“Soske majinel te džal tuha?” phučľa o David. ²⁷ Ale o Absolon avke pre leste ispidelas, hoj mukľa le Amnon the savore princen.

[Palis ov pririchtinda lenge hoscina avke sar prekal o kralis.] ²⁸ O Absolon phenda peskere sluhenge: “Merkinen! Sar le Amnon ela lači dzeka la moľatar, palis tumenge prikazinava a tumen les murdarena. Ma daran pes, bo oda me tumenge phendom! Aven bi e dar a aven zorale!” ²⁹ Palis o sluhi kerde avke, sar lenge phenda, a murdarde les. Akor savore le Davidoskere čhave uštile, bešle pro peskere somara a denašle.

³⁰ On sas mek pro drom, sar le Davidoske vareko phenda: “O Absolon murdarđa savore tire čhaven – űiko lendar na ačhila te dživel.” ³¹ O David uštila, čhingerđa pre peste o gada a pašlila pre phuv. Savore leskere služobníka ačhenas pašal leste le čhingerde gadenca.

³² Sas paš leste o Jonadab, le Davidoskero phraleskero čhavo, saveske sas dad o Šimeah. O Jonadab phenda: “Te na gondolinel peske miro raj, hoj o Absolon murdarđa savore tire čhaven. Muľa ča o Amnon. Bo dičholas pro Absolon, hoj kamel le Amnon te murdarel akorestar, sar našilu pašlila la Tamaraha. ³³ Rajeja miro the kralina, ma trapin tut pal oda, so tuke phende, hoj savore tire čhave mule. Muľa ča o Amnon.”

³⁴ Ale o Absolon denašľa.

O sluhas, savo merkinelas, jekhvareste zbačinda a dikhľa pro drom khatar o Horonajim but manušen pre sera le verchoskeri a phenda le kraliske: “Dikhľom le manušen pro drom khatar o Horonajim pre sera le verchoskeri.”

³⁵ O Jonadab phenda le Davidoske: “Dikh, oda aven tire čhave. Ačhila pes avke, sar tuke phendom.” ³⁶ Soča dovakerđa, avle le Davidoskere čhave a chudle igen te rovel. Avke the o David savore peskere služobńikenca igen rovenas.

³⁷⁻³⁸ Sar o Absolon denašelas, dochudľa pes andro Gešur. Geľa ko Ammichudoskero čhavo ko Talmaj, savo sas kralis andro Gešur, a bešelas ode trin berš. O David calo časos sas smutno pal peskero čhavo Amnon. ³⁹ Palis o David igen kamelas te džal ko Absolon, bo imar les pregela o pharipen pal oda, hoj o Amnon muľa.

14

E džuvľi andral o Tekoa prevakerel le David

¹ Sar la Cerujakero čhavo o Joab dikhľa, hoj o kralis o David hino smutno pal o Absolon, ² bičhađa varekas andre Tekoa, hoj te anen odarik godaver džuvľa. Sar la ande, phenda lake o Joab: “Ker avke: Uri pre tu ola gada, so hin pro smutkos, a le olejoha tut ma pomakh, ale av sar džuvľi, savi imar but časos likerel o smutkos pal o mulo. ³ Palis džaha ko David, hoj leha te vakeres.” A diňa la godi, so leha majinel te vakerel.

⁴ Akor odi džuvľi andral e Tekoa geľa ko kralis, bandolas anglal leste le mujeha dži ke phuv a phenda: “Pomožin mange, kralina!”

⁵ “So tute?” phučľa latar o kralis.

“Me som vdova,” odphenda. “Miro rom muľa. ⁶ Sar mire duj čhave sas pre maľa, dokerenas pes maškar peste a na sas ode űiko, hoj len pestar te odlel. Jekh lendar

demada dujtones avke, hoj les murdarda. ⁷ Akana džal pre ma cali fajta a phenen: 'De amenge oles, ko murdarda peskere phrales, hoj les te murdaras vaš o dživipen peskere phraleskero.' Te on oda kerena, me ačhava bi o čhavo a lena miro užaripen (nadej), so mek mange ačila, bo pal miro rom na ačilahas pre kadi phuv o nav aňi o potomstvos."

⁸ "Dža khere," phenda lake o David. "Me lava ada andre mire vasta."

⁹ Ale e džuvli le Davidoske phenda: "Palikerav tuke, rajeja miro the kralina. Odi vina mi perel pre mande the pre miri famelija a tu the tiro tronos avena bi e vina."

¹⁰ Avke o kralis lake phenda: "Te vareko phenela vareso pre tu, an les ke mande a kerava oda, hoj šoha (ňikda) pre tu imar na vakerela nič nalačo."

¹¹ A oj leske phenda: "Mangav tut, le mange vera anglo RAJ, tiro Del, hoj oda dženo, savo mušinel te visarel pale mire čhaske vaš o dživipen peskere phraleske, les te na murdarel, bo oleha kerđahas mek goreder binos."

"Avke sar dživel o RAJ," phenda lake o David, "tire čhaske aňi o bal na perela pal o šero."

¹² E džuvli mek phenda: "Domuk tira služobničkake, hoj te phenel mek vareso peskere rajeske the kraliske."

"Vaker!" phenda o David.

¹³ Oj leske phenda: "Soske keres nalačo le Devleskere manušenge? Tu korkoro pes odsudzindal andre oda, so phendal, bo na domuklal te anel khere peskere čhas, saves tradňal het. ¹⁴ Bo mušinas savore te merel, sam sar o paňi, so hino avričhordo pre phuv a so imar pes na del te skidel. Ale o Del na kamel te lel űnikaske o dživipen, ale kerel sa, hoj te anel pale oles, ko hino lestar dur. ¹⁵ Vašoda avlóm te phenel peskere rajeske the kraliske, bo o manuša man oleha darade a phendóm mange: 'Džava te vakerel le kraliha a šaj el, hoj man šunela avri. ¹⁶ Gondolinav, hoj šaj man šunel avri a zachraňinel ole manušendar, save man the mire čhas kamen te lel avri andral e phuv, so amenge diňa o Del.' ¹⁷ O lav mire rajeskero the kraliskero mange anel o smirom, bo miro raj the kralis hino sar le Devleskero aňjelos, savo rozprindžarel o lačo le nalačestar. O RAJ, tiro Del, mi el tuha."

¹⁸ Akor o David lake phenda: "Vareso tutar phučava a odphen mange o čačipen!"

"Ča vaker, rajeja miro the kralina," odphenda e džuvli.

¹⁹ "Na sas oda o Joab, savo tut bičhada ke ma?" phučla latar o David.

E džuvli odphenda: "Avke sar tu džives, rajeja miro the kralina, našti garuvav ada angle tu, hoj tuke te na odphenav. Sas oda tiro služobňikos o Joab, savo mange oda phenda a diňa man godi, so tuke te phenel. ²⁰ Ov oda kerđa vašoda, hoj te čerinel odi veca. Ale tu, rajeja miro, sal godaver sar le Devleskero aňjelos a džanes pal savoreste, so pes kerel andre adi phuv."

O Joab anel pale o Absolon

²¹ Palis o David phenda le Joaboske: "Mištes, me kerava avke, sar tu kames. Dža a an pale le Absolon."

²² Akor o Joab peľa anglo David a bandolas le mujeha dži ke phuv a palikerelas leske. Phenda: "Adadžives sprindžardóm, hoj som tuke pre dzeka, rajeja miro the kralina, bo kerdal avke, sar kamlóm." ²³ Palis o Joab geľa andro Gešur a anda le Absolon pale andro Jeruzalem. ²⁴ O kralis phenda le Joaboske: "Mi džal andre peskero kher, ale angle mande pes te na sikavel." Avke o Absolon geľa andre peskero kher, ale le kralis na dikhľa.

O Absolon pale dikhel le kralis

²⁵ Andre calo Izrael le Absolon lašarenas, bo na sas űniko ajsó šukar sar ov. Le šerestar dži ko pindre sas pre leste sa lačo. ²⁶ Leskere bala sas igen bare a strihinelas

len jekhvar andro berš, sar sas igen phare. Sar len važinelas, sas vaj duj kili phare. ²⁷ Le Absolon sas trin muršora the jekh čhaj a lakero nav sas Tamar. Oj sas igen šukar džuvli.

²⁸ O Absolon bešelas andro Jeruzalem duj berš, ale mek na dikhla le David. ²⁹ Palis diña te vičinel le Joab, hoj te avel ke leste, bo kamla les te bičhavel ko David, ale o Joab na kamelas te džal ke leste. O Absolon bičhađa pal leste dujtovar, ale aňi akor na geľa. ³⁰ Palis o Absolon phenda peskere sluhenge: “Dikhen, le Joaboskeri mala hiňi pašes paš miri a hin les ode jačmeňis. Džan a podlabaren les!” Avke o sluhi gele a podlabarde odi maľa.

³¹ Palis o Joab geľa ko Absolonoskero kher a phenda leske: “Soske tire sluhi podlabarde mange e maľa?”

³² O Absolon leske odphenda: “Dikh! Bičhadom pal tu, hoj te aves ke mande, bo kamlom tut te bičhavel ko kralis, hoj leske te phenes: ‘Soske avlom andral o Gešur? Se feder mange ulahas, te ačhilomas ode.’ Ale akana kamav te džal anglo David a te vareso kerdom nalačo, mi murdarel man.”

³³ Palis o Joab geľa ko David a phenda leske savoro. Avke o David vičinda ke peste le Absolon. Sar avla ke leste, bandolas anglo kralis le mujeha dži ke phuv a ov čumidla le Absolon.

15

O Absolon pes vzburlnel pro kralis

¹ Palis peske o Absolon stradla verdan, grajen the penda (50) muršen, save denašenas anglal leste. ² O Absolon sig tosara ačhelas pro drom paš e brana, sar pes džal andro foros. Ode lelas pre sera dojekhe muršes, ko avelas varesava vecaha ko kralis, hoj les te šunel avri, a phučelas lestar: “Khatar sal?” Sar leske oda murš phenelas: “Me som andral jekh Izraeliko kmeňos,” ³ o Absolon leske phenda: “Dikh, tu vakeres mištes a čačipen, ale nane ňiko paš o kralis, hoj tut te šunel avri. ⁴ Ale te man ačhadehas vaš o sudcas andre kadi phuv, dojekheske pomožindomas ola vecaha, savaha avlahas ke ma pro sudos, hoj te el leskero čačipen.”

⁵ Sar vareko avelas ko Absolon a kamelas anglal leste te bandol, ov les obchudelas a čumidelas. ⁶ Avke kerelas o Absolon savore Izraelitenca, save avenas ko kralis, hoj ov te rozsudzinel lengero pravos. Aleha len počoral dochudelas pre peskeri sera a sas le Izraelitenge buter pre dzeka sar o kralis David.

⁷ Palis pal o štar berš phenda o Absolon le kraliske le Davidoske: “Domuk mange te džal andro Hebron, hoj te dolikerav e vera, so diňom le RAJES. ⁸ Sar bešavas andro Gešur andro Aram, phendom le Rajeske: ‘Te man aneħa pale andro Jeruzalem, džava tut te lašarel andro Hebron.’ ”

⁹ “Dža andro smirom!” phenda leske o David. Avke o Absolon geľa andro Hebron.

¹⁰ Palis o Absolon bičhađa počoral peskere muršen andre savore kmeňi le Izraeloskere, hoj te phenen: “Sar šunena o hangos la trubakero, akor zvičinen: ‘O Absolon ačhila kralis andro Hebron!’ ” ¹¹ Le Absolonoha gele andral o Jeruzalem duj šel (200) murša, save sas vičimen a na džanenas ňisostar, so kamel te kerel. ¹² Sar anelas o Absolon o obeti, bičhađa vaš o Davidoskero radcas Achitofel andral o foros Gilo. Vašoda o murša, save pes dovakerde pro David, kerenas furt bareder vzbura a mek buter manuša pes pridenas ko Absolon.

O David denašel andral o Jeruzalem

¹³ Androda ko David avla o sluhas a phenda: “Dojekh murš andral o Izrael hino pre le Absolonoskeri sera!”

¹⁴ Palis o David phenda savore peskere služobňikenge, save sas leha andro Jeruzalem: “Aven! Denašas het, bo te na denašaha, na zachraňinaha pes le

Absolonostar. Sigo džas het, hoj te na dochudel amen! Bo anela pre amende bibach a murdarela dojekhes andro foros.”

¹⁵ “He, mištes, rajeja amaro the kralina!” phende o služobníka le Davidoske. “Amen keraha savoro, so tu pheneha.”

¹⁶ Palis o David odarik odgeľa savore peskere manušenca the la famelijaha. Mukľa ode ča peskere deše romňijen-služobničken, hoj pes te starinen pal o palacis. ¹⁷ O David the savore leskere murša odgele andral o foros a zaachile paš o paluno kher. ¹⁸ Anglo David predžanas savore leskere uradníka, savore Kereřana, Pileřana the šov řel (600) murša, save avle ke leste andral o Gat.

¹⁹ Akor phendľa o David le Ittajoske, savo sas andral o Gat: “Soske tu aves amenca? Dža pale ko kralis Absolon a ačhuv ode. Se sal cudzincos, saves tradle avri andral peskeri phuv. ²⁰ Se mekča idž avľal. Sar řaj me kamav tutar, hoj te aves manca, te me korkoro na džanav, kaj majinav te džal? Dža pale a le tuha tire phralen. Mi presikavel tuke o RAJ o lačhipen the o pačivaliben.”

²¹ Ale o Ittaj odphendľa: “Avke sar dživel o RAJ a avke sar džives tu, rajeja miro the kralina, me džava vřadzik tuha, či pro meriben vaj pro dživipen.”

²² O David leske odphendľa: “Mištes, av amenca!” Avke o Ittaj džalas savore peskere muršenca the caľa famelijaha, jekhetane le Davidoha. ²³ Savore manuřa andral odi phuv chudle igen te rovel, sar odarik predžanas. Avke o David pregeľa prekal o paňi Kidron a savore manuřa džanas leha pre oda drom, sar pes džal pre puřta.

²⁴ Jekhetane lenca džalas o rařaj Cadok the savore Leviti, save ľidžanas le Devleskeri Zmluvakeri Archa. Sar la thode tele, o Ebjatar obetinelas o obeti, medik savore manuřa na gele avri andral o foros.

²⁵ Palis o David phendľa le Cadokoske: “Odlidža e Archa le Devleskeri pale andro foros, bo te arakhava anglo RAJ o lačhipen, anela man pale a sikavela mange la the oda than, kaj ela. ²⁶ Ale te phenela: ‘Na sal mange pre dzeka,’ akor mi kerel manca avke, sar leske hin pre dzeka.”

²⁷ O David phendľa le rařaske le Cadokoske: “Dža andro smirom pale andro foros. Le tuha tire čhas le Achimaac the le Jonatan, le Ebjataroskere čhas. ²⁸ Me uřarava pre oda than, khatar pes predžal prekal o Jordan, medik mange na dena te džanel.” ²⁹ Avke o Cadok the o Ebjatar ľigende e Archa le Devleskeri pale andro Jeruzalem a ačhile ode.

³⁰ Palis o David džalas pindrango upre pro Olivovo Verchos, le dromeha rovelas a o řero peske zagaruđa, avke the savore manuřa, save sas leha, peske garude o řere a rovenas. ³¹ Vareko le Davidoske phendľa: “O Achitofel hino tiř mařkar o vzburenci, save hine le Absolonoha.” Vařoda o David pes mangelas: “Mangav tut, RAJEJA miro, ma domuk, hoj pes te ačhel oda, so phendľa o Achitofel.”

³² Sar o David dogeľa pro agor le verchengero, pro than, kaj pes lařarelas le Devles, džalas angle leste o Arkijcos o Chuřaj. Leskero plařtos sas rozčingerdo a pro řero les sas prachos. ³³ Avke o David leske phendľa: “Te aveha manca, muřinava man pal tu te starinel. ³⁴ Ale dža pale andro foros a phen le Absolonoske: ‘Ó, kralina, som tiro služobńikos. Avke sar angloda sluřinavas tire dadeske, avke kamav tuke te sluřinel.’ Te oda kereha, řaj previsares oda, so vakerelas o Achitofel. ³⁵ Ena tuha ode duj rařaja, o Cadok the o Ebjatar. Savoro, so tut dodžaneha andro palacis, phen lenge, ³⁶ bo ode hine the lengere čhave, o Achimaac the o Jonatan. Lenca mange dena te džanel savoro, so pes ode dodžanena.”

³⁷ Avke le Davidoskero prijateľis o Chuřaj avľa pale andro foros Jeruzalem ipen akor, sar the o Absolon.

16

O David the o Cibah

¹ Sar džalas o David dureder pal o verchos, avelas anglal leste le Mefibošetoskero sluhas o Cibah duje somarenca. Sas pre lende duj šel (200) mare, šel (100) konarica hrozni, šel (100) šviža ovocje the jekh gono mol.

² O David phučla le Cibostar: “So kames oleha te kerel?”

Ov odphenda: “Kala somara hine prekal tiri famelija, hoj te džan pre lende, a o maro the o ovocje hine pro chaben. E mol hiňi, hoj te pijen, sar na birinena pre pušta.”

³ “Kaj hino o Mefibošet, saveske hino papus tiro raj o Saul?” phučla lestar o David.

O Cibah odphenda: “Ov ačhila andro Jeruzalem, bo gondolinel peske, hoj adadžives o Izraeliti leske dena pale o krališagos pal leskero papus Saul.”

⁴ O David le Ciboske odphenda: “Savoro, so hin le Mefibošetoskero, ačhela tuke.”

“Banduvav anglal tu!” phenda o Cibah. “Ča mi avav tuke pre dzeka, rajeja miro the kralina.”

O David the o Šimej

⁵ Sar o David sas pašeder ko gav Bachurim, ipen akor odarik džalas avri o Šimej, o čhavo le Geraskero andral le Sauloskeri famelija. Le dromeha furt košelas.

⁶ Čhivkerelas o bara andro David the andre savore leskere služobňika, choc paš o David sas pal e čači (pravo) the baľogňi (ľavo) sera savore manuša the o slugađa.

⁷ Prekošelas les kavke: “Dža het, dža het! Vrahona! Lotrona! ⁸ Ilal peske le Sauloskero krališagos a akana o RAJ tut marel, bo murdardal but leskera famelijatar. O RAJ diňa o krališagos tire čhaske le Absolonoske. Avel pre tu e bibach, vrahona!”

⁹ O Abišaj, o čhavo la Cerujakero, phenda le Davidoske: “Rajeja miro, soske domukes, hoj kada rikono tut kavke te košel? Muk man, hoj te džav ke leste. Mi odčhinav leske o šero!”

¹⁰ Ale o David leske phenda: “So tumen andre oda, čhave la Cerujakere! Bo te o RAJ leske phenda, hoj te prekošel man, akor ko leske šaj phenel: ‘Soske kada keres?’”

¹¹ Palis o David phenda le Abišajoske the savore peskere služobňikenge: “Se miro čhavo, savo hino mandar, man kamel te murdarel a so mek buter kada Benjamins? Muken les, mi prekošel man, bo o RAJ leske oda phenda. ¹² Šaj el, hoj o RAJ dikhela miro pharipen a visarela mange pale le lačhipnaħa vaš adadživeseskero košiben.”

¹³ O David peskere muršenca džalas dureder le dromeha. O Šimej džalas pašes pašal leste pal o verchengero breħos, le dromeha les košelas a čhivkerelas pre leste o prachos the o bara. ¹⁴ O David the o murša, save leha džanas, avle domarde paš o Jordan a ode peske odpočovinde.

O Chušaj vakerel le Absolonoħa andro Jeruzalem

¹⁵ O Absolon le Achitofeloha the savore Izraelitenc a vľa andro Jeruzalem. ¹⁶ Sar avľa ko Absolon o Arkijcos o Chušaj, le Davidoskero prijatelis, phenda leske: “Mi dživel o kralis! Mi dživel o kralis!”

¹⁷ “Ada hin tiro kamiben, so sikaves le Davidoske?” phučla o Absolon le Chušajostar. “Soske na geľal lenca?”

¹⁸ O Chušaj phenda le Absolonoske: “Na! Me kamav te ačhol olenca, kas peske kidle avri kala manuša, savore Izraeliti the o RAJ! ¹⁹ Se me kaske služinav, te na leskere čhaske! Avke sar služinavas tire dadeske, služinava the tuke.”

O Absolon pašľila le Davidoskere romňenca

²⁰ Palis o Absolon phenda le Achitofeloske: “Phen, so kampil amenge te kerel?”

²¹ O Achitofel odphenda. “Dža ke tire dadeskere romňija-služki, saven mukla, hoj te merkinen pre leskero palacis, a pašlův lenca. Palis savore manuša andro Izrael pes dodžanena, hoj kerdal bari ladž tire dadeske. Oleha tire murša, save džan pal tu, ena mek buter zoralarde.” ²² Avke le Absolonoske ačhade pre strecha stanos a ov anglal savore Izraeliti pašlolas peskere dadeskere romňenca-služobňičkenca.

²³ Andre oda časos o Achitofel vakerelas ajse godaver lava, hoj o David the o Absolon oda lenas sar le Devleskero lav.

17

O Chušaj čerinel le Achitofeloskero godaver vakeriben

¹ Palis o Achitofel phenda le Absolonoske: “Domuk, hoj mange te kidav avri 12 000 muršen a mek adi rat lenca te džav pal o David. ² Džava pre leste akana, medik na birinel a hino bi e zor. Daravava les a savore leskere murša pes rozdenašena. Palis o kralis ela korkoro a me les murdarava. ³ Avke anava pale savore manušen ke tute, bo te merela oda murš, saves tu rodes, savore manuša ena andro smirom.” ⁴ Oda vakeriben sas pre dzeka le Absolonoske the savore Izraelike vodcenge.

⁵ Ale o Absolon phenda: “Vičin ade mek le Chušaj le Arkijcos, hoj te šunas, so ov phenel.” ⁶ Sar avla o Chušaj, o Absolon leske phenda: “O Achitofel phenda, so amenge kampil te kerel. So pre oda tu phenes? Majinas te kerel avke, sar ov vakerel? Te na, ta phen tu!”

⁷ O Chušaj odphenda le Absolonoske: “Oda, so akana o Achitofel phenda, na anela pro lačhipen. ⁸ Se prindžares peskere dades the leskere muršen. On hine zorale maribnaskere murša a ke oda cholamen sar e medvedica, savake ile lakere ciknen. Tiro dad hino sikado pro mariben a na ačhel rači te sovel paš peskere murša. ⁹ Ipen akana pes garuvel andre varesavi chev abo pre aver than. Te vareko pelahas andro mariben, sar pes zachudlahas, rozligendahas pes oda hiros, hoj le Absolonoskere murša prekhelde (prehrajinde). ¹⁰ Akor the oda nekzoraleder murš, savo sas zoralo sar o ľevos, našavela e zor, bo calo Izrael džanel, hoj tiro dad o David hino maribnaskero murš a leskere murša hine zorale. ¹¹ Vašoda phenav tuke, zvičin ke peste calo Izrael le Danostar dži paš e Beer-Šeba. On ena ajci sar e pošī pro moroskero brehos a tu len lidžaha andro mariben. ¹² Palis džaha pal leste. Sar les arakhaha ode, kaj ela, mukaha pes pre leste avke, sar perel e rosa pre phuv a na ačhela te dživel ov, aňi ňiko leskere muršendar. ¹³ Te pes garudahas andre varesavo foros, calo Izrael andahas o lani. Odcirdlamas o foros andro paňi a na ačhilahas pal leste aňi cikno bar.”

¹⁴ Akor o Absolon the savore Izraelike murša phende: “Feder hin o godaver vakeriben le Chušajoskero sar le Achitofeloskero.” Avke o RAJ na domukla, hoj pes te ačhel pal le Achitofeloskere lava, bo kamla te anel e bibach pro Absolon.

O David pal o Jordan

¹⁵ O Chušaj phenda le rašajenge le Cadokoske the le Ebjataroske, so o Achitofel vakerelas le Absolonoske the le vodcenge andral o Izrael a so ov palis lenge phenda, hoj te kerel. ¹⁶ Phenda lenge: “Akana bičhaven sigo varekas kada te phenel le Davidoske a phenen leske: ‘Ma zliker tut adi rat pre pušta paš o Jordan, ale sigo predža prekal o paňi. Bo te na, mereha tu the savore manuša, save hine tuha.’ ”

¹⁷ O Jonatan the o Achimaac užarenas paš o En-Rogel, bo našti gele andro Jeruzalem, hoj len ňiko te na dikhel. Varesavi služka lenge majinda te phenel, so pes kerel, a on palis majinde oda te phenel le Davidoske. ¹⁸ Ale varesavo čhavoro len zbačinda a phenda avri le Absolonoske. Vašoda on sidarenas odarik het andro Bachurim ke varesavo murš. Ole muršes sas pre dvora chaňig a on gele andre. ¹⁹ Leskeri romňi

il'a e lepeda, nacirdla la upral e chañig a čhivkerelas upre o zrnos, hoj te na dičhol e chañig.

²⁰ Sar avle le Absolonoskere murša ke džuvli andro kher, phučle latar: “Kaj hine o Achimaac the o Jonatan?”

“Odgele adarik a pregele o pañi,” odphenda lenge.

Akor on len chudle te rodel, ale sar len naši arakhle, visarde pes pale andro Jeruzalem. ²¹ Sar odarik gele het, o Achimaac the o Jonatan avle avri andral e chañig a gele te phenel le Davidoske, so o Achitofel vakerelas le Absolonoske, hoj te kerel, a phende: “Ušti a predža sigo prekal o pañi!” ²² Avke o David the savore leskere manuša uštile a pregele prekal o Jordan. Dojekh lendar pregeľa o pañi, medik na vidñisalolas.

²³ Sar o Achitofel dikhla, hoj pes na ačhila avke, sar kamla, thoda pro somaris o sedlos, bešla pre leste a geľa khere andro peskero foros. Kerda khere savoro, so kampelas, a palis pes figinda. Avke muľa a parunde les andre leskere dadeskero hrobos.

²⁴ O David avla andro Machanajim, medik o Absolon predžalas prekal o Jordan peskere muršenca andral o Izrael. ²⁵ O Absolon ačhada le Amasah pre le Joaboskero than vaš o velitelis upral o slugada. Leskero dad sas o Izmaelitas o Jitrah a e daj e Abigajil, le Nachašiskeri čhaj. Oj sas e pheñ la Cerujake, le Joaboskera dake. ²⁶ O Absolon the o Izraeliti peske kerde taboris andre phuv Gilead.

²⁷ Sar o David avla andro Machanajim, avle ke leste o Šobi, o Machir the o Barzillaj. O Šobi sas le Nachašiskero čhavo andral o Ammoniko foros Rabba, o Machir sas le Ammieloskero čhavo andral o Lo-Debar a o Barzillaj sas Gileados andral o Rogelim. ²⁸ Ande le Davidoske the leskere manušenge o veci pro soviben the pira, grati, žužodiv, jačmeñis, peko div, aro, fizola, šošovica, ²⁹ medos, čhil, bakrano siros the gurumñakero siros, hoj len te el, so te chal, bo džanenas, hoj o David the leskere murša imar na birinen, bo sas bokhale the smedne pre pušta.

18

Le Absolonoskere murša prekhelen

¹ O David diña te zvičinel le muršen, save sas leha, a rozulada len andro partiji po ezeros (1 000) the šel (100) slugada a ačhada upral lende veliteljen. ² Avke len bičhada andro trin partiji le Joaboha, le Joaboskere phraleha le Abišajoha the le Ittajoha andral o Gat. Dojekh lendar lidžalas peskera partija. Palis phenda o David le muršenge: “Čačes džava the me tumenca.”

³ “Našti aves,” phende o murša. “Te denašaha het, na džala lenge pal amende, choc te jepaš džene amendar merena. Ale tu sal draganeder sar ezeros (1 000) amendar! Ela feder, te amenge pomožineha andral o foros.”

⁴ “Kerava avke, sar phenen,” phenda o David. Palis ačhelas paš e brana a savore murša džanas andro partiji po šel (100) the po ezera (1 000) odarik het. ⁵ O kralis phenda le Joaboske, Abišajoske the le Ittajoske: “Ča prekal ma aven jileskere le terne muršeske le Absolonoske.”

⁶ Avke o murša gele pre maľa pro Izraeliti a o mariben pes zachudla andro Efrajimiko veš. ⁷ Le Davidoskere murša ñerinde (zviťazinde) upral o Izraeliti a mule lendar oda džives igen but manuša – 22 000 murša. ⁸ O mariben sas andre odi cali phuv. Andro veš mule buter murša sar ola, save mule andro mariben.

O Absolon merel

⁹ O Absolon džalas pre mulica* a jekhwareste pes arakhla anglo Davidoskere murša. Sar leskeri mulica predžalas tel o konara le igen bare dubostar, o Absolon pes zachudla le šereha pro konara a ačila te figinel andro luftos, medik e mulica telal leste denašla het. ¹⁰ Vareko oda dikhla a gela te phenel le Joaboske: “Dikhlom le Absolon te figinel pro dubos!”

¹¹ O Joab phenda ole muršeske, savo leske avla oda te phenel: “Te les dikhlal, soske les takoj na murdarda! Diňomas tut deš rupune the jekh sirimos!”

¹² Ov odphenda le Joaboske: “Choc te man diňalas ezeros (1 000) rupune, na hazdňomas o vast pre le kraliskero čavo. Bo amen savore šundam, sar o David phenda tuke, le Abišajoske the le Ittajoske, hoj te chrañinen le terne muršes le Absolon. ¹³ Te murdardomas les, o kralis the avke pes pal oda dodžanlahas, tu na ačilalalas vaš ma.”

¹⁴ “Na zlikerava man ade tuha!” phenda o Joab. Avke ila o trin kopiji a demada len andro jilo le Absolonoske, savo mek dživelas a figinelas pro dubos. ¹⁵ Palis o deš terne murša, save hordinenas le Joaboskere zbrañi, ačhenas pašal o Absolon a murdarde les.

¹⁶ O Joab zatrubinda pro rohos a o murša imar na džanas pal o Izraeliti, bo ov len zaačhada. ¹⁷ Ile le Absolon, čhide les andre bari chev andro veš a začhide les but barenca. Savore manuša andral o Izrael pes rozdenašle, dojekh andro peskero stanos.

¹⁸ Medik dživelas o Absolon, diña peske te ačhavel andre Kraliskeri dolina bar pre peskero leperiben. Phenda peske: “Nane man čavo, savo leperela miro nav.” Vašoda diña ole leperde bareske nav pal peste. Dži adadžives pes vičinel Le Absolonoskero bar pro leperiben.

¹⁹ Palis o Achimaac, o čavo le Cadokoskero, phenda le Joaboske: “Muk man, hoj te džav ko David, hoj leske te phenav oda lačo hiros, hoj o RAJ les zachrañinda leskere ñeprijateljistar.”

²⁰ “Na,” odphenda leske o Joab, “adadžives na pheneha leske, bo muła leskero čavo. Šaj leske anes o hiros pre aver džives.”

²¹ Palis phenda peskere sluhaskle le Kušijcoske: “Dža a phen le kraliske, so dikhlal.” O murš bandila anglal leste a chudla te denašel.

²² Ale o Achimaac pale phenda le Joaboske: “Mange hin savoro jekh. Ča muk man, hoj te denašav pal oda Kušijcos.”

“Soske oda kames te kerel, čavo miro?” phučla lestar o Joab. “Na ela tut olestar ñisavo počñiben.”

²³ “Mi ačhel pes chocso,” phenda o Achimaac, “ale me džav!”

“Akor dža!” phenda leske o Joab. Avke o Achimaac denašelas pal o lačo drom a dochudla le Kušijcos.

²⁴ O David bešelas pro than maškar e andruñi the avruñi foroskeri brana. Akor gela o murš, savo merkinelas paš e foroskeri brana, pre strecha la branake pro muros a dikhla jekhe muršes, sar denašel. ²⁵ Zvičinda tele a phenda le kraliske.

Akor o kralis o David phenda: “Te hino korkoro, anel lačo hiros.” Sar oda murš sas pašeder, ²⁶ o murš paš e brana zbačinda avre muršes, sar denašel. Akor vičinda pro murš, savo phundravelas e brana: “Hin ode aver murš, savo denašel!”

O David phenda: “The ov anel lačo hiros!”

²⁷ O murš, savo merkinelas paš e brana, phenda: “Ešebno (peršo) murš denašel avke sar o Achimaac, o čavo le Cadokoskero.”

“Ov hino lačo manuš,” phenda o David. “Avel ade lače hiroha.”

* 18:9 Oda hin džvirina maškar o somaris the graj.

²⁸ Androda o Achimaac phendā le Davidoske: “Smirom tuke!” Avke bandīla le mujeha dži ke phuv a phendā: “Bachtalo o RAJ, tiro Del, savo tuke diña le űeprijatēlen, save hazdle o vasta pre tute, pre miro raj the kralis.”

²⁹ “Mištes hin le Absolonoske?” phučla lestar o David.

O Achimaac odphendā: “Dikhłom ča bari balamuta (zmetkos), sar o Joab bičhada tire služobņikos the tire sluhās, ale na džanav, pal soste džal.”

³⁰ “Ačh ode!” phendā o David. Avke ov geła a ačhelas ode.

³¹ Jekhvareste avla o Kušijcos a phendā: “Mi šunel miro raj the kralis lačho hiros! O RAJ tut adadžives cirdña avri andral e zor savorendar, save pes hazdle upre pre tute.”

³² “Sar hin le terne muršeske le Absolonoske?” phučla o David le Kušijcostar.

Ov odphendā: “Kada, so pes ačhila tire čhaske, rajeja the kralina miro, mi ačhel pes avke tire űeprijatēlenca the olenca, save pes hazdle upre pre tute!”

19

O Joab dovakerel le Davidoske

¹ Oda hiros le David igen zailā, geła andre upruno kher, so sas upral e brana, a rovelas. Le dromeha rovibnaha vakerelas: “Čhavo miro, Absolon! Čhavo miro! Čhavo miro, Absolon! Šaj me mułom a na tu, Absolon, čhavo miro, čhavo miro!” ² Le Joaboske phende, hoj o kralis hino smutno a rovel pal o Absolon. ³ Andre oda džives pes o űerindīpen (viťaztvo) čerinda pro smutkos savore slugađenge, bo o slugađa pes dodžanle, hoj le kraliske hin igen pharo pal peskero čhavo. ⁴ Akor o slugađa pes počoral visarenas andro foros Machanajim, avke sar keren o slugađa, save pes ladžan olestar, hoj denašen le maribnastar. ⁵ O kralis peske garuđa o muj a chudla zorales te rovel: “Čhavo miro, Absolon! Absolon, čhavo miro, čhavo miro!”

⁶ Akor o Joab geła ko David a phendā: “Adadžives kerđal ladž savore tire služobņikenge, save adadžives zachrañinde o džživipen tuke, tire čhavenge, romņijenge, čhajenge the romņijenge-služobņičkenge. ⁷ Se tu kames olen, save pre tu džan, a džas pre ola, save tut kamen. Adadžives dikhłam, hoj na džal tuke pal o uradņika a aņi pal o služobņika. Dikhav, hoj tuke ulahas feder, te o Absolon ačhilahas te dživel a amen savore te ulamas mule. ⁸ Vašoda ušti! Av avri a podhazde upre tire služobņiken. Bo lav vera pro RAJ, te na aveha avri, dži rači űiko lendar na ačhela tuha. Oda ela prekal tu mek goreder sar savoro, so pes tuke terņipnastar dži adadžives ačhila.”

⁹ Avke o kralis uštilā a bešla peske paš e brana. Sar phende savore slugađenge, hoj o kralis bešel paš e brana, avle angle leste savore.

Ale o Izraeliti pes rozdenaše, dojekh andro peskero stanos.

E Judsko the o Izrael kamen pale le David

¹⁰ Savore kmeņi andral o Izrael pes vesekedinenas maškar peste a phenenas: “O kralis amen cirdña avri andral e zor amare űeprijatēlendar, andral e zor le Filištinendar. Ale akana mušinda te denašel andral kadi phuv le Absolonostar. ¹¹ Ale o Absolon, saves pomakhłam vaš amaro kralis, muła andro mariben. Soske mek užaren? So na keren vareso, hoj te avel pale o kralis?”

¹² O kralis o David diña te phenel le rašajenge le Cadokoske the le Ebjataroske: “Phenen le vodcenge andre Judsko: ‘Soske tumen majinen te el posledne manuša, save anena pale khere le kralis? Se o kralis dodžanla pes, so vakerenas o manuša andro Izrael. ¹³ Tumen san mire phrala, sam jekh rat. Soske tumen majinen te el posledne manuša, save anena pale khere le kralis?’ ¹⁴ Le Amasoske phenena: ‘Se

amen sam phrala, jekh rat. Mi marel man zorales o Del, te tu na aveha velitelis upral mire slugada vaš o Joab.’ ”

¹⁵ Aleha sas savore manuŝenge andral e Judsko pre dzeka. On dine the phenel le kraliske: “Av pale, tu the savore tire služobnika.”

O David džal pale andro Jeruzalem

¹⁶ Sar o David visarda pes pale khere, avla le dromeha paš o paŝi Jordan. O manuŝa andral e Judsko imar avle andro Gilgal, hoj pes leha te zdžan a te preligenen les prekal o paŝi. ¹⁷ Andre oda časos sidarelas the o Benjaminos o Šimej, le Geraskero čhavo andral o Bachurim, a geľa le murŝenca andral e Judsko anglo kralis David. ¹⁸ Avle leha ezeros (1 000) murŝa andral o Benjamin. Avla the o Cibah, savo sas služobnikos le Sauloskera famelijake, a leha leskere deŝupandž (15) čhave the biŝ (20) sluhi. On sas sigeder paš o paŝi Jordan sar o David. ¹⁹ Pregele prekal o paŝi, hoj te prelidžan leskera famelija, a kerde savoro, so o David kamelas.

O David presikavel o jileskeriben le Šimejoske

Sar o David kamla te predžal prekal o Jordan, peľa angle leste le Geraskero čhavo o Šimej ²⁰ a phenda leske: “Rajeja miro! Mangav tut, bister pre oda nalačhipen, so tuke kerdom oda džives, sar džahas het andral o Jeruzalem. Ma liker oda andro tiro jilo. ²¹ Se me, tiro služobnikos, džanav, hoj kerdom binos. Ale adadžives avav eŝebno (peršo) anglal tu la Jozefoskera famelijatar, rajeja miro the kralina.”

²² Androda o Abiŝaj, la Cerujakero čhavo, phenda: “Či na majinas les te murdarel? Se prekoŝelas le RAJESKERE pomakhles!”

²³ Ale o David phenda: “So te kerel tumenca, čhave la Cerujakere, hoj adadžives ačhen mange pre oda, so kamav te kerel? Adadžives majinel te el vareko murdardo andro Izrael? Či so, me na džanav, hoj som adadžives kralis upral o Izrael?” ²⁴ Palis phenda le Šimejoske: “Na mereha!” A kada leske phenda o David la veraha.

O David presikavel o jileskeriben le Mefiboŝetoske

²⁵ The le Sauloskero čhavo o Mefiboŝet avla anglo David. Akorestar, sar o David geľa het, ov peske na thovelas (na morelas) o pindre, aŝi na rajbinelas pal peste o gada a na strihinelas e brada dži akor, medik na avla pale o David. ²⁶ Sar avla andral o Jeruzalem anglo David, ov leske phenda: “Mefiboŝet, soske na avlal manca?”

²⁷ Ov odphenda: “Se tu džanes, hoj me na phirav pro pindre. Phendom mire sluhasko, hoj te thovel o sedlos pro somaris, bo kamlom te džal le kraliha, ale ov man oklaminda. ²⁸ Ov vakerelas namiŝtes pre mande ke tu, rajeja the kralina miro. Ale tu, rajeja miro the kralina, sal sar le Devleskero aŝjelos. Ker avke, sar tu kames. ²⁹ Se cali miri dadeskeri famelija peske tutar na zasogalinel (na zaslužinel) nič, ča te merel. Ale tu domuklal tire služobnikoske te beŝel paŝal tiro skamind. So mek ŝaj buter kamav tutar?”

³⁰ O David leske phenda: “Soske ajci vakeres? Se phenav: Tu the o Cibah peske rozulaven o maľi.”

³¹ O Mefiboŝet odphenda le Davidoske: “Mi lel peske choc savoro, prekal mande hin oda dos, hoj miro raj the kralis avla khere bachtales.”

O David presikavel o jileskeriben le Barzillajoske

³²⁻³³ O Gileados o Barzillaj sas andral o gav Rogelim, so hin paš o Machanajim. Ov sas igen phuro, sas leske ochtovardeŝ (80) berŝ. Sas barvalo murŝ, savo dodelas o chaben prekal o kralis, medik sas andro Machanajim. The o Barzillaj avla le kraliha tele dži paš o Jordan, hoj les odarik te prelidžal. ³⁴ O David phenda leske: “Av manca khere andro Jeruzalem a ode man pal tute postarinava.”

³⁵ O Barzillaj leske odphenda: “Keci berš mek dživava, hoj te džav tuha, kralina, andro Jeruzalem?” ³⁶ Adadžives mange hin ochtovardeš (80) berš. Andre nisoste imar man nane radišagos: Našti koštolinav, so chav aňi so pijav, a na šunav o hangos, so gilaven o murša the o džuvľa. Soske džava tuha? Se tiro služobňikos ela tuke ča pro pharipen. ³⁷ Džava tuha, kralina, mek sikra pal o Jordan, ale soske tu, kralina, man kames te del ajso počnišiben (odmena)? ³⁸ Domuk mange, hoj man te visarav pale andre peskero foros a ode te merav paš o hrobos peskere dadeskero the peskera dakero. Ale hin ade jekh tiro služobňikos o Kimham, savo dureder džala tuha, rajeja the kralina miro. Ker leske avke, sar tuke hin pre dzeka.”

³⁹ O David phenda: “Akor mi avel manca o Kimham a me leske kerava avke, sar tuke hin pre dzeka. Savoro, so kames, kerava prekal tu.” ⁴⁰ Palis savore manuša the o David pregele prekal o Jordan. Avke ov čumidla le Barzillaj, požehňinda les a ov pes visarda khere.

O Izrael the e Judsko pes vesekedinen pal o David

⁴¹ O kralis o David džalas dureder andro Gilgal a o Kimham leha. Savore manuša andral e Judsko the jepaš Izrael les preligende. ⁴² Ode avle ko kralis savore murša andral o Izrael a phučle lestar: “Soske tut čorde amare phrala andral e Judsko a preligende tut, tira famelija the savore tire muršen prekal o Jordan?”

⁴³ Androda savore murša andral e Judsko phende le muršenge andral o Izrael: “Oda vašoda, bo hino amenge fajta. Soske san cholamen? Odčalam vareso le kralistar, abo diňa amen ov varesave dari?”

⁴⁴ O Izraeliti lenge odphende: “Amen hin dešvar buter pro kralis pravos sar tumen. Soske amen dikhlan tele? Se amen ešebne phendám, hoj anaha pale amare kralis!”

Ale o manuša andral e Judsko sas zoraleder andro lava sar o murša andral o Izrael.

20

O Šeba pes vzburinel

¹ Akor sas ode the jekh nalačo murš o Šebas, le Bichriskero čavo, savo sas Benjamins. Ov zatrubinda pro rohos a phenda:

“Amen nane nič jekhetane le Davidoha,
nič le Izajoskere čhaha!

Džan savore andre peskere stani, ó, Izrael!”

² Avke savore murša andral o Izrael odgele le Davidostar a džanas pal o Šebas. Ale o murša andral e Judsko pes likerenas peskere kralistar le Jordanostar dži paš o Jeruzalem.

³ Sar o David avľa andre peskero kher andro Jeruzalem, iľa ole deše romňijen-služobňičken, saven mukľa, hoj te starinen pal o palacis, a thođa len andro kher, kaj merkinenas pre lende. Delas len te chal, ale na pašolas lenca buter. On dži andro meriben sas zaphandle andro kher a dživenas ode sar vdovi.

⁴ Avke o David phenda le Amasoske: “Hin tut trin džives pre oda, hoj te vičines ade le muršen andral e Judsko a av the tu ade!” ⁵ Palis o Amasah geľa len te vičinel, ale na dolikerđa oda časos, so les diňa o David.

⁶ Akor o David phenda le Abišajoske: “Akana amenge kerela o Šebas goreder sar angloda o Absolon. Vašoda le mire muršen a dža pal leste, hoj peske te na arakhel bare fori zorale murenca a te na denašel amenge.”

O Joab murdarel le Amasah

⁷ Le Joaboskere murša, o Keretana, o Piletana the savore zorale murša gele avri andral o Jeruzalem a džanas pal o Bichriskero čavo Šebas.

⁸ Sar imar sas paš e bari skala paš o Gibeon, o Amasah avelas ke lende. Pro Joab sas urde o slugadike gada le sirimoha, pre savo les sas priphandli e šablā. Sar džalas ko Amasah, peła leske avri.

⁹ O Joab phučła le Amasostar: “Sar sal, phrala miro?” A chudła les le čače vasteha la bradatar, avke sar te les kamľahas te čumidel. ¹⁰ Ale o Amasah na dikhlā, hoj le Joaboste andro vast hiňi e šablā, a o Joab demađa leske e šablā andro per. Oda avke demađa, hoj o goja leske pele avri pre phuv. O Amasah takoj muľa pro than a ov les na mušinda pale te demel.

Avke o Joab the leskero phral o Abišaj džanas dureder pal o Šebas. ¹¹ Palis vareko le Joaboskere terne muršendar ačhila paš o Amasoskero telos a zvičinda: “Ko likerel paš o Joab the paš o David, mi džal pal o Joab!” ¹² O Amasah pašlolas andro rat pre phuv maškar o drom. Sar jekh le Joaboskere muršendar dikhlā, hoj o manuša zaačhen a dikhen pre leste, odcirdła les pre maľa a čhida pre leste o plaštos, bo dikhlā, hoj dojekh zaačhelas paš leste. ¹³ Sar les ile pal o drom, savore murša dureder džanas le Joaboha pal o Šebas.

E godaver džuvli zachraňinel o foros Abel

¹⁴ O Šebas pregeľa prekal savore Izraelike kmeňi dži paš o foros Abel-Bet-Maacha. Savore andral e Bichriskeri famelija pes zgele a džanas pal leste andro foros. ¹⁵ Sar le Joaboskere murša šunde, hoj o Šebas hino ode, rozačhade pes pašal o foros a džanas pre leste. Vašoda, hoj pes te dochuden andro foros, hordinenas e čhik the e poši pašal o avrune muri a kopalinenas telal o muri, hoj te peren tele. ¹⁶ Androda varesavi godaver džuvli andral o foros phenda: “Mištes šunen! Phenen le Joaboske, hoj te avel ke ma, bo kamav leha te vakerel!” ¹⁷ Sar o Joab geľa ke odi džuvli, oj lestar phučła: “Tu sal o Joab?”

“He, me som,” odphenda.

“Šun, so vakerela tiri služobňička,” oj phenda leske.

“Vaker! Šunav tut,” odphenda o Joab.

¹⁸ Avke oj phenda: “Varekana pes kavke vakerelas: ‘Te kames tut vareso te dodžanel, dža a phuč pes andro Abel,’ a pal oda the ker. ¹⁹ Amen hin savorenca o smirom. Sam pačivale Izraeliti! Soske kamen te zničinel o foros, so hino sar e daj andro Izrael? Soske kamen te zničinel le RAJESKERO dēdictvos?”

²⁰ “Na, šoha (ňikda!)” odphenda o Joab. “Pača mange, me na kamav te zalel aňi te zničinel tumaro foros! ²¹ Nane oda avke. Ale le Bichriskero čhavo o Šebas, savo hino andral le Efrajimoskere verchi, pes vzburinda pro kralis David. Den mange les a me oddžava andral o foros.”

“Mištes, leskero šero tuke prečhivava prekal o muros,” phenda e džuvli le Joaboske.

²² Palis odi džuvli prevakerđa peskera godaha ke savore manuša andre oda foros. Avke on le Šebasoske odčhinde o šero a čhide prekal o muros le Joaboske. Akor o Joab zatrubinda pro rohos a savore odgele pašal o foros, dojekh andre peskero stanos. A o Joab pes visarda pale ko kralis andro Jeruzalem.

Le Davidoskere služobňika

²³ O Joab lidžalas savore slugaden andro Izrael a o Benajah, le Jehojadoskero čhavo, sas velitelis le Keretanenge the le Piletanenge. ²⁴ O Adoram lidžalas o buča, andre save ispidenas le manušen te kerel, a o Jošafat, le Achiludoskero čhavo, sas uradňikos. ²⁵ O Šejah sas pisaris a o Cadok the o Ebjatar sas rašaja. ²⁶ The o Iras andral o Jair sas rašaj le Davidoskero.

21

Efta murša meren vaš o Gibeona

¹ Sar o David kralinelas, sas bokh, so likerelas trin berš pal peste. Akor o David rodelas ko RAJ, soske ada hin, a ov leske odphenda: “O Saul the leskeri famelija hine vinovate vaš o rat le Gibeonengero.”

² O manuša andral o Gibeon na sas Izraeliti, on sas posledne le Amorejendar, savenge o Izraeliti dine lav, hoj len na murdarena. Ale o Saul kerelas sa pre oda, hoj len te murdarel avri, bo kamla, hoj e phuv te ačhel ča prekal e Judsko the Izrael. Vašoda o David peske diña te vičinel le Gibeonen a vakerelas lenca. ³ Phučla lendar: “So prekal tumende te kerav, hoj te aven amenca lačhe, hoj te žehñinen le RAJESKERE manušen?”

⁴ O Gibeona phende: “Amenge na džal pal o rup abo pal o somnakaj le Sauloskero the leskera famelijakero, aňi pal oda, hoj varekas te murdaras andral o Izrael.”

“So phenena, oda kerava,” phenda lenge o David.

⁵ Avke phende le kraliske: “O Saul amen kamla te murdarel avri, hoj te na ačhel ňiko amendar andre Izraeliko phuv. ⁶ Vašoda de amenge leskere čhavendar efta muršen. Amen len murdaraha anglo RAJ andre Gibeja, kaj kralinelas o Saul, savo sas le RAJESKERO avrikidlo.”

“Dava tumenge len,” phenda o kralis.

⁷ Ale o kralis na diña lenge le Mefibošet, le Jonatanoskere čhas, saveske sas papus o Saul, vaš e vera, so diña o David the o Jonatan jekh avreske anglo RAJ. ⁸ O David iľa duje Sauloskere čhaven le Armoni the le Mefibošet. Lengeri daj sas e Ricpa, le Ajoskeri čhaj. A mek iľa the le pandže čhaven le Sauloskera čatar la Merabatar, save la sas le Adrijeloha, savo sas o čhavo le Barzillajoske andral e Mechola. ⁹ Diña len andro vasta le Gibeonenge, save len murdarde pro verchos anglo RAJ. Ode savore efta jekhetane pele a mule andre ešebne (perše) dživesa, sar pes skidelas o jačmeňis.

¹⁰ Le Ajoskeri čhaj e Ricpa iľa o gono a rozphundrađa les anglal peste pre skala akorestar, sar zachudla e žatva, dži akor, medik na diña o brišind. Na domukla, hoj o čirikle pre lengere tela te bešen prekal o džives a o dzive džvirini prekal e rat.

¹¹ Sar le Davidoske phende, so kerđa le Ajoskeri čhaj e Ricpa, savi sas romňi-služka le Sauloskeri, ¹² o David geľa te lel le Sauloskere the le Jonatanoskere kokala le manušendar andral o Jabeš-Gilead, save len ile andral o pľacos andro Bet-Šan, kaj len o Filištinci figinde andre oda džives, sar murdarde le Saul pro verchos Gilboa. ¹³ Odligenda odarik o kokala le Sauloskere the le Jonatanoskere a skidle the o kokala ole efta džengere, save sas murdarde.

¹⁴ O kokala le Sauloskere the le Jonatanoskere parunde andro hrobos leskere dadeskero, savo pes vičinelas Kiš, andre le Benjaminengeri phuv paš e Cela. Kerde sa avke, sar lenge phenda o kralis. Palis o Del imar šunda avri lengero mangipen vaš e phuv.

O maribena le muršenca andral e fajta Rafah

¹⁵ Pale chudle o Izraeliti pes te marel le Filištinenca. O David geľa peskere muršenca pro mariben pro Filištinci, ale o David andre oda na birinelas. ¹⁶ Sas ode the o Jišbi-Benob andral e fajta Rafah. Leskeri kopija sas phari vaj trin the jepaš kili a pašal leste sas phandli e nevi šabla. Phenda, hoj murdarela le David. ¹⁷ Ale o Abišaj, la Cerujakero čhavo, avla le Davidoske te pomožinel. Ov le Filištincos demađa a murdarđa. Akor o murša ile vera a phende le Davidoske: “Našti aves amenca andro mariben, hoj te na murdalol o momelaris le Izraeloskero.”

¹⁸ Paloda sas pale o mariben le Filištinenca andro Gob. Akor o Sibbečaj andral e Chuša murdarđa le Saf, savo sas andral e fajta Rafah.

¹⁹ Palis andro aver mariben le Filištinenca andro Gob o Elchanan, o čhavo le Jaireskero* andral o Betlehem, murdarđa le Golijaš andral o Gat. O kašt leskera kopijatar sas ajsa thulo sar o kašt le strojoskero, pre savo pes keren o pochtana.

²⁰ Sar sas pale o mariben andro Gat, sas ode igen učo murš, saves sas bišuštar (24) angušta, bo sas les pro vasta the pro pindre po šov angušta. The ov sas andral e fajta Rafah. ²¹ Ale sar asalas avri le Izraeliten, murdarđa les o Jonatan, o čhavo le Šimeoskero, savo sas phral le Davidoske.

²² O David the leskere murša murdarde kale štare muršen andral e fajta Rafah.

22

Le Davidoskeri giľi

¹ O lava kala giľakere giľavelas o David pre pačiv le RAJESKE andre oda džives, sar les cirdňa avri andral e zor savore leskere nepřijatelendar the le Saulostar:

² “O RAJ hino miri skala,

miro zoralo kher the miro zachrancas.

³ Miro Del hin miro zoralo bar, ke savo denašav, miro štitos, miro hrados the e zor, savi man zachraňinel.

Miro zachrancas, tu man zachraňindal le maribneskere muršendar.

⁴ Vičnav ko RAJ, savo hino hodno te lel e chvala, a som zachraňimen mire nepřijatelendar.

⁵ O vlni le meribnaskere man zakerde andre, o zorale paňa man zaučharde.

⁶ O lani le hroboskere sas phandle pašal ma, o meriben thođa o pasci pre miro drom.

⁷ Sar somas andro pharipen, vičnavas pro RAJ, pre miro Del. Andral peskero chramos šunda miro hangos, miro vriskišagos geľa dži andre leskere kana.

⁸ E phuv pes čhalada a razisalila, čhalade pes o zakladi le űeboskere, bo ov sas cholamen.

⁹ O thuv leske džalas andral o nakh, andral o muj e jag, so sa zlabarel, o jagale angara labonas lestar.

¹⁰ Otkerđa o űebos a avľa tele, e kaľi chmara sas tel leskere pindre.

¹¹ Bešľa pro cherubos a leťinelas, ľidžalas pes pro kridli la balvajakere

¹² a le kalipnaha pes učharda, le kale chmarendar peske kerđa stanos.

¹³ Leskere svetlostar labonas angle leste o jagale angara.

¹⁴ Palis o RAJ herminda andral o űebos a o hangos le Nekbaredere Devleskero šundiľa.

¹⁵ Livinda peskere šipi a roztradňa le nepřijatelen, bičhada o bleski a denašenas.

¹⁶ O dolini le moroskere pes sikade, o zakladi la phuvakere sas odučharde,

---

* **21:19** Abo: Le Jaare-Oregimoskero

bo o RAJ pokarhinda
a phurdña peskere dichoha andral o nakh.

17 O RAJ upral nacirdla o vast,
chudla man a cirdña man avri andral o bare paña.

18 Zachrañinda man le zorale ñeprijatelendar, save man našti avri ačhenas,
bo sas zoraleder sar me.

19 Avle pre mande, sar somas andro pharipen,
ale o RAJ man chrañinelas.

20 Anda man avri pro baro than,
zachrañinda man, bo som leske pre dzeka.

21 Vaš miro spravodlišagos man o RAJ diña odmena,
visarda mange pale vaš oda, hoj mire vasta hine žuže.

22 Bo likeravas man pal o droma le RAJESKERE
a na odvisardom man mire Devlestar.

23 Se savore leskere zakoni hine angle mire jakha
a leskere lavendar man na visardom.

24 Somas žužo angle leste
a zlikeravas man le binostar.

25 O RAJ man diña odmena vaš miro spravodlišagos
the vaš oda, hoj som žužo andre leskere jakha.

26 Ko žužejileskero sal the tu žužejileskero,
ko pačivalo sal the tu pačivalo;

27 ko žužo sal the tu žužo,
ale oles, ko hino previsardo andre peskero jilo, zachudeha tire godaveripnaha.

28 Bo tu zachrañines le pokorne manušen,
a peskere jakhenca dikhes pre ola, ko pes hazden upre, hoj len tele te thoves.

29 RAJEJA, tu sal miri momeli;
o RAJ mange švicinel andro kalipen.

30 Tuha šaj džav the pre armada,
mire Devleha prečučava the o muros.

31 Le Devleskero drom hino dokonalo,
le RAJESKERO vakeriben hino bi e mel,
ov hin o štitos olenge, ko ke leste denašen.

32 Bo ko hin o Del, te na o RAJ?
Ko hin e Skala, te na amaro Del?

33 O Del hino miro zoralo hrados
a chrañinel man pre mire droma.

34 Diña man pindre sar le jeleñis
a ačhađa man pro uče thana.

35 Sikavel mire vasten te marel pes,
del man zor te nacirdel o bronzuno lukos.

36 Diñal man štitos, so man ochrañinda,
a tiro lačhipen mandar kerđa bares.

37 Kerđal mire pindrege lačo drom, hoj te na perav.

38 Džava pal mire ñeprijatela
a na avava pale, medik len na zničinava.

39 Domardom len avke, hoj našti uštenas,
pele mange tel o pindre.

40 Urđal man andre maribnaskeri zor
a kerdal, hoj mire neprijatela anglal mande te bandon;

41 Tu keres, hoj mire neprijatela te denašen mandar,
a me zničindom olen, ko man našti avri ačhenas.

42 Mangenas, ale niko len na zachrañinda;
vičinenas pro RAJ, ale ov lenge na odphenda.

43 Rozdemava len
a ena sar o prachos pre e phuv.
Rozphagerava len
a ena sar čhik, so hin pre ulica.

44 Zachrañineha man olendar, ko pes pre ma vzburiñde,
ačhaveha man šereske upral o narodi.
O manuša, saven na prindžaravas, mange akana služinen.

45 O manuša andral aver narodi daratar bandon anglal ma
a šunen man pre dojekh lav.

46 Našade e zor
a daraha aven avri andral peskere zorale thana.

47 O RAJ dživel!
E chvala mi džal mira Skalake!
Bararav le Devles,
mira Skala, mire Spasitelis!

48 Ó, Devla, tu vaš ma zaačhes
a čhives tele le naroden angle mande.

49 Tu sal miro zachrancaš
a cirdes man avri mire neprijatelendar.
Tu man hazdes upral ola, ko pre ma džan,
a cirdes man avri andral o vasta le maribnaskere muršengere.

50 Vašoda tut, RAJEJA, lašarava maškar o narodi
a gilavava o žalmi pal tiro nav.

51 Tu des tire kraliske bares te ňerinel;
presikaves o pačivalo kamiben tire pomazimen kraliske,
le Davidoske the leskere čhavenge pro furt.”

23

Le Davidoskere posledne lava

¹ Kala hine o posledne lava, so phenda o David o čhavo le Izajoskero; o lava le muršeskere, saves o Del upre hazdña, savo sas pomakhlo le Jakoboskere Devlestar a kamado lavutaris andro Izrael, savo sthovelas o gila:

² “O Duchos le RAJESKERO vakerel prekal ma a leskere lava hine mange pre čhib.

³ O Del, e skala le Izraeloskeri, vakerel ke ma:
‘O kralis, ko čačipnaha lidžal le manušen a daral le Devlestar,

⁴ hino avke sar o kham, so avel avri;
sar o tosar bijal o chmari;
sar o svetlos, so pes odmarel la čaratar pal o brišind.’

⁵ Či nane miri famelija čačipnaskeri anglo Del?

Phandľa manca žuži zmluva pro furt, so pes šoha (ňikda) na čerinela.

Ov hino andre savoreste miro zachrancas,
dela man savoro, so lestar kamava.

⁶ Savore bijedevleskere hine sar o kandre, so hine čhide pre sera,
so ňiko na chudel andro vast,

⁷ ale ko kamlahas pes lendar te chudel,
mušinel te lel o trast, abo la kopijakero kašt.
Ena zlabarde pre oda than, kaj hine.”

Le Davidoskere zorale murša

⁸ Kala hine o nava le Davidoskere zorale muršengere:

Ešebno (peršo) sas o Jošeb-Baššebet* andral o Tachemon, savo sas vodcas le Trine muršenge. Ov la kopijaha murdarda 800 muršen.

⁹ Dujto le Trinendar sas o Eleazar, o čhavo le Dodoskero andral le Achoachoskeri fajta. Ov sas le Davidoha akor, sar vičinenas pro mariben le Filištinen, save pes ode zgele. Sar o Izraeliti denašenas lendar, ¹⁰ ov geľa ode a marelas le Filištinen. Ajci pes lenca marelas, hoj imar našti phundravelas o vast, hoj te mukel e šablă. Palis o manuša pes pale visarde ko Eleazar ča vašoda, hoj te len o veci le mulendar. Andre oda džives o RAJ len diňa baro ňerindipen (viřaztvo).

¹¹ Trito ole Trinendar sas o Šammah, o čhavo le Ageoskero andral o Harar. Sar pes o Filištinci zgele paš e Lechi pre maľa, kaj sas e šošovica, o manuša denašle lendar het, ¹² ale ov ačhelas maškar e maľa, chrañinelas la a murdarda le Filištinen. Avke o RAJ diňa le Izrael baro ňerindipen.

¹³ Jekhvar, sar pes skidelas o ulipen, trin džene le Tranda (30) zorale muršendar gele ko David andre jaskiňa Adullam. Akor e Filištinko armada peske kerďa taboris andre le Refajengeri dolina. ¹⁴ Akor o David sas pro zoralo verchengero than a o Filištínike slugada sas andro Betlehem. ¹⁵ Palis o David sas igen smedno a phendă: “Ko man dela te pijel paňi andral e chaňig, so hiňi paš e brana andro Betlehem?” ¹⁶ Avke ola trin džene pes premarde prekal o taboris le Filištínengero a pherarde o paňi andral e chaňig, so sas paš e brana andro Betlehem, a ande le Davidoske. Ale ov na kamelas oda paňi te pijel a čhorda les avri pre pačiv le RAJESKE ¹⁷ a phendă: “Ó, RAJEJA, šoha (ňikda) ada na kerďomas! Bo oda hin o rat le muršengero, save gele te anel oda paňi, choc lenge džalal pal o dživipen.” Avke o David na kamelas oda paňi te pijel.

Kada hin, so kerde ola trin zorale murša.

¹⁸ Le Joaboskero phral o Abišaj, saveske sas daj e Ceruja, sas vodcas le Tranda muršenge. Andre jekh mariben murdarda trin šel (300) muršen la kopijaha a avke leskero nav sas baro maškar ola Tranda. ¹⁹ Ke ola Tranda les sas pačiv a ačhila lengero vodcas, ale the avke na sas ajso, sar ola Trin.

²⁰ O Benajah, o čhavo le Jehojadoskero andral o Kabceel, sas zoralo murš, savo kerelas but bare veci. Ov murdarda duje le nekzoraleder muršen andral o Moab. Andre jekh džives, sar delas o jiv, ov geľa andre chev, kaj sas o ľevos, saves murdarda. ²¹ Murdarda the jekhe igen bare muršes andral o Egipt. Choc le Egiptanoste sas andro vast e kopija a le Benajoste sas ča e paca, ov ila le Egiptanoske andral o vast e kopija a murdarda les laha. ²² Kada kerďa o Benajah, o čhavo le Jehojadoskero, a kaleha peske kerďa baro nav, avke sar ola Trin. ²³ Sas les buter pačiv sar ole Tranda, choc na sas jekh le Trinendar. O David les ačhada upral peskere telesne stražnika.

²⁴ Maškar ola Tranda murša sas the le Joaboskero phral o Asahel, le Dodoskero čhavo o Elchanan andral o Betlehem, ²⁵ o Šammah, o Elikas andral o Charod, ²⁶ o

* 23:8 Abo: Išbošet

Chelec andral o Palet, le Ikkešoskero čhavo o Iras andral e Tekoa, ²⁷ o Abiezer andral o Anatot, o Mebunnaj andral e Chuša, ²⁸ o Calmon le Achoachendar, o Mahraj andral e Netofa, ²⁹ le Baanoskero čhavo o Cheleb andral e Netofa, le Ribajoskero čhavo o Ittaj andral e Gibeja, ³⁰ o Benajah andral o Piraton, o Hiddaj andral o Gaašiskere dolini, ³¹ o Abi-Albon andral e Araba, o Azmavet andral o Bachurim, ³² o Eljachbas andral o Šaalbon, le Jašenoskere čhave o Jonatan, ³³ o Šammah andral o Harar, le Šararoskero čhavo o Achijam andral o Harar, ³⁴ le Achasbajoskero čhavo o Elifelet andral e Maacha, le Eliamoskero čhavo o Achitofel andral o Gilon, ³⁵ o Checraj andral o Karmel, o Paaraj andral e Arbi, ³⁶ le Natanoskero čhavo o Jigal andral e Coba, o Bani andral o Gad, ³⁷ o Ammončanos o Celek, o Nachraj andral o Beerot – savo hordinelas o zbrañi le Joaboske, saveske sas daj e Ceruja – ³⁸ o Ira andral o Jitri, o Gareb andral o Jitri ³⁹ the o Chetitos o Urijaš.

On savore sas jekhetane tranda the efa (37) murša.

24

O David zgenel le manušen

¹ O RAJ pale sas chołamen pro Izraeliti. Kerda upre le David pre lende, hoj te džal te zgenel le manušen andral o Izrael the andral e Judsko.

² O kralis phenda le Joaboske, savo sas velitelis upral leskeri armada: “Predža tire velitelenca pal savore kmeñi andro Izrael le Danostar dži ko Beer-Šeba a zgen le manušen, hoj te džanav, keci hine.”

³ Ale o Joab phenda le kraliske: “Mi kerel o RAJ, tiro Del, hoj lendar te el šelvar (100) ajci buter, sar hine, a tu oda the korkoro te dikhes. Ale soske kames oda te kerel, rajeja miro the kralina?”

⁴ Ale o kralis peske ačhelas vaš oda, so phenda le Joaboske the le velitelenge upral o slugada. Avke o Joab the o veliteľa odgele le kralistar te zgenel le manušen andro Izrael.

⁵ Pregele prekal o Jordan a chudle le Aroerostar the le forostar, so sas maškar e dolina. Odarik gele prekal e phuv Gad a palis dži ko foros Jazer. ⁶ Palis avle andre phuv Gilead the andro foros Kadeš, andre le Chetitanengeri phuv, a odarik gele andro Dan a palis andro phuva pašal o foros Sidon. ⁷ Palis gele ko zoralo foros Tir the ke savore Chivijengere the Kanaančanengere fori. Odarik gele andro Beer-Šeba andre Judsko pušta pro juhos.

⁸ Avke phirenas pal cali phuv a pal o eña (9) čhon the biš (20) dživesa pes visarde pale andro Jeruzalem. ⁹ O Joab avľa a phenda le Davidoske: “Andro Izrael hin 800 000 murša, save pes džanenas te marel, a andral e Judsko hin 500 000 muršen.”

¹⁰ Paloda, sar zgende le manušen, o David pes šunelas vinovato a phenda le RAJESKE: “Kerdom igen baro binos angle tu. Akana tut mangav, RAJEJA, odmuk mange kada binos, bo na kerdom oda godaha!”

¹¹ Sar o David tosara uštıla, o RAJ phenda le Davidoskere prorokoske le Gadoske, ¹² hoj te phenel le Davidoske: “Kavke vakere o RAJ: ‘Dav tuke trin veci. Kide tuke avri, so kames, hoj pes te ačhel, a me oda kerava.’ ”

¹³ Avke o Gad avľa ko David a phenda: “Majinel te el andre tiri phuv efa berš bokh? Abo kames trin čhon te denašel peskere ñeprijatelendar, save pal tu džana? Abo kames, hoj te el andre tiri phuv trin dživesa baro nasvaliben? Akana rozgondolin tuke a phen mange, so te phenel oleske, savo man ke tu bičhada.”

¹⁴ O David phenda le Gadoske: “Oda mange hin igen phares peske te kidel avri! Me na kamav te el mardo le manušendar, mi marel man o RAJ, bo leskero jileskeriben hino igen baro.” ¹⁵ Vašoda o RAJ oda tosara domukla pro Izrael o baro nasvaliben

a oda dži akor, sar sas phendo. Avke andre cali phuv Izrael le Danostar dži paš o Beer-Šeba mule 70 000 manuša. ¹⁶ Sar o aňelos imar nacirdla peskero vast, hoj te dukhavel le Jeruzalem, le RAJESKE sas pharo vaš oda nalačhipen a phenda le aňeloske, savo murdarkerelas: “Preačh! Odle o vast!” Ipen akor le RAJESKERO aňelos sas paš o humnos le Aravnoskero, savo sas Jebusejis.

¹⁷ Sar o David dikhla le aňelos, savo dukhavel le manušen, phenda le RAJESKE: “Me kerđom ada binos. Me som vinovato, na kala manuša! Se on hine ča o bakre! Na kerde nič! Mangav tut, mar man the mira famelija.”

¹⁸ Andre oda džives avla o Gad ko David a phenda leske: “Dža upre a ačhav oltaris le RAJESKE pre le Aravnoskero humnos.” ¹⁹ O David geľa a kerđa avke, sar o RAJ prikazinda prekal o Gad. ²⁰ Sar dikhla o Aravnah, hoj avel ke leste o kralis peskere služobňikenca, avla anglal leste a bandila le mujeha dži ke phuv.

²¹ “Soske avel o kralis, miro raj, ke mande?” phučla lestar.

“Kamav te cinel tutar o humnos,” odphenda o David, “hoj te ačhavav le RAJESKE o oltaris, bo avke preačhela oda baro nasvaliben pro manuša.”

²² “Mi lel miro raj the kralis peske sa, so kamel, a mi obetinel ode,” phenda o Aravnah le Davidoske. “Dikh, hin ade gurumňa pre labardi obeta the o sersamos, soha pes prečhivkerelas o žužodiv* the o jarmi† le guruvengere pre jag. ²³ Ó, kralina! Kada tuke savoro dav me, o Aravnah. Mi el le RAJES, tire Devles, andre tute kamiben.”

²⁴ Ale o kralis leske phenda: “Kada na! Kamav tutar te cinel a te počinel. Na anava le RAJESKE, mire Devleske, labarde obeti, save man nič na molas.” Avke o David cinda oda humnos the o gurumňa vaš o penda (50) rup, ²⁵ ačhađa le RAJESKE oltaris a anda leske o labarde the smiromskere obeti. Palis o manuša pes modlinenas vaš odi phuv a o RAJ oda baro nasvaliben odvisarđa le Izraelostar.

* 24:22 E Slovačko čhib: mlaticé smyky † 24:22 O kašt, so pes thovelas pre meň le džvirenge, hoj te cirden o verdan.

O Ešebno Kralengero Zvitkos

Le Davidoskero phuripen

¹ Sar o David sas igen phuro, sas les šil, a choc thovkerenas pre leste o lepedi, naši roztačolas. ² Leskere služobníka leske phende: “Kampel amare rajeske the kraliske te rodel la džuvľa, savi mek na pašlila le muršeha. Oj pes pal leste starinela a kerela pašal leste. Pašlola paš leste, a avke amare rajes the kralis ela tates.”

³ Palis rodenas šukar džuvľa andre calo Izrael, arakhle la Abišag andral o Šunem a ande la ko kralis. ⁴ Odi džuvľi sas igen šukar. Starinelas pes a kerelas pašal leste, ale o kralis laha na pašlila.

O Adonijah kamel te ačhel kraliske

⁵ O Adonijah, la Chaggitakero čhavo, pes hazdelas upre a phenelas: “Me avava kralis!” Stradľa peske maribnaskere verdana, muršen pro graja the penda (50) murša, save denašenas angle leste. ⁶ O David leske šoha (ňikda) andre ňisoste na dovakerelas: “Soske oda keres?” Ov sas igen šukar a uliľa (narodzinda pes) pal o Absolon. ⁷ Ov sas dothodo le Joaboha the le rašaha le Ebjataroha. On ačhenas vaš o Adonijah. ⁸ Ale o rašaj Cadok na sas le Adonijoha, aňi le Jehojadoskero čhavo o Benajah, aňi o prorokos Natan, aňi o Šimej, aňi o Rei, aňi le Davidoskere telesne stražňika.

⁹ Andre jekh džives o Adonijah obetinelas le bakren, gurunňen the thule terne gurunňen paš o bar Zochelet, so hino paš o prameňis En-Rogel. ¹⁰ Ale na vičinda le proroken le Natan the le Benajah, aňi le telesne stražňiken, aňi peskere phrales le Šalamun.

O Natan the e Batšeba anglo kralis

¹¹ O Natan phenda le Šalamunoskera dake la Batšebake: “Tu na šundal, hoj la Chaggitakero čhavo o Adonijah ačhila kraliske? Ale amaro raj o David pal oda aňi na džanel! ¹² Av manca, phenava tuke, sar šaj aven zachraňimen tu the tiro čhavo Šalamun. ¹³ Dža ko David a phen leske: ‘Či mange na phendal, rajeja miro the kralina, hoj miro čhavo o Šalamun ačhela kralis pal tute a hoj ov bešela pre tiro tronos? Soske akor ačhila o Adonijah kraliske?’ ¹⁴ Medik ode vakereha le kraliha Davidoha, me džava pal tu a phenava, hoj hin avke, sar phenes.”

¹⁵ Avke e Batšeba geľa andro kher ko kralis. O David sas igen phuro a e Šunemčanka Abišag pašal leste kerelas. ¹⁶ E Batšeba bandiľa a diňa le kralis pačiv.

“So kames?” ov phučľa latar.

¹⁷ “Rajeja miro,” oj odphenda leske, “iľal mange vera pre tiro RAJ the Del: ‘Tiro čhavo o Šalamun ela kralis pal mande, ov bešela pre miro tronos.’ ¹⁸ Ale akana o Adonijah ačhila kralis a tu pal ada aňi na džanes, rajeja miro the kralina. ¹⁹ Ov obetinda igen but gurunňen, thule terne gurunňen the le bakren. Vičinda savore tire čhaven, le rašas le Ebjatar the le slugadengere velitelis le Joab, ale le Šalamun na vičinda! ²⁰ Akana, rajeja miro the kralina, savore manuša andral o Izrael užaren pre tu, hoj te džanen, ko pal tu majinel te ačhol kralis. ²¹ Te tu ada na kereha, rajeja miro the kralina, ta palis, sar tu mereha, man the mire čhas le Šalamun lena vaš ola, ko kerde namištes.”

²² Medik vakerelas le Davidoha, avľa andre o prorokos o Natan. ²³ Vareko phenda le kraliske: “Hino ade o prorokos o Natan.” Sar avľa anglo David, bandiľa le mujeha dži ke phuv.

²⁴ Palis lestar phučľa: “Rajeja miro the kralina, phendal tu, hoj o Adonijah ačhola pal tu kralis a bešela pre tiro tronos? ²⁵ Adadžives geľa tele a obetinda igen but gurumnen, terne thule gurumnen the le bakren. Vičinda peske savore tire čhaven, le veliteľen upral o slugađa the le rašas le Ebjatar a ode chan, pijen a vičinen: ‘Mi dživel o kralis Adonijah!’ ²⁶ Ale na vičinda aňi man, tire služobňikos, aňi le Cadok, aňi le Jehojadoskere čhas le Benajah, aňi le Šalamun. ²⁷ Rajeja miro the kralina, kerdal oda tu avke? A na diňal amenge te džanel, ko majinel te el pal tu kralis, savo bešela pre tiro tronos?”

O Šalamun ačhel kraliske

²⁸ Akor o David prevakerđa: “Vičinen mange la Batšeba!” Avke avľa ko kralis a zaačhila angle leste.

²⁹ O David phenda: “Avke sar dživel o RAJ, savo man cirdňa avri andral dojekh miro pharipen, ³⁰ mek adadžives kerava oda, so tuke phendom andre vera anglo RAJ, anglo Del le Izraeloskero, hoj tiro čhavo o Šalamun ela kralis pal mande a bešela pre miro tronos.”

³¹ Akor e Batšeba bandiľa le mujeha dži ke phuv, diňa le David pačiv a zvičinda: “Mi dživel miro raj the kralis o David pro furt!”

³² Palis o David phenda: “Vičinen mange le rašas le Cadok, le prorokos Natan the le Jehojadoskere čhas le Benajah!” Sar avle anglal leste, ³³ o David lenge phenda: “Len peha le služobňiken peskere rajeskeren a thoven te bešel mire čhas le Šalamun pre mulica a odlidžan les tele paš o prameňis Gichon. ³⁴ Ode les o rašaj o Cadok the o prorokos Natan pomakhena vaš o kralis upral o Izrael. Akor zatrubinen pro rohos a zvičinen: ‘Mi dživel o kralis o Šalamun!’ ³⁵ Tumen džan pal leste. Ov avela a bešela pre miro tronos a kralinela pal mande, bo les ačhadom, hoj te lidžal o Izrael the e Juda.”

³⁶ O Benajah odphenda le kraliske: “Amen! O RAJ, o Del, oda mi kerel mire rajeske the kraliske! ³⁷ Avke sar o RAJ sas mire rajeha the le kraliha, mi el the le Šalamunoha a leskero tronos mi el bareder sar le Davidoskero, mire rajeskero.”

³⁸ O rašaj o Cadok, o prorokos Natan, o Benajah, o Kereťana the o Pileťana gele tele, thode te bešel le Šalamun pre le Davidoskeri mulica a lidžanas les paš o prameňis Gichon. ³⁹ O Cadok iľa andral le RAJESKERO Stanos o rohos le olejoha a pomakhľa le Šalamun. Palis zatrubinde a savore manuša zvičinde: “Mi dživel o kralis o Šalamun!” ⁴⁰ Savore manuša džanas pal leste andro Jeruzalem a bašavenas pro flauti a radisalonas avke zorales, hoj e phuv zarazisalila.

O Adonijah daral le Šalamunostar

⁴¹ Šunda oda o Adonijah the savore, save ode sas vičimen, ipen akor, sar dochale pre hoscina. Sar o Joab šunda o trubi, phučľa: “So ajsi bari vika andro foros?”

⁴² Mek vakerelas, sar jekhvareste avľa o Jonatan, o čhavo le rašaskero le Ebjataroskero. O Adonijah leske phenda: “Ča av, se tu sal zoralo murš a anes o lačo hiros.”

⁴³ “Na!” odphenda leske o Jonatan. “Amaro raj, o kralis David, ačhada le Šalamun vaš o kralis! ⁴⁴ O David bičhada le rašas le Cadok, le prorokos Natan, le Benajah, le Kereťanen the le Pileťanen, hoj te džan le Šalamunoha. On les thode pre le Davidoskeri mulica. ⁴⁵ O Cadok le Natanoha les paš o Gichon pomakhle vaš o kralis. Visarde pes odarik radišagoha a andre calo foros hin bari vika. Kada, so šundan, hin

kadi vika. ⁴⁶ O Šalamun imar bešel pro kraliskero tronos. ⁴⁷ Mek the le Davidoskere služobníka avle te presikavel e pačiv amare rajeske, le kraliske Davidoske. Phende: ‘Mi kerel tiro Del, hoj te el le Šalamunoskero nav bareder sar tiro, a leskero tronos mi el bareder sar tiro!’ ” Akor o David bandila pro hados ⁴⁸ a phenda: “Mi el barardo o RAJ, o Del le Izraeloskero, bo šaj adadžives dikhav le kralis, saves o Del diňa te bešel pre miro tronos!”

⁴⁹ Avke savore, ko sas pre hoscina ko Adonijah predarandile, ušfile a rozgele pes. ⁵⁰ The o Adonijah pes daralas le Šalamunostar, vašoda odgeľa andro stanos le RAJESKERO a chudľa pes le oltariskere rohendar. ⁵¹ Le Šalamunoske phende: “Dikh! O Adonijah daral le kralistar le Šalamunostar, bo pes chudel le oltariskere rohendar a mangel: ‘Akana mi lel mange vera o Šalamun, hoj na domukela, hoj man te murdaren la šablaha.’ ”

⁵² O Šalamun odphenda: “Te pes likerela pačivalones, aňi bal pal o šero leske na perela. Ale te man dodžanava, hoj vareso nalačo kerđa, merela!” ⁵³ Palis diňa o Šalamun les te odligenel het le oltaristar. Sar palis o Adonijah avľa te bandol anglo kralis, o Šalamun leske phenda: “Dža khere.”

2

Le Davidoskere posledne lava

¹ Sar o David džanelas, hoj leskero meriben hino pašes, prikazinda peskere čhaske le Šalamunoske ada: ² “Me imar džav pal kadi phuv avke sar dojekh manuš, ale tu av zoralo a liker tut sar murš. ³ Doliker o prikazaňja le RAJESKERE, tire Devleskere. Phir pal leskero drom a doliker leskere lava, prikazaňja the savoro, so hin pisimen andre le Mojžišoskero zakonos. Te kada dolikereha, palis tut ela bach andre savoreste, so kereha, a všadzík, kaj džaha. ⁴ Avke o RAJ likerela oda lav, so mange phenda: ‘Te tire čhave dživena avke, sar me kamav, a te phirena angle mande pačivalones, cale jileha the caľa dušaha, ela furt vareko tira famelijatar pro tronos andro Izrael.’

⁵ Tu džanes, so mange kerđa o Joab, la Cerujakero čhavo, sar murdarđa mire duje Izraelike velitelen: Le Abner, le Neroskere čhas, the le Amasah, le Jeteroskere čhas. Murdarđa len akor, sar te ulehas andro mariben, ale sas o smirom. Oleha melarđa le rateha o sirimos pašal peste the o sandalki pre peskere pindre. ⁶ Se tu džanes, so te kerel! Ma muk les, hoj te sphurol a andro smirom te merel.

⁷ Ale le Barzillajoske andral o Gilead ker ada: Presikav o jileskeriben leskere čhavage. Mi chan jekhetane pašal tiro skamind, bo on ke ma sas jileskere akor, sar denašavas anglal tiro phral Absolon.

⁸ Hin ade the o Benjamins Šimej, o čhavo le Geraskero andral o Bachurim. Ov man igen prekošla andre oda džives, sar džavas andro Machanajim. Ale palis avľa anglal ma paš o paňi Jordan a ode leske diňom vera anglo RAJ, hoj les na murdarava la šablaha. ⁹ Ale akana ma muk les bijal o trestos. Tu sal godaver murš a džanes, so leha te kerel. Ma muk les, hoj te sphurol a andro smirom te merel.”

O David merel

¹⁰ Palis o David muľa a parunde les paš peskere phure dada andro Foros le Davidoskero. ¹¹ O David kralinelas upral o Izrael saranda (40) berš; andro Hebron efa (7) berš a andro Jeruzalem tranda the trin (33) berš. ¹² Avke o Šalamun bešla pro tronos peskere dadeskero a leskero tronos ačhila igen zoralo.

O Adonijah hin murdardo

¹³ Andre jekh džives geľa la Chaggitakero čhavo o Adonijah te dikhel le Šalamunoskera da la Batšeba. Oj lestar phučľa: “Aves andro smirom?”

Ov odphenda: “He, andro smirom. ¹⁴ Kamav tutar vareso te phučel.”

“Vaker,” phenda leske e Batšeba.

¹⁵ “Se tu džanes,” ov phenda, “hoj o krališagos majinda te el miro a hoj savore manuša andral calo Izrael peske man kidle avri vaš o kralis. Ale o krališagos mandar sas odilo a sas dino mire phraleske, bo o RAJ leske diňa. ¹⁶ Akana, hin man jekh mangipen. Ker mange ada!”

“Vaker!” oj phenda leske.

¹⁷ Avke ov phenda: “Privaker tut vaš ma ko Šalamun, hoj te del mange la Abišag andral o Šunem romňake. Ov čačes priačhela pre oda.”

¹⁸ “Mištes,” odphenda leske e Batšeba, “privakerava man vaš tu ko kralis.”

¹⁹ Palis, sar avľa e Batšeba ko Šalamun te privakerel pes vaš o Adonijah, o Šalamun uštıla pal o tronos a bandıla angle late. Avke bešla pale pro tronos a thođa the la te bešel pro tronos paš leskeri čači (pravo) sera. ²⁰ Avke leske oj phenda: “Kamav tutar jekh cikňi veca, hoj te keres prekal ma!”

“Phen, so kames, a me oda kerava, daje miri,” phenda lake o Šalamun.

²¹ Oj phenda: “Mi den la Abišag andral o Šunem vaš e romňi tire phraleske le Adonijoske.”

²² “Soske manges prekal o Adonijah la Abišag?” phučľa latar o Šalamun. “Se mang the o krališagos, bo ov hino miro phureder phral a leha hino o rašaj o Ebjatar the la Cerujakero čhavo o Joab!”

²³ Androda o kralis o Šalamun iľa vera anglo RAJ: “O Del man zorales mi marel, te o Adonijah na počinela peskere dživipnaha vaš kadi veca, so mandar mangelas. ²⁴ Avke sar dživel o RAJ, savo man thođa pro tronos mire dadeskero a savo mange kerdä sa avke, sar phenda, o Adonijah mušinel mek adadžives te merel.”

²⁵ Palis o Šalamun bičhađa le Jehojadoskere čhas le Benajah te murdarel le Adonijah. Ov geľa a murdarđa les.

O Ebjatar hin bičhado khere

²⁶ Le Ebjataroske o Šalamun phenda: “Dža pre peskere maľi andro Anatot, bo zasogaľines (zaslužines) tuke merel. Ale adadžives mek tut na murdarava, bo tu lidžahas le RAJESKERI Archa angle miro dad David a zlidžahas leha leskere pharipena, so les sas.” ²⁷ Avke le Ebjatar premukľa andral e rašajiko služba, so kerelas anglo RAJ. Avke pes ačhila oda, so o RAJ phenda andro Šilo pre le Eliskeri famelija.

O Joab hin murdardo

²⁸ Sar o hiros pal oda avľa dži ko Joab, ov darandıla, bo pes likerelas le Adonijoha, choc angloda na sas le Absolonoha. Avke denašla andre le RAJESKERO stanos a ode pes chudľa le oltariskere rohendar. ²⁹ Le Šalamunoske phende, hoj o Joab denašla andro RAJESKERO stanos a hoj ipen hino paš o oltaris. O Šalamun bičhađa varekas ko Joab lestar te phučel: “Soske oda kerdäl, hoj denašlal ko oltaris?”

“Daravas tutar, vašoda denašlom ko RAJ,” ov odphenda.

O Šalamun phenda le Jehojadoskere čhaske le Benajoske: “Dža a murdar les!”

³⁰ Avke ov geľa paš o stanos le RAJESKERO a phenda: “O kralis phenel, av avri!”

Ale o Joab odphenda: “Na, me ade merava.”

O Benajah geľa te phenel le kraliske, so phenda o Joab.

³¹ “Ker avke, sar kamel!” phenda leske o kralis. “Murdar les ode a parun les! Avke khoseha pal ma the pal miri famelija o rat, so o Joab vaš ñisoste avri čhorda.”

³² Bo akana o RAJ leske visarel pale vaš o rat, so avri čhorda akor, sar murdarda la šablaha duje muršen, save sas buter čačipnaskere the feder sar ov. Choc miro dad na džanelas pal oda, murdarda le čhas le Neroskeres le Abner, savo sas velitelis upral o slugađa andro Izrael, the le čhas le Jeteroskeres le Amasah, savo sas velitelis upral o slugađa andre Judsko. ³³ Lengero rat mi perel pro šero le Joaboske the pre leskero potomstvos pro furt. Ale le Davidoskere potomstvos, leskera famelija the leskere tronos mi el smirom le RAJESTAR pro furt.”

³⁴ Avke o Benajah geľa, demađa le Joab a murdarda les. Palis les parunde paš leskero kher pre pušta. ³⁵ Avke o Šalamun pre le Joaboskero than ačhada vaš o velitelis upral o slugađa le Jehojadoskere čhas le Benajah a le Cadok vaš o rašaj pre le Ebjataroskero than.

O Šimej hino murdardo

³⁶ Palis o Šalamun diňa te vičinel ke peste le Šimej a phenda leske: “Ačhav tuke kher andro Jeruzalem, beš ode a ņikhaj odarik ma dža! ³⁷ Ale andre oda džives, sar džaha adarik het a predžaha o paňi Kidron, čačes mereha! Vaš tiro meriben korkoro tuke aveha vinovato.”

³⁸ O Šimej leske odphenda: “Oda, so phendaľ, rajeja miro the kralina, hino lačo a me kerava avke, sar phendaľ.” Avke o Šimej ačhiľa but časos andro Jeruzalem.

³⁹ Palis pal o trin berš le Šimejoske denašle duj sluhi ko Gatsko kralis ko Achiš, saveske sas dad o Maachah. Sar le Šimejoske phende, hoj leskere sluhi hine andro Gat, ⁴⁰ bešla pro somaris a geľa ko Achiš andro Gat len te rodel. Sar len arakhľa, anda len pale khere.

⁴¹ Sar o Šalamun šunda, so o Šimej kerđa, ⁴² bičhada vaš leske a phenda: “Či tu mange na phendaľ anglo RAJ a na prikazindom tuke, hoj sar džaha het chockaj andral o Jeruzalem, čačes mereha? A tu korkoro mange phendaľ, hoj šundaľ, so phendom a hoj mištes vakerdom. ⁴³ Soske na dolikerďal oda lav, so phendaľ anglo RAJ, a na šundaľ oda, so me tuke phendom? ⁴⁴ Pridžan tuke savoro nalačhipen, so kerďal mire dadeske le Davidoske. Akana o RAJ tuke visarela pale oda savoro! ⁴⁵ Me, o Šalamun, som kralis a o RAJ man požehňinela a kerela, hoj le Davidoskero tronos ela zoralo pro furt.”

⁴⁶ Palis o Šalamun phenda le Benajoske: “Dža a murdar le Šimej.” Ov geľa, demađa les a murdarda. Avke o krališagos sas zoralo andre le Šalamunoskere vasta.

3

O Šalamun mangel o godaveripen le RAJESTAR

¹ O Šalamun ačhiľa džamutro le kraliske le Faraonoske andral o Egipt, bo peske iľa leskera čha romňake. Anda la peske andro Foros le Davidoskero, medik na dokerđa peskero palacis, o Chramos le RAJESKERO the o muri pašal o Jeruzalem. ² O manuša anenas o obeti pro chocsave uče thana, bo mek na sas dokerdo o Chramos prekal o RAJ. ³ O Šalamun kamelas le RAJES. Likerelas pes pal o prikazaňja, save les diňa leskero dad o David, ale the avke mek anelas obeti pro chocsave uče thana a labarelas ode o voňava obeti.

⁴ Jekhvar o kralis geľa te obetinel andro Gibeon, bo ode sas nekfeder ačhado učo than pro lašariben. Pre oda oltaris o Šalamun obetinda 1 000 labarde obeti. ⁵ Ode pes leske rači andro suno sikađa o RAJ, o Del, a phenda: “So kames, hoj tut te dav?”

⁶ O Šalamun odphenda: “Tu presikaďal baro lačhipen tire služobňikoske le Davidoske, mire dadeske, bo ov sas verno, čačipnaskero the pačivalo ke tu. Oda

baro lačhipen leske presikađal the akor, sar les diňal čhas, savo adadžives bešel pre leskero tronos. ⁷ No akana, RAJEJA, Devla miro, tu ačhađal tire služobňikos kraliske pal miro dad David, ale me som terno murš a na džanav, sar mištes te lidžal le manušen. ⁸ Akana me som ade maškar tire avrikidle manuša, save hine ajci but, hoj pes len na del te zgenel aňi te zrachel. ⁹ Mangav tut, de man godi, sar te lidžal tire manušen, hoj te sprindžarav, so hin lačo a so nalačo. Bo ko šaj lidžal kada baro narodos?”

¹⁰ Le RAJESKE sas pre dzeka, so peske o Šalamun mangľa. ¹¹ Phenda leske: “Mištes kerdal, hoj tuke na mangľal baro dživipen, aňi o barvalipen, aňi o meriben peskere ňeprijatelengero, ale mangľal tuke o godaveripen, hoj mištes te sudzines. ¹² Vašoda kerava avke, sar mandar mangľal. Dava tut baro godaveripen, hoj savoro te rozprindžares; ajso godaveripen, so mek šoha (ňikda) ňikas anglal tu na sas aňi na ela. ¹³ Dava tut the oda, so mandar na mangľal: O barvalipen the e slava – avke, hoj pal calo tiro dživipen ňiko le kralendar na ela ajso sar tu. ¹⁴ Te phireha pal mire droma a te dolikereha mire zakoni the prikazaňja avke, sar oda dolikerelas tiro dad o David, dava tut, hoj but te džives.” ¹⁵ Androda o Šalamun pes prekerđa a avľa pre oda, hoj o RAJ vakereľas leha andro suno.

Palis geľa andro Jeruzalem a ačhađa pes angle RAJESKERI Zmluvakeri Archa. Andä ode labarde the smiromoskere obeti a kerđa prekal savore peskere služobňika hoscina.

Le Šalamunoskero godaveripen

¹⁶ Jekhvar avle ko Šalamun duj džuvľija, save sas lubňa, a ačhile anglal leste. ¹⁷ Jekh lendar phenda: “Ó, rajeja miro, me bešav kala džuvľaha jekhetane andre jekh kher. Sar mange uliľa miro muršoro, oj sas paš oda. ¹⁸ Palis pro trito džives the lake uliľa muršoro. Samas andro kher ča duj džeňa a ňiko aver ode na sas. ¹⁹ Ale kala džuvľake o muršoro rači mula, bo oj pašľiľa pre leste. ²⁰ Pal o jepaš rat, medik me sovavas, oj ušľiľa a iľa pašal ma mire čhavořes. Thoda les paš peste a peskere mule čhavořes thoda paš mande. ²¹ Sar tosara ušľilom a kamľom te del le čhavořes te pijel, dikhlom, hoj sas mulo. Ale sar vidňisalolas, obdikhlom les feder a avľom pre oda, hoj oda nane miro čhavoro, savo mange uliľa.”

²² No oki džuvľi phenelas: “Na! Miro čhavoro hino oda, savo dživel, a tiro hino oda mulo!”

A pale oki džuvľi phenelas: “Na! Tiro hino oda mulo a miro oda, savo dživel!”

Kavke pes vesekedinenas anglo kralis.

²³ O kralis peske phenda: “Jekh lendar phenel: ‘O džido čhavoro hino miro a o mulo tiro’ a e dujto phenel: ‘O mulo čhavoro hino tiro a o džido miro.’ ”

²⁴ Avke o kralis phenda: “Anen mange e šabľa!” Sar ande leske e šabľa, ²⁵ phenda: “Rozčhinen ole džide čhavořes pro duj kotora a den jekh kotor jekhake a aver kotor avrake!”

²⁶ O jilo ola džuvľakero, savi sas daj le džide čhavořeskeri, sas pherdo le kamibnaha ko muršoro, a vašoda phenda le kraliske: “Mangav tut, rajeja miro, den lake ole džide čhavořes a ma murdaren les!”

Oki džuvľi phenelas: “Na ela aňi miro aňi tiro. Rozčhinen les!”

²⁷ Avke o Šalamun phenda: “Ma murdaren les, ale den les ola džuvľaka, savi kamel, hoj te dživel. Oj hiňi čačes leskeri daj!”

²⁸ Sar pes calo Izrael dodžanľa pal oda, so kerđa o Šalamun, denas les bari pačiv, bo dikhle, hoj sas les o godaveripen le Devleskero, hoj mištes te sudzinel.

4

Le Davidoskere služobníka

¹ O Šalamun ačiha kralis upral calo Izrael. ² Kala sas leskere bare uradníka:

O Azarijah, le Cadokoskero čhavo, sas o rašaj.

³ O Elichoref the o Achijah, le Šišoskere čhave, sas pisara andro palacis.

O Jošafat, le Achiludoskero čhavo, sas o matrikaris.

⁴ O Benajah, le Jehojadoskero čhavo, sas o velitelis upral o slugađa.

O Cadok the o Ebjatar sas o rašaja.

⁵ O Azarijah, le Natanoskero čhavo, sas o baro guverneris upral o krajengere guvernera.

O Zabud, le Natanoskero čhavo, sas o rašaj the le kraliskero pašutno radcas.

⁶ O Achišar sas o uradnikos upral o služobníka andro palacis.

O Adoniram, le Abdoskero čhavo, sas velitelis upral o robotníka, save sas ispidle andre buči.

⁷ O Šalamun ačhađa dešuduj (12) guverneren upral o kraji andre calo Izrael, save pes starinenas pal o chaben prekal o kralis the calo palacis. Dojekh lendar anelas andral peskero krajos jekhvar andro berš pre calo čhon chaben andre le kraliskero palacis. ⁸ Kala hin lengere nava the kraja:

O Ben-Chur andro Efrajimike brehi;

⁹ o Ben-Deker andro Makac, Šaalbim, Bet-Šemeš, Elon the Bet-Chanan;

¹⁰ o Ben-Chesed andro Arubbot, Socho the cali phuv Chefer;

¹¹ o Ben-Abinadab andro Nafat-Dor – leskeri romni sas e Tafat, le Šalamunoskeri čhaj;

¹² o Baanas, le Achiludoskero čhavo, andro fori Taanach the Megiddo the andre calo Bet-Šean, so hino paš e Caretan teleder le Jezreelostar, khatar o Bet-Šean dži ke Abel-Mechola the dži pal o Jokmeam;

¹³ o Ben-Geber andro foros Ramot-Gilead – sas les o gava le Jairoskere, le Menaššeskere, andro Gilead, mek the e phuv Argob andro Bašan – ode sas šovardeš (60) bare fori le murenca, pre save sas o bronzune brani;

¹⁴ o Achinadab, le Iddoskero čhavo, andro Machanajim;

¹⁵ o Achimaac andro Naftali – le Achimaacoske sas romni e Basemat, le Šalamunoskeri čhaj;

¹⁶ o Baanas, le Chušajoskero čhavo, andro Ašer the Alot;

¹⁷ o Jošafat, le Paruachoskero čhavo, andro Jissachar;

¹⁸ o Šimej, le Elaskero čhavo, andre phuv Benjamin;

¹⁹ the o Geber, le Urihoskero čhavo, andre phuv Gilead, kaj sas o Amorejiko kralis o Sichon the o Bašaniko kralis o Og.

Upral savore kraji sas jekh baro guverneris. ²⁰ O Judejci the o Izraeliti sas ajci but sar e poši paš o moros. Sas lenge mištes, bo len sas, so te chal a te pijel.

5

Nadpis

¹ O Šalamun kralinelas upral savore krališagi le paňestar Euftrat dži paš e Filištínengeri phuv a mek the paš e Egipťsko hraňica. On anenas le Šalamunoske o daňe a služinenas leske pal calo leskero dživipen.

² Le Šalamunoske džalas pro džives eňa toni sano aro the dešuochto (18) toni thulo aro, ³ deš thule gurunňa, biš (20) terne gurunňa, save pes pasinenas pre maľa, šel (100) bakre, mek the o jeleňa, o sarni the o avričalarde kachňa. ⁴ Vašoda, hoj sas kralis upral savore narodi pre zapadno sera le paňestar Eufkrat, le Tifsachostar dži andre Gaza, sas les smirom savore narodendar, save bešenas pašal leste. ⁵ Medik o Šalamun kralinelas, o manuša andre cali Judsko the Izrael – andral o Dan dži Beer-Šeba – dživenas bi e dar a dojekhes sas viňica the figovňikos.

⁶ Le Šalamun sas maštalňi prekal o 40 000 graja, save cirdenas o verdana, the 12 000 murša pro graja.

⁷ Leskere guvernerna pes starinenas pal o chaben prekal o kralis the calo palacis. Dojekh lendar anelas andral peskero krajos jekhver andro berš chaben pre calo čhon andre le kraliskero palacis. On merkinenas pre oda, hoj len te el savoro, so kampil. ⁸ Avke dojekh guverneris anelas o kotor le jačmeňistar the phusendar ode, kaj kampelas, prekal o graja the džvirini, so cirdenas.

Le Šalamunoskero godaveripen

⁹ O Del diňa le Šalamun godaveripen the prindžaripen andre savoreste, avke sar hin e pošo paš o moroskero brehos. ¹⁰ Leskero godaveripen sas bareder sar o godaveripen pal calo vichodos the savoro godaveripen andro Egipt. ¹¹ Sas godaveder sar savore manuša the sar o Ezrachitas o Etan the sar o čhave la Macholakere – o Heman, o Kalkol the o Dardas. Avke o hiros pal leste džalas maškar savore narodi, save ode sas. ¹² Sthoda 3 000 godaver vakeribena the 1 005 giľa. ¹³ Vakerelas pal o stromi – le libanoňike cedrostar dži ko izopos, so barol andral o muros. Vakerelas the pal o džvirini, pal ola, save pes cirden pal e phuy, pal o čirikle the pal o ribi. ¹⁴ O manuša andral dojekh narodos avenas te šunel le Šalamunoskero godaveripen. Bičhade len o kraľa pal savore phuva, bo došunde pes pal leskero godaveripen.

O Šalamun pes pririchtinel te ačhavel o Chramos

¹⁵ Sar pes o kralis Chiram andral o Tir došunđa, hoj le Šalamun pomakhle vaš o kralis pal leskero dad, bičhađa ke leste peskere uradňiken, bo ov sas furt le Davidoskero prijatelis. ¹⁶ Palis o Šalamun diňa te phenen le Chiramoske:

¹⁷ “Džanes, hoj miro dad o David našti ačhađa Chramos pre pačiv le RAJESKE peskere Devleske prekal o maribena le narodenca, save bešenas pašal leste, medik leske o RAJ len na thovela paš o pindre. ¹⁸ Ale akana o RAJ, miro Del, mange diňa smirom avre narodendar, save bešen pašal mande, a imar man nane ňeprijatelis a na mušnav man lendar te daral. ¹⁹ Vašoda kamav te ačhavel o Chramos pre pačiv le RAJESKE, mire Devleske, avke sar o RAJ phenđa mire dadeske le Davidoske: ‘Tiro čhavo, saves thovava pro tronos pal tu, ačhavela o Chramos pre pačiv mire naveske.’

²⁰ Akana bičhav tire muršen, hoj mange te čhingeren andro Libanon o cedroskere kašta. Mire murša kerena jekhetane tire muršenca a me lenge počinava ajci, keci phenaha. Se tu mištes džanes, hoj amare murša na džanen te kerel le kaštenca avke sar o Sidončana.”

²¹ Sar o Chiram šunđa le Šalamunoskere lava, radišagoha zvinčinda: “Mi el adadžives lašardo o RAJ, hoj diňa le David godavere čhas, hoj te lidžal kada baro narodos.”

²² O Chiram diňa te phenel le Šalamunoske:

“Šundom oda, so mange phende tire murša. Kerava sa oda, so mandar kames: Dava tut cedroskere the sosnakere kašta. ²³ Mire murša len anena khatar o Libanon dži ko moros. Ode o kašta sphandena ke peste jekhetane a bičhavava len prekal

o moros pre oda than, kaj kameha. Ode mire murša len rozphundravena a tumen peske len odarik šaj len. Ale tu palis doliker oda, so me kamav, hoj andro miro palacis dodavkereha o chabena.”

²⁴ Avke o Chiram le Šalamunoske dodelas ajci cedroskere the sosnakere kašta, keci kamelas. ²⁵ O Šalamun delas le Chiram sako berš andre leskero palacis 2 000 toni žužodiv the 400 000 litri olivovo olejos.

²⁶ O RAJ požehñinda le Šalamun godaveripnaha, avke sar les diña lav. Sas andro smirom le Chiramoha a phandle maškar peste zmluva.

²⁷ Palis o Šalamun ispidelas andre buči pro Chramos 30 000 muršen andral calo Izrael. ²⁸ Ačhađa le Adoniram, hoj te lidžal o buča. Le muršen rozulađa andro trin partiji po 10 000 murša. Dojekh partija kerelas jekh čhon andro Libanon a palis sas duj čhon khere. ²⁹ Le Šalamun sas 80 000 murša, save čhingerenas o bara andro verchi, the 70 000 murša, save hordinenas o bara. ³⁰ Ačhađa upral lende 3 300 veliteľen, save len lidžanas andre buči. ³¹ Avke lenge phenda o Šalamun, hoj te čhingeren avri bare kvadri le lače barendar, hoj lendar te keren o zakladi pro Chramos. ³² Le Šalamunoskere murša, le Chiramoskere murša the o murša andral o Gebal čhingerenas a pririchtinenas o kašta the o bara prekal o Chramos.

6

O Šalamun ačhavel o Chramos

¹ O Šalamun chudľa te ačhavel o Chramos le RAJESKE štar šel the ochtovardeš (480) berš pal oda, so o Izraeliti gele avri andral o Egipt, akor, sar kralinelas andro Izrael imar šartato berš, andro dujto čhon Ziv.

² O Chramos, so ačhavelas o Šalamun le RAJESKE, sas 27 metri džindardo, 9 metri buchlo the 13,5 metri učo. ³ E veranda anglo Chramos sas 4,5 metri džindardi a sas buchli 9 metri – ajci keci o Chramos. ⁴ Andro Chramos diña te kerel oblaki, so andral sas buchleder sar avral. ⁵ Paš o avrune muri pašal o trin seri le chramoskere ačhađa učo kher trine poschodenca a sas andre the aver khera. ⁶ O teluno poschodos sas buchlo 2,2 metri, o dujto sas buchlo 2,7 metri the o upruno 3,1 metri. Pašal le chramoskero muros mukľa avri schodos pro dojekh poschodos a thovelas o hredi pre ola schodi, hoj te keren e podlaha.

⁷ O bara sas imar pririchtimen andro lomos, a vašoda na šundolas o čokana, o dlati, aňi ñisave trastune sersami, sar ačhavenas o Chramos.

⁸ O vudar le telune poschodoskero sas pre južno sera le chramoskeri. Odarik pes džalal upre le garadičenca andro maškaruno the upruno poschodos. ⁹ Sar dokerđa o Chramos, kerđa e strecha le hranolendar the le deskendar, so sas le cedrostar. ¹⁰ O trin poschodi pašal o chramoskere muri sas dojekh uče 2,2 metri a sas spojimen le Chramoha le cedroskere hranolenca.

¹¹ Akor o RAJ prevakerđa ko Šalamun: ¹² “Te džal pal oda Chramos, so ačhaves, te dolikereha savore mire zakoni the prikazaňja a te likereha tut pal mire lava, me dolikerava tuke miro lav, so phendom tire dadeske le Davidoske. ¹³ Bešava maškar o Izraeliti a me mire Izraelike manušen na omukava.”

O Chramos hino dokerdo

¹⁴ Kavke dokerđa o Šalamun e buči pro Chramos. ¹⁵ O androne fali sas obthode le cedroskere deskenca la phuvatar dži ko stropos a e phuv sas kerđi le sosnakere kaštestar. ¹⁶ Kerđa prička le cedroskere kaštestar 9 metri le palune murostar andro Chramos a avke pal e prička sas o Neksentneder Than. ¹⁷ O baro than anglo Neksentneder Than sas 18 metri džindardo. ¹⁸ O Chramos sas andral obthodo le

cedroskere kašteha, so sas avrirandlo le prajtenca the le kvitkenca. Savoro obthode le cedroskere kašteha avke, hoj na dičholas nisavo bar.

¹⁹ Andro Chramos sas paluno than, kaj thođa le RAJESKERI Zmluvakeri Archa.

²⁰ Oda Neksentneder chramoskero than sas 9 metri džindardo, 9 metri buchlo the 9 metri učo a sas obthodo le žuže somnakaha. The o oltaris sas obthodo le cedroskere kašteha. ²¹ O Šalamun obrakinda andral o Chramos le žuže somnakaha. Anglo Neksentneder Than, so diňa te obcirdel le somnakaha, figinda o pochtan le somnakune lancenca. ²² Obthođa calo Chramos andral le somnakaha; avke the o oltaris andro Sentno Than.

²³ Andro Neksentneder Than kerđa le olivakere kaštetar duje cheruben*, save sas uče 4,4 metri. ²⁴⁻²⁵ O cherubi dičhonas avri jednakones a sas jednakones uče the džindarde. Le cherubengere kridli sas džindarde 2,2 metri a merinenas 4,4 metri, sar sas rozcirdle. ²⁶ Soduj cherubi sas uče 4,4 metri. ²⁷ Thođa len paš peste maškar o Neksentneder Than a lengere kridli sas rozcirdle avke, hoj o kridlos jekhe cheruboskero pes chudelas jekha falatar a o kridlos dujtoneskero pes chudelas la avra falatar. Lengere aver kridli pes chudenas maškaral. ²⁸ Le cheruben obthođa le somnakaha.

²⁹ Pal savore fali andro paluno than the angluno than le chramoskero diňa te randel avri o cherubi, o palmi the o kvitki. ³⁰ The e phuv pro soduj thana le chramoskere obthođa le somnakaha.

³¹ Diňa te kerel vudar le olivakere kaštetar andro Neksentneder Than. O prahos the e zarubňa sas kerde avke, hoj sas pandž zarubňi jekh andre aver. ³² Pro soduj kridli le vudaeskere sas avrirandle o cherubi, o palmi the o kvitki. O vudar, o cherubi the o palmi obthođa le somnakaha. ³³ O zarubňi pro angluno vudar andro Chramos kerđa le olivove kaštetar a o zarubňi sas zathode štarval jekh andre aver. ³⁴ O vudar sas le sosnakere kaštetar a delas pes te sthovel, bo sas štar vudaeskere kridli, duj pre dojekh sera. ³⁵ Randľa pre lende avri o cherubi, o palmi the o kvitki a oda obthođa le igen sane somnakaha.

³⁶ Palis ačhađa o muri pašal e andruňi dvora le barune kvadrendar the le cedroskere kaštetar. Pre dojekh trito baruno šoros thođa o cedroskere hranoli.

³⁷ Andro čhon Ziv, sar kralinelas o Šalamun štarto berš, sas dokerde o chramoskere zakladi. ³⁸ Dešujekh to (11.) berš andro ohtoto čhon† sas dokerdo o Chramos; savoro ipen avke sar kamelas o kralis. O Šalamun ačhavelas o Chramos ehta berš.

7

O Šalamun ačhavel peskere palaca

¹ O Šalamun ačhavelas the peskero palacis a kerelas les dešutrin (13) berš, medik les na dokerđa. ²⁻³ Ačhađa bari hala, so pes vičinelas Libanoňiko Vešeskero Kher. Sas 44 metri džindardo, 22 metri buchlo a 13,5 metri učo. Le cedrostar ačhađa trin šori slupi po dešupandž (15). Sas jekhetane 45 slupi, so likerenas le cedroskere hredi. O stropos upral o hredi sas le cedroskere kaštetar. ⁴ Pro soduj avruno muri sas po trin šori oblaki. ⁵ Anglal sas trin vudara pre dojekh fala. Pro vudara the oblaki sas o štareagorengere rami.

⁶ O Šalamun ačhađa the le Slupengeri Hala, so sas 22 metri džindardi the 13,5 metri buchli. Anglal sas kerdi e slupengeri veranda.

⁷ Ačhađa the e hala, kaj sas o tronos a so pes vičinelas Sudcengeri Hala. Sas obthodi le cedroskere kaštetar la phuvatar dži ko stropos.

* 6:23 Abo: aňjelen † 6:38 Oda hin: O čhon Bul.

⁸ O palacis, andre savo bešelas o Šalamun, sas pre aver dvora pal e hala a sas ačhado avke sar the odi Sudcengeri Hala. Ačhađa ajsa palacis the prekal le Faraonoskeri čhaj, sava peske iľa romňake.

⁹ Savore palaca, o hali the e bari dvora sas ačhade le nekfeder barune kvadrendar le zakladostar dži e strecha. O bara sas mištes oprikerde la pilaha angluňa the paluňa seratar. ¹⁰ O zakladi sas le dragane bare barendar, so merinenas 4 metri the 3,5 metri. ¹¹ Upral lende sas bara, so sas mištes oprikerde, the o kašta le cedrostar. ¹² O muri pašal e palaciskeri dvora sas ačhade trine šorendar le barune kvadrendar a pre lende sas jekh šoros le cedroskere hranolendar, avke sar sas ačhađi e andruňi dvora the e hala andre le RAJESKERO Chramos.

Pal o Chiram

¹³ O Šalamun diňa te vičinel le Chiram andral o Tir. ¹⁴ Ov sas o čhavo la vdovakero andral o kmeňos Naftali a leskero dad, savo sas andral o Tir, kerelas le bronzoha. O Chiram sas igen godaver a džanelas te kerel savoro le bronzostar. Ov avľa ko Šalamun a chudľa te kerel savore buča, so lestar kamelas.

O bronzune slupi

¹⁵ Ov kerđa le bronzostar duj slupi, so sas uče vaj 8 metri. O obvodos jekhe sluposkero sas 5,3 metri. ¹⁶ Mek kerđa pro agor le slupenge o bronzune kriti, so sas uče 2,2 metri. ¹⁷ O kriti upral o slupi sas šukares obthode le prephandle lancenca. Pre dojekh slupos sas efa lanci. ¹⁸ Kerđa duj šori granatoskere phaba le bronzostar pašal o prephandle lanci, so zagaruvenas o kritos upral o slupos. Kavke kerđa the pro dujto slupos.

¹⁹ O sluposkere kriti sas kerde le bronzostar sar o kvitki ľalije, so sas uče 1,8 metros. ²⁰ Pro soduj kriti, so sas thode pro slupi, sas duj šel (200) phaba a sas rozthode andro duj šori pašal lende.

²¹ O Chiram diňa te ačhavel o slupi angle angluňi dvora le chramoskeri. Oleske pro juhos diňa nav Jachin a dujtoneske pro severos Boaz. ²² O upruno agor le slupengero dičholas avri sar o ľalije. Avke sas e buči pro slupi dokerđi.

E igen bari nadrža

²³ O Chiram kerđa le bronzostar igen bari okruhlo nadrža. Le jekhe agorestar ke aver merinda 4,4 metri, sas uči 2,2 metri a lakero obvodos sas 13,2 metri. ²⁴ Pašal o agor sas kerde šukar bronzune ruži andro duj šori – po deš ruži pro 44 centimetri. O ruži sas kerde jekhetane la nadobaha le bronzostar.

²⁵ E nadoba sas thodí pro dešuduj (12) bronzune biki. Trin biki dikhenas pro severos, trin pro zapados, trin pro juhos a trin pro vichodos. E nadrža ačhelas pre lende a lengere buľa sas maškaral. ²⁶ E sera pre nadrža sas thuli 7,5 centimetri a lakero agor dičholas avri sar e phundrađi ľalija. Rešľolas andre 40 000 litri paňi.

O bronzune verdanora

²⁷ Mek kerđa deš bronzune verdanora. Dojekh verdanoro sas džindardo 1,8 metros, buchlo 1,8 metros the učo 1,3 metros. ²⁸ O verdanoro sas kerdo avke: Kerde rami a andro rami thode o bronzune blachi. ²⁹ Pre ola blachi the pro rami sas avrirandle o ľevi, o biki the o cherubi. Upral the telal o ľevi the biki sas figimen o bronzune venci.

³⁰ Pre dojekh verdanoro sas bronzune kereki the tički. Pre leskere štar rohi sas o rameni, so likerenas e nadoba. O rameni sas obthode le bronzune vencenca. ³¹ Upral o verdanoro tel e nadoba sas okruhlo ramos, so avelas avri upral le verdanorestar 45 centimetri a džalas tele 22 centimetri. A pašal leste sas avrirandle o šukar veci. O blachi sas hranate a na okruhle.

³² Tel o verdanoreskere bláchi sas štar kereki, so sas 66 centimetri uče, a lengere tički sas prichudle pro verdanoro. ³³ Sas kerde avke sar o kereki pro verdana andro mariben. O tički, o rafiki, o špici the o ložiska sas kerde le bronzostar.

³⁴ Pro rohi sas štar ručki, so sas kerde jekhe kotorestar le verdanoreha. ³⁵ Upral o verdanoro sas obruba uči 22 centimetri a tel o verdanoro sas rameni, so likerenas savoro. O rameni, o bláchi the o verdanoro sas jekhe kotorestar. ³⁶ Pro bláchi the rameni kerđa všadzík cherubi, levi, palmi a pašal savoro o venci. ³⁷ Avke kerđa deš jednake verdanora, so sas jednakones džindarde the bare.

³⁸ Kerđa the deš nadobi le bronzostar – jekh pre dojekh verdanoro. Dojekh nadoba sas buchli 1,8 metros a rešlolas andre 800 litri paňi. ³⁹ Pandž verdanora thođa pre južno sera a pandž pre severno sera le chramoskeri. E igen bari nadrža thođa pre vichodno sera.

Savore veci, so kerđa

⁴⁰ O Chiram palis kerđa lavora, lopati the čarore.

Avke dokerđa e buči, so kerelas prekal o Šalamun pre le RAJESKERO Chramos.

⁴¹ Kerđa:

o duj slupi;

o kriti le bronzostar, so thođa pro upruno agor le slupenge a sas šukares obthode le prethode lancenca;

⁴² 400 granatoskere phaba le bronzostar, so sas thode pro duj prephandle lanci;

⁴³ deš verdanora the deš nadobi, so sas pre ola verdanora;

⁴⁴ e igen bari nadrža a tel late dešuduj biken;

⁴⁵ o pira, o lopati the o čarore. Savore ola veci, so kerđa le Šalamunoske prekal le RAJESKERO Chramos, sas kerde le blišface bronzostar.

⁴⁶ O Šalamun oda diňa te kerel andro čhikakere formi maškar o gava Sukkot the Caretan pašal o Jordan. ⁴⁷ Savore veci sas ajci but, hoj o Šalamun o bronzos aňi na diňa te važinel.

⁴⁸ O Šalamun diňa te kerel andre le RAJESKERO Chramos the aver sersamos:

o somnakuno oltaris;

o somnakuno skamind, pre savo pes thovelas o maro;

⁴⁹ o deš somnakune momelara – pandž ačhenas pre čači (pravo) sera a pandž pre baľogňi (ľavo) sera anglo Neksentneder Than;

o somnakune kvitki, o lampi, o silava;

⁵⁰ o čare, o čurora, o kuča the o lopatki, so sas tiš kerde le somnakastar.

The o somnakune čopi pro vudara andro Chramos.

⁵¹ Sar o Šalamun dokerđa savori buči pre le RAJESKERO Chramos, andä ode o sentne veci peskere dadeskere le Davidoskere: o rup, o somnakaj the aver veci a thođa len andre le chramoskere skladi.

8

E Archa le RAJESKERI ľidžan andro Chramos

¹ Akor o Šalamun zvičinda ke peste andro Jeruzalem savore Izraelike vodcen le dojekhe kmeňostar the fajtatar, hoj te anen e Archa le RAJESKERI andral o Foros le Davidoskero – andral o Sion – andro Chramos. ² Savore murša andral o Izrael pes zgele ko kralis Šalamun, sar sas o inepos andro eftato čhon Etanim.

³ Sar avle savore vodci andral o Izrael, o rašaja hazdle le RAJESKERI Archa upre ⁴ a preligende la; o rašaja the o Leviti lidžanas o Sentno Stanos the savore sentne veci, so sas andro Stanos. ⁵ O Šalamun the savore Izraelike manuša, save pes ode zgele, obetinas angle Archa ajci but bakren the gurumnen, hoj pes aňi na delas te zgenel.

⁶ O rašaja ligende e RAJESKERI Zmluvakeri Archa pro paluno than andro Chramos, pro Neksenteder Than a thode la tel o cherubengere kridli. ⁷ Lengere kridli sas rozcirdle upral o than, kaj e Archa sas thodi, a garude la the o družki, savenca lidžanas e Archa. ⁸ O družki sas ajse džindarde, hoj lengere agora dičholas andral o Sentno Than, ale avral len na dičholas. Ode hine dži adadžives. ⁹ Andre Archa sas ča o duj barune tabli, pre save sas pisimen o deš prikazaňja, so ode thoda o Mojžiš akor, sar o RAJ phandla e zmluva le Izraelitencu pro verchos Choreb*, sar avle avri andral o Egipt.

¹⁰ Sar o rašaja avenas avri andral o Sentno Than, e chmara zaučarda o Chramos le RAJESKERO ¹¹ a o rašaja našti dureder kerenas e služba prekal e chmara, bo le RAJESKERI slava pherarda oda than. ¹² Akor phenda o Šalamun: “O RAJ phenda, hoj bešela andre kali chmara. ¹³ Ale me akana prekal tu ačhadom šukar Chramos, o than, kaj šaj aves pro furt.”

O Šalamun vakerel ko manuša

¹⁴ Medik savore Izraeliti ode ačhenas, o kralis pes visarda ke lende a požehňinda len. ¹⁵ Phenda lenge:

“Mi el lašardo o RAJ, o Del le Izraeloskero, bo ov dolikerda o lav a peskere vastenca kerda oda, so phenda mire dadeske le Davidoske: ¹⁶ ‘Ole dživesestar, sar ilom mire manušen le Izraeliten avri andral o Egipt, andre nisavo Izraeliko kmeňos na kidňom mange avri foros, kaj mange te keren o Chramos, andre savo ulahas lašardo miro nav, ale kidňom mange avri le David, hoj te el upral mire Izraelike manuša.’

¹⁷ Imar mire dadeske le Davidoske sas andro jilo, hoj te ačhavel o Chramos, hoj o manuša te lašaren le RAJES, le Izraeloskere Devles. ¹⁸ Ale o RAJ mire dadeske le Davidoske phenda: ‘Mištes, hoj tuke sas andro jilo te ačhavel o Chramos prekal miro nav, ¹⁹ ča oda Chramos na ačhaveha tu, ale korkoro tiro čhavo, savo ela tutar. Ov mange ačhavela o Chramos prekal miro nav.’

²⁰ O RAJ oda, so phenda, the kerda a ačhilom kralis pal miro dad o David a bešlom pro Izraeliko tronos, avke sar phenda o RAJ. Ačhadom the o Chramos prekal o nav le RAJESKERO – prekal le Izraeloskero Del. ²¹ Pririchtindom ode than prekal e Archa, andre savi hiňi le RAJESKERI zmluva, so phandla amare dadenca akor, sar len ila avri andral o Egipt.”

Le Šalamunoskeri modlitba

²² Palis anglo manuša, save pes zgele, o Šalamun ačhelas anglo le RAJESKERO oltaris, hazdňa o vasta ko ņebos ²³ a phenda:

“RAJEJA, Devla le Izraeloskero! Nane aver Del, sar sal tu, aňi pro ņebos, aňi pre phuv. Tu dolikeres e zmluva a sal lačhejileskero ke peskere služobňika, save džan pal tu cale jileha. ²⁴ Tu dolikerdal tiro lav, avke sar phendal mire dadeske le Davidoske. Tire vastenca kerdal, so le mujeha phendal, a adadžives oda hin avke.

²⁵ Ale akana, RAJEJA, Devla le Izraeloskero, doliker oda lav, so diňal tire služobňikos le David, mire dades, akor sar leske phendal: ‘Furt ela vareko leskere potomkendar pro Izraeliko tronos, ale ča akor, te man mištes šunena tire čhave avke sar tu.’ ²⁶ Vašoda, Devla le Izraeloskero, mangav tut, mi ačhel pes avke, sar phendal mire dadeske le Davidoske.

* 8:9 Abo: Sinaj

²⁷ Či so, šaj o Del bešel pre phuv? Se aňi o ņebos, aňi o nekučeder ņebos leske nane dos a na mek kada Chramos, so ačhađom! ²⁸ Mangav tut, RAJEJA, Devla miro, šun avri e modlitba tire služobňikoskeri, mangav vaš o jileskeriben! Ker avke, sar tutar mangav adadžives. ²⁹ Mi dikhen tire jakha rat a džives pre kada Chramos, pal savo phendal, hoj ode ela tiro nav lašardo. Šun avri e modlitba tire služobňikoskeri, te pes visarel a modlinel ke kada than. ³⁰ Mangav tut, šun o mangipen tire služobňioskero the tire Izraelike manušengero akor, sar ena visarde ke kada than a modlinena pes. Šun len avri andral o ņebos, kaj bešes, a odmuk lenge.

³¹ Te varesavo manuš kerela binos pre peskero pašutno a ov pre leste ispidela, hoj te džal andro Chramos, hoj te lel vera anglo tiro oltaris, ³² tu oda šun andral o ņebos a rozsudzin maškar lende. Oles, ko ela vinovato, mar avke, sar peske zasogalinel (zaslužinel). Vaš o čačipnaskero zaačh tut a de les tiš avke, sar peske zasogalinel.

³³ Sar o ņeprijateľa ņerinena (zviťazinena) upral tire Izraelike manuša, bo kerde binos, ale te palis pes visarena ke tute, lašarena tiro nav, modlinena pes a mangena tut andre kada Chramos, ³⁴ šun len avri andral o ņebos. Odmuk tire manušenge o bini a an len pale andre phuv, so diňal lengere dadenge.

³⁵ Sar tu zaačhaveha o brišind vašoda, hoj tire manuša kerde binos, ale te visarena pes le binostar, bo pokorindal len a te dikhena ke oda than a lašarena tiro nav, ³⁶ šun len avri andral o ņebos. Odmuk o bini tire Izraelike manušenge, tire služobňikenge, sikav len, sar te džal pal tiro drom a de o brišind andre tiri phuv, so diňal sar đedictvos tire manušenge.

³⁷ Te ela andre phuv bokh the e pľaga, abo te o ulipen pro mali kirňola, abo te ela pro mali o grajora the o kirme, abo te o ņeprijateľa džana pre lengere fori, abo te ela o pharipen vaj o nasvaliben, ³⁸ šun dojekh modlitba the o mangipen vaš o jileskeriben. Te pes chocko andral tiro narodos ke tu mangela, abo te nacirdela peskere vasta ke kada Chramos, ³⁹ šun oda andral o ņebos, odmuk a pomožin lenge. Počin dojekheske pal savoro, so kerel, se tu korkoro džanes o jile savore manušengere, ⁴⁰ avke, hoj pes tutar te daran pal calo časos, medik dživena andre kadi phuv, so diňal amare dadenge.

⁴¹ Te o cudzincos, savo nane andral o Izrael, avľahas dural andral aver phuv prekal tiro nav ⁴² – bo the aver narodi pes dodžanena pal tiro baro nav, pal tiri zor the pal savoro, so kerdal – a kade modľindahas pes ke kada Chramos, ⁴³ šun avri andral o ņebos, kaj bešes lengero mangipen a ker lenge avke, sar tutar mangena, hoj savore narodi pre phuv tut te sprindžaren a te daran tutar avke sar tire Izraelike manuša. Palis the on džanena, hoj kada Chramos, so ačhađom, hino prekal tiro nav.

⁴⁴ Te džana tire murša le dromeha, saveha len bičhaveha pro mariben pre peskere ņeprijateľa, a te visarena pes ke tiro avrikidlo foros the ko Chramos, so ačhađom pre pačiv tire naveske, a te pes mangena ke tu, RAJEJA, ⁴⁵ šun avri lengere modlitbi the o mangipen andral o ņebos a de lenge o ņerindipen (viťaztvo).

⁴⁶ Te tire manuša angle tu kerena o binos, bo dojekh manuš hino binošno, a tu pre lende aveha cholamen a domukeha lengere ņeprijatelenge, hoj te ņerinen upral lende, a on len palis odligenena sar zaphandlen andre peskeri phuv – či pašes abo dur – ⁴⁷ a te andre odi phuv, kaj sas odligende, peske pridžanena, hoj kerde binos, a te pes visarena ke tu a te mangena tut vaš o jileskeriben a phenena: ‘Kerđam binos a sam vinovate. Kerđam nalačhipen,’ ⁴⁸ a te pes visarena cale peskere jileha the dušaha a mangena tut andre odi phuv, kaj hine zaphandle, sar ena visarde ke peskeri phuv, so diňal lengere dadenge, the ko avrikidlo foros the ko Chramos, so

ačhadom prekal tiro nav, ⁴⁹ šun avri andral o ņebos, kaj bešes, lengere modlitbi the mangipen a zaačh tut vaš lenge. ⁵⁰ Odmuk lenge savore bini a savoro nalačhipen, so kerde tuke, a de, hoj lengere ņeprijačela te en ke lende lačhejilekere. ⁵¹ Se on hine tire manuša, tiro dedictvos, saven ilal avri andral o Egipt – andral o trastuno bov.

⁵² Dikh pro mangipen tire služobňikoske a šun o modlitbi the tire Izraelike manušengere, sar ke tu vičinena, hoj lenge te pomožines. ⁵³ Se tu peske len kidňal avri vaš peskero dedictvos andral savore narodi pre phuv, avke sar phendal prekal tiro služobňikos Mojžiš, sar odligendal amare daden andral o Egipt, ó, RAJEJA, Devla!”

O Šalamun žehňinel le manušen

⁵⁴ Sar o Šalamun mangelas a modlinelas pes ko RAJ, sas pro khoča anglo oltaris a hazdelas upre o vasta ko ņebos. Sar preačhila, uštıla ⁵⁵ a požehňinda zorale hangoha savore Izraelike manušen. Phendá:

⁵⁶ “Mi el lašardo o RAJ, savo diňa o smirom peskere manušen le Izraeliten, avke sar oda phendá. Dolikerďa dojekh lav, so diňa prekal peskero služobňikos o Mojžiš.

⁵⁷ Mi ačhel o RAJ, amaro Del, amenca, avke sar sas amare dadenca. Te na omukel amen a te na odčhivel amen pestar het. ⁵⁸ O RAJ mi visarel amare jile ke peste, hoj te dživas avke, sar ov kamel, a te dolikeras savore leskere lava, prikazaňja the zakoni, so diňa amare daden. ⁵⁹ Kala lava, savenca man mangavas anglo RAJ, mi en pašes paš miro RAJ, o Del, dživese the rači. Mi zaačhel vaš peskero služobňikos the vaš peskere Izraelike manuša sako džives. ⁶⁰ Palis dojekh narodos pre phuv džanela, hoj ča o RAJ hino Del a nane aver. ⁶¹ Odden pes le RAJESKE, amare Devleske, cale tumare jileha a dolikeren leskere zakoni the o prikazaňja avke sar adadžives.”

⁶² Palis o kralis the savore manuša andral o Izrael ande obeti le RAJESKE.

⁶³ O Šalamun obetinda le RAJESKE 22 000 gurumňen the 120 000 bakren sar o smiromoskere obeti. Avke o Šalamun the savore manuša sentňarde o Chramos le RAJESKERO. ⁶⁴ Vašoda, hoj o bronzuno oltaris sas cikno prekal ola savore obeti, o kralis oda džives sentňarda the o maškaruno than pre dvora anglo le RAJESKERO Chramos a the ode kerenas o labarde obeti, chabeneskere obeti the o žiros pre smiromoskere obeti.

⁶⁵ Andre oda časos o Šalamun the savore Izraeliti kerde paš o Chramos anglo RAJ, amaro Del, o Inepos le Stankengero, so likerelas ehta džives. Avle ode igen but manuša khatar o Lebo-Chamat pal o severos dži paš o paňi Egipt pro juhos.

⁶⁶ O Šalamun pro ohtoto džives bičhaďa le manušen khere. On savore les chudle te ašarel a dojekh lendar džalas khere bare radišagoha vaš savoro lačhipen, so o RAJ presikaďa peskere služobňikoske le Davidoske the le Izraelitenge, leskere manušenge.

9

O RAJ pes pale sikavel le Šalamunoske

¹ Sar o Šalamun dokerďa le RAJESKERO Chramos, peskero palacis a savoro, so kamla te kerel, ² sikada pes leske o RAJ dujtovar andro suno avke sar angloda andro Gibeon.

³ O RAJ leske phendá:

“Šundom avri tiri modlitba the o mangipen, sar pes mangehas ke mande. Me sentňardom kada Chramos, so ačhadal, hoj ode miro nav te el barardo pro furt. Mire jakha the miro jilo ode ena pro furt.

⁴ Te tu phireha angle ma pačivalones the žuže jileha avke sar tiro dad o David a te dolikeraha mire zakoni the prikazaŋja a te kereha savoro, so tuke phendom, ⁵ me dolikerava o lav, so phendom tire dadeske le Davidoske: Leskero tronos ela furt zoralo upral o Izrael a furt ela vareko andral leskero potomstvos pro tronos.

⁶ Ale te pes mandar odvisareha tu the tire čhave a na dolikerena mire zakoni the o prikazaŋja, so tumen diŋom, ale džana te služinel avre devlenge a lašarena len, ⁷ akor me khosava tele mire manušen le Izraeliten pal kadi phuv, so len diŋom. O Chramos, so sentňardom prekal miro nav, odčhivava mandar a palis o Izrael ela dojekhe narodoske pro pheras the pro asaben. ⁸ A kale Chramostar na ačhela nič, ča o bara, a dojekh, ko odarik predžala, ela sar kašt a phenela: ‘Soske kada o RAJ kerda kala phuvake the Chramoske?’ ⁹ Odphenela pes lenge: ‘Bo omukle le RAJES, peskere Devles, savo ila avri lengere daden andral o Egipt. Chudle te bandol a te lašarel avre devlen, a vašoda o RAJ pre lende domukla kadi bibach.’ ”

O Šalamun pes dothovel le Chiramoha

¹⁰ O Šalamun ačhavelas o Chramos le RAJESKE the o palacis biš berš (20) ¹¹ a o kralis Chiram andral o Tir dodelas le Šalamunoske cedroskere the sosnakere kašta a o somnakaj ajci, keci kamelas. Palis o Šalamun les diňa biš fori andre Galileja. ¹² O Chiram avla andral o Tir te predikhel ola fori, so les diňa o Šalamun, ale leske na sas pre dzeka. ¹³ Avke phenda le Šalamunoske: “Phrala miro, oda save fori man diňal?” Palis ole forenge diňa nav Kabul a kavke dži adadžives pes vičinel odi phuv. ¹⁴ Ale o Chiram the avke bičhađa le Šalamunoske 4 000 kili somnakaj.

¹⁵ O Šalamun ispidelas pro manuša, hoj te keren e buči sar otroka pro Chramos le RAJESKERO the pre leskero palacis, pre terasa pašal o foros the pro muri pašal o Jeruzalem, Chacor, Megiddo the Gezer. ¹⁶ O Faraonos, o Egiptsko kralis, gela pro mariben andro foros Gezer, domarda les a zlabarda avri. Murdarda le Kanaančanen the ole manušen, save ode bešenas, a palis o foros diňa peskera čhake, le Šalamunoskera romňake. ¹⁷ Palis o Šalamun pale ačhađa o foros Gezer, teluno foros Bet-Choron, ¹⁸ Baalat, Tamar pre Judsko pušta ¹⁹ the savore fori, kaj sas odthodo o chaben, mek the o fori prekal o maribnaskere verdana the graja. A ačhade savoro, so kamelas andro Jeruzalem, andro Libanon the andre cali phuv, kaj sas kralis.

²⁰⁻²¹ O Šalamun ispidelas andre buči savore Amorejen, Chetitanen, Perizejen, Chivijen the Jebusejen, save ačhile andre odi phuv a saven angloda na murdarde avri. Lengere potomki mušinenas te kerel sar otroka – a oda dži adadžives. ²² O Šalamun le Izraelitendar na kerelas otroken, bo on leske služinenas sar slugađa, uradnika, veliteľa the veliteľa upral o verdana the upral o murša pro graja. ²³ O Šalamun ačhađa upral o buča 550 veliteľen, save sas upral o buča, so kerenas o manuša.

²⁴ Sar leskeri romňi, le Faraonoskeri čhaj, odgela upre andral o Foros le Davidoskero, hoj te bešel andre peskero palacis, so lake ačhađa o Šalamun, ov chudla te kerel e terasa pašal o foros.

²⁵ O Šalamun anelas andro berš trival o labarde the o smiromoskere obeti pro oltaris, so ačhađa le RAJESKE, a labarelas anglal leste o kađidlos. A avke dokerda o Chramos.

²⁶ O Šalamun mek kerda o lodi andro Ecjon-Geber, so hino paš o Elat, paš o brehos le Lole Moroskero andro Edom. ²⁷ O Chiram bičhađa peskere služobňiken, save mištes prindžarenas o moros, hoj te služinen le Šalamunoskere muršenca pro lodi. ²⁸ On džanas la lođaha andre phuv Ofir a odarik ande 14 000 kili somnakaj le Šalamunoske.

10

E kralovna andral e Šeba avel ko Šalamun

¹ Sar pes došundā e kralovna andral e Šeba pal le Šalamunoskeri slava, avla ke leste a phučkerelas lestar phare veci, hoj les te probalinel (skušinel). ² Avla andro Jeruzalem igen but manušenca the le řavenca, pre save anelas vořava oleja, igen but somnakaj the o dragane bara. Sar doavla ko Šalamun, vakerelas leha pal savoro, so la sas pro jilo. ³ O Šalamun lake odphenelas pre savoro, so lestar phučelas. Prekal leste na sas řiř ajso pharo, hoj te na odphenel lake. ⁴ E kralovna andral e Šeba dikhla, savo baro godaveripen hin le Šalamun, the savo palacis ařhađa ⁵ the o chabena pre leskero skamind. Dikhla, sar bešenas pařal leste leskere sluřobřnika a sar pes likerenas leskere sluhi the řařřnika. Dikhla the lengero uraviben the o labarde obeti, so anelas andro RAJESKERO Chramos. Sar oda savoro dikhla, ařhila bijal peste a na dřanelas, so pre oda te phenel.

⁶ Phendā le Šalamunoske: “Čačipen hin, so me řundom andre miri phuv pal tute the pal tiro godaveripen. ⁷ Ale me oleske na pačavas, medik na avlom a na dikhlom pre mire jakha. No, so me dikhav, oleslar mange na phende aři jepař! Tiro godaveripen the barvalipen hino bareder, sar me pal oda řundom. ⁸ Bachtale hine tire muřa the tire sluřobřnika, save furt pařal tu keren a řunen tiro godaveripen! ⁹ Mi el barardo o RAJ, tiro Del, savo peske tut zakamla avke, hoj tut thoda pro Izraeliko tronos. Bo o RAJ kamel o Izrael pro furt, ařhađa tut vař o kralis, hoj te likerens o zakonos the o spravodliřagos.”

¹⁰ Palis oj diņa le Šalamun buter sar 4 000 kili somnakaj a igen but vořava oleja the dragane bara. řoha (řikda) buter pes imar ode na anda ajci but vořava oleja, keci anda e kralovna andral e Šeba le Šalamunoske.

¹¹ (The le Chiramoskere lodi anenas o somnakaj andral o Ofir the igen but algumoskere kařta the o dragane bara. ¹² Ole kařtendar o Šalamun kerđa o slupi andro Chramos the peskero palacis a mek diņa te kerel o citari the o harfi prekal o lavutara. Ajci but kařta pes imar dři adadřives ode buter na ande.)

¹³ O Šalamun diņa la kralovna andral e Šeba o dari, so pes delas le kralenge, a pař oda the mek savoro, so oj kamelas. Palis oj the savore lakere sluřobřnika gele pale andre peskeri phuv.

Le Šalamunoskero barvalipen

¹⁴ Le Šalamunoske anenas sako berř vaj 23 toni somnakaj, ¹⁵ a mek ke oda the o daře, so pořinenas savore Izraelike krajengere guvernera, o krala andral e Arabija the o manuřa, save bikenkeren.

¹⁶ O Šalamun kerđa duj řel (200) řřiti le somnakastar. Pre jekh řřitos leske kampelas vaj eřta kili somnakaj. ¹⁷ Palis mek kerđa trin řel (300) cikneder řřiti le somnakastar. Pre jekh řřitos leske kampelas vaj duj kili somnakaj. Avke o Šalamun len thoda andro palacis, so pes viřinelas Libanořiko Veř.

¹⁸ Palis o kralis kerđa igen baro tronos, so sas obthodo la slonovinaha the le řuře somnakaha. ¹⁹ E paluři sera, kaj oprinelas o řero, sas okruhli a pal soduj seri le tronostar, kaj oprinelas o vasta, ařhenas duj řevi. Anglo tronos sas řov garadiři ²⁰ a pro garadiři ařhenas pal o soduj seri řevi – jekhetane deřuduj (12) řevi. Ajso tronos na sas řikhaj andre řisavo kraliřagos. ²¹ Savore kuča, andral save pijelas o Šalamun, sas kerde le somnakastar a savore veci andro palacis, so pes viřinelas Libanořiko Veř, sas kerde le řuře somnakastar. řiř na sas kerdo le rupostar, bo andre oda řasos o rup prekal lende na sas dragano. ²² Le Šalamun sas but lodi pro moros. Sako trin

berš len bičhavelas pro moros le Chiramoskere lođenca, hoj te doanen o somnakaj, o rup, e slonovina, opicen the paven.

²³ O Šalamun sas barvaleder the godaveder sar dojekh kralis pre phuv. ²⁴ O manuša andral dojekh narodos kamenas te šunel o godaveripen, so les diña o Del. ²⁵ Berš pre beršeste sako, ko avelas ke leste, anelas leske daros: rupune abo somnakune veci, gada, veci pro mariben, voňava oleja, grajen the mulicen.

²⁶ Palis o Šalamun diña te anel peske verdana the grajen. Avke les sas 1 400 verdana pro mariben a 12 000 graja. Rozačhađa o verdana andro aver fori the paš peste andro Jeruzalem. ²⁷ O kralis kerđa, hoj te el o rup ajci sar o bara a o kašta le cedrostar ajci sar o dzive figovňiki pro Judske brehi. ²⁸ O graja prekal o Šalamun pes anelas andral o Egipt the andral o Kuj*. Le kraliskere murša len cinenas khatar o Kuj. ²⁹ Andral o Egipt pes cinelas o verdan pro mariben vaš šov šel (600) rupune the o graj vaš šel the penda (150) rupune. Avke on odarik anenas grajen the verdana prekal savore Chetitanengere the Aramejike kraľa.

11

O Šalamun lašarel avre devlen

¹ O kralis o Šalamun kamelas but džuvlijen andral aver narodi: le Faraonoskera čha, Moabčanken, Ammončanken, Edomčanken, Sidončanken the Chetitanken. ² On sas ole narodendar, pal save o RAJ le Izraelitenge phendä: “Našti peske len romňijen andral aver narodi, aňi on andral tumaro narodos. Šaj el, hoj on tumen mandar odcirdena, hoj te lašaren lengere devlen.” Ale o Šalamun len the avke kamelas. ³ Sas les ehta šel (700) rajikane romňija the trin šel (300) romňija-služki. On les odcirdle le Devlestar. ⁴ Sar o Šalamun sphurila, leskere romňija les scirdle pal aver devla a ov imar na sas ajso pačivalo le RAJESKE, peskere Devleske, sar sas leskero dad o David. ⁵ Ov lašarelas la Aštarta, savi sas del andro Sidon, the le Molech*, savo sas igen džungalo del andro Ammon. ⁶ Aleha o Šalamun kerelas nalačhipen anglo RAJ a ov na sas calo oddino le Devleske avke sar leskero dad o David.

⁷ Akor pro verchos pre vichodno sera le Jeruzalemstar o Šalamun ačhađa oltaris prekal o Kemoš, savo sas o džungalo del le Moabčanengero, the prekal o Molech, savo sas džungalo del le Ammončanengero. ⁸ Kavke kerđa oltara the prekal savore peskere romňija andral aver narodi, save peskere devlengere anenas o voňava the aver obeti.

⁹⁻¹⁰ Choc o RAJ, o Del le Izraeloskero, pes le Šalamunoske sikađa duvar andro suno a phendä leske, hoj te na lašarel avre devlen, ov the avke le RAJES na šundä, ale odvisarda pes lestar. Aleha o RAJ sas choľamen pro Šalamun. ¹¹ Vašoda o RAJ phendä le Šalamunoske: “Te ada kerďal a na dolikerďal miri zmluva the o zakonos, so tut diňom, čačes lava tutar o krališagos a dava jekhe tire služobňikoske. ¹² Ale prekal tiro dad David oda na kerava, medik tu dživeha, ale odlava oda tire čhastar, ¹³ no aňi lestar na odlava calo krališagos. Jekh kmeňos mukava tire čhaske, ča vaš miro služobňikos David the vaš o Jeruzalem, so mange avri kidňom.”

Pal o Hadad

¹⁴ O RAJ kerđa upre le Edomčanos Hadad, savo sas andral le kralengeri famelija, hoj te el le Šalamunoskero ňeprijateljis. ¹⁵⁻¹⁶ Akor, sar o David ňerinda (zvitazinda) upral o Edom, o Joab, leskero velitelis upral o slugađa, geľa te parunel olen, save mule. O Joab savore Izraelitencä ačhila andro Edom šov čhon, medik na murdarda savore ole muršen. ¹⁷ Ča o Hadad, savo sas mek čhavoro, the varesave peskere dadeskere

* **10:28** Oda hin e Cilicija. * **11:5** Abo: o Milkom

služobnikendar andral o Edom, denašle andro Egipt. ¹⁸ Odgele khatar o Midijan, a sar avle andro Paran, ile odarik muršen a gele andro Egipt ko Faraonos. Ov les diña kher, chaben the mała. ¹⁹ Vašoda, hoj o Hadad sas le Faraonoske pre dzeka, diña leske the la Tachpeneskera pheña romňake – e Tachpenes sas le Faraonoskeri romňi. ²⁰ Palis lake uliła muršoro o Genubat. E kralovna les bararda avri andro palacis maškar o kraliskere čhave.

²¹ Sar pes o Hadad andro Egipt došunda, hoj muła o David the o Joab, savo sas velitelis upral slugađa, phenda le kraliske: “Domuk, hoj te džav pale andre miri phuv.”

²² “Soske?” phučla lestar o Faraonos. “Chibalinel tuke vareso ade, hoj jekhwareste kames te džal pale andre tiri phuv?”

“Na,” odphenda leske o Hadad, “ale the avke man muk te džal khere.”

Pal o Rezon

²³ O Del kerđa upre le Rezon, le Eljadasokere čhas, hoj te el le Šalamunoskero nepřijatelis. O Rezon denašla peskere rajestar le Hadad-Ezerostar, savo sas kralis andre Coba. ²⁴ O Rezon vičinda ke peste zbujňiken, saven lidžalas. Sar len o David murdarkerelas, o Rezon the leskere murša gele andro Damaskus a ode ačiła kralis.

²⁵ Avke o Rezon sas kralis andro Aram†. Sas nepřijatelis le Izraeloske medik dživelas o Šalamun a kerelas lenge o nalačipen, avke sar the o Hadad.

O RAJ del lav le Jeroboam

²⁶ The o Jeroboam, savo sas služobnikos le Šalamunoske, pes vzburinda pro Šalamun. Ov sas le Nebatoskero čhavo, Efraťanos andral e Cereda, a leskeri daj sas e vdova Ceruja. ²⁷ Oda pes ačiła, sar o Šalamun kerđa o Millo a oprikerđa o foroskere muri. ²⁸ O Jeroboam sas zoralo murš. Sar o Šalamun dikhľa ole terne muršes, sar kerel peskeri buči, ačhađa les upral o murša andral o kmeňi Efrajim the Menašše, hoj len te lidžal andre buči.

²⁹ Andre jekh džives, sar o Jeroboam džalas het andral o Jeruzalem, arakhľa pes pre mała le Achijoha, savo sas o prorokos andral o Šilo. Na sas ode ňiko, ča on duj džene. Pro Achijah sas urdo nevo plaštos. ³⁰ Chudľa oda plaštos a rozčingerđa les pro dešuduj (12) kotora. ³¹ A le Jeroboamoske phenda: “Le tuke deš kotora, bo kavke phenel o RAJ, o Del le Izraeloskero: ‘Odlava o krališagos le Šalamunostar a tuke dava deš kmeňi. ³² Andral savore Izraelike kmeňi leske ačhela ča jekh kmeňos a oda prekal miro služobnikos David the prekal o foros Jeruzalem, so mange kidňom avri. ³³ Kerava oda vašoda, bo o Šalamun man omukľa a chudľa te lašarel le Sidonike devles, la Aštarta, le Moabike devles Kemoš the le Ammonike devles Molech a na phirelas pal mire droma, na kerelas oda, so kamav, a na dolikerelas miro zakonos the mire lava avke sar leskero dad o David. ³⁴ Calo krališagos lestar na odlava, ale likerava les paš e zor, medik ov dživela a oda prekal miro služobnikos David, saves mange avri kidňom a savo dolikerelas mire prikazaňja the lava. ³⁵ Ale leskere čhastar odlava o krališagos le deše kmeňenca a dava len tuke. ³⁶ Le Šalamunoskere čhaske mukava ča jekh kmeňos, avke ela man furt vareko le Davidoskere čhavendar, save mange služinena andro foros Jeruzalem, andro foros, so mange avri kidňom, hoj ode te avav lašardo. ³⁷ Ale tut Jeroboam ačhavava kraliske upral o Izrael. Aveha kralis všadzik, kaj ča kameha. ³⁸ Te šuneha savoro, so tuke phenava, te phireha pal mire droma, te kereha oda, so ela lačho angle mire jakha, te dolikereha mire prikazaňja the lava avke sar miro služobnikos o David, me kerava, hoj furt vareko tira famelijatar lidžala o Izrael, avke sar vareko la Davidoskera famelijatar furt lidžal

† 11:25 Abo: Sirija

e Judsko. ³⁹ Vaš le Šalamunoskero binos marava le Davidoskere čhaven, ale na pro furt.’ ”

⁴⁰ Vašoda o Šalamun kamelas te murdarel le Jeroboam, ale o Jeroboam denašla andro Egipt ko kralis Šišak. Ode sas, medik o Šalamun na muľa.

Le Šalamunoskero meriben

⁴¹ Aver veci, so o Šalamun kerďa, the savoro leskero godaveripen hin pisimen andro zvitki le Šalamunoskere. ⁴² O Šalamun kralinelas andral o Jeruzalem pal calo Izrael saranda (40) berš. ⁴³ Sar muľa o Šalamun, parunde les andro foros le Davidoskero, leskere dadeskero. Pal leste ačhiľa kralis leskero čhavo o Rechabeam.

12

Deš kmeňi pes vzburinen pro Rechabeam

¹ O Rechabeam geľa andro Šichem, bo ode avle savore Izraeliti, hoj les te ačhaven vaš o kralis. ² Sar pes pal oda došundă o Jeroboam, le Nebatoskero čhavo – ov sas andro Egipt, bo ode denašla anglo Šalamun – mek ode užarelas. ³ Ale o Izraelike vodci bičhade vaš leste. Avke o Jeroboam savore Izraelitenca avle ko Rechabeam a phende leske: ⁴ “Tiro dad o Šalamun pre amende thoďa pharo jarmo, ale tu akana ker lokeder e phari buči the o jarmo, so pre amende thoďa tiro dad, a amen tuke služinaha.”

⁵ “Džan a aven ke ma pal o trin džives a phenava tumenge,” odphendă lenge o kralis Rechabeam. Avke gele het.

⁶ Palis o Rechabeam phučkerelas le phuredere vodcendar, save služinenas angloda leskere dadeske le Šalamunoske: “So majinav te odphenel le manušenge?”

⁷ On leske odphende: “Te aveha lačho ke kala manuša a kereha lenge avke, sar tutar mangel, on tuke furt služinena pačivalones.”

⁸ Ale o Rechabeam na priiľa lengero vakeriben, ale phučelas le terne muršendar, save jekhetane leha baronas a denas les godi. ⁹ Phučľa lendar: “So majinav te phenel le manušenge, save man mangel, hoj lendar te odlav o jarmo, so pre lende thoďa miro dad?”

¹⁰ O terne murša leske odphende: “Le manušenge, save ke tu avle a phende, hoj tiro dad pre lende thoďa pharo jarmo, a kamen, hoj tu lenge oda te keres lokeder, phen kavke: ‘Man hin thuleder o cikno angušť, sar mire dades sas o telos. ¹¹ Miro dad pre tumende thoďa pharo jarmo, ale me tumenge mek kerava phareder! Miro dad tumen marelas le cikne bičoha, ale me tumen marava le bare bičoha*!’ ”

¹² Pro trito džives avľa o Jeroboam savore manušenca ko Rechabeam, avke sar lenge phendă o kralis: “Aven ke ma pal o trito džives.” ¹³ O kralis lenge zorales odphendă a na priiľa le phuredere vodcengero lav. ¹⁴ Vakerelas lenca avke, sar leske phende o terne murša: “Miro dad pre tumende thoďa pharo jarmo, ale me tumenge kerava mek phareder! Miro dad tumen marelas le bičoha, ale me pal tumende cirdava tele e cipa!” ¹⁵ Avke o Rechabeam na priačhiľa pre oda, so kamenas o manuša. Kada kerďa o Del, hoj pes avke te ačhel, sar phendă o RAJ le Jeroboamoske prekal o Šilončanos Achijah.

¹⁶ Sar savore Izraeliti dikhle, hoj o kralis o Rechabeam len na šundă, phende leske: “Nane amen nič le Davidoha!

So amen hin le Izajoskere čhaha?

Andre peskere stani, Izrael!

Akana David, starin tut pal peskero kher!”

* **12:11** E Hebrejiko čhib: Me tumen marava le škorpijonenca!

Avke savore Izraeliti gele khere ¹⁷ a o Rechabeam kralinelas ča upral o Izraeliti, save bešenias andro Judske fori.

¹⁸ Palis o kralis o Rechabeam bičhađa ko Izraeliti le Adoram, savo sas upral e buča, ale savore Izraeliti les murdarde le barenca. Sar pes pal oda šunđa o Rechabeam, sigo bešla pro verdan a denašla odarik andro Jeruzalem. ¹⁹ Avke pes calo Izrael vzburiđa pre le Davidoskeri famelija a oda likerel dži adadžives.

²⁰ Sar pes o manuša andral o Izrael došunde, hoj o Jeroboam pes visarđa andral o Egipt, bičhade pal leste. Avke pes zgele a ačhade les vaš o kralis upral calo Izrael. Ča o kmeños le Judaskero zaačila vaš le Davidoskeri famelija.

²¹ Sar o Rechabeam avla andro Jeruzalem, diňa te zvičinel andral o kmeños Juda the Benjamin 180 000 avrikidle slugađen andro mariben pro Izrael, hoj leske te visaren pale o krališagos. ²² Akor o Del prevakerđa ko Šemajah, ko Devleskero murš: ²³ “Dža a phen le Šalamunoskere čhaske le Rechabeamoske, le Judske kraliske, a le manušenge andre Judsko the Benjamin, ²⁴ hoj o RAJ kavke vakerel: ‘Ma džan pro mariben pre tumare phrala, pro Izraeliti. Savore džan khere, bo me kada kerdom.’ ” On šunde le RAJESKERO lav a savore gele khere.

O Jeroboam oddžal le RAJESTAR

²⁵ Palis o Jeroboam ačhađa o foros Šichem andre Efrajimiko brehengeri phuv a ode ačila te bešel. Palis odarik geła a ačhađa o foros Penuel. ²⁶ Ale o Jeroboam phenda peske: “Akana pes šaj visarel o krališagos pale le Davidoskera famelijake. ²⁷ Te kala manuša gelehas a obetindehas o obeti andre le RAJESKERO Chramos andro Jeruzalem, ulehas pale pačivale peskere rajeske le Rechabeamoske, le Judske kraliske. Palis man murdardehas a visardehas pes pale ke leste.”

²⁸ Avke o kralis Jeroboam kerđa duj somnakune gurunňoren a phenda le manušenge: “Dos phirenas andro Jeruzalem! Izrael, kade hin tumare devla, save tut ligende avri andral o Egipt.” ²⁹ Jekh thođa andro Betel a dujto andro Dan. ³⁰ Kada, so kerđa, anelas le manušen pro binos, bo on džanas dži andro Dan te lašarel jekh somnakuňa gurunňa.

³¹ O Jeroboam ačhađa the thana, kaj lašarenas le modlen, a andre rašajiko služba thođa chocsave manušen, save na sas andral o kmeños Levi. ³² Andro ochtoto čhon, andro dešupandžto (15.) džives, diňa inepos prekal o Izraeliti, ajso, sar sas the andre Judsko a pro oltaris obetinelas o labarde obeti. Avke oda kerđa andro Betel a obetinda le gurunňorenge, so kerđa. Palis andro Betel ačhađa rašajen, save služinenas pre ole thana, kaj lašarenas le modlen. ³³ Avke andro ochtoto čhon pro dešupandžto džives pro inepos, so diňa avri korkoro pestar, geła ko oltaris, so ode ačhađa a kerđa ode e voňavo obeta.

13

O prorokos prorokinel pal o oltaris

¹ Ipen akor, sar o Jeroboam kamelas te kerel e obeta, avla khatar e Judsko andro Betel le RAJESKERO prorokos. ² O prorokos phenda andre le RAJESKERO nav: “Oltarina, oltarina! Kavke phenel o RAJ: ‘Le Davidoskera famelijake ulola muršoro a dena leske nav Joziaš. Ov pre tu obetinelas le modlengere rašajen, save akana pre kada oltaris keren o voňava obeti. Zlabarela pre oda oltaris the le manušengere kokala!’ ” ³ A mek andre oda džives o prorokos diňa znameňje. Phenda: “Kada ela o znameňje, hoj o RAJ vakerelas prekal ma: O oltaris pharola pro duj kotora a o prachos andral leste perela avri.”

⁴ Sar o kralis Jeroboam šunđa, so phenda o prorokos pro oltaris, so hino andro Betel, sikada pre leste le vasteha a phenda: “Chuden les!” A sar ada phenda, leskero

vast takoj ačila ņevladno a naši les imar cirdña pale ke peste. ⁵ Androda pes o oltaris pharada pro duj kotora a o prachos andral leste peła avri, avke sar phenda o prorokos andre le RAJESKERO nav.

⁶ O Jeroboam phenda le prorokoske: “Mangav tut, modlin tut vaš ma ko RAJ, ke peskero Del, hoj mange te sastarel avri o vast.” Avke pes o prorokos mangelas ko RAJ a leskero vast sastila avri a sas ajso sar angloda.

⁷ Palis o Jeroboam phenda le prorokoske: “Av manca andre miro kher, chaha varesavo chaben a dava tut the daros.”

⁸ O prorokos leske odphenda: “Choc te man diňalas jepaš tire barvalipnastar, na gelomas tuha, na chalomas o maro, aňi paňi na pilomas pre kada than. ⁹ Bo o RAJ mange phenda: ‘Našti chas o maro, aňi paňi naši pijes a aňi ole dromeha pes naši pale visares.’ ” ¹⁰ Avke o prorokos odarik geła avre dromeha a na oleha, saveha avla andro Betel.

O phuro prorokos andral o Betel

¹¹ Andro Betel bešelas jekh phuro prorokos. Leskere čhave avle ke leste a phende leske savoro, so kerda le Devleskero prorokos andre oda džives andro Betel, the oda, so phenda le kraliske le Jeroboamoske. Sar leske oda savoro phende, ¹² ov lendar phučla: “Save dromeha geła?” Leskere čhave leske sikade, save dromeha džalas o prorokos andral e Judsko. ¹³ Palis phenda peskere čhvenge: “Thoven o sedlos pro somaris!” Sar leske thode, ov bešla pre leste ¹⁴ a geła pal le Devleskero prorokos. Arakhla les te bešel tel o dubos a phučla lestar: “Tu sal oda prorokos le Devleskero, savo avla andral e Judsko?”

“He, me som!” ov odphenda.

¹⁵ “Av manca khere, hoj te chas vareso,” phenda leske o phuro prorokos andral o Betel.

¹⁶ Ale o prorokos odphenda: “Našti man tuha visarav pale a pre kada than naši chav tuha o maro, aňi o paňi naši pijav, ¹⁷ bo o RAJ mange phenda: ‘Na chaha ode o maro, aňi na pijeha o paňi a na džaha ole dromeha, saveha avlal.’ ”

¹⁸ Palis o phuro prorokos leske phenda: “The me som prorokos avke sar the tu a le RAJESKERO aňjelos mange phenda: ‘Dža a an les pale andre peskero kher, hoj te chal ode o maro a te pijel o paňi.’ ” Kavke leske klaminelas. ¹⁹ Androda le Devleskero prorokos geła leha andre leskero kher a čala ode o maro a pila o paňi.

²⁰ Sar bešenias pašal o skamind, o RAJ prevakerda ko phuro prorokos, savo les anda pale andre peskero kher. ²¹ Zvičinda pre le Devleskero prorokos, savo avla andral e Judsko, a phenda leske: “Kavke vakerel o RAJ: ‘Vašoda, hoj man na šundal a na dolikerdal miro lav, so tuke phendom, ²² ale gełal a čalal ode o maro a pilal o paňi, na aveha parundo andre tire dadengero hrobos.’ ”

²³ Sar le Devleskero prorokos čala a pila, o phuro prorokos pririchtinda leske le somaris pro drom. ²⁴ Avke, sar odarik le Devleskero prorokos odgeła, arakhla pes le levoha pro drom. O levos pre leste chučila a murdarda les. Palis o somaris the o levos ačhenas paš leskero telos, so pašlolas pro drom. ²⁵ Ipen akor odarik džanas varesave murša a dikhle o telos pre phuv the le levos te ačhel paš leste. Gele andro Betel, kaj bešelas o phuro prorokos, a savoro oda rozvakerde.

²⁶ Sar pal oda šunda o phuro prorokos phenda: “Kada hino oda prorokos, savo na šunda o lava le RAJESKERE! Avke o RAJ bičada le levos pre leste, hoj les te murdarel, a o levos kerda avke, sar phenda o RAJ.”

²⁷ Palis phenda peskere čhvenge: “Pririchtinen mange le somaris pro drom.” Avke sar on oda kerde, ²⁸ ov geła a arakhla le prorokoskero telos te pašlol pre phuv. O somaris the o levos ačhenas paš o telos. O levos na čala o telos aňi le somaris.

²⁹ O phuro prorokos hazdña leskero telos, thoda pre peskero somaris a odligenda

les pale andro Betel, hoj te rovel pre leste a te parunel. ³⁰ Parunda les andre peskero hrobos a rovelas pal leste: “Ach, phrala mirol!”

³¹ Paloda, sar les parunda, phenda peskere čhavage: “Sar merava, thoven man andre oda hrobos, kaj pašlol kada prorokos, hoj mire kokala te en paš leskere. ³² Čačes pes ačhela oda, so vakerelas kada prorokos andre le RAJESKERO nav pro oltaris andro Betel the pre savore thana andre Samarija, kaj služinenas avre devlenge.”

³³ Añi pal kada, so pes ačila, pes o Jeroboam na odvisarda pal peskero nalačo drom, ale dureder ačhavelas andre rašajiko služba pro uče thana chocsaven muršen.

³⁴ Aleha o Jeroboam anda peskera famelija andro binos, a vašoda mušinde te el savore zničimen a khosle tele pal kadi phuv.

14

Le Jeroboamoskero čhavo merel

¹ Andre oda časos nasvalila le Jeroboamoskero čhavo o Abijah. ² O Jeroboam phenda peskera romňake: “Preuri tut andre aver gada, hoj tut te na sprindžaren, hoj sal miri romňi. Dža andro Šilo, kaj hino o prorokos o Achijah, bo ov mange phenda, hoj ačhava kralis andro Izrael. ³ Le peha deš mare, varesave bokela the džbanos le medoha a dža ke leste. Ov tuke phenela, so ela le čhavoreha.” ⁴ Oj kerda avke, sar lake phenda, a geľa andro Šilo ko Achijah.

Ov imar na dikhelas mištes, bo sas maj koro a igen phuro. ⁵ Ale o RAJ phenda le Achijoske: “Le Jeroboamoskeri romňi ipen akana avel ade, hoj te phučel pes pal peskero čhavo, bo hino igen nasvalo, ale oj kerela pestar, hoj hiñi vareko aver. Tu lake phenela kavke the kavke.”

⁶ Palis, sar o Achijah šunda lakero phiriben, hoj imar hiñi paš o vudar, phenda lake: “Av andre. Me džanav, hoj tu sal le Jeroboamoskeri romňi. Soske pestar keres, hoj sal vareko aver? Nalačo hiros tuke phenava. ⁷ Dža a phen le Jeroboamoske, hoj o RAJ, o Del le Izraeloskero, leske kavke phenel: ‘Kidňom mange tut avri le manušendar a ačhadom tut, hoj te lidžas mire manušen le Izraeliten. ⁸ Odilom o krališagos le Davidoskera famelijatar a diňom tuke. Ale tu na likerehas tut avke, sar miro služobňikos o David, savo dolikerelas mire prikazaňja a savo džalas pal ma cale peskere jileha a kerelas ča oda, so lestar kamavas. ⁹ Ale tu pes likerehas goreder sar savore kraľa, save sas angle tute. Le dumeha tut odvisarda mandar a kerdal peske avre devlen the modlen le somnakastar ča vašoda, hoj man lenca te cholares. ¹⁰ Vašoda anav pre tiri famelija e bibach. Murdarava dojekhe tire muršes andro Izrael, savore otroken the slobodnen. Zničinava tira famelija, avke sar o šmeci hine zlabarde. ¹¹ Te vareko tira famelijatar merela andro foros, chana len o rikone a olen, save merena pre maľa, chana o čirikle. Avke phenda o RAJ.’”

¹² O Achijah mek lake phenda: “Akana dža pale khere. Sar dodžaha andro foros, tiro čhavoro merela. ¹³ Savore manuša andral o Izrael pal leste rovena a parunena les. Ča ov andral le Jeroboamoskeri famelija ela parundo avke, sar kampel, bo ča andre leste o RAJ, o Del le Izraeloskero, arakhľa vareso lačo. ¹⁴ O RAJ ačhavela kralis andro Izrael, savo murdarela avri le Jeroboamoskera famelija a oda mek adadžives! He, imar akana! ¹⁵ O RAJ razinela le Izraeloha, avke sar e balvaj čhalavel la trstínakera pacaha andro pañi. Ov le Izraeliten cirdela avri andral kadi lači phuv, so diňa lengere dadenge a rozčhivela len pal o baro pañi Eufat, bo kerde slupi la modlake Ašera, savenca rozcholarde le RAJES. ¹⁶ O RAJ omukela le Izraeliten, bo o Jeroboam kerda binos a the le manušen anda andro binos.”

¹⁷ Avke le Jeroboamoskeri romñi pes visardã pale khere andro foros Tirca. Soča geľa prekal o vudar andro kher, o čhavoro muľa. ¹⁸ O Izraeliti rovenas pal leste a parunde les, avke sar phendã o RAJ prekal peskero služobňikos o prorokos Achijah.

Le Jeroboamoskero meriben

¹⁹ Savore aver veci, so o Jeroboam kerďa, leskere maribena a sar lidžalas o krališagos, hin pisimen andro Zvitkos le Izraelike Kralengero. ²⁰ O Jeroboam lidžal o krališagos bišuduj (22) berš. Ov muľa a sas parundo. Pal leste ačhiľa kralis leskero čhavo o Nadab.

O Rechabeam ačhel kralis andre Judsko

²¹ Le Šalamunoskero čhavo o Rechabeam ačhiľa kralis andre Judsko, sar sas leske saranda the jekh (41) berš. Kralinelas dešuefta (17) berš andro foros Jeruzalem, andro foros, so peske kidňa avri o RAJ maškar savore Izraelike fori, hoj ode les te lašaren. Le Rechabeamoskeri daj pes vičinelas Naama a sas Ammončanka.

²² O manuša andral o kmeňos Juda kerenas buter binos anglo RAJ sar savore lengere phure dada a aleha pre peste anenas buter le RAJESKERI choľi, ²³ bo the on ačhavenas thana pro lašariben, o sentne slupi the o slupi la modlake Ašera; a oda pre dojekh učo than the paš dojekh baro stromos. ²⁴ Ale nekgoeder sas, hoj pre ola thana, kaj lašarenas peskere devlen, o murša the o džuvľa služinenas sar lubňa. Kerenas savore nalače the džungale veci, so kerenas o narodi, saven o RAJ tradľa avri anglal o Izraeliti.

²⁵ Sar o Rechabeam kralinelas pandž berš, geľa o Egiptsko kralis o Šišak pro Jeruzalem pro mariben. ²⁶ Iľa andral le RAJESKERO Chramos the andral o palacis savore dragane veci the o somnakune štiti, so diňa te kerel o Šalamun. ²⁷ Paľis o Rechabeam pre lengero than diňa te kerel o štiti le bronzostar a diňa le veliteľenge upral o stražňika, save merkinenas paš o palaciskero vudar. ²⁸ Kecivar džalas o kralis andre le RAJESKERO Chramos, o stražňika lenas o štiti a džanas leha, a paľis len thovenas andro kher, kaj sovenas o stražňika.

²⁹ Savore aver veci, so kerďa o Rechabeam, hin pisimen andro Zvitkos le Judske Kralengero. ³⁰ Maškar o Rechabeam the Jeroboam sas furt o maribena. ³¹ O Rechabeam muľa a sas parumen andro Foros le Davidoskero. Leskeri daj e Naama sas andral o Ammon. Pal o Rechabeam ačhiľa kralis leskero čhavo Abijam.

15

O Abijam kralis andre Judsko

¹ Andro dešuochtoto (18.) berš, sar kralinelas le Nebatoskero čhavo o Jeroboam andro Izrael, o Abijam ačhiľa kralis upral e Judsko. ² Ov lidžalas o krališagos andro Jeruzalem trin berš. Leskeri daj sas Maacha, e čhaj le Abišalomoskeri.

³ Ov kerelas ajse bini sar angle leste leskero dad. Leskero jilo na sas oddino le RAJESKE, peskere Devleske, avke sar leskero prapapus o David. ⁴ Ale ča prekal o David o RAJ, leskero Del, chrañinelas o Jeruzalem a diňa ode o svetlos oleha, hoj ačhaďa leskere čhas sar kralis. ⁵ O RAJ ada kerďa, bo o David kerelas savoro, so sas le RAJESKE pre dzeka. Medik ov dživelas andre savoreste les šunelas, ča na andre oda, so kerďa le Urijašoha, le Chetitoha*.

⁶ O maribena maškar o Rechabeam the o Jeroboam sas furt, medik dživenas. ⁷ O mariben le Jeroboamoha likerelas dureder the akor, sar sas kralis o Abijam. Savore aver veci, so kerďa o Abijam, hin pisimen andro Zvitkos le Judske Kralengero. ⁸ Sar o

* 15:5 2. Sam 11-12

Abijam muľa, parunde les andro Foros le Davidoskero. Pal leste ačhila kralis leskero čhavo o Asa.

O Asa kralis andre Judsko

⁹ Sar kralinelas o Jeroboam bišto (20) berš upral o Izrael, andre Judsko ačhila kralis o Asa. ¹⁰ Ov kralinelas andro Jeruzalem saranda the jekh (41) berš. Leskeri baba sas e Maacha, le Abišalomoskeri čhaj.

¹¹ O Asa kerelas savoro, so sas le RAJESKE pre dzeka avke sar leskero prapapus o David. ¹² Ov andral odi phuv tradľa avri savore muršen the le džuvlijen, save služinenas paš o oltara sar lubňa. Zničinda savore modlen, so kerde anglođa leskere phure dada. ¹³ The peskera baba la kralovna Maacha čhida tele pal o tronos, bo kerđa la modlake Ašera slupos. O Asa les čhinda tele a labarđa andre dolina Kidron. ¹⁴ O Asa sas cale jileha oddino le RAJESKE pal calo peskero dživipen, choc na zničinda savore thana, kaj lašarenas le modlen. ¹⁵ Preligenda andre le RAJESKERO Chramos o dari, so leskero dad the ov sentňarde: o rup, somnakaj the o sersamos prekal o Chramos.

¹⁶ O maribena maškar o Asa the o Izraeliko kralis Baaša sas furt, medik dživenas. ¹⁷ Andre jekh džives o Baaša geľa pro mariben pre Judsko. O foros Rama zoralarda, hoj ňiko le manuendar pes te na dochudel avri aňi andre Judsko.

¹⁸ Avke o Asa ila savoro rup the somnakaj, so ačhila andre le RAJESKERO Chramos the palacis, a bičhada peskere služobňikenca andro Damaskus ko Aramejiko kralis Ben-Hadad. Ov sas le Tabrimmonoskero čhavo a leskero papus sas o Chezijon. Diňa leske te phenel kale lava: ¹⁹ “Maškar amende mi el phandli e zmluva, avke sar anglođa sas maškar amare dada. Kada rup the somnakaj tuke bičhavav sar daros. Mangav tut, oddža la zmluvatar, so phandlal le kraliha Baašaha, hoj te oddžal het peskere slugadenca andral miri phuv!”

²⁰ O Ben-Hadad kerđa avke, sar leske phenda o Asa, a bičhada peskere velitelēn pro Izraelike fori. Domarda o Ijon, Dan, o foros Abel-Bet-Maacha the o phuva Galileja† the Naftali. ²¹ Sar pes pal oda šunda o Baaša, zaačhada o buča pre Rama a visarda pes pale andre Tirca, hoj ode te bešel. ²² O kralis Asa prikazinda savore manuenge andre Judsko, hoj te odligenen andral e Rama o bara the o kašta, savenca o Baaša ačhavelas o foros. Palis o Asa ačhada oleha o foros Geba andro Benjamin the o foros Micpa.

²³ Savore aver veci, so kerđa o kralis Asa the leskere ňerindipena (vitaztva), the sar zoralarda o fori, hin pisimen andro Zvitkos le Judske Kralengero. Ale ov andro phuripen nasvalila pro pindre. ²⁴ O Asa muľa a parunde les andro Foros le Davidoskero. Pal leste ačhila kralis leskero čhavo o Jošafat.

O Nadab kralis andro Izrael

²⁵ Sar kralinelas o Asa dujto berš andre Judsko, le Jeroboamoskero čhavo o Nadab ačhila kralis upral o Izrael a lidžalas len duj berš. ²⁶ Ale o Nadab kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar the leskero dad, savo lidžalas le Izrael andro binos.

²⁷ Palis o Baaša, o čhavo le Achijoskero andral o kmeňos Jissachar, pes vzburinda pro Nadab. Murdarda les akor, sar o Izraelike slugada sas rozačhade pašal le Filištinenengero foros Gibbeton. ²⁸ Sar kralinelas o Asa andre Judsko trito berš, o Baaša murdarda le Nadab a ačhila pal leste kralis andro Izrael. ²⁹ Sar ačhila kraliske, murdarda caľa Jeroboamoskera famelija a na mukľa ňikas te dživel, avke sar o RAJ phenda prekal peskero prorokos Achijah andral o šilo. ³⁰ Oda pes ačhila vašoda, bo o

† 15:20 E Hebrejiko čhib: calo Kinneret

Jeroboam kerelas o bini a the le manušen andral o Izrael lidžalas andre oda. Kaleha kerđa choľi le RAJESKE, le Izraelike Devleske.

³¹ Savore aver veci, so kerđa o Nadab, hin pisimen andro Zvitkos le Izraelike Kralengero. ³² Medik dživelas o Baaša the o Asa, sas maškar lende furt o maribena.

O Baaša kralis andro Izrael

³³ O Baaša, le Achijoskero čhavo, ačhiľa upral calo Izrael kralis andre Tirca a kralinelas bišuštar (24) berš. Oda pes ačhiľa andro trito berš, sar kralinelas o Judsko kralis Asa. ³⁴ O Baaša kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar angloda o Jeroboam, savo lidžalas le Izraeliten andro bini.

16

¹ Akor o RAJ prevakerđa ko prorokos Jehu, savo sas o čhavo le Chananiskero, hoj te džal te phenel le Baašaske: ² “Me tut hazdňom upre andral o prachos a ačhadňom tut vodcaske upral mire manuša andro Izrael. Ale tu pes likerehas sar the o Jeroboam a ligendal mire manušen andro binos, hoj man aleha te cholaren. ³ Vašoda akana zňičinava le Baaša the leskera famelija avke, sar oda kerďom le Jeroboamoha, le Nebatoskere čhaha, the leskera famelijaha. ⁴ Te vareko le Baašaskera famelijatar merela andro foros, čhana les o rikone, a te merela vareko pre maľa, čhana les o čirikle.”

⁵ Savore aver veci, so kerđa o Baaša, the leskere ňerindipena (viťaztva), hin pisimen andro Zvitkos le Izraelike Kralengero. ⁶ Palis o Baaša muľa a parunde les andre Tirca. Pal leste ačhiľa kralis leskero čhavo o Elah.

⁷ O RAJ prevakerđa prekal o prorokos Jehu ko Baaša the ke leskeri famelija, bo kerelas binos anglo RAJ. Peskere binenca the oleha, hoj murdarđa le Jeroboamoskera famelija, pre peste anelas le RAJESKERI choľi.

O Elah kralis upral o Izrael

⁸ Andro bišušovto (26) berš, sar kralinelas o Asa andre Judsko, ačhiľa kralis upral o Izrael o Elah, le Baašaskero čhavo. Ov kralinelas andre Tirca duj berš. ⁹ Ale pre leste pes ačhada leskero služobňikos o Zimri, savo sas velitelis upral o jepaš leskere maribnaskere verdana. Andre jekh džives o Elah mulatinelas a mačila andre Tirca andro kher le Arcasoskero, savo sas upral o palacis andre Tirca. ¹⁰ Akor avľa o Zimri a murdarđa les. Ačhiľa pes oda andro bišueftato (27) berš, sar kralinelas andre Judsko o Asa. Avke pal o Elah ačhiľa kralis o Zimri.

¹¹ Palis, sar bešľa pre leskero tronos, diňa te murdarel savoren andral le Baašaskeri fajta a na mukľa te dživel aňi jekhe muršes andral leskeri famelija the prijatela. ¹² Avke o Zimri murdarkerđa avri caľa Baašaskera famelija avke, sar o RAJ phenda le Baašaske prekal o prorokos Jehu, ¹³ bo o Baaša the o Elah kerenas o bini a lašarenas avre devlen a the le Izraeliten lidžanas andro binos. Aleha pre peste ande e choľi le RAJESKERI.

¹⁴ Savore aver veci, so kerđa o Elah, hin pisimen andro Zvitkos le Izraelike Kralengero.

O Zimri kralis upral o Izrael

¹⁵ Andro bišueftato (27) berš, sar kralinelas o Judsko kralis Asa, ačhiľa kralis upral o Izrael o Zimri andre Tirca pro eŧta džives. Akor o slugađa andral o Izrael pes rozačhade pašal o Filištiniko foros Gibbeton. ¹⁶ Sar pes o Izraeliti došunde andro taboris, hoj o Zimri pes vzburiňđa pro kralis a murdarđa les, ačhade mek oda džives le Omri vaš o kralis upral calo Izrael, savo sas velitelis upral o slugađa andro taboris. ¹⁷ Palis o Omri the calo Izrael omukle o foros Gibbeton a gele pes te rozačhavel pro mariben pašal o foros Tirca. ¹⁸ Sar o Zimri dikhľa, hoj o foros sas zailo, geľa andro

nekzorededer kher andro palacis, podlabarda les a muľa. ¹⁹ Kada pes leske ačhila vaš peskere bini, bo the ov kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka. Ov kerelas ola bini avke sar o Jeroboam a mek ke oda lidžalas le Izraeliten andro binos.

²⁰ Savore aver veci, so o Zimri kerđa, the oda, sar pes vzburinda, hin pisimen andro Zvitkos le Izraelike Kralengero.

²¹ Akor o Izraeliti pes rozulade pro duj partiji, bo varesave kamenas, hoj te el kralis o Tibni, o čhavo le Ginatoskero, ale dujto partija kamenas le Omri. ²² Ale o manuša, save ačhenas paš o Omri, sas zorededer a ňerinde (zviřazinde) upral le Tibnioskere manuša. Avke o Tibni muľa a o Omri ačhila kralis.

O Omri kralis upral o Izrael

²³ Andro trandato ešebno (31) berš, sar kralinelas andre Judsko o Asa, andro Izrael ačhila kralis o Omri. Ov kralinelas upral lende dešuduj (12) berš – olear šov berš andre Tirca. ²⁴ Palis le Šemerostar cinda o brehos Šomeron vaš eftavardeš (70) kili rup*. Avke pro brehos ačhada foros, saveske diňa nav Samarija pal o Šemer, bo oda brehos sas angloda leskero.

²⁵ O Omri kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, bo kerelas buter bini sar savore kraľa angle leste. ²⁶ Ov kerelas avke sar the o Jeroboam a peskere binoha cirdňa the le Izraeliten pro binos oleha, hoj chudle te lašarel avre devlen. Aleha pre peste ande e choli le RAJESKERI, le Izraelike Devleskeri.

²⁷ Savore aver veci, so kerđa o Omri, the leskere ňerindipena hin pisimen andro Zvitkos le Izraelike Kralengero. ²⁸ Sar o Omri muľa, parunde les andre Samarija. Pal leste ačhila kralis leskero čhavo o Achab.

O Achab kralis upral o Izrael

²⁹ Andro tranda ohtoto (38) berš, sar kralinelas andre Judsko o Asa, andro Izrael ačhila kralis o Achab, le Omrioskero čhavo. Ov kralinelas andre Samarija bišuduj (22) berš. ³⁰ O Achab kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, bo kerelas buter bini sar savore kraľa angle leste. ³¹ Na sas leske dos, hoj kerelas o bini avke sar the o Jeroboam, ale ke oda mek ila peske la Jezabel romňake. Oj sas e čhaj le Etbaaloskeri, savo sas kralis andro Sidon. Vašoda o Achab chudla te služinel le Baaloske a te lašarel les. ³² Ov ačhada andre Samarija chramos prekal o Baal a andre oda chramos kerđa leske the oltaris. ³³ O Achab mek kerđa slupos la modlake Ašera a aleha pre peste anda buter e choli le RAJESKERI, le Izraelike Devleskeri, bo sas goreder sar savore kraľa angle leste.

³⁴ Medik kralinelas o Achab, jekh murš andral o Betel, savo pes vičinelas Chijel, chudla pale te ačhavel o foros Jericho. Ale sar o Chijel thovelas o zakladi, leskero nekphurededer čhavo o Abiram muľa. Palis, sar dokerđa o foroskere brani, muľa leske the o terneder čhavo o Segub. Ov ačhada pale o Jericho vaš o dživipena peskere čhavage, avke sar phenda anglo but berš o Jozua, o čhavo le Nunoskero.

17

O Eliaš zaačhavel o brišind

¹ Akor o Eliaš, o prorokos andral o foros Tišbe andro Gilead, phenda le kraliske Achaboske: “Avke sar dživel o RAJ, o Del le Izraeloskero, saveske me služinav: Tel kala trin berš na ela rosa, aňi o brišind na dela, medik me na phenava.”

² Palis o RAJ phenda le Eliašoske: ³ “Dža adarik pro vichodos a garuv tut paš o paňi Kerit, so hino pre vichodno sera le Jordanostar. ⁴ Odarik pijeha o paňi the chaha o chaben, bo prikazindom le vranenge, hoj tuke te anen.”

* 16:24 E Hebrejiko čhib: duj talenti

⁵ Avke o Eliaš odgela a kerda oda, so leske phenda o RAJ a bešelas pro vichodos le Jordanostar paš o pañi Kerit. ⁶ Odarik pijelas o pañi a o vrani leske anenas tosara the rači o maro the o mas. ⁷ Ale pal varesavo časos o pañi odarik našliła, bo na delas andre odi phuv o brišind.

O Eliaš andre Sarepta

⁸ O RAJ phenda le Eliašoske: ⁹ “Ušti a dža andro foros Sarepta paš o Sidon a ode ačh te bešel, bo me ode phendom jekha vdovake, hoj pes pal tu te starinel le chabeneha.”

¹⁰ Avke o Eliaš gela andre Sarepta. Sar doavla paš le foroskeri brana, ipen akor ode varesavi vdova kidelas o kašta. Ov pre late zvičinda: “Mangav tut, an mange te pijel sikra pañi.” ¹¹ Sar leske džalaz te anel o pañi, ov mek lake phenda: “Mangav tut, an mange the sikra maro.”

¹² Oj leske phenda: “Avke sar dživel o RAJ, tiro Del, nane man nisavo maro! Hin man ča sikra aro andro čaro the olejos andro džbanos. Ipen akana kidav o kašta, hoj te džav te tavel chaben mange the mire čhaske. Kada ela amaro posledno chaben a palis bokhatar meraha.”

¹³ “Ma dara tut!” odphenda lake o Eliaš. “Dža a ker avke, sar phendal, ale ešeb (peršo) ker cikno maro prekal ma a an mange. Palis ker tuke the tire čhaske. ¹⁴ Bo kavke phenel o RAJ, o Del le Izraeloskero: ‘O aro andral tiro čaro añi o olejos andral o džbanos na našlola, medik o RAJ na dela pale o brišind pre phuv.’ ”

¹⁵ Avke oj gela a kerda avke, sar phenda o Eliaš. A sas len but dživesa so te chal. ¹⁶ O aro andral o čaro añi o olejos andral o džbanos na našlolas, avke sar phenda o RAJ prekal o Eliaš.

¹⁷ Pal varesavo časos lake o čhavo nasvaliła. Oda nasvaliben sas furt goreder, medik na mula. ¹⁸ Avke oj leske phenda: “Ó, Devleskero manuš, so tut kerdom? Avlal mange te leperel mire bini anglo Del a te kerel, hoj miro čhavo te merel?”

¹⁹ “De mange tire čhas!” odphenda lake. Palis iła les andral lakere vasta a gela leha andro upruno kher, kaj sovelas. Ode les thoda pre peskero hados ²⁰ a zorales pes mangelas: “RAJEJA, Devla miro, soske oda kerdal kala vdovake, ke savi avlom te bešel? Soske la dukhadal aleha, hoj lakero čhavo mula?” ²¹ Palis o Eliaš pašliła upral o mulo čhavo trival a mangelas le RAJES: “RAJEJA miro, Devla! Mangav tut, visar pale o dživipen kale čhaske!”

²² O RAJ šunda leskero mangipen avri a o čhavoro obdžidila. ²³ Palis le čhavo res o Eliaš iła a ligenda les tele paš leskeri daj a phenda lake: “Dikh, tiro čhavo dživel.”

²⁴ A oj leske odphenda: “Akana džanav, hoj sal le Devleskero prorokos a o RAJ čačas vakarel prekal tu!”

18

O Eliaš pes sikavel le Achaboske

¹ Pal o buter časos, sar na delas trin berš o brišind, o RAJ prevakerda ko Eliaš: “Dža a sikav tut le kraliske Achaboske, bo kamav te bičhavel pre phuv o brišind.”

² Avke o Eliaš gela ko kralis Achab.

Andre Samarija sas bari bokh, ³ a vašoda o Achab peske diña te vičinel le Obadiah, savo sas o spravcas le palaciskero. O Obadiah igen daralas le RAJESTAR, ⁴ a sar angloda e Jezabel murdarkerelas le RAJESKERE proroken, ov iła ke peste šel (100) proroken a po penda (50) len garuđa andre jaskiña. Ode lenge anelas chaben the pañi. ⁵ O Achab phenda le Obadioskke: “Av džas andre cali phuv paš dojekh pañi the dolina, či na arakhaha dos čar prekal amare graja the mulici, hoj te na murdaras amaro dobitkos.” ⁶ Palis pes dothode, ko kaj džala. Avke o Achab džalaz jekha seraha a o Obadiah avra seraha.

⁷ O Obadiah sas ipen pro drom, sar pes jekhwareste arakhla le Eliašoha. Sar les sprindžarda, peła anglal leste a phučla: “Sal oda tu, Eliaš, rajeja miro?”

⁸ “He, me som,” odphenda. “Dža a phen peskere rajeske, hoj som ade.”

⁹ “So nalačo kerđom,” phučla o Obadiah, “hoj kames tire služobňikos te del andro vasta le Achaboske, hoj man te murdarel? ¹⁰ Avke sar dživel o RAJ, tiro Del, phenav tuke, hoj o kralis tut diňa te rodel andre dojekh narodos the krališagos. Sar leske ola kraľa phenenas, hoj na sal ode, ov pre lende ispidelas, hoj te len pre peste vera, hoj tut čačes na arakhle. ¹¹ A tu akana kames, hoj te džav te phenel mire rajeske: ‘O Eliaš hino ade.’ ¹² Se sar džava tutar het, le RAJESKERO Duchos tut šaj odlidžal het a me na džanava kaj. Sar oda džava te phenel le Achaboske a palis tut na arakhela, murdarela man. Se me, tiro služobňikos, terňipnastar lašarav le RAJES. ¹³ Či na phende tuke, rajeja miro, so me kerđom akor, sar e Jezabel murdarkerelas le RAJESKERE proroken? Hoj garuđom šel (100) proroken a po penda (50) len thodom andre jaskiňa a hordinavas lenge o maro the paňi? ¹⁴ A tu akana mange phenes, hoj te džav te phenel mire rajeske: ‘O Eliaš hin ade.’ Se ov man murdarela!”

¹⁵ Pre oda leske o Eliaš phenda: “Avke sar dživel o Nekzoraleder RAJ, saveske služinav, mek adadžives man leske sikavava.”

¹⁶ Avke geła o Obadiah oda te phenel le Achaboske. Palis o Achab džalas anglo Eliaš. ¹⁷ Sar o Achab dikhla le Eliaš, phenda leske: “Či na sal oda tu, savo anes le Izraeliten andro pharipen?”

¹⁸ “Na me,” odphenda o Eliaš. “Ale tu the tiri famelija, bo omuklan o prikazaňja le RAJESKERE a chudlan te lašarel le Baaloscere modlen. ¹⁹ Akana vičin savore Izraeliten ke ma pro verchos Karmel. Vičin the le Baaloscere štar šel the penda (450) proroken, the le štar šel (400) proroken la Ašerakere, save chan pal o skamind la Jezabelakero.”

O Eliaš the le Baaloscere proroka pro verchos

²⁰ Akor o Achab bičhada pal savore Izraeliti the pal le Baaloscere proroka, hoj te aven pro verchos Karmel. ²¹ Androda o Eliaš geła angle savore manuša a phenda: “Dži kana kamen te el pro duj seri, hoj lašarena jekhvar le Devles a palis le Baal? Te hin o RAJ tumaro Del, lašaren les, ale te hin o Baal tumaro del, akor les lašaren.”

Ale o manuša leske pre oda nič na phende.

²² O Eliaš mek phenda: “Le RAJESKERE prorokendar ačilom ča me, ale le Baaloscere prorokendar hin štar šel the penda (450). ²³ Mi anen amenge duje biken. Le Baaloscere proroka peske mi kiden avri jekhe bikos, mi rozčingeren les pro kotora a mi thoven les pro kašta, ale e jag mek te na podlabaren. Me palis pririchtinava dujtones a thovava les pro kašta, ale aňi me e jag na podlabarava. ²⁴ Palis le Baaloscere proroka mi mängen peskere devles a me mangava le RAJES. Oda del, savo podlabarela e jag, ela čačes o Del.”

Avke savore manuša phende: “Mištes!”

²⁵ O Eliaš phenda le Baaloscere prorokenge: “Kiden peske avri jekhe bikos a pririchtinen les ešeb (peršo) tumen, bo tumen san buter. Palis mängen tumare devles, ale e jag na podlabaren.”

²⁶ Avke ile peskere bikos a pririchtinde les. Tosarastar dži ko dilos mangelas le Baal a vičinenas: “Ó, Baal, odphen amenge!” No na šundolas les, aňi lenge na odphenda, choc khelenas the chučkerenas pašal o oltaris, so kerde.

²⁷ Palis, pro dilos, o Eliaš lendar asalas a phenda: “Vičinen pre leste mek buter, se ov hino o del! Šaj el, hoj akana gondolinel pal vareso, vaj geła pro budaris, abo geła varekaj pro drom! Abo mek sovel a kempel les te uštavel!” ²⁸ Avke o proroka chudle te kerel bareder vika a čingerenas pes le šablencu the le oštepenca, medik lendar

na čulalas o rat, avke sar furt kerenas. ²⁹ Imar sas pal o dilos a on mek oda kerenas dži akor, sar pes anelas e račakeri obeta. No le Baal na šundolas, aňi na odphenda lenge a nič pes na ačila.

³⁰ Akor o Eliaš phenda savore manuŝenge: “Aven ke mande!” Avke savore manuŝa avle ke leste a ov oprikerda le RAJESKERO oltaris, so sas čhido tele. ³¹ O Eliaš iľa dešuduj (12) bara; ajci, keci sas o kmeňi le Jakoboskere čhavendar, saveske o RAJ phenda: “Tiro nav ela Izrael.” ³² Ole bendar ačhada oltaris prekal o RAJ a pašal leste kopalinda ajso buchlo žlabos, hoj šaj andre rešila dešuduj litri*. ³³ Palis thođa pro oltaris o kašta a rozčhingerda le bikos. Thođa les pro kašta a phenda: ³⁴ “Pheraren štar kanti paňi a čhiven pre obeta the pro kašta! Keren oda pale!” A on avke the kerde. Palis lenge phenda: “Keren oda tritovar!” On oda kerde. ³⁵ O paňi čulalas pašal oltaris a pherarda the calo žlabos.

³⁶ Sar avla o časos pre chabeneskeri obeta, geľa o prorokos o Eliaš ko oltaris a phenda: “RAJEJA, Devla le Abrahamoskero, Izakoskero the Jakoboskero: adadžives mi sprindžaren, hoj tu sal o Del andro Izrael, hoj me som tiro služobňikos a kada savoro kerav prekal tiro lav. ³⁷ Odphen mange, RAJEJA, odphen, hoj kala manuŝa te džanen, hoj tu, RAJEJA, sal o Del, a hoj te visares lengere jile pale ke peste.”

³⁸ Androda avla andral o űebos e jag le RAJESTAR a zlabarda e obeta, o kašta, bara, prachos the o paňi, so sas andro žlabos.

³⁹ Sar savore manuŝa kada dikhle, bandile le mujeha dži ke phuv a phenenas: “O RAJ hin o Del, o RAJ hin o Del!”

⁴⁰ O Eliaš lenge phenda: “Chuden le Baaloskere proroken, hoj űiko lendar te na denašel het!” Sar len chudle, o Eliaš len ligenda tele paš o paňi Kišon a ode len murdarkerda.

O Eliaš pes mangel vaš o brišind

⁴¹ Palis phenda o Eliaš le Achaboske: “Dža te chal a te pijel, bo šunav o hangos le bare brišindeskero.” ⁴² Avke o Achab geľa upre, hoj te chal a te pijel, ale o Eliaš geľa pro verchos Karmel. Bandila dži ke phuv, o muj peske thođa maškar o khoča a ⁴³ phenda peskere sluhasko: “Dža upre a dikh pro moros.”

Sar geľa a rozdikhla pes, phenda: “Nane ode nič!”

Avke o Eliaš leske phenda, hoj te džal pale te dikhel mek eftavar.

⁴⁴ Sar oda o sluhasko kerda eftavar phenda: “Dikhav te avel upre le morostar chmara, cikňi sar te le manuŝeskeri burňik.”

O Eliaš leske phenda: “Dža a phen le Achaboske: ‘Pririchtin peskero verdan a dža tele, bo dela baro brišind a te na dochudel tut.’ ”

⁴⁵ Akor pro űebos o chmari kalile, phurdelas bari balvaj a chudla te del zoralo brišind. O Achab bešla andre peskero verdan a geľa andro Jezreel. ⁴⁶ Le RAJESKERI zor avla pro Eliaš. Ov peskere gada phandla pašal peste a denašelas anglo Achab calo drom dži ko Jezreel.

19

O Eliaš denašel pro verchos Choreb

¹ O Achab phenda la Jezabelake savoro, so kerda o Eliaš, the oda, sar murdarda la šablaha savore proroken. ² Akor oj diňa te phenel le Eliašoske: “Mi maren man zorales mire devla, te tajsa andre ajso časos na murdarava tut, avke sar tu murdarda mire proroken.”

³ Sar oda šunda o Eliaš, daralas pes pal peskero dživipen, iľa peskere sluhasko a denašla andre Judsko Beer-Šeba. Ode mukla peskere sluhasko. ⁴ Sar o Eliaš džalas

* 18:32 E Hebrejiko čhib: duj sea

korkoro pal e pušta calo džives, bešla peske tel o krakos a kamla te merel. Kavke pes modlinelas: “Hin man savorestar dos, RAJEJA miro! Le mandar o dživipen, bo me na som nisoha feder mire dadendar.”⁵ Palis peske pašlila tel o krakos a zasuča.

Jekhvareste pes lestar chudla o aňjelos a phenda leske: “Ušti a cha!”⁶ Sar pes o Eliaš obdikhla pašal peste, arakhla paš o šero maro, so sas peko pre jag, the jekh džbanos paňi. Chala, piła a pale zasuča.

⁷ Palis le RAJESKERO aňjelos avla pale, chudla pes lestar dujtovar a phenda: “Ušti a cha, bo hin angle tu igen baro drom.”⁸ Avke uštila, chala a piła. Zoralarda pes ole chabeneha a džalas saranda (40) dživesa the rača, medik na dogela pre le Devleskero verchos Choreb*.⁹ Ode geła andre jaskiňa a presuča e rat.

Akor o RAJ ke leste jekhvareste prevakerđa: “Eliaš, so ade keres?”

¹⁰ Ov odphenda: “RAJEJA, Devla Nekzoraleder, tu džanes, hoj tuke so nekfeder služinavas, ale o manuša andral o Izrael omukle e zmluva, so tuha phandle. Čhide tele tire oltara a tire proroken murdarde la šablaha! Ča me korkoro ačilom, ale akana kamen the man te murdarel.”

¹¹ “Dža avri andral e jaskiňa a ačhuv angle ma pro verchos, bo akana predžava pašal tu,” phenda leske o RAJ.

Jekhvareste sas zoralı balvaj, so odphurdelas o verchi a o skali anglo RAJ pharonas, ale o RAJ na sas andre odi balvaj. Paloda e phuv zorales razisaololas, ale aňi andre oda na sas o RAJ.¹² Avke avla e jag, ale aňi andre odi jag na sas o RAJ. Paloda šundolas cicho hangos.¹³ Sar oda šunda o Eliaš, zagaruđa peske o muj le plaštoha, geła avri a ačhada pes angle jaskiňa.

Androda ke leste o RAJ prevakerđa: “Eliaš, so ade keres?”

¹⁴ Ov odphenda: “Mange igen džalas pal oda, hoj tuke te služinav so nekfeder, RAJEJA, Devla Nekzoraleder, bo o Izraeliti omukle tiri zmluva, čhivkerde tele o oltara a murdarde tire proroken la šablaha a ňiko lendar na ačila, ča me. A akana kamen the man te murdarel.”

¹⁵ O RAJ leske odphenda: “Dža pale le dromeha ke pušta paš o Damaskus. Sar ode dodžaha, pomakh le Chazael kraliske upral o Aram;¹⁶ le Jehu, le Nimšiskere čhas, pomakh vaš o kralis upral o Izrael a le Elizeus, le Šafatoskere čhas andral e Abel-Mechola, pomakh vaš o prorokos pre tiro than.¹⁷ A ela avke: O Jehu murdarela sakones, kas o Chazael na murdarela, a o Elizeus murdarela sakones, kas o Jehu na murdarela.¹⁸ Me mukava mange andro Izrael eфта ezereň (7 000) manušen, save na bandile anglo Baal, aňi les na čumidle.”

O Eliaš vičinel le Elizeus

¹⁹ Sar odarik o Eliaš odgeła, arakhla le Šafatoskere čhas le Elizeus ipen akor, sar orinelas e mala. Sas les dešuduj (12) pari guruva a ov korkoro lidžalas e posledno para. Sar o Eliaš džalas pašal leste, čhida pre leste peskero plaštoš.²⁰ Avke o Elizeus mukla le guruven a denašla pal o Eliaš. Phenda leske: “Mangav tut, domuk mange, hoj te čumidav la da the le dades, palis džava pal tu.”

“Dža a visar tut pale!” phenda leske o Eliaš. “Me tut na zaačhavav.”

²¹ Avke o Elizeus geła, murdarđa duje guruven a tađa len pre jag, so kerđa le kaštune jarmendar, so sas pre ola guruva, a oda mas diňa te chal le manušenge. Palis odgeła a džalas pal o Eliaš a služinelas leske.

20

O Aramejčana džan pro Izrael

* 19:8 Abo: Sinaj

¹ O kralis andral o Aram, o Ben-Hadad, diña te zvičinel savore slugađen. Sas leha tranda the duj (32) krala, o graja the o maribnaskere verdana. On gele, rozačhade pes pašal o foros Samarija a džanas pre leste. ² Bičhađa muršen andro foros, hoj te phenen le Izraelike kraliske le Achaboske: “O Ben-Hadad phenel avke: ³ ‘Tiro rup the somnakaj, tire romňija the nekfeder čhave hine akana mire.’ ”

⁴ “Avke sar phenes, rajeja miro the kralina, me the savoro, so man hin, akana hino tiro,” odphenda leske o Achab.

⁵ O murša avle pale ke leste a phende: “Šun, so phenel o Ben-Hadad: ‘Kamavas tutar, hoj te des mange tiro somnakaj, rup, tire romňijen the čhaven. ⁶ A akana, tajsa andre ajso časos bičhavava ke tu mire služobňiken, save predikhena tiro palacis the o khera tire služobňikenge a lena savoro, so ela lenge pre dzeka.’ ”

⁷ Avke o Achab zvičinda ke peste savore Izraelike vodcen a phenda: “Dikhen, hoj kada murš amenge kamel te kerel aleha pre choli. Ov mange diña te phenel, hoj kamel miro somnakaj the rup, mire romňijen the čhaven, a me pre oda priačilom.”

⁸ Palis savore vodci the manuša leske phende: “Ma šun les a ma domuk oda!”

⁹ Avke o Achab phenda le muršenge, saven bičhađa o Ben-Hadad: “Phenen mire rajeske the kraliske, hoj oda, so ešebnovar (peršovar) kamelas peskere služobňikostar, les dava, ale kada, so akana mandar kamel, imar na.” Avke on leske oda gele te phenel.

¹⁰ O Ben-Hadad leske diña te phenel: “Mi maren man zoraless mire devla, te ole forostar ačhela ajci prachos, hoj te el dojekhe mire muršes sikra andre burňik.”

¹¹ O kralis o Achab pre oda odphenda: “Oda, ko mekča lel o zbraňi andro vasta, te na lašarel pes avke sar oda, ko imar thovel tele e šabla pal o mariben.”

¹² O Ben-Hadad oda šunda akor, sar pijelas le kralenca andro stani. Palis phenda peskere muršenge, hoj pes te pririchtinen pro mariben pre Samarija. Avke pes on rozačhade pašal o foros.

¹³ Jekhvareste avla ko kralis Achab varesavo prorokos a phenda: “Kavke vakerel o RAJ: ‘Dikhes kale but slugađen? Mek adadžives tuke dava o ňerindipen (viťaztvo) upral lende, hoj te džanes, hoj me som o RAJ.’ ”

¹⁴ “Ko lidžala o mariben?” phučla o Achab le prorokostar.

O prorokos odphenda: “O terne slugađa le guvernerengere, save lidžan o fori!”

“Ko majinel te džal ešebno pro mariben?” mek phučla o kralis.

“Tu!” odphenda.

¹⁵ Avke o Achab diña te zvičinel ole terne slugađen – savore sas 232. Zvičinda the savore Izraelike slugađen, save sas 7 000.

¹⁶ Pro dilos gele pro mariben, ipen akor, sar o Ben-Hadad sas mato, bo pijelas andro stanos le tranda the duje (32) kralenca, save leske avle te pomožinel. ¹⁷ Ešeb gele o terne slugađa a avke le Ben-Hadadoskere murša, save anglal merkinenas pro Izraeliti, avle a phende leske, hoj varesave murša aven andral e Samarija. ¹⁸ Ov lenge odphenda: “Zalen len, choc te aven ade andro smirom, abo pro mariben!”

¹⁹ Ale o Izraeliti džanas avri andral o foros, ešeb o terne slugađa, save lidžanas o mariben, a pal lende cali armada. ²⁰ Dojekh lendar murdarda ole muršes, savo džalas pre leste. Avke o Aramejčana denašen het a o Izraeliti džanas pal lende. O kralis andral o Aram, o Ben-Hadad, denašla odarik het le muršenca pro graja. ²¹ Akor o Achab džalas pal lende, zaila leskere grajen the o verdana a zničinda le Ben-Hadadoskera armada.

O Aramejčana džan pale pro Izrael

²² Palis o prorokos geľa ko kralis Achab a phenda leske: “Dža, zoralar a pririchtin tire slugađen, bo kavke pre aver berš o Ben-Hadad avela pre tu pro mariben.”

²³ Le Ben-Hadadoskere služobníka phende leske: “Ňerinde (zviťazinde) upral amende, bo lengero del hino del le verchengero, ale te pes lenca maraha pro rovno than, Ňerinaha amen! ²⁴ Vašoda akana ker kada, hoj te na lidžan o maribena o kraľa, ale o veliteľa le slugadengere. ²⁵ Palis arakh aver muršen, ajci keci tuke mule andro mariben, a avke ker the le grajenca the le maribnaskere verdanenca. Avke džaha pes lenca te marel pro rovno than a čačes Ňerinaha pre lende.” Ov len šunđa a kerđa avke.

²⁶ A ačhila pes, hoj pal o berš o Ben-Hadad vičinda le Aramejčanen a geľa lenca andro foros Afek pro mariben pro Izrael. ²⁷ O Izraeliti pes zgele, pririchtinde pes a džanas pro mariben. Kerde peske taboris angle lende sar te duj cikne stadi le kozengere, ale o Aramejčana sas všadzík pal cali odi phuv.

²⁸ Avke o prorokos avľa ko kralis Achab a phenđa leske: “Kavke phenel o RAJ: ‘O Aramejčana phenen, hoj me som del le verchengero a na del la dolinakero, vašoda dava kala bara armada andre tire vasta a on palis sprindžarena, hoj me som o RAJ.’”

²⁹ Efta džives taborinenas jekh angle aver a pro eftato džives pes chudle te marel. O Izraeliti murdarde andre jekh džives 100 000 slugaden. ³⁰ Ole, save ačhile te dživel, denašle andro foros Afek, ale pro 27 000 lendar pele o foroskere muri. O Ben-Hadad denašla a dochudľa pes andro foros, pro garudo than andro kher.

³¹ Palis leskere služobníka leske phende: “Šundam, hoj o Izraelike kraľa hine jileskere. Av, thovas pašal o per o gone a the o špargi pašal e meň a džas ko Izraeliko kralis. Šaj el, hoj tut mukela te dživel.”

³² Avke kerde a gele ko kralis a phende: “Tiro služobníkos o Ben-Hadad tut mangel, hoj les te mukes te dživel.”

O Achab lendar phučľa: “Ov mek dživel? Ov hino miro phral!”

³³ Ole služobníka oda ile sar lačho znameňje lestar a chasňarde (viužinde) oda avri a phende: “O Ben-Hadad hino tiro phral!”

“Džan a anen les ke ma!” phenđa o Achab.

Avke o Ben-Hadad avľa ke leste, ov les iľa pre peskero verdan ³⁴ a phenđa leske: “O fori, so iľa miro dad tire dadestar, dava tuke pale. Šaj peske keres andro Damaskus pro ulici o placi avke sar varekana miro dad andre Samarija.”

O Achab leske phenđa: “Sar phandava tuha e zmluva, mukava tut te džal.” Avke leha phandľa e zmluva a premukľa les.

O prorokos odsudzinel le Achab

³⁵ Akor jekh dženo maškar o proroka phenđa avre dženeske, avke sar leske phenđa o RAJ: “Čhin man!” Ale ov oda na kerđa. ³⁶ Avke oda prorokos leske phenđa: “Sar mandar oddžaha het, o levos tut murdarela, bo na šundal le RAJES!” Sar lestar oda dženo geľa het, o levos pre leste chučila a murdarđa les.

³⁷ Palis oda prorokos arakhľa avres a phenđa leske: “Čhin man!” Avke oda murš les igen demađa a dukhađa. ³⁸ Androda o prorokos geľa te užarel le Izraelike kralis Achab pro drom a o jakha peske zagaruđa le khosneha, hoj les te na sprindžaren. ³⁹ Sar o kralis odarik predžalas, ov zvičinda zorales pre leste: “Tiro služobníkos sas andro mariben a vareko ke ma anda varesave muršes a phenđa mange: ‘Merkin pre kada murš! Te denašela, počineha tire dživipnaha, abo tranda the štar (34) kili rupoha.’ ⁴⁰ Ale medik me, tiro služobníkos, vareso aver keravas, ov jekhvareste denašla.”

Pre oda leske phenđa o Achab: “Tu korkoro tut odsudzindal a mušines te počinel.”

⁴¹ Ale ov peske sigo iľa pal o jakha tele o khosno a o Achab sprindžarda, hoj hino jekh le prorokendar. ⁴² Palis oda prorokos phenđa le kraliske: “Kavke phenel o RAJ:

‘Vašoda, hoj premuklal le Ben-Hadad, pal savo prikazindom, hoj te merel, akana lava tiro dživipen vaš leskero a tire manušen vaš leskere manuša.’ ”

⁴³ Avke o Izraeliko kralis Achab sas andre bari choli a džalas pale khere andre Samarija nalača dzekaha.

21

Le Nabotoskeri viñica

¹ Le Nabot andral o Jezreel sas viñica pašes paš o Achaboskero palacis. ² Andre jekh džives phenda o kralis Achab le Nabotoske: “De mange tiri viñica, so hiñi pašes paš miro palacis, bo kamav ode te sadzinel e zeleñina. Dav tut vaš late mek feder, sar tut hin, a te na, počinava vaš late ajci, keci mol.” ³ O Nabot leske odphenda: “O RAJ man mi chrañinel, hoj me la tuke te dav, se hiñi o dēdictvos pal mire phure dada!” ⁴ Akor o Achab avla khere cholamen the andre nalači dzeka vaš oda, so leske phenda o Nabot. Pašlila pro hados, sas visardo ke fala a na kamelas nič te chal. ⁵ Akor avla ke leste leskeri romñi e Jezabel a phučla lestar: “So pes ačiñi? Soske tut hin nalači dzeka? Soske na chas nič?” ⁶ Ov lake odphenda: “Vaš oda, so mange phenda o Nabot. Kamlom lestar te cinel e viñica vaš love abo, te kamlahas, diñomas les vaš late mek feder viñica, sar les hin. Ale ov phenda, hoj la mange na dela.” ⁷ Oj leske phenda: “Či na sal tu kralis andro Izrael? Ušti, cha vareso a ma trapin tut! Me dochudava odi viñica a dava tuke!” ⁸ Palis andre le Achaboskero nav pisinda lila, zapečafinda leskera pečataha a bičada len le uradñikenge the le vodcenge, save bešenas le Nabotoha andro foros Jezreel. ⁹ Andro lila pisinda: “Den te džanel savorenge, hoj ela o postos. Sar o manuša ena jekhetane, thoven le Nabot te bešel pro pačivalo than. ¹⁰ Arakhen varesave bijedevleskere muršen a thoven len te bešel anglal leste. Mi phenen pre leste, hoj prekošelas le Devles the le kralis. Palis les mi len avri andral o foros a mi čivkeren andre leste le barenca, medik na merela!” ¹¹ Avke o uradñika the o vodci, save leha bešenas andro foros Jezreel, kerde avke, sar lenge pisinda andro lila e Jezabel. ¹² On dine avri o postos a le Nabot thode te bešel pro pačivalo than. ¹³ Akor avle ola duj bijedevleskere murša, bešle anglal leste a chudle te vakerel pro Nabot, hoj prekošelas le Devles the le kralis. Avke les o manuša ile avri andral o foros a čivkerenas andre leste le barenca, medik na muła. ¹⁴ Palis la Jezabelake dine te džanel: “O Nabot sas murdardo le barenca.” ¹⁵ Sar pes e Jezabel dodžanla, hoj o Nabot muła, phenda le Achaboske: “Ušti a dža. Le e viñica, so tuke na kamla te bikenel o Nabot, bo ov imar na dživel, hino mulo.” ¹⁶ Sar o Achab šundā, hoj o Nabot muła, geła te zalel leskeri viñica.

O Eliaš dovakerel le Achaboske

¹⁷ Akor o RAJ prevakerda ko Eliaš andral o Tišbe: ¹⁸ “Ušti a dža anglo Izraeliko kralis Achab andral e Samarija, bo ipen akana hino andre le Nabotoskeri viñica, hoj la peske te zalel. ¹⁹ Phen leske, hoj kavke vakerel o RAJ: ‘Murdarda le Nabot a mek kames te lel leskeri viñica? Ode, kaj o rikone lizinenas le Nabotoskero rat, lizinenas the tiro rat.’ ” ²⁰ Palis o Achab phenda le Eliašoske: “Arakhlal man, ñeprijatelina miro?” O Eliaš odphenda: “He, bo pes oddiñal, hoj te keres o nalačhipen anglo RAJ. ²¹ Avke o RAJ tuke phenel: ‘Vaš oda, so kerdal, anava pre tu e bibach. Zničinava andro Izrael savore muršen andral tiri famelija, či le otroken vaj slobodnen. ²² Tira famelijaha kerava avke, sar kerdom le Jeroboamoha, le Nebatoskere čaha, the le Baašaha, le Achijoskere čaha, bo le Izraeliten lidžahas andro binos a kerehas oda, so man anelas andre choli.’ ²³ O RAJ phenel the pal e Jezabel, hoj o rikone chana lakero telos paš o foroskere muri andro Jezreel. ²⁴ A te vareko andral le Achaboskeri

famelija merela andro foros, chana les o rikone, a te leske vareko merela pre maľa, chana les o supi.”

²⁵ (Ňisavo kralis pes na oddiňa te kerel o nalačhipen anglo RAJ avke sar o Achab, bo andre savoreste les ispidelas leskeri romňi e Jezabel. ²⁶ O Achab pes likerelas igen namištes oleha, hoj bandolas angle aver devla avke sar the o Amoreja, saven o RAJ tradľa avri anglal o Izraeliti.) ²⁷ Sar o Achab šundľa kala lava, rozčingerďa pre peste o gada a urďa pre peste o gono. Poscinelas pes, sovelas andro gono a sas igen smutno. ²⁸ Avke o RAJ phendľa le prorokoske Eliašoske: ²⁹ “Dikhľal, sar pes o Achab angle ma pokorindľa? Vašoda, hoj ada kerďa, na kerava odi bibach, so leske phendom, medik ov dživela, ale kerava oda, sar ela kralis leskero čhavo.”

22

O Achab na šunel le prorokos Michah

¹ Trin berš na sas mariben maškar o Aramejčana the Izraeliti, ² ale pro trito berš geľa o Judsko kralis Jošafat ko Izraeliko kralis Achab. ³ O Achab phendľa peskere služobňikenge: “Se tumen džanen, hoj o foros Ramot-Gilead hino amaro. Soske na keras nič, hoj les te las andral o vasta le Aramejike kraliske?”

⁴ Avke phučľa le Jošafatostar: “Aveha manca pro mariben pro Ramot-Gilead?”

O Jošafat leske odphendľa: “Som tuha, mire manuša hine tire manuša a mire graja hine tire graja.” ⁵ Ale o Jošafat phendľa le Izraelike kraliske: “Phuč ešeb (peršo), so phenel pre oda o RAJ.”

⁶ Avke o Izraeliko kralis zvičindľa vaj štar šel (400) proroken a phučľa lendar: “Majinav te džal pro mariben pro Ramot-Gilead, abo na?”

“Dža!” odphende leske. “O RAJ les dela le kraliske andro vasta!”

⁷ Ale o Jošafat phučľa: “Nane ade mek aver prorokos le RAJESKERO, hoj lestar te phučas?”

⁸ O Achab leske odphendľa: “Hin ade mek o Michah, le Jimloskero čhavo, prekal savo pes šaj phučas le RAJESTAR, ale me les našti avri ačhav, bo šoha (ňikda) mange nič lačo na prorokinel, ča nalačo.”

“Te na vakerel avke o kralis!” phendľa o Jošafat.

⁹ Avke o Izraeliko kralis peske diňa te vičinel jekhe uradňikos a phendľa leske: “Sigo dža a an mange le Michah, le Jimloskere čhas!”

¹⁰ O Achab the o Jošafat bešenias pre peskere troni andre Samarija paš e foroskeri brana pre oda than, kaj žužarenias o điv, a sas urde andro kralengere plašti a savore proroka anglal lende prorokinenias. ¹¹ Jekh lendar, o Cidkijah, le Kenaaniskero čhavo, peske kerďa trastune rohi a vičinelias: “Avke phenel o RAJ: ‘Kale rohenca predemeha le Aramejčanen, medik len na murdareha.’ ”

¹² Savore proroka kavke prorokinenias: “Dža pro Ramot-Gilead a ela tumen bach! Bo o RAJ oda dela tuke andro vasta.”

¹³ Oda murš, savo geľa pal o Michah, phendľa leske: “Dikh, savore proroka prorokinenias le kraliske bach. The tu prorokin bach!”

¹⁴ Ale o Michah leske odphendľa: “Avke sar dživel o RAJ, me vakerava oda, so o RAJ phenela.”

¹⁵ Sar avľa ko kralis Achab, phučľa lestar: “Michah, majinas te džal pro mariben pro Ramot-Gilead, abo na?”

“Džan a ņerinenia. O RAJ oda dela andro vasta le kraliske!” phendľa leske.

¹⁶ Ale o kralis leske phendľa: “Kecivar tut mušinav te lel andre vera, hoj mange te vakeres ča o čačipen andre le RAJESKERO nav?”

¹⁷ O Michah phenda: “Dikhłom calo Izrael rozchido pal o verchi sar bakren, saven nane pastjeris. A o RAJ phenda: ‘Kale manušen nane ko te lidžal. On šaj džan andro smirom khere.’ ”

¹⁸ Akor o Achab phenda le Jošafatoske: “Na vakeravas tuke, hoj mange nič lačo na prorokinel, ale ča nalačo?”

¹⁹ O Michah mek phenda: “Šun akana o lav le RAJESKERO! Dikhłom le RAJES te bešel pro tronos a savore aňjelen te ačhel pašal leste, pre čači (pravo) the balogñi (lavo) sera. ²⁰ O RAJ phučla: ‘Ko kerela upre le Achab, hoj te džal pro mariben andro Ramot-Gilead a hoj ode te merel?’ Jekh phenelas kavke a dujto avke. ²¹ Androda avla varesavo duchos anglo RAJ a phenda: ‘Me leha thovava avri!’ O RAJ lestar phučla: ‘Sar?’ ²² Avke oda duchos phenda: ‘Me kerava, hoj o proroka le Achaboske te klaminen.’ O RAJ phenda: ‘Tu čačes leha thoveha avri. Dža a ker ada!’

²³ Akana pes avke the ačhila! O RAJ kerđa, hoj savore tire proroka tuke te klaminen. O RAJ diňa avri pre tu e bibach.”

²⁴ Androda o Cidkijah, le Kenaaniskero čhavo, geła ko Michah, čhinda les pal o muj a phenda: “Sar geła mandar o Duchos le RAJESKERO, hoj te vakerel tuha?”

²⁵ O Michah phenda: “Tu korkoro dikheha andre oda džives, sar denašeha tut te garuvel kher kherestar.”

²⁶ Avke o Achab phenda: “Chude le Michah a lidža les ko foroskero velitelis Amon the ko kraliskero čhavo Joaš. ²⁷ A phen, hoj o kralis kavke prikazinel: ‘Thoven les andre bertena a den les te chal ča maro the paňi, medik na avava bachtales pale.’ ”

²⁸ Ale o Michah phenda: “Te pes bachtales visareha, ta akor o RAJ na vakerelas prekal ma.” A mek phenda: “Šunen ada, savore manuša!”

Le Achaboskero meriben

²⁹ O Izraeliko kralis Achab the o Judsko kralis Jošafat gele pro mariben pro Ramot-Gilead. ³⁰ O Achab phenda le Jošafatoske: “Me man preurava andre aver gada, sar džava andro mariben, ale tu pre tu muk tiro kraliskero plaštoš.” Avke o Achab pes preurđa andre aver gada a geła andro mariben.

³¹ O kralis andral o Aram prikazinda peskere tranda the duj velitelenge (32) upral o maribnaskere verdana: “Te na džal tumenge pal ñikaste, ča pal o Izraeliko kralis.”

³² Sar o veliteľa dikhle le Jošafat, gondolinde, hoj oda hino o Izraeliko kralis, a gele pre leste. Akor o Jošafat zvičinda ³³ a sar pre oda avle, hoj oda nane o Izraeliko kralis, preačhile pre leste te džal.

³⁴ Androda varesavo slugadis ča avke livinda andral o lukos a talinda (trafinda) le Achab maškar o pancjeris. Avke phenda le manušeske, savo lidžalas leskero verdan: “Visar tut a odligen man andral o mariben, bo som zraňimen.” ³⁵ Ale oda džives o mariben sas zoralo a o Achab mušinda te ačhel calo džives andro verdan anglo Aramejčana. O rat andral leskeri rana čulalas andro verdan a rači muľa. ³⁶ Sar zagela o kham, andro taboris šundila hangos: “Dojekh andre peskero foros the andre peskeri phuv!”

³⁷ Avke o kralis muľa. Palis gele andre Samarija a ode les parunde. ³⁸ Sar leskero verdan thovenas (omorenas) le ratestar paš o paňi andre Samarija, o rikone chlipinenas leskero rat a o lubňa andre landonas, avke sar phenda o RAJ.

³⁹ Savore aver veci, so o Achab kerđa, the oda, sar o palacis obthoda la slonovinatar a sar zoraldarda o fori, hin pisimen andro Zvitkos le Izraelike Kralengero. ⁴⁰ Sar o Achab muľa, pal leste ačhila kralis leskero čhavo Achazijah.

O Jošafat kralis upral e Judsko

⁴¹ Sar imar kralinelas o Achab upral Izrael štarto berš, ačhila kralis upral e Judsko o Jošafat, le Asaoskero čhavo. ⁴² Le Jošafatoske sas tranda the pandž (35) berš, sar

ačila kralis, a andro Jeruzalem kralinelas biš the pandž (25) berš. Leskeri daj pes vičinelas Azuba, oj sas le Šilchioskeri čhaj. ⁴³ Ov kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar leskero dad o Asa. ⁴⁴ Ale o thana, kaj lašarenas le modlen, na zničinda a o manuša ode dureder obetinas a labarenas kadidlos.

⁴⁵ Maškar o Jošafat the Izraeliko kralis sas o smirom. ⁴⁶ Savore aver veci, so o Jošafat kerda, leskere maribena the o ņerindipena (viťaztva) hin pisimen andro Zvitkos le Judske Kralengero.

⁴⁷ Ov tradna het andral odi phuv le muršen the džuvlen, save služinas sar lubna pre ola thana, kaj lašarenas peskere devlen. On sas ode, kanastar sas kralis leskero dad o Asa.

⁴⁸ Andro Edom akor na sas kralis, ča uradnikos. ⁴⁹ O Jošafat diňa te ačhavel o lođi, hoj te džan pro moros andro Ofir pal o somnakaj. Ale o lođi na gele, bo tašlile (potopinde) paš o Ecjon-Geber.

⁵⁰ Akor o Achazijah, le Achaboskero čhavo, phenda le Jošafatoske: “Mi džan mire služobnika pro lođi tire muršenca.” Ale o Jošafat oda na kamla. ⁵¹ O Jošafat mula a sas parundo andro kraliskero hrobos andro Foros le Davidoskero. Pal leste ačila kralis leskero čhavo o Jehoram.

O Achazijah kralis upral o Izrael

⁵² Le Achaboskero čhavo o Achazijah ačila kralis upral o Izrael andre Samarija, sar kralinelas o Jošafat imar dešueftato (17.) berš. ⁵³ Kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, the oda, so leskero dad, e daj the o Jeroboam, le Nebatoskero čhavo, savo lidžalas le Izrael andro binos. ⁵⁴ O Achazijah lašarelas the služinelas le Baaloske. Aleha pre peste anelas le RAJESKERI cholí avke sar the leskero dad.

O Dujto Kralengero Zvitkos

O Eliaš the o kralis Achazijah

¹ Paloda, sar muľa o Izraeliko kralis Achab, o Moabčana pes vzburinde pro Izrael.

² O Achazijah peľa pal o balkonos andral peskero upruno kher andre Samarija a dukhada pes. Bičhada peskere služobňiken a phenda lenge: “Džan a phučen pes andro Ekron ko del Baal-Zebub, či avava sasto.”

³ Akor le RAJESKERO aňjelos phenda le Eliašoske andral o Tišbe: “Ušći a dža pro drom, hoj pes te zdžas le služobňikenca, saven bičhada o Samarijiko kralis, a phen lenge: ‘So, nane andro Izrael Del, hoj pes džan te phučen le devlestar Baal-Zebub andro Ekron?’ ⁴ Vašoda kavke o RAJ phenel: ‘Andral o hados, pre savo pašlos, imar na ušteha, ale čačes pre leste mereha.’ ” Avke o Eliaš odarik geľa het.

⁵ Sar avle pale leskere služobňika, o kralis lendar phučľa: “Soske pes visardan pale?”

⁶ Odphende leske: “Arakhlam pes varesave muršeha, savo amenge phenda: ‘Visaren pes pale ko kralis, savo tumen bičhada, a phenen leske, hoj o RAJ vakerel: So, nane andro Izrael Del, hoj pes džan te phučen le devlestar Baal-Zebub andro Ekron? Vašoda imar na ušteha andral o hados, pre savo pašlos, ale čačes pre leste mereha.’ ”

⁷ O kralis lendar phučelas: “Sar dičholas avri oda murš, savo pes tumenca zgeľa a vakerelas tumenge kala lava?”

⁸ “Sas pre leste džvirinakero cipakero plaštos a pašal leste sas phandlo cipuno sirimos,” phende leske.

“Oda sas o Eliaš andral o Tišbe,” phenda o kralis.

⁹ Palis o kralis bičhada peskere velitelis le penda (50) slugadenca pal o Eliaš. Sar o velitelis avľa ko Eliaš, ov ipen akor bešelas pro agor le brehoskero a phenda leske: “Le Devleskero murš, o kralis prikazinda, hoj te aves tele!”

¹⁰ O Eliaš phenda le veliteliske: “Te som le Devleskero murš, akor mi perel andral o ņebos e jag a mi zlabarel tut the tire muršen.” Androda e jag andral o ņebos peľa a zlabarda les the leskere muršen.

¹¹ Avke o kralis pal leste bičhada avre velitelis le penda (50) slugadenca. Ov leske phenda: “Le Devleskero murš, o kralis prikazinda, hoj takoj te aves tele!”

¹² O Eliaš odphenda: “Te som le Devleskero murš, akor mi perel andral o ņebos e jag a mi zlabarel tut the tire muršen.” Androda le Devleskeri jag andral o ņebos peľa a zlabarda les the leskere muršen.

¹³ Palis o kralis bičhada tritovar avre velitelis le penda (50) slugadenca. Sar oda velitelis geľa upre ko Eliaš, bandiľa anglal leste a zorales les mangelas: “Devleskero murš, mangav tut vaš miro džvipen the o džvipen mire manušengere. Av jileskero ke amende! ¹⁴ Bo dikh, e jag andral o ņebos peľa a zlabarda angle mande ole duje velitelen the lengere penda (50) slugaden. Ale akana mangav tut, presikav mange o jileskeriben, hoj na merava avke sar on.”

¹⁵ Akor le RAJESKERO aňjelos prevakerđa ko Eliaš: “Dža leha tele a ma dara tut!” Avke o Eliaš ušćila a geľa leha ko kralis. ¹⁶ Sar o Eliaš avľa ko kralis, phenda: “Kavke vakerel o RAJ: ‘Bičhadal tire služobňiken, hoj pes te phučen le devlestar Baal-Zebubostar andro Ekron pal tiro sastipen, avke sar te na ulahas andro Izrael o Del, savestar šaj phučlal. Vašoda čačes mereha pre oda hados, pre savo pašlos.’ ”

¹⁷ O Achazijah muľa, avke sar o RAJ phenda prekal o Eliaš, a vašoda, hoj le Achazijah na sas čhave, leskero phral o Joram pal leste ačhila kralis. Oda sas andro dujto berš, sar kralinelas andre Judsko le Jošafatoskero čhavo o Jehoram.

¹⁸ Savore aver veci, so kerđa o Achazijah, hin pisimen andro Zvitkos le Izraelike Kralengero.

2

O Eliaš ilo upre andro ņebos

¹ Sar o RAJ kamľa te lel le Eliaš andre balvaj andro ņebos, o Eliaš le Elizeoha džanas avri andral o Gilgal. ² O Eliaš phenda le Elizeoske: “Mangav tut, ačhuv ade, bo o RAJ man bičhavel andro Betel.”

Ale o Elizeus phenda: “Avke sar dživel o RAJ a avke sar tu, me tut na omukava!” Avke gele andro Betel.

³ Akor jekh partija proroka, save bešenas andro Betel, gele ko Elizeus a phučle lestar: “Džanes, hoj adadžives o RAJ tutar lela tire rajes?”

“Džanav,” odphenda o Elizeus. “Ale ma vakeren pal oda!”

⁴ Palis leske o Eliaš phenda: “Mangav tut, Elizeus, ačhuv ade, bo o RAJ man bičhavel andro Jericho.”

Ale o Elizeus odphenda: “Avke sar dživel o RAJ a avke sar tu, me tut na omukava.” Avke gele sodujđzene andro Jericho.

⁵ Jekh partija proroka, save sas andro Jericho, gele ko Elizeus a phučle lestar: “Džanes, hoj adadžives o RAJ tutar lela tire rajes a imar tut buter na lidžala?”

“Džanav oda,” odphenda. “Ale ma vakeren pal oda!”

⁶ Palis leske phenda o Eliaš: “Mangav tut, Elizeus, ačhuv ade, bo o RAJ man bičhavel ko Jordan.”

Ale o Elizeus odphenda: “Avke sar dživel o RAJ a avke sar tu, me tut na omukava.” Avke gele sodujđzene.

⁷ Penda (50) proroka ola partijatar džanas pal lende dži ko Jordan, a sar o Eliaš the o Elizeus zaačhile paš o paňi, ola proroka nadur lendar zaačhile. ⁸ O Eliaš ila peskero plaštos, bondarda (skrucinda) les a demađa leha pal o paňi. Avke pes o paňi rozulađa pro duj seri a sodujđzene pregele pre aver sera pal e šuki phuv.

⁹ Sar imar predžanas, o Eliaš phenda le Elizeoske: “Phen mange, so kames, hoj prekal tu te kerav mek sigeder, sar avava ilo tutar.”

“Mangav tut, mi avel pre ma duvar ajci tire duchostar,” phenda leske o Elizeus.

¹⁰ “Phari veca tuke manges,” odphenda leske o Eliaš, “ale ačhela pes oda akor, te man dikheha, sar avava tutar ilo upre. Ale te man na dikheha, na chudeha oda.”

¹¹ Avke sar džanas le vakeribnaha, jekhvareste pes sikađa jagalo verdan le jagale grajenca. On avle maškar lende a o Eliaš sas ilo andro ņebos andre bari balvaj. ¹² O Elizeus oda dikhľa a vriskinelas: “Dado miro, dado miro! O graja the o maribnaskere verdana andral o Izrael ile mire rajes!” Avke imar les buter na dikhľa. Akor ila peskere gada a prečinda len pro duj kotora.

¹³ Palis hazdňa o plaštos, so peľa le Eliašostar, visarda pes a zaačhila pro brehos paš o Jordan. ¹⁴ Hazdňa o plaštos a zvičinda: “Kaj hin o RAJ, o Del le Eliašoskero?” Avke le plaštoha demađa pal o paňi, o paňi pes rozulađa pro duj seri a o Elizeus odarik pregela.

¹⁵ Sar oda dural dikhle ola penda (50) proroka, save sas andral o Jericho, phende: “Le Eliašoskero duchos hino pro Elizeus.” Avke on gele ke leste, bandile anglal leste dži ke phuv ¹⁶ a phende leske: “Dikh, maškar amende hin penda (50) zorale murša. Šaj džan te rodel tire rajes, či les na odligenda o Duchos le RAJESKERO a na čhida pre varesavo verchos, abo andre varesavi dolina.”

“Na mušinen!” phenda o Elizeus.

¹⁷ Ale on pre leste ajci ispidenas, medik na domukla, hoj te džan. Rodenas trin dživesa, ale na arakhle les. ¹⁸ Palis on avle ko Elizeus, kaj sas andro Jericho, a ov lenge phenda: “Či tumenge na phendom, hoj te na džan?”

O nalačo paňi hino sastardo

¹⁹ Varesave Jerichoskere murša phende le Elizeoske: “Dikh, rajeja amaro, andre kada foros pes mištes amenge bešel, ale o paňi nane lačo a e phuv na anel ulipen*.”

²⁰ “Anen mange nevo čaro a thoven andre lon,” phenda lenge. Sar oda čaro leske ande, ²¹ geľa ko paňi, čida andre o lon a phenda: “Kavke phenel o RAJ: ‘Sastardom kada paňi. Imar ňiko kale paňestar na merela a e phuv anela o ulipen.’ ” ²² Oda paňi hino dži adadžives lačo, avke sar phenda o Elizeus.

O Elizeus the o nalače čhave

²³ Palis khatar o Jericho geľa upre andro Betel, a sar džalas le dromeha, o terne čhave andral oda foros lestar asanas a phenenas: “Av upre, tu, lango šero! Av upre, lango šero!”

²⁴ Avke o Elizeus pes visarda, a sar len dikhla, prekošla len andro nav le RAJESKERO. Androda avle avri andral o veš duj medvedici a murdarde saranda the duj (42) čhaven.

²⁵ Odarik geľa o Elizeus pro verchos Karmel a palis pes visarda andre Samarija.

3

O trin kraľa džan pro Moab

¹ Andro dešuohtoto (18.) berš, sar kralinelas o Judsko kralis Jošafat, ačila andre Samarija kralis upral o Izrael o Joram, savo sas čhavo le Achaboskero. Ov kralinelas dešuduj (12) berš. ² O Joram kerelas oda, so na sas pre dzeka le RAJESKE, ale na avke sar leskeri daj the dad. Ov čida tele o slupos, so ačhađa leskero dad le Baaloske. ³ Ale o Joram na kamelas te omukel o bini avke sar anglal leste o Jeroboam, o čhavo le Nebatoskero, savo lidžalas le Izrael andro binos, a na kamelas te preachel.

⁴ O Moabiko kralis o Meša likerelas bakren a sako berš delas le kralis andro Izrael šel ezera (100 000) cikne bakroren the e vlna pal o šel ezera (100 000) bakre sar daň. ⁵ Soča o Achab muľa, o Moabiko kralis pes vzburinda pro Izraeliko kralis. ⁶ O kralis Joram takoj geľa pre leste pro mariben andral e Samarija a diňa te zvičinel calo Izrael. ⁷ Diňa te phenel le Judske kraliske le Jošafatoske: “O Moabiko kralis pes pre ma vzburinda. Na avlalas manca pre leste pro mariben?”

“He! Džava tuha,” odphenda leske o Jošafat. “So hin miro, hin tiro. Me, mire manuša the graja.”

⁸ Akor o Jošafat lestar phučla: “Save dromeha džaha pre lende?”

“Le dromeha prekal Edomoskeri pušta,” odphenda leske o Joram.

⁹ Avke džanas o kralis Joram, o Judsko kralis the o Edomiko kralis pro Moab. Džanas bare dromeha a pal o efa džives le slugađen imar na sas paňi prekal peste aňi prekal o dobitkos.

¹⁰ Akor o Joram phenda: “Vigos amenge! O RAJ amen trine kralen ade vičinda vašoda, hoj amen te del andro vasta le Moabike kraliske!”

¹¹ Ale o Jošafat phučla: “Nane ade varesavo prorokos, savestar šaj phučas le RAJESTAR, so majinas te kerel?”

Pre oda phenda jekh služobňikos le Joramoskero: “Hin ade le Šafatoskero čhavo o Elizeus, savo služinelas le Eliašoske.”

* 2:19 Abo: le džuvlence ulon mule čhave

¹² “O RAJ prevakerela prekal leste,” phenda o Jošafat. Avke gele ke leste savore trin krala.

O mariben le Moabčanenca

¹³ O Elizeus phenda le Izraelike kraliske: “Soske tu aves ke mande? Dža ke tire dadeskere the dakere proroka!”

“Na!” phenda leske o kralis o Joram. “O RAJ amen trine kraľen ade anda, hoj amen te del andro vasta le Moabčanenge.”

¹⁴ Pre oda leske o Elizeus phenda: “Avke sar dživel o RAJ o Nekzoraleder, saveske služinav, te na likerdomas mange le Judske kralis le Jošafat, aňi pre tu na zadikhľomas. ¹⁵ Ale akana anen ke ma varekas, ko bašavel pre harfa.”

Medik oda lavutaris bašavelas pre harfa, e zor le RAJESKERI avľa pro Elizeus. ¹⁶ Ov phenda: “Kavke phenel o RAJ: ‘Andre kadi šuki dolina kopalin avri but cheva. ¹⁷ Choc na dikhena, hoj del o brišind, aňi na šunena e balvaj, kadi dolina ela pherardi le paňeha a tu the tiro dobitkos odarik pijena.’ ¹⁸ Le RAJESKE oda hin frima a andre tumare vasta dela the le Moabčanen. ¹⁹ Tumen domarena dojekh baro the zoralo foros a čhinena tele savore lačhe stromi, zaačhavana lengere chaňiga (prameňa) a lengere ulipnaskere maľi začhivena le barenca.”

²⁰ Avke tosara, sar pes anelas e chabeneskeri obeta, jekhvareste avľa o paňi andral o Edom a začorda cali phuv.

²¹ Sar šunde savore Moabčana, hoj o trin krala džan pre lende pro mariben, dine te zvičinel savore muršen, save pes džanenas te marel, le ternederestar dži ko phureder, a rozačhade len paš e hraňica. ²² Sig tosara, sar o kham avelas avri, o Moabčana dikhle angle peste, hoj o paňi dičhol sar rat, ²³ a phende peske: “Oda hin o rat! Ole krala pes mušinde maškar peste te marel a murdarde jekh avres. Akana džan a len savoro, so hin andre lengero taboris!”

²⁴ Ale sar o Moabčana gele ko Izraeliko taboris, o Izraeliti gele pre lende a marenas len avke, hoj o Moabčana lendar denašenas het. On džanas pal o Moabčana a murdarkerenas len. ²⁵ Lengere fori čhide tele, o ulipnaskere maľi začhivkerde le barenca, o chaňiga zaačhade a o lačhe stromi čhingerde tele. Nič ode na ačhila, ča o muri le foroskere Kir-Chareset na pele, ale o murša le prakenca pes rozačhade pašal oda foros a ľivinenas pre leste.

²⁶ Sar o Moabiko kralis dikhľa, hoj o mariben prekhelela (prehrajinela), iľa peha efa šel (700) muršen le šabľenca, hoj pes te dochuden ko Edomiko kralis, ale našti pregele. ²⁷ Akor iľa peskere ešebne (perše) čhas, savo majinda te el pal leste kralis, a obetinda les pro foroskere muri sar labardi obeta le Moabike devleske. Sar oda o Izraeliti dikhle, igen predarandile*, gele odarik het a visarde pes pale andre peskeri phuv.

4

E vdova the o olejos

¹ Andre jekh džives jekh romňi phenda le Elizeoske: “Tiro služobňikos, miro rom muľa. Se tu džanes, hoj ov daralas le RAJESTAR. Ale akana jekh murš, saveske kamavas love, kamel te lel mire soduje čhaven vaš o otroka.” Lakero rom sas andre partija le prorokengeri.

² O Elizeus latar phučľa: “So kames, hoj prekal tu te kerav? Phen mange, so tut hin khere?”

“Tira služobňicka andre calo kher nane nič,” odphenda leske, “ča sikra olivovo olejos andre kuči.”

* 3:27 Abo: pro Izrael sas bari choli.

³ Pre oda lake phendā: “Dža a mang tuke savore manušendar, save bešen pašal tute ajci prazdne džbani, keci šaj anes. ⁴ Dža andro kher tire čhavenca, phand pal tumende o vudar a čivker andre ola džbani olejos andral odi kuči. Sar pherareha jekh džbanos, thov les pre sera.”

⁵ Oj odgeła lestar a phandľa pal peskere čhave the pal peste o vudar. On lake anenas o džbani a oj andre čhivelas o olejos. ⁶ Sar o džbani sas pherarde, phendā le čhaske: “An mange aver džbanos.”

Ale ov lake phendā: “Imar nane buter.” Akor andral odi kuči preačila te čuľal o olejos.

⁷ Palis, sar oda geľa te phenel le prorokoske Elizeoske, ov lake phendā: “Dža, biken oda olejos a de pale o love, kaske kames (o adošagos), a pal oda, so tuke ačhela, šaj džives tu tire čhavenca.”

O Elizeus sastarel la džuvľake le čhavořes

⁸ Andre jekh džives o Elizeus džalas andro foros Šunem. Ode dživelas jekh barvali džuvľi, savi les vičinda ke peste te chal. Kana odarik predžalas, furt ode džalas te chal. ⁹ Oj phendā peskere romeske: “Me džanav, hoj kada murš, savo furt adarik predžal, hino sentno murš le Devleskero. ¹⁰ Ačhavas leske upral amaro kher cikno murimen kher a thovas leske ode hađos, skamind, stolkos the momelaris. Bo te varekana avela ke amende, šaj džal ode te bešel.”

¹¹ Avke andre jekh džives, sar ode avľa o Elizeus, geľa andre oda kher a pašľila ode. ¹² Palis peskere služobňikoske le Gehaziske phendā: “Dža, vičin ade ola Šunemčanka.” Ov la vičinda a oj avľa angle leste. ¹³ O Elizeus le Gehaziske phendā, hoj lake te phenel: “Phuč latar, so šaj kerav prekal late, bo oj pes pal amende starinel a igen but prekal amende kerel. Či na kamel, hoj man vaš lake te privakerav ko kralis, abo ko velitelis upral o slugađa?”

Sar ada lake o Gehazi phendā, oj odphendā: “Soske? Se me bešav maškar mire manuša!”

¹⁴ “So šaj prekal late keras?” phučľa o Elizeus le Gehazistar.

Ov odphendā: “Se nane la muršoro a lakero rom imar hino phuro.”

¹⁵ “Dža, vičin la!” phendā o Elizeus. Sar la vičinda, oj ačila paš o vudar. ¹⁶ Ov lake phendā: “Pal o berš andre ajso časos likereha andro vasta tire muršores.”

“Ó, le Devleskero murš, ma klamin tira služobňička!” phendā leske.

¹⁷ Andre oda časos, sar lake phendā o Elizeus, odi romňi ačila khabňi a ulľa (narodzinda pes) lake muršoro.

¹⁸ Sar o čhavoro podbariľa, andre jekh džives geľa pal peskero dad, savo kidelas pal e maľa o ulipen. ¹⁹ Le dadeske phendā: “Dukhal man o šero, dukhal man o šero!”

Avke phendā le sluhaske, hoj les te odlidžal ke leskeri daj. ²⁰ Odligenda les a diňa les leskera dake. O čhavo lake bešelas pro čanga dži ko dilos, a palis muľa. ²¹ Oj les ligenda upre te pašľol andro upruno kher pro Elizeoskero hađos, phandľa pal peste o vudar a geľa het.

²² Palis vičinda peskere romes a phendā: “Dža a bičhav mange jekhe le sluhendar, hoj te anel la oslica. Mušnav man so neksigeder te dochudel ko Devleskero murš, palis avava pale.”

²³ “Soske kames ke leste te džal adadžives?” phučľa. “Se nane o Inepos Neve Čhoneskero aňi o Šabbat.”

“Oda nič!” oj odphendā.

²⁴ Palis thoda pre oslica o sedlos a peskere sluhaske prikazinda: “Sidar a ma zaačh! Ma džá polokeder, medik tuke na phenava.”

²⁵ Sar imar sas pašes ko verchos Karmel, kaj sas o Elizeus, ov la dural dikhla a phenda peskere sluhasko le Gehaziske: “Dikh, oda hiñi odi Šunemčanka! ²⁶ Denaš ke late a phuč latar.”

Avke gela a phučla latar: “Sar sal tu? Sar hin tire romeske? A sar tire čhavoreske?”
“Savoro mištes,” oj odphenda.

²⁷ Sar avla upre ko prorokos, bandila a obchudla leskere pindre. Ale o Gehazi gela ke late, hoj la lestar te odlel, ale o Elizeus leske phenda: “Muk la, bo hiñi andro baro pharipen. O RAJ mange pal ada na diña te džanel a garuđa ada angle ma.”

²⁸ Oj leske phenda: “Či me mange mangas čhavores mire rajestar? Se na phendom tuke, hoj man te na keres upre?”

²⁹ Akor o Elizeus prikazinda le Gehaziske: “Pririchtin tut pro drom, le tuha miri paca a dža. Te pes arakheha varekaha pro drom, ma de pes ke leste anglal. Te pes vareko dela ke tu anglal, ma odphen leske. Miri paca thov le čhaske pro muj.”

³⁰ Ale leskeri daj phenda: “Avke sar dživel o RAJ the tu, na džava bijal tu.” Avke o Elizeus uštila a džalas pal late. ³¹ O Gehazi ode sas sigeder sar on a thoda le čhavoreske e paca pro muj, ale nič pes na ačila. Na dichinelas añi peha na čhalada. Avke pes visarda pale ko Elizeus a phenda leske: “O čhavoro pes na prekerda.”

³² Sar o Elizeus gela andro kher, o čhavoro pašlolas pro hados mulo. ³³ Gela andre, phandla pal peste o vudar a modlinelas pes ko RAJ. ³⁴ Palis gela upre pro hados, kaj sas o čhavoro, pašlila pre leste a thoda peskere vušta ke čhavoreskere, o jakha ke leskere jakha the o burñika ke leskere burñika. Ačila pre leste te pašlol, medik leskeri felos na roztačila. ³⁵ Palis uštila a phirelas upre tele andro kher. Avke gela upre a pale pašlila pre leste. Androda o čhavoro eftavar kichñinda a phundrađa o jakha.

³⁶ Palis o Elizeus vičinda le Gehazi a phenda leske, hoj te vičinel la Šunemčanka. Ov la vičinda, a sar avla ko Elizeus, ov lake phenda: “Le tuke tire čhas.” ³⁷ Sar gela andre, bandila anglal leste dži ke phuv. Palis ila peskere čhas a gela het.

O Elizeus sprikerel o nalačo chaben

³⁸ Sar o Elizeus pes visarda pale andro Gilgal, sas bokh andre odi phuv. Sar e partija proroka anglal leste bešenat, phenda peskere služobnikoske: “Dža, thov e bari piri a tav varesavo chaben prekal kala proroka.”

³⁹ Palis jekh lendar gela pre mala te kidel varesave bilini. Arakhlala varesavi dzivo rastlina a kidna pal late o kirko ovocje pherdo plaštós. Čhingerda oda ovocje andre piri a thoda len te tadol, ale okla manuša pal oda na džanenas*. ⁴⁰ Sar oda chaben denas te chal le muršenge, on koštolinde a zvičinde: “Andre piri hin o meriben! Murš le Devleskeri!” Oda chaben pes na delas te chal.

⁴¹ Avke o Elizeus prikazinda, hoj te anen aro. Čhida oda aro andre piri a phenda: “Kiden le manušenge, hoj te chan.” Avke oda chaben imar na sas nalačo.

O Elizeus del te chal šel muršen

⁴² Varesavo murš avla andral o foros Baal-Šališa a anda le Elizeoske le ešebne (perše) ulipnastar biš (20) cikne jačmeñiskere mare the žužodiv, so mekča kidle upre, andro gono. A o Elizeus phenda: “Rozde oda le manušenge, hoj te chan!”

⁴³ Ale leskeri sluhasko phenda: “So, kada majnav te del te chal šel (100) manušenge?”

Ov leske odphenda: “Ča lenge de! Mi chan. Bo kavke phenel o RAJ: ‘Chana a mek olestar the ačhela.’” ⁴⁴ Avke lenge oda diña. On chale a mek ačila olestar, avke sar phenda o RAJ.

* **4:39** Abo: choc ñiko na džanelas, so oda sas.

5

O Naaman hino sastardo

¹ O Naaman sas velitelis upral o slugada andro Aram. O kralis les igen likerelas, bo o RAJ prekal leste diña le Aramejčanenge o ñerindipen (vifaztvo). Ov sas zoralo maribnaskero murš, ale sas nasvalo pro malomocenstvo.

² Jekhvar o slugada andral o Aram gele pro Izraelike gava a odarik zaile cikña čajora. Oj ačhila služka le Naamanoskera romñake. ³ Jekh džives phenda peskera rañake: “Te ča miro raj gelahas ko prorokos, savo hino andre Samarija, ov les sastardahas le malomocenstvostar.”

⁴ Sar o Naaman oda šunda, gela ko kralis a phenda leske, so vakerelas odi čajori andral o Izrael. ⁵ O Aramejiko kralis phenda: “Šaj džas! Me le kraliske andro Izrael bičhavava lil.” Avke ov gela a ila peha 30 000 rupune, 6 000 somnakune minci the deš inepokere gada. ⁶ Le kraliske andro Izrael anda o lil a sas andre pisimen: “Jekhetane le lileha tuke bičhavav peskere služobnikov le Naaman, hoj les te sastares le nasvalibnastar.”

⁷ Sar o Izraeliko kralis pregenda o lil, rozčingerda pre peste o gada a phenda: “So, me som Del, hoj man hin zor upral o dživipen abo upral o meriben? Soske oda bičhada ke ma muršes, hoj les te sastarav? Dikhen, hoj kaleha čačes rodel drom pro mariben.”

⁸ Ale sar o Elizeus pes pal oda dodžanla, hoj o Izraeliko kralis peske rozčingerda o gada, diña te phenel le kraliske: “Soske tuke rozčingerdal o gada? Se mi avel ke mande a dodžanela pes, hoj hin andro Izrael prorokos.”

⁹ Akor o Naaman gela peskere grajenca the le verdanenca a zaačila paš le Elizeoskero khereskero vudar. ¹⁰ O Elizeus bičhada peskere sluhav, hoj leske te phenel: “Dža, thov (omor) tut eftavar andro Jordan a tiro telos ela pale sasto avke sar angloda.”

¹¹ Ale o Naaman chołaha džalas het a phenda: “Gondolinavas mange, hoj avela ke ma a modlinela pes ko RAJ, ke peskero Del, kivinela le vasteha upral miri cipa a me avava sasto! ¹² Či nane o paña Abana the o Parpar andro Damaskus feder sar savore paña andro Izrael? So našti man andre ola paña sthodom (omordom) a na ulomas sasto?” Avke pes odvisarda a chołaha gela het.

¹³ Androda avle ke leste leskere služobnika a prevakerenas les: “Rajeja amaro, te tutar kamlahas o prorokos varesavi bari veca, či oda na kerdalas? A akana soske tut na kames te thovel andro pañi, avke sar tuke phenda, hoj te aves žužo?” ¹⁴ Avke o Naaman gela tele andro pañi Jordan a eftavar cale teloha gela tel o pañi, avke sar leske phenda o prorokos. Akor leskero telos sas ajso žužo sar o telos le cikne čhavoreskero.

¹⁵ Palis avla pale peskere služobnikenca ko Elizeus. Sar ode doavle, zaačila anglal leste a phenda: “Akana džanav, hoj ñikhaj avrether nane Del, ča andro Izrael. Mangav tut, prile kada daros peskere služobnikostar.”

¹⁶ O Elizeus leske odphenda: “Avke sar dživel o RAJ, saveske služinav, na lava tutar.” Choc pre leste o Naaman ispidelas, ov lestar nič na ila.

¹⁷ Akor o Naaman phenda: “Te na kames miro daros, domuk, hoj te den tire služobnikov ajci čhik, keci birinena te lel o duj mulici, bo tiro služobnikov imar na obetnela o labarde obeti aňi ñisave dari avre devlence, ča jekheske le RAJESKE.

¹⁸ Ale mi odmukel mange o RAJ jekh: Sar o kralis, miro raj, džal andro chramos le Rimmonoskero, hoj te bandol angle leste, me mušinav te džal leha, bo chudel pes mire vastestar, a sar ov bandol anglo Rimmon, mušinav the me. Mi odmukel mange o RAJ.”

¹⁹ “Dža andro smirom,” phenda leske o Elizeus.

O binos le Gehaziskero

Soča o Naaman lestar sikra odgeľa le dromeha, ²⁰ o Gehazi, le Elizeoskero služobňikos, peske phendä: “Miro raj mukľa ole Aramejčanos Naaman ča avke te džal bi o daros. Majindä lestar te lel oda, so les kamľa te del. Avke sar dživel o RAJ, denašava pal leste a lava mange vareso lestar.”

²¹ Akor o Gehazi denašelas pal o Naaman. Sar o Naaman zbačindä, hoj pal leste vareko denašel, chučila tele pal o verdan a geľa angle leste a phučľa: “Hin savoro mištes?”

²² “Savoro mištes,” odphendä o Gehazi. “Ale miro raj man bičhađa, hoj tuke te phenav: ‘Ipen akana ke ma avle duj terne andral e prorokengeri partija khatar e brehengeri phuv, andral o Efrajim. Ov tut mangel, hoj len te des 3 000 rupune the duj ineposkere gada.’ ”

²³ “Mangav tut, ker mange pal e dzeka a le kade 6 000 rupune minci,” phendä o Naaman a ispidelas pre leste, hoj oda te lel, a thođa o rup the duj ineposkere gada andro duj gone a diňa peskere duje sluhenge, hoj anglal leste te lidžan. ²⁴ Sar avľa pro brehos, kaj bešelas o Elizeus, iľa ola veci lendar a garuđa andro kher. Avke ole muršen premukľa a on gele het.

²⁵ Paloda korkoro avľa a zaačila anglo peskero raj. O Elizeus lestar phučľa: “Khatar aves, Gehazi?”

“Tiro služobňikos na sas ňikhaj,” odphendä.

²⁶ Ale o Elizeus leske pre oda phendä: “Či na sas miro duchos paš oda, sar vareko pes pal o verdan visardä a geľa anglal tute? Či hin akana o časos, hoj pes te lel o rup, gada, olivakere stromi, o viňici, bakren, le dobitkos, sluhen the služken? ²⁷ Vašoda le Naamanoskero malomocenstvo ela pre tute the pre tiro potomstvos pro furt!”

Avke sar o Gehazi lestar odgeľa, sas malomocno a leskeri cipa sas parňi sar jiv.

6

Pal o tover, so peľa andro paňi

¹ E partija le prorokengeri phendä le Elizeoske: “Dikh, o than, andre savo tuha ade bešas, hino prekal amende cikno. ² Aven, džas ko paňi Jordan. Dojekh amendar odarik mi anel po jekh kašt a lendar peske keraha kher, andre savo bešaha.”

“Džan!” phendä lenge o Elizeus.

³ Vareko lendar phendä: “Mangav tut, av the tu amenca.”

“Mištes, džava,” odphendä. ⁴ Avke geľa lenca.

Sar doavle paš o Jordan, čhingerenas tele o stromi. ⁵ Androda, sar jekh lendar čhingerelas tele o stromos, peľa leske o tover pal o poriskos andro paňi. Akor ov zvičindä: “Ó, rajeja miro, oda tover mange ča ilom kečeň!”

⁶ “Kaj peľa oda tover?” phučľa lestar o Elizeus.

Sar leske sikada oda than, o Elizeus odphagľa konaris a čhida pre oda than andro paňi, avke o tover avľa upre. ⁷ A phendä leske: “Le tuke les!” Avke ov nacirdľa o vast a iľa les.

O Elizeus zaačhavel la armada andral o Aram

⁸ Jekhvar, sar o Aramejiko kralis sas andro mariben le Izraeloha, iľa peskere veliteľen, vakerelas lenca a phendä lenge, kaj kamľa te kerel o taboris. ⁹ Ale o Elizeus le Izraelike kraliske diňa pal oda te džanel a phendä: “Merkin, hoj te na džas pre oda than, bo ode hine o Aramejčana.” ¹⁰ Avke o Izraeliko kralis bičhađa peskere muršen pre oda than, pal savo leske phendä o Elizeus. Ada pes ačila buterval, a vašoda pre kajse thana o Izraeliti furt merkinenas.

¹¹ Vašoda o Aramejiko kralis cholisalila, privičinda ke peste peskere velitelēn a phučla lendar: “Na phenena mange, ko amarendar pes likerel le Izraelike kraliha?”

¹² “Ńiko, rajeja miro the kralina,” phenda jekh lendar, “ale o Elizeus, o Izraeliko prorokos, phenel avri le Izraelike kraliske the oda, so vakeres andre tiro kher, kaj soves.”

¹³ “Džan a dodžanen pes, kaj akana hino,” phenda o Aramejiko kralis, “palis les dava te phandel andre.”

“Ipen akana hino andro Dotan,” odphende leske. ¹⁴ Avke ode bičhada zorała armada le maribnaskere verdanenca the grajenca. On ode dogele rači a rozačhade pes pašal oda foros.

¹⁵ Sar le Elizeoskero sluhās uštıla tosara a geła avri, dikhla, hoj e armada le grajenca the verdanenca hine rozačhade pašal o foros. A phenda le Elizeoske: “Namištes amenca, rajeja miro! So keraha?”

¹⁶ “Ma dara tut!” odphenda leske o Elizeus. “Ola, ko hine amenca, hine buter sar ola, ko hine lenca.” ¹⁷ Palis pes o Elizeus modlinelas: “RAJEJA, mangav tut, phundrav leske o jakha, hoj te dikhel.” Avke o RAJ phundrađa le sluhāske o jakha a ov jekhvarestē dikhla pro verchos but grajen the jagale verdana pašal o Elizeus.

¹⁸ Sar o Aramejčana avenas ke leste tele, o Elizeus pes kavke modlinelas ko RAJ: “De, hoj kala manuša te en kore.” Akor o RAJ avke kerđa, sar les mangelas o Elizeus.

¹⁹ Palis lenge o Elizeus phenda: “Kada nane oda foros, so roden. Na san pro lačho drom. Aven pal ma, ligenava tumen ke oda murš, saves roden.” Avke len ligenđa andre Samarija.

²⁰ Sar ode dogele, o Elizeus phenda: “RAJEJA, phundrav lenge o jakha, mi dikhen.” O RAJ lenge phundrađa o jakha a on dikhle, hoj hine maškar e Samarija.

²¹ Sar len dikhla o Izraeliko kralis, phučla le Elizeostar: “Te murdarel len? Te murdarel len, rajeja miro?”

²² “Ma murdar len!” ov odphenda. “Či murdares olen, saven tu zales la šablaha the le lukoha? De len te chal the te pijel paŃi a muk len te džal pale ke peskero raj.”

²³ Avke kerđa prekal lende bari hoscina. Sar chale a pile, premukla len a gele ke peskero kralis. Palis o Aramejike slugađa preačhile te džal pro Izraelike gava.

Bari bokh andre Samarija

²⁴ Pal varesavo časos o Aramejiko kralis Ben-Hadad, zvičinda savore peskere slugaden, gele pro foros Samarija a rozačhade pes pašal leste. ²⁵ Andre Samarija sas bari bokh, bo o Aramejčana but časos sas rozačhade pašal oda foros. Sas ajsi bokh, hoj vaš le somariskero šero počinenas ohtovardeš (80) rupune a vaš jekh čaroro dzivo purum pandž rupune.

²⁶ Sar o Izraeliko kralis pes prephirelas pal o foroskero muros, varesavi džuvli pre leste zvičinda: “Pomožin mange, rajeja miro the kralina!”

²⁷ Ov lake phenda: “Te tuke o RAJ na pomožinel, sar me tuke šaj pomožinav? Le žužodivoha, abo la molaha?” ²⁸ Palis latar phučla: “So tute hin?”

Oj phenda: “Kadi džuvli ade man kerđa upre. Phenda: ‘De tire čhas, hoj les adadžives te chas, a mires chaha tajsa.’ ²⁹ Avke mire čhas tađam a chalām. Sar pre aver džives lake phendom: ‘De tire čhas, hoj les te chas,’ oj peskere čhas garuđa.”

³⁰ Sar oda šundā o kralis, so odi džuvli phenda, rozčhingerđa pre peste o gada. Sar pes prephirelas pal o foroskere muri, o manuša dikhle, hoj pre leskero telos tel o gada hine urde o gone. ³¹ O kralis phenda: “O RAJ man zoraless mi marel, te adadžives le šafatoskere čhaske le Elizeoske na odčhinava o šero!”

³² Akor o kralis bičhada ko Elizeus varesaves peskere manušendar. Ov bešelas khere a o vodci ole forengere leha. Medik ke leste na avla oda murš, o Elizeus le

vodcenge phenda: “Dikhen, oda vrahos bičhavel varekas, hoj mange te odčhinel o šero. Merkinen! Te oda murš avela, phanden pre leste o vudar a likerem les, hoj te na avel andre. Či na šundol, hoj pal leste phirel leskero raj?”³³ Mek lenca vakerelas, sar ke leste avla o kralis a phenda: “Soske mek te užarel, hoj o RAJ amenge pomožinela? Se kada bibachtalipen avla le RAJESTAR!”

7

O Elizeus prorokinel

¹ Akor o Elizeus phenda: “Šunen, so phenel o RAJ: ‘Tajsa andre kajso časos pes bikenela paš e Samarijiko brana trin kili nekfeder aro, abo šov kili jačmeñis vaš o jekh rup.’”

² Ale le kraliskero nekpašeder velitelis, phenda le Elizeoske: “Choc o RAJ phundravela o oblaki pro ňebos, kada pes našti ačhel!”

“Tu korkoro oda dikheha, ale na chaha olestar,” phenda leske o Elizeus.

O malomocne andro Aramejiko taboris

³ Paš e foroskeri brana ačhenas štar malomocne murša. On phende jekh avreske: “So ade užaraha, medik na meraha?⁴ Se te džaha andro foros, meraha ode bokhatar, bo hin ode bokh, a te ačhuvaha ade, tiš meraha. Aven, predžas andro Aramejiko taboris. Te amen mukena te dživel, ta dživaha, a te amen murdarena, ta meraha.”

⁵ Avke sar zaračila, džanas andro taboris, ale sar dogele paš o taboris, avle pre oda, hoj ode nane ňiko. ⁶ O RAJ avke kerda, hoj o Aramejčana andro taboris šunenas le grajen, o maribnaskere verdana the e bari vika le but slugadengeri a gondolinde peske, hoj o Izraeliko kralis vičinda pro mariben le Chetitanengere kralen the le Egiptske kralen. ⁷ Sar zaračolas, denašle odarik het. Omukle o taboris avke, sar sas: peskere stani, grajen the somaren.

⁸ Sar ola štar malomocne avle paš o anglune stani andro taboris, gele andro jekh stanos. Ode chale a pile. Ile savoro, so sas andro stanos: o rup, somnakaj the o gada. Palis gele odarik a garude len. Avke gele andre aver stanos, ile savore veci, so andre sas, a gele len te garuvel.

⁹ Avke phende jekh avreske: “Namištes keras. Adadžives hin baro džives, bo hin amende lačo hiros, ale te oda na phenaha ňikaske a te užaraha dži tosara, avaha potrestimen vaš ada. Aven, džas ada te phenel andre le kraliskero palacis.”

¹⁰ Sar dogele andro foros, zvičinde pro stražnika, save ačhenas paš e foroskeri brana a phende lenge: “Ipen akana avlam khatar o Aramejiko taboris, ale ode aňi na dikhlam, aňi na šundam ňisave muršes, ča o graja the o somara, save hine mek furt priphandle, a o stani hine avke, sar sas.”¹¹ Avke ola stražnika paš e brana dine te džanel le kraliske andro palacis.

O Izraeliti andro Aramejiko taboris

¹² Sas mek rat, sar oda phende le kraliske. Avke o kralis uštila pal o hados a phenda peskere služobnikenge: “Phenava tumenge, so kamen amenca te kerel o Aramejčana. On džanen, hoj bokhaluvas, a vašoda gele avri andral o taboris, hoj pes te garuven andro mali. Gondolinen peske, hoj zalena olen, save džana avri andral o foros, a avke pes dochudena on andro foros.”

¹³ Palis jekh leskero služobnikos phenda: “Vašoda bičhav pandže muršen le grajenca, save mek ade hine, a avke šaj pes dodžanas, so pes ačila. Te predživena, ta predživaha the amen, a te merena, na ela lenge goreder sar amenge, se the avke savore Izraeliti merena.”

¹⁴ Avke ola murša peske ile duj maribnaskere verdana le grajenca. O kralis len bičhada ko Aramejiko taboris a phenda lenge: “Džan a predikhen, so pes ačila!”

¹⁵ Ole murša džanas pal o Aramejčana dži ko Jordan a dikhle pro drom rozčhide but gada the zbrañi, so andre bari balamuta (zmetkos) pestar odčhivkerde, sar denašenas. Palis, sar avle pale ko kralis, phende leske savoro, so dikhle. ¹⁶ Avke o manuša andral e Samarija gele andro Aramejiko taboris a ile odarik savoro. Ačhila pes oda avke, sar phenda o RAJ, hoj trin kili nekfeder aro mola jekh rup a šov kili jačmeñis mola jekh rup.

¹⁷ Palis o Izraeliko kralis thođa ole nekpašeder velitelis, hoj te merkinel paš e brana, ale androda, sar o manuša pes ispidenas andre brana, uštarenas pre leste avke, hoj muľa. Ačhila pes sa avke, sar phenda le Devleskero murš o Elizeus, sar avľa ke leste o kralis: ¹⁸ “Tajsa kajso časos andre Samarija pes bikenela trin kili nekfeder aro, abo šov kili jačmeñis vaš o jekh rup.”

¹⁹ Akor phenda le kraliskero nekpašeder velitelis le Elizeoske: “Choc o RAJ phundravela o oblaki pro ñebos, kada pes našti ačhel.” Avke o Elizeus leske phenda: “Tu korkoro oda dikheha tire jakhenca, ale na chaha olestar.” ²⁰ A the avke pes leske ačhila. O manuša, sar pes ispidenas andre brana, pre leste uštarenas a muľa.

8

O kralis the e džuvli andral o Šunem

¹ O Elizeus phenda la džuvľake andral o Šunem, savake uštađa andral o meriben le čhas: “Ušti a dža caľa tira famelijaha avrether te bešel, bo o RAJ dela andre kadi phuv e bokh, so likerela efa berš.” ² Oj kerđa avke, sar lake phenda le Devleskero murš o Elizeus. Odgeľa peskera famelijaha andre Filištíniko phuv a bešelas ode efa berš.

³ Pal o efa berš odi džuvli pes visarda pale andro Izrael a geľa ko kralis te mangel lestar pale peskero kher the maľa. ⁴ Ipen akor o kralis vakerelas le Gehaziha, le Elizeoskere sluhaha, a phenda leske: “No ča phen mange pal savore zazraki, so kerđa o Elizeus.” ⁵ Sar vakerelas o Gehazi le kraliske pal oda, sar o Elizeus uštađa andral o meriben le čhas, ipen akor odi džuvli geľa ko kralis, hoj lestar te mangel pale peskero kher the e maľa.

Akor o Gehazi phenda le kraliske: “Dikh, rajeja miro the kralina! Ade hiñi odi džuvli a kađe lakero čhavo, saves o Elizeus uštađa andral o meriben.” ⁶ Avke o kralis latar phučelas pal oda a oj leske savoro vakerelas.

Palis o kralis ačhađa uradñikos, hoj pes pal oda te postarinel, a phenda leske: “De lake pale savoro, so sas lakero, the e chasna, so andđa e maľa akorestar, sar odgeľa andral kadi phuv, dži adadžives.”

O Chazael murdarel le Ben-Hadad

⁷ O Aramejiko kralis Ben-Hadad sas nasvalo. Akor o Elizeus geľa andro Damaskus a vareko phenda le kraliske: “Avľa ade le Devleskero murš.” ⁸ Akor o kralis phenda le uradñikoske le Chazaeloske: “Le peha varesavo daros, dža ko Elizeus a mang les, hoj te phučel le RAJESTAR, či avava sasto.”

⁹ Avke o Chazael thođa pro saranda (40) řavi nekfeder dragane veci andral o Damaskus a lidžalas oda sar daros le Elizeoske. Sar o Chazael doavľa, geľa anglal leste a phenda leske: “Tiro čhavo, o Ben-Hadad, man bičhađa pal tu, hoj te phučav tutar, či ela sasto.”

¹⁰ O Elizeus leske odphenda: “Dža a phen leske, hoj sastola, ale o RAJ mange sikada, hoj čačes merela.” ¹¹ Palis pes pre leste dikhelas dži akor, medik o Chazael pes na ladžalas, a o Elizeus chudľa te rovel.

¹² “Soske rovel miro raj?” phučľa lestar o Chazael.

“Bo džanav, savo nalačhipen kereha le Izraelitenge,” odphendā leske. “Lengere zorale fori zlabareha, le terne muršen la šablāha murdareha, lengere cikne čhavorenca demeha andre phuv a le khabne džuvlĕn rozčhingereha.”

¹³ “Sar ada me šaj kerav?” phučlā lestar o Chazael. “Se me, tiro služobņikos, som ča rikono.”

“O RAJ mange sikađa, hoj tu ačheha kralis andro Aram,” odphendā leske o Elizeus.

¹⁴ Palis odgeła le Elizeostar ke peskero raj. O Ben-Hadad lestar phučlā: “So tuke phendā o Elizeus?”

O Chazael leske odphendā: “Phendā mange, hoj dživeha.” ¹⁵ Ale pre aver džives o Chazael ilā renta, cindārđa la a thođa le Ben-Hadadoske pro muj a zatasāđa les.

Avke pal leste ačhilā o Chazael kralis andro Aram.

O Jehoram kralis andre Judsko

¹⁶ Andro pandžto berš, sar kralinelas andro Izrael o Joram, o čhavo le Achaboskero, ačhilā kralis andre Judsko o Jehoram, le Jošafatoskero čhavo. ¹⁷ Sas leske tranda the duj berš (32), sar ačhilā kralis, a andro Jeruzalem kralinelas očno berš. ¹⁸ Kerelas o nalačhipen sar the le Achaboskeri fajta the o Izraelike kraļa, bo leskeri romņi sas le Achaboskeri čhaj. Avke kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka. ¹⁹ Ale o RAJ na kamelas te zničinel e Judsko prekal peskero služobņikos David, bo leske phendā, hoj leskere čhavendar mukela furt varekas pro tronos te kralinel*.

²⁰ Sar o Jehoram kralinelas, o manuša andral o Edom pes vzburiinde pre Judsko a ačhade prekal peste peskere kralis. ²¹ Palis o Jehoram geļa savore peskere verdanenca andro Cair. Ode pes pašal leste rozačhade o Edomčana pal savore seri, ale ov le velitelenca pes rači predemade prekal lende a denašle khere. ²² Ole dživesestar e Judsko na likerelas tel peskeri zor o Edom. Andre oda časos pes vzburiinda the o foros Libna.

²³ Savore aver veci, so kerđa o Jehoram, hin pisimen andro Zvitkos le Judske Kralengero. ²⁴ Sar o Jehoram muļa, parunde les andre dadengero hrobos andro Foros le Davidoskero. Pal leste ačhilā kralis leskero čhavo o Achazijah.

O Achazijah kralis andre Judsko

²⁵ Andro dešudujto (12.) berš, sar kralinelas andro Izrael o Joram, o čhavo le Achaboskero, ačhilā andre Judsko kralis o Achazijah, le Jehoramoskero čhavo. ²⁶ Sas leske bišuduj (22) berš, sar ačhilā kralis, a andro Jeruzalem kralinelas jekh berš. Leskeri daj sas e Atalija a lakero dad sas o Izraeliko kralis o Omri. ²⁷ Ov kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, bo sas andral le Achaboskeri fajta.

²⁸ Jekhvar o Achazijah le Joramoha geļa andro mariben paš o Ramot-Gilead pro Aramejiko kralis Chazael. Ale o Aramejčana les zraņinde ²⁹ a o Joram pes mušinda te visarel pale andro foros Jezreel, hoj te sastol le ranendar, so les sas andro mariben paš o Ramot. Ode les palis geļa te dikhel o Achazijah.

9

Le Jehu pomakhen vaš o kralis

¹ Paloda o Elizeus vičinda ke peste jekhe dženes le prorokengera partijatar a phendā leske: “Pririchtin tut. Le peha e kuči le olejoha a dža andro Ramot-Gilead.

² Sar ode aveha, arakh le Jehu, saveske hino dad o Jošafat a papus o Nimši. Vičin les pašal o velitelā a džaha leha odarik het andro paluno kher. ³ Palis leha odi kuči le olejoha, čhiveha leske pro šero a pheneha: ‘Avke vakerel o RAJ: Pomakhlom tut vaš o kralis upral o Izrael.’ Paloda sigo phundrav o vudar a denaš!’”

* **8:19** E Hebrejiko čhib: E momeli mukela leskere potomkenge pro furt.

⁴ Avke oda terno prorokos geľa andro Ramot-Gilead. ⁵ Sar ode dogeľa, ipen akor sas zgele o veliteľä le slugadengere a ov phendä: “Ó, veliteľina, anav tuke lačo hiros.”

“Prekal kaste?” phučľa o Jehu.

“Prekal tu, veliteľina!” ov phendä.

⁶ Akor o Jehu uštíľa a geľa leha andre aver kher. Avke oda prorokos leske pro šero čorda avri o olejos a phendä: “Avke vakerel o RAJ: ‘Pomakhlom tut vaš o kralis upral miro narodos, upral o Izrael. ⁷ Zničineha la famelija le Achaboskera, tire rajeskera. Aleha leske visarava pale vaš mire proroka the vaš savore mire služobníka, saven murdarďa e Jezabel. ⁸ Caľi le Achaboskeri famelija merela – dojekh murš andro Izrael, či oda ela otrokos vaj slobodno. ⁹ Zničínava leskeri famelija, avke sar zničindom o fameliji le kralengere andral o Izrael – avke sar zničindom la famelija le Jeroboamoskera the la famelija le Baašaskera. ¹⁰ La Jezabel chana o rikone pre mala paš o Jezreel a na ela parumen.’ ” Sar o terno prorokos savoro phendä, phundraďa o vudar a denašľa.

¹¹ Palis o Jehu pes visarďa pale paš o veliteľä a jekh lendar phučľa: “Hin savoro mištes? Soske avľa pal tute oda dilino?”

“Korkore džanen, savo hino oda murš the leskero vakeriben,” odphendä lenge o Jehu.

¹² “Oda nane čačipen!” phende leske. “Phen amenge čačes, so tuke phendä!”

Avke lenge odphendä: “Kada hin, so mange phendä: ‘Kavke vakerel o RAJ: Pomakhlom tut vaš o kralis upral o Izrael.’ ”

¹³ Akor on sigo ile peskere gada a thode tel leskere pindre pro garadiči. Zatrubinde pro rohos a vičinenas: “O Jehu hino kralis.”

O Jehu murdarel le Joram the le Achazijah

¹⁴⁻¹⁵ Avke o Jehu, le Jošafatoskero čhavo, lidžalas le manušen ke vzbura pro kralis Joram, savo sas andro Jezreel, bo o Joram savore Izraelitenca chrañinenas o Ramot-Gilead anglo Aramejiko kralis Chazael. Ale andro mariben o Aramejčana zrañinde le Joram a visarďa pes pale andro foros Jezreel, hoj te sastol le ranendar. Avke o Jehu phendä peskere manušenge: “Te man kamen vaš o kralis, akor merkinen, hoj ňiko te na džal avri andral kada foros a te na phenel andro Jezreel, so kamas te kerel!”

¹⁶ Palis o Jehu bešľa pro maribnaskero verdan a geľa andro Jezreel, bo ode pašľolas o Joram. O Judsko kralis o Achazijah sas ode tiš, bo geľa le Joram te dikhel.

¹⁷ Sar o stražňikos pre veža andro Jezreel zbačindä le Jehu peskere slugadēnca, phendä: “Dikhav te avel varesave slugadēn.”

O Joram odphendä: “Sigo bičhav anglal lende muršes pro graj, hoj te phučen lendar, či aven ade andro smirom.”

¹⁸ Sar oda murš pro graj dogeľa ke leste, phendä: “O kralis phučel, či aven ade andro smirom.”

“So tuke andre oda!” odphendä o Jehu. “Ačh pal ma.”

O stražňikos, savo sas pre veža, phendä: “Oda, kas bičhadān, geľa džī ke lende, ale na avel pale.”

¹⁹ Palis bičhadä avre muršes pro graj ke lende. Ov geľa a phendä: “O kralis phučel, či aven ade andro smirom.”

O Jehu odphendä: “So tuke andre oda! Ačh pal ma.”

²⁰ O stražňikos pale phendä: “Geľa džī ke lende, ale na avel pale. Oda murš, savo avel pro verdan, hino sar te o Jehu, le Nimšiskero čhavo, bo ča ov avke dilines džal pro verdan.”

²¹ Akor o Joram prikazindä: “Pririchtin mange o verdan!” Sar leske ande o verdan, o Joram the o Judsko kralis Achazijah džanas pre peskere verdana anglo Jehu. Arakhle

pes pre le Nabotoskeri maľa. ²² Sar o Joram dikhľa le Jehu, phučľa lestar: “Aves ade andro smirom, Jehu?”

“Sar šaj phenas, hoj hin smirom,” odphenda o Jehu, “te mek furt pes kerel o lubipen the čarodejňictvo tira dakero la Jezabelakero?”

²³ Akor o Joram visarda o verdan, chudľa te denašel a zvičinda: “Achazijah, thode amenca avri!”

²⁴ Ale o Jehu ila o lukos a caľa zoraha livinda o šipos le Joramoske andro dumo avke, hoj leske pregeľa prekal o jilo a ov peľa tele andre peskero verdan. ²⁵ Palis o Jehu phenda peskere veliteliske le Bidkariske: “Le les a čhiv les pre maľa le Nabotoskeri andral o Jezreel. Leper tuke oda, so šundam, sar džahas duj džene pro verdan pal leskero dad Achab. O RAJ pal leste kavke phenda: ²⁶ ‘Se idž dikhľom le Nabatoskero the leskere čhavengero rat, vašoda tuke visarava pale pre kadi maľa.’ Avke vakerele o RAJ. Vašoda le les a čhiv pre le Nabotoskeri maľa, avke sar phenda o RAJ.”

²⁷ Sar oda dikhľa o Judsko kralis Achazijah, denašla pro drom, sar pes džal ko Bet-Haggan. Ale o Jehu pal leste džalas a peskere muršenge phenda: “The les murdaren!” Avke on les zraňinde andro verdan pro drom upre andro Gur, paš o Jibleam. Ale varesar pes o Achazijah dochudľa andro foros Megiddo a ode palis mula. ²⁸ Avke leskere služobňika les thode pro verdan a ligende andro Foros le Davidoskero. Ode les parunde paš leskere phure dada.

²⁹ O Achazijah ačhila kralis andre Judsko, sar kralinelas andro Izrael dešujekh (11) berš o Joram, le Achaboskero čhavo.

O Jehu murdarel la Jezabel

³⁰ Sar avelas o Jehu andro Jezreel, e Jezabel pes pal oda dodžanľa. Malinda peske o jakha, sprikerďa o bala a dikhelas avri prekal e oblaka. ³¹ Sar o Jehu predžalas prekal e brana, oj zvičinda: “Anes o smirom? Tu sal vrahos sar o Zimri, savo murdarďa peskere kralis!”

³² O Jehu dikhľa upre pre oblaka a phenda: “Ko hino manca? Ko?” Akor varesave služobňika dikhle tele pre leste. ³³ O Jehu lenge prikazinda: “Čhiven la tele!” Avke la čhide tele. Sar pre late uštarkerenas o graja, lakero rat strikinelas pre fala the pro graja.

³⁴ Akor o Jehu geľa andro palacis, ode chaľa a piľa. Palis phenda: “Džan a parunen kala prekošla džuvľa, bo oj hiňi le kraliskeri čhaj.” ³⁵ Ale sar o murša gele avri, hoj la te parunen, arakhle ode ča lakere lebka, o pindre the o vasta. ³⁶ Sar avle pale, phende oda le Jehuoske a ov phenda: “Ačhila pes avke, sar phenda o RAJ prekal peskero služobňikos Eliaš andral o Tišbe: ‘Pre maľa andro Jezreel o rikone chana la Jezabelakero telos ³⁷ a oda, so pal late ačhela, ela rozčhido pre maľa andro Jezreel sar hnojos a imar ňiko na phenela, hoj kadi hiňi e Jezabel.’ ”

10

O Jehu murdarel la Achaboskera famelija

¹ Andre Samarija sas le Achab eftavardeš (70) čhave. O Jehu pisinda lila a bičhadă len le vodcenge, le phurederenge andro foros Samarija the le Achaboskere manušenge, save pes starinenas pal leskere čhave. Andro lila sas pisimen: ² “Ke tumende hine o čhave tumare rajeskere, o graja, o verdana the o zbraňi a san andro zoralo foros le murenca. Soča chudena kada ľil, ³ kiden tumenge avri le nekfedere tumare rajeskere čhavendar, savo tumen džanela te ľidžal, ačhaven les pro tronos peskere dadeskero a maren pes vaš e famelija tumare rajeskeri.”

⁴ Ale on igen darandile a phende peske: “Te o duj kraľa anglal leste na obačhile, sar šaj obačhivas amen?”

⁵ Avke o manuša, save sas ačhade upral o palacis the upral o foros, o phuredera the ola, save pes starinenas pal o Achaboskere čhave, dine te phenel le Jehuoske: “Sam tire služobníka, keraha savoro, so pheneha. Níkas vaš o kralis na ačhavaha. Ker, sar tu džanes.”

⁶ O Jehu lenge pisinda dujto lil: “Te san manca a te man šunena, akor odčhinen o šere tumare rajeskere čhavage a tajsja andre ajso časos anen len ke ma andro Jezreel.”

Le kralengere eftavardeš (70) čhave sas le anglune foroskere manušenca, save pes pal lende starinenas. ⁷ Sar oda lil avla ke lende, on chudle le kraliskere eftavardeš (70) čhaven a savoren murdarde. Lengere šere thode andro košara a bičhade len le Jehuoske andro Jezreel.

⁸ Palis, sar avla jekh murš leske te phenel, hoj ande le kraliskere čhavengere šere, phenda: “Thoven len paš e brana pro duj kopi a muken len ode dži tosara.”

⁹ Tosara o Jehu geľa avri, ačhila paš savore manuša a phenda: “Tumen na san vinovate. Me man vzburindom pre miro raj a murdarđom les, ale ko murdarđa kale savoren? ¹⁰ Akana šaj džanen, hoj dojekh lav, so phenda o RAJ pre le Achaboskeri famelija, pes the ačhila. O RAJ kerđa oda, so phenda prekal peskero služobníkos Eliaš.” ¹¹ Palis o Jehu murdarđa savoren le Achaboskera famelijatar, save ačhile andro Jezreel, the savore leskere anglune manušen, prijateľen the rašajen. Níkas lendar na mukla te dživel.

¹² Sar o Jehu džalas andre Samarija le dromeha andro Bet-Eked, so hin o than le pastjerengero, ¹³ arakhla le muršen le Achazijoskera famelijatar. O Achazijah sas Judsko kralis, saves murdarđa. Phučla lendar: “Ko san?”

“Sam le Achazijoskeri famelija a džas te dikhel le kraliskere the la kralovnakere čhaven,” phende leske.

¹⁴ “Chuden len, ale mek len ma murdaren!” prikazinda o Jehu. Avke sar len chudle, ligende len paš e bari chev paš o Bet-Eked a ode savoren murdarde, saranda the duj (42) muršen. Níkas lendar na mukla te dživel.

¹⁵ Sar odarik odgeľa, arakhla le Rechaboskere čhaha, le Jonadaboha, savo džalas angle leste. O Jehu pozdravinda les a phučla lestar: “Me som tuha, sal the tu čačes manca?”

“He,” phenda o Jonadab.

Palis o Jehu phenda: “Akor de mange o vast.” Avke leske diňa o vast a scirdla les ke peste pro verdan. ¹⁶ O Jehu leske phenda: “Av manca, hoj te dikhes, sar caľa zoraha služinav le RAJESKE.” Avke ov leha džalas pre leskero verdan.

¹⁷ Sar dogele andre Samarija, murdarđa ode dojekhes la Achaboskera famelijatar a niko lendar na ačhila, avke sar o RAJ prevakerđa prekal o Eliaš.

O Jehu murdarel le Baaloskere manušen

¹⁸ Palis o Jehu diňa te vičinel savore manušen a phenda: “O Achab služinelas le Baaloske frima, ale me leske služinava buter. ¹⁹ Akana vičinen ke mande savore le Baaloskere proroken; dojekhes, ko les lašarel the savore leskere rašajen. Mušinen savore te avel, bo kerav bari obetno hoscina prekal o Baal. Ko na avela, ela murdarđo.” Kavke lenca o Jehu kamla te thovel avri, hoj te murdarel savoren, save lašarenas le Baal.

²⁰ Mek phenda: “Den avri sentno džives, hoj te lašaren le Baal.” Palis avke the kerde ²¹ a diňa oda te phenel avri pal calo Izrael. Avke pes zgele savore, save lašarenas le Baal, a niko lendar na chibalinelas. Gele andro chramos le Baaloskero a pherarde les jekhe agorestar dži ko aver. ²² Akor o Jehu prikazinda oleske, savo merkinelas pro gada: “De o gada olenge, save lašaren le Baal.” Avke ov lenge diňa.

²³ Palis geľa o Jehu le Jonadaboha andre le Baaloskero chramos a phendã olenge, save les lašarenas: “Rozdikhen tumen pašal peste a merkinen, hoj ade tumenca te na el ňiko le RAJESKERE služobňikendar, ale ča ola, save lašaren le Baal.” ²⁴ Akor chudle te kerel o obeti the o labarde obeti, ale o Jehu imar rozačhađa ochtoardeš (80) muršen avri, savenge phendã: “Ole muršen dav andre tumare vasta. Ko tumendar mukela te denašel varesave muršes, počinela vaš leste peskere dživipnaha.”

²⁵ Palis, sar dokerde e labardı obeta, o Jehu prikazinda le stražňikenge the le velitelenge: “Aven andre, murdaren len! ňiko lendar te na denašel!” Sar len murdarde le šablenca, čivkerde len avri. Palis odligende khatar o andruno than, andral le Baaloskero chramos, ²⁶ o sentne slupi a zlabarde len. ²⁷ Čhide tele le Baaloskero sentno slupos the leskero chramos a kerde lestar budaris, kaj phiren dži adadžives.

²⁸ Avke o Jehu zaačhađa o lašariben le Baaloskero andro Izrael. ²⁹ Ale o Jehu na omukelas o bini, so kerđa anglal leste o Jeroboam, le Nebatoskero čhavo, savo lidžalas le Izrael, hoj te lašaren le somnakune gurumňoren andro Betel the andro Dan.

³⁰ O RAJ phendã le Jehuoske: “Tu kerďal oda, so hin mange pre dzeka, bo kerďal la Achaboskera famelijake savoro, so kamavas, vašoda tire čhave bešena dži andro štarto pokoleňje pro Izraeliko tronos.” ³¹ Ale o Jehu na merkinelas pre oda, hoj te dolikerel cale peskere jileha o zakonos, so diňa avri o RAJ, o Del le Izraeloskero. Na odvisarda pes le nalačhipnastar le Jeroboamoskere, savo ligendã le Izraeliten andro bini.

O Jehu merel

³² Andre oda časos o RAJ chudľa te odlel le Izraelitendar e phuv. O Chazael ňerinelas (zviťazinelas) upral o Izraeloskere phuva ³³ pro vichodos le Jordanostar a le forostar Aroer paš o paňi Arnon zaila calo Gilead the Bašan, kaj bešenas o kmeňi Gad, Ruben the Menašše.

³⁴ Savore aver veci, so kerđa o Jehu, the leskere ňerindıpena (viťaztva), hin pisimen andro Zvitkos le Izraelike Kralengero.

³⁵ Sar o Jehu muľa, parunde les paš leskere phure dada andre Samarija. Pal leste ačhiľa kralis leskero čhavo o Joachaz. ³⁶ O Jehu kralinelas upral o Izrael andre Samarija bišuochto (28) berš.

11

E Jehošeba garuvel le Joaš

¹ Sar e Atalija, le Achazijoskeri daj, dikhľa, hoj lakero čhavo hino murdardo, geľa a diňa te murdarel savore le kraliskere čhaven. ² Ča o Joaš, o čhavo le Achazioskero, na sas murdardo. E Jehošeba sas čhaj le kraliskeri le Joramoskeri a pheň le Achazijoskeri. Oj iľa le Joaš het pašal le kraliskere čhave the ola džuvľa, save les delas te pijel o kolin. Andã len a garuđa andro kher pro soviben andro Chramos angle Atalija, hoj les te na murdarel. ³ E Jehošeba les šov berš garuvelas andro Chramos, medik e Atalija kralinelas upral e Judsko phuv.

O Joaš hino ačhado kraliske

⁴ Andro eftato berš o rašaj o Jehojada vičinda ke peste le velitelen upral o šel, le velitelen upral le kraliskere stražňika the le velitelen upral o palaciskere stražňika. Iľa len andro Chramos. Ode lenca phandľa e zmluva a phendã, hoj te len vera. Palis lenge sikađa le kraliskere čhas le Joaš ⁵ a prikazinda lenge: “Rozulaven olen, save pro Šabbat merkinena pro trin partiji. Jekh partija merkinela paš le kraliskero palacis, ⁶ dujto paš e brana Sur a trito paš e brana pal o kher, kaj soven o stražňika. ⁷ Ola

stražnika, saven pro Šabbat nane služba, mušinena te merkinel pro Chramos the pro kralis. ⁸ Savore likerena andro vasta o zbrañi a rozačhavana pes pašal o kralis. Dojekh, ko kamlahas pes te dochudel ko kralis, mi merel. Džan le kraliha všadzik, kaj džala.”

⁹ O velitelä upral o šel kerde sa avke, sar lenge phendä o Jehojada. Dojekh ilä peskere muršen a savore avle ke leste, či sas len pro Šabbat služba vaj na. ¹⁰ O Jehojada diña le velitelenge o kopiji the o štiti le kraliskere Davidoskere, so sas andro Chramos. ¹¹ O stražnika pes rozačhade le zbrañenca andro vast pašal o oltaris the kralis a pašal o Chramos: le juhostar dži pro severos.

¹² Palis o Jehojada andä avri le Joaš, thođa leske pro šero e koruna a dine leske e kraliskeri zmluva. Pomakhle les a ačhade vaš o kralis. Klapkinenas a vičinenas anglal leste: “Mi dživel o kralis!”

La Atalija murdaren

¹³ Sar e Atalija šundä e vika le stražnikendar the le manušendar, geľa pal lende andro Chramos. ¹⁴ Sar ode doavľa, dikhľa ode te ačhel le neve kralis paš o slupos, kaj ačhelas furt o kralis. Pašal leste sas o velitelä the ola, save trubinen, a savore manuša radisalonas a trubinenas pro rohi. Akor peske e Atalija rozčhingerďa o gada a zvičindä: “Zradzinde man! Zradzinde man!”

¹⁵ O Jehojada na kamľa te murdarel la Atalija andro Chramos a vašoda phendä le velitelenge: “Len la, lidžan avri le stražnikendar a murdaren dojekhes, ko la kamela te zachrañinel.” ¹⁶ Sar la lidžanas prekal e brana, khatar o graja džan andro palacis, ode la murdarde.

O Jehojada pale phandel e zmluva le RAJEHA

¹⁷ O Jehojada kerďa, hoj o kralis the o manuša te phanden le RAJEHA zmluva, hoj ena leskere manuša. A mek phandľa e zmluva maškar o kralis the manuša. ¹⁸ Androda savore manuša andral e Judsko gele andre le Baaloskero chramos a čhide les tele. Leskere oltara the o modli phagerde a leskere rašas le Mattan anglo oltara murdarde.

Palis o Jehojada ačhadä stražniken, hoj te merkinen pro Chramos. ¹⁹ Iľa le velitelēn upral o šel, le kraliskere stražniken the le stražniken andro palacis the savore manušen a jekhetane odligende le kralis andral o Chramos. Džanas leha andro palacis prekal e Stražnikengeri brana. Palis o Joaš bešľa pre peskero than, pro tronos. ²⁰ Savore manuša radisalonas a andro foros sas smirom, bo e Atalija sas murdardi andro palacis.

12

O Joaš ačhel kralis

¹ Le Joašoske sas efa berš, sar ačhiľa kralis. ² Ačhiľa kralis, sar o Jehu kralinelas upral o Izrael efa berš, a andro Jeruzalem kralinelas saranda (40) berš. Leskeri daj e Cibja sas andral e Beer-Šeba. ³ O Joaš pal calo peskero dživipen kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka, bo o rašaj o Jehojada les sikavelas. ⁴ Ale o Joaš na zñičindä le modlengere thana pro lašariben a o manuša ode dureder obetinas a labarenas o kadidlos.

O love pro Chramos

⁵ O Joaš phendä le rašajenge: “Kiden avri o love le sentne darendar, so sas dine prekal o Chramos: o love, so mušinenas te del, the ola, so anenas jilestar pro Chramos. ⁶ Dojekh rašaj mi anel o love, so ilä olendar, kaske služinelas, hoj pes lenca te oprikerel o Chramos všadzik, kaj kampil.”

⁷ Ale aňi andro bišutrito (23.) berš, sar kralinelas o Joaš, o rašaja mek na oprikerde o Chramos. ⁸ Avke o kralis Joaš ke peste vičinda le anglune rašas Jehojada the savore rašajen a phučla lendar: “Soske na oprikeren o Chramos? Akanastar o love na mukena prekal peste, ale dena len pro Chramos, hoj pes te oprikerel.” ⁹ O rašaja pre oda priačhile, hoj imar na kidena avri o love le manuendar a hoj na oprikerena korkore o Chramos.

¹⁰ Palis o Jehojada iľa jekh truhla, kerđa upral chev a thoda la paš o oltaris pre čači (pravo) sera, sar pes avel andro Chramos. Avke o rašaja, save merkinenas paš o vudar, thovkerenas andre o love, so o manuša anenas andro Chramos. ¹¹ Sar imar dikhenas, hoj e truhla hiňi pherardi le lovenca, avelas le kraliskero pisaris le bare rašaha a čhivenas andral e truhla avri o love, zgenenas len a thode len andre gone. ¹² Palis ola zgende love sas dine andro vasta le muršenge, save sas upral e buči pro Chramos. Avke on počinenas le muršen, save kerenas e buči pro Chramos: le řesaren, le muraren, ¹³ olen, ko čhingerenas o bara the savoro, so kampelas te oprikerel pro Chramos. On mek vaš ola love cinenas o kašta, oprikerde bara the savore aver veci, so kampelas, hoj te oprikeren o Chramos.

¹⁴ Ale ole lovendar, so sas avrikidle andro Chramos, pes na diňa te kerel o rupune čare, čhura, kuča the trubi aňi aver rupune abo somnakune veci. ¹⁵ Ola love sas dine le muršenge, save lenca oprikerenas o Chramos. ¹⁶ Ole muršendar, savenge sas dine o love, pes na užarelas, hoj te presikaven, kaj thode o love, bo sas pačivale a počinenas le manušen, save kerenas e buči pro Chramos. ¹⁷ O love, so o manuša anenas sar obeta vaš o binos, na sas prekal o Chramos, ale ačhenas le rašajenge.

O Joaš merel

¹⁸ Akor geľa o Aramejiko kralis o Chazael pro mariben pro foros Gat a zaila les. Palis kamla te džal the pro Jeruzalem. ¹⁹ Avke o kralis o Joaš skidňa savore sentne dari, so obetinde leskere phure dada, o Judske krala o Jošafat, Jehoram the Achazijah. Iľa the peskere sentne dari the o somnakaj, so sas andro pokladňici, andro Chramos the andro palacis, a bičhađa oda le Chazaeloske. Palis ov odgeľa andral o Jeruzalem.

²⁰ Savore aver veci, so kerđa o Joaš, hin pisimen andro Zvitkos le Judske Kralengero.

²¹ Palis leskere služobňika pes vzburinde pro Joaš a murdarde les paš o Bet-Millo, pro drom, sar pes džal andro gav Silla. ²² Murdarde les leskere služobňika o Jozakar, la Šimeatakero čhavo, the o Jehozabad, le Šomeroskero čhavo. Sar muľa, parunde les paš leskere phure dada andro Foros le Davidoskero. Pal leste ačhila kralis leskero čhavo o Amacijah.

13

O Joachaz kralis upral o Izrael

¹ Sar imar kralinelas andre Judsko biš the trin (23) berš o Joaš, le Achazijoskero čhavo, andre Samarija ačhila kralis upral o Izrael o Joachaz, le Jehuoskero čhavo. Ov kralinelas dešuefta (17) berš. ² Kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, a na preačhelas te kerel ola bini, so kerelas o Jeroboam, le Nebatoskero čhavo, savo anda le Izrael andro binos. ³ Akor o RAJ sas cholamen pro Izraeliti, a vašoda len diňa pro but berš andro vasta le Aramejike kraliske le Chazaeloske the leskere čhaske le Ben-Hadadoske.

⁴ Ale sar pes o Joachaz modlinelas ko RAJ, ov les šundä avri, bo dikhľa, sar o Aramejiko kralis le Izraeliten trapinel. ⁵ Akor o RAJ diňa le Izraeliten manušes, savo len iľa avri andral o vasta le Aramejike kralistar. Palis šaj bešle andre peskere khera andro smirom avke sar angloda. ⁶ Ale na preačhile te kerel oda binos, andre savo le Izrael anda o Jeroboam, a andre Samarija mek furt ačhelas o slupos la Ašerakero.

⁷ O Aramejiko kralis zničinda e Izraeloskeri armada a uštarelas pre lende avke sar pro prachos, sar pes marel avri o div. O Chazael mukla le Joachazoske le Izraeloskera armadatar ča penda (50) muršen pro graja, deš maribnaskere verdana the deš ezera (10 000) slugaden.

⁸ Savore aver veci, so o Joachaz kerda, the leskere ņerindipena (vitaztva), hin pisimen andro Zvitkos le Izraelike Kralengero. ⁹ Sar o Joachaz muła, parunde les paš leskere phure dada andro foros Samarija. Pal leste ačila kralis leskero čhavo o Jehoaš.

O Jehoaš kralis upral o Izrael

¹⁰ Sar imar kralinelas tranda the efa (37) berš andre Judsko o Joaš, andro foros Samarija ačila kralis upral o Izrael o Jehoaš, le Joachazoskero čhavo, a kralinelas ode dešušov (16) berš. ¹¹ Ov kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, a na preachelas te kerel ola bini, so kerelas o Jeroboam, le Nebatoskero čhavo, savo anda le Izraeliten andro binos.

¹² Savore aver veci, so o Joaš kerda, the leskere ņerindipen upral o Judsko kralis, hin pisimen andro Zvitkos le Izraelike Kralengero. ¹³ Sar o Jehoaš muła, parunde les andre Samarija paš leskere phure dada a pal leste ačila kralis upral o Izrael leskero čhavo o Jarobeam.

O Elizeus merel

¹⁴ Sar o Elizeus sas nasvalo pro meriben, avla ke leste o Izraeliko kralis o Jehoaš. Zarunda angle leste a phenda: “Dado miro, dado miro! O Izraelike verdana the leskere murša pro graja!”

¹⁵ “Le o lukos the o šipi!” phenda leske o Elizeus. Avke len ov ila. ¹⁶⁻¹⁷ A mek leske phenda: “Phundrav e oblaka, so hiŋi pro vichodos!” Ov la phundrađa a o Elizeus leske phenda: “Nacirde o lukos!” Sar oda kerda, o Elizeus peskere vasta thoda pre leskere a phenda: “Livin o šipos!” Sar livinda, phenda: “Tu sal le RAJESKERO šipos, saveha ņerinel (zvitazinela) upral o Aram, a zničineha cali lengeri armada paš o Afek.”

¹⁸ A mek phenda: “Le ola šipi!” Sar len o Jehoaš ila, prikazinda leske: “Dem lenca andre phuv!” Avke ov lenca demađa trival a preačila. ¹⁹ Akor o Elizeus pre leste cholisalila a phenda: “Majinda lenca te demel pandžvar, abo šovar! Avke zničindalas la Aramejika armada, ale akana ņerineha upral lende ča trival.”

²⁰ Palis o Elizeus muła a parunde les.

Sako berš jarone o zbujnika andral o Moab džanas andro Izrael. ²¹ Jekhvar, sar o Izraeliti parunenas varesave muršes, dikhle, hoj aven o zbujnika andral o Moab. Vašoda čhide les andre le Elizeoskero hrobos a denašle odarik. Sar oda telos pela pre le Elizeoskere kokala, oda mulo obdžidila a uštila pro pindre.

O Izrael lel pale o fori le Aramejčanendar

²² Medik o Joachaz kralinelas, o Aramejiko kralis Chazael na preachelas te trapinel le Izraeliten. ²³ Ale le RAJESKE sas pharo pre lende. Presikađa lenge o lačhejileskeriben a visarda pes pale ke lende angle odi zmluva, so phandla le Abrahamoha, Izakoha the Jakoboha. Dži adadžives len na kamla te zničinel aŋi te odčhivel pestar het.

²⁴ Sar muła o Aramejiko kralis o Chazael, ačila pal leste kralis leskero čhavo o Ben-Hadad. ²⁵ Avke o Jehoaš pale ila o fori le Ben-Hadadostar, so o Chazael andro mariben ila leskere dadestar le Joachazostar. O Jehoaš upral leste trival ņerinda, avke pale dochudla o Izraelike fori.

14

O Amacijah kralis upral e Judsko

¹ Sar andro Izrael kralinelas dujto berš o Jehoaš, le Joachazoskero čhavo, ačhila kralis andre Judsko o Amacijah, le Joašoskero čhavo. ² Sas leske bišupandž (25) berš, sar ačhila kralis, a andro Jeruzalem kralinelas bišueña (29) berš. Leskeri daj e Joaddan sas andral o Jeruzalem. ³ O Amacijah kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka, ale na sas ajso sar leskero prapapus o David. Savoro kerelas avke sar leskero dad o Joaš, ⁴ ale o thana, kaj lašarenas le modlen, na zničinda a o manuša pre lende mek furt obetinenas a labarenas o kadidlos.

⁵ Sar imar o krališagos sas zorales andre leskere vasta, diña te murdarel peskere služobņiken, save murdarde leskere dades. ⁶ Ale lengere čhaven na diña te murdarel, bo o RAJ prikazinda andro Mojžišoskero zakonos: “O dada našti en murdarde vaš o binos, so kerde lengere čhave, aņi o čhave vaš o dada, ale dojekh mi merel vaš peskero binos.”

⁷ O Amacijah andre Londi Dolina murdarđa deš ezera (10 000) Edomike slugađen. Andro mariben zaila o foros Sela. Palis ole foros diña nevo nav Jokteel a dži adadžives pes avke vičinel.

⁸ Andre jekh džives o Amacijah bičhada peskere muršen, hoj te phenen le Izraelike kraliske Jehoašoske: “Av ke mande! Dikhaha, ko hin amendar zoraleder!”

⁹ Ale o Jehoaš leske odphenda: “O kandro andro Libanon diña te phenel le zorale Libanoņike cedroske: ‘De tira čha mire čhaske romņake.’ A ipen akor e dzivo džvirina avla pal o verchos a uštarda pro kandro! ¹⁰ Gondolines tuke, hoj sal zoralo, bo ņerindal (zviťazindal) upral o Edom. Oslavin tiro ņerindipen, ale ačhuv khere! Soske tut thodaľas andre oda? Se pereha tu the e Judsko tuha.”

¹¹ Ale o Judsko kralis Amacijah les na šunda, vašoda o Izraeliko kralis Jehoaš geľa pre les pro mariben paš o Bet-Šemeš andre Judsko. ¹² O Izrael ņerinda upral e Judsko a savore lengere slugada denašenas khere. ¹³ Avke paš o Bet-Šemeš o Jehoaš zaila le Judske kralis Amacijah, o čhavo le Joašoskero, o čhavo le Achazijoskero. Palis geľa andro Jeruzalem a čhida tele o foroskere muri la Efrajimika Branatar dži paš e Rohoskeri Brana, ajse duj šel (200) metri. ¹⁴ Iľa odarik savoro rup, o somnakaj the savore dragane veci, so arakhle andro Chramos the andre palaciskere pokladņi. Avke odľigenda a iľa pale andre Samarija the varesave manušen, save likerelas ke peste.

¹⁵ Savore aver veci, so kerđa o Jehoaš, leskero ņerindipena the oda, sar pes marelas le Judske kraliħa, hin pisimen andro Zvitkos le Izraelike Kralengero. ¹⁶ Sar muľa o Jehoaš, parunde les andro foros Samarija paš o Izraelike kraľa. Pal leste ačhila kralis leskero čhavo o Jarobeam.

Le Amacijah murdaren

¹⁷ O Judsko kralis Amacijah, le Joašoskero čhavo, dživelas mek dešupandž (15) berš, sar muľa o Izraeliko kralis Jehoaš. ¹⁸ Savore aver veci, so kerđa o Amacijah, hin pisimen andro Zvitkos le Judske Kralengero.

¹⁹ Sar pes pre leste andro Jeruzalem počoral dothode, hoj les murdarena, ov denašľa andro Lachiš, ale bičhade pal leste muršen a ode les murdarde. ²⁰ Avke les odarik ande andro Jeruzalem pro graja a parunde les andro Foros le Davidoskero paš leskere phure dada.

²¹ Akor savore manuša andral e Judsko ile le Azarijah* a ačhade les vaš o kralis pal leskero dad Amacijah. Sas leske ča dešušov (16) berš. ²² Sar muľa leskero dad, o Azarijah iľa pale o foros Elat a oprikerđa les.

* **14:21** O kralis Azarijah hin the o kralis Uzziħ.

O Jarobeam kralis upral o Izrael

²³ Sar o Amacijah, le Joašoskero čhavo, kralinelas upral e Judsko dešupandž berš, ačhila kralis upral o Izrael o Jarobeam, le Jehoašoskero čhavo, a kralinelas andro foros Samarija saranda the jekh (41) berš. ²⁴ Ov kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, a na preachelas te kerel ola bini, so kerelas o Jeroboam, le Nebatoskero čhavo, savo andā le Izrael andro binos. ²⁵ O Jarobeam dochudla prekal o Izrael pale o phuva le Lebo-Chamatostar dži paš o moros andre Araba†. Oda sas avke, sar o RAJ, o Del le Izraeloskero, phenda prekal peskero služobnikos the prorokos Jonaš andral o Gat-Chefer, savo sas le Amittajoskero čhavo.

²⁶ O RAJ dikhla, sar savore Izraeliti sas andro baro pharipen, či otroka vaj o slobodne. Na sas ode ņiko, ko len cirdňahas avri andral o pharipen. ²⁷ Ale o RAJ na kamla te khosel le Izraeliten pal kadi phuv, ale zachraňinda len prekal o kralis Jarobeam.

²⁸ Savore aver veci, so kerda o Jarobeam, leskere ņerindipena (viťaztva) the oda, sar pes marelas a sar dochudla pale o fori Damaskus the o Chamat prekal o Izrael, hin pisimen andro Zvitkos le Izraelike Kralengero. ²⁹ Sar o Jarobeam muľa, parunde les paš leskere phure dada, paš o Izraelike kraľa. Pal leste ačhila kralis leskero čhavo o Zecharijah.

15

O Azarijah kralis andre Judsko

¹ Andro bišueftato (27.) berš, sar kralinelas o Jarobeam andro Izrael, andre Judsko ačhila kralis o Azarijah*, o čhavo le Amacijoskero. ² Sas leske dešušov (16) berš, sar ačhila kralis, a penda the duj (52) berš kralinelas andro Jeruzalem. Leskeri daj sas e Jecholija andral o Jeruzalem. ³ O Azarijah kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar leskero dad o Amacijah. ⁴ Ale o thana, kaj lašarenas le modlen, na sas zničimen, ale o manuša pre lende mek furt obetinas a labarenas o kadidlos.

⁵ Palis o RAJ le Azarijah avke dukhada le nasvalibnaha, hoj sas malomocno dži andre oda džives, medik na muľa. Ov bešelas korkoro andre jekh kher, vašoda leskero čhavo o Jotam sas ačhado upral o palacis a lidžalas le manušen andre odi phuv.

⁶ Savore aver veci, so kerda o Azarijah, hin pisimen andro Zvitkos le Judske Kralengero. ⁷ Sar o Azarijah muľa, parunde les paš leskere phure dada andro Foros le Davidoskero. Pal leste ačhila kralis leskero čhavo o Jotam.

O Zechariah kralis andro Izrael

⁸ Sar kralinelas andre Judsko o Azarijah tranda the ochto (38) berš, ačhila kralis upral o Izrael o Zecharijah, o čhavo le Jarobeamoskero. Ov kralinelas andro foros Samarija šov čhon. ⁹ Kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar the leskere dada a na preachelas te kerel ola bini, so kerelas o Jeroboam, le Nebatoskero čhavo, savo andā le Izrael andro binos.

¹⁰ O Šallum, le Jabešoskero čhavo, pes počoral dothoda pro Zechariah a murdarđa les anglo manuša. Avke ov pal leste ačhila kralis. ¹¹ Savore aver veci, so kerda o Zecharijah, hin pisimen andro Zvitkos le Izraelike Kralengero. ¹² Avke le RAJESKERO lav, so phenda pal o kralis Jehu, pes the ačhila: “Tire čhave bešena pro Izraeliko tronos dži andro štarto pokoleňje.”

O Izraelike kraľa Šallum the Menachem

† 14:25 Oda hin adadžives o Mulo Moros. * 15:1 O kralis Azarijah hin the o kralis Uzziah.

¹³ Sar andre Judsko kralinelas o Uzziah tranda the eña (39) berš, andro Izrael ačhila kralis o Šallum, le Jabešoskero čhavo, a kralinelas andro foros Samarija jekh čhon. ¹⁴ Palis o Menachem, le Gadioskero čhavo, geła andral e Tirca andre Samarija, murdarda le Šallum a ačhila pal leste kralis.

¹⁵ Savore aver veci, so kerda o Šallum, the sar kerda e vzbura, hin pisimen andro Zvitkos le Izraelike Kralengero.

¹⁶ Andre oda časos, sar o Menachem džalas andral e Tirca, zničinda o foros Tappuach the o gava pašal, bo ola manuša na kamle te phundravel o foroskere brani. Avke murdarda savoren andro Tappuach a le khabne džuvlen rozčingerda.

¹⁷ Sar andre Judsko kralinelas o Uzziah tranda the eña (39) berš, andro Izrael ačhila kralis o Menachem, le Gadioskero čhavo. Kralinelas deš berš andro foros Samarija.

¹⁸ Ov kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, a medik kralinelas, na preachelas te kerel ola bini, so kerelas o Jeroboam, le Nebatoskero čhavo, savo anda le Izrael andro binos.

¹⁹ Sar avla andro Izrael o Asiriko kralis Tiglat-Pileser†, o Menachem les diña tranda the štar (34) toni rup, hoj leske te pomožinel zoraleder te dolikerel o krališagos.

²⁰ Avke o Menachem ispidelas pro barvale Izraeliti, hoj dojekh lendar te počinel penda (50) rupune, a diña oda le Asirike kraliske. Palis o Asiriko kralis geła het andral odi phuv.

²¹ Savore aver veci, so kerda o Menachem, hin pisimen andro Zvitkos le Izraelike Kralengero. ²² Sar o Menachem muła, ačhila kralis leskero čhavo o Pekachiah.

O Pekachiah kralis andro Izrael

²³ Sar andre Judsko kralinelas penda (50) berš o Azarijah, andre Samarija pro duj berš ačhila kralis upral o Izrael o Pekachiah, le Menachemoskero čhavo. ²⁴ Ov kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar the leskere dada a na preachelas te kerel ola bini, so kerelas o Jeroboam, le Nebatoskero čhavo, savo anda le Izrael andro binos. ²⁵ O Pekach, le Remaljoskero čhavo, pes počoral dothoda le penda (50) muršenca andral o Gilead pro Pekachiah a murdarda les† andre palaciskeri veža andre Samarija. Avke pal leste ačhila kralis.

²⁶ Savore aver veci, so o Pekachiah kerda, hin pisimen andro Zvitkos le Izraelike Kralengero.

O Pekach kralis andro Izrael

²⁷ Sar imar andre Judsko kralinelas o Azarijah penda the duj (52) berš, andro Izrael ačhila kralis o Pekach, le Remaljoskero čhavo. Ov kralinelas andro foros Samarija biš (20) berš. ²⁸ Kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, a na preachelas te kerel ola bini, so kerelas o Jeroboam, le Nebatoskero čhavo, savo anda le Izrael andro binos.

²⁹ Sar sas andro Izrael kralis o Pekach, avla ode o Asiriko kralis Tiglat-Pileser a zaila peske o fori Ijon, Abel-Bet-Maacha, Janoach, Kedeš the Chacor a o phuva Gilead the Galileja, oda hin cali phuv Naftali. A le manušen odarik odligenda andre Asirija.

³⁰ Andro bišto (20.) berš, sar kralinelas le Uzzioskero čhavo Jotam, le Eloskero čhavo o Hošea pes vzburinda pro Pekach a murdarda les. Sar o Hošea les murdarda, ačhila pal leste kralis.

³¹ Savore aver veci, so kerda o Pekach, hin pisimen andro Zvitkos le Izraelike Kralengero.

O Jotam kralis andre Judsko

³² Sar andro Izrael kralinelas o Pekach, le Remaljoskero čhavo, dujto berš, andre Judsko ačhila kralis o Jotam, le Uzzioskero čhavo. ³³ Sas leske bišupandž (25) berš,

† 15:19 Oda hin o Pul. ‡ 15:25 E Hebrejiko čhib: the le Argoboha the le Arjehoha.

sar ačhiła kralis, a andro Jeruzalem kralinelas dešušov berš. Leskeri daj sas e Jeruša, le Cadokoskeri čhaj. ³⁴ O Jotam kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar leskero dad o Uzziah. ³⁵ Ale o thana, kaj lašarenas le modlen, na sas zničimen a o manuša pre lende mek furt obetinenas a labarenas o kadidlos. O Jotam ačhađa the e Upruňi Brana andro Chramos.

³⁶ Savore aver veci, so kerđa o Jotam, hin pisimen andro Zvitkos le Judske Kralengero. ³⁷ Andre ola dživesa o RAJ ešebnovar (peršovar) bičhađa pre Judsko le Aramejike kralis Recin the le Izraelike kralis Pekach. ³⁸ Sar o Jotam muľa, parunde les paš leskere phure dada andro Foros le Davidoskero. Pal leste ačhiła kralis o Achaz.

16

O Achaz kralis upral o Judsko

¹ Sar andro Izrael o Pekach, le Remaljoskero čhavo, kralinelas dešueftato (17.) berš, andre Judsko ačhiła kralis o Achaz, le Jotamoskero čhavo. ² Le Achazoske sas biš (20) berš, sar ačhiła kralis, a andro Jeruzalem kralinelas dešušov (16) berš. O Achaz na kerelas avke sar leskero prapapus o David, ale kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka. ³ Bo kerelas avke sar o Izraelike kraľa anglal leste. Peskere čhas zlabardá sar obeta le modlenge avke, sar kerenas o narodi, saven o RAJ tradňa avri anglal o Izraeliti. ⁴ O kadidlos obetinelas tel dojekh zeleno stromos, pro brehi the pro uče thana, kaj lašarenas le modlen.

⁵ Palis o Aramejiko kralis Recin le Izraelike kraliha Pekachoha gele pro mariben pro Jeruzalem a rozačhade pes pašal leste, ale na domarde les. ⁶ Andre oda časos o Aramejiko kralis peske zaila o foros Elat a le Judske manušen odarik tradňa het. Palis avle o Edomčana andro Elat te bešel a hine ode dži adadžives.

⁷ Akor o Achaz bičhađa muršen ko Asiriko kralis Tiglat-Pileser, hoj leske te phenen: “Me som tiro čhavo the služobňikos. Av, zachraňin man andral o vasta le Izraelike the Aramejike kralendar, save pes pre ma ačhade.” ⁸ O Achaz ila o somnakaj the o rup, so sas andro Chramos the andre palaciskere pokladňi, a bičhađa oda sar daros le Asirike kraliske. ⁹ O Asiriko kralis les šunđa, geľa peskere slugadenca pro Damaskus a domarda les. Le manušen zaila, thođa len andro foros Kir a le kralis Recin murdarda.

¹⁰ Sar o Achaz geľa andro Damaskus, hoj pes te zdžal le Asirike kraliha, dikhľa ode oltaris. Akor bičhađa le rašaske le Urijoske obrazis, sar dičhol avri oda oltaris a the sar hino ačhado. ¹¹ Avke o Urijah ačhađa ajso oltaris sar oda, so sas andro Damaskus a pal savo leske bičhađa o Achaz obrazis. O Urijah les dokerđa mek angloda, sar o Achaz avľa khatar o Damaskus. ¹² Sar avľa pale a dikhľa oda oltaris, geľa paše a obetinda ode ¹³ e labardi the chabeneskeri obeta. Čhorda pre leste avri e molakeri obeta a pokropinda o oltaris le rateha le smiromoskere obetendar. ¹⁴ Avke o bronzuno oltaris, so sas maškar o nevo oltaris the o Chramos, odligenda pre severno sera le neve oltaristar.

¹⁵ Palis o kralis Achaz prikazinda le Urijoske: “Pre oda baro oltaris obetineha e tosaraskeri labardi obeta, e račakeri chabeneskeri obeta the e labardi obeta le kraliskeri la chabeneskera obetaha. Obetineha ode the o labarde obeti, so anena o manuša, o chabeneskere obeti the o molakere obeti a savoro rat le labarde the avre obetendar čhor avri pro baro oltaris. O bronzuno oltaris mange ela pre oda, te pes vareso kamava te dodžanel.” ¹⁶ O rašaj Urijah kerđa sa avke, sar leske prikazinda o kralis Achaz.

¹⁷ Palis o Achaz rozkidľa o bronzune verdanora le nadrženca, so sas paš o Chramos. Iľa tele o nadrži the o blachi pal lengere seri. E kanta le paňeha, so sas thodi upral o bronzune biki, odlila a thođa pre baruňi dlažba. ¹⁸ The o stanos,

kaj pro Šabbat lašarenas le RAJES, iła tele a o vudar, khatar džanas o krala andro Chramos, zaphandla. Ov oda savoro kerelas, hoj te el pre dzeka le Asirike kraliske.

¹⁹ Savore aver veci, so kerda o Achaz, hin pisimen andro Zvitkos le Judske Kralengero. ²⁰ Sar o Achaz mula, parunde les paš leskere phure dada andro Foros le Davidoskero a pal leste ačila kralis leskero čhavo o Chizkija.

17

O Hošea, posledno Izraeliko kralis

¹ Andre dešudujto (12.) berš, sar andre Judsko kralinelas o Achaz, upral o Izrael ačila kralis o Hošea, le Eloskero čhavo. Ov kralinelas andro foros Samarija eña berš. ² Kerelas nalačhipen anglo RAJ, ale na avke sar o Izraelike krala, save sas anglal leste.

³ Palis o Asiriko kralis Šalmaneser geła pro mariben pro Hošea. O Hošea pes leske zdiña a mušinelas leske te počinkerel o dañe. ⁴ Ale o Šalmaneser pes dodžanla, hoj o Hošea bičhađa le muršen andro Egipt ko kralis So*. A dodžanla pes the oda, hoj leske preačila te počinkerel o dañe, avke sar oda kerelas sako berš. Avke les diña o Šalmaneser te chudel a te phandel andre bertena.

E Samarija zničimen a o Izraeliti odligende andre Asirija

⁵ Palis o Asiriko kralis džalas pre cali Izraeloskeri phuv. Sar avla anglo foros Samarija, rozačhađa pes pašal late trin berš. ⁶ Andro eñato berš, sar kralinelas o Hošea, o Asiriko kralis domarđa e Samarija. Zaila le Izraeliten a odligenda len andre Asirija. Thoda len te bešel andro foros Chalach, andro Chabor paš o pañi Gozan the andro Medske fori.

⁷ Kada pes ačila vašoda, hoj o Izraeliti kerenas binos anglo RAJ, peskero Del, savo len iła avri andral o Egipt the andral o vasta le Faraonostar. O Izraeliti lašarenas avre devlen ⁸ a kerenas avke sar o narodi, saven o RAJ tradla avri anglal lende, a likerenas ola tradiciji, so chudle te kerel o Izraelike krala. ⁹ O Izraeliti kerenas počoral ajse veci, so na sas pre dzeka le RAJESKE, lengere Devleske. Ačhavenas o modlengere thana pro lašariben andre savore peskere fori, le cikne vežendar dži ko baro foros le zorale murenca. ¹⁰ Pre dojekh učo brehos the tel dojekh zeleno stromos ačhavenas peske o oltara the o slupi la modlake Ašera. ¹¹ Pre dojekh modlengero than pro lašariben labarenas o kađidlos avke sar the o narodi, saven o RAJ anglal lende tradla avri het. Kerenas o nalače veci a aleha pre peste anenas le RAJESKERE choľi. ¹² Lašarenas avre devlen, choc lenge o RAJ prikazinda, hoj ada te na keren. ¹³ O RAJ prevakerelas prekal savore peskere proroka ko Izrael the ke Judsko: “Visaren tumen pal tumare nalače droma a dolikeren mire prikazañje the mire zakoni, so hine pisimen andre calo zakonos, so diñom tumare dadenge a so tumenge bičhadom prekal mire služobnika o proroka.”

¹⁴ Ale on les na šunenas a na denas peske te phenel avke sar the lengere dada, save na pačanas le RAJESKE, peskere Devleske. ¹⁵ Odčhide pestar leskero zakonos the e zmluva, so phandla lengere dadenca, a na šunenas les, choc lenge dovakerelas. On lašarenas le modlen, save na sas pre ñisoste, a aleha ačhile the on pre ñisoste. Likerenas pes pal o tradiciji le narodengere, save sas pašal lende, choc lenge o RAJ prikazinda, hoj te na keren avke sar aver narodi.

¹⁶ Omukle savore prikazañja le RAJESKERE, peskere Devleskere, a kerde peske duje somnakune gurumñoren the slupi la Ašerake a bandonas angle savore čercheña pro ñebos a služinenas le Baaloske. ¹⁷ Peskere muršoren the čhajen zlabarde sar obeta

* 17:4 Leskero nav sas o So.

avre devlence a džanas pal oda, hoj te vražinen a te čarinen. Avke pes oddine te kerel o nalachipen a aleha pre peste anenas le RAJESKERI cholí.

¹⁸ Akor o RAJ pro Izrael sas igen cholamen a odčhidá len pestar het a ačhíla ča o kmeňos Juda. ¹⁹ Ale aňi o kmeňos Juda na dolíkerelas o prikazaňja le RAJESKERE, peskere Devleskere, ale on priile oda, so kerelas o Izrael. ²⁰ Vašoda o RAJ pestar odčhidá calo Izraeliko narodos, dukhavelas len a diňa andro vasta le zbujňikenge, medik len pestar na tradľa avri het.

²¹ Sar o RAJ odlíla o Izrael le Judostar†, o Izraeliti ačhade le Jeroboam, le Nebatoskere čhas, vaš peskero kralís. Ale o Jeroboam odvisarda le Izraeliten le RAJESTAR a ligenda len andro baro binos. ²² O Izraeliti kerenas savore bini, so kerelas o Jeroboam, a na omukle len, ²³ medik o RAJ len pestar na odčhidá, avke sar angloda phenda prekal peskere služobňika o proroka. Vašoda o Izraeliti sas zaile a odligende andre Asirija a ode hine dží adadžives.

O manuša andral aver narodi džan te bešel andre Samarija

²⁴ O Asiriko kralís anda le manušen andral o fori Babilon, Kuta, Avva, Chamat the Sefarvajim a thođa len te bešel andro Samarijike fori, khatar sas o Izraeliti odligende het zaphandle. On zaile e Samarija a bešenas andre lengere fori. ²⁵ Sar ode chudle te bešel, na lašarenas le RAJES, a vašoda o RAJ pre lende bičhadá le leven, save len murdarenas. ²⁶ Akor o manuša andral oda foros phende le Asirike kralíske: “O narodi, saven andaľ te bešel andre Samarijike fori, na prindžaren o zakonos le Devleskero ola phuvakero, vašoda ov pre lende bičhadá le leven a on len murdarkeren.”

²⁷ Akor o kralís prikazinda: “Len ode jekhe rašas, saves odarik ade andaň. Mi džal ode te bešel a mi sikavel len, so lendar kamel o Del andre odi phuv.” ²⁸ Avke ode gela jekh rašaj, savo sas zailo andral e Samarija. Bešelas andro Betel a sikavelas len, sar majinen te lašarel le RAJES.

²⁹ Ale dojekh narodos peske kerđa peskere devlen a ačhade len andre ola sentne thana, save angloda ačhade o manuša andral e Samarija. Dojekh narodos oda kerelas andro foros, kaj bešelas. ³⁰ O manuša khatar o Babilon peske kerde le devles Sukkot-Benot, o manuša khatar o Kut le Nergal a o manuša khatar o Chamat le Ašimas. ³¹ O Avvičana kerde le Nibchaz the le Tartak a o manuša andral o Sefarvajim obetinenas peskere čhaven sar labardí obeta le devlence Adrammelech the Anammelech. ³² A choc lašarenas le RAJES, kidle peske avri rašajen a ačhade len, hoj te služinen le modlence pre ola thana. On ode obetinenas peskere devlence. ³³ Le RAJES lašarenas, ale služinenas the peskere devlence pal o tradíciji ole narodengere, khatar sas odligende andre odi phuv.

³⁴ Dží adadžives oda keren avke, sar kerenas angloda. Le RAJES na lašaren avke, sar majinen, aňi pes na likerem pal oda, so hin pisimen andro zakonos, aňi pal o prikazaňja, save o RAJ diňa avri le čhavenge le Jakoboskere, saves diňa nav Izrael. ³⁵ O RAJ lenca phandľa zmluva a prikazinda lenge: “Ma lašaren avre devlen, aňi ma bandon anglal lende, aňi ma služinen a aňi ma obetinen lenge. ³⁶ Ale lašaren man, tumare RAJES, savo tumen ligenda avri andral o Egipt peskere vasteha the bara zoraha. Ča mange obetinen a anglal ma bandon. ³⁷ Pal savore dživesa dolíkerem mire lava, zakonos the prikazaňja, so tumenge pisindom, a avre devlen ma lašaren. ³⁸ Ma bisterem pre zmluva, so tumenca phandlom, a avre devlen ma lašaren. ³⁹ Ale lašaren ča man, le RAJES tumare Devles. Me tumen lava avri andral o vasta savore tumare nepřijatendar.”

† 17:21 E Hebrejiko čhib: andral le Davidoskero kher

⁴⁰ Ale on les na šunde a kerenas pal peskere tradiciji. ⁴¹ Kala narodi lašarenas le RAJES, ale služinenas the peskere avričingerde devleng. Dži adadžives lengere čhave a le čhavengere čhave keren avke sar lengere dada.

18

O Chizkija kralis upral e Judsko

¹ Sar kralinelas andro Izrael trito berš o Hošea, le Eloskero čhavo, andre Judsko ačhila kralis o Chizkija, le Achazoskero čhavo. ² Sas leske bišupandž (25) berš, sar ačhila kralis, a andro Jeruzalem kralinelas bišueña (29) berš. Leskeri daj sas e Abija, le Zecharijoskeri čhaj. ³ Ov kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar the leskero prapapus o David. ⁴ Zničinda o thana, pre save lašarenas le modlen, sphagerda o sentne slupi, čhinda tele la Ašerakere slupi a rozphagerda the le bronzune sapes Nechuštan, saves kerda o Mojžiš, bo dži akor o Izraeliti leske labarenas o kadidlos.

⁵ O Chizkija pačalas le RAJESKE, le Izraelike Devleske. Njiko le Judske kralendar na sas ajso sar ov, aňi angle leste aňi pal leste. ⁶ Ov sas pačivalo le RAJESKE, šunelas les andre savoreste a dolikerelas dojekh prikazaňje, so o RAJ diňa le Mojžišoske. ⁷ O RAJ sas le Chizkijoha, a vašoda les sas bach andre savoreste, so kerelas. Ov pes vzburinda pro Asiriko kralis a na poddiňa pes leske. ⁸ Ov domarda le Filištinen dži ko foros Gaza the leskere phuva – le cikne gavendar dži ko bare fori le murenca.

⁹ Sar o Chizkija andre Judsko kralinelas štarto berš a sar andro Izrael kralinelas o Hošea eftato berš, o Asiriko kralis o Šalmaneser geľa pro foros Samarija a rozačhada pes pašal late. ¹⁰ Pal o trin berš la domarda. Avke e Samarija sas zničimen andro šovto berš, sar kralinelas o Chizkija a sar andro Izrael kralinelas eňato berš o Hošea. ¹¹ Palis o Asiriko kralis odligenda le Izraeliten andre Asirija a thoda len te bešel andro foros Chalach, andro Chabor paš o paňi Gozan the andro Medske fori. ¹² Oda pes ačhila, bo na šunenas le RAJES, peskere Devles, a na dolikerenas leskeri zmluva aňi o prikazaňja, so len diňa le RAJESKERO služobňikos o Mojžiš; na kerenas pal oda, so phenda.

O Sancherib džal pre Judsko

¹³ Andro dešuštarto (14.) berš, sar kralinelas o Chizkija, o Asiriko kralis o Sancherib geľa pro mariben pre savore Judske zorale fori a zaila len. ¹⁴ Avke o Chizkija diňa te phenel le Asirike kraliske andro Lachiš: “Kerđom namištes. Mangav tut, ma av pre ma a dava tut sa, so ča tu kameha.” Akor o Asiriko kralis leske phenda: “Bičhav mange 10 000 kili rup the 1 000 kili somnakaj.” ¹⁵ Palis o Chizkija diňa leske savoro rup the sa, so arakhlã andro Chramos the andre palaciskere pokladňi.

¹⁶ The pal o chramoskero vudar the pal e zarubňa ilã tele o somnakaj, saveha len korkoro obthoda, a diňa le Asirike kraliske.

¹⁷ Akor o Asiriko kralis bičhada khatar o Lachiš ko Chizkija andro Jeruzalem peskere nekbareder velitelis, le nekbareder uradňikos the le velitelis Rabšakeh la armadaha. Sar avle ko Jeruzalem, zaačhile pro drom pre oda than, kaj kerenas o lepedi paš o žlabos, andre savo avelas o paňi andral e upruňi nadrža. ¹⁸ A vičinenas ke peste le kralis le Chizkija, ale gele paš lende o Eljakim, le Chilkijoskero čhavo, savo lidžalas o palacis, o pisaris Šebna the o uradňikos Joach, le Asafoskero čhavo.

¹⁹ Akor o velitelis Rabšakeh lenge phenda: “Džan a phenen le Chizkijoske:

Kavke phenel o baro kralis Sancherib: Oda pre soste tut zmukes, hoj na daras?

²⁰ Gondolines tuke, hoj ča le lavenca šaj ňerines (zvitazines) andro mariben? Šaj čerines o lava vaš e zor? Pre kaste tut zmukes, hoj pes pre ma ačhaves?

²¹ Tu pes zmukes pro Egipt, pre odi prephagi trstina. Se ko pes pre late zmukela,

premarella peske o vast. Ajsa hin o Faraonos, o Egiptsko kralis ke savore, save pes pre leste zmuken! ²² Te mange phenena: 'Amen pes zmukas pro RAJ, pre amaro Del.' Mištes, ale oda sas o Chizkija, savo čhida tele leskere sentne thana the oltara a prikazinda andre Judsko the Jeruzalem: 'Angle kada oltaris, so hino andro Jeruzalem, bandona.'

²³ Ale akana av! Dothov pes mire rajeha, le Asirike kraliha. Dava tut 2 000 graja, te tuke stradeha muršen, save džana pre lende! ²⁴ Sar tu šaj ņerines upral mire kraliskero nekcikneder velitelis, te pes zmukes pro Egipt, hoj tuke bičhavena verdana the muršen pro graja? ²⁵ Gondolines tuke, hoj avlom pre kada than korkoro mandar, hoj les te zničinav? Na, oda o RAJ mange phenda: 'Dža a zničin odi phuv!' "

²⁶ Akor le Rabšakehoske phende o Eljakim, o Šebna the o Joach: "Mangas tut, vaker peskere služobnikenca andre Aramejiko čhib, se amen avke achaluvas! Ma vaker amenca andre amari Hebrejiko* čhib anglo manuša, save hine pro foroskere muri."

²⁷ O Rabšakeh lenge odphenda: "Či so, miro kralis man bičhada, hoj te vakerav kala lava ča tumare kraliske the tumenge? Na, ale the le manušenge, save bešen pal kala muri. Bo avke sar tumen the on mušinena te chal oda, so džal avri andral peskero per, a te pijel peskero muter."

²⁸ O Rabšakeh zaačila a vriskinelas andre Hebrejiko čhib: "Šunen, so phenel o baro Asiriko kralis! ²⁹ Ma den pes te diliňarel le Chizkijoha, bo našti tumen cirdel avri andral mire vasta. ³⁰ Ma den pes leha aňi te prevakerel, hoj pes te zmuken pro RAJ oleha, hoj phenel: 'O RAJ amen zachraňinela a kada foros bizo na ela dino andro vasta le Asirike kraliske.'

³¹ Aňi ma šunen les, bo kavke phenel o Asiriko kralis: Zden tumen a aven ke mande! Avke dojekh tumendar chala o ulipen pal peskero viňičis the figovňikos a pijela o paňi andral peskeri chaňig, ³² medik na avava pal tumende a na lava tumen andre ajsi phuv sar the tumari; andre phuv, kaj hin o žužodiv the mol; andre phuv, kaj hin o maro the viňici, kaj hin olivi, olejos the medos. Kiden tumenge avri o dživipen a na o meriben!

Ma šunen le Chizkija, bo tumen diliňarel le lavenca: 'O RAJ amen zachraňinela.'

³³ Či so, cirdňa avri varesavo del andral mire vasta peskero narodos? ³⁴ Kaj hine o devla andral o Chamat the Arpad? Kaj o devla andral o Sefarvajim, Hena the Ivva? So, cirdle avri la Samarija andral mire vasta? ³⁵ Savo del peskere narodos šaj cirdňa avri andral mire vasta? Sar šaj tuke gondolines, hoj o RAJ zachraňinela o Jeruzalem andral mire vasta?"

³⁶ O manuša pre oda nič na phende, bo o Chizkija lenge prikazinda, hoj nič te na vakeren.

³⁷ Palis o Eljakim, o Šebna the o Joach avle andro čhingerde gada ko Chizkija a phende leske savoro, so vakerelas o Rabšakeh.

19

O Chizkija phučel le Izaiášostar

¹ Sar oda šundňa o kralis Chizkija, čhingerďa pre peste o gada, urďa pre peste o gone a geľa andro Chramos. ² Akor bičhada le Eljakim, savo sas upral o palacis, le pisaris Šebna the le phuredere rašajen. On pes urde andro gone a gele ko prorokos Izaiáš, ke le Amocoskero čhavo. ³ On leske phende: "Kavke vakerel o Chizkija: 'Andre kada džives sam marde andre dar the andre ladž avke sar o čhavoro, savo pes mangel pro svetos, ale la džuvľa nane zor, hoj les te anel pro svetos. ⁴ Ale šaj el, hoj o RAJ, o džido

* 18:26 Oda hin e Judsko čhib.

Del, šundā, sar les anelas pre ladž o Rabšakeh, saves bičhađa leskero raj, o Asiriko kralis. Vaš ola lava, so šundā o RAJ, o džido Del, mi potrestinel les. Mang le Devles vaš amare manuša, save ačhile te dživel.’ ”

⁵ Sar avle o služobníka le kraliskere ko Izaiáš, ⁶ ov lenge phendā: “Phenen tumare kraliske, hoj kavke phenel o RAJ: ‘Ma dara tut ole lavender, savenca pre ma namištes vakerenas o služobníka, saven bičhađa o Asiriko kralis. ⁷ Me dava andre leste ajso duchos, hoj sar šunela nalačo hiros, visarela pes pale andre peskeri phuv, kaj les dava te murdarel la šablaha.’ ”

O Asirčana pale dovakeren le Chizkijoske

⁸ Sar o Rabšakeh šundā, hoj o Asiriko kralis odgeľa andral o Lachiš, visardā pes pale a arakhľa le kralis andro mariben pre Libna.

⁹ Andre oda časos pes o Asiriko kralis dodžanľa, hoj o kralis Tirhakah andral o Kuš avel pre leste pro mariben. Palis o Asiriko kralis bičhađa varesave muršen ko Judsko kralis Chizkija, hoj leske te phenen: ¹⁰ “Tiro Del, pre savo tut zmukes, te na thovel tuha avri, sar phenel, hoj o Jeruzalem na ela dino andro vasta le Asirike kraliske. ¹¹ Se tu šundāl, so kerde o Asirike kraľa savore narodenge, sar savoren zničinde. Gondolines tuke, hoj šaj aves zachraňimen? ¹² Mire dada zničinde o fori Gozan, Charan the Recef a murdarde le manušen andral o Eden, save bešenas andro Telassar. Či so, šaj zachraňinde len lengere devla? ¹³ Kaj hino o kralis andral o foros Chamat? Kaj o kralis andral o Arpad? Kaj o kraľa andral o Sefarvajim, Hena the Ivva?”

O kralis Chizkija pes modľinel

¹⁴ O Chizkija preiľa le muršendar o lila a pregenda len. Palis geľa andro Chramos a phundrađa len anglo RAJ. ¹⁵ Avke pes chudľa te modľinel ko RAJ: “Ó, RAJEJA, Devla le Izraeloskero, savo bešes pro tronos maškar o cherubi! Tu jekh sal Del upral savore krališagi, so hine pre kadi phuv. Tu kerďal o ňebos the e phuv. ¹⁶ Phundrav o kana, RAJEJA, a šun! Phundrav o jakha a dikh! Šun, sar tut o kralis Sancherib asal avri a sar kerel ladž le džide Devlestar. ¹⁷ Oda hin čačipen, ó, RAJEJA, hoj o kraľa andral e Asirija zničinde o narodi the lengere phuva ¹⁸ a hoj lengere devlen zničinde a zlabarde. Šaj ada kerde, bo on na sas čačes devla, ale ča o manuša len kerde peskere vastenca le kaštestar the barestar. ¹⁹ Ale akana, RAJEJA, Devla, mangav tut, zachraňin amen andral leskere vasta. Mi sprindžaren savore kraľa pre phuv, hoj ča tu, RAJEJA, sal jekh Del.”

O RAJ odphenel le Chizkijoske

²⁰ Akor o Izaiáš, le Amocoskero čhavo, diňa te phenel le Chizkijoske: “Kada phenel o RAJ, o Del le Izraeloskero: ‘Šundom avri tiro mangipen, so vakerehas pal o Asiriko kralis Sancherib.’ ²¹ Kada pal leste phenel o RAJ:

‘E pačivali čhaj le Sionoskeri dikhel tut tele
a asal tutar.

E čhaj le Jeruzalemoskeri kivinel le šereha pre tu, sar denašes.

²² Kastar tu kerehas ladž,
kas asahas avri?

Pre kaste hazďlal upre o hangos the o jakha?

Pro Sentno RAJ le Izraeloskero!

²³ Prekal tire murša, saven bičhaďal, mandar kerďal ladž.

Tu phendal: “Mire but verdanenca

gelom pro nekbareder verchi andro Libanon.

Ode leskere uče cedri the o šukar sosni čhingerďom tele.

Dochudľom man andre leskere nekdureder thana,

andro garude thana andro veš.

²⁴ Andro cudze phuva kopalindom avri o chañiga,
pilom andral o pañi
a peskere stupajenca šučardom savore paña andro Egipt.”

²⁵ Ale tu, Sancherib, oda na šundal?

Me ada richtinavas čirlastar,
anglo but berš oda diñom avri,
akana oda the kerav.

Diñom tut zor, hoj te zničines o zorale fori a nič lendar te na ačhel, ča kopi bara.

²⁶ O manuša, save andre bešenias, sas slabe,
predarandutne the pro asaben.

Sas sar o rastlini pre mała,
sar e zeleno čar,
sar e čar pre strecha,
so e keradi balvaj sigo šučarel avri.

²⁷ Džanav, kana uštes a bešes,
kana džas avri a kana pale aves.

Džanav, savi bari cholí chas pre ma.

²⁸ Šundom pal tiri cholí the pal tiro barikañiben,
vašoda tuke thovava e trastuñi karika andro nakh,
andro muj le grajeskero zubadlos.

Visarava tut pale ole dromeħa, khatar avlal.’

²⁹ Tuke, Chizkija, ela pro znameñje ada, hoj andre kada berš chana ča oda ðiv, so barola avri korkoro, a aver berš chana oda, so pale barola olestar. Ale pro trito berš sadzinen o ðiv the o viñici a chana lendar o ulipen. ³⁰ Ola, ko pes zachrañinena andre Judsko, mukena o koreña andre phuv a anena o ulipen. ³¹ Bo ola, ko ačhile te dživel, džana avri andral o Jeruzalem; ola, ko sas zachrañimen, khatar o verchos Sion. Bo o RAJ igen kamel, hoj pes oda te ačhel.

³² Vašoda o RAJ avke vakerel pal o Asiriko kralis: ‘Andre kada foros pes na dochudela, añi o šipos, so livinela. Añi le šitoha na doavena paš o foros a añi paš o muri na čhivela avri e kopa, hoj pes te dochuden andro foros. ³³ Ale visarela pes pale pal oda drom, pal savo avla, a andre kada foros pes na dochudela. Avke phenel o RAJ. ³⁴ Me zachrañinava kada foros prekal ma the prekal miro služobñikos David.’”

³⁵ Mek odi rat le RAJESKERO añjelos geła andre Asiriko taboris a murdarða 185 000 muršen. Sar o manuša tosara uštíle, dikhle všadzík mulen. ³⁶ Avke o Asiriko kralis Sancherib pes visarða pale andre Asirija. Sar ode dogeła, ačhíla te bešel andro foros Ninive.

³⁷ Andre jekh džives, sar o Sancherib lašarelas andro chramos le devles Nisroch, leskere čhave o Adrammelech the o Sarecer les murdarde la šablaha a denašle andre phuv Ararat. Avke pal leste ačhíla kralis leskero čhavo o Esar-Chaddon.

20

Le Chizkijoskero nasvalíben

¹ Andre oda časos o kralis Chizkija nasvalíla pro meriben. Akor geła ke leste o prorokos Izaiáš, le Amocoskero čhavo, a phendá leske: “Kavke tuke o RAJ phenel: ‘De tuke andro šoros (poradkos) savore veci, bo mereħa.’”

² Sar oda o Chizkija šundá, visarða pes le mujeha ke fala a mangelas le RAJES: ³ “Ó, RAJEJA, mangav tut, ma bister pre oda, hoj pačivalones the cale jileħa phiravas pal tiro drom. Keravas savoro, so sas tuke pre dzeka.” Palis chudla igen zorales te rovel.

⁴ Mek aňi o Izaiaš na pregeľa e maškaruňi dvora, o RAJ ke leste pale prevakerďa:
⁵ “Visar tut a phen le Chizkijoske, le vodcaske, savo lidžal mire manušen, hoj avke phenel o RAJ, o Del tire prapapusker o Davidosker o: ‘Šundom avri tiri modlitba a dikhľom tire apsa. Sasťarava tut a pro trito džives džaha andro Chramos. ⁶ Ke tire berša tuke mek pridava dešupandž (15) berš. Zachraňina va tut the kada foros andral o vasta le Asirike kralistar. Kada foros na domukavava te zničinel, ča prekal ma the prekal miro služobňikos David.’ ”

⁷ Akor o Izaiaš prikazinda le kraliskere služobňikenge: “Thoven leske pro vredos masca le figendar.” On ile, pomakhle leske o vredos a ačhila sasto.

⁸ O Chizkija phučľa le Izaiašostar: “Savo ela o znameňje, hoj man o RAJ sasťarela a hoj pal o trin džives džava andro Chramos?”

⁹ O Izaiaš odphendā: “Kada tuke ela znameňje le RAJESTAR, hoj dolikerela oda, so phendā: Majinel o ciňos te džal deš garadiči anglal abo palal?”

¹⁰ “Lokeder hin the o ciňos džala anglal, vašoda mi džal palal,” odphendā o Chizkija.

¹¹ Avke o Izaiaš mangelas le RAJES a o RAJ diňa, hoj o ciňos geľa deš garadiči palal pre le Achazoskeri khameskeri ora.

O Chizkija pes presikavel le barvalipnaha

¹² Andre oda časos o Babiloňiko kralis o Merodach-Baladan*, le Baladanosker o čhavo, bičhada le Chizkijoske lila the daros, bo pes dodžanľa pal lesker o nasvaliben.

¹³ O Chizkija le muršen priiľa a sikada lenge pesker o barvalipen: o rup, somnakaj, koreňje, voňava oleja, o zbraňi the savoro, so sas andre leskeri pokladňica. Na garuďa anglal lende nič, so sas andre lesker o palacis the andre calo krališagos.

¹⁴ Palis o prorokos Izaiaš geľa ko Chizkija a phučľa lestar: “So vakerenas ola murša a khatar avle?”

“Avle dural,” odphendā. “Avle andral aver phuv, dži andral o Babilon.”

¹⁵ “So dikhle andre tiro palacis?” phučľa o Izaiaš.

“Dikhle savoro, so andre hin,” odphendā o Chizkija. “Na garuďom nič anglal lende.”

¹⁶ Pre oda o Izaiaš leske phendā: “Šun o lav le RAJESKERO! ¹⁷ Dikh, ela ajs o džives, hoj savoro, so hin andre tiro palacis, ela odligendo andro Babilon – the oda, so tire phure dada dži adadžives thode andre. Na ačhela ade nič, phenel o RAJ. ¹⁸ The tire čhaven, save ena tutar a save tuke uľona, odligenena a kerena lendar sluhel le kraliske andro Babiloňiko palacis.”

¹⁹ O Chizkija leske odphendā: “Kada lav, so mange phendal le RAJESTAR, hino lačo,” ale gondolinda peske: “Soske te na, ča mi el o smirom a nič pes te na ačhel, medik me dživava.”

²⁰ Savore aver veci, so o Chizkija kerďa, leskere ňerindipena (viťaztva), the sar ačhada e upruňi nadržā a sar prianda o paňi andro foros telal e phuv, hin pisimen andro Zvitkos le Judske Kralengero. ²¹ Sar muľa o Chizkija, parunde les a pal leste ačhila kralis lesker o čhavo o Menašše.

21

O Menašše kralis andre Judsko

¹ Le Menaššeske sas dešuduj (12) berš, sar ačhila kralis upral e Judsko, a andro Jeruzalem kralinelas penda the pandž (55) berš. Leskeri daj pes vičinelas Chefci-Ba. ² Ov kerelas anglo RAJ o nalačhipen the o džungipen avke sar the o narodi, saven o RAJ tradľa avri anglal o Izrael. ³ O Menašše pale ačhada o modlengere thana pro lašariben, so lesker o dad o Chizkija zničinda. Kerďa o oltara prekal o Baal the la Ašeraker o slupos avke sar o kralis Achab andro Izrael. Bandolas anglo

* **20:12** Abo: o Berodach-Baladan

čercheña a lašarelas len. ⁴ Ačhađa the o oltara andro Chramos, pal savo phenda o RAJ: “Andro Jeruzalem ela miro nav furt lašardo.” ⁵ Pro soduj chramoskere dvori ačhađa oltara prekal savore čercheña, hoj len te lašaren. ⁶ Peskere čhas zlabarda sar obeta. Ov čariňelas, vražinelas a anda ke peste le vrašcen the olen, save privičinenas le mulengere dučen. Aleha kerelas buter nalačhipen anglo RAJ a anelas pre peste leskeri cholí.

⁷ O Menašše ila la Ašerakero slupos a thođa les andro Chramos, pal savo o RAJ phenda le Davidoske the leskere čhaske le Šalamunoske: “Andre kada Chramos the andro Jeruzalem, so mange avri kidňom maškar savore Izraelike kmeňi, ela miro nav furt lašardo. ⁸ Te o Izraeliti šunena savore mire lava a te dolikerena mire prikazaňja, so lenge diňa miro služobňikos Mojžiš, akor me na domukava, hoj te en avritradle andral kadi phuv, so diňom lengere dadenge.” ⁹ Ale o manuša andral e Judsko na šunde le RAJES a o Menašše len ligenda mek andro bareder binos, sar kerenas ola narodi, saven o RAJ zničinda anglal o Izraeliti.

¹⁰ Akor o RAJ prevakerđa prekal peskere služobňika-proroka: ¹¹ “Aleha, hoj o kralis Menašše kerel kala bare bini, kerđa mek goreder bini sar savore Amoreja angloda. Peskere modlenca ligenda andro binos le manušen andral e Judsko. ¹² Vašoda o RAJ, o Del le Izraeloskero, phenel avke: ‘Pro Jeruzalem the pre Judsko anava ajsi bibach, hoj oda zalela dojekhes, ko pal oda šunela. ¹³ Potrestinava o Jeruzalem avke sar the la Samarija, avke sar kerďom le Izraelike kraliha le Achaboha the leskere potomstvoha. Le manušen andral o Jeruzalem khosava avri, avke sar pes khosel avri o čaro a palis pes visarel upre. ¹⁴ A mire manušen, save predživena, omukava a dava andro vasta lengere nepřijatelenge, save len domarena a občorena lengeri phuv, ¹⁵ bo kerenas nalačhipen angle ma a anenas pre peste miri cholí ole dživesestar, sar avle avri lengere phure dada andral o Egipt, dži adadžives.’ ”

¹⁶ O Menašše murdarđa vaš nisoste ajci but manušen, hoj lengero rat sas pal calo Jeruzalem. A mek ke oda ligenelas le Judske manušen, hoj te keren o bini anglo RAJ.

¹⁷ Savore aver veci, so Menašše kerđa, the leskere bini, so kerđa, hin pisimen andro Zvitkos le Judske Kralengero. ¹⁸ Sar muľa o Menašše, parunde les andre le Uzzoskeri bar (zahrada), so sas paš o palacis. Pal leste ačhila kralis leskero čhavo o Amon.

O Amon kralis andre Judsko

¹⁹ Le Amonoske sas bišuduj (22) berš, sar ačhila kralis andre Judsko, a andro Jeruzalem kralinelas duj berš. Leskeri daj sas e Mešullemet, le Charucoskeri čhaj, andral e Jotba. ²⁰ Ov kerelas baro nalačhipen anglo RAJ avke sar the leskero dad o Menašše. ²¹ Služinelas le modlengje, lašarelas len avke sar the leskero dad a phirelas pal savore leskere droma. ²² Odvisarda pes le RAJESTAR, le dadengere Devlestar, a na šunelas leskere prikazaňja.

²³ Palis le Amonoskere služobňika pes vzburiinde pre leste a murdarde les andre leskero palacis. ²⁴ Akor o Judske manuša murdarde olen, save kerde vzbura pro kralis Amon, a pal leste ačhade kraliske leskere čhas le Joziaš.

²⁵ Savore aver veci, so kerđa o Amon, hin pisimen andro Zvitkos le Judske Kralengero. ²⁶ Le Amon parunde andre leskero hrobos, andre le Uzzoskeri bar. Pal leste ačhila kralis leskero čhavo o Joziaš.

22

O Joziaš kralis upral e Judsko

¹ Le Joziašoske sas ochto berš, sar ačhila kralis andre Judsko, a kralinelas andro Jeruzalem tranda the jekh (31) berš. Leskeri daj sas e Jedida, le Adajoskeri čhaj,

andral o Bockat. ² Ov kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka. Phirelas pal le Devleskero drom avke sar leskero prapapus o David a na odvisarda pes ole dromestar.

³ O pisaris Šafan sas čhavo le Acalioskero a leskero papus sas o Mešullam. Sar o kralis Joziaš kralinelas dešuohtoto (18.) berš, prikazinda le Šafanoske, hoj te džal andro Chramos. ⁴ Phenda: “Dža pal o nekbareder rašaj Chilkijah a phen leske, hoj te zgenel ola love, so kidle avri o stražnika le manušendar paš o chramoskero vudar. ⁵ Ola love mi den le muršenge, save hine ačhade upral e buči andro Chramos, a on mi počinen le robotņiken, save oprikeren o Chramos: ⁶ le řesaren the muraren. Mi cinen o kašta the oprikerde bara prekał o Chramos. ⁷ Ole muršendar, save hine ačhade upral e buči, pes na užarelas, hoj te presikaven, kaj o love thode, bo hine pačivale.”

O Chilkijah arakhel andro Chramos le Devleskero zakonos

⁸ Palis o nekbareder rašaj Chilkijah phenda le pisariske le Šafanoske: “Dikh, andro Chramos arakhlom o zvitkos le Devleskere zakonoha.” Avke o Chilkijah la diņa le Šafanoske a ov la pregenda. ⁹ Palis o Šafan geła ko kralis a phenda: “Tire služobņika ile o love, so sas andro Chramos. Dine len le robotņikenge, save oprikeren o Chramos, ¹⁰ a o Chilkijah mange diņa varesavo zvitkos.” Avke o Šafan andral genelas le kraliske.

¹¹ Sar o kralis Joziaš šunda o lava andral o zakonoskero zvitkos, rozčhingerda pre peste o gada ¹² a prikazinda le rašaske Chilkijoske, le Šafanoskere čhaske le Achikamoske, le Michajoskere čhaske le Achboriske, le pisariske Šafanoske the peskere služobņikoske le Asajoske: ¹³ “Džan a phučen le RAJESTAR pal o lava, so hin pisimen andre kada zvitkos! Phučen pal ma the pal całi Judsko phuv. Se o RAJ hino cholamen pre mande the pre savore manuša, bo amare phure dada na dolikerenas a na kerenas avke, sar hin pisimen andro zakonoskero zvitkos.”

¹⁴ Akor o Chilkijah, Achikam, Achbor, Šafan the o Asajah gele te phučen la prorokiņatar Chuldatar. Oj bešelas andro Jeruzalem, andro nevo foros, a lakero rom sas o Šallum, le Tikvoskero čhavo, o čhavo le Charchasoskero, savo pes starinelas pal le kraliskere gada. Sar dogele andre lakero kher, chudle lake pal oda te vakerel.

¹⁵ Oj lenge phenda: “Kavke phenel o RAJ, o Del le Izraeloskero: ‘Phenen oleske, ko tumen ade bičhada, ¹⁶ hoj avke phenel o RAJ: “Domukava e bibach pre kada foros the pro manuša, save ade bešen, avke sar hin pisimen andro zakonoskero zvitkos, so pregenda o Judsko kralis, ¹⁷ bo pes mandar odvisarde a labarenas o kadidlos avre devlenge. Savoreha, so kerenas, anenas pre peste miri cholı. Miri cholı pre kada than hiņi sar jag, so labol a na preačhel.” ’ ¹⁸ Le Judske kraliske, savo tumen bičhada te phučen le RAJESTAR, phenen: ‘Kavke vakerel o RAJ, le Izraeloskero Del, pal o lava, so šunda: ¹⁹ Vašoda, hoj tut visardal ke ma a pokorindal pes a rozčhingerdal o gada pre peste a rovehas, sar šunda mire lava, šundom tut avri. Vašoda, hoj dava e bibach pro Jeruzalem the pre leskere manuša, hoj ena andre bari dar the andro prekošiben. ²⁰ Na dikheha odi bibach, so anava pre kada than. Mereha a aveha parumen andro smirom.’ ”

Avke pes on visarde pale ko kralis a phende leske, so e prorokiņa vakerelas.

23

O Joziaš genel o zakonos le manušenge

¹ O kralis o Joziaš vičinda ke peste savore vodcen andral e Judsko the Jeruzalem. ² Gele leha andro Chramos savore murša andral e Judsko: o manuša andral o Jeruzalem, o rašaja, o proroka, savore manuša, či o čore vaj barvale. O kralis angle lende pregenda savore lava, so sas pisimen andro zmluvakero zvitkos, so arakhle

andro Chramos. ³ Palis o Joziaš ačila paš o slupos a phandľa anglo RAJ zmluva, hoj leske ena pačivale a dolikerena leskere prikazaňja the o zakoni cale peskere jileha the dušaha a hoj kerena sa avke, sar hin pisimen andro zmluvakero zvitkos. Savore manuša ode dine lav, hoj dolikerena e zmluva.

O Joziaš zničinel o modli le oltarenca

⁴ Palis o Joziaš prikazinda le nekbareder rašaske le Chilkijoske, le avre rašaske the olinge, ko stražinenas paš o vudar anglo Chramos, hoj te lidžan avri andral o Chramos savore veci, so sas kerde, hoj te lašaren le Baal, la Ašera the savore ňeboskere čercheňa. Diňa oda te zlabarel avri pal o Jeruzalem, pro mali paš e dolina Kidron a o prachos lendar diňa te lidžal andro Betel. ⁵ Le rašajen, saven o Judske kraľa ačhade andre služba, hoj te labaren o kadidlos pro modlengere thana pro lašariben the andro Jeruzalem, zaačhađa. Zaačhađa the olen, save anenas e obeta le Baaloske, le khameske, čhoneske the čercheňenge. ⁶ La Ašerakero slupos diňa te lidžal avri andral o Chramos dži pal o Jeruzalem, andre dolina Kidron. Ode la diňa te zlabarel a oda prachos rozčhida pro cintiris le čore manušengero. ⁷ Palis čhida tele o khera andro Chramos, kaj bešenas savore murša the džuvľa, save ode služinenas sar lubňa, a kaj kerenas o pochtana prekal la Ašerakero lašariben. ⁸ Diňa te vičinel savore rašajen andral o Judske fori a zmeľarđa savore oltara pre ola thana, kaj o rašaja kerenas o obeti le modlengere; a oda la Gebatar dži ke Beer-Šeba. Zničinda the o modlengere oltara, so sas paš le Jošuaskeri brana pre balogňi (lavo) sera, sar pes džal andro foros prekal e foroskeri brana – o Jošua sas o foroskero guverneris. ⁹ Le rašajen, save služinenas le modlengere, na domukľa te služinel paš le RAJESKERO oltaris andro Jeruzalem, ale šaj chale o mare bi o drožďi savore rašajenca.

¹⁰ O Joziaš zmeľarđa the o Tofet, so hino andre dolina Ben-Hinnom, hoj ode imar buter ňiko peskere čhas abo čha andre jag te na obetinel le devleske Molech. ¹¹ Iľa odarik le grajen, saven o Judske kraľa dine pro lašariben le khameske, a zlabarđa le khameskere verdana. Sas ačhade pre dvora paš le RAJESKERI chramoskeri brana nadur, kaj bešelas o uradňikos Natan-Melech.

¹² O Joziaš mek čhida tele o oltara, so ačhade o Judske kraľa pro upruno Achazoskero kher, the o oltara, so ačhađa o Menašše pro soduj dvori anglo Chramos. Sar len rozphagerđa, o prachos čhida andre dolina Kidron. ¹³ O Joziaš zmeľarđa the o thana pro vichodos le Jeruzalemostar a pre južno sera le Olivove verchostar, kaj lašarenas le modlen, bo ode ačhađa o Izraeliko kralis Šalamun oltara le džungale devlengere: la Aštartake andral o Sidon, le Kemošiske andral o Moab the le Milkomoske andral o Ammon. ¹⁴ Rozphagerđa o sentne slupi a čhingerđa tele la Ašerakere slupi the o thana, kaj ačhenas začhida le manušengere kokalenca.

¹⁵ Avke kerđa the le modlengere oltariha pro than andro Betel, so ačhađa o Jeroboam, le Nebatoskero čhavo, savo ligenda le Izraeliten andro binos. Le modlengero oltaris le thaneha rozphagerđa pro prachos a la Ašerakero slupos zlabarđa. ¹⁶ Sar pes o Joziaš visarđa, dikhľa pro učo than o hrobi. Palis diňa andral o hrobi te lel avri o kokala a zlabarđa len pre oda oltaris. Avke les zmeľarđa, sar o RAJ prevakerđa angloda prekal o prorokos.

¹⁷ Palis o Joziaš phučľa: “Kaskero hrobos dikhav?”

O murša andral o foros Betel leske odphende: “Oda hin o hrobos le prorokoskero, savo avľa andral e Judsko a savo phenda kada savoro, so kerďal pre kada oltaris.”

¹⁸ “Muken les!” prikazinda o Joziaš. “Ňiko leskere kokalenca te na čhalavel.” Avke na čhalade leskere kokalenca aňi le prorokoskere kokalenca, savo avľa khatar e Samarija.

¹⁹ Avke sar kerđa andro Betel, o Joziaš kerđa the andre aver Samarijike fori. Zničinda savore thana, kaj lašarenas le modlen, so ačhade o Izraelike kraľa, bo aleha choľarenas le RAJES. ²⁰ Palis pre ole oltara murdarđa savore rašajen, save služinenas pre ola thana, a labarelas upre le manušengere kokala. Avke pes o Joziaš visarđa pale andro Jeruzalem.

O Joziaš oslavinel e Patraďi

²¹ O kralis o Joziaš savore manušenge prikazinda: “Oslavinen e Patraďi pre pačiv le RAJESKE, le Devleske, avke sar hin pisimen andre kada zakonoskero zvitkos.” ²² Kavke pes e Patraďi na oslavinelas akorestar, sar o sudci lidžanas o Izrael, a aňi pal calo časos, sar kralinelas o Izraelike the o Judske kraľa. ²³ Andro dešuochtoto (18.) berš, sar o Joziaš kralinelas, oslavinenas odi Patraďi andro Jeruzalem pre pačiv le RAJESKE.

Le RAJESKERI choli na preačhel pre Judsko

²⁴ O Joziaš tradľa avri andral o Jeruzalem the Judsko le vrašcen the olen, save privičinenas le mulengere duchen, a zničinda le kherutune devloren the o džungale modli, so mek ode sas. Oda kerđa, hoj pes te ačhel, sar hin pisimen andro zakonoskero zvitkos, so arakhľa o rašaj Chilkihah andro Chramos. ²⁵ Ňiko le kralendar, save sas angle leste aňi pal leste, pes na visarđa cale peskere jileha, dušaha the zoraha avke sar o Joziaš pal o Mojžišoskero zakonos ko RAJ.

²⁶ Ale le RAJESKERI bari choli sas sar jag a na preačhelas te labol pre Judsko vaš savore nalačhipena, so kerelas o Menašše pre leste. ²⁷ Vašoda o RAJ phenda: “E Judsko mandar odčhivava, hoj les te na dikhav, avke sar odčhidom o Izrael. Odčhivava the o Jeruzalem, so mange avri kidňom, a the o Chramos, pal savo phendom, hoj ode ela lašardo miro nav.”

O Joziaš merel

²⁸ Savoro aver veci, so o Joziaš kerđa, hin pisimen andro Zvitkos le Judske Kralengero.

²⁹ Akor, sar sas kralis o Joziaš, o Egiptsko kralis Necho geľa te pomožinel le Asirike kraliske paš o paňi Eufrat. O Joziaš len andro Megiddo kamľa te zaačhavel, ale o Necho les andro mariben murdarđa. ³⁰ Avke leskere služobňika les thode pro verdan, ligende les khatar o Megiddo andro Jeruzalem a parunde les andre leskero hrobos. Paloda o manuša andral e Judsko ile le Joachaz, le Joziašoskere čhas, pomakhle les a ačhade les kraliske pal leskero dad.

O Joachaz kralis upral e Judsko

³¹ Le Joachazoske sas bišutrin (23) berš, sar ačhila kralis, a trin čhon kralinelas andro Jeruzalem. Leskeri daj sas e Chamutal, oj sas čhaj le Jeremioskeri, savo sas andral e Libna. ³² O Joachaz kerelas o nalačhipen anglo RAJ avke sar the leskere dada. ³³ Ov preačhila te kralinel akor, sar les o Egiptsko kralis Necho diňa te sphandel andre Ribla, andre phuv Chamat. A pre Judsko ispidelas, hoj leske te počinen o daňe – 3,4 toni rup the 34 kili somnakaj. ³⁴ Palis o Necho ačhadä vaš o kralis le Joziašoskere čhas Eljakim a leskero nav čerinda pro Jojakim. Le Joachaz o Necho ilä peha andro Egipt a ode the mula.

O Jojakim ačhel kralis upral e Judsko

³⁵ O Jojakim počinelas le Faraonoske o rup the o somnakaj. A hoj les te el sar te del le Faraonoske, ispidelas pro manuša, hoj leske te den o somnakaj the rup, a oda dojekh pal leskero barvalipen.

³⁶ Le Jojakimoske sas bišupandž (25) berš, sar ačila kralis, a kralinelas andro Jeruzalem dešujekh (11) berš. Leskeri daj sas e Zebida, e čhaj le Pedajoskeri, andral e Ruma. ³⁷ Ale o Jojakim kerelas o nalačhipen anglo RAJ avke sar the leskere dada.

24

O Judsko kralis Jojakim

¹ Sar o Jojakim kralinelas andre Judsko, avla pre leste pro mariben o Babiloňiko kralis Nebukadnecar a o Jojakim pes leske poddiňa pro trin berš. Palis pes pale vzburiňa pre leste. ² Ale o RAJ bičhavelas pre leste partiji zbujňiken: le Chaldejcen, Aramejčanen, Moabčanen the Ammončanen. Bičhađa len, hoj te zničinen e Judsko, avke sar phenđa o RAJ prekal peskere proroka. ³ Oda avla pre Judsko, avke sar o RAJ prikazinda, hoj les pestar te odčhivel vaš savore bini, so kerđa o Menašše, ⁴ the vaš oda, hoj vaš ňisoste murdarđa manušen. O RAJ leske na kamla te odmukel, bo vaš ňisoste čhorda avri o rat le manušengero a začhorda calo Jeruzalem.

⁵ Savore aver veci, so o Jojakim kerđa, hin pisimen andro Zvitkos le Judske Kralengero. ⁶ Sar o Jojakim muľa, ačila pal leste kralis leskero čhavo o Jojachin.

⁷ O Egiptsko kralis preačila te džal andral peskeri phuv pro mariben, bo o Babiloňiko kralis zaila savore leskere phuva; a oda le Egiptske paňestar dži ko baro paňi Euftrat.

O Judsko kralis Jojachin

⁸ Le Jojachinoske sas dešuochto (18) berš, sar ačila kralis upral e Judsko, a andro Jeruzalem kralinelas trin čhon. Leskeri daj sas e Nečušta, le Elnatanoskeri čhaj andral o Jeruzalem. ⁹ Ov kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar the leskero dad.

¹⁰ Andre oda časos avle pro Jeruzalem e Babiloňiko kraliskeri armada a rozačhade pes pašal o foros. ¹¹ Palis the o Babiloňiko kralis Nebukadnecar dogela ko Jeruzalem, kaj sas rozačhade leskere slugađa. ¹² Avke o Judsko kralis Jojachin peskera daha, služobňikenca, uradňikenca the velitelenca pes zdiňa leske.

Sas oda ochtoto berš, sar kralinelas o Nebukadnecar a sar les zaila. ¹³ O Nebukadnecar odarik odligenda savoro barvalipen andral o Chramos the andral le kraliskero palacis a skidňa savore somnakune veci, so diňa te kerel o Izraeliko kralis o Šalamun prekal o Chramos. Oda pes ačila avke, sar phenđa o RAJ. ¹⁴ Andral o Jeruzalem zaila a odligenda andre peskeri phuv 10 000 manušen: savore uradňiken, vodcen, maribnaskere muršen, kovačen the tesaren. Ačhile ode ča o nekčoreder manuša.

¹⁵ Zaila le Jojachin, leskera da, romňijen, uradňiken the le anglune manušen andral e Judsko a odligenda len andral o Jeruzalem andro Babilon. ¹⁶ Iľa odarik 7 000 slugaden the 1 000 tesaren the kovačen: savore zorale maribnaskere muršen. ¹⁷ A vaš o Jojachin ačhađa kraliske leskere bačis le Mattanijah a diňa leske nevo nav Cidkijah.

O Cidkijah kralis upral e Judsko

¹⁸ Le Cidkijoske sas bišujekh (21) berš, sar ačila kralis andre Judsko, a kralinelas andro Jeruzalem dešujekh (11) berš. Leskeri daj sas e Chamutal, e čhaj le Jeremioskeri, savi sas andral e Libna. ¹⁹ Ov kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka avke sar the o Jojakim. ²⁰ Vašoda o RAJ le manušen andral o Jeruzalem the Judsko pestar odchida, bo sas pre lende cholamen. Palis o Cidkijah pes vzburiňa pro Babiloňiko kralis.

25

O Cidkijah zailo

¹ Sar o Cidkijah kralinelas eñato berš, o Babiloňiko kralis Nebukadnecar geľa andro dešto džives andro dešto čhon savore peskere slugadenca pro Jeruzalem. Pašal oda foros kerđa taboris a hordinenas pašal o muri pro kopi e čik the e poši, hoj pes te dochuden andro foros. ² E armada sas rozačhađi pašal o Jeruzalem dži andro dešujekhto (11.) berš, sar kralinelas o kralis Cidkijah.

³ A andro štarto čhon the eñato džives, sar andro Jeruzalem sas bari bokh a le manušen na sas, so te chal, ⁴ o Babiloňike slugađa kerde chev andro muros. Mek odi rat o Cidkijah savore peskere slugadenca denašla prekal e brana maškar o duj muri, so sas paš le kraliskeri bar (zahrada), choc džanenas, hoj o Babilončana sas rozačhade pašal calo foros. Denašenas le dromeħa ke Jordaňiko dolina, ⁵ ale o Babiloňike slugađa pes mukle pal lende a dochudle len andre dolina paš o Jericho. Savore leskere slugađa les omukle. ⁶ Le Cidkijah zaile a odligende andre Ribla ko Nebukadnecar, kaj sas odsudzimen. ⁷ Leskere čhaven murdarde angle leskere jakha. Palis leske diňa te lel avri o jakha, diňa les te phandel andro lanci a iľa les andro Babilon.

O Chramos zničimen

⁸ Andro eftato džives andro pandžto čhon, sar kralinelas o Nebukadnecar dešueñato (19.) berš, avľa andro Jeruzalem o velitelis upral telesne stražnika o Nebuzaradan, savo sas služobňikos le Babiloňike kraliske. ⁹ Ov zlabarđa andro Jeruzalem o Chramos, o palacis the dojekh baro kher. ¹⁰ Palis savore leskere slugađa čhide tele o foroskere muri. ¹¹ Akor o Nebuzaradan odligenda odarik le manušen, save ačhile andro foros, olen, save pregele ko Babiloňiko kralis, the savore avre manušen. ¹² O Nebuzaradan mukľa ča le nekčoredere manušen andre odi phuv, hoj te keren buči pre maľa the pre viňica.

¹³ Palis o Babilončana phagerde o bronzune slupi, o verdanora the e igen bari bronzuňi nadržã*, so sas anglo Chramos, a o bronzos odligende andro Babilon. ¹⁴ Ile odarik the o čare, lopati, čhura, pekača the savore bronzune veci, savenca služinenas andro Chramos. ¹⁵ O Nebuzaradan iľa the o somnakune, rupune čare the o lopatki, savenca lenas o jagale angara. ¹⁶ O bronzos le duje slupendar, la bara kantatar the le verdanorendar, so diňa te kerel o Šalamun prekal o Chramos, sas ajci but, hoj pes aňi na delas te važinel. ¹⁷ Soduť slupi sas kerde le bronzostar, sas uče ochto metri a o kritos pre lengero agor sas učo buter sar jekh metros. Pašal o kriti sas kerde duť šori granatoskere phaba le bronzostar khatar o prephandle lanci, so garuvenas o kriti upral o slupi.

Le Judske manušen odligenen

¹⁸ O nekbareder velitelis o Nebuzaradan zaila the le nekbaredere rašas Serajah, le dujtone rašas Cefanjah the le trine rašajen, save stražinenas o vudar. ¹⁹ Andral o foros iľa oles, savo sas angloda velitelis upral o slugađa, pandže godavere muršen, save sas pašes paš o kralis, le veliteliskere pisaris, savo zapisinelas le muršen ke armada, the šovardeš (60) anglune muršen, saven ode arakhle. ²⁰ O Nebuzaradan len iľa a ligenda ko Babiloňiko kralis andre Ribla. ²¹ Ode andre Ribla, andre Chamatiko phuv, len o Babiloňiko kralis diňa te murdarel.

Avke o Judske manuša sas zaile a odligende andral peskeri phuv.

O Gedaliah guverneris andre Judsko

---

* 25:13 2Krn 4,2

²² O Babiloňiko kralis Nebukadnecar ačhađa le Gedaliah guverneriske andre Judsko upral savore manuša, save na sas odligende andro Babilon. Ov sas le Achikamoskero čhavo, saveske sas papus o Šafan. ²³ Sar pes pal oda došunde o Judske veliteľa the o slugađa, hoj o Babiloňiko kralis ačhađa vaš o guverneris le Gedaliah, gele pal leste jekhetane peskere muršenca andre Micpa. Sas oda kala murša: o Jišmael, le Netanijoskero čhavo, o Jochanan, le Kareachoskero čhavo, o Serajah, le Tanchumetoskero čhavo andral e Netofa, the o Jaazaniah, le Maachoskero čhavo. ²⁴ O Gedaliah lenge phendā: “Dav tumen lav. Ma daran pes le Babiloňike uradnikendar. Ačhen andre kadi phuv a služinen le Babiloňike kraliske, bo avke tumenge ela mištes!”

²⁵ Andro eftato čhon o Jišmael, le Netanijoskero čhavo, saveske sas papus o Elišamas, andral le kraliskeri famelija, geľa andre Micpa le deše muršenca a murdarđa le Gedaliah the le Judske the Babiloňike muršen, save ode leha sas. ²⁶ Akor savore manuša andral e Judsko, le čorestar dži ko barvalo, the o armadakere veliteľa gele andro Egipt, bo daranas pes le Babilončanendar.

O Jojachin hino premuklo andral e bertena

²⁷ Sar sas o Judsko kralis Jojachin odligendo andro Babilon tranda the efa (37) berš, o Evil-Merodach ačhila kralis andro Babilon. Andro bišueftato (27.) džives andro dešudujto (12.) čhon andre oda berš premukla andral e bertena le Jojachin. ²⁸ Delas les feder pačiv sar avre cudze kralen, save sas leha andro Babilon. ²⁹ Le Jojachinoske sas domuklo te čhivel pal peste tele o bertenošike gada, a medik dživelas, chalas pal le kraliskero skamind. ³⁰ Sako džives, medik dživelas, o kralis les delas oda, so leske kampelas.

O Ešebno Kronicko Zvitkos

O potomki le Adamoskere dži ko Abraham

¹ Adam sas dad le Šetoske, o Šet le Enošiske, ² o Enoš sas dad le Kenanoske, o Kenan le Mahalaleloske, o Mahalalel le Jaredoske, ³ o Jared le Enochoske, o Enoch le Matuzalemoske, o Matuzalem le Lamechoske ⁴ a o Lamech sas dad le Noachoske. Le Noach sas trin čhave: o Šem, o Cham the o Jafet.

⁵ Le Jafetoskere čhave sas o Gomer, o Magog, o Madaj, o Javan, o Tubal, o Mešech the o Tiras. ⁶ Le Gomeroskere čhave sas o Aškenaz, o Rifat* the o Togarmah. ⁷ Le Javanoskere čhave sas o Elišah the o Taršiš, the o Kittana the o Dodana.

⁸ Le Chamoskere čhave sas o Kuš, o Micrajim, o Put the o Kanaan. ⁹ Le Kušoskere čhave sas o Sebas, o Chavilah, o Sabtas, o Raemah the o Sabtechas. Le Raemoskere čhave sas o Šebah the o Dedan. ¹⁰ O Kuš sas dad le Nimrodoske. Ov sas ešebno (peršo) zoralo maribnaskero murš pre phuv. ¹¹ O Micrajim sas prapapus le Ludenge, le Anamenge, le Lehabenge, le Naftuchenge, ¹² le Patrusenge, le Kasluchenge, savendar hine o Filištinci, the le Kaftorenge. ¹³ Le Kanaanoskero ešebno čhavo sas o Sidon the dujto o Chet. ¹⁴ Lestar sas the o Jebuseja, o Amoreja, o Girgašeja, ¹⁵ o Chivija, o Arkija, o Sineja, ¹⁶ o Arvadeja, o Cemareja the o Chamataja.

¹⁷ Le Šemoskere čhave sas o Elam, o Aššur, o Arpachšad, o Lud the o Aram. Le Aramoskere čhave sas o Uc, o Chul, o Geter the o Mešech. ¹⁸ O Arpachšad sas dad le Šelachoske a o Šelach le Eberiske. ¹⁹ Le Eber sas duj čhave: O ešebne pes vičinelas Paleg, bo sar ov dživelas, e phuv sas rozulađi, a leskero phral pes vičinelas Joktan. ²⁰ Le Joktanoskere čhave sas o Almodad, o Šelef, o Chacarmavet, o Jerach, ²¹ o Hadoram, o Uzal, o Diklah, ²² o Ebal, o Abimael, o Šebah, ²³ o Ofir, o Chavilah the o Jobab. Kala savore sas le Joktanoskere čhave. ²⁴ Avke le Šemoskere potomki sas o Arpachšad, o Šelach, ²⁵ o Eber, o Paleg, o Reu, ²⁶ o Serug, o Nachor, o Terach ²⁷ the o Abram, savo hin o Abraham.

O potomki le Abrahamoskere dži ko Jakob

²⁸ Le Abrahamoskere čhave sas o Izak the o Izmael. ²⁹ Kala hine lengere potomki: Le Izmael sas dešuduj (12) čhave: O Nebajot sas nekphureder, palis o Kedar, o Adbeel, o Mibsam, ³⁰ o Mišmas, o Dumah, o Massas, o Chadad, o Temas, ³¹ o Jetur, o Nafiš the o Kedemah.

³² Le Abraham sas šov čhave la Keturaha, savi sas leske romni-služka: o Zimran, o Jokšan, o Medan, o Midijan, o Jišbak the o Šuach. Le Jokšanoske sas duj čhave: o Šebah the o Dedan. ³³ Le Midijan sas pandž čhave: o Efah, o Efer, o Chanoch, o Abidas the o Eldaah. Kala sas savore la Keturakere čhave.

³⁴ Le Abrahamoskere čhas, le Izak, sas duj čhave: O Ezav the o Jakob†.

Le Ezavoskere potomki

³⁵ Le Ezav sas pandž čhave: o Elifaz, o Reuel, o Jeuš, o Jalam the o Korach. ³⁶ Le Elifazoskere čhave sas o Teman, o Omar, o Cefi, o Gatam, o Kenaz, o Timnas the o Amalek. ³⁷ Le Reueloskere čhave sas o Nachat, o Zerach, o Šammah the o Mizzah.

Ešebne Edomike manuša the lengere kraľa

³⁸ Le Seiroskere čhave sas o Lotan, o Šobal, o Cibeon, o Anah, o Dišon, o Ecer the o Dišan.

* 1:6 Abo: Difat † 1:34 E Hebrejiko čhib: o Izrael

³⁹ Le Lotanoskere čhave sas o Chori the o Homam a leskeri pheň sas e Timna.
⁴⁰ Le Šobaloskere čhave sas o Alvan, o Manachat, o Ebal, o Šefi the o Onam. Le Cibeonoskere čhave sas o Ajah the o Anah. ⁴¹ Le Anoskero čhavo sas o Dišon. Le Dišonoskere čhave sas o Chemdan†, o Ešban, o Jitran the o Keran. ⁴² Le Eceroskere čhave sas o Bilhan, o Zaavan the o Jaakan. Le Dišanoskere čhave sas o Uc the o Aran.

⁴³ Kala sas o kraľa, save kralínenas andro Edom mek sigeder, sar sas andro Izrael kralis:

o Belas, čhavo le Beoriskero andral o foros Dinhaba.

⁴⁴ Sar muľa o Belas, ačhiľa pal leste kralis o Jobab, le Zerachoskero čhavo, andral e Bocra.

⁴⁵ Sar muľa o Jobab, pal leste kralínelas o Chušam andral e Temančiko phuv.

⁴⁶ Sar muľa o Chušam, pal leste ačhiľa kralis o Hadad, le Bedadoskero čhavo, savo ňerinda (zviťazinda) upral o Midijana pre Moabiko phuv. Le Hadadoskero foros sas o Avit.

⁴⁷ Sar muľa o Hadad, pal leste ačhiľa kralis o Samlah andral e Masreka.

⁴⁸ Sar muľa o Samlah, ačhiľa kralis o Šaul andral o Rechobot pašal o paňi Euftrat.

⁴⁹ Sar muľa o Šaul, ačhiľa kralis o Baal-Chanan, le Achboriskero čhavo.

⁵⁰ Sar muľa o Baal-Chanan, ačhiľa kralis o Hadad andral o foros Pau, leskeri romňi sas e Mehetabel, savi sas čhaj la Matredakeri a oj čhaj la Me-Zahabakeri.

⁵¹ Sar muľa o Hadad, kala vodci lidžanas o Edomike kmeňi: o Timnas, o Alvah, o Jetet, ⁵² o Oholibamah, o Elah, o Pinon, ⁵³ o Kenaz, o Teman, o Mibcar, ⁵⁴ o Magdiel the o Iram.

2

Le Jakoboskere čhave

¹ Le Jakob sas dešuduj (12) čhave: o Ruben, o Šimeon, o Levi, o Juda, o Jissachar, o Zebulun, ² o Dan, o Jozef, o Benjamin, o Naftali, o Gad the o Ašer.

Le Judaskere potomki dži ko David

³ Kala hine le Judaskere čhave, save les sas la Bat-Šuaha, savi sas andral o Kanaan: O Er, Onan the o Šelah. Ale o Er, leskero ešebno (peršo), na sas le RAJESKE pre dzeka, vašoda les murdarda. ⁴ Le Juda sas peskera boraha la Tamaraha duj čhave: o Perc the o Zerach. Savore čhave le Juda sas pandž.

⁵ Le Percoskere čhave sas o Checron the o Chamul. ⁶ Le Zerach sas pandž čhave: o Zimri, o Etan, o Heman, o Kalkol the o Dardas. ⁷ Le Karmioskero čhavo sas o Achan, savo anda le Izrael andre bibach oleha, hoj peske iľa olear, so sas oddino le Devleske.

⁸ Le Etanoskero čhavo sas o Azariah.

⁹ Le Checronoskere čhave sas: o Jerachmeel, o Ram the o Kaleb.

¹⁰ O Ram sas dad le Amminadaboske a o Amminadab le Nachšonoske, savo sas vodcas upral e Judsko. ¹¹ O Nachšon sas dad le Salmonoske a o Salmon le Boaziske.

¹² O Boaz sas dad le Obedoske a o Obed le Izajoske.

¹³ Le Izaj sas ehta čhave: Ešebno o Eliab, dujto o Abinadab, trito o Šimeah, ¹⁴ štarto o Netaneel, pandžto o Raddaj, ¹⁵ šovto o Ocem the eftato o David. ¹⁶ Lengere pheňa sas e Ceruja the e Abigajil. La Ceruja sas trin čhave: o Abišaj, o Joab the o Asahel.

¹⁷ La Abigajilakero čhavo sas o Amasah. Leskero dad sas o Izmaelitas o Jeter.

Le Checronoskere potomki

¹⁸ Le Kaleb, le Checronoskere čhas, sas duj romňija – e Azuba the e Jeriot – savenca les sas trin čhave: o Ješer, o Šobab the o Ardon. ¹⁹ A sar muľa e Azuba, o Kaleb peske

† 1:41 Abo: Chamran

il'a romňake la Efrata, savaha les sas o Chur. ²⁰ O Chur sas dad le Urihoske, savo sas dad le Becaleeloske.

²¹ Sar le Checronoske sas šovardeš (60) berš, il'a peske la Machiroskera čha romňake, savi sas pheň le Gileadoske. Laha les sas o Segub. ²² O Segub sas dad le Jairoske, savo lidžalas bišutrin (23) fori andro Gilead. ²³ Ale o Gešura the o Aramejčana lenge zaile šovardeš (60) gava: Le Jairoskere gava the o foros Kenat le gavenca. A savore manuša, save bešenias andro Gilead, sas le Machiroskere potomki.

²⁴ Sar muľa o Checron, o Kaleb il'a la Efrata romňake, savi sas vdova pal leskero dad o Checron a savaha les sas o Aščur, savo ačhađa o foros Tekoa.

Le Jerachmeeloskere potomki

²⁵ Le Jerachmeel, le Checronoskere nekphureder čhas, le sas pandž čhave: Ešebno o Ram, o Bunah, o Oren, o Ocem the o Achijah. ²⁶ Le Jerachmeel sas the dujto romňi – e Atara, savi sas daj le Onamoske. ²⁷ Le Ram, savo sas le Jerachmeeloskero ešebno čhavo, sas kala čhave: o Maac, o Jamin the o Eker. ²⁸ Le Onamoskere čhave sas o Šammaj the o Jada. Le Šammajoskere čhave sas o Nadab the o Abišur.

²⁹ Le Abišuroskeri romňi sas e Abihajil. Laha les sas o Achban the o Molid. ³⁰ Le Nadaboskere čhave sas o Seled the o Appajim. Le Seled na sas čhave. ³¹ O Appajim sas dad le Jišioske a o Jiši le Šešanoske, o Šešan sas dad le Achlajoske.

³² Le Jada, le Šammajoskere phrales, sas duj čhave: o Jeter the o Jonatan. Le Jeter na sas čhave. ³³ Le Jonatanoskere čhave sas o Palet the o Zazas. Kala sas o čhave le Jerachmeeloskere.

³⁴ Le Šešan na sas čhave, ča čhaja. Ale sas les sluhias andral o Egipt, savo pes vičinelas Jarchas. ³⁵ Leske diňa peskera čha romňake a sas len o Attaj. ³⁶ O Attaj sas dad le Natanoske a o Natan le Zabadoske, ³⁷ o Zabad sas dad le Eflaloske a o Eflal le Obedoske, ³⁸ o Obed sas dad le Jehuoske a o Jehu sas dad le Azarioske. ³⁹ O Azariah sas dad le Cheleciske a o Chelec le Elastoske, ⁴⁰ o Elasaš sas dad le Sismajoske a o Sismaj le Šallumoske, ⁴¹ o Šallum sas dad le Jekamoske a o Jekamiah le Elišamoske.

Le Kaleboskere potomki

⁴² Le Kaleb, le Jerachmeeloskere phrales, sas duj čhave: Ešebno o Mešas, savo sas dad le Zifoske, the dujto o Marešah, savo sas dad le Chebronoske. ⁴³ Le Chebronoskere čhave sas: o Korach, o Tappuach, o Rekem the o Šemas. ⁴⁴ O Šemas sas dad le Rachamoske the o Racham le Jorkoamoske a o Rekem le Šammajoske. ⁴⁵ O Šammaj sas dad le Maonoske a o Maon le Bet-Curoske.

⁴⁶ Le Kaleb sas mek trin čhave la Efaha, la romňaha-služobničkaha: o Charan, o Mocas the o Gazez. Palis sas the le Charan čhavo, saves vičinenas o Gazez.

⁴⁷ Le Jahdajoskere čhave sas: o Regem, o Jotam, o Gešan, o Palet, o Efah the o Šaaf.

⁴⁸ Le Kaleb sas the aver romňi-služka e Maacha. Laha les sas o Šeber the o Tirchanah. ⁴⁹ Palis o Šaaf, savo ačhađa o Madmanna, the o Ševas, savo ačhađa o Machbena the e Gibaja. Le Kaleboskeri čhaj sas e Achsa.

⁵⁰ The kala sas le Kaleboskere čhave: Ešebno o Chur, savo les sas la Efrataha, o Šobal, savo ačhađa o Kirjat-Jearim, ⁵¹ o Salmas, savo ačhađa o Betlehem, o Charef, savo ačhađa o Bet-Gader.

⁵² O Šobal, savo ačhađa o Kirjat-Jearim, sas prapapus le manušenge andral o Haroeh the jepaš Menuchoťanengera fajtake. ⁵³ Savore kala kmeňi bešenias paš o Kirjat-Jearim: o Jitričana, o Putana, o Šumatana the o Mišrajitana. O manuša andral o fori Cora the o Eštaol sas andral odi fajta.

⁵⁴ O Salmas ačhađa o Betlehem a sas prapapus le manušenge andral e Netofa the Atarot-Bet-Joab a jepaš Menuchoťanengera fajtake andral e Cora.

⁵⁵ O fajti le pisarengere, save bešenias andro Jabec, sas o Tirašana, Šimešana a o Suchašana. On sas o Keniti, save sas le Chammatoskere potomki, a ov sas prapapus le Rechabčanenge.

3

Le Davidoskere potomki

¹ Kala sas le Davidoskere čhave, save ulile andro Hebron: Ešebno (peršo) o Amnon la Achinoamatar, savi sas andral o Jezreel; dujto o Daniel la Abigajilatar, savi sas andral o Karmel; ² trito o Absolon la Maachatar, savi sas čhaj le kraliskeri Talmajoskeri andral o Gešur; štarto o Adonijah, la Chaggitar; ³ pandžto o Šefatjah la Abitalatar; šovto o Jitream la Eglatar.

⁴ Kala šov čhave ulile andro Hebron, kaj kralinelas efa berš the šov čhon, a andro Jeruzalem kralinelas tranda the trin (33) berš.

⁵ Kala čhave leske ulile andro Jeruzalem: o Šimea, o Šobab, o Natan the o Šalamun – štar la Batšebatar, le Ammieloskera čhatar – ⁶ the o Jibchar, o Elišuah, o Elifelet, ⁷ o Nogah, o Nefeg, o Jafias, ⁸ o Elišamas, o Eljadas the o Elifelet, jekhetane eňa čhave. ⁹ Kala savore sas le Davidoskere čhave a sas les mek aver čhave le romňenca-služobňickenca. E Tamar sas lengeri pheň.

O potomki le Šalamunoskere

¹⁰ Kala sas potomki le Šalamunoskere, save sas kraľa andre Judsko: o Rechabean, leskero čhavo o Abijah, leskero čhavo o Asa, leskero čhavo o Jošafat, ¹¹ leskero čhavo o Jehoram, leskero čhavo o Achazijah, leskero čhavo o Joaš, ¹² leskero čhavo o Amacijah, leskero čhavo o Azarijah, leskero čhavo o Jotam, ¹³ leskero čhavo o Achaz, leskero čhavo o Chizkija, leskero čhavo o Menaše, ¹⁴ leskero čhavo o Amon, leskero čhavo o Joziaš ¹⁵ the leskere štar čhave: ešebno o Jochanan, o dujto Jojakim, o trito Cidkijah the o štarto Šallum.

¹⁶ Le Jojakim sas duj čhave: o Jechonijah the o Cidkijah.

Le Jojakimoskere potomki

¹⁷ Kala hine efa čhave le Jechonijoskere, savo sas bertenošis andre Babilon: o Šealtiel, ¹⁸ o Malkiram, o Pedajah, o Šenaccar, o Jekamiah, o Hošamas the o Nedabiah. ¹⁹ Le Pedajoskere čhave sas o Zerubbabel the o Šimej. Le Zerubbabeloskere čhave sas o Mešullam the o Chananijah. Lengeri pheň sas e Šelomita. ²⁰ Sas les the aver pandž čhave: o Chašubah, o Ohel, o Berechijah, o Chasadijah the o Jušab-Chesed.

²¹ Le Chananijoskere potomki sas o Palatiah the o Ješajah, o Refajah, o Arnan, o Obadiaš the o Šechanijah a lengere čhave. ²² O Šechanijah sas dad le Šemajoske. Le Šemajah sas šov čhave: o Chattuš, o Jigal, o Bariach, o Neariah the o Šafat. ²³ Le Neariah sas trin čhave: o Eljoenaj, o Chizkijah the o Azrikam. ²⁴ Le Eljoenaj sas efa čhave: o Hodavijah, o Eljašib, o Palajah, o Akkub, o Jochanan, o Delajah the o Anani.

4

Le Judaskere potomki

¹ Le Judaskere čhave sas o Perc, o Checron, o Karmi, o Chur the o Šobal. ² O čhavo le Šobaloskero sas o Reajah, leskero sas o Jachat a leskere o Achumaj the o Lahad. Kala savore sas andral e fajta, so bešenias andre Cora.

³⁻⁴ O Chur sas o nekphureder čhavo le Kaleboskero la Efrataha. Ov ačhađa* o

* **4:3-4** E Hebrejiko čhib: o dad le Betlehemoskero

Betlehem. Le Chur sas trin čhave: o Etam, o Penuel the o Ezer. Le Etam sas trin čhave: o Jezreel, o Jišma the o Jidbaš a jekh čhaj e Hacelponia. O Penuel ačhađa o foros Gedor a o Ezer o foros Chuša.

⁵ O Aščur ačhađa o foros Tekoa a sas les duj romňija: e Chela the e Naara. ⁶ La Naaraha sas les štar čhave: o Achuzzam, o Chefer, o Temeni the o Achaštar. ⁷ La Chelaha les sas o Ceret, o Jecochar the o Etnan.

⁸ Le Kocoskere čhave sas o Anub the o Cobebah. Le Acharcheloskere fajti sas le Kocoskere potomki. O Acharchel sas čhavo le Harumoskero.

⁹ Le Jabec denas bareder pačiv sar leskere phralen. Leskeri daj leske diňa nav Jabec, bo phendā: “Andro dukha les andom pro svetos.” ¹⁰ Andre jekh džives o Jabec vičinelas pro Izraeloskero Del: “Mangav tut, požehňin man, hoj man te el mek buter phuv. Mi lidžal man tiro vast a odle mandar savoro nalačhipen, so man šaj dukhavel.” Avke o Del les diňa savoro, so lestar mangelas.

¹¹ Le Šuchoskero phral sas Kelub. Leskero čhavo sas o Mechir a leskero Ešton. ¹² Le Ešton sas trin čhave: o Bet-Rafah, o Paseach the o Techinnah, savo ačhađa o foros Ir-Nachaš. O potomki kale muršengere dživenas andre Recha.

¹³ Le Kenaz sas duj čhave: o Otniel the o Serajah. Le Otniel sas duj čhave: o Chatat the o Meonotaj. ¹⁴ O Meonotaj sas dad le Ofroske.

O Serajah sas dad le Joaboske, savo ešebno (peršo) geľa te bešel andre dolina Ge-Charašim, kaj dživenas o majstri.

¹⁵ Le Kaleb, le Jefunnoskere čhas, sas trin čhave: o Iru, o Elah the o Naam. O Elah sas dad le Kenazoskero.

¹⁶ Le Jehallelel sas štar čhave: o Zif, o Zifah, o Tirjah the o Asarel.

¹⁷⁻¹⁸ Le Ezrah sas štar čhave: o Jeter, o Mered, o Efer the o Jalon. O Mered peske ila romňake la Bitiah, savi sas čhaj le Faraonoskeri. Laha les sas e Mirijam the duj čhave: o Šammaj the o Jišbach, savo ačhađa o foros Eštemoa. O Mered peske ila the romňa andral o kmeňos Juda. Laha les sas aver trin čhave: o Jered, savo ačhađa o foros Gedor, o Cheber, savo ačhađa o Socho, the o Jekutiel, savo ačhađa o foros Zanoach.

¹⁹ O Hodijah peske ila le Nachamoskera pheňa romňake. Lengere potomki sas e fajta Garm, savi bešelas andro foros Keila, the e fajta le Maachoskeri, savi bešelas andro foros Eštemoa.

²⁰ Le Šimonoskere čhave sas: o Amnon, o Rinnah, o Ben-Chanan the o Tilon. Le Jišioskere čhave sas o Zochet the o Ben-Zochet.

Le Šeloskere potomki

²¹ O Šelah sas jekh le Judaskere čhavendar. Leskere potomki sas o Er, savo ačhađa o foros Lecha; o Laadah, savo ačhađa o foros Mareša; o fajti andral e Bet-Ašbea, save džanenas te kerel le lanostar o pochtana; ²² o Jokim the o murša andral o foros Kozeba; o Joaš the o Saraf, save lidžanas† o Moab, ale palis pes odarik visarde andro Lechem. Ale ada hin čirlatuno vakeriben. ²³ On sas ola, save kerenas la čhikatar o čare, bešenas andro fori Netaim the Gedera a služinenas le kraliske.

Le Šimeonoskere potomki

²⁴ Le Šimeonoskere čhave sas o Nemuel, o Jamin, o Jarib, o Zerach the o Šaul. ²⁵ Le Šauloskero čhavo sas o Šallum, leskero čhavo o Mibsam a leskero čhavo o Mišmas. ²⁶ Le Mišmasoskero čhavo sas o Chammuel, leskero čhavo o Zachur a leskero čhavo o Šimej. ²⁷ Le Šimej sas dešušov (16) murša the šov čhaja, ale leskere phralen na sas ajci čhave, vašoda le Šimeonoskero kmeňos na sas ajso baro sar le Judaskero.

† 4:22 Abo: save peske ile romňen andral o Moab

²⁸ On bešenas andre Beer-Šeba, Molada, Chacar-Šual, ²⁹ Bilha, Ecem, Tolad, ³⁰ Betuel, Chorma, Ciklag, ³¹ Bet-Markabot, Chacar-Susim, Bet-Biri the andro Šaarajim. Kala sas lengere fori dži akor, medik kralinelas o David. ³² Lengere pandž gava sas o Etam, o Ajin, o Rimmon, o Tochen, o Ašan ³³ the mek savore gava, so sas pašal lende dži paš o foros Baal. Kala hine o thana, kaj le Šimeonoskere potomki bešenas, sar sas pisimen andre fajtengere zvitki.

³⁴⁻³⁸ Kala murša sas vodci andre peskere fajti: o Mešobab, o Jamlech, le Amacijoskero čhavo o Jošah, o Joel, o Jehu – savo sas čhavo le Jošibjoskero, ov le Serajoskero a ov le Asieloskero – o Eljoenaj, o Jaakobah, o Ješochajah, o Asajah, o Adiel, o Jesimiel, o Benajah the o Zizas, o čhavo le Šifioskero, ov le Allonoskero, ov le Jedajoskero, ov le Šimrioskero a ov le Šemajoskero.

Lendar ačhila bari famelija, ³⁹ vašoda odarik gele het a džanas paš o Gedor pro vichodos ola dolinatar te rodel čar prekal peskere stadi. ⁴⁰ Arakhle ode igen bari the lači mała. Andre odi phuv sas smirom a šunenas pes ode mištes. Angloda andre odi phuv bešenas o Chamčana.

⁴¹ Avke kala fajti avle andro Gedor, sar kralinelas andre Judsko o Chizkija. Le Chamčanengere stani čhide tele a le Meuniťanen, save ode bešenas, murdarde avri a zaile lengere thana, bo ode sas maľi prekal lengere stadi. Avke ode bešen dži adadžives. ⁴² Pozneder vaj pandž šel (500) murša andral o kmeňos Šimeon gele pro verchi Seir andro Edom. Lidžalas len o Palatiah, o Neariah, o Refajah the o Uzziel, le Jišioskere čhave. ⁴³ Murdarde le Amaleken, save ode mek ačhile, a ode bešen dži adadžives.

5

Le Rubenoskere potomki

¹ O Ruben sas ešebno (peršo) čhavo le Jakoboskero, ale pašlila le dadeskera romňaha, vašoda našada o pravos, so hin ešebne čhas. Leskero pravos pregela pro Jozefoskere čhave a avke andre famelijakero rodokmeňos na sas les pačiv sar ešebnes. ² No choc te andral o kmeňos Juda avľa baro vodcas a choc sas zoraleder sar leskere phrala, o pravos le ešebne čhaskero ačhila le Jozefoske. ³ Le Ruben, ešebne Jakoboskere čhas, sas štar čhave: o Chanoch, o Pallu, o Checron the o Karmi.

⁴ O Joel sas dad le Šemajoske, ov le Gogoske, o Gog le Šimejoske, ⁵ ov le Michoske, o Michah le Reajoske a ov le Baaloske. ⁶ O Baal sas dad le Beeroske, savo sas vodcas upral le Rubenoskero kmeňos, sar len zaila a odligenda o Asiriko kralis Tiglat-Pileser.

⁷ Andre famelijakero zvitkos hin zapisimen o vodci andral o kmeňos Ruben: O Jeiel, palis Zecharijah, ⁸ o Belas, čhavo le Azazoskero, čhavo le Šemasoskero, čhavo le Joeloskero. On bešenas le forostar Aroer dži pro severos ko Nebo the Baal-Meon. ⁹ Andre phuv Gilead len sas igen but stadi, a vašoda bešenas pre pušta, so hiňi pro vichodos dži paš o paňi Euftrat.

¹⁰ Sar sas kralis o Saul, o kmeňos Ruben geľa andro mariben pro Hagarčana a murdarde savoren. Avke gele te bešel andre lengere fori andro Gilead pro vichodos.

Le Gadoskere potomki

¹¹ O kmeňos Gad bešelas pro severos le Rubenostar, andre phuv Bašan dži ko foros Salcha. ¹² O Joel sas ešebno vodcas andre phuv Bašan, dujto sas o Šafam, a pal lende o Janaj the o Šafat. ¹³ Aver Gadoskere fajti a lengere vodci sas: o Michael, o Mešullam, o Šebas, o Joraj, o Jakan, o Zias the o Eber. ¹⁴ On sas potomki le Abichajiloskere, savo sas čhavo le Churioskero, ov le Jaroachoskero, ov le Gileadoskero, ov le Michaeloskero, ov le Ješišajoskero, ov le Jachdoskero a ov le Buzoskero. ¹⁵ O vodcas kale fajtenge

sas o Achi, savo sas le Abdieliskero čhavo a ov le Guniskero. ¹⁶ On bešenas andre phuva Gilead the Bašan andro gava the pre cali phuv Šaron, kaj sas čar prekal o stadi. ¹⁷ (Kala savore sas pisimen andro famelijakero rodokmeños, sar andre Judsko kralinelas o Jotam a andro Izrael o Jarobeam.)

¹⁸ Andro kmeños Ruben, Gad the jepaš kmeños Menašše sas 44 760 slugađa avrisikade andro mariben le štitenca, šablencu, lukencu the šipencu. ¹⁹ On pes marenas le Hagarčanencu the le kmeñencu Jetur, Nafiš the le Nodab. ²⁰ On ňerinde (zvitazinde) upral lende vašoda, bo vičinenas ko Del andro mariben. Ov len šunđa avri a pomožinda lenge, bo pačanas andre leste. Vašoda diňa andre lengere vasta le Hagarčanencu the olen, save lenge pomožinenas. ²¹ Ile lendar 50 000 ťavi, 250 000 bakren, 2 000 somaren the 100 000 manušen. ²² The but manuša mule andro mariben, bo oda mariben sas le Devleskero. Pre lengero than bešenas džı akor, medik na sas zaile andre Asirija.

O jepaš kmeños Menašše

²³ O jepaš kmeños Menašše bešenas andre phuv Bašan džı ko Baal-Chermon the Senir, oda hin o verchos Chermon. On sas igen baro kmeños. ²⁴ Kala sas zorale maribnaskere murša the anglune vodci, save lidžanas peskere fajti: o Efer, o Jiši, o Eliel, o Azriel, o Jirmejah, o Hodavijah the o Jachdiel.

O kmeñi pro vichodos odligende andre Asirija

²⁵ Ale o manuša na sas pačivale peskere dadengere Devleske, omukle les a chudle te lašarel le devlen avre narodengere, saven anglal lende o Del zničinda. ²⁶ O Izraeliko Del kerđa upre le Asirike kralis le Pul – oda hin o Tiglat-Pileser – hoj te džal pre lende pro mariben. Ov zaila o kmeñi Ruben, Gad the jepaš kmeños Menašše a odligenda len andro Chalach, Chabor, andre Hara the ko pañi Gozan, kaj hine džı adadžives.

Le Leviskere potomki

²⁷ Le Levi sas trin čhave: o Geršon, o Kohat the o Merari.

²⁸ Le Kohatoskere čhave sas o Amram, o Jishar, o Chebron the o Uzziel.

²⁹ Le Amram sas duj murša: o Aron the o Mojžiš; the jekh čhaj e Mirijam. Le Aron sas štar čhave: o Nadab, o Abihu, o Eleazar the o Itamar.

³⁰ O Eleazar sas dad le Pinčasoske, o Pinchas le Abišuasoske, ³¹ o Abišuas sas dad le Bukkioske, o Bukki le Uzzioske, ³² o Uzzi le Zerachijoske, o Zerachijah le Merajotoske, ³³ o Merajot le Amarioske, o Amariah le Achituboske, ³⁴ o Achitub le Cadokoske, o Cadok le Achimaacoske, ³⁵ o Achimaac le Azarioske, o Azariah le Jochananoske, ³⁶ o Jochanan sas dad le Azarioske, savo služinelas sar rašaj andro Chramos, so ačhađa o Šalamun andro Jeruzalem. ³⁷ O Azariah sas dad le Amarioske, o Amariah le Achituboske, ³⁸ o Achitub le Cadokoske, o Cadok le Šallumoske, ³⁹ o Šallum le Chilkijoske, o Chilkijah le Azarioske, ⁴⁰ o Azariah le Serajoske a o Serajah le Jehocadakoske. ⁴¹ Ale o Jehocadak sas zailo jekhetane le manušenca andral o Jeruzalem the Judsko akor, sar len o RAJ bičhađa andro Babilon le Nebukadnecaroskere vasteha.

6

Aver potomki le Leviskere

¹ Le Leviskere čhave sas o Geršom, o Kohat the o Merari. ² Le Geršomoskere čhave sas o Libni the o Šimej. ³ Le Kohatoskere čhave sas o Amram, o Jishar, o Chebron the o Uzziel. ⁴ Le Merariskere čhave sas o Machli the o Muši. Kale hine le Levitengere fajti pal lengere fameliji:

⁵ Le Geršomoskero čhavo sas o Libni, leskero o Jachat, leskero o Zimmah, ⁶ leskero o Joach, leskero o Iddo, leskero o Zerach the leskero o Jeatraj.

⁷ Le Kohatoskero čhavo sas o Amminadab, leskero o Korach, leskero o Assir, ⁸ leskero o Elkanah, leskero o Ebjasaf, leskero o Assir, ⁹ leskero o Tachat, leskero o Uriel, leskero o Uziah a leskero o Šaul.

¹⁰ Le Elkanah sas duj čhave: o Amasaj the o Achimot. ¹¹ Le Achimotoskero čhavo sas o Elkanah, leskero o Cofaj, leskero o Nachat, ¹² leskero o Eliab, leskero o Jerocham, leskero o Elkanah the leskero o Samuel.

¹³ Le Samuel sas duj čhave: Ešebno (peršo) o Joel a dujto o Abijah.

¹⁴ Le Merariskero čhavo sas o Machli, leskero o Libni, leskero o Šimej, leskero o Uzzah, ¹⁵ leskero o Šimeas, leskero o Chaggijah the leskero o Asajah.

O lavutara andre le RAJESKERO kher

¹⁶ Kalen muršen o David ačhađa, hoj te služinen le gilavipnaha pro than, kaj lašarenas le RAJES akorestar, sar andro Jeruzalem ande e Zmluvakeri Archa. ¹⁷ On služinenas le gilavipnaha anglo Sentno Stanos, medik o Šalamun na ačhađa o Chamos andro Jeruzalem. On kerenas služba akor, sar pre lende avelas o šoros.

¹⁸ Kala manuša lengere čhavenca kerenas kadi služba: andral e Kohatoskeri fajta o lavutaris Heman, saveske sas dad o Joel, leske o Samuel, ¹⁹ leske o Elkanah, leske o Jerocham, leske o Eliel, leske o Toach, ²⁰ leske o Cuf, leske o Elkanah, leske o Machat, leske o Amasaj, ²¹ leske o Elkanah, leske o Joel, leske o Azarijah, leske o Cefanjah, ²² leske o Tachat, leske o Assir, leske o Ebjasaf, leske o Korach, ²³ leske o Jishar, leske o Kohat, leske o Levi the leske o Jakob.

²⁴ O Asaf, le Hemanoskero pašutno, leha ačhelas andre služba pal e čači (pravo) sera. Le Asafoskero dad the phure dada pal o rodokmeños sas: o Berechijah, o Šimea, ²⁵ o Michael, o Baasejah, o Malkijah, ²⁶ o Etni, o Zerach, o Adajah, ²⁷ o Etan, o Zimmah, o Šimej, ²⁸ o Jachat, o Geršom the o Levi.

²⁹ Pal e balogñi (lavo) sera leha ačhelas andre služba o Etan andral le Merariskeri fajta. Leskero dad the phure dada pal o rodokmeños sas: o Kiši, o Abdi, o Malluch, ³⁰ o Chašabijah, o Amacijah, o Chilkijah, ³¹ o Amci, o Bani, o Šemer, ³² o Machli, o Muši, o Merari the o Levi. ³³ Okle Levitenge sas dine savore aver službi andro Stanos, pro than, kaj lašarenas le Devles.

Le Aronoskere potomki

³⁴ O Aron peskere čhavenca anelas o labarde the o voňava obeti pro oltara. On kerenas andro Neksentneder Than savori služba, hoj o RAJ te odmukel o bini le Izraelitenge, sa avke sar prikazinda o Mojžiš, le Devleskero služobňikos. ³⁵ Kala hine le Aronoskere potomki: Leskero čhavo sas o Eleazar, leskero o Pinchas, leskero o Abišuas, ³⁶ leskero o Bukki, leskero o Uzzi, leskero o Zerachijah, ³⁷ leskero o Merajot, leskero o Amariah, leskero o Achitub, ³⁸ leskero o Cadok the leskero o Achimaac.

O fori dine le Levitenge

³⁹ Kala hine o fori the o phuva, so chudle o potomki le Aronoskere la Kohatoskera fajtatar. On chudle ešebno kotor la phuvatar, so sas dino le Levitenge prekal o losos. ⁴⁰ Andre Judsko chudle o foros Hebron le malenca, so sas pašal leste. ⁴¹ Ale o gava le malenca pašal oda foros sas dine le Kaleboske, le Jefunnoskere čhaske. ⁴² Le Aronoskere potomkenge sas dine kale fori le malenca: o Hebron, so sas o foros pro garuđipen*, o Jattir, e Libna, e Eštemoa, ⁴³ o Chilen, o Debir, ⁴⁴ o Ašan the o Bet-Semeš. ⁴⁵ Le kmeňostar Benjamin lenge sas dine o fori le malenca: e Geba, o Alemet

* 6:42 4. M. 35,11

the o Anatot. Kala dešutrin (13) fori sas rozulade (rozđelimen) maškar o Kohatoskere potomki. ⁴⁶ Okla potomki le Kohatoskere chudle prekal o losos deš fori le kmeňostar Menašše pal o zapados.

⁴⁷ Le Geršomaskere potomkenge sas dine dešutrin fori andral o kmeňi Jissachar, Ašer, Naftali, the vichodno Menašše andro Bašan. ⁴⁸ Le Merariskere potomkenge prekal o losos sas dine dešuduj (12) fori andral o kmeňi Ruben, Gad the Zebulun. ⁴⁹ Avke o Izraeliti dine le Levitenge o fori le maľenca. ⁵⁰ Kala fori andral o kmeňi Juda, Šimeon the Benjamin lenge sas dine prekal o losi.

⁵¹ Le kmeňostar Efrajim sas dine varesave le Kohatoskere fajtenge kala fori le maľenca: ⁵² O Šichem pro Efrajimaskere brehi, so sas o foros pro garudipen, o Gezer, ⁵³ o Jokmeam, o Bet-Choron, ⁵⁴ o Ajalon the o Gat-Rimmon. ⁵⁵ Le Kohatoskere fajtenge, save ačhile, sas dine le kmeňostar Menašše pro zapados o fori Aner the Bileam le maľenca.

⁵⁶ Le Geršomaskere potomkenge sas dine kala fori le maľenca:

andral o kmeňos Menašše pro vichodos o Golan andre phuv Bašan the Aštarot;

⁵⁷ le kmeňostar Jissachar: o Kedeš, o Daberat, ⁵⁸ o Ramot the o Anem;

⁵⁹ le kmeňostar Ašer: o Mašal, o Abdon, ⁶⁰ o Chukok the o Rechob;

⁶¹ le kmeňostar Naftali: o Kedeš andre Galileja, o Chammon the o Kirjatajim.

⁶² Olenge, ko ačhile le Merariskere potomstvostar, sas dine le kmeňostar Zebulun o fori Rimmon the Tabor le maľenca.

⁶³ Le kmeňostar Ruben pre vichodno sera le Jordanostar paš o Jericho lenge sas dine kala štar fori le maľenca: o Becer pre pušta, e Jahca, ⁶⁴ o Kedemot the o Mefaat;

⁶⁵ a le kmeňostar Gad kala fori: o Ramot andro Gilead, o Machanajim, ⁶⁶ o Chešbon the o Jazer.

7

Le Jissacharaskere potomki

¹ Le Jissachar sas štar čhave: o Tolas, o Puah, o Jašub the o Šimron.

² Le Tolasaskere čhave sas o Uzzi, o Refajah, o Jeriel, o Jachmaj, o Jibsam the o Šemuel. On sas vodci andre famelija le Tolasoskera fajtake. Andre lengero fajtakero rodokmeňos sas zapisimen 22 600 zorale maribnaskere murša, sar kralinelas o David.

³ Le Uzzioskero čhavo sas o Jizrachiah. Le Jizrachioskere čhave sas o Michael, o Obadiah, o Joel the o Jiššijah. On savore sas vodci andro fajti. ⁴ Andre lengero rodokmeňos sas zapisimen 36 000 maribnaskere murša, bo sas len but romňija the čhave.

⁵ Savore zorale maribnaskere murša, save sas zapisimen andre le Jissacharoskero rodokmeňos, sas 87 000.

Le Benjaminengere potomki

⁶ Le Benjamin sas trin čhave: o Belas, o Becher the o Jediael.

⁷ Le Belas sas pandž čhave: o Echbon, o Uzzi, o Uzziel, o Jerimot the o Iri. On sas zorale maribnaskere murša the vodci andre peskere fajti. Andre lengero rodokmeňos sas zapisimen 22 034 maribnaskere murša.

⁸ Le Becheraskere čhave sas o Zemirah, o Joaš, o Eliezer, o Eljoenaj, o Omri, o Jeremot, o Abijah, o Anatot the o Aletmet. ⁹ Dojekh lendar sas vodcas andre peskeri fajta. Andre lengero rodokmeňos sas zapisimen 22 200 maribnaskere murša.

¹⁰ Le Jediaeloskero čhavo sas o Bilhan. Le Bilhanaskere čhave sas o Jeuš, o Benjamin, o Ehud, o Kenaanah, o Zetan, o Taršiš the o Achišachar. ¹¹ Kala savore le Jediaeloskere čhave sas vodci andre peskeri fajta. Lendar sas 17 200 zorale

maribnaskere murša, save sas pririchtimen te džal andro mariben. ¹² Le Irioskere čhave sas o Šuppim the o Chuppim.

O Dan* sas dad le Chušimenge.

Le Naftaliskere potomki

¹³ Le Naftaliskeri daj sas e Bilha a leskere čhave sas o Jachciel, o Guni, o Jecer the o Šallum.

Le Menaššeskere potomki

¹⁴ Le Menašše la romňaha-služobničkaha, andral o Aram, sas duj čhave: o Asriel the o Machir, savo sas dad le Gileadoske. ¹⁵ O Machir arakhľa romňijen prekal o Šuppim the Chuppim. E Maacha sas leskeri pheň. Leskero dujto čhavo sas o Celofchad. Le Celofchad sas ča čhajora.

¹⁶ Le Machir peskera romňaha la Maachaha sas čhavo a oj leske diňa nav Pereš. A leskero phral sas o Šereš. Le Šerešoskere čhave sas o Ulam the o Rekem. ¹⁷ O Ulam sas dad le Bedanoske. Kala sas savore potomki le Gileadoskere, čhavo le Machiroskero, čhavo le Menaššeskero.

¹⁸ Le Gileadoskeri pheň e Hammolechet sas daj le Išhodoske, Abiezeriske the le Machloske. ¹⁹ Le Šemidas sas štar čhave: o Achjan, o Šechem, o Likchi the o Aniam.

Le Efrajimoskere potomki

²⁰ O Efrajim sas dad le Šutelachoske, ov le Beredoske, ov le Tachatoske, ov le Eladoske, ov le Tachatoske, ²¹ ov le Zabadoske a ov le Šutelachoske. Le Efrajim sas mek duj čhave, o Ezer the o Elad, ale len murdarde o manuša andral o Gat akor, sar avle te čorel lengero dobitkos. ²² Lengero dad o Efrajim but dživesa likerelas o smutkos. A avke avle ke leste leskere phrala a prevakerenas les. ²³ Palis geľa ke peskeri romňi a pašlila laha. Ulila lake muršoro, saveske diňa nav Berijah, bo pre leskeri famelija avla e bibach.

²⁴ Le Efrajimoskeri čhaj sas e Šeera. Oj diňa te ačhavel o Teluno the Upruno Bet-Choron the o Uzen-Šeera.

²⁵ Le Efrajim sas mek jekh čhavo o Refach. Leskere potomki sas kala: Leskero čhavo o Rešef, leskero o Telach, leskero o Tachan, ²⁶ leskero o Ladan, leskero o Ammichud, leskero o Elišamas, ²⁷ leskero o Nun the leskero o Jozua.

²⁸ Lengere phuva the fori sas kala: o Betel le gavenca, pro vichodos o Naaran, pro zapados o Gezer le gavenca, the o Šichem le gavenca dži ke Ajja le gavenca.

²⁹ O kmeňos Menašše chudľa o foros Bet-Šean le gavenca, o Taanach le gavenca, o Megiddo le gavenca the o Dor le gavenca.

Andre kala fori bešenias o potomki le Jozefoskere, savo sas čhavo le Jakoboskero.

Le Ašeroskere potomki

³⁰ Le Ašeroskere čhave sas o Jimnah, o Jišvah, o Jišvi the o Berijah. Lengeri pheň sas e Serach.

³¹ Le Berijoskere čhave sas o Cheber the o Malkiel, savo ačhađa o gav Birzajit.

³² Le Cheber sas trin čhave: o Jaflet, o Šomer the o Chotam. Lengeri pheň sas e Šua.

³³ Le Jafletoskere čhave sas o Pasach, o Bimhal the o Ašvat.

³⁴ Le Šemerokere čhave sas o Achi, o Rohgah, o Jechubbah the o Aram.

³⁵ O čhave le Helemoskere, leskere phraleskere, sas o Cofach, o Jimnas, o Šeleš the o Amal.

---

* 7:12 Abo: aver murš

³⁶ Le Cofachoskere čhave sas o Suach, o Charnefer, o Šual, o Beri, o Jimrah, ³⁷ o Becer, o Hod, o Šammas, o Šilšah, o Jitran the o Beeras.

³⁸ Le Jeteroskere čhave sas o Jefunneh, o Pispah the o Aras.

³⁹ Le Ulloskere čhave sas o Arach, o Channiel the o Ricjah.

⁴⁰ Kala savore sas le Ašeroskere potomki. On sas zorale maribnaskere murša the vodci andre peskere fajti. Andre lengero rodokmeños sas zapisimen 26 000 zorale maribnaskere murša.

8

Le Benjaminengere potomki

¹ Le Benjamin sas pandž čhave. Ešebno (peršo) čhavo sas o Belas, dujto o Ašbel, trito o Achrach, ² štarto o Nochah the pandžto o Rafah.

³ Le Belasoskere čhave sas o Addar, o Geras, o Abihud, ⁴ o Abišuas, o Naaman, o Achoach, ⁵ o Geras, o Šefufan the o Churam.

⁶ O potomki le Echudoskere, save sas o vodci andre peskere fajti a save dživenas andre Geba, ale sas thode te bešel andro Manachat, hine kala: ⁷ O Naaman, o Achijah the o Geras, saven prethode te bešel avrether a savo sas o dad le Uzzasoske the le Achichudoske.

⁸⁻⁹ O Šacharajim premukla peskere duje romņijen la Chušima the la Baara. Pozneder, sar bešelas andre Moabiko phuv, iľa peske la Chodeša romņake a laha les sas efta čhave: o Jobab, o Cibijas, o Mešas, o Malkam, ¹⁰ o Jeuc, o Sachijah the o Mirmah. Kala sas o vodci andre peskere fajti.

¹¹ La Chušimaha les sas o Abitub the o Elpaal.

¹² Le Elpaaloskere čhave sas o Eber, o Mišam the o Šemed. On ačhade o fori Ono the Lod le gavenca, so hine pašal lende.

¹³ O Berijah the o Šemas sas vodci le fajtenge, save bešenas andro Ajalon. On sas ola, save tradle avri le manušen andral o Gat. ¹⁴ Le Berijoskere čhave sas o Achijo, o Šašak, o Jeremot, ¹⁵ o Zebadijah, o Arad, o Eder, ¹⁶ o Michael, o Jišpah the o Jochas.

¹⁷ Le Elpaaloskere potomki sas o Zebadijah, o Mešullam, o Chizki, o Cheber, ¹⁸ o Jišmeraj, o Jizlijah the o Jobab.

¹⁹ Le Šimejoskere potomki sas o Jakim, o Zichri, o Zabdi, ²⁰ o Elienaj, o Cilletaj, o Eliel, ²¹ o Adajah, o Berajah the o Šimrat.

²² Le Šašakoskere potomki sas o Jišpan, o Eber, o Eliel, ²³ o Abdon, o Zichri, o Chanan, ²⁴ o Chananijah, o Elam, o Antotijah ²⁵ o Jifdejah the o Penuel.

²⁶ Le Jerochamoskere potomki sas o Šamšeraj, o Šecharijah, o Atalijah, ²⁷ o Jaarešijah, o Elijah the o Žichri.

²⁸ Kala savore sas zapisimen andro rodokmeños sar vodci, save bešenas andro Jeruzalem.

²⁹ O Jeiel, oda hin o Abi-Gibeon, bešelas andro foros Gibeon. Leskeri romņi sas e Maacha. ³⁰ Leskero ešebno čhavo sas o Abdon, paľis o Cur, o Kiš, o Baal, o Ner, o Nadab, ³¹ o Gedor, o Achijo, o Zecher ³² the o Miklot, savo sas dad le Šimeoske. The on bešenas pašes paš peskere phrala andro Jeruzalem.

³³ O Ner sas dad le Kišoske a o Kiš le Sauloske. Le Sauloskere čhave sas o Jonatan, o Malki-Šua, o Abinadab the o Ešbaal. ³⁴ O Jonatan sas dad le Merib-Baaloske, o Merib-Baal le Michasoske.

³⁵ Le Michasoskere čhave sas o Piton, o Melech, o Tareas the o Achaz. ³⁶ O Achaz sas dad le Joaddoske a le Joaddoskere čhave sas o Alemet, o Azmavet the o Zimri. O Zimri sas dad le Mocasoske. ³⁷ O Mocas sas dad le Bineasoske, o Bineas le Rafoske, o Rafah le Elastoske, o Elasa le Aceloske.

³⁸ Le Acel sas šov čhave: o Azrikam, o Bocheru, o Jišmael, o Šearijah, o Obadijah the o Chanan. ³⁹ Leskere phrales le Ešek sas trin čhave: ešebno o Ulam, dujto o Jeuš the trito o Elifelet.

⁴⁰ Le Ulaşoskere čhave sas zorale maribnaskere murša the lukostrelci. Sas les but potomki: Šel the penda (150) čhave the čhavengere čhave.

Kala savore sas andral o kmeňos Benjamin.

9

O manuša, save avle pale andro Jeruzalem

¹ Savore Izraeliti sas zapisimen pal peskeri fajta andro Zvitkos le Izraelike the Judske Kralengero. Ale kerenas bini anglo RAJ, a vašoda sas o Judejci zaile a odligende andro Babilon.

² Ešebne (perše) manuša, save avle pale te bešel andre peskeri phuv the andre peskere fori, sas vajkeci Izraeliti, rašaja, Leviti the le chramoskere služobňika.

³ Andro Jeruzalem gele te bešel vajkeci manuša andral o kmeňi Juda, Benjamin, Efrajim the Menašše.

⁴⁻⁶ Andral o kmeňos Juda ode avle pale te bešel 690 fameliji. On savore sas potomki le Judaskere čhavendar: le Perecostar, le Šelostar the le Zerachostar. Lengere vodci sas o Utaj, o Asajah the o Jeuel. O Utaj sas le Ammichudoskero čhavo a potomkos le Omrioskero, le Imrioskero, le Baniskero the le Perecoskero; o Asajah sas potomkos le Šeloskero a o Jeuel le Zerachoskero.

⁷⁻⁹ Andral o kmeňos Benjamin ode avle pale te bešel 956 fameliji: lendar sas o Sallu le Mešullamoskero čhavo, saveske sas papus o Hodavijah a prapapus o Hassenuah; o Jibnejah le Jerochamoskero čhavo; o Elah le Uzzioskero čhavo, saveske sas papus o Michri; a o Mešullam le Šefatijahoskero čhavo, saveske sas papus o Reuel a prapapus o Jibnijah.

Kala savore sas vodci andre peskere fameliji.

O rašaja, save avle pale te bešel andro Jeruzalem

¹⁰⁻¹² Le rašajendar avle te bešel andro Jeruzalem o Jedajah, o Jojarib, o Jachin, o Azarijah, le Chilkijoskero čhavo, savo sas potomkos le Mešullamoskero, le Cadokoskero, le Merajotoskero the le Achituboskero; o Adajah le Jerochamoskero čhavo, savo sas potomkos le Paščuroskero the le Malkijoskero; o Maasaj, le Adieloskero čhavo, savo sas potomkos le Jachzeroskero, le Mešullamoskero, le Mešillemitoskero the le Immeroskero.

¹³ O rašaja, save sas vodci andre peskere fameliji, sas jekhetane 1 760. On džanenas mištes te kerel savori služba andro Chramos.

O Leviti save avle te bešel andro Jeruzalem

¹⁴⁻¹⁶ Kala džene le Levitendar avle te bešel andro Jeruzalem: o Šemajah andral le Merariskero rodokmeňos, savo sas potomkos le Chaššuboske, le Azrikamoske the le Chašabijoske; o Bakbakkar, o Chereš, o Galal a o Mattanijah, le Michasoskero čhavo, savo sas potomkos le Zichriske the le Asafoske; o Obadijah, savo sas le Šemajoskero čhavo, o čhavo le Galaloske, o čhavo le Jedutunoske; o Berechijah le Asasoskero čhavo, saveske sas papus o Elkanah, savo bešelas andro gavora pašal o foros Netofa.

O chramoskere stražňika

¹⁷ Kala džene stražinenas paš o chramoskero vudar: o Šallum, o Akkub, o Talmon, o Achiman the leskere phrala. O Šallum sas lengero vodcas. ¹⁸ Dži andre oda časos stražinenas paš e Kraliskeri Brana pre vichodno sera le foroskeri. On anglođa stražinenas le Levitengere tabora.

¹⁹ O Šallum, o potomkos le Koreoskero the le Ebjasafoskero, jekhetane leskera famelijaha andral e Korachoskeri fajta sas ačhade, hoj te stražinen paš o vudar le RAJESKERE Stanoskero, avke sar varekana lengere dada stražinenas le RAJESKERO taboris. ²⁰ O Pinchas, le Eleazaroskero čhavo, sas varekana lengero vodcas a o RAJ sas leha.

²¹ O Zecharijah, le Mešelemijoskero čhavo, stražinelas paš o vudar andre le RAJESKERO Stanos.

²² Savore, save sas avrikidle, hoj te stražinen e chramoskeri brana, sas 212. On sas zapisimen pal peskere gava. O David le prorokoha Samueloha ačhade kale stražnikengere daden andre služba. ²³ On the lengere potomki služinenas paš o brani andre le RAJESKERO Chramos a angloda andro Sentno Stanos. ²⁴ O brani sas pro štar seri: pro vichodos, zapados, severos the pro juhos. ²⁵ Furt pro eftato džives lengere phrala andral lengere gava, len čerinenas andre služba. Bo sako eftato džives pes čerinenas. ²⁶ Ola štar anglune stražnika sas Leviti. On pes starinenas pal o Chramos, skladi the pokladni. ²⁷ On rači sas paš o Chramos, bo sas ačhade les te stražinel, a sako tosara mušinenas te phundravel e brana.

Le Levitengeri služba

²⁸ Varesave Leviti pes starinenas pal o veci pro lašariben andro Chramos. Sar o veci lenas avri abo thovenas pale, mušinenas len te zgenel. ²⁹ Aver džene merkinenas pro sersamos the pro savore sentne veci, pro sano aro, olejos, kadidlos, koreňje the pre mol. ³⁰ Ale varesave rašaja kerenas o masci le koreňjendar.

³¹ O Levitas o Mattitijah, o nekphureder čhavo le Šallumoskero le Korachoskera fajtatar, sas ačhado, hoj te pekel o sentne mare. ³² Aver murša andral le Kohatoskeri fajta sas ačhade, hoj te pririchtinen o sentne mare andro Chramos sako Šabbat.

³³ Varesave vodci andral e Levitengere fameliji, save sas lavutara, bešenas andro Chramos a na kerenas nič aver, bo mušinenas te el pririchtimen andre služba rat the džives.

³⁴ Kala savore sas vodci andre le Levitengere fameliji pal lengere fajti a bešenas andro Jeruzalem.

Le Sauloskero rodokmeňos

³⁵ O Jeiel, oda hin o Abi-Gibeon, ešebno bešelas andro foros Gibeon. Leskeri romňi sas e Maacha. ³⁶ Leskero ešebno čhavo sas o Abdon, palis o Cur, o Kiš, o Baal, o Ner, o Nadab, ³⁷ o Gedor, o Achijo, o Zecharijah the o Miklot, ³⁸ savo sas dad le Šimeamoskero. The on bešenas paš peskere phrala andro Jeruzalem.

³⁹ O Ner sas dad le Kišoske, o Kiš le Sauloske. Le Sauloskere čhave sas o Jonatan, o Malki-Šua, o Abinadab the o Ešbaal. ⁴⁰ O Jonatan sas dad le Merib-Baaloske a ov le Michasoske. ⁴¹ Le Michasoskere čhave sas o Piton, o Melech, o Tachrea, the o Achaz. ⁴² O Achaz sas dad le Jaroske a o Jarah le Alemetoske, le Azmavetoske the le Zimriske. O Zimri sas dad le Mocasoske, ⁴³ ov le Bineasoske, ov le Refajoske, ov le Elastoske a ov le Aceloske.

⁴⁴ Le Acel sas šov čhave: o Azrikam, o Bocheru, o Jišmael, o Šearijah, o Obadijah the o Chanan.

10

Le Sauloskero meriben

¹ O Filištinci gele pro mariben pro Izraeliti. Ale o Izraeliti pes rozdenašle a but lendar sas murdarde pro verchos Gilboa. ² O Filištinci pes dochudle ko Saul the ke leskere trin čhave a murdarde le Jonatan, le Abinadab the le Malki-Šua. ³ O mariben sas zoralo pašal o Saul, o lukostrelci les livinde a sas igen zraňimen.

⁴ Akor o Saul phenda le slufaske, savo hordinelas leskere zbrañi: “Cirde avri e šablā a murdar man sigeder, sar avena ola naobčhinde (naobrezimen), hoj mange te na keren ladž.”

Ale leskero slufas oda na kamelas te kerel, bo igen daralas. Avke o Saul iġa peskeri šablā a čhida pes pre late. ⁵ Sar o slufas dikhġa, hoj o Saul hino mulo, the ov pes čhida pre šablā a muġa. ⁶ Avke andre oda džives mule jekhetane o Saul the leskere trin čhave, vašoda ñiko leskere čhavendar pal leste na kralinelas.

⁷ Sar o Izraeliti, save bešenas andre dolina Jezreel, dikhle, hoj le Sauloskere murša pes rozdenašle a hoj o Saul the leskere čhave mule, the on denašle a omukle peskere fori. Avke o Filištinci avle a zaile peske ola fori.

⁸ Pre aver džives pal o mariben avle o Filištinci te občorel olen, save sas mule, a arakhle ode le Saul the leskere trine čhaven pro verchos Gilboa. ⁹ Pal o Saul čhide tele o gada, odčhinde leske o šero, ile leskeri vizbroj a bičhade len andre Filištinko phuv. Kada hiros dine te džanel peskere modlengge the le manušenge. ¹⁰ Le Sauloskeri vizbroj thode andre peskere devlengero chramos a leskero šero figinde andre le Dagonoskero chramos.

¹¹ Sar o manuša andral o Jabeš-Gilead pes došunde, so o Filištinci kerde le Sauloha, ¹² gele ode savore zorale murša, ile le Sauloskero telos the leskere čhavengero a ande len andro Jabeš. Parunde len andro hrobos tel o baro stromos a eġta džives pes poscinenas.

¹³ Avke o Saul muġa, bo na sas pačivalo le RAJESKE, na dolikerelas leskero lav a geġa the te phučel le mulengere duchendar, so majinel te kerel, ¹⁴ a na le RAJESTAR. Vašoda o RAJ les diña te murdarel a o krališagos diña le Davidoske, le Izajoskere čhaske.

11

O David ačhel krališ upral calo Izrael

¹ Savore Izraeliti pes zgele ko David andro Hebron a phende: “Se amen sam jekh rat. ² Tu liđahas le Izraeliten andro mariben mek sigeder, sar sas krališ o Saul, bo o RAJ, tiro Del, tuke phenda: ‘Tu liđaha mire manušen sar pastjeris a ačheha lengero vodcas.’ ”

³ Savore vodci andral o Izrael avle ko krališ andro Hebron, kaj lenca phandġa anglo RAJ e zmluva. Avke pomakhle le David vaš o krališ upral o Izrael, avke sar phenda o RAJ prekal o prorokos Samuel.

O David zalel o Jeruzalem

⁴ O David geġa savore Izraelitenca andro mariben pro Jeruzalem, so pes angloda vičinelas Jebus, bo ode furt bešenas o Jebuseja. ⁵ Ola Jebuseja phende le Davidoske: “Ade pes na dochudeha!” Ale o David domarda o zoralo foros Sion, oda hin akana o Foros le Davidoskero.

⁶ Akor o David phenda: “Ko ešebno (peršo) murdarela Jebusejis, ačhela nekbareder velitelis.” Ešebno geġa o Joab, la Cerujakero čhavo, vašoda ačhiġa nekbareder velitelis.

⁷ Palis o David ačhiġa te bešel andre oda zoralo foros, vašoda o manuša les vičinenas o Foros le Davidoskero. ⁸ Palis chudġa te ačhavel o foros pro vichodos pašal o than, kaj zrovñinda o brehos, a o Joab oprikerda o foros, kaj mek kampelas.

⁹ O David ačhelas furt zoraleder, bo o RAJ o Nekzoraleder sas leha.

O trin zorale murša le Davidoskere

¹⁰ Kala hine o zorale murša le Davidoskere, save jekhetane savore Izraelitenca les ačhade vaš o krališ upral o Izrael a zoralarde leskero krališagos pal cali phuv, avke sar o RAJ diña lav pal o Izrael:

¹¹ Ešebno o Jašobeam, andral le Chachmonoskeri fajta, savo sas vodcas le Trine, save sas trin zorale murša. La kopijaha murdarda trin šel (300) muršen andre jekh mariben.

¹² Dujto ole Trinendar sas o Eleazar, le Dodoskero čhavo, andral le Achoachoskeri fajta. ¹³ Ov sas le Davidoha andre Pas-Dammim akor, sar pes o Filištinci zgele pro mariben. Ode sas jačmeňiskeri maľa. Sar o manuša denašenas le Filištinenar, ¹⁴ o Eleazar ačhelas maškar e maľa a marelas pes le Filištinenca. Akor o Izraeliti ňerinde (zvitazinde) upral lende. Avke o RAJ diňa upral lende baro ňerindipen (vitaztvo).

¹⁵ Jekhvar avle trin le tranda (30) zorale muršendar ko David pre skala paš e jaskiňa Adullam. Akor o Filištínike slugađa peske kerde taboris andre le Refajengeri dolina. ¹⁶ O David sas akor pro verchos andro zoralo than a e Filištíniko slugađengeri partija sas andro Betlehem. ¹⁷ A o David kamelas igen te pijel paňi a phenda: “Ko man dela te pijel paňi andral e chaňig, so hiňi paš e brana andro Betlehem?” ¹⁸ Avke ola trin džene pes premarde prekal le Filištínengero taboris, cirdle o paňi andral odi chaňig, so sas paš e brana andro Betlehem, a ande le Davidoske. Ale ov na kamelas oda paňi te pijel, ale čhorda les avri sar obeta prekal o RAJ. ¹⁹ A phenda: “Mi chraňinel man o RAJ, hoj ada te kerav! Se oda ulahas avke, sar te pilomas o rat le muršengero, save gele te anel oda paňi.” A na kamelas oda paňi te pijel.

Kada kerde ola trin zorale murša.

O tranda zorale murša

²⁰ Le Joaboskero phral o Abišaj sas vodcas le tranda (30) zorale muršenge. Andre jekh mariben la kopijaha murdarda trin šel (300) muršen, avke leskero nav ačhila baro maškar ola Tranda. ²¹ Maškar ola Tranda les sas bareder pačiv a ačhila lengero vodcas, ale na sas les ajsi pačiv sar ole Trin.

²² O Benajah, le Jehojadoskero čhavo, sas zoralo murš, kerelas but bare veci a sas andral o Kabceel. Ov murdarda duje zorale Moabčanen. Andre jekh džives, sar delas o jiv, ov geľa andre chev a murdarda le ľevos. ²³ Murdarda the jekhe Egiptanos, savo sas učo buter sar duj metri. Choc le Egiptanoste andro vast sas igen thuli kopija a leste ča e paca, o Benajah leske la ila andral o vast a murdarda les laha. ²⁴ Ada kerđa o Benajah, le Jehojadoskero čhavo, a aleha peske kerđa nav avke sar ola Trin. ²⁵ Maškar ola Tranda les sas pačiv, ale the avke na sas sar ola Trin. O David les ačhađa veliteliske upral peskere telesne stražňika.

²⁶ Aver zorale murša sas le Joaboskero phral o Asahel; le Dodoskero čhavo o Elchanan andral o Betlehem; ²⁷ o Šammot andral o Charor; o Chelec andral o Palon; ²⁸ o Iras, le Ikkešoskero čhavo andral e Tekoa; o Abiezer andral o Anatot; ²⁹ o Sibbechaj andral e Chuša; o Ilaj andral o Achoach; ³⁰ o Mahraj andral e Netofa; le Baanoskero čhavo Cheled andral e Netofa; ³¹ le Ribajoskero čhavo o Itaj andral le Benjaminiko phuv Gibeja; o Benajah andral o Piraton; ³² o Churaj andral o Gaašiskere dolini; o Abijel andral e Araba; ³³ o Azmavet andral o Bachurim; o Eljachbas andral o Šaalbon; ³⁴ le Hašemoskere čhave andral o Gizon; le Šageoskero čhavo o Jonatan andral o Harar; ³⁵ le Sacharoskero čhavo o Achijam andral o Harar; le Uroskero čhavo o Elifal; ³⁶ o Chefer andral e Mechera; o Achijah andral o Palon; ³⁷ o Checra andral o Karmel; le Ezbajoskero čhavo o Naaraj; ³⁸ le Natanoskero phral o Joel; le Hagrioskero čhavo o Mibchar; ³⁹ o Ammončanos o Celek; o Nachraj andral o Beerot, savo hordinelas o zbraňi le Joaboske, la Cerujakere čhaske; ⁴⁰ the o Jitričana o Ira the o Gareb; ⁴¹ o Chetitos o Urijaš; le Achlajoskero čhavo o Zabad; ⁴² le Šizasoskero čhavo o Adinas, savo sas vodcas andro kmeňos Ruben, le tranda maribnaskere muršenca; ⁴³ le Maachoskero čhavo o Chanan; o Jošafat andral o Mitan; ⁴⁴ o Uzzias andral o Aštarot; o Šamas the o Jeiel, o čhave le Chotamoskere andral o Aroer; ⁴⁵ le

Šimrioskero čhavo o Jediael the leskero phral o Jochas andral o Tic; ⁴⁶ o Eliel andral e Machava; le Elnaamoskere čhave o Jeribaj the o Jošavijah; o Moabčanos o Jitmah; ⁴⁷ o Eliel; o Obed the o Jaasiel andral e Coba.

12

Le Davidoskere murša andral o kmeňos Benjamin

¹ Kala murša avle ko David andro Ciklag akor, sar denašla le Saulostar, le Kišoskere čhastar. On sas zorale maribnaskere murša, save leske pomožinenas andro mariben.

² Savorende sas o luki a džanenas igen mištes te livinkerele le lukoha a te čivkerel andral o prakos o bara le balogne (lave) vaj le čače (prave) vasteha. On sas andral o kmeňos Benjamin avke sar the o Saul.

³ O Achiezer the o Joaš, le Šemaoskere čhave andral e Gibeja, sas velitelja upral lende.

Kala murša sas: o Jeziel the o Palet, le Azmavetoskere čhave; o Berachas the o Jehu andral o Anatot; ⁴ o Jišmajah andral o Gibeon, savo sas maškar o Tranda a sas lengero velitelis; ⁵ o Jirmejah, o Jachaziel, o Jochanan, o Jozabad andral e Gedera; ⁶ o Eluzaj, o Jerimot, o Bealijah, o Šemarijah, o Šefatijah andral o Charuf; ⁷ o Elkanah, o Jiššijah, o Azarel, o Joezer, o Jašobeam andral le Korachoskeri fajta; ⁸ the O Joelah the Zebadijah, o čhave le Jerochamoskere andral o Gedor.

O murša andral o kmeňos Gad

⁹ O murša andral o kmeňos Gad tiš gele ko David pro verchengere thana pre pušta. On sas zorale maribnaskere murša, furt pririchtimen te džal andro mariben le štitoha the la kopijaha. Sas zorale sar o levi a denašenas avke sar o sarni.

¹⁰ Lengero vodcas sas o Ezer, dujto pal leste sas o Obadijah, trito o Eliab, ¹¹ štarto o Mišmannah, pandžto o Jirmejah, ¹² šovto o Attaj, eftato o Eliel, ¹³ ohtoto o Jochanan, eňato o Elzabad, ¹⁴ dešto o Jirmejah the dešujekhto (11.) o Machbannaj.

¹⁵ Kala murša andral o kmeňos Gad sas velitelja le slugaenge. O bareder velitelja sas upral ezeros (1 000) slugada a o teleder upral o šel (100). ¹⁶ Sas oda on, save pregele prekal o Jordan andro ešebno (peršo) čhon akor, sar o paňi prečhorelas soduj brehi, a roztradle le manušen, save bešenas andre ola dolini pro vichodos the zapados.

O murša andral o kmeňi Benjamin the Juda

¹⁷ The varesave džene andral o kmeňi Benjamin the Juda gele ko David pro verchengero than. ¹⁸ O David geľa avri angle lende a phenda: “Te aven ke ma andro smirom, hoj te pomožinel mange sar prijatelja, akor ačhen manca, ale te man avlan te del andre le neprijateliske, choc mire vastenca ñikas ñič na kerdom, o Del amare dadengero pre oda mi dikhel a mi marel tumen.”

¹⁹ Akor le Devleskero duchos avľa pro Amasaj, savo sas velitelis upral o Tranda, a ov phenda:

“Sam tire, David!

Sam tuha, čhavo le Izajoskero.

Smirom! O smirom tuke the oleske, ko tuke pomožinel!

Se korkoro tiro Del tuke pomožinel.”

Avke o David len priiľa a ačhada len velitelenge upral peskere slugada.

O murša andral o kmeňos Menašše

²⁰ The varesave murša andral o kmeňos Menašše gele ko David akor, sar džalas le Filištinenca pro mariben pro Saul. Ale ačhiľa pes, hoj o David the leskere murša le Filištinenge na pomožinde, bo o Filištínike vodci peske phende: “Ov šaj predžal ko Saul, ke peskero raj, a šaj meras.” Avke bičhade les het andro Ciklag. ²¹ Sar džalas

andro Ciklag, džanas leha kala murša andral o Menašše: o Adnach, o Jozabad, o Jediael, o Michael, o Jozabad, o Elihu the o Cilletaj. On sas savore veliteľa upral o ezeros slugađa. ²² On pomožinas le Davidoske andro mariben pro zbujnikengere partiji, bo savore sas zorale maribnaskere murša a ačhile veliteľa upral leskeri armada. ²³ Sako džives avenas o murša le Davidoske te pomožinel, medik les na sas bari armada, ajsi sar te le Devleskeri armada.

Le Davidoskeri armada andro Hebron

²⁴ Kala sas o vizbrojimen slugađa, save avle ko David andro Hebron, hoj te den leske le Sauloskero krališagos, avke sar phenda o RAJ:

²⁵ Andral o kmeňos Juda: 6 800 murša, save hordinenas o štitos the kopija a sas furt pririchtimen andro mariben;

²⁶ andral o Šimeon: 7 100 zorale maribnaskere murša;

²⁷ andral o Levi: 4 600 murša, ²⁸ lenca o vodcas andral le Aronoskeri fajta o Jehojada le 3 700 muršenca ²⁹ a o terno Cadok, savo sas zoralo maribnaskero murš, le bišuduje (22) velitelenca andral peskeri famelija;

³⁰ andral o Benjamin, le Sauloskero kmeňos: 3 000 murša. On dži akor sas le Sauloha;

³¹ andral o Efrajim: 20 800 zorale maribnaskere murša, dojekhes lendar sas baro nav andre peskeri fajta;

³² andral o jepaš kmeňos Menašše pro zapados: 18 000 murša, save sas kidle avri pre oda, hoj te ačhaven le David kraliske;

³³ andral o Jissachar: 200 vodci jekhetane le muršenca, saven lidžanas. On ačalile, so pes ačhela, a džanenas, so le Izraelitenge kampil te kerel;

³⁴ andral o Zebulun: 50 000 murša, save sas pririchtimen te džal andro mariben chocsave zbraňenca;

³⁵ andral o Naftali: 1 000 veliteľa a lenca 37 000 murša vizbrojimen le kopijenca the štitenca;

³⁶ andral o Dan: 28 600 murša pririchtimen andro mariben;

³⁷ andral o Ašer: 40 000 murša pririchtimen andro mariben;

³⁸ le vichodne Jordanostar, le kmeňostar Ruben, Gad the jepaš Menašše: 120 000 murša, save sas vizbrojimen chocsave zbraňenca.

³⁹ Savore kala slugađa sas pririchtimen te džal pro mariben a gele andro Hebron, bo sas igen vaš oda, hoj te ačhaven le David kraliske upral calo Izrael. The savore Izraeliti kamle, hoj o David te ačhel kraliske. ⁴⁰ On ačhile paš o David trin džives, chanas the pijenas, bo o Izraeliti pes pal lende starinenas. ⁴¹ The ola, ko bešenas dur, avke sar o Jissachar, o Zebulun the o Naftali, anenas lenge pro somara, řavi, mulici the guruva igen but chabena – aro, řuke figi the hroznos, mol, olejos, guruven the bakren – bo andro Izrael sas baro radiřagos.

13

Preľigenen e Zmluvakeri Archa

¹ O David pes zgela savore velitelenca upral o ezeros the upral o řel slugađa a vakerelas lenca, hoj les te den godi. ² Phenda savore Izraelitenge, save sas ode zgele: “Te san vaš kada a te hin oda le RAJESTAR, amare Devlestar, akor bičhavas le muršen ke amare phrala andre savore Izraeloskere phuva, the ko rařaja the Leviti andre lengere fori the gava, hoj te aven ke amende. ³ A anaha ke amende e Zmluvakeri Archa amare Devleskeri, bo na džalas amenge pal late, sar kralinelas o Saul.” ⁴ Savore priačhile pre oda, so o David phenda, bo oda sas dojekheske pre dzeka.

⁵ Avke o David ke peste zvičinda savore Izraeliten le Egiptske pañestar Šichor pro juhos dži paš o Lebo-Chamat pro severos, hoj te anen le Devleskeri Archa andral o Kirjat-Jearim. ⁶ Pašis o David the savore Izraeliti gele andro Baala (oda hino Kirjat-Jearim) andre Judsko, hoj odarik te len e Archa le Devleskeri, savi pes vičinel pal o RAJ, savo bešel upral o cherubi.

⁷ Preligenas le Devleskeri Archa andral Abinadaboskero kher pro nevo verdan, so lidžanas o Uzzah the o Achijo. ⁸ O David the savore Izraeliti khelenas the gilavenas anglo Del cała peskera zoraha a bašavenas pro citari, harfi, bubni, cimbali the trubi.

⁹ Sar avle ko Kidonoskero humnos, o Uzzah nacirdla o vast ke Archa, hoj la te zachudel a te na perel, bo le guruvenge podgele o pindre. ¹⁰ Takoj o RAJ cholisalila pro Uzzah a murdarda les, bo nacirdla o vast pre Archa. Ode pro than mula anglo Del.

¹¹ O David rušelas, hoj o RAJ demada a murdarda le Uzzah andre cholli, vašoda pes vičinel oda than dži adadžives Perc*-Uzzah.

¹² Oda džives o David darandila le Devlestar a phenda: “Sar ligenava ke mande le Devleskeri Archa?” ¹³ Avke o David na diña te lidžal e Archa ke peste andro Jeruzalem, ale ligenda la andro kher ko Obed-Edom, savo sas andral o Gat. ¹⁴ Le Devleskeri Archa ačila trin čhon andro kher ko Obed-Edom a o RAJ požehñinelas cała leskera famelija the savoro, so les sas.

14

Le Davidoskero palacis the čhave

¹ O Tirsko kralis Chiram bičhada ko David peskere služobniken, muraren the řesaren le cedroskere kaštenca, hoj leske te ačhaven o palacis. ² Akor o David sprindžarda, hoj les o RAJ čačes ačhada vaš o kralis upral o Izrael a hoj leskero krališagos upre hazdña prekal peskero narodos Izrael.

³ O David peske ila avre romñijen, savenca les sas buter čhave andro Jeruzalem. ⁴ Kala hine lengere nava: o Šammuas, o Šobab, o Natan, o Šalamun, ⁵ o Jibchar, o Elišuas, o Elpelet, ⁶ o Nogah, o Nefeg, o Jafias, ⁷ o Elišama, o Beeljadas the o Elifelet.

O ñerindipen upral o Filištinci

⁸ Sar pes došunde o Filištinci, hoj o David hino pomakhlo kralis upral calo Izrael, gele pal leste, hoj les te zalen. Sar o David ada šunda, gela avri pre lende. ⁹ O Filištinci andre dolina le Refajengeri džanas pro gava te murdarel a te čorel. ¹⁰ Avke o David phučelas le Devlestar: “Majinav te džal pro Filištinci? Deha len mange andro vasta?”

O RAJ leske odphenda: “Dža, dava len andre tire vasta.”

¹¹ Avke o David peskere muršenca džanas andro Baal-Peracim a ode upral lende ñerinda (zvitazinda). A phenda: “O Del rozčinda mire vasteha le ñeprijatelen, avke sar o pañi predemel e hradza.” Avke ole thaneske dine nav Baal-Peracim. ¹² O Filištinci ode mukle the peskere devloren a o David len diña te zlabarel.

¹³ Ale o Filištinci pale gele pre ola gava andre dolina. ¹⁴ Avke o David pale phučelas le Devlestar a ov leske odphenda: “Ma dža pre lende anglunestar, ale obdža len paš o balzamike stromi. ¹⁵ Soča šuneha o hangos pal o slugađengero phiriben pro agor ole balzamike stromengero, takoj dža pro Filištinci, bo o Del džal anglal tu len te marel.” ¹⁶ O David kerda sa avke, sar leske o Del phenda, a murdarkerelas le Filištinen le Gibeonostar dži paš o Gezer.

¹⁷ O hiros pal kada, so kerda o David, pes rozligenda andre savore phuva. O RAJ avke kerda, hoj pes lestar te daran savore narodi.

* **13:11** Oda hin: Te predemel.

15

E Zmluvakeri Archa preligenen andro Jeruzalem

¹ Andro Foros le Davidoskero peske o David ačhađa khera. Pririchtinda the than prekal e Devleskeri Archa a ačhađa prekal late stanos. ² A phenda: “Niko našti lidžal le Devleskeri Archa, ča o Leviti. Bo len peske o RAJ kidňa avri, hoj la te hordinen a te keren paš late e služba pro furt.”

³ Palis o David diňa te zvičinel savore Izraeliten andro Jeruzalem, hoj te lidžan le RAJESKERI Archa pre oda than, kaj ov pririchtinda. ⁴ Avke o David diňa te vičinel le Aronoskere the Levitengere potomken. ⁵ Avľa o vodcas Uriel le 120 muršenca andral le Kohatoskeri fajta, ⁶ o Asajah le 220 muršenca andral le Merariskeri fajta, ⁷ o Joel le 130 muršenca andral le Geršomoskeri fajta, ⁸ o Šemajah le 200 muršenca andral le Elicafanoskeri fajta, ⁹ o Eliel le ochtovardeš (80) muršenca andral le Chebronoskeri fajta ¹⁰ the o Amminadab 112 muršenca andral le Uzzieloskeri fajta.

¹¹ Palis o David vičinda le rašajen le Cadok the le Ebjatar the le Leviten le Uriel, le Asajah, le Joel, le Šemajah, le Eliel the le Amminadab ¹² a prikazinda lenge: “Tumen san o vodci andre le Levitengere fajti. Sentňaren pes the okle Levitenc a lidžan e Archa le RAJESKERI, le Izraeloskere Devleskeri, pre oda than, so pririchtindom. ¹³ Bo angloda pes oda kerelas bijal tumende, Levitale, a vašoda o RAJ, amaro Del, amen demađa andre choli, bo na phučahas lestar, sar majinas te kerel pal oda, so hin pisimen.”

¹⁴ Avke o rašaja the o Leviti pes sentňarde a preligende e Zmluvakeri Archa le RAJESKERI, le Izraeloskere Devleskeri. ¹⁵ O Leviti ligenenas e Archa le Devleskeri le družkenca pro phiko, avke sar o Mojžiš prikazinda prekal le RAJESKERO lav.

¹⁶ Palis o David prikazinda le Levitengere vodcenge, hoj te kiden avri dženen peskere famelijendar, hoj te gilaven the radišagoha te bašaven pro harfi, citari the cimbali.

¹⁷ Avke o Leviti kidle avri le Heman, le Joeloskere čhas, leskera famelijatar le Asaf, le Berechijoskere čhas, the le Etan, le Kušajoskere čhas, andral e fajta Merari, ¹⁸ a paš lende lengere phralen, save len majinas te čerinel: le Zecharijah, le Jaaziel, le Šemiramot, le Jechiel, le Unni, le Eliab, le Benajah, le Maasejah, le Mattitijah, le Elifeleh; the le Miknejah a le chramoskere stražņiken: le Obed-Edom the le Jeiel.

¹⁹ O lavutara o Heman, o Asaf the o Etan bašavenas pro bronzune cimbali. ²⁰ O Zecharijah, o Aziel, o Šemiramot, o Jechiel, o Unni, o Eliab, o Maasejah the o Benajah bašavenas pro harfi o učeder hangos. ²¹ O Mattitijah, o Elifeleh, o Miknejah, o Obed-Edom, o Jeiel the o Azaziah bašavenas pro citari o teluno hangos. ²² O Kenanijah sas avrikidlo, hoj te lidžal le Leviten, save sas lavutara, bo mištes džanelas te gilavel a te bašavel.

²³⁻²⁴ O Berechijah the o Elkanah, o Obed-Edom the o Jechijah stražņinas paš o vudar, kaj sas e Archa. O rašaja o Šebanijah, o Jošafat, o Netaneel, o Amasaj, o Zecharijah, o Benajah the o Eliezer trubinas angle Devleskeri Archa.

²⁵ O David, o Izraelike vodci the o velitel a upral o ezeros džanas bare radišagoha te lidžal e Zmluvakeri Archa upre andral le Obed-Edomoskero kher. ²⁶ O Del pomožinelas le Levitenge, save lidžanas e Zmluvakeri Archa le RAJESKERI, vašoda obetinde leske efa biken the efa bakren. ²⁷ Avke o David, o Leviti, save lidžanas e Zmluvakeri Archa, ola, save gilavenas, the o Kenanijah, savo lidžanas o gilavipen, sas urde andro lanoskere plašti a pro David sas mek urdo o efodos le lanostar. ²⁸ Savore Izraeliti džanas le RAJESKERA Archaha upre andro Jeruzalem bara vikaha the bašavibnaha pro cimbali, harfi, citari, rohi the trubi.

²⁹ Sar avle la RAJESKERA Archaha andro Jeruzalem, ipen akor e Mikal, le Sauloskeri čhaj, dikhelas avri prekal e oblaka. Sar dikhla le David, hoj radišagoha khelel, dikhla les tele andre peskero jilo.

16

E Archa thoven andro stanos

¹ Le Devleskeri Archa ande a thode la andro stanos, so prekal late ačhađa o David. Palis ande anglo Del o labarde the smiromoskere obeti. ² Sar o David dokerđa ola labarde the smiromoskere obeti, požehňinda le manušen andre le RAJESKERO nav. ³ Palis diňa le muršen the džuvlën, savore Izraeliten, po jekh maro the bokeli le datlendar the šuke hroznendar.

⁴ Varesave Leviten ačhađa, hoj te služinen angle RAJESKERI Archa a le gilavipnaha te lašaren, te modlinen a te palikeren le RAJESKE, le Izraelike Devleske. ⁵ O Asaf sas lengero vodcas a dujto pal leste sas o Zecharijah. O Jaaziel, o Šemiramot, o Jechiel, o Mattitijah, o Eliab, o Benajah, o Obed-Edom the o Jeiel bašavenas pro harfi the citari a o Asaf pre cimbalu. ⁶ O rašaja o Benajah the o Jachaziel furt trubinenas angle Devleskeri Zmluvakeri Archa.

O David lašarel le Devles

⁷ Andre oda džives o David ešebnovar (peršovar) ačhađa le Asaf the leskere pašutnen, hoj le lašaribnaha te palikeren le RAJESKE:

⁸ “Palikeren le RAJESKE, hazden upre leskero nav!

Den te džanel leskere skutki maškar o narodi!

⁹ Gilaven leske, bašaven leske!

Vakeren pal savore leskere zazraki!

¹⁰ Lašaren tumen leskere sentne naveha!

Mi radisaŕon o jile olenge, ko roden le RAJES!

¹¹ Roden le RAJES the leskeri zor,

ma preačhen te rodel leskero muj!

¹² Leperen tumenge pro zazraki,

pro bare veci, so kerđa,

the pre oda, sar sudzinelas,

¹³ tumen, o čhave le Izraeloskere, leskere služobňikoskere;

o čhave le Jakoboskere, le Devleskere avrikidle!

¹⁴ Ov hin o RAJ, amaro Del,

leskere zakoni hine prekal o manuša pal cali phuv.

¹⁵ Šoha (ňikda) ma bisteren pre leskeri zmluva,

pre leskero lav, so prikazinda ezera pokoleňenge.

¹⁶ Phandla e zmluva le Abrahamoha,

a la veraha diňa lav le Izak,

¹⁷ le Jakoboske la diňa sar zakonos,

le Izraeloske sar e večno zmluva,

¹⁸ akor, sar phenda: ‘Tuke dava e Kanaaňiko phuv

andro đedictvos.’

¹⁹ Sar mek sanas ča frima džene,

a sanas andre odi phuv ča cudzinci.

²⁰ Phirenas andral jekh narodos ke aver

a andral jekh krališagos ke aver.

²¹ O Del na domukla, hoj len vareko te trapinel,

- vaš lende pokarhinda the le kralen:
- 22 'Ma thoven o vasta pre mire pomazimen manuša,
ma dukhaven mire proroken!'
- 23 Dojekh pre kadi phuv gilaven le RAJESKE!
Džives pre džives vakeren pal leskero spaseňje!
- 24 Vakeren le narodenge pal leskeri slava,
den te džanel savore manušenge pal leskere zazraki.
- 25 Bo o RAJ hino baro, les kampil te del nekbareder lašariben
a lestar te daral buter sar savore devlendar.
- 26 Bo savore devla andral aver narodi hine ča modli,
ale o RAJ stvorinda o ňebos.
- 27 E pačiv the e slava hine anglal leste,
e zor the o radišagos hin ode, kaj ov bešel.
- 28 Den le RAJESKE, savore manušale pre phuv,
den le RAJESKE e slava the e zor.
- 29 Den le RAJESKE e slava hodno leskere naveske!
Hazden upre o dari a džan angle leste!
Bandon tele anglo RAJ andre leskero sentno šukariben!
- 30 Izdra lestar, calo svetos!
E phuv hiňi zorales zathodi,
na čhalavela pes!
- 31 Mi radisalol o ňebos a e phuv mi thovel baripen,
mi vakeren maškar o narodi: 'O RAJ kralinel!'
- 32 Mi šundol zorales o moros the savoro, so andre hin,
mi oslavinel e maľa the savoro, so upre hin!
- 33 O stromi andro veš mi gilaven radišagostar anglo RAJ,
bo ov avela te sudzinel le manušen pre phuv.
- 34 Palikeren le RAJESKE, bo hino lačo;
leskero lačhejileskeriben likerel pro furt.
- 35 Vičinen pre leste: 'Zachraňin amen, Devla, Spasiťelina amaro!
Cirde amen avri le narodendar a zvičín amen jekhetane,
hoj te palikeras tire sentne naveske
a te radisalon andre tiri sentňi slava.'
- 36 Mi el lašardo o RAJ, o Del le Izraeloskero,
akanastar pro furt!"

A savore manuša odphende: "Amen! Slava le RAJESKE!"

O službi andro Jeruzalem the Gibeon

37 O David ačhaďa le Asaf the leskere pašutne Leviten, hoj angle RAJESKERI Zmluvakeri Archa furt te keren e dživeseskeri služba, 38 the le Obed-Edom a leskere šovardeš the ochto (68) pašutnen. O Obed-Edom, le Jedutunoskero čhavo, the o Chosah sas upral savore chramoskere stražňika.

39 O David mukľa le rašas Cadok the le rašajen andral leskeri fajta angle RAJESKERO Stanos pro učo than andro Gibeon, 40 hoj furt te anen le RAJESKE pro oltaris o labarde obeti, tosara the rači, a oda avke, sar hin pisimen andre le RAJESKERO zakonos, so

diña le Izraelitenge. ⁴¹ Lenca sas o Heman, o Jedutun the ola, save sas avrikidle, hoj te palikeren le RAJESKE vaš oda, hoj leskero lačhejileskeriben likerel pro furt. ⁴² O Heman the o Jedutun pes starinenas pal o trubi, pal o cimballi the pal aver nastrojji pro lašariben. Le Jedutunoscere čhave ačhenas paš e brana.

⁴³ Palis pes savore manuša rozgele khere. Geľa the o David, hoj te požehñinel peskera famelija.

17

O RAJ del lav le David

¹ Sar o David imar bešelas andre peskero palacis, phendã le prorokoske Natanoske: “Me bešav andre cedroskero palacis, ale le RAJESKERI Zmluvakeri Archa hiñi ča andro stanos.”

² O Natan le Davidoske odphendã: “Ker oda, so hin tuke pro jilo, bo o Del hino tuha.”

³ Mek odi rat, o Del phendã le Natanoske: ⁴ “Dža a phen mire služobñikoske le Davidoske, hoj kada phenel o RAJ: ‘Na, na ačhaveha mange kher, hoj me te bešav ode. ⁵ Se na bešav andro chramos akorestar, sar ligendom avri le Izraeliten andral o Egipt, džı adadžives, ale somas andro stanos, a džavas tumenca than thanestar. ⁶ Sar phiravas le Izraelitencã, šoha (ñikda) na phendom le vodcenge andro Izrael, savenge prikazindom, hoj te lidžan mire manušen: “Soske mange na ačhaven o cedroskero chramos?”’

⁷ Mire služobñikoske le Davidoske phen, hoj kavke vakerel o RAJ o Nekzoraleder: ‘Ilom tut la malatar, kaj pasinehas le bakren, hoj te ačhes vodcas upral mire manuša, o Izrael. ⁸ Džavas tuha všadzık, kaj džahas, a zñičindom angle tu savore tire ñeprijateľen. Kerava, hoj tiro nav ela baro, avke sar o nava le nekbaredere vodcengere pre phuv. ⁹ Peskere Izraelike narodoske dava than, kaj les thovava. Ode pre peskero than bešela a na mušınela pes buter te daral. A o nalãche manuša les na dukhavena avke sar angloda, ¹⁰ sar lidžanas mire manušen o sudci, saven ačhadom upral o Izrael. Tire ñeprijateľen thovava tele.

Me o RAJ tuke phenav, hoj tut dava but potomken. ¹¹ Sar avela tiro časos a sar aveha parumen paš tire phure dada, ačhavava pal tute pro tronos tire potomkos a kerava, hoj leskero krališagos te el zoralo. ¹² Ov mange ačhavela o chramos a me kerava, hoj te ačhel leskero krališagos pro furt. ¹³ Avava leske dad a ov ela miro čhavo. A miro jileskeriben lestar na odlava, avke sar odilom le Saulostar, savo sas anglal tute, ¹⁴ ale ačhavava les upral mire manuša the krališagos pro furt. Ov bešela pro tronos pro furt.’ ”

¹⁵ O Natan phendã le Davidoske sa avke, sar oda šundã le RAJESTAR andro videñje.

Le Davidoskeri modlїtba

¹⁶ Akor o David geľa andro Sentno Stanos, bešľa peske anglo RAJ a phenelas: “Ko som me, RAJEJA, Devla, a ko hiñi miri famelija, hoj man andal džı ade? ¹⁷ Ale Devla, frima tuke oda sas a mek vakerehas pal oda, so ela tire služobñikoskera famelijaha. Tu dikhes pre ma sar pre varesavo baro manuš, ó, RAJEJA, Devla. ¹⁸ So mek buter šaj phenav me, o David, pre oda, hoj man des ajsi bari pačiv? Se tu mištes džanes tire služobñikos. ¹⁹ Ó, RAJEJA, tu prekal tiro služobñikos the pal tiro jilo kerdal kala bare veci a diňal oda te džanel mange. ²⁰ Ó, RAJEJA, nane ñiko ajsó sar tu! Nane aver Del, ča tu, avke sar oda korkore šundam amare kanenca. ²¹ A savo aver narodos pre phuv hino ajsó sar o Izrael? O narodos, saves peske tu, Devla, cindal avri andral o otroctvos, hoj te en tiro narodos a aleha peske kerdal baro nav akor, sar lenge kerehas bare the zorale veci, sar len lehas avri andral o Egipt a sar tradlal avri anglal lende

avre naroden. ²² Tu kerdal, hoj o Izraeliti te en tire manuša pro furt, a tu, ó, RAJEJA, ačhilal lengero Del.

²³ Akana, RAJEJA, doliker pro furt oda lav, so diňal mange the mira famelijake. Ker sa avke, sar phendal, ²⁴ hoj tiro nav te el furt barardo a hoj o manuša pal tu te vakeren: ‘O RAJ o Nekzoraleder hino le Izraeloskero Del!’ A e kraliskeri famelija tire služobňikoskeri le Davidoskeri mi ačhel pro furt anglal tute.

²⁵ Se tu, Devla miro, sikadal peskere služobňikoske, hoj thoveha mira famelija furt pro tronos. Vašoda me akana bi e dar anav anglal tu kadi modlitba. ²⁶ Ale akana, ó, RAJEJA, tu sal o Del a phendal tire služobňikoske kada lačhipen. ²⁷ Mangav tut, požehňin mira čala famelija, hoj pro furt te ačhen pro tronos. Bo so tu požehňines, RAJEJA, ačhel furt požehňimen.”

18

Le Davidoskere ňerindĭpena

¹ Pal varesavo časos o David ňerinda (zvitazinda) upral o Filištinci a iľa lendar o foros Gat le pašutne gavenca.

² O David ňerinda the upral o Moabčana. On pes leske poddine a počinenas leske o daňe.

³ Palis ňerinda the upral o Hadad-Ezer, o kralis andre phuv Coba, paš o Chamat akor, sar peske džalas te zalel o phuva paš o paňi Euftrat. ⁴ O David zaila lestar ezeros (1 000) verdana, ehta ezera (7 000) muršen pro graja the 20 000 slugađen. Mukla peske lendar ča šel (100) grajen le verdanenca a olenge, save ačhile, diňa te phagel o pindre.

⁵ Sar avle o Aramejčana andral o Damaskus te pomožinel le Hadad-Ezeroske, o David murdarda lendar 22 000 muršen. ⁶ Palis o David diňa te rozačhavel slugađen andro Damaskus. Avke o Aramejčana pes poddine le Davidoske a počinkerenas leske o daňe. O RAJ pomožinelas le Davidoske te ňerinel všadzík, kaj džalas.

⁷ O David iľa o somnakune štiti, so hordinenas le Hadad-Ezeroskere velitelja, a odligenda len andro Jeruzalem. ⁸ Andral le Hadad-Ezeroskere fori Tibchat the Kun o David skidňa igen but bronzos. Palis o Šalamun diňa lestar te kerel e igen bari nadrža, o slupi the o sersamos prekal o Chramos.

⁹ Sar o kralis Tou andral o Chamat šunda, hoj o David ňerinda upral cali armada le Hadad-Ezeroskeri andral e Coba, ¹⁰ bičhada peskere čhas le Hadoram ko kralis David, hoj leske te phenel: “Smirom tuke! Av bachtalo, bo ňerindal upral o Hadad-Ezer.” A bičhada leske somnakune, rupune the bronzune veci. O kralis Tou ada kerdá, bo the ov sas andro mariben le Hadad-Ezeroha. ¹¹ Ole veci o kralis David sentňarda le RAJESKE jekhetane le rupoha the le somnakaha, so iľa avre narodendar: le Edomčanendar, Moabčanendar, Ammončanendar, Filištínendar the Amalekendar.

Le Davidoskere uradňika

¹² O Abišaj, čhavo la Cerujakero, ňerinda andre Londi Dolina upral o 18 000 Edomčana. ¹³ Rozačhada peskere slugađen andro tabora pal calo Edom a savore Edomčana pes le Davidoske poddine. O RAJ pomožinelas le Davidoske te ňerinel všadzík, kaj džalas.

¹⁴ O David kralinelas upral calo Izrael a sas pačivalo the čačipnaskero ke dojekh manuš. ¹⁵ O Joab, la Cerujakero čhavo, sas velitelis upral e armada; o Jošafat, le Achiludoskero čhavo, sas nekbareder pisaris; ¹⁶ o Cadok, le Achituboskero čhavo, the o Abimelech, le Ebjataroskero čhavo, sas rašaja; o Šavša sas pisaris; ¹⁷ o Benajah, le Jehojadoskero čhavo, sas velitelis le Keretanenge the le Piletanenge, save stražinelas le kralis. Le Davidoskere čhave sas nekbareder uradňika le kraliske.

19

O mariben le Ammončanenca the Aramejčanenca

¹ Sar o Ammoniko kralis Nachaš muľa, ačhiľa pal leste kralis o Chanun, leskero čhavo. ² O David peske phenda: “Presikavava le Chanunoske, le Nachašiskere čhaske, o jileskeriben, avke sar oda kerđa leskero dad mange.” Avke bičhađa peskere služobňiken, hoj leske te presikavel o pharipen pal leskero dad.

Sar avle le Davidoskere služobňika andre le Ammončanengeri phuv, ³ o Ammonike vodci phende le Chanunoske: “Gondolines tuke, hoj o David kamel te del pačiv tire dades oleha, hoj bičhavel peskere služobňiken, hoj tuke te presikavel o pharipen? Na! Bičhavel len vašoda, hoj te predikhnen kadi phuv a palis la te zalen.” ⁴ Akor o Chanun chudľa le Davidoskere služobňiken, oholinda len, jepaš gada lenge ostrihinda le perestar dži tele a mukľa len te džal.

⁵ Sar oda vareko phenda le Davidoske, ov anglal lende bičhađa avre muršen, bo ola murša sas igen pre ladž. O kralis diňa lenge te phenel: “Ačhen andro Jericho, medik tumenge na barola o bajuzi pre brada a palis šaj aven pale.”

⁶ Sar o Ammončana peske pridžandle, hoj le David rozcholarde, o Chanun the o Aramejčana počinde tranda the štar (34) toni rup, hoj lenge te bičhaven maribnaskere verdana the muršen pro graja andral e Aram-Naharajim, Aram-Maacha the Coba. ⁷ Palis 32 000 verdana the o kralis andral e Maacha peskere muršenca avle a kerde peske taboris paš e Medeba, medik o Ammončana doavle odarik, kaj sas andro mariben.

⁸ Sar pes pal oda došunda o David, bičhađa andro mariben le Joab the caľa armada. ⁹ O Ammončana pes rozačhade pro mariben angle foroskeri brana a o kraľa, save lenge avle te pomožinel, ačhenas pre peskere thana pre maľa.

¹⁰ Sar o Joab dikhľa, hoj avle pre leste anglunestar the palunestar, kidľa peske avri nekfedere muršen andral calo Izrael a rozačhađa len pro Aramejčana. ¹¹ A olen, save ačhile, diňa peskere phraleske le Abišajoske, hoj len te rozačhavel pro Ammončana. ¹² O Joab leske phenda: “Te dikheha, hoj o Aramejčana hine zoraleder sar me, aveha mange te pomožinel, a te dikhava, hoj o Ammončana hine zoraleder sar tu, džava me tuke te pomožinel. ¹³ Av zoralo a maras pes zorales vaš amare manuša the vaš le Devleskere fori! Mi kerel o RAJ oda, so hin lačho anglal leskere jakha.”

¹⁴ Avke o Joab peskere muršenca džalas andro mariben pro Aramejčana, ale on lestar denašle. ¹⁵ Sar o Ammončana dikhle, hoj o Aramejčana denašen le Joabostar, the on chudle te denašel anglal leskero phral Abišaj a gele pale andro foros. Avke o Joab pes visarda le maribnastar a geľa andro Jeruzalem.

¹⁶ Sar o Aramejčana dikhle, hoj o Izraeliti upral lende ňerinde (zviťazinde), bičhade vaš aver Aramejčana, save bešenas pre aver sera le paňestar Euftrat. On avle ke lende a o Šobach*, o velitelis upral e armada le Hadad-Ezeroskeri, len lidžalas.

¹⁷ Sar pal oda le Davidoske phende, diňa te zvičinel savore Izraeliten, pregeľa prekal o Jordan a rozačhađa pes angle lende. Avke o David pes mukľa pre lende pro mariben a marelas pes le Aramejčanenca, ¹⁸ ale on le Izraelitendar denašle a o David the leskere murša murdarde 7 000 muršen pro graja, 40 000 slugađen the le Šobach, savo sas velitelis upral e armada.

¹⁹ Sar savore kraľa, save služinenas le Hadad-Ezeroske, dikhle, hoj o Izrael ňerinda upral lende, phandle le Davidoha zmluva a služinenas leske.

Avke o Aramejčana na kamle buter te pomožinel le Ammončanenge.

* 19:16 Abo: Šofach

20

O David zalel e Rabba

¹ Pre aver berš jarone, andro časos, sar o kraľa džanas andro mariben, o Joab džalas la armadaha pro Ammončana a zničinda lengeri phuv, ale o David ačila andro Jeruzalem. Palis o Joab džalas pro foros Rabba a zničinda les. ² Avke o David ila e koruna pal o šero lengere devleske, so pes vičinelas Milkom. Odi koruna sas phari buter sar tranda (30) kili* a sas andre the dragano bar, so thode andre koruna le Davidoskeri. Andral oda foros o David zaila igen but veci. ³ Le manušen, save ode bešenas, odarik odligenda a thoda len andre buči, hoj te keren le pilenca, krompačenca the le toverenca. Avke kerda the savore Ammonike forenca. Palis o David savore manušenca gela pale andro Jeruzalem.

O maribena le Filištinenca

⁴ Paloda sas pale o mariben le Filištinenca andro Gezer. Akor o Sibbechaj andral e Chuša murdarđa le Saft†, savo sas andral e fajta Rafah. Avke thode tele le Filištinen.

⁵ Palis andre aver mariben le Filištinenca o Elchanan, le Jairoskero čhavo, murdarđa le Lachmi, le Golijašiskere phrales andral o Gat. O kašt le Golijašiskera kopijatar sas ajsa thulo sar o kašt le strojoskero, pre savo pes kerel o pochtana.

⁶ Andre aver mariben, so sas paš o Gat, sas igen učo murš, saves sas bišuštar (24) angušta. Sas les pro vasta the pro pindre po šov angušta. The ov sas andral e fajta Rafah. ⁷ Ale sar asalas avri le Izraeliten, murdarđa les o Jonatan, le Šimeoskero čhavo, savo sas phral le Davidoske.

⁸ O David the leskere murša murdarde kale trine muršen andral e fajta Rafah andral o foros Gat.

21

O David zgenel le manušen

¹ O satan pes ačhada pro Izraeliti a kerda upre le David, hoj te zgenel le manušen andro Izrael. ² Avke o David prikazinda le Joaboske the le velitelenge: “Džan a zgenen le manušen andro Izrael, la Beer-Šebatar dži ko Dan, bo kamav te džanel, keci hine.”

³ Ale o Joab phenda le kraliske: “Mi kerel o RAJ, hoj le Izraelitendar te el šelvar buter, sar hine! Či nane on, rajeja miro the kralina, savore tire sluhi? Soske ada miro raj kamel te kerel? Soske aleha kames te anel le Izrael andro binos?”

⁴ Ale o kralis peske ačhelas vaš oda, so phenda, a o Joab les mušinda te šunel. Avke o Joab gela, pophirda calo Izrael, zgenda len a avla pale andro Jeruzalem. ⁵ A phenda le Davidoske, keci hin manuša: “Andre calo Izrael hine 1 100 000 murša, save pes džanen te marel la šablaha, a andre Judsko 470 000 murša.” ⁶ Ale le manušen andral o kmeňi Levi the Benjamin na zgenda, bo le kraliskero prikazis le Joab igen trapinelas.

O Del marel le manušen

⁷ Aňi le Devleske kada na sas pre dzeka, a vašoda marda le Izrael. ⁸ Akor o David phenda le Devleske: “Kerdom aleha igen baro binos angle tu. Akana mangav tut, odmuk mange kada binos, bo na kerdom oda godaha!”

⁹ O RAJ phenda le Gadoske, savo sas le Davidoskero prorokos: ¹⁰ “Dža a phen le Davidoske: ‘Kavke vakerel o RAJ: Dav tuke trin veci. Kide tuke avri, so kames, hoj pes te ačhel, a me oda kerava.’ ”

* **20:2** E Hebrejiko čhib: jekh talentos † **20:4** Abo: o Sippaj

¹¹ Avke o Gad geľa ko David a phendä: “Kavke phenel o RAJ: ¹² ‘Kide tuke avri: Majinel te el andre tiri phuv trin berš bokh? Abo kames trin čhon te denašel peskere nepřijatelendar, save džana pre tu la šablaha? Vaj andre cali tiri phuv te avel le RAJESKERO aňjelos a trin dživesa tumen te marel le bare nasvalibnaha? Akana rozgondolin tuke a phen mange, so te phenel oleske, savo man ke tu bičhađa.’ ”

¹³ O David phendä le Gadoske: “Oda mange hin igen phares peske te kidel avri! Me na kamav te perel andre le manuŝengere vasta, mi marel man o RAJ, bo leskero jileskeriben hino igen baro.”

¹⁴ Akor o RAJ domukľa pro Izrael baro nasvaliben a mule 70 000 Izraeliti. ¹⁵ O Del bičhađa le aňjelos, hoj te zničinel le manuŝen andro Jeruzalem. Ale sar oda o RAJ dikhľa, sas leske pharo vaš oda baro nalačhipen, so diňa te kerel, a phendä le aňjeloske: “Preačh! Ma ker imar oda!” Ipen akor le RAJESKERO aňjelos sas paš o humnos le Ornanoskero, savo sas Jebusejis.

¹⁶ Sar pes o David rozdikhľa, dikhľa maŝkar e phuv the maŝkar o ņebos te ačhel le RAJESKERE aňjelos la šablaha andro vast, sar la nacirdľa pro Jeruzalem. Akor o David the o vodci sas urde andro gone a pele le mujeha dži ke phuv.

¹⁷ O David phendä le Devleske: “Me diňom te zgenel le manuŝen a kerđom ada baro binos. Se on hine ča o bakre. Me som vinovato, ale on na kerde nič! Ó, RAJEJA, mangav tut, Devla miro, mar man the mira famelija a odle kadi bibach peskere manuŝendar.”

O David cinel o than prekal o Chramos

¹⁸ Akor le RAJESKERO aňjelos phendä le prorokoske Gadoske, hoj te phenel le Davidoske: “Dža upre a ačhav oltaris le RAJESKE pre le Ornanoskero humnos.” ¹⁹ O David geľa a kerđa sa avke, sar o Gad ke leste prevakerđa andre le RAJESKERO nav.

²⁰ Sar o Ornan marelav avri o žužodiv, visarđa pes a dikhľa le aňjelos. Leskere ŝtar čhave, save sas leha, pes garude. ²¹ O David džalas ke leste. Sar o Ornan dikhľa, hoj avel ke leste o David, geľa avri a bandiľa anglal leste le mujeha dži ke phuv.

²² O David leske phendä: “Kamav tutar te cinel o humnos, hoj te ačhavav le RAJESKE oltaris, bo avke preačhela oda baro nasvaliben pro manuŝa. Biken les mange vaš ajci, keci mol.”

²³ O Ornan leske odphendä: “Le tuke les. Mi kerel miro raj the kralis oda, so hin lačho angle leskere jakha. Dikh, dav kale gurunňen pre labardi obeta, o žužodiv pre chabeneskeri obeta the o sersamos, savenca maravas avri o žužodiv*, hoj te keres jag. Dav oda savoro!”

²⁴ Ale o David leske phendä: “Kada na! Kamav tutar te cinel a te počinel vaše ajci, keci mol. Na anava le RAJESKE oda, so hin tiro, aňi o labarde obeti, so man nič na molas.”

²⁵ Avke o David cinda oda humnos vaš o šov ŝel (600) rupune. ²⁶ Ačhađa le RAJESKE ode oltaris a andä leske o labarde the smiromskere obeti. Sar o David vičinelas pro RAJ, ov leske odphendä oleha, hoj bičhađa andral o ņebos e jag pro oltaris, kaj sas o labarde obeti.

²⁷ A o RAJ phendä le aňjeloske, hoj te thovel pale e šablä pre peskero than. ²⁸ Akorestar, sar o David dikhľa, hoj leske o RAJ odphendä pro humnos le Ornanoskero le Jebusejiskero, obetinelas ode. ²⁹ Le RAJESKERO sentno stanos, so kerđa o Mojžiš pre puŝta, the o oltaris prekal o labarde obeti andre oda časos sas pro učo than andro Gibeon. ³⁰ Ale o David ode naŝti geľa, hoj pes te phučel le Devlestar, bo igen predarandiľa le RAJESKERE aňjeloskera šablatar.

* 21:23 E Slovačiko čhib: mlatiacé smyky

22

¹ O David phendā: “Kade ela o Chramos le RAJESKERO, le Devleskero, a kade ela le Izrael oltaris pro labarde obeti.”

O David pririchtinel e buči pro Chramos

² O David diña te vičinel savore cudzincen, save bešenas andro Izrael, a ačhađa lendar manušen, hoj te pririchtinen o bara pre buči pre le Devleskero Chramos. ³ Diña te anel igen but trasta, hoj lendar te keren o lecegi (karfa) the o čopi pro kaštune brani, the ajci bronzos, so pes na delas aňi te odvažinel, ⁴ the mek igen but cedroskere kašta, bo o Sidončana the o Tirčana le Davidoske dodenas igen but cedroskere kašta.

⁵ O David phendā: “Miro čhavo o Šalamun hino mek terno a mek mištes na džanel te kerel o Chramos, so pes majinel te ačhavel le RAJESKE. Kampil les te ačhavel kavke, hoj te el igen baro the šukar, hoj dojekh pre phuv pal leste te džanel.” O David mek anglo peskero meriben diña te anel igen but veci prekal o Chramos.

O David phenel le Šalamunoske, sar te ačhavel o Chramos

⁶ Palis peske diña te vičinel peskere čhas le Šalamun a prikazindā leske, hoj te ačhavel o Chramos le RAJESKE, le Izraeloskere Devleske. ⁷ O David phendā le Šalamunoske: “Čhavo miro, andre miro jilo sas, hoj te ačhavav o Chramos prekal o RAJ, miro Del. ⁸ Ale le RAJESKERO lav avla ke ma: ‘Lidžahas o bare maribena pre kadi phuv a čhordal avri igen but rat. Vašoda na ačhaveha o Chramos prekal miro nav, bo čhordal avri igen but rat. ⁹ Ale ela tut muršoro, ov ela ajso, sar phenel leskero nav: “Murš smiromoskero.” A me kerava, hoj les te el smirom savore leskere űeprijatelendar pal dojekh sera. Leskero nav ela Šalamun. Sar ov kralinela andro Izrael, dava o smirom the o cicho le maribnastar. ¹⁰ Ov ačhavela o Chramos prekal miro nav. Ela mange čhavo a me avava leske dad. Leskere potomstvostar ela furt vareko pro tronos upral o Izrael.’

¹¹ Akana, čhavo miro, mi lidžal tut o RAJ, hoj bachtales te ačhaves o Chramos le RAJESKE, peskere Devleske, avke sar pal tu phendā. ¹² Ča mi del tut o RAJ godaveripen the prindžaripen andre savoreste, sar tut ačhavela upral calo Izrael, hoj te dolikeres o zakonos le RAJESKERO, tire Devleskero. ¹³ Akor tut ela bach, te dolikereha calo zakonos the o prikazi, so diña avri o RAJ le Mojžišoske prekal o Izrael. Av zoralo a ma dara tut! Ačh zorales!

¹⁴ Dikh, phara bučaha andom prekal le RAJESKERO Chramos 3 400 toni somnakaj* the 34 000 toni rup†, ajci but bronzos the trasta, so pes na del aňi te odvažinel, a kašta the bara. Ke ada, so hin, mušines mek te anel buter. ¹⁵ Hin paš tu but manuša, save džanen te kerel peskeri buči: O řesara, ola, save keren le barenca, the igen but majstri, save džanen te kerel dojekh buči ¹⁶ le somnakaha, rupoha, bronzoha the trastenca. Ušři a muk tut andre buči, o RAJ ela tuha!”

¹⁷ Palis o David prikazindā savore Izraelike vodcenge, hoj te pomožinen leskere čhaske le Šalamunoske. ¹⁸ Phendā: “O RAJ, tumaro Del, hino tumenca a diña tumen o smirom le manušendar pal savore seri, bo ov len mange diña andre miri zor a on hine poddine le RAJESKE the leskere manušenge. ¹⁹ Akana roden le RAJES, tumare Devles, cale jileha the dušaha. Chuden te ačhavel o Chramos le RAJESKERO, le Devleskero, hoj pes te prelidžal le RAJESKERI Zmluvakeri Archa the o sentne veci andro Chramos, so ela ačhado prekal le RAJESKERO nav.”

* 22:14 Oda sas 100 000 talenti somnakaj. † 22:14 Oda sas 1 000 000 talenti rup.

23

O David ačhavel andre služba le Leviten

¹ Sar o David sas imar igen phuro, ačhađa peskere čhas le Šalamun kraliske upral o Izrael.

² Žvičinda savore Izraelike vodcen, rašajen the Leviten. ³ Zgende savore Leviten phurederen sar tranda (30) berš a sas 38 000 murša. ⁴ O David phenda: “Lendar ačhavav 24 000, hoj te služinen andre le RAJESKERO Chramos, šov ezera (6 000) uradņiken the sudcen, ⁵ štar ezera (4 000) stražņiken the štar ezera dženen, save lašarena le RAJES a bašavena pre ola nastroji, so diňom te kerel pro lašariben.”

⁶ O David le Leviten rozulađa pal lengere trin fajti pal le Leviskere čhave: Geršon, Kohat the Merari.

Le Geršonoskero potomstvos

⁷ Le Geršonoskere čhave sas o Ladan the o Šimej. ⁸ Le Ladan sas trin čhave: Ešebno (peršo) o Jechiel, palis o Zetam the o Joel. ⁹ On sas vodci andre Ladanoskeri famelija. Le Šimej sas trin čhave: o Šelomot, o Chaziel the o Haran. ¹⁰ A sas les mek aver štar čhave: o Jachat, o Zina, o Jeuš the o Berijah. ¹¹ O Jachat sas ešebno, dujto o Zizah. Le Jeuš the le Berijah na sas but muršora, vašoda pes len rachinelas sar jekh fajta.

Le Kohatoskero potomstvos

¹² Le Kohat sas štar čhave: o Amram, o Jishar, o Chebron the o Uzziel. ¹³ Le Amramoskere čhave sas o Aron the o Mojžiš. O Aron the leskere potomki sas sentňarde andre služba, hoj pes pro furt te starinen pal o sentne veci, te anel o voňava obeti anglo RAJ, te služinel leske a andre leskero nav te žehňinel le manušen. ¹⁴ O čhave le Mojžišoskere, le Devleskere muršeskere, sas rachimen andro kmeňos Levi. ¹⁵ Le Mojžišoskere čhave sas o Geršom the o Eliezer. ¹⁶ Le Geršomoskero ešebno čhavo sas o Šebuel. ¹⁷ Le Eliezer sas ča jekh čhavo o Rechabiah, ale le Rechabiah sas but čhave.

¹⁸ Le Jishar, le Kohatoskere dujtone čhas, sas ešebno čhavo o Šelomot, savo sas vodcas andre fajta. ¹⁹ Le Chebron, le Kohatoskere tritone čhas, sas štar čhave: Ešebno o Jerijah, dujto o Amariah, trito o Jachaziel the štarto o Jekameam. ²⁰ Le Uzziel, le Kohatoskere štartone čhas, sas o Michah the o Jiššijah.

Le Merariskero potomstvos

²¹ Le Merari sas duj čhave: o Machli the o Muši. Le Machlioskere čhave sas o Eleazar the o Kiš. ²² O Eleazar muľa a na sas les muršora, ča čhaja, vašoda leskere čhajen peske ile romňijenge le Kišoskere čhave. ²³ Le Merariskero dujto čhavo sas o Muši. Les sas trin čhave: o Machli, o Eder the o Jeremot.

²⁴ Kala sas le Leviskere potomki pal lengere fameliji the fajti, save sas vodci a dojekheskero nav sas zapisimen. Dojekh, kaske sas buter sar biš (20) berš, sas ačhado, hoj te služinel andre le RAJESKERO Chramos.

Le Levitengeri buči andro Chramos

²⁵ Akor o David phenda: “O RAJ, o Del le Izraeloskero, diňa peskere manušenje o smirom a ačhila te bešel andro Jeruzalem pro furt. ²⁶ Vašoda o Leviti buter na mušinen te hordinel o sentno stanos the o veci pre služba andre.” ²⁷ Akorestar pal le Davidoskere posledne prikazi pes rachinenas andre služba o Leviti biš (20) beršendar upre.

²⁸ Lengeri buči sas te pomožinel andro Chramos le rašajenge, le Aronoskere potomkenge, andre služba, hoj te merkinen pro chramoskere thana the dvora a te starinen pes pal savore sentne veci the pal e služba andro Chramos. ²⁹ Mušinenas pes

te starinel pal o sentne mare, pal o sano aro pre chabeneskeri the peki obeta the pal o mare bi o droždi. Mušinenas te mišinel o aro le olejoha a mek te merinel a te važinel o obeti. ³⁰ On sas ačhade the pre oda, hoj sako džives tosara the rači te palikeren a te lašaren le RAJES, ³¹ sar anenas o labarde obeti le RAJESKE pro Šabbatoskero džives, abo pro Inepos Neve Čhoneskero the pre savore inepi. Sas avridino, keci Leviti mušinenas te služinel pro furt anglo RAJ andro Chramos.

³² On pes starinenas pal o sentno stanos le RAJESKERO the pal o Sentno Than a pomožinenas le Aronoskere potomkenge, peskere pašutnenge, andre služba andro Chramos.

24

O rašaja hine rozulade andre služba

¹ Le Aronoskere potomki sas rozulade (rozdelimen) andro partiji. Le Aron sas štar čhave: o Nadab, o Abihu, o Eleazar the o Itamar. ² O Nadab the o Abihu mule sigeder sar lengero dad. Bo len na sas čhave, e rašajiko služba preile lengere phrala o Eleazar the o Itamar. ³ O David jekhetane le Cadokoha, savo sas potomkos le Eleazaroskero, the le Achimelechoha, savo sas le Itamariskero potomkos, lenge rozulada e buči andre služba. ⁴ Andre le Eleazaroskero potomstvos sas buter vodci sar andre le Itamariskero. Vašoda le Eleazaroskere potomki sas rozulade andro dešušov (16) partiji a le Itamariskere andro očno (8). ⁵ Lengero potomstvos rozulade prekal o losos andre služba sar chramoskere uradnika the Devleskere služobnika. ⁶ O pisaris Šemajah, le Netaneeloskero čhavo andral le Leviskero kmeños, len zapisinda. O kralis, o uradnika, o rašaj Cadok, o Achimelech, le Ebjataroskero čhavo, the o vodci andral le rašajengere the Levitengere fajti sas paš oda sar švedki. Jekhvar losinenas vaš le Eleazaroskero potomstvos a jekhvar vaš le Itamariskero.

⁷ Kala hine o partiji pal o nava peskere fajtakere vodcenge. O šoros sas kajso: Ešebno (peršo) losos peła pro Jojarib, dujto pro Jedajah, ⁸ trito pro Charim, štarto pro Seorim, ⁹ pandžto pro Malkijah, šovto pro Mijamin, ¹⁰ eftato pro Hakkoc, očnoto pro Abijah, ¹¹ eñado pro Ješua, dešto pro Šechaniah, ¹² dešujekhto (11.) pro Eljašib, dešudujto (12.) pro Jakim, ¹³ dešutrito (13.) pro Chuppah, dešuštarto (14.) pro Ješebab, ¹⁴ dešupandžto (15.) pro Bilgah, dešušovto (16.) pro Immer, ¹⁵ dešueftato (17.) pro Chezir, dešuočtoto (18.) pro Happiccec, ¹⁶ dešueñado (19.) pro Petachiah, bišto (20.) pro Jechezkel, ¹⁷ bišujekhto (21.) pro Jachin, bišudujto (22.) pro Gamul, ¹⁸ bišutrito (23.) pro Delajah a bišuštarto (24.) pro Maaziah.

¹⁹ Kale muršenge sas rozuladi e buči andro Chramos, avke sar perelas pre lende o šoros a oda sa avke, sar diña avri lengero phuro dad Aron pal o prikazis le RAJESKERO, le Izraeloskero Devleskero.

Aver Leviti ačhade andre služba

²⁰ Kala hine aver fajtakere vodci, andral le Levitengero potomstvos:

andral le Amramoskeri fajta sas vodcas o Šubael, a andral leskeri fajta o Jechdejah;

²¹ andral le Rechabijoskeri fajta sas o Jiššijah ešebno;

²² andral le Jisharoskeri fajta o Šelomot, a andral leskeri fajta o Jachat.

²³ Le Chebron sas štar čhave: Ešebno o Jerijah, dujto o Amariah, trito o Jachaziel a štarto o Jekameam.

²⁴ Andral le Uzzieloskeri fajta sas vodcas o Michah a andral leskeri fajta o Šamir

²⁵ jekhetane le Jiššijoha, savo sas le Michoskero phral. Andral le Jiššijoskeri fajta sas vodcas o Zechariah.

²⁶ Le Merariskere čhas, le Jaaziah, sas duj čhave: o Machli the o Muši.

²⁷ O potomki le Merariskere prekal o Jaaziah sas o Šoham, o Zachur the o Ibri.

²⁸⁻²⁹ Le Machli sas duj čhave: o Eleazar the o Kiš. A le Eleazar na sas murša, ale le Kiš sas o Jerachmeel.

³⁰ Le Mušiskere čhave sas o Machli, Eder the o Jerimot.

Kala sas le Leviskere potomki, sako pal peskeri fajta. ³¹ The on losinenas jekhetane peskere phralenca, le Aronoskere potomkenca, savi buči majinenas te kerel. Sas paš oda o David, o Cadok, Achimelech the o vodci andral le rašajengere the Levitengere fajti.

25

O lavutara andro Chramos

¹ O David the le chramoskere vodci kidle avri varesave dženen le Asafoskere, Hemanoskere the Jedutunoskere čhavendar, hoj te prorokinen, sar bašavena pro citari, harfi the cimballi. Sas oda kala murša:

² Le Asafoskere čhavendar sas o Zachur, o Jozef, o Netanijah the o Asarelah. On sas ligende le Asafoha, savo prorokinelas pro kraliskero prikazis.

³ Le Jedutunoskere čhavendar sas: O Gedaliah, o Ceri, o Ješajah, o Šimej, o Chašabiah the o Mattitijah. Upral lende sas lengero dad o Jedutun, savo prorokinelas akor, sar la harfaha bašavenas, palikerenas a lašarenas le RAJES.

⁴ Le Heman sas dešuštar (14) čhave: o Bukkijah, o Mattaniah, o Uzziel, o Šebuel, o Jerimot, o Chananiyah, o Chanani, o Eliatah, o Giddalti, o Romamti-Ezer, o Jošbekašah, o Malloti, o Hotir the o Machaziot. ⁵ Savore kala čhave sas le Hemanoskere, le kraliskere prorokoskere. On sas dine leske prekal le Devleskero lav, hoj les te den pačiv. O Del diña le Heman dešuštar muršora the trin čhaja.

⁶ Savore kale muršen lidžanas lengere dada o Asaf, o Jedutun the o Heman ko bašaviben pro citari, pro cimballi the pro harfi, sar gilavenas paš e služba andre le RAJESKERO Chramos. O kralis sas upral lende.

⁷ On jekhetane lengere pašutnenca sas avrisikade, hoj te gilaven le RAJESKE. Savore sas jekhetane duj šel the ohtovardeš the ohto (288). ⁸ On savore losinenas, hoj len te rozulaven (rozdelinen) andre služba, či ternes vaj phures, či olen, save džanenas, vaj olen, save siklonas.

⁹ Kala duj šel the ohtovardeš the ohto (288) murša sas rozulade pal peskere fajti le čhavenca andro bišuštar (24) partiji po dešuduj (12) džene jekhe vodcaha. Avke o losos peľa pro vodci: ešebno (peršo) pro Jozef andral le Asafoskeri fajta; dujto pro Gedaliah; ¹⁰ trito pro Zachur; ¹¹ štarto pro Jicri*; ¹² pandžto pro Netanijah; ¹³ šovto pro Bukkijah; ¹⁴ eftato pro Jesarelah†; ¹⁵ ohtoto pro Ješajah; ¹⁶ eňato pro Mattaniah; ¹⁷ dešto pro Šimej; ¹⁸ dešujekhto (11.) pro Azarel‡; ¹⁹ dešudujto (12.) pro Chašabiah; ²⁰ dešutrito (13.) pro Šubael§; ²¹ dešuštarto (14.) pro Mattitijah; ²² dešupandžto (15.) pro Jerimot; ²³ dešušovto (16.) pro Chananiyah; ²⁴ dešueftato (17.) pro Jošbekašah; ²⁵ dešuochtoto (18.) pro Chanani; ²⁶ dešueňato (19.) pro Malloti; ²⁷ bišto (20.) pro Eliatah; ²⁸ bišujekhto (21.) pro Hotir; ²⁹ bišudujto (22.) pro Giddalti; ³⁰ bišutrito (23.) pro Machaziot; ³¹ the bišuštarto (24.) pro Romamti-Ezer.

26

O chramoskere stražņika

¹ O chramoskere stražņika sas rozulade (rozdelimen) andro partiji pal peskeri fajta. Andral le Korachoskeri fajta sas o Mešelemijah, čhavo le Koreoskero, savo sas čhavo

* 25:11 Abo: o Ceri † 25:14 Abo: o Asarelah ‡ 25:18 Abo: o Uzziel § 25:20 Abo: o Šebuel

le Asafoskero. ² Le Mešelemijah sas kala čhave: Ešebno (peršo) o Zecharijah, dujto o Jediael, trito o Zebadijah, štarto o Jatniel, ³ pandžto o Elam, šovto o Jochanan the eftato o Eljehoenaj.

⁴⁻⁵ Le Obed-Edom sas ochto čhave, bo o Del les požehňinda: Ešebno o Šemajah, dujto o Jozabad, trito o Joach, štarto o Sachar, pandžto o Netaneel, šovto o Ammiel, eftato o Jissachar the ochtoto o Peulletaj.

⁶ Le Šemajah sas čhave, save sas vodci andre peskere fajti, bo sas zorale maribnaskere murša: ⁷ o Otni, o Refael, o Obed the o Elzabad. The lengere pašutne o Elihu the o Semachijah, save sas zorale murša. ⁸ Kala savore potomki le Obed-Edomoskere the lengere čhave a lengere pašutne sas zorale murša, save džanenas te stražinel. On sas jekhetane šovardeš the duj (62).

⁹ Savore Mešelemijoskere čhave the pašutne sas dešuochto (18) zorale murša.

¹⁰ Le Chosah andral le Merariskeri fajta sas štar čhave: O Šimri sas o vodcas – choc te na uliľa ešebno – leskero dad les ačhaďa vodcaske; ¹¹ dujto sas o Chilkijah, trito o Tebalijah the štarto o Zechariah. Savore le Chososkere čhave the pašutne sas dešutrin (13) džene.

¹² Kala chramoskere stražňika sas rozulade andro partiji, sako pal lengere fajti a sas lenge diňi e služba andre le RAJESKERO Chramos, avke sar the okle Levitenge. ¹³ Le losoha kidenas avri savore famelijendar, či sas cikňi, či bari, ko majinel te služinel paš savi brana.

¹⁴ Le Šelemijoske sas diňi prekal o losos e vichodno brana. Le Zecharijoske, leskere čhaske, savo sas igen godaver murš, sas diňi e severno brana; ¹⁵ le Obed-Edomoske sas diňi e južno brana a leskere čhavage sas dine te merkinel pro thana, kaj sas odthode o veci; ¹⁶ le Šuppimoske the le Chososke e zapadno brana the e brana Šallechet, khatar pes džal le dromeha upre.

O stražňika jekh avres čerinenas avke: ¹⁷ Paš e vichodno brana sas šov Leviti; paš e severno štar; paš e južno štar; paš o thana, kaj sas odthode o veci, sas po duj; ¹⁸ paš e dvora pre zapadno sera sas duj a paš o drom, so lidžal andre dvora, štar Leviti. ¹⁹ Kala sas o partiji stražňika andral le Korachoskere the Merariskere fajti, save stražinenas.

Aver chramoskere služobňika

²⁰ Lengere pašutne Leviti pes starinenas pal o chramoskere pokladňi the pal o dari, so sas dine prekal o Del. ²¹ O Ladan, andral e Geršonoskeri fajta, sas dad le Jechielioske. But džene andral leskero potomstvos sas vodci andre peskere fajti. ²² Le Jechieli sas duj čhave: o Zetam the o Joel. On pes starinenas pal o chramoskere pokladňi the skladi.

²³ The le Amramoskere, le Jisharoskere, le Chebronoskere the le Uzzieloskere potomki pes starinenas pal o pokladňi.

²⁴ O Šebuel sas upral savore chramoskere pokladňika. Ov sas andral e fajta le Geršomoskeri, savo sas čhavo le Mojžišoskero. ²⁵ O Šebuel sas pašutno le Šelemotoha prekal o Eliezer, savo sas phral le Geršomoske. O Eliezer sas dad le Rechabijoske, ov le Ješajoske, ov le Joramoske, ov le Zichriske a ov le Šelomotoske. ²⁶ O Šelomot the leskere pašutne pes starinenas pal savore pokladňi the dari, so anelas a sentňarelas le Devleske o kralis David, o vodci le fajtengere, o veliľeľa upral o ezeros the o veliľeľa upral o šel a the aver veliľeľa upral e armada. ²⁷ Bo oda, so on zalenas andro mariben, denas andro Chramos, hoj les te oprikeren. ²⁸ O Šelomot the leskere pašutne pes starinenas the pal ola sentňarde dari, so dine prekal o Chramos

o prorokos Samuel, o Saul le Kišoskero čhavo, o Abner, le Neroskero čhavo, the o Joab, la Cerujakero čhavo.

O Leviti, save na služinenas andro Chramos

²⁹ Andral le Jisharoskero potomstvos, o Kenaniah the leskere čhave sas ačhade uradňikenge the sudcenge andro Izrael. On na služinenas andro Chramos.

³⁰ O Chašabijah the leskere murša andral le Chebronoskeri fajta, ezeros the efta šel (1 700) zorale murša, pes starinenas andro Izrael pro zapados le Jordanostar pal savore službi prekal o RAJ the prekal o kralis. ³¹ O Jerijah sas vodcas le fajtenge the le famelijenge andre le Chebronoskero potomstvos. Sar o David sas imar kralis saranda (40) berš, arakhle andro zvitki, hoj andre lengero potomstvos hine zorale murša, save bešen andro Jazer, andre Gileadiko phuv. ³² Le Jerijah sas duj ezera the efta šel (2 700) pašutne, save sas vodci andre peskere fajti. Len o David ačhada upral o kmeňi Ruben, Gad the jepaš kmeňos Menašše, hoj te merkinen pre savore veci le Devleskere the kraliskere.

27

O velitelja upral o dešuduj čati

¹ Sako čhon andro berš 24 000 murša andre jekh čata služinenas sar slugađa andre Izraeloskeri armada. Andre ole čati sas o vodci upral o fajti, o velitelja upral o ezeros the upral o šel the lengere služobňika.

² Andro ešebno (peršo) čhon lidžalas e čata o Jašobeam, le Zabdieloskero čhavo.

³ Ov sas le Perecoskero potomkos a sas angluno velitelis savore slugadenge andre ešebno čhon.

⁴ Andro dujto čhon lidžalas e čata o Achoachitas Dodaj a velitelis sas o Miklot. Andre odi čata sas 24 000 murša.

⁵ Andre trito čhon lidžalas e čata o Benajah. Leskero dad sas angluno rašaj o Jehojada. ⁶ Oda Benajah sas vodcas le Tranda (30) zorale muršenge. Ale o velitelis upral e čata sas leskero čhavo o Ammizabad.

⁷ Andro štarto čhon lidžalas e čata o Asahel, le Joaboskero phral, a pal leste leskero čhavo o Zebadijah.

⁸ Andro pandžto čhon lidžalas e čata o Šamhut, le Jizrachoskero potomkos.

⁹ Andro šovto čhon lidžalas e čata o Iras, le Ikkešoskero čhavo, andral e Tekoa.

¹⁰ Andro eftato čhon lidžalas e čata o Chelec andral o kmeňos Efrajim khatar o Palon.

¹¹ Andro ohtoto čhon lidžalas e čata o Sibbechaj, andral le Zerachoskeri fajta, andral e Chuša.

¹² Andro eňato čhon lidžalas e čata o Abiezer andral o Anatot, andral o kmeňos Benjamin.

¹³ Andro dešto čhon lidžalas e čata o Mahraj andral e Netofa. Ov sas andral le Zerachoskeri fajta.

¹⁴ Andro dešujekhtho (11) čhon lidžalas e čata o Benajah andral o kmeňos Efrajim andral o Piraton.

¹⁵ Andro dešudujto (12) čhon lidžalas e čata o Cheldaj andral e Netofa. Ov sas andral le Otňieloskeri fajta. Andre dojekh čata sas 24 000 murša.

O vodci upral o kmeňi

¹⁶ Kala hine o vodci upral o kmeňi andro Izrael:

o Eliezer, le Zichriskero čhavo, upral o kmeňos Ruben;

o Šefatjah, le Maachoskero čhavo, upral o Šimeon;

¹⁷ o Chašabjah, le Kemueloskero čhavo, upral o Levi;

o Cadok upral le Aronoskeri fajta; ¹⁸ o Elihu, le Davidoskero phral, upral o Juda;

o Omri, le Michaeloskero čhavo, upral o Jissachar;

¹⁹ o Jišmajah, le Obadjoskero čhavo, upral o Zebulun;

o Jerimot, le Azrieloskero čhavo, upral o Naftali;

²⁰ o Hošeah, le Azazjoskero čhavo, upral o Efrajim;

o Joel, le Pedajoskero čhavo, upral o zapadno kmeňos Menašše;

²¹ o Jiddo, le Zecharijoskero čhavo, upral jepaš kmeňos Menašše andro Gilead;

o Jaasiel, le Abneroskero čhavo, upral o kmeňos Benjamin;

²² the o Azarel, le Jerochamoskero čhavo, sas upral o kmeňos Dan.

Kala sas o kmeňoskere vodci andro Izrael.

²³ O David na diňa te pisinel andro zvitkos le ternederen sar biš berš (20), bo o Del les diňa lav, hoj kerela lendar ajci but Izraeliti sar o čercheňa pro ňebos. ²⁴ O Joab, la Cerujakero čhavo, len chudľa te zgenel, ale na dogenda len, bo o Del cholisalila pre lende a marda len vaš oda, hoj le Izraeliten kamle te zgenel. Vašoda na sas pisimen, keci sas andre kronika le kraliskeri Davidoskeri.

O uradňika upral o kraliskero barvalipen

²⁵ O Azmavet, le Adieloskero čhavo, pes starinelas pal o kraliskere skladi.

O Jonatan, le Uzzioskero čhavo, pes starinelas pal aver skladi andro fori, gava the veži.

²⁶ O Ezri, le Keluboskero čhavo, sas upral o murša, save kerenas buči pre maľa.

²⁷ O Šimej andral e Rama pes starinelas pal o viňici.

O Zabdi andral o Šefam pal o thana, kaj sas odthodi e mol.

²⁸ O Baal-Chanan andral o Geder pes starinelas pal o olivi the dzive figi pre zapadno brehengeri phuv.

O Joaš pes starinelas pal o olivovo olejos. ²⁹ O Šitraj andral o Šaron pes starinelas pal o dobitkos, so pes pasinelas pro mali andro Šaron.

O Šafat, le Adlajoskero čhavo, pal o dobitkos, so pes pasinelas andro dolini.

³⁰ O Izmaelitas o Obil pes starinelas pal o řavi.

O Jechdejah andral o Meronot pes starinelas pal o oslici.

³¹ O Hagarčanos o Jaziz pes starinelas pal o bakre the kozi.

Kala savore pes starinenas pal le Davidoskero barvalipen.

Le Davidoskere radci

³² O Jonatan, le Davidoskero bačis, sas godaver murš the radcas. Ov jekhetane le Jechieloha, le Chachmonoskere čhaha, likerenas avri le kraliskere čhaven.

³³ O Achitofel sas le kraliskero radcas a o Arkijcos Chušaj sas le kraliskero prijatelis.

³⁴ Sar o Achitofel muľa, ačhile pal leste radci o Jehojada, le Benajoskero čhavo, the o Ebjatar.

O velitelis upral le kraliskeri armada sas o Joab.

28

O David del le Šalamunoske o planos le Chramostar

¹ O David vičinda ke peste andro Jeruzalem savore Izraelike uradňiken: le kmeňoskere vodcen; le armadakere velitelēn, save služinenas le kraliske; le velitelēn upral o ezeros the upral o řel slugada; le manušen, save pes starinenas pal calo leskero barvalipen the pal leskere the le čhavengere stadi. Vičinda the le palaciskere uradňiken, slugaden the savore zorale maribnaskere muršen.

² Sar savore doavle, o David uřtila a phenda: “Phralale mire the manuřale mire! řunēn man avri! Andre miro jilo sas oda, hoj ačhavava than prekal amare RAJESKERI

Zmluvakeri Archa, so hiñi sar stolkos, kaj o Del thovela peske o pindre. Savoro imar pririchtindom, hoj pes te ačhavel, ³ ale o Del mange phenda: ‘Tu našti ačhaves o Chramos prekal miro nav, bo sal slugadis a čhordal avri but rat.’

⁴ Ale o RAJ, o Del le Izraeloskero, peske ila man andral cali famelija avri kraliske pro furt, bo savore kmeñendar peske o Del kidña avri le Juda sar vodcas a savore famelijendar, mire dadeskera famelija the savore mire dadeskere čhavendar kidña avri man vaš o kralis upral calo Izrael. ⁵ O RAJ man diña igen but čhaven a savore mire čhavendar peske kidña avri mire čhas le Šalamun, hoj te bešel pro tronos a te kralinel upral le RAJESKERO krališagos andro Izrael. ⁶ Phenda mange: ‘Tiro čhavo o Šalamun mange ačhavela miro Chramos the mire dvori, bo mange les ilom avri vaš o čhavo a avava leskero dad. ⁷ Te pes likerela mire prikazañjendar the zakonostar avke sar akana, pro furt leske ačhela o krališagos.’

⁸ Akana tumenge phenav anglo Del, angle savore Izraeliti the angle savore, save hine zgele anglo RAJ, hoj te merkinen a te dolikeren savore prikazañja le RAJESKERE, peskere Devleskere, hoj tumenge te ačhel kadi šukar phuv a hoj la palis te den tumare potomkenge sar dedictvos pro furt.

⁹ A tu Šalamun, čhavo miro, sprindžar tire dadeskere Devles a služin leske cale jileha the godaha, bo o RAJ džanel amare jile the amaro gondolišagos. Te les rodeha, dela pes tuke te arakhel, ale te pes lestar odvisareha, omukela tut pro furt. ¹⁰ Ma bister pre oda, hoj tut o RAJ kidña avri, hoj te ačhaves leske sentno Chramos. Av zoralo a muk tut andre buči!”

¹¹ Palis o David diña peskere čhaske le Šalamunoske o planos, sar te ačhavel savore thana andro Chramos: e angluñi dvora, o than, kaj sas odthode o veci, o uprune thana, o andrune thana the o than prekal e Zmluvakeri Archa, kaj hine odmukle o bini. ¹² Diña leske the o planos, so sas les andro duchos, sar te kerel e chramoskeri avruñi dvora, o avrune thana pašal o Chramos, o thana, kaj sas odthode o chramoskere veci the o dari, so anenas le RAJESKE. ¹³ O David diña leske the o planos, sar o rašaja the o Leviti majinde te el rozulade (rozdelimen) andre služba a sar oda te kerel a sar pes te starinen pal savore veci andro Chramos. ¹⁴ A phenda, keci kampela rup the somnakaj pre ola veci, so ena kerde a savenca služinena andro Chramos, ¹⁵ a keci kampela rup the somnakaj pre dojekh lampa the momelaris, ¹⁶ the pro rupune skaminda the pro dojekh somnakuno skamind prekal o sentne mare prekal o Del. ¹⁷ Phenda, keci kampela žužo somnakaj, savestar kerena o vidlički, čare the pohara, a keci kampela somnakaj the rup, savestar kerena o čare, ¹⁸ a keci žužo somnakaj kampela, sar kerena o oltaris, pre savo labarena o voñava obeti. Diña the o planos le verdanestar: prekal o somnakune cherubi, save peskere rozcirdle kridlenca garuvenas le RAJESKERI Zmluvakeri Archa.

¹⁹ O David phenda le Šalamunoske: “Kada savoro sas zapisimen le RAJESKERE godaha a leskero vast sas pre mande, hoj te pririchtinav savori buči pro Chramos. ²⁰ Muk tut andre buči a ma dara! Ma dara tut a ma izdra, bo o RAJ o Del, miro Del, ela tuha. Na omukela tut a na odvisarela pes tutar, medik na dokereha savore buča pro Chramos, andre savo palis le RAJESKE služinena. ²¹ Dikh, hin tut but partiji rašaja the Leviti, save hine pririchtimen pre savori služba andre le Devleskero Chramos. Hin paš tu o manuša, save džanen te kerel dojekh buči, the o uradñika, a savore manuša tut šunena, so lenge ča pheneha.”

¹ Palis o kralis David phenda savore manuŝenge, save sas ode zgele: “Miro čhavo o Šalamun, saves peske kidña avri o Del, hino mek terno a mek na džanel but pal o dživipen. Bo e buči pro Chramos hiñi bari a na kerel pes prekal o manuŝ, ale prekal o RAJ, prekal o Del. ² Keci birindom, ajci pririchtindom materijalos a diñom prekal le Devleskero Chramos o somnakaj pro somnakune veci, o rup pro rupune, o bronzos pro bronzune, o trasta pro trastune the o kašta pro kaštune veci. Diñom mek o mramoris the onixoskere bara, malachitoskere the farebna bara – savore dragane bara pro ŝukariben. ³ A vašoda, hoj mange hin pro jilo le Devleskero Chramos, dav mek mire barvalipnastar o somnakaj the o rup ke oda, so imar diñom: ⁴ ŝel (100) toni nekfeder somnakaj andral o Ofir the duj ŝel the saranda (240) toni žužo rup, hoj te ŝukaľaren o fali andro Chramos, ⁵ the o somnakaj pro somnakune the o rup pro rupune veci, savendar kerena o majstri o veci andro Chramos. Ko kamľahas adadžives jilestar te anel varesave dari le RAJESKE?”

⁶ Avke, sar o David dovakerďa, o vodci andral peskere fajti, o kmeňoskere vodci, o veliteľa upral o ezeros, o veliteľa upral o ŝel the o uradnika dine jilestar o dari prekal o RAJ. ⁷ On dine prekal o Chramos buter sar ŝel the eftavardeŝ (170) toni somnakaj, buter sar trin ŝel the saranda (340) toni rup, vaj ŝov ŝel the biŝ (620) toni bronzos a buter sar trin ezera the ŝtar ŝel (3 400) kili trasta. ⁸ Kas sas varesave dragane bara, delas len le Jechieloske andral le Gerŝonoskeri fajta andro vasta sar daros prekal le RAJESKERO Chramos, bo ov sas upral o pokladi. ⁹ O manuŝa radisaľonas ole darendar, so o vodci anenas jilestar le RAJESKE. The o David igen radisaľolas.

O David paľikerel le RAJESKE

¹⁰ Palis o David laŝarelas le RAJES angle savore manuŝa kavke:
“Av laŝardo, RAJEJA,

Devla amare phure dadeskero, le Jakoboskero,
čirlastar pro furt!

¹¹ Tu sal baro, zoralo the slavno!

Tuke e pačiv the e slava!

Tiro hino savoro, so hin pro űebos the pre phuv.

Tiro hino o kraliŝagos

a sal barardo upral savoreste!

¹² O barvalipen the e pačiv hin tutar.

Tu kralines upral savoreste.

Andre tire vasta hin e zor.

Kas tu kameha, oles ŝaj keres bares the zorales!

¹³ Akana, Devla amaro, paľikeras tuke

a laŝaras tiro slavno nav!

¹⁴ Ale ko som me the mire manuŝa, hoj tut ŝaj diňam ajci dari? Se savoro hin tutar a akana tuke oda ča pale das. ¹⁵ Sam cudzinci the hosci andre tire jakha, avke sar the amare phure dada. Amaro časos pre kadi phuv hino sar o ciňos, so predžal, a sig meras. ¹⁶ Ó, RAJEJA, Devla amaro, savoro kada barvalipen, so tuke diňam, hoj pes te ačhavel o Chramos prekal tiro sentno nav, hin tutar a tiro hin savoro. ¹⁷ Me džanav, Devla miro, hoj tu dikhes pro jilo le manuŝeskero a rado dikhes oles, ko hino pačivalo. Me jilestar tuke andom kala dari a akana dikhav, hoj kala tire manuŝa tiŝ jilestar the radiŝagoha ande o dari. ¹⁸ Ó, RAJEJA, Devla amare dadengero le Abrahamoskero, Izakoskero the le Izraeloskero, ker, hoj te en furt pačivale, a lengere jile pricirde ke peste. ¹⁹ A ker, hoj miro čhavo o Šalamun te el tuke pačivalo cale jileha a te dolikerel tire prikazaňja, zakoni the sikavibena, a mi kerel savoro, so kampil, hoj te el ačhavo

o Chramos, prekal savo diňom kala dari.” ²⁰ Palis o David phendã savore manuŝenge: “Laŝaren le RAJES, peskere Devles!”

Avke savore ole manuŝa chudle te laŝarel le RAJES, le Devles peskere dadengere, a andre pačiv bandonas dži ke phuv anglo RAJ the anglo kralis David.

O Šalamun pale ačhado kraliske

²¹ Palis o Izraeliti ande le RAJESKE o dari a pre aver džives o labarde obeti: ezeros (1 000) terne biken, ezeros bakren, ezeros bakroren, e molakeri obeta the aver obeti vaŝ calo Izrael. ²² Oda džives chanas a pijenas anglo RAJ bare radiŝagoha a le Davidoskere čhas le Šalamun pale ačhade kraliske. Pomakhle les vaŝ o kralis a le Cadok vaŝ o raŝaj. ²³ Avke o Šalamun beŝla pal peskero dad David sar kralis pro tronos, so ačhađa o RAJ. Sas les bach a savore Izraeliti les ŝunenas. ²⁴ Savore uradňika, slugađa the le Davidoskere aver čhave les ŝunenenas.

²⁵ O RAJ igen hazdňa upre le Šalamun angle savore Izraeliti avke, hoj les diňa ajsi slava, so na sas savore aver kralen andro Izrael.

Le Davidoskero meriben

²⁶ O David, le Izajoskero čhavo, kralinelas upral calo Izrael ²⁷ jekhetane saranda (40) berŝ. Andro Hebron kralinelas ehta berŝ a andro Jeruzalem tranda the trin (33) berŝ. ²⁸ Ov sas barvalo, sas les pačiv maŝkar o manuŝa a muľa, sar sas igen phuro. Pal leste ačhila kralis leskero čhavo o Šalamun.

²⁹ Savore aver veci, so kerđa o David akorestar, sar sas kralis, hin pisimen andro zvitki le prorokengere Samuel, Natan the Gad. ³⁰ Ode hin pisimen pal leskero zoralo kraliŝagos the pal oda, so pes ačhila leha, le Izraeloha the avre kraliŝagenca.

O Dujto Kronikengero Zvitkos

O Šalamun mangel o godaveripen

¹ O Šalamun, le Davidoskero čhavo, imar zorales likerelas o krališagos andro vasta. O RAJ, leskero Del, les igen hazdña upre a sas leha.

² O Šalamun vičindā calo Izrael: le velitēlen upral o ezera the upral o šel slugađa, le sudcen, savore vodcen andral calo Izrael the le fajtakere vodcen ³ a geļa savorenca pro učo than andro Gibeon. Bo ode sas le Devleskero Sentno Stanos, so kerđa pre pušta o Mojžiš, o služobņikos le RAJESKERO. ⁴ Ale o David imar diña le Devleskeri Zmluvakeri Archa te prelīdzal andral o Kirjat-Jearim andro Jeruzalem, bo ode prekal late kerđa o stanos. ⁵ O bronzuno oltaris, so kerđa o Becaleel, le Urihoskero čhavo, saveske sas papus o Chur, sas angle RAJESKERO Sentno Stanos paš o Gibeon. Ode o Šalamun the savore manuša lašarenas le RAJES ⁶ a obetindā pro bronzuno oltaris ezeros džvirinen anglo RAJ. O oltaris sas anglo Sentno Stanos.

⁷ Odi rat o Del pes sikađa le Šalamunoske andro suno a phendā: “Phen, so tut majinav te del!”

⁸ Ov odphendā le Devleske: “Mire dadeske le Davidoske presikađal baro jileskeriben a ačhađal man vaš o kralis pal leste. ⁹ RAJEJA, Devla, akana mi ačhel pes oda, so phendāl mire dadeske le Davidoske. Tu man thođal kraliske upral kala manuša, save hine ajci but sar o prachos pre phuv. ¹⁰ Vašoda de man godaveripen the prindžaripen, hoj te džanav, sar te lidžal kale manušen. Bo ko šaj lidžal kada tiro baro narodos?”

¹¹ Pre oda leske o Del odphendā: “Vašoda, hoj kada kames a na manglāl tuke o barvalipen, aņi o pokladi, aņi e pačiv, aņi baro dživipen, aņi o meriben tire ņeprijateľengero, ale o godaveripen the prindžaripen, hoj te lidžas mire manušen, upral save tut ačhađom kraliske, ¹² dava tut o godaveripen the prindžaripen, hoj te lidžas le manušen. Dava tut mek o barvalipen, the pokladi the ajci pačiv, so na sas le kralen angle tu a na ela aņi olen, save ena pal tu.”

¹³ Palis o Šalamun pes visarđa pale andro Jeruzalem pal oda učo than, kaj sas o Sentno Stanos paš o Gibeon a kralinelas andro Izrael.

Le Šalamunoskeri zor the barvalipen

¹⁴ Palis o kralis diña te anel o maribnaskere verdana the le muršen pro graja. Sas les 1 400 maribnaskere verdana a 12 000 graja, saven likerelas andro Jeruzalem the aver fori. ¹⁵ Sar sas kralis o Šalamun, o rup the o somnakaj andro Jeruzalem sas ajci but sar o bara a cedroskere kašta sar o dzive figovņiki, so baron pro brehi. ¹⁶ O graja prekal o Šalamun pes anelas andral o Egipt the andral e phuv Kuj, kaj le kraliskere manuša len cinenas vaš ajci, keci monas. ¹⁷ Andral o Egipt cinenas o maribnaskero verdan vaš šov šel (600) rupune a o graj vaš šel the penda (150) rupune. Avke on odarik len anenas the prekal savore Chetitanengere the Aramejike kraļa.

O Šalamun pririchtinel o veci pro Chramos

¹⁸ O Šalamun prikazindā, hoj te ačhaven o Chramos, kaj te lašaren le RAJES, a peske o palacis.

2

¹ Ačhađa 70 000 muršen, hoj te hordinen o veci the 80 000 muršen, save kenas le barenca andro verchi, a kidňa avri 3 600 muršen, hoj pre lende te merkinen.

² O Šalamun diňa te phenel le kraliske Chiramoske andral o Tir:

“Bičhav mange o cedroskere kašta, avke sar kerdal mire dadeske le Davidoske, hoj peske te ačhavav o palacis. ³ Bo kamav te ačhavel o Chramos pre pačiv le RAJESKE, mire Devleske. Oda than ela sentno, bo ode pes anglal leste labarela o voňava obeti a furt pes thovena o sentne mare. Anela pes ode o labarde obeti tosara the rači, pro Šabbat, pro inepos le Neve Čhoneskero the pre aver inepi le RAJESKERE, amare Devleskere. Ada pes kerela furt andro Izrael, bo avke o RAJ prikazinda.

⁴ O Chramos, so leske kamav te ačhavel, mušinel te el igen baro, bo amaro Del hino bareder sar savore devla. ⁵ Ko leske šaj ačhavel Chramos? Bo o ňebos – he, the o nekučeder ňebos – prekal leste hino cikno! Jekh, so šaj kerav hin ada, hoj le Devleske ačhavava Chramos, kaj leske anaha obeti.

⁶ Avke bičhav mange varesave muršes, savo džanel te kerel le somnakaha, rupoha, bronzoha, trasteha, the la fjalova, lola the purpurova vlnaha, a te randel avri obrazki. Ov kerela e buči andre Judsko the Jeruzalem jekhetane ole manušenca, saven kidňa avri miro dad o David.

⁷ Bičhav mange the andral o Libanon cedroskere, ciprusoskere the algumoskere kašta. Bo džanav, hoj tire sluhi achalon te oprikerel o kašta. Mire sluhi kerena paš tire murša, ⁸ hoj mange te pririchtinen but kašta, bo o Chramos, so džav te ačhavel, mušinel te el baro the šukar. ⁹ Tire sluhenge, save čhingeren o kašta, bičhavav pro chaben 2 000 toni žužodiv, 2 000 toni jačmeňis, 400 000 litri mol the 400 000 litri olivovo olejos.”

¹⁰ O kralis Chiram odphenda leske le lileha:

“O RAJ kamel peskere manušen, vašoda tut ačhađa kraliske upral lende.

¹¹ Lašarav le RAJES, le Izraeloskere Devles, savo stvorinda o ňebos the e phuv! Bo diňa le kralis David godaver čhas, savo achalol a džanel sar te ačhavel le RAJESKE o Chramos the peske o palacis.

¹² Bičhavav ke tu le Churam-Abi, savo hino godaver majstros a achalol la bučake.

¹³ Leskeri daj hiňi andral o Izraeliko kmeňos Dan a leskero dad andral o Tir. Ov achalol te kerel e buči le somnakaha, rupoha, bronzoha, trasteha, bareha, kašteha, le lola, fjalove the belave pochtaneha the sane pochtaneha. Šaj čhingerel avri savoro, so leske phenaha. Mi kerel e buči jekhetane le manušenca, saven kidňa avri miro raj o David – tiro dad.

¹⁴ Akana bičhav mire sluhenge o žužodiv (e pšeniča), jačmeňis, olejos the e mol, avke sar phendal. ¹⁵ Amen pale čhingeraha andro Libanon ajci kašta, keci kampela. Ola kašta ena sphandle jekhetane ke peste a bičhavaha len pal o moros tele andre Joppa. Palis odarik len šaj les andro Jeruzalem.”

¹⁶ O Šalamun zgendá savore cudzincen, save bešenias andro Izrael, avke sar angloda kerda leskero dad o David. Arakhla ode 153 600 muršen. ¹⁷ Lendar kidňa avri 70 000 muršen, save hordinenas o veci, 80 000 muršen, save kenas le barenca andro verchi, a 3 600 muršen, hoj pre lende te merkinen.

3

O Chramos chuden te ačhavel

¹ O Šalamun chudla te ačhavel le RAJESKERO Chramos andro Jeruzalem pro verchos Morija, kaj pes sikađa o RAJ leskere dadeske le Davidoske. Oda than o David

diña: o humnos, so cindā le Ornanostar, savo sas Jebusejis. ² Chudlā les te ačhavel, sar imar kralinelas štarto berš, dujto čhon the dujto džives.

³ O Chramos, so o Šalamun ačhavelas, sas džindardo bišuefta (27) metri a buchlo eña metri. ⁴ E angļuņi veranda sas ajsi buchli sar o Chramos a uči eña metri*. Andral sas obthodi le žuže somnakaha. ⁵ O baro than andro Chramos obthoda le cedroskere kašteha, so obcirdlā le somnakaha a pre oda somnakaj šukares kerda o palmi the lanci. ⁶ O Chramos andral obthoda le dragane barenca a o somnakaj ande andral e phuv Parvajim. ⁷ Le somnakaha obcirdlā o falī, o kašta pro stropos, o prahi, o zarubņi the o vudar a pro falī diña te randel avri le cheruben.

⁸ Palis kerda o andruno than, so pes vičinelas o Neksentneder Than. Sas eña metri džindardo the eña metri buchlo a obthoda les biš (20) tonenca somnakaha. ⁹ O somnakune lecegi važinenas buter sar jepaš kilos. The o uprone thana obcirdlā le somnakaha.

¹⁰ Andro Neksentneder Than kerda duje cheruben a obcirdlā len le somnakaha. ¹¹⁻¹³ Ola cherubi ačhenas le mujeha ko vudar. Dojekhes sas duj bare kridli a dojekh kridlos sas džindardo 2,2 metri. Lengere kridli sas rozcirdle avke, hoj o kridlos jekhe cheruboskero pes chudelas jekha falatar a o kridlos le dujtoneskero pes chudelas avra falatar. Peskere dujte kridlenca pes chudenas jekh avrestar maškaral. Lengere rozcirdle kridli sas jekhetane eña metri.

¹⁴ O pochtan andro Chramos anglo Neksentneder Than kerda le belave, lole the fjalove pochtanestar a diña upre te sivel le cheruben.

O duj bronzune slupi

¹⁵ Anglo Chramos diña te ačhavel duj slupi, so sas jekhetane uče buter sar 15 metri, a pre lengero agor o bronzune kriti, so sas uče 2,2 metri. ¹⁶ O kriti upral o slupi sas šukares obthode le prephandle lancenca. Kerda the šel (100) granatoskere phaba a thoda len pro lanci. ¹⁷ Ola duj slupi ačhađa anglo Chramos. Oleske pro juhos diña nav Jachin a dujtoneske pro severos Boaz.

4

O veci andro Chramos

¹ O Šalamun mek kerda le bronzostar o oltaris 9 metri buchlo a 4,4 metri učo ² the igen bari okruhlo nadrža. E nadrža jekhe agorestar ke aver merinda 4,4 metri, sas uči 2,2 metri a lakero obvodos sas 13,2 metri. ³ Upre pašal calo avruno agor sas kerde cikne biki andro duj šori. Pro dojekh 44 centimetri sas deš biki, save sas kerde jekhetane la nadržaha, sar la kerenas le bronzostar.

⁴ E nadrža sas thodi pro dešuduj (12) bronzune biki. Trin biki dikhenas pro severos, trin pro zapados, trin pro juhos a trin pro vichodos. E nadrža sas thodi pre lende a lengere buľa sas maškaral. ⁵ La nadržakeri sera sas thuli vaj 7,5 centimetri a lakero agor dičholas avri sar e phundrađi kvitka ľalija. Rešľolas andre vaj 60 000 ľitri paņi.

⁶ Kerda the deš nadobi. Pandž thoda pro juhos a pandž pro severos. Andre obthovenas (omorenas) o kotora le džvirinendar, so obetinenas sar labarde obeti. E bari nadrža sas prekal o rašaja, hoj pes andre te obthoven (omoren).

⁷ A kerda the deš somnakune momelāra, ajse sar o Šalamun prikazinda, a thoda len andro Chramos, pandž pro juhos a pandž pro severos.

⁸ Kerda mek deš skaminda a thoda len andro Chramos: pandž pro juhos a pandž pro severos. Kerda the šel somnakune čare.

* **3:4** E Hebrejiko čhib: penda the štar (54) metri

⁹ Diña te ačhavel e andruñi dvora prekal o rašaja the e bari dvora prekal okla manuša. Kerđa o vudara la dvorakere, so obcirdña le bronzoha. ¹⁰ E bari nadržã thoda paš o chramoskero rohos pre juhovichodno sera.

¹¹ O Chiram kerđa the pira, lopati the čare. Avke dokerđa e buči, so kerđa prekal o Šalamun pre le RAJESKERO Chramos:

¹² o duj slupi;

o uprune kriti le bronzostar pro slupi;

o lanci, savenca šukares obthovenas o kriti;

¹³ o štar šel (400) granatoskere phaba le bronzostar, so sas pro duj prekhude (prephandle) lanci;

¹⁴ o deš verdanora le nadobenca;

¹⁵ e igen bari nadržã a tel late dešuduje biken;

¹⁶ o čare, o lopati, o vidli the savore aver veci.

Oda savoro kerđa o Chiram le žuže bronzostar le Šalamunoske prekal le RAJESKERO Chramos. ¹⁷ O Šalamun oda diña te kerel andro čhikakere formi maškar o gava Sukkot the Caretan* andre Jordaňiko dolina. ¹⁸ Savore kala veci, so o Šalamun kerđa le bronzostar, sas ajci but, hoj o bronzos imar na diña te važinel.

¹⁹ Ov diña te kerel andre le RAJESKERO Chramos the kala veci le žuže somnakastar:

o somnakuno oltaris;

o skaminda, pre save pes thovelas o sentne mare;

²⁰ o momelara lengere lampenca, hoj te labon anglo Neksentneder Than;

²¹ o kvitki, o lampi, o silava;

²² o čhura, o čare, o kuča the o lopatki;

o vudara andro Neksentneder Than the andro Chramos sas obcirdle le somnakaha.

5

¹ Sar imar dokerđa o Šalamun savore buča pre le RAJESKERO Chramos, ligenda andre o sentne dari peskere dadeskere le Davidoskere. O rup, o somnakaj the savore veci thoda paš o barvalipen andre le Devleskero Chramos.

E Archa pes anel andro Chramos

² Palis o Šalamun zvičinda andro Jeruzalem savoren kmeňoskere the fajtakere vodcen, hoj te prelidžan le RAJESKERI Zmluvakeri Archa andral o Foros le Davidoskero, andral o Sion. ³ Avke pes zgele savore murša andral o Izrael paš o kralis, sar sas o inepos andro eftato čhon.

⁴ Sar sas imar zgele savore Izraelike vodci, o Leviti hazdle upre e Archa ⁵ a lidžanas la andro Chramos. O rašaja the o Leviti lidžanas o Sentno Stanos the savore sentne veci, so sas andro Stanos. ⁶ O kralis Šalamun the savore Izraelike manuša, save pes zgele ke leste angle Archa, dine ajci but bakren the dobitkos, hoj pes aňi na delas te zgenel.

⁷ Palis o rašaja ligende le RAJESKERI Zmluvakeri Archa pre lakero than andro Chramos, andro Neksentneder Than a thode la tel o kridli le cherubengere. ⁸ Lengere kridli sas rozcirdle upral oda than kaj sas thodi e Archa a garuvenas la the lakere družki. ⁹ O družki sas ajse džindarde, hoj lengere agora dičholas andral o Sentno Than, ale avral len na dičholas. Ode hine dži adadžives. ¹⁰ Andre Archa sas čã o duj barune tabli, so ode thoda o Mojžiš akor, sar o RAJ phandla e zmluva le Izraelitenca pro verchos Choreb*, sar avle avri andral o Egipt.

Le RAJESKERI slava

* **4:17** Abo: Cereda * **5:10** Abo: Sinaj

¹¹ Palis o rašaja gele avri andral o Sentno Than. Savore rašaj, save ode sas, pes obžuzarde andre služba, či sas pre lende o šoros abo na. ¹² Savore Leviti, save gilavenas – o Asaf, Heman the Jedutun lengere čhavenca the pašutnenca – ačhenas pre vichodno sera le oltaristar. Sas urde andro loko pochtan a bašavenas pro cimballi, harfi the citari a šel the biš (120) rašaja trubinenas. ¹³ Ola, save trubinenas the ola, save gilavenas, jekhetane lašarenas le RAJES sar jekh jilo le bašavibnaha the gilavipnaha:

“Ov hino lačo;
leskero kamiben likerel pro furt.”

Andre oda e chmara pherardā calo Chramos le RAJESKERO. ¹⁴ Prekal odi chmara o rašaja našti kerde peskeri buči, bo le RAJESKERI slava pherardā calo Chramos le Devleskero.

6

Le Šalamunoskeri modlitba

¹ Akor o Šalamun phendā:

“O RAJ phendā,
hoj kamel te bešel andre kalī chmara.

² Akana ačhadom prekal tu baro the šukar Chramos,
o than, kaj šaj bešes pro furt.”

³ Palis o Šalamun pes visardā ke savore Izraeliti, save ode ačhenas a požehñinda len. ⁴ A phendā:

“Mi el lašardo o RAJ, o Del le Izraeloskero, savo dolikerdā peskero lav, so diña mire dades le David, sar leske phendā: ⁵ ‘Akorestar, sar ilom avri mire manušen le Izraeliten andral o Egipt, na kidñom mange avri ñisavo foros andre Izraeliko phuv, kaj mange te keren o Chramos, andre savo ulahas lašardo miro nav. Añi na kidñom mange avri ñisaves vodcas, hoj te el upral mire Izraelike manuša.’ ⁶ Ale akana kidñom mange avri o foros Jeruzalem, hoj te avav ode lašardo. A kidñom mange avri le David, hoj te lidžal mire Izraelike manušen.

⁷ Imar mire dadeske le Davidoske sas andro jilo, hoj te ačhavel o Chramos le RAJESKE, le Izraeloskere Devleske. ⁸ Ale o RAJ phendā mire dadeske: ‘Mištes, hoj kames te ačhavel o Chramos prekal ma. ⁹ Ča oda Chramos na ačhaveha tu, ale tiro čhavo, savo ela tutar. Ov ačhavela o Chramos prekal ma.’

¹⁰ O RAJ dolikerdā oda, so phendā. Me ačhilom kralis pal miro dad o David a bešlom pro Izraeliko tronos, avke sar phendā o RAJ. Ačhadom the o Chramos prekal o RAJ, le Izraeloskero Del. ¹¹ Andro Chramos thodom the e Archa, andre savi hiñi e zmluva, savi o RAJ phandā le Izraelitenca.”

Le Šalamunoskeri modlitba

¹² Palis o kralis ačhelas upre anglo le RAJESKERO oltaris the angle savore manuša, save ode sas zgele a hazdña o vasta. ¹³ No o Šalamun angloda kerda le bronzostar javiskos, so sas džindardo the buchlo 2,2 metri a učo 1,3 metros a thođa les pro maškar pre avruñi dvora. Sar ačhelas pre oda javiskos, bandiła tele anglo savore Izraeliti a hazdña o vasta ko ñebos. ¹⁴ Phendā:

“RAJEJA, Devla le Izraeloskero! Nane aver Del, sar sal tu – añi pro ñebos, añi pre phuv. Tu dolikeres e zmluva a sal lačhejileskero ke peskere služobñika, save džan pal tu cale jileha. ¹⁵ Tu dolikerdal tiro lav, savo diñal mire dades, le David; tu vakerdal peskere mujeha a kerdal oda peskere vastenca, hoj adadžives dojekh lav imar pes ačhiła.

¹⁶ Ale akana, ó, RAJEJA, Devla le Izraeloskero, doliker the oda lav, so diňal tire služobňikos le David, mire dades, sar leske phendal: 'Furt ela vareko tire potomkendar pro tronos le Izraeloskero, te tire čhave mange ena pačivale a merkinena pre oda, hoj te šunen a te dživen pal miro zakonos avke sar tu.' ¹⁷ Akana mangav tut, ó, RAJEJA, Devla le Izraeloskero, mi ačhel pes avke sar phendal tire služobňikoske, le Davidoske.

¹⁸ Ale šaj o Del čačes bešel pre phuv le manušenca? Se aňi o ňebos – aňi o nekučeder ňebos – nane prekal tut dos baro a na mek kada Chramos, so tuke ačhadom! ¹⁹ Mangav tut, RAJEJA, Devla miro, šun avri e modlitba tire služobňikoskeri a presikav leske o jileskeriben! Ker avke, sar tutar mangel. ²⁰ Tire jakha mi dikhen rat-džives pre kada Chramos, pal savo phendal, hoj ode ela tiro nav lašardo. Šun avri e modlitba tire služobňikoskeri, te pes visarel pre kada than a modlinel pes ke tu.

²¹ Mangav tut, šun avri o mangipen tire služobňikoskero the le Izraelitengero, akor sar modlinena pes ke tu visarde ke kada than. Šun len avri andral o ňebos, odarik, kaj bešes, a sar len šuneha, odmuk lenge.

²² Te vareko kerela vareso nalačo avreske a mušinel a te avel andro Chramos te lel vera angle tiro oltaris, ²³ tu oda šun andral o ňebos a rozsudzin maškar lende. Oles, ko ela vinovato, mar avke, sar peske zasogalinel (zaslužinel). A vaš o čačipnaskero zaač tut a ker leha pal leskero spravodlišagos.

²⁴ Sar o ňeprijateľa ňerinena (zviťazinena) upral tire Izraelike manuša, bo kerde binos angle tu a te pes visarena pale ke tu a lašarena tiro nav, te pes modlinena a mangena tut andre kada Chramos, ²⁵ šun len avri andral o ňebos, odmuk tire manušenge o bini a an len pale andre phuv, savi diňal lenge the lengere dadenge.

²⁶ Sar phandes o ňebos a zaačhaves o brišind, vašoda, hoj tire manuša kerde binos anglal tu a te pes modlinena ke kada than, lašarena tiro nav a visarena pes le binostar, bo len dukhadal, ²⁷ šun len avri andral o ňebos a odmuk o bini le Izraelitenge, tire služobňikenge. Sikav len, sar te džal pal tiro drom, a de o brišind andre tiri phuv, savi diňal sar dēdictvos tire manušenge.

²⁸ Te ela andre phuv bokh the o nasvaliben, abo te ela pro maľi o grajora the o kirme, abo te o ulipen kirňola, abo te o ňeprijateľa džana pre lengere fori, abo te ela chocsavo pharipen vaj o nasvaliben maškar lende, ²⁹ šun avri dojekh modlitba the mangipen – či pes mangela ke tu jekh dženo vaj calo Izraeliko narodos. A te vareko ela andre pharipen the andro dukha a nacirdela peskere vasta ke kada Chramos, ³⁰ šun les avri andral o ňebos, kaj bešes, a odmuk lenge! Ker sakoneha pal oda, sar dživelas, se tu korkoro džanes o jile savore manušengere. ³¹ Avke pes tutar darana a phirena pal tire droma, medik dživena andre kadi phuv, savi diňal amare dadenge.

³² No, te o cudzincos, savo nane andral o Izrael, avela dural andral aver phuv, bo šunđa, savo baro a zoralo sal, the save bare veci keres, a te modlinela pes ke kada Chramos: ³³ Šun avri leskero mangipen andral o ňebos, kaj bešes, a ker leske avke, sar tutar mangela, hoj savore narodi pre phuv tut te sprindžaren a te daran tutar, avke sar the tire manuša, o Izraeliti. Palis the on džanena, hoj kada Chramos, so ačhadom, hino prekal tiro nav.

³⁴ Sar džana tire manuša le dromeha, saveha len bičhaveha pro mariben pre peskere ňeprijateľa, a ena visarde ke oda foros, so kidňal avri, the ko Chramos, so ačhadom pre pačiv tire naveske, hoj pes te modlinen: ³⁵ Šun avri lengere modlitbi the mangipena andral o ňebos a zaač tut vaš lende.

³⁶ A te tire manuša angle tu kerena binos – bo nane manuš, savo na kerel binos – a tu pre lende aveha choľamen a deha len avri lengere ňeprijateľenge, hoj len

te odligenen sar zaphandlen andre aver phuv, či pašes abo dur; ³⁷ a te andre odi phuv, kaj ena odligende, peske pridžanena, hoj kerde binos a te pes visarena ke tu a te mangena tut vaš o jileskeriben a phenena: ‘Kerđam binos a sam vinovate, bo kerđam nalačhipen’ ³⁸ a te pes visarena ke tu cale peskere jileha the dušaha andre odi phuv, kaj len odligende a zaphandle, a te tut mangena, sar ena visarde ke peskeri phuv, so diňal lengere dadenge, the ko foros, so peske kidňa avri, the ko Chramos, so ačhađom prekal tiro nav: ³⁹ Šun avri lengere modlitbi the mangipena andral o ňebos, kaj bešes, a zaačh tut vaš lenge. A odmuk tire manušenje, save kerde bini angle tu.

⁴⁰ Akana, Devla miro,
dikh pre amende
a šun e modlitba,
so džal ke tu pal kada than.

⁴¹ Akana, RAJEJA, Devla,
av te odpočovinel andre kada Chramos,
tu the tiri Archa, so sikavel tiri zor.
Ó, RAJEJA, Devla,
o spaseňje mi el o ruchos tire rašajenge,
tire sentne mi radisalón tire lačhipnastar.

⁴² Ó, RAJEJA, Devla,
ma odvisar tut tire pomakhle kralistar!
Leper tuke pre tiro jileskeriben,
so presikadal tire služobňikoske le Davidoske!”

7

O Šalamun sentňarel o Chramos

¹ Sar pes o Šalamun preačhiła te modlinel, avľa e jag andral o ňebos a labarda o obeti, save sas ode thode a le RAJESKERI slava pherarda o Chramos. ² O rašaja naši gele andre le RAJESKERO Chramos, bo leskeri slava pherarda calo Chramos. ³ Sar savore Izraeliti dikhle e jag andral o ňebos the le RAJESKERI slava, pele le mujeha dži pre phuv, bandonas anglo RAJ, lašarenas les a palikerenas:

“O RAJ hino lačo;
a leskero baro kamiben likerel pro furt.”

⁴ Palis o Šalamun the savore manuša anenas anglo RAJ o obeti. ⁵ O Šalamun diňa pre obeta le RAJESKE 22 000 gurumňen the 120 000 bakren. Avke o Šalamun the savore manuša sentňarde o Chramos le Devleskero. ⁶ O rašaja ačhenas pre peskere thana the o Leviti ačhenas le sersamoha, savo diňa te kerel o kralis David prekal o lašariben le RAJESKERO. A kecivar lenge o David prikazinelas, gilavenas: “Leskero jileskeriben the kamiben likerel pro furt.” Sar o rašaja pre aver sera trubinenas, savore Izraeliti ačhenas.

⁷ Akor o Šalamun sentňarda o maškaruno than pre dvora anglo Chramos. Ode anenas o labarde obeti the thule kotora la smiromoskera obetendar, vašoda bo o bronzuno oltaris, so kerđa o Šalamun, sas prekal savore kala obeti cikno.

⁸ Palis o Šalamun the savore Izraeliti oslavinenas o Inepos le Stankengero efta džives. Avle ode igen but manuša khatar o Lebo-Chamat pal o severos dži paš o paňi Egipt pro juhos. ⁹ Sentňarenas efta dživesa o oltaris a the o Inepos likerelas efta dživesa. Andro ochtoto džives pes savore zgele. ¹⁰ O Šalamun premukla le manušen khere andro bišutrito (23) džives, andro eftato čhon. On džanas khere bare

radišagoha vaš savoro lačhipen, savo o RAJ presikađa le Davidoske, le Šalamunoske the le Izraelitenge.

O RAJ odphenel le Šalamunoske pre modlitba

¹¹ Sar o Šalamun dokerđa le RAJESKERO Chramos, peskero palacis a savoro, so kamla andre te kerel, ¹² sikada pes leske o RAJ rači andro suno a phenda leske:

“Šundom avri tiri modlitba a kidnom mange avri kada Chramos, hoj mange andre te anen o obeti.

¹³ A te phandava o ņebos a zaačhava o brišind; te phenava le grajorenge, hoj te chan o ulipen pal e phuv a te domukava pre mire manuša o nasvalipen ¹⁴ a te akor mire manuša pes pokorinena, mangena pale ke ma a odvisarena pes le binendar, me len šunava avri andral o ņebos. Odmukava lenge o bini a lengeri phuv pale sastarava avri. ¹⁵ Mire jakha ena visarde pre kada Chramos, mire kana ena phundrade a odphenava pre dojekh modlitba, savi avela ke ma pal kada than. ¹⁶ Bo kidnom mange avri kada Chramos a sentnardom les, hoj miro nav andre te lašaren pro furt. Dikhava pre leste, bo miro jilo ela ode furt.

¹⁷ Te phireha angle ma pačivalones, avke sar tiro dad o David a te dolikereha mire zakoni the prikazaŋja a te kereha savoro, so tuke phendom, ¹⁸ me dolikerava o lav, so phendom tire dadeske le Davidoske: ‘Furt ela vareko andral tiro potomstvos pro Izraeliko tronos.’

¹⁹ Ale te pes mandar odvisarena a na dolikerena mire zakoni the prikazaŋja, save tumen diŋom, a džana te služinel avre devlenge a lašarena len, ²⁰ me tumen khosava tele pal miri phuv, so tumenge diŋom. The kada Chramos, so mange kidnom avri, hoj ode te avav lašardo, odčhivava mandar het a palis ela dojekhe narodoske pro pheras the pro asaben. ²¹ A dojekh, ko odarik predžala, pes čudalinela a phenela: ‘Kada Chramos sas ajso šukar! Soske oda o RAJ kerđa kala phuvake the kale Chramoske?’ ²² Odphenela pes lenge: ‘Bo omukle le RAJES, peskere Devles, savo iľa avri lengere daden andral o Egipt a chudle te lašarel a te služinel avre devlenge. Vašoda o RAJ pre lende domukla kadi bibach.’ ”

8

Aver buči, so kerđa o Šalamun

¹ Le Šalamunoske likerelas biš berš, medik na dokerđa o Chramos le RAJESKERO the peskero palacis. ² Paloda oprikerđa o fori, so leske diňa o Chiram, a bičhada le Izraeliten andre te bešel. ³ Palis o Šalamun geľa pro mariben andro foros Chamat-Coba a zaila les. ⁴ Ačhada o foros Tadmor pre pušta a andro Chamat savore fori, kaj odthovkerenas o chaben. ⁵ Palis oprikerđa o foroskere muri, brani the zavori andro fori Upruno Bet-Choron the Teluno Bet-Choron, ⁶ Baalat the savore fori, kaj odthovkerenas o chaben, the savore fori, kaj likerelas peskere grajen the o verdana. Ačhada savoro, so kamla andro Jeruzalem, Libanon the všadzik andre peskero krališagos.

⁷⁻⁸ O Šalamun ispidňa andre buči savore Kanaančanengere potomken, saven o Izraeliti na murdarde, sar zaile lengeri phuv. Sas oda o Chetitana, o Amoreja, o Perizeja, o Chivija the o Jebuseja, save hine dži adadžives lengere otroka. ⁹ Ale le Izraeliten na ispidelas andre odi buči, bo on leske služinenas sar slugađa, veliteľa upral e armada, upral o verdana the sar murša pro graja. ¹⁰ Le Šalamun mek sas 250 veliteľa, save dodikhenas pro robotnika.

¹¹ La Faraonoskera čha o Šalamun odligenda andral o Foros le Davidoskero andro palacis, so prekal late ačhada. Phenda peske: “Miri romni naši bešel andro palacis

le Izraelike kraliskero le Davidoskero, bo oda hine sentne thana, kaj sas le RAJESKERI Archa.”

¹² Akor o Šalamun obetinelas le RAJESKE o labarde obeti pro oltaris, so ačhađa avri pre dvora anglo Chramos. ¹³ Obetinelas avke, sar o Mojžiš prikazinda: pro Šabbat, pro Inepos le Neve Čhoneskero, the pro trin bare beršeskere inepi – o Inepos pal o Mare Bi o Droždi, o Inepos le Kurkengero the o Inepos le Stankengero. ¹⁴ O Šalamun kerđa avke, sar phenda leskero dad o David. Ačhađa andre služba partiji rašajen, hoj te keren e služba andro Chramos the le Leviten, hoj te lidžan o chvali a te pomožinen le rašajenge andre lengeri sakodživeseskero buči. A mek ačhađa the stražņiken andro partiji paš dojekh brana, bo avke oda prikazinda le Devleskero služobņikos o David. ¹⁵ On sa dolikerde avke, sar prikazinda o kralis pal o rašaja, Leviti the skladi.

¹⁶ O Šalamun dokerđa cali buči pro Chramos akorestar, sar chudla te kerel o zakladi. Avke le RAJESKERO Chramos sas dokerdo.

¹⁷ Palis o Šalamun geľa andro Ecion-Geber the Elat paš o moroskero brehos, andro Edom. ¹⁸ O Chiram leske bičhađa lođi, so lidžanas leskere velitela the namorņika, save mištes prindžarenas o moros. On jekhetane le Šalamunoskere muršenca gele andro Ofir a ande odarik le Šalamunoske dešupandž (15) toni somnakaj.

9

E kralovna andral e Šeba ko Šalamun

¹ Sar pes e kralovna andral e Šeba došunda pal e Šalamunoskeri slava, avla andro Jeruzalem, bo kamla lestar te phučel phare veci, hoj les te probalinel (skušinel). Avla igen but manušenca the le favenca, pre save anelas voňava oleja, koreňje, but somnakaj the o dragane bara. Sar doavla ko Šalamun, vakerelas leha pal savoro, so la sas pro jilo. ² O Šalamun lake odphenelas pre savoro, so lestar phučelas. Na sas prekal leste nič ajso pharo, hoj lake te na odphenel. ³ Sar e kralovna andral e Šeba dikhla, savo baro godaveripen le Šalamun hin, savo palacis ačhađa, ⁴ o chabena pre leskero skamind, sar bešenas pašal leste leskere služobņika, sar pes likerenas leskere sluhi the čašņika, lengero uraviben the o labarde obeti, so o Šalamun anelas andro Chramos, oj pes čudalinelas a na džanelas, so pre oda te phenel.

⁵ Phenda le Šalamunoske: “Čačipen hin, so šundom andre miri phuv pal tute the pal tiro godaveripen. ⁶ Ale me oleske na pačavas, medik na avlom a na dikhlom pre mire jakha. No, so me dikhav, oleslar mange na phende aňi jepaš! Tiro godaveripen hino o keci bareder, sar pal oda šundom. ⁷ Bachtale hine tire murša the tire služobņika, save furt pašal tu keren a šunen tiro godaveripen. ⁸ Mi el barardo o RAJ, tiro Del, savo peske tut zakamla avke, hoj tut thođa pro Izraeliko tronos. Tiro Del kamel o Izrael, a kamel len te likerel pro furt, vašoda tut ačhađa vaš o kralis, hoj te likerles leskero zakonos the o spravodlišagos.”

⁹ Palis diňa le Šalamun buter sar štar toni somnakaj, igen but voňava oleja, koreňja the dragane bara. O Šalamun šoha (ňikda) buter na chudla ajci voňava oleja the koreňja, keci leske anda e kralovna andral e Šeba.

¹⁰ O sluhi le Chiramoskere the Šalamunoskere, save anenas andral o Ofir o somnakaj, anenas the igen but algumoskere kašta the dragane bara. ¹¹ Ole kaštendar o Šalamun kerđa o garadiči prekal le RAJESKERO Chramos the peskero palacis a mek diňa te kerel o citari the o harfi prekal o lavutara. Ajso vareso andre Judsko mek na sas.

¹² O Šalamun diña la kralovna andral e Šeba savoro so kamelas the mangelas. Diña la buter dari sar oda, so oj leske anda. Palis geľa peskere sluhenca pale andre peskeri phuv.

Le Šalamunoskero barvalipen

¹³ Le Šalamunoske anenas sako berš vaj 23 toni somnakaj, ¹⁴ a mek ke oda the o daňe, so počinenas o manuša, save bikenkerenas. Savore Izraelike krajengere guvernara the o krala andral e Arabija anenas leske o rup the o somnakaj.

¹⁵ O Šalamun kerďa duj šel (200) štiti le somnakastar. Pre jekh štitos leske kampelas vaj efa kili somnakaj. ¹⁶ Mek kerďa trin šel (300) cikneder štiti le somnakastar. Pre jekh štitos leske kampelas vaj trin kili somnakaj. Avke o Šalamun len thoda andro palacis, so pes vičinelas Libanoňiko Veš.

¹⁷ Palis o kralis kerďa igen baro tronos, so sas obthodo la slonovinaha the le žuže somnakaha. ¹⁸ Anglo tronos sas šov garadiči the somnakuno stolkos pro pindre, so sas kerdo jekhetane le tronoha. Pal soduj seri le tronostar, kaj oprinelas o vasta, ačhenas duj levi ¹⁹ a pre sako garadičos ačhenas pal o seri duj levi – jekhetane sas dešuduj (12). Ajsa tronos na sas ņikhaj andre ņisavo krališagos.

²⁰ Savore kuča, andral save pijelas o Šalamun, sas kerde le somnakastar the savore veci andro palacis, so pes vičinelas Libanoňiko Veš, sas kerde le žuže somnakastar. Nič na sas kerdo le rupostar, bo andre oda časos o rup prekal lende na sas dragano.

²¹ Le Šalamun sas but lodī pro moros. Sako trin berš len bičhavelas pro moros le Chiramoskere lodenca, hoj te doanen o somnakaj, o rup, e slonovina, opicen the paven.

²² O Šalamun sas barvaleder the godaveder sar dojekh aver kralis pre phuv. ²³ Savore krala pal e phuv avenas ke leste te šunel o godaveripen, so les diña o Del. ²⁴ Berš pre beršeste, dojekh, ko avelas ke leste, anelas leske daros: rupune the somnakune veci, gada, veci pro mariben, voňava oleja, grajen the mulicen.

²⁵ Le Šalamun sas maštalňi prekal o 4 000 graja, maribnaskere verdana the 12 000 murša pro graja. Varesave lendar likerelas ke peste andro Jeruzalem a oklen andre aver fori. ²⁶ Ov kralinelas upral savore krala le paňestar Euftrat dži paš le Filištinengeri phuv the dži paš e Egiptoskeri hraňica. ²⁷ Sar o Šalamun kralinelas andro Jeruzalem, o rup sas ajci sar o bara a o cedroskere kašta ajci sar o dzive figovňiki, so baron pro brehi. ²⁸ O graja prekal o Šalamun pes anelas andral o Egipt the andral aver phuva.

Le Šalamunoskero meriben

²⁹ Savore aver veci, so kerďa o Šalamun ešebnovarestar (peršovarestar), medik na mula, hin pisimen andro Zvitkos le Prorokoskero Natanoskero the andro Proctoivo le Achijoskero andral o Šilo, the andro Videňja le Jedoskere, andre savo hin pisimen the pal o kralis Jeroboam, savo sas le Nebatoskero čhavo. ³⁰ O Šalamun kralinelas andro Jeruzalem upral calo Izrael saranda (40) berš. ³¹ Sar mula, parunde les andro Foros le Davidoskero. Pal leste ačiľa kralis leskero čhavo o Rechabeam.

10

O Izrael rozdelimen pro duj seri

¹ O Rechabeam geľa andro Šichem, bo ode avle savore Izraeliti, hoj les te ačhaven vaš o kralis. ² Sar oda šunďa o Jeroboam, le Nebatoskero čhavo, savo sas andro Egipt, kaj denašla le Šalamunostar, geľa pale khere. ³ Bičhade pal leste, hoj te avel ode. Avke o Jeroboam savore Izraelitenca avle ko Rechabeam a phende leske: ⁴ “Tiro

dad o Šalamun pre amende thođa pharo jarmo, ale tu akana ker lokeder e phari buči the o jarmo, so pre amende thođa tiro dad, a služinaha tuke.”

⁵ O Rechabeam lenge odphendā: “Džan a aven ke ma pal o trin džives a phenava tumenge.” Avke o manuša odgele het.

⁶ Palis o Rechabeam phučkerelas le phuredere vodcendar, save služinenas angloda leskere dadeske le Šalamunoske: “So majinav te odphenel le manušenje?”

⁷ On leske odphende: “Te aveha lačo ke kala manuša a kereha lenge avke, sar tutar mangel, on tuke furt služinena pačivalones.”

⁸ Ale o Rechabeam na priiła lengero vakeriben, ale phučelas le terne muršendar, save jekhetane leha baronas a denas les godi. ⁹ Phučła lendar: “So majinav te phenel le manušenje, save man mangel, hoj lendar te odlav o jarmo, so pre lende thođa miro dad?”

¹⁰ O terne murša leske odphende: “Le manušenje, save ke tu avle a phende, hoj tiro dad pre lende thođa pharo jarmo a kamen, hoj tu lenge oda te keres lokeder, phen kavke: ‘Man hin thuleder o cikno anguš, sar mire dades sas o telos. ¹¹ Miro dad pre tumende thođa pharo jarmo, ale me tumenge mek kerava phareder! Miro dad tumen marelas le cikne bičoha, ale me tumen marava le bare bičoha*!’ ”

¹² O Jeroboam pro trito džives avla savore manušenca ko Rechabeam, avke sar lenge phendā o kralis: “Aven ke ma pal o trito džives!” ¹³ O kralis lenge zorales odphendā a na priiła le phuredere vodcengero lav. ¹⁴ Vakerelas lenca avke, sar leske phende o terne murša: “Miro dad pre tumende thođa pharo jarmo, ale me tumenge kerava mek phareder! Ov tumen marelas le bičoha, ale me pal tumende cirdava tele e cipa!” ¹⁵ Avke o Rechabeam na priačiła pre oda, so kamenas o manuša. Kada kerda o Del, hoj pes avke te ačhel, sar phendā o RAJ le Jeroboamoske prekal o Šilončanos Achijah.

¹⁶ Sar savore Izraeliti dikhle, hoj o Rechabeam len na šundā, phende leske: “Nane amen nič le Davidoha!

So amen hin le Izajoskere čhaha?

Andre peskere stani, Izrael!

Akana, David, starin tut pal peskero kher!”

Avke savore Izraeliti gele khere ¹⁷ a o Rechabeam kralinelas ča upral o Izraeliti, save bešenas andro Judske fori.

¹⁸ Palis o Rechabeam bičhadā ko Izraeliti le Hadoram, savo sas ačhado upral o buča, ale on les murdarde le barenca. Sar pes pal oda došundā o Rechabeam, sigo bešla pro verdan a denašla odarik andro Jeruzalem. ¹⁹ Avke pes calo Izrael vzburinda pre le Davidoskeri famelija a likerel oda dži adadžives.

11

O Šemajah prevakerel ko Rechabeam

¹ Sar avla o Rechabeam andro Jeruzalem, diňa peske te vičinel andro mariben pro Izrael 180 000 avrikidle slugađen andral o kmeňos Juda the Benjamin. Bo kamla pale te dochuden o krališagos le Rechabeamoske.

² Akor o RAJ prevakerda ko Šemajah, ko Devleskero murš: ³ “Phen le Rechabeamoske, le Šalamunoskere čhaske, le Judske kraliske, the savore Izraelitenge andre Judsko the Benjamin, ⁴ hoj o RAJ kada phenel: ‘Ma džan pro mariben pre peskere phrala. Dojekh pes mi visarel khere, bo me kada kerdom.’ ” On šunde le RAJESKERO lav a na gele andro mariben pro Jeroboam.

* **10:11** E Hebrejiko čhib: Me tumen marava le škorpijenenca; abo: le korbačenca

O Rechabeam zoraľarel o fori

⁵ O Rechabeam geľa te bešel andro Jeruzalem a andre Judsko ačhaďa o fori le zorale murenca: ⁶ o Betlehem, Etam, Tekoa, ⁷ Bet-Cur, Socho, Adullam, ⁸ Gat, Mareša, Zif, ⁹ Adorajim, Lachiš, Azeka, ¹⁰ Cora, Ajalon the o Hebron. Ola sas o fori le zorale murenca andre Judsko the andro Benjamin. ¹¹ Zoralarda o muri, ačhaďa andre ola fori le velitelēn a thoda andre o chabena, olejos the mol. ¹² Andre dojekh foros diňa kopiji the štiti a kaleha len igen zoralarda. Avke le Rechabeamoske ačhile o kmeňi Juda the Benjamin.

O Leviti the o rašaja aven andre Judsko

¹³ Akor o rašaja the savore Leviti andral calo Izrael, pes pridine ke leste. ¹⁴ O Leviti omukle peskere maľi the khera a gele andre Judsko the andro Jeruzalem, bo o Jeroboam peskere čhavenca lenge na domukľa te služinel sar le RAJESKERE rašaja. ¹⁵ Avke o Jeroboam peske korkoro ačhaďa rašajen, hoj te služinen pro thana, kaj lašarenas le kozen the gurumňoren, so lenge kerďa sar modli. ¹⁶ Ale andral dojekh Izraeliko kmeňos avle pal o Leviti andro Jeruzalem o manuša, save cale peskere jileha rodenas le RAJES, le Izraelike Devles, hoj te anen o obeti peskere dadengere Devleske. ¹⁷ Avke zoralarde o krališagos andre Judsko a trin berš ačhenas paš o Rechabeam, bo kala berša phirenas pal o drom le Davidoskero the Šalamunoskero.

Le Rechabeamoskeri famelija

¹⁸ O Rechabeam peske iľa romňa la Machalata, savake sas dad o Jerimot, le Davidoskero čhavo. Lakeri daj sas e Abihajil, e čhaj le Izajoskere čhaskeri, le Eliaboskeri. ¹⁹ Le Rechabeam sas laha trin čhave: o Jeuš, Šemarijah the o Zaham. ²⁰ Palis peske iľa romňa la Maacha, le Absolonoskera čha. Laha les sas štar čhave: o Abijah, Attaj, Zizas the o Šelomit. ²¹ Maškar savore peskere romňija the romňija-služki, o Rechabeam nekbuter kamelas la Maacha, le Absolonoskera čha. Sas les dešuochto (18) romňija a šovardeš (60) romňija-služki, savenca les sas bišuochto (28) muršora the šovardeš (60) čhajora.

²² O Rechabeam ačhaďa le Abijah, la Maachakere čhas, vaš o vodcas maškar peskere phrala, bo kamľa, hoj ov te ačhel kralis. ²³ O Rechabeam kerďa godaha: Thoda peskere čhaven všadzik andre Judsko the Benjaminiko phuv andre zorale fori. Diňa lenge sa, so kampil the but džuvľijen.

12

O Šišak džal pro Jeruzalem

¹ Sar o Rechabeam zoralarda peskero krališagos a sas zoraleder, omukľa jekhetane le Izraelitēnca le RAJESKERO zakonos. ² A vašoda, hoj na sas pačivale le RAJESKE zakonoske, o Egiptsko kralis Šišak geľa pro mariben pro Jeruzalem andro pandžto berš, sar kralinēlas o Rechabeam. ³ Avľa le 1 200 maribneskere verdanēnca, 60 000 muršenca pro graja the but slugadenca andral o Egipt, Libija, Sukkot the Kuš. ⁴ Domarda a zaila o zorale fori andre Judsko a dogeľa dži paš o Jeruzalem.

⁵ Akor avľa o prorokos Šemajah ko Rechabeam the ko Judske vodci, save denašle le Šišakostar andro Jeruzalem. Phenda lenge: “Kavke phenel o RAJ: ‘Tumen man omuklan, vašoda the me tumen omukľom a diňom andro vasta le Šišakoske.’ ”

⁶ Pre oda o kralis the o Izraelike vodci pes pokorinde a phende: “O RAJ hino čačipnaskero.”

⁷ Sar o RAJ dikhľa, hoj pes pokorinde, prevakerďa ko Šemajah a phenda: “Vašoda, hoj pes pokorinde, na zničnava len, ale len zachraňnava. Miri cholē na mukava pro

Jeruzalem prekal o Šišak. ⁸ Ale on ena tel leskeri zor; hoj te siklon a te džanen či hin feder te služinel mange, abo le kralenge andral aver phuva.”

⁹ O Egiptsko kralis Šišak geľa pro mariben pro Jeruzalem a iľa savoro barvalipen andral le RAJESKERO Chramos the palacis. Iľa savoro, the o somnakune štiti, save diňa te kerel o Šalamun. ¹⁰ Palis o Rechabeam pre lengero than diňa te kerel o štiti le bronzostar a diňa len le veliteľenge upral o stražnika paš o palaciskero vudar. ¹¹ Kecivar džalas o kralis andre le RAJESKERO Chramos, o stražnika lenas o štiti a džanas leha, a palis len thovenas andro kher le stražnikengero. ¹² Vašoda, hoj o Rechabeam pes pokorinda, o RAJ preačila pre leste te el choľamen a na zničinda les calkom. A sas len pale bach andre Judsko.

Sar o Rechabeam kralinelas

¹³ O kralis Rechabeam ačila zoralo kralis andro Jeruzalem. Sas leske saranda the jekh (41) berš sar ačila kralis a kralinelas dešuefta (17) berš andro Jeruzalem, andro foros savo peske kidňa avri o RAJ maškar savore Izraelike kmeňi, hoj ode te el lašardo leskero nav. Leskeri daj sas e Naama andral o Ammon. ¹⁴ Ov kerelas o nalačipen, bo na rodelas le RAJES cale peskere jileha.

¹⁵ Savore veci, so kerďa o Rechabeam ešebnovarestar (peršovarestar), medik na muľa, hine pisimen andre leskero rodokmeňos the andro zvitki, save pisinde o proroka Šemajah the Iddo. Maškar o Rechabeam the Jeroboam sas furt o maribena.

¹⁶ Sar o Rechabeam muľa, parunde les andro Foros le Davidoskero. Pal leste ačila kralis leskero čhavo, o Abijah.

13

O Judsko kralis Abijah

¹ Sar andro Izrael kralinelas o Jeroboam dešuochtoto (18.) berš, o Abijah ačila andre Judsko kralis ² a kralinelas andro Jeruzalem trin berš. Leskeri daj sas e Michaja, le Urieloskeri čhaj andral e Gibeja.

Sar sas o mariben maškar o Abijah the Jeroboam ³ o Abijah džalas pre leste le 400 000 slugadenca, ale o Jeroboam džalas pre leste le 800 000 slugadenca.

⁴ Akor o Abijah ačila pro verchos Cemarajim andre Efrajimiko phuv a phenda: “Šun man, Jeroboam the calo Izrael! ⁵ Či tumen na džanen, hoj o RAJ, o Del le Izraeloskero, kerďa le Davidoha zmluva, so pes na del the prephagel*, hoj dela les the leskere potomken o krališagos upral o Izrael pro furt? ⁶ Ale o Jeroboam le Nebatoskero čhavo, savo sas sluhas le Šalamunoske, pes vzburinda pre peskero raj. ⁷ Akor pes pašal leste zgele nalače manuša the zbujnika a ačhade pes pro Rechabeam, pre le Šalamunoskero čhavo. Ov sas mek terno a na sas les goďi, hoj te obačhol angle lende.

⁸ Gondolinen tumenge, hoj šaj ňerinen (zvitazinen) upral le RAJESKERO krališagos, so hino andro vasta le Davidoskere čhavage? ňerinen, bo san but džene? Bo hin tumenca the o somnakune gurumňora, so tumenge kerďa o Jeroboam sar devlen? ⁹ Či na tradľan avri le RAJESKERE rašajen, le Aronoskere potomken the le Leviten? Či na ačhadan peske le rašajen, avke sar aver narodi? Se dojekh dženo, ko kamel te el rašaj, anel terne bikos the efa bakren a avke ačhel rašaj tumare devlence, so nane nič.

¹⁰ Ale amaro Del hino o RAJ, a amen les na omukľam. Amare rašaja, save služinen le RAJESKE, hine le Aronoskere potomki a o Leviti lenca služinen. ¹¹ Sako tosara the rači anen le RAJESKE o labarde the voňava obeti a thoven o mare pro žužo skamind.

* 13:5 E Hebrejiko čhib: e zmluva le loneskeri

Sako rat labaren o lampi pro somnakuno momelaris. Amen dolikeras o prikazaŋja le RAJESKERE amare Devleskere, ale tumen les omuklan! ¹² Vašoda o Del hino amaro vodcas a sar leskere rašaja trubinena, hoj te den znameŋje pro mariben, ov amen lidžala pre tumende!

Muršale andral o Izrael, ma džan pes te marel le RAJEHA, savo hino Del tumare dadeskero! Na ela tumen bach!”

¹³ Medik o Abijah vakerelas, o Jeroboam bičhađa jekh partija muršen pre Judsko armada palunestar. Avke on ačhenas anglo Judejci, ale okla murša sas pal lende.

¹⁴ Sar pes o Judejci visarde a dikhle, hoj aven pre lende the palunestar, chudle te vičinel pro RAJ, hoj lenge te pomožinel. O rašaja trubinenas pro trubi ¹⁵ a o Judejci chudle te vriskinel maribnaskere hangoha. O Abijah len lidžalas andro mariben a o Del zničinda le Jeroboam the leskera armada angle lende. ¹⁶ Avke o Izraeliti denašle anglo Judejci a o Del len diňa andre lengere vasta. ¹⁷ O Abijah the leskere manuša ňerinde (zviťazinde) upral lende a le Izraelike muršendar peľa andro mariben jepaš milionos murša. ¹⁸ Akor sas o Izraeliti pokorimen a o Judejci pes imar na daranas, bo pes zmukenas pro RAJ, pre lengere dadengero Del.

¹⁹ O Abijah dureder džalas pal o Jeroboam a zaila leskere fori o Betel, Ješanah the Efron lengere gavenca. ²⁰ Avke le Jeroboam imar šoha (ňikda) na sas e zor, so les sas, medik kralinelas o Abijah. Palis les o RAJ avke dukhađa, hoj muľa.

²¹ Ale le Abijoskeri zor sas furt bareder. Iľa peske dešuštar (14) romňijen, savenca les sas bišuduj (22) muršora a dešušov (16) čhajora.

²² Savore aver veci, so o Abijah kerđa, the leskero vakeriben, hine pisimen andro zvitkos le prorokoskero Iddoskero. ²³ Sar o Abijah muľa, parunde les andro Foros le Davidoskero. Pal leste ačhila kralis leskero čhavo, o Asa. Sar ov kralinelas, sas deš berš smirom andre phuv.

14

O Judsko kralis Asa

¹ O Asa kerelas oda, so sas le RAJESKE, leskere Devleske, pre dzeka. ² Zničinda o oltara the o thana pro lašariben le modlengere, phagerđa o sentne slupi a čhingerđa tele la Ašerakere slupi. ³ Le manušenge andral e Judsko prikazinda, hoj te lašaren le RAJES, peskere dadengere Devles, a te dolikeren leskero zakonos the prikazaŋja. ⁴ Ov andre cali Judsko phuv zničinda o modlengere thana the o kadidloskere oltara. Medik ov kralinelas, sas smirom andre oda krališagos. ⁵ Andre Judsko o Asa ačhavelas o zorale fori, bo andre odi phuv sas smirom. Andre ola berša ňiko na avľa pre leste pro mariben, bo o RAJ leske diňa o smirom.

⁶ Phenda le manušenge andral e Judsko: “Zoralaras kala fori oleha, hoj ačhavaha pašal lende o muri, o veži, brani the zavori. Kadi phuv hiňi furt amari, bo kerahas oda, so amendar kamelas o RAJ amaro Del. Rodahas le RAJES a diňa amenge o smirom pal dojekh sera.” Avke ačhavenas o fori a sas len bach.

⁷ Le Asa sas le kmeňostar Juda 300 000 murša, savende sas o kopiji the bare šřiti, a le Benjaminendar les sas 280 000 murša, savende sas o cikneder šřiti the luki. Kala savore sas zorale maribnaskere murša.

⁸ O Zerach andral o Kuš geľa pre lende pro mariben la milionoskera armadaha le kmeňostar Juda the trin šel (300) maribnaskere verdanenca a dogeľa dži paš e Mareša. ⁹ O Asa džalas pre leste peskere muršenca a pririchtinde pes pro mariben andre dolina Cefata paš e Mareša.

¹⁰ O Asa mangelas le RAJES, peskere Devles: “RAJEJA, ča tu jekh šaj pomožines le slabenge andro mariben pro zorale. Pomožin amenge, RAJEJA, Devla amaro, bo pre

tute pes zmukas. Andre tiro nav amen džas pre kadi bari armada. RAJEJA, tu sal amaro Del a ňiko angle tu na obačhola.”

¹¹ Avke o RAJ pomožinda le Asaoske the leskera armadake te ňerinel (zvitázinel) upral o Kušijci. On chudle odarik te denašel ¹² a o Asa pal lende džalas peskera armadaha dži ko Gerar. Ode o RAJ peskera armadaha murdarde ajci Kušijcen, hoj ča vajkeci lendar ačhile džide. A odligende odarik igen but veci. ¹³ On palis lokes domarde the savore gava pašal o foros Gerar vašoda, bo avla pre kale manuša bari dar le RAJESTAR. A odligende odarik savore lačhe veci, save ča kamenas. ¹⁴ Džanas the pre le pastjerengere tabora a odligende odarik igen but bakren the faven. Avke gele pale andro Jeruzalem.

15

O Asa zničinel o modli andre Judsko

¹ Akor le Devleskero duchos avla pro Azarijah, pro Odedoskero čhavo. ² Ov geła anglo kralis Asa a phenda leske: “Šunen man, Asa the savore manuša andral e Judsko the Benjamin! O RAJ ela tumenca, te tumen avena leha. Te les rodena, dela pes tumenge te arakhel. Ale te pes lestar odvisarena, the ov pes tumendar odvisarela. ³ But časos sas o Izrael bijal o čačo Del the bijal o rašaj, savo sikavel o zakonos. ⁴ Ale sar pes andre peskero pharipen visarenas ko RAJ, ko Del, a mangenas les, delas pes lenge te arakhel. ⁵ Andre ola dživesa sas bari dar te džal varekaj pal o Izrael, bo maškar o manuša andre odi phuv na sas o smirom. ⁶ O narodos džalas pre aver narodos a o foros pre aver foros, bo o Del pre lende domukla dar the pharipen. ⁷ Ale tumen aven zorale a na preačhen te kerel e buči, bo chudena o počiňiben.”

⁸ Kala prorocke lava, so vakerelas o Azarijah, zoralarde le Asa. Ov zničinda o modli andre caľi Judsko the Benjamin the andro Efrajimike brehengere fori, so zaiľa. Palis oprikerda the le RAJESKERO oltaris, so sas andre chramoskeri dvora.

⁹ Palis o Asa vičinda savore manušen andral e Judsko, Benjamin the le manušen andral o Efrajim, Menašše the Šimeon, save ode gele te bešel. Bo but Izraeliti imar pregele ko Asa, sar dikhle, hoj leha hino o RAJ, leskero Del.

¹⁰ Savore pes zgele andro Jeruzalem, sar o Asa kralinelas dešupandž (15) berš a trin čhon. ¹¹ Oda džives obetinde le RAJESKE olestar, so pal o mariben ande andral o Gerar: efa šel (700) gurunĕen the efa ezera (7 000) bakren. ¹² On ile vera, hoj lašarena le RAJES le dadengere Devles cale peskere jileha the dušaha. ¹³ Dojekh, ko na lašarela le RAJES, le Izraelike Devles, mušinelate merel, či ela terno vaj phuro, či murš, vaj romňi. ¹⁴ Ile odi vera anglo RAJ a palis radisalonas zorale hangoha, a trubinenas pro trubi the rohi. ¹⁵ Savore manuša andre Judsko sas andro baro radišagos, bo odi vera ile cale peskere jileha. Rodenas le RAJES a ov pes lenge delas te arakhel. Avke o RAJ len diňa smirom savore lengere űeprijateľendar.

¹⁶ O Asa čhida tele pal o tronos peskera baba, la kralovna Maacha, bo kerda slupos la modlake Ašera. Palis oda slupos čhinda tele, phagerda a labarda andre dolina Kidron. ¹⁷ Choc o thana andro Izrael, kaj pes lašarenas o modli, na sas zničimen, o Asa cale jileha služinelas le Devleske medik dživelas. ¹⁸ Ov anda andre le RAJESKERO Chamos o sentne dari, so diňa ov the leskero dad: o rup, somnakaj the savore aver veci.

¹⁹ Avke na sas ode o mariben, dži andro tranda the pandžto berš (35) sar kralinelas o Asa.

16

O kralis Baaša džal pro Asa

¹ Sar andre Judsko kralinelas o Asa tranda the šov (36) berš, o Izraeliko kralis Baaša geľa pro mariben pre Judsko. O foros Rama zoraľardä a thoďa ode le slugaďen, hoj ņiko andral e Judsko pes te na dochudel aňi avri, aňi andre.

² O Asa iľa savoro rup the somnakaj andral le RAJESKERO Chramos the palacis a bičhada oda peskere služobňikenca andro Damaskus ko kralis Ben-Hadad. Diňa leske te phenel: ³ “Mi el maškar amende e zmluva, avke sar angloda sas maškar amare dada. Kada rup the somnakaj tuke bičhavav sar daros. Mangav tuť, akana oddža la zmluvatar, so phandľal le Izraelike kraliha le Baašaha, hoj te oddžal het andral miri phuv peskere slugaďenca!”

⁴ O Ben-Hadad kerďa avke, sar leske phendä o Asa a bičhada peskere veliteľen la armadaha pro Izraelike fori. On domarde o fori Ijon, Dan, Abel-Majim the savore fori le Naftaliskere, kaj sas odthodo o chaben. ⁵ Sar pal oda šundä o Baaša, preačhila te kerel o buča pro foros Rama. ⁶ Avke o kralis Asa prikazindä savore manušenge andre Judsko, hoj te odligenen andral e Rama o bara the o kašta, savenca o Baaša ačhavelas o foros. Palis o Asa oleha zoraľardä o fori Geba the Micpa.

O prorokos dovakerel le kraliske

⁷ Akor avľa ko Asa o prorokos Chanani a phendä leske: “Vašoda, hoj tut zmukľal pro Aramejiko kralis a na pro RAJ, našti ņerines (zviťazines) upral e armada le Aramejike kraliskeri. ⁸ Či bisterďal, savi bari armada sas le Kušijcen the le Libijčanen a keci len sas maribnaskere verdana the murša pro graja? Ale tu pes zmukľal pro RAJ, a vašoda len tuke diňa andro vasta. ⁹ Bo o jakha le RAJESKERE predikhen caľi phuv, hoj te zoraľarel olen, save hine leske oddine cale jileha. Na kerďal godaha, vašoda akanastar aveha furt andro mariben.”

¹⁰ Vaš kala lava o Asa pro prorokos cholisalila a thoďa les andre bertena. Akorestar o Asa trapinelas varesave peskere manušen.

O Asa merel

¹¹ Savore aver veci, so kerďa o kralis Asa ešebnovarestar (peršovarestar), medik na muľa, hin pisimen andro Zvitkos le Judske the Izraelike Kralengero. ¹² Sar o Asa kralinelas tranda the eňa (39) berš, igen nasvalila pro pindre. Ale aňi akor pes na visardä ko RAJ, hoj leske te pomožinel, ale ko doktora. ¹³⁻¹⁴ O Asa muľa, sar kralinelas saranda the jekh (41) berš a parunde les paš leskere phure dada andro hrobos, savo peske diňa te kerel andro Foros le Davidoskero. Pre leskero řelos thode but voňava oleja a labarde bari jag pre leskeri pačiv.

17

O Judsko kralis Jošafat

¹ Pal o Asa ačhila kralis leskero čhavo, o Jošafat. Ov zoraľardä peskero krališagos anglo Izrael. ² Andre savore zorale Judske fori diňa slugaďen. Rozačhada partiji slugaďen the pre aver thana andre Judsko the andro Efrajimike fori, save domardä leskero dad o Asa.

³ O RAJ sas le Jošafatoha, bo andre peskere ešebne (perše) berša kerelas avke, sar leskero prapapus David. Na lašarelas le Baal, ⁴ ale služinelas peskere dadeskere Devleske, dolikerelas leskere prikazaňja a na kerelas sar o Izraelike kralä anglal leste. ⁵ Vašoda o RAJ zoraľardä leskero krališagos a savore manuša andral e Judsko leske anenas dari. Avke ačhila barvalo the slavno. ⁶ Ov sas pačivalo andre služba le RAJESKE a zňičindä andre Judsko savore modlengere thana pro lašariben the la Ašerakere slupi.

⁷ Andro trito berš sar kralinelas, bičhada kale uradňiken andro Judske fori, hoj te sikaven le manušen le RAJESKERO zakonos: le Ben-Chajil, Obadiah, Zecharijah,

Netaneel the le Michajah. ⁸ Lenca sas the o Leviti Šemajah, Netanijah, Zebadijah, Asahel, Šemiramot, Jonatan, Adonijah, Tobijah, Tob-Adonijah the o rašaja Elišamas the Joram. ⁹ Ile peha le RAJESKERO zakonos a sikavenas le manušen andre savore Judske fori.

¹⁰ Pro narodi, save sas pašal e Judsko, avla bari dar le RAJESTAR, avke niko lendar na džalas pro mariben pro Jošafat. ¹¹ A varesave Filištinci anenas le Jošafatoske dari the počinenas leske daň. O Arabi leske anenas efa ezera the efa šel (7 700) capen the bakren.

¹² O Jošafat sas furt zoraleder. Andre Judsko ačhađa zorale fori the o fori le skladdenca, ¹³ kaj odthovenas but chaben. Likerelas andro Jeruzalem le nekfeder slugađen, ¹⁴ save sas rozulade (rozdelimen) andro partiji pal peskere fajti.

Andre Judsko o veliteľa upral o ezeros sas:

o Adnah le 300 000 zorale slugađenca,

¹⁵ dujto o Jochanan le 280 000 slugađenca

¹⁶ a trito o Amasiah le Zichriskero čhavo, savo korkoro pestar geľa andre služba le RAJESKERI, le 200 000 slugađenca.

¹⁷ Andral o Benjamin:

o Eljadas, o zoralo slugađis, le 200 000 slugađenca le lukenca the štitenca

¹⁸ a dujto o Jehozabad le 180 000 vizbrojimen slugađenca.

¹⁹ Kala murša služinenas le kraliske andro Jeruzalem a avre slugađen rozačhađa andre zorale fori pal cali Judsko phuv.

18

O Michah dovakerel le Achaboske

¹ Le kralis Jošafat andral e Judsko sas igen baro barvalipen the slava. Leskero čhavo iľa romňake le Achaboskera čha, vašoda o kraľa ačhile jekhetane. ² Pal varesave berša geľa ko Achab andre Samarija. O Achab prekal o Jošafat the leskere manuša murdarđa but bakren the gurumňen. A paš oda les kerelas upre pro mariben pro Ramot-Gilead. ³ Avke o Izraeliko kralis Achab phučľa le Jošafatostar: “Aveha manca pro mariben pro Ramot-Gilead?”

O Jošafat leske odphenda: “Me the mire murša sam jekhetane tuha a džaha tumenca andro mariben.” ⁴ Ale o Jošafat phenda le Achaboske: “Phuč ešeb (peršo) so phenel pre oda o RAJ.”

⁵ Avke o Achab zvičinda ajsje štar šel (400) proroken a sar sas jekhetane, phučľa lendar: “Majinav te džal pro mariben pro Ramot-Gilead, abo na?”

“Dža!” odphende leske. “O RAJ oda dela le kraliske andro vasta!”

⁶ Ale o Jošafat pes phučľa: “Nane ade mek varesavo aver prorokos le RAJESKERO, hoj lestar te phučas?”

⁷ O Achab odphenda: “Hin ade mek o Michah, le Jimloskero čhavo, prekal savo pes šaj phučas le RAJESTAR, ale me les našti avri ačhav, bo mange nič lačo na prorokinel, ale furt ča nalačo.”

“Ma vaker avke, kralina!” phenda o Jošafat.

⁸ Avke o Achab vičinda jekhe uradňikos a phenda leske: “An sigo le Jimloskere čhas Michah!”

⁹ O Achab the o Jošafat bešenas pre peskere troni paš e brana anglo foros Samarija pre oda than, kaj žužarenas o div. Sas pre lende urde o kralengere plašti a ola proroka anglal lende prorokinenas. ¹⁰ O Cidkijah, le Kanaaniskero čhavo,

kerda trastune rohi a vičinelas: “Avke phenel o RAJ: ‘Kale rohenca predemeha le Aramejčanen, medik len na murdareha avri.’ ”

¹¹ Savore proroka kavke prorokinas: “Dža pro Ramot-Gilead a ela tumen bach! Bo o RAJ oda dela andro vasta le kraliske.”

¹² O uradnikos, savo geła pal o Michah, phenda leske: “Dikh, savore proroka prorokinas le kraliske bach. Mi en tire lava ajse sar lengere. The tu prorokin bach!”

¹³ Ale o Michah leske phenda: “Avke sar dživel o RAJ, me vakerava ča oda, so phenela miro Del.”

¹⁴ Sar o Michah avla ko Achab, phučla lestar: “Majnav te džal pro Ramot-Gilead, abo na?”

“Džan a ņerinena (zvitazinena),” phenda leske, “o RAJ oda dela andre tumare vasta!”

¹⁵ Ale o kralis leske phenda: “Kecivar tut te lel andre vera, hoj mange te vakeres ča o čačipen andre le RAJESKERO nav?”

¹⁶ O Michah phenda: “Dikhlom calo Izrael rozchido pal o verchi sar bakren, saven nane pastjeris. A o RAJ phenda: ‘Kale manušen nane ko te lidžal. Dojekh andro smirom mi džal khere.’ ”

¹⁷ Akor phenda o Achab le Jošafatoske: “Na phendom tuke, hoj mange nič lačo na prorokinel, ale ča nalačo?”

¹⁸ O Michah mek phenda: “Šunen akana o lav le RAJESKERO! Dikhlom le RAJES te bešel andro ņebos pre leskero tronos a savore aňjelen te ačhel pašal leste. ¹⁹ O RAJ lendar phučla: ‘Ko kerela upre le Izraelike kralis Achab, hoj te džal pro mariben andro Ramot-Gilead, hoj ode te merel?’ Jekh phenelas kavke a dujto avke. ²⁰ Androda avla varesavo duchos anglo RAJ a phenda: ‘Me leha thovava avri!’ A o RAJ lestar phučla: ‘Sar?’ ²¹ Avke oda duchos phenda: ‘Me kerava, hoj o proroka le Achaboske te klaminen.’ O RAJ phenda: ‘Dža a ker ada. Ela tut bach!’ ²² Akana pes avke the ačila! O RAJ kerda, hoj o duchos len te lidžal andro klamišagos, a korkoro pre tu mukla e bibach!”

²³ Androda o Cidkijah, le Kenaaniskero čhavo, geła ko Michah, demada les pal e čham a phenda: “Sar geła mandar oda duchos le RAJESKERO, hoj te vakerel tuha?”

²⁴ O Michah odphenda: “Tu oda korkoro dikheha andre oda džives, sar denašeha tut te garuvel kher kherestar.”

²⁵ Akor o Achab prikazinda: “Chuden le Michah a lidžan les ko foroskero velitelis Amon the ko kraliskero čhavo Joaš. ²⁶ Phenen, hoj o kralis kavke prikazinel: ‘Thoven les andre bertena a den les te chal ča maro the paňi, medik man na avava pale bachtales.’ ”

²⁷ Ale o Michah phenda: “Te pes bachtales visareha, akor o RAJ na vakerelas prekal ma. Mi šunen oda savore manuša!”

Le Achaboskero meriben

²⁸ O Izraeliko kralis Achab the o Judsko kralis Jošafat džanas pro mariben pro Ramot-Gilead. ²⁹ A o Achab phenda le Jošafatoske: “Me man preurava andre aver gada sar džava andro mariben, ale tu pre tu muk tiro kraliskero plaštos.” Avke o Achab pes preurda andre aver gada a geła andro mariben.

³⁰ O kralis andral o Aram prikazinda peskere velitelenge upral o maribnaskere verdana: “Te na džal tumenge pal ņikaste, ča pal o Izraeliko kralis.” ³¹ Sar o velitela dikhle le Jošafat, gondolinde peske, hoj oda hino o Izraeliko kralis a gele pre leste. Akor o Jošafat zvičinda a o Del leske pomožinda a visarda len lestar. ³² Sar o velitela pre oda avle, hoj oda nane o Achab, preačhile pre leste te džal.

³³ Ale varesavo slugadis ča avke livinda andral o lukos a talinda (trafinda) les maškar o pancjeris. Avke o Achab phenda le manušeske savo lidžalas leskero verdan:

“Visar tut a odligen man andral o mariben, bo som zrañimen.” ³⁴ Ale oda džives o mariben sas zoralo, avke o Achab mušinda te ačhel dži rači andro verdan anglo Aramejčana a sar zageľa o kham ov muľa.

19

O prorokos dovakerel le Jošafatoske

¹ Sar o Judsko kralis Jošafat avľa pale khere andro Jeruzalem bachtales, ² avľa o prorokos Jehu, le Chananiskero čhavo, arakhľa pes leha a phenda leske: “Gondolines tuke, hoj hin mištes te pomožinel le bijedevleskere manušenge a te sikavel o jileskeriben olenge, ko džan pro RAJ? Vašoda hin pre tute le RAJESKERI choľi. ³ Ale o RAJ paš tu arakhľa the vareso lačho: Tu zničindal savore Ašerakere modlengere slupí andral odi phuv a kamehas te kerel oda, so hin le Devleske pre dzeka.”

O Jošafat ačhavel sudcen

⁴ Choc o Jošafat bešelas andro Jeruzalem, pale geľa ko manuša la Beer-Šebatar dži paš o Efrajimike brehi, hoj te vakerel le manušenca, hoj pes pale te visaren ko RAJ, savo hino Del lengere phure dadengero. ⁵ Andre dojekh zoralo foros andre Judsko phuv ačhađa sudcen. ⁶ Phenda le sudcenge: “Merkinen pre oda so kerena, bo na sudzinen andre manušeskero nav, ale andro RAJESKERO nav. Ov hino tumenca paš dojekh sudos, sar sudzinena varekas. ⁷ Vašoda keren peskeri buči pačivalones a mi el tumen dar anglo RAJ, bo o RAJ amaro Del hino čačipnaskero, na kidel peske avri manušen, aňi na del pes te cinel.”

⁸ Palis o Jošafat the andro Jeruzalem ačhađa Leviten, rašajen the anglune muršen sar sudcen, hoj te sudzinen le manušen te len hin vareso maškar peste, abo te vareko na dolikerel le RAJESKERO zakonos. ⁹ Palis o Jošafat lenge prikazinda: “Keren oda pačivalones, cale jileha a mi el tumen dar anglo RAJ. ¹⁰ A sar avena angle tumende o manuša andral aver fori, hoj len te rozsudzinen – či džala pal oda, hoj vareko varekas murdarda, abo hoj vareko na dolikerđa o zakonos, o prikazaňja abo le RAJESKERE lava – mušinen lenge te dovakerel, sar pes majinen te likerel, hoj te na keren binos anglo RAJ, hoj le RAJESKERI choľi te na avel pre tumende the pre tumare pašutne. Keren oda a na ela tumen binos.

¹¹ O Amariah, o nekbareder rašaj, rozsudzanela savore RAJESKERE veci. O Zebadiah, le Jišmaeloskero čhavo, savo hino vodcas upral o kmeňos Juda, rozsudzanela savore kraliskere veci a o Leviti ena o uradňika paš o sudos. Aven bi e dar a o RAJ mi el oleha, kas hin čačipen.”

20

O mariben le manušenca andral o Edom

¹ Pal varesavo časos gele pro mariben pro Jošafat o Moabčana, o Ammončana a lenca varesave Meunci.

² Varesave manuša avle a phende le Jošafatoske: “Igen bari armada avel pre tu andral o Edom pal aver sera le morostar. Hine imar andro Chacecon-Tamar, oda andro En-Gedi.” ³ O Jošafat predarandíľa a mangelas le RAJES, so majinel te kerel. A andre cali Judsko phuv diňa avri o postos. ⁴ Palis pes zgele andro Jeruzalem o manuša andral dojekh Judsko foros a mangenas le RAJES, hoj lenge te pomožinel.

⁵ Avke o Jošafat ačhiľa maškar savore manuša angle nevi dvora andre le RAJESKERO Chramos ⁶ a phenda:

“RAJEJA, Devla amare dadengero, či na sal Del pro ňebos a na kralines upral savore narodi the krališagi? Andre tire vasta hin bari zor a ňiko na obačhola angle tu. ⁷ Devla amaro, či na tradľal avri anglal tiro Izraeliko narodos le manušen, so

bešenas andre kadi phuv? Či na diňal la pro furt le potomkenge le Abrahamoskere, savo sas tiro prijatelís? ⁸ Ade bešenas a ačhade tuke o Chramos prekal tiro nav a phende: ⁹ “Te avela pre amende varesavo nalačhipen, mariben, nasvalíben či bokh, a te avaha anglal tu angle kada Chramos – kaj tut lašaren – a chudaha te vičinel andre peskero pharipen ke tute, tu amen šuneha avri a zachrañineha.’

¹⁰ Ale akana avle ade pre amende o Ammončana, Moabčana the Edomčana. Tu na domuklal amare phure dadenge te zničinel kale naroden, akor sar džanas avri andral o Egipt, avke obgele len a na murdarde. ¹¹ Akana, dikh sar amenge visaren pale! Avle amen te tradel avri andral e phuv, savi amenge tu diňal. ¹² Devla amaro, či tu len na kames te potrestinel? Amen sam bi e zor angle kadi bari armada, savi avel pre amende. Na džanas, so te kerel, ale amare jakha hine hazdle ke tute, bo ča jekh tu amenge šaj pomožines.”

¹³ Sar savore Judejci ačhenas anglo RAJ peskere čhavenca, romñenca the le muršorenca, ¹⁴ avla le RAJESKERO Duchos pro Levitas, savo sas maškar o manuša. Ov sas o Jachaziel, le Zecharijoskero čhavo andral le Asafoskeri fajta a potomkos le Asafoskero prekal o Benajah, Jeiel the Mattaniah.

¹⁵ Ov prevakerđa: “Šunen man, ó kralína Jošafat, the savore manuša, save bešen andre Judsko the Jeruzalem! Avke tumenge phenel o RAJ: ‘Na daran tumen a na izdran kala zoraľa armadatar. Bo kada mariben nane tumaro, ale le Devleskero. ¹⁶ Tajsa džan pre lende, bo on akor avena upre la dolinakere dromeha Cic a arakhena len pro agor la dolinakero, angle pušta Jeruel. ¹⁷ Tumen pes na mušinen te marel, ale rozačhaven pes a ačhen pro than. Avke dikhena sar tumen o RAJ zachrañinela, ó manušale andral e Judsko the Jeruzalem! Ma daran tumen a ma izdran! Tajsa džan pre lende a o RAJ ela tumenca.’ ”

¹⁸ Avke o Jošafat bandíla anglo RAJ le mujeha dži ke phuv a savore manuša andral e Judsko the Jeruzalem pele pre phuv a lašarenas les. ¹⁹ Andre oda varesave Leviti andral o Kohatoskero the Korachoskero potomstvos uštile upre a zorale hangoha chudle te lašarel le RAJES, le Izraelike Devles.

²⁰ Avke pre aver džives sig tosara uštile a džanas andre pušta paš e Tekoa. Akor o Jošafat anglal lende zaačhíla a phendá: “Šunen man manušale andral e Judsko the Jeruzalem! Pačan le RAJESKE, amare Devleske, a obačhona! Pačan the le prorokenge a ela amen bach!” ²¹ Sar lenca dovakerđa, ačhadá muršen, hoj te džan angle armada a te lašaren le RAJES le lavenca:

“Palikeren le RAJESKE!

Leskero kamiben hino pro furt!”

²² A soča chudle te giľavel a te lašarel le RAJES, o RAJ kerđa bari balamuta (zmetkos) maškar o Ammončana, Moabčana the Edomčana*, save avle pre lende pro mariben. On korkore maškar peste pes chudle te marel. ²³ Avke o Moabčana the o Ammončana gele pre Edomiko armada a murdarde savoren. Palís pes visarde a murdarde jekh avres.

²⁴ Sar e Judsko armada avla pre oda than, khatar dičhol pre pušta, dikhle pre phuv ča mule manušen. Ňiko lendar na ačhíla te dživel. ²⁵ O Jošafat peskere muršenca geľa ke lende a ile savoro, so pal lende ačhíla. Arakhle paš lende igen but sersamos, dragane veci the gada. Sas ode ajci veci, hoj našti odarik odlígende savoro. Trin dživesa hordinenas oda, so birinenas. ²⁶ Pro šartu džives pes zgele andre dolina Beracha, kaj lašarenas le RAJES. Vašoda oda than pes dži adadžives vičinel le Berachoskeri† dolina.

* 20:22 O murša andral o verchi Seir. † 20:26 Beracha: te lašarel

²⁷ Palis o Jošafat lidžalas cała armada pale andro Jeruzalem. Sas len baro radišagos, bo o RAJ lenge diña o ñerindipen (vitaztvo) upral o ñeprijateła. ²⁸ Sar doavenas andro Jeruzalem, bašavenas pro harfi, citari the trubi, sar phirenas paš o Chramos.

²⁹ Dojekh narodos šunđa, so kerđa o RAJ le Izraelike ñeprijatełiha. Avke e dar le Devlestar avła pre lende. ³⁰ Avke o Jošafat kralinelas andro smirom, bo leskero Del leske diña o smirom pal dojekh sera.

Sar o Jošafat dokraliñđa

³¹ Le Jošafatoske sas tranda the pandž (35) berš sar ačhiła kralis andre Judsko a kralinelas andro Jeruzalem bišupandž (25) berš. Leskeri daj sas e Azuba, le Šilchioskeri čhaj. ³² Ov kerelas oda, so anglal leste leskero dad o Asa a na odvisarđa pes ole dromestar. So kerelas, sas le RAJESKE pre dzeka. ³³ Ale o thana kaj lašarenas le modlen na zničindā a o manuša mek furt lašarenas avre devlen a na peskere dadengere Devles.

³⁴ Savore aver veci, so o Jošafat kerđa, ešebnovarestar (peršovarestar), medik na muła, del pes te genel andre Kronika le Jehuoskeri, savo sas čhavo le Chananiskero. Oda hin pisimen andro Zvitkos le Izraelike Kralengero.

³⁵ Jekhvar o Judsko kralis Jošafat pes dothođa le Izraelike kraliha Achazijoha, savo sas igen nalačo. ³⁶ On jekhetane ačhade o łodi paš o pristavos Ecjon-Geber. ³⁷ Ale o Eliezer, le Dodavahuoskero čhavo andral e Mareša, prorokinelas le Jošafatoske: “Vašoda, hoj tut dothođal jekhetane le Achazijoha, o RAJ zničinelā oda, so ačhađal!” Avke e balvaj rozdemada o łodi a šoha (ñikda) lenca na gele pro moros.

21

O Jehoram kralis andre Judsko

¹ Sar o Jošafat muła, parunde les andro Foros le Davidoskero. Pal leste ačhiła kralis andro Judsko leskero čhavo o Jehoram. ² Le Jehoram sas šov phrala: o Azarijah, Jechiel, Zecharijah, Azarjah, Michael the o Šefatiah. Kala savore sas le Jošafatoskere čhave. ³ O dad len diña igen but rup, somnakaj the barvale veci a Judske fori le zorale murenca. Ale o krališagos diña le Jehoramoske, bo sas ešebno (peršo) čhavo.

⁴ Sar le Jehoramoste sas imar o krališagos zorales andro vasta, diña te murdarel la šablaha savore peskere phralen the varesave Izraelike vodcen. ⁵ Sas leske tranda the duj berš (32), sar ačhiła kralis a kralinelas ochto berš andro Jeruzalem. ⁶ Ov kerelas avke sar le Achaboskeri fajta the o aver Izraelike krała, bo iła romňake le Achaboskera čha. Vašoda kerelas nalačhipen anglo RAJ. ⁷ Ale o RAJ na kamelas te zničinel le Davidoskera fajta, prekal peskero služobňikos David. Bo phandła leha zmluva a diña les lav, hoj mukela furt varekas leskere potomkendar pro tronos.

⁸ Sar o Jehoram kralinelas, o manuša andral o Edom pes vzburinde pre Judsko a korkore peske ačhade kralis. ⁹ Avke o Jehoram geła ode savore peskere velitelenca the maribnaskere verdanenca. Ode pes pašal leste pal savore seri rozačhade o Edomčana, ale ov le velitelenca pes rači predemade prekal lende a denašle het. ¹⁰ Ole dživesestar dži adadžives o Judsko na likerelas tel peskeri zor o Edom.

Akor the o foros Libna pes vzburindā, bo o Jehoram omukła le RAJES, peskere dadeskere Devles. ¹¹ Ačhađa andre Judsko the o thana, kaj lašarenas le modlen a aleha lidžalas le manušen andral o Jeruzalem the Judsko andro binos.

Le Eliašoskero lil

¹² O Jehoram chudła lil le prorokostar le Eliašostar a sas andre pisimen:

“Avke vakerele o RAJ, o Del tire prapapuskeri le Davidoskero: “Tu na phirehas pal oda drom, so tiro dad o Jošafat the o Judsko kralis Asa, ¹³ ale phirehas pal ole

droma so the o Izraelike krala a lidžahas le manušen andral e Judsko the Jeruzalem, hoj te en napačivale le RAJESKE, avke sar len lidžalas the le Achaboskeri famelija. Tu murdardal the peskere phralen, save sas feder sar tu, ¹⁴ vašoda o RAJ igen dukhavela tire manušen, tire čhaven the romņijen a zničinel sa, so tut hin. ¹⁵ Tu aveha igen nasvalo pre džombra a oda nasvaliben ela furt goreder, medik tutar o goja na avena avri.’ ”

¹⁶ Palis o RAJ kerđa upre le Filištinen the le Araben, save bešenas pašes paš o Kušijci, hoj te džan pro mariben pro Jehoram. ¹⁷ On gele andre Judsko a ile andral le kraliskero palacis savoro, so ode arakhle: o barvalipen, leskere čhaven the romņijen. A ņiko leske na ačhiła, ča o nekterneder čhavo, o Achazijah.

¹⁸ Pal kada savoro o RAJ mukla pro Joram o nasvaliben pre džombra, so pes na delas te sastarel. ¹⁹ O nasvaliben sas furt goreder a pal o duj berš andral leste avle avri o goja a muła andro bare dukha. O manuša leske na labarde e bari jag pro vartišagos, avke sar leskere phure dadenge.

²⁰ O Jehoram ačhiła kralis, sar leske sas tranda the duj (32) berš a očno berš kralinelas andro Jeruzalem. ņikaske na sas pal leste pharo sar muła. Parunde les andro Foros le Davidoskero, ale na andre le kralengere hrobi.

22

O Achazijah kralis andre Judsko

¹ O manuša andral o Jeruzalem ačhade pal o Jehoram vaš o kralis leskere nekternedere čhas, le Achazijah. Bo savore leskere phuredere čhaven murdarda e partija murša, savi jekhetane le Arabenca avla andro taboris.

² Le Achazijoske sas bišuduj (22) berš, sar ačhiła kralis a kralinelas andro Jeruzalem jekh berš. Leskeri daj sas e Atalija, savake sas papus o Izraeliko kralis Omri.

³ The ov kerelas avke, sar le Achaboskeri famelija, bo leskeri daj les andre kada lidžalas. ⁴ Kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar le Achaboskeri famelija, bo on ačhile leskere radci, sar muła leskero dad. A oda les thovelas tele.

⁵ Ov len šunda the akor, sar geła le Achaboskere čhaha le Joramoha – savo sas kralis andro Izrael – pro mariben pro Aramejiko kralis Chazael andro Ramot-Gilead. Ode o Aramejčana zrañinde le Joram, ⁶ avke ov pes pale visarda andro Jezreel, hoj te sastol le ranendar. O Judsko kralis Achazijah geła te dikhel le Joram andro Jezreel, sar sas zrañimen.

⁷ O Del chasnarđa oda, hoj o Joram geła te dikhel le Achazijah, hoj les te čhivel tele. Bo sar sas ov ke leste, geła pre lende o Jehu, le Nimšiskero čhavo, saves o RAJ pomakhla, hoj te zničinel le Achaboskera famelija. ⁸ Sar o Jehu murdarkerelas le Achaboskera famelija, arakhla ode le vodcen andral e Judsko the le Achazijoskere phraleskere čhaven, save leske služinenas, a o Jehu the len murdarda. ⁹ Palis rodenas le Achazijah a chudle les, sar pes garuvelas andre Samarija. Odarik les ande ko Jehu a sas murdardo. Parunde les, bo phende: “Leskero papus sas o Jošafat, savo sas cale jileha pačivalo le RAJESKE.”

Andre le Achazijoskeri famelija na sas ko te prelel o krališagos.

O Joaš hino zachrañimen

¹⁰ Sar dikhla e Atalija, le Achazijoskeri daj, hoj lakero čhavo hino murdardo, chudla te murdarkerel cała kraliskera famelija andro Judsko. ¹¹ Ale jekh čhaj le kraliskeri le Joramoskeri, e Jehošeba, zachrañinda jekhe čhas oleha, hoj les odligenda maškar o kraliskere čhave, saven e Atalija kamla te murdarel. Bo ila le Joaš, le Achazijoskere čhavo, the la džuvla, savi les delas te pijel a garuđa len andro kher pro soviben andro Chramos, hoj les te na murdarel e Atalija. E Jehošeba sas pheñ le Achazijoske a

lakero rom sas o rašaj Jehojada. ¹² Garuvelas le Joaš andro Chramos šov berš, medik e Atalija kralinelas andro Judsko.

23

O Jehojada ačhavel le Joaš kraliske

¹ Andre eftato berš o rašaj Jehojada diña te vičinel ke peste le velitelēn upral o šel – le Jerochamoskere čhas le Azarijah, le Jochananoskere čhas le Jišmael, le Obedoskere čhas le Azarjah, le Adajoskere čhas le Maasejah the le Zichriskere čhas le Elišafat – hoj lenca te phandel e zmluva. ² On pophirde pal cali Judsko phuv a vičinenas le Leviten andral dojekh Judsko foros the savore fajtengere vodcen andro Izrael. Sar avle andro Jeruzalem, ³ savore ola džene pes zgele andro Chramos a phandle zmluva le kraliha.

O Jehojada lenge phenda: “Kade hino le kraliskero čhavo, o Joaš! Ov ela kralis, avke sar o RAJ le David diña lav pal leskere potomki. ⁴ Keras avke: Tumen, o rašaja the Leviti, pes rozulavena (rozdelinena) pro trin partiji. Jekh partija le Levitendar the rašajendar mi stražinen pro Šabbat paš o chramoskere vudara, ⁵ dujto partija andro kraliskero palacis a trito partija paš e Zakladoskeri Brana. A savore aver manuša pes mi zdžan andre chramoskeri dvora. ⁶ Ale ņiko andre našti džala, ča o rašaja the o Leviti, save ode služinen. On šaj džan andre, bo hine sentňarde. Savore aver manuša, mi ačhen avri, avke sar o RAJ prikazinda. ⁷ Tumen o Leviti pes rozačhavena le zbrañenca andro vasta pašal o kralis. Te vareko kamlahas pes te dochudel andro Chramos, mi merel. Džan le kraliha, všadzik kaj džala.”

⁸ O Leviti the savore murša andral e Judsko kerde sa avke, sar lenge prikazinda o Jehojada. Dojekh lelas peskere muršen, či len sas služba pro Šabbat vaj na, bo o Jehojada oda džives ņikas na premukla andral e služba. ⁹ Palis o Jehojada diña le velitelenge o kopiji a cikne the bare štiti andral o Chramos, so sas le Davidoskere. ¹⁰ Ov rozačhada savore muršen le zbrañenca pašal o kralis: Ačhenas pašal o oltaris the Chramos, le juhostar dži ko severos.

¹¹ Akor ande le Joaš avri a thode leske pro šero e koruna. Dine leske e kraliskeri zmluva a ačhade les vaš o kralis. O Jehojada leskere čhavenca les pomakhle a vičinenas anglal leste: “Mi dživel o kralis.”

Murdaren la Atalija

¹² Sar e Atalija šunđa e vika le manušengeri, save džanas a radisalonas le kralistar, gela the oj ke lende andro Chramos. ¹³ Sar ode doavla, dikhla te ačhel le neve kralis paš o slupos, kaj ačhelas furt o kralis. Pašal leste sas o velitelā o murša le trubenca a savore manuša radisalonas a trubinenas a o lavutara le citarenca the harfenca lidžanas e oslava. Akor e Atalija rozčhingerđa o gada pre peste a zvičinda: “Zradzinde man! Zradzinde man!”

¹⁴ O rašaj Jehojada phenda le velitelenge upral o šel: “Lidžan la avri le slugadendar a murdaren dojekhes, ko kamela vaš late te zaačhel!” Bo na kamla la Atalija te murdarel andre le RAJESKERO Chramos. ¹⁵ On la chudle a džanas laha ke Grajengeri Brana paš o palacis a ode la murdarde.

O Jehojada lidžal pale le manušen paš o RAJ

¹⁶ Palis o Jehojada phandla zmluva anglo RAJ, hoj ov, o Joaš the savore Izraeliti ena le RAJESKERE manuša. ¹⁷ Avke savore manuša gele andre le Baaloskero chramos a čhide les tele. Phagerde o oltara the o modli a murdarde le Mattan, savo sas leskero rašaj, paš o oltaris.

¹⁸ Palis o Jehojada ačhada le Levitengere rašajen upral o Chramos. Bo len o David ačhada andre odi služba, hoj te anen o labarde obeti le RAJESKE avke, sar hin pisimen

andro Mojžišoskero zakonos, le radišagoha the gilavipnaha, sar prikazindā o David. ¹⁹ A ačhađa paš o chramoskere brani le vratņiken, hoj pes te na dochudel andre ņiko, ko hino nažužo.

²⁰ Palis o Jehojada iľa peha le veliteľen upral o šel, le anglune manušen, uradņiken the savore manušen andral odi phuv a odligenda le kralis andral o Chramos prekal e Upruňi Brana andro palacis a thode les te bešel pro tronos. ²¹ Savore manuša andre odi phuv radisalonas a andro foros sas smirom, bo la Atalija murdarde la šablaha.

24

O Joaš kralis andre Judsko

¹ Le Joašoske sas eŧta berš, sar ačhiľa kralis a kralinelas andro Jeruzalem saranda (40) berš. Leskeri daj sas e Cibja andral e Beer-Šeba. ² Medik o rašaj Jehojada dživelas, o Joaš kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka. ³ O Jehojada le Joašoske kidňa avri duje romņijen a lenca les sas murša the čhaja.

⁴ Pal varesavo časos o Joaš peske phenda, hoj oprikerela le RAJESKERO Chramos. ⁵ Zvičindā le rašajen the le Leviten a prikazindā lenge: “Džan andre savore Judske fori a kiden avri le manušendar e beršeskeri daň, hoj te oprikeras amare Devleskero Chramos. Keren oda sigo!” Ale o Leviti aleha na sidārenas.

⁶ Avke o kralis Joaš peske diňa te vičinel le anglune rašas, le Jehojada, a phučľa lestar: “Soske na bičhaďal le Leviten, hoj te anen le manušendar andral e Judsko the Jeruzalem e beršeskeri daň prekal o Sentno Stanos, avke sar o Mojžiš le RAJESKERO služobņikos diňa avri le Izraelitenge? ⁷ Se e bijedevleskeri džuvľi Atalija the lakere čhave gele andro Devleskero Chramos, phagerenas a ile savore sentne veci, hoj lenca te lašaren le Baal.”

⁸ Avke o kralis prikazindā le Levitenge, hoj te keren bari truhlica a te thoven la avri paš e chramoskeri brana. ⁹ Palis diňa te phenel le manušenge andre cali Judsko the Jeruzalem, hoj te anen le RAJESKE o daňe, avke sar o Mojžiš, le Devleskero služobņikos, oda diňa avri le Izraelitenge pre pušťa. ¹⁰ Savore veliteľa the manuša radišagoha anenas o love a čhivkerenas andre truhlica, medik na sas pherardi. ¹¹ Sako džives o Leviti lidžanas e truhlica ko kraliskero uradņikos. Te dikhelas, hoj hin andre but love, avelas o kraliskero pisaris the o uradņikos le nekbaredere rašaskero, čhivenas o love avri a zgenenas len. Palis la thovenas pale pre lakero than. Kerenas oda sako džives a kidle avri igen but love.

¹² Palis o kralis the o Jehojada ola love denas le muršeske, savo sas ačhado upral e buči. O Chramos oprikerenas o manuša, save džanenas te kerel le barenca, o řesara the o kovača, save kerenas le trasteha the le bronzoha. ¹³ Mukle pes te prikerel o Chramos a e buči lenge džalas igen mištes. Oprikerde a zoraľarde o Chramos a sas ajso sar angloda. ¹⁴ Sar dokerde e buči, o love so ačhile ande anglo kralis the Jehojada. A o Joaš vaš ola love diňa te kerel veci andro Chramos: o sersamos pre služba the pro obeti, o čare the aver somnakune a rupune veci. A medik o Jehojada dživelas, furt kerenas o labarde obeti andro Chramos.

¹⁵ O Jehojada sphuriľa a muľa, sar leske sas 130 berš. ¹⁶ Parunde les andro kraliskero hrobos andro Foros le Davidoskero, bo kerďa but lačhipen prekal o Izrael, prekal o Del the prekal leskero Chramos.

O Joaš pes odvisarel le RAJESTAR

¹⁷ Pal oda sar muľa o Jehojada, o Judske vodci avle a dine pačiv le kralis. A priačhiľa pre lengere lava. ¹⁸ On palis preačhile te lašarel andro Chramos le RAJESKERO, peskere dadengere Devles, a chudle te lašarel la Ašerakere slupi the modli. Vaš kala bini avľa le Devleskeri cholĭ pre Judsko the Jeruzalem. ¹⁹ O RAJ bičhavelas ke

lende le proroken, hoj pes pale te visaren ke leste. Ale on len na šunenias, choc lenge dovakerenas.

²⁰ Akor avla le Devleskero Duchos pre le Jehojadoskero čhavo Zecharijah. Ov ačhila anglo manuša a dovakerelas lenge: “Kavke vakerel o Del: ‘Soske na dolikeren le RAJESKERE prikazaŋje? Na ela tumen bach, bo omuklan man a vašoda the me tumen omukava.’”

²¹ Akor o manuša pes dothode pro Zecharijah a pre kraliskero lav les murdarde le barenca pre dvora paš o Chramos. ²² O Joaš bisterda pro lačhipen, so leske kerelas leskero dad, o Jehojada, a diňa te murdarel leskere čhas. Sar o Zacharijah merelas, zvičinda: “RAJEJA, dikh pre ada a visar lenge pale!”

Le Joaš murdaren

²³ E Aramejiko armada geľa pro Joaš andre Judsko the Jeruzalem vaj pal o berš. Murdarde savore leskere vodcen, save sas upral o manuša a savore veci the barvalipen, so zaile, bičhade le kraliske andro Damaskus. ²⁴ Choc e Aramejiko armada avla frima muršenca, o RAJ diňa la Judska armada, choc sas bareder, andre lengere vasta, bo omukle le RAJES, peskere dadengere Devles. Avke o Joaš sas potrestimen. ²⁵ Sar o Aramejiko armada odgeľa, mukle le Joaš igen dukhades. Korkore leskere služobňika pes dothode pre leste, vašoda, hoj diňa te murdarel le Jehojadoskere čhas, a murdarde les pre leskero hados. Sar muľa, parunde les andro Foros le Davidoskero, ale na andre kralengere hrobi.

²⁶ Kala džene pes pre leste dothode: o Zabad o čhavo la Šimeatakero, savi sas Ammončanka, the o Jehozabad o čhavo la Šimritakero, savi sas Moabčanka. ²⁷ Andro Viklados pal o Kralengere Zvitki hin pisimen pal le Joašoskere čhave, the oda, so pal leste vakerenas o proroka, the pal oda, sar oprikerda o Chramos. Pal leste ačhila kralis leskero čhavo o Amacijah.

25

O Amacijah kralis andre Judsko

¹ Le Amacijoske sas bišupandž (25) berš, sar ačhila kralis, a kralinelas bišueňa (29) berš andro Jeruzalem. Leskeri daj sas e Joaddan andral o Jeruzalem. ² O Amacijah kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka, ale na cale jileha. ³ Sar imar o krališagos sas zorales andre leskere vasta, diňa te murdarel peskere služobňiken, save murdarde leskere dades. ⁴ Ale lengere čhaven na diňa te murdarel, bo o RAJ prikazinda andro Mojžišoskero zakonos: “O dada našti meren vaš o binos, so kerde lengere čhave, aňi o čhave vaš le dadengere, ale dojekh mi merel vaš peskero binos.”

O mariben le Edomčanenca

⁵ O Amacijah vičinda savore muršen andral o kmeňos Juda the Benjamin a ačhada andre lengere fajti velitelen upral o ezeros the upral o šel slugada. Palis zgenda 300 000 muršen phureder sar biš (20) berš pririchtimen te džal andro mariben le štitoha the kopijaha. ⁶ Počinda 3,4 toni rup* vaš o 100 000 zorale maribnaskere muršen andral o Izrael, hoj te maren pes vaš leste.

⁷ Ale avla ke leste jekh murš le Devleskero a phenda: “Kralina, ma le tuha le Izraeliten, bo o RAJ nane ole manušenca andral o Efrajim! ⁸ Choc te džas šmelones andro mariben, o Del kerela, hoj te prekheles (prehrajines) o mariben le nepřijateliha, bo le Devles hin zor te pomožinel abo te čhivel tele!”

⁹ Pre oda lestar o Amacijah phučla: “Ale so ela ole rupoha, so počindom vaš lende?”
Le Devleskero murš leske odphenda: “O RAJ tuke šaj del mek buter sar oda.”

* 25:6 E Hebrejiko čhib: šel (100) talenti

¹⁰ Avke o Amacijah bičhađa pale khere le muršen, save avle ke leste andral o Efrajim. On igen cholisalile pro manuša andral e Judsko a chołaha pes visarde khere.

¹¹ O Amacijah bi e dar džalas peskere muršenca andre Londi Dolina. Ode murdarđa 10 000 Edomčanent† ¹² a zaile the avre 10 000 muršen. Ligende len upre dži pro agor pre skala Sela a odarik len čivkerenas tele pro skali a sas rozmarde.

¹³ Ale ola murša, saven o Amacijah bičhađa khere, džanas pro Judske fori la Samarijatar dži paš o Bet-Choron. Ode murdarde 3 000 muršen a zaile odarik but veci.

¹⁴ Sar o Amacijah ņerinda (zviťazinda) upral o Edomčana, visalila pale andro Jeruzalem. Andā peha le Edomike devloren a bandolas angle lende the labarelas o kadidlos. ¹⁵ Akor o RAJ igen cholisalila pro Amacijah a bičhađa ke leste prorokos, savo leske dovakerelas: “Soske lašares avre narodengere devlen, save našti zachrañinde peskere manušen andral tire vasta?”

¹⁶ Medik o prorokos vakerelas, o Amacijah leske phenda: “So, ačhađam tut, hoj te aves le kraliskero radcas? Preač! So majinav tut te murdarel?”

Avke o prorokos preačila, ale mek phenda: “Džanav, hoj o Del tut zničinelā, bo kerđal oda a na šunđal mire lava.”

O Izrael ņerinel upral e Judsko

¹⁷ Palis o Judsko kralis Amacijah pes dothoda peskere radcenca pro Izrael. Bičhađa le muršen, hoj te phenen le Izraelike kraliske, le Jehoašoske, savo hin o čhavo le Joachazoskero, o čhavo le Jehuoskero: “Av! Mar pes manca!”

¹⁸ Ale o Jehoaš leske odphenda: “Andro Libanoňiko verchos o kandro phenda le zorale cedroske: ‘De tira čha mire čhaske romňake.’ A ipen akor e dzivo džvirina predžalas a uštarda pro kandro! ¹⁹ Ašares tut a gondolines tuke, hoj sal zoralo, bo ņerinda (zviťazinda) upral o Edom. Oslavin tiro ņerindipen, ale ačh khere! Soske rodes o nalačhipen? Se pereha the tu the e Judsko.”

²⁰ Ale o Amacijah les na šunđa. Kada kerđa o Del, hoj les te del andre le Joašoskere vasta, bo chudle te lašarel le Edomike devlen. ²¹ Avke o Izraeliko kralis Jehoaš gela pro mariben pro Amacijah paš o Bet-Šemeš andre Judsko. ²² O Izrael ņerinda upral e Judsko a dojekh lengero slugadis denašelas pale khere. ²³ O Jehoaš zaila paš o Bet-Šemeš le Amacijah, le Judske kralis, a odligenda les andro Jeruzalem. A čhida tele o foroskere muri la Efrajimika Branatar dži paš e Rohoskeri Brana, vaj duj šel (200) metri. ²⁴ Iła odarik savoro rup, somnakaj the dragane veci, so arakhle andre le RAJESKERO Chramos, kaj merkinenas o potomki le Obed-Edomskere. Iła the o barvalipen andral o palaciskere pokladni a odligenda le manušen, saven zaila, ole vecenca andre Samarija.

O Amacijah murdardo

²⁵ O Judsko kralis Amacijah, le Joašoskero čhavo, dživelas mek dešupandž (15) berš, sar muła o Izraeliko kralis Jehoaš, le Joachazoskero čhavo. ²⁶ Savore aver veci, so kerđa o Amacijah, ešebnovarestar (peršovarestar), medik na muła, hin pisimen andro Zvitkos le Judske the Izraelike Kralengero. ²⁷ Akorestar, sar o Amacijah pes odvisarda le RAJESTAR, varesave manuša andro Jeruzalem pes pre leste dothode, ale ov denašla andro Lachiš. Palis pal leste bičhade muršen a ode les murdarde. ²⁸ Avke les odarik preligende pale andro Jeruzalem pro graj a parunde les andro Foros le Davidoskero, paš leskere phure dada.

† 25:11 E Hebrejiko čhib: muršen andral o Seir

26

O Uzziah kralis andre Judsko

¹ Avke savore manuša andral e Judsko ile le Uzziah a ačhade les kraliske pal leskero dad Amacijah. Sas leske dešušov (16) berš, sar ačhila kralis. ²⁻³ Ov andro Jeruzalem kralinelas penda the duj (52) berš. Leskeri daj sas e Jecholija andral o Jeruzalem. Akor, sar leskero dad o Amacijah muľa, ov zaila o foros Elat prekal e Judsko a oprikerđa les. ⁴ Kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar the leskero dad o Amacijah. ⁵ O Uzziah rodelas le Devles, medik dživelas o Zecharijah, bo ov les sikavelas le Devleskero lav. A medik rodelas le Devles, ov les delas bach andre savoreste.

⁶ O Uzziah geľa pale andro mariben pro Filištinci. Čhida tele o muri le forenge Gat, Jabne the Ašdod. A ačhađa o zorale fori paš o Ašdod the avrether pre Filištinengeri phuv. ⁷ O Del leske pomožinelas andro mariben pro Filištinci, pro Arabi, save bešenas andro Gur-Baal, the pro Meuniti. ⁸ O Ammončana počinenas le Uzzioske o daňe. A o hiros pal leste pes dochudľa dži paš o Egipt, bo ačhila igen zoralo.

⁹ Andro Jeruzalem o Uzziah ačhađa o veži pre Rohoskeri Brana, pre Dolinakeri Brana the pro muroske rohos a zoralarda len. ¹⁰ Ačhađa the o veži pre pušta a kopalinda but chaňiga, bo sas les pro brehi the pre nižina but stadi. Sas les the manuša, save kerenas buči pre maľa the andre viňica, bo kadi buči sas leske igen pre dzeka a e phuv sas lači.

¹¹ Le Uzziah sas bari armada, so sas pririchtimen te džal pro mariben. O pisaris Jeiel the o uradňikos Maasejah len zgenenas the zapisinenas a upral lende sas o Chananiyah, le kraliskero uradňikos. ¹² Upral e armada sas 2 600 fajtakere vodci, savore zorale maribnaskere murša. ¹³ On sas ačhade upral o 307 500 slugađa, save sas avrisikade andro mariben, hoj te maren pes vaš o kralis leskere ňeprijateľenca. ¹⁴ O Uzziah diňa le slugađen o štiti, kopiji, pancjeri, luki, prilbi the bara andro praki. ¹⁵ Andro Jeruzalem diňa te kerel le godaver muršenge o maribnaskere stroji, andral save livinkerenas o šipi a čhivkerenas o bare bara. Thoda len pro veži the pro foroskere muri. O hiros pal leste geľa igen dur, bo o RAJ leske pomožinda, a ačhelas furt zoraleder.

O Uzziah ačhel malomocno

¹⁶ Sar le Uzzioskero krališagos sas zoralo, igen ačhila barikano a oda avke, hoj les oda zničinda. Sas napačivalo anglo RAJ, peskero Del, oleha, hoj geľa andro Chramos te labarel o kadidlos pro oltaris. ¹⁷ Gele pal leste o rašaj o Azariyah a leha ochtovardeš (80) le RAJESKERE rašaja, save na daranas. ¹⁸ Ačhade pes pre leste a phende: “Uzziah, tu o kadidlos našti labares le RAJESKE, ale ča o sentňarde rašaja andral le Aronoskero potomstvos. Omuk o Sentno Than, bo salas napačivalo a kerďal binos. O RAJ tut buter na požehňinela.”

¹⁹ Le Uzzioste sas andro vast e lopatka le kadidloha, hoj oda te labarel. Cholisalila pro rašaja, a medik kerelas pre lende vika, avľa pre leskero čekat o malomocenstvo, sar ačhelas paš o kadidloskero oltaris andro Chramos. ²⁰ Sar dikhenas pre leste o nekbareder rašaj o Azariyah the okla rašaja, dikhle, hoj les hin pro čekat malomocenstvo. On les takoj odarik ligende avri a the ov sidarelas te džal, bo o RAJ les ole nasvalibnaha dukhađa.

²¹ O Uzziah sas malomocno, medik na muľa. Našti džalas buter andre le RAJESKERO Chramos a bešelas avrether korkoro andre aver kher. Leskero čhavo o Jotam lidžalas o palacis the le manušen andre odi phuv.

²² Savore aver veci, so kerđa o Uzziah, ešebnovarestar (peršovarestar), medik na muľa, hin andro zvitkos, so pisinda o prorokos Izaiáš, le Amocoskero čhavo. ²³ Sar

o Uzziah muľa, na parunde les andre le kralengere hrobi, bo sas malomocno, ale andro hrobos pre kralengeri maľa. Pal leste ačhila kralis leskero čhavo o Jotam.

27

Jotam kralis andre Judsko

¹ Le Jotamoske sas bišupandž (25) berš, sar ačhila kralis. Ov andro Jeruzalem kralinelas dešušov (16) berš. Leskeri daj sas e Jeruša, le Cadokoskeri čhaj. ² Ov kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar the leskero dad o Uzziah, ale ča na kerđa oda, so leskero dad, savo geľa andro Chramos te labarel o kadidlos. Ale o manuša dureder kerenas o bini anglo RAJ.

³ O Jotam ačhađa e Upruňi Brana le chramoskeri a bari buči kerđa pro foroskere muri pro brehos Ofel. ⁴ Ov pro Judske brehi ačhavelas o fori a pro thana, kaj sas but veš, ačhavelas o hradbi the o veži. ⁵ Marelas pes le Ammončanengere kraliha a ňerinda (zviťazinda) pre leste, avke o Ammončana andre oda berš leske počinenas 3,4 toni rupune*, 1 000 toni žužodiv (pšeňica) the 1 000 toni jačmeňis. Ajci leske davkerenas mek andro dujto the trito berš.

⁶ O Jotam zoraľolas, bo sas pačivalo a pačivalones šunelas le RAJES, peskere Devles.

⁷ Savore aver veci, so kerđa o Jotam, o maribena the leskere droma, hin pisimen andro Zvitkos le Judske the Izraelike Kralengero. ⁸ Le Jotamoske sas bišupandž (25) berš, sar ačhila kralis, a dešušov berš kralinelas andro Jeruzalem. ⁹ Sar o Jotam muľa, parunde les paš leskere phure dada andro Foros le Davidoskero. Pal leste ačhila kralis leskero čhavo o Achaz.

28

O Achaz kralis andre Judsko

¹ Le Achazoske sas biš (20) berš, sar ačhila kralis. Andro Jeruzalem kralinelas dešušov (16) berš. Na kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka avke, sar leskero prapapus o David. ² Ov kerelas sar the o Izraelike kraľa anglal leste a kerđa the o avričhorde modli prekal o Baal. ³ Labarelas o kadidlos andre dolina Ben-Hinnom a peskere čhaven zlabarđa sar obeti, avke sar kerenas o narodi, saven o RAJ tradľa avri anglal o Izrael. ⁴ O kadidlos obetinelas tel dojekh zeleno stromos, pro brehi the pro uče thana, kaj lašarenas le modlen.

O Aramejčana the o Izraeliti džan pre Judsko

⁵ Vašoda o RAJ, leskero Del, diňa le Achaz le Aramejike kraliske andro vasta. Ov upral leste ňerinda (zviťazinda) andro mariben a odligende but leskere manušen andro Damaskus.

O Achaz sas dino andro vasta the le kraliske andro Izrael, savo tiš upral leste ňerinda. ⁶ Avke andre jekh džives o Pekach, le Remaljoskero čhavo, murdarđa 120 000 zorale slugađen andre Judsko, bo o manuša andral e Judsko omukle le RAJES, peskere dadengere Devles. ⁷ O Zichri, savo sas zoralo maribnaskero murš andral o Efrajim, murdarđa le kraliskere čhas Maasejah the le uradňikos Azrikam the le Elkanah, savo sas leskero dujto nekbareder velitelis. ⁸ A choc te o Judejci sas lengere pašutne, e Izraeliko armada odligenda andre Samarija 200 000 lengere romňijendar, čhavendar the čhajendar the igen but veci.

O prorokos Oded

⁹ Andre Samarija sas le RAJESKERO prorokos o Oded. Ov geľa anglo slugađa, save avenas andre Samarija, a phenda lenge: “Čačes o RAJ, o Del tumare dadengero, sas

* 27:5 E Hebrejiko čhib: šel (100) talenti rupune

choľamen pro manuša andre Judsko, vašoda len tumenge diňa andro vasta. Ale tumen len murdarenas ajsa bara choľaha, hoj oda šundiľa dži andro ňebos. ¹⁰ Akana peske kamen te kerel otroken le muršendar the džuvľendar andral e Judsko the Jeruzalem? Ale aleha keren binos anglo RAJ, angle tumaro Del. ¹¹ Šunen man mištes! Premuken le manušen, saven zailan peskere pašutnendar, bo te na premukena len, o RAJ tumen marela peskera bara choľaha.”

¹² Akor štar Efrajimika vodci gele anglo murša, save avenas pal o mariben. Oda sas o Azarjah, le Jochananoskero čhavo, o Berechijah, le Mešillemotoskero čhavo, o Jechizkijah, le Šallumoskero čhavo, the o Amasah, le Chadlajoskero čhavo. ¹³ A phende lenge: “Ma anen ade le manušen, saven zailan, bo aleha kerđanas o binos anglo RAJ a mek buter pre amende andanas e bibach. Se imar akana hin amen but bini a le RAJESKERI cholí hiňi upral o Izrael.”

¹⁴ Akor o slugađa angle ola vodci the savore manuša premukle savoren, saven zaile, a dine pale the o veci, so odarik ile. ¹⁵ Palis ola štar vodci ile olen, save sas zaile, a le vecendar, so sas zailo, urde upre le manušen, save sas bi o gada. Dine len pro pindre sandali, o chaben the o pijiben a pomakhle lengere rani la mascaha. Thode pro somara olen, save na birinenas te džal, a palis len odligende ke lengere pašutne andro Jericho, andro palmengero foros. Palis pes visarde khere andre Samarija.

O Achaz mangel le Asirike kralis, hoj leske te pomožinel

¹⁶ Andre oda časos o kralis Achaz mangelas le Asirike kralis, hoj leske te pomožinel, ¹⁷ bo o Edomčana pale gele pro mariben pre Judsko a zaile le manušen. ¹⁸ O Filištinci tiš gele pro mariben andro fori pre ňižina the paš e južno pušta. Domarde a zaile o fori Bet-Šemeš, Ajalon the Gederot, the o fori Socho, Timna the Gimzo lengere gavenca. Varesave lendar ode ačhile te bešel. ¹⁹ O Del avke marda le Judejcen, bo o Achaz na šunđa le RAJES a na preačila te lidžal le manušen andro bini. ²⁰ Akor avľa andre Judsko ke leste o Asiriko kralis o Tiglat-Pileser. Ov leske na pomožinda, ale kerđa mek buter pharipen. ²¹ A choc te o Achaz iľa o somnakaj andral o Chramos, andral o palacis the le uradnikendar a diňa le Asirike kraliske, oda leske na pomožinda.

²² Andre oda baro pharipen o Achaz mek buter kerelas bini anglo RAJ oleha, ²³ hoj obetinelas le devlenge le Aramejčanengere*, save upral leste ňerinde. Phendä peske: “Te o Aramejike devla pomožinde peskere kralenge, obetinava the me lenge, hoj mange te pomožinen.” Ale kada anda e bibach leske the leskere narodoske.

²⁴ Akor o Achaz skidňa o veci andral o Chramos a phagerđa len. O vudar andro Chramos phandľa a pre dojekh ulicakero rohos andro Jeruzalem le modlengere kerđa oltara. ²⁵ Andre dojekh Judsko foros ačhađa thana pro lašariben, hoj pes te labarel o kadidlos avre devlenge, a aleha kerelas pre cholí le RAJESKE, peskere dadengere Devleske.

²⁶ Savore aver veci, so Achaz kerđa, ešebnovarestar (peršovarestar), medik na muľa, hin pisimen andro Zvitkos le Judske the Izraelike Kralengero. ²⁷ Sar o Achaz muľa, parunde les andro Jeruzalem, ale na andre kralengere hrobi. Pal leste ačila kralis leskero čhavo o Chizkija.

29

O Chizkija kralis andre Judsko

¹ Le Chizkijoske sas bišupandž (25) berš, sar ačila kralis a kralinelas andro Jeruzalem bišueňa (29) berš. Leskeri daj sas e Abija, le Zecharijoskeri čhaj. ² Ov kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka – sa avke sar the leskero prapapus o David.

* **28:23** E Hebrejiko čhib: andral o Damaskus

Sentñaren o Chramos

³ Ešebno (peršo) čhon andro ešebno berš, sar kralinelas o Chizkija, phundrađa o chramoskero vudar a oprikerđa les. ⁴ Palis vičinda le rašajen the le Leviten a rozačhađa len pre vichodno dvora le Chramostar. ⁵ Phenda lenge: “Šunen man, Levitale! Akana sentñaren pes a sentñaren the o Chramos le RAJESKERO, le Devleskero tumare dadengero. Hordinen avri savore džungale veci andral o Chramos. ⁶ Se amare dada na sas le RAJESKE amare Devleske pre dzeka, bo kerenas angle leste o bini. Omukle les a odvisarde pes lestar the le thanestar, kaj ov bešel. ⁷ Phandle o chramoskero vudar, murdarkerde andre o momelara, hoj te na labon, a na obetinenas o kadidlos añi labardi obeta andro Sentno Than le Izraelike Devleske. ⁸ Vašoda o RAJ sas cholamen pre Judsko the pro Jeruzalem a kerđa, hoj te en pro asaben a hoj dojekh te daral olestar, so pes lenge ačhila, sar the korkore dikhen. ⁹ Amare dada sas murdarde andro mariben a amare romñijen the čhaven zaile. ¹⁰ Ale akana kamav te phandel zmluva le RAJEHA, le Devleha andral o Izrael, hoj amendar te odvisarel peskeri bari choľi. ¹¹ Čhavale mire, ma aven leñive a ma užaren, se tumen o RAJ peske kidňa avri, hoj te ačhen angle leste, hoj leske te služinen a te obetinen o kadidlos.”

¹² Avke pes mukle andre buči o Leviti:

andral le Kohatoskeri fajta o Machat, le Amasajoskero čhavo, the o Joel, le Azarjoskero čhavo;

andral le Merariskeri fajta o Kiš, le Abdioskero čhavo, the o Azarijah, le Jehalleleloskero čhavo;

andral le Geršonoskeri fajta o Joach, le Zimmoskero čhavo, the o Eden, le Joachoskero čhavo;

¹³ andral le Elicafanoskeri fajta o Šimri the o Jeiel;

andral le Asafoskeri fajta o Zecharijah the o Mattaniah;

¹⁴ andral le Hemanoskeri fajta o Jechiel the o Šimej;

andral le Jedutunoskeri fajta o Šemajah the o Uzziel.

¹⁵ Zvičinde savore Leviten, sentñarde pes a avle te obžuzarel o Chramos, avke sar prikazinda o kralis pal le RAJESKERO Zakonos. ¹⁶ Akor o rašaja gele andre, hoj les te obžuzaren, a savoro džungipen, so arakhle andro Chramos, hordinenas avri pre dvora. Palis o Leviti ile odarik ola veci a odligende ke dolina Kidron. ¹⁷ E buči chudle te kerel andro ešebno džives andro ešebno čhon a andro ochtoto džives dogele paš e chramoskeri veranda. Palis mek ochto dživesa sentñarenas o Chramos a dokerde oda andro dešušovto (16.) džives andro ešebno čhon.

¹⁸ Palis gele ko kralis Chizkija a phende leske: “Ožuzardam calo Chramos, o oltaris pro labarde obeti leskere sersamoha, the o skamind, pre savo thovenas o sentno maro, leskere sersamoha. ¹⁹ Pririchtindam a sentnardam mek the ola veci, save o kralis Achaz čhida avri andral o Chramos, sar sas napačivalo ko Del. Ola veci hine akana anglo RAJESKERO oltaris.”

Pale obetinen andro Chramos

²⁰ O Chizkija sig tosara uštila, diňa te zvičinel ke peste le foroskere vodcen a džanas ko Chramos. ²¹ Akor diňa te anel ehta terne biken, ehta bakren, ehta terne bakroren the ehta capen sar binoskeri obeta vaš o krališagos, vaš o oltaris the vaš o Judsko. A phenda le rašajenge, le Aronoskere potomkenge, hoj len te obetinen pre le RAJESKERO oltaris. ²² Akor o rašaja murdarde le biken, zachudenas lengero rat a pokropinenas o oltaris; palis murdarde le bakren a the lengere rateha pokropinenas o oltaris a sar murdarde le terne bakroren, the lengere rateha pokropinenas o oltaris. ²³ Palis ande sar obeta vaš o binos le capen anglo kralis the angle savore manuša, a thovenas o vasta pre lende. ²⁴ O rašaja palis murdarenas le capen a lengero rat

anenas pro oltaris sar obeta vaš o binos, hoj te odlel o binos cale Izraelostar, bo o kralis prikazinda, hoj te anen e labardi obeta the e obeta vaš o bini prekal calo Izrael.

²⁵ O Chizkija andro Chramos ačhađa le Leviten le cimbalenca, harfenca the citarenca, bo kavke prikazinda o David, bo o RAJ leske avke vakerelas prekal peskere proroka o Gad the o Natan. ²⁶ Sar o Leviti ačhenas le Davidoskere bašavibnaskere nastrojenca a o rašaja le trubenca, ²⁷ o Chizkija diňa te anel pro oltaris e labardi obeta. A sar e obeta chudle te kerel, o manuša gilavenas le RAJESKE a o lavutara chudle te bašavel pro trubi the pre savore le Davidoskere nastrojci. ²⁸ A savore, ko ode sas, denas le RAJES pačiv le gilavipnaha the le trubenca. Kada likerelas, medik na zlabila e labardi obeta.

²⁹ Palis, sar dokerde o labarde obeti, o kralis the savore manuša gele pro khoča a lašarenas le RAJES. ³⁰ O kralis le vodcenca prikazinde le Levitenge, hoj te lašaren le RAJES le gilenca, so pisinde o David the o prorokos Asaf. Avke on le RAJES lašarenas bare radišagoha a bandonas anglal leste dži ke phuv.

³¹ Palis o Chizkija phenda: “Akana san sentňarde andre služba le RAJESKE. Aven a anen andro Chramos o obeti the o palikeribnaskere obeti.” Avke savore ande o obeti the palikeribnaskere obeti a ola, save kamenas te del buter, anenas the o labarde obeti. ³² O manuša ande pre labardi obeta le RAJESKE eftavardeš (70) biken, šel (100) bakren the duj šel (200) terne bakren. ³³ O sentne dari, so ande, sas šov šel (600) biki the trin ezera (3 000) bakre. ³⁴ Ale o rašaja sas frima, hoj te scirdkeren o cipi pal o džvirini pre labardi obeta, vašoda lenge gele te pomožinel o Leviti, medik odi buči na dokerde a medik buter rašaja pes na sentňarde. Bo o Leviti sas pačivaloneder sar o rašaja andre oda, hoj pes sentňarenas. ³⁵ Bo sas igen but o labarde obeti the o žiros le smiromoskere obetendar the o molakere obeti.

Avke pale chudle te lašarel le RAJES andro Chramos sar angloda. ³⁶ O Chizkija the savore manuša radisaľonas olestar, bo o Del lenge pomožinda igen sig kada savoro te kerel.

30

Zvičinel le manušen pre Patrađi

¹ Palis o Chizkija vičinda calo Izrael the Judsko a pisinda lila the le kmeňoske Efrajim the Menašše, hoj te aven andro Chramos andro Jeruzalem te oslavinel e Patrađi pre pačiv le RAJESKE, le Izraelike Devleske. ² O kralis pes dothoda le vodcenca the savore manušenca andro Jeruzalem, hoj andro dujto čhon oslavinena e Patrađi. ³ On la našti oslavinenas andro dino časos, bo na sentňarde pes but rašaja a o manuša pes na zgele andro Jeruzalem. ⁴ Priačhile pre ada o kralis the savore manuša, save ode sas. ⁵ Avke pes dothode a bičhade lil pal calo Izrael, la Beer-Šebatar dži ko Dan, a vičinenas savoren, hoj te aven andro Jeruzalem te oslavinel e Patrađi pre pačiv le RAJESKE, le Izraelike Devleske. Bo but džene la na oslavinenas avke, sar hin pisimen andro Zakonos.

⁶ O murša gele le lilenca, so sas le kralistar the vodcendar, pal calo Izrael the Judsko a phenenas avke, sar lenge o kralis prikazinda:

“Visaren tumen pale ko RAJ, ko Del le Abrahamoskero, Izakoskero the Jakoboskero, hoj pes ov te visarel pale ke tumende, ke ola, save sas zachraňimen andral le Asirike kralengere vasta. ⁷ Ma aven ajse sar tumare dada the pašutne, bo on na sas pačivale le RAJESKE, peskere Devleske. Se šaj dikhen korkore, sar len igen zorales potrestinel. ⁸ Akana den peske te phenel! Ma aven ajse sar tumare dada, bo na kamenas te šunel! Podden pes le RAJESKE! Aven andro Chramos, so o RAJ, tumaro Del, sentňarda pro furt. Služinen le RAJESKE, peskere Devleske, hoj pes te odvisarel tumendar leskeri choli! ⁹ Te pes visarena ko RAJ, akor ole, save zaile

tumare pašutnen the čhaven, presikavena lenge o jileskeriben a premukena len pale khere, bo o RAJ, tumaro Del, hino lačhejileskero the milostivo a na odvisarela pes tumendar, te pes tumen visarena ke leste.”

¹⁰ O murša, saven o kralis the o vodci bičhade, džanas foros forostar andro phuva le kmeňengere Efrajim the Menašše dži ko Zebulun. Ale o manuša len anenas pro asaben a asanas lendar. ¹¹ Ale varesave murša andral o kmeňi Ašer, Menašše the Zebulun pes pokorinde a avle andro Jeruzalem. ¹² O Del avke kerđa, hoj diňa le manušen the andre Judsko jekh gondolišagos, hoj te keren oda, so prikazinda o kralis the o uradnika pal le RAJESKERO lav.

Oslavinen e Patrađi

¹³ Avke andro dujto čhon igen but manuša pes zgele andro Jeruzalem, hoj te oslavinen o Inepos pal o Mare Bi o Drožđi. ¹⁴ Īle a zničinde savore oltara, so sas andro Jeruzalem, the o kadidloskere oltara a čhide len andre dolina Kidron.

¹⁵ Andro dešuštarto (14.) džives andro dujto čhon murdarde le Patrađakere bakrores. O rašaja the o Leviti, save mek na sas obžužarde, andre ladž pes sentňarde. Palis ande o labarde obeti andro Chramos. ¹⁶ On ačhenas pre peskere thana andro Chramos, sar pisinda andro zakonos le Devleskero murš o Mojžiš, a o rašaja kropinenas pro oltaris o rat, so lenge podine o Leviti. ¹⁷ Vašoda, hoj sas ode zgele but ajse džene, save na sas sentňarde, on našti murdarenas le Patrađakere bakroren. Avke vaš lende o Leviti murdarenas le bakroren, hoj len te sentňaren le RAJESKE. ¹⁸ But manuša, save ode avle andral o kmeňos Efrajim, Menašše, Jissachar the Zebulun, pes na sentňarde a oleha, hoj chanas le Patrađakere bakrores, na dolikerde le Devleskero zakonos. Vašoda pes modlinelas vaš lende o Chizkija: ¹⁹ “RAJEJA, Devla amare dadengero, kala manuša hine nažuže angle tiro zakonos. Ale on tut lašaren jilestar, vašoda mangav tut, av ke lende jileskero a odmuk lenge.” ²⁰ A o RAJ leskeri modlitba šunđa avri a sastarda le manušen.

²¹ Palis o Izraeliti, save sas andro Jeruzalem, oslavinenas o Inepos pal o Mare Bi o Drožđi efa džives bare radišagoha. A o Leviti the o rašaja lašarenas le RAJES sako džives cała zoraha.

²² Palis o Chizkija šukares prevakerđa ke savore Leviti, bo sikade hoj džanen mištes te služinel le RAJESKE. Efa džives oslavinenas a anenas ode smiromoskere obeti a palikerenas le RAJESKE, peskere dadengere Devleske.

²³ Ale savore manuša, save sas ode zgele phende, hoj oslavinena mek efa džives o inepos. Avke radišagoha oslavinenas mek aver efa džives. ²⁴ O Chizkija diňa le manušenge pre obeta, 1 000 biken the efa ezera 7 000 bakren a o uradnika dine 1 000 biken the 10 000 bakren. A sentňarde pes but rašaja. ²⁵ Savore manuša andral e Judsko radisaľonas le rašajenca the Levitencu, the le manušenca, save avle le severostar, the le cudzincenca, save bešenas andro Izrael the Judsko. ²⁶ Andro Jeruzalem sas ajso baro radišagos, savo na sas akorestar, sar sas kralis andro Izrael le Davidoskero čhavo, o Šalamun. ²⁷ Palis o rašaja the o Leviti ačhenas, hoj te žehñinen le manušen a o RAJ len šunđa avri andral peskero sentno than, andral o ņebos.

31

O manuša zničinen le modlen

¹ Sar preačhile te oslavinel e Patrađi, gele savore Izraeliti andre Judske fori a sphagerde o sentne slupi, čhingerde o kaštune slupi la Ašerakere a zničinde savore uče thana the oltara andre Judsko the andro phuva Benjamin, Efrajim the Menašše. Palis savore Izraeliti gele pale khere andre peskere fori.

O dari prekal o Leviti the rašaja

² O kralis Chizkija ačhađa le rašajen the le Leviten te služinel andro partiji. Lengere službi sas, hoj te keren o labarde the smiromoskere obeti, hoj te palikeren a hoj te lašaren paš o chramoskere vudara. ³ O Chizkija delas andral peskere stadi dobitkos pro labarde obeti a oda o tosaraskere the račakere obeti, the o labarde obeti pro Šabbat, pro neve čhoneskere inepi the pro aver oslavi, avke sar hin pisimen andro Mojžišoskero zakonos. ⁴ Le manušenge andro Jeruzalem prikazinda, hoj te anen prekal o rašaja the Leviti ole obetendar oda, so mušinen te del lenge pro dživipen, hoj on te šaj en oddine te kerel sa, so kempel pal le RAJESKERO zakonos.

⁵ Sar pal ada savore šunde, chudle te anel o Izraeliti peskere ešebne (perše) ulipnastar o žužodiv (pšeniča), e mol, o olej os the o medos the savorestar, so len sas le malendar. Ande igen but: o dešto kotor savorestar. ⁶ Avke the o Izraeliti the savore manuša, save bešenas andre Judske fori, anenas o dešto kotor lengere dobitkostar the bakrendar a the avre darendar, so sas dine prekal o RAJ, a thode oda savoro pro kopi. ⁷ O manuša chudle te hordinel andro Jeruzalem o dari andro trito čhon a ada kerenas dži andro eftato čhon. ⁸ Sar avla o kralis Chizkija peskere vodcenca a dikhle ola dari, lašarenas le RAJES a ašarenas leskere manušen, le Izraeliten.

⁹ O Chizkija pes phučla le rašajendar the le Levitendar pal ola veci pro kopi ¹⁰ a o nekbareder rašaj o Azarijah, o potomkos le Cadokoskero, leske odphenda: “Akorestar, sar chudle o manuša te hordinel o dari andro Chramos, sas amen igen but chaben a ole chabenestar ačhila mek but, bo o RAJ požehñinda peskere manušen. Dikhen, keci mek olestar ačhila!”

¹¹ Avke o Chizkija diña te pririchtinel o skladi prekal o chaben andro Chramos. Sar len pririchtinde, ¹² diña te hordinel savore ola dari, so sas dine prekal o Del, andre ola skladi. Nkbareder upral ola skladi sas o Levitas Konaniah a dujto pal leste leskero phral, o Šimej. ¹³ Len ačhađa o kralis Chizkija the o nekbareder rašaj o Azarijah upral o Levitengere uradñika andro Chramos: o Jechiel, Azaziah, Nachat, Asahel, Jerimot, Jozabad, Eliel, Jismachjah, Machat the o Benajah.

¹⁴ O Levitas Kore, le Jimnoskero čhavo, sas stražñikos pre vichodno brana a ov sas ačhado te kidel le manušendar o dari, so anenas prekal o Del, a palis te rozulavel. ¹⁵ O Leviti o Eden, Minjamin, Ješua, Šemajah, Amariah the Šechaniah, save služinenas andro rašajengere fori, pačivalones rozulavenas kala dari avre pašutne rašajenge pal lengere partiji, le ternenge the le phurederege.

¹⁶ Rozdenas the ole muršenge, save sas zapisimen andre fajtakero zvitkos a oda phureder sar trin berš – dojekheske, save služindehas jekhvar andro Chramos, pal oda, sar sas ačhade andre služba. ¹⁷ O rašaja sas zapisimen pal o fajti a o Leviti le biš (20) beršendar pal o partiji, andre save služinenas. ¹⁸ Sas zapisimen cala famelijaha – savore peskere romñijenca, le cikne the bare čhavenca – bo pačivalones pes sentñarenas.

¹⁹ Sas ačhade murša, hoj te rozden o chaben le rašajenge andral o Aronoskero potomstvos, save bešenas andro fori the lengere gava. Rozdenas oda savore rašajenge the Levitenge, save sas zapisimen andro fajtakero rodokmeños.

²⁰ Avke kerelas o Chizkija andre cali Judsko. Kerelas savoro, so sas čačipnaskero, lačo the pačivalo anglo RAJ. ²¹ Savoro, so chudla te kerel o Chizkija andro Chramos, kerelas avke, sar sas pisimen andro zakonos the prikazañja. A sas les andre savoro bach, bo rodelas le RAJES cale peskere jileha.

¹ Paloda, sar o Chizkija sikada peskero pačivaliben oleha, so kerdā prekal o RAJ, avla o Asiriko kralis Sancherib pro mariben pre Judsko. Peskera armada rozačhada pašal o zorale fori a kamla len te zalel. ² Sar o Chizkija dikhla, hoj o Sancherib avla a kamel te džal pro Jeruzalem, ³ dovakerda pes peskere vodcenca the velitelenca, hoj zaačhavena o prameña, so hine avri pal o foros, a on leske andre ada pomožinde. ⁴ Avle igen but manuša a zaačhade o prameña the o pañi, so džalas prekal odi phuv. A phende peske: “Sar o Asirike kraľa avena, soske majinen te arakhel ajci but pañi?” ⁵ Palis o kralis chudla te prikerel savore zničimen muri a pre ola muri ačhada o veži the dujto avruno muros. Zoralarda the o avruno muros pašal e terasa pro vichodos le Forostar le Davidoskere a diña te kerel but kopiji the štiti.

⁶ Ačhada le velitelēn upral o manuša, diña len te vičinel jekhetane ke peste pro phundrado than paš e foroskeri brana a prevakerda ke lende: ⁷ “Aven zorale a ma daran tumen! Ma predaran le Asirike kralistar, aňi leskera armadatar, so avel leha, bo amenca hiňi bareder zor. ⁸ Les hin bari armada, ale oda hine ča manuša, ale amenca hino o RAJ, amaro Del, pririchtimen amenge te pomožinel a te lidžal amare maribena.” A o manuša pes zmukle pre oda, so phenda o Judsko kralis Chizkija.

⁹ Palis o Sancherib bičhada peskere služobňiken andro Jeruzalem, medik korkoro peskera armadaha pes marelas andro foros Lachiš. Diña te phenel le Chizkijoske the le Judejcenge andro Jeruzalem:

¹⁰ “Avke phenel o Asiriko kralis Sancherib: Pre soste pes zmuken, te me le slugaden rozačhadom pašal o Jeruzalem? Ko tumen šaj zachraňinel? ¹¹ O Chizkija tumenge vakerel: ‘O RAJ, amaro Del, amen zachraňinela andral o vasta le Asirike kraliske.’ Avke tumen diliňarel, hoj tumen te mukel te merel andre bokh the bi o pañi. ¹² Se korkoro ov čhida tele le RAJESKERE thana the oltara a prikazinda le manušenge andre Judsko the Jeruzalem: ‘Angle jekh oltaris bandona a labarena upre o kadidlos.’

¹³ Či tumen na džanen, so kerdom me the mire dada le manušenge andre aver phuva? Či šaj zachraňinde lengere devla lengere phuva andral mire vasta? ¹⁴ Ko savore devlendar andral ole narodi, saven mire dada zničinde, šaj zachraňinde peskere manušen? Sar šaj akana tumaro Del tumen zachraňinel andral mire vasta? ¹⁵ Te na tumen o Chizkija diliňarel a klaminel! Ma pačan leske, bo ňisavo narodoskero aňi krališagoskero del našti zachraňinda peskere manušen andral mire vasta aňi andral o vasta mire dadengere. Vašoda aňi tumaro Del na zachraňinela tumen andral mire vasta.”

¹⁶ Le Sancheriboskere sluhi dureder namištes vakerenas pro RAJ, pro Del, the pre leskero služobňikos Chizkija. ¹⁷ O Sancherib pisinda lila andre save asalas avri le RAJES, le Izraeloskere Devles: “Avke sar o narodengere devla andral aver phuva na zachraňinde peskere manušen andral mire vasta, avke the le Chizkijoskero Del na zachraňinela peskere manušen andral mire vasta!” ¹⁸ Le Sancheriboskere vodci andre Hebrejiko čhib vičinenas pro manuša, save ačhenas pro Jeruzalemoskere muri, hoj len te daraven avri a avke te zalen o foros. ¹⁹ On vakerenas pal o RAJ, pal o Jeruzalemoskero Del, avke sar pal o devla avre narodengere – devla, saven kerde peskere vastenca.

²⁰ Vašoda o kralis Chizkija the o prorokos Izaiaš, le Amocoskero čhavo, vičinenas a mangenas le Devles, hoj lenge te pomožinel ²¹ a o RAJ bičhada le aňjelos, savo murdarđa savore zorale muršen, vodcen the uradňiken andro taboris le Asirike kraliskero. Avke pes o Sancherib visarda pale andre peskeri phuv andre ladž.

Sar jekhvar geľa andre peskere devleskero chramos, varesave leskere čhavendar les murdarde la šablaha.

²² Avke o RAJ zachraňinda le Chizkija the le Jeruzalemske manušen andral o vasta le Asirike kralistar Sancheribostar the andral o vasta avre nepřijaťelendar a diňa len o smirom le narodendar, save sas pašal lende. ²³ But manuša anenas andro Jeruzalem o dari le RAJESKE a o dragane veci le Judske kraliske. Akorestar le Chizkija denas pačiv savore narodi.

O Chizkija sastardo le nasvalibnastar

²⁴ Andre oda časos o Chizkija nasvaliła pro meriben. Ale sar pes modlinelas ko RAJ, ov leske odphenda a diňa les znameňje, hoj sastola. ²⁵ Ale o Chizkija sas ajso barikano, hoj aňi na presikađa o palikeriben vaš o lačhipen, so leske kerđa o RAJ. Vašoda o Del cholisalila pre leste, pre Judsko the pro Jeruzalem. ²⁶ Palis o Chizkija the o manuša andral o Jeruzalem pes pokorinde a mangenas le RAJES, hoj lenge te odmukel. Vašoda o RAJ len na marda, medik o Chizkija na muła.

Le Chizkijoskero barvalipen

²⁷ O Chizkija sas igen barvalo a dojekh les delas pačiv. Kerđa peske o pokladňi prekal o rup, somnakaj, dragane bara, voňava masci the štiti the avre dragane veci. ²⁸ Sas les skladi, kaj odthovelas o dřiv, mol the oleja. Sas les the mašťalňi prekal savoro dobitkos the stadi. ²⁹ O Del diňa le Chizkija but stadi, bakre, dobitkos the aver barvalipen a ačhađa peske o fori.

³⁰ Sas oda o Chizkija, savo začida o upruno paňi Gichon a kerđa tunelis, hoj o paňi te džal pal e zapadno sera andro Foros le Davidoskero. O Del sas le Chizkijoha, Sas les bach andre savoreste, so kerelas. ³¹ Ale sar avle ke leste o Babiloňike vodci, hoj te phučen pal o znameňje, so pes ačhila andre odi phuv, o Del les mukla, bo kamla les te probalinel (preskušinel), hoj pes te dodžanel savoro, so les hin andro jilo.

O Chizkija merel

³² Savore aver veci, so o Chizkija kerđa, the pal leskere pačivale skutki, hin pisimen andro Videňje le Prorokoskero Izaiášoskero, savo sas le Amocoskero čhavo, a andro Zvitkos le Judske the Izraelike Kralengero. ³³ Sar muła o Chizkija, parunde les pro upruno than andre le kralengere hrobi a savore manuša andral e Judsko the Jeruzalem les denas bari pačiv. Pal leste ačhila kralis leskero čhavo o Menašše.

33

O Menašše kralis andre Judsko

¹ Le Menaššeske sas dešuduj (12) berš, sar ačhila kralis andre Judsko. Ov andro Jeruzalem kralinelas penda the pandž (55) berš. ² Kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar the o narodi, saven o RAJ tradla avri anglo Izrael. ³ Ačhađa pale o oltara, so leskero dad o Chizkija zničinda, o thana, kaj lašarenas le Baal, the o slupi la modlake Ašera. Bandolas anglo čercheňa a lašarelas len. ⁴ Ačhađa the o oltara andro Chramos, pal savo o RAJ phenda: “Andro Jeruzalem ela miro nav barardo pro furt.” ⁵ Pro soduj chramoskere dvori ačhađa oltara prekal savore čercheňa, hoj len te lašaren. ⁶ Peskere čhaven andre dolina Ben-Hinnom zlabarda sar obeta. Ov čarinelas the vražinelas a anda ke peste le vrašcen the olen, save privičinenas le mulengere duchen. Ov aleha kerelas buter nalačhipen anglo RAJ a anelas pre peste leskeri choli.

⁷ O Menašše iła e socha a thođa la andro Chramos, pal savo o RAJ phenda le Davidoske the leskere čhaske le Šalamunoske: “Andre kada Chramos the andro Jeruzalem, so mange avri kidňom mašťar savore Izraelike kmeňi, ela miro nav furt lašardo. ⁸ A te o Izraeliti šunena savore mire lava a te dolikerena mire prikazaňja, so lenge diňom prekal miro služobňikos Mojžiš, akor me na domukava, hoj te en

avritradle andral kadi phuv, so diňom lengere dadenge.”⁹ Ale o Menašše ligenelas le manušen andral e Judsko the Jeruzalem andro mek bareder binos, sar kerenas ola narodi, saven o RAJ zničinda anglal o Izraeliti.

¹⁰ Choc o RAJ prevakerelas ko Menašše the ke leskere manuša, on les na šunenas.

Le Menaššeskero pokaňje

¹¹ Vašoda o RAJ domukla le velitelēn andral e Asiriko armada, hoj te džan pre lende. On le Menašše chudle, sphandle les le bronzune lancenca, thode leske andro nakh o hakos a odligende les andro Babilon. ¹² O Menašše sas andro baro pharipen a chudla te rodel le RAJES, peskere dadengere Devles, a igen pes pokorinda angle leste. ¹³ Sar pes modlinelas ko RAJ, ov šunda avri leskero mangipen a anda les pale andro Jeruzalem, andre leskero krališagos. Avke o Menašše sprindžarda, hoj ča o RAJ hino o Del.

¹⁴ Paloda o Menašše pašal o Foros le Davidoskero ačhađa bareder avrunē muri andre dolina pro zapados le prameňistar le Gichonostar, sar pes džal ke Ribno Brana pašal o brehos Ofel. A andre savore Judske zorale fori le murenca rozačhađa le armadakere velitelēn. ¹⁵ Andral o Chramos odligenda avri la socha, le modlen the savore oltara, so angloda ačhađa pro brehos paš o Chramos the andro Jeruzalem. Savore kala veci čhida avri andral o foros. ¹⁶ Avke pale ačhađa le RAJESKE o oltaris, obetinda pre leste o smiromskere the palikeribnaskere obeti a prikazinda le manušenge andral e Judsko, hoj te služinen le RAJESKE, le Izraelike Devleske. ¹⁷ Ale o manuša furt anenas o obeti pro uče thana, choc ča le RAJESKE.

¹⁸ Savore aver veci, so kerđa o Menašše, leskeri modlitba ko Del the o lava, so leske vakerelas o proroka andro nav le RAJESKERO, hin pisimen andro Zvitkos le Izraelike Kralengero. ¹⁹ Andro Zvitkos le Chozajoskero hin pisimen pal leskeri modlitba a sar o Del leske odphenda. Hin andre pisimen the pal leskere bini the napačivaliben a sar ačhađa o modlengere thana pro lašariben, o slupi la Ašerakere the o modli angloda, sar pes pokorinda. ²⁰ Sar o Menašše muľa, parunde les andre leskero hrobos paš o palacis a pal leste ačhila kralis leskero čhavo o Amon.

O Amon kralis andre Judsko

²¹ Le Amonoske sas bišuduj (22) berš, sar ačhila kralis andre Judsko. Ov andro Jeruzalem kralinelas duj berš. ²² Ov kerelas baro nalačhipen anglo RAJ, avke sar the leskero dad o Menašše. Obetinelas savore modlengē, so kerđa leskero dad, a lašarelas len. ²³ Na pokorinda pes anglo Del sar leskero dad, ale kerelas mek goreder bini.

²⁴ Palis le Amonoskere služobňika pes vzburinde pre leste a murdarde les andre leskero palacis. ²⁵ Ale o Judske manuša murdarde olen, so kerde vzbura pro kralis Amon a pal leste ačhade kraliske leskere čhas le Joziaš.

34

O Joziaš kralis andre Judsko

¹ Le Joziašoske sas očno berš, sar ačhila kralis, a andro Jeruzalem kralinelas tranda the jekh (31) berš. ² Ov kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka. Phirelas pal le Devleskero drom avke sar leskero prapapus o David a na odvisarda pes ole dromestar.

³ Andro očnoto berš, sar o Joziaš kralinelas a mek sas terno, chudla te rodel le prapapuskere le Davidoskere Devles. O Joziaš andro dešudujto (12.) berš chudla te obžuzarel e Judsko the o Jeruzalem avke, hoj zničinda o modlengere thana, la Ašerakere slupi the savore avre modli. ⁴ O Joziaš sas paš oda, sar čhivenas tele le Baaloskere oltara the o kadidloskere oltara. La Ašerakere slupi čhida tele a

savore aver modli rozphagerďa pro prachos a oda prachos rozčida pro hrobi ole manuŝengere, save obetinas ole modleng. ⁵ Palis le raŝajengere kokala zlabarďa pro oltara, kaj laŝarenas o modli, a avke o Joziaŝ obžužarďa e Judsko the o Jeruzalem. ⁶ Avke kerďa the andre fori le kmeňengere Menaŝše, Efrajim, Ŝimeon the Naftali. ⁷ Čida tele lengere oltara the la Aŝerakere slupi a sphagerďa le modlen, hoj lendar ačila ča prachos. Andre calo Izraeliko phuv phagerďa savore kaďidloskere oltara a palis geľa pale andro Jeruzalem.

E buči pro Chramos

⁸ Andro deŝuochtoto (18.) berš, sar kralinelas a paloda sar obžužarďa cali phuv the o Chramos le modlendar, o Joziaŝ bičhaďa manuŝen, hoj te oprikeren o Chramos le RAJESKERO, peskere Devleskero. On sas o Ŝafan, le Acalioskero čavo; o guverneris Maasejah andral o Jeruzalem the o pisaris Joach, le Joachazoskero čavo.

⁹ Sar avle ko nekbareder raŝaj Chilkihjah, dine leske o love, so prekal le Devleskero Chramos o Leviti, save sas o stražňika, kidle avri le manuŝendar andral o kmeňi Menaŝše, Efrajim the andral savore aver Izraelike kmeňi a the le manuŝendar andral o Benjamin, Judsko the Jeruzalem. ¹⁰ Ola love dine le murŝenge, save sas ačhade upral e buči andro Chramos, a on počinenas le robotňiken, save oprikeren o Chramos, ¹¹ le řesaren the le muraren. Vaŝ ola love cinenas o oprikerde bara the kaŝta, savenca prikerenas o khera, so o Judske kraľa zamukle.

¹² O murŝa kerenas peskeri buči pačivalones. Upral lende sas ačhade o Leviti o Jachat the Obadiah andral e Merariskeri fajta, the o Zecharijah the o Meŝullam andral e Kohatoskeri fajta. Savore Leviti, save džanenas te baŝavel pro nastroj, ¹³ merkinenas pre ola murŝa, save hordinenas o veci, a sas ačhade pre savore aver buča. Varesave Leviti sas pisara, uradňika the stražňika.

O Chilkihjah arakhel o zakonoskero zvitkos

¹⁴ Sar lenas avri o love, so sas dine andro Chramos, akor o raŝaj Chilkihjah arakhľa o zakonoskero zvitkos, so o RAJ diňa avri prekal o Mojžiš. ¹⁵ Akor o Chilkihjah phenda le pisariske le Ŝafanoske: “Andro Chramos arakhľom o zakonoskero zvitkos.” Avke o Chilkihjah les diňa le Ŝafanoske.

¹⁶ O Ŝafan les iľa, geľa ko kralis Joziaŝ a phenda leske: “Tire služobňika kerde savoro, so prikazindaľ. ¹⁷ Ola love, so arakhle andro Chramos, dine le robotňikenge, save prikerenas o Chramos, the lengere majstreng.” ¹⁸ Palis o pisaris Ŝafan phenda le kraliske: “O raŝaj Chilkihjah mange diňa varesavo zvitkos.” Palis andral genelas anglo kralis.

¹⁹ Sar o kralis Joziaŝ ŝunda o lava andral o zvitkos, čhingerďa pre peste o gada. ²⁰ Palis prikazinda le Chilkihjoske, le Achikamoske, savo sas le Ŝafanoskero čavo, le Abdonoske, savo sas le Michoskero čavo, le Ŝafanoske the peskere služobňikoske le Asajoske: ²¹ “Džan a phučen le RAJESTAR pal o lava kale zvitkoskere vaŝ ma, vaŝ e Judsko the vaŝ ola, save ačhile andro Izrael. Se le RAJESKERI bari cholí hiňi pre amende avričidi, bo amare dada na dolikerenas le Devleskero lav a na dživenas pal o lava, so hin pisimen andre oda zvitkos.”

²² Akor o Chilkihjah the o murŝa, saven bičhaďa o kralis, geľa pes te phučel ke prorokiňa Chulda. Oj beŝelas andro Jeruzalem pre nevi sera a lakero rom, savo pes starinelas pal le kraliskere gada, sas o Ŝallum, le Tokhatoskero čavo, o čavo le Chasroskero. Sar ode doavle, chudle lake pal oda te vakerel.

²³ Oj lenge phenda: “Kavke phenel o RAJ, o Del le Izraeloskero: ‘Phenen oleske, ko tumen ade bičhaďa, ²⁴ hoj domukava e bibach pre kada foros the pro manuŝa, save ade beŝen – savore prekoŝibena, avke sar hin pisimen andro zvitkos, andral savo

genenas anglo Judsko kralis. ²⁵ Bo pes mandar odvisarde a labarenas o kadidlos avre devlence a savoreha, so kerenas peskere vastenca, anenas pre peste miri cholí; miri cholí hiñi sar jag, so hiñi avričhordí pre kada than a na preačhela te labol.' ²⁶ Le Judske kraliske, savo tumen bičhada te phučel le RAJESTAR, phenen: 'Kavke vakerele o RAJ, le Izraeloskero Del, pal o lava, so šundal: ²⁷ Vašoda, hoj tiro jilo sas kovlo a na sas zoralo sar bar, ale pokorindal tut, sar šundal leskere lava pre kada than, a rozčhingerdal pre peste o gada andre pokora a rovehas angle mande, me tut šundom avri. ²⁸ Medik tu dživeha, na dikheha odi bibach, so anava pre kada than the pro manuša. Mereha a aveha parumen andro smirom.' "

Avke pes on visarde pale ko kralis a phende leske, so e prorokiña vakerelelas.

O Joziaš phandel e zmluva le RAJEHA

²⁹ Akor o kralis Joziaš vičinda ke peste savore vodcen andral e Judsko the Jeruzalem. ³⁰ Geľa ko Chramos a jekhetane leha gele the savore murša andral e Judsko, o manuša andral o Jeruzalem, o rašaja the o Leviti – savore manuša, či o čore vaj barvale. Pregenda angle lende savore lava, so sas pisimen andro Zvitkos la Zmluvakero, so arakhle andro Chramos. ³¹ Palis o Joziaš ačhiľa pre kraliskero than paš o slupos a anglo RAJ phandľa zmluva, hoj leske služinena a dolikerena leskere prikazañja the zakoni cale peskere jileha the dušaha a hoj dživena avke, sar hin pisimen andre oda zvitkos.

³² Palis prikazinda dojekheske andro Jeruzalem the Benjamin, hoj odi zmluva te dolikerel. Avke o manuša andral o Jeruzalem dolikerenas odi zmluva, so phandle le Devleha, savo sas o Del lengere dadengero.

³³ Avke o Joziaš zničinda savoren džungale modlen andral savore Izraelike phuva. Palis prikazinda dojekheske andro Izrael, hoj te služinel ča le RAJESKE, peskere Devleske. Medik ov dživelas, o manuša pes na odvisarde le RAJESTAR, peskere dadengere Devlestar.

35

O Joziaš oslavinel e Patrađi

¹ O Joziaš oslavinelas andro Jeruzalem e Patrađi pre pačiv le RAJESKE. Le Patrađakere bakrores murdarde andro ešebno (peršo) čhon andro dešuštarto (14.) džives. ² Le rašajen ačhada a zoraľarda len le lačhe lavenca andre služba andro Chramos. ³ Palis le Levitenge, save sas sentňarde le RAJESKE a save sikavenas calo Izrael leskero zakonos, prikazinda: "Thoven e sentñi Archa andro Chramos, so ačhada o Šalamun, o Izraeliko kralis, le Davidoskero čhavo. Imar na mušinen la buter te prehordinel than thanestar. Akana služinen le RAJESKE, peskere Devleske, the le Izraelitenge, leskere manušenge! ⁴ Andre chramoskeri služba tumen rozulaven andro partiji pal peskere dadengere fameliji avke, sar pisinda o Izraeliko kralis David the leskero čhavo Šalamun.

⁵ Ačhaven tumen andro sentno than avke, hoj jekh partija le Levitengeri te pomožinel po jekha Izraelike famelijake. ⁶ Murdaren le Patrađakere bakrores, sentňaren tumen a pririchtinen le bakrores tumare Izraelike manušenge avke, sar o RAJ phenda prekal o Mojžiš."

⁷ O Joziaš peskere barvalipnastar diña prekal savore manuša 3 000 biken the 30 000 bakren the terne kozen sar obetno daros pre Patrađi.

⁸ Leskere vodci tiš dine dari prekal o manuša, rašaja the Leviti. O Chilkijah, Zecharijah the o Jechiel, anglune vodci andro Chramos, dine le rašajenge pre Patrađi 2 600 bakroren the 300 biken. ⁹ O Levitengere vodci – o Konaniah, leskere phrala

Šemajah the Netaneel, o Chašabiah, Jeiel the o Jozabad – dine le Levitenge pre obeta 5 000 bakren the kozen a 500 biken.

¹⁰ Sar savoro sas pririchtimen pre Patradakeri oslava, o rašaja the o Leviti ačhenas andro partiji pre peskere thana, sar lenge o kralis prikazinda. ¹¹ Palis murdarkerenas le Patradakere bakroren, o rašaja kropinenas o rat pro oltaris a o Leviti pal lende cirdenas tele e cipa. ¹² O labarde obeti odthovenas pre sera, hoj pes te del le manuŝenge pal o fameliji, a on len obetinenas le RAJESKE, avke sar hin pisimen andre le Mojžišoskero zvitkos. Avke kerde the le dobitkoha. ¹³ Le Patradakere bakrores pekenas pre jag avke, sar majinenas te kerel. O sentne dari tavenas andro čare, pira the kotli a palis oda mas sigo denas le manuŝenge. ¹⁴ Palis o Leviti pririchtinenas o mas prekal peste the prekal o rašaja andral le Aronoskero potomstvos, bo o rašaja služinenas dži rači, sar obetinenas o labarde the žiroskere obeti.

¹⁵ Medik sas e oslava, o Leviti pririchtinenas o chaben the prekal o chramoskere stražnika, save ačhenas pre peskere thana, the prekal o lavutara andral le Asafoskeri fajta, save gilavenas, avke sar prikazinda o David, Asaf, Heman the le kraliskero prorokos o Jedutun.

¹⁶ Avke oda džives pre le kraliskero Joziašoskero prikazis sas kerdi savori služba le RAJESKE avke, hoj oslavinenas e Patradi a labarenas o labarde obeti pre le RAJESKERO oltaris. ¹⁷ Savore Izraeliti, save ode sas, oslavinenas e Patradi andre oda časos a palis o Inepos pal o Mare Bi o Droždi efa džives. ¹⁸ E Patradi pes avke andro Izrael na oslavinelas akorestar, sar sas o prorokos Samuel. Ńisavo Izraeliko kralis angloda na oslavinelas e Patradi avke sar o Joziaš, o rašaja, o Leviti the o manuša, save ode sas andral e Judsko the Jeruzalem. ¹⁹ Kadi Patradi pes oslavinelas andro dešuohtoto (18.) berš, sar kralinelas o Joziaš.

Le Joziašoskero meriben

²⁰ Pal savoreste, sar o Joziaš oprikerda o Chramos, o Egiptsko kralis Necho peskera armadaha geľa pro mariben pro foros Karkemiš, so hin paš o paňi Euftrat. O Joziaš peskera armadaha geľa angle leste. ²¹ Avke o Necho bičhada muršen, hoj leske te phenen: “So man hin tuha, Judsko kralina? Me na avlom pro mariben adadžives pre tu, ale upral kada narodos, saveha som andro mariben. O Del mange prikazinda, hoj sigo te džav. O Del hino manca, ma zaačhav man, bo ov tut zničinel!”

²² Ale o Joziaš lestar na odgeľa, aňi na šunđa leskere lava, choc ola lava sas le Devlestar. Preurda pes a geľa pre leste andro mariben pro rovno than Megiddo.

²³ Ale andro mariben o lukostrelcos le šipoha talinda (trafinda) le Joziaš. Ov phenda peskere služobňikenge: “Ligenen man adarik, bo som igen zraňimen.” ²⁴ Avke o služobňika les ile pal leskero verdan, thode les pre aver a odligende andro Jeruzalem, kaj palis muľa. Parunde les andro dadengero hrobos a savore manuŝenge andre Judsko the Jeruzalem sas pharo pal o Joziaš.

²⁵ O prorokos Jeremiaš pal o Joziaš pisinda rovibnaskeri gili. Dži adadžives savore lavutara, o murša the džuvľa, odi gili andro Izrael gilaven, sar peske leperen pro Joziaš. Odi gili šaj arakhen andro Rovibnaskere Giľa.

²⁶ Savore aver veci, so o Joziaš kerda, sar sas oddino le Devleske the sar dolikerelas le RAJESKERO zakonos, ²⁷ ešebnovarestar (peršovarestar), medik na muľa, hin pisimen andro Zvitkos le Izraelike the Judske Kralengero.

36

O Joachaz kralis andre Judsko

¹ Paloda o manuša andral e Judsko ile le Joachaz, le Joziašoskere čhas, a ačhade les andro Jeruzalem kraliske pal leskero dad. ² Le Joachazoske sas bišutrin (23) berš,

sar ačila kralis a trin čhon kralinelas andro Jeruzalem. ³ Palis o Egiptsko kralis Necho ila lestar o krališagos a pro Judejci ispidelas, hoj leske te počinen o dañe: 3,4 toni rup the 34 kili somnakaj. ⁴ O Necho ačhađa upral e Judsko the Jeruzalem vaš o kralis le Eljakim, leskere phrales, a diña leske nevo nav Jojakim. Le Joachaz o Necho odligenda andro Egipt.

O Jojakim kralis andre Judsko

⁵ Le Jojakimoske sas bišupandž (25) berš, sar ačila kralis, a andro Jeruzalem kralinelas dešujekh (11) berš. Kerelas oda, so na sas pre dzeka le RAJESKE, peskere Devleske. ⁶ Sar o Jojakim kralinelas, avla pre leste pro mariben o Babiloňiko kralis Nebukadnecar. Zaila les, phandla le lancenca a odligenda andro Babilon. ⁷ O Nebukadnecar ila the varesave veci andral o Chramos, odligenda andro Babilon a thoda len andre peskero chramos.

⁸ Savore aver veci, so o Jojakim kerđa, leskere džungipena the o nalačhipena, hin pisimen andro Zvitkos le Judske Kralengero. Pal leste ačila kralis leskerö čhavo o Jojachin.

O Jojachin kralis andre Judsko

⁹ Le Jojachinoske sas dešuočto (18) berš, sar ačila kralis andre Judsko, a trin čhon the deš džives kralinelas andro Jeruzalem. The ov kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka. ¹⁰ Sar pregeľa berš, o Nebukadnecar le Jojachin ila sar otrokos andro Babilon a ila the o dragane veci andral o Chramos. Ačhađa kraliske le Cidkijah, leskere bačis, andre Judsko the Jeruzalem.

O Cidkijah kralis andre Judsko

¹¹ Le Cidkijoske sas bišujekh (21) berš, sar ačila kralis andre Judsko, a andro Jeruzalem kralinelas dešujekh (11) berš. ¹² Ov kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, a na pokorinda pes anglo prorokos Jeremiaš, savo vakerelas le RAJESKERE lava. ¹³ O Cidkijah pes vzburiñđa pro Nebukadnecar, choc leske la veraha andro RAJESKERO nav phenda, hoj leske ela pačivalo. Ov na kamelas te šunel a na kamla te visarel pes pale ko RAJ, ko Izraeliko Del. ¹⁴ A mek ke oda the savore rašaja the Judske vodci sas so buter napačivale le RAJESKE. Kerenas oda džungipen, so o narodi, save sas pašal lende. Lašarenas le modlen a avke melarde o Chramos, so o RAJ sentňarda andro Jeruzalem.

¹⁵ O RAJ, o Del lengere dadengero, ke lende furt bičhavelas le proroken, hoj lenge te dovakerel, bo sas leske pharo pal peskere manuša the pal o Chramos. ¹⁶ Ale on kerde ladž olenge, saven bičhađa, asanas leskere prorokendar a na prilenas leskere lava. Avke sas dži akor, medik na sas e cholli le RAJESKERI ajsi bari, hoj nič la imar naši odvisarđa.

O Jeruzalem zničimen

¹⁷ O RAJ bičhađa pro Jeruzalem le Babiloňike kralis, savo la šablaha andro Chramos murdarđa lengere terne muršen. Na mukla te dživel aňi le ternen či phuren, aňi le muršen či džuvlen, aňi le sasten či nasvalen. Avke o Del savoren diña andre leskere vasta. ¹⁸ Ov ila andral o Chramos le Devleskero savore bare, cikne the dragane veci, o barvalipen le kraliskero the le uradnikengero a savoro odligenda andro Babilon. ¹⁹ Palis podlabarde o Chramos the savore palaca a čhide tele le Jeruzalemoskere muri. Avke sas zničimen savore dragane veci, so sas andre.

²⁰ Olen, save predžidile, zaila andro Babilon. Ode služinenas leske the leskere čhavage sar otroka dži akor, medik e Perzija na preila o krališagos. ²¹ Avke pes ačila le RAJESKERO lav, so phenda prekal o Jeremiaš: “Sar e phuv ela omukli, ela la o Šabbatoskero odpočinkos dži akor, medik na predžala eftavardeš (70) berš.”

O Kiros premukel le Izraeliten pale khere

²² Andro ešebno (peršo) berš, sar kralinelas o Perziko kralis Kiros – hoj pes te ačhel avke, sar phenda o RAJ prekal o Jeremiaš – o RAJ thođa pro jilo le kraliske le Kirose, hoj te del te phenel andro lil andre calo peskero krališagos:

²³ “Avke phenel o Perziko kralis Kiros:

‘O RAJ, o Del, savo hino upral o ņebos, mange diňa savore krališagi pre phuv a ačhada man, hoj leske te ačhavav o Chramos andro Jeruzalem, so hino andre Judsko. Akana savore leskere manušendar šaj džan pale ode a mi el lenca o RAJ, o Del!’ ”

O Ezdraš

O Izraeliti aven pale andro Jeruzalem

¹ Oda sas ešebno (peršo) berš, so kralinelas o kralis Kiros andral e Perzija: Vašoda, hoj pes te ačhel oda, so phendā o RAJ prekal o prorokos Jeremiaš, o RAJ thođa pro jilo le kraliske Kiroške, hoj te del te džanel andro lil andre calo peskero krališagos:

² “Kavke phenel o Perziko kralis Kiros:

‘O RAJ, o Del, savo hino upral o ņebos, mange diňa savore krališagi pre phuv a kidňa peske man avri, hoj leske te ačhavav Chramos andro Jeruzalem andre Judsko.

³ Akana savore, save san leskere manuša – mi el lenca lengero Del – šaj džan pale andro Jeruzalem andre Judsko, hoj te ačhaven o Chramos le RAJESKERO, savo hin o Del le Izraeloskero. Oda hin o Del, saves pes lašarel andro Jeruzalem. ⁴ Dojekh, ko ade bešel, lenge mi pomožinel, hoj pes te dochudel pale khere. Mi den len o rup, somnakaj, sersamos, dobitkos the o dari, so korkore pestar kamen te del prekal o Chramos le Devleskero andro Jeruzalem.’ ”

⁵ Avke o fajtakere vodci le kmeňendar Juda the Benjamin, o rašaja the o Leviti a dojekh, ke kaste o Del prevakerđa, hoj te džal te ačhavel le RAJESKERO Chramos, pes pririchtinenas te džal andro Jeruzalem. ⁶ Savore manuša, save bešenas paš lende, len dine rupune čare, somnakaj, sersamos, dobitkos, dragane veci the o dari prekal o Chramos.

⁷ O kralis Kiros lenge diňa pale o veci andral le RAJESKERO Chramos, so iľa o Nebukadnecar andral o Jeruzalem a thođa andre peskero chramos. ⁸ O Perziko kralis Kiros prikazinda, hoj len te anel o Mitredat, leskero pokladňikos, hoj len te pregenel a te del le Judske guverneriske Šešbaccaroske.

⁹ Oda sas tranda (30) somnakune čare, ezeros (1 000) rupune čare, bišueňa (29) lopatki pro kadidlos, ¹⁰ tranda (30) somnakune kuča, štar šel the deš (410) rupune kuča a ezeros (1 000) aver čare.

¹¹ Savore čare le somnakastar the rupostar sas 5 400. Kada savoro iľa o Šešbaccar a lidžalas andral o Babilon le manušenca, sar džanas pale andro Jeruzalem.

2

O manuša save avle pale andro Jeruzalem

¹ Kala hine o manuša, saven o kralis Nebukadnecar zaila a odligenda andro Babilon, a save pes visarde pale andro Jeruzalem the andre Judsko, dojekh andro peskero foros. ² On avle peskere vodcenca, save sas o Zerubbabel, o Ješua, o Nechemiah, o Serajah, o Reelajah, o Mordochaj, o Bilšan, o Mispar, o Bigvaj, o Rechum the o Baanah.

A sas oda kajci džene andral o Izraeloskere fajti: ³ andral le Parošoskeri fajta sas 2 172 potomki, ⁴ andral le Šefatjoskeri 372, ⁵ andral le Arachoskeri 775, ⁶ andral le Pachat-Moaboskeri fajta – potomki pal o Ješua the o Joab – 2 812, ⁷ andral le Elamoskeri 1 254, ⁸ andral le Zattuoskeri 945, ⁹ andral le Zakkajoskeri 760, ¹⁰ andral le Baniskeri 642, ¹¹ andral le Bebajoskeri 623, ¹² andral le Azgadoskeri 1 222, ¹³ andral le Adonikamoskeri 666, ¹⁴ andral le Bigvajoskeri 2 065, ¹⁵ andral le Adinoskeri 454, ¹⁶ andral le Ateroskeri, saves vičinenas the Chizkija, 98, ¹⁷ andral le Becajoskeri 323, ¹⁸ andral le Joroskeri 112, ¹⁹ andral le Chašumoskeri 223, ²⁰ a andral le Gibbaroskeri sas 95 potomki.

²¹ The ola manuša, savengere phure dada bešenias andre kala fori, visalile pale: andral o Betlehem 123, ²² andral e Netofa 56, ²³ andral o Anatot 128, ²⁴ andral o Azmavet 42, ²⁵ andral o Kirjat-Jearim, andral e Kefira the andral o Beerot 743, ²⁶ andral e Rama the Geba 621, ²⁷ andral o Michmas 122, ²⁸ andral o Betel the Aj 223, ²⁹ andral o Nebo 52, ³⁰ andral o Magbiš 156, ³¹ andral o Elam 1 254, ³² andral o Charim 320, ³³ andral o Lod, Chadid the Ono 725, ³⁴ andral o Jericho 345, ³⁵ the andral o Senaah 3 630 manuša.

³⁶ Kala savore hine potomki andral le rašajengere fajti, save avle pale: andral le Jedajoskeri 973 potomki le Ješuaskere, ³⁷ andral le Immeroskeri 1 052, ³⁸ andral le Paščuroskeri 1 247 ³⁹ a andral le Charimoskeri 1 017.

⁴⁰ Kala savore hine potomki andral Levitengere fajti, save avle pale: 74 andral e fajta le Ješuaskeri the Kadmieloskeri, save sas potomki le Hodavijoskere.

⁴¹ O chramoskere lavutara: 128 potomki le Asafoskere;

⁴² Ola, save stražinenas paš o chramoskere brani: 139 potomki le Šallumoskere, le Ateroskere, le Talmonoskere, le Akkuboskere, le Chatitoskere the le Šobajoskere.

⁴³ O chramoskere služobnika sas o potomki le Cichasoskere, le Chasufaoskere, le Tabbaotoskere, ⁴⁴ le Keroskere, le Sijoskere, le Padonoskere, ⁴⁵ le Lebanoskere, le Chagaboskere, le Akkuboskere, ⁴⁶ le Chagaboskere, le Šamlajoskere, le Chananoskere, ⁴⁷ le Giddeloskere, le Gacharoskere, le Reajoskere, ⁴⁸ le Recinoskere, le Neko-daoskere, le Gazzamoskere, ⁴⁹ le Uzzoskere, le Paseachoskere, le Besajoskere, ⁵⁰ le Asnoskere, le Meunimoskere, le Nefusimoskere, ⁵¹ le Bakbukoskere, le Chakufoskere, le Charchuroskere, ⁵² le Baclutoskere, le Mechidaoskere, le Charšaoskere, ⁵³ le Barkososkere, le Siseroskere, le Temachoskere, ⁵⁴ le Neciachoskere the le Chatifoskere.

⁵⁵ Le Šalamunoskere služobnikengere potomki, save avle pale, sas le Sotajoskere, le Soferetoskere, le Perudasoskere, ⁵⁶ le Jaaloskere, le Darkonoskere, le Giddeloskere, ⁵⁷ le Šefatjoskere, le Chattiloskere, le Pocheret-Haccebajimoskere the le Amioskere. ⁵⁸ Savore chramoskere služobnika the o potomki le Šalamunoskere služobnikengere, sas 392.

⁵⁹ The 652 manuša avle pale andral o Babiloņike fori Tel-Melach, Tel-Charša, Kerub, Addan the Immere, ale ča našti presikade, hoj hine Izraeliti. ⁶⁰ Sas andral o fajta le Delajoskeri, le Tobijoskeri the le Nekodaskeri.

⁶¹ Kala trin fajti našti presikade, hoj sas rašaja: le Chobajoskeri, le Hakkocoskeri the le Barzillajoskeri. O Barzillaj sas murš, savo peske iļa romņa le Barzillajoskera čha andral o Gilead a iļa peske lakero nav. ⁶² On rodenas peskero fajtakero zvitkos, kaj sas zapisimen ale les na arakhle, a vašoda len premukle andral e rašajiko služba. ⁶³ Le kraliskero guverneris lenge prikazinda, hoj našti chan le chabenestar, so hino obetimen le Devleske, medik ode na sas rašaj, savo šaj phučel le RAJESTAR prekal o losi Urim the Tummim.

⁶⁴ Savore, save pes visarde pale andre Judsko, sas jekhetane 42 360 manuša. ⁶⁵ A mek avle lenca 7 337 sluhi the služki a 200 džuvla the murša, save gilavenas. ⁶⁶ Len sas 736 graja, 245 mulici, ⁶⁷ 435 ťavi the 6 720 somara.

⁶⁸ Sar ola manuša doavle ke le RAJESKERO Chramos andro Jeruzalem, varesave fajtakere vodci denas o dari pro Chramos korkore pestar, hoj les pale te ačhaven pre oda than, kaj ačhelas. ⁶⁹ Dojekh lendar anenas andro pokladni ajci, keci šaj denas pre buči pro Chramos: 500 kili somnakaj, 2 800 kili rup the 100 rašajike plašti.

⁷⁰ O rašaja, o Leviti the varesave le Izraelitendar ačhile te bešel andro Jeruzalem; o lavutara, o chramoskere stražnika the služobnika andre peskere fori; a varesave le Izraelitendar andro fori, kaj bešenias lengere phure dada.

3

Pale ačhaven o oltaris

¹ Sar sas pašes o eftato čhon, akor sar o Izraeliti imar bešenas andre peskere fori, zgele pes jekhetane savore andro Jeruzalem. ² O Ješua, le Jocardakoskero čhavo, peskere pašutnenca, the o Zerubbabel, le Šealtieloskero čhavo, peskere pašutnenca jekhetane avre rašajenca peske phende, hoj ačhavena oltaris le Izraeloskere Devleske, hoj te obetinen upre o labarde obeti, avke sar hin pisimen andro zakonos le Mojžišoskero, le Devleskero muršeskero. ³ O oltaris ačhade pre oda than, kaj angloda ačhelas, choc te daranas le manušendar, save bešenas pašal lende. Avke chudle pale te anel tosara the rači o labarde obeti le RAJESKE. ⁴ Oslavinenas the o Inepos le Stankengero, avke sar hin pisimen, a sako džives anenas ajci labarde obeti, keci sas dino pre oda džives. ⁵ Paloda anenas o sakodživeseskere obeti, o obeti pro inepos le Neve Čhoneskero the pre dojekh beršeskero inepos le RAJESKERO, a furt o manuša anenas le RAJESKE e obeta, so denas korkore pestar. ⁶ Andro ešebno (peršo) džives eftate čhoneskero chudle te anel le RAJESKE o labarde obeti, choc te na sas thode o chramoskere zakladi.

Keren o zakladi pro Chramos

⁷ O manuša dine o love le tesarenge the le muršenge, save kerenas le barenca. Dine o chaben, o pijiben the o olejos le Sidončanenge the le Tirčanenge, hoj te anen o cedroskere kašta la lođaha andral o Libanon ke Joppa, avke sar lenge domukla o Perziko kralis Kiros. ⁸ E buči pro Chramos chudle te kerel andro dujto berš andro dujto čhon, sar avle pale andro Jeruzalem. Sas oda kala džene: o Zerubbabel, le Šealtieloskero čhavo, the o Ješua, le Jocardakoskero čhavo, peskere dženenca, le rašajenca, le Levitenca the olenca, save avle andral o Babilon. Ačhade le Leviten, save sas phureder sar biš (20) berš, upral o manuša, save kerenas e buči pre le RAJESKERO Chramos. ⁹ Avke sas upral ola džene, save kerenas o Chramos, o Ješua, leskere čhave the phrala, o Kadmiel peskere čhavenca andral le Hodavijoskeri fajta the le Chenadadoskere čhave peskere čhavenca the phralenca, bo sas Leviti.

¹⁰ Sar chudle te kerel o chramoskere zakladi, o rašaja andre peskere plašti le trubenca ačhenas pre peskere thana a o Leviti andral le Asafoskeri fajta ačhenas pre peskere thana le cimbalenca, hoj te lašaren le RAJES, avke sar diña avri o kralis David. ¹¹ Lašarenas le gilenca le RAJES a palikerenas leske:

“O RAJ hino lačo,

leskero jileskeriben upral o Izrael likerel pro furt.”

Savore manuša igen radisaļonas bara vikaha. Lašarenas le RAJES, hoj pes chudla e buči pro chramoskere zakladi. ¹² Ale o phureder rašaja, Leviti the fajtakere vodci, save angloda dikhle o purano Chramos, igen rovenas, sar dikhle, hoj pale keren o chramoskere zakladi. Ale aver džene radisaļonas bara vikaha, ¹³ hoj ņiko našti rozprindžarelas e radišagoskeri vika le rovibnastar, bo o manuša igen vriskinenas a dural len šundolas.

4

E buči pro Chramos kamen te začhavel

¹ Sar šunde le Judengere the Benjaminengere ņeprijaťeľa, hoj ola, save sas zaile andro Babilon, pes visarde pale a ačhaven o Chramos le RAJESKE, le Izraeloskere Devleske, ² avle ko Zerubbabel the ko fajtakere vodci a phende lenge: “Kamas the amen te ačhavel tumenca, bo the amen lašaras tumare Devles, avke sar tumen. Amen leske obetinas ole dživesestar, sar amen ade anda o Asiriko kralis Esar-Chaddon.”

³ Ale o Zerubbabel, o Ješua the aver vodci andral o Izraelike fajti lenge phende: “Tumen the amen naši ačhavas jekhetane o Chramos amare Devleske. Ča amen korkore les mušinas te ačhavel le RAJESKE, le Izraelike Devleske, avke sar amenge prikazinda o Perziko kralis Kiros.”

⁴ Avke o manuša andral odi phuv kerenas sa pre oda, hoj le Judske manušen te na el dzeka te kerel buči, a daravenas len avri, hoj te na ačhaven o Chramos. ⁵ Mek ke oda peske počoral počinenas le bare uradņiken, hoj te zničinen lengeri buči. Kada kerenas furt, sar kralinelas o Perziko kralis Kiros dži akor, medik na kralinelas o kralis Darius.

O űeprijatela pisinen lil le kraliske

⁶ Sar chudla te kralinel o kralis Ahasver, pisinde lil, andre savo namištes vakerenas pro manuša andral e Judsko the Jeruzalem.

⁷ A sar kralinelas o Artaxerxes, pisinde leske lil o Bišlam, Mitredat, o Tabeel the aver manuša, save lenca kerenas e buči. Oda lil sas pisimen andre Aramejiko čhib a kampelas les te prethovel.

⁸ O uradņikos Rechum the o pisaris Šimšaj pisinde le kraliske Artaxerxesoske kajso lil pro Jeruzalem:

⁹ “O uradņikos Rechum, o pisaris Šimšaj the aver lengere manuša, o sudci, uradņika the o vodci upral o manuša andral o Uruk, Babilon the o Elamiti andro Šušan ¹⁰ a mek aver narodi, saven o baro the slavno Asnappar zaila a thoda te bešel andre Samarijike fori the andre provincija pal o paņi Euftrat.”

¹¹ Andre oda lil sas pisimen:

“Le kraliske Artaxerxesoske: Amen sam tire služobņika, andral e provincija pal o Euftrat.

¹² Das te phenel le kraliske, hoj o űidi, save avle tutar ade te bešel andro Jeruzalem, chudle pale te ačhavel kada zoralo a nalačo foros a oprikeren pašal leste o muri the o zakladi. ¹³ Mi džanel olestar o kralis, hoj sar ela kada foros ačhado a leskere zorale muri oprikerde, preačhena tuke te počinel o clo the o daņe a kada ela prekal o kralis namištes. ¹⁴ No akana te sam pačivale le kraliske, naši amen dikhas pre oda, sar keren namištes le kraliske, a vašoda akana le kraliske das kada te džanel. ¹⁵ Bo te dikheha andro kralengero zvitkos, dodžaneha tut, hoj o Jeruzalem pes čirlastar vzburiņas pro kralis, a vašoda sas oda foros zničimen.

¹⁶ Avke das te phenel le kraliske, hoj sar ela kada foros ačhado a leskere muri oprikerde, na ela tut zor upral e provincija Euftrat.”

E buči pro Chramos zaačhadi

¹⁷ O kralis odphenda le uradņikoske Rechumoske, le pisariske Šimšajoske the ole manušenge, save bešenas andre Samarija the andre provincija pal o Euftrat, kada:

“Smirom tumenge.

¹⁸ Oda lil, so mange bičhadan, sas prethodo a pregendo angle mande. ¹⁹ Me prikazindom, hoj te roden andro zvitki, a on arakhle, hoj oda foros pes čirlastar vzburiņas a kerenas pharipena avre kralenge. ²⁰ Andro Jeruzalem sas zorale krala, save kralinenas pal cali phuv pal o Euftrat a počinenas lenge o daņe the o clo. ²¹ Akana den avri o prikazis, hoj ola murša te preačhen te ačhavel o foros, a te na chuden pale te ačhavel, medik me na dava aver prikazis. ²² Zaačhaven oda takoj, hoj te na keren le kraliske goreder.”

²³ Sar le kraliskero lil pregende anglo Rechum, Šimšaj the angle lengere manuša, on sigo gele andro Jeruzalem a andre kraliskero nav zaačhade te kerel e buči le űiden.

²⁴ Avke e buči pre le Devleskero Chramos andro Jeruzalem sas zaačhadi, medik na kralinelas dujto berš o kralis Darius andre Perzija.

5

Ačhaven pale o Chramos

¹ O prorokos Aggeus the o Zachariaš, le Iddoskero čhavo, prorokinenas le Židenge andre Judsko the Jeruzalem andro nav le Devleskero Izraeloskero, savo sas upral lende. ² Akor le Šealtieloskero čhavo o Zerubbabel the le Jocadakoskero čhavo o Ješua pes mukle takoj te ačhavel le Devleskero Chramos andro Jeruzalem. Lenca sas the le Devleskere proroka a pomožinenas lenge.

³ Andre oda časos ke lende avla o Tattenaj, savo sas guverneris andro Zapadno Euftrat, o Šetar-Bozenaj the ola, save jekhetane lenca kerenas, a phučle lendar: “Ko tumenge domukla te ačhavel kada Chramos a te prikerel kala muri?” ⁴ A mek lendar phučle: “Sar pes vičinen o murša, save keren e buči pro Chramos?” ⁵ Ale o Del merkinelas pro Židovike vodci, avke lenge na zaačhade te kerel e buči, medik na pisinde le kraliske Darioske a medik lenge ov na odphenda pale.

O lil prekal o Darius

⁶ Kada lil pisinde o guverneris Tattenaj, Šetar-Bozenaj, lengere murša the o vodci andro Zapadno Euftrat a bičhade le kraliske Darioske. ⁷ Andre sas pisimen:

“Le kraliske Darioske: Smirom tuke, kralina!

⁸ Mi džanel o kralis pal kada, hoj amen gełam andre Judsko phuv ko Chramos le bare Devleskero. On les ačhaven le bare barune kvadrendar a thoven o kaštune hranoli andro fali. Dojekh lendar kerel pačivalones e buči pro Chramos a džal lenge mištes.

⁹ Akor phučlam le vodcendar: ‘Ko tumenge domukla te ačhavel kada Chramos a te oprikerel kala muri?’ ¹⁰ Phučlam lendar the pal lengere nava, hoj tuke te das te džanel, a pisindam o nava le muršengere, ko hine lengere vodci.

¹¹ On amenge odphende: ‘Amen sam služobnika le Devleskere, savo hino Del pro ņebos the pre phuv, a ačhavas kada Chramos, so sas ačhado imar anglo but berša. Ačhavelas a dokerda les o baro Izraeloskero kralis. ¹² Ale vaš oda, hoj amare phure dada anenas andre choli le Devles pro ņebos, diňa len andro vasta le Babiloňike kraliske Nebukadnecaroske andral o Chaldej. Ov zničinda kada Chramos a odligenda le manušen sar zaphandlen andro Babilon.

¹³ Ale andro ešebno (peršo) berš, sar kralinelas o Kiros andro Babilon, prikazinda, hoj pes pale te ačhavel le Devleskero Chramos. ¹⁴ A mek the visarda pale o somnakune the rupune veci, so o Nebukadnecar iľa andral o Chramos andro Jeruzalem a thoda andre peskero chramos andro Babilon. Palis o Kiros kale veci diňa le Šešbaccaroske, saves ačhada guverneriske upral e Judsko ¹⁵ a phenda leske: “Le kala veci a lidža len andro Chramos andro Jeruzalem! A mi ačhavel pes le Devleskero Chramos pre oda than, kaj sas ešebnovar (peršovar) ačhado.” ’

¹⁶ Palis oda Šešbaccar geľa a ačhada o zakladi pre le Devleskero Chramos andro Jeruzalem. Ole dživesestar pes ačhavel dži akana, ale mek nane dokerdo.

¹⁷ Akana, te o kralis kamela, mi rodel andro Babiloňike kralengere zvitki, či o Kiros diňa avri, hoj kada Chramos andro Jeruzalem pes šaj pale ačhavel. Mi del amenge o kralis te džanel, so peske pal oda gondolinel.”

6

O Darius arakhel o zvitkos

¹ Avke o kralis Darius prikazinda, hoj te roden andro Babiloņike kralengere zvitki, ĉi o Kiros diņa avri, hoj o Chramos andro Jeruzalem pes šaj pale aĉhavel. ² Arakhle jekh zvitkos andro palacis andro foros Ekbatana andre provincija Medija a sas andre pisimen kada:

³ “Andro ešebno (peršo) berš prikazinda o kralis Kiros, sar kralinelas, hoj pale te aĉhaven le Devleskero Chramos andro Jeruzalem:

‘Mi aĉhavel pes kada Chramos sar than, pre savo pes anela o chabeneskere the o labarde obeti. O Chramos mi el bišuefta (27) metri uĉo the bišuefta metri buchlo.

⁴ O muri mi en aĉhade kavke – trin šori barune kvadri a jekh šoros le kaštestar. Savoro mi el počimen andral e kraliskeri pokladņica. ⁵ A mi den pale the o somnakune the rupune veci, so o kralis Nebukadnecar iļa andral o Jeruzalemoskero Chramos a odligenda andro Babilon. Ola veci mi en thode pale pre lengero than, andro Jeruzalem, andre le Devleskero Chramos!’ ”

O Darius domukel e buĉi pro Chramos

⁶ Palis o Darius diņa te phenel le Tattenajoske, savo sas uradņikos andro Zapadno Euftrat, le Šetar-Bozenajoske, olenge, save jekhetane lenca kerenas, the le vodcenge pašal o paņi Euftrat:

“Džan odarik het! ⁷ Muken len, mi keren e buĉi pre le Devleskero Chramos! O Židoviko guverneris the lengere vodci mi aĉhaven le Devleskero Chramos ode, kaj sas angloda. ⁸ Kada tumenge prikazinav, sar pes majinen te likerel ko Židovike vodci, save keren e buĉi pre le Devleskero Chramos. Mi el lenge savoro počimen le kraliskera pokladņatar the le daņendar andral o Zapadno Euftrat, hoj e buĉi te na zaaĉhel, ⁹ a sako džives furt te del le rašajenge andro Jeruzalem savoro, so lenge kampela: terne biken, bakroren the bakren pre labardi obeta le Devleske, savo hino pro ņebos, vaj o div, lon, mol, the olejos, ¹⁰ hoj te anen le ņeboskere Devleske ajse obeti, so leske ela pre dzeka, a te modlinen pes vaš oda, hoj le kralis the leskere ĉhaven te el bachtalo dživipen. ¹¹ A mek prikazinav: te vareko tumendar na dolikerela mire lava, cirdela pes avri andral leskero kher e hreda, so likerel calo kher. Palis pre odi hreda les thovena upre a primarena. A leskero kher ela zņiĉimen sar jekh kopa šmeci. ¹² O Del, savo peske kidņa avri o Jeruzalem, hoj ode te el lašardo, mi zņiĉinel savore kralen the naroden, save na kamena te dolikerel mire lava a kamena te zņiĉinel o Chramos andro Jeruzalem. Me o Darius dav avri kale prikazi a mušinen pes te dolikerel!”

O Chramos hino dokerdo

¹³ Palis o Tattenaj, o guverneris andro Zapadno Euftrat, o Šetar-Bozenaj the lengere murša kerde sa avke, sar lenge prikazinda o kralis Darius. ¹⁴ Avke o Židovike vodci šaj dureder aĉhavenas o Chramos a e buĉi lenge barolas tel lengere vasta, avke sar prorokinas o proroka Aggeus the Zachariaš, le Iddoskero ĉhavo. O Chramos dokerde avke, sar prikazinda le Izraeloskero Del a sar prikazinde o Perzike kraļa: Kiros, Darius the Artaxerxes. ¹⁵ Le Devleskero Chramos dokerde andro trito džives andro ĉhon Adar andro šovto berš, sar kralinelas o Darius.

O Chramos sentņaren

¹⁶ Palis o Izraeliti, rašaja, Leviti the okla aver, save avle andral o Babilon, kaj sas zaile, oslavinas radišagoha, hoj sentņarde o Devleskero Chramos. ¹⁷ Sar sentņarenas o Chramos, obetinde šel (100) biken, duj šel (200) bakren the štar šel (400) terne bakroren the dešuduj (12) capen vaš o bini cale Izraeloskere a oda jekh

capos vaš jekh Izraeliko kmeños. ¹⁸ Palis ačhade andre chramoskeri služba andro Jeruzalem le rašajen the Leviten, avke sar hin pisimen andre le Mojžišoskero zvitkos.

E Patrađi oslavinen

¹⁹ Akor ola manuša, save avle pale andral o Babilon, oslavinenas e Patrađi andro dešuštarto (14.) džives andro ešebno čhon. ²⁰ O rašaja the o Leviti pes obžužarde, savore sas žuže a avke o Leviti šaj murdarenas le Patrađakere bakrores prekal o manuša, save avle pale, prekal peskere pašutne rašaja the prekal peste. ²¹ Palis o Izraeliti chanas le Patrađakere bakrores, a na ča ola manuša, save sas zaile andro Babilon, ale the ola, save omukle o džungipen, so kerenas aver narodi, a palis avle te rodel le RAJES, le Izraelike Devles. ²² Efta dživesa savore Izraeliti oslavinenas e Patrađi, o Inepos pal o Mare Bi o Droždi. O RAJ len pherarda le radišagoha, bo thoda pro jilo le Asirike kraliske, hoj lenge te pomožinel andre buči pro Chramos le Izraelike Devleske.

7

Le Ezdrašoskero rodokmeños

¹ Pal kada savoro, andro časos, sar kralinelas o Perziko kralis o Artaxerxes, o rašaj Ezdraš avla khatar o Babilon andro Jeruzalem. Kada hin le Ezdrašoskero rodokmeños: Leskero dad sas o Serajah, leskero o Azariah, leskero o Chilkijah, ² leskero o Šallum, leskero o Cadok, leskero o Achitub, ³ leskero o Amariah, leskero o Azariah, leskero o Merajot, ⁴ leskero o Zerachijah, leskero o Uzzi, leskero o Bukki, ⁵ leskero o Abišuas, leskero o Pinchas, leskero o Eleazar a leskero o Aron, savo sas nekbareder rašaj.

O Ezdraš avel andro Jeruzalem

⁶ O Ezdraš avla upre andro Jeruzalem andral o Babilon. Sas pisaris, savo mištes džanelas le Mojžišoskero zakonos, so diña o RAJ, o Del le Izraeloskero. O kralis les delas savoro, so lestar mangelas, bo o vast le RAJESKERO, leskere Devleskero, sas upral leste. ⁷ Leha avenas andro Jeruzalem varesave Izraeliti, o rašaja, o Leviti, o lavutara, o stražnika the o služobnika le chramoskere. Sas oda andro eftato berš, sar kralinelas o Artaxerxes andre Perzija. ⁸ Ov dogela andro Jeruzalem pro pandžto čhon andre oda berš. ⁹ Ešebno (peršo) džives andro ešebno čhon odgela andral o Babilon a andro ešebno džives andro pandžto čhon dogela andro Jeruzalem, bo o Del upral leste likerelas peskero vast. ¹⁰ O Ezdraš sas cale jileha oddino te siklol o zakonos le RAJESKERO a te dolikerel les, a hoj te sikavel le Izraelitenge ole zakoni the prikazi.

Le kraliskero lil le Ezdrašoske

¹¹ Oda hin o lil, so odpisinda o kralis Artaxerxes le Ezdrašoske, savo sas zakoňikos the rašaj a savo džanelas mištes le RAJESKERO zakonos the leskere prikazi prekal o Izrael:

¹² “Me, o Artaxerxes, o kralis upral savore kraľa.

Le rašaske Ezdrašoske, savo sikavel o zakonos le űeboskere Devleskero: Smirom tumenge!

¹³ Me prikazinav, hoj šaj džan tuha savore andral miro krališagos, ko kamena te džal andro Jeruzalem: o Izraeliti, rašaja the Leviti. ¹⁴ O kralis jekhetane leskere efta radcenca tut bičhavel, hoj te dikhes, či dolikeren andro Jeruzalem the Judsko o zakonos tire Devleskero, so hino tute andro vasta. ¹⁵ Le tuha o rup the o somnakaj, so me the mire radci das sar dari le Izraeloskere Devleske, saves hin o Chramos andro Jeruzalem, ¹⁶ a savoro rup the somnakaj, so skideha andre cali provincija Babilon, a the o dari, so dena o manuša the o rašaja prekal o Chramos lengere Devleskero andro Jeruzalem. ¹⁷ Dodikh mištes pre oda, hoj vaš kala love

te cines biken, bakren, bakroren, div the mol a obetin len pro oltaris andro tumaro Devleskero Chramos andro Jeruzalem!

¹⁸ Tu tire manušenca šaj keren oda, so kamen le rupoha the somnakaha, so ačhela. Keren oda, so kamel tumaro Del. ¹⁹ Lidža anglo Del andro Jeruzalem o nadobi, so tuke sas dine pre služba andro Chramos tumare Devleskero. ²⁰ A so mek kampela andro Chramos tire Devleskero, počin andral le kraliskeri pokladña.

²¹ Me o kralis Artaxerxes oleha prikazinav savore pokladnikenge andre provin-cija Zapadno Euftrat, hoj te den le rašaske Ezdrašoske, savo mištes džanel o zakonos le űeboskere Devleskero, savoro, so tumendar mangela: ²² šaj den dži 3,4 toni* rup, 10 toni† div, 2 000 litri‡ mol, 2 000 litriŠ olivovo olejos a lon keci kampela. ²³ Kampel te kerel savoro, so kamel o űeboskero Del prekal peskero Chramos, hoj te na avel leskeri cholí pre miro krališagos the mire čhave. ²⁴ A mek tumenge phenav, hoj űiko našti mangel űisave daűe abo clo le rašajendar, le Levitendar, le stražűnikendar, či le služobűnikendar, aűi olendar, save gilaven, andre le Devleskero Chramos.

²⁵ Tu, Ezdraš, ker godaha avke, sar tut o Del diña, ačhav sudcen the uradűniken, save mištes džanen o zakonos tire Devleskero a mi lidžan le manušen andro Zapadno Euftrat, a ko na džanela o zakonos, oles sikaven! ²⁶ Dojekh, ko na šunela o zakonos tire Devleskero abo o zakonos le kraliskero, mi el takoj odsudzimen pro meriben, abo mi el avritradlo andral odi phuv, abo mi el čhido andre bertena, abo mi lel pes lestar savoro, so les hin!”

O Ezdraš lašarel le Devles

²⁷ Mi el barardo o RAJ, o Del amare dadengero, savo thoda pro jilo le kraliske, hoj kavke te del pačiv le RAJESKERE Chramos andro Jeruzalem. ²⁸ O RAJ avke kerđa, hoj o kralis, leskere radci the savore vodci mange presikade o jileskeriben. Le Devleskero vast man zoralarda a me prevakerdom le Izraeloskere vodcen, hoj te aven manca upre andro Jeruzalem.

8

O manuša, save avle le Ezdrašoha

¹ Kala vodci avle manca avri andral o Babilon akor, sar kralinelas o Artaxerxes, jekhetane olenca, andral lengere fajti, save sas zapisimen andre lengero rodokmeños.

² Sas oda kala:

andral e Pinchasoskeri fajta o Geršom;

andral e Itamariskeri fajta o Daniel;

andral le Davidoskeri fajta o Chattuš, ³ savo sas čhavo le Šechanioskero;

andral le Parošoskeri fajta o Zecharijah, saveha sas zapisimen 150 murša;

⁴ andral le Pachat-Moaboskeri fajta o Eljehoenaj, le Zerachijoskero čhavo, a leha 200 murša;

⁵ andral e Zattuoskeri fajta o Šechaniah, le Jachazieloskero čhavo, a leha 300 murša;

⁶ andral le Adinoskeri fajta o Ebed, le Jonatanoskero čhavo, a leha penda (50) murša;

⁷ andral le Elamoskeri fajta o Ješajah, le Atalijoskero čhavo, a leha eftavardeš (70) murša;

⁸ andral le Šefatjoskeri fajta o Zebadijah, le Michaeloskero čhavo, a leha ohtovardeš (80) murša;

⁹ andral le Joaboskeri fajta o Obadiah, le Jechieloskero čhavo, a leha 218 murša;

* 7:22 Oda hin 100 talenti. † 7:22 Oda hin 100 kori. ‡ 7:22 Oda hin 100 bati. § 7:22 Oda hin 100 bati.

- ¹⁰ andral le Baniskeri fajta o Šelomit, le Josifjoskero čhavo, a leha 160 murša;
¹¹ andral le Bebajoskeri fajta o Zecharijah, le Bebajoskero čhavo, a leha bišuochto (28) murša;
¹² andral le Azgadoskeri fajta o Jochanan, le Hakkatanoskero čhavo, a leha 110 murša;
¹³ posledne andral le Adonikamoskeri fajta o Elifelet, o Jeiel the o Šemajah a lenca šovardeš (60) murša;
¹⁴ andral le Bigvajoskeri fajta o Utaj the o Zabud a lenca eftavardeš (70) murša.

O služobníka prekal o Chramos

¹⁵ Palis savoren zvičindom paš o paňi, so džal andro foros Ahava, a ačhilam ode trin dživesa. Rozdikhlom man maškar o manuša the rašaja, ale na arakhlom maškar lende aňi jekhes Levitas. ¹⁶ Akor vičindom paš ma le vodcen le Eliezer, le Ariel, le Šemajah, le Elnatan, le Jarib, le Elnatan, le Natan, le Zecharijah. Vičindom the le Mešullam a mek le Jojarib the le Elnatan*, save sikavenas o zakonos. ¹⁷ Prikazindom lenge, hoj te džan ko Iddo, savo sas vodcas andre Kasifija, a te mangel lestar the okle Levitendar, le chramoskere služobnikendar, hoj te bičhaven ke amende muršen pre služba andre le Devleskero Chramos. ¹⁸ Vašoda, bo le Devleskero lačno vast sas pre amende, bičhade amenge le Šerebiah, godaverones muršes, savo sas Levitas andral le Machlioskeri fajta, leskere dešuochto (18) čhavenca the phralenca. ¹⁹ Bičhade mek le Chašabiah the Ješajah le biš (20) pašutnenca andral le Merariskeri fajta, ²⁰ the 220 chramoskere služobniken, saven angloda o David the o vodci dine le Levitenge, hoj lenge te pomožinen andre služba. Kala savore sas zapisimen pal peskere nava.

O Ezdraš the o manuša pes poscinen a modlīnen

²¹ Palis paš o paňi Ahava diňom avri o postos, hoj pes te pokorinas anglal peskero Del a te mangel lestar bachtalo drom, hoj te chraňinel amen, amare čhaven the amaro barvalipen, sar džaha andro Jeruzalem. ²² Ladžavas man te mangel le kralistar slugaden the muršen pro graja, hoj amen te chraňinen le űeprijatelendar, sar džaha le dromeha. Se phendām le kraliske: “O vast amare Devleskero hino upral savore, save les roden, ale leskeri bari cholī hiňi pre savore, save les omuken.” ²³ Avke pes vaš oda poscinahas a mangahas amare Devles a ov amen šundā avri.

²⁴ Palis mange kidňom avri dešuduje (12) anglunen rašajen, the le Šerebiah, le Chašabiah the mek deše avren. ²⁵ Avke lenge odvažindom o rup, somnakaj, o nadobi prekal o Chramos, so dine o kralis, leskere radci, o vodci the savore Izraeliti prekal le Devleskero Chramos. ²⁶⁻²⁷ Savoro ode sas: biš the duj (22) toni rup; šel (100) rupuno nadobi, so važinelas eftavardeš (70) kili; 3,4 toni somnakaj; biš somnakune čare, so važinenas buter sar očno kili; a duj bronzune nadobi, so sas dragane sar o somnakaj.

²⁸ Phendom lenge: “Tumen san sentňarde prekal o RAJ the kala veci a o rup le somnakaha hino sar e obeta le RAJESKE, tumare dadengere Devleske. ²⁹ Starinen pes pal oda a merkinen upre, medik len na odvažinena a na dena le rašajenge, le Levitenge the le Izraelike vodcenge andre le RAJESKERO Chramos andro Jeruzalem.” ³⁰ Avke o rašaja the o Leviti lendar ile o rup, somnakaj the ola nadobi, hoj len te odlidžan andro Jeruzalem, andre le Devleskero Chramos.

Aven andro Jeruzalem

³¹ Andro dešudujto džives andro ešebno (peršo) čhon odgelam le paňestar Ahava a džahas andro Jeruzalem. Le Devleskero vast sas upral amende. Ov amen chraňinelas le űeprijatelendar the le zbujnikendar. ³² Sar doavlām andro Jeruzalem, ačhilam

* **8:16** Trine muršen sas nav Elnatan.

ode trin dživesa. ³³ Pro štarto džives gelam andro Chramos a odvažindam o rup, somnakaj the o nadobi andro Chramos le rašaske, le Meremotoske, saveske sas dad o rašaj Urijah. Sas paš oda o Eleazar, le Pinchasoskero čhavo, the o duj Leviti o Jozabad, le Ješuaskero čhavo, the o Noadiah, le Binnujoskero čhavo. ³⁴ Savoro pes zgenđa a važindā. E vaha dojekha vecatar sas zapisimen.

³⁵ Palis o manuša, save avle andral o Babilon, ande o labarde obeti le Izraeloskere Devleske. Obetinde dešuduj biken vaš calo Izrael, eňavardeš the šov (96) bakren, eftavardeš the efa (77) terne bakroren the dešuduj capen sar obeta vaš lengere bini. Kada savoro sas obetimen le RAJESKE sar labardī obeta. ³⁶ Palis dine le kraliskere lila le uradņikenge the le guvernerenge andre provincija Zapadno Euftrat. Avke on pomožinenas le manušenge a denas oda, so kampelas pre le Devleskero Chramos.

9

O romņija andral aver narodi

¹ Sar pes kada savoro imar kerđa, avle ke ma o Izraelike vodci a phende: “O Izraelike manuša, rašaja the o Leviti pes na oddelinde le narodendar, save bešen paš amende: o Ammončana, o Moabčana, o Egiptāna, o Kanaančana, o Chetitana, o Perizeja, o Jebuseja the o Amoreja, a keren ola džungale veci so the on. ² O Izraeloskere murša peske the prekal peskere čhave ile romņijen andral kala narodi a kaleha melarde le Devleskere sentne manušen le cudzincenca. Amare vodci the uradņika kada binos kerde sar ešebne (perše).”

³ Sar oda šundom, rozčindom pre ma o ruchos the o plaštos a cirdavas mange o bala pal o šero the pal e brada. Bešlom mange a somas bijal peste andre žala. ⁴ Akor pes zgele ke ma savore manuša, save daranas le Izraeloskere Devleskere lavestar vaš oda binos, so kerde o Židi, save avle pale andral o Babilon. Me ode bešavas andre bari žala dži e račakeri obeta.

O Ezdraš pes modlīnel

⁵ Paš e račakeri obeta uštīlom pal oda than, kaj man pokorindom a le rozčingerde ruchoha the plaštoha pelom pro khoča, hazdņom upre o vasta a mangavas le RAJES, peskere Devles:

⁶ “Devla miro, igen man ladžav te hazdel miro muj upre ke tu, miro Del, bo amare bini amen prebararde a amaro nalačhipen imar hino dži paš o ņebos. ⁷ Kerahas baro nalačhipen akorestar, sar sas amare phure dada, dži adadžives. Vaš amare nalačhipena samas amen, amare kralā the amare rašaja dine andro vasta avre kralenge: On amen murdarde, ile amen zaphandlen het andral amari phuv, čorde amaro barvalīpen a kerde amenge ladž, avke sar hin the adadžives.

⁸ Akana, RAJEJA, Devla amaro, tu salas pro frima časos ke amende jileskero a muklāl varekas amendar te avel pale andral o Babilon a te dživel andro smirom andre kada sentno foros. Tu amen cirdņal avri andral o otroctvo a diņal amen nevo dživipen. ⁹ A choc sam otroka, tu amen na omuklāl andre amaro otroctvos. Ale kerđal, hoj o Perzike kralā te en ke amende jileskere a te muken amen te džal te dživel nevo dživipen a te ačhavas pale o Chramos, so sas rozčhido. A diņal amen muros andre Judsko the Jeruzalem, hoj amen leha te chraņines.

¹⁰ Ale akana, so šaj tuke phenas, Devla amaro? Se omuklam tire prikazaņja, ¹¹ so amenge diņal prekal tire služobņika-proroka, sar phendal: ‘E phuv savi džan, peske te zalel, hiņi melardī, bo o narodi, save andre bešen, la pherarde jekhe agorestar dži ke aver le nalačhipnaha the džungipnaha. ¹² Vašoda ma den tumare čhajan romņenge lengere čhavage, aņi ma len peskere čhavage lengere čhajan! Ma pomožinen lenge, hoj len te el e bach the o lačhipen. Te kada dolīkerena, avena

zorale a chana o lačhipen pal kadi phuv a dena la peskere čhavage sar đedictvos pro furt.’

¹³ Pal kada savoro, so avľa pre amende vaš amare bini the nalačhipen, tu Devla amaro, amen potrestindal frimeder sar peske zasogalindam (zaslužindam) vaš amaro nalačhipen. A muklal amenge kalen, save pes zachrañinde. ¹⁴ So, akana pale na dolikeraha tire prikazañja, a laha romñijen andral ole nalačhe narodi? Se te ada keraha, či na aveha pre amende avke choľamen, hoj amen savoren zñičineha a na mukeha ñikas te dživel? ¹⁵ RAJEJA, Devla le Izraeloskero, tu sal čačipnaskero! Adadžives sam ade, ča ajci, keci pes zachrañindam. Sam ade vinovate angle tu: vaš ole bini našti ačas angle tu!”

10

O Izraeliti premuken le cudze romñijen

¹ Medik o Ezdraš pašľolas le mujeha ke phuv anglo Devleskero Chramos, rovibnaha pes modlinelas a phenelas avri o bini, avle ke leste but Izraeliti: o murša, džuvľa the o čhave a igen rovenas. ² Avke o Šechaniah, le Jechieloskero čhavo andral le Elamoskeri fajta, phendľa le Ezdrašoske: “Kerđam binos angle amaro Del oleha, hoj peske ilam romñijen andral aver narodi, save bešen ade, ale the avke mek hin prekal o Izrael o užaripen (nadej). ³ Akana aven, phandas zmluva angle amaro Del, hoj bičhavaha het savore ole romñijen the lengere čhaven, mi kerel pes oda avke, sar phenen ola, save daran amare Devleskere prikazañjendar. Mi kerel pes avke, sar hin pisimen andro zakonos. ⁴ Ušti, bo tu ada mušines te kerel. Amen tuke pomožinaha, ča muk tut andre oda bi e dar!”

⁵ Avke o Ezdraš uštilľa a phendľa le anglune rašajenge, Levitenge the savore Izraelitenge, hoj te len vera, hoj dolikerena oda lav. A dine les vera. ⁶ Palis o Ezdraš odgeľa pal o than anglo Chramos a geľa andro kher ko Jochanan, saveske sas dad o Eljašib, hoj ode te presovel. Ov ode o chaben na chaľa aňi paňi na piľa, bo sas leske pharo vaš o binos olengero, save avle pale andral o Babilon.

⁷ A palis dine te phenel pal cali Judsko the Jeruzalem, hoj pes te zdžan andro Jeruzalem savore manuša, save sas zaile andro Babilon. ⁸ Dine avri, hoj dojekh, ko ode na avela tel o trin džives, avke sar pes dothode o anglune manuša the o vodci, našavela peskero barvalipen a na rachinela pes sar jekh amendar. ⁹ Avke tel o trin džives savore Judske the Benjaminike manuša pes zgele andro Jeruzalem. Sas oda andro bišto (20.) džives andro eňato čhon. Savore manuša bešenas pre dvora anglo Chramos a izdranas olestar, so sas phendo, the le bare brišindestar.

¹⁰ Akor uštilľa o rašaj Ezdraš a phendľa lenge: “Kerđan binos oleha, hoj peske ilan romñijen andral o cudzo narodos a aleha andan bareder binos pro Izrael. ¹¹ Akana phenen avri peskere bini le RAJESKE, tumare dadengere Devleske, a keren oda, so ov kamel. Oddžan le narodendar, save ade bešen, a omuken peskere cudze romñijen.”

¹² A savore manuša, save ode sas zgele, zoraha phende: “Čačipen tut hin! Mušinas oda te kerel, so amenge phendal!” ¹³ A mek phende: “Sam ade but džene a igen del o brišind. Našti ačas ade avri. Kada hin vareso, so pes na del te kerel tel o jekh abo duj džives, bo but džene amendar sam andre oda binos. ¹⁴ Amare vodci vaš amenge pes mi postarinen pal adi veca. A dojekhe dženes, kas hin romňi andral aver narodos, mi avel pre oda časos, so ela phendo, jekhetane le vodcenca the le sudcenca andral peskere fori. Avke pes amendar šaj odvisarel le Devleskeri bari choľi.” ¹⁵ Ča o Jonatan le Asaheloskero čhavo the o Jachzejah le Tikvoskero čhavo pre oda na priačhile, a o Leviti Mešullam the Šabbetaj sas andre oda lenca.

¹⁶ Ale o Izraeliti, save sas ode, avke kerde. O rašaj o Ezdraš peske kidňa avri le fajtakere vodcen a zapisinda lengere nava. Andro ešebno (peršo) džives andro dešto čhon zgele pes a chudle pal odi veca te vakere. ¹⁷ A kerde oda savore muršenca, saven sas cudze romňija, dži andro ešebno džives andre ešebno čhon.

O murša, saven sas romňija andral aver narodos

- ¹⁸ Avla avri, hoj le rašajengere čhavendar peske ile cudze romňijen o Maasejah, Eliezer, Jarib the o Gedaliah. Sas le Ješuaske čhavendar the leskere phralendar. O Ješuas sas le Jockadoskero čhavo. ¹⁹ On dine lav, hoj premukena peskere romňijen a dojekh obetnela bakres vaš peskero binos.
- ²⁰ Andral le Immeroskeri fajta: o Chanani the o Zebadijah.
- ²¹ Andral le Charimoskeri fajta: o Maasejah, o Elijah, o Šemajah, o Jechiel the o Uzziah.
- ²² Andral le Paščuroskeri fajta: o Eljoenaj, o Maasejah, o Jišmael, o Netaneel, o Jozabad the o Elasa.
- ²³ Le Levitendar: o Jozabad, o Šimej, o Kelajah (oda hin o Kelita), o Petachiah, o Jehudah the o Eliezer.
- ²⁴ Olendar, ko gilavenas: O Eljašib.
Le chramoskere stražnikendar: o Šallum, o Telem the o Uri.
- ²⁵ Le Izraeloskere manušendar: Andral le Parošoskeri fajta o Ramiah, o Izziah, o Malkijah, o Mijamin, o Eleazar, o Malkija the o Benajah.
- ²⁶ Andral le Elamoskeri fajta o Mattaniah, o Zecharijah, o Jechiel, o Abdi, o Jeremot the o Elijah.
- ²⁷ Andral le Zattuoskeri fajta o Eljoenaj, o Eljašib, o Mattaniah, o Jeremot, o Zabad the o Aziza.
- ²⁸ Andral le Bebajoskeri fajta o Jochanan, o Chananijah, o Zabbaj the o Atlaj.
- ²⁹ Andral le Baniskeri fajta o Mešullam, o Malluch, o Adajah, o Jašub, o Šeal the o Jeremot.
- ³⁰ Andral le Pachat-Moaboskeri fajta o Adnas, o Kelal, o Benajah, o Maasejah, o Mattaniah, o Becaleel, o Binnuj the o Menašše.
- ³¹ Andral le Charimoskeri fajta o Eliezer, o Jiššijah, o Malkijah, o Šemajah, o Šimeon, ³² o Benjamin, o Malluch the o Šemarijah.
- ³³ Andral le Chašumoskeri fajta o Mattenaj, o Mattattah, o Zabad, o Elifelet, o Jeremaj, o Menašše the o Šimej.
- ³⁴ Andral le Baniskeri fajta o Maadaj, o Amram, o Uel, ³⁵ o Benajah, o Bedjah, o Keluh, ³⁶ o Vanijah, o Meremot, o Eljašib, ³⁷ o Mattaniah, o Mattenaj, o Jaasav, ³⁸ o Bani, o Binnuj, o Šimej, ³⁹ o Šelemiah, o Natan, o Adajah, ⁴⁰ o Machnadbaj, o Šašaj, o Šaraj, ⁴¹ o Azarel, o Šelemiah, o Šemarijah, ⁴² o Šallum, o Amariah the o Jozef.
- ⁴³ Andral le Neboskeri fajta o Jeiel, o Mattitiah, o Zabad, o Zebinas, o Jaddaj, o Joel the o Benajah.
- ⁴⁴ Dojexhe kale muršes sas romňi andral aver narodi. Bičhade len het, the olen, saven sas čhave.

O Nehemiaš

1 O Nehemiaš phučel pal o Jeruzalem

¹ Kala hine o lava le Nehemiašoskere, saveske sas dad o Chachaljah: Andro čhon Kislev andro bišto (20.) berš, sar andre Perzija kralinelas o Artaxerxes, somas andro kraliskero foros Šušan. ² Akor avla ke ma jekh mire phralendar o Chanani varesave muršenca andral e Judsko. Phučavas lestar pal o Jeruzalem the pal ola Židi, save avle pale andral o Babilon, kaj sas zaile. ³ On mange phende: “Ola, save predžidile a save avle pale, hine andre peskeri phuv andro baro pharipen a tele len dikhen okla narodi. O muri pašal o Jeruzalem hine čhide tele a o brani zlabarde.”

O Nehemiaš pes modlinel

⁴ Sar šundom ola lava, bešlom mange a rovavas. Likeravas vajkeci dživesa o smutkos, poscinavas a modlinavas man anglo Del, savo hino pro ņebos.

⁵ A phendom: “Ó, RAJEJA, Devla pro ņebos! Tu sal baro the zoralo Del, savo dolikeres peskeri zmluva the o jileskeriben olenca, save tut kamen a dolikeren tire prikazaŋja. ⁶ Dikh pre ma a šun avri tire služobňikoskeri modlitba, so džal ke tu rat the džives, vaš tire služobňika o Izraeliti. Pridžanav, hoj savore kerđam binos: me, mire dadeskeri famelija the calo Izrael. ⁷ Bare bini kerđam angle tu. Na šunahas tut a na dolikerahas tire zakoni the prikazaŋja, so amenge diňal prekal tiro služobňikos Mojžiš.

⁸ Mangav tut, leper tuke pro lava, so phendal peskere služobňikoske le Mojžišoske: ‘Te avena tu the o Izraeliti mange napačivale, rozčhivava tumen maškar o narodi. ⁹ Ale te pes ke ma visarena, dolikerena mire prikazaŋja a dživena pal oda, choc te ulanas rozčhide dži pro nekdureder thana la phuvakere, anava tumen pale pre oda than, so mange kidňom avri, hoj ode te avav lašardo.’

¹⁰ Se on hine tire služobňika the tiro narodos, so zachraňindal tira bara zoraha the zorale vasteha. ¹¹ Mangav tut, ó, RAJEJA, šun avri miri modlitba the e modlitba savore tire služobňikengeri, save jilestar tut den pačiv. De man adadžives bach, hoj o kralis te el ke ma jileskero.”

Andre oda časos somas le kraliskero čašňikos, so leske podelas e mol.

2

O Nehemiaš džal andro Jeruzalem

¹ Jekh džives andro čhon Nisan, sar o Artaxerxes kralinelas imar bišto (20.) berš, sar imar ande e mol, ilom e mol andre kuči a diňom leske. Šoha (ňikda) angloda na somas angle leste smutno ² a ov mandar phučla: “Soske sal smutno? Se na sal nasvalo, akor mušinel tut vareso te trapinel.”

Pre oda igen predarandilom ³ a phendom leske: “Mi dživel o kralis pro furt! Sar te na avav smutno, te o foros, kaj hine parunde mire phure dada, hino čhido tele a o brani zlabarde?”

⁴ O kralis mange odphenda: “So kames, hoj te kerav?”

Me androda man modlinavas ko Del pro ņebos. ⁵ Odphendom le kraliske: “Te hin ada le kraliske pre dzeka a te tiro služobňikos arakhla jileskeriben andre tire jakha, mi bičhavel man andre Judsko, andro foros, kaj hine parunde mire phure dada, hoj les pale te ačhavav.”

⁶ Akor o kralis mandar phučla – a e kralovna bešelas paš leste: “Keci tuke likerela ode o drom a kana aveha pale?” Sar leske phendom keci, o kralis pre oda priačila a domukla mange te džal.

⁷ Palis leske mek phendom: “Te hin oda le kraliske pre dzeka, akor mange mi den o lila prekal o guvernera pre dujto sera pal o pañi Euftrat, hoj mange te domuken te predžal andre Judsko. ⁸ Mangav mek o lil prekal o Asaf, savo hino ačhado upral o kraliskere veša, hoj mange te del o kašta pre brana, pre veža paš o Chramos, pro foroskere muri the pro kher, andre savo bešava.” O kralis mange oda savoro diña, bo le Devleskero lačo vast sas upral mande, ⁹ a bičhađa manca le velitelen the muršen pro graja. Sar avlom ko guvernera pre dujto sera pal o Euftrat, diñom lenge o lila, so mange diña o kralis. ¹⁰ Ale sar o Chorončanos Sanballat the o Ammončanos Tobiaš, savo sas uradnikos, šunde, hoj ode avla murš, savo kamel te kerel prekal o Izraeliti lačo, igen cholisalile.

O Nehemiaš predikhel o muri

¹¹ Avlom andro Jeruzalem a ačilom ode trin dživesa. ¹² Palis rači me the vajkeci murša uštilam, ale ñikaske na phendom, so mange o Del thođa pro jilo, hoj te kerav prekal o Jeruzalem. Na ilom manca ñisavo džviros, ča le somaris, pre savo džavas. ¹³ Odi rat gelom avri prekal e Dolinakeri Brana ko Drakoskero prameñis dži ke Šmecengeri Brana a predikhavas o Jeruzalemoskere muri. Ole muri sas rozphagerde a o brani zlabarde. ¹⁴ Palis pregelom ke Prameñiko Brana the ke le Kraliskeri Nadrža. Ale palis na sas than, khatar te predžal le somariha, ¹⁵ vašoda dureder gelom andre dolina Kidron te predikhel o muri. Palis man visardom pale andro foros prekal e Dolinakeri Brana. ¹⁶ Ale o vodci na džanenas, kaj gelom añi so keravas. Na phendom nič le Židenge, añi le rašajenge, le uradnikenge, le vodcenge, añi ñikaske olendar, so palis kerena e buči.

O foroskere muri chuden te prikerel

¹⁷ Palis lenge phendom: “Korkore dikhen, andre savo pharipen sam. O Jeruzalem hino zničimen a o brani zlabarde la jagaha. Aven, ačhavas pale o foroskere muri, hoj te na avas buter pro asaben.” ¹⁸ Sar lenge rozvakerdom pal oda, sar le Devleskero lačo vast sas upral ma a so mange phenda o kralis, phende mange: “Aven, mukas pes andre oda!” Avke chudle te kerel odi lači buči.

¹⁹ Ale sar oda šunde o Chorončanos Sanballat, o Ammončanos Tobiaš the o Arabos Gešem, asanas amendar, kerenas ladž a phenenas: “Oda so keran? So, kamen tumen te vzburinel pro kralis?”

²⁰ Me lenge pre oda odphendom: “O Del pro ñebos amenge dela bach. Amen, leskere služobnika, pes mukaha andre kadi buči a ačhavaha o muri. Ale tumen nane ñisavo kotor, añi pravos, añi na san leperde andro Jeruzalem.”

3

O manuša save prikeren o foroskere muri

¹ Avke o nekbareder rašaj o Eljašib the leskere pašutne rašaja kerenas e Bakrengeri Brana. On la oprikerde a thode upre o vudar. Ola branatar chudle te prikerel o muros dži paš e veža Mea a odarik dži ke veža Chananel. ² Paš leste prikerenas o murša andral o Jericho a nadur lendar o Zachur, le Imrioskero čhavo.

³ E Ribno Brana prikerenas le Senaoskeri fajta. Zoralarde la le kaštenca pal o seri the pro maškar a thode upre o čopi, o vudar the zavori. ⁴ Paš lende prikerelas le Urijoskero čhavo o Meremot, saveske sas papus o Hakkoc. Paš leste prikerelas o Mešullam le Berechijoskero čhavo, saveske sas papus o Mešezabel. Paš leste

prikerelas o Cadok le Baanoskero čhavo. ⁵ Paš leste prikerenas o murša andral e Tekoa, ale o anglune manuša andral oda foros na kamenas te kerel prekal peskero Raj e buči.

⁶ E Puraňi Brana prikerenas o Jojada, le Paseachoskero čhavo, the o Mešullam, le Besodejoskero čhavo. Zoralarde la le kaštenca pal o seri the pro maškar a thode upre o vudara the trastune zavori. ⁷ Paš lende prikerelas o Melatiah andral o Gibeon, o Jadon andral o Meronot the o murša andral o Gibeon the Micpa dži paš o kher le guverneriskero upral e provincija o Zapadno Euftrat. ⁸ Paš lende prikerelas o muri Uzziel, le Charchajoskero čhavo, savo kerelas veci le somnakastar. Paš leste prikerelas o muri o Chananiyah, savo kerelas o voňava masci. On zoralarde o Jeruzalemoskere muri dži ko Buchlo Muros. ⁹ Paš lende prikerelas Refajah, le Churoskero čhavo, savo lidžalas jepaš Jeruzalem. ¹⁰ Paš leste, angle peskero kher, prikerelas o Jedajah, le Charumafoskero čhavo. Paš leste prikerelas o Chattuš, le Chašabnejoskero čhavo. ¹¹ O Malkijah, le Charimoskero čhavo, the o Chaššub, le Pachat-Moaboskero čhavo, prikerenas o aver kotor le muroske the e Bovengeri Veža. ¹² Paš lende prikerelas o Šallum, le Hallochešoskero čhavo, peskere čhajenca. Ov sas vodcas upral jepaš le Jeruzalemoskero.

¹³ E Dolinakeri Brana prikerenas o Chanun the o manuša andral o foros Zanoach. On la ačhade upre a thode o vudara the o trastune zavori pal o seri the pro maškar. Prikerde mek štar šel the saranda (440) metri muros dži ke Šmecengeri Brana.

¹⁴ E Šmecengeri Brana prikerelas o Malkijah, le Rechaboskero čhavo. Ov sas vodcas andro Bet-Kerem. Ov la ačhada a thoda upre o čopi, o vudar the o zavori.

¹⁵ E Prameňiskeri Brana prikerelas o Šallun, le Kol-Chozehoskero čhavo, savo sas vodcas andro foros Micpa. Ov la ačhada, kerda upral late o pados a thoda upre o čopi o vudar the o zavori. Oprikerda the o muri paš o paňi Siloam*, paš e kraliskeri bar (zahrada) dži ko garadiči, pal save pes džal tele avri andral o Foros le Davidoskero. ¹⁶ Pal leste prikerelas o Nehemiah, le Azbukoskero čhavo, o muri paš e nadrža, paš o hrobi le Davidoskere the paš o kasarňi. Ov sas vodcas upral jepaš foros Bet-Cur.

¹⁷ Pal leste prikerenas o Leviti a lidžalas len o Rechum, le Baniskero čhavo. Pal lende prikerelas o Chašabiah, savo sas vodcas pro jepaš okresis Keilate. ¹⁸ Pal leste prikerenas aver Leviti, saven lidžalas o Chenadad, le Bavvajoskero čhavo, savo sas vodcas upral dujto jepaš okresis Keilate. ¹⁹ Paš lende prikerelas o Ezer, le Ješuaskero čhavo, o vodcas andre Micpa. Ov prikerelas aver kotor le muroske dži pro rohos, kaj sas o zbraňi andro sklados. ²⁰ Pal leste prikerelas o Baruch, le Zabbajoskero čhavo, savo igen mištes kerelas le muroske rohostar dži paš o vudar le Eljašiboskere khereskero, le bare rašaskero. ²¹ Pal leste kerelas o Meremot, le Urijoskero čhavo, saveske sas papus o Hakkoc. Ov prikerelas le Eljašiboskere vudarestar dži pro agor leskere khereske.

²² Paš leste prikerenas o rašaja, save sas andral o gava pašal o foros. ²³ Pal lende kerenas o Benjamin the o Chaššub a paš lende o Azariah, le Maasejoskero čhavo, saveske sas papus o Ananiah; sako prikerelas paš peskero kher. ²⁴ Pašal le Azarioskero kher dži pro rohos le muroske kerelas o Binnuj, le Chenadadoskero čhavo. ²⁵ Paš leste prikerelas o Palol†, le Uzajoskero čhavo. Chudľa te kerel paš o agor le murostar, paš e veža le uprune palaciskeri, pašes paš e dvora le stražňikengeri. Pal leste kerelas o Pedajah, le Parošoskero čhavo. ²⁶ O chramoskere služobňika, save bešenas pro brehos Ofel, prikerenas dži paš e Paňeskeri Brana pro vichodos dži paš e veža, khatar pes stražinelas o Chramos. ²⁷ Pal lende prikerenas o murša andral o foros Tekoa. Kerenas ola vežatar dži paš o muros pro Ofel.

* 3:15 Abo: o paňi Šelach † 3:25 E Hebrejiko čhib: o Palal

²⁸ Upreder le Grajengera Branatar kerenas o rašaja, sako angle peskero kher. ²⁹ Paš lende kerelas o Cadok, le Immeroskero čhavo, angle peskero kher. Pal leste kerelas o Šemajah, le Šechanoskero čhavo, savo stražinelas e Vichodno Brana. ³⁰ Pal leste prikerelas o Chananijah, le Šelemioskero čhavo the o Chanun, o šovto čhavo le Calafoskero. Pal lende kerelas angle peskero kher o Mešullam, le Berechijoskero čhavo. ³¹ O Malkijah, savo kerelas veci le somnakastar, prikerelas pal lende dži paš o kher, kaj bešenas o chramoskere služobnika the ola, save cinen a bikenen, paš le Stražnikengeri Brana, anglo kher, so sas ačhado pro rohos le muroske. ³² Maškar oda kher pro rohos the maškar e Bakrengeri Brana prikerenas o muros ola, save kerenas o veci le somnakastar the ola, save bikenen a cinen.

O nepřijátela kamen te zaačhavel e buči

³³ Sar pes došundá o Sanballat, hoj ačhavas o muri, igen cholisalila a asalas avri le Izraeliten. ³⁴ Paš peskere manuša the Samarijike slugađa phendá: “Oda so kerena kala Židi? Se on nane nič! Gondolinen peske, hoj pale ačhavana o foros? So, šaj obetinena? Dokerena e buči tel jekh džives? So šaj kerena kale šmecenca pro kopi? Se hine zlabarde!”

³⁵ O Ammončanos Tobiaš ačhelas paš leste a phendá: “Ča mi ačhaven! E liška lenge čhivela tele o muri, sar upre chučela!”

³⁶ No me man chudlóm te modlínel: “Devla amaro, šun, sar asan amendar. Odvisar oda pale pre lende a mi en ajse sar ola, saven zalen a odligenen andre aver phuv.

³⁷ Ma odmuk lenge oda nalačhipen, so amenge kerenas, a ma bister pre lengere bini. Bo olen, ko ačhavelas kada foros, andro jakha asanas avri.”

³⁸ Avke amen dureder ačhavahas o muri. O manuša pačivalones kerenas e buči a o muros pašal calo foros sas imar jepaš dokerdo.

4

¹ Ale sar pes došunde o Sanballat, o Tobiaš, o Arabi, o Ammončana the o murša andral o Ašdod, hoj o muri pes prikerel a o cheva andro muros pes zakerel andre, igen cholisalile. ² Akor savore jekhetane pes dothode a phende, hoj džana pro mariben pro Jeruzalem a kerena ode bari balamuta (zmetkos). ³ Ale amen pes modlínahas ke amaro Del a ačhadám muršen, hoj te stražinen pro muri rači the dživese.

⁴ Akor o manuša andre Judsko phende: “O manuša imar na birinen. Kampil te hordinel mek but bara pal o kopi. Amen na birinaha te dokerel o muri.”

⁵ Amare nepřijátela peske phende: “Sar avaha ke lende jekhvareste, nič na džanena a nič na dikhena. Murdaraha len a e buči zaačhavaha.”

⁶ Ale o Židi, save bešenas pašes paš lende, avle amenge oda te phenel dešvar: “Všadzík, kaj pes visaraha, odarik pre amende džana!” ⁷ Vašoda diňom le manušen o šabli, kopiji the luki a ačhadóm len pal peskere fajti paš o muros, kaj mek na sas dokerdo.

Andre jekh vast e zbraň a andre aver o sersamos

⁸ Sar oda dikhlóm, uštilóm a prevakerďom ko vodci, uradnika the ko manuša: “Ma daran pes lendar! Leperen tumenge, savo baro the zoralo hino amaro RAJ, a maren pes vaš peskere phrala, čhave, čhaja, romňija the khera.” ⁹ Sar amare nepřijátela šunde, hoj pre oda avlám a hoj o Del len andre oda zaačhađa te kerel, savore šaj gelám pale te kerel o muri.

¹⁰ Ole dživesestar jepaš mire muršendar kerenas e buči pro muri a aver murša likerenas andro vasta o kopiji, o štiti, o luki the o pancjera a o velitelá ačhenas vaš savore manuša. ¹¹ Ola, ko kerenas e buči pro muros, the ola, save hordinenas o materijalos, jekhe vasteha kerenas e buči a dujtoneha likerenas e zbraň. ¹² Pašal

dojekh dženo sas zaphandli e šabla a kavke kerelas e buči. Ale o murš la trubaha ačhelas paš ma. ¹³ Phendom le manušenge, le vodcenge the le uradnikenge: “E buči hiñi bari a amen keras vřadzik pro muri a sam dur jekh avrestar. ¹⁴ Te řunena e truba, aven sigo savore paš amende. Amaro Del pes marela vaš amende!” ¹⁵ Avke e buči pro muri kerahas akorestar, sar vidñisalolas, dži akor, medik o čercheña na avenas avri, a jepař murřa likerenas andro vasta o kopiji.

¹⁶ Andre oda časos phendom le manušenge: “Dojekh dženo the leskero sluhas mi ačhel pre rat andro Jeruzalem, avke amenge rači pomožinena te stražinel a prekal o džives te kerel e buči.” ¹⁷ Ńiko amendar, añi me, añi mire manuřa, añi o sluhi añi o murřa, save stražinenas, na čhidam pal peste tele o gada a dojekhste sas paš o vast e zbrañ.

5

O Nehemiař pomožinel le čorenge

¹ Akor chudle o manuřa the o džuvla igen te vakerele pre okla Židi vaš oda, so kerenas. ² Varesave lendar phenenas: “Peskere murřoren the čhajoren muřinas te del sar otroken, hoj amen te den žužodiv (obilie), hoj te predživas.”

³ Aver vakereenas: “Das amare mali, o viñici the o khera andre zaloha, hoj amen te den žužodiv andre kadi bari bokh.”

⁴ Aver phenenas: “Muřindam peske te lel kečeñ, hoj te počinas le kraliske o dañe vaš o mali the viñici. ⁵ Ale the amen sam Židi avke sar on. Či nane amare čhave ajse sar lengere? Amare čhavendar muřinas te kerel otroken a varesave amare čhaja imar hine bikende vaš o otrokiñi. Imar na džanas, so te kerel, bo ile amendar o mali the o viñici.”

⁶ Sar řundom kale lava a dikhlom lengero pharipen, igen somas cholamen. ⁷ Gondolinavas pal oda a vičindom mange le vodcen the le uradniken a phendom lenge: “Tumen barvalon pre tumare fameliji avke, hoj len den kečeñ a kiden lendar avri buter.” Palis diñom te zvičinel savoren manuřen pal odi veka ⁸ a phendom lenge: “Amen kerđam savoro pre oda, hoj te cinas avri andral o otroctvo amare Židovike famelijen, save sas bikende avre narodenge. Ale tumen len akana pale cinen prekal peste?” Pre oda leske o vodci the o uradnika na phende añi lav, bo džanenas, hoj hin les čačipen.

⁹ Mek phendom: “Namiřtes keren. So, na kamen te phirel anglo Del andre dar, hoj amendar amare řeprijařela te na asan? ¹⁰ Se me, mire pařutne the mire služobñika len das furt kečeñ o love the žužodiv (obilie). Odmukas lenge oda, so amenge kamen! ¹¹ Den lenge mek adadžives pale o mali, o viñici, o olivakere sadi the o khera, so lendar iřan. Den pale the o interesis, so lendar iřan akor, sar tumendar ile kečeñ, o love, o žužodiv, e mol the o olivovo olejos.”

¹² O vodci lenge odphende: “Keraha avke, sar phenes. Daha lenge savoro pale a na mangaha lendar řič.”

Avke diñom te vičinel le rařajen a angle lende on dine la veraha lav, hoj kerena avke, sar phende. ¹³ Palis razindom avri mire řebi a phendom: “Avke o Del razinela avri dojekhe murřes, ko na dolikerela oda lav, a odlela leskero kher the savoro, so les hin, a na mukela leske řič.”

Akor savore manuřa phende: “Amen!” A kerde avke, sar dine lav, a lařarenas le RAJES.

Le Nehemiařoskero jileskeriben

¹⁴ Sar kralinelas o Artaxerxes biřto (20.) berř andre Perzija, ačhilom guverneris andre Judsko. Akorestar dži trandato the dujto (32.) berř – oda hin deřuduj berř – añi

me aňi miri famelija na mangľom le manušendar o love pro chaben, so šaj mangľom sar guverneris. ¹⁵ Ale o guvernera angle mande trapinenas le manušen oleha, hoj lendar kidenas avri sako džives e daň pro maro the pre mol saranda (40) rupune love. A the lengere služobňika len trapinenas. Ale me avke na keravas, bo daravas mire Devlestar. ¹⁶ Me the savore mire murša jekhetane lenca kerahas caľa zoraha e buči pro muri a na cindam peske aňi maľa. ¹⁷ Paš miro skamind manca chanas o anglune Židi the o vodci, vaj šel the penda (150) džene, a mek the ola, save ke amende avenas andral aver narodi. ¹⁸ Sako džives lenge richtinavas jekhe guruves, šove bakren the but kachňen. Paš oda sako dešto džives, davas te anel but mol andro gone. Ale šoha (ňikda) na mangavas o love pro chaben, so šaj mangľomas sar guverneris, bo o manuša kerenas phares e buči.

¹⁹ Devla miro, leper tuke pre ma the pre miro lačhipen, so kerďom kale manušenge!

6

O Nehemiaš džanel, so kamen te kerel o nepřijaťeľa

¹ Sar pes dodžanle o Sanballat, o Tobiaš, o Arabčanos Gešem the savore amare nepřijaťeľa, hoj doprikerďom o muri a nane andre imar ňisave cheva, choc o vudara pro brani mek na thodom, ² o Sanballat the o Gešem mange dine te phenel: “Av, zdžas pes andre varesavo gav pre rovina Ono.” Ale on mange oleha kamle te kerel vareso nalačo. ³ Bičhadom ke lende mire muršen, hoj lenge te phenen: “Hin man te kerel bari buči a naši akana džav ke tumende. Soske te mukav e buči ča avke, hoj man tumenca te zdžav?”

⁴ On mange oda dine te phenel štarval, ale me lenge odphendom avke sar ešebnovar (peršovar).

⁵ Palis o Sanballat ke ma bičhaďa peskere muršes pandžtovar. Sas leste andro vast phundrado lil ⁶ a sas andre pisimen:

“Maškar o narodi pes vakereľ a the o Gešem ada phenel, hoj tu the o Židi kamen te kerel vzbura, a vašoda oprikeres o muri. A mek hin phendo, hoj kames te ačhel kralis ⁷ a hoj ačhaďal proroken, hoj te vakeren pal tu andro Jeruzalem: ‘Andre Judsko hin kralis!’ Tu džanes, hoj o kralis andre Perzija pes pal oda dodžanela! Vašoda av, zdžas pes a vakeraha pal oda.”

⁸ Akor leske odphendom: “Ňič olestar, so vakeres, nane čačipen. Korkoro tuke ada gondoliňďal avri.”

⁹ On savore amen kamenas te daravel avri a phenenas peske: “Našavena e zor a na dokerena e buči.”

Ale me man modľinavas: “Devla, de man zor!”

¹⁰ Andre jekh džives geľom andro kher ko Šemajah, saveske sas dad o Delajah, a leske o Mehetabel. O Šemajah sas phandlo andre peskero kher a phenda mange: “Av, zdžas pes andre le Devleskero Chramos te garuvel andro Sentno Than a phandaha o vudar, bo tire nepřijaťeľa tut kamen te murdarel. A avena adadžives rači!”

¹¹ Ale me leske odphendom: “Me na som ole dženendar, save denašen. Gondolines tuke, hoj man džava te garuvel andro Chramos, hoj man te zachraňinav? Na, na džava!” ¹² Avľom pre oda, hoj les na bičhaďa ke ma o Del, ale ola lava mange phenda, bo o Tobiaš the o Sanballat leske počinde, hoj oda te phenel. ¹³ Bičhade les ke ma, hoj man te daravel avri, hoj man te garuvav andro Chramos a oleha te kerav binos. Palis oda hiros pal ma rozľigendehas, hoj te meľaren miro lačo nav.

¹⁴ Me man modľinavas: “Ó, Devla miro, leper tuke pre savoro nalačhipen, so kerde o Tobiaš the o Sanballat. Leper mek the pre prorokiňa Noadja a pre ola aver proroka, save man daravenas avri!”

E buči dokerđi

¹⁵ E buči pro muri likerelas penda the duj (52) džives a sas dokerđi andro bišupandžto (25.) džives andro čhon Elul. ¹⁶ Sar pes savore amare ňeprijaťela pal oda došunde a sar oda dikhle o narodi, save bešenas pašal amende, daranas pes a sas pokorimen. Džanenas, hoj o Del amenge pomožinda te dokerel e buči.

¹⁷ Andre ola dživesa o Judske anglune manuša the o Tobiaš pisinenas but lila a bičhavkerenas maškar peste. ¹⁸ But manuša andre Judsko sas dothode la veraha le Tobiašoha, bo sas džamutro le Šechanioske, saveske sas dad o Arach. Le Tobiašoskero čhavo o Jochanan peske ila romňa la čha le Mešullamoskera, saveske sas dad o Berechijah. ¹⁹ O manuša angle mande vakerenas pal savoro lačhipen, so kerelas o Tobiaš, a palis leske vakerenas savore mire lava. A dureder o Tobiaš mange bičhavkerelas o lila, hoj man te daravel avri.

7*O Nehemiaš prikazinel te stražinel o brani*

¹ Sar sas o muri oprikerde a diňom te thovel o vudara pro brani, ačhadom andre služba le stražniken, le Leviten the le lavutaren. ² Ačhadom upral o Jeruzalem mire phrales le Chanani the le Chananjah, savo sas velitelis upral e chamoskeri veža, bo sas pačivalo a daralas le Devlestar buter sar aver džene. ³ Phendom lenge: “Ma phundraven pro Jeruzalemokere brani o vudar, medik o kham na ela dži upre. Mek angloda, sar o stražnika džana het rači, phanden o vudara a thoven upre o zavori. Le manušendar, save bešen andro Jeruzalem, ačhaven, hoj te stražinen pro buter thana pašal o muros the paš peskere khera.”

O manuša, save avle pale

⁴ O Jeruzalem sas igen baro foros, ale na bešenas ode but manuša a o khera pes pale na ačhavelas. ⁵ Akor miro Del mange thođa pro jilo, hoj te zvičinav ke mande savore vodcen, uradniken the manušen a te zapisinav len pal lengere fajti. Arakhlom o zvitkos, andre savo sas zapisimen o fajti, save pes ešebne (perše) visarde pale andral o Babilon. Sas ode pisimen: ⁶ Kala hine o manuša, saven o kralis Nebukadnecar zaila a odligenda andro Babilon a akana avle pale andro Jeruzalem the Judsko, dojekh andre peskero foros.

⁷ O vodci, save avle lenca, sas o Zerubbabel, o Ješua, o Nechemiah, o Azariah, o Raamiah, o Nachamani, o Mordochaj, o Bilšan, o Misperet, o Bigvaj, o Nechum the o Baanah.

⁸ Andral le Parošoskeri fajta avle 2 172 potomki, ⁹ andral le Šefatjoskeri 372, ¹⁰ andral le Arachoskeri fajta 775, ¹¹ andral le Pachat-Moaboskeri fajta, oda hin le Ješuaskere the le Joaboskere čhave, 2 812 potomki, ¹² andral le Elamoskeri fajta 1 254, ¹³ andral le Zattuoskeri 945, ¹⁴ andral le Zakkajoskeri 760, ¹⁵ andral le Binnujoskeri 642, ¹⁶ andral le Bebajoskeri 623, ¹⁷ andral le Azgadoskeri fajta 1 222, ¹⁸ andral le Adonikamoskeri fajta 667, ¹⁹ andral le Bigvajoskeri fajta 2 065, ²⁰ andral le Adinoskeri fajta 454, ²¹ andral le Ateroskeri fajta, o potomki le Chizkijoskere, 98, ²² andral le Chašumoskeri fajta 328, ²³ andral le Becajoskeri fajta 324, ²⁴ andral le Charifoskeri fajta 112 ²⁵ a andral le Gibeonoskeri fajta 95 potomki.

²⁶ Avle pale the kala manuša, savengere phure dada bešenas andre kala fori: andral o Betlehem the Netofa 178; ²⁷ andral o Anatot 128; ²⁸ andral o Bet-Azmavet 42; ²⁹ andral o Kirjat-Jearim, Kefira the Beerot 743; ³⁰ andral e Rama the Geba 621; ³¹ andral o Michmas 122; ³² andral o Betel the Aj 223; ³³ andral o Nebo 52; ³⁴ andral o Elam 1 254; ³⁵ andral o Charim 320; ³⁶ andral o Jericho 345; ³⁷ andral o Lod, Chadid the Ono 721; ³⁸ the andral o Senaah 3 930.

³⁹ Kala savore hine potomki andral le rašajengere fajti, save avle pale: andral le Jedajoskeri (save sas o potomki le Ješuaskere) 973; ⁴⁰ andral le Immeroskeri 1 052; ⁴¹ andral le Paščuroskeri 1 247; ⁴² andral le Charimoskeri 1 017.

⁴³ O Leviti: andral e fajta le Ješuaskeri the Kadmieloskeri (save sas o potomki le Hodvoskere) avle pale 74.

⁴⁴ Ola, save gilavenas andro Chramos: andral le Asafoskeri fajta avle 128 potomki.

⁴⁵ Ola, save stražinenas paš o chramoskere brani: andral e fajta le Šallumoskeri, le Ateroskeri, le Talmonoskeri, le Akkuboskeri, le Chatitoskeri the le Šobajoskeri avle 138 potomki.

⁴⁶ Avle pale the ola, save služinenas andro Chramos, andral e fajta le Cichasoskeri, le Chasufaoskeri, le Tabbaotoskeri, ⁴⁷ le Keroskeri, le Sioskeri, le Padonoskeri ⁴⁸ le Lebanoskeri, le Chagaboskeri, le Šamlajoskeri, ⁴⁹ le Chananoskeri, le Giddeloskeri, le Gacharoskeri, ⁵⁰ le Reajoskeri, le Recinoskeri, le Nekodaoskeri, ⁵¹ le Gazzamoskeri, le Uzzoskeri, le Paseachoskeri, ⁵² le Besajoskeri, le Meunimoskeri, le Nefusimoskeri, ⁵³ le Bakbukoskeri, le Chakufoskeri, le Charchuroskeri, ⁵⁴ le Baclutoskeri, le Mechidaoskeri, le Charšaoskeri, ⁵⁵ le Barkososkeri, le Siseroskeri, le Temachoskeri, ⁵⁶ le Neciachoskeri the le Chatifoskeri.

⁵⁷ Kala potomki le Šalamunoskere služobnikengere avle pale: le Sotajoskere, le Soferetoskere, le Peridasoskere, ⁵⁸ le Jaaloskere, le Darkonoskere, le Giddeloskere, ⁵⁹ le Šefatjoskere, le Chattiloskere, le Pocheret-Haccebajimoskere the le Amonoskere.

⁶⁰ Savore chramoskere služobnika the le Šalamunoskere služobnikengere potomki sas 392.

⁶¹ Kala manuša avle pale andral o Babiloņike fori Tel-Melach, Tel-Charša, Kerub, Addon the Immer, ale naši presikade hoj hine Izraeliti: ⁶² 642 potomki andral le Delajoskeri, le Tobijoskeri the le Nekodaskeri fajta.

⁶³ Visarde pes pale the e fajta le Chobajoskeri, le Hakkocoskeri the le Barzillajoskeri. Ov peske ila romņa le Barzillajoskera čha andral o Gilead a ila peske lakero nav. ⁶⁴ On rodenas peskero fajtakero zvitkos kaj sas zapisimen, ale les na arakhle. Vašoda len premukle andral e rašajiko služba. ⁶⁵ Avke o guverneris lenge prikazinda hoj naši chan le chabenestar, so hino obetimen le Devleske, medik ode na sas rašaj, savo šaj phučel le RAJESTAR prekal o losi Urim the Tummim.

Le manušengero barvalipen the dari pro Chramos

⁶⁶ Savore, save pes visarde pale andre Judsko, sas jekhetane 42 360 manuša. ⁶⁷ Avle lenca 7 337 sluhi the služki, the 245 džuvla a murša, save gilavenas. Sas len 736 graja, 245 mulici, ⁶⁸ 435 řavi the 6 720 somara.

⁶⁹ Varesave fajtakere vodci denas o dari pro Chramos. O guverneris diņa andre chramoskeri pokladņica ochto kili somnakaj, penda (50) čare the 530 rašajengere plašći. ⁷⁰ O fajtakere vodci dine andre pokladņica prekal o Chramos 168 kili somnakaj the 1 250 kili rup. ⁷¹ Aver manuša dine 168 kili somnakaj, 140 kili rup a 67 rašajike plašći.

⁷² Avke o rašaja, o Leviti, o stražņika, o lavutara, o chramoskere služobņika the o aver Izraeliti gele te bešel andre peskere fori andro Judsko. Sar sas o eftato čhon, o Izraeliti imar sas andre peskere fori.

8

O Ezdraš pregenel le manušenge le Devleskero zakonos

¹⁻² Andro ešebno (peršo) džives andro eftato čhon pes savore manuša jekhetane zgele angle Paņeskeri Brana a phende le zakoņikoske Ezdrašoske, savo sas the o rašaj, hoj te anel o zakonoskero zvitkos, so o RAJ diņa le Izraelitenge prekal o Mojžiš.

Avke o Ezdraš anda o zakonos anglo manuša, save sas zgele: anglo murša, džuvla the angle savore, save šaj achalile oleske, so šunenias. ³ Tosarastar dži ko dilos angle Pañeskeri Brana genelas andral o zakonos le džuvlengje, muršenge the savorengje, save šaj oleske achalonas. A savore manuša mištes šunenias, so andral genelas.

⁴ O zakoňikos Ezdraš ačhelas pro kaštuno javiskos, so sas prekal oda kerdo. Paš leskeri čači (pravo) sera ačhelas o Mattitiah, o Šema, o Ananiah, o Urijah, o Chilkijah the o Maasejah. Pal leskeri balogňi (ľavo) sera ačhelas o Pedajah, o Mišael, o Malkijah, o Chašum, o Chašbaddanah, o Zecharijah the o Mešullam.

⁵ Sar o Ezdraš phundrađa o zakonoskero zvitkos, savore manuša les dikhle, bo ov sas pro učeder than. Akor savore manuša uštile upre. ⁶ O Ezdraš lašarelas le RAJES, le bare Devles, a savore manuša hazdle upre o vasta a phende: “Amen! Amen!” A bandonas anglo RAJ le mujeha dži ke phuv.

⁷ O Leviti – o Ješua, o Bani, o Šerebiah, o Jamin, o Akkub, o Šabbetaj, o Hodijah, o Maasejah, o Kelita, o Azariah, o Jozabad, o Chanan the o Palajah – pomožinenas le manušenge te achalol o zakonos, medik ode ačhenas. ⁸ On genenas andral le Devleskero zakonos a mištes prethovenas le manušenge, hoj te achalon oda, so sas lenge pregendo.

Le manušengero roviben

⁹ Sar o manuša šunde, so o zakonos vakereľ, chudle te rovel. Akor o guverneris Nehemiaš, o Ezdraš, savo sas zakoňikos the rašaj, the o Leviti, save sikavenas le manušen, phende lenge: “Kada džives hino sentňardo le RAJESKE, tumare Devleske. Vašoda ma aven smutne a ma roven! ¹⁰ Džan khere, chan o lačhipen, pijen e nevi mol a den the olen, kas nane nič, bo kada džives hino sentňardo amare RAJESKE. Ma aven smutne, bo o radišagos le RAJESKERO hin tumari zor.”

¹¹ The o Leviti len prevakerenas le lavenca: “Kada džives hino sentno. Vašoda aven andro smirom a ma aven smutne!” ¹² Paľis savore manuša gele khere te chal a te pijel, bičhavenas peske o chabena a oslavinenas bare radišagoha, bo achalile o lava, so sas lenge pregendo.

O manuša oslavinen o Inepos le Stankengero

¹³ Pre dujto džives pes zgele savore fajtakere vodci, o rašaja the o Leviti paš o zakoňikos Ezdraš, hoj len te sikavel o zakonos. ¹⁴ Andro zakonos, so o RAJ prikazinda prekal o Mojžiš, arakhle pisimen, hoj o Izraeliti mušinen te bešel andro stani, sar oslavinen andro eftato čhon o Inepos le Stankengero. ¹⁵ Phende, hoj mušinen te rozvakereľ všadzik andre savore fori the andro Jeruzalem: “Džan pro brehi a anen o prajti pal o olivi the pal o dzive olivi, mirti, palmi the pal aver stromi, hoj lendar te keren o stani, avke sar hin pisimen andro zakonos.”

¹⁶ Paľis savore manuša gele, ande o prajti a kerde peske o stani pre peskere strechi the dvori, pre dvora anglo Chamos a pro phundrađe thana angle Paňakeri the Efrajimiko Brana. ¹⁷ Avke savore manuša, save avle pale andral o Babilon, peske kerde o stani a bešenias andre. Se o Izraeliti oda na kerenas akorestar, sar len lidžalas o Jozua, le Nunoskero čhavo, dži adadžives. A sas len igen baro radišagos.

¹⁸ Sako džives, le ešebne (perše) dživesestar dži ko posledno džives, genenas le Devleskero zakonos andral o zvitkos. Efta dživesa oslavinenas o inepos a pro ohtoto džives, savore pes jekhetane zdžanas, avke sar sas pisimen andro zakonos.

¹ Pro bišuštarto (24.) džives andre oda čhon pes o Izraeliti zgele. Sas urde andro gone, poscinenas pes a o prachos peske čhivkerenas pro šero. ² Akor pes o potomki le Izraeloskere oddelinde savore cudzincendar. Ušfile a phenenas avri peskere the le dadengere bini. ³ Ačhenas pre peskere thana a trin ori genenas andral o zakonos le RAJESKERO, peskero Devleskero, a aver trin ori phenenas avri o bini a lašarenas le RAJES peskere Devles. ⁴ Palis o Ješua, o Bani, o Kadmiel, o Šebaniah, o Bunni, o Šerebiah, o Bani the o Kenani ačhile pre le Levitengero javiskos a zorale hangoha vičinenas pro RAJ, pre peskero Del. ⁵ O Leviti – o Ješua, o Kadmiel, o Bani, o Chašabnejah, o Šerebiah, o Hodijah, o Šebaniah the o Petachiah – phende:

“Ušten a lašaren le RAJES, peskere Devles,
savo hino čirlastar pro furt.

Dojekh mi lašarel leskero slavno nav,
so hino upral savoro lašariben.”

⁶ Palis pes o Izraeliti chudle kavke te modlinel:

“Ó RAJEJA, ča tu korkoro sal RAJ,
tu stvorindal o ňebos,
o nekučeder ňebos the savore čercheňa,
e phuv the savoro, so upre hin,
o moros the savoro, so andre hin.
Tu des o dživipen savoreske
a savore pro ňebos angle tu bandon a lašaren tut.

⁷ Tu sal o RAJ, o Del,
savo peske kidňal avri le Abram
a ligendal les avri andral o Ur, andral le Chaldejiko phuv,
a diňal leske nav Abraham.

⁸ Sar dikhlal, hoj leskero jilo hino tuke pačivalo,
phandlal leha zmluva, hoj e phuv le Kanaančanengeri,
le Chetitanengeri, le Amorejengeri,
le Perizejengeri, le Jebusejengeri the le Girgašejengeri
deha leskere potomkenge.

A tu dolikerdal oda lav,
bo sal čačipnaskero.

⁹ Dikhlal amare dadengero pharipen andro Egipt,
šundal len, sar ke tu zorales vičinenas paš o Lolo Moros.

¹⁰ Kerdal bare znameňja the zazraki pro Faraonos,
pre savore leskere služobňika
the pre savore leskere manuša andre leskeri phuv,
bo džanehas,
hoj pes igen namištes likerelas ke tire manuša.
Aleha tu peske kerdal baro nav, so tut hin džiči adadžives.

¹¹ Rozdelindal angle lende o moros
a maškaral pregele pal e šuki phuv.
Ale olen, save pal lende džanas, čhidal andro baro paňi,
avke sar pes čhivel o bar andro bare paňa.

¹² Tu len lidžahas prekal o džives sar chmarakero slupos
a rači sar jagalo slupos,
hoj lenge te švicines pro drom,
khatar kamle te džal.

¹³ Avlal tele pro verchos Sinaj,
prevakerdal ke lende andral o ňebos
a diňal lenge o prikazaňja

o zakoni, so hine čačipnaskere the lače.

¹⁴ Sikadal len,

hoj te prindžaren tiro Šabbatoskero sentno džives,
a diňal lenge prekal peskero služobňikos Mojžiš
o zakoni the o prikazaňja.

¹⁵ Diňal len o maro andral o ňebos,

sar bokhalonas,
a the o paňi andral e skala,

sar sas smedne.

Phendal lenge, hoj te džan

a te zalen peske e phuv,

pal savi len diňal lav,

hoj lenge la deha.

¹⁶ Ale on, amare dada, ačhile barikane,
zoralarde peskere jile a na šunenas tire prikazaňja.

¹⁷ Na kamenas tut te šunel

a bisterde pre tire bare zazraki,

so lenge kerđal.

Zoralarde peskere jile a ile peske andro šero,

hoj pes visarena pale andro otroctvo andro Egipt.

Ale tu sal o Del, savo odmukel

a savo hino jileskero the lačhejileskero,

zlikeres tut andre choli a sal barvalo andro jileskeriben,

a vašoda len na omuklal.

¹⁸ Choc te peske kerde somnakuňa gurumňora

a phende: 'Kada hin amaro del,

savo amen ligenda avri andral o Egipt!'

A choc tuke kerenas igen baro nalačhipen,

¹⁹ tu len andre peskero baro jileskeriben

na omuklal pre pušta.

O chmarakero slupos lendar na odgeľa dživese,

ale lidžalas len pre lengero drom.

Aňi o jagalo slupos lendar na odgeľa rači,

ale švicinelas lenge pro drom,

kaj džanas.

²⁰ Andre peskero jileskeriben len sikavehas,

so kampil te kerel.

Čalarehas len la manaha

a diňal len te pijel o paňi, sar sas smedne.

²¹ Saranda (40) berš pes pal lende starinehas pre pušta

a na chibalinelas lenge ode nič.

O plašti pre lende pes na čhingerde

a aňi o pindre na šuvľile.

²² Dehas lenge o ňerindipena (vitaztva) upral o krališagi the narodi

a diňal lenge e phuv dži paš o agor.

On peske zaile e phuv Chešbon, kaj kralinelas o Sichon,

the e phuv Bašan, kaj kralinelas o Og.

²³ Diňal len ajci but čhave, keci hin čercheňa pro ňebos

a andal len andre odi phuv,

pal savi phendal lengere dadenge,

hoj andre te džan a te zalen la.

²⁴ Lengere čhave ode gele a zaile odi phuv
a tu angle lende pokorinda le Kanaančanen;
diňal andre lengere vasta
le kralen the le naroden andre odi phuv,
hoj lenca te keren, so kamena.

²⁵ Tire manuša zaile o zorale fori, o ulipnaskere maľi,
o khera pherde le barvalipnaha,
o chaňiga, so imar sas kerde, o olivakere sadi, o viňici
the but ovocna stromi.
Chale a čalile, thulile
a radisaľonas prekal tiro baro lačhipen.

²⁶ Ale on na kamenas te šunel a vzburinde pes pre tu.
Tiro zakonos pestar odčhide
a murdarde tire proroken,
save lenge dovakerenas, hoj pes te visaren pale ke tu.
Kerde baro nalačhipen oleha, hoj pes tuke ruhinenas.

²⁷ Vašoda len diňal andro vasta le ňeprijateľenge
a on len trapinenas.
Sar andre oda pharipen ke tu vičinenas,
tu len šundaľ avri andral o ňebos.
Andre peskero baro jileskeriben
lenge bičhavehas vodcen,
save len lenas avri andral o vasta le ňeprijateľendar.

²⁸ Ale sar ča sas andro smirom,
pale kerenas o nalačhipen angle tu.
Diňal len andro vasta lengere ňeprijateľenge,
hoj te en tel lengeri zor,
ale sar pale ke tu vičinenas,
tu len andre peskero jileskeriben šundaľ avri andral o ňebos
a buterval len zachraňindaľ.

²⁹ Dovakerehas lenge,
hoj pes te visaren pale ke tiro zakonos,
ale on ačhile barikane
a na šunenias tire prikazaňja,
so lidžan le manušes andro dživipen.
Sas zacate andre peskere jile, na šunde tut
a visarde pes ke tu le dumeha.

³⁰ But berša lenca likerehas avri,
tire Duchoha dovakerehas lenge prekal o proroka,
ale on na šunenias,
a vašoda len diňal andro vasta avre narodenge.

³¹ Ale andre peskero baro jileskeriben
len na zňičindaľ aňi na omukľal,
bo sal jileskero the lačhejileskero Del.

³² Akana Devla amaro,
savo sal baro, zoralo the darandutno Del!
Tu dolikeres e zmluva the o lačhejileskeriben:
Leper tuke, sar cerpinahas akorestar,
sar amen lidžanas o Asirike kraľa, džiči akana!
Leper tuke, sar cerpinehas amen,
amare kraľa the vodci, amare rašaja the amare proroka,

amare dada the savore manuša!

³³ Tu sal čačipnaskero andre savoreste, so pre amende avla, bo tu kerehas pačivalones, ale amen kerahas o bini.

³⁴ Amare kraľa the vodci, amare rašaja the amare dada na dolikerenas tiro zakonos a na šunenenas tire prikazaňja aňi oda, so lenge dovakerehas.

³⁵ Tu požehňinehas lenge o krališagos a andre peskero baro lačhipen lenge diňal bari lači phuv, ale on na omukenas peskere bini, hoj tuke te služinen.

³⁶ Dikh, amen sam adadžives otroka! Sam otroka andre odi phuv, so diňal amare dadenge, hoj andral late te chan o chaben the o lačhipen.

³⁷ Ale vaš amare bini o baro ulipen pal adi phuv diňal le kralenge, saven ačhadal upral amende. On amenca the amare dobitkoha keren, so kamen. Sam andro baro pharipen!”

10

O vodci zapečafinen e zmluva

¹ Vaš kada savoro, so pes ačila, amen keras a pisinas e zmluva. Amare vodci, o Leviti the o rašaja la zapečafinas. ² E zmluva zapečafinde o Nehemiaš, o čhavo le Chachaljoskero the o Cidkijah.

O rašaja, save zapečafinde e zmluva

³ O Serajah, o Azariah, o Jeremiah, ⁴ o Pašchur, o Amariah, o Malkijah, ⁵ o Chattuš, o Šebaniah, o Malluch, ⁶ o Charim, o Meremot, o Obadiah, ⁷ o Daniel, o Ginneton, o Baruch, ⁸ o Mešullam, o Abijah, o Mijamin, ⁹ o Maaziah, o Bilgaj the o Šemajah.

O Leviti, save zapečafinde e zmluva

¹⁰ O Ješua, le Azanijoskero čhavo, o Binnuj, le Chenadadoskere čhavendar, o Kadmiel ¹¹ the leskere phrala: o Šebaniah, o Hodijah, o Kelita, o Palajah, o Chanan, ¹² o Michas, o Rechob, o Chašabiah, ¹³ o Zachur, o Šerebiah, o Šebaniah, ¹⁴ o Hodijah, o Bani the o Beninu.

O vodci, save zapečafinde e zmluva

¹⁵ O Paroš, o Pachat-Moab, o Elam, o Zattu, o Bani, ¹⁶ o Bunni, o Azgad, o Bebaj, ¹⁷ o Adonijah, o Bigvaj, o Adin, ¹⁸ o Ater, o Chizkija, o Azzur, ¹⁹ o Hodijah, o Chašum, o Becaj, ²⁰ o Charif, o Anatot, o Nebaj, ²¹ o Magpiaš, o Mešullam, o Chezir, ²² o Mešezabel, o Cadok, o Jadduas, ²³ o Palatiah, o Chanan, o Anajah, ²⁴ o Hošeah, o Chananiyah, o Chaššub, ²⁵ o Hallocheš, o Pilcha, o Šobek, ²⁶ o Rechum, o Chašabnah, o Maasejah, ²⁷ o Achijah, o Chanan, o Anan, ²⁸ o Malluch, o Charim the o Baanah.

O manuša den vera, hoj dolikerena o zakonos

²⁹ Aver manuša, o rašaja, o Leviti, ola, save gilaven the stražinen, o služobňika andro Chramos the savore, save pes oddelinde avre narodendar, hoj te dolikeren le Devleskero zakonos, the lengere romňija a čhave, save imar oleske ačalonas, ³⁰ pridine pes ke peskere vodci a ile pre peste vera, hoj ena prekošle, te na dolikerena

le Devleskere zakoni, so diña avri o Del prekal peskero služobňikos Mojžiš, a hoj dolikerena savore leskere prikazaňa. ³¹ Avke phende:

“Amare čhajen na daha avre narodenge romňenge a lengere čhajen na laha amare čhavage. ³² Te o manuša andral aver narodi anena vareso te bikenel andro Šabbatoskero džives abo andre aver inepos, či oda ela o điv, na cinaha lendar nič. A sako eftato berš amen na laha le ulipnastar nič a omukaha o love olenge, kas diňam kečeň. ³³ A mek ke oda dojekh amendar sako berš davkeraha rupune love štar grami* pre služba andre amaro Devleskero Chramos ³⁴ pro sentne mare, pre chabeneskeri obeta, labardī obeta, Šabbatoskeri the Neve Čhoneskeri obeta, pro inepi, pro sentne dari the pro obeti vaš o bini le Izraeloskere the pre savore službi andro Chramos. ³⁵ A amen – o rašaja, o Leviti the o manuša – prekal o losos kidaha avri, kana andro berš savi famelija anela o kašta pre labardī obeta prekal o RAJ, amaro Del, avke sar hin pisimen andro zakonos. ³⁶ Davkeraha sako berš ešebne (perše) ulipnastar, so skidaha pal e mała the pal ovocna stromi a daha andre le RAJESKERO Chramos. ³⁷ Mek lidžaha amare ešebne čhaven andro Chramos le rašajenge a oddelinaha len le Devleske; a daha the amare gurunžen the bakren, save ulile ešebne, avke sar hin pisimen andro zakonos, ³⁸ the o ešebno le arestar the le ulipnastar pal savore stromi, o ešebno la molatar the olejostar a lidžaha oda andro Chramos le rašajenge prekal amaro Del. A le Levitenge daha o dešto kotor le ulipnastar, bo on oda kidena avri andral savore amare gava. ³⁹ Jekh rašaj andral e fajta le Aronoskeri mušinel te el paš oda, sar o Leviti kidena avri o dešto kotor a palis on olestar mušinen te anel o dešto kotor andro chramoskere skladi. ⁴⁰ O Izraeliti the o Leviti mušinen te anel o dari le divostar, la molatar the le olejostar, andre ola skladi, kaj hine o sentne veci a kaj bešenas o rašaja, o stražňika the ola, save gilaven. Daha savoro, so kempel prekal o kher amare Devleskero.”

11

O manuša, save bešenas andro Jeruzalem the Judsko

¹ O Izraelike vodci bešenas andro Jeruzalem a kidenas avri prekal o losos dojekha dešta famelija, hoj te džal te bešel andro sentno foros Jeruzalem, medik okla ačhile te bešel andre aver fori the gava. ² O manuša žehňinenas savore ole dženenge, save korkore pestar džanas te bešel andro Jeruzalem. ³ Okla Izraeliti, rašaja, Leviti, chramoskere služobňika the potomki le Šalamunoskere služobňikengere bešenas andre peskere khera andre peskere fori.

Kala hine o vodci andral e Judsko provincija, save bešenas andro Jeruzalem:

⁴ Andral o kmeňos Juda: o Atajah, saveske sas dad o Uzziah, leske o Zecharijah, leske o Amariah, leske o Šefatjah the leske o Mahalalel, savo sas potomkos le Perecoskero; ⁵ o Maasejah, saveske sas dad o Baruch, leske o Kol-Choze, leske o Chazajah, leske o Adajah, leske o Jojarib the leske o Zecharijah, savo sas potomkos le Šiloskero. ⁶ Savore le Perecoskere potomki, save bešenas andro Jeruzalem, sas 468 zorale murša.

⁷ Andral o kmeňos Benjamin:

o Sallu, saveske sas dad o Mešullam, leske o Joed, leske o Pedajah, leske o Kolajah, leske o Maasejah, leske o Itiel the leske o Ješajah, ⁸ a mek o Gabbaj the o Sallaj. Savore sas jekhetane 928. ⁹ O Joel, le Zichriskero čhavo, sas lengero vodcas a o Jehudah, le Hassenuoskero čhavo, sas dujto vodcas andro foros.

* **10:33** Oda hin e trefina le šeklostar.

¹⁰ O rašaja:

o Jedajah, le Jojariboskero čhavo, o Jachin ¹¹ the o Serajah, saveske sas dad o Chilkijah, leske o Mešullam, leske o Cadok, leske o Merajot the leske o Achitub, savo sas angloda o nekbareder rašaj. ¹² On le famelijenca, save služinenas andro Chramos, sas 822.

A mek o Adajah, saveske sas dad o Jerocham, leske o Palaliah, leske o Amci, leske o Zecharijah, leske o Pašchur the leske o Malkijah, ¹³ a leskere phrala, save sas o fajtakere vodci – savore sas 242.

Mek o Amaššaj, saveske sas dad o Azarel, leske o Achzaj, leske o Mešillemot the leske o Immer ¹⁴ a lengera famelijatar sas 128 zorale murša, savenge sas vodcas o Zabdiel, le Haggedolimoskero čhavo.

¹⁵ O Leviti:

o Šemajah, saveske sas dad o Chaššub, leske o Azrikam, leske o Chašabijah the leske o Bunni.

¹⁶ Mek o Levitengere vodci o Šabbetaj the o Jozabad, save sas upral e buči, so kerenas avri pašal o Chramos; ¹⁷ o Mattanijah, saveske sas dad o Michas, leske o Zabdi, savo sas potomkos le Asafoskero, savo lidžalas anglal o gila paš o modlitbi; o Bakbukiah, savo leske pomožinelas; the o Abda saveske sas dad o Šammua, leske o Galal a leske o Jedutun. ¹⁸ O Leviti andro sentno foros Jeruzalem sas jekhetane 284.

¹⁹ O chramoskere stražnika:

o Akkub, o Talmon the lengere pašutne. Sas jekhetane 172.

²⁰ Okla manuša andre Judsko

Okla Izraeliti, rašaja the Leviti bešenas andre savore Judske fori, dojekh pre odi phuv, so chudla andro dēdictvos. ²¹ O chramoskere služobnika bešenas pro brehos Ofel andro Jeruzalem a lengere vodci sas o Cichas the o Gišpas. ²² O vodcas le Levitenge andro Jeruzalem sas o Uzzi, saveske sas dad o Bani, leske o Chašabiah, leske o Mattanijah the leske o Michas. O Uzzi sas le Asafoskere potomkendar, save sas lavutara paš e služba andro Chramos. ²³ On pes mušinenas te čerinel andre služba, avke sar o kralis prikazinda, a oda dojekh andro džives, sar pre lende avelas o šoros. ²⁴ O Petachiah, le Mešezabeloskero čhavo, andral e Zerachoskeri fajta andral o kmeños Juda, sas le Perzike kraliske radcas, savo anelas anglo kralis o veci pal o Izraelike manuša.

O manuša, save bešenas andre aver fori

²⁵ Varesave manuša bešenas andro fori the gava pašes paš peskere mali. O manuša andral e Judaskeri fajta bešenas andre Kirjat-Arba, Dibon, Jekabceel, ²⁶ Ješua, Molada, Bet-Palet, ²⁷ Chacar-Šual, Beer-Šeba, ²⁸ Ciklag, Mechona, ²⁹ En-Rimmon, Cora, Jarmut, ³⁰ Zanoach, Adullam, Lachiš the Azeka.

Avke o Judske manuša bešenas le forostar Beer-Šeba pro juhos dži andre dolina Hinnom pro severos.

³¹ O manuša andral o kmeños Benjamin bešenas andro fori Geba, Michmas, Ajja, Betel the andro gava, so ode sas: ³² andro Anatot, Nob, Ananja, ³³ Chacor, Rama, Gittajim, ³⁴ Chadid, Cebojim, Neballat, ³⁵ Lod, Ono the andre dolina Ge-Charašim.

³⁶ Varesave Leviti andral e Judsko bešenas maškar o manuša andral o Benjamin.

12

O rašaja the o Leviti save avle pale

¹ Kala hine o rašaja the o Leviti, save avle pale andral o Babilon le Zerubbabeloha, le Šealtieloskere čhaha, the le Ješuaha:

O rašaja:

o Serajah, o Jeremiah, o Ezdraš, ² o Amariah, o Malluch, o Chattuš, ³ o Šechaniah, o Rechum, o Meremot, ⁴ o Iddo, o Ginnetoj, o Abijah, ⁵ o Mijamin, o Maadiah, o Bilgah, ⁶ o Šemajah, o Jojarib, o Jedajah, ⁷ o Sallu, o Amok, o Chilkijah the o Jedajah. On sas o vodci le rašajenge the lengere pašutnenge andre oda časos, sar o Ješua sas nekbareder rašaj.

⁸ O Leviti:

o Ješua, o Binnuj, o Kadmiel, o Šerebiah, o Jehudah the o Mattaniah. On peskere pašutnenca lidžanas o gila, savenca andro Chramos lašarenas le Devles. ⁹ O Bakbukiah, o Unni the okla Leviti ačhenas angle lende a odphenenas le gilavipnaha pre lengero gilavipen.

O potomki le Ješuaskere

¹⁰ O nekbareder rašaj o Ješua sas dad le Jojakimoske, ov le Eljašiboske, ov le Jojadaoske, ¹¹ ov le Jonatanoske a ov le Jadduaske.

O vodci andre le rašajengere fajti

¹² Sar o Jojakim sas nekbareder rašaj, kala rašaja sas vodci andre rašajengere fajti: o Merajah andre le Serajoskeri fajta, o Chananijah andre le Jeremioskeri, ¹³ o Mešullam andre le Ezdrašoskeri, o Jochanan andre le Amarioskeri, ¹⁴ o Jonatan andre le Malluchoskeri, o Jozef andre le Šebanioskeri, ¹⁵ o Adnas andre le Charimoskeri, o Chelkaj andre le Meremotoskeri, ¹⁶ o Zecharijah andre le Iddoskeri, o Mešullam andre le Ginnetonoskeri, ¹⁷ o Zichri andre le Abijoskeri, o Piltaj andre le Minjaminskeri the Moadioskeri, ¹⁸ o Šammua andre le Bilgoskeri, o Jehonatan andre le Šemajoskeri, ¹⁹ o Mattenaj andre le Jojariboskeri, o Uzzi andre le Jedajoskeri, ²⁰ o Kallaj andre le Salluoskeri, o Eber andre le Amokoskeri, ²¹ o Chašabiah andre le Chilkijoskeri a o Netaneel andre le Jedajoskeri.

O vodci andre le Levitengere fajti

²² Sar sas nekbareder rašaja o Eljašib, o Jojada, o Jochanan the o Jadduas, a medik kralinelas andre Perzija o Darius, o Leviti the o vodci andre le rašajengere fajti sas zapisimen andro zvitkos. ²³ O vodci andre le Levitengere fajti sas zapisimen ča dži akor, sar sas rašaj o Jochanan, saveske sas papus o Eljašib.

O službi andro Chramos

²⁴ O lašariben the o palikeriben andro Chramos lidžanas kala džene: o Chašabiah, o Šerebiah, o Ješua, o Binnuj the o Kadmiel. Okla aver Leviti ačhenas angle lende a odphenenas le gilavipnaha pre lengero gilavipen, avke sar prikazinda le Devleskero murš o David.

²⁵ O Mattaniah, o Bakbukiah, o Obadiah, o Mešullam, o Talmon the o Akkub sas stražnika paš o skladi, so sas paš o chramoskere brani.

²⁶ On služinenas akor, sar sas nekbareder rašaj o Jojakim, le Ješuaskero čhavo a ov le Jocadakoskero, a sar sas andro Jeruzalem o Nehemiaš guverneris a sar o zakonikos Ezdraš služinelas sar rašaj.

E buči dokerdi a o manuša oslavinen

²⁷ Sar imar kamle te sentñarel o Jeruzalemoskere muri, gele pal savore Leviti, kaj bešenas, hoj te aven a te oslavinen a te palikeren le gilenca le bašavibnaha pro

cimbali, pro harfi the pro citari. ²⁸ Avke o lavutara ode avle andral o gava pašal o Jeruzalem the andral e Netofa, ²⁹ andral o Bet-Gilgal, andral e Geba the andral o Azmavet, bo on peske ačhade gava pašal o Jeruzalem. ³⁰ Sar pes o rašaja the o Leviti obžužarde, palis obžužarde the le manušen, o brani the o foroskere muri.

³¹ Palis bičhadom le Judske vodcen, hoj te džan upre pro foroskere muri, a ačhadom duj partiji muršen, save gilavenas a palikerenas le RAJESKE.

Ešebno (peršo) partija džalas pal o muros pre čači (pravo) sera ke Šmecengeri Brana. ³² Pal lende džalas o Hošajah the jepaš Judske vodci: ³³ o Azariah, o Ezdraš, o Mešullam, ³⁴ o Jehudah, o Benjamin, o Šemajah, o Jeremiah ³⁵ the varesave rašaja, save trubinenas, a pal lende džalas o Zecharijah, saveske sas dad o Jonatan, leske o Šemajah, leske o Mattaniah, leske o Michajah, leske o Zachur the leske o Asaf. ³⁶ Džanas leha the leskeri famelija: o Šemajah, o Azarel, o Milalaj, o Gilalaj, o Maaj, o Netaneel, o Jehudah the o Chanani. On bašavenas pre ajse nastroj sar the le Devleskero murš o David, a o zakonikos Ezdraš džalas angle lende. ³⁷ Paš e Prameňiko Brana džanas upre le garadičenca andro Foros le Davidoskero pašal leskero palacis dži paš e Paňakeri Brana pro vichodos.

³⁸ Dujto partija murša, save gilavenas the palikerenas, džanas pal o muros pre bałogñi (lavo) sera a pal lende me – o Nehemiaš – jekhetane jepaš manušenca. Džahas pašal e Bovengeri Veža dži ko Buchlo Muros, ³⁹ odarik džanas ke Efracimiko Brana, ke Puraňi Brana the ke Ribno Brana a odarik ke veža Chananel the ke Veža Mea*, odarik dži ke Bakrengeru Brana a zaačilam, sar dogelam paš e Stražňikengeri Brana.

⁴⁰ Avke soduj partiji gele pre peskero than andre le Devleskero Chramos a gilavenas a palikerenas le RAJESKE. Avke keravas the me jekhetane le jepaš vodcenca ⁴¹ the o rašaja, save trubinenas: o Eljakim, o Maasejah, o Minjamin, o Michajah, o Eljoenaj, o Zecharijah the o Chananijah ⁴² a mek the o Maasejah, o Šemajah, o Eleazar, o Uzzi, o Jochanan, o Malkijah, o Elam the o Ezer. O Jizrachijah lidžalas le muršen, hoj te gilaven.

⁴³ Oda džives anenas ode but obeti a igen radisałonas, bo o Del len diňa baro radišagos. A the o romňija le čhavenca igen radisałonas avke, hoj dural šundolas oda radišagos, so sas andro Jeruzalem.

O dari pro lašariben andro Chramos

⁴⁴ Andre oda džives sas ačhade varesave murša, hoj pes te starinen pal o chramoskere skladi, kaj sas o dari le ešebne ulipnastar the le dešte kotorestar. Majinde te anel pal o foroskere mali kotor le ulipnastar prekal o rašaja the Leviti, avke sar hin pisimen andro zakonos. Savore manuša andre Judsko radisałonas le rašajengera the le Levitengera bučatar, ⁴⁵ bo on kerenas e žužipnaskeri služba the okla službi, so o Del prikazinda. The o chramoskere lavutara the o stražňika kerenas peskeri služba, avke sar prikazinda o David the leskero čhavo Šalamun. ⁴⁶ Imar čirlastar, sar dživelas o David the o Asaf, sas džene, save lidžalas olen, save gilavenas a lidžalas o lašaribnaskere the palikeribnaskere gila le Devleske. ⁴⁷ Sar dživenas o Zerubbabel the o Nehemiaš, savore Izraeliti denas sako džives o dari olenge, ko gilavenas, the le stražňikenge. The avre Levitenge denas o sentne dari a on olestar denas kotor le Aronoskere potomkenge.

13

O Izrael pestar bičhavel le cudzincen

* 12:39 Oda hin e Veža le Šel Slugađengeri.

¹ Andre oda džives, sar genenas le manuŝenge andral le Mojžišoskero zakonos, arakhle andre pisimen, hoj o Ammončana the o Moabčana šoha (ňikda) našti en maŝkar le Devleskere manuša. ² Se na dine chaben aňi paňi le Izraeliten, sar avenas andral o Egipt, ale bičhade pre lende le Bileam, hoj len te prekošel, ale amaro Del oda prekošiben čerinda pro požehnaňje. ³ Sar o manuša šunde kada zakonos, bičhade pestar het savore manušen, save sas andral aver narodi.

O Tobiaš hino avričhido andral o Chramos

⁴ Ale mek angloda, sar pes kada ačhila, o rašaj Eljašib sas ačhado upral o chramoskere skladi amare Devleskere. Ov sas famelija le Tobiašoskeri. ⁵ Diňa leske o baro than andro Chramos. Ode angloda odthovkerenas o chabeneskere obeti, o kadidlos, o veci pre služba, o dari prekal o rašaja the o dešto kotor le ulipnastar, la molatar the le olejostar, so sas prekal o Leviti, prekal o lavutara the stražňika.

⁶ Sar pes kada savoro ačhila, me na somas andro Jeruzalem, bo andro trandato the dujto (32.) berš, sar kralinelas andro Babilon o Artaxerxes, gelom pale ko kralis. Pal varesavo časos les manglom, hoj man te mukel te džal het. ⁷ Sar man visardom pale andro Jeruzalem, dodžanlom man pal oda nalačhipen, so kerđa o Eljašib prekal o Tobiaš, bo ov leske diňa o kher andro Devleskero Chramos. ⁸ Me pre oda igen cholisalilom a čhidom avri savore leskere veci andral oda kher. ⁹ Palis prikazindom, hoj oda than te žužaren avri a pale andre te thoven o veci pre chramoskeri služba, o chabeneskere obeti the o kadidlos.

O manuša pale den o dešto kotor

¹⁰ Dodžanlom man the oda, hoj ola, save gilaven andro Chramos, the o Leviti gele pale te kerel buči pre peskere mali, bo o manuša lenge na denas oda, so kampła. ¹¹ Akor diňom te zvičinel jekhetane le vodcen a phendom lenge zorales: “Soske hino le Devleskero kher zamuklo?” Palis andom le Leviten the le lavutaren pale andro Chramos, hoj te keren peskeri buči. ¹² Avke savore manuša andral e Judsko chudle te hordinel o dešto kotor le divostar, la molatar the le olejostar andro chramoskere skladi. ¹³ Upral ola skladi ačhadom le rašas Šelemiah, le pisaris Cadok the le Levitas Pedajah. Lenge andre oda pomožinelas le Zachuroskero čhavo o Chanan, saveske sas papus o Mattaniah. Me džanavas, hoj kala murša hine pačivale a lengeri buči sas te del dojekheske andro Chramos, so leske patrinelas.

¹⁴ Vašoda, ó, Devla miro, leper tuke pre savore veci, so kerdom prekal e služba andro Chramos, a ma bister pre miro pačivaliben.

O Šabbatoskero džives pale sentňaren

¹⁵ A mek dikhlom, hoj o manuša andre Judsko pro Šabbat pučinen o hroznos andro molakero lisos a pro somara thovenas o zrnos the e mol, o hroznos, o figi the aver veci a lidžanas andro Jeruzalem. Vašoda lenge dovakerdom, hoj te na bikenavkeren o chaben andre oda džives. ¹⁶ Varesave manuša andral o foros Tir bešenas andro Jeruzalem. On anenas ode o ribi the aver veci, hoj te bikenen amare manuŝenge pro Šabbat. ¹⁷ Akor dovakerdom le Judske vodcenge a phučlom lendar: “Soske keren kada nalačhipen? Soske na sentňaren o Šabbatoskero džives? ¹⁸ Se vaš kada o Del marda tumare phure daden a zničinda kada foros. Tumen anen pro Izrael bareder choli le Devlestar aleha, hoj na sentňaren o Šabbatoskero džives.”

¹⁹ Palis prikazindom, hoj sar paraščuvine zaračola, o Jeruzalemoskere brani mušinen te el zaphandle andre a našti len phundraven, medik na predžala o Šabbatoskero džives. Palis varesaven mire sluhendar thodom paš o brani, hoj te merkinen, hoj ņiko te na anel pro Šabbat andro foros ņisavo chaben the aver veci.

²⁰ Palis ola manuša, save bikenenas the cinavkerenas, presute jekhvar abo duvar avri

paš o brani. ²¹ Akor lenge dovakerđom a phendom: “Soske tumen presoven avri paš o brani? Sar kerena oda mek jekhvar, marava tumen!” Avke akorestar imar andro Šabbatoskero džives buter na avenas. ²² Le Levitenge prikazindom: “Obžužaren pes a džan te merkinel paš o brani, hoj te sentňaren o Šabbatoskero džives.”

Leper tuke pre ma, Devla miro, the vaš kada, a av ke ma jileskero andre tiro baro kamiben.

Pal o romňija andral aver narodos

²³ Andre ola dživesa dikhľom le muršen andral e Judsko, hoj peske ile romňijen andral o Ašdod, Ammon the Moab. ²⁴ A jepaš lengere čhavendar vakerenas andre Ašdodanengeri čhib the andre aver narodengere čhiba a na džanenas te vakerel andre amari čhib. ²⁵ Vašoda lenge zoraes dovakerđom a vičindom pre lende o prekošiben, varesave muršen mardom a cirdňom lenge avri o bala pal o šero. Palis lenge phendom, hoj te len vera anglo Del, a phendom: “Ma den tumare čhajen romňenge lengere čhavage a tumen ma len lengere čhajen tumare čhavage, aňi peske! ²⁶ Či na kerđa aleha binos the o Izraeliko kralis o Šalamun? Maškar o but narodi na sas ajso kralis sar ov. Sas pre dzeka peskere Devleske a ov les ačhađa kraliske upral calo Izrael, ale the avke o džuvľa andral aver narodi les cirdle andro binos. ²⁷ Mušinas te šunel pal tumende, hoj keren kada nalačhipen a hoj san napačivale le Devleske oleha, hoj peske len romňijen andral aver narodi?”

²⁸ O Eljašib sas nekbareder rašaj a leskero čhavo sas o Jojada. Jekh le Jojadoskere čhavendar peske iľa romňa le Sanballatoskera čha andral o foros Bet-Choron, a vašoda les mandar tradľom avri.

²⁹ Ma bister pre lende, Devla miro, hoj meľarde tiri zmluva le rašajenca the le Levitenca!

³⁰ Avke le rašajen the le Leviten obžužardom savore cudze vecendar. Phendom le rašajenge the Levitenge, kana a sar dojekh lendar te služinel, ³¹ a phendom, kana a sar te anel o kašta the o ešebno (peršo) ulipen andro Chramos.

Devla miro, leper tuke pre oda lačhipen, so kerđom!

E Ester

O kralis kerel bari hoscina

¹ Kada hin oda, so pes ačila akor, sar sas kralis o Ahasver*, savo lidžalas šel the bišuefta (127) provinciji (kraji) andral e Indija dži pro Kuš†. ² Andre ola dživesa o kralis Ahasver bešelas pro tronos, so sas andro kraliskero foros Šušan. ³ Sar imar kralinelas trito berš, kerđa bari hoscina a vičinda peskera bara rada the savoren uradniken; paš leste sas mek o princi, o velitelja the o guvernera andral o phuva Perzija the Medija.

⁴ O kralis lenge sikavelas 180 dživesa peskero barvalipen, baripen the šukariben andre peskero krališagos. ⁵ Sar pregela oda časos, kerđa bari hoscina prekal savore manuša, save sas andro kraliskero foros Šušan; prekal o nekbarvaleder dži ko nekčoreder. Odi hoscina kerđa avri andre bar (zahrada) le palaciskeri a likerelas efta dživesa. ⁶ E bar sas šukares obthodi le firhengenca la dragaňa bavlnatar, so sas parni the belavo, a figinde len upre pre mramoriskere slupi le rupune obručkenca the le špargenca, so sas kerde le lole pochtanendar. Mek thode pre bar o rupune the somnakune valendi. E phuv pre bar sas obthodi igen but šukare mozaikenca le lole blišface barorendar, le parne mramoristar the le šukare mušlendar. ⁷ O moła pes davkerenas andro somnakune kuča. Dojekh ole kučendar sas aver a e kraliskeri mol sas igen but, bo o kralis sas igen sčiro. ⁸ Sako šaj pijelas avke, sar kamelas, bo o kralis prikazinda peskere sluhenge andral o palacis, hoj te den savoren ajci, keci on kamena.

E kralovna na šunel le kralis

⁹ Akor kerđa the e kralovna Vašti hoscina andro kraliskero palacis prekal o džuvla.

¹⁰ Pal efta dživesa, sar imar o kralis Ahasver piła but mol a sas andre lači dzeka, vičinda peskere efta eunuchen‡: le Mehuman, le Biztas, le Charbonas, le Bigtas, le Abagtas, le Zetar the le Karkas. ¹¹ Phenda lenge: “Vičinen mange la kralovna Vašti, hoj te avel ke ma, a mi thovel peske e korona pro šero!” Bo e Vašti sas igen šukar džuvli a ov kamelas te sikavel lakero šukariben le nipenge the le anglune muršenge. ¹² Sar avle ke late o sluhi le kraliskere ole lavenca, e kralovna Vašti odphenda leske: “Na džav!” Vašoda o kralis cholisalila.

¹³ Avke sar o kralis furt kerelas, sar pes kamelas te dodžanel, so phenel o zakonos a so majinel pal oda te kerel, vičinda peske le godavere muršen. ¹⁴ Sas ke leste nekpašeder efta murša andral e Medsko the Perziko phuv: o Karšenas, o Šetar, o Admatas, o Taršiš, o Merešis, o Marsenos the o Memuchan. Lenge sas furt domuklo te vakerel le kraliha, bo sas len nekbareder thana andro krališagos.

¹⁵ O kralis lendar phučla: “So phenel o zakonos pre oda, so kerđa e kralovna e Vašti, te na šunda, so diňa avri o kralis Ahasver le sluhenca, save sas bičhade ke late?”

¹⁶ Akor phenda o Memuchan le kraliske the ole muršenge, save sas andre bari rada: “Šunen! E kralovna e Vašti na kerđa namištes ča le kraliske, ale the savore uradnikenge a mek dojekhe muršeske andral e kraliskeri phuv! ¹⁷ Mek te pes došunena savore romňa, so kerđa e kralovna, akor the on dikhena tele peskere romen, bo phenena peske: ‘O kralis Ahasver vičinda la kralovna, hoj ke leste te džal, a oj na geła!’ ¹⁸ A mek te pes pal e kralovnakere lava došunena o romňa le anglune muršengere andral e Medija the Perzija, mek adadžives the on vakerena

* 1:1 Oda hin: o Xerxes. † 1:1 Abo: Etiopija ‡ 1:10 O eunuchi sas o anglune sluhi le kraliskere.

avke peskere romenca a na šunena len. No olestar avela ča bare vesekedišagi the e cholí. ¹⁹ No tu, kralina, te tuke hin ada pre dzeka, de avri nevo zakonos, hoj e Vašti imar šoha (ňikda) našti avel anglo kralis. Mi el pisimen andro Medsko the Perziko zakonos, hoj pes te dolikerel pro furt. O kralis mi del lakero than avra džuvlake, ko hin feder sar oj! ²⁰ Te šunela dojekh romňi le kraliskero nevo zakonos, so diňa avri prekal calo peskero krališagos, akor peske likerela peskere romes, či hin barvalo vaj čoro.”

²¹ Le Memuchanoskeri rada sas pre dzeka le kraliske the le anglune muršenge a o kralis kerđa avke, sar ov phendá. ²² Rozbičhađa o lila maškar peskere manuša andre dojekh provincija le krališagoskeri, andre dojekh čhib the pisišagos. Pisinda, hoj dojekh murš te lidžal peskero kher a pre leskero lav les sako te šunel.

2

E Ester ačhel kralovnake

¹ Sar imar pregela e cholí le kraliskeri le Ahasveroskeri, furt gondolinelas pre oda, so kerđa e kralovna Vašti, the pre oda, so sas pal late avridino andro zakonos. ² Palis le kraliskere sluhi, save pašal leste kerenas, leske phende: “Kralina, de, hoj tuke te arakhen so nekšukareder pačivale čhajen. ³ Ačhav andre savore provinciji (kraji) le krališagoskere manušen, hoj te kiden avri le nekšukaredere pačivale čhajen. Mi anen len andro kraliskero foros Šušan ko Hegaj, ke tiro eunuchos, savo merkinel pre savore džuvla le kraliskere, a o Hegaj len mi del veci pro šukariben. ⁴ Odi čhaj, savi ela pre dzeka le kraliske, mi ačhel kralovnake vaš e Vašti.” Kada sas le kraliske pre dzeka a kerđa avke.

⁵ Andro foros Šušan bešelas jekh Židos, savo pes vičinelas Mordekaj. Ov sas andral o Benjaminiko kmeňos a sas o čhavo le Jairoške. O Jairus sas o čhavo le Šimejoske a o Šimej sas o čhavo le Kišoske. ⁶ Sar o kralis Nebukadnekar iľa avri le kralis le Jechonijah andral o Jeruzalem, akor sas ilo the o Mordekaj le zaphandle manušenca. ⁷ O Mordekaj bararelas le bačiskera čhajora sar peskera čha, bo na sas la aňi daj aňi dad. Lakero nav sas Hadassa, ale vičinelas pes the Ester. Sas igen šukar čhaj.

⁸ Sar pes diňa avri le kraliskero zakonos, chudle te skidel upre but čhajen andro foros Šušan ko Hegaj a merkinelas pre lende. ⁹ Ole Hegajoske sas e Ester igen pre dzeka a diňa la o veci pro šukariben the oda nekfeder chaben. Diňa la mek ešta šukare služobničken andral o palacis a ke oda len diňa nekfeder than andro haremos le kraliskero.

¹⁰ No e Ester ňikaske na phendá, kaskeri hiňi, aňi andre savo narodos ulíla (pes narodzinda), bo o Mordekaj lake phendá, hoj ňikaske te na vakerel, ko hiňi. ¹¹ O Mordekaj pes sako džives predžalas angle dvora le haremoskeri, kaj bešelas e Ester. Kamla te džanel, sar lake ode hin a so pes laha kerel.

¹² Dojekha čha pririchtinenas jekh berš, hoj te el šukar, medik na džalas ko kralis. Sas oda avke avridino, hoj la makhenas šov čhon le mirrakere olejoha a palis la makhenas šov čhon le voňave mascenca the aver vecenca pro šukariben. ¹³ Akor, sar avelas o šoros pre odi čhaj, lidžanas la ko kralis. Sar džalas andro kraliskero palacis, šaj urelas pre peste andral o haremos, so ča kamelas. ¹⁴ Oj džalas ko kralis rači, no sar tosara odarik avelas avri, džalas andre aver haremos paš o kraliskero sluhas Šaašgaz, savo merkinelas pre aver kraliskere džuvla. Odi čhaj, savi leske na sas pre dzeka, imar pes na dochudelas pale paš o kralis, te na sas vičimen pal o nav.

¹⁵ Sar avla o šoros pre Ester (pre čhaj le Abichajiloskeri, sava bararda avri o Mordekaj), hoj te džal ko kralis, na mangelas nič; ča oda, so lake o Hegaj phendá. Dojekheske, ko dikhla la Ester, sas takoj pre dzeka. ¹⁶ No ligende la Ester ko kralis

Ahasver andro dešto (10.) čhon, oda sas o čhon Tebet, andro eftato berš leskere krališagostar.

¹⁷ Sar dikhla o kralis la Ester, kamelas la buter sar savore čhajen. Oj leske sas buter pre dzeka a presikađa lake bareder pačiv sar savore pačivale čhajenge. Thođa lake pro šero e kraloviko koruna a ačhađa la kralovnake vaš e Vašti. ¹⁸ Avke kerđa o kralis bari hoscina prekal e Ester a vičinda savore peskere anglune muršen the le uradņiken. Diňa avri baro inepos prekal dojekh provincija a ščirones rozdavkerelas le manušenje o dragane dari.

O Mordekaj zachrañinel le kralis

¹⁹ Sar dujtovar anenas jekhetane le čhajen, o Mordekaj ačhila uradņikos andro palacis*. ²⁰ E Ester mek furt likerelas andre peste, kaskeri hiñi a andre savo narodos ulila (pes narodzinda). Na phenda oda avri ñikaske, avke sar lake oda phenda o Mordekaj. Oj les šunelas, avke sar oda ciknovarestar furt kerelas.

²¹ Andre oda časos, sar o Mordekaj ačhila uradņikoske, sas ode ipen duj eunuchi, o Bigtan the o Tereš, save merkinenas paš o vudar le kraliskero. On igen sas choľamen pro kralis a dovakerenas pes, sar le kralis te murdaren. ²² O Mordekaj pes savorestar dodžanla a sa phenda avri la kralovnake Esterake. Oj palis geľa a vakerelas sa le kraliske vaš o Mordekaj. ²³ Pal oda lav, so šunda o kralis, pes dodžanle, hoj hin o čačipen. Ole sodujen eunuchen ile te umblavel (te figinel). Savoro, so pes ačhila, pisinde andre kronika (zvitkos pal o čirlatune veci) paš o kralis.

3

O Haman kamel te murdarel le Židen

¹ O kralis Ahasver hazdña upre le Agagitos Haman, savo sas le Hammedatoskero čhavo. Ačhađa les pro nekbareder than upral savore raja andro peskero krališagos.

² Akor savore uradņika, save sas andre dvora le kraliskeri, sar dikhle le Haman, bandonas anglal leste, avke sar oda phenda o kralis. Ale o Mordekaj na kamelas te perel pro khoča aňi te bandol anglal leste.

³ Akor o kraliskere uradņika, save sas andre dvora, chudle te dovakerel le Mordekajiske: “Soske tu na dolikeres oda, so o kralis diňa avri?” ⁴ Dovakerenas leske sako džives, no ov len na šunelas, bo phenda lenge, hoj hino Židos. Vašoda gele ko Haman a phende leske pal oda, bo kamle te dikhel, či leske oda predžala.

⁵ Sar o Haman dikhla pro Mordekaj, hoj ov čačes na perel pro khoča aňi na bandol anglal leste, sas pre leste igen choľamen. ⁶ Sar pes mek došundã o Haman, andral savo narodos hin o Mordekaj, phenda peske: “Na murdarava ča les, ale the leskero calo Židoviko narodos, so dživen andre calo Ahasveroskero krališagos.”

⁷ Sar imar kralinelas o kralis Ahasver dešuduj (12) berš, andro ešebno (peršo) čhon, so pes vičinelas Nisan, chudle te losinel vaš o Haman, hoj pes te lel avri o džives the o čhon. No o losi (“o purim”) pele pro dešutrito (13.) džives andro dešudujto čhon, so hin o čhon Adar.

⁸ Akor o Haman phenda le kraliske: “Hin ade jekh narodos, so hine rozchide maškar o narodi andral savore provinciji (kraji) tire krališagostar. Lengero zakonos hin aver sar o zakonos savore narodengero a na dolikeren le kraliskero zakonos. Nane mištes prekal o kralis oda te mukel ča avke. ⁹ Te o kralis domukela, mi del avri ajso zakonos, hoj dojekh Židos te el murdardo. Me dav miro lav, hoj počinava trin šel the saranda ezera (340 000) kili rup le uradņiken, hoj len te thoven andre kraliskere pokladņici.”

* 2:19 E Hebrejiko čhib: bešelas andre kraliskeri brana

¹⁰ Sar šundā o kralis kala lava, iľa tele pal o anguš e angrusi a diňa le Hamanoske, le Hammedatoskere čhaske, le Židengere nepřijateľiske. ¹¹ Akor phendā le Hamanoske: “Muk tuke tire love a dža. Ker ole narodoha, so ča tu kames.”

¹² Pro dešutrito (13.) džives ešebne čhonestar vičinde peske le uradņiken, so pisinenas o zakoni. On pisinenas savoro, so o Haman lenge vakerelas, andre dojekh čhib the pisišagos prekal dojekh provincija. No pisinenas oda, so ov phendā, savore vladarenge the le guvernerenge the le princenge andral ola provinciji. Savoro sas pisimen andro nav le kraliskero le Ahasveroskero a sas oda zapečafimen leskera angrusaha. ¹³ Ola lila rozbičhavkerenas andre savore kraliskere provinciji le sluhenca pro graja. Sas andre pisimen: “Andro dešudujto (12.) čhon, so hin Adar, pro dešutrito (13.) džives, savoren Židen murdaren avri a ņikas na muken te dživel, le ternendar dži ko phure, le džuvľendar dži ko čhavore.” Sas lenge domuklo, hoj savoro, so hin le Židen, peske šaj len. ¹⁴ Oda, so sas pisimen andro lila, sas avridino sar zakonos prekal dojekh provincija, hoj te džanel te el pririchtimen dojekh narodos pre oda džives.

¹⁵ Mekča, so avľa avri o zakonos andro kraliskero foros Šušan, o sluhi pro graja chudle takoj te rozľidžal ola lila. Palis o kralis the o Haman peske bešle tele a chudle te pijel. Ale o manuša andre oda foros Šušan na džanenas, so te kerel, bo ačhile bi e godi.

4

O Mordekaj mangel la Esteratar e pomoca

¹ O Mordekaj pes dodžanľa pal savoro, so pes ačhiľa. Čhingerďa pre peste o gada, urďa pre peste o gone a pro šero peske čhivkerelas popolos. Palis geľa andro foros a igen zorales the phares chudľa te rovel. ² Avke doavľa ča paš e kraliskeri brana, bo andro palacis ņiko našti geľa upre urdo andro gono. ³ Všadzik andre dojekh provincija (krajos), kaj pes dochudľa le kraliskero lav, so sas leskero zakonos, pes o Židi zdžanas a likerenas o postos andre bari žala the roviben. Urenas pre peste o gone a pašlonas peske andro popolos.

⁴ Palis avle la Esterakere služobņički pal e kraliskeri dvora the lakere eunuchi a phende lake savoro, so pes ačhiľa. La kralovnake sas pharo a phendā lenge: “Džan ko Mordekaj a čhiven pal leste tele o gono. Uren les upre andro gada.” Ale ov na kamľa. ⁵ Avke e Ester vičinda ke peste jekhe kraliskere eunuchos le Hatach. Bičhada les ko Mordekaj, hoj pes te dodžanel, so les trapinel a soske pes avke likerel.

⁶ O Hatach geľa ko Mordekaj pro pľacos, kaj sas e kraliskeri brana, hoj lestar te phučel, so pes ačhiľa. ⁷ Akor o Mordekaj savoro vakerelas le Hatachoske, so pes leske ačhiľa a mek pal o love, keci kamel te del o Haman andre kraliskeri pokladňica, te dela le Židen te murdarel. ⁸ Diňa le eunuchoske jekh ľil ole zakonostar, so sas avridino andro foros Šušan, hoj les lake te sikavel a te rozvakerel, pal soste džal. Bo kamľa, hoj pes e Ester te dodžanel savorestar, so kerďa o Haman. A phendā le Hatachoske: “Dža ke Ester a phen lake, hoj mušinel te džal ko kralis pes te mangel vaš peskero calo narodos, hoj len te na del te murdarel.”

⁹ Avke o Hatach geľa ke kralovna Ester a rozvakerďa lake, so vakerelas o Mordekaj. ¹⁰ Ale e Ester bičhada pale le Hatach, hoj te phenel le Mordekajiske: ¹¹ “Savore sluhi the o nipi andral e kraliskeri phuv džanen pal o zakonos, hoj dojekh murš vaj džuvľi, ko džala andre andruňi dvora a kas o kralis na vičinda, mušinela te merel. Ča oda, pre kaste o kralis sikavela peskere somnakune žezloha, na merela. No na vičinde man, hoj te džav ko kralis, imar tranda (30) dživesa.”

¹² O Mordekaj šundā o lava la Esterakere ¹³ a odphendā lake pale: “Ma gondolin tuke, hoj ča tu jekh na mereha savore Židendar, bo sal andro kraliskero palacis. ¹⁴ Te akana aveha čhit, odi zachrana šaj avel avrestar prekal o Židi a ena zachrañimen, ale tu the tiri famelija merena. No ko džanel, či tu na ačhiľal kralovnake ipen vaš oda, so pes akana kerel.”

¹⁵ E Ester pale odphendā le Mordekajiske: ¹⁶ “Dža, kide avri savoren Židen, saven arakheha andro foros Šušan, a poscinen tumen vaš ma. Ma chan a ma pijen trin dživesa the trin rača. Me man avke poscinava the mire služobničkenca. Palis džava ko kralis, choc džanav, hoj oda le kraliskero zakonos na domukel. Te majinava te merel, mi merav.”

¹⁷ Akor geľa o Mordekaj het a kerďa sa avke, sar leske phendā e Ester.

5

E kralovna Ester anglal o kralis

¹ E kralovna Ester pes pro trito džives urďa andre kraloviko ruchos a geľa andro palacis andre andruñi dvora a thoda pes te ačhel anglo oda than, kaj bešel o kralis. O kralis ipen bešelas pre peskero tronos, pre oki sera, khatar pes delas te dikhel pro vudar andre dvora. ² Sar dikhľa o kralis la kralovna Ester te ačhel pre andruñi dvora, takoj leske sas pre dzeka a nacirdľa pre Ester o somnakuno žezlos, so likerelas andro vast. Oj geľa ke leste a chudľa le kraliskero žezlos le agorestar.

³ O kralis phučľa la Esteratar: “Savo hin tut mangipen? Choc mangeha jepaš le krališagostar, dava tuke les.”

⁴ “No te hin oda le kraliske pre dzeka,” phendā e Ester le kraliske, “mi avel o kralis adadžives le Hamanoha pre hoscina, so leske pririchtindom.”

⁵ Avke o kralis phendā le sluhenge: “Džan sigo, anen le Haman, avke sar oda kamla e Ester.”

Palis o kralis the o Haman gele pre hoscina, so kerďa e Ester. ⁶ Sar pijenas e mol, o kralis phendā la Esterake: “Phen mange, so kames, a oda pes ačhela. Choc mangeha jepaš le krališagostar, dava tuke les.”

⁷ E Ester leske odphendā: “Hin man ke tut mangipen a the vareso, so kamav. ⁸ Te me tuke, kralina, som čačes pre dzeka a te mange deha savoro, so mangava, a kereha oda, so kamav, vičinava tut, kralina, the le Haman pale pre miri hoscina, so kerava prekal tumende. Tajsa tuke, kralina, odphenava, so tu mandar phučes.”

O Haman kamel te umblavel le Mordekaj

⁹ Sar o Haman džalas khere, igen radisaľolas a sas leske igen mištes. Ale sar dikhľa le Mordekaj paš e kraliskeri brana, hoj aňi na uštıla aňi na daralas lestar, sas pre leste igen choľamen. ¹⁰ Ale o Haman pes zľikerďa a džalas khere.

Sar doavľa khere, vičinda peske le prijatelen the peskera romňa la Zereš. ¹¹ Palis pes o Haman angle lende lašarelas, savo baro hin leskero barvalipen, keci čhave les hin, a sar les hazdňa o kralis upre upral savore peskere anglune murša the raja. ¹² A vakerelas lenge: “Ale mek oda nane savoro! Adadžives man e kralovna Ester vičinda pre hoscina a somas ode ča me le kraliha. No e kralovna kerela tajsa pale hoscina! Vičinda man jekhetane le kraliha! ¹³ Ale prekal mande oda nane nič, sar dikhav te bešel paš e kraliskeri brana le Židos le Mordekaj.”

¹⁴ Ale leskeri romňi e Zereš the savore leskere prijateľa leske phende: “De te ačhavel e umbladi (šibeňica) le kaštostar uči bišuduj (22) metri a mang tosara le kralis, hoj le Mordekaj te del upre te figinel. Palis tu ča dža le kraliha radišagoha pre odi hoscina!”

Le Hamanoske sas kala lava pre dzeka a diňa te kerel e umbladi.

6

O kralis hazdel upre le Mordekaj

¹ Odi rat o kralis našti sovelas a phendā le sluhenge: “Anen mange e kronika, andre savi hin pisimen savoro, so pes ačhila mire krališagostar, a pregenen mange andral.”

² Sar genenas, dodžanle pes, hoj o Mordekaj phendā avri pro eunuchi, pro Bigtan the pro Tereš, pre ola sluhi, save merkinenas paš o vudar le kraliske, save kamenas te murdarel le kralis.

³ “So chudla o Mordekaj vaš oda, so kerda prekal ma?” phučla lendar o kralis.

“Na chudla nič,” odphende leske o sluhi.

⁴ Akor phučla o kralis: “Ko hin avri pre dvora?” Ipen akor avla o Haman andre dvora le palaciskeri te phenel le kraliske, hoj le Mordekaj te umblavel (te figinel) pre kaštuñi umbladi (šibeñica), so leske ov korkoro diña te kerel.

⁵ Le kraliskere sluhi leske phende: “Kralina, o Haman hino avri pre dvora.”

“Mi avel andre,” phendā o kralis. ⁶ O Haman gela andre a o kralis lestar phučla: “So kampel te kerel oleske, kaske kamel o kralis te presikavel e pačiv?”

A o Haman peske phendā: “Kaske avreske kamlahas o kralis buter te presikavel e pačiv, te na mange?”

⁷ Vašoda o Haman odphendā le kraliske: “Te kames, kralina, varekaske te presikavel e pačiv, ⁸ mi anen leske o ruchos, so urel ča o kralis, a mi anen leske the le grajes la kraliskera korunaha, pre savo ča o kralis bešel. ⁹ Phen jekheske tire nekbareder rajendar, hoj leske te anen ruchos the le grajes, a mi urel oles, kaske kamel o kralis te presikavel e pačiv. Palis les mi thovel te bešel pro graj pro foros a mi vičinen anglal leste: ‘Avke pes presikavel e pačiv oleske, kas kamel o kralis upre te hazdel!’ ”

¹⁰ Akor phendā o kralis le Hamanoske: “An takoj o ruchos the le grajes, pal savo vakerehas, a avke de pačiv le Židos le Mordekaj, savo bešel paš e brana. Ma muk avri nič oleskar, so phendal!”

¹¹ Avke o Haman iła le grajes the o ruchos, urda les pro Mordekaj a thođa les te bešel pro graj a predžalas pes leha maškar o foros a vičinelas anglal leste: “Avke pes presikavel e pačiv oleske, kas kamel o kralis upre te hazdel!”

¹² Avke o Mordekaj avla pale andre kraliskeri brana. No o Haman andre bari ladž garuđa o muj a denašelas khere. ¹³ Rozvakerđa oda savoro avri peskera romňake la Zerešake the peskere prijatelenge, so pes leske ačhila.

Leskere godaver murša the e romňi e Zereš phende: “Te hino o Mordekaj andral o Židoviko narodos, phenav tuke, kada hin mekča o agor oleske, so pes tuha ačhela, hoj na ņerineha (na zvitazineha) upral leste. Merkin pre tu, bo čačes na dopereha mištes.” ¹⁴ Mek leha vakerenas, sar avle le kraliskere sluhi, te lel le Haman ke kralovna Ester pre hoscina.

7

O Haman hino potrestimen

¹ O kralis the o Haman sas pale pre hoscina ke kralovna Ester. ² Pro dujto džives, sar pijenas e mol pre hoscina, o kralis pes pale phučla latar: “So prekal tu šaj kerav Ester? Ča phen mange a dava tuke džiči jepaš mire krališagostar.”

³ E kralovna Ester odphendā: “Ó, kralina, te arakhlom o kamiben andre tire jakha a te tuke som pre dzeka, mangav tut vaš o miro dživipen the vaš o dživipen mire narodoske. Kada hin oda, so tutar me mangav. ⁴ Bo samas bikende me the miro narodos, hoj amen te murdarden avri. Te majindamas ča te el bikende sar otroka, na phendomas nič, hoj tuke te na kerav mek buter pharipen.”

⁵ O kralis pes la Esteratar phučla: “Ko hin oda? Kaj hin oda, savo kamel ajso vareso te kerel?”

⁶ “Oda neprijateljis hin kada nalačo Haman!” odphendā leske e Ester.

Sar oda šundā o Haman, parñila avri andro muj anglo kralis the angle kralovna. ⁷ Akor o kralis cholisalila a uštila pal oda than, kaj pijenas e mol, a geļa avri andre bar (zahrada) paš o palacis. O Haman andre odi dar uštila a geļa ke kralovna Ester te mangel la vaš peskero dživipen, bo dikhļa, hoj o kralis les kamel imar te del te murdarel.

⁸ Sar o kralis avelas pale andral e bar le palacistar pre oda than, kaj sas e hoscina, akor ipen o Haman geļa te pašlol paš lakere pindre pre odi valenda, kaj e kralovna Ester pašlolas, a mangelas la vaš peskero dživipen. Sar o kralis dikhļa, so kerđa, phendā leske: “Tu mek kames paš mande andre miro kher te pašlol la kralovnaha?”

Sar phendā o kralis kada lav, o sluhi takoj garude le Hamanoske o muj. ⁹ Avke jekh le eunuchendar, savo pes vičinelas Charbonas, phendā le kraliske: “Avri hin e kaštuñi umbladī (šibeñica), so diña imar anglal te kerel o Haman prekal o Židos Mordekaj, savo zachrañinda le kralis. Odi umbladī ačhel paš o Hamanoskero kher a hin uči bišuduj (22) metri.”

Akor o kralis phendā: “Figinen le Haman upre!” ¹⁰ On gele a figinde le Haman pre kaštuñi umbladī, so diña te kerel prekal o Mordekaj. Akor le kraliskeri choļi preačhila.

8

Le kraliskero zakonos prekal o Židi

¹ Mek andre oda džives o kralis Ahasver diña la kralovnake Esterake o kher le Hamanoskero, oleskero, savo kamļa te murdarel avri le Židen. Sar e kralovna Ester palis vakerelas le kraliske, so hin lake o Mordekaj, ov sas vičimen anglo kralis.

² Avke o kralis iļa tele pal o vast e angrusi, so sas angloda le Hamanoste, a diña le Mordekajiske. E kralovna Ester ačhadā le Mordekaj upral le Hamanoskero majetkos.

³ E Ester pes pale mangelas angle le kraliskere pindre, rovelas a mangelas les, hoj te na domukel oda, so kamļa te kerel o Agagitos Haman le Židenge. ⁴ Akor o kralis nacirdļa ke Ester pale peskero somnakuno žezlos a e Ester uštila anglo kralis.

⁵ “Kralina miro,” phendā e Ester, “te tuke som šukar angle tire jakha a te tuke hin ada pre dzeka a mek man čačes dureder kames a te tuke gondolines, hoj hin oda mištes, so vakerav, de te pisinel lila, hoj oda, so diña avri o Agagitos Haman, o čhavo le Hammedatoskero, pes te zaačhavel, hoj le Židen andral savore kraliskere provinciji (kraj) te na murdaren avri. ⁶ Sar šaj dikhav, kralina, pre miro narodos the pre miri famelija, hoj len džan te murdarel? Sar šaj dikhav pre oda?”

⁷ Avke o kralis Ahasver phendā la kralovnake Esterake the le Mordekajiske: “Le Hamanoskero kher diñom la Esterake, bo les diñom te umblavel (te figinel) pre umbladī (šibeñica) vaš oda, hoj kamļa te murdarel le Židen. ⁸ Ale o zakonos, so ov diña avri, pes na del te čerinel, bo me imar thođom la angrusakero znakos pre oda līl. Ale me šaj kerav oda, hoj tumenge akana domukava te del avri nevo zakonos. Keren avke, sar džanen prekal e zachrana tumare narodoske, a thoven upre miro znakos.”

⁹ Avke pes ačhila, hoj andro bišutrito (23.) džives andro trito čhon Sivan o Mordekaj peske vičinda le kraliskere uradņiken, hoj te pisinel līl prekal o Židi, vladara, guvernara the princi andro šel the bišuefta (127) provinciji la Indijatar dži ko Kuš. Sas pisimen prekal dojekh phuv the narodos andre lengeri čhib the pisišagos a the le Židenge lengera čhibaha the pisišagoha. ¹⁰ O Mordekaj diña oda džives te pisinel ola

lila andro Ahasveroskero nav a thođa upre le kraliskero znakov. Andral e kraliskeri maštalna diňa te rozlídžal le sluhenca pro igen sidarde graja ola lila.

¹¹ Andre oda lil o kralis domukla le Židenge andral dojekh foros, hoj pes te zdžan jekhetane a te na den pes te murdarel. Te o slugađa andral aver phuva abo narodos kamlahas len te murdarel, hin lenge domuklo savoren slugađen lengere romňenca the čhavenca te murdarel, hoj ňiko lendar te na ačhel džido, a šaj peske len oda, so hin lengero. ¹² Andre jekh dešutrito (13.) džives the andro dešudujto (12.) čhon Adar sas lenge tiš oda domuklo te kerel andre savore provinciji le Kraliskere le Ahasveroskere. ¹³ Oda lil majinda te el avridino sar o zakonos prekal savore provinciji, hoj o Židi te en pririchtimen pes te marel peskere ňeprijateľenca, sar oda džives avela. ¹⁴ O sluhi gele pro graja a sidarenas pro drom, avke sar lenge oda o kralis phenda. O zakonos sas avridino the andro foros Šušan.

O Židi radisaľon

¹⁵ Sar o Mordekaj odgeľa, sas pre leste urde ajse gada, so urelas the o kralis. Sas pre leste plaštos, so sas belavo the parno, a pro šero les sas bari somnakuňi koruna. O plaštos sas sido le pochtanestar the lole purpurostar. O manuša andral o foros Šušan radisaľonas. ¹⁶ Le Židen sas smirom the bachtalo džives. Predživenas baro radišagos a všadzík lenge o nipi presikavenas e pačiv. ¹⁷ Andre savore fori, phuva the všadzík, kaj pes dochudľa le kraliskero lav the leskero zakonos, sas le Židen baro radišagos a kerde peske inepos the hoscini. But manuša andral aver narodi pes pridenas ko Židi, bo pes lendar daranas.

9

O Židi murdaren peskere ňeprijateľen

¹ Andro dešudujto (12.) čhon Adar pro dešutrito (13.) džives, sar pes majinda te kerel pal o zakonos, so sas avridino, peske o ňeprijateľa gondolinenas, hoj ňerinena (zviťazinena) upral o Židi. Ale ačhila pes oda, so ňiko na užarelas, hoj le Židen sas bareder zor sar len. ² Andral dojekh provincija (krajos) le kraliskeri le Ahasveroskeri pes savore Židi jekhetane zgele andre peskere fori, hoj pes te maren ole manušenca, save len kamenas te murdarel. Anglo Židi ňiko na obačhila, bo pre savore narodi avla bari dar. ³ Palis savore princi, uradňika the guvernera andral savore provinciji ačhenas paš o Židi, bo avla pre lende bari dar anglo Mordekaj. ⁴ Le Mordekaj sas baro lav anglo kralis a došunde pes pal leste andre dojekh provincija. Ov sas furt zoraleder.

⁵ Akor o Židi marenas savore peskeren ňeprijateľen le šabľenca a mudarkerenas len avri, hoj ňiko lendar te na ačhel džido. Kerenas lenca, so ča kamenas. ⁶ Ča andro baro foros Šušan o Židi murdarde pandž šel (500) muršen. ⁷ Mule the o Paršandat, o Dalfon, o Aspatas, ⁸ o Poratas, o Adalijas, o Aridatas, ⁹ o Parmaštas, o Arisaj, o Aridaj the o Vajzatas. ¹⁰ On sas o deš čhave le Hamanoskere, savo sas čhavo le Hammedatoskero, le Židengero ňeprijateľis. Ale o Židi na ile nič olestar, so ačhila pal lende.

¹¹ No mek oda džives pes o kralis došunda, keci manuša sas murdarde andro foros Šušan, ¹² a phenda la kralovnake Esterake: “Došundom man, hoj andro foros Šušan o Židi murdarde pandž šel (500) muršen the le deše Hamanoskere čhaven. So kerde mek pre okla mire provinciji? Te hin tut mek vareso, hoj tuke te kerav, phen mange!”

¹³ “Te tuke oda hin pre dzeka, kralina,” odphenda e Ester, “domuk le Židenge, hoj tajsja te keren oda, so kerde adadžives. O tela le Hamanoskere čhavengere mi en figimen pre umbladi (šibeñica).”

¹⁴ Avke o kralis phenda, hoj oda te keren. A andro foros Šušan o kralis diña avri zakonos, hoj le Hamanoskere deše čhavengere tela te figinen pre umbladi. ¹⁵ Pro dešuštarto (14.) džives andro čhon Adar pes pale zgele o Židi andro foros Šušan a murdarde trin šel (300) muršen. A avke sar angloda na ile nič le barvalipnastar, so ačila pal lende.

¹⁶ A mek andral aver provinciji o Židi pes jekhetane zdžanas, hoj pes te maren peskere neprijatelenca, hoj te el len smirom lendar. Murdarde eftavardeš the pandž ezera (75 000) manušen, ale na ile nič le barvalipnastar, so ačila pal lende. ¹⁷ Oda pes ačila pro dešutrito (13.) džives andro čhon Adar, ale pro dešuštarto (14.) džives peske kerde hoscina. Oda džives oslavinenas sar baro inepos. ¹⁸ No andro foros Šušan pro dešutrito (13.) the dešuštarto (14.) džives o Židi murdarenas peskere neprijatelen a pro dešupandžto (15.) džives pes zgele, hoj peske te keren inepos. Andre oda džives igen radisalonas a sas len bari hoscina. ¹⁹ Vašoda le Židenge, save dživen andro gava, hin o dešuštarto (14.) džives sar inepos, kaj peske jekh aver davkeren o dari.

O Inepos Purim

²⁰ Palis o Mordekaj pisinda andre savoro, so pes ačila, a diña te bičhavel o lila savore Židenge, save sas pašes the dur, andre savore provinciji le kraliskere le Ahasveroskere. ²¹ A phenda lenge: “Sako berš mušinen te likerel o dešuštarto (14.) the dešupandžto (15.) džives andro čhon Adar sar inepos, ²² bo andre ola dživesa, sar sas tumen imar smirom peskere neprijatelendar, pes čerinda tumari žala pro radišagos a o roviben pro bachtalo džives. Avke likerem peske ola dživesa sar inepos a jekhetane maškar peste davkeren o chaben a le čoren o dari.”

²³ Avke o Židi oda priile a chudle te kerel, sar lenge oda pisinda o Mordekaj, ²⁴ bo o Agagitos Haman, o čhavo le Hammedatoskero, o neprijatelis savore Židengero, rodelas, sar te murdarel le Židen. Ov čida o losi “o purim”, pre savo džives len te murdarel. ²⁵ Ale sar o kralis pes dodžanla, hoj o Haman kamelas te murdarel le Židen, diña le lileha te pisinel, hoj oda te visarel pre leste, a avke les the leskere čhaven diña te figinel pre umbladi. ²⁶ A vašoda pes vičinel oda inepos Purim pal o Hebrejiko lav “pur”. Vaš savoro, so pes ačila, the vaš oda, so pisinda o Mordekaj andro lil, ²⁷ o Židi peske ile kala duj dživesa sar inepos. On, lengere potomki the ola, save pes ke lende priden, les likerem furt sako berš andre oda časos avke, sar sas pisimen andro lil. ²⁸ Kala duj dživesa peske mušinen te leperel a te dolikerel sako berš savore Židovike fameliji andre dojekh pokoleñje, andre dojekh phuv the andre dojekh foros. Kala dživesa o Židi mušinen te oslavinel o Purim pro furt a lengere potomki mušinen peske furt pre lende te leperel.

²⁹ Palis e kralovna Ester, e čaj le Abichajiloskeri, pisinelas dujto lil jekhetane le Mordekajoha pal o Inepos Purim, hoj pes te dolikerel pro furt. ³⁰ Ola lila rozbičhađa savore Židenge andro šel the bišuefta (127) kraliskere provinciji. Andro lila sas pisimen: “Mi el maškar tumende o smirom the o čačipen. ³¹ Me, e kralovna Ester, the o Mordekaj dav kada Inepos Purim, hoj pes te dolikerel pro furt; andre oda džives, so sas imar avridino, a mušinen les tumen the tumari cali famelija, o čhave the tumare potomki, te dolikerem a te ačhen andre oda džives andro postos zorale rovibnaha.” ³² Oda zakonos pal o Inepos Purim sas pisimen andro zvitkos, avke sar prikazinda e Ester.

10

Le Mordekajiskeri slava

¹ O kralis Ahasver diña avri, hoj dojekh manuš andral savore phuva the ostrovi leske mušinen te del o dañe. ² Savore kraliskere bare the lače skutki, pal o baripen le Mordekajiskero the pal oda, sar les palis upre hazdña, sas pisimen andro kroniki le Medske the Perzike kralenge. ³ Oda Židos Mordekaj sas dujto pal o kralis Ahasver, sas les baro lav anglo Židi a angle lengere jakha sas igen baro, bo kerelas savoro prekal oda, hoj te en andro smirom, a privakerelas pes vaš lende.

O Jonaš

O Jonaš denašel het le Devlestar

¹ O lav le RAJESKERO avla ko Jonaš, ko čhavo le Amittajoskero: ² “Ušti a dža andre oda baro foros Ninive a zoraha phen avri pre leste, bo me dikhlom, savo baro hin lengero nalačhipen.”

³ Ale o Jonaš uštíla, hoj te denašel het le RAJESTAR andre phuv Taršiš. Geľa tele andre Joppa, kaj arakhla e lođa, so ode džalas. Počinda vaš o drom a geľa andre lođa, hoj lenca te džal andro Taršiš le RAJESTAR.

⁴ Ale o RAJ bičhađa zorali balvaj pro moros a avla bari burka a imar dičholas, hoj e lođa rozperela. ⁵ O namornika pre lođa pes daranas a chudle sako te vičinel pre peskero del. Chudle andral e lođa avri te čhivkerel o veci andro moros, hoj te el lokeder.

Ale o Jonaš peske olestar na kerelas nič. Geľa dži andre nekteluneder than la loďake te pašlol a zorales zasuča. ⁶ Avla paš leste o kapitanos la loďakero a phenda leske: “So tute, hoj soves? Ušti, vičin ke tiro Del! Šaj el, hoj ela leske pharo pal amende a na meraha.”

⁷ Akor o namornika peske phende: “Aven, čhivas o losi a dodžanaha pes, ko hin oda, prekal kaste pes ačhíla kada nalačhipen.” Avke čhide o losi a peľa o losos pro Jonaš.

⁸ Phende leske: “Akana amenge phen, soske pre amende avla kada nalačhipen? So ade keres? Khatar sal? Andral savi phuv the narodos sal?”

⁹ O Jonaš lenge phenda: “Me som Hebrejis a lašarav le RAJES, le ňeboskere Devles, savo kerdá o moros the e šuki phuv.”

¹⁰ Akor ola murša igen daranas a phende leske: “S'oda kerdal?” Bo pes dodžanle, hoj denašel le Devlestar. O Jonaš lenge oda phenda. ¹¹ Phende leske: “Akor, so majinas tuha te kerel, hoj te preačhel e burka pro moros?” Bo e burka furt goreder zoralolas.

¹² Ov lenge phenda: “Čhiven man andro moros a o moros pes preačhela te hazdel upre. Bo džanav, hoj vaš mande pre tumende avla kadi bari burka.”

¹³ Ale o murša veslinenas savora zoraha, hoj pes te dochuden la loďaha pre šuki phuv, ale na delas pes, bo e burka sas furt zoraleder a zoraleder. ¹⁴ Vašoda vičinenas pro RAJ: “Joj, Devla! Ma domuk, hoj te meras vaš o dživipen kale manušeskero! Ma thov pre amende leskero ňevinno rat! Se tu sal o RAJ a kerdal avke, sar tuke sas pre dzeka.” ¹⁵ Paľis ile le Jonaš, čhide les andro moros a o moros pes zaačhađa. ¹⁶ Avke ola murša chudle te daral igen le RAJESTAR a obetinde leske obeta a dine leske vera.

2

O Jonaš pes modľinel andre riba

¹ Ale o RAJ bičhađa, hoj te avel bari riba, hoj te zľiginel le Jonaš. O Jonaš sas andre riba trin dživesa the trin rača.

² O Jonaš pes modľinelas andral e riba ko RAJ, ke peskero Del, ³ a phenda: “Andral miro pharipen vičinavas pro RAJ a odphenda mange, dži telal andral o mulengero svetos pre tu vičinavas, mangas man, hoj mange te pomožines, a tu man šundal.

⁴ Čhidál man maškar o Stredozemno Moros, hoj man o prudos te učharel andre. Savore ola bare paňa le zorale vlnenca džanas upral ma. ⁵ A phendom mange: ‘Choc som odčhido tire jakhendar, the avke dikhava tiro sentno Chramos.’ ⁶ O paňa man zaile dži ko kirlo, o moros man sa zaučharđa andre, le moroskeri čar pes mange zapačarđa pašal o šero. ⁷ Geľom tele dži ke phuv paš o nekteleder zakľadi

le verchengere, e phuv pal ma andre zaphandla peskere brani pro furt. Ale tu, RAJEJA, Devla miro, cirdnal avri miro dživipen andral e chev. ⁸ Sar andre mande miri duša merelas, akor man zagondolindom pre tu, RAJEJA, a miri modlitba avla dži ke tiro sentno Chramos. ⁹ Ola manuša, save den pačiv le devlen, so nane pre nisoste, visaren pes le Devleskere lačhipnastar. ¹⁰ Ale me tuke kamav te anel e obeta le bare palikeribnaha a kamav te dolikerel ola lava, so tut diňom. E zachrana hin le RAJESTAR!”

¹¹ Akor o RAJ phenda la ribake, hoj te čhungarel avri le Jonaš pre šuki phuv, a oj oda kerda.

3

O Ninivčana keren pokaňje

¹ Akor o lav le RAJESKERO avla dujtovar ko Jonaš: ² “Ušti a dža andre oda baro foros Ninive a zoraha phen avri ke leste oda, so tuke phenava.” ³ O Jonaš uštıla a gela andro Ninive, sar phenda o RAJ. Ninive sas ajso baro foros, hoj trin dživesa kampelas les te predžal.

⁴ Ešebno (peršo) džives o Jonaš gela andro foros a chudla lenge zorales te vakerele: “Mek saranda (40) dživesa a o Ninive ela zničimen!” ⁵ Akor o nipi andral o Ninive pačandile le Devleske. Phende peske, hoj likerena o postos, a urde pes upre andro gone – le nekbarederestar dži ko nekcikneder.

⁶ Sar pes došundá pal oda le Niniveskero kralis, uštıla upre pal peskero tronos, čhida tele o plaštos, urda pes andro gone a bešla peske andro prachos. ⁷ Andro Ninive diňa te džanel: “Kada tumenge phenel o kralis the leskere uradnika: te na chan nič o manuša, aňi e džvirina, aňi o gurunňa, aňi o bakrore – te na pasinen pes, aňi te na pijen paňi. ⁸ Ale o manuša the e džvirina pes mi uren andro gone a mi vičinen ko Del. Sako pes mi visarel peskere nalače dživipnastar the olestar, so keren namištes avreske. ⁹ Ko džanel, či o Del na čerinela oda, so kamla te kerel, a na ela leske pharo pre amende a na odvisarela pes peskera bara cholatar, hoj amen te na meras?”

¹⁰ Sar o Del dikhla, hoj pes visarde peskere nalače dživipnastar, avla leske pharo pre lende a na domukla nič olestar, so kamla te kerel pre lende.

4

O Jonaš rušel pro Del

¹ Le Jonašiske na sas oda nisar pre dzeka a sas igen cholamen. ² Palis pes modlinelas ko RAJ: “Joj, RAJEJA! Či oda na phendom, mek sar somas khere? Vašoda ešeb (peršo) kamlom te denašel andro Taršiš, bo džanavas, hoj sal kamibnaskero the jileskero Del, savo likerel avri le manušenca. Džanavas, hoj sal barvalo andro lačhipen a visareha tut ole nalačhipnastar, so kamlal te kerel le binošenge. ³ Akana, RAJEJA, le mandar miro dživipen, bo feder mange hin te merel, sar te dživel.”

⁴ Ale o Del lestar phučla: “Hin mištes, hoj tut cholardal?”

⁵ O Jonaš gela avri andral o foros pro vichodos a ačhila ode. Ode peske kerda streškica a bešla peske andro ciňos, hoj te dikhel, so pes ačhela andro foros. ⁶ O RAJ, o Del, diňa, hoj te barol avri upral o Jonaš bari rastlina, hoj les upral o šero te el o ciňos, hoj leske te el feder. O Jonaš olestar igen radisaľolas. ⁷ Ale o Del diňa sig tosara pro dujto džives, hoj o kirmo te rozchal e rastlina, a šučila avri. ⁸ Sar avla avri o kham, o Del diňa, hoj te phurdel le vichodostar e balvaj. O kham labarelas o šero le Jonašiske a sas leske igen namištes. Phenda peske: “Feder mange hin te merel, sar te dživel!”

⁹ Ale o Del phendā le Jonašiske: “Hin mištes, hoj tut choľares vaš odi rastlina?” O Jonaš leske odphendā: “He! Choľarav man dži pro meriben!” ¹⁰ O Del leske phendā: “Tuke hin pharo pal odi rastlina, pre savi na kerehas nič, hoj te barol, so tel jekh rat barila avri a tel jekh rat the šučila avri? ¹¹ A mange na majinel te el pharo vaš oda baro foros Ninive, andre savo hin buter sar 120 000 manuša, save na džanen te rozprindžarel, so hin lačo the nalačo – the mek but džvirini?”

O Evaňjelium pal O MATUŠ

Le Ježišoskero rodokmeňos

¹ O ľil pal o rodokmeňos le Ježišoskero Kristoskero, čhavo le Davidoskero, čhavo le Abrahamoskero.

² O Abraham sas dad le Izakoske, o Izak sas dad le Jakoboske, o Jakob sas dad le Judaske the leskere phralenge

³ a o Juda sas dad le Perciske the le Zerachoske, savenge sas daj e Tamar. O Perc sas dad le Checronoske, o Checron sas dad le Ramoske,

⁴ o Ram sas dad le Amminadaboske, o Amminadab sas dad le Nachšonoske, o Nachšon sas dad le Salmonoske,

⁵ o Salmon sas dad le Boaziske la Rachabatar a o Boaz sas dad le Obedoske la Rutatar. O Obed sas dad le Izajoske,

⁶ o Izaj sas dad le kraliske le Davidoske a o David sas dad le Šalamunoske, savo uliľa (pes narodzinda) le Urijašiskera romňatar.

⁷ O Šalamun sas dad le Rechabeamoske, o Rechabeam sas dad le Abijoske, o Abijah sas dad le Asaske,

⁸ o Asa sas dad le Jošafatoske, o Jošafat sas dad le Jehoramoske a o Jehoram sas dad le Uzzioske.

⁹ O Uzziah sas dad le Jotamoske, o Jotam sas dad le Achazoske, o Achaz sas dad le Chizkijoske,

¹⁰ o Chizkija sas dad le Menaššeske, o Menašše sas dad le Amonoske a o Amon sas dad le Jozijašiske.

¹¹ O Jozijaš sas dad le Jekonijašiske the leskere phralenge akor, sar sas o nipi andral o Izrael zaile andro Babilon.

¹² Paloda, sar sas o Izraeliti zaile andro Babilon, sas le Jekonijaš čhavo o Šealtiel a o Šealtiel sas dad le Zerubbabeloske.

¹³ O Zerubbabel sas dad le Abijudoske, o Abijud sas dad le Eljakimoske, o Eljakim sas dad le Azoriske,

¹⁴ o Azor sas dad le Cadokoske, o Cadok sas dad le Achimoske a o Achim sas dad le Elijudoske.

¹⁵ O Elijud sas dad le Eleazaroske, o Eleazar sas dad le Mattanoske, o Mattan sas dad le Jakoboske

¹⁶ a o Jakob sas dad le Jozefoske, savo sas rom la Mariake, savake uliľa o Ježiš, saves vičinen Kristus.

¹⁷ Avke savore pokoleňja le Abrahamostar dži ko David sas dešuštar (14); le Davidostar dži akor, sar sas o Izraeliti zaile andro Babilon, sas dešuštar pokoleňja; a akorestar dži ko Kristus sas tiš dešuštar pokoleňja.

Sar uliľa o Ježiš Kristus

¹⁸ O Ježiš Kristus uliľa (pes narodzinda) kavke: Akor, sar sas leskeri daj e Maria mangadi le Jozefoha, mek angle oda sar pes zgele, sikada pes, hoj hiňi khabňi le Sentne Duchostar.

¹⁹ Ale o Jozef, lakero rom, sas čačipnaskero manuš a vaš oda, hoj lake na kamľa te kerel ladž, kamľa la počoral te premukel.

²⁰ Sar pal oda gondolinelas, sikada pes leske o aňjelos le Rajeskero andro suno a phenda: “Jozef, čhavo le Davidoskero, ma dara tut te prilel la Maria romňake, bo oda čhavoro, saves oj užarel, hin le Sentne Duchostar.

²¹ Uŕola lake čhavo a deha leske nav Ježiš, bo ov zachrañinela peskere nipen lengere binendar.”

²² Kada savoro pes ačhila vašoda, hoj pes te ačhel oda, so phendã o Raj prekal o prorokos:

²³ “*Dikh, e pačivali džuvli khabñola, uŕola lake čhavo a dena leske nav Immanuel,*” so hin prethodo: “*O Del amenca.*”

²⁴ O Jozef uštila andral o soviben a kerđa avke, sar leske oda phendã o añjelos le Devleskero, a ila la Maria romñake.

²⁵ Ale le Jozef na sas la Mariaha nič dži akor, medik lake na ulila (pes narodzinda) čhavo. A ov leske diña nav Ježiš.

2

O godaver murša andral o vichodos

¹ Akor, sar o Ježiš ulila (pes narodzinda) andre Judsko Betlehem, sas o Herodes kralis a andro Jeruzalem avle o godaver murša pal o vichodos.

² A phučenas: “Kaj hin oda Židoviko kralis, savo ulila? Bo dikhlam leskeri čercheñ pro vichodos a avlam anglal leste te bandol.”

³ Sar oda šunda o kralis Herodes, predarandila a the calo Jeruzalem leha.

⁴ A zvičinda savore anglune rašajen the le zakoñiken a phučelas lendar, kaj majinel te ulol o Kristus.

⁵ On leske phende: “Andre Judsko Betlehem, bo avke hin pisimen prekal o Proroka:

⁶ “*Tu, Betlehem, andre Judsko phuv, ñisoha na sal nekikneder andral o anglune fori andre Judsko, bo tutar mange avela o vodcas, savo lidžala mire manušen – le Izrael – sar bakroren.*”

⁷ Akor o Herodes vičinda počoral le godavere muršen a mištes pes lendar dophučla, kana pes lenge sikađa e čercheñ.

⁸ Avke len bičhada andro Betlehem a phendã: “Džan a mištes tumen dophučen pal oda čhavoro. Sar les arakhena, aven mange te phenel, hoj the me te džav a te banduvav anglal leste.”

⁹ On šunde le kralis avri a gele het. A e čercheñ, savi dikhle pro vichodos, džalas anglal lende, medik na zaačhila upral oda than, kaj sas o čhavoro.

¹⁰ Sar dikhle e čercheñ, igen radisalile.

¹¹ A sar gele andro kher, arakhle le čhavořes la Mariaha, leskera daha. Pele pro kħoča a bandonas anglal leste. Ile avri peskere dari a dine les somnakaj, kadidlos the mirra.

¹² Ale andro suno lenge o Del phendã, hoj te na džan pale ko Herodes, vašoda gele avre dromeħa pale andre peskeri phuv.

Denašen andro Egipt

¹³ Sar on odgele, sikađa pes o añjelos le Rajeskero le Jozefoske andro suno a phendã: “Ušti, le tuha le čhavořes the leskera da a denaš andro Egipt! Ačħ ode dži akor, medik tuke na phenava! Bo o Herodes rodela le čhavořes, hoj les te murdarel.”

¹⁴ Ov uštila, ila peħa rači le čhavořes the leskera da a denašla andro Egipt.

¹⁵ Sas ode dži akor, medik na muľa o Herodes, hoj pes te ačhel oda, so phendã o Raj prekal o prorokos: “*Andral o Egipt vičindom mire čħas.*”

¹⁶ Sar dikhla o Herodes, hoj o godaver murša leħa thode avri, igen pes cholarda. Diña te murdarel savore muršoren dži duj berš andro Betlehem the pašal cali odi phuv, pal oda časos, pre savo pes mištes dophučla le godavere muršendar.

¹⁷ Akor pes ačhila oda, so sas phendo prekal o prorokos Jeremiaš:

¹⁸ “*O hangos šundila andro foros Rama, baro roviben the o hikišagos. Oda e Rachel rovel upral peskere čħave a na kamel te el andro smirom, bo on imar nane.*”

Aven pale andral o Egipt

¹⁹ Sar muľa o Herodes, sikađa pes andro suno o aňjelos le Rajeskero le Jozefoske andro Egipt

²⁰ a phenda leske: “Ušti, le tuha le čhavores the leskera da a dža andre Izraeliko phuv, bo mule ola, save kamenas te murdarel le čhavores.”

²¹ Ov uštıla, iľa peha le čhavores the leskera da a avľa andre Izraeliko phuv.

²² Ale sar šunđa, hoj imar o Archelaos kralinel andre Judsko phuv vaš peskero dad o Herodes, daralas pes ode te džal. Andro suno leske sas phendo, hoj te džal andre Galileja.

²³ Vašoda avľa ode a bešelas andro foros, so pes vičinel Nazaret, hoj pes te ačhel oda, so sas phendo prekal o Proroka, hoj ov pes vičinel Nazaretsko.

3

O Jan Krstiteľ

¹ Andre ola dživesa avľa o Jan Krstiteľ a kazinelas pre Judsko pušta

² a phenelas: “Visaren tumen le binendar! Bo pašes hin le ňeboskero krališagos!”

³ O Jan hin oda, pal savo imar anglal phenda o prorokos Izaiaš:

“Kada hin o hangos, so vičinel pre pušta: ‘Pririchtinen o drom le Rajeske, rovňaren avri leske o chodňiki!’ ”

⁴ Oda Jan sas urdo andro gada la řavakera srsřatar, pašal o per les sas cipuno sirimos a chalas kobilki the maľakero medos.

⁵ Akor avenas ke leste o manuša andral calo Jeruzalem, caľi Judsko the caľi phuv pašal o paňi Jordan

⁶ a phenenas avri peskere bini a ov len bolelas andro paňi Jordan.

⁷ A sar dikhľa but Farizejen the Saducejen, hoj aven pre leskero bolipen, phenda lenge: “Fajta sapengeri, ko tumenge sikađa, sar te denašel le Devleskera cholatar, so avela?”

⁸ Akor dživen avke, hoj o nipi te dikhen, hoj pes tumen visardan tumare binendar!

⁹ Ma gondolinen tumenge, hoj phenena: ‘Se o Abraham hino amaro dad!’ Bo phenav tumenge, hoj o Del kale barendar šaj kerel čhaven le Abrahamoske!

¹⁰ O tover imar hino prithodo paš o koreňis le stromengero a dojekh stromos, savo na anel lačo ovocje, pes čhinel avri a čhivel pre jag.

¹¹ Me tumen bolav le paňeha, hoj pes te sikavel, hoj tumen pes visardan le binendar, ale oda, savo avel pal ma, hino zoraleder sar me. Na som hodno leske mek aňi o sandalki te lidžal. Ov tumen bolela le Sentne Duchoha the la jagaha.

¹² Andre leskero vast hin o vejaris a ov prežužarela peskero humnos. O prežužardo điv (zrnos) sthovela andre peskeri šopa, ale o phus labarela andre jag, so šoha (ňikda) na murdaľola.”

O Ježiš boldo le Janostar

¹³ Akor avľa o Ježiš andral e Galileja paš o Jordan pal o Jan, hoj pes leske te del te bolel.

¹⁴ No o Jan leske na kamľa te domukel a phenelas: “Mange kampil, hoj te avav boldo tutar a tu aves pal ma?”

¹⁵ Ale o Ježiš leske odphenda: “Akana muk avke! Bo kampil amenge te kerel savoro spravodlišagos, so o Del kamel.” A palis leske domukľa.

¹⁶ Sar sas o Ježiš boldo, takoj avľa avri andral o paňi. A phundriľa leske o ňebos a dikhľa, hoj o Duchos le Devleskero sar holubica avelas tele pre leste.

¹⁷ A andral o ňebos šundila o hangos: “Kada hin miro čhavo, saves kamav. Lestar man hin o radišagos!”

4

O beng pokušinel le Ježiš

¹ O Ježiš sas ligendo upre pre pušta le Duchostar, hoj les o beng te pokušinel.

² A pal oda, sar pes poscinelas saranda (40) dživesa the saranda rača, bokhalila avri.

³ Avla ke leste o beng a phenda leske: “Te sal Čhavo le Devleskero, phen, hoj kale barendar te ačhen mare.”

⁴ Ov odphenda: “Hin pisimen: ‘*O manuš na dživela ča le marestar, ale dojekhe lavestar, so avel avri le Devleskere mujestar.*’ ”

⁵ Akor les ila o beng andro sentno foros, thoda les te ačhel upre pro agor le chramoske

⁶ a phenda leske: “Te sal Čhavo le Devleskero, čhiv tut tele. Se hin pisimen: ‘*Prikazinela peskere aňjelenge pal tu a chudena tut pro vasta, hoj te na demes o pindro pro bar.*’ ”

⁷ O Ježiš leske odphenda: “Ale hin the pisimen: ‘*Na pokušineha le Rajes, tire Devles!*’ ”

⁸ Pale les ila o beng pro igen učo verchos a sikađa leske savore krališagi le svetoskere the lengero baripen.

⁹ A phenda leske: “Kada savoro tuke dava, te angle mande pereha a bandoha.”

¹⁰ Akor leske phenda o Ježiš: “Dža het, bengeja, bo hin pisimen: ‘*Ča anglo Raj, tiro Del, bandoha a ča leske korkoreske služineha!*’ ”

¹¹ Akor les o beng omukla, avle o aňjela a kerenas pašal leste.

O Ježiš chudel te služinel andre Galileja

¹² Sar šunda o Ježiš, hoj le Jan phandle andre bertena, gela andre Galileja.

¹³ Omukla o Nazaret a avla te bešel andro foros Kafarnaum, savo hino paš o moros, andro phuva Zebulun the Naftali,

¹⁴ hoj pes te ačhel oda, so phenda o prorokos Izaiaš:

¹⁵ “*E phuv le Zebulunoskeri the e phuv le Naftaliskeri, pro drom ko moros, pal o Jordan, e Galileja le Nažidengeri!*”

¹⁶ *O manuša, save dživenas andro kalipen, dikhle baro kham. Olenge, save dživenas andre odi phuv andro ciňos le meribnaskero, avla avri o kham.*”

¹⁷ Akorestar chudla o Ježiš te kazinel a te vakerel: “Visaren tumen le binendar! Bo pašes hin le ňboskero krališagos.”

O Ježiš vičinel ešebne učeničen

¹⁸ Sar phirelas pašal o Galilejsko moros, dikhla duje phralen, le Šimon (saves vičinen Peter) the le Andrej leskere phrales, sar mukenas e sita andro moros, bo sas ribara.

¹⁹ A phenda lenge: “Aven pal ma a me tumendar kerava ribaren, save chuden le manušen.”

²⁰ On takoj omukle o siti a gele pal leste.

²¹ Sar gela sikra dureder, dikhla avre duje phralen, le Jakob the le Jan, le Zebedeoskere čhaven. Sas pre lodka lengere dadeha le Zebedeoha a prikerenas o siti. Vičinda len

²² a on takoj omukle e lodka the peskere dades a gele pal leste.

O Ježiš sikavel andre Galileja

²³ O Ježiš phirelas pašal cali phuv Galileja a sikavelas ode andro sinagogi. Kazinelas o evaňjelium pal o krališagos a sastarelas dojekh nasvaliben the dojekh dukh, so sas le nipen.

²⁴ A rozligenda pes pal leste o hiros pal cali Sirija. Anenas ke leste savore nasvalen, save cerpinenas andro dukha, le zaphandlen demonenca, olen, saven sas epilepsija, the le kaliken a o Ježiš len sasfarelas.

²⁵ Džanas pal leste but nipi andral e Galileja, andral o Dekapolis, Jeruzalem, Judsko the andral e phuv pal o Jordan.

5

O vakeriben pro verchos

¹ Sar o Ježiš dikhla ole nipen, gela upre pro verchos. Bešla peske a leskere učeņika avle paš leste.

² A chudla len kavke te sikavel:

Ko hin bachtalo

³ “Bachtale hine o čore pro duchos, bo lengero hin o ņeboskero krališagos.

⁴ Bachtale hine ola, save roven, bo o Del lenge dela pale o radišagos.

⁵ Bachtale hine o ciche, bo lengeri ela e phuv.

⁶ Bachtale hine ola, save hine bokhale the smedne pal o spravodlišagos, bo on ena čalarde.

⁷ Bachtale hine o lačhejileskere, bo o Del ela ke lende lačhejileskero.

⁸ Bachtale hine o žužejileskere, bo on dikhena le Devles.

⁹ Bachtale hine ola, save anen o smirom, bo on pes vičinena le Devleskere čhave.

¹⁰ Bachtale hine ola, pre kaste džan vaš o spravodlišagos, bo lengero hin o ņeboskero krališagos.

¹¹ Bachtale avena, te vaš ma pre tumende namištes vakerena, džana pre tumende a phenena pre tumende savoro nalačhipen.

¹² Radisaŕon a thoven baripen, bo baro hin tumaro počiniben andro ņebos, bo avke džanas the pro proroka, save sas angle tumende.”

O lon the o svetlos le phuvakero

¹³ “Tumen san o lon la phuvakero. Te o lon našavela peskero londipen, soha pes londarela? Pre ņisoste imar nane lačo, ča hoj pes te čhivel avri a o nipi pal oda te phiren.

¹⁴ Tumen san o svetlos le svetoskero. O foros, so ačhel upre pro verchos, našti te garuvel.

¹⁵ Se e momeli na labaren pre oda, hoj la te garuven tel e piri, ale thoven la pro momelaris a labol savorengenge andro kher.

¹⁶ Avke mi labol tumaro svetlos anglo manuša, hoj te dikhen tumare lače skutki a te lašaren tumare Dades, savo hino andro ņebos.”

Pal o Zakonos

¹⁷ “Ma gondolinen tumenge, hoj avlom te prephagel o Zakonos abo le Proroken. Na avlom te prephagel, ale te pherdarel.

¹⁸ Bo čačipen phenav tumenge, hoj medik na našlona e phuv the o ņebos, na našlola aņi jekh pismenkos aņi jekh čjarkica andral o Zakonos, medik pes savoro na ačhela.

¹⁹ Oles, ko prephaglahas ča jekh le nekciknedere prikazaņjendar a sikadahas avke le manušen, vičinena nekcikneder andro ņeboskero krališagos. Ale oles, ko len dolikerela a sikavela, vičinena baro andro ņeboskero krališagos.

²⁰ Bo phenav tumenge, te na ela tumaro spravodlišagos (spravodlišagos) feder sar oda le zakonikengero the le Farizejengero, šoha (ņikda) na džana andro ņeboskero krališagos.”

Pal o rušiben

21 “Šundan, hoj sas phendo le phurenge: ‘*Na murdareha!* Oda, ko murdardahas, mušinel te džal anglo sudos.’

22 Ale me tumenge phenav, hoj sako, ko rušel pre peskero phral, mušinel te džal anglo sudos. Sako, ko phendahas peskere phraleske: ‘Tu demado!’ mušinel te džal angle Bari Rada. A sako, ko phendahas: ‘Tu dilino!’ ela čhido andro jagalo peklos.

23 Te andahas tiro daros pro oltaris a ode tuke avlahas pre godi, hoj tire phrales hin vareso pre tute,

24 muk ode tiro daros anglo oltaris, dža a lačhuv tire phraleha. Palis av a obetin tiro daros.

25 Gondolin mištes a dothov tut sigo oleha, ko džal pre tute, medik sal leha pro drom, hoj te na del tut andre le sudcaske a o sudcas tut diňahas le stražnikoske a palis tut čhidehas andre bertena.

26 Čačipen phenav tuke, hoj odarik na aveha avri, medik savoro na počineha.”

Pal o lubipen

27 “Šundan, hoj sas phendo le phurenge: ‘*Na kereha lubipen!*’

28 Ale me tumenge phenav, hoj oda, ko dikhela pre džuvli a andre peskeri godi la kamel, oda imar kerđa laha lubipen andre peskero jilo.

29 Te tut cirdel pro binos tiri čači (pravo) jakh, džubin la avri a čhiv la tutar het! Bo feder tuke hin, hoj te merel jekh tiro kotor, sar te calo tiro felos ulahas čhido andro peklos.

30 Te tut cirdel pro binos tiro čačo vast, odčhin les a čhiv tutar het! Bo feder tuke hin, hoj te merel jekh tiro kotor, sar te calo tiro felos ulahas čhido andro peklos.”

Pal o rozvodos

31 “Sas avke phendo: ‘*Oda, ko omukela peskera romňa, mi pisinel lake premuklo lil.*’

32 Ale me tumenge phenav, hoj oda, ko omukela peskera romňa, te oj na kerđa lubipen, lidžal la ko lubipen a sako, ko peske lela kajsa romňa, savi hiňi premukli, kerel o lubipen.”

Pal e vera

33 “Šundan mek, hoj sas phendo le phurenge: ‘*Na leha klamišagoha e vera, ale dolikereha le Rajeske tiri vera!*’

34 Ale me tumenge phenav, hoj šoha te na len vera, aňi pro ňebos, bo oda hin o tronos le Devleskero,

35 aňi pre phuv, bo oda hin o than, kaj ov thovel peskere pindre, aňi pro Jeruzalem, bo oda hin o foros ole bare Kraliskero.

36 Aňi pre tiro šero na leha vera, bo mek aňi jekh bal našti keres parno abo kalo.

37 Ale sar vakeren, ta vakeren avke, hoj tumaro ‘He’ mi el ‘He’ a tumaro ‘Na’ mi el ‘Na’. Savoro, so hin buter upral oda, hin le nalačhestar.”

Te na visaren pale o nalačo

38 “Šundan, hoj sas phendo: ‘*E jakh vaš e jakh a o dand vaš o dand.*’

39 Ale me tumenge phenav: Ma de pale oleske, ko tuke kerel namištes. A oleske, ko tut demela pal e čači (pravo) čham, visar the aver čham.

40 Te vareko pes tuha kamel te sudzinel, hoj tuke te lel o teluno gad, muk leske the o gerekos.

41 A te vareko tut ispidela, hoj leha te džas jekh kilometros, dža leha duj.

42 Oles, ko tutar mangel vareso, de. A oleskar, ko kamel tutar kečeň, ma visar tut.”

Te kamas peskere ňeprijatelen

43 “Šundan, hoj sas phendo le phurenge: ‘*Kameha tire prijatelis a na kameha oles, savo pre tu džal.*’

⁴⁴ Ale me tumenge phenav: Kamen peskere nepřijatelen, [žičinen o lačo olenge, save tumen prekošen, keren o lačhipen olenge, save tumen našti avri ačhen] a mangel pes ko Del vaš ola, [ko tumen tele dikhen] a džan pre tumende,

⁴⁵ hoj te aven o čhave peskere Dadeske, savo hino andro ňebos, bo kerel, hoj o kham te avel avri pro nalače the pro lače a del o brišind pro čačipnaskere the pro načačipnaskere.

⁴⁶ Bo te kamlanas ča olen, save tumen kamen, savo počinišiben tumen užarel? Či na keren oda the o napačabnaskere?

⁴⁷ A te pozdravindanas ča tumare phralenge, soha ulanas aver? Či na keren oda the o manuša, save na prindžaren le Devles?

⁴⁸ Aven dokonale avke, sar tumaro Dad, savo hino andro ňebos.”

6

Sar te del le čoren

¹ “Merkinen tumenge, hoj te na keren tumare lače skutki anglo manuša avke, hoj tumen te dikhen, bo palis imar tumenge na počinela pale tumaro Dad, savo hino andro ňebos.

² Avke te des vareso le čoren, ma ker oda avke, hoj pal oda sako te džanel*, sar oda keren ola dujemujengere, save pes rado presikaven andro sinagogi the pro ulici, hoj len o manuša te lašaren. Čačipen phenav tumenge, hoj imar chudle peskero počinišiben.

³ Ale te tu des vareso le čoren, te na džanel tiro balogñi (lavo) vast, so kerel tiro čačo (pravo) vast.

⁴ Bo te des oda andro garudipen, tiro Dad dikhel oda, so hin garudo, a ov tuke počinela pale avke, hoj oda dičhola.”

Pal e modlitba

⁵ “Sar tut modlines, ma av sar ola dujemujengere, bo on, sar pes modlinen, rado ačhen andro sinagogi abo pre ulica, hoj len o manuša te dikhen. Čačipen phenav tumenge, hoj imar chudle peskero počinišiben.

⁶ Ale sar pes tu modlines, dža andre tiro kheroro, phand pal tu o vudar a modlin tut tire Dadeske, savo hino andro garudipen. Bo tiro Dad dikhel oda, so hin garudo, a ov tuke počinela pale.

⁷ Ale sar pes tumen modlinen, ma beblinen but sar o pohana, bo on peske gondolinen, hoj ena avrišunde vašoda, hoj but vakeren.

⁸ Avke ma aven ajse sar on, bo tumaro Dad džanel, so tumenge kempel, mek sigeder sar lestar mangel.”

Le Rajeskeri modlitba

⁹ “Tumen pes modlinen kavke:

‘Dado amaro, savo sal andro ňebos, mi el sentňardo tiro nav!

¹⁰ Mi avel tiro krališagos! Mi ačhel pes tiri voľa avke sar andro ňebos, avke the pre phuv!

¹¹ De amen adadžives o maro, so amenge kempel sako džives

¹² a odmuk amenge amare bini avke, sar the amen odmukas olenge, save amen dukhade.

¹³ A ma domuk amenge, hoj te avas pokušimen, ale zachrañin amen le nalačhestar.’ [‘Bo tiro hin o krališagos the e zor the e slava pro furt. Amen.’]

¹⁴ Bo te tumen odmukena le manušenge lengere bini, odmukela the tumenge tumaro Dad andral o ňebos.

* **6:2** Ma vitrubin angle peste

¹⁵ Ale te tumen na odmukena le manuŝenge lengere bini, aňi tumaro Dad tumenge na odmukela tumare bini.”

Pal o postos

¹⁶ “Sar pes poscinen, ma aven sar ola dujemujengere, save pestar keren chmurave, hoj le manuŝenge te sikaven, hoj on cerpinen, bo pes poscinen. Čačipen phenav tumenge, hoj imar chudle peskero počiniben.

¹⁷ Ale sar tu pes poscines, uchan o bala a thov (omor) o muj,

¹⁸ hoj te na dikhen o manuša, hoj tut poscines, ale tiro Dad, savo hino andro garuđipen. A tiro Dad, savo dikhel oda, so hin garudo, tuke počinela pale.”

Pal o barvalipen andro űebos

¹⁹ “Ma skiden tumenge o barvalipen pre phuv, kaj len e hardza the o kirme chan a kaj pes dochuden o živaňa a čoren,

²⁰ ale skiden tumenge o barvalipen andro űebos, kaj len e hardza aňi o kirme na chan a kaj pes o živaňa na dochuden aňi na čoren.

²¹ Bo ode, kaj hin tumaro barvalipen, ode ela the tumaro jilo.

²² E jakh hin e lampa le teloskeri. Te ela tiri jakh žuži, andre calo tiro telos ela o svetlos,

²³ ale te na ela tiri jakh žuži, calo tiro telos ela andro kalipen. Akor te oda svetlos andre tu hin kalipen, savo baro ela o kalipen?

²⁴ űiko naŝti sluŝinel duje rajenge. Bo jekhes kameha a dujtones naŝti avri ačheha, abo jekhes rado dikheha a dujtones tele dikheha. Naŝti sluŝinen the le Devleske the le svetoskere barvalipnaske.”

Te mukas pes pro Del andre savoreste

²⁵ “Vašoda tumenge phenav: Ma starinen tumen pal tumaro dživipen, so chana, abo so pijena, aňi pal tumaro telos, so urena. Či nane o dživipen buter sar o chaben a o telos sar o uraviben?

²⁶ Dikhen pro čirikle pro űebos, hoj aňi na sadzinen, na kiden upre aňi na sthoven andro šopi, a tumaro űeboskero Dad pes pal lende starinel! Či tumen na mon buter sar on?

²⁷ Bo ko tumendar šaj peskere starostenca kerel, hoj te dživel buter berš? űiko.

²⁸ Soske peske keren starosci pal o uraviben? Dikhen pro kvitki pre maľa, sar baron, ale na keren buči aňi na heklinen.

²⁹ No phenav tumenge, hoj aňi o űalamun andre calo peskero űukariben na sas avke urdo sar jekh lendar.

³⁰ Te o Del e maľakeri čar kavke uravel, so adadžives hiňi a tajsja ela čidi andro bov, ta akor tumen na uravela buter? Manuŝale cikne pačabnaha!

³¹ Avke ma starinen tumen a ma phenen: ‘So chaha? So pijaha? So uraha?’

³² Bo oda savoro roden o napačabnaskere. Se tumaro Dad andral o űebos džanel, hoj tumenge oda savoro kampel.

³³ Ale roden ešeb (peršo) o krališagos le Devleskero the leskero čačipen a ov tumen dela savore kala veci.

³⁴ Avke ma starinen tumen, so ela tajsja, bo tajsaskero džives pes starinela pal peste. Sako džives hin dos trapišagos.”

7

Te na sudzinen avren

¹ “Ma sudzinen, hoj te na aven sudzimen.

² Bo save sudoha sudzinen, ajseha avena sudzimen, a sava miraha merinen, ajsaha tumenge ela tiš merimen.

³ Soske dikhes o šmecos andre jakh tire phraleske a andre tiri jakh o kašt na dikhes?

⁴ Te andre tiri jakh hin o kašt, sar šaj phenes tire phraleske: ‘De, hoj tuke te lav avri o šmecos andral e jakh?’

⁵ Tu dujemujengero, ešeb (peršo) le avri o kašt andral tiri jakh a palis dikheha žužes, hoj te les avri o šmecos andral e jakh tire phraleske.

⁶ Ma den oda, so hin sentno, le rikonenge aňi ma čhivkeren tumare perli anglo bale, hoj pre lende te na uštaren le pindrenca, te na pes visaren a te na rozčhingeren tumen.”

Mangen, roden, durkinen!

⁷ “Mangen a ela tumenge dino, roden a arakhena, durkinen a phundravela pes tumenge.

⁸ Bo sako, ko mangel, lel; a ko rodel, arakhel; a oleske ko durkinel, pes phundravela.

⁹ Abo ko hin tumendar ajso manuš, hoj te lestar leskero čhavo manglahas maro, ta diňahas les bar?

¹⁰ Abo te lestar manglahas riba, diňahas les sap?

¹¹ Avke, te tumen, save san nalače, džanen te del tumare čhaven lače dari, či na sigeder tumaro Dad andral o ņebos dela lače dari olen, ko lestar mangen!”

E cesno brana

¹² “Savoro, so kamľanas, hoj tumenge o manuša te keren, oda keren lenge. Bo oda hin, so sikavel le Mojžišoskero Zakonos the o Proroka.

¹³ Aven andre prekal e cesno brana. Bo e buchli brana the buchlo drom lidžan andro meriben a but hin ajse, save phiren andre.

¹⁴ Ale e cesno brana the uzko drom lidžan andro dživipen a frima hin ajse, save les arakhen.”

Pal o falošna proroka

¹⁵ “Merkinen tumenge pro falošna proroka, save ke tumende aven sar bakrore, ale andro jilo hine dzive ruva (vlki).

¹⁶ Pal lengero ovocje len prindžarena. Či šaj andral o kandre te obkidel o hroznos, abo andral o kolaka o figi?

¹⁷ Avke dojekh lačo stromos anel lačo ovocje a o nalačo stromos anel nalačo ovocje.

¹⁸ O lačo stromos našti anel nalačo ovocje a aňi o nalačo stromos našti anel lačo ovocje.

¹⁹ Dojekh stromos, so na anel lačo ovocje, pes čhinel avri a čhivel pes pre jag.

²⁰ Avke len prindžarena pal lengero ovocje.

²¹ Na sako, ko mange phenel: ‘Rajeja, Rajeja!’ džala andro ņeboskero krališagos, ale oda, ko kerel e voľa mire Dadeskeri, savo hino andro ņebos.

²² But džene mange andre oda Džives phenena: ‘Rajeja, Rajeja, či na prorokinahas andre tiro nav? Na tradahas avri le demonen andre tiro nav? Na kerahas but zazraki andre tiro nav?’

²³ Akor lenge phenava: ‘Šoha (ňikda) tumen na prindžaravas. Džan mandar het tumen, save kerenas o nalačhipen!’ ”

Pal o duj khera

²⁴ “Sako, ko šunel kala mire lava a dolikerel len, hino sar oda godaver manuš, savo ačhađa peskero kher pro bar.

²⁵ A avľa baro brišind, avle o paňa, phurdle o balvaja a demade pre oda kher, ale na peľa, bo sas ačhado pro bar.

²⁶ A sako, ko šunel kala mire lava a na dolikerel len, ela sar oda nagodaver manuš, savo ačhađa peskero kher pre poš.

²⁷ A avľa baro brišind, avle o paňa, phurdle o balvaja a demade pre oda kher. Peľa a sas calo zničimen.”

Pro agor

²⁸ Sar dovakerďa o Ježiš kala lava, o nipi pes čudalinenas upral leskero sikaviben,

²⁹ bo ov len sikavelas sar oda, kas hin autorita, a na sar lengere zakoňika.

8

Sastarel le malomocnes

¹ Sar avľa o Ježiš tele pal o verchos, avenas pal leste igen but nipi.

² A avľa ke leste o malomocno, bandolas anglal leste a phendá: “Rajeja, te kamľalas, šaj man žužares.”

³ O Ježiš nacirdľa o vast, chudľa pes lestar a phendá: “Kamav, av sasto!” Takoj sas žužo andral o malomocenstvo.

⁴ O Ježiš leske phendá: “Merkin, hoj te na phenes ňikaske pal oda, ale dža, sikav tut le rašaske a obetin oda daros, so prikazinda o Mojžiš, sar svedectvo lenge.”

Sastarel le veliteliskere sluhas

⁵ Sar avľa o Ježiš andro Kafarnaum, avľa ke leste o velitelis upral o šel slugađa a mangelas les:

⁶ “Rajeja, miro sluhas pašlol khere nasvalo, našti pes čhalavel a igen cerpinel.”

⁷ O Ježiš leske phendá: “Me džava a sastarava les avri.”

⁸ O velitelis leske phendá: “Rajeja, na som hodno, hoj te aves andre miro kher. Ale phen ča lav a miro sluhas sastola avri.

⁹ Se the me som manuš tel e autorita avre manušeske a hin man autorita upral o slugađa. A te phenava kaleske: ‘Dža!’ – ta džala; a avreske: ‘Av!’ – avela; a mire sluhaske: ‘Ker kada!’ – ov kerela.”

¹⁰ Sar oda šundá o Ježiš, čudalinda pes a phendá olenge, save pal leste džanas: “Čačipen phenav tumenge, hoj andro Izrael ke ňikaste na dikhľom kajso baro pačaben.

¹¹ Ale phenav tumenge, hoj avena but džene pal o vichodos the pal o zapados a bešena paš o skamind le Abrahamoha, Izakoha the le Jakoboha andro ňeboskero krališagos,

¹² ale o čhave le krališagoskere ena avričhide andro baro kalipen, kaj ela o roviben a randena le dandenca andre dukh.”

¹³ Palis phendá o Ježiš le veliteliske: “Dža – avke, sar pačandilal, pes tuke mi ačhel!” A leskero sluhas sastila avri andre odi ora.

Sastarel but nasvale manušen

¹⁴ Sar avľa o Ježiš andro kher ko Peter, dikhľa leskera sasa, hoj pašlol a hin la horučka.

¹⁵ Chudľa pes lakere vastestar a takoj latar e horučka geľa het. Oj uštila a kerelas pašal leste.

¹⁶ A sar zaračila, ande ke leste but dženen, save sas zaphandle le demonenca. A o Ježiš le laveha tradňa avri le nalače duchen a savoren, savenge sas namištes, sastarda avri,

¹⁷ hoj pes te ačhel oda, so sas phendo prekal o prorokos Izaiáš:

“Ov ila pre peste amare slabišagi a lidžalas amare nasvalibena.”

Sar te džal pal o Ježiš

¹⁸ Sar dikhľa o Ježiš pašal peste igen but nipen, prikazinda le učeňikenge te džal la lodkaha pre aver sera.

¹⁹ Avľa ke leste varesavo zakoňikos a phendã leske: “Učitelina, džava pal tu všadzík, kaj džaha!”

²⁰ O Ježiš leske odphendã: “Le lišken hin peskere cheva, kaj šaj dživen, a le čiriklen andral o ňebos peskere hñizdi, ale le Čhas le Manušeskeres nane kaj o šero te thovel.”

²¹ Aver leskere učeňikendar leske phendã: “Rajeja, domuk mange ešeb (peršo) te džal te parunel mire dades.”

²² Ale o Ježiš leske phendã: “Av pal ma a muk le mulen te parunel peskere mulen.”

O Raj zaačhavel e burka

²³ Geľa andre lodka a leskere učeňika gele pal leste.

²⁴ Jekhvareste avľa bari burka pro moros avke, hoj o vlni avenas andre e lodka, ale ov sovelas.

²⁵ Avle ke leste leskere učeňika, uštade les a phende: “Rajeja, zachraňin amen, bo meras!”

²⁶ Ov lenge phendã: “So tumen daran, manušale cikne pačabnaha!” Avke ušťaľa, pokarhindã la balvaj the le moros a sas igen čhit.

²⁷ O manuša pes čudalinenas a phenenas: “Oda, savo manuš hino, hoj les o balvaja the o moros šunen?”

Sastarel le posadnuten andre Gadara

²⁸ Sar avľa pre oki sera andre phuv Gadara, avle ke leste duj manuša, save sas zaphandle le demonenca. Avenas andral o hrobi bara cholaha a ňiko pašal lende pal oda drom našti pregeľa.

²⁹ A vrisकिनenas: “So amen hin tuha, Ježiš, Čhavo le Devleskero? Avľal amen te trapinel sigeder, sar avela oda časos?”

³⁰ Nadur odarik sas but bale, save pes ode pasinenas.

³¹ O demona les mangelas: “Te amen trades avri, domuk amenge te džal andre ola bale!”

³² A phendã lenge: “Džan!” On avle avri a gele andro bale. A savore bale pes mukle tele le brehoha andro moros, tašľile a mule andro paňi.

³³ Ola, save pasinenas le balen, denašle het a gele andro foros a vakerenas avri sa, so pes ačhiľa, the pal ola, save sas zaphandle le demonenca.

³⁴ Avke savore manuša andral oda foros avle ko Ježiš a sar les dikhle, mangelas les, hoj te džal het andral lengeri phuv.

9

O Raj sastarel le banges

¹ O Ježiš bešľa andre lodka, geľa la lodkaha pre oki sera a avľa andre peskero foros.

² A ande ke leste jekhe banges, savo pašľolas pro haďos. Sar dikhľa o Ježiš lengero pačaben, phendã le bangeske: “Čhavo miro, ma dara tut, odmuken pes tuke o bini.”

³ Varesave zakoňika peske phende: “Kada manuš pes ruhinel!”

⁴ Ale o Ježiš dikhľa, so peske gondolinen a phendã: “Soske gondolinen namištes andre tumare jile!

⁵ Bo so hin lokeder? Te phenel: ‘Odmukel pes tuke o bini!’ – vaj te phenel: ‘Ušťa a džã?’

⁶ Ale hoj te džanen, hoj le Čhas le Manušeskeres hin zor pre phuv te odmukel o bini” – phendã le bangeske: “Ušťa, le tuke tiro haďos a džã khere!”

⁷ Ov ušťaľa a geľa khere.

⁸ Sar oda dikhle o nipi, predarandïle a lašarenas le Devles, hoj diňa kajsi zor le manušen.

O Raj vičinel le Matus

⁹ Sar džalas o Ježiš odarik, dikhla manušes, savo pes vičinelas Matus, te bešel pre colnica a phenda leske: “Av pal ma!” Ov uštıla a geła pal leste.

¹⁰ Palis sar bešelas o Ježiš andro kher paš o skamind, avle but colnika the binošne a bešenas jekhetane le Ježišoha the leskere učeņikenca.

¹¹ Sar oda o Farizeja dikhle, phenenas leskere učeņikenge: “Soske chal tumaro učitelis le colnikenca the le binošnenca?”

¹² O Ježiš oda šunda a phenda lenge: “Le sastenge na kempel doktoris, ale le nasvalenge.

¹³ Džan a siklon, so hin oda, so hin pisimen andro Lav le Devleskero: ‘*Kamay, hoj te aven lačhejileskere a na hoj mange te anen obeti.*’ Bo na avlom te vičinel le čačipnaskeren, ale le binošnén.”

O phučiben pal o postos

¹⁴ Akor avle ko Ježiš o učeņika le Janoskere a phende leske: “Soske pes amen the o Farizeja poscinas but a tire učeņika pes na poscinen?”

¹⁵ O Ježiš lenge phenda: “Či šaj aven o hosci pro bijav smutne, medik hino lenca o terno? Ale avena o dživesa, sar lendar ela o terno ilo het, akor pes poscinenca.

¹⁶ Se ņiko na zasivel le neve pochtaneha e chev pro purane gada, bo palis o nevo pochtan odčhindahas kotor le puranestar a ulahas mek bareder chev.

¹⁷ Añi na čhiven e nevi mol andro purane cipune gone, bo e nevi mol čhingerela e cipa, čulola avri a o gone čhinda. Ale e nevi mol pes čhivel andro neve gone. Avke pes na musarela añi e mol añi o gone.”

Pal e muļi čhajori the pal e nasvali džuvli

¹⁸ Medik lenge oda vakerelas, avla varesavo baro manuš, bandila anglal leste a phenda: “Miri čhajori akana muļa, ale av, thov pre late tiro vast a dživela.”

¹⁹ O Ježiš uštıla a geła pal leste peskere učeņikenca.

²⁰ A varesavi džuvli, savi sas dešuduj (12) berš nasvali pro džuvlikano nasvaliben, avla palunestar ko Ježiš a chudla pes agorestar leskere gadendar.

²¹ Bo phenda peske: “Ča te man leskere gadendar chudava, sastuvava avri.”

²² O Ježiš pes visarda a sar la dikhla, phenda: “Pača, čhaje, tiro pačaben tut sastarda.” Takoj odi džuvli sastila avri.

²³ Sar avla o Ježiš andro kher ke oda angluno manuš, dikhla ole manušen, save bašavenas pro pištalki, the ole nipen, save kerenas vika a vriskinenas.

²⁴ Phenda lenge: “Džan het, bo e čhajori na muļa, ča sovel.” Ale asanas lestar.

²⁵ Sar sas ola nipi tradle het, geła o Ježiš andre, chudla la čhajora vastestar a oj uštıla.

²⁶ A kada hiros pes pal leste rozligenda pal cali odi phuv.

Sastarel le duje koren

²⁷ Sar odarik o Ježiš džalas het, avenas pal leste duj kore manuša a vriskinenas: “Čhavo le Davidoskero, av ke amende jileskero!”

²⁸ Sar geła andro kher, avle ke leste o kore a o Ježiš lenge phenda: “Pačan, hoj oda šaj kerav?” Odphende: “He, Rajeja!”

²⁹ Avke pes chudla lengere jakhendar a phenda: “Mi ačhel pes tumenge avke, sar pačan!”

³⁰ Takoj lenge phundrile o jakha. O Ježiš lenge zoraha prikazinda: “Merkinen pre oda, hoj pes pal oda ņiko te na dodžanel!”

³¹ Ale on gele avri a rozligende pal leste o hiros pal cali odi phuv.

O Ježiš sastarel le ņemones

³² Sar avenas avri, ande ko Ježiš ņemone manušes, zaphandles le demonoha.

³³ Pal oda, sar o Ježiš tradña avri le demonos, o ņemo prevakerđa. O nipi pes čudalinenas a phenenas: “Mek šoha (ňikda) na dikhlam kajso vareso andro Izrael!”

³⁴ Ale o Farizeja phenenas: “Le nekbaredere demonoha tradel avri le demonen!”

E žatva hiňi bari

³⁵ O Ježiš phirelas pal savore ola fori the gavora a sikavelas len andre lengere sinagogi. Kazinelas o evaňjelium pal o krališagos a sastarelas dojekh dukh the nasvaliben maškar o manuša.

³⁶ Sar dikhla o Ježiš ole nipen, igen leske sas pharo vaš lenge, hoj hine strapimen the bi e zor sar o bakrore bi o pastjeris.

³⁷ Akor phenda peskere učeňikenge: “E žatva hiňi bari, ale frima hin ola, save keren buči.

³⁸ Vašoda mangel le Rajes upral e žatva, hoj te bičhavel manušen, hoj te keren buči pre leskeri žatva!”

10

O Raj vičinel le dešuduje učeňiken

¹ Vičinda peskere dešuduje učeňiken ke peste a diňa len autorita te traden avri le nalače duchen a te sastaren dojekh dukh the nasvaliben.

² O nava ole dešudujengere (12) sas kala: Ešebno o Šimon – saves vičinenas Peter – the leskero phral o Andrej, o Jakob le Zebedeoskero the leskero phral o Jan,

³ o Filip, o Bartolomej, o Tomaš, o Matuš o colňikos, o Jakob le Alfeoskero, o Tadeus,

⁴ o Šimon Kanaansko – saves vičinenas Zelota – the o Judaš Iškarijotsko, savo les diňa andre.

O Raj bičhavel le učeňiken

⁵ Kale dešudujen bičhađa o Ježiš a prikazinda lenge: “Ma džan pro drom ko manuša, save nane Židi, a ma džan andre fori le Samaritanengere.

⁶ Ale sigeder džan ko bakrore, save našlile andral o kher le Izraeloskero.

⁷ Džan a kazinen, hoj hino pašes o ņeboskero krališagos.

⁸ Le nasvalen sastaren avri, le malomocnen žužaren, le mulen uštaven andral o meriben, le demonen traden avri. Hijaba chudlan, hijaba den.

⁹ Ma len tumenca aňi somnakune aňi rupune aňi meďune love andro žebi.

¹⁰ Ma len aňi gonoro pro drom aňi po duj gada aňi sandalki aňi paci; bo o manuš, savo kerel buči, peske zasogalinel (zaslužinel) peskero chaben.

¹¹ Andre savo foros abo gavoro džana, dophučen tumen, ko tumen andre oda foros priilahas. Ode ačhen dži akor, medik na džana het.

¹² Sar džana andro kher, pozdravinen.

¹³ Te ela oda kher pačivalo, mi avel tumaro smirom pre leste – ale te na ela pačivalo, mi avel tumaro smirom pale ke tumende.

¹⁴ Te tumen na prilena a na šunena tumare lava, džan het andral oda kher abo andral oda foros a keren tele o prachos pal tumare pindre.

¹⁵ Čačipen phenav tumenge, hoj lokeder ela le manušenge andral e Sodoma the Gomora andro sudno džives sar ole foroske.”

Sar o bakrore maškar o ruva

¹⁶ “Me tumen bičhavav sar le bakroren maškar o ruva (vlki). Aven pozorne sar o sapa the kovle sar o holubi.

¹⁷ Merकिनен tumenge pro manuša! Bo dena tumen andre pro sudi a marena tumen andro sinagogi le bičenca.

¹⁸ The anglo foroskere vladara the anglo kraľa tumen lidžana vaš ma, hoj lenge the le Nažidenge te aven švedki.

¹⁹ Sar tumen dena andre, ma starinen tumen pal oda, so vakerena abo so phenena. Bo andre oda časos tumenge ela dino so te vakerel.

²⁰ Se na vakerena oda tumen, ale o Duchos tumare Dadeskero, savo vakerel prekal tumende.

²¹ O phral le phrales dela pro meriben the o dad le čhas a o čhave džana pre daj the pro dad a murdarena len.

²² Savoredžene tumen našti avri ačhena vaš ma, ale oda, ko likerela avri dži o agor, ela spasimen.

²³ Te pre tumende džana andre jekh foros, denašen andre aver. Bo čačipen tumenge phenav, hoj na predžana o fori le Izraeloskere, medik na avela o Čhavo le Manušeskero.

²⁴ Oda, ko siklol, nane bareder sar oda, savo les sikavel, aňi o sluhas sar leskero raj.

²⁵ Dos hin, te o učeňikos hino ajso sar leskero učitelis a o sluhas sar leskero raj. Te le rajes upral o kher vičinde Belzebul – demonos – ta mek buter le nipen andral o kher!”

Kastar pes te daral

²⁶ “Vašoda ma daran tumen lendar! Bo nič nane avke garudo, so na ela jekhvar otkerdo a nane počoral nič, so pes jekhvar na dodžanela.

²⁷ Oda, so tumenge vakerav počoral, phenen avri phundrades a oda, so šunen ča andro kan, vriskinen avri pal o padi!

²⁸ Ma daran tumen olendar, save murdaren o telos, ale našti murdaren e duša. Ale sigeder daran Olestar, savo šaj zničinel the e duša the o telos andro peklos.

²⁹ Či na bikenen duje cikne čiriklen vaš jekh minca? Ale aňi jekh lendar na merel bi oda, hoj lendar tumaro Dad na džanel.

³⁰ Ale tumenge hin zgende mek the savore bala pro šero.

³¹ Avke ma daran tumen! Tumen mon buter sar but čirikle.

³² Ko man pridžanela anglo manuša, ke oda man the me pridžanava anglo miro Dad, savo hino andro ňebos.

³³ Ale ko man zaprinela anglo manuša, oles the me zaprinava anglo miro Dad, savo hino andro ňebos.”

O Ježiš na anel o smirom, ale e šabla

³⁴ “Ma gondolinen tumenge, hoj avlóm te del o smirom pre phuv; na avlóm te del o smirom, ale e šabla.

³⁵ Bo avlóm, hoj te džal o čhavo pro dad, e čhaj pre daj a e bori pre sasuj

³⁶ a andre peskeri famelija ena le manušeske ňeprijaťela.

³⁷ Oda, ko dikhel radeder peskere dades vaj peskera da sar man, nane hodno, hoj te el miro učeňikos. A oda, ko dikhel radeder peskere čhas vaj peskera čha sar man, nane hodno, hoj te el miro učeňikos.

³⁸ Oda, ko na lel peskero kerestos a na avel pal ma, nane hodno, hoj te el miro učeňikos.

³⁹ Oda, ko arakhela peskero dživipen, našavela les, ale oda, ko vaš ma našavela peskero dživipen, les arakhela.”

Pal o počičiben

⁴⁰ “Oda, ko tumen prilel, man prilel – a ko man prilel, prilel Oles, savo man bičhađa.

⁴¹ Oda, ko prilel le prorokos vaš oda, hoj hino prorokos, chudela o počihiben (odmena) sar prorokos. A oda, ko prilel le čačipnaskeres vaš oda, hoj hino čačipnaskero, chudela o počihiben sar čačipnaskero.

⁴² Ko diňahas te pijel jekhes kale ciknarendar ča jekh poharis šilalo paňi ča vaš oda, hoj hino učenikos, čačipen tumenge phenav, na našavela peskero počihiben.”

11

O Jan bičhavel pal o Ježiš

¹ Sar imar dovakerđa o Ježiš peskere učenikenge so te keren, geľa odarik het, hoj te sikavel a te kazinel andre Galilejske fori.

² O Jan Krstiteľ sas andre bertena a sar šunda, save veci kerel o Ježiš, bičhađa duje peskere učeniken,

³ hoj lestar te phučen: “Sal tu oda, savo majinel te avel, abo kampil te užarel avres?”

⁴ O Ježiš lenge odphendā: “Džan a phenen le Janoske, so šunen the dikhen:

⁵ O kore dikhen, o bange phiren, o malomocne pes žužaren, o kašuke šunen, o mule ušten andral o meriben a le čorenge pes vakerele o evaňjelium.

⁶ Bachtalo hin oda manuš, ko na perel andral o pačaben vaš ma!”

⁷ Sar on odgele, chudľa o Ježiš te vakerele le nipenge pal o Jan: “So geľan te dikhel pre pušta? E trstina sar laha čhalavel e balvaj?”

⁸ Abo so geľan te dikhel? Manušes urdones andro barikane gada? Se ola, save uren o barikane gada, bešen andro barikane khera.

⁹ Abo soske geľan? Te dikhel le prorokos? He, phenav tumenge, mek buter sar prorokos.

¹⁰ Bo ov hin oda, pal kaste hin pisimen:

‘Me bičhavav mire poslos anglal tu a ov pririchtinela prekal tu o drom.’

¹¹ Čačipen phenav tumenge, hoj maškar savore nipi, ko ulile (narodzinde pes) andral e džuvli, na sas bareder sar o Jan Krstiteľ; ale oda, ko hin nekcikneder andro ňboskero krališagos, hino bareder sar ov.

¹² Le Janoskere Krstiteľiskere dživesendar dži akana zľidžal o krališagos le ňboskero olen, save pes andre zoralesspiden a on pes andre dochuden.

¹³ Bo savore Proroka the o Zakonos prorokinenas pal o krališagos dži ko Jan.

¹⁴ A te kamena ada te prilel: Ov hin o Eliaš, savo mušinda te avel.

¹⁵ Kas hin kana, hoj te šunel, mi šunel!”

O binošno pokoleňje

¹⁶ “Ke kaste pripodobňinava adadživeskere manušen? Hine sar ola čhavore, save bešen pro placos, vičinen peskere kamaraten a phenen:

¹⁷ ‘Bašavahas tumenge, ale na khelenas; rovas andre žala, ale na rovenas.’

¹⁸ Bo avľa o Jan, na chalas aňi na pijelas a phende: ‘Hin andre leste nalačo duchos.’

¹⁹ Avľa o Čhavo le Manušeskero, chalas the pijelas a phende: ‘Dikhen pre kada manuš, ajso chavačis the pijakos; likerel pes le binošnenca the le colňikenca.’ O godaveripen pes presikavel sar čačipen oleha, so kerel.”

O napačabnaskere fori

²⁰ Akor chudľa te karhinel o fori, andre save kerđa nekbuter zazraki vaš oda, hoj pes na visarde le binendar:

²¹ “Jaj, vigos tuke Chorazin! Vigos tuke, Betsaido! Bo te pes andro Tir the andro Sidon ačhilehas ola zazraki, so pes ačhile ke tumende, čirla pes imar urdehas andro gone, čhidehas peske pro šero o prachos a visardehas pes le binendar.

²² Ale phenav tumenge, hoj le forenge Tir the Sidon ela lokeder pro sudno džives sar tumenge.

²³ A tu Kafarnaum, *so sal upre hazdlo dži andro ňebos, aveha tele čhido dži andro peklos,*

bo te pes andre Sodoma ačhilehas ola zazraki, so pes ačhile ke tu, ta mek dži adadžives ačhilahas.

²⁴ Ale phenav tumenge, hoj la phuvake Sodoma ela lokeder pro sudno džives sar tuke.”

O evaňjelium hin prekal o ciknore

²⁵ Akor andre oda časos phenda o Ježiš: “Palikerav tuke, Dado, Raja upral o ňebos the upral e phuv, hoj garudal kala veci anglo manuša, save hine godaver the avrisikade, a sikadal len le cikne čhavorenge.

²⁶ He, Dado, bo avke oda kamehas.

²⁷ Miro Dad mange diňa savoro. Ňiko na džanel le Čhas, ča o Dad; aňi le Dades na džanel Ňiko, ča o Čhavo the oda, kaske les o Čhavo kamel te sikavel.

²⁸ Aven ke mande savore, save san strapimen a na birinen! Me tumenge dava te odpočovinel.

²⁹ Len pre tumende miro jarmo* a siklon mandar, bo me som cicho the pokorno andro jilo, a ela tumen odpočinkos andre duša.

³⁰ Bo miro jarmo nane pharo a oda, so me thovav pre tumende te lidžal, hino loko.”

12

O phučiben pal o Šabbat

¹ Jekhvar sombatone džalal o Ježiš pašal e maľa, kaj sas sadzimen. Leskere učeňika sas bokhale a chudle te čhingerel a te chal o klasi.

² Sar oda dikhle o Farizeja, phende leske: “Dikh, tire učeňika keren oda, so našti keren sombatone, bo hin Šabbat*!”

³ O Ježiš lenge phenda: “Mek na gendaň, so kerda o David, sar sas bokhalo ov the leskere manuša?”

⁴ Ov geľa andre le Devleskero kher a chaľa o sentna mare, so našti chaľa aňi ov aňi leskere manuša, ča o rašaja.

⁵ Abo na gendaň andro Zakonos, hoj sombatone o rašaja andro chramos keren buči a aleha na dolikeren o Šabbat, ale hine bi o binos?

⁶ Phenav tumenge, hoj kade hin vareso bareder sar o chramos.

⁷ Te achalonas, so oda hin: *‘Kamav o lačhejileskeriben a na obeti!’* – ta na odsudzindanas le manušen, save hine bi o binos.

⁸ Bo o Čhavo le Manušeskero hino Raj the upral o Šabbat.”

O Raj sastarel pro Šabbat

⁹ Geľa odarik het a avľa andre lengeri sinagoga.

¹⁰ Ode sas jekh manuš, so leskero vast sas ňevladno. Ča vaš oda, hoj les te den andre, phučle le Ježišostar: “Šaj pro Šabbat (sombatone) te sastarel?”

¹¹ Ov lenge phenda: “Ko tumendar hino ajso manuš, hoj te les ulahas jekh bakro a pelahas leske pro Šabbat andre chev, či les na chudela a na cirdela avri?”

¹² Či nane buter o manuš sar o bakro? Vašoda šaj pro Šabbat mištes te kerel.”

¹³ Avke phenda le manušeske: “Nacirde o vast!” Ov nacirdľa, sastila leske avri a sas ajso sar the oka dujto vast.

* **11:29** O jarmo pes thovelas pre meň le džvirenge, hoj te cirden o verdan.

* **12:2** O džives, andre savo pes na kerel buči.

14 O Farizeja odarik gele het a dovakerenas pes pre leste, sar les te murdarel.

Le Devleskero služobňikos

15 Sar pes o Ježiš pal oda dodžanla, odgeľa odarik. Džanas pal leste but nipi a savoren sastarda.

16 Ale prikazinda lenge, hoj te na vakeren avre manuŝenge pal leste,

17 hoj pes te ačhel oda, so sas phendo prekal o prorokos Izaiaš:

18 “*Dikh, miro služobňikos, saves mange avri kidňom; saves kamav! Andre leste man hin o radiŝagos. Thovava mire Duchos pre leste a vakerela le narodenge pal o sudos.*

19 *Na veseke dinela pes aňi na vriskinela aňi űiko na ŝunela leskero hangos pre ulica.*

20 *E prephagi trstina na dophagela a e momeli, savi mek thuvisaľol, na murdarela andre, medik na kerela, hoj te űerinel (zvitazinel) o spravodliŝagos.*

21 *Pre leskero nav pes zmukena o narodi.”*

O Ježiš the o Belzebul

22 Akor ke leste ande jekhe manuŝes zaphandle le demonoha, savo sas koro the űemo, a ov les sastarda avke, hoj dikhelas the vakerelas.

23 A savore ola nipi pes čudalinenas a phenenas: “Nane ov oda Čhavo le Davidoskero?”

24 Ale sar oda ŝunde o Farizeja, phende: “Ov tradel avri le demonen ča la zoraha le Belzebuloskera, savo hino upral savore demona.”

25 O Ježiš dikhla, so peske gondolinen, a phenda lenge: “Dojekh kraliŝagos, so pes rozulavel a džal pre peste, ela zničimen. A űisavo foros na obačhela, te pes rozulavel a džal pre peste – aňi űisavo kher, so hin rozulado.

26 Te o satan tradel avri le satan, korkoro andre peste hino rozulado. Akor, sar ŝaj obačhela leskero kraliŝagos?

27 A te me tradav avri le demonen le Belzebuloha, tumare učeňika len kaha traden avri? Vašoda on ena tumare sudci.

28 Ale te me le Devleskere Duchoha tradav avri le demonen, ta akor ke tumende avla le Devleskero kraliŝagos.

29 Sar ŝaj džal vareko andro kher le zorale muŝeske te čorel leskere veci, medik ole zorale muŝes na phandela? Ča akor ŝaj čorel avri leskero kher.

30 Oda, ko nane manca, džal pre mande, a ko na skidel manca, rozčhivkerel.

31 Vašoda tumenge phenav, hoj dojekh binos the dojekh nalačo vakeriben pro Del, ela le manuŝenge odmuklo, ale ko pes ruhinela pro Duchos, oleske na ela odmuklo.

32 A te phenela vareko lav pro Čhavo le Manuŝeskero, ela leske odmuklo, ale te phendahas vareko nalačo pro Sentno Duchos, oleske na ela odmuklo aňi andre kada časos, aňi andre oda, so avela.”

O stromos pes prindžarel pal o ovocje

33 “Te tumen hin lačo stromos, leskere ovocje ena lače; abo te tumen hin nalačo stromos, leskere ovocje ena nalače. Bo o stromos pes prindžarel pal o ovocje.

34 Fajta sapengeri, sar ŝaj vakeren lače veci, te tumen san nalače? Bo soha hin pherardo o jilo, oda o muj vakerel.

35 O lačo manuŝ lel andral peskero lačo barvalipen avri o lače veci, a o nalačo manuŝ andral peskero nalačo barvalipen lel avri o nalače veci.

36 Ale phenav tumenge, hoj vaš dojekh lav, so phenena o manuŝa ča avke, počinena andro sudno džives.

37 Bo andral tire lava aveha ospravedlňimen a andral tire lava aveha odsudzimen.”

O Farizeja kamen te dikhel znameňje

³⁸ Akor leske phende varesave Farizeja the zakoñika: “Učitelina, kamas tutar te dikhel znañenje.”

³⁹ Ale ov lenge odphenda: “O manuša nalače the napačivale mangel znañenje, ale na ela lenge dino znañenje, ča o znañenje le prorokoskero Jonašiskero.

⁴⁰ Bo avke, sar *sas o Jonaš andro per la bara ribake trin džives the trin rača*, ela the o Čhavo le Manušeskero andro jilo la phuvake trin džives the trin rača.

⁴¹ O murša andral o foros Ninive uštena upre pro sudos tumenca a odsudzinena tumen, bo sar lenge o Jonaš kazinelas, visarde pes le binendar – ale kade hin vareko bareder sar o Jonaš.

⁴² E kralovna pal o juhos uštela upre pro sudos tumenca a odsudzinela tumen, bo avla dural pal aver agor la phuvake te šunel e godi le Šalamunoskeri – ale kade hin vareko bareder sar o Šalamun.”

Sar avel pale o nalačo duchos

⁴³ “Sar džal avri o nalačo duchos andral o manuš, phirel pal o thana, kaj nane pañi, a rodel, kaj peske šaj odpočovinel, ale na arakhel.

⁴⁴ Akor peske phenel: ‘Džav mange pale andre miro kher, khatar avlom avri.’ A sar avel, dikhel, hoj hino žužo, avrišulado the pratimen.

⁴⁵ Avke džal a anel peha aver efa dučen, goreder sar hino ov, džan andre a bešen ode. A palis ole manušeske ela goreder sar angloda. Avke pes ačhela the kale adadživeskere nalače manušenge.”

Le Ježišoskeri daj the phrala

⁴⁶ Medik vakerelas le nipenge, avla leskeri daj the leskere phrala, ačhenas avri a kamenas leha te vakerel.

⁴⁷ Vareko leske phenda: “Dikh, tiri daj the tire phrala ačhen avri a kamen tuha te vakerel.”

⁴⁸ Ale o Ježiš leske odphenda: “Ko hin miri daj a ko hin mire phrala?”

⁴⁹ Sikada le vasteha pre peskere učeñika a phenda: “Dikh, miri daj the mire phrala!”

⁵⁰ Bo sako, ko kerel e voľa mire Dadeskeri, savo hino andro ñebos, oda hin miro phral, miri pheñ the miri daj.”

13

O podobenstvo pal o štar phuva

¹ Oda džives o Ježiš geľa avri andral oda kher a bešľa peske paš o moros.

² Zgele pes ke leste igen but nipi, vašoda geľa andre lodka a bešľa peske. Savore nipi ačhenas paš o moroskero brehos.

³ Vakerelas lenge but andro podobenstva a phenda: “O manuš geľa te rozčivkerel o semena.

⁴ A sar rozčivkerelas, varesave pele paš o drom, avle o čirikle a chale len.

⁵ Aver pele pro baruno than, kaj len na sas but phuv, a sig barile, bo na gele but tele andre phuv.

⁶ Ale sar avľa avri o kham, zlabarelas len a šučile avri, bo na sas len o koreñis.

⁷ Aver pele andro kandre (kraki) a o kandre barile a tasade len.

⁸ Aver pele andre lači phuv a ande chasna, varesave šel (100), varesave šovardeš (60) a varesave tranda (30).

⁹ Kas hin kana, hoj te šunel, mi šunel!”

Soske vakerel andro podobenstva

¹⁰ Avle o učeñika a phende leske: “Soske lenge vakeres andro podobenstva?”

¹¹ A ov lenge odphenda: “Tumenge hin dino te ačaloľ o garude veci andral o Devleskero krališagos, ale lenge nane dino.

12 Bo oleske, kas hin, ela dino buter; ale oleskar, kas nane, mek pes lela the oda, so les hin.

13 Andro podobenstva lenge vakerav vaš oda, hoj te dikhen, ale te na dikhen a hoj te šunen, ale te na šunen a ni te na achalon.

14 Ačhel pes paš lende oda prorocstvo, so phenda o Izaiaš:

‘Te šunel šunena, ale nič na achalona; te dikhel dikhena, ale nič na dikhena.

15 *Bo kale nipenge zoralile o jile, le kanenca phares šunde a phandle andre peskere jakha, hoj ča le jakhenca te na dikhen, le kanenca te na šunen a andro jilo te na achalon, hoj pes te na visaren, a me len te sastarav avri.’*

16 Ale bachtale hine tumare jakha, hoj dikhen, the tumare kana, hoj šunen.

17 Bo čačipen phenav tumenge, hoj but proroka the čačipnaskere manuša kamenas te dikhel oda, so tumen dikhen, ale na dikhle; a te šunel oda, so tumen šunen, ale na šunde.”

O Ježiš vakerel avri o podobenstvo

18 “Akor šunen a achalon o podobenstvo pal oda manuš, savo rozčivkerelas o žužodiv.

19 Sar o manuš šunel o lav pal oda krališagos a na achalol, akor avel o nalačo a čorel oda, so leske sas sadzimen andro jilo. Kada hin oda, savo sas sadzimen paš o drom.

20 A pro baruno than hin sadzimen ole manušeske, ko šunel o lav a takoj les radišagoha prilel.

21 Ale nane les korenis a likerel avri ča pre varesavo časos. Sar avel o pharipen vaj džan pre leste vaš o lav, takoj odperel le pačabnastar.

22 Andro kandre hin sadzimen ole manušeske, ko šunel o lav, ale o starišagos the o barvalipen andre kada svetos tasavel o lav, a nane lestar chasna.

23 Ale andre lači phuv hin sadzimen ole manušeske, ko šunel o lav a achalol. Oda palis anel chasna: Vareko šel (100), vareko šovardeš (60) a vareko tranda (30).”

Pal o kukol maškar o žužodiv

24 Phenda lenge mek the aver podobenstvo: “O neboskero krališagos hino sar o manuš, savo sadzinda lačo semenos pre peskeri mała.

25 Ale medik o nipi sovenas, avla leskero neprijateljis a sadzinda o kukol* maškar o žužodiv pre mała a geła het.

26 Sar barila o žužodiv a anda o ulipen, akor pes sikada the o kukol.

27 Avle o sluhi a phende le chulajiske: ‘Rajeja, či na sadzindal o lačo semenos pre tiri mała? Khatar akor avla kada kukol?’

28 Ov phenda: ‘O neprijateljis ada kerda.’ O sluhi leske phende: ‘Kames, hoj te džas a te cirdas len avri?’

29 Ov phenda: ‘Na, bo sar cirdena avri o kukol, šaj cirden avri the o žužodiv.

30 Muken, hoj te barol jekhetane soduj dži e žatva, a andre žatva phenava olenge, save skiden upre: Skiden upre ešeb (peršo) o kukol a phanden len andro snopi te labarel, ale o žužodiv lidžan andre miri šopa.’ ”

Pal o horčično semenos the o droždi

31 A pale lenge phenda aver podobenstvo: “O neboskero krališagos hino sar o horčično semenos, so ila o manuš a sadzinda pre peskeri mała.

32 Oda semenos hino nekcikneder maškar savore semena, ale sar barol avri, hino bareder sar aver rastlini a ačhel lestar stromos. Avke o čirikle peske bešen pre leskere konara.”

* 13:25 E burina, so dičhol avri sar o žužodiv.

³³ A vakerelas lenge mek the aver podobenstvo: “O ňeboskero krališagos hino sar o droždi, so iľa e džuvli a rozkerđa andre igen but aro†, medik calo chumer na avľa upre.”

³⁴ Kada savoro vakerelas o Ježiš andro podobenstva le nipenge a bi o podobenstva lenge na vakerelas nič,

³⁵ hoj pes te ačhel oda, so sas phendo prekal o prorokos: “*Phundravava miro muj andro podobenstva a vakerava ola veci, so sas garude akorestar, sar sas stvorimen o svetos.*”

Vakerel avri o podobenstvo pal o kukol

³⁶ Akor omukľa o Ježiš le nipen a geľa andro kher. Avle ke leste leskere učeňika a phende leske: “Phen amenge avri o podobenstvo pal oda kukol pre maľa.”

³⁷ Ov lenge odphenda: “Oda, ko rozčhivkerel o lačo semenos, hin o Čhavo le Manušeskero;

³⁸ e maľa hin o svetos; o lače semena hine o manuša le krališagoskere; o kukol hine o manuša le nalačeskere;

³⁹ o ňeprijateljis, savo len sadzinda, hin o beng; e žatva hin o agor le svetoskero a ola, save kiden upre, hine o aňjela.

⁴⁰ Avke, sar pes kidel upre o kukol a labarel andre jag, ela the pro agor kale svetoske:

⁴¹ O Čhavo le Manušeskero bičhavela peskere aňjelen a kiden avri andral leskero krališagos savoren, save lidžan le manušen andro binos, the olen, save keren o nalačhipen.

⁴² A čhivena len andro jagalo bov. Ode ela o roviben the randena le dandenca andre dukh.

⁴³ Akor švicinena o čačipnaskere manuša sar o kham andro krališagos lengere Dadeskero. Kas hin kana, hoj te šunel, mi šunel!”

Pal o poklados the perla

⁴⁴ “O ňeboskero krališagos hino sar o poklados garudo pre maľa. Sar les o manuš arakhľa, garuda les a radišagostar geľa a bikenda savoro, so les sas, a palis cinda odi maľa.

⁴⁵ A pale, o ňeboskero krališagos hino sar o manuš, savo cinavkerel a rodelas o šukar perli.

⁴⁶ A sar arakhľa jekh dragaňi perla, odgeľa, bikenda savoro, so les sas, a cinda la.”

Pal e sita

⁴⁷ “Mek, o ňeboskero krališagos hino sar e sita, so mukle andro moros a zachudľa savore ribendar.

⁴⁸ A sar sas pherđi, cirdle la avri pro brehos, bešle peske a skidle o lače ribi andro košara a o nalače čhide avri.

⁴⁹ Avke ela the pro agor le svetoske: Avena o aňjela a lena avri le nalačen le čačipnaskerendar

⁵⁰ a čhivena len andro jagalo bov. Ode ela o roviben a randena le dandenca andre dukh.”

Neve the purane veci

⁵¹ O Ježiš lenge phenda: “Achalilan kaleske savoreske?” A on leske odphende: “He.”

⁵² Ov lenge phenda: “Vašoda dojekh sikado manuš, savo pes sikađa pal o ňeboskero krališagos, hino sar o chulaj, savo lel avri andral peskero barvalipen the neve the purane veci.”

Le Ježiš na prilen andro Nazaret

⁵³ Sar dovakerđa o Ježiš kala podobenstva geľa odarik het.

† 13:33 Trin miri (miery) abo 50 kili

⁵⁴ Avla andre odi phuv, kaj barila avri, a ode sikavelas len andre sinagoga avke, hoj pes čudalinenas a phenenas: “Khatar les hin ajsi godi the zazraki?”

⁵⁵ Či nane ov le tesariskero čhavo? Či pes na vičinel leskeri daj Maria a leskere phrala Jakob, Jozef, Šimon the Juda?

⁵⁶ Či nane savore leskere pheña ke amende? Khatar les hin kada savoro?”

⁵⁷ A na priile les. O Ježiš lenge phenda: “O prorokos hino bi e pačiv ča ode, kaj barila avri the andre peskero kher.”

⁵⁸ Na kerda ode but zazraki, bo na sas len pačaben.

14

O Jan Krstiteľ merel

¹ Andre oda časos šunđa o Herodes, savo sas vladaris upral e Galileja, o hiros pal o Ježiš

² a phenda peskere sluhenge: “Oda hin o Jan Krstiteľ! Ov uštıla andral o meriben, a vašoda les hin zor te kerel ola zazraki.”

³ Bo o Herodes chudla le Jan, phandla les a thođa les andre bertena vaš e Herodijada, savi sas romni le Filiposke, leskere phraleske.

⁴ Bo o Jan leske phenelas: “Nane tuke domuklo, hoj laha te džives.”

⁵ O Herodes kamelas les te murdarel, ale daralas pes le manušendar, bo on les lenas vaš o prorokos.

⁶ Ale palis pre Herodesiskere berša khelelas la Herodijakeri čhaj angle savorende a sas leske pre dzeka.

⁷ Vašoda la diňa lav, hoj la dela savoro, so ča peske manglahas.

⁸ A vaš oda, hoj la lakeri daj prevakerđa, phenda: “An takoj mange pre tacka o šero le Janoskero Krstiteľiskero.”

⁹ O kralis ačhila smutno, ale vaš o lav, so la diňa, the anglo manuša, save leha sas pre hoscina, prikazinda, hoj te anen.

¹⁰ Avke diňa te odčinel le Janoske o šero andre bertena.

¹¹ Leskero šero ande pre tacka a dine la čhake a oj ligenda peskera dake.

¹² Akor avle leskere učeňika, ile leskero telos a parunde les. Palis gele a phende oda le Ježišoske.

Pandž ezera manuša čalon

¹³ Sar oda šunđa o Ježiš, odgeľa odarik la lođkaha pre omuklo than. Ale došunde pes pal oda o nipi a gele andral o fori pešones pal leste. ¹⁴ Sar avla o Ježiš avri andral e lođka, dikhla igen but nipen. Sas leske pharo pre lende a sastarda le nasvalen, save sas maškar lende.

¹⁵ Sar zaračila, avle ke leste leskere učeňika a phende leske: “Pre kada than nane nič a imar hin but ori, rozmuk le nipen, hoj te džan andro fori peske te cinel te chal.”

¹⁶ Ale o Ježiš lenge phenda: “Na kampil lenge te džal. Tumen len den te chal.”

¹⁷ Ale on leske phende: “Hin amen kade ča pandž mare the duj ribi.”

¹⁸ Ov lenge phenda: “Anen mange len!”

¹⁹ Phenda le nipenge, hoj peske te bešen pre čar. Ila ola pandž mare the duj ribi, dikhla pro nebos a palikerđa. Palis phagerelas o mare, delas le učeňikenge a o učeňika denas le nipenge.

²⁰ Chale savore a čalile. Ole kotorendar, so ačhila, kidle upre dešuduj (12) pherde bare košara.

²¹ Ola, save chanas, sas vaj pandž ezera (5 000) murša, bi o džuvla the bi o čhave.

O Ježiš phirel pal o paňi

²² O Ježiš takoj bičhađa peskere učeņiken, hoj te džan andre lodka a te džan anglal pre dujto sera le moroske, medik ov na rozmukela le nipen. ²³ Sar len rozmukla, geļa ča ov pro verchos pes te modlinel. Sar zaračila, sas ode korkoro.

²⁴ E lodka imar sas maškar o moros a o vlņi laha čhivkerenas, bo phurdelas zorali balvaj.

²⁵ Ke tosara, sar mek na vidņisaľolas*, phirelas o Ježiš pal moros a avla ke lende.

²⁶ Sar o učeņika les dikhle te phirel pal o moros, predarandile a phende: "Oda hino mulo!" A vriskinde daratar.

²⁷ Ale o Ježiš ke lende takoj prevakerđa: "Ma izdran! Me som. Ma daran tumen!"

²⁸ A o Peter leske phendā: "Rajeja, te sal oda tu, phen mange, hoj te džav ke tu pal o paņi."

²⁹ Ov phendā: "Av!" O Peter geļa avri andral e lodka, phirelas pal o paņi a džalas ko Ježiš.

³⁰ Ale sar dikhla pre zorali balvaj, darandila, chudla te tašlol a vriskinda: "Rajeja, zachraņin man!"

³¹ O Ježiš takoj nacirdla o vast, zachudla les a phendā: "Manušeja, savo cikno pačaben tut hin! Soske na pačahas?"

³² Sar gele andre lodka, e balvaj preačila.

³³ A ola, ko sas pre lodka, bandonas anglal leste a phenenas: "Tu sal čačes o Čhavo le Devleskero!"

Sastarel andro Genezaret

³⁴ Sar pregele la lodkaha o moros, avle andre phuv Genezaret.

³⁵ O manuša andral oda than les sprindžarde a rozhirinde oda pal cali odi phuv. Ande ke leste savore nasvalen

³⁶ a mangenas les, či lenge na domukela, hoj pes te chuden ča le agorestar leskere gadendar. Ola, save pes lestar chudle, sastile avri.

15

O tradiciji le phurederengere

¹ Akor avle ko Ježiš o zakoņika the o Farizeja andral o Jeruzalem a phende leske:

² "Soske tire učeņika na dolikeren oda, so amenge dine o phure? Bo na thoven (omoren) o vasta, sar džan te chal o maro."

³ Ov odphendā: "A tumen soske na dolikeren le Devleskero prikazaņje, ale čerinen les vaš tumari tradicija.

⁴ Bo o Del phendā: 'De pačiv tira da the le dades! A oda, ko košel la da the le dades, mušinel te merel!'

⁵ Ale tumen phenen: 'Sako, ko phendahas la dake abo le dadeske: Oda kotor mire barvalipnastar, so šaj diņomas tumenge, thodom pre sera le Devleske, našti tumenge oda dav.'

⁶ Avke tumen phenen, hoj na kampil te del pačiv la da vaj le dades. Kajse tumare tradicijenca musaren le Devleskero prikazaņje.

⁷ Tumen dujemujengere, mištes pal tumende prorokinelas o prorokos Izaiáš, sar phendā:

⁸ 'Kala nipi man lašaren le mujeha, ale lengero jilo hino mandar dur.

⁹ Hijaba man lašaren, bo sikaven o sikaviben, so hin le manušendar.' "

¹⁰ Palis o Ježiš vičinda ke peste le nipen a phendā lenge: "Šunen a achalon!

¹¹ Le manušes na melarel oda, so džal andro muj, ale oda, so avel avri andral o muj."

* 14:25 Oda hin maškar o trin the šov ori.

12 Akor avle leskere učeňika a phende leske: “Džanes, hoj o Farizeja rušle, sar šunde oda lav?”

13 Ov odphenda: “Dojekh sadzimen rastlina, savi na sadzinda miro Dad andral o ňebos, ela avricirdli avri le koreňenca.

14 Muken len avke! On korkore hine kore a kamen te lidžan avre koren. A te jekh koro lidžala avre kores, sodujdžene perena andre chev.”

15 O Peter leske phenda: “Phen amenge avri pal oda podobenstvo!”

16 O Ježiš phenda: “So the tumen mek na achalon?”

17 Na achalon, hoj savoro, so avel andro muj, džal andro per a odarik džal avri?

18 Ale oda, so avel avri andral o muj, avel andral o jilo a oda meľarel le manušes.

19 Bo andral o jilo avel o nalačo gondolišagos, te murdarel, o lubipen te kerel, te čorel, o klamišagi te vakerele a te ruhinel.

20 Kada hin, so meľarel le manušes. Ale te chal le vastenca, so nane thode, na meľarel le manušes.”

La Kanaansko džuvľakero pačaben

21 O Ježiš odarik geľa het a geľa andro phuva Tir the Sidon.

22 A varesavi Kanaansko džuvľi andral odi phuv avľa ke leste a vriskinelas: “Av ke ma jileskero, Rajeja, Čhavo le Davidoskero! Miri čhaj hiňi igen zaphandli le demonenca.”

23 Ale ov lake na odphenda aňi lav. Akor avle ke leste leskere učeňika a mangelas les: “Bičhav la het, bo vriskinel pal amende.”

24 Ale ov odphenda: “Me som bičhado ča ko bakrore, save našľile andral o kher le Izraeloskero.”

25 Ale oj avľa, bandiľa anglal leste a phenda: “Rajeja, pomožin mange!”

26 Ov odphenda: “Nane šukares te lel le čhavorenge o maro a te čhivel les le rikonorenge.”

27 Oj odphenda: “He, Rajeja, ale the o rikonore telal o skamind chan o trušini, so peren lengere rajenge.”

28 Akor lake o Ježiš odphenda: “Ó, džuvľije, baro hin tiro pačaben! Mi ačhel pes tuke avke, sar kames.” A lakeri čhaj sastila avri ola oratar.

Sastarel paš o Galilejsko moros

29 Sar o Ježiš odarik odgeľa, avľa ko Galilejsko moros. Geľa upre pro verchos a ode peske bešľa.

30 Avle ke leste igen but nipi a sas lenca o bange, o kore, o ňeme, o kaliki the mek but aver. Thovenas len paš le Ježišoskere pindre a ov len sastarelas.

31 O nipi pes čudalinenas, sar dikhle, hoj o ňeme vakerele, o kaliki hine saste, o bange phiren, o kore dikhen a lašarenas le Izraeloskere Devles.

Čalarel štar ezere manušen

32 O Ježiš peske vičinda peskere učeňiken a phenda: “Pharo mange hin pre kala nipi, bo imar trin dživesa hine manca a nane len so te chal. Na kamav len te bičhavel khere bokhalen, hoj te na odperen pal o drom.”

33 O učeňika leske phende: “Khatar laha pre kada omuklo than ajci maro, hoj te čalaras kajci but dženen?”

34 O Ježiš lenge phenda: “Keci tumen hin mare?” On phende: “Efta the vajkeci cikne ribi.”

35 A phenda le nipenge, hoj peske te bešen pre phuv.

36 Iľa ola efta mare the ola ribi, palikerđa, phagerelas a podelas peskere učeňikenge a o učeňika denas le nipenge.

37 Chale savore a čaliľe. Ole kotorendar, so ačhile, kidle upre efta pherde košara.

³⁸ Ola, save chanas, sas vaj štar ezera (4 000) murša, bi o džuvla the bi o čhave.

³⁹ Palis rozmukla le nipen, geľa andre lodka a avľa andre phuv paš o Magadan.

16

O Farizeja kamen te dikhel znameňje

¹ Avle ke leste varesave Farizeja the Saduceja, pokušinas les a mangenas lestar, hoj lenge te sikavel znameňje andral o ňebos.

² A o Ježiš lenge odphenda: “Sar hin rat, phenen: ‘Ela šukares, bo o ňebos hino lolo.’”

³ A tosara phenen: ‘Adadžives ela brišindalo, bo o ňebos hino zachmurimen a lolo.’ Sar dikhen pro ňebos, džanen te phenel, savo ela džives, ale o znameňja ole časoskere na achalon?

⁴ O pokoleňje nalačo the lubikano mangel znameňje, ale na ela leske dino znameňje, ča o znameňje le Jonašiskero.” Mukla len ode a geľa het.

Le Farizejengere the Saducejengere drožďi

⁵ Leskere učeňika avle pre oki sera le moroske a bisterde peha te lel o maro.

⁶ O Ježiš lenge phenda: “Merkinen tumenge pre le Farizejengere the le Saducejengere drožďi.”

⁷ A o učeňika gondolinas maškar peste: “Vašoda phenel, bo na ilam peha o maro.”

⁸ Ale sar oda sprindžardľa o Ježiš, phenda lenge: “Manušale cikne pačabnaha, so vakeren, hoj tumen nane maro?”

⁹ Mek furt na achalon? Imar bisterďan pre ola pandž mare prekal ola pandž ezera (5 000) murša a keci košara kidňan upre?

¹⁰ Bisterďan the pre ola efa mare prekal ola štar ezera (4 000) murša a keci košara kidňan upre?

¹¹ Sar oda na achalon, hoj tumenge na vakeravas pal o maro? Ale merkinen tumenge pre le Farizejengere the Saducejengere drožďi!”

¹² Akor achalile, hoj na vakerďa pal oda, hoj te merkinen pro drožďi le mareskere, ale pro sikaviben le Farizejengero the Saducejengero.

O Peter viznavinel, ko hin o Ježiš

¹³ Sar avľa o Ježiš andro phuva paš e Filiposkeri Cezarea, phučľa peskere učeňikendar: “So phenen o manuša pal o Čhavo le Manušeskero, hoj ko som?”

¹⁴ On odphende: “Jekh phenen, hoj sal o Jan Krstiteľ, aver, hoj o Eliaš, a pale aver, hoj o Jeremiaš, abo jekh le prorokendar.”

¹⁵ Phenda lenge: “Ko phenen tumen, hoj som?”

¹⁶ O Šimon Peter odphenda: “Tu sal o Kristus, o Čhavo le džide Devleskero!”

¹⁷ O Ježiš leske odphenda: “Bachtalo sal Šimon, čhavo le Jonašiskero, bo o manuš* tuke kada na sikaďa, ale miro Dad, savo hino andro ňebos.

¹⁸ A me tuke phenav: Tu sal o Peter a pre kada bar ačhavava miri khangeri a o meriben† upral late na ňerinel (na zviťazinela).

¹⁹ Dava tuke o kleji andral o ňeboskero krališagos a savoro, so phandeha pre phuv, ela phandlo the pro ňebos. A savoro, so rozphandeha pre phuv, ela rozphandlo the pro ňebos.”

²⁰ A phenda peskere učeňikenge, hoj te na phenen ňikaske avri, hoj ov hin o Kristus.

O Ježiš phenel, hoj ela murdardo

* 16:17 Abo: O felos the o rat † 16:18 Abo: O brani le pekloskere

²¹ Akorestar chudľa o Ježiš te sikavel peskere učeňiken, hoj mušinel te džal andro Jeruzalem a but te cerpinel le phuredendar, le nekbaredere rašajendar the le zakoňikendar; hoj mušanela te merel a pal o trin dživesa te uštel andral o meriben.

²² Akor les iľa o Peter pre sera a chudľa leske te dovakerel: “O Del te na domukel, Rajeja! Oda pes tuke šoha (ňikda) te na ačhel!”

²³ Ale o Ježiš visalila ko Peter a phenda leske: “Satan, dža mandar het! Ačhes mange andro drom, bo na gondolines pre le Devleskere veci, ale pre le manuškere!”

Sar te džal pal o Ježiš

²⁴ Akor phenda o Ježiš peskere učeňikenge: “Te kamel vareko te avel pal ma, te na dživel prekal peste, mi lel pre peste peskero kerestos a mi avel pal ma.

²⁵ Bo sako, ko kamel te zachraňinel peskero dživipen, les našavela, ale ko našavela peskero dživipen vaš ma, oda les arakhela.

²⁶ Bo so hin le manušes olestar, hoj calo svetos ela leskero a o dživipen našavela? Soha peske o manuš šaj cinel avri peskero dživipen?

²⁷ Bo o Čhavo le Manušeskero avela peskere aňjelenca andre slava peskere Dadeskeri a akor dela počiňiben (odmena) sakones pal oda, sar kerelas.

²⁸ Čačipen tumenge phenav, hoj varesave tumendar, save kade ačhen, na dikhena o meriben, medik na dikhena le Čhas le Manušeskeres te avel andre leskero krališagos.”

17

O Ježiš pes čerinel andre slava

¹ Pal o šov džives peske vičinda o Ježiš le Peter, le Jakob the le Jan leskere phrales. Iľa len peha a sas korkore pro učo verchos.

² Ode pes anglal lende čerinda. Leskero muj leske labolas sar o kham a o gada leske parňile sar o svetlos.

³ Akor pes sikade lenge o Mojžiš the o Eliaš a vakerenas le Ježišoha.

⁴ O Peter phenda le Ježišoske: “Rajeja, mištes amenge hin kade. Te kames, keras trin stani: Tuke jekh, le Mojžišoske jekh the le Eliašoske jekh.”

⁵ Mek sar vakerelas, zaučarda len andre e žiarivo chmara a andral e chmara prevakerda ke lende o hangos: “Kada hin miro Čhavo, kas kamav. Lestar hin man radišagos, les šunen!”

⁶ Sar oda šunde o učeňika, pele pro muj a igen pes daranas.

⁷ O Ježiš avľa ke lende, chudľa pes lendar a phenda lenge: “Ušten, ma daran tumen!”

⁸ A sar hazdle upre o jakha, na dikhle imar ňikas, ča le Ježiš korkores.

⁹ Sar avenas tele pal o verchos, phenda lenge o Ježiš: “Ma vakeren avri ňikaske pal oda, so dikhlan, medik o Čhavo le Manušeskero na uštela andral o meriben!”

¹⁰ Leskere učeňika lestar phučle: “Soske phenen o zakoňika, hoj ešeb (peršo) mušinel te avel o Eliaš?”

¹¹ O Ježiš lenge odphenda: “O Eliaš čačes avela ešebno a prikerela sa,

¹² ale phenav tumenge, hoj o Eliaš imar avľa a na prindžarde les, ale kerde leha, sar kamle. Avke lendar cerpinela the o Čhavo le Manušeskero.”

¹³ Akor achalile o učeňika, hoj lenge vakerelas pal o Jan Krstiteľ.

Sastarel le čhavořes zaphandle le demonoha

¹⁴ Sar avle paš o nipi, avľa ke leste jekh manuš, savo peľa pro khoča, bandolas anglal leste

¹⁵ a phenda: “Rajeja, av jileskero ke miro čhavo, bo hin les zachvati a igen cerpinel, bo furt perel andre jag the andro paňi.

¹⁶ Andom les ke tire učeňika, ale naši les sastarde.”

¹⁷ O Ježiš odphenda: “Ó, manušale bi o pačaben the previsarde, mek dži kana tumenca avava? Dži kana tumen mek zlikerava? Anen les ke mande!”

¹⁸ O Ježiš les pokarhinda a o demonos takoj andral leste gela avri. O čhavo sastila avri ola oratar.

¹⁹ Palis avle o učeňika korkore paš o Ježiš a phende: “Soske les amen naši tradňam avri?”

²⁰ Ov lenge phenda: “Vašoda, hoj frima pačan. Bo phenav tumenge, te tumen ulahas ča ajso pačaben sar o horčično div (zrnos), phenena kale verchoske: ‘Predža kadarik kode!’ – a predžala. A na ela nič, so naši kerena.”

²¹ [“Ale ajse na džan avri, ča la modlitbaha the le postoha.”]

²² A sar phirenas jekhetane pal e Galileja, phenda lenge o Ježiš: “O Čhavo le Manušeskero ela dino andro vasta le manušenje.

²³ Murdarena les, ale pro trito džives uštela andral o meriben.” A o učeňika ačhile igen smutne.

O Raj počinel le chamoskeri daň

²⁴ Sar doavle andro Kafarnaum, avle ko Peter ola, save kiden avri le chamoskere daňe, a phende: “Tumaro učitelis na počinel le chamoskeri daň?”

²⁵ Ov odphenda: “Počinel!” Sar avla o Peter andro kher, phučla lestar o Ježiš ešebno (peršo): “So pes tuke dičhol, Šimon? Kastar len o kraľa andral kada svetos o clo abo o daňe? Peskere čhavendar, abo le cudzendar?”

²⁶ Ov odphenda: “Le cudzendar.” Akor leske o Ježiš phenda: “Akor lengere čhave na mušinen te počinel.

²⁷ Ale hoj pre amende te na rušen, dža ko moros a čhiv e udica. Ešebno riba, so pes chudela, le avri a sar lake phundraveha o muj, arakheha andre rupuňi minca*. Le les avri a počin e daň vaš tu the vaš ma.”

18

O nekbareder andro ňeboskero krališagos

¹ Andre odi ora avle o učeňika ko Ježiš a phende: “Ko hin bareder andro ňeboskero krališagos?”

² O Ježiš peske vičinda čhavores, ačhađa les maškar lende

³ a phenda: “Čačipen tumenge phenav, te tumen na visarena a na avena sar o čhavore, šoha (ňikda) na džana andro ňeboskero krališagos.

⁴ Ko pes pokorinela a ela sar kada čhavoro, oda hin nekbareder andro ňeboskero krališagos.

⁵ Sako, ko prilela jekhes kajse čhavorendar andre miro nav, man prilel.”

Te na odcirden avres andral o pačaben

⁶ Oleske, ko odcirdela andral o pačaben jekhes kale ciknorendar, save pačan andre ma, ulahas feder, te leske thodehas baro bar* pre meň a čhidehas les andro moros.

⁷ Vigos le svetoske vaš oda, hoj cirdel le manušen pro binos. Oda, hoj o manuš ela odcirdlo andral o pačaben, mušinel te avel, ale vigos ole manušeske, prekal kaste oda avel.

⁸ “Te tut cirdel tiro vast abo tiro pindro te kerel binos, odčhin les a čhiv les tutar het. Bo feder tuke hin te džal andro džživipen bango abo kalika, sar soduje vastenca abo pindrenca te džal andre večno jag.

* **17:27** Oda hin jekh *stater*, so mon štar *drachmi*. * **18:6** O baro bar andral o malmos

⁹ A te tut cirdel pro binos tiri jakh, džubin la avri a čhiv la tutar het. Bo feder tuke hin te džal jekha jakhaha andro večno dživipen, sar soduje jakhenca andro jagalo peklos.

¹⁰ Dikhen pre oda, hoj te na odčhiven jekhes kale ciknarendar! Bo phenav tumenge, hoj lengere aňjela andro ņebos ačhen furt angle miro Dad andro ņebos.

¹¹ [Bo o Čhavo le Manušeskero avľa, hoj te zachraňinel oda, so sas našado.]”

Pal o našado bakroro

¹² “Sar pes tumenge dičhol? Te ulahas varesave manušes šel (100) bakre a te jekh lendar našlilahas, či na mukela ola eňavardeš the eňa (99) pro brehi a na džala te rodel oles, savo našlila?

¹³ Čačes phenav tumenge: Te pes ačhela, hoj les arakhela, buter lestar radisaľola sar ole eňavardeš the eňendar (99), save na našlile.

¹⁴ Avke aňi tumaro Dad andro ņebos na kamel, hoj te našľol aňi jekh kale ciknarendar.”

Sar te dživel jekhetane le phralenca

¹⁵ “Te kerđahas tiro phral binos, džä a vaker leha pal oda ča tu the ov korkoro. Te tut šunela, dochudľal pale tire phrales.

¹⁶ Te tut na šunela, le tuha mek jekhes abo duje dženen, bo *dojekh lav ačhela pro duj abo trin švedki*.

¹⁷ Te len na šunela, phen oda andre khangeri. A te na šunela aňi la khangera, mi el tuke sar colňikos a sar manuš, savo dživel binošnes a bi o Del.

¹⁸ Čačipen tumenge phenav: Savoro, so phandena pre phuv, ela phandlo the andro ņebos a savoro, so rozphandena pre phuv, ela rozphandlo the andro ņebos.

¹⁹ Pale tumenge phenav, hoj te duj džene tumendar pes dothovena andre varesoste pre phuv a mangena vaš oda, chudena oda mire Dadestar, savo hino andro ņebos.

²⁰ Bo ode, kaj duj abo trin džene pes zgele andre miro nav, som the me maškar lende.”

Pal o sluhas, so na odmukel

²¹ Akor avľa ke leste o Peter a phendä leske: “Rajeja, te kerela miro phral pre mande binos, kecivar leske mušinav te odmukel? Dži eftavar?”

²² O Ježiš leske phendä: “Na phenav tuke, hoj eftavar, ale eftavardešvar ehta (70 x 7).

²³ Vašoda o ņeboskero krališagos hino ajso: Sas kralis, savo kamelas te džanel, keci love leske kamen leskere sluhi.

²⁴ Sar chudľa te genel, ande leske jekhe manušes, savo leske kamelas but milionit.

²⁵ Ale vaš oda, hoj les na sas sar te del pale, phendä leskero raj, hoj te bikenen vaš o otroka les the leskera romňa, the le čhaven a mek savoro, so les hin, hoj te del pale oda, so le kraliske kamelas.

²⁶ Akor peľa o sluhas pro khoča, bandolas anglal leste a mangelas les: ‘Rajeja, užar mek pre ma a savoro tuke dava pale!’

²⁷ Le kraliske sas pre leste pharo, mukľa les a savore love, so leske kamelas, leske odmukľa.

²⁸ Sar geľa odarik avri, arakhľa avre sluhas ole kraliskere, savo leske kamelas vaj šel (100) rupune minci†. Chudľa les, tasavelas les a phendä: ‘De mange pale oda, so mange kames!’

²⁹ Akor oda aver sluhas peľa paš leskere pindre a mangelas les: ‘Užar mek pre ma a savoro tuke dava pale.’

† 18:24 10 000 talenti ‡ 18:28 100 denara

³⁰ Ale ov na kamla te užarel. Geľa a čhida les andre bertena, medik leske na počinela oda, so leske kamelas.

³¹ Sar dikhle okla sluhi, so pes ačhila, sas igen smutne. Avle a vakerde avri le kraliske savoro, so pes ačhila.

³² Akor peske les vičindā o kralis a phendā leske: ‘Nalačho sluhona, savoro, so mange kamehas, tuke odmuklom, bo mangehas man,

³³ či na majindal te el the tu jileskero ke miro aver sluhavke, sar me somas jileskero ke tu?’

³⁴ Akor o kralis cholisalila a diňa les andre bertena, hoj te el potrestimen, medik na dela pale savoro, so leske kamelas.

³⁵ Avke kerela the miro ņeboskero Dad tumenge, te na odmukela sako peskere phraleske andral o jilo.”

19

Pal o rozyodos

¹ Sar o Ježiš dovakerđa kala lava, geľa het andral e Galileja a avľa andre Judsko phuv pal o Jordan.

² Džanas pal leste but nipi a ov len ode sastarelas.

³ Avle ke leste o Farizeja a kamenas les te chudel andro lav. Phučle lestar: “Či šaj omukel o rom peskera romňa vaš chocsoste?”

⁴ Ov odphendā: “So na gendan, hoj ešebnovarestar (peršovarestar) o *Del len stvorindā sar muršes the džuvla?*

⁵ A o Del mek phendā: ‘*Vašoda oddžala o murš la datar the le dadestar a ela jekhetane la romňaha a on duj džene ena jekh telos.*’

⁶ Avke imar nane duj, ale jekh telos. Vašoda oda, so o Del phandľa, o manuš te na rozphandel!”

⁷ Phende leske: “Akor soske phendā o Mojžiš, hoj šaj *te del la romňake o rozvodno lil a te premukel la?*”

⁸ Phendā lenge: “O Mojžiš tumenge domukľa te premukel tumare romňijen vaš oda, hoj tumare jile sas barune. Ale ešebnovarestar (peršovarestar) na sas avke.

⁹ A phenav tumenge, hoj sako, ko omukela peskera romňa, te oj na kerđa lubipen, a lela peske avra, kerel laha lubipen.” [“Oda murš, ko peske lel ajsa, savi hiňi premukli, tiš kerel lubipen.”]

¹⁰ Akor leske phende leskere učeňika: “Te oda hin avke maškar o murš the leskeri romňi, akor nane mištes te lel romňa.”

¹¹ Ov lenge phendā: “Na savore achalon oda lav, ale ča ola, kaske oda hin dino.

¹² Bo hin ajse murša, save ulile (narodzinde pes) avke, hoj našti dživen džuvľaha. A hin the ajse murša, savendar o nipi ajsen kerde. A mek hin the pačivale murša, save korkore kamle te ačhel pačivale prekal o ņeboskero krališagos. Oda, ko šaj prilel, mi prilel!”

O Raj požehňinel le čhavoren

¹³ Akor leske ande le čhavoren, hoj pre lende te thovel o vasta a modlinelas pes vaš lenge, ale o učeňika lenge na domukenas.

¹⁴ No o Ježiš lenge phendā: “Domuken le čhavorenge te avel ke ma a ma braňinen lenge, bo ajsengero hin o krališagos le Devleskero.”

¹⁵ A sar thođa pre lende o vasta, geľa odarik het.

O barvalo terno murš

¹⁶ Varesavo murš avľa ke leste a phendā: “Učitelina, so ajso lačho mange kampil te kerel, hoj man te el o večno dživipen?”

17 Ov leske phenda: “Soske mandar phučes pal o lačo? Jekh hino Lačo. A te kames te džal andro dživipen, doliker o prikazaňja.”

18 Phenda le Ježišoske: “Save?” A o Ježiš phenda: “*Na murdareha! Na kereha lubipen! Na čoreha! Na svedčineha klamišagoħa pre tiro pašutno!* 19 *De pačiv tira da the le dades! Kameha avres avke sar pes korkores!*”

20 O terno murš leske pre oda odphenda: “Kada savoro imar dolikerdom. So mange mek kempel?”

21 O Ježiš leske phenda: “Te kames te avel dokonalo, džā, biken tiro barvalipen a rozde le čorenge a ela tut o barvalipen andro ňebos. Palis av a phir pal ma!”

22 Ale sar oda šunda o terno murš, geħa het smutno, bo sas les but barvalipen.

Pal o barvalipen

23 O Ježiš phenda peskere učeňikenge: “Čačipen phenav tumenge, hoj o barvalo phares avela andro ňeboskero krališagos.

24 A pale tumenge phenav, hoj lokeder hin la řavake te predžal prekal e suvakeri chev, sar le barvaleske te džal andro ňeboskero krališagos.”

25 Sar oda šunde leskere učeňika, igen pes čudalinenas a phenenas: “Ta akor, ko šaj el spasimen?”

26 Ale o Ježiš dikhħa pre lende a phenda lenge: “O manuša ada našti keren, ča o Del šaj. Bo o Del šaj kerel savoro.”

27 Akor leske odphenda o Peter: “Dikh, amen omukħam savoro a geħam pal tu. So amen hin olestar?”

28 O Ježiš lenge phenda: “Čačipen tumenge phenav, hoj andre oda časos, so avela, sar beħela o Čhavo le Manušeskero pre peskero slavakero tronos, akor the tumen, save pal mande džanas, beħena pro dešuduj (12) troni a sudzinena o dešuduj fajti le Izraeloskere.

29 A sako, ko omukelas vaš miro nav o khera, le phralen abo le pheňen, le dades abo la da, le čhaven vaj o maħi, chudela šelvar ajci buter a chudela o večno dživipen.

30 Ale but olendar, ko sas eħebne (perše), ena posledna a o posledna ena eħebne.”

20

Pal o robotňika andre viňica

1 “Bo o ňeboskero krališagos hino sar jekh chulaj, savo geħa sig tosara avri, hoj te lel le robotňiken andre peskeri viňica.

2 Dothoda pes le robotňikenca, hoj len dela jekh rupuňi minca* pro džives, a bičhađa len andre peskeri viňica.

3 Sar geħa avri vaj eňa orendar, dikhħa avre dženen, hoj nič na keren a ačhen pro placos.

4 The lenge phenda: ‘Džan the tumen andre viňica a počinava tumen avke, sar kempel.’ A on gele.

5 Pale geħa avri vaj dešuduj (12) orendar the trin orendar a vičinda avre robotňiken.

6 Palis geħa avri vaj pandž orendar a arakhħa avre dženen te ačhel a nič te na kerel a phenda lenge: ‘So kade ačhen calo džives a nič na keren?’

7 Phende leske: ‘Vašoda, hoj ňiko amen na iħa andre buči.’ Phenda lenge: ‘Džan the tumen andre viňica te kerel buči.’

8 Sar zaračila, phenda la viňicakero raj peskere spravcoske: ‘Vičin le robotňiken a počin lenge.’ Chude le poslednendar džī o eħebne (perše).

9 Sar avle ola, save sas ile andre buči vaj pandž orendar, chudle po jekh rupuňi minca.

* 20:2 Jekh denaris

¹⁰ Palis avle ola ešebne a gondolinenas peske, hoj chudena buter, ale the on chudle po jekh minca.

¹¹ Sar ile, dudrinenas pro chulaj

¹² a vakerenas: ‘Amen pes trapinahas calo džives pro kham, ale kala posledna kerenas buči ča jekh ora a počindal len avke sar amen!’

¹³ Ale ov odphenda jekheske lendar: ‘Prijaťelina, na som načáčipnaskero ke tu! Či tut na dothodaľ manca vaš jekh minca?’

¹⁴ Le oda, so hin tiro, a dž! Me kamav kale poslednones te del avke sar tut.

¹⁵ Abo našťi kerav mireha oda, so me kamav? Dikhes pre mande namištes vaš oda, hoj som lačo?’

¹⁶ Avke ena o posledna ešebne a o ešebne posledna.”

O Raj phenel avri pal peskero cerpišagos

¹⁷ Sar o Ježiš džalas upre andro Jeruzalem, iľa peske pre sera ole dešuduje učeňiken a pal o drom lenge vakerelas:

¹⁸ “Šunen: Džas upre andro Jeruzalem a o Čhavo le Manušeskero ela avridino le nekbaredere rašajenge the le zakoňikenge a odsudzinena les pro meriben.

¹⁹ Dena les le Nažidenge, hoj lestar te asan a hoj les te zbičinen the te ukrižinen; ale pro trito džives ušťela andral o meriben.”

Pal o thana paš le Ježišoskero tronos

²⁰ Akor avľa e daj le Zebedeoskere čhavengeri ko Ježiš peskere čhavenca, bandolas anglal leste a mangelas lestar vareso.

²¹ Ov lake phenda: “So kames?” Oj phenda: “Phen, hoj kala mire duj čhave te bešen jekh pre tiri čači (pravo) a aver pre tiri balogňi (ľavo) sera andre tiro krališagos.”

²² O Ježiš lake odphenda: “Na džanen, so mangel. Či šaj pijen odi kuči, savi me majinav te pijel?” [“A či šaj aven bolde ole bolipnaha, saveha me som boldo?”] Phende leske: “Šaj.”

²³ Ov lenge phenda: “Čačes pijena odi kuči, so me pijav. [The ole bolipnaha, saveha som me boldo, the tumen avena bolde] ale, hoj te bešen pal miri čači the balogňi sera, oda nane miri veca. Ola thana chudena ola, prekal kaste miro Dad len pririchtinda.”

²⁴ Sar oda šunde okla deš učeňika, rušle pre ola duj phrala.

²⁵ Ale o Ježiš peske len vičinda a phenda: “Džanen, hoj o vladara lidžan le naroden zoraha a o bare raja trapinen le nipen.

²⁶ Ale maškar tumende te na el avke. Oda, ko kamel te el bareder, mi el tumaro sluhas.

²⁷ Oda, ko kamel te el ešebno, mi služinel savorenge.

²⁸ Bo aňi o Čhavo le Manušeskero na avľa, hoj leske te služinen, ale hoj ov te služinel a te počinel peskere dživipnaha vaš o but manuša.”

Sastarel duje koren paš o Jericho

²⁹ Sar avelas avri andral o Jericho, džanas pal leste igen but nipi.

³⁰ Bešenas paš o drom duj kore manuša. Sar šunde, hoj odarik džal o Ježiš, vriskinde: “Rajeja, Čhavo le Davidoskero, av ke amende jileskero!”

³¹ Ale o nipi lenge phenenas, hoj te čhiten, no on mek zoraleder vriskinenas: “Av ke amende jileskero, Rajeja, Čhavo le Davidoskero!”

³² O Ježiš zaačhila, vičinda len a phučľa: “So kamen, hoj tumenge te kerav?”

³³ On leske phende: “Rajeja, hoj pes te phundraven amare jakha.”

³⁴ Le Ježišoske sas pharo pre lende a chudľa pes lengere jakhendar. Takoj chudle te dikhel a džanas pal leste.

21

O Ježiš le lašaribnaha avel andro Jeruzalem

¹ Sar imar doavenas paš o Jeruzalem a avle andre Betfaga paš o Olivovo Verchos, bičhađa o Ježiš duje učeňiken

² a phenda lenge: “Džan andre kada foros, so hin angle tumende. Soča džana andre, arakhena zaphandles terne somaricis the somaris. Odphanden len a anen len ke ma.

³ Te vareko tumenge vareso phenela, tumen phenena, hoj le Rajeske len kempel, ale maj len bičhavela pale.”

⁴ Oda savoro pes ačhila, hoj pes te ačhel oda, so phenda o prorokos:

⁵ “Phenen le Sionoskera čhake: ‘Dikh, tiro kralis avel ke tu pokorno a bešel pre oslica, pro terno somaricis.’”

⁶ O učeňika gele a kerde avke, sar lenge oda phenda o Ježiš.

⁷ Ande la oslica the le somaricis, thode pre lende peskere gada a o Ježiš peske bešla.

⁸ But manuša rakinenas peskere gada pro drom, aver čhingerenas o prajti pal o stromi a rakinenas pro drom.

⁹ O nipi, save džanas anglal leste, the ola, save džanas pal leste, vičinenas: “Hosanna le Davidoskere Čhaske! Požehňimen oda, ko avel andro nav le Rajeskero! Hosanna andro ňebos!”

¹⁰ Sar avla andro Jeruzalem, andre calo foros avla bari vika a o manuša phučenas: “Ko hin kada?”

¹¹ Ola nipi phenenas: “Kada hin o Ježiš, oda prorokos andral o Galilejsko Nazaret.”

O Raj žužarel o chramos

¹² O Ježiš geľa andro chramos a tradňa avri savoren, save ode cinenas the bikenenas. Previsarda o skaminda olenge, save vatinenas o love, the olenge, save bikenenas le holuben.

¹³ Phenda lenge: “Hin pisimen: ‘Miro kher pes vičanela kher prekal o modlitbi’, ale tumen lestar kerđan kher prekal o živaňa!”

¹⁴ Avle ke leste andro chramos o kore the o bange a sastarda len.

¹⁵ Ale sar dikhle o nekbareder rašaja the o zakoňika ola zazraki, so kerelas, the le čhavoren, save vriskinen andro chramos: “Hosanna le Davidoskere Čhaske!” – rušenas

¹⁶ a phende leske: “Šunes, so vakeren?” O Ježiš phenda: “He. Tumen mek šoha (ňikda) na gendan: ‘Andral o muja le čhavorengere the le cikne čhavengere tuke kerđal o lašariben?’”

¹⁷ O Ježiš len ode mukla, geľa avri andral o foros andre Betanija a ode presuča.

Prekošel o figovňikos

¹⁸ Tosara, sar džalas pale andro foros, sas bokhalo.

¹⁹ Pal o drom dikhla jekh figovňikos a geľa paš leste, ale na arakhla upre o figi, ča o prajti. Avke phenda leske: “Imar šoha buter te na barol pre tu ovocje!” A oda figovňikos takoj šučila avri.

²⁰ Sar oda dikhle leskere učeňika, čudalinenas pes a phenenas: “Sar oda, hoj oda figovňikos takoj šučila avri?”

²¹ O Ježiš lenge odphenda: “Čačipen tumenge phenav, te tumen ulahas pačaben a na pochibindanas, kerđanas the tumen oda, so me le figovňikoha. A na ča kada, ale te phendanas kale verchoske: ‘Hazde tut a čhiv tut andro moros!’ ačhela pes.

²² Savoro, vaš soske tumen pačabnaha mangena andre modlitba, chudena.”

Phučiben pal leskeri autorita

23 Sar avla andro chramos a sikavelas, avle ke leste o nekbareder rašaja the o phuredera le nipengere a phende leske: “Sava zoraha keres kala veci? Ko tut diña odi autorita?”

24 O Ježiš lenge odphenda: “The me tumendar vareso phučava a te mange odphenena, me tumenge phenava, sava autoritaha kerav kala veci.

25 Khatar sas le Janoskero bolipen? Andral o ņebos vaj le manušendar?” On gondolinenas maškar peste a phenenas: “Te phenaha: ‘Andral o ņebos’ – phenela amenge: ‘Akor soske leske na pačandilān?’

26 Ale aŋi našti phenas: ‘Le manušendar’, bo savore lenas le Jan sar prorokos a daras pes le nipendar.”

27 Odphende le Ježišoske: “Na džanas.” Akor lenge ov phenda: “Aŋi me tumenge na phenava, sava autoritaha kerav kala veci.”

O podobenstvo pal o duj čhave

28 “No, so phenen pre oda? Varesave manušes sas duj čhave. Avla ko ešebno a phenda: ‘Čhavo miro, dža adadžives te kerel buči andre miri viñica!’

29 Ov odphenda: ‘Na kamav te džal.’ Ale palis leske sas pharo a geľa.

30 Avla ke dujto čhavo a the leske phenda ada. Ov odphenda: ‘Džav, rajeja!’ – ale na geľa.

31 Savo kale dujendar kerđa oda, so lendar o dad kamelas?” Odphende leske: “Oda ešebno (peršo).” O Ježiš lenge phenda: “Čačipen tumenge phenav: O colñika the o lubña tumen predenašen andro krališagos le Devleskero!

32 Bo avla o Jan te sikavel tumen pal o čačipnaskero drom, ale na pačandilān leske. No o colñika the o lubña leske pačandile a tumen oda dikhlān, ale the avke na čerindān tumaro jilo a na chudlān leske te pačal.”

Pal o nalače viñicakere chulaja

33 “Šunen the aver podobenstvo! Sas jekh raj, savo peske sadzinda e viñica a ohradzinda la. Kerđa e chev, kaj pes pučinel avri e štava andral o hroznos, a ačhađa e veža. Palis diña e viñica kečeŋ le chulajenge a geľa het pro droma.

34 Sar avla oda časos, sar pes skidel o hroznos, bičhađa peskere sluhēn ke ola chulaja, hoj te lel peskero ulipen.

35 Ale ola chulaja chudle leskere sluhēn; jekhes marde, avres murdarde a andre avreste čhivkerenas le barenca.

36 Pale bičhađa avre sluhēn, buter sar ešebnovar (peršovar), ale the lenca ada kerde.

37 Pro agor bičhađa ke lende peskere čhas, bo phenda peske: ‘Dena mire čhas pačiv.’

38 Ale ola chulaja peske phende: ‘Oda hin o dēdičos. Aven, murdaras les a leskero dēdictvos ela amaro!’

39 Chudle les, čhide les avri andral e viñica a murdarde les.

40 No, sar avela o raj la viñicakero, so kerela ole manušenca?”

41 Phende leske: “Murdarela ole nalače manušen bara cholaha a e viñica dela avre chulajenge, save leske anena o ulipen andre peskero časos.”

42 O Ježiš lenge phenda: “So, mek šoha na gendān, so hin pisimen?”

‘Ipen oda bar, so o murara odčhide, ačhilā o hlavno bar. O Raj oda kerđa a amen pes oleske čudaļinas!’

43 Vašoda tumenge phenav, hoj pes tumendar lela o krališagos le Devleskero a dela pes le manušenge, save anena o ovojce.

44 Oda, ko perela pre oda bar, pes phagerela a oles, pre kaste perela, rozmarela.”

⁴⁵ Sar šunde o nekbareder rašaja the o Farizeja ola leskere podobenstva, prindžarde, hoj vakerel pal lende.

⁴⁶ Kamle les te chudel, ale daranas pes le nipendar, bo on les lenas sar prorokos.

22

O podobenstvo pal o bijav

¹ O Ježiš lenge pale vakerelas andro podobenstva:

² “O űboskero krališagos hino sar jekh manuš, savo sas kralis, a kerđa peskere čhaske bijav.

³ Bičhađa peskere sluhen, hoj te džan te vičinel pro bijav le manušen, ale on na kamenas te avel.

⁴ Pale bičhađa avre sluhen a phendā: ‘Phenen le manušenge, save hine vičimen: O dilos imar pririchtindom, mire gurumņa the o thule džvirini hine imar murdarde a sa imar hin kisno! Aven pro bijav!’

⁵ Ale lenge oda sas jekh a gele het, vareko pre peskeri maļa a vareko, hoj te bikenkerel.

⁶ A okla chudle leskere sluhen, ande len avri pre ladž a murdarde len.

⁷ Sar oda šundā o kralis, cholisalila, bičhađa peskere slugaden a murdarđa ole vrahen. A lengero foros podlabarda.

⁸ Akor phendā peskere sluhenge: ‘O bijav imar hino pririchtimen, ale o manuša, save sas vičimen pro bijav, na sas hodne te džal.

⁹ Vašoda džan pro droma avri le forostar a vičinen pro bijav savoren, kas arakhena.’

¹⁰ Ola sluhi gele pro droma a skidle savoren, kas arakhle, le lačhen the le nalačhen. A andre bijaveskeri sala sas pherdo hosci.

¹¹ Ale sar avļa andre o kralis te dikhel pro hosci, dikhļa ode manušes, savo na sas urdo andro bijavutne gada.

¹² A phendā leske: ‘Prijaťelina, sar avļa andre, te na sal urdo andro bijavutne gada?’ A ov sas čhit.

¹³ Akor phendā o kralis le sluhenge: ‘Phanden leske o pindre the o vasta a čhiven les avri andro kalipen!’ Ode ela o roviben a randena le dandenca andre dukh.

¹⁴ Bo hin but vičimen, ale frima hin avrikidle.”

O phučiben pal o daňe

¹⁵ Akor o Farizeja odgele a dovakerenas pes, sar les te chudel andro lava.

¹⁶ Bičhade ke leste peskere učeňiken le Herodijanenca* a on leske phende: “Učitelina, džanas, hoj sal čačipnaskero a sikaves le Devleskero drom andro čačipen. A na džal tuke pal oda, so o manuša phenen, bo na dikhes pro manuš.

¹⁷ Phen amenge, so gondolines: Kampel te počinel le Cisariske o daňe, vaj na?”

¹⁸ Ale o Ježiš prindžarda lengero nalačhipen a phendā: “Soske man kamen te chudel pro lav, tumen dujemujengere?”

¹⁹ Sikaven mange e minca, savaha pes počinel o daňe!” On leske ande o denaris.

²⁰ A phučļa lendar: “Kaskero hin kada obrazis the nav?”

²¹ Phende: “Le Cisariskero.” Avke lenge phendā: “Den oda, so hin le Cisariskero, le Cisariske, a so hin le Devleskero, le Devleske.”

²² Sar oda šunde, čudalinde pes, omukle les a gele het.

Pal o ušťiben andral o meriben

²³ Oda džives avle ke leste o Saduceja, save phenen, hoj o manuš našťi ušťel andral o meriben. A phučle le Ježišostar:

* **22:16** O űidi, save likerenas paš o Herodes

24 “Učitelina, o Mojžiš phendā, *te vareko merela bi o čhave, leskero phral peske mušinela te lel leskera romña, hoj te kerel le phraleske čhaven.*

25 Sas ke amende efta phrala. Ešebno ila romña a palis muła. A vaš oda, hoj les na sas čhave, mukla la romña peskere phraleske.

26 Avke pes ačila le dujtoneha, the le tritoneha – dži ke eftato.

27 Palis, sar mule avri savore phrala, muła the oj.

28 Akor, te savore efta phrala laha dživenas, kaskeri lendar ela romni, sar uštena andral o meriben?”

29 O Ježiš lenge odphendā: “Tumen calkom na achalon, bo na prindžaren le Devleskero lav aňi leskeri zor.

30 Bo sar uštena o mule andral o meriben, na lena romnen a na džana romeste, ale ena sar o aňjela andro ņebos.

31 Tumen na gendan, so phendā o Del, pal o mule, save uštena andral o meriben?

32 *‘Me som o Del le Abrahamoskero, o Del le Izakoskero the o Del le Jakoboskero!’* O Del nane Del le mulenge, ale le džidenge!”

33 Sar oda šunde o nipi, čudalinenas pes upral leskero sikaviben.

O nekbareder prikazaňje

34 Sar o Farizeja šunde, hoj o Ježiš phandla le Saducejenge o muj andre, sa pes zgele.

35 Jekh lendar, zakoňikos, phučla le Ježišostar, hoj les te chudel avri:

36 “Učitelina, savo prikazaňje hin nekbareder andro Zakonos?”

37 O Ježiš leske phendā: “*‘Kameha le Rajes, tire Devles, andral calo tiro jilo, andral cali tiri duša the andral cali tiri godi.’*

38 Ada hin oda baro the ešebno (peršo) prikazaňje.

39 A dujto hino ajso sar o ešebno: *‘Kameha avres avke sar pes korkores!’*

40 Pre kala duj prikazaňja ačhel calo Zakonos the o Proroka.”

O phučiben pal o Davidoskero čhavo

41 Sar pes zgele o Farizeja, phučla lendar o Ježiš:

42 “So tumen phenen pal o Kristus? Kaskero hino čhavo?” Phende leske: “Le Davidoskero.”

43 Phendā lenge: “Akor soske o David les andro Duchos vičinel Rajeja? Bo phenel:

44 *‘O Raj phendā mire Rajeske: Beš tuke pal miri čači (pravo) sera, medik tuke na thovava tire ņeprijatelen tel o pindre.’*

45 Te korkoro o David les vičinel ‘Rajeja’, sar šaj avel o Kristus leskero čhavo?”

46 ņiko leske na džanelas te odphenel aňi lav a ole dživesestar ņiko buter lestar pes na tromandila (odvažinda) te phučel.

23

Dovakerel le Farizejenge the zakoňikenge

1 Akor vakerelas o Ježiš le nipenge the peskere učenikenge:

2 “O zakoňika the o Farizeja peske bešle pre le Mojžišoskero than a sikaven, so phenel o Zakonos.

3 Vašoda savoro, so tumenge phenena, hoj te dolikeren, oda dolikeren the keren, ale pal lengere skutki ma keren. Bo on na keren oda, so vakeren.

4 Šphanden bare pharipena, so našti te zlidžal, a thoven len pro vali le manušenge, ale on korkore na kamen aňi jekhe angušteha lenge te pomožinel.

5 Savoro, so on keren, keren ča vaš oda, hoj len o nipi te dikhen. Thoven o bare krabički le Devleskere laveha pre peskero čekat the pro vasta a bare špargici pro agor peskere gadenge.

⁶ Kamen nekfeder thana pro hoscini the anglune thana andro sinagogi.

⁷ Kamen, hoj lenge o nipi andro foros te pozdravinen a te vičinen len: ‘Rabbi.’

⁸ Ale tumen peske ma domuken te phenel ‘Rabbi’, bo ča jekh hin tumaro Učitelis – o Kristus – a tumen savore san phrala.

⁹ A ma phenen ňikasko pre phuv ‘Dado’, bo ča jekh hin tumaro Dad, oda, savo hino andro ňebos.

¹⁰ Aňi peske ma domuken te phenel ‘Duchovne Vodci’, bo ča jekh hin tumaro vodcas, o Kristus.

¹¹ Oda, ko ulahas maškar tumende bareder, ela tumaro služobňikos.

¹² Sako, ko pes upre hazdela, ela tele dikhlo a oda, ko hin pokorno, ela upre hazdlo.

¹³ Ale vigos tumenge, zakoňikale the Farizejale, tumen dujemujengere! Bo phanden andre le nipenge o ňeboskero krališagos – tumen korkore andre na džan a olenge, save kamlehas, na domuken.

¹⁴ [Vigos tumenge, zakoňikale the Farizejale, tumen dujemujengere! Bo thoven avri le vdovenca a len lengere khera a but tumen modľinen, hoj tumen te dičhol. Vašoda avena goreder sudzimen.]

¹⁵ Vigos tumenge, zakoňikale the Farizejale, tumen dujemujengere! Bo predžan o moros the e phuv, hoj te dochuden jekhe manušes prekal tumaro pačaben, a sar pes visarel, keren lestar čhas prekal o peklos duvar goreder, sar san tumen.”

¹⁶ “Vigos tumenge, kore vodcale! Bo phenen: ‘Ko lela vera pro chramos, oda nane ňič, ale ko ilahas vera pre le chramoskero somnakaj, oda imar mušinel te dolikerel.’

¹⁷ Tumen diline the kore! So hin bareder: O somnakaj, či o chramos, so sentňarel o somnakaj?

¹⁸ Abo tumen phenen: ‘Te ilahas vareko vera pro oltaris, oda nane ňič, ale te ilahas vareko vera pre oda daros, so hin upre, oda imar mušinel te dolikerel.’

¹⁹ Tumen diline the kore! So hin bareder, o daros, či o oltaris, so sentňarel o daros?

²⁰ Avke oda, ko lel vera pro oltaris, lel vera pro oltaris the pre savoreste, so upre hin.

²¹ A oda, ko lel vera pro chramos, lel vera pro chramos the pre Oda, ko andre bešel.

²² Oda, ko lel vera pro ňebos, lel vera pro tronos le Devleskero the pre Oda, ko upre bešel.

²³ Vigos tumenge, zakoňikale the Farizejale, tumen dujemujengere! Bo den o dešto kotor andral e meta, andral o kopros the andral e raška, ale omuklan oda, so buter kempel te dolikerel andro Zakonos: O spravodlišagos, o lačhejileskeriben the e vernost. Kada kampla te kerel a koda te na omukel.

²⁴ Tumen kore vodcale! La mucha precedzinen a la řava preľiginen!”

²⁵ “Vigos tumenge, zakoňikale the Farizejale, tumen dujemujengere! Bo žužaren avral e kuči the o čaro, ale andral hin pherdo hamišagos the džungipen.

²⁶ Farizejina, tu koro manuš! Žužar ešeb (peršo) e kuči the o čaro andral, hoj te aven žuže the avral!

²⁷ Vigos tumenge, zakoňikale the Farizejale, tumen dujemujengere! Bo san ajse sar parne hrobi, so dičhon avral šukares, ale andral hine pherde le mulengere kokalenca the dojekhe džungipnaha.

²⁸ Avke the tumen avral dičhon le nipenge, hoj san čačipnaskere, ale andral san pherde le falšišagoha the le nalačhipnaha.”

²⁹ “Vigos tumenge, zakoňikale the Farizejale, tumen dujemujengere! Bo ačhaven o hrobi le prorokenge a šukaľaren o pomňiki le čačipnaskerengere.

³⁰ Phenen: ‘Te džidilamas andro dživesa amare dadengere, na murdardamas lenca le proroken.’

³¹ Avke korkore phenen avri pre peste, hoj san o čhave olengere, save murdarde le proroken.

³² Ta aven a dokeren oda, so chudle te kerel tumare dada!

³³ Tumen sapale! Tumen čhave le sapengere! Sar šaj denašen olestar, hoj te aven odsudzimen andro peklos?

³⁴ Vašoda bičhavav ke tumende le proroken, le godaveren the le manušen, save hine avrisikade andro Zakonos. Varesaven lendar ukrižinena the murdarena a varesaven lendar marena bičoha andre tumare sinagogi a džana pre lende foros forostar,

³⁵ hoj te aven potrestimen vaš oda, hoj murdarđan le čačipnaskeren a oleha čhordan avri lengero rat pre phuv – le Abelostar dži ko Zachariaš, o čhavo le Barachiašiskero, saves murdarđan maškar o chramos the oltaris.

³⁶ Čačipen tumenge phenav, kada savoro avela pre kada pokoleñje!”

O roviben pal o Jeruzalem

³⁷ “Ó, Jeruzalem, ó, Jeruzalem! Tu, so murdares le proroken a čhivkeres le barenca andre ola, save sas ke tu bičhade. Kecivar kamlom te skidel tire čhaven, avke sar e kachñi skidel peskere kachñoren tel peskere kridli, ale na kamenas!

³⁸ Dikh, tumaro kher ačhela omuklo, na ela nič andre!

³⁹ Bo phenav tumenge, hoj akanastar man imar šoha (ñikda) na dikhena, medik na phenena: ‘*Požehñimen oda, ko avel andro nav le Rajesker!*’”

24

O chramos ela tele čhido

¹ Palis geła o Ježiš avri andral o chramos a sar džalas het, avle ke leste leskere učeñika, hoj leske te sikaven le chramoskere stavbi.

² Ale o Ježiš lenge odphenda: “Dikhen kada savoro? Čačipen tumenge phenav, hoj kade na ačhela bar pre bareste! Sa ela tele čhido.”

O pharipena pro koñec sveta

³ Sar bešelas pre Olivovo Verchos, avle pal leste leskere učeñika korkore a phende leske: “Phen amenge, kana oda avela. Pal soste prindžaraha, hoj tu aves a imar hin o koñec le svetoske?”

⁴ O Ježiš lenge odphenda: “Merkinen, hoj tumen vareko te na klaminel!

⁵ Bo ena but ajse, save avena andre miro nav a phenena: ‘Me som o Kristus!’ – a cirdena but dženen pro falošno drom.

⁶ Sar šunena pal o maribena a hoj pes maren o narodi, ma predaran, bo oda mušinel te avel, ale mek na ela o koñec.

⁷ Bo o narodos džala pro narodos a o krališagos pro krališagos; ela bari bokh a pre but thana e phuv razisalola.

⁸ Oda ela anglune dukha le svetoskere andro trapišagos.

⁹ Akor tumen zaphandena, hoj te aven potrestimen a the murdarde a savore narodi tumen našti avri ačhena vaš miro nav.

¹⁰ Akor but džene oddžana le pačabnastar. Jekh avres dena andre a phral le phrales našti ačhela avri.

¹¹ Avena but falošna proroka a cirdena but dženen pro falošno drom.

¹² Vašoda, hoj o nalačhipen barola, andro but džene šilalola o kamiben,

¹³ ale oda, ko likerela avri dži o koñec, ela spasimen.

¹⁴ A kada evaņjelium pal o krališagos pes vakerela pal calo svetos, hoj savore narodi te šunen, a palis avela o koñec.

¹⁵ Sar dikhena, hoj pre sentno than ačhel oda baro džungipen, so meľarel andre o chramos, avke sar phenda o prorokos Daniel – oda, ko genel, mi achalol –

¹⁶ akor ola, save ena andre Judsko, mi denašen upre pro verchi.

17 Oda, ko ela pro pados, te na avel tele, hoj peske vareso te lel andral o kher.

18 A oda, ko ela pre mała, te na visalol pale khere vaš o gada.

19 No andre ola dživesa ela phares le khabňenge the ole džuvľenge, save den te pijel le čavoren.

20 Modľinen tumen, hoj te na mušinen te denašel jevende abo pro Šabbat (sombatone)!

21 Bo akor ela ajso pharipen, sar mek šoha (ňikda) na sas, kanastar o Del stvorinda o svetos, a imar šoha buter na ela.

22 Te o Raj na kerđahas frimeder ola dživesa, na uľahas zachraňimen ňisavo manuš. Ale vaš o manuša, saven peske kidňa avri, kerđa ola dživesa frimeder.

23 Te tumenge akor vareko phendahas: ‘Dikh, kade hin o Kristus,’ abo: ‘Kode hino!’ – ma pačan!

24 Bo avena but falošna mesijaša the but falošna proroka a kerena bare znameňja the zazraki, hoj te cirden pro falošno drom – te pes oda ča diňahas – the le avrikidle manušen.

25 Dikhen, phendom tumenge oda anglal!

26 Te tumenge akor vareko phenela: ‘Dikh, pre pušta hino!’ – ma džan avri. Abo: ‘Dikh, andro khera hino!’ – ma pačan.

27 Bo sar demel o perumos pro vichodos a dičhol les dži o zapados, avke ela, sar avela o Čhavo le Manušeskero.

28 Bo ode, kaj hin o felos le muleskero, pes skidena the o supi.

29 A takoj pal o pharipen andre ole dživesa, o kham kalola a o čhonoru imar na labola. O čercheňa perena andral o ňebos a o ňeboskere zora pes čhalavena.

30 Akor pes sikavela pro ňebos znameňje le Čhaskero le Manušeskero a savore nipi pre phuv rovena, sar dikhena *le Čhas le Manušeskere te avel pro ňeboskere chmari* andre zor the andre bari slava.

31 Sar šundola e bari truba, bičhavela peskere aňjelen a skidena upre leskere avrikidle manušen pal savore štar seri le svetoske, andral jekh agor le ňebostar dži andre aver.”

O podobenstvo pal o figovňikos

32 “Le figovňikostar peske len o podobenstvo: Sar leskere konara hine imar kovle a o prajti aven avri, džanen, hoj o ňilaj hino pašes.

33 Avke the tumen, sar dikhena, hoj pes oda savoro ačhel, džanen, hoj oda hino pašes paš o vudar.

34 Čačipen phenav tumenge, hoj kada pokoleňje na predžala, medik pes kada savoro na ačhela.

35 O ňebos the e phuv našľona, ale mire lava šoha na našľona.

36 Ale ole dživesestar the ola oratar na džanel ňiko, aňi o ňeboskere aňjela, aňi o Čhavo, ča jekh o Dad.”

Te aven pririchtimen

37 “Sar sas andre ola dživesa, sar dživelas o Noach, avke ela the akor, sar avela o Čhavo le Manušeskero.

38 Bo andre ola dživesa angle potopa o manuša chanas the pijenas, lenas romňen a džanas romeste dži andre oda džives, sar geľa o Noach andro korabos

39 a na džanenas ňisostar, medik na avľa e potopa a savoren iľa het – avke ela the sar avela o Čhavo le Manušeskero.

40 Akor ena duj džene pre mała: Jekh ela ilo a dujto ačhela.

41 Duj džuvľija erňinena malmoha: Jekh ela ili a dujto ačhela.

⁴² Vašoda ma soven, bo na džanen, andre savi ora the andre savo džives avela tumaro Raj.

⁴³ Ale kada džanen: Te džanlahas o gazdas, andre savi ora rači avela, merkindahas a na domuklahas le živaňiske te džal andre peskero kher.

⁴⁴ Vašoda the tumen aven pririchtimen, bo o Čhavo le Manušeskero avela andre odi ora, savi na užarena.”

Pal o lačo the nalačo sluhās

⁴⁵ “Akor ko hin oda verno the godaver sluhās, saves ačađa leskero raj upral peskere sluhi, hoj len te del te chal pro časos?”

⁴⁶ Bachtalo hin oda sluhās, saves leskero raj, sar avela, arakhela oda te kerel.

⁴⁷ Čačipen tumenge phenav, hoj les ačhavela upral calo peskero barvalipen.

⁴⁸ Ale te peske gondolindahas oda nalačo sluhās andre peskero jilo: ‘Miro raj mek but na avela’ –

⁴⁹ a chudlahas te marel olen, save leha služinen, a chalahas the pilahas le matenca,

⁵⁰ avela o raj ole sluhāske andro džives, savo na užarel, the andre ora, so na džanel.

⁵¹ Rozčhinales pro jepaš a leskero kotor ela le dujemujengere manušenca. Ode ela o roviben a randena le dandenca andre dukh.”

25

Pal o deš pačivale čhaja

¹ “Akor ela o ņeboskero krališagos ajso, sar o deš pačivale čhaja, save ile peskere lampi a gele anglal te užarel le ternes.

² Ale pandž lendar sas godaver a pandž nagodaver.

³ O nagodaver ile peskere lampi, ale na ile peha olejos,

⁴ ale o godaver ile peskere lampi the olejos andro cakli.

⁵ Sar imar but na avelas o terno, indralile (zadriminde) savore a zasute.

⁶ Ale pal jepaš rat vareko vriskinda: ‘Dikh, o terno avel! Džan avri ke leste!’

⁷ Akor ušfile savore čhaja a pririchtinenas peske o lampi.

⁸ A o nagodaver phende le godaverenge: ‘Den amen tumare olejostar, bo amare lampi murdalon andre.’

⁹ Ale o godaver lenge odphende: ‘Na! Hoj te na el frima the amen the tumen. Feder ela, te tumen peske džana te cinel ke ola, save bikenen.’

¹⁰ A sar odgele te cinel, avla o terno. Ola, save sas pririchtimen, gele leha andre pro bijav a phandla pes andre o vudar.

¹¹ Palis doavle the okla čhaja a phenenas: ‘Rajeja, Rajeja, phundrav amenge!’

¹² Ale ov odphenda: ‘Čačipen tumenge phenav, na prindžarav tumen!’

¹³ Vašoda ma soven, bo na džanen o džives aňi e ora, kana avela o Čhavo le Manušeskero!”

Pal o talenti

¹⁴ “Oda ela avke, sar jekh manuš, savo džalās het pro droma, vičinda peske le sluhēn a diňa lenge peskero barvalipen.

¹⁵ Jekhes diňa pandž talenti, avres duj a avres jekh. Sakones diňa pal oda, so džanelas te kerel.

¹⁶ Oda, savo chudla pandž talenti, geła takoj te kerel buči ole lovenca a zarodňa aver pandž talenti.

¹⁷ Avke the oda, savo chudla duj, zarodňa aver duj.

¹⁸ Ale oda, savo chudla jekh, odgeła, kopalinda avri andre phuv chev a ode garuđa le rajeskere love.

¹⁹ Palis pal o but časos avla pale o raj ole sluhengero a phučelas lendar, so kerde le lovenca.

²⁰ Avla oda, savo chudla pandž talenti, andā aver pandž a phendā: ‘Rajeja, pandž talenti man diñal, dikh, aver pandž lenca rodnom!’

²¹ Leskero raj leske phendā: ‘Mištes kerđal, lačo the pačivalo sluhona! Salas pačivalo andro frima, ačhavava tut upral but veci. Av andro radišagos tire rajeskero!’

²² Avla the oda, savo chudla duj talenti a phendā: ‘Rajeja, duj talenti man diñal, dikh, aver duj lenca rodnom!’

²³ Leskero raj leske phendā: ‘Mištes kerđal, lačo the pačivalo sluhona! Salas pačivalo andro frima, ačhavava tut upral but veci. Av andro radišagos tire rajeskero!’

²⁴ Palis avla the oda, savo chudla jekh talentos a phendā: ‘Rajeja, džanavas, hoj tu sal bijileskero manuš. Kides upre ode, kaj na sadzindal, a les tuke oda, so na rozčhidal.

²⁵ Vašoda man daravas a gełom te garuvel tiro talentos andre phuv. Dikh, kade hin oda, so hin tiro!’

²⁶ Ale leskero raj leske odphendā: ‘Nalačo the leñivo sluhona! Džanehas, hoj kidav upre ode, kaj na sadzindom, a lav mange oda, so na rozčhindom.

²⁷ Šaj diñal mire love olenge, save keren le lovenca, a sar me avlomas, ilomas mange pale buter.

²⁸ Vašoda len lestar o talentos a den oleske, kas hin deš talenti.

²⁹ Bo sakones, kas hin, oles ela dino a ela les pherdo. Ale oleslar, kas nane, pes lela the oda, so les hin.

³⁰ A kale sluhas, savestar nane chasna, čhiven avri andro kalipen – ode, kaj ela o roviben a randena le dandena andre dukh.’ ”

Pal o posledno sudos

³¹ “Sar avela o Čhavo le Manušeskero andre peskeri slava a savore aņjela leha, akor peske bešela pro tronos andre peskeri slava.

³² A savore narodi pes zdžana angle leste a rozulavela len jekhen avrendar avke, sar o pastjeris rozulavel le bakroren the le capen.

³³ Thovela te ačhel le bakroren pal peskeri čači (pravo) sera a le capen pal e bałogñi (lavo) sera.

³⁴ Akor phenela o Kralis olenge, save ena pal leskeri čači sera: ‘Aven tumen, save san požehñimen mire Dadestar, zalen o krališagos, so sas pririchtimen prekal tumende, kanastar sas kerdo o svetos.

³⁵ Bo somas bokhalo a diñan man te chal, somas smedno a diñan man te pijel, somas cudzincos a priiñan man,

³⁶ somas lango a diñan man te urel, somas nasvalo a avlan pal ma, somas andre bertena a avlan man te dikhel.’

³⁷ Akor leske phenena o čačipnaskere: ‘Rajeja, kana tut dikhlam bokhales a čalardam tut, abo smednones a diñam tut te pijel?’

³⁸ A kana tut dikhlam cudzincos a priiñam tut, abo langes a diñam tut te urel?

³⁹ Kana tut dikhlam nasvales abo andre bertena a avlam pal tute?’

⁴⁰ O Kralis lenge odphenela: ‘Čačipen tumenge phenav: Savoro, so kerđan jekheske kale mire nečiknedere phralendar, mange oda kerđan.’

⁴¹ Palis phenela the olenge pal e bałogñi sera: ‘Tumen prekošle, džan mandar het andre večno jag, so hin pririchtimen prekal o beng the leskere aņjela.

⁴² Bo somas bokhalo, a na diñan man te chal, somas smedno, a na diñan man te pijel,

⁴³ somas cudzincos, a na priiñan man, somas lango, a na diñan man te urel, somas nasvalo the andre bertena, a na avlan pal ma.’

⁴⁴ Akor leske the on odphenena: ‘Rajeja, kana tut dikhlam bokhales, abo smednones, abo sar cudzincos, abo langes, abo nasvales, abo andre bertena, a na kerđam pašal tu?’

⁴⁵ Akor lenge odphenela: ‘Čačipen tumenge phenav: Te oda na kerđan jekheske kale mire nekciknedere phralendar, mange oda na kerđan.’

⁴⁶ A kala džana andro večno trapišagos, ale o čačipnaskere andro večno dživipen.”

26

O rašaja pes dothoven pro Ježiš

¹ Sar dovakerđa o Ježiš savore kala lava, phendā peskere učeňikenge:

² “Džanen, hoj mek duj džives a ela e Patrađi a o Čhavo le Manušeskero ela dino, hoj les te ukrižinen.”

³ Akor pes zgele o nekbareder rašaja, o zakoňika the o phuredera le nipengere andre dvora ko nekbareder rašaj Kajfaš.

⁴ Dovakerde pes, hoj le Ježiš počoral chudena a murdarena les.

⁵ Ale phenenas: “Na pro inepos, hoj pes o manuša te na vzburinen pre amende.”

O Ježiš pomakhlo andre Betanija

⁶ Sar sas o Ježiš andre Betanija andro kher ko Šimon, saves sas malomocenstvo,

⁷ avla ke leste jekh džuvli. Ola džuvla sas alabastroskero caklocis le igen dragane olejoha. Sar bešelās o Ježiš paš o skamind, čhida leske oda olejos avri pro šero.

⁸ Sar oda dikhle o učeňika, cholisalile a phende: “Nane zijan, kajso dragano olejos?”

⁹ Kada olejos pes šaj bikendā vaš o but love a šaj pes diňa le čorenge!” ¹⁰ Sar oda dikhla o Ježiš, phendā lenge: “Soske pre late chan choli? Lačho skutkos mange kerđa.

¹¹ Bo o čore tumenca hine furt, ale me tumenca furt na avava.

¹² Oda, hoj čhida avri o olejos pre miro telos, kerđa pre miro pohrebos.

¹³ Čačipen tumenge phenav, hoj všadzik, kaj pes vakerela pal o svetos kada evaňjelium, pes phenela the oda, so kadi džuvli akana kerđa, pre lakero leperiben.”

O Judaš zradzinel le Ježiš

¹⁴ Akor jekh le dešudujendar o Judaš Iškarijotsko geľa het ko nekbareder rašaja

¹⁵ a phučla: “So man dena, te les tumenge dava andre?” A on dine les tranda (30) rupune minci.

¹⁶ O Judaš akorestar rodelas drom, sar les te del andre.

E posledno večera

¹⁷ Ešebno džives, sar pes chal o mare bi o droždi, avle o učeňika ko Ježiš a phende leske: “Kaj kames, hoj tuke te pririchtinas o Patrađakero chaben?”

¹⁸ Ov phendā: “Džan andro foros ke oda the oda manuš a phenen leske: ‘O Učitelis tuke phenel: Miro časos hin pašes. Ke tu chava mire učeňikenca o Patrađakero chaben.’”

¹⁹ O učeňika kerde avke, sar lenge oda phendā o Ježiš, a pririchtinde o chaben.

²⁰ Sar zaračila, bešla o Ježiš le dešudujenca paš o skamind.

²¹ Sar chanas, phendā: “Čačipen tumenge phenav: Jekh tumendar man dela andre.”

²² Sar oda šunde, ačhile igen smutne a phučenas lestar jekh pal aver: “Som oda me, Rajeja?”

²³ O Ježiš odphendā: “Oda, ko peske manca o maro močinelā andro čaro, ov man dela andre.

²⁴ O Čhavo le Manušeskero mušinel te merel, avke sar pal leste hin pisimen, ale ole manušeha, ko les del andre, ela igen namištes. Feder leske ulahas, te aňi na ulilahas (pes narodzindahas).”

²⁵ Pre oda o Judaš, savo les delas andre, phendā: “Som oda me, Rabbi?” O Ježiš leske phendā: “Tu oda phendā.”

²⁶ Sar chanas, ilā o Ježiš o maro a palikerda. Phagerelas, delas le učeņiken a phendā: “Len, chan, kada hin miro telos.”

²⁷ Palis ilā e kuči, palikerda, diņa lenge a phendā: “Pijen andral savore,

²⁸ bo kada hin miro rat la zmluvake, so pes čhorel avri vaš but manuša, hoj lenge te el odmukle o bini.

²⁹ Ale phenav tumenge, hoj imar buter šoha (ņikda) na pijava olestar, so barol pre viņica, dži andre oda džives, medik les na pijava nevo tumenca andro krališagos le Dadeskero.”

Phenel, hoj les omukena savore

³⁰ Gilade e chvala a palis gele pre Olivovo Verchos.

³¹ Akor lenge o Ježiš phendā: “Adi rat tumen savore denašena a omukena man, bo hin pisimen:

‘Marava le pastjeris a o bakrore andral o stados pes sa rozdenašena.’

³² Ale sar uščava andral o meriben, džava anglal tumende andre Galileja.”

³³ Akor leske o Peter phendā: “Te tut savore omukena, me tut šoha na omukava.”

³⁴ O Ježiš leske odphendā: “Čačipen tuke phenav, hoj mek adi rat, sigeder sar o kohutos gilavela, tu trival man zaprineha.”

³⁵ O Peter leske phendā: “Choc tuha mušinava te merel, šoha tut na zaprinava.” A savore učeņika avke phenenas.

E modlitba andre Getsemansko zahrada

³⁶ Palis lenca o Ježiš avla pre ajsa than, so pes vičinel Getsemane. Ode phendā peskere učeņikenge: “Bešen tumenge kade, medik man me džava kode te modlinel.”

³⁷ Ilā peha le Peter the le duje čhaven le Zebedeoskere. Avla pre leste baro pharipen a sas igen smutno.

³⁸ Akor lenge phendā: “Miri duša hiņi pro meriben smutno! Ačhen manca kade a ma soven!”

³⁹ Geļa lendar sikra dureder anglal, peļa le mujeha pre phuv a modlinelas pes: “Dado miro, te pes oda del, mi obdžal man kadi kuči. Ale na avke sar me kamav, ale sar tu.”

⁴⁰ Palis avla ke peskere učeņika, arakhļa len te sovel a phendā le Peteriske: “So, na birinen manca te el jekh ora upre?”

⁴¹ Ma soven a modlinen tumen, hoj te na džan andro pokušeņje! Bo o duchos kamel oda, so hin lačo, ale o telos hino slabo.”

⁴² Pale odgeļa pes dujtovar te modlinel a phenelas: “Dado miro, te man našti obdžal kadi kuči a mušinav la te pijel, mi ačhel pes oda, so tu kames!”

⁴³ Sar avla, arakhļa len pale te sovel, bo cirdelas len igen te sovel.

⁴⁴ Mukļa len, odgeļa pes pale tritovar te modlinel a phendā pale ole lava.

⁴⁵ Palis avla ko učeņika a phendā lenge: “Akana imar soven a odpočovinen tumenge! Dikh, avla e ora a o Čhavo le Manušeskero hino dino andro vasta le binošne manušenge.

⁴⁶ Ušten a džas. Miro zradcas hino pašes.”

Le Rajes zalen

⁴⁷ Androda, medik o Ježiš vakerelas, avla o Judaš, jekh le dešudujendar. Leha avenas but nipi khatar o nekbareder rašaja the khatar o phuredera le šablēnca the le pacenca andro vasta.

⁴⁸ Le Ježišoskero zradcas lenge diņa anglal te džanel: “Oda, kas čumidava, oda hin ov. Chuden les.”

49 Takoj avla ko Ježiš a phenda: “Smirom tuke, Rabbi!” A čumidla les.

50 O Ježiš leske phenda: “Prijafelina, soske avlal?” Avke avle, chudle les a zaile.

51 Jekhwareste jekh olendar, savo sas le Ježišoha, ila avri e šabla, demada le nekbaredere rašaskere slugas a odčinda leske o kan.

52 O Ježiš leske phenda: “Thov e šabla pale pro than, bo sako, ko pes la šablaha marel, la šablaha the merela.

53 Abo gondolines tuke, hoj naši akana mangav mire Dades a ov mange bičhadahas buter sar dešuduj (12) legioni aňjelen?

54 Ale sar pes palis ačhilahas oda, so hin pisimen, hoj pes avke mušinel te ačhel?”

55 Andre odi ora phenda o Ježiš le nipenge: “Avlan pre ma le šablenca the pacenca, hoj man te zalen sar le živaňis? Sako džives bešavas maškar tumende andro chramos, sikavavas a na phandlan man.

56 Ale kada savoro pes ačila, hoj te pes ačhel oda, so pisinde o Proroka.” Androda les savore učenika omukle a denašle het.

O Ježiš angle Bari Rada

57 On zaile le Ježiš a ligende les ko nekbareder rašaj, ko Kajfaš. Ode pes zgele o zakoňika the o phuredera.

58 O Peter avelas pal leste dural a doavla dži andre dvora le nekbaredere rašaske. Geľa andre a bešla peske le sluhenca, hoj te dikhel, sar oda savoro doperela.

59 O nekbareder rašaja, o phuredera the cali Bari Rada kamenas te arakhel falošno svedectvo pro Ježiš, hoj les te murdaren.

60 Ale choc but falošna švedki avle, the avke nič na arakhle. Palis avle duj džene

61 a phende: “Kada manuš phenda: ‘Me šaj čhivav tele kada chramos a tel o trin džives les pale šaj ačhavav.’ ”

62 Akor uštıla o nekbareder rašaj a phenda leske: “Nič na phenes pre oda, so pre tu kala manuša vakeren?”

63 Ale o Ježiš sas čhit. A o nekbareder rašaj leske phenda: “Thov vera anglo džido Del a phen amenge, či sal tu o Kristus, o Čhavo le Devleskero.”

64 O Ježiš leske phenda: “Tu oda phendal. Ale phenav tumenge, hoj akanastar dikhena *le Čhas le Manušeskeres te bešel pre čači (pravo) sera le Nekzoredereske a te avel pro ņeboskere chmari.*”

65 Akor čhingerđa o nekbareder rašaj peskere gada a phenda: “Ruhinel pes! So mek kampil amenge švedken? Akana šundán, sar pes ruhinel!

66 So pre oda phenen?” A on odphende: “Zasogalinel (zaslužinel) peske te merel!”

67 Akor leske chudle te čhungarel pro muj a marenas les pal o šero. Aver les marenas le pacenca

68 a phenenas: “Prorokin amenge, Kristus! Ko tut demada?”

O Peter zaprinel le Ježiš

69 O Peter bešelas avri pre dvora. Avla ke leste jekh služka a phenda leske: “The tu salas ole Ježišoha andral e Galileja.”

70 Ale o Peter zaprinđa angle savoredženende a phenda: “Na džanav, so vakeres.”

71 Sar geľa paš e brana, dikhla les aver služka a phenda olenge, save ode sas: “The kada manuš sas ole Ježišoha andral o Nazaret.”

72 Ale o Peter pale zaprinđa a ila vera: “Na prindžarav ole manušes!”

73 Na pregeľa but a ola, save ode ačhenas, avle a phende le Peteriske: “Tu sal čačes jekh lendar, bo šunas oda pal tiro vakeriben.”

74 Androda pes o Peter chudla te košel a ila pre peste vera: “Me na prindžarav ole manušes!” A takoj gilada o kohutos.

⁷⁵ Akor avla le Peteriske pre godi ola lava, so leske o Ježiš phendā: “Sigeder sar o kohutos gilavela, tu man trival zaprineha.” Geľa avri a chudľa igen te rovel.

27

Le Ježiš anen anglo Pilat

¹ Sig tosara pes dovakerde savore nekbareder rašaja the o phuredera le nipengere pro Ježiš, hoj les dena te murdarel.

² Phandle les, ligende het a oddine le vladariske le Pilatoske.

Le Judašiskero meriben

³ Sar dikhľa o Judaš, savo diňa andre le Ježiš, hoj les odsudzinde, sas leske pharo a diňa pale le nekbareder rašajenge the le phurederenge ola tranda (30) rupune minci

⁴ a phendā: “Kerdom binos, bo le manušes, savo na kerđa nič nalačo, zradzindom pro meriben.” Ale on odphende: “So amen hin andre oda? Oda hin tiri veca!”

⁵ O Judaš čhida ola rupune minci andro chramos, geľa het a umblađa (figinda) pes.

⁶ O nekbareder rašaja ile ola love a phende: “Našti len thovas andre le chramoskeri pokladňica, bo oda hin o počiňiben vaš o rat.”

⁷ Dovakerde pes a ole lovenca cinde e maľa olestar, so kerelas o kuča, hoj ode te parunen le cudzincen.

⁸ Vašoda pes vičinel odi maľa “Rateskeri Maľa” dži adadžives.

⁹ Akor pes ačhila oda, so sas phendo prekal o prorokos Jeremiaš:

“Ile ola tranda (30) rupune minci, o počiňiben, pre savo pes dovakerde varesave Izraeloskere nipi,

¹⁰ a dine len vaš e maľa oleske, ko kerelas o kuča, avke sar mange prikazinda miro Raj.”

O Ježiš anglo Pilat

¹¹ O Ježiš ačhelas anglo vladaris a o vladaris lestar phučľa: “Sal tu o Židoviko kralis?” O Ježiš leske phendā: “Tu oda vakeres.”

¹² O nekbareder rašaja the o phuredera pre leste but vakerenas, ale ov nič na odphendā.

¹³ Akor leske o Pilat phendā: “Na šunes, keci but pre tu vakeren?”

¹⁴ Ale o Ježiš leske na odphendā aňi jekh lav, vašoda pes o vladaris igen čudalinelas.

¹⁵ Sako berš pre Patradí premukelas o vladaris le nipenge jekhe bertenošis, saves on mangelas.

¹⁶ Akor len sas jekh igen nalačo bertenošis, saves vičinenas Barabaš.

¹⁷ Sar pes o nipi zgele, phendā lenge o Pilat: “Kas kamen, hoj tumenge te premukav: Le Barabaš, vaj le Ježiš, saves vičinen Kristus?”

¹⁸ Bo džanelas, hoj les dine andre prekal e zavistí.

¹⁹ Sar bešelas pro sudno stolkos, bičhađa ke leste leskeri romňi, hoj leske te phenen: “Te na chal tut nič ole čačipnaskere manušeha, bo adadžives andro suno but cerpindom vaš leske!”

²⁰ Ale o nekbareder rašaja the o phuredera kerde upre le nipen, hoj te mangel le Barabaš a te murdaren le Ježiš.

²¹ O Pilat lendar phučľa: “Kas kale dujendar kamen, hoj tumenge te premukav?” On phende: “Le Barabaš!”

²² O Pilat phučľa: “Akor, so te kerav le Ježišoha, saves vičinen Kristus?” A savoredžene vriskinenas: “Ukrižin les!”

²³ Phučľa lendar: “So ajsa nalačo kerđa?” No on mek zoraleder vriskinenas: “Ukrižin les!”

²⁴ Sar dikhla o Pilat, hoj nič našti kerel the hoj o nipi keren mek bareder vika, ila o pañi, thoda (omorda) o vasta anglo nipi a phenda: “Me som žužo kale čačipnaskere manuškere ratestar! Pre tumende oda ačhel.”

²⁵ A savore nipi phende: “Leskero rat mi el pre amende the pre amare čhave!”

²⁶ Akor lenge premukla le Barabaš. Ale le Ježiš zbičinda a diña les te ukrižinel.

O slugađa asan le Ježišostar

²⁷ O slugađa ile le Ježiš andre le vladariskero palacis a pašal leste ačelas cali čata.

²⁸ Čhide leske tele o gada a urde les andro purpurovo plaštos.

²⁹ Le kandendar (le trñendar) leske kerde koruna a thode leske la pro šero. Andre čačo vast les dine paca, perenas anglal leste pro khoča, asanas lestar a phenenas: “Mi dživeļ o Židoviko kralis!”

³⁰ Čhungarenas pre leste, ile odi paca a marenas les pal o šero.

³¹ Sar lestar imar preačhile te asal, čhide pal leste tele o purpurovo plaštos, urde pre leste leskere gada a lidžanas les te ukrižinel.

³² Sar avenas avri, arakhle varesave manušes, savo pes vičinelas Šimon Cirenejsko. Leske prikazinde, hoj te lidžal le Ježišoskero kerestos.

O Ježiš ukrižimen

³³ Avle pre oda than, so pes vičinel Golgota, so hin “le Lebkengero Than”.

³⁴ Dine les te pijel mol mišimen le žlčoha. Ale sar koštolinda, na kamla te pijel.

³⁵ Sar les ukrižinde, rozulade peske leskere gada a losinenas vaše, [hoj pes te ačhel oda, so phenda o prorokos: “Rozulade peske mire gada a losinenas vaš mire veci.”]

³⁶ Palis peske o slugađa bešle a merkinenas pre leste.

³⁷ Upral leskero šero dine te pisinel leskeri vina: “Kada hin o Ježiš, le Židengero Kralis”.

³⁸ Jekhetane leha ukrižinde duje živañen, jekhes pal e čači (pravo) sera a dujtones pal e baļogñi (ľavo).

³⁹ Ola manuša, save odarik predžanas, pes ruhinenas, kerenas le šerenca

⁴⁰ a phenenas: “Tu, so čhives tele o chramos a tel o trin džives les ačhaves, korkoro zachrañin tut! Te sal o Čhavo le Devleskero, av tele pal o kerestos!”

⁴¹ Avke the o nekbareder rašaja le zakoñikenca the le phurederenca asanas lestar a phenenas:

⁴² “Avren zachrañinelas a pes našti zachrañinel? Ov hino o Izraeliko kralis! Mi akana avel tele pal o kerestos a pačaha leske!

⁴³ Pačalas le Devleske, akana les mi zachrañinel, te les kamel! Se phenda: ‘Me som o Čhavo le Devleskero!’ ”

⁴⁴ Asanas lestar the o lotri, save sas jekhetane leha ukrižimen.

⁴⁵ Dešuduj (12) orendar* pro dilos avla kalipen pal cali phuv a likerđa dži trin ori pal o dilos.

O Ježiš merel

⁴⁶ Vaj trin orendar o Ježiš zoraha vičinda: “Eli, Eli, lama sabachtani?” So hin prethodo: “Devla miro, Devla miro, soske man omuklal?”

⁴⁷ Sar oda šunde varesave džene, save ode ačhenas, phende: “Vičinel le Eliaš!”

⁴⁸ Jekh dženo takoj denašel as te močinel e špongija andro šut, thoda la pre paca a delas les te pijel.

⁴⁹ Ale okla džene phenenas: “Muk avke! Dikhaha, či avela o Eliaš les te zachrañinel!”

⁵⁰ Ale o Ježiš pale zorales vriskinda a muľa.

* **27:45** E Grekengeri čhib: Šov orendar dži ko eña ori. Akor genenas ori avres sar adadžives.

⁵¹ Akor o pochtan, so sas figimen andro chramos, pharila pro jepaš uprunestar dži tele, e phuv razisaľolas a o skali pharonas.

⁵² O hrobi pes phundravenas a but sentna manuša ušřile andral o meriben.

⁵³ Sar o Ježiš imar ušřila andral o meriben, avle avri andral o hrobi, gele andro sentno foros a sikade pes but dženenge.

⁵⁴ Sar dikhľa o veliřelis the ola, save leha stražinenas le Ježiš, hoj e phuv razisaľolas the savoro, so pes ačhelas, igen pes daranas a phenenas: “Oda sas čačes o Čhavo le Devleskero!”

⁵⁵ Sas ode the but džuvľa, save dikhenas dural. On džanas pal o Ježiš andral e Galileja a kerenas pašal leste.

⁵⁶ Maškar lende sas e Maria Magdalena the e Maria, e daj le Jakoboskeri the le Jozesiskeri, a mek e daj le Zebedeoskere čhavengeri – le Jakoboskeri the le Janoskeri.

Parunen le Ježiš

⁵⁷ Sar zaračila, avľa jekh barvalo manuš andral e Arimatija, savo pes vičinelas Jozef. Ov sas tiš le Ježišoskero učeňikos.

⁵⁸ Geľa anglo Pilat a mangelas le Ježišoskero řelos. Avke o Pilat prikazinda, hoj leske les te den.

⁵⁹ O Jozef iľa o řelos a zapačarda les andre žuži lepeda.

⁶⁰ Thoda les andre peskero nevo hrobos, so avri kerđa andre skala. Paľis zaučarda o vudar andro hrobos bare bareha a geľa het.

⁶¹ Sas ode e Maria Magdalena the oki aver Maria a bešenas anglo hrobos.

Stražinen o hrobos

⁶² Pre aver džives, so sas Šabbat, pes zgele o nekbareder rašaja the o Farizeja ko Pilat

⁶³ a phende: “Rajeja, avľa amenge pre godi, hoj oda zvodcas, medik dživelas, phenda: ‘Pal o trin džives uščava andral o meriben.’”

⁶⁴ Vašoda prikazin, hoj dži o trito džives mištes te stražinen o hrobos, hoj les te na aven leskere učeňika rači te čorel a te na phenen le nipenge, hoj ušřila andral o meriben. Avke ela o posledno klamišagos goreder sar o ešebno.”

⁶⁵ O Pilat lenge phenda: “Hin tumen slugađa, džan a merkinen pre leste, sar ča džanen.”

⁶⁶ Avke on gele, zapečařinde andre o bar a dine le slugađenge te merkinel.

28

O Ježiš ušřel andral o meriben

¹ Pal o Šabbat (sombat), sar avel avri o kham pro ešebno džives andro kurko, gele e Maria Magdalena the oki dujto Maria te dikhel o hrobos.

² A dikh, e phuv zorales razisaľila, bo o aňjelos le Rajeskero avľa tele andral o řebos, odcirdľa o bar pašal o hrobos a bešľa peske upre.

³ Ov dičholas avri sar bleskos a leskere gada sas parne sar jiv.

⁴ O slugađa pes lestar avke darandile, hoj ačhile sar mule.

⁵ Ale o aňjelos phenda le džuvľenge: “Tumen ma daran! Bo džanav, hoj roden le Ježiš, savo sas ukrižimen.

⁶ Nane ade, bo ušřila andral o meriben, avke sar phenda. Aven, dikhen oda than, kaj pašľolas.

⁷ Džan sigo te phenel leskere učeňikenge, hoj ušřila andral o meriben a džal anglal tumende andre Galileja. Ode les dikhena. Leperen tumenge oda, so phendom!”

⁸ Avle sigo avri andral o hrobos a daraha the bare radišagoha denašenas oda te phenel leskere učeňikenge.

⁹ Androda jekhwareste pes lenca o Ježiš arakhla a phenda lenge: “Smrom tumenge!” On avle ke leste, bandonas anglal leste a chudenas pes leskere pindrendar.

¹⁰ Akor lenge o Ježiš phenda: “Ma daran tumen! Džan te phenel mire phralenge, hoj te džan andre Galileja. Ode man dikhena.”

Le slugadengero hiros

¹¹ Sar o džuvla džanas ko učeňika, varesave ole slugadendar odgele andro foros a phende le nekbaredere rašajenge savoro, so pes ačila.

¹² Sar pes zgele le phurederenca te dovakerel, dine le slugaden but love

¹³ a phende: “Phenen, hoj leskere učeňika avle rači a čorde les medik tumen sovenas.

¹⁴ A te pes oda došunela o Pilat, amen les prevakeraha, hoj tumen te na el starišagos.”

¹⁵ O slugađa ile o love a kerde avke, sar lenge sas phendo. A kada vakeriben pes rozligenda maškar o Židi dži adadžives.

O Raj bičhavel le učeňiken

¹⁶ O dešujekh (11) učeňika gele andre Galileja pre oda verchos, kaj lenge phenda o Ježiš.

¹⁷ Sar les dikhle, bandonas anglal leste, ale varesave pochibinenas.

¹⁸ O Ježiš avla ke lende a phenda: “Hin mange diňi savori zor pro ňebos the pre phuv.

¹⁹ Avke džan a keren mange učeňiken andral savore narodi. Bolen len andro nav le Dadeskero, le Čhaskero the le Sentne Duchoskero

²⁰ a sikaven len te dolikerel savoro, so tumenge prikazindom. Dikhen, me som tumenca pal savore dživesa, medik na ela o koňec le svetoskero.”

O Evaňjelium Pal O MAREK

Pal o Jan Krstiteľ

¹ O evaňjelium pal o čhavo le Devleskero, pal o Ježiš Kristus, chudľa avke,

² sar pisinelas o prorokos Izaiaš:

“Dikh, me bičhavav mire poslos anglal tu a ov pririchtinela prekal tu o drom.

³ O hangos, so vičinel pre pušta: ‘Pririchtinen o drom le Rajeske, rovňaren avri leskere chodňiki!’ ”

⁴ O Jan chudľa te bolel pre pušta a phenelas, hoj o manuša te keren o pokaňje a te den pes te bolel, hoj pes lenge te odmukel o bini.

⁵ Avenas ke leste savore manuša andral e Judsko the Jeruzalem. O nipi phenenas avri peskere bini a o Jan len bolelas andro paňi Jordan.

⁶ Ov sas urdo andro gada la řavakera srřtatar, pašal o per les sas cipuno sirimos a chalas kobilki the maľakero medos.

⁷ Ov kazinelas: “Pal mande avel zoraleder, sar som me. Na som hodno anglal leste te bandol a te phundravel o sirimocis pre leskere sandalki.

⁸ Me tumen boldom le paňeha, ale ov tumen bolela le Sentne Duchoha.”

O Ježiš hino boldo

⁹ Andre ola dživesa avľa o Ježiš andral o Galilejsko Nazaret a sas boldo le Janostar andro paňi Jordan.

¹⁰ Sar avelas avri andral o paňi, dikhľa phundrado o ňebos a le Duchos, savo sar holubica avelas tele pre leste.

¹¹ Androda andral o ňebos řundřila o hangos: “Tu sal miro čhavo, kas kamav. Tutar man hin o radiřagos.”

¹² Takoj les o Duchos řigenda pre pušta.

¹³ Sas ode saranda (40) dživesa a sas pokuřimen le satanostar. Sas ode le dzive džvirenca a o aňjela pašal leste kerenas.

O Ježiš chudel te sluřinel

¹⁴ Paloda, sar sas o Jan phandlo andre bertena, avľa o Ježiš andre Galileja, kaj kazinelas o evaňjelium le Devleskero.

¹⁵ Phenelas: “řmar avľa o řasos! O kralřagos le Devleskero hino pašes. Visaren tumen le binendar a pačan andro evaňjelium!”

O Ježiš vičinel eřebne učeňiken

¹⁶ Sar phirelas pašal o Galilejsko moros, dikhľa le řimon the leskere phrales le Andrej, sar mukenas e sita andro moros, bo on sas ribara.

¹⁷ O Ježiš lenge phenda: “Aven pal mande a me tumendar kerava ribaren, save chudena le manuřen.”

¹⁸ On takoj omukle o siti a gele pal leste.

¹⁹ Sar geľa odarik sikra dureder, dikhľa le Jakob the leskere phrales le Jan, le Zebedeoskere čhaven, sar pre lodka prikeren o siti.

²⁰ Takoj len vičinda. On omukle peskere dades le Zebedeus andre lodka le manuřenca, save kerenas prekal leste buči, a gele pal o Ježiš.

Andre sinagoga andro Kafarnaum

²¹ Avke gele andro foros Kafarnaum a pro řabbat geľa andre sinagoga a sikavelas.

²² On čudalinenas pes oleske, so sikavelas, bo ov na sikavelas sar o zakoňika, ale sar oda, kas hin autorita.

²³ Ipen akor sas andre sinagoga jekh manuš, andre savo sas nalačo duchos. Ov vriskinda:

²⁴ “So amen hin tuha, Ježiš Nazaretsko? Avľal amen te murdarel? Me džanav, ko tu sal: Oda Sentno le Devleskero!”

²⁵ O Ježiš prikazinda ole nalače duchoske: “Čhit, dža andral leste avri!”

²⁶ O nalačo duchos leha čhivkerelas, vriskinda zorales a geľa avri andral leste.

²⁷ Savore pes čudalinenas a phučen as jekh avrestar: “So kada hin – nevo sikaviben? Bo andre autorita prikazinel le nalače duchenge a on les šunen!”

²⁸ O hiros pal leste sigo chudľa te džal pal cali Galileja.

Sastarel le Peteriskera sasa

²⁹ Sar avle avri andral e sinagoga, o Ježiš, o Jakob the o Jan gele andro kher ko Šimon* the ko Andrej.

³⁰ Ode pašľolas le Šimonoskeri sasuj andre horučka a takoj le Ježišoske phende pal late.

³¹ Ov avľa ke late, chudľa la vastestar a hazdňa upre. E horučka la takoj omukľa a oj pašal lende kerelas.

³² Rači, sar zagela o kham, anenas ke leste savore nasvalen the olen, save sas zaphandle le demonenca.

³³ Savore manuša andral o foros pes zgele paš o vudar.

³⁴ O Ježiš sastarda but nasvalen, save pes trapinenas andro nasvalibena a tradňa avri but demonen. Na domukľa le demonenge te vakerel, bo on les prindžarenas.

Džan andre Galileja

³⁵ Sig tosara, mek sar sas rat, uštila a geľa pro omuklo than, kaj pes modlinelas.

³⁶ Ale o Šimon the ola, save sas leha, les gele te rodel.

³⁷ Sar les arakhle, phende leske: “Sako tut rodel!”

³⁸ O Ježiš lenge phenda: “Aven džas andre aver gava, so hine kade pašes, hoj the ode te vakerav o evaňjelium, bo vaš oda avľom.”

³⁹ Vakerelas o evaňjelium pal cali Galileja andre lengere sinagogi a tradelas avri le demonen.

O malomocno hino sastardo

⁴⁰ Avľa ke leste jekh malomocno a mangelas les pro khoča: “Te kamľalas, šaj man sastares!”

⁴¹ Le Ježišoske sas pharo vaš leske, thođa pre leste o vast, chudľa pes lestar a phenda: “Me kamav, av sasto!”

⁴² Takoj sastila avri a sas žužo.

⁴³ O Ježiš leske dovakerđa a takoj les bičhađa het le lavenca:

⁴⁴ “Šun, ma phen ada ňikaske, ale dža, sikav tut le rašaske a obetin oda, so prikazinda o Mojžiš, lenge pro svedectvo.”

⁴⁵ Ale ov džalas a všadzík vakerelas but, so pes ačila. Vašoda o Ježiš anglo nipi imar našti geľa andro fori, ale sas avri pro omukle thana, kaj pal leste avenas o manuša pal savore seri.

2

Sastarel le banges

¹ Pal varesave dživesa geľa o Ježiš pale andro foros Kafarnaum a but džene pes dodžanle, hoj hino khere.

* 1:29 Oda hin o Peter.

² Takoj pes zgele ajci manuša, hoj na sas kaj te ačhel, aňi paš o vudar. A vakerelas lenge pal o evaňjelium.

³ Akor štar murša lidžanas jekhe banges ko Ježiš,

⁴ ale vaš oda, hoj ode sas but manuša, on pes našti dochudle le nasvaleha ke leste. Avke otkerde e strecha a mukle le banges te le hadoha ode, kaj sas o Ježiš.

⁵ Sar dikhla o Ježiš lengero pačaben, phenda le bangeske: “Čhavo miro, odmukle tuke hin o bini.”

⁶ No bešenas ode the varesave zakoňika a andro jile peske gondolinenas:

⁷ “Sar kada manuš kavke šaj vakerel? Ruhinel pes! Ńiko našti odmukel o bini, ča jekh o Del!”

⁸ O Ježiš prindžarda andro duchos, hoj on pal leste kavke gondolinen, a phenda lenge: “So oda gondolinen andre tumare jile?”

⁹ So hin lokeder? Te phenel le bangeske: ‘Odmukle tuke hin o bini’, či te phenel: ‘Ušti, le tiro hados a dža?’

¹⁰ Ale vaš oda, hoj te džanen, hoj le Čhas le Manušeskeres hin pravos the zor te odmukel pre phuv o bini” – phenda le bangeske:

¹¹ “Phenav tuke: Ušti, le tiro hados a dža khere!”

¹² Ov takoj uštıla a savore dikhle, sar ila peskero hados a geła het. Savore pes čudalinenas, lašarenas le Devles a phenenas: “Mek šoha (ňikda) kajso vareso na dikhlam!”

O Ježiš vičinel le Levi

¹³ Geła pale paš o moros. But manuša džanas pal leste a ov len sikavelas.

¹⁴ Sar džalas, dikhla le Levi, le Alfeoskere čhas, sar bešelas pre colňica, a phenda leske: “Av pal mande!” A ov uštıla a geła pal leste.

¹⁵ Sar o Ježiš bešelas ke leste andro kher pašal o skamind, but colňika the binošne bešenas leha the leskere učeňikenca, bo but ajse manuša pal leste džanas.

¹⁶ Ale sar les dikhle o zakoňika the o Farizeja te chal le colňikenca the le binošnenca, phučle leskere učeňikendar: “Sar oda, hoj pijel the chal le colňikenca the le binošnenca?”

¹⁷ Sar ada šunda o Ježiš, phenda lenge: “Le sastenge na kampil le doktoris, ale le nasvalenge. Me na avlom te vičinel le čačipnaskeren, ale le binošnen!”

O phučiben pal o postos

¹⁸ Le Janoskere učeňika the o Farizeja pes poscinen. Varesave avle a phučle le Ježišostar: “Soske pes le Janoskere the le Farizejengere učeňika poscinen, ale tire na poscinen?”

¹⁹ A o Ježiš lenge phenda: “Či šaj poscinen o hosci pro bijav, medik hino lenca o terno? Medik hino lenca o terno, našti pes poscinen!”

²⁰ Ale avena ajse dživesa, hoj o terno na ela lenca, a andre ola dživesa pes poscinena.

²¹ Se Ńiko na zasivel le neve pochtaneha e chev pro purane gada, bo palis o nevo pochtan šaj odčhinel kotor le puranestar a kerela pes mek bareder chev.

²² A Ńiko aňi na čhivel e nevi mol andro purane cipune gone, bo e nevi mol čhingerela e cipa a čulola avri a o gone čhindona. Ale e nevi mol pes čhivel andro neve gone.”

O phučiben pal o Šabbat

²³ Jekh Šabbat (sombat), sar o Ježiš džalas pašal e mała, kaj sas sadzimen, leskere učeňika chudle te čhingerel o klasi.

²⁴ O Farizeja leske phende: “Dikh, keren oda, so našti keren pro Šabbat!”

²⁵ Ov lenge phendã: “Mek šoha na gendãn, so kerda o David, sar les na sas so te chal a sas bokhalo ov the leskere manuša?”

²⁶ Akor, sar sas nekbareder rašaj o Ebjatar, geła andro kher le Devleskero a chalas o sentna mare, so šaj chan ča o rašaja a ňiko aver – a diňa the peskere manušen.”

²⁷ Phendã lenge: “O Šabbat hino kerdo prekal o manuš a na o manuš prekal o Šabbat!”

²⁸ O Čhavo le Manušeskero hino Raj the upral o Šabbat.”

3

Sastarel o vast pro Šabbat

¹ Sar geła pale andre sinagoga, sas ode jekh manuš, saves sas ňevladno vast.

² A kamenas te džanel či les sastarela avri pro Šabbat (sombatone), hoj les te den andre.

³ O Ježiš phendã ole manušeske, saves sas ňevladno vast: “Ačh kade maškara!”

⁴ A phučła lendar: “Či šaj pro Šabbat mištes te kerel, vaj na? O dživipen te zachrañinel, či te murdarel?” Ale on sas čhit.

⁵ Dikhła pro manuša pašal peste chołaha ale the pharipnaha, bo sas ajse bijileskere. Phendã le manušeske: “Nacirde o vast!” Sar nacirdła, sastıła leske avri a sas ajso sar o dujto vast.

⁶ O Farizeja pes takoj gele te dovakerel le Herodijanenca, sar te murdarel le Ježiš.

O Raj sastarel paš o moros

⁷ O Ježiš peskere učeñikenca geła paš o moros. Džanas pal leste but manuša andral e Galileja, Judsko,

⁸ Jeruzalem, Idumea the Zajordansko. Džanas pal leste the but nipi andral o Tir the Sidon, bo šunde pal oda, so kerel.

⁹ Le učeñikenge phendã: “Pririchtinen mange e lodka, hoj pes pre ma te na ispiden.”

¹⁰ Bo but dženen sastardã a savore nasvale pes pre leste ispidenas, bo kamenas pes lestar te chudel.

¹¹ Sar o nalače duchi les dikhenas, perenas anglal leste a vriskinenas: “Tu sal o Čhavo le Devleskero!”

¹² Ale o Ježiš lenge zakazindã, hoj ňikaske ada te na phenen avri.

Vičinel le dešudujen

¹³ Paloda o Ježiš geła pro brehos a vičindã paš peste olen, saven kamla, hoj te džan leha. Sar gele ke leste,

¹⁴ kidňa peske avri dešudujen, hoj te aven leha a te bičhavel len te vakerel o evaňjelium. Vičinelas len apoštola.

¹⁵ A diňa len autorita te tradel avri le demonen.

¹⁶ Kala hine ola dešuduj (12): O Šimon (saveske diňa nav Peter),

¹⁷ o Jakob the leskero phral o Jan, le Zebedeoskere čhave (savenge diňa nav Boanerges, so hin prethodo: Le Perumoskere Čhave),

¹⁸ o Andrej, o Filip, o Bartolomej, o Matuš, o Tomaš, o Jakob le Alfeoskero čhavo, o Tadeus, o Šimon Kanaansko

¹⁹ the o Judaš Iškarijotsko, savo les palıs zradzindã.

Ruhinen pes pro Sentno Duchos

²⁰ Avle andro kher a pale pes zgele igen but manuša. Vašoda len na sas kana mek aňi maro te chal.

21 Sar ada šunde le Ježišoskeri famelija, avle, hoj les te len het, bo phende pre leste, hoj našada e godi.

22 O zakoňika, save avle andral o Jeruzalem, phende pre leste, hoj andre leste hin o Belzebul, savo hino vodcas le demonenge, a hoj leskera zoraha tradel avri le demonen.

23 O Ježiš peske len vičinda a chudla lenge te vakerel andro podobenstva: “Sar šaj tradel o satan avri le satan?”

24 Te pes o krališagos rozulavela a džala pre peste, oda krališagos našti obačhela.

25 A te pes o kher rozulavela a džala pre peste, oda kher našti obačhela.

26 Avke, te o satan džala korkoro pre peste a rozulavela pes, našti obačhela, ale avla leskero koñec.

27 Ńiko našti džal ko zoralo murš andro kher te čorel leskere veci, medik ole zorale muršes na phandela. Palis šaj čorel avri leskero kher.

28 Čačipen tumenge phenav, hoj savore bini the o nalače lava, so vakerena o manuša pro Del, lenge ela odmukle.

29 Ale oleske, ko pes ruhinel pro Sentno Duchos, na ela šoha (ňikda) odmuklo, ale leskero binos ačhela pre leste furt.”

30 Bo phenenas: “Hin andre leste nalačo duchos.”

Le Ježišoskeri daj the phrala

31 Avla leskeri daj the leskere phrala, ačhenas avri a dine les te vičinel.

32 Bešenas pašal leste but manuša a phende leske: “Tiri daj the tire phrala tut roden.”

33 Ov lenge odphenda: “Ko hin miri daj a ko hin mire phrala?”

34 Visaliła ke ola, save leha bešenas, sikada pre lende a phenda: “Dikhen, miri daj the mire phrala.

35 Bo sako, ko kerel le Devleskeri voła, hino miro phral, miri pheň the miri daj.”

4

O podobenstvo pal o štar phuva

1 O Ježiš chudla pale te sikavel paš o moros. A vaš oda, hoj pes zgele igen but manuša, ov geła andre lodka a o manuša sas pre phuv paš o moros.

2 Sikavelas len but andro podobenstva a andre peskero sikaviben lenge vakerelas:

3 “Šunen, geła o manuš te rozčivkerel o semena.

4 Sar rozčivkerelas, varesave pele paš o drom. Avle o čirikle a chale oda.

5 Aver pele pro baruno than, kaj len na sas but phuv a sig barile, bo na gele but tele andre phuv.

6 Ale sar avla avri o kham, zlabarelas len a šučile avri, bo na sas len koreňis.

7 Aver pele andro kandre (kraki) a sar o kandre barile, tasade len a na sas lendar chasna.

8 Aver pele andre lači phuv, baronas a ande chasna. Varesave tranda (30), varesave šovardeš (60) a varesave šel (100).”

9 A phenda lenge: “Kas hin kana pre ada, hoj te šunel, mi šunel!”

Soske sikavel andro podobenstva

10 Sar sas korkoro, phučle lestar o dešuduj (12) apoštola the okla, save sas paš leste, pal oda podobenstvo.

11 Ov lenge phenda: “Tumenge hin dino te achalol o garude veci andral o krališagos le Devleskero, ale kolenge, save hine avri, pes sikavel savoro andro podobenstva,

12 *hoj te dikhel dikhena, ale na dikhena; te šunel šunena, ale na achalona, hoj pes te na visaren a te na el lenge odmukle o bini.”*

Vakerel avri o podobenstvo

13 O Ježiš phučla lendar: “Te na achalón kada podobenstvo, sar palis achalóna savore okla podobenstva?”

14 O semena, so rozčivkerelas o manuš, hin o lav.

15 Ola, savenge hino sadzimen o lav paš o drom, hine ola, save šunena o lav, ale o satan takoj avel a lel avri o sadzimen lav.

16 Ola, savenge hino sadzimen pro baruno than, hine ola, save takoj radišagoha prilen o lav, sar les šunen,

17 ale likerem avri ča pre varesavo časos, bo nane len koreñis. Palis, sar avel o pharipen vaj pre lende o manuša džan vaš o lav, takoj oddžan le pačabnastar.

18 Aver, savenge hino sadzimen andro kandre, šunen o lav,

19 ale o pharipena andre kada dživipen the o klamišagos pal o barvalipen the aver žadosci, so aven andro jilo, tasaven o lav a nane lestar chasna.

20 A aver, savenge hine sadzimen andre lači phuv, šunen o lav, prilen les andro jilo a anen chasna – varesave tranda (30), varesave šovardeš (60), varesave šel (100).”

O podobenstvo pal e momeli

21 Phenda lenge: “Či pes anel e momeli pre oda, hoj la te garuven tel e piri abo tel o hados? Či na pre oda, hoj la te thoven pro momelaris?”

22 Bo nič nane garudo, so pes na sikavela jekhvar avri. Savoro, so hin zaučardo, avela avri andro svetlos.

23 Te hin varekas kana, hoj te šunel, mi šunel!”

24 A phenda lenge: “Šunen mištes! Sava miraha merinen, ajsaha tumenge ela merimen a mek pes tumenge pridela.

25 Bo kas hin, oles mek ela dino, a kas nane, olesar pes lela mek oda, so les hin.”

O podobenstvo pal o horčično semenos

26 Ov phenda: “Le Devleskere krališagoha hin avke, sar te ilahas o manuš o semenos a sadzindahas les andre phuv.

27 Rači džal te sovel, tosara uštel a o semenos pes pučinel avri a barol, aňi korkoro na džanel sar.

28 Bo e phuv del ulipen korkori peštar – ešeb (peršo) o phus, palis o klasos a palis but điva andro klasos.

29 A sar dobarol o điv, takoj pes bičhavel te košinel, bo avla e žatva.”

30 Palis phenda: “Ke soste pripodobňinava le Devleskero krališagos, vaj save podobenstvoha tumenge sikavava?”

31 Hin sar horčično semenos, savo pes sadzinel a hino nekcikneder maškar savore semena pre phuv.

32 Ale sar pes sadzinel, chudel te barol a hino nekbareder maškar savore rastlini a hin les ajse bare konara, hoj o čirikle peske šaj bešen andre leskero ciños.”

33 O Ježiš lenge vakerelas o lav andro but kajse podobenstva – ajci, keci šaj achalónas.

34 No, le manušenge bi o podobenstva na vakerelas, ale sar sas korkoro peskere učeňikenca, lenge phenelas avri sa.

Zaačhavel e balvaj pro moros

35 Oda džives, sar zaračila, o Ježiš lenge phenda: “Aven džas pre dujto sera le moroskeri.”

36 Odgele pašal o nipi a le Ježiš ile peha pre lodka. Džanas leha the aver lodki.

37 Jekhvareste avla bari burka la balvajaha. O vlni demkerenas andre lodka avke, hoj pes pherarelas le paňeha.

38 O Ježiš sovelas peske pre perňica (zahlavkos) palal andre lodka. Uštade les a phende leske: “Učitelina, tuke hin jekh, hoj kade meraha?”

³⁹ Ov uštila a rozkazinda la balvajake the le moroske: “Preačh, čhit!” E balvaj preačila a sas igen čhit.

⁴⁰ Palis lenge phendā: “So tumen avke daran? Mek furt tumen nane pačaben?”

⁴¹ Ale on pes igen daranas a phenenas jekh avreske: “Ko hino ov, hoj les e balvaj the o moros šunen?”

5

O zaphandlo manuš andre Gadara

¹ Pregele prekal o Galilejsko moros pre oki sera a doavle andre phuv Gadara.

² Takoj, sar o Ježiš geła avri andral e lodka, avla pašal o hrobi ke leste jekh manuš, andre savo sas nalačo duchos.

³ Ov bešelas andro hrobi a ňiko les imar aňi le lancenca našti phandelas.

⁴ Bo sas buterval phandlo le lancenca the le putenca pro vasta the pro pindre, ale čhingerelas o lanci a phagerelas o puta. ňiko na džanelas so leha te kerel.

⁵ Furt rači the dživese kerelas vika pro brehi the paš o hrobi a korkoro pes marelas le barenca.

⁶ Sar dikhla le Ježiš dural, denašelas ke leste, peła pro khoča

⁷ a vriskinda zorale hangoha: “So man hin tuha, Ježiš, Čhavo le Nekbaredere Devleskero? Le vera anglo Del, hoj man na trapineha!”

⁸ Bo o Ježiš leske phendā: “Nalačo duchona, dža andral leste avri!”

⁹ Avke o Ježiš lestar phučla: “Sar tut vičines?” Odphendā leske: “Miro nav hin Legion, bo sam igen but.”

¹⁰ A igen les mangelas, hoj len te na tradel andral odi phuv avri.

¹¹ Ode pašes pro brehos sas but bale andro stados

¹² a o demona les mangelas: “Bičhav amen andre kale bale, hoj te džas andre lende.”

¹³ O Ježiš lenge takoj domukla a o nalače duchi gele avri andral o manuš andro bale. Calo stados, vaj duj ezera (2 000) bale, denašenas tele le brehoha andro moros a tašlile.

¹⁴ Ola džene, save pasinenas le balen, denašle a phende ada avri andro foros the pro maľi a o manuša avle te dikhel, so pes ačila.

¹⁵ Sar avle ko Ježiš a dikhle oles, andre savo sas oda Legion, hoj bešel a hino urdo andro gada a hino paš e godi, predarandile.

¹⁶ Ola, save ada dikhle, vakerenas lenge, so pes ačila oleha, andre savo sas nalače duchi, the le balenca.

¹⁷ Avke mangelas le Ježiš, hoj te džal avri andral lengeri phuv.

¹⁸ Sar džalas o Ježiš andre lodka, mangelas les oda manuš, či šaj džal leha.

¹⁹ O Ježiš leske na domukla, ale phendā leske: “Dža khere ke tiri famelija a phen lenge avri, save bare veci tuke kerđa o Raj the savo lačhipen tuke presikađa.”

²⁰ Geła a chudla te vakerel andro Dekapolis, save bare veci leske kerđa o Ježiš; a savore pes čudalinenas.

E Jairoseri čhajori the e nasvali džuvli

²¹ Sar pale preplavinde pre oki sera le moroskeri, avle ke leste paš o moros igen but manuša.

²² Avla ko Ježiš o Jairus, jekh vodcas andral e sinagoga. Sar les dikhla, peła paš leskere pindre

²³ a igen les mangelas: “E čhajori mange merel. Mangav tut, hoj te aves te thovel pre late o vasta, hoj te sastol avri a te dživel.”

²⁴ Avke o Ježiš odgeła leha. Džanas pal leste igen but manuša a ispidenas les pal savore seri.

- ²⁵ Sas ode jekh džuvli, savi sas dešuduj (12) berš nasvali pro džuvlikano nasvaliben.
- ²⁶ Diña savore peskere love avri le doktoreng a igen but lendar cerpinda, no na sas lake feder, ale ča furt goreder.
- ²⁷ Sar šunda pal o Ježiš, oj avla maškar o nipi ko Ježiš palunestar a dotkñinda pes leskere ruchostar.
- ²⁸ Bo phenda peske: “Ča te man leskere ruchostar dotkñinava, sastuvava avri.”
- ²⁹ Takoj lake preachiła o rat te džal andral o telos a šunda andre peste, hoj hiňi avrisastardi le nasvalibnastar.
- ³⁰ O Ježiš takoj džanla, hoj lestar e zor geła avri, visaliła ko manuša a phučla: “Ko pes dotkñinda mire ruchostar?”
- ³¹ O učeňika leske odphende: “Se dikhes, hoj tut o manuša ispiden pal savore seri, a tu phučes: ‘Ko pes mandar dotkñinda?’ ”
- ³² Ale o Ježiš dikhelas pašal peste, hoj te dikhel, ko ada kerđa.
- ³³ E džuvli izdralas daratar – bo džanelas, so pes lake ačhila – peła angle leste pro khoča a phenda avri calo čačipen.
- ³⁴ Ov lake phenda: “Čhaje miri, tiro pačaben tut sastarda. Dža andro smirom. Av sastı andral tiro nasvaliben.”
- ³⁵ Medik ov laha vakerelas, avle o nipi khatar o Jairoskero kher a phende leske: “Tiri čhajori imar muła. De smirom le Učitelis.”
- ³⁶ Sar o Ježiš šunda, so le Jairoske vakerde, phenda leske: “Ma dara tut, ča pača!”
- ³⁷ Palis na domukla ñikaske pal peste te džal, ča le Peteriske, Jakoboske the leskere phraleske, le Janoske.
- ³⁸ Avle andro kher ko Jairus a dikhle ode but manušen, save roven a keren bari vika.
- ³⁹ O Ježiš geła andre a phenda lenge: “Soske keren vika a roven, se e čhajori na muła, oj ča sovel!”
- ⁴⁰ A asanas lestar. No ov tradña savoren avri, iła la čhajorakera da the le dades the olen, save sas leha, a gele pre oda than, kaj pašlolas e čhajori.
- ⁴¹ Chudla la čhajorakero vast a phenda lake: “Talitha kumi!” Oda pes prethovel: “Čhajorije, tuke phenav, ušti!”
- ⁴² E čhajori takoj uštıla a phirelas – sas lake dešuduj berš – a savore pes igen čudalinenas.
- ⁴³ Ale o Ježiš lenge zakazinda, hoj ñikaske oda te na vakeren. Palis lenge phenda, hoj la te den te chal.

6

O Ježiš andro Nazaret

- ¹ Palis odgeła odarik a avla andre peskero gav, kaj barila avri, a leskere učeňika džanas leha.
- ² Sar sas o Šabbat (sombat), chudla te sikavel andre sinagoga. Sas ode but džene a sar les šunde, čudalinenas pes a phenenas peske: “Khatar les hin kada? Khatar les hin kajsı godi? Sar kerel peskere vastenca ajse zazraki?”
- ³ Či nane ov o tesaris? Či nane la Mariakero čhavo the o phral le Jakoboske, Jozefoske, Judaske the le Šimonoske? A či nane leskere pheňa amenca?” A na pačanas andre leste.
- ⁴ O Ježiš lenge phenda: “O prorokos hino bi e pačiv ča andre peskero gav a maškar peskere pašutne the famelija.”
- ⁵ Našti ode kerđa ñisave zazraki, ča oda, hoj pre varesave nasvale thođa o vasta a sastarelas len.

⁶ Čudalinda pes, hoj o manuša na pačan. Palis phirelas andro pašutne gava te sikavel.

Bičhavel avri le dešuduje učeņiken

⁷ Vičinda ke peste le dešudujen (12) a chudla len te bičhavel avri po duje dženem. Diņa len autorita upral o nalače duchi.

⁸ Prikazinda lenge: “Len peha ča e paca pro drom a nič aver – aņi maro, aņi love andro sirimos, aņi zajdica.

⁹ O sandalki šaj uren pro pindre, ale buter gada peha na len.”

¹⁰ Phenda lenge: “Ačhen andre ajso kher, kaj tumen lena, dži akor, medik na džana avri andral oda foros.

¹¹ Te tumen andre varesavo than na prilena, aņi na kamena te šunel, džan odarik het a o prachos pal o pindre keren tele sar svedectvo pre lende.” [“Čačipen tumenge phenav, hoj feder ela pro sudno džives le forenge Sodoma the Gomora, sar ole foroske.”]

¹² On gele avri a kazinenas, hoj o manuša te keren pokaņje.

¹³ Tradenas avri but demonen a makhenas but nasvalen le olejoha a sastārenas len.

O Jan Krstitel merel

¹⁴ O kralis Herodes šunda pal o Ježiš, bo všadzik pal leste vakerenas a phenenas: “O Jan Krstitel uštila andral o meriben, vašoda andre leste hin adi zor te kerel zazraki.”

¹⁵ Aver phenenas pro Ježiš, hoj hino Eliaš, mek aver phenenas, hoj hino ajso prorokos sar jekh le čirlatune prorokendar.

¹⁶ No sar oda šunda o Herodes, phenda: “Oda hin o Jan, kaske odčhindom o šero. Ov uštila andral o meriben!”

¹⁷ Bo o Herodes diņa le Jan te zalel a te thovel andre bertena. Vašoda, hoj o Herodes ačila te dživel le Filiposkera peskere phraleskera romňaha,

¹⁸ o Jan dovakerelas le Herodesiske: “Našti džives le phraleskera romňaha!”

¹⁹ Vašoda e Herodijada chalas choļi pro Jan a kamelas les te murdarel, ale našti.

²⁰ Bo o Herodes pes daralas le Janostar, bo džanelas, hoj hino čačipnaskero the sentno murš a chraņinelas les. Rado les šunelas, ale na džanelas, so peske pal oda te gondolinel.

²¹ Ale jekh džives oj šaj kerda vareso: Sas le Herodesiske o berša a ov kerda e hoscina prekal peskere generala a velitelā the prekal o anglune manuša andral e Galileja.

²² Sar avla andre e čhaj la Herodijakeri a khelelas, sas ada pre dzeka le Herodesiske the olenge, save leha sas pre hoscina. O kralis phenda la čhake: “Mang mandar, so ča kameš, a dava tuke!”

²³ A diņa la lav: “Lav vera, hoj so mangeha, dava tut, dži jepaš mire krališagostar.”

²⁴ Oj geļa avri pal peskeri daj a phučļa latar: “So mange lestar te mangav?” E daj lake odphenda: “Le Janoskero Krstiteliskero šero.”

²⁵ Palis e čhaj takoj sidarelas ko kralis a mangļa lestar: “Kamav, hoj mange takoj akana te anes pre tacka o šero le Janoskero Krstiteliskero.”

²⁶ O kralis ačila smutno, ale vaš odi vera, so la diņa, anglo manuša, save sas pre hoscina, na kamļa lake te odphenel.

²⁷ Avke o kralis takoj bičhada le katos a prikazinda, hoj te anel le Janoskero šero. O katos geļa, odčhinda leske o šero andre bertena

²⁸ a andā o šero pre tacka la čhake. A e čhaj diņa peskera dake.

²⁹ Sar oda šunde le Janoskere učeņika, avle, ile leskero telos a thode les andro hrobos.

Čalarel pandž ezere manušen

³⁰ O apoštola pes pale zgele le Ježišoha a vakerenas leske savoro, so kerenas the sikavenas.

³¹ Phenda lenge: “Aven, džas korkore pre varesavo omuklo than, hoj tumenge sikra te odpočovinen.” Bo furt ajci manuša ke lende avenas a oddžanas, hoj len na sas aňi kana te chal.

³² Avke gele la lodkaha varekaj pre omuklo than, hoj te aven korkore.

³³ Ale but nipi len dikhle, hoj džan het a avle pre oda, kaj džan. Vašoda but džene andral savore gavora odarik gele pro pindre a doavle pre dujto sera angle lende.

³⁴ Avke, sar avľa o Ježiš avri andral e lodka, dikhľa ode but nipen a sas leske pharo pre lende, bo sas sar o bakrore bi o pastjeris. A chudľa len te sikavel but veci.

³⁵ Sar imar sas but ori, avle ke leste leskere učeňika a phende leske: “Pre kada than nane řiĉ a imar hin but ori.

³⁶ Rozmuk len, hoj te džan andro gava the andro fori peske te cinel vareso te chal.”

³⁷ Ale ov lenge odphenda: “Tumen len den te chal!” Phende leske: “Kames, hoj te džas a te cinas maro vaš o duj řel (200) denara* a te das len te chal?”

³⁸ Ov lendar phuĉľa: “Keci tumen hin mare? Džan te dikhel!” Sar pes dodžanle, phende leske: “Pandž mare the duj ribi.”

³⁹ Palis lenge phenda, hoj peske te bešen pre zeleno ĉar andro partiji.

⁴⁰ Avke beřle peske andro partiji po řel (100) the po penda (50).

⁴¹ Palis iľa ola pandž mare the duj ribi, dikhľa pro řebos, požehňinda, phagerelas o mare a delas le učeňikenge, hoj te poden le manuřenge. The ola duj ribi rozulađa savorenge.

⁴² Chale savore a ĉalile.

⁴³ No ole mareNDAR the ribendar mek aĉiľa a o učeňika kidle upre deřuduj (12) pherde bare kořara.

⁴⁴ O murřa, save chale, sas vaj pandž ezera (5 000) murřa.

O Raj phirel pal o moros

⁴⁵ Takoj paloda biĉhada o Ježiš peskere učeňiken, hoj te džan la lodkaha anglal leste andre Betsaida pre dujto sera le moroskeri, medik ov premukela le manuřen.

⁴⁶ Sar odgeľa lendar, geľa pro verchos pes te modľinel.

⁴⁷ Sar zaraĉila, sas e lodka mařkar o moros a korkoro o Ježiš sas pre phuv.

⁴⁸ O Ježiš dikhľa, hoj pes o učeňika trapinen le veslenca, bo e balvaj phurdelas pre lende, avke avľa ke lende, sar imar vidňisaľolas, no mek sas rat†. Phirelas pal o moros a kamľa pařal lende te predžal.

⁴⁹ Ale sar les dikhle te phirel pal o paňi, vriskinde, bo gondolinde, hoj dikhen varesave mules.

⁵⁰ Savore les dikhle a darandile. Ale takoj o Ježiš prevakerďa ke lende: “Ma izdran! Me som. Ma daran tumen!”

⁵¹ Geľa pař lende andre lodka a e balvaj preaĉiľa. A igen pes ĉudaľinenas,

⁵² bo na aĉalile akor, sar pes aĉiľa o zazrakos le marenca, bo lengere jile sas zaphandle.

Sastarel andro Genezaret

⁵³ Sar pregele o moros, avle andro Genezaret a ode priphandle e lodka.

⁵⁴ Soĉa avle avri andral e lodka, o manuša les prindžarde.

⁵⁵ Rozdenařle pes pal cali odi phuv a anenas le nasvalen pro nořitki ode, kaj řunenas, hoj o Ježiš hino.

* 6:37 Oda hin berřeskero poĉiňiben. † 6:48 Oda sas mařkar o trin the řov ori.

⁵⁶ Všadzik, kaj džalas, anenas ke leste le nasvalen avri pro uliči – andro gava, vaj andro fori, vaj pre mała. A mangelas les, či pes šaj dotkñinen ča leskere gadendar, a savore, save pes dotkñinde, sastile avri.

7

So melarel le manušes

¹ O Farizeja the varesave zakoñika, save avle andral o Jeruzalem, pes zgele paš o Ježiš.

² Dikhle, hoj le Ježišoskere učeñika chan o maro melale vastenca, bo na thode (morde) len avke, sar o Farizeja phenenas, hoj kampil te kerel.

³ Bo o Farizeja the savore Židi dolikeren oda, so varekana kerenas o tradiciji le phurendar, hoj medik na thovenas mištes o vasta, na chanas.

⁴ A te aven pal o pľacos, na chan, medik pes na thoven. Preile le phurendar the but aver tradiciji, ajse sar oda: Sar te thovel avri o pohara, kuča, pira the o međune grati.

⁵ Avke o Farizeja the o zakoñika lestar phučle: “Soske tire učeñika na dolikeren o tradiciji le phurendar a chan o maro le melale vastenca?”

⁶ Odphenda lenge: “Tumen dujemujengere, mištes pal tumende prorokinelas o Izaiaš, avke sar hin pisimen:

‘Kala nipi man lašaren le mujeha, ale lengero jilo hino mandar dur.

7 Hijaba man lašaren, bo sikaven o sikaviben, so hin le manušendar.’

⁸ Bo omuklan le Devleskero prikazañje a dolikeren le manušengere tradiciji.”

⁹ A phenda lenge: “Le Devleskero prikazañje čerinen vaš tumare tradiciji.

¹⁰ Bo o Mojžiš phenda: *‘De pačiv tira da the le dades! A oda, ko košel la da the le dades, mušinel te merel!’*

¹¹ Ale tumen phenen: ‘Sako, ko phendahas la dake abo le dadeske: Oda kotor mire barvalipnastar, so šaj diñomas tumenge, thodom pre sera le Devleske,’

¹² a palis leske imar na domuken nič te kerel prekal e daj the prekal o dad.

¹³ Kajse tradicijenca, so likerem a poden dureder, musaren le Devleskero Lav. A but ajse veci keren!”

¹⁴ Palis vičinda ke peste le nipen a phenda lenge: “Šunen man savore a achalon!

¹⁵ Le manušes na melarel oda, so chal, ale oda, so avel avri andral leskero jilo.

¹⁶ [Te hin varekas kana, hoj te šunel, mi šunel!]

¹⁷ Sar odgela le manušendar a gela andro kher, leskere učeñika lestar phučle pal oda podobnostvo.

¹⁸ A phenda lenge: “So añi tumen na achalon? Na achalon, hoj nič, so avel avral a džal andro manuš, les našti melarel?”

¹⁹ Bo oda na džal andre leskero jilo, ale ča andro per a palis džal avri.” Aleha o Ježiš phenda, hoj dojekh chaben hino žužo.

²⁰ A phenda: “Oda, so avel avri andral o manuš, oda les melarel.

²¹ Bo andral o manuš – andral leskero jilo – avel nalačo gondolišagos, te kerel lubipen, te murdarel, te čorel,

²² te pašlol avre romñenca, te kamel o barvalipen, o nalačhipen, te klaminel, nisostar pes te na ladžal, te zavidzinel, te ruhinel pes, te el barikano a te kerel o diliñipen.

²³ Savore kala nalače veci aven andral o jilo a melaren le manušen.”

O pačaben la džuvlakero

²⁴ Uštıla a gela odarik paš o fori Tir [the Sidon]. Gela andro kher a na kamla, hoj pes ada vareko te dodžanel, ale našti pes garuda.

²⁵ Takoj šunda pal leste jekh džuvli, sava sas čhajori, andre savi sas nalačo duchos. Oj avla a peła paš le Ježišoskere pindre.

²⁶ Sas Grekiña a sas andral e phuv Fenicija andre Sirija. Mangelas les, hoj te tradel avri le demonos andral lakeri čhajori.

²⁷ Ale o Ježiš lake phenda: “Domuk, hoj ešeb (peršo) te čalón o čhave, bo nane šukares te lel le čhavage o maro a te čhivel les le rikonorenge.”

²⁸ Ale oj leske odphenda: “He Rajeja, ale the o rikonore chan telal o skamind o trušini, so peren le čhavendar.”

²⁹ Phenda lake: “Vaš oda lav, so phendal, dža! O demonos imar geła avri andral tiri čhaj.”

³⁰ Sar geła andre peskero kher, arakhla peskera čhajora te pašlol pro hados a o demonos imar geła andral late avri.

O kašuko the šepetlivo manuš

³¹ Palis geła het pašal o Tir prekal e phuv Sidon. A odarik geła pašal e phuv, so pes vičinel Dekapolis, ko Galilejsko moros.

³² A ande ke leste manušes, savo sas kašuko the igen šepetlivo, a mangenas les, hoj te thovel pre leste o vasta.

³³ O Ježiš les ila pašal o nipi sikra dureder, thoda peskere angušta andre leskere kana, čhungarda a dotkñinda pes leskera čhibatar.

³⁴ Palis dikhla pro nebos, pharipnaha peske vzdichñinda a phenda: “Effatha!” So hin: “Phundrav tut!”

³⁵ Takoj pes phundrade leskere kana the leskeri čhib a vakerelas imar žužes.

³⁶ O Ježiš prikazinda le manušenge, hoj ada te na vakeren ñikaske. Ale so buter lenge prikazinelas, on mek buter vakerenas.

³⁷ Igen pes čudalinenas a phenenas: “Sa kerel mištes! Kerel, hoj o kašuke šunen a o neme vakeren!”

8

Čalarel štar ezere manušen

¹ Andre ola dživesa, sar sas pale zgele but manuša a na sas len so te chal, o Ježiš vičinda ke peste le učeñiken a phenda lenge:

² “Pharo mange hin vaš kala manuša, bo imar trin dživesa hine manca a nane len so te chal.

³ Te len bičhavava khere bokhalen, odperena pal o drom, bo varesave avle dural.”

⁴ O učeñika leske odphende: “Ko pre kada omuklo than šaj dochudel maro, hoj te čalarel kajci manušen?”

⁵ Ale phučla lendar: “Keci tumen hin mare?” Odphende leske: “Efta.”

⁶ Rozkazinda le manušenge, hoj peske te bešen pre phuv. Ila ole efta mare, palikerda le Devleske, phagerelas a podelas o maro le učeñikenge, hoj on te poden le manušenge. A kerde avke.

⁷ Sas len the varesave cikne ribi, the vaš ola palikerda a phenda, hoj len te poden.

⁸ Avke chanas a čalile. Olestar, so ačila, kidle upre efta košara.

⁹ Ola, save chanas, sas vaj štar ezera (4 000) manuša. Palis len bičhada het,

¹⁰ a takoj geła le učeñikenc a andre lodka a avla andre phuv Dalmanuta.

O Farizeja mangel znamenje

¹¹ Avle paš leste o Farizeja a chudle pes leha te kerel. Mangenas lestar znamenje andral o nebos a oleha les probalinenas (skušinenas).

¹² Phares peske vzdichňinda andro duchos a phenda: “Soske kala manuša mangel znaenje? Čačipen phenav tumenge, hoj kale manušenge na ela dino nisavo znaenje.”

¹³ Mukla len ode, gela pale andre lodka, a pregela pre oki sera le moroske.

O phučiben pal o kvasos

¹⁴ Andre lodka len sas ča jekh maro, bo bisterde peha te lel.

¹⁵ O Ježiš lenge dovakerelas: “Merkinen tumenge pre le Farizejengere the le Herodesiskere droždi!”

¹⁶ Palis vakerenas maškar peste: “Vašoda vakerel, bo nane amen maro.”

¹⁷ O Ježiš džanelas, so vakerenas a phenda lenge: “Soske pal oda vakeren, hoj nane tumen maro? So mek furt na achalon? Hine tumare jile zaphandle?”

¹⁸ Hin tumen jakha – a na dikhen? Hin tumen kana – a na šunen? Soske bisterdan:

¹⁹ Sar ola pandž mare rozulavavas maškar o pandž ezera (5 000) manuša, keci pherde košara kidnan upre olestar, so ačila?” Phende leske: “Dešuduj (12).”

²⁰ “A sar ola efa mare rozulavavas maškar o štar ezera (4 000) manuša, keci pherde košara kidnan upre olestar, so ačila?” Odphende: “Efa.”

²¹ A phenda lenge: “So mek furt na achalon?”

Sastarel le kores andre Betsaida

²² Palis avle andre Betsaida. Ande ke leste jekhe kores a mangenas les, hoj pestar te dotknel.

²³ O Ježiš chudla le kores vastestar a ila les avri andral o gav. Ode leske le šlinenca makhla o jakha, thoda pre leste o vasta a phučla lestar: “Dikhes vareso?”

²⁴ O koro dikhla upre a phenda: “Dikhav le manušen, ale dičhon avri sar stromi, so phiren.”

²⁵ O Ježiš pale thoda pre leskere jakha o vasta a chudla te dikhel. O koro avke sastila avri, hoj dikhelas savoro žužes.

²⁶ Bičhada les khere a phenda leske: “Ma dža andre oda gav [aňi pal oda ma phen űikaske!]”

O Peter viznavinel, ko hin o Ježiš

²⁷ Palis gela o Ježiš le učeňikenca andro gavora andre phuv Cezarea Filiposkeri. Pal o drom lendar phučla: “So pal mande phenen o manuša? Ko phenen, hoj som?”

²⁸ Odphende leske: “Jekh phenen, hoj sal o Jan Krstiteľ, aver, hoj o Eliaš, a pale aver, hoj sal jekh le prorokendar.”

²⁹ Ov lendar phučla: “Ko phenen tumen, hoj som?” O Peter leske odphenda: “Tu sal o Kristus!”

³⁰ No prikazinda lenge, hoj űikaske pal leste te na phenen avri.

O Ježiš vakerel pal peskero meriben

³¹ Palis len chudla te sikavel, hoj o Čhavo le Manušeskero mušnela but te cerpinel a te el odčhido le phuredendar, le nekbaredere rašajendar the le zakoňikendar a hoj mušnela te merel a pal o trin dživesa te uštel andral o meriben.

³² Vakerelas lenge pal oda phundradones. Akor o Peter les ila pre sera a chudla leske te dovakerel.

³³ Ale o Ježiš visalila, dikhla pro učeňika a pokarhinda le Peter: “Dža mandar het, Satan, bo na gondolines pre le Devleskere veci, ale pre le manušeskere!”

Sar te džal pal o Ježiš

³⁴ Palis vičinda ke peste le manušen the le učeňiken a phenda lenge: “Te kamel vareko te avel pal ma, mi zaprinel pes. Mi lel pre peste peskero kerestos a mi avel pal ma.

³⁵ Bo sako, ko kamel te zachrañinel peskero dživipen, našavela les, ale ko našavela peskero dživipen vaš ma the vaš o evaňjelium, zachrañinela les.

³⁶ Bo so hin le manušes olestar, te dochudela calo svetos, ale o dživipen našavela?

³⁷ So o manuš šaj del vaš peskero dživipen?

³⁸ Bo vaš dojekh, ko pes ladžala vaš ma the vaš mire lava andre kada lubikano the binošno svetos, pes ladžala the o Čhavo le Manušeskero, sar avela le sentne aňjelenca andre slava peskere Dadeskeri!”

9

¹ O Ježiš lenge phendā: “Čaćipen tumenge phenav, hoj tumendar, save kade ačhen, hine varesave, save na dikhena o meriben, medik na dikhena le Devleskero krališagos te avel andre zor.”

O Ježiš pes čerinel andre slava

² Pal o šov džives o Ježiš ilā peha le Peter, le Jakob the le Jan a sas korkore pro učo verchos. Ode pes anglal lende čerindā.

³ Leskere gada sas parne sar jiv – ajse parne, hoj nič pre phuv len na kerdahas parneder.

⁴ A sikadā pes lenge o Eliaš the o Mojžiš a vakerenas le Ježišoha.

⁵ Akor phendā o Peter le Ježišoske: “Rajeja, mištes amenge hin kade! Keras trin stani – tuke jekh, le Mojžišoske jekh the le Eliašoske jekh.”

⁶ O Peter na džanelas, so te phenel, bo igen predarandīle.

⁷ Jekhwareste avla e chmara, zaučhardā len a andral e chmara prevakerdā ke lende o hangos: “Kada hin miro Čhavo, saves kamav. Les šunen!”

⁸ Takoj sar pes obdikhle, imar na dikhle paš peste ňikas, ča le Ježiš korkores.

⁹ Sar avenas tele pal o verchos, phendā lenge o Ježiš, hoj oda, so dikhle, ňikaske te na vakeren avri, medik o Čhavo le Manušeskero na uštela andral o meriben.

¹⁰ On dolikerde oda, so lenge o Ježiš phendā, ale phučenās jekh avrestar: “So oleha gondolinel, sar phenel, hoj uštela andral o meriben?”

¹¹ A phučle lestar: “Soske phenen o zakoňika, hoj ešeb (peršo) mušinel te avel o Eliaš?”

¹² Ov lenge odphendā: “Čaćipen hin, hoj o Eliaš avela ešebno a prikerela sa. Ale soske hin pisimen pal o Čhavo le Manušeskero, hoj mušinela te el odčhido a but te cerpinel?”

¹³ Phenav tumenge, hoj o Eliaš imar avla, ale kerde leha, so kamle, avke sar pal leste hin pisimen.”

Tradel avri le nalačhe duchos andral o čhavoro

¹⁴ Sar avle pale paš o učeňika, dikhle pašal lende but manušen a hoj varesave zakoňika pes lenca vesekeďinen.

¹⁵ Ola manuša, sar dikhle le Ježiš, igen radisaľonas a avle les te pozdravinel.

¹⁶ O Ježiš lendar phučla: “Pal soste pes lenca vesekeďinen?”

¹⁷ Jekh ole manušendar leske odphendā: “Rajeja, andom ke tu mire čhas, bo hin andre leste o ňemo duchos a našti vakerel.

¹⁸ Všadzik, kaj pre leste oda avel, čhivkerel leha, marel leske pro muj o peni, randel le dandanca a ačhel sar kašt. Phendom tire učeňikenge, hoj les te traden andral leste avri, no našti oda kerde.”

¹⁹ O Ježiš lenge odphendā: “Ó, manušale bi o pačaben! Mek dži kana tumenca avava? Dži kana tumen mek zľikerava? Anen les ke mande!”

²⁰ Ande les paš leste a sar oda duchos dikhla le Ježiš, čhivkerelas le čhavoreha. Ov peľa pre phuv, kuľinelas pes a pro muj leske marelas o peni.

21 O Ježiš phučla leskere dadestar: “Kanastar hino ajso?” Ov odphenda: “Ciknorestar.

22 Buterval les čhivelas andre jag the andro pañi, hoj ča les te murdarel. Te šaj vareso keres, av jileskero ke amende a pomožin amenge.”

23 O Ježiš leske odphenda: “Soske phenes: “Te šaj?” Oda, ko pačal, savoro šaj kerel!”

24 Ole čhaveskero dad takoj zvičinda: “Pačav, Rajeja! Pomožin mange, hoj feder te pačav!”

25 Sar o Ježiš dikhla, hoj pes mek buter manuša skiden, pokarhinda ole nalače duchos a phenda leske: “Tu nemo the kašuko duchona, prikazinav tuke: Av andral leste avri a šoha buter andre leste ma dža!”

26 O duchos leha čhivkerelas, vriskinelas a palis geľa avri. O čhavoro sas sar mulo, vašoda but džene phende, hoj muľa.

27 Ale o Ježiš les chudla vastestar, hazdña les a uštila.

28 Sar o Ježiš avla andro kher a imar sas korkore le učeñikenca, phučle lestar: “Soske les amen našti tradñam avri?”

29 Odphenda lenge: “Kajse demonen našti te tradel avri, ča la modlitbaha [the le postoha].”

Dujtovar vakerel pal peskero meriben

30 Palis gele het odarik a džanas pašal e Galileja. O Ježiš na kamelas, hoj alestar vareko te džanel.

31 Bo le učeñiken sikavelas a phenelas lenge: “O Čhavo le Manušeskero ela dino andro vasta le nipenge a murdarena les, ale pro trito džives uštela andral o meriben.”

32 O učeñika na achalonas ole laveske, ale te phučel lestar pal oda pes daranas.

O Raj sikavel, ko hin bareder

33 Avle andro Kafarnaum. Sar sas andro kher, phučla lendar o Ježiš: “Pal soste vakerelas maškar peste, sar avahas pal o drom?”

34 Ale on sas čhit. Bo sar avenas pal o drom, vakerenas pal oda, ko hin lendar nekbareder.

35 O Ježiš peske bešla, vičinda le dešudujen a phenda lenge: “Oda, ko kamel te el ešebno, mi el posledno a mi služinel savorenge.”

36 Palis ila čhavores a ačhađa les maškar lende. Sar les ila pro vasta, phenda:

37 “Sako, ko prilela jekhes kajse čhavorendar andre miro nav, man prilel. A sako, ko man prilel, na man prilel, ale Oles, ko man bičhađa.”

Ko na džal pro Ježiš, hino leha

38 O Jan leske phenda: “Rajeja, dikhlam varesave manušes, sar andre tiro nav tradelas avri le demonen a na domukahas leske ada, bo na phirel amenca.”

39 Ale o Ježiš lenge phenda: “Ma brañinen leske! Bo ñiko, ko kerel andre miro nav zazraki, našti vakerel takoj namištes pal mande.

40 Bo ko na džal pre amende, hino amenca!

41 Čačipen phenav tumenge, hoj sako, ko tumen dela te pijel jekh poharis pañi andre miro nav, bo san le Kristoskere, čačes chudela peskeri odmena.”

Te na cirdel avres pro binos

42 “Oleske, ko kerel, hoj te oddžal andral o pačaben jekh kale ciknorendar, save pačan andre ma, ulahas feder, te leske thodehas baro bar* pre meñ a čhidehas les andro moros!

43 A te tut cirdela tiro vast te kerel o binos, odčhin les, bo feder tuke hin te džal andro džživipen bi o vasta, sar te džal soduje vastenca andro peklos, andre odi jag, so šoha (ñikda) na murdaľol andre!

* 9:42 Oda hin o baro bar andral o malmos.

⁴⁴ [Ode, kaj lengero kirmo na merel a e jag na preačhel!]

⁴⁵ A te tut cirdela pro binos tiro pindro, odčhin les, bo feder tuke hin te džal andro dživipen bi o pindro, sar te el čhido soduje pindrenca andro peklos, andre jag, so šoha na murdałol andre!

⁴⁶ [Ode, kaj lengero kirmo na merel a e jag na preačhel!]

⁴⁷ A te tut cirdela pro binos tiri jakh, džubin la avri, bo feder tuke hin te džal jekha jakhaha andro Devleskero krališagos, sar soduje jakhenca te el čhido andro peklos!

⁴⁸ Ode, kaj lengero kirmo na merel a e jag na murdałol andre!

⁴⁹ Bo dojekh ela žužardo la jagaha, avke sar dojekh obeta pes žužarel le loneha.

⁵⁰ O lon hino lačo, ale te o lon našavela peskero londipen, soha les londareha? Mi el andre tumende o lon a dživen andro smirom jekh avrenca!”

10

Pal o rozvodos

¹ O Ježiš odarik uštıla a gela andre Judsko the andre phuv pal o Jordan. A pale pes zgele paš leste igen but nipi a ov len sikavelas avke sar furt.

² Androda avle ke leste o Farizeja a phučle lestar, či šaj omukel o rom peskera romňa, bo kamenas les te chudel avri.

³ O Ježiš lenge odphenda: “So tumenge prikazinda o Mojžiš?”

⁴ Odphende: “O Mojžiš domukla le muršeske te pisinel o rozvodno lil a te premukel la romňa.”

⁵ O Ježiš lenge odphenda: “O Mojžiš tumenge pisinda oda prikazaňje, bo tumare jile hine barune.

⁶ Ale ešebnovarestar, sar stvorinda o svetos, o *Del stvorinda len sar muršes the džuvla.*

⁷ *Vašoda oddžala o murš la datar the le dadestar a ela jekhetane la romňaha*

⁸ *a on duj džene ena jekh telos. Avke imar nane duj, ale jekh telos.*

⁹ Vašoda, so o Del phandla, o manuš te na rozphandel!”

¹⁰ Palis, sar sas andro kher, phučle lestar pal oda o učeňika.

¹¹ O Ježiš lenge phenda: “Sako, ko omukel peskera romňa a lel peske avra, kerel laha lubipen.

¹² A te e romňi omukela peskere romes a lela peske avres, tiš kerel lubipen.”

O Raj požehňinel le čhavoren

¹³ Anenas ke leste le čhavoren, hoj te thovel pre lende o vasta, ale o učeňika len na domukenas.

¹⁴ Sar o Ježiš oda dikhla, cholisalila a phenda lenge: “Domuken le čhavorenge te avel ke ma a ma braňinen lenge, bo ajsengero hin o krališagos le Devleskero.

¹⁵ Čačipen phenav tumenge: Ko na prilela le Devleskero krališagos sar čhavoro, šoha (ňikda) andre na džala.”

¹⁶ Palis lelas o Ježiš le čhavoren pro vasta, thovelas pre lende o vasta a žehňinelas lenge.

O barvalo terno murš

¹⁷ Sar džalas pal o drom, avla ke leste jekh terno manuš, peła anglal leste pro kohoča a phučla lestar: “Lačo Učitelina, so te kerav, hoj te dochudav o večno dživipen?”

¹⁸ O Ježiš leske phenda: “Soske man vičines lačo? Ňiko nane lačo, ča jekh o Del.

¹⁹ O prikazaňja džanes: *‘Na murdareha! Na kereha lubipen! Na čoreha! Na svedčineha klamišagoha pre tiro pašutno! Ňikaha na thoveha avri! De pačiv tira da the le dades!’* ”

²⁰ Ov leske odphenda: “Učitelina, savoro kada imar terňipnastar dolikerav.”

²¹ Akor pre leste dikhla o Ježiš kamibnaha a phendā leske: “Mek jekh tuke kempel: Dža, biken savoro, so tut hin, a rozde le čorenge a ela tut o barvalipen andro ňebos. Palis av a phir pal ma!”

²² Sar šundā ola lava, ačhiła smutno a geła het, bo sas les but barvalipen.

Pal o barvalipen

²³ O Ježiš dikhla pre peskere učeňika a phendā: “Sar phares pes dochudena andro Devleskero krališagos ola, kas hin o barvalipen!”

²⁴ O učeňika pes igen čudalinenas leskere lavenge, ale o Ježiš lenge ada phendā mek jekhvar: “Čhavorale, sar phares hin te džal andro krališagos le Devleskero [olenge, save pes muken pro barvalipen].

²⁵ Lokeder hin la favake te predžal prekal e suvakeri chev sar le barvaleske andro krališagos le Devleskero.”

²⁶ On pes mek buter čudalinenas a jekh avreske phenenas: “Akor, ko šaj el spasimen?”

²⁷ O Ježiš dikhla pre lende a phendā: “Ko manuša pes oda na del, hoj pes te ačhel, ale le Devleske šaj. Bo o Del šaj kerel savoro.”

²⁸ Akor chudla te vakerel o Peter: “Dikh, amen omuklam savoro a gełam pal tu.”

²⁹ O Ježiš odphendā: “Čačipen tumenge phenav, hoj dojekh dženo, ko omukla vaš ma the vaš o evaňjelium peskero kher, vaj le phralen abo le pheňen, vaj la da abo le dades, vaj le čhaven abo o maľi,

³⁰ dochudela imar akana andre kada časos šelvar ajci khera, phralen, pheňen, dajen, čhaven the maľi – choc pre leste o manuša džana – a andro časos, so avela, o večno dživipen.

³¹ Ale but olendar, ko hine ešebne (perše), ena posledna a o posledna ena ešebne.”

Tritovar vakerel pal peskero meriben

³² Džanas le dromeha upre andro Jeruzalem. O Ježiš džalas anglal lende a le učeňiken andro jilo na sas smirom. A ola, save džanas pal lende, pes daranas. Iła le dešudujen pale pre sera a vakerelas, so pes leske ačhela:

³³ “Šunen, džas upre andro Jeruzalem a o Čhavo le Manušeskero ela dino le nekbareder rašajenge the le zakoňikenge. Odsudzinena les pro meriben a dena les le Nažidenge.

³⁴ Asana lestar, čhungarena pre leste, zbičinenas les a murdarena, ale pro trito džives uštela andral o meriben.”

Le Zebedeoskere čhavengero mangipen

³⁵ O Jakob the o Jan, o čhave le Zebedeoskere, avle ko Ježiš a phende leske: “Učitelina, kamas, hoj amenge te keres sa, so tutar mangaha.”

³⁶ Ov lenge phendā: “So kamen, hoj tumenge te kerav?”

³⁷ Odphende: “De amenge, hoj te bešas jekh pre tiri čači (pravo) a aver pre balogňi (lavo) sera, akor sar bešeha pro tronos andre tiri slava.”

³⁸ Ale o Ježiš lenge odphendā: “Tumen na džanen, so mandar mangel. Či šaj pijen odi kuči, savi me pijav, a či šaj aven bolde ole bolipnaha, saveha me som boldo?”

³⁹ Odphende: “Šaj.” O Ježiš lenge phendā: “Čačipen hin, hoj pijena odi kuči, so me pijav. The ole bolipnaha, saveha som me boldo, the tumen avena bolde.

⁴⁰ Ale nane man pravos te phenel, ko bešela pal miri čači the balogňi sera. Ola thana ena dine olenge, prekal kaste hine pririchtimen.”

⁴¹ Sar oda šunde okla deš učeňika, sas cholamen pro Jakob the pro Jan.

⁴² Ale o Ježiš peske len vičinda: “Džanen, hoj o vladara lidžan le naroden zoraha a o bare raja trapinen le nipen.

⁴³ Ale maškar tumende te na el avke! Ale oda, ko kamel te el baro maškar tumende, mi el tumaro sluhas.

⁴⁴ Oda, ko kamel te el te el maškar tumende ešebno, mi služinel savorenge.

⁴⁵ Bo aňi o Čhavo le Manušeskero na avla, hoj leske te služinen, ale hoj ov te služinel a te počinel peskere dživipnaha vaš o but manuša.”

Sastarel le kores paš o Jericho

⁴⁶ Palis avle andro Jericho. Sar avelas o Ježiš le učeňikenca the but manušenca avri andral o Jericho, o koro Bartimeus, le Timaoskero čhavo, bešelas paš o drom a žobrinelas.

⁴⁷ Sar šunđa o koro, hoj avel o Ježiš Nazaretsko, chudla te vriskinel: “Ježiš, čhavo le Davidoskero, av ke ma jileskero!”

⁴⁸ O nipi leske phenenas, hoj te čritel, no ov mek zoraleder vriskinelas: “Čhavo le Davidoskero, av ke ma jileskero!”

⁴⁹ O Ježiš zaačila a phenđa: “Vičinen les!” Vičinde le kores a phende leske: “Ma dara! Ušti, vičinel tut!”

⁵⁰ O koro čhida tele peskero plaštos, chučila upre a geľa ko Ježiš.

⁵¹ O Ježiš leske phenđa: “So kames, hoj tuke te kerav?” O koro leske odphenđa: “Učitelina, kamav te dikhel!”

⁵² Akor leske o Ježiš phenđa: “Dža, tiro pačaben tut sastarda!” Ov takoj chudla te dikhel a džalas pal o Ježiš.

11

Le lašaribnaha avel andro Jeruzalem

¹ Sar imar sas pašes paš o Jeruzalem, paš e Betfaga the Betanija pre Olivovo Verchos, bičhada o Ježiš duje peskere učeňiken

² a phenđa lenge: “Džan andre kada gav, so hin angle tumende, a takoj soča džana andre, arakhena zaphandles somaricis, pre savo mek ňiko na bešla. Odphanden les a anen les kade.

³ Te tumendar vareko phučela: ‘Soske oda keren?’ – phenen leske: ‘Le Rajeske les kempel, ale maj les anela pale.’ ”

⁴ Gele a arakhle le somaricis zaphandles ko vudar, avri paš o drom a odphandle les.

⁵ Varesave nipi, save ode ačhenas, phučle lendar: “Soske odphanden le somaricis?”

⁶ On lenge odphende avke, sar lenge phenđa o Ježiš, a mukle len te džal.

⁷ Avke ande le somaricis ko Ježiš, čhida pre leste peskere gada a o Ježiš peske pre leste bešla.

⁸ But džene rakinenas peskere gada pro drom a aver čhingerenas o prajti pal o stromi pre maľa a rakinenas pro drom.

⁹ Ola nipi, save džanas angle leste the pal leste, vičinenas:

“Hosanna! Požehňimen oda, ko avel andro nav le Rajeskero!”

¹⁰ Požehňimen hin o krališagos amare dadeskero le Davidoskero, savo avel! *Hosanna andro ňebos!”*

¹¹ O Ježiš geľa andro Jeruzalem andro chramos a savoro peske predikhľa. Palis odgeľa le učeňikenca andre Betanija, bo sas but ori.

Prekošel o figovňikos

¹² Sar pre aver džives gele andral e Betanija, sas bokhalo.

¹³ Dural dikhľa o figovňikos a geľa te dikhel, či upre na ela varesavo ovocje. Ale sar doavla ko stromos, na sas upre nič, ča o prajti, bo na sas le figengero časos.

¹⁴ Akor o Ježiš phenđa: “Imar buter šoha (ňikda) te na chal ňiko tiro ovocje!” A šunde ada leskere učeňika.

Žužarel o chramos

¹⁵ Sar avle andro Jeruzalem, o Ježiš gela andro chramos a chudľa te tradel avri olen, save cinenas the bikenenas. Previsarđa o skaminda olenge, save vatinenas o love, the olenge, save bikenenas le holuben.

¹⁶ A na domukľa ňikaske, hoj vareso te prelidžal prekal o chramos.

¹⁷ Sar len sikavelas, phenelas: “Či nane pisimen: ‘Miro kher pes vičinelä kher prekal o modlitbi prekal savore narodi’? Ale tumen lestar kerđan kher prekal o živaňa!”

¹⁸ Šunde ada o zakoňika the o nekbareder rašaja a rodenas, sar les te murdarel. Daranas lestar, bo le nipenge sas pre dzeka, so o Ježiš sikavelas.

¹⁹ Sar zaračolas, džanas avri andral o foros.

O sikaviben pal o figovňikos

²⁰ Palis sig tosara, sar džanas pašal o figovňikos, dikhle, hoj calo šučila avri dži andro koreňis.

²¹ O Peter peske leperđa, so phendä o Ježiš, a phendä leske: “Učitelina, dikh, o figovňikos, so prekošal, šučila avri!”

²² O Ježiš odphendä le učeňikenge: “Mi el tumen o pačaben andro Del!

²³ Bo čačipen phenav tumenge, te vareko phendahas kale verchoske: ‘Hazde tut a čhiv tut andro moros’ a te na pochibinela andre peskero jilo, a pačal, hoj pes leske oda ačhela, so phenel, ela leske oda kerdo.

²⁴ Vašoda tumenge phenav: Pačan, hoj savoro, vaš soske tumen mangel andre modlitba, imar chudľan a hino tumaro.

²⁵ Sar tumen džan te modľinel, a hin tumen vareso pre varekaste, odmuken lenge oda, hoj the tumaro Dad andral o ňebos te odmukel tumare bini.”

²⁶ [“Te tumen na odmukena, aňi tumaro Dad andral o ňebos tumenge na odmukela tumare bini.”]

O phučiben pal le Ježišoskeri autorita

²⁷ Avle pale andro Jeruzalem. Sar pes o Ježiš predžalas pal o chramos, avle ke leste o nekbareder rašaja, o phuredera the o zakoňika

²⁸ a phučle lestar: “Sava zoraha keres kala veci? Ko tut diňa odi autorita, hoj te keres kala veci?”

²⁹ O Ježiš lenge odphendä: “The me tumendar vareso phučava. Odphenen mange a me tumenge phenava, sava autoritaha kerav kala veci.

³⁰ Khatar sas le Janoskero bolipen? Andral o ňebos, vaj le manušendar? Odphenen mange!”

³¹ On gondolinenas maškar peste: “Te phenaha: ‘Andral o ňebos’, phenela: ‘Akor soske leske na pačandilän?’

³² Ale te phenaha: ‘Le manušendar...’ ” – on daranas pes le nipendar, bo savore nipi pačanas, hoj o Jan sas čačikano prorokos.

³³ Avke odphende le Ježišoske: “Na džanas.” Akor lenge o Ježiš odphendä: “Aňi me tumenge na phenava, sava autoritaha kerav kala veci.”

12*Pal o nalače viňicakere chulaja*

¹ O Ježiš lenge chudľa te vakereľ andro podobenstva: “O manuš peske sadzinda e viňica a ohradzinda la. Kerđa e chev, kaj pes pučinel avri e šťava andral o hroznos, a ačhađa e veža. Palis diňa e viňica kečen le chulajenge a gela het pro droma.

² Sar avľa o časos, hoj pes kidelas upre o hroznos, bičhađa peskere sluhās ko chulaja, hoj les te den olestar, so kidle upre.

³ On les chudle, marde les, na dine les nič a bičhade les het.

⁴ Pale ke lende bičhađa avre sluhas, ale leske pharade o šero a asandile les avri.

⁵ Ov pale bičhađa avres, no les murdarde. Mek but sluhen bičhađa, ale jekhen marenas a avren murdarenas.

⁶ Akor bičhađa ke lende peskere jekhores čhas, saves igen kamelas, bo phendā peske: ‘Dena pačiv mire čhas.’

⁷ No ola chulaja peske phende: ‘Leske ačhela savoro. Aven, murdaras les a leskero dēdictvos ela amaro!’

⁸ Avke les chudle, murdarde a čhide avri andral e viñica.”

⁹ O Ježiš phučla: “No, so kerela o raj la viñicakero? Avela, murdarela ole chulajen a e viñica dela avrengē.”

¹⁰ A phendā: “Na gendān, so hin pisimen:

‘O murara odčhide ipen oda bar, so pre stavba hino glavno.

11 O Raj oda kerđa a amen pes oleske čudalinas?’”

¹² Kamenas les te zachudel, bo achalile, hoj pal lende phendā kada podobenstvo. Ale daranas pes le nipendar, vašoda les mukle a gele het.

O phučiben pal o dañe

¹³ Palis ke leste bičhade varesave Farizejen the Herodijanen, hoj les te chuden andro lava.

¹⁴ Sar avle ko Ježiš, phende leske: “Učitelina, džanas, hoj vakeres čačipen a na džal tuke pal oda, so o manuša phenen, bo tu na dikhes pro manuš, ale sikaves le Devleskero drom andro čačipen. Phučas tutar: Kampil te počinel le Cisariske o dañe, či na? Kampil te del, vaj na kampil?”

¹⁵ O Ježiš prindžarda lengero budžandipen a phendā lenge: “Soske man kamen te chudel pro lav? Anen mange o denaris (e minca), hoj les te dikhav.”

¹⁶ On ande a o Ježiš lendar phučla: “Kaskero hin kada obrazis the nav?” On leske odphende: “Le Cisariskero.”

¹⁷ Avke lenge o Ježiš phendā: “Den oda, so hin le Cisariskero, le Cisariske, a so hin le Devleskero, le Devleske.” A igen pes čudalinenas.

Pal o uštiben andral o meriben

¹⁸ Avle ke leste o Saduceja. On pačan, hoj o manuš našti uštel andral o meriben.

¹⁹ A phučle le Ježišostar: “Učitelina, o Mojžiš amenge pisinda, hoj *te mulahas varekaske o phral a mukela la romña bi o čhave, hoj leskero phral peske la mušinela te lel romñake, hoj te kerel le phraleske čhaven.*

²⁰ Sas efta phrala. Ešebno peske iła romña a muła, ale na sas len čhave.

²¹ Palis laha ačhila dujto phral a tiš muła bi o čhave, avke varesar sas the tritone phraleha.

²² Avke laha dživenas savore efta phrala, no ñikastar la na sas čhave. Palis, sar mule avri savore phrala, muła the oj.

²³ Akor kaskeri lendar ela romñi, sar uštēna andral o meriben, te savore efta phrala laha dživenas?”

²⁴ O Ježiš lenge odphendā: “Tumen čačes na achalōn, bo na prindžaren le Devleskero Lav añi leskeri zor.

²⁵ Bo sar uštēna o mule andral o meriben, na lena romñen a na džana romeste, ale ena sar o añjela andro ñebos.

²⁶ Te džal pal o mule, save uštēna andral o meriben: Tumen na gendān andro Mojžišoskero Zakonos, hoj o Del leske paš o labardo krakos phendā: ‘*Me som o Del le Abrahamoskero, o Del le Izakoskero the o Del le Jakoboskero*’?

²⁷ O Del nane Del le mulenge, ale le džidenge. Tumen čačes ñisoske na achalōn.”

O nekbareder prikazañje

²⁸ Androda avla pašeder jekh le zakoňikendar, bo šunđa, sar pes le Ježišoha vesekedinenas o zakoňika, a džanla, hoj lenge o Ježiš mištes odphenda. A phučla lestar: “Savo prikazaňje hin nekbareder maškar savore?”

²⁹ O Ježiš leske odphenda: “Nekbareder maškar savore prikazaňje hin: ‘Šun, Izrael! O Raj, amaro Del, hin jekh Raj!’

³⁰ Kameha le Rajes, tire Devles, andral calo tiro jilo, andral cali tiri duša, andral cali tiri godi the andral cali tiri zor!”

³¹ Dujto hin kada: ‘Kameha avres avke, sar pes korkores!’ Bareder prikazaňje kalendar imar nane.”

³² O zakoňikos leske phenda: “Mištes, učitelina! Čačipen phenda, hoj hin ča jekh Del a aver nane.

³³ A te kamel les andral calo peskero jilo, andral cali godi, andral cali duša the andral cali zor a te kamel avres avke, sar pes korkores, hin buteder sar savore labarde the aver obeti.”

³⁴ O Ježiš dikhla, hoj o zakoňikos godaha odphenda a phenda leske: “Na sal dur le Devleskere krališagostar.” A imar buter ňiko pes na tromandila (odvažinda) te phučel vareso le Ježišostar.

O phučiben pal o Davidoskero čhavo

³⁵ Sar o Ježiš sikavelas andro chramos, phenda: “Sar oda, hoj o zakoňika phenen, hoj o Kristus hin o čhavo le Davidoskero?”

³⁶ Bo korkoro o David phenda prekal o Sentno Duchos:

‘O RAJ phenda mire Rajeske: Beš tuke pal miri čači (pravo) sera, medik tuke na thovava tire ňeprijatelen tel o pindre.’

³⁷ Te korkoro o David les vičinel ‘Rajeja’, sar šaj avel o Kristus leskero čhavo?” A but nipi les radišagoha šunenas.

Te merkinen pro zakoňika

³⁸ Sar len o Ježiš sikavelas, phenelas lenge: “Den tumenge pozoris pro zakoňika, bo on kamen te phirel andro šukar džindarde gada a kamen, hoj len o nipi andro foros te pozdravinen;

³⁹ kamen anglune thana andro sinagogi a nekfeder thana pro hoscini;

⁴⁰ thoven avri le vdoventa a len lengere khera, ale but pes modlinen, hoj len te dičhol. Vašoda ena goreder sudzimen.”

E čori vdova del nekbuter

⁴¹ O Ježiš peske bešla andro chramos paš e pokladnica a dikhelas, sar o nipi andre čhivkerenas o love. But barvale čhide but.

⁴² Androda avla jekh čori vdova a čhida duj churde minci, so na sas but love.

⁴³ Akor o Ježiš vičinda le učeňiken ke peste a phenda lenge: “Čačipen phenav tumenge, hoj kadi čori vdova čhida buter sar savore aver, save čhivkerenas andre pokladnica.

⁴⁴ Bo savore čhide olestar, so lenge ačhelas, ale oj čhida peskere čoripnastar savoro, so la sas pro dživipen.”

13

O chramos ela tele čhido

¹ Sar avelas o Ježiš avri andral o chramos, phenda leske jekh le učeňikendar: “Dikh, Rajeja, save bara the save stavbi!”

² O Ježiš leske odphenda: “Dikhes kala bare stavbi? Na ačhela kade bar pre bareste; sa ela tele čhido.”

O anglune dukha le svetoskere

³ Sar bešelas pre Olivovo brehos, khatar dičhol o chramos, avle ke leste korkore o Peter, o Jakob, o Jan the o Andrej a phučle lestar:

⁴ “Phen amenge, kana oda avela? Pal soste prindžaraha, hoj oda imar hin pašes?”

⁵ O Ježiš lenge chudla te vakerel: “Merkinen, hoj tumen vareko te na klaminel!

⁶ Bo ena but ajse, save avena andre miro nav a phenena: ‘Me som o Kristus!’ a cirdena pro falošno drom but dženen.

⁷ Sar šunena pal o maribena a hoj pes maren o narodi, ma predaran, bo oda mušinel te avel, ale mek na ela o koñec.

⁸ Bo o narodos džala pro narodos a o krališagos pro krališagos. Pre varesave thana e phuv razisalola a ela bari bokh. Oda ela o anglune dukha le svetoskere andro trapišagos.

⁹ Ale tumen pre peste merkinen! Vaš ma tumen lena pro sudi; andro sinagogi tumen dena te marel a vaš ma ačhena anglo bare raja the anglo kraľa, hoj lenge te svedčinel.

¹⁰ Ale angloda ešeb (peršo) musaj te avel vakerdo o evaňjelium savore narodenge.

¹¹ Sar tumen lidžana, hoj tumen te phanden andre, ma starinen tumen pal oda, so vakerena. Ale vakeren oda, so tumenge odi ora ela dino te phenel, bo na tumen vakerena, ale o Sentno Duchos.

¹² Phral phrales dela andre, hoj les te murdarel, a o dad peskere čhas. O čhave džana pre daj the pro dad a murdarena len.

¹³ Vaš miro nav tumen savoredžene našti avri ačhena. Ale oda, ko likerela avri andro pačaben dži o agor, ela spasimen.”

O baro pharipen

¹⁴ “Sar dikhena oda baro džungipen, so melarel andre o chramos, pre oda than, kaj na majinel te el – oda, ko genel, mi achalol – akor ola, save ena andre Judsko, mi denašen upre pro verchi.

¹⁵ Oda, ko ela pre strecha, te na avel tele, hoj peske vareso te lel andral o kher.

¹⁶ Oda, ko ela pre maľa, te na visalol pale khere vaš o gada.

¹⁷ No andre ola dživesa ela igen phares le khabňenge the ole džuvlenge, save den te pijel le čhavoren.

¹⁸ Modlĭnen tumen, hoj pes oda te na ačhel jevende!

¹⁹ Bo ola dživesa ena ajse phare, sar mek šoha (ňikda) na sas, kanastar o Del stvorinda o svetos, a imar šoha buter na ela.

²⁰ A te o Raj na kerđahas frimeder ola dživesa, na ulahas zachraňimen űisavo manuš. Ale vaš o manuša, saven peske kidňa avri, kerđa ola dživesa frimeder.

²¹ Te tumenge akor vareko phendahas: ‘Dikh, kade hin o Kristus!’ abo: ‘Kode hino!’ – ma pačan.

²² Bo avena but falošna mesijaša, save phenena pal peste, hoj hine o Kristus, the but falošna proroka a kerena bare znađeňja the zazraki, hoj te cirden pro falošno drom – te pes diňahas – the olen, kas peske o Del kidňa avri.

²³ Tumen pre peste merkinen! Savoro tumenge phendom anglal.”

Sar avela o Čhavo le Manušeskero

²⁴ “Andre ola dživesa, pal oda pharipen, o kham kaľola a o čhonoru imar na labola.

²⁵ O čerčeňa perena andral o űebos a o űeboskere zora pes čhalavena.

²⁶ Akor dikhena *le Čhas le Manušeskero* te avel pro űeboskere *chmari* andre zor the andre bari slava.

²⁷ Ov bičhavela peskere aňjelen, hoj te skiden upre leskere avrikidle manušen pal savore štar seri le svetoske – andral jekh agor pre phuv dži andre aver.”

O podobenstvo pal o figovňikos

²⁸ “Le figovňikostar peske len o podobenstvo: Sar leskere konara hine imar kovle a o prajti aven avri, džanen, hoj o űilaj hino pašes.

²⁹ Avke the tumen, sar dikhena, hoj pes oda savoro ačhel, džanen, hoj oda hino pašes paš o vudar.

³⁰ Čačipen phenav tumenge, hoj na predžala kada pokoleňje, medik pes kada savoro na ačhela.

³¹ O űebos the e phuv našłona, ale mire lava šoha na našłona.”

Te merkinel a te na zasovel

³² “Ale ole dživesestar the ola oratar na džanel űiko, aňi o űeboskere aňjela, aňi o Čhavo, ča jekh o Dad.

³³ Merkinen pre tumende, ma zasoven! Bo na džanen, kana avela odi ora.

³⁴ O Čhavo le Manušeskero hino ajso sar jekh manuš, savo omukla peskero kher a gela het. Le sluhenge diňa pes pal oda te starinel. Phenda dojekheske, so te kerel, a le vartašiske (stražňikoske) prikazinda, hoj te merkinel a te na zasovel.

³⁵ Vašoda merkinen a ma zasoven, bo na džanen, kana avela o raj le khereskero: Či rači, vaj pal jepaš rat, či akor, sar o kohutos gilavel, vaj tosara.

³⁶ Hoj te na avel akor, sar les na užarena, a arakhela tumen te sovel.

³⁷ So tumenge phenav, savorenge phenav: ‘Ma zasoven!’ ”

14

Roden sar le Ježiš te murdarel

¹ Sas mek duj džives angle Patrađi the anglo Inepos, sar pes chal o mare bi o drožđi. O bare rašaja the o zakoňika rodenas, sar le Ježiš počoral te chudel a te murdarel.

² Ale phenenas: “Našti oda keras pro inepos, hoj pes te na vzburinen o manuša.”

E džuvli pomakhel le Rajes

³ Sar sas andre Betanija andro kher ko Šimon, saves sas malomocenstvo, a bešelas paš o skamind, avla ko Ježiš jekh džuvli. Ola džuvla sas caklocis le alabastrostar a andre sas igen dragano olejos andral o nardos. Phagla o caklocis a čida avri oda olejos le Ježišoske pro šero.

⁴ Varesave olendar, save ode sas, dudrinenas: “Nane zijan, kajso dragano olejos?

⁵ Kada olejos pes šaj bikenda vaš o trin šel (300) rupune minci* a šaj pes diňa le čorenge.” A igen lake dovakerenas.

⁶ Ale o Ježiš phenda: “Muken la! Soske la trapinen? Lačo skutkos mange presikada.

⁷ Bo o čore tumenca ena furt a lenge šaj keren lačhipen, kana ča kamena, ale me tumenca furt na avava.

⁸ Oj kerda oda, so šaj – imar anglal pomakhla miro telos pro pohrebos.

⁹ Čačipen tumenge phenav, hoj všadzik, kaj pes o evaňjelium vakerela pal o svetos, pes phenela the oda, so kadi džuvli akana kerda, pre lakero leperiben.”

O Judaš pes dothovel le rašajenca

¹⁰ O Judaš Iškarijotsko, jekh le dešudujendar, gela pal o nekbareder rašaja, hoj les te zradzinel.

¹¹ Sar oda on šunde, radisalile a phende leske, hoj les dena vaš oda love. O Judaš akorestar rodelaš drom, sar les te zradzinel.

Pririchtinen e posledno večera

* **14:5** 300 denara. Oda hin o beršeskero počňiben.

¹² Ešebno džives andro Inepos, sar pes chal o mare bi o droždi, o džives, sar pes murdarel la Patradakero bakroro, phende o učeňika le Ježišoske: “Kaj kames, hoj te džas a te pririchtinas o Patradakero chaben?”

¹³ Akor bičhađa duje peskere učeňiken a phenda lenge: “Džan andro foros. Ode pes tumenca arakhela manuš, savo lidžala jekh džbanos paňi. Džan pal leste

¹⁴ a oleske, andre kaskero kher džala, phenen: ‘O Učitelis tuke phenel: Kaj hin o than, kaj chaha le učeňikenca o Patradakero chaben?’

¹⁵ Ov tumenge sikavela upruno baro than, so imar ela pririchtimen the pratimen avri. Ode amenge pririchtinen o chaben.”

¹⁶ O učeňika gele andro foros a arakhle savoro avke, sar lenge o Ježiš phenda; a pririchtinde o Patradakero chaben.

Phenel avri pal o zradcas

¹⁷ Rači avla o Ježiš le dešuduje učeňikenca.

¹⁸ Sar bešenas paš o skamind a chanas, o Ježiš phenda: “Čačipen tumenge phenav, hoj jekh tumendar, savo manca chal, man zradzinela.”

¹⁹ Sar oda šunde, ačhile smutne a phučenastar jekh pal aver: “Som oda me?”

²⁰ O Ježiš lenge odphenda: “Jekh le dešudujendar, oda, savo manca močinel o maro andro čaro.”

²¹ O Čhavo le Manušeskero mušinel te merel, avke sar pal leste hin pisimen, ale ole manušeha, ko les zradzinela, ela igen namištes. Feder leske ulahas, te aňi na uliľahas (pes narodzindahas).”

E posledno večera

²² A sar chanas, iľa o Ježiš o maro, palikerđa le Devleske, phagerelas, delas lenge a phenda: “Len, [chan], kada hin miro telos.”

²³ Palis iľa the e kuči, palikerđa, diňa lenge a savore pile andral.

²⁴ Phenda lenge: “Kada hin miro rat la zmluvake, so pes čhorel avri vaš but manuša.

²⁵ Čačipen tumenge phenav, hoj imar buter šoha (ňikda) na pijava olestar, so barol pre viňica, dži andre oda džives, medik les na pijava nevo andro krališagos le Devleskero.”

Phenel, hoj o Peter les zaprinela

²⁶ Gilade jekh chvala, palis gele pre Olivovo Verchos.

²⁷ O Ježiš lenge phenda: “Adi rat man savore omukena, bo hin pisimen: ‘Marava le pašteris a o bakrore pes sa rozdenašena.’

²⁸ Ale sar uščava andral o meriben, džava angle tumende andre Galileja.”

²⁹ Akor leske o Peter phenda: “Te tut savore omukena, me tut šoha na omukava!”

³⁰ O Ježiš leske odphenda: “Čačipen tuke phenav, hoj mek adi rat, sigeder sar o kohutos dujtovar gilavela, tu trival man zaprineha.”

³¹ Ale o Peter mek buter vakerelas: “Choc tuha mušinava te merel, šoha tut na zaprinava.” A savore učeňika avke phenenas.

E modlitba andre Getsemane

³² Palis avle pre ajsa than, so pes vičinel Getsemane. Ode phenda peskere učeňikenge: “Bešen tumenge kade, medik man modlinava.”

³³ Iľa peha ča le Peter, le Jakob the le Jan a sas leske igen phares.

³⁴ A phenda lenge: “Miri duša hiňi pro meriben smutno, ačhen kade a ma zasoven.”

³⁵ Geľa lendar sikra dureder anglal, peľa pre phuv a mangelas pes, hoj te pes del, či les našti kadi phari ora obdžal.

³⁶ Phenelas: “Abba, Dado, tu šaj keres savoro, le mandar kadi kuči! Ale na oda, so me kamav, ale so tu kames.”

³⁷ Palis avla a arakhla len te sovel. A phenda le Peteriske: “Soves, Šimon? Jekh ora na birindal upre te ačhel?”

³⁸ Ma soven a modlinen tumen, hoj te na džan andro pokušeňje, bo o duchos kamel, ale o telos hino slabo.”

³⁹ O Ježiš pes geľa pale te modlinel a vakerelas pale ola lava.

⁴⁰ Sar avla pale, arakhla len pale te sovel, bo o jakha lenge perenas tele. A na džanle, so leske pre oda te phenel.

⁴¹ Avla tritovar a phenda lenge: “Mek furt soven a odpočovinen tumenge? Preačhen! Avla odi ora – dikhen, o Čhavo le Manušeskero hino dino andro vasta le binošnenge.

⁴² Ušten a džas, imar hino pašes miro zradcas.”

Le Ježiš zalen

⁴³ Takoj androda, medik o Ježiš vakerelas, avla o Judaš, jekh le dešudujendar, a leha avenas but nipi khatar o bare rašaja, zakoňika the phuredera le šablenca the le pacenca andro vasta.

⁴⁴ Le Ježišokero zradcas lenge diňa anglal te džanel: “Oda, kas čumidava, hin ov. Zalen les a mištes leš odlidžan het.”

⁴⁵ Sar doavla, takoj geľa ko Ježiš a phenda leske: “Rabbi!” A čumidla les.

⁴⁶ Ola nipi les takoj chudle a zaile.

⁴⁷ Varesavo dženo, savo pašes ačhelas, iľa avri e šabla a demađa le slugas le nekbaredere rašaskere a odčhinda leske o kan.

⁴⁸ O Ježiš lenge phenda: “Avke pre ma avlan le šablenca the le pacenca sar pro živaňis, hoj man te zalen.

⁴⁹ Džives so džives somas maškar tumende andro chramos a sikavavas, ale na zailan man. Ale kada pes mušinel te ačhel, sar hin pisimen.”

⁵⁰ Akor les savore omukle a denašle het.

⁵¹ Džalas pal leste varesavo terno manuš, urdo ča andre lepeda. The oles chudle,

⁵² ale ov mukla e lepeda a lango denašla het.

O Ježiš angle Bari Rada

⁵³ Ligende le Ježiš ko nekbareder rašaj, kaj pes zgele savore anglune rašaja, o phuredera the o zakoňika.

⁵⁴ O Peter avelas pal leste dural a doavla dži andre le nekbareder rašaskeri dvora. Ode peske bešla le stražňikenca paš e jag.

⁵⁵ O anglune rašaja the e cali Bari Rada kamenas te arakhel vareso pro Ježiš, hoj les te murdaren, ale našti arakhle.

⁵⁶ But falošna švedki namištes vakerenas pro Ježiš, ale o lava lenge na bešenas.

⁵⁷ Varesave džene uštıla a svedčinenas pre leste klamišagoha:

⁵⁸ “Amen šundam, sar phenda: ‘Čhivava tele kada chramos, so o manuša ačhade, a tel o trin džives kerava aver, so na ela ačhado le manušestar.’ ”

⁵⁹ Ale aňi kala lava lenge na bešenas.

⁶⁰ Akor uštıla o nekbareder rašaj, ačhila maškaral a phučla le Ježišostar: “So, nič na phenes pre oda, so pre tute kala nipi vakeren?”

⁶¹ Ale o Ježiš sas čhit a na phenda mek aňi lav. O nekbareder rašaj pale lestar phučla: “Sal tu o Kristus, o Čhavo le Devleskero†?”

⁶² O Ježiš leske phenda: “Me som. A dikhena, sar bešel o Čhavo le Manušeskero pre čači (pravo) sera le Nekzoredereske a sar avel pro ňeboskere chmari.”

⁶³ Akor čhingerđa o nekbareder rašaj peskere gada a phenda: “Pre soste amenge mek kampil švedken?”

† 14:61 Grekengeri čhib: Oda Požehnano

⁶⁴ Šundan, sar pes ruhinel! So pre oda phenen?" A savore phende, hoj peske zasogalinel (zaslužinel) te merel.

⁶⁵ A varesave chudle pre leste te chungarel. Zaučharenas leske o muj, marenas les pal o šero a phenenas leske: "Prorokin! Ko tut demađa?" Palis les ile o stražnika a marenas les.

O Peter zaprinel le Ježiš

⁶⁶ Sar sas o Peter tele pre dvora, avla ode jekh le nekbareder rašaskere služkendar.

⁶⁷ Sar dikhla le Peter, hoj pes tačarel paš e jag, phendā: "The tu salas ole Ježišoha andral o Nazaret."

⁶⁸ Ale o Peter zaprinđa: "Me na džanav aňi na achaluřav, so vakeres!" A geľa odarik avri pre avruňi dvora. Akor o kohutos gilāđa.

⁶⁹ Sar les ode dikhla e služka, phendā pale oklengē: "The kada hino jekh lendar."

⁷⁰ Ale o Peter pale zaprinđa. Ale na likerđa but a ola, save ačhenas paš o Peter, phende leske pale: "Tu sal čačes jekh lendar, bo sal Galilejčanos [a o vakeriben tut lenca hin jekh]."

⁷¹ Ale o Peter chudla te košel a iľa pre peste vera: "Me na prindžarav ole manušes, pal savo tumen vakeren!"

⁷² Androda takoj gilāđa o kohutos dujtořav. Akor avla le Peteriske pre godi ola lava, so leske o Ježiš phendā: "Sigeder, sar o kohutos duřav gilavela, tu man trival zaprineha." A chudla te rovel.

15

O Ježiš anglo Pilat

¹ Takoj sig tosara pes dovakerde o nekbareder rašaja, o phuredera, o zakoňika the e Bari Rada. Phandle le Ježiš, odligende les a dine le Pilatoske.

² O Pilat lestar phučla: "Sal tu o Židoviko kralis?" O Ježiš leske odphendā: "Tu oda vakeres."

³ O nekbareder rašaja pre leste but vakerenas a

⁴ o Pilat lestar pale phučla: "So, nič na odphenes? Dikh, keci pre tu vakeren!"

⁵ Ale o Ježiš imar na odphendā. Vašoda pes o Pilat igen čudalinelas.

O Ježiš odsudzimen pro meriben

⁶ Furt pro inepos lenge premukelas jekhe bertenošis, saves peske on kidenas avri.

⁷ Akor sas andre bertena jekh, saves vičinenas Barabaš. Ov sas zaphandlo olenca, save paš e vzbura murdarde varesave manušen.

⁸ Sar o nipi avle, chudle te mangel le Pilat, hoj lenge te premukel jekhe bertenošis, avke sar furt.

⁹ O Pilat phučla: "Kamen, hoj tumenge te premukav le Židovike kralis?"

¹⁰ Bo džanelas, hoj les o nekbareder rašaja dine andre zavistatar,

¹¹ ale o bare rašaja kerde upre le nipen, hoj te mangel le Barabaš.

¹² O Pilat lendar pale phučla: "Akor so kamen, hoj te kerav oleha, kas vičinen Židoviko kralis?"

¹³ On vriskinde: "Ukrižin les!"

¹⁴ O Pilat lendar phučla: "So ajsa nalačo kerđa?" No on mek zoraleder vriskinenas: "Ukrižin les!"

¹⁵ Vašoda o Pilat lenge premukla le Barabaš, bo kamelas le nipenge te kerel pal e dzeka. Palis prikazinda, hoj le Ježiš te zbičinen a diňa les te ukrižinel.

O slugađa les asan avri

¹⁶ O slugađa les ligende andre le vladariskero palacis – oda hin o Praetorium – a vičinde cali čata.

17 Urde les upre andro purpurovo plaštos a thode leske pro šero koruna, so kerde le kandendar (trñendar).

18 A chudle pre leste te vičinel: “Mi dživel o Židoviko kralis!”

19 Marenas les pal o šero le pacenca, čhungarenas pre leste, perenas pro khoča a bandonas anglal leste.

Ukrižinen le Ježiš

20 Sar lestar imar preačhile te asal, čhide pal leste tele o purpurovo plaštos a urde pre leste leskere gada. Palis les ligende avri, hoj les te ukrižinen.

21 Akor varesavo Šimon Cirenejsko, o dad le Alexandroskero the le Rufoskero, avelas pal e maľa. Leske prikazinde, hoj te lidžal le Ježišoskero kerestos.

22 A lidžanas le Ježiš pro than, so pes vičinel Golgota (oda hin prethodo: Le Lebkengero Than).

23 Dine les te pijel mol mišimen la mirraha*, ale ov na kamľa.

24 Ukrižinde les a leskere gada maškar peste rozulade le losoha.

25 Eňa orendar† tosara les ukrižinde.

26 Upral leskero šero sas pisimen leskeri vina: “Le Židengero Kralis.”

27 Jekhetane leha ukrižinde duje živañen, jekhes pal e čači (pravo) sera a dujtones pal e balogñi (ľavo).

28 [Akor pes ačhila oda, so hin pisimen: “Lidžanas les sar živañis.”]

29 Ola manuša, save odarik predžanas, pes ruhinenas pre leste, kerenas le šerenca a phenenas: “Tu, savo čhives tele o chramos a tel o trin džives les ačhaves!”

30 Zachrañin tut korkoro a av tele pal o kerestos!”

31 The o nekbareder rašaja le zakoñikenca asanas maškar peste: “Avren zachrañinelas a pes našti zachrañinel?”

32 O Kristus, o Izraeliko kralis! Akana mi avel tele pal o kerestos, hoj te dikhas a te pačas!” Asanas lestar mek the ola, save sas leha ukrižimen.

O Ježiš merel

33 Dešuduj (12) orendar‡ pro dilos avľa kalipen pal cali phuv a likerđa dži trin oriš pal o dilos.

34 A trin orendar o Ježiš zoraha vičinda: “Eloi, Eloi, lama sabachtani?” – so hin prethodo: “Devla miro, Devla miro, soske man omukľal?”

35 Varesave džene, save ode ačhenas, oda šunde a phenenas: “Šunen, vičinel le Eliaš.”

36 Jekh dženo denašelas te močinel e špongija andro šut, thođa la pre paca, diňa les te pijel a phenda: “Užaren! Dikhaha, či avela o Eliaš, hoj les te lel tele.”

37 Akor o Ježiš zorales vriskinda a muľa.

38 O pochtan, so sas figimen andro chramos, phariľa pro jepaš uprunestar dži tele.

39 O velitelis ačhelas paš leste a sar dikhľa, hoj kavke muľa, phenda: “Kada manuš sas čačas o Čhavo le Devleskero!”

40 Varesave džuvľa dikhenas dural. Maškar lende sas e Maria Magdalena, e Salome, the e Maria – e daj le terneder Jakoboskeri the Jozesiskeri.

41 On phirenas pal leste a kerenas pašal leste, sar sas mek andre Galileja. Sas ode mek but aver džuvľa, save leha avle upre andro Jeruzalem.

Parunen le Ježiš

42 Sas o džives, kana pes richtinenas anglo Šabbat (sombat). Vašoda, sar imar zaračila,

* 15:23 E mirra hin o kirko koreñje. † 15:25 Grekengeri čhib: E trito ora ‡ 15:33 Grekengeri čhib: E šovto ora § 15:33 Grekengeri čhib: E eňato ora

⁴³ avla o Jozef andral e Arimatija ko Pilat. Ov sas angluno murš andre Bari Rada, savo tiš užarelas o krališagos le Devleskero. Ov pes na daralas, avla anglo Pilat a mangla o telos le Ježišoskero.

⁴⁴ O Pilat pes čudalinda, hoj o Ježiš imar muła. Vičinda peske le velitelis a phučla lestar, kana muła.

⁴⁵ Sar pes dodžanla le velitelistar, hoj imar muła, diña o telos le Jozefoske.

⁴⁶ O Jozef cinda lepeda, ila le Ježišoskero telos tele a zapačarda andre lepeda. Thoda les andro hrobos, so sas avrikerdo andre skala, a zaučarda andre o vudar le bareha.

⁴⁷ E Maria Magdalena the e Maria le Jozesiskeri daj dikhenas, kaj les thoven.

16

O Ježiš uštel andral o meriben

¹ Sar imar pregeła o Šabbat (sombat), e Maria Magdalena, e Maria, e daj le Jakoboskeri, the e Salome cinde voňava oleja, hoj te pomakhen le Ježiš.

² Ešebno džives pal o Šabbat, sar avelas o kham avri sig tosara, avle ko hrobos.

³ A phenenas jekh avrake: “Ko amenge odcirdela o bar pašal o hrobos?”

⁴ Sar dikhle feder, dikhle, hoj oda bar, so sas igen baro, imar hino odčhido.

⁵ Gele andro hrobos, dikhle, hoj pre čači (pravo) sera bešel terno manuš, urdo andro džindarde parne gada, a darandile pes.

⁶ Ale ov lenge phenda: “Ma daran tumen! Roden le Ježiš Nazaretsko, oles, saves ukrižinde? Ov sas uštado andral o meriben. Nane ade! Dikhen, oda than, kaj les thode.

⁷ Džan, phenen le učeňikenge the le Peteriske: ‘Džal andre Galileja anglal tumende a ode les dikhena, avke sar tumenge anglal phenda.’ ”

⁸ On denašle sig avri andral o hrobos, bo izdranas a ačhile bijal peste. Ńikaske nič na phende, bo pes daranas.

O Ježiš pes sikavel le učeňikenge

⁹ [Kurke sig tosara, sar uštıla andral o meriben, pes ešeb (peršo) sikađa la Maria Magdalenate, andral savi angloda tradňa avri efa demonen.

¹⁰ Oj oda geła te phenel le manušenge, save leha phirenas. On sas pal leste igen smutne a rovenas.

¹¹ On sar šunde, hoj o Ježiš dživel a hoj les dikhla, na pačanas lake.

¹² Palis, sar džanas duj džene lendar andro gav, sikađa pes lenge pro drom o Ježiš andre aver podoba.

¹³ On pes visarde pale a phende oda oklengen, ale aňi lenge na pačandile.

¹⁴ Ale palis pes sikađa le dešujekh (11) apoštolenge, sar bešenas paš o skamind. Pokarhinda len vaš oda, hoj lengere jile sas zaphandle a na pačanas olengen, save les dikhle pal oda, sar uštıla.

¹⁵ Phenda lenge: “Džan pal calo svetos a phenen avri o evaňjelium savore manušenge!

¹⁶ Oda, ko pačala a dela pes te bolel, ela zachraňimen. Ko na pačala, ela odsudzimen.

¹⁷ Ola, save pačana, kerena kala veci: Andre miro nav tradena avri le demonen a vakerena neve čhibenca.

¹⁸ Te le saven ilahas andro vasta, abo te pilehas vareso meribnaskero, nič lende na ela. Pro nasvale thovena o vasta a sastona avri.”

¹⁹ Sar lenca o Ježiš vakerelas, sas ilo upre andro ņebos a bešla peske pal e čači (pravo) sera le Devleske.

²⁰ On palis gele a vakerenas vřadzik o evaňjelium. O Raj lenge pomožinelas a pridžanelas pes ke lengero lav prekal o zazraki, so kerenas.]
Amen.

O Evaňjelium Pal O LUKAŠ

O angluno vakeriben

- ¹ Imar but džene kamenas te pisinel o veci, so pes ačhile ke amende,
² sar amenge oda podine ola, save sas služobňika andro lav a švedki ešebnovarestar (peršovarestar).
³ Vašoda, lačno Teofilona, the me mange phendom, hoj kampil mištes te predikhel a te predžal ole veci avke, sar pes ačhila, a te pisinel tuke,
⁴ hoj mištes te prindžares o čačipen pal ola veci, so tut sikavenas.

O Zachariaš the e Alžbeta

- ⁵ Sar sas o Herodes kralis upral e Judsko, dživelas varesavo rašaj o Zachariaš, savo sas jekh le Abijašiskere rašajendar. Leskeri romňi e Alžbeta sas le Aronoskere potomkendar.
⁶ Soduj džene sas čačipnaskere anglo Del a dolikerenas bi e chiba savore zakoni the prikazaňja le Rajeskere.
⁷ Na sas len čhave, bo e Alžbeta našti ačhila khabňi a sodujdženenge sas imar buter berša.
⁸ Jekh džives, sar avla pro Zachariaš o šoros, kerelas anglo Del e rašajiko služba,
⁹ bo le rašajen sas ajso zvikos te losinel a o losos pela pre leste. A geľa andro chramos le Rajeskero, hoj te labarel o kadidlos.
¹⁰ Akor, sar thuvisaľolas o kadidlos, avri pes modľinenas igen but nipi.
¹¹ Androda pes sikada le Zachariašoske o aňjelos le Rajeskero a ačhelas pre čači (pravo) sera le oltariske, kaj pes labarelas o kadidlos.
¹² Sar les dikhľa o Zachariaš, predarandila a avla pre leste bari dar.
¹³ Ale o aňjelos leske phenda: “Ma dara tut Zachariaš, bo tiro mangipen hin avrišundo! Tiri romňi e Alžbeta khabňola, uľola (narodzinela pes) lake muršoro a deha leske nav Jan.
¹⁴ Ela tut baro radišagos lestar a but džene radisaľona, sar uľola!
¹⁵ Bo ov ela baro anglo Raj. Na pijela e mol aňi ňisavo aver pijiben a imar andre peskera dakero per ela pherardo le Sentne Duchoha.
¹⁶ Ov anela but dženen le Izraeloskere čhavendar pale ko Raj, ke lengero Del.
¹⁷ Ov džala anglo Del andro duchos the zor le Eliašoskeri, hoj te visarel o jile le dadengere pale ko čhave a te visarel olen, save na šunen le Devles, ke godi the ko čačipen. Ov avke le Rajeske pririchtinela le nipen.”
¹⁸ Ale o Zachariaš phenda le aňjeloske: “Pal soste oda prindžarava? Me som imar phuro a the mira romňake hin but berša.”
¹⁹ Akor leske o aňjelos odphenda: “Me som o Gabriel, savo ačhel anglo Del, a som bičhado vašoda, hoj tuha te vakerav a te phenav tuke kada.
²⁰ Dikh, ačheha ňemo a našti prevakereha dži andre oda džives, sar pes oda ačhela! Bo na pačandilal mire lavenge, save pes ačhena andre peskero časos.”
²¹ O nipi užarenas le Zachariaš a čudalinenas pes, hoj pes kajci zľikerda andro chramos.
²² Sar avla avri, našti ke lende prevakerda a prindžarde, hoj dikhľa videňje andro chramos, bo sikavelas lenge le vastenca a ačhila ňemo.
²³ Sar pregele leskere dživesa andre služba, geľa pale khere.

²⁴ Pal ola dživesa ačhila khabňi e Alžbeta, leskeri romňi, a garuvelas pes pandž čhon.

²⁵ Phenelas: “Kada mange kerđa o Raj andre kala dživesa, sar pre ma dikhľa a iľa mandar e ladž anglal o nipi.”

O aňjelos pes sikavel la Mariake

²⁶ Andre šovto čhon o Del bičhada le aňjelos Gabriel andro Galilejsko foros Nazaret

²⁷ ke pačivali džuvľi Maria, savi sas mangadi le Jozefoha. O Jozef sas potomkos le Davidoskero.

²⁸ Sar avľa o aňjelos ke late, phendä: “Radisaľuv! Chudľal o lačhipen (milost') le Devlestar! O Raj tuha.” [“Bachtali sal maškar o džuvľa!”]

²⁹ E Maria na džanelas so te kerel a gondolinelas upral leskere lava, sar lake pozdravinda.

³⁰ Ale o aňjelos lake phendä: “Ma dara tut Mario, bo arakhľal o lačhipen (milost') anglo Del.

³¹ Ačheha khabňi, ulola (narodzinela pes) tuke čhavoro a deha leske nav Ježiš.

³² Ov ela baro a vičanela pes Čhavo le Nekbaredereskero. A o Raj, o Del, leske dela o tronos le Davidoskero, leskere dadeskero.

³³ Kralinela upral o kher le Jakoboskero pro furt a leskere krališagoske na ela šoha (ňikda) koňec.”

³⁴ E Maria phendä le aňjeloske: “Sar pes oda ačhela, te som mek pačivali?”

³⁵ O aňjelos lake phendä: “O Sentno Duchos avela pre tu a e zor le Nekbaredereskero tut učharel andre. Vašoda o sentno čhavoro, so tutar ulola, vičanela pes Čhavo le Devleskero.

³⁶ Dikh, tiri pašutňi e Alžbeta, pre savi phende, hoj la naši el čhave, imar šovto čhon hiňi khabňi, choc hiňi phuri.

³⁷ Bo o Del šaj kerel savoro.”

³⁸ “Me som le Rajeskeri služobňička,” phendä e Maria. “Mi ačhel pes mange pal tire lava.” A o aňjelos latar odgeľa.

E Maria ke Alžbeta

³⁹ Andre ola dživesa e Maria uštila a geľa sigo andro foros pre brehengeri phuv andre Judsko.

⁴⁰ Geľa andro kher ko Zachariaš a pozdravinda la Alžbetake.

⁴¹ Sar šundä e Alžbeta la Mariakero pozdravos, podčučila andre late o čhavoro a e Alžbeta sas pherardi le Sentne Duchoha.

⁴² Vičinda zorale hangoha: “Tu sal bachtali maškar o džuvľa a bachtalo hin oda, ko tutar ulola!

⁴³ Ale sar oda, hoj mire Rajeskeri daj avel ke mande?

⁴⁴ Bo soča šundila andre mire kana tiro hangos, sar man pozdravinda, o čhavoro radišagoha pes čhalada andre miro per!

⁴⁵ Bachtali sal, bo pačandilal, hoj pes tuke ačhela, so o Raj phendä!”

E gili la Mariakeri

⁴⁶ E Maria phendä:

“Miri duša bararel le Rajes

⁴⁷ a miro duchos radisaľol andro Del, miro Spasitelis,

⁴⁸ bo dikhľa peskera služobňičkakeri pokora. Akanastar man savore pokoleňja vičinena bachtali,

⁴⁹ bo o Zoralo manča kerđa bare veci – sentno hin leskero nav.

⁵⁰ Le Devleskero lačhipen džal andral jekh pokoleňje pre aver olenge, save pes lestar daran.

⁵¹ Ov sikada e zor peskere vasteha a roztradna olen, save pes hazdenas upre andro jile,

⁵² le zoralen chida tele pal o tronos a hazdna upre olen, save sas tele dikhle;

⁵³ le bokhalen pherarda lache vecenca a le barvalen bichada het चुces (prazdnones).

⁵⁴ Pomozinda le Izraeloske, peskere sluzobnikoske, bo na bisterel pro lachipen,

⁵⁵ avke sar phenelas amare dadenge, le Abrahamoske the leskere chavenge pro furt.”

⁵⁶ E Maria laha achila vaj trin chon a palis gela pale khere.

O Jan Krstitel ulol

⁵⁷ La Alzbetake avle o dzivesa, hoj te lochol (tele te pašol), a ulila lake muršoro.

⁵⁸ Sar pes dodžanle lakere susedi the famelija, hoj o Raj lake presikada ajso lachipen, radisalonas laha.

⁵⁹ Pre ochtoto dzives avle te obchinel (obrezinel) le chavores a kamle leske te del nav pal leskero dad, Zachariaš.

⁶⁰ Ale leskeri daj phenda: “Na, bo vicinela pes Jan.”

⁶¹ Phende lake: “Se niko nane andre tiri famelija, ko pes avke vicinel!”

⁶² Vašoda le vastenca sikavenas le Zachariašoske, a phučle lestar, sar kamel te del nav.

⁶³ Ov peske mangla tabulka a pisinda: “Leskero nav hin Jan.” A savore pes čudalinas.

⁶⁴ Jekhwareste pes leske pomukle o vušta the leskeri chib. Chudla te vakerel a lašarelas le Devles.

⁶⁵ Akor avla dar pre savorende, save pašal lende bešenas, a pal cali brehengeri phuv andre Judsko pes vakerelas pal kala veci.

⁶⁶ Savore, so oda šunde, gondolinas andre peskere jile a phenenas: “So oda ča ela kale chavorestar?” Bo le Rajeskero vast sas upral leste.

Le Zachariašoskero prorocivo

⁶⁷ O Zachariaš, leskero dad, sas pherardo le Sentne Duchoha a prorokinelas:

⁶⁸ “Požehñimen hin o Del, o Raj le Izraeloskero, bo avla ke peskere nipi a cinda len avri.

⁶⁹ Diña amen zorale Spasitelis andral o potomstvos le Davidoskero, peskere sluzobnikoskero,

⁷⁰ avke sar imar čirlastar vakerelas prekal o muja peskere sentne prorokengere,

⁷¹ hoj amen zachrañinela amare ñeprijaťendar the andral o vasta savorendar, save amen našti avri achen.

⁷² Aleha sikavel peskero lachipen amare dadenge a leperel peske pre peskeri sentno zmluva,

⁷³ pro lav, so diña le Abraham amare dades,

⁷⁴ hoj zachrañinela amen andral o vasta amare ñeprijaťendar, hoj te služinas leske bi e dar

⁷⁵ dojekh dzives andre amaro dzivipen, sentnes the andro čačipen.

⁷⁶ A tu, chavoreja, vicineha tut prorokos le Někbaredereskero, bo džaha anglo Raj, hoj leske te pririchtines o droma;

⁷⁷ hoj te des leskere nipenge te džanel pal o spaseñje oleha, hoj lenge ela odmukle o bini.

⁷⁸ Bo prekal le Devleskero baro lačhejileskeriben avela o spaseñje ke amende andral o ñebos avke, sar avel avri o kham,

⁷⁹ hoj te del o svetlos olenge, ko bešen andro kalipen the andro ciños le meribnaskero, hoj te lidžal amare pindre pro drom, kaj hin o smirom.”

⁸⁰ O čavoro barolas a zoralolas andro duchos. Dživelas pre pušta dži andre oda džives, medik pes na sikada le Izraeloskere manušenge.

2

O Ježiš ulol

¹ Andre ola dživesa o Cisarís Augustus diňa avri, hoj pes te zapisinen savore manuša.

² Kada ešebno zgendipen pes ačhiľa akor, sar sas o Kyrenios vladaris andre Sirija.

³ Savore pes gele te zapisinel – sako andre peskero foros.

⁴ Avke geľa the o Jozef andral o Galilejsko foros Nazaret andre Judsko, andro foros le Davidoskero, Betlehem, bo ov sas potomkos le Davidoskero,

⁵ hoj pes te zapisinel la Mariaha, savi sas leha mangadi a sas khabňi.

⁶ Medik ode sas, avľa pre late o časos, hoj te ulol (narodzinel pes) o čavoro.

⁷ Avke lake uliľa lakero ešebno čavoro a pačarda les andro pherne. Thoda les te pašlol andro jasle, bo na sas len than andro sovibnaskero kher, kaj te sovel.

O pastjera the o aňjela

⁸ Andre odi phuv sas o pastjera a stražinenas rači peskere bakren pre maľa.

⁹ Jekhvareste ačhiľa o aňjelos le Rajeskero angle lende a le Rajeskeri slava len zaučarda a igen pes daranas.

¹⁰ Ale o aňjelos lenge phenda: “Ma daran tumen, bo avľom tumenge te phenel jekh baro radišagos, so ela prekal savore nipi!

¹¹ Bo adadžives tumenge uliľa andro foros le Davidoskero o Spasiťelis – o Kristus, o Raj.

¹² A kada tumenge ela znađeňje: Arakhena cikne čhavores zapačardes andro pherne te pašlol andro jasle.”

¹³ A jekhvareste pes sikada le aňjeloha e ňeboskeri armada, save lašarenas le Devles a phenenas:

¹⁴ “E slava le Devleske upre pro ňebos a pre phuv o smirom le nipenge, savendar les hin o radišagos!”

¹⁵ Sar lendar o aňjela gele het andro ňebos, phende peske ola pastjera: “No ča džas andro Betlehem te dikhel, so pes ačhiľa, so amenge phenda o Raj!”

¹⁶ Avke gele, sidarenas a arakhle la Maria le Jozefoha, the le čhavores, savo pašlol andro jasle.

¹⁷ Sar oda dikhle, vakerenas všadzík, so lenge sas phendo pal oda čavoro.

¹⁸ Dojekh, ko šunda, so o pastjera vakerenas, pes oleske čudalinelas.

¹⁹ Ale e Maria likerelas savore kala lava andre peskero jilo a gondolinelas pal oda.

²⁰ Palis pes o pastjera visarde pale a lašarenas the bararenas le Devles vaš savoro, so šunde a dikhle, bo savoro sas avke, sar lenge phenda o aňjelos.

Le Ježiš anen andro chramos

²¹ Sar pregeľa ochto džives a kamlľa les te občhinel (obrezinel), dine leske nav Ježiš, avke sar phenda o aňjelos, medik na khabňola leskeri daj.

²² Sar pregele ola dživesa, so pes obžužarenas, avke sar phenel le Mojžišoskero Zakonos, ande les upre andro Jeruzalem, hoj les te sikaven le Rajeske.

²³ Bo andre le Rajeskero Zakonos hin pisimen, hoj *dojekh muršoro*, savo ešebno ulol, ela sentňardo prekal o Raj,

²⁴ a o Zakonos mek prikazinda, hoj te obetinen *duje hrdličken*, *abo duje terne holuben*.

²⁵ Andro Jeruzalem dživelas jekh manuš, savo pes vičinelas Simeon. Oda sas ajso manuš, savo pes daralas le Devlestar a sas čačipnaskero. Užarelas o spaseņje le Izraeloskero a o Sentno Duchos sas leha.

²⁶ Sas leske sikado le Sentne Duchostar, hoj na merela dži akor, medik na dikhela le Kristus, saves bičhavela o Raj.

²⁷ A ligendo le Duchostar avľa andro chramos. E daj the o dad anenas le čhavores, le Ježiš, hoj te keren oda, so prikazinda o Zakonos.

²⁸ O Simeon les ila pro vasta, bararelas le Devles a phenda:

²⁹ “Rajeja, akana premukes tire služobņikos andro smirom, avke sar man diňal lav,
³⁰ bo mire jakha dikhle tiro spaseņje,

³¹ so pririchtinda angle savore narodi,

³² o svetlos, hoj te švicinel le narodenge a pre slava tire Izraeloskere manušenge.”

³³ O Jozef the leskeri daj pes čudalinenas upral oda, so pes pal leste vakerelas.

³⁴ O Simeon len požehņinda a phenda la Mariake, leskera dake: “Kada čavoro hino dino, hoj te peren abo te ušten but džene andral o Izrael; the pro znameņje, pre savo but džene džana,

³⁵ hoj pes te sikavel oda, so peske gondolinen but džene andro jile. A prekal tiri duša predžala e šabla.”

³⁶ Sas ode varesavi prorokiņa Anna, le Fanueloskeri čhaj andral o kmeņos le Ašeroskeri. Sas lake imar buter berša. Sar geľa romeste, dživelas leha ča efa berš.

³⁷ Palis sas vdova dži ochtovardeš the štar (84) berš. Na džalas avri andral o chramos a rat-džives služinelas le Devleske andro posti the andro modlitbi.

³⁸ Ipen akor ode avľa the oj, lašarelas le Devles a vakerelas pal o Ježiš savorenge, save užarenas, hoj o Jeruzalem ela zachraņimen.

³⁹ Sar kerde savoro, so phenel le Rajeskero Zakonos, gele pale andre Galileja, andre peskero foros, Nazaret.

⁴⁰ O čavoro, o Ježiš, barolas the zoraľolas pro duchos; sas igen godaver a le Devleskero lačhipen (milost) sas upral leste.

O Ježiš sar čavoro andro chramos

⁴¹ A leskeri daj the o dad phirenas sako berš pre Patrađi andro Jeruzalem.

⁴² Sar leske sas dešuduj (12) berš, gele pre Patrađi, avke sar furt kerenas.

⁴³ Sar pregeľa e Patrađi, avenas pale khere. O čavoro o Ježiš ačhila andro Jeruzalem, ale leskeri daj the o dad olestar na džanenas.

⁴⁴ On gondolinenas peske, hoj hino varekaj maškar ola nipi, save lenca džanas jekhetane. Pregele jekh džives drom a palis les rodenas maškar e famelija the maškar ola, saven džanenas.

⁴⁵ Sar les na arakhle, gele pale andro Jeruzalem a ode les rodenas.

⁴⁶ Pal o trin džives le Ježiš arakhle andro chramos te bešel maškar o učitelja, sar len šunelas a phučelas lendar.

⁴⁷ Dojekh, ko les šunelas, pes čudalinelas upral leskeri godi the upral oda, sar lenge odphenelas.

⁴⁸ Sar les dikhle, čudalinenas pes. E daj leske phenda: “Čhavoreha, soske amenge ada kerdal? Tiro dad the me tut rodahas a darahas pal tu.”

⁴⁹ O Ježiš lenge phenda: “Sar oda, hoj man rodenas? So na džanenas, hoj mušnav te el andre mire Dadeskero kher?”

⁵⁰ Ale on na achalile ole laveske, so lenge phenda.

⁵¹ Geľa lenca pale, avľa andro Nazaret a šunelas len. Leskeri daj likerelas savore ola lava andre peskero jilo.

⁵² O Ježiš barolas andro godaveripen the pro telos a sas les lačhipen anglo Del a o nipi les rado dikhenas.

3

Pal o Jan Krstiteľ

¹ Sar sas o Tiberius imar Cisarís dešupandžto (15.) berš a o Pontsko Pilat vladaris andre Judsko, o Herodes tetrarchas andre Galileja a o Filip, leskero phral, tetrarchas andre phuva Iturea the Trachonitida a o Lyzaniaš tetrarchas andre Abilena

² a sar sas nekbareder rašaja o Annaš the o Kajfaš, prevakerđa o Lav le Devleskero pre pušta ko Jan, ke le Zachariašoskero čhavo.

³ Ov phirelas pal cali phuv pašal o Jordan a kazinelas: “Odvisaren tumen le binendar a den pes te bolël, hoj o Del te odmukel tumare bini.”

⁴ Avke sar hin pisimen andro zvitkos le prorokoskero Izaiašoskero:

“Kada hin o hangos, so vičinel pre pušta: ‘Pririchtinen o drom le Rajeske, rovňaren avri leskere chodňiki!

⁵ Dojekh dolina ela začidi a dojekh verchos the brehos cikňola. Oda, so hin bango, ela rovno a oda drom, so hin puklato, ela hladko.

⁶ A savore nipi dikhena o spaseňje le Devleskero.”

⁷ O Jan phenelas le nipenge, save avenas ke leste, hoj len te bolel: “Fajta sapengeri! Ko tumenge sikada, sar te denašel le Devleskera cholatar, so avela?”

⁸ Dživen avke, hoj o nipi te dikhen, hoj tumen visardan tumare binendar! A ma phenen tumenge: ‘Se o Abraham hino amaro dad!’ Bo phenav tumenge, hoj o Del kale barendar šaj kerel le Abrahamoskere čhaven!

⁹ O tover imar hino prithodo paš o koreňis le stromengero! Dojekh stromos, so na anel lačo ovocje, čhinen avri a čhiven pre jag!”

¹⁰ O nipi lestar phučenas: “So amenge akor kampil te kerel?”

¹¹ O Jan lenge odphenda: “Kas hin duj gada, mi del oles, kas nane, a kas hin chaben, mi kerel tiš avke!”

¹² The o colňika pes avle te bolel a phučle lestar: “Učitelina, amenge so kampil te kerel?”

¹³ Ov lenge phenda: “Ma kiden avri buter, sar tumenge hin phendo!”

¹⁴ A phučle lestar the o slugada: “Amenge so kampil te kerel?” Phenda lenge: “O love ňikastar ma kiden avri zoraha a pre ňikaste ma ispiden, hoj tumen te prepočinel. Aven spokojne oleha, so zaroden!”

¹⁵ O manuša užarenas pro Mesijašis a gondolinenas andre peskere jile pal o Jan, hoj ov hino Kristus.

¹⁶ Ale o Jan odphenda savorenge: “Me tumen bolav le paňeha, ale avel mandar vareko bareder, kaske na som hodno te rozphandel o sirimocis pre leskere sandalki. Ov tumen bolela le Sentne Duchoha the la jagaha.

¹⁷ Andre leskero vast hin o vejaris a ov prežužarela peskero humnos. O prežužardo div (zrnos) sthovela andre peskeri šopa, ale o phus labarela andre jag, so šoha (ňikda) na murdaľola.”

¹⁸ Mek the andro but aver veci dovakerelas le manušenge a vakerelas lenge o evaňjelium.

¹⁹ Ale o Jan karhinelas le tetrarchas Herodes vaš e Herodijada, savi sas romňi le Filiposke, leskere phraleske, the vaš savore nalačhipena, so kerelas.

²⁰ A ke oda savoro, o Herodes kerđa mek oda, hoj le Jan phandľa andre bertena.

O Ježiš boldo

²¹ Akor, sar pes bolenas savore nipi, sas boldo the o Ježiš a sar pes modľinelas, jekhvareste phundriľa o ňebos

²² a o Sentno Duchos avľa pre leste andre podoba sar holubica. Andral o ňebos šundľa hangos: “Tu sal miro Čhavo, saves kamav, tutar man hin o radišagos.”

O rodokmeňos le Ježišoskero Kristoskero

²³ Sar chudľa o Ježiš te kazinel, sas leske vaj tranda (30) berš a o manuša peske gondolinenas, hoj sas le Jozefoskero čhavo. Le Jozefoskero dad sas o Heli,

²⁴ leskero dad sas o Mattat, leskero o Levi, leskero o Melchi, leskero o Jannai, leskero o Jozef,

²⁵ leskero o Mattatiaš, leskero o Amos, leskero o Nahum, leskero o Esli, leskero o Nagge,

²⁶ leskero o Mahat, leskero o Mattatiaš, leskero o Semein, leskero o Jozech, leskero o Joda,

²⁷ leskero o Joanan, leskero o Resa, leskero o Zerubbabel, leskero o Šealtiel, leskero o Neri,

²⁸ leskero o Melchi, leskero o Addi, leskero o Kosam, leskero o Elmadam, leskero o Er,

²⁹ leskero o Ješua, leskero o Eliezer, leskero o Jorim, leskero o Mattat, leskero o Levi,

³⁰ leskero o Simeon, leskero o Juda, leskero o Jozef, leskero o Jonam, leskero o Elijakim,

³¹ leskero Melea, leskero o Menamas, leskero o Mattatas, leskero o Natan, leskero o David,

³² leskero o Izaj, leskero o Obed, leskero o Boaz, leskero o Salmon, leskero o Nachšon,

³³ leskero o Amminadab, leskero o Admin*, leskero o Checron, leskero o Perec, leskero o Juda, leskero o Jakob,

³⁴ leskero o Izak, leskero o Abraham, leskero o Terach, leskero o Nachor,

³⁵ leskero o Serug, leskero o Reu, leskero o Paleg, leskero o Eber, leskero o Šelach,

³⁶ leskero o Kainan, leskero o Arpachšad, leskero o Šem, leskero o Noach, leskero o Lamech,

³⁷ leskero o Matuzalem, leskero o Enoch, leskero o Jared, leskero o Mahalalel, leskero o Kenan,

³⁸ leskero o Enoš, leskero o Šet a leskero dad sas o Adam, savo sas le Devlestar.

4

O Ježiš pokušimen

¹ O Ježiš avľa pale pašal o Jordan pherdo le Sentne Duchoha. O Duchos les lidžalas pal e pušta

² saranda (40) dživesa a ode sas pokušimen le bengestar. Andre ola dživesa nič na chalas, a pro agor ole dživesenge bokhalila avri.

³ O beng leske phenda: “Te sal o Čhavo le Devleskero, phen, hoj kale barestar te ačhel maro.”

⁴ O Ježiš leske odphenda: “*Hin pisimen, hoj o manuš na dživela ča le marestar, [ale dojekhe Devleskere lavestar!]*”

⁵ Palis les iľa o beng pro učo than a jekhvareste leske sikada savore krališagi le svetoskere.

⁶ O beng leske phenda: “Tuke dava savori kadi zor the slava, bo mange hin diňi a dava la kaske kamav te del.

⁷ Te bandoha angle mande, kada savoro ela tiro.”

⁸ O Ježiš leske odphenda: “*Hin pisimen: ‘Ča anglo Raj, tiro Del, bandoha a ča leske korkoreske služineha!’*”

⁹ Paloda les ligenda andro Jeruzalem, thoda les te ačhel upre pro agor le chramoske a phenda leske: “Te sal o Čhavo le Devleskero, čhiv tut kadarik tele.

* 3:33 Oda hin o Ram.

¹⁰ Se hin pisimen: *‘Prikazinela peskere aňjelenge pal tu, hoj tut te chraňinen.*

¹¹ *On tut chudena pro vasta, hoj te na demes o pindro pro bar.’ ”*

¹² O Ježiš leske odphenda: “Hin phendo: *‘Na pokušineha le Rajes, tire Devles!’ ”*

¹³ Sar o beng les imar preačila te pokušinel, geła lestar het, ale ča pre varesavo časos.

O Ježiš andro Nazaret

¹⁴ O Ježiš avľa andre zor le Duchoskeri pale andre Galileja a rozligenda pes pal leste o hiros kadarik pal cali odi phuv.

¹⁵ Ode len andro sinagogi sikavelas a savoredžene les lašarenas.

¹⁶ A avľa andro Nazaret, kaj barila avri. A avke, sar sas sikado, geła pro Šabbat (sombatone) andre sinagoga. Sar uštıla te genel,

¹⁷ podine leske o zvitkos pal o prorokos Izaiaš. Phundrađa o zvitkos a arakhľa oda than, kaj sas pisimen:

¹⁸ *“O Duchos le Rajeskero hin pre mande, a vašoda man pomakhľa te vakerel le čorengenge o evaňjelium, [bičhada man te sastarel olen, kas hin dukhade jile,] te del te džanel le zaphandlengenge, hoj hine premukle; le korengenge te phundravel o jakha; te premukel olen, save cerpinen,*

¹⁹ *a te del te džanel, hoj avľa bachtalo berš le Rajestar.”*

²⁰ Phandľa andre o zvitkos, diňa les le sluhasko a bešľa peske. A savoredžene andre sinagoga visarde peskere jakha pre leste.

²¹ A chudľa lengo te vakerel: “Adadžives pes ačhile kala lava, so akana šund’an.”

²² Sa les denas čačipen a čudalinenas pes ole šukar lavenge, so avenas andral leskero muj. Phenenas: “Či nane ov le Jozefoskero čhavo?”

²³ A phenda lengo: “Tumen mange phenena kada podobenstvo: ‘Doktorina, sastar pes korkores! Oda, so šundam, hoj kerdal andro Kafarnaum, ker the ade, kaj barilal avri!’ ”

²⁴ A phenda: “Čačipen tumenge phenav, hoj nisave prorokos na den pačiv ode, kaj barila avri.

²⁵ Ale čačipen tumenge phenav, hoj sar dživelas o Eliaš, sas but vdovi andro Izrael akor, sar na delas brišind trin the jepaš berš a avľa bari bokh pre cali phuv.

²⁶ No o Eliaš na sas bičhado ke nisavi lendar, ča ke vdova andre Sarepta andre phuv Sidon.

²⁷ A but malomocne sas andro Izrael, sar dživelas o prorokos Elizeus, ale niko lendar na sas obžuzardo, ča o Naman andral e Sirija.”

²⁸ Sar oda šunde, savoredžene, save sas andre sinagoga, igen cholisafile.

²⁹ Uštıla a tradle les avri andral o foros a ligende les pro verchos, pre savo sas ačhado lengero foros, dži pro agor, hoj les odarik te čhiven tele.

³⁰ Ale ov pregeła maškar lende a geła het.

O Raj sikavel andro Kafarnaum

³¹ Palis geła andre Galilejsko foros Kafarnaum a sikavelas len pro Šabbat.

³² A čudalinenas pes upral leskero sikaviben, bo leskero vakeriben sas zoralo.

³³ Andre odi sinagoga sas jekh manuš, savo sas zaphandlo nalače duchoha, demonoha. Ov zorales vriskinda:

³⁴ “Jaj, so amen hin tuha, Ježiš Nazaretsko! Avlal amen te murdarel? Me džanav, ko tu saľ, oda Sentno le Devleskero!”

³⁵ O Ježiš les pokarhinda a phenda: “Čhit a dža andral leste avri!” O demonos les čhida maškar lende a geła andral leste avri a na kerđa leske nič nalačo.

³⁶ Akor avľa bari dar pre savorende a vakerenas maškar peste: “Savo hin kada lav, hoj andre autorita the andre zor rozkazinel le nalače duchenge a on džan avri?”

³⁷ A džalas pal leste o hiros pal cali odi phuv.

Sastarel le Peteriskera sasa

³⁸ Palis uštíla, avla avri andral e sinagoga a geła andro kher ko Šimon. A le Šimonoskera sasa sas bari horučka a mangenas les, hoj lake te pomožinel.

³⁹ O Ježiš zaačiła, dikhla pre late a pokarhinda e horučka – a takoj la omukla. E sasuj uštíla a kerelas pašal lende.

⁴⁰ Palis rači, sar zagela o kham, anenas savoredžene peskere nasvalen, save cerpinenas andro chocsave nasvalibena, ko Ježiš. A ov thovelas pre dojekh lendar o vasta a sastarelas len.

⁴¹ Andral o but džene džanas avri o demona a vriskinenas: “Tu sal o Kristus, oda Čhavo le Devleskero!” Ale ov len karhinelas a na domukelas lenge te vakere, bo on džanenas, hoj ov hin o Kristus.

⁴² A sar sas pale džives, geła odarik het pre omuklo than. O nipi les rodenas a avle dži ke leste a zlíkerenas les, hoj te na džal lendar het.

⁴³ Ale ov lenge phenda: “Mušinav the avre forenge te vakere pal o krališagos le Devleskero, bo pre oda som bičhado.”

⁴⁴ Avke kazinelas andro sinagogi andre Judsko.

5

O Raj vičinel ešebne učeňiken

¹ Jekhvar, sar o Ježiš ačelas paš o Galilejsko moros, ispidenas pes pre leste o nipi, hoj te šunen le Devleskero lav.

² Akor dikhla paš o brehos te ačhel duj lodki – o ribara len mukle ode, hoj te rajbinen o siti.

³ O Ježiš geła andre jekh ole lodendar, so sas le Šimonoskeri, a mangla les, hoj te džal sikra dureder la phuvatar. Bešla peske a sikavelas le nipen andral e lodka.

⁴ Sar dovakerda, phenda le Šimonoske: “Dža la lodkaha dureder andro bareder paňi a čhiven o siti, hoj te chuden le riben.”

⁵ O Šimon leske odphenda: “Rajeja, calo rat kerahas buči a nič na chudlam, ale pre tiro lav čhivava e sita.”

⁶ Sar ada kerde, chudle ajci ribi, hoj e sita lenge chudla te čhindol.

⁷ Avke sikade le vasteha ole dženen, save sas pre oki lodka, hoj lenge te aven te pomožinel. On avle a pherarde soduj lodki avke, hoj chudle te tašlol.

⁸ Sar oda dikhla o Šimon Peter, peła pro khoča anglo Ježiš a phenda: “Dža mandar het, Rajeja! Me som binošno manuš!”

⁹ Bo ov the okla džene igen pes oleske čudalinenas, keci ribi chudle.

¹⁰ A čudalinenas pes the o Jakob le Janoha, le Zebedeoskere čhave, save kerenas buči jekhetane le Šimonoha. O Ježiš phenda le Šimonoske: “Ma dara tut, akanastar chudeha le manušen!”

¹¹ Avke, sar pricirdle o lodki ko brehos, omukle savoro a gele pal leste.

O malomocno manuš sastardo

¹² Jekhvar sas o Ježiš andre varesavo foros, kaj sas malomocno murš. Sar dikhla le Ježiš, peła anglal leste pro muj a mangelas les: “Rajeja, te kamlalas, šaj man sastares.”

¹³ O Ježiš nacirdla o vast, chudla pes lestar a phenda: “Kamav, av sasto!” A takoj sas žužo andral o malomocenstvo.

¹⁴ O Ježiš leske prikazinda: “Ma phen oda ňikaske avri, ale dža, sikav tut le rašaske a obetin oda, so prikazinda o Mojžiš, hoj te sikaves savorenge, hoj sal sasto andral o malomocenstvo.”

¹⁵ Ale o hiros pal leste pes furt dureder rozlīdzalas. But nipi pes zdžanas, hoj les te šunen a hoj len te sastārel le nasvalibenendar.

¹⁶ Ale ov džalas pre pušta korkoro, hoj pes ode te modlīnel.

O Ježiš sastārel le banges

¹⁷ Andre jekh džives, sar sikavelas, bešenas pašal leste but Farizeja the zakoņika. On avle andral savore gavora andral e Galileja a Judsko the andral o Jeruzalem. A le Rajeskeri zor sas le Ježišoha, hoj te sastārel le nasvalen.

¹⁸ Androda avle ode murša, save lidžanas pro hađos jekhe manušes, savo sas bango. A rodenas drom, sar les te dochudel andro kher a te thovel anglo Ježiš.

¹⁹ Sas ode but nipi a na sas len khatar te džal andre, vašoda gele upre pro kher a mukle les tele le hađoha prekal e strecha maškaral o manuša anglo Ježiš.

²⁰ Sar dikhlā o Ježiš lengero pačaben, phendā o Ježiš le bangeske: “Manušeja, odmukle tuke hin o bini.”

²¹ O zakoņika the o Farizeja chudle te gondolīnel a phenenas peske: “Ko hin kada manuš, hoj pes kavke ruhinel! Ņiko našti odmukel o bini, ča jekh o Del!”

²² Ale o Ježiš prindžarda, so peske gondolīnen a phendā lenge: “Soske oda gondolīnen andre tumare jile?”

²³ So hin lokeder te phenel: ‘Odmukle tuke hin o bini,’ či te phenel: ‘Ušti a dža?’

²⁴ Ale vašoda, hoj te džanen, hoj le Čhas le Manušeskeres hin pravos the zor pre phuv te odmukel o bini” – phendā le bangeske: “Tuke phenav: Ušti, le tuke tiro hađos a dža khere!”

²⁵ Ov takoj anglal lende uštilā, ilā oda, pre soste pašlolas, chudlā te lašarel le Devles a geļa khere.

²⁶ Akor pes savoredžene čudalīnenas a lašarenas le Devles. Avlā pre lende e dar a phenenas: “Adadžives dikhlām oda, so mek šoha (ņikda) na dikhlām.”

O Raj vičinel le Levi

²⁷ Palis, sar geļa odarik avri, dikhlā jekhe colņikos, savo pes vičinelas Levi, te bešel pre colņica a phendā leske: “Av pal ma!”

²⁸ Ov uštilā, omuklā savoro a geļa pal leste.

²⁹ Paloda o Levi leske presikađa andre peskero kher bari pačiv. Sas ode but colņika the aver džene, savenca bešenas paš o skamind.

³⁰ O Farizeja the lengere zakoņika dudrinenas a phenenas leskere učeņikenge: “Soske chan le colņikenca the le binošnenca?”

³¹ O Ježiš lenge odphendā: “Le sastenge na kampil doktoris, ale le nasvalenge.

³² Na avlōm te vičinel le čačipnaskeren, ale le binošnen, hoj pes te visaren le binendar.”

O phučiben pal o postos

³³ On leske phende: “Le Janoskere učeņika furt pes poscinen the modlīnen, the o učeņika le Farizejengere, ale tire chan the pijen!”

³⁴ Ov lenge phendā: “Či šaj phenen le hoscenge pro bijav, hoj pes te poscinen, medik hino lenca o terno?”

³⁵ Ale avena o dživesa, sar lendar ela o terno ilo het, a andre ola dživesa pes poscinena.”

³⁶ A phendā lenge the kada podobenstvo: “Se Ņiko na odčinel kotor le neve pochtanestar, hoj leha te zasivel andre o purane gada, bo čhingerđahas o neve gada a o nevo pochtan pro purano aņi na pasindahas.

³⁷ Aņi Ņiko na čhivel e nevi mol andro purane cipune gone, bo e nevi mol čhingerđahas e cipa a čulola avri a o gone čhindona.

³⁸ Ale e nevi mol pes čhivel andro neve gone. [Avke pes na musarel aňi e mol aňi o gone.]

³⁹ A sako, ko pijel e puraňi mol, na kamel e nevi, bo phenel peske: ‘E puraňi hiňi feder.’ ”

6

O phučiben pal o Šabbat

¹ Jekhvar pro Šabbat (sombatone), sar o Ježiš džalas prekal e maľa, kaj sas sadzimen, leskere učeňika čhingerenas o klasi, pučinenas len andro vasta a chanas.

² Akor lenge varesave džene le Farizejendar phende: “Soske keren oda, so našti keren pro Šabbat?”

³ O Ježiš lenge phenda: “Mek šoha (ňikda) na gendaň, so kerđa o David, sar sas bokhalo ov the leskere manuša?”

⁴ Akor, sar geľa andro Devleskero kher, iľa o sentne mare a chalas a diňa the peskere manušen, choc ola mare našti chalas ňiko aver, ča o rašaja.”

⁵ A phenda lenge: “O Čhavo le Manušeskero hin o Raj upral o Šabbat.”

O Ježiš sastarel pro Šabbat

⁶ Jekhvar pre aver Šabbat geľa andre sinagoga a sikavelas. A sas ode jekh manuš, saves sas ňevladno čačo vast.

⁷ O zakoňika the o Farizeja užarenas, či sastarela varekas pro Šabbat, hoj len te el vareso pre leste te phenen.

⁸ O Ježiš džanelas, so gondolinen, no the avke phenda le manušeske, saves sas ňevladno vast: “Ušti a ačh kade maškaral!” Ov uštiľa a ačhelas.

⁹ Akor lenge o Ježiš phenda: “Phučav tumendar: Šaj pro Šabbat mištes te kerel, vaj namištes te kerel? O dživipen te zachraňinel, či te murdarel?”

¹⁰ Dikhľa pašal peste pre savoredžene a phenda le manušeske: “Nacirde o vast!” Kerđa avke a leskero vast sas pale sasto.

¹¹ Avľa andre lende bari cholí a vakerenas maškar peste, so šaj kerdehas le Ježišoske.

O dešuduj učeňika

¹² Andre ola dživesa pes geľa o Ježiš pro verchos te modľinel a sas ode cali rat andre modľitba.

¹³ Sar vidňisalíľa, vičinda peske le učeňiken a kidňa peske lendar avri dešudujen (12), saven diňa nav apoštola. Oda sas kala:

¹⁴ O Šimon (saveske diňa nav Peter), leskero phral o Andrej, o Jakob, o Jan, o Filip, o Bartolomej,

¹⁵ o Matuš, o Tomaš, o Jakob le Alfeoskero the o Šimon (saves vičinenas Zelota),

¹⁶ o Juda, o čhavo le Jakoboskero – the o Judaš Iškarijotsko, savo les zradzinda.

But manuša džan pal o Ježiš

¹⁷ Sar lenca geľa tele, zaačhíľa pro rovno than. Sas leha but leskere učeňika the igen but nipi andral cali Judsko a Jeruzalem, the andral e Tirsko the Sidoniko phuv pašal o moros.

¹⁸ Avenas les te šunel a hoj len te sastarel andral lengere nasvalibena. A sas sastarde avri the ola, saven trapinenas o nalače duchi.

¹⁹ Savore nipi pes lestar kamenas te chudel, bo avelas lestar avri e zor, so savoren sastarelas.

Ko hin bachtalo a kaske vigos

²⁰ Ov dikhla pre peskere učenika a vakerelas: “Bachtale hine o čore, bo tumaro hin o krališagos le Devleskero!

²¹ Bachtale hin ola, save hine akana bokhale, bo avena čalarde! Bachtale hine ola, save akana roven, bo palis asana!

²² Bachtale san, te tumen o nipi naši avri ačhena, te tumen čhivena avri a anena pre ladž a ruhinena pes pre tumaro nav vaš o Čhavo le Manušeskero.

²³ Radisalón andre oda džives a khelen, bo andro ņebos tumen užarel baro počniñiben. Se the lengere dada avke kerenas le prorokenge!

²⁴ Ale vigos tumenge, barvale, bo tumen imar akana ilán tumaro radišagos!

²⁵ Vigos tumenge, so san akana čalarde, bo avena bokhale! Vigos tumenge, so akana asan, bo avena andre žala a rovena!

²⁶ Vigos tumenge, te pal tumende savore nipi mištes vakerena, bo ipen avke kerenas lengere dada le falošne prorokenca!”

O kamiben ko ņeprijateľa

²⁷ “Ale tumenge, so man šunen, phenav: Kamen tumare ņeprijateľen, keren lačhipen olenge, ko tumen naši avri ačhen,

²⁸ žehñinen olenge, ko tumen košen, a modlínen tumen vaš ola, save tumen tele dikhen.

²⁹ Oleske, ko tut demel pal jekh čham, sikav the dujto a oleske, ko tutar lel o plaštos, de the o gada.

³⁰ De sakones, ko tutar mangel. A ma mang pale olestar, ko tutar ila vareso.

³¹ Avke, sar kamen, hoj o nipi tumenge te keren, keren the tumen lenge.

³² Te kamen ča olen, so tumen kamen, savo počniñiben vaš oda užaren? Se the o binošne kamen olen, so len kamen.

³³ A te keren o lačhipen ča olenge, save tumenge keren lačhipen, savo počniñiben vaš oda užaren? Se the o binošne oda keren.

³⁴ Te dena kečeň ča olen, pal save džanen, hoj tumenge dena pale, savo počniñiben vaš oda užaren? Se the o binošne den kečeň, hoj oda te dochuden pale.

³⁵ Ale kamen olen, save pre tumende džan! Keren lenge o lačhipen, den kečeň a ma užaren pale. Avke ela tumaro počniñiben baro a avena o čhave le Někbaredereskere, bo ov hino lačo the ko nalače the ke ola, save leske na palikeren.

³⁶ Vašoda aven lačhejileskere, avke sar tumaro Dad hino lačhejileskero.”

Te na sudzinen jekh avres

³⁷ “Ma sudzinen a na avena sudzimen! Ma odsudzinen a na avena odsudzimen! Odmuken a ela tumenge odmuklo.

³⁸ Den a ela tumenge dino a thovela pes andre tumari brekh pherdo mira, razimen avri, zaispidñi andre a pherardi, bo sava miraha merines, ajsaha tuke ela merimen.”

³⁹ Phenda lenge the podobenstvo: “Či šaj lidžal o koro le kores? Či na perena sodujdžene andre chev?

⁴⁰ Oda, ko siklol, nane bareder sar oda, ko les sikavel, ale sako, ko hin avrisikado, ela ajsa sar oda, ko les sikavel.

⁴¹ Soske dikhes o šmecos andre jakh tire phraleske, ale andre tiri jakh o kašt na dikhes?

⁴² Abo sar šaj phenes tire phraleske: ‘Phrala, domuk, hoj tuke te lav avri o šmecos andral e jakh,’ ale oda kašt, so hin andre tiri jakh, na dikhes? Tu dujemujengero! Ešeb (peršo) le avri o kašt andral tiri jakh a palis šaj les avri o šmecos andral e jakh tire phraleske.”

Pal o lačo the nalačo stromos

43 “Bo o lačo stromos na anel nalačo ovocje a o nalačo stromos na anel lačo ovocje.

44 Bo dojekh stromos pes prindžarel pal o ovocje. Se andral o kandre (o kraki) na obkiden o figi, aňi andral o kolaka na obkiden o hroznos.

45 O lačo manuš lel avri andral peskero lačo barvalipen o lače veci a o nalačo manuš andral peskero nalačo barvalipen lel avri o nalače veci. Bo soha hin pherardo o jilo, oda o muj vakerel.”

Pal o duj khera

46 “So man vičinen: ‘Rajeja, Rajeja,’ ale na keren oda, so phenav?

47 Sikavava tumenge sar hin oda, ko avel ke ma, šunel mire lava a dolikerel len.

48 Oda manuš hino sar oda, savo ačhavelas peskero kher. Kopalinelas a geľa but tele andre phuv a thođa o zaklados pre skala. Sar avľa o baro brišind a demađa baro paňi pre oda kher, na čhalada leha, bo sas mištes zathodo pre skala.

49 Ale oda, ko šunđa a na kerđa, hino sar oda manuš, savo ačhađa peskero kher pre phuv bi o zaklados. Sar avľa o baro paňi a demađa pre oda kher, takoj pes rozpeľa a peľa igen bares.”

7

Sastarel le veliteliskere slugas

1 Sar o Ježiš dovakerđa oda savoro le manušenge, save les šunenas, geľa andro Kafarnaum.

2 Jekhe velitelis upral o šel (100) slugađa sas slugas, saves igen likerelas. No oda slugas sas pro meriben nasvalo.

3 Sar šunđa o velitelis pal o Ježiš, bičhađa ke leste varesave Židovike phurederen, hoj te mangel les, hoj te avel a te sastarel leskere slugas.

4 On avle ko Ježiš, igen les mangelas a phende: “Zasogaľinel (zaslužinel) peske, hoj leske oda te keres,

5 bo ov kamel amare nipen. Se mek e sinagoga amenge ačhađa.”

6 Avke lenca o Ježiš geľa. Sar imar na sas dur ole kherestar, bičhađa ke leste o velitelis peskere prijatelen, hoj leske te phenen: “Rajeja, ma trapin tut, bo na som hodno, hoj te aves andre miro kher.

7 Aňi man na šunavas hodno te džal ke tute. Ale phen ča lav a miro slugas sastola avri.

8 Bo the me som manuš tel o vast avrenge a tel miro vast hin o slugađa. A te phenava kaleske: ‘Dža!’ – ta džala; a avreske: ‘Av!’ – ta avela; a mire slugaske: ‘Ker kada!’ – ov takoj kerela.”

9 Sar oda šunđa o Ježiš, čudalinda pes. Visarda pes ko nipi a phenda lenge: “Phenav tumenge, hoj andro Izrael na dikhlom kajso baro pačaben.”

10 Sar ola džene, save sas bičhade, gele pale andro kher, arakhle ole slugas, savo sas nasvalo, imar sastes.

Le vdovakere čhas uštavel andral o meriben

11 Pre aver džives džalas o Ježiš andro foros, so pes vičinel Nain. A džanas leha but leskere učeňika the igen but nipi.

12 Sar doavľa paš e foroskeri brana, ipen akor lidžanas avri jekhe mules. Oda sas jekhoru čhavo peskera dakero, savi sas vdova. Džanas laha igen but nipi andral o foros.

13 Sar la dikhlá o Raj, sas leske igen pharo pre late a phenda lake: “Ma rov!”

14 Geľa pašeder, chudlá pes le mochtestar a ola, save lidžanas le mules, zaačhile. O Ježiš phenda: “Čhavoreja, phenav tuke, ušti!”

15 O mulo peske bešla a chudla te vakerel. O Ježiš les diña leskera dake.

16 Akor avla bari dar pre savorende. Lašarenas le Devles a phenenas: “Baro prorokos uštıla maškar amende a o Del avla ke peskere nipi!”

17 Kada hiros pal leste pes rozligenda pal cali Judsko the pal savore fori odarik pašal.

O Jan bičhavel muršen ko Ježiš

18 Le Janoskere učeņika leske ande o hiros pal oda savoro. Palis o Jan peske vičinda duje dženen peskere učeņikendar

19 a bičhada len ko Ježiš, hoj lestar te phučen: “Sal tu oda, ko majinel te avel, abo kempel te užarel avres?”

20 Sar avle ola murša ke leste, phende: “O Jan Krstiteľ amen bičhada pal tu a phenda, hoj tutar te phučas: ‘Sal tu oda, ko majinel te avel, abo kempel te užarel avres?’ ”

21 Ipen andre odi ora sastarelas but dženen le nasvalibnastar, avre dukhendar the le nalače duchendar a but kore dženge diña pale te dikhel.

22 O Ježiš lenge odphenda: “Džan a phenen le Janoske, so dikhlan the šundān: O kore dikhen, o bange phiren, o malomocne pes žužaren, o kašuke šunen, o mule ušten andral o meriben a le čorenge pes vakerel o evaņjelium.

23 Bachtalo hin oda manuš, ko na perel andral o pačaben vaš ma!”

Vakerel avri pal o Jan

24 Sar on odgele, chudla o Ježiš te vakerel le nipenge pal o Jan: “So gelan te dikhel pre pušta? E trstina, savaha čhalavel e balvaj?”

25 Abo, so gelan te dikhel? Manušes, savo hino urdo andro barikane gada? Se ola, save uren o barikane gada a dživen barikanes, bešen andro palaca.

26 Abo, soske gelan te dikhel? Le prorokos? He, phenav tumenge, mek buter sar prorokos.

27 Bo ov hin oda, pal kaste hin pisimen:

*‘Me bičhavav mire poslos anglal tu
a ov pririchtinela prekal tu o drom.’*

28 Bo phenav tumenge, hoj nane bareder prorokos sar o Jan Krstiteľ maškar savore nipi, save ulile (pes narodzinde) le džuvlendar, ale oda, ko hin nekcikneder andro ņeboskero krališagos, hino bareder sar ov.”

29 Sar o nipi the o colņika, save šunenas le Jan, pes dine te bolel leskere bolipnaha, on peske pridžanle, hoj o Del hino čačipnaskero.

30 Ale o Farizeja the o zakoņika odčhide pestar oda, so o Del kamla, bo na priile le Janoskero bolipen.

31 O Ježiš phenda: “Ke kaste pripodobņinava adadživeskere manušen? Pre kaste maren?”

32 Hine sar ola čhavore, save bešen pro placos a vičinen pre peste: ‘Bašavahas tumenge, ale na khelenas! Gilavahas andre žala sar upral o mulo, ale na rovenas!’

33 Bo avla o Jan Krstiteľ, savo na chalas maro aņi na pijelas mol, a phenen: ‘Hin andre leste nalačo duchos!’

34 Avla o Čavo le Manušeskero, savo chalas the pijelas, a phenen: ‘Dikhen, ajso chavačis the pijakos! Likerel pes le binošnenca the le colņikenca!’

35 Ale le Devleskero godaveripen pes presikavel sar čačipen oleha, so kerel.”

O Ježiš andro kher ko Farizejis

36 Varesavo Farizejis les vičinda ke peste te chal. O Ježiš geļa andro leskero kher a bešla peske pal o skamind.

³⁷ No andre oda foros sas varesavi binošno džuvli. Sar pes došundā, hoj bešel andre le Farizejiskero kher, andā peha jekh caklocis, andre savo sas igen dragano olejos.

³⁸ Ačhelas pal leste paš leskere pindre, rovelas a chudla leske te cindarel le apsenca o pindre a khoselas len le balenca. Čumidelas leske o pindre a pomakhelas le voňave olejoha.

³⁹ Sar kada dikhla o Farizejis, savo les vičinda ke peste, phenda peske: “Te ov ulahas prorokos, džanlahas, ko hin kadi džuvli, savi pes lestar chudel – hoj hiňi binošni.”

⁴⁰ O Ježiš leske odphenda: “Šimon, kamav tuke vareso te phenel.” Ov phenda: “Phen, učitelina!”

⁴¹ “Duj džene kamenas love jekhe manušeske, savo delas kečeň. Jekh leske kamelas pandž šel (500) rupune a dujto penda (50).

⁴² Na sas len sar te del pale a ov odmukla sodujđenenge. Phen mange: Ko kale dujendar les buter kamela?”

⁴³ O Šimon odphenda: “Gondolinav mange, hoj oda, kaske buter odmukla.” O Ježiš leske phenda: “Mištes rozsudzinda.”

⁴⁴ Visarda pes ke džuvli a phenda le Šimonoske: “Dikhes kala džuvla? Avlom andre tiro kher a na diňal man paňi pro pindre, ale oj mange o pindre peskere apsenca cindarda a peskere balenca len khosla.

⁴⁵ Tu man na čumidla, ale oj mange na preačila te čumidel o pindre, kanastar avlom andre.

⁴⁶ O šero mange na pomakhlal le olejoha, ale oj mange pomakhlal o pindre le voňave olejoha.

⁴⁷ Vašoda tuke phenav, oda, hoj but kamel, sikavel, hoj lakere but bini hine odmukle. Oda, kaske hin frima odmuklo, frima kamel.”

⁴⁸ A phenda lake: “Odmuken pes tuke o bini.”

⁴⁹ Ola džene, save leha bešenas jekhetane paš o skamind, chudle maškar peste te vakerel: “Ko hin kada, hoj the o bini odmukel?”

⁵⁰ Ale o Ježiš phenda la džuvlake: “Tiro pačaben tut zachraňinda. Dža andro smirom!”

8

O džuvla, save phirenas le Rajeha

¹ Palis phirelas o Ježiš pal o fori the gavora, kazinelas a vakerelas pal o krališagos le Devleskero. A sas leha o dešuduj (12) učeňika

² the varesave džuvla, saven sastarda avri le nalače duchendar the le nas-valibenendar. Oda sas e Maria (sava vičinenas Magdalena), andral savi gele avri efa demoni;

³ e Johanna, e romňi le Chuzasoskeri, savo dodikhelas pro chulajipen le Herodesiske; e Zuzana, the mek but aver, save lenge pomožinenas peskere lovenca the vecenca.

O podobenstvo pal o štar phuva

⁴ Sar pes zgele igen but nipi a zdžanas pes ke leste but manuša andral o fori, phenda kada podobenstvo:

⁵ “Geľa o manuš te rozčivkerel o semena. Sar rozčivkerelas, varesave pele paš o drom, phirelas pes pal lende a o čirikle len chale.

⁶ Aver pele pro baruno than, a sar barile, šučila avri, bo na sas len paňi.

⁷ Aver pele maškar o kandre (kraki) a o kandre barile jekhetane lenca a tasade len.

⁸ A varesave pele andre lači phuv a sar barile avri, ande šelvar ajci chasna.” Sar oda o Ježiš dovakerda, vičinda: “Kas hin kana pre oda, hoj te šunel, mi šunel!”

⁹ Leskere učeňika lestar phučle: “Pal soste hin kada podobenstvo?”

¹⁰ Ov phenda: “Tumenge hin dino te achalol o garude veci andral o Devleskero krališagos, ale oklengge avri pes vakerel andro podobenstva, hoj te *dikhen*, *ale te na dikhen*; hoj te *šunen*, *ale te na achalon*.”

O Ježiš vakerel avri o podobenstvo

¹¹ O podobenstvo hin pal kada: O semenos hin o lav le Devleskero.

¹² Ola, save hine paš o drom, hine ola, save šunen, ale palis avel o beng a lel avri o lav andral lengero jilo, hoj te na pačan a te na aven zachrañimen.

¹³ Ola, savenge hino sadzimen pre skala, hine ajse, save prilen o lav radišagoha, sar šunen, ale nane len koreñis a pačan ča pre varesavo časos a akor, sar avel e proba (skuška), oddžan.

¹⁴ Ola, savenge hino sadzimen andro kandre, hine ola, save šunde o lav, ale tasaven len andre o starišagi, o barvalipen the o kiñešagi le dživipnaskere a nane lendar chasna.

¹⁵ A ola andre lači phuv, hin ola, save šunde o lav a likerem les andro čačipnaskero the lačo jilo a anen furt chasna.

Pał e momeli

¹⁶ Ńiko, ko labarel e momeli, na garuvel la tel e piri, aňi na thovel la tel o hados, ale ačhavel la pro momelaris, hoj ola, save aven andre, te dikhen o svetlos.

¹⁷ Bo nane nič počoral, so na ela jekhvar sikado, a nane nič garudo, so pes na džanela a na avela jekhvar avri.

¹⁸ Vašoda šunen mištes! Bo kas hin, oles mek ela dino, a kas nane, olesar pes lela mek oda, so peske gondolinel, hoj les hin.”

Le Rajeskeri daj the phrala

¹⁹ Avle ke leste leskeri daj the o phrala a našti pes ke leste dochudle, bo sas ode but manuša.

²⁰ O manuša phende leske: “Tiri daj the tire phrala ačhen avri a kamen tut te dikhel.”

²¹ O Ježiš lenge odphenda: “Miri daj the mire phrala hine ola, save šunen le Devleskero lav a dolikerem les.”

O Raj zaačhavel e balvaj

²² Jekh džives o Ježiš geła andre lodka le učeñikenca a phenda lenge: “Aven, predžas la lodkaha pre oki sera le moroske.” A on gele.

²³ Sar pes la lodkaha plavinenas, o Ježiš zasuča. Jekhwareste avla bari balvaj pro moros. E lodka pherdolas le pañeha avke, hoj imar šaj tašlile.

²⁴ Avle ke leste, uštade les a phende: “Rajeja! Rajeja! Imar tašluvas!” Avke o Ježiš uštıla, pokarhindā la balvaj the le vlnen a on preačhile a pro moros sas igen čhit.

²⁵ A phenda lenge: “Kaj hin tumaro pačaben?” O učeñika pes andre dar čudalinenas a phenenas jekh avreske: “Ko hin kada manuš, hoj le balvajenge the le pañeske rozkazinela a on les šunen?”

O posadnuto manuš andre Gadara

²⁶ Andral e Galileja doavle la lodkaha andre phuv Gadara, so hiňi pre aver sera le morostar.

²⁷ Sar geła avri andral e lodka, arakhla pes leha varesavo murš andral oda foros, andre savo sas nalače duchi. Imar čirlastar sas lango a na bešelas andro kher, ale andro hrobi.

²⁸ Sar dikhla le Ježiš, vriskišagoha peła anglal leste a vičindā zorales: “So man hin tuha, Ježiš, Čhavo le Někbaředere Devleskero? Mangav tut, ma trapin man!”

²⁹ Phenda oda, bo o Ježiš prikazinda le nalače duchoske, hoj te džal avri andral leste. Choc les phandenias le lancenca the le putenca pro pindre a merkinenas pre leste, ov furt phagerelas o puta a o nalačo duchos les lelas pro omukle thana.

³⁰ O Ježiš lestar phučla: “Sar tut vičines?” Ov phenda: “Legion,” bo but nalače duchi gele andre leste.

³¹ A mangenas les, hoj len te na bičhavel andre benguňali chev*.

³² Sas ode baro stados le balenca, so pes pasinenas pro verchos. Mangle le Ježiš, hoj lenge te domukel te džal andre lende a ov lenge domukla.

³³ O nalače duchi gele avri andral o manuš andro bale a o stados pes mukla tele le brehoha andro moros a tašlile.

³⁴ Sar dikhle o pastjera, so pes ačhila, denašle a phende ada avri andro foros the pro mali.

³⁵ Avke o manuša avle te dikhel, so pes ačhila. Sar avle ko Ježiš, arakhle ole manušes, andral savo gele avri o nalače duchi, te bešel paš le Ježišoskere pindre – urdones the paš e godi – a daranas pes.

³⁶ Ola, save oda dikhle, lenge vakerenas, sar sas o posadnuto sastardo.

³⁷ Akor savore nipi andral Gadaraňiko phuv les mangenas, hoj te džal lendar het, bo avla pre lende igen bari dar. Avke o Ježiš gela andre lodka a visarda pes pale.

³⁸ Oda murš, andral savo gele avri ola nalače duchi, les mangelas, či šaj džal leha. Ale o Ježiš les bičhada het. Phenda leske:

³⁹ “Dža khere a vaker, save bare veci tuke kerđa o Del.” Ov gela a vakerelas pal calo foros, save bare veci leske kerđa o Ježiš.

E muli čhajori the e nasvali džuvli

⁴⁰ Sar avla o Ježiš pale pre aver sera le moroske, priile les igen but nipi, bo savore les užarenas.

⁴¹ Avla ode jekh murš, savo pes vičinelas Jairus. Ov sas angluno manuš andral e sinagoga. Peľa paš le Ježišoskere pindre a mangelas les, hoj leha te džal andre leskero kher,

⁴² bo leskeri jekhori čhajori – vaj dešuduj beršengeri – merelas. Sar džal, o nipi pes pre leste ispidenas.

⁴³ Sas maškar lende varesavi džuvli, savi sas dešuduj berš nasvali pro džuvlikano nasvaliben a diňa savoro, so la sas avri le doktorenge, ale ňiko la našti sastarda.

⁴⁴ Oj avla ko Ježiš a palunestar pes dotkňinda leskere gadendar a takoj lake o rat preačhila te džal.

⁴⁵ O Ježiš phenda: “Ko pes mandar chudla?” A sar pes ňiko na pridžanelas, phenda o Peter: “Rajeja, o nipi pes pre tu kikiden the ispiden [a tu phenes: ‘Ko pes mandar chudla?’]”

⁴⁶ Ale o Ježiš phenda: “Chudla pes mandar vareko, bo šundom, sar mandar gela avri e zor.”

⁴⁷ Sar dikhla odi džuvli, hoj oda našti garuvel andre, izdralas daratar, avla a peľa anglal leste a angle savoredženende leske phenda avri, soske pes lestar chudla a sar sastila avri.

⁴⁸ Ov lake phenda: “Čhaje miri, tiro pačaben tut sastarda. Dža andro smirom!”

⁴⁹ Medik o Ježiš vakerelas, avla vareko andral le Jairoškero kher a phenda leske: “Tiri čhajori imar mula, de smirom le učiteliske!”

⁵⁰ Sar oda šunda o Ježiš, phenda leske: “Ma dara tut! Ča pača a ela sastardi!”

⁵¹ Gela andro kher a na domukla ňikaske, hoj leha te džal andre, ča le Peteriske, Janoske the Jakoboske a the la čhajorakera dake the dadeske.

* 8:31 Abo: o Abyssos

⁵² Savore rovenas a hikinenas upral late. Ale o Ježiš phendā: “Ma roven! Na muła – ča sovel.”

⁵³ Asandile les avri, bo džanenas, hoj muła.

⁵⁴ Ale ov tradña savoren avri, chudlā la le vastestar a vičindā: “Čhajoriye, ušti!”

⁵⁵ Lakero duchos avla pale andre late a oj takoj uštīla. O Ježiš prikazindā, hoj la te den te chal.

⁵⁶ Lakeri daj the dad ačhile bijal peste, ale o Ježiš lenge prikazindā, hoj te na vakeren nihhaj, so pes ačhīla.

9

Bičhavel avri le dešuduje učeņiken

¹ O Ježiš vičindā ke peste le dešuduje učeņiken a diña len e autorita the zor, hoj te traden avri savore nalačhe dučen a te sastarel o nasvalībena.

² Bičhadā len te kazinel pal o krališagos le Devleskero a te sastarel le nasvalen.

³ Phendā lenge: “Ma len tumenca nič pro drom – aņi e paca, aņi e zajdica, aņi maro, aņi love, aņi po duj gada.

⁴ Te džana andre varesavo kher, ačhen ode, medik na džana avri andral oda foros.

⁵ Džan het andral oda foros, kaj tumen na prilena a o prachos pal o pindre keren tele, sar svedectvo pre lende.”

⁶ Avke gele, phirenas pal o gavora, vakerenas o evaņjelium a všadzik sastarenas.

O Herodes phučel pal o Ježiš

⁷ The o tetrarchas o Herodes šundā pal savoreste, so kerelas o Ježiš, a na džanelas, so peske te gondolinel, bo vareko phenelas, hoj o Jan uštīla andral o meriben,

⁸ a varesave džene phenenas, hoj o Eliaš pes sikađa, a pale aver phenenas, hoj uštīla jekh le čirlatune prorokendar.

⁹ O Herodes phendā: “Le Janoske odčhindom o šero. Ko hin akor kada, hoj pal leste šunav kajse veci?” A kamelas les te dikhel.

O Raj čalarel pandž ezere manušen

¹⁰ Sar avle o apoštola pale, vakerenas le Ježišoske sa, so kerenas. Iła len peha a gele korkore andro foros, so pes vičinel Betsaida.

¹¹ Sar pes oda o nipi dodžanle, gele pal leste. Priiła len a vakerelas lenge pal o krališagos le Devleskero a sastarelas olen, kaske oda kampelas.

¹² Sar imar zaračolas, avle o dešuduj (12) učeņika ke leste a phende leske: “Rozmuk le nipen, hoj te džan andro pašutne fori the gavora te presovel e rat a te arakhen peske te chal, bo kade sam dur le forostar.”

¹³ Phendā lenge: “Tumen len den te chal!” On phende: “Hin amen ča pandž mare the duj ribi. Kames, hoj te džas a te cinas chaben prekal savore kala nipi?”

¹⁴ Sas ode vaj pandž ezera (5 000) murša. Ale phendā peskere učeņikenge: “Thoven len te bešel andro partiji po penda (50) dženen!”

¹⁵ Kerde avke a thode savoren te bešel.

¹⁶ Palis iła ola pandž mare the duj ribi, dikhlā pro ņebos, požehñindā, phagerelas a delas le učeņikenge, hoj on te poden le manušenge.

¹⁷ Chale savore a čalile. Olestar, so ačhīla, kidle upre dešuduj košara.

O Peter viznavinel, ko hin o Ježiš

¹⁸ Sar pes modlīnelas korkoro a sas leha the o učeņika, phučlā lendar: “So phenen o manuša pal mande? Ko phenen, hoj som?”

¹⁹ On leske odphende: “Hoj o Jan Krstītel, aver phenen, hoj o Eliaš, a pale aver vakeren, hoj uštīla jekh le čirlatune prorokendar.”

²⁰ Ov lendar phučla: “A tumen, so phenen – ko som?” O Peter leske odphenda: “Tu sal o Kristus le Devleskero!”

²¹ No o Ježiš lenge zoraha prikazinda, hoj oda ñikaske te na phenen avri.

²² Palis lenge phenda: “O Čhavo le Manušeskero mušinela but te cerpinel a te el odčhido le phurederendar, le nekbaredere rašajendar the le zakoñikendar. Mušinela te el murdardo a pal o trin dživesa te uštel andral o meriben.”

Sar te džal pal o Ježiš

²³ A savorenge phenda: “Te kamel vareko te avel pal ma, mi zaprinel pes, mi lel sako džives peskero kerestos a mi avel pal ma.

²⁴ Bo sako, ko kamel te zachrañinel peskero dživipen, les našavela, ale ko našavela peskero dživipen vaš ma, oda les zachrañinela.

²⁵ Bo so hin le manušes olestar, te dochudela calo svetos, ale peskero dživipen musarela a našavela?

²⁶ Bo sako, ko pes ladžala vaš ma the vaš mire lava, vaš oda pes ladžala the o Čhavo le Devleskero, sar avela andre peskeri slava the andre slava le Dadeskeri the le sentne añjelengeri.

²⁷ Ale čačipen tumenge phenav, hoj varesave džene tumendar, save kade ačhen, na dikhena o meriben, medik na dikhena o krališagos le Devleskero.”

O Ježiš pes čerinel andre slava

²⁸ Vaj ochto džives pal ola lava, iľa peha o Ježiš le Peter, le Jan the le Jakob a geľa pro verchos pes te modlinel.

²⁹ Sar pes o Ježiš modlinelas, leskero muj pes jekhvareste čerinda a leskere gada parñile a dičhonas sar o bleskos.

³⁰ A jekhvareste duj murša leha vakerenas, o Mojžiš the o Eliaš.

³¹ Sikade pes andre slava a vakerenas pal leskero meriben andro Jeruzalem, so pes mušinda te ačhel, avke sar oda o Del kamelas.

³² Angloda pro Peter the okla učeñika avľa zoralo soviben a sar pes prekerde dikhle leskeri slava the le Mojžiš a Eliaš, save leha ačhenas.

³³ Sar ola murša imar kamenas te džal het, phenda o Peter le Ježišoske: “Rajeja, mištes amenge hin kade. Keras peske trin stani: Jekh tuke, jekh le Mojžišoske the jekh le Eliašoske!” Ov na džanelas, so vakerelas.

³⁴ Mek sar oda vakerelas, avľa e chmara a zaučharda len. Daranas pes, sar džanas andre chmara.

³⁵ Andral e chmara prevakerda o hangos: “Kada hin miro Čhavo, saves mange avri kidñom – les šunen!”

³⁶ Androda, sar vakerelas oda hangos, ačhiľa o Ježiš pale ča korkoro. On sas čhit a andre ola dživesa na vakerenas ñikaske pal oda, so dikhle.

Sastarel le čhas zaphandles le demonoha

³⁷ Pre aver džives, sar avle tele pal o verchos, arakhle pes lenca igen but nipi.

³⁸ A jekh manuš ole nipendar vičinda: “Učitelina, mangav tut, dikh pre miro čhavo, bo nane man aver čhave, ča ov jekh.

³⁹ O duchos les chudel a jekhvareste vriskinel a čhivkerel leha, marel leske pro muj o peni, furt les trapinel a phares lestar džal het.

⁴⁰ Manglom tire učeñiken, hoj les te traden andral leste avri, no on oda našti kerde.”

⁴¹ O Ježiš lenge odphenda: “Ó, tumen previsarde manušale bi o pačaben! Mek dži kana tumenca avava a lidžava tumen? An kade tire čhas!”

⁴² Mekča, sar avelas o čhavo, čhida leha o nalačo duchos a čhivkerelas leha. Ale o Ježiš pokarhinda le nalače duchos, sastarda le čhavores a diňa les pale le dadeske.

⁴³ A savore pes čudalinenas oleske, savi bari hin le Devleskeri zor. Androda, medik pes sako čudalinelas oleske, so kerelas o Ježiš, ov phendā peskere učeņikenge:

⁴⁴ “Tumen ma bisteren pre kala lava: O Čhavo le Manušeskero ela dino le manušenge andro vasta.”

⁴⁵ Ale on na achalile kale laveske, bo sas garudo anglal lende, hoj leske te na achalōn, ale daranas pes lestar pal oda lav te phučel.

Ko hin čačes baro

⁴⁶ O učeņika chudle maškar peste te gondolinel, ko hin lendar bareder.

⁴⁷ Ale o Ježiš dikhla, so peske andro jilo gondolinen. Ila le čhavořes, ačhađa les paš peste

⁴⁸ a phendā: “Sako, ko prilela kajse čhavořes andre miro nav, man prilel. A sako, ko man prilel, prilel oles, ko man bičhađa. Bo oda, ko hin maškar tumende nekcikneder, oda hin čačes baro.”

⁴⁹ O Jan phendā: “Rajeja, dikhlam varesave manušes te tradel avri le demonen andre tiro nav a na domukahas leske, bo na phirel amenca.”

⁵⁰ Ale o Ježiš leske phendā: “Domuken leske, bo oda, ko na džal pre tumende, hino tumenca.”

O Samarijiko gav na prilel le Ježiš

⁵¹ Sar imar sas pašes ola dživesa, hoj o Ježiš te el ilo upre andro ņebos, phendā peske, hoj džal andro Jeruzalem.

⁵² A bičhađa anglal peste varesave manušen, hoj leske savoro te pririchtinen. Gele a doavle andro Samarijiko gav,

⁵³ ale ola nipi les ode na priile, bo o Ježiš sas pro drom andro Jeruzalem.

⁵⁴ Sar oda dikhle o učeņika o Jakob the o Jan, phende: “Rajeja, kames, hoj te mangas e jag andral o ņebos, hoj len te labarel [avke sar kerđa o Eliaš?]

⁵⁵ Ale o Ježiš visalila, pokarhinda len [a phendā: “Tumen na džanen, savo duchos andre tumende hin,

⁵⁶ bo o Čhavo le Manušeskero na avla te murdarel le manušen, ale te zachrañinel.”] A gele andre aver gavoro.

Sar te džal pal o Ježiš

⁵⁷ Jekhvar, sar džanas pal o drom, vareko leske phendā: “Rajeja, džava pal tu všadzik, kaj džaha.”

⁵⁸ O Ježiš leske phendā: “Le lišken hin peskere cheva a le čiriklen peskere hñizdi, ale le Čhas le Manušeskero nane kaj o šero te thovel.”

⁵⁹ A avreske phendā: “Av pal ma!” Ale ov phendā: “Rajeja, domuk mange ešeb (peršo) te džal te parunel mire dades.”

⁶⁰ Ale o Ježiš leske phendā: “Le mulen muk te parunel peskere mulen, ale tu dža a vaker pal o krališagos le Devleskero!”

⁶¹ Aver phendā: “Džava pal tu, Rajeja, ale domuk mange ešeb, hoj te dav mira famelijake te džanel, hoj džav het.”

⁶² Ale o Ježiš leske phendā: “Ňiko, ko thovel peskero vast pro pluhos a obdikhel pes palal, nane hodno andre le Devleskero krališagos.”

10

Bičhavel le eftavardeš učeņiken

¹ Palis kidña avri o Raj the avre eftavardeš (70) dženen a bičhađa len po dujen anglal peste andre dojekh foros the pre dojekh than, kaj ov kamelas te džal.

² A phendā lenge: “E žatva hiñi bari, ale frima hin ola, save keren buči. Vašoda mangel le Rajes upral e žatva, hoj te bičhavel le robotņiken pre leskeri žatva.

³ Džan! Bičhavav tumen sar le bakroren maškar o ruva (vlki).

⁴ Ma len tumenca añi bugelaris añi zajdica añi sandalki a ma zaačhen pro drom varekaha te vakerel.

⁵ Sar džana andre varesavo kher, ešeb (peršo) phenen: ‘Smirom kale khereske!’

⁶ Te ode ela manuš, savo prilela o smirom, tumaro smirom ačhela pre leste, ale te na, o smirom avela pale pre tumende.

⁷ Andre oda kher ačhen a chan the pijen oda, so tumen dena, bo o robotņikos peske zasogalinel (zaslužinel) peskero počniiben. Ma phiren kher kherestar!

⁸ Sar džana andre varesavo foros a prilena tumen, chan oda, so tumen dena.

⁹ Sastaren andre oda foros le nasvalen a phenen lenge: ‘O krališagos le Devleskero avla pašes ke tumende.’

¹⁰ Ale te džana andre varesavo foros a na prilena tumen, džan avri pre leskere uliči a phenen:

¹¹ ‘Keras pre tumende tele mek the kada prachos, so pes amenge zachudla pro pindre andre tumaro foros. Ale džanen, hoj o krališagos le Devleskero avla ke tumende.’

¹² No phenav tumenge, hoj le manušenge andral e Sodoma ela lokeder andre oda džives sar ole foroske.”

O napačabnaskere fori

¹³ “Jaj, vigos tuke Chorazin! Vigos tuke, Betsaido! Bo te pes andro Tir the andro Sidon ačhilehas ola zazraki, so pes ačhile ke tumende, čirla imar bešlehas urde andro gone, čhidehas peske pro šero o prachos a visardehas pes le binendar.

¹⁴ No, le forenge Tir the Sidon ela lokeder pro sudno džives sar tumenge.

¹⁵ A tu Kafarnaum, lidžas tut upre dži andro ņebos? Aveha tele čhido dži andro peklos!”

¹⁶ Phendā o Ježiš: “Oda, ko tumen šunel, man šunel, a ko tumen na prilel, man na prilel, a ko man na prilel, na prilel oles, ko man bičhađa.”

O eftavardeš učeñika aven pale

¹⁷ Palis avle pale ola eftavardeš (70) džene radišagoaha a phenenas: “Rajeja, the o demona pes amenge podden andre tiro nav.”

¹⁸ Ov odphendā: “Dikhłom le satan te perel andral o ņebos avke sar o perumos.

¹⁹ Šunen! Diñom tumen zor te uštarel pro sapa the pro škorpijoni a the autorita upral savori zor le bengeskeri a nič tumen na dukhavela.

²⁰ Ale ma radisałon oleske, hoj pes tumenge o duchi podden, ale sigeder radisałon oleske, hoj tumare nava hine pisimen andro ņebos.”

O Ježiš lašarel le Dades

²¹ Akor o Ježiš radisałila andro Sentno Duchos a phendā: “Lašarav tut Dado, Raja upral o ņebos the upral e phuv! Bo garuđal kala veci anglo avrisikade the gođaver manuša a sikadal len le čhavorenge. He, Dado, bo avke oda kamehas.

²² Savoro mange hin dino mire Dadestar. ņiko na džanel ko hin o Čhavo, ča o Dad. A ņiko na džanel ko hin o Dad, ča o Čhavo the oda, kaske o Čhavo oda kamlahas te sikavel.”

²³ Visarda pes ko učeñika, sar sas korkore a phendā: “Bachtale hine ola jakha, save dikhen oda, so tumen dikhen!

²⁴ Bo phenav tumenge, hoj but proroka the krala kamenas te dikhel oda, so tumen dikhen, ale na dikhle, a kamenas te šunel oda, so tumen šunen, ale na šunde.”

Pal o lačo Samaritanos

²⁵ Varesavo zakoňnikos ušřila a probalinelas (skušinelas) les: “Učitelřina, so mange kampil te kerel, hoj te chudav o večno dživipen?”

²⁶ O Ježiš leske phendā: “So hin pisimen andro Zakonos? So ode genes?”

²⁷ Ov odphendā: “*Kameha le Rajes, tire Devles, andral calo tiro jilo, andral cali tiri duša, andral cali tiri zor the andral cali tiri godi a kameha avres avke sar pes korkores.*”

²⁸ O Ježiš leske phendā: “Mištes odphendal, kada ker a dživeha.”

²⁹ Ale o zakoňnikos kamelas te presikavel peskero čačipen a phučla lestar dureder: “A ko hin mange oda pašutno manuš?”

³⁰ O Ježiš leske odphendā: “Varesavo manuš džalas andral o Jeruzalem tele andro Jericho a chudle les o živaňa. Čhide leske tele o gada a marde les, gele het a mukle les ode jepaš mules.

³¹ Ačhiľa pes, hoj džalas ole dromeha tele varesavo rašaj a sar les dikhľa, obgeľa les pal aver sera.

³² A avke the jekh Levitas, sar džalas tele, avľa paš oda than a sar les dikhľa, obgeľa tiš pal aver sera.

³³ No palis avľa ke leste varesavo Samaritanos, savo džalas ole dromeha a sar les dikhľa, avľa leske pharo pre leste.

³⁴ Avľa ke leste, čhida leske pro rani olejos the mol a phandľa len andre. Thođa les pre peskero somaris, ligenda les andro sovibnaskero kher a starinda pes pal leste.

³⁵ Pre aver džives, sar džalas het, iľa avri duj denara, diňa le chulajiske a phendā: ‘Starin tut pal leste a te tut mola buter, me tuke počinava, sar avava kadarik pale.’

³⁶ Ko kale trinendar pes tuke dičhol, hoj sas pašutno manuš oleske, kas chudle o živaňa?”

³⁷ Ov odphendā: “Oda, ko sas ke leste jileskero.” Akor leske o Ježiš phendā: “Dža a ker the tu avke!”

E Marta the e Maria

³⁸ O Ježiš le učeňikenca džalas pal o drom a avľa andre jekh gav. A e džuvľi, savi pes vičinel Marta, les priiľa andre peskero kher.

³⁹ Sas la pheň, savi pes vičinelas Maria. Oj peske bešľa paš le Ježišoskere pindre a šunelas leskero lav.

⁴⁰ Ale e Marta kerelas igen but pašal o manuša a imar sas pre late but. Avľa ko Ježiš a phendā: “Rajeja, tu na dikhes, hoj miri pheň man mukľa, hoj te kerav pašal o manuša korkori? Phen lake, hoj manca te kerel!”

⁴¹ Ale o Ježiš lake odphendā: “Marto, Marto, starines the trapines tut but vecenca.

⁴² Ale ča jekh kampil. E Maria peske kidňa avri, so hin feder, oda, so latar ňiko na lela.”

11

Le Rajeskeri modľitba

¹ Jekhvar pes o Ježiš modľinelas pre varesavo than. Sar pes domodľinda, phendā leske varesavo leskero učeňikos: “Rajeja, sikav amen pes te modľinel, avke sar the o Jan sikada peskere učeňiken.”

² Ov lenge phendā: “Sar pes modľinen, phenen:

‘Dado [amaro, savo sal andro ňebos],

mi el sentňardo tiro nav,

mi avel tiro krališagos,

[mi ačhel pes tiri voľa, avke sar andro ňebos, avke the pre phuv!]

³ De amen adadžives o maro, so amenge kampil sako džives!

⁴ Odmuk amenge amare bini avke, sar the amen odmukas olenge, ko kerel bini pre amende. A ma domuk, hoj te avas cirdle andro binos, [ale le amendar le nalačes].’”

Pal o prijateljis, savo pes na del te odmarel

⁵ Phenda lenge: “Te varekas tumendar hin varesavo prijateljis a te džaha ke leste pal jepaš rat a phenaha leske: ‘Phrala, de man kečeň trin mare,

⁶ bo avla ke ma o prijateljis dural a nane man les so te del.’

⁷ A ov andral o kher leske odphendahas: ‘De smirom! O vudar imar hin phandlo a mire čhave hine manca imar pro hados, našti uščav, hoj tut te dav.’

⁸ Phenav tumenge, te na uštela a na dela les o maro vaš oda, hoj hino leskero prijateljis, uštela a dela les sa, so kamel, vaš oda, hoj pes na ladžalas te mangel.

⁹ Avke the me tumenge phenav: Mangen a ela tumenge dino! Roden a arakhena! Durkinen a phundravela pes tumenge.

¹⁰ Bo sako, ko mangel, chudela, a ko rodel, arakhela, a oleske, ko durkinel, pes phundravela.

¹¹ Abo ko hin tumendar ajso dad, hoj te lestar o čhavo manglahas [maro, ta diňahas les bar]? Abo te lestar manglahas riba, ta diňahas les sapes?

¹² Abo te lestar manglahas jandro, ta diňahas les škorpionos?

¹³ Avke te tumen, save san nalače, džanen te del tumare čhaven lače dari, či tumaro Dad andral o ňebos na dela sigeder le Sentne Duchos olen, save lestar mangel?”

O Ježiš the o Belzebul

¹⁴ Jekhvar o Ježiš tradelas avri le ňemone demonos. Sar geľa avri o demonos o ňemo prevakerđa a o nipi pes čudalinenas.

¹⁵ Ale varesave džene lendar phende: “Ov tradel avri le demonen le Belzebuloskera zoraha, savo hino upral savore demona.”

¹⁶ A pale aver džene les pokušinenas a mangelas lestar znameňje andral o ňebos.

¹⁷ Ale o Ježiš džanelas, so peske gondolinen, a phenda lenge: “Dojekh krališagos, so pes rozulavel a džal pre peste, pes rozperela. The oda kher, so hino rozulado pre peste, perel.

¹⁸ Avke, te o krališagos le satanoskero hino rozulado maškar peste, sar šaj obačhela? Tumen phenen, hoj me tradav avri le demonen le Belzebuloha.

¹⁹ No, te me tradav avri le demonen le Belzebuloha, tumare učeňika len kaha traden avri? Vašoda on ena tumare sudci.

²⁰ Ale te me le Devleskera zoraha tradav avri le demonen, akor avla ke tumende le Devleskero krališagos.

²¹ Te jekh zoralo manuš – mištes vizbrojimen – merkinel pre peskero kher, leskero barvalipen ňiko našti čorel.

²² Ale te avlahas pre leste zoraleder, sar hino ov, a domardahas les, ov lestar lela leskeri vizbroj, pre savi pes zmukelas, a leskero barvalipen rozulavela.

²³ Oda, ko nane manca, džal pre mande, a ko na skidel manca, rozčivkerel.”

Te o nalačo duchos avel pale

²⁴ “Sar džal o nalačo duchos avri andral o manuš, phirel pal o šuke thana a rodel peske than, kaj pes te odpočovinel. Sar na arakhel, phenel peske: ‘Džav pale andre miro kher, khatar avlom avri.’

²⁵ Sar avel, arakhel les avrišulado the avrišukalardo.

²⁶ Akor džal a lel peha mek efa avre duchen, goreder sar ov, džan andre a bešen ode. Avke ole manušeha pro agor ela mek goreder, sar sas ešebnovar (peršovar).”

²⁷ Androda, sar o Ježiš vakerelas, vičinelas jekh džuvli ole nipendar: “Bachtali hin odi džuvli, savi tut anda pro svetos a the ola kolina, so tut denas te pijel!”

²⁸ Ale ov odphenda: “Bachtale hine sigeder ola džene, save šunen le Devleskero lav a dolikeren les!”

O znameňje le Jonašiskero

²⁹ Sar pes zdžanas ke leste but nipi, chudla te vakerel: “Adadživeskere manuša hine nalače, mangel znameňje, ale na ela lenge dino znameňje, ča o znameňje le prorokoskero Jonašiskero.

³⁰ Bo avke, sar sas o Jonaš znameňje prekal o manuša andral o Ninive, avke ela the o Čhavo le Manušeskero kale manušenge.

³¹ E kralovna pal o juhos uštela pro sudos pre kala manuša a odsudzinela len, bo avla dural pal aver agor la phuvake te šunel o godaveripen le Šalamunoskero, ale kade hin vareko bareder sar o Šalamun.

³² O murša andral o foros Ninive ušteta pro sudos pre kala manuša a odsudzinena len, bo sar lenge o Jonaš kazinelas, visarde pes le binendar, ale kade hin vareko bareder sar o Jonaš.

Pal e momeli

³³ Niko na labarel e momeli a na thovel la te ačhel pro garudo than aňi tel e piri, ale pro momelaris, hoj ola, save aven andre, te dikhen o svetlos.

³⁴ E momeli le teloskeri hin e jakh. Te ela tiri jakh žuži, andre calo tiro telos ela o svetlos, ale te na ela tiri jakh žuži, calo tiro telos ela andro kalipen.

³⁵ Merkin, hoj o svetlos, so hin andre tu, te na el kalipen!

³⁶ Te ela calo tiro telos andro svetlos a na ela andre nisavo kalipen, akor labola calo avke, sar te andre tu labilahas e lampa.”

O vakeriben pro Farizeja the zakoňika

³⁷ Sar o Ježiš mek vakerelas, vičinda les varesavo Farizejis ke peste te chal. Geľa a bešľa peske paš o skamind.

³⁸ Sar o Farizejis dikhla, hoj o Ježiš anglo chaben na thoda (na omorda) o vasta, čudalinda pes.

³⁹ O Raj leske phenda: “Tumen, o Farizeja žužaren avral e kuči the o čaro, ale andre tumende hin pherdo hamišagos the nalačhipen.

⁴⁰ Tumen nagodaver. Se oda, so stvorinda avruno, kerda the andruno!

⁴¹ Ale den le čorenge oda, so tumen hin andre kuči, a ela tumenge sa žužo.

⁴² Ale vigos tumenge Farizejale, hoj den o dešto kotor andral e meta, e ruta the savore aver koreňje, ale obdžan o spravodlišagos the o kamiben le Devleskero. Kada kampľa te kerel a koda te na zamukel.

⁴³ Jaj, vigos tumenge Farizejale! Bo kamen anglune thana andro sinagogi a hoj tumenge te pozdravinen pro placos.

⁴⁴ Jaj, vigos tumenge, [zakoňikale the Farizejale! Tumen dujemujengere!] Bo san sar o naprindžarde hrobi a o nipi, save pašal phiren, na džanen, hoj phiren upral o hrobi.”

⁴⁵ Jekh le zakoňikendar leske odphenda: “Učitelina, te kavke vakeres, choľares the amen.”

⁴⁶ O Ježiš phenda: “Vigos the tumenge, zakoňikale! Bo thoven pro nipi ajsa pharipen, so našti te zlidžal, ale tumen korkore na kamen te čhalavel aňi le angušteha ole pharipnaha.

⁴⁷ Vigos tumenge! Bo ačhaven le prorokenge o hrobi a tumare dada len murdarde!

⁴⁸ Avke san švedki, save den čačipen tumare daden. Bo on le proroken murdarde a tumen lenge ačhaven hrobi.

⁴⁹ Vašoda the o Godaveripen le Devleskero phendā: ‘Bičhavava ke lende le proroken the le apoštolen. Varesaven lendar murdarena a pre varesave lendar džana.’

⁵⁰ Avke kala manuša ena potrestimen vaš o rat savore prorokengero, so sas avričordo, kanastar sas kerdo o svetos,

⁵¹ le Abeloskere ratestar dži ko rat le Zachariašoskero, savēs murdardān maškar o chramos the oltaris. He, phenav tumenge, hoj kada pokoleñje ela potrestimen vaš oda savoro.

⁵² Vigos tumenge, zakoñikale! Bo iñan e kleja le vudarestar, so phundravel o prindžaripen. Tumen korkore andre na geñan a olenge, save kamenas, na domukenas.”

⁵³ Sar geña odarik avri, chudle o zakoñika the o Farizeja pre leste igen te džal a phučkernas lestar pal o but veci,

⁵⁴ hoj ča les te chuden andre pre varesavo lav.

12

Te merkinen pre le Farizejengero kvasos

¹ Medik pes zgele but ezera manuša, avke hoj jekh avreske uštarenas pro pindre, chudla o Ježiš ešeb (peršo) te vakerel peskere učeñikenge: “Chrañinen tumen le Farizejengere kvasostar, so hin o dujemujeskeriben.

² Ale nič nane garudo, so na ela jekhvar otkerdo, a nane nič počoral, so pes jekhvar na sikavela.

³ Vašoda savoro, so vakerdān andro kalipen, pes šunela andro svetlos a oda, so phendān počoral andro kan, oda pes vičinelā avri pal o strechi.

Kastar te daral

⁴ Ale tumenge – mire prijatelenge – phenav: Ma daran tumen olendar, save murdaren o telos a palis imar nič buter našti keren.

⁵ Ale sikavava tumenge, kastar tumen majinen te daral: Daran tumen olestar, ko šaj murdarel o telos a hin les the zor tumen te čhivel andro peklos. He, phenav tumenge: Lestar tumen daran!

⁶ Či na bikenen pandž cikne čiriklen vaš o duj minci? A o Del añi pre jekh lendar na bisterel.

⁷ Ale tumenge hin zgende mek savore bala pro šero. Avke ma daran tumen! Tumen mon buter sar but cikne čirikle.

Te pridžanel le Ježiš anglo manuša

⁸ Ale phenav tumenge: Sako, ko man pridžanela anglo manuša, ke oda pes the o Čhavo le Manušeskero pridžanela anglo añjela le Devleskere.

⁹ Ale ko man zaprinela anglo manuša, oles the me zaprinava anglo Devleskere añjela.

¹⁰ Oleske, ko phenela lav pro Čhavo le Manušeskero, ela odmuklo. Ale oleske, ko pes ruhnela pro Sentno Duchos, oleske na ela odmuklo.

¹¹ Sar tumen lidžana andro sinagogi, anglo uradi the anglo bare raja, ma starinen tumen, sar pes brañinena a so vakerena.

¹² Bo o Sentno Duchos andre odi ora tumenge sikavela, so te phenel.”

Pal o nagodāver barvalo manuš

¹³ Varesavo dženo ole nipendar leske phendā: “Učitelina, phen mire phraleske, hoj peske te rozulavel manca o dedictvos!”

¹⁴ Ale ov odphendā: “Manušēja, ko man ačhađa te sudzinel, abo te rozulavel maškar tumende?”

¹⁵ A phendā lenge: “Dikhen a merkinen pre tumende, hoj tumen te na zakamen andro love! Bo le manušes nane o dživipen andro barvalipen.”

¹⁶ Phendā lenge podobenstvo: “Varesave barvale manušeske andā e phuv but ulipen.

¹⁷ Gondolinelas peske andro jilo a phendā: ‘So kerava? Bo nane man, kaj te sthovel miro ulipen.’

¹⁸ A phendā: ‘Kerava kada: Čhivava tele mire šopi a kerava lendar bareder a sthovava ode savoro miro ulipen the miro barvalipen

¹⁹ a phenava mange: Dušo miri, hin tut but barvalipen sthodo pro but berša; akana imar odpočovin, cha, pi a mulatin!’

²⁰ Ale o Del leske phendā: ‘Tu nagodaver! Mek adi rat tutar ela ilo tiro dživipen a oda, so tuke skidňal, kaske ačhela?’

²¹ Avke ela oleha, ko peske sthovel o barvalipen a nane barvalo andro Del.”

Te mukas pes pro Del andre savoreste

²² Phendā peskere učeňikenge: “Vašoda tumenge phenav, ma starinen tumen pal tumaro dživipen, hoj so chana; aňi pal tumaro telos, hoj so urena.

²³ Bo o dživipen hin buter sar o chaben a o telos hin buter sar o uraviben.

²⁴ Dikhen pro vrani! Aňi na sadzinen, aňi na kiden upre; nane len špajzi aňi šopi a o Del len čalarel. Či tumen na mon buter sar o čirikle?

²⁵ Ņiko tumendar našti phenel: ‘Me buteder dživava, bo me man starinav pal o dživipen.’

²⁶ Te aňi oda nekcikneder našti keren, akor soske pes starinen pal aver veci?

²⁷ Dikhen pro kvitki pre mała, sar baron. Na keren buči aňi na heklinen. No phenav tumenge, hoj aňi o Šalamun andre calo peskero šukariben na sas avke urdo sar jekh lendar.

²⁸ Akor, te o Del e malakeri čar kavke uravel, so adadžives hiňi a tajsa ela čhidī andro bov, ta akor tumen na uravela buter? Manušale, cikne pačabnaha!

²⁹ Ma gondolinen ča pal oda, so chana abo so pijena. Ma trapinen tumen pal oda!

³⁰ Bo oda savoro roden o nipi kale svetoskere. Se tumaro Dad džanel, hoj tumenge oda kampil.

³¹ Ale roden ešeb (peršo) o krališagos le Devleskero a ov tumen dela savore kala veci.

³² Ma dara tut, cikno stadocina, bo tumaro Dad tumenge kamel te del o krališagos!

³³ Bikenen tumaro barvalipen a rozden le čorenge! Keren tumenge o zajdici, so na čhingersalon, o barvalipen andro űebos, so šoha (ňikda) na našlola – ode, kaj o živaňis pes na dochudel a o kirme na chan.

³⁴ Bo ode, kaj hin tumaro barvalipen, ela the tumaro jilo.”

Pal o sluhi, save merkinen

³⁵ “Aven furt pririchtimen a o momela tumenge mi labon!

³⁶ Aven ajse sar ola manuša, so užaren peskere Rajes, kana avela pale pal o bijav, hoj leske takoj te phundraven, sar avela a durkinela.

³⁷ Bachtale hine ola sluhi, saven o Raj arakhela te užarel, sar ov avela! Čačipen tumenge phenav, hoj urela pre peste e leketa, thovela len te bešel pal o skamind, avela a kerela pašal lende.

³⁸ Te avlahas pal jepaš rat, či ko tosara, bachtale hine ola sluhi, saven arakhlahas, hoj na soven!

³⁹ Ale kada džanen, hoj te džanlahas o gazdas, andre savi ora rači avela o živaňis, merkindahas a na domuklahas leske te džal andro peskero kher.

⁴⁰ Vašoda the tumen aven pririchtimen, bo o Čhavo le Manušeskero avela andre ora, so na užarena.”

Pal o verno the godaver slugas

⁴¹ O Peter leske phendā: “Rajeja, ča amenge phenes kada podobenstvo, vaj savoredženenge?”

⁴² O Raj odphendā: “Akor, ko hin oda verno the godaver slugas, saves ačhađa leskero raj upral peskere sluhi, hoj len te del te chal pro časos?”

⁴³ Bachtalo hin oda slugas, saves leskero raj, sar avela, arakhela oda te kerel!

⁴⁴ Čačipen tumenge phenav, hoj les ačhavela upral calo peskero barvalipen.

⁴⁵ Ale te peske gondolindahas oda nalačo slugas andre peskero jilo: ‘Miro raj mek but na avela!’ A chudľahas te marel le sluhēn the le služken, chaľahas, piľahas the mačilahas –

⁴⁶ avela o raj ole slugaske andro džives, so na užarel, the andre ora, so na džanel; rozčhinelā les pro jepaš a dela les than maškar o napačabnaskere.

⁴⁷ Oda slugas, savo džanelas, so lestar o raj kamelas, a na pririchtindā pes, aňi na kerdā avke, sar ov lestar kamelas, ela igen mardo.

⁴⁸ A oda, ko na džanelas, ale kerel ola veci, vaš save peske zasogaľinel (zaslužinel) mariben, ela frimeder mardo. Sakonestar, ko but chudľā, pes but užarela. A olestar, kaske sas but dino, pes buter mangela.”

O Ježiš avel te rozulavel

⁴⁹ “Avľom e jag te čhivel pre phuv. A so me kamav? Hoj imar te labol!

⁵⁰ Ale mušnav te el boldo le bolipnaha a avke phares mange, medik pes oda na ačhela!

⁵¹ Gondolinen tumenge, hoj avľom te del o smirom pre phuv? Na, ale phenav tumenge, hoj te rozulavav!

⁵² Bo akanastar ena pandž džene andre jekh kher rozulade, trin džene džana pro duj a duj džene džana pro trin.

⁵³ Rozulado ela o dad le čhaha a o čhavo le dadeha; e daj la čhaha a e čhaj la daha; e sasuj la boraha a e bori peskera sasaha.”

Te prindžaren o znameňja

⁵⁴ Phendā le nipenge: “Sar dikhen, hoj e chmara avel le zapadostar, takoj phenen, hoj avel o brišindā a hin avke.

⁵⁵ A sar dikhen, hoj phurdel e balvaj le juhostar, phenen, hoj ela tačipen a hin avke.

⁵⁶ Tumen dujemujengere! Oda, so pes sikavel pre phuv the pro ņebos, džanen te rozprindžarel, akor sar oda, hoj kada časos na rozprindžaren?

⁵⁷ Soske korkore pestar na rozsudzinen, so hin mištes te kerel?

⁵⁸ Bo sar džas oleha, kaha rušes anglo raja, lačhuv leha avri mek pal o drom, hoj tut te na lidžal anglo sudcas a o sudcas tut diňahas le slugadiske a o slugadīs tut čhidahas andre bertena.

⁵⁹ Phenav take, hoj odarik na aveha avri, medik na počineha dži posledno minca.”

13

Vičinel le manušen ko pokaňje

¹ Akor ode avle varesave džene, a vakerenas leske pal ola Galilejčana, saven murdarđā o Pilat, sar obetinenas le Devleske.

² O Ježiš lenge odphendā: “Gondolinen tumenge, hoj ola Galilejčana, save avke cerpinenas, sas binošneder sar savore aver Galilejčana?”

³ Phenav tumenge, hoj na – ale te tumen na visarena le binendar, savoredžene avke merena.

⁴ Abo so tumenge gondolinen pal ola dešuochto (18) džene, pre save peła e veža andro Siloe a murdarđa len? Gondolinen tumenge, hoj on sas binošneder sar savore manuša, save bešen andro Jeruzalem?

⁵ Phenav tumenge, hoj na sas! Ale te tumen na visarena le binendar, savoredžene avke merena.”

Pal o figovňikos, so na del ovocje

⁶ A phenda kada podobenstvo: “Varesave manušes sas sadzimen figovňikos andre peskeri viňica. Avľa a rodelaš upre ovocje, ale na arakhľa.

⁷ Akor phenda le vinariske: ‘Dikh, imar trito berš phirav a rodav ovocje pre kada figovňikos, ale na arakhav. Čhin les tele! Soske mek the odi phuv musarel!’

⁸ Ale ov leske phenda: ‘Rajeja, muk les mek ada berš, mek pašal leste kopalinava a čhivava hnojso.

⁹ Šaj anel aver berš ovocje, ale te na, čhineha les tele.’ ”

Sastarel pro Šabbat jekha džuvľa

¹⁰ Jekh Šabbat (sombat) sikavelas andre sinagoga.

¹¹ Sas ode džuvľi, andre savi sas o nalačo duchos a trapinelas la le nasvalibnaha. Dešuochto (18) berš la bandarelas a oj pes aňi sikra našti rovňinelas avri.

¹² Sar la dikhľa o Ježiš, vičinda la ke peste a phenda lake: “Džuvľije, akanastar sal imar rozphandľi tire nasvalibnastar!”

¹³ Thođa pre late o vasta. Oj pes takoj rovňarda avri a lašarelas le Devles.

¹⁴ Akor cholisalila o angluno manuš andral e sinagoga, hoj o Ježiš sastarda pro Šabbat, a phenda le nipenge: “Šov džives hin, andre save pes kerel buči! Andre ola dživesa aven, hoj te saston avri – ale ma keren oda pro Šabbat!”

¹⁵ Ale o Raj leske odphenda: “Tu dujemujengero! Či na odphandel sako tumendar pro Šabbat peskera gurunňa vaj peskere somaris andral e maštalna a na lidžal les ko paňi te pijel?

¹⁶ Kadi džuvľi hiňi le Abrahamoskeri čhaj a o beng la zaphandľa andre imar dešuochtoto (18.) berš. Našti sas avrisastardi andral ola puta pro Šabbat?”

¹⁷ Sar oda phenda, ladžanas pes savoredžene, save pre leste džanas. A savore nipi radisalonas ole savore bare vecenge, so ov kerelas.

Pal o horčično semenos

¹⁸ Akor phenda: “Sar dičhol o krališagos le Devleskero a ke soste les pripodobňinava?

¹⁹ Hino sar o horčično semenos, so ila o manuš a čhida andre peskeri maľa. Ode barila, ačila lestar baro stromos a pre leskere konara peske kerde hňizdi o čirikle andral o ňebos.”

²⁰ Pale phenda: “Ke soste pripodobňinava o krališagos le Devleskero?

²¹ Hino sar o drožďi, so ila e džuvľi a rozkerđa andre igen but aro*, medik calo chumer na avľa upre.”

E cesno brana

²² Le dromeha andro Jeruzalem predžalas o fori the o gavora a sikavelas ode.

²³ Vareko leske phenda: “Rajeja, ena frima džene zachraňimen?” Ov odphenda:

²⁴ “Keren sa, hoj te aven andre prekal e cesno brana, bo phenav tumenge, hoj but džene kamena te avel andre, ale našti avena.

* 13:21 Oda hin trin miri abo 50 kili.

²⁵ Bo sar uštela o chulaj a zarinela o vudar a te tumen ačhena avri, durkinena pro vudar a phenena: ‘Rajeja, Rajeja, phundrav amenge!’ Ov tumenge odphenela: ‘Na prindžarav tumen! Khatar san?’

²⁶ Akor chudena te vakerel: ‘Chahas the pijahas tuha a pre amare ulici sikavehas.’

²⁷ Ale phenela tumenge: ‘Na prindžarav tumen, khatar san. Džan mandar het, tumen, save kerenas o nalačhipen!’

²⁸ Ode ela o roviben a randena le dandenca andre dukh, sar dikhena le Abraham, le Izak, le Jakob the savore proroken andro krališagos le Devleskero a tumen avena avričhide.

²⁹ O manuša avena pal o vichodos the pal o zapados, pal o severos the pal o juhos a bešena paš o skamind andro krališagos le Devleskero.

³⁰ Avke, hin posledna, so ena ešebne, a hin ešebne, so avena posledna.”

Vakerel pal o Herodes

³¹ Andre oda časos avle varesave Farizeja a phende leske: “Av avri a dža adarik het, bo o Herodes tut kamel te murdarel.”

³² Ov lenge phenda: “Džan a phenen ola liškake, hoj tradav avri le demonen a sastarav adadžives the tajsja a pre trito džives dokerava miri buči.

³³ Ale mušnav adadžives the tajsja the paltajsaste te phirel. Bo na del pes, hoj te merel o prorokos avrether sar andro Jeruzalem!

Le Ježišoske hin pharo pro Jeruzalem

³⁴ Ó, Jeruzalem, Jeruzalem! Tu, so murdares le proroken a čivkeres le barenca andre ola, save hine bičhade ke tute! Kecivar kamlóm te skidel tire čhaven avke, sar e kachñi skidel peskere kachñoren tel peskere kridli, ale na kamlan!

³⁵ Dikh, mukava tumaro kher omuklo! Čačipen tumenge phenav, hoj man imar šoha (ñikda) na dikhena, medik na avela e ora, hoj phenena: ‘*Bachtalo, ko avel andro nav le Rajeskero!*’ ”

14

Pale sastarel pro Šabbat

¹ Jekhvar pro Šabbat (sombatone) gela o Ježiš te chal andro kher ke varesavo angluno Farizejis. A o Farizeja les dodikhenas avri.

² Anglal leste sas varesavo manuš, saveske o pindre the vasta sas šuvle.

³ O Ježiš pes visarda ko zakoñika the farizeja a phučla lendar: “Šaj pro Šabbat te sastarel, abo na?”

⁴ Ale on sas čhit. Avke o Ježiš ila ole manušes, sastarda les a mukla les te džal.

⁵ Avke lenge phenda: “Te tumenge perela o čhavo vaj o bikos andre chañig, ta na cirdena les avri takoj pro Šabbat?”

⁶ A on leske pre oda na džanle te odphenel aňi lav.

Pal o ešebne the posledna thana

⁷ Sar dikhla, hoj ola, save sas vičimen, peske kiden avri anglune thana, phenda lenge kada podobenstvo:

⁸ “Te tut vareko vičanela pro bijav, ma beš tuke pro angluno than, bo maškar ola vičinde šaj el vareko bareder sar tu.

⁹ Bo avela oda, savo tumen sodujen vičinda a phenela tuke: ‘Muk leske oda than!’ Avke palis tu andre ladž džaha te bešel pro paluno than.

¹⁰ Ale te tut vičinenena, dža tuke te bešel pro paluno than. A sar avela oda, savo tut vičinda, phenela tuke: ‘Phrala miro, beš tuke pašeder, pro feder than!’ Akor tut ela pačiv angle savoredžene, save tuha bešen pašal o skamind.

¹¹ Bo sako, ko pes upre hazdel, ela tele dikhlo, a oda, ko pes pokorinela, ela upre hazdlo.”

¹² Ole manuſeske, savo les vičindā, phendā: “Te keres dilos, abo večera, ma vičin tuke tire prijateľen aňi le phralen aňi le paſutnen abo barvale suseden – bo te avke keres, the on tut palis ſaj vičinen a dena tuke pale.

¹³ Ale te keres hoscina, vičin le čoren, le bangen, le kaliken the le koren.

¹⁴ A aveha bachtalo, bo len nane soha tuke te visarel pale, a dela pes tuke pale akor, sar o čačipnaskere ena uſtade andral o meriben.”

O podobenstvo pal e bari večera

¹⁵ Sar oda ſundā jekh olendar, save leha beſenas paſ o skamind, phendā leske: “Bachtalo, ko chala o maro andre le Devleskero kraliſagos!”

¹⁶ No ov leske phendā: “Varesavo manuſ kerđā bari večera a vičindā but dženen.

¹⁷ Sar imar sas e večera, bičhadā peskere sluhās, hoj te phenel olenge, save hine vičimen: ‘Aven, bo imar hin savoro pririchtimen.’

¹⁸ Ale on leske savoredžene jekh pal aver odphenenas. Eſebno leske phendā: ‘Cindom mała, muſinav la te džal te dikhel. Mangav tut, prebačin mange!’

¹⁹ Aver phendā: ‘Cindom deſ guruva a džav len te probalinel (skuſinel) avri. Mangav tut, prebačin mange!’

²⁰ Pale aver dženo phendā: ‘Ilom mange romňa, a vaſoda naſti džav.’

²¹ Sar avla pale o sluhās, phendā oda peskere rajeske. Akor cholisalila o chulaj a phendā peskere sluhāske: ‘Dža sigo andro foros pro droma the pro dromora a an kade le čoren, le bangen, le kaliken the le koren!’

²² O sluhās phendā: ‘Rajeja, ačila pes avke, sar phendal, a mek hin than.’

²³ A o raj phendā le sluhāske: ‘Dža avri le forostar pro droma the maľakere dromora a ispiden pre lende te aven, hoj miro kher te el pherdo!’

²⁴ Bo phenav tumenge, hoj aňi jekh ole muſendar, save sas vičimen pro bijav a odphende, na chana miri večera.”

Sar te džal pal o Kristus

²⁵ Džanas leha but nipi. Ov pes visarđā ke lende a phendā:

²⁶ “Naſti aves miro učeňikos, medik man feder na kameha sar tire dades vaj tira da, tira romňa abo tire čhaven, tire phralen vaj tire pheňen. Naſti aves pal ma, medik man feder na kameha sar tiro dživipen.

²⁷ Oda, ko na lel peskero kerestos a na avel pal ma, naſti el miro učeňikos.

²⁸ Bo te vareko tumendar kamel te ačhavel e veža, či peske eſeb (peršo) na beſel, hoj te zrachel, či les hin pre oda, hoj te dokerel cali veža?

²⁹ Hoj palis savoredžene lestar te na asan, sar dikhena, hoj kerđā o zakladi a nane les pre oda, hoj te dokerel.

³⁰ A phenena: ‘Kada manuſ chudla te ačhavel a naſti dokerđā.’ ”

³¹ “Abo savo kralis džal andro mariben avre kraliha, medik eſeb (peršo) na beſel a na dophučel pes, či ſaj džal le 10 000 manuſenca pre oda, ko pre leste avel le 20 000 manuſenca?

³² Te na, akor bičhavela peskere sluhen medik leskero űeprijateľis hino dur, hoj pes leha te dothovel pal o smirom.

³³ Avke űiko, ko na omukel savoro, so les hin, naſti el miro učeňikos.”

Pal o lon

³⁴ “O lon hino lačo, ale te o lon naſavela peskero londipen, sar ſaj te dochudel pale o londipen?

³⁵ Nane lačo aňi andre phuv aňi andro hnojos, vaſoda les čhivena het. Kas hin kana, hoj te ſunel, mi ſunel!”

15

Pal o našado bakroro

¹ O colníka the o binošna avenas pašeder ko Ježiš, hoj les te šunen.

² O Farizeja the o zakońnika dudrinenas a phenenas: “Kada manuš prilel le binošnen a chal lenca.”

³ Akor lenge phendā kada podobenstvo:

⁴ “Te varekas tumendar ela šel (100) bakre a jekhes lendar našadahas, či na mukela olen eñavardeš the eña (99) pre mała a na džala pal oda, savo našlila, medik les na arakhela?”

⁵ Sar les arakhel, lel peske les pro vali a radisałol.

⁶ A sar avel khere, vičinel le prijatelēn the le suseden a phenel lenge: ‘Radisałon manca, bo arakhłom le bakres, savo mange našlila!’

⁷ Phenav tumenge, hoj bareder radišagos ela andro ņebos upral jekh binošno manuš, savo pes visarela ko Del, sar upral ola eñavardeš the eña (99) čačipnaskere, savenge pes na kampil te visarel le binendar.”

Pal e našadi minca

⁸ “Abo, te varesava džuvla ela deš rupune minci a te jekh lendar našadahas, či na labarela e momeli a na šulavela o kher, hoj mištes te rodel, medik ola love na arakhela?”

⁹ Sar la arakhela, vičinel le prijatelken the le susedken a phenela: ‘Radisałon manca, bo arakhłom o love, so našadom!’

¹⁰ Phenav tumenge, hoj ajso radišagos hin maškar o ańjela le Devleskere upral jekh binošno manuš, savo pes visarel le binendar ko Del.”

Pal o našado čhavo

¹¹ A phendā: “Varesave manušes sas duj čhave.

¹² O terneder čhavo phendā le dadeske: ‘Dado, de mange miro kotor tire barvalipnastar!’ Avke o dad lenge rozulađa o barvalipen.

¹³ Pal varesave dživesa o terneder čhavo ila savoro a geła het dur andre varesavi phuv. Ode dživelas barikanes a rozkerđa savoro peskero barvalipen.

¹⁴ Sar imar savoro prečala, avla bari bokh andre odi phuv a na sas les so te chal.

¹⁵ Geła a chudla te kerel buči prekal varesavo manuš, savo andre odi phuv bešelas. Ov les bičhađa pre peskere małi te pasinel le balen.

¹⁶ Kamelas pes te čalarel ča ole cipenca, so chan o bale, ale ņiko leske len na delas.

¹⁷ Akor pes zagondolinda a phendā peske: ‘Keci robotńiken ke miro dad hin but chaben a me kade merav bokhatar!’

¹⁸ Uščava, džava ke miro dad a phenava: Dado, kerđom binos anglo ņebos the angle tu,

¹⁹ imar na som buter hodno, hoj man te vičinav tiro čhavo; prile man sar jekhe tire robotńiken.’

²⁰ Akor uštila a džalas ke peskero dad. Ov mek sas dur, sar les dikhla leskero dad. Ačhila leske pharo pro čhavo, denašla ke leste, obchudla les a čumidla les.

²¹ O čhavo leske phendā: ‘Dado, kerđom binos anglo ņebos the angle tu a imar buter na som hodno, hoj man te vičinav tiro čhavo.’

²² Akor phendā o dad peskere sluhenge: ‘Anen sigo nekšukareder ruchos a uren pre leste! Thoven e angrusi pro angušt a o sandalki pro pindre!’

²³ Len ola thula gurumńora a murdaren la! Chas a radisałuvas,

²⁴ bo kada miro čhavo sas mulo a obdžidila, sas našado a arakhla pes!’ A chudle te radisałol.

²⁵ Leskero phureder čhavo sas akor pre mała. Sar avelas pale a sas pašes ko kher, šunda o bašaviben the o kheliben.

²⁶ Vičinda peske jekhes le sluhendar a phučla lestar, so pes ačila.

²⁷ Ov leske phenda: 'Tiro phral avla pale, a vašoda, hoj avla sasto, tiro dad murdarđa thula gurumňora.'

²⁸ Ov cholisalila a na kamla te džal andro kher. Avke avla pal leste leskero dad a prevakerelas les.

²⁹ Ale ov odphenda peskere dadeske: 'Ajci but berš tuke služinav a furt kerav oda, so mange phenes, ale man šoha (ňikda) na diňal aňi kozica, hoj man te zabavinav mire prijatelenca.

³⁰ Ale sar avla kada tiro čhavo, savo le lubnenca rozkerđa tiro barvalipen, murdarďal prekal leste thula gurumňora.'

³¹ O dad odphenda: 'Čhavo miro, tu sal furt manca a savoro, so hin miro, hin the tiro.

³² Ale kempel te radisaľol a te thovel baripen, bo kada tiro phral sas mulo a obđidila; sas našado a arakhla pes.' "

16

Pal o napačivalo sluhas

¹ O Ježiš vakerelas peskere učeňikenge: "Sas jekh barvalo manuš a les sas jekh sluhas, savo leske dodikhelas pro barvalipen. A avle pro sluhas te phenel, hoj leske rozčhivkerel o barvalipen.

² Avke peske les vičinda a phenda: 'So šunav pal tu? Sikav mange, so keres oleha, so tuke diňom, bo imar buter našti dodikheha pre miro barvalipen.'

³ O sluhas peske phenda: 'So kerava, te mandar o raj lela e buči? Te kopalinel na birinav a te žobrinel man ladžav.

⁴ Imar džanav, so kerava, hoj man o manuša te prilen andre peskere khera, sar našavava e buči.'

⁵ Po jekhes peske vičinda olen, save kamenas le rajeske, a le ešebnestar phučla: 'Keci kames mire rajeske?'

⁶ Odphenda: 'Šel bečki olivovo olejos.' Ov leske phenda: 'Le o papiris, kaj hin pisimen, keci kames, a beš sigo a pisin penda (50).'

⁷ Palis phučla le dujtonestar: 'Tu keci kames?' Odphenda: 'Ezeros (1 000) gone žužodiv.' Ov leske phenda: 'Le kade o papiris, kaj hin pisimen, keci kames, a pisin ochto šel (800).'

⁸ A o raj ašardja le napačivale sluhas, hoj kerđa ajsi godaver veca. Bo kale svetoskere manuša keren jekh ke aver godavereder, sar o čhave le svetloskere.

⁹ Phenav the tumenge: Keren tumenge prijatelen le načičipnaskere barvalipnastar. Hoj on tumen te prilen andro večne khera, sar jekhvar našlola oda barvalipen."

¹⁰ "Oda, ko hino pačivalo andro frima, hino pačivalo the andro but, a ko nane pačivalo andro frima, nane pačivalo aňi andro but.

¹¹ Te na sanas pačivale andre le svetoskero barvalipen, ko tumenge dela oda čačo barvalipen?

¹² A te na sanas pačivale andre oda, so na sas tumaro, ko tumenge dela oda, so hin tumaro?"

¹³ "Ňiko našti služinel duje rajenge. Bo jekhes kameha a dujtones našti avri ačheha, abo jekhes rado dikheha a dujtones tele dikheha. Našti služinen the le Devleske the le svetoskere barvalipnaske."

¹⁴ Oda savoro šunenav the o Farizeja, save igen kamenas o love, a asanas lestar.

15 A o Ježiš lenge phenda: “Tumen san ola, save korkore pestar keren čačipnaskere anglo manuša, ale o Del prindžarel tumare jile. Bo oda, so hin baro anglo manuša, oda hin anglo Del džungipen.”

Aver sikavibena le Ježišoskere

16 “O Zakonos the o Proroka hine dži paš o Jan; akorestar pes vakerel pal o krališagos le Devleskero a sako pes ispidel zoraha andre.

17 Ale sigeder o ņebos the e phuv našlona, sar te našlilahas andral o Zakonos jekh čjarkica.

18 Sako, ko premukel peskera romňa a lel peske avra, kerel o lubipen a sako, ko peske lela kajsa romňa, sava aver rom premukla, kerel o lubipen.”

O barvalo the o Lazar

19 “Sas jekh barvalo manuš, savo pes urelas andre ola nekšukareder gada a sako džives mulatinelaš a dživełas barikanes.

20 Sas the jekh čoro manuš, saves vičinenas Lazar. Ov pašlolas paš leskeri brana a sas les pherdo vredi.

21 Kamelas te chal o trušini, so perenas le barvaleske pal o skamind, no mek the o rikone avenas a lizinenas leske o vredi.

22 Ačhila pes, hoj o čoro manuš muľa a o aňjela les ligende paš o Abraham andro ņebos. Muľa the o barvalo a sas parumen.

23 Palis andro peklos andro dukha hazdňa o jakha a dikhla dural le Abraham the le Lazar paš leste.

24 Akor vriskinda: ‘Dado Abraham, av ke ma jileskero! Bičhav le Lazar, hoj te močinel o agor le anguštestar andro paňi a te cindarel mange e čhib, bo igen cerpinav andre kadi jag!’

25 O Abraham phenda: ‘Čhavo miro, ma bister pre oda, hoj tu chudehas savoro lačhipen, sar dživehas, a o Lazar chudla o nalačhipen. Avke akana ov radisalol a tu cerpines.

26 A mek ke oda hin maškar amende the tumende bari chev, hoj ola, save kamen te predžal adarik, našti predžan a aňi ola, save kamen te avel odarik kade, našti pes dochuden ke amende.’

27 Phenda: ‘Akor mangav tut, dado Abraham, bičhav les andre mire dadeskero kher,

28 bo hin man pandž phrala. Mi džal lenge te phenel pal ada dukhengero than, hoj pes the on te na dochuden ade!’

29 Ale o Abraham leske phenda: ‘Hin len o Mojžiš the o Proroka – len mi šunen!’

30 O barvalo odphenda: ‘Na, dado Abraham! Ale te vareko uštela andral o meriben a džala ke lende, akor pes visarena le binendar!’

31 Ale o Abraham phenda: ‘Te na šunen le Mojžiš the le Proroken, ta na pačana aňi akor, te vareko uštela andral o meriben.’ ”

17

Te na cirden avres pro binos

1 O Ježiš phenda peskere učeňikenge: “Mušinen pes te ačhel ola veci, so cirden le manušen pro binos, ale vigos ole manušeske prekal kaste oda avel.

2 Feder leske ulahas te leske thodehas baro bar* pre meň a čhidehas les andro moros, hoj te kerel tele le pačabnastar jekhes kale ciknendar.

3 Merkinen tumenge! Te kerdahas tiro phral binos, priphen leske, a te pes visarela le binostar, odmuk leske.

---

* 17:2 O baro bar andral o malmos

⁴ A te eftavar andro džives kerđahas binos pre tute, a eftavar andro džives pal tu avlahas a phendahas: ‘Prebačin, odmuk mange’ – odmukeha leske!”

Pal o pačaben

⁵ O apoštola phende le Rajeske: “De amen bareder pačaben!”

⁶ O Raj phendā: “Te tumen ulahas o pačaben sar o horčično semenos, phendanas kale stromoske: ‘Le tut avri the le koreñenca a zasadzin tut andro moros,’ šundahas tumen.”

O sluhās the leskeri buči

⁷ “Te hin tumen sluhās, savo orinel abo pasinel, ko tumendar leske takoj phenel, sar avel pal e mała: ‘Av, beš tuke paš o skamind?’

⁸ Sigeder leske phenela: ‘Pririchtin mange e večera, le pre tu e leketa a ker pašal ma, medik me na dochava a na dopijava. Tu palis chaha the pijeha’.

⁹ Či palikerel ole sluhāske vaš oda, hoj kerđā oda, so leske sas phendo?

¹⁰ Avke the tumen, te kerena savoro, so tumenge sas phendo, phenen: ‘Sam ča o sluhi, save peske na zasogalinas (na zaslužinas) nič. Kerđam ča oda, so mušindam te kerel.’ ”

Sastarel le deše malomocnen

¹¹ O Ježiš džalas andro Jeruzalem prekal e Samarija the Galileja.

¹² Sar doavla andre varesavo gav, arakhle pes leha deš malomocne murša, save dural ačhenas

¹³ a zoraha vriskinenas: “Ježiš! Učitelina! Av ke amende jileskero!”

¹⁴ Sar len dikhlā, phendā lenge: “Džan a sikaven tumen le rašajenge!” A sar džanas, sas obžuzarde andral o malomocenstvo.

¹⁵ Jekh lendar, sar dikhlā, hoj sastila avri, avla pale a zorale hangoha lašarelas le Devles.

¹⁶ Le mujeha bandila dži ke phuv paš le Ježišokere pindre a palikerelas leske. A ov sas Samaritanos.

¹⁷ Akor phendā o Ježiš: “Či na sastile avri deš džene? Kaj hine okla eña džene?”

¹⁸ On na avle pale, hoj te lašaren le Devles, ča kada cudzincos?”

¹⁹ Phendā leske: “Ušti a dža, tiro pačaben tut sastardā.”

Kana avela o krališagos le Devleskero

²⁰ Sar lestar o Farizeja phučle, kana avela o krališagos le Devleskero, ov lenge odphendā: “O krališagos le Devleskero na avela avke, hoj les te dikhas.

²¹ Añi na phenena: ‘Dikh, kade hino!’ abo ‘Kode hino!’ Bo o krališagos le Devleskero hin maškar tumende!”

²² Phendā le učeñikenge: “Avela ajsō časos, hoj peske mangena te dikhel jekh le dživesendar le Čhas le Manušeskeres, ale na dikhena.

²³ Phenena tumenge: ‘Dikh, kode hino!’ vaj ‘Kade hino!’ Ale tumen ma džan, ma denašen pal lende!

²⁴ Bo avke, sar o perumos demel a dičhol savoro pal jekh agor pre phuv dži pre aver, avke ela the akor, sar avela o Čhavo le Manušeskero andre peskero džives.

²⁵ Ale ešeb mušinel but te cerpinel a te el odčhido kale pokoleñjostar.

²⁶ Sar sas andro Noachokere dživesa, avke ela the andro dživesa, sar avela o Čhavo le Manušeskero.

²⁷ Chanas, pijenas, lenas romñijen a džanas romeste dži andre oda džives, sar geła o Noach andro korabos. Akor avla e potopa a savore mule.

²⁸ Avke sas the andro dživesa le Lotoskere: Chanas, pijenas, cinenas, bikenenas, sadzinenas a ačhavenas khera,

²⁹ ale oda džives, sar geľa o Lot avri andral e Sodoma, o Del bičhaďa e jag the sira andral o ņebos a savore mule.

³⁰ Avke ela the andre oda džives, sar pes sikavela o Čhavo le Manušeskero.

³¹ Ko ela oda džives pre strecha a leskere veci ena andro kher, te na avel tele len te lel. Aňi oda, so ela pre maľa, pes te na visarel pale!

³² Leperen pre Lotoskeri romňi!

³³ Sako, ko kamľahas te zachraňinel peskero dživipen, oda les našavela a sako, ko les našavela, oda les zachraňinela.

³⁴ Phenav tumenge: Odi rat duj džene ena pro haďos: Jekh ela ilo a dujto ačhela.

³⁵ Duj džuvľija jekhetane erňinena: Jekh ela ilĩ a dujto ačhela.

³⁶ [Duj džene ena pre maľa, jekh ela ilo a dujto ačhela.]”

³⁷ On leske odphende: “Kaj, Rajeja?” Ov lenge odphendďa: “Ode, kaj ela o řelos, ode pes skidena the o supĩ.”

18

O sudcas the e vdova

¹ O Ježiš lenge vakerelas podobenstvo pal oda, hoj pes furt kampil te modľinel a te na omukel pes:

² “Andre jekh foros sas sudcas, savo pes le Devlestar na daralas a le manušestar na ladžalas.

³ Sas andre oda foros the varesavi vdova, savi phirelas ke leste a phenelas: ‘Zaačh vaš ma anglo manuš, savo pre ma džal!’

⁴ Ov but na kamelas oleha nič te kerel. Ale palis peske phendďa: ‘Na darav man le Devlestar a le manušestar na ladžav,

⁵ ale vaš oda, hoj man kadi vdova na del smirom, zaačhava vaš late, bo imar la našti zlidžav, sar avke phirel pal ma.’ ”

⁶ O Raj phendďa: “Šunen, so phendďa oda načačipnaskero sudcas!

⁷ Či o Del na zaačhela vaš ola, kas peske avri kidňa, save ke leste rat-džives vičinen? Či len mukela but te užarel?

⁸ Phenav tumenge, hoj zaačhela vaš lenge a oda sig. Ale či arakhela o Čhavo le Manušeskero o pačaben pre phuv, sar avela?”

O Farizejis the o colňikos

⁹ Olenge, save pačanas andre peste, hoj hine čačipnaskere a oklen dikhenas tele, vakerelas kada podobenstvo:

¹⁰ “Duj murša pes gele andro chramos te modľinel. Jekh sas Farizejis a dujto sas colňikos.

¹¹ O Farizejis peske ačhiľa a kavke pes andre peste modľinelas: ‘Devla, palikerav tuke, hoj na som ajso sar okla manuša, save čoren, hine načačipnaskere a keren o lubipen – abo sar kada colňikos.

¹² Poscinav man duvar andro kurko a dav o dešto andral savoreste, so chudav.’

¹³ Ale o colňikos ačhelas dural a na kamelas mek aňi o jakha te hazdel ko ņebos, ale pes marelas pal o koľin a phenelas: ‘Ó, Devla, av ke ma jileskero, bo som binošno!’

¹⁴ Phenav tumenge, hoj ov geľa khere a sas leske odmukle o bini, ale avreske na. Bo sako, ko pes upre hazdel, ela pokorimen, a oda, ko hin pokorno, ela upre hazdlo.”

O Raj le čhavorenca

¹⁵ Anenas ko Ježiš the le cikne čhavoren, hoj pre lende te thovel o vasta. Ale sar oda dikhle o učeňika, na domukenas lenge.

¹⁶ Ale o Ježiš len vičindďa ke peste a phendďa: “Domuken le čhavorenge te avel ke ma a ma braňinen lenge, bo ajsengero hin o krališagos le Devleskero.

17 Čačipen phenav tumenge: Ko na pilela le Devleskero krališagos sar čhavoro, šoha (ňikda) andre na džala.”

O barvalo terno murš

18 Varesavo angluno manuš lestar phučla: “Lačo Učitelina, so te kerel, hoj te chudav o večno dživipen?”

19 O Ježiš leske phenda: “Soske man vičines lačo? Ňiko nane lačo, ča jekh o Del.

20 O prikazaňja džanes: *‘Na murdareha! Na kereha lubipen! Na čoreha! Na svedčineha klamišagoha pre tiro pašutno! De pačiv tira da the le dades!’* ”

21 Ov odphenda: “Kada savoro imar mire terňipnastar dolikerav.”

22 Sar oda šunda o Ježiš, phenda leske: “Mek jekh veca tuke kempel. Biken savoro, so tut hin, a rozde le čorenge a ela tut o barvalipen andro ņebos. Palis av a phir pal ma!”

23 Ale sar oda šunda, ačhiła igen smutno, bo sas igen barvalo.

24 Sar oda dikhla o Ježiš, phenda: “Sar phares avena andro krališagos le Devleskero ola, saven hin barvalipen!”

25 Lokeder hin la favake te predžal prekal e suvakeri chev, sar le barvaleske andro Devleskero krališagos.”

26 Akor phende ola džene, save oda šunde: “Ta akor, ko šaj el spasimen?”

27 O Ježiš odphenda: “So našti keren o manuša, o Del šaj.”

28 O Peter phenda: “Dikh, amen omuklam savoro a gełam pal tu.”

29 O Ježiš lenge phenda: “Čačipen tumenge phenav, hoj sako, ko omukla vaš o krališagos le Devleskero peskero kher, vaj le dades the la da, abo le phralen vaj la romňa, abo le čhaven,

30 chudela imar akana andre kada časos buterval ajci a andre oda džives, so avela, mek the o večno dživipen.”

Vakerel pale pal peskero meriben

31 Iľa peske le dešudujen a phenda: “Džas andro Jeruzalem a ačhela pes savoro, so hin pisimen prekal o Proroka pal o Čhavo le Manušeskero.

32 Bo dena les le Nažidenge, asana lestar, anena les pre ladž a čhungarena pre leste.

33 Marena les le bičoha a murdarena les, ale pro trito džives uštela andral o meriben.”

34 Ale on na achalile nič olestar, bo sas anglal lende garudo oda lav. Aňi na džanenas pal soste vakerel.

Sastarel le kores paš o Jericho

35 Sar avelas o Ježiš paš o foros Jericho, varesavo koro manuš bešelas paš o drom a žobrinełas.

36 Sar šunda le nipen, save pašal leste predžanas, phučelas lendar, so pes kerel.

37 Phende leske: “O Ježiš Nazaretsko adarik džal.”

38 Akor o koro vriskinda: “Ježiš, Čhavo le Davidoskero! Av ke ma jileskero!”

39 Ola, save džanas anglal, phenenas leske, hoj te čhitel, ale ov mek zoraleder vriskinda: “Čhavo le Davidoskero! Av ke ma jileskero!”

40 Avke zaačhiła o Ježiš a phenda, hoj les te anen ke leste. Sar avla paš leste, phučla lestar:

41 “So kames, hoj tuke te kerav?” Ov phenda: “Rajeja, kamav te dikhel.”

42 O Ježiš leske phenda: “Dikh! Tiro pačaben tut sastarda.”

43 Takoj chudla te dikhel a džalas pal o Ježiš a lašarełas le Devles. The savore nipi, save oda dikhle, lašarenas le Devles.

19

O Zacheus

¹ Palis geľa andro Jericho.

² Ode sas varesavo murš, savo pes vičinelas Zacheus. Ov sas jekh le anglune colňikendar a sas barvalo.

³ Kamelas te dikhel, ko hin o Ježiš. Ale anglo nipi les našti dikhľa, bo sas cikno.

⁴ Denašla anglal a geľa upre pro dzivo figovňikos, hoj les te dikhel, bo odarik o Ježiš majinelas te predžal.

⁵ Sar avľa o Ježiš pre oda than, dikhľa upre a phenda leske: “Zacheus, av sigo tele, bo adadžives mušnav te ačhel andre tiro kher!”

⁶ Ov avľa sigo tele a radišagoha les priľa.

⁷ Savore, save oda dikhle, dudrinenas a phenenas: “Ko binošno manuš geľa andro kher!”

⁸ Ale o Zacheus uštíľa a phenda le Rajeske: “Jepaš mire barvalipnastar, Rajeja, dav le čorenge, a te varekas andre varesoste občordom, dav leske pale štarval ajci.”

⁹ O Ježiš leske phenda: “Adadžives avľa o spaseňje kale khereske, bo the ov hino o čhavo le Abrahamoskero.

¹⁰ Bo o Čhavo le Manušeskero avľa, hoj te rodel a te spasinel oda, so sas našado.”

Pal o talenti

¹¹ Sar oda šunenas, phenda mek jekh podobenstvo, bo imar sas paš o Jeruzalem a ola nipi peske gondolinenas, hoj imar takoj pes sikavela o krališagos le Devleskero.

¹² Avke phenda: “Jekh baro raj džalas dur andre varesavi phuv te prelel o krališagos a palis majinda te avel pale.

¹³ Vičinda peske deše sluhen, diňa len deš talenti a phenda lenge: ‘Zaroden lenca buter, medik me na avava pale.’

¹⁴ Ale o manuša andral leskeri phuv les našti avri ačhenas a bičhade pal leste le sluhen, hoj te phenen: ‘Na kamas, hoj kada manuš te el amaro kralis.’

¹⁵ Sar imar ode preiľa o krališagos, avľa pale andre peskeri phuv a phenda: ‘Vičinen le sluhen savenge diňom o love, hoj man te dodžanav, ko keci ole lovenca zarodňa.’

¹⁶ Avľa ešebno a phenda: ‘Rajeja, tiro talentos zarodňa aver deš talenti.’

¹⁷ A ov leske phenda: ‘Mištes, lačho sluhona! Vašoda, hoj salas pačivalo andro frima, ela tut autorita upral o deš fori.’

¹⁸ Palis avľa dujto a phenda: ‘Rajeja, tiro talentos zarodňa pandž talenti.’

¹⁹ Leske phenda: ‘The tu av upral o pandž fori.’

²⁰ Aver avľa a phenda: ‘Rajeja, dikh, kade hin tiro talentos. Sas mande garudo andro khosno.

²¹ Daravas tutar, bo sal zoralejileskero. Les oda, so tuke na odthoďal, a kides upre oda, so na sadzindaľ.

²² O raj leske phenda: ‘Tu nalačho sluhona! Sudzinava tut pal oda, so phendaľ. Džanehas, hoj som zoralejileskero, hoj lav oda, so mange na odthoďom, a kidav upre oda, so na sadzindaľom.

²³ Akor soske na diňal mire love olenge, save keren le lovenca, a sar me avľomas, iľomas mange pale buter?’

²⁴ Olenge, save ode ačhenas, phenda: ‘Len lestar o talentos a den oleske, kas hin deš talenti.’

²⁵ Odphende leske: ‘Rajeja, se les imar hin deš talenti!’

²⁶ Odphenda: ‘Sakones, kas hin, oles ela dino; ale oleslar, kas nane, pes lela the oda, so les hin.

²⁷ A ole manušen, save man na kamenas kraliske – anen kade a murdaren len angle mande!’ ”

Avel andro Jeruzalem le lašaribnaha

²⁸ Sar oda phenda, geľa anglal o manuša a džalas andro Jeruzalem.

²⁹ Sar avľa paš o gava Betfaga the Betanija, paš o Olivovo Verchos, bičhađa duje peskere učeņiken

³⁰ a phenda lenge: “Džan andre kada gav, so hin angle tumende. Soča andre džana, arakhena zaphandles somaricis, pre savo mek šoha (ņikda) ņisavo manuš na bešľa. Odphanden les a anen les ke ma.

³¹ Te tumendar vareko phučela: ‘Soske les odphanden,’ phenena leske kavke: ‘Le Rajeske les kempel.’ ”

³² On gele a arakhle savoro avke, sar lenge oda phenda.

³³ A sar odphandenas le somaricis, leskere chulaja lenge phende: “Soske odphanden le somaricis?”

³⁴ On odphende: “Le Rajeske les kempel.”

³⁵ Ande les ko Ježiš, čhide pre leste peskere ruchi a thode le Ježiš upre te bešel.

³⁶ Sar džalas, rakinenas peskere gada pro drom.

³⁷ Sar imar sas paš oda than, kaj pes avel tele pal o Olivovo Verchos, chudle savore ola but učeņika te lašarel zorale hangoha le Devles vaš savore zazraki, so dikhle

³⁸ a vičinenas: “Bachtalo o kralis, savo avel andro nav le Rajeskero! O smirom pro ņebos the o lašariben le Devleske!”

³⁹ Ale varesave Farizeja, save sas maškar ola but nipi, leske phende: “Učitelina, dovaker tire učeņikenge!”

⁴⁰ Ale ov lenge odphenda: “Phenav tumenge, hoj te on ena čhit, o bara vriskinena!”

O Raj rovel upral o Jeruzalem

⁴¹ Sar avľa o Ježiš pašeder a dikhľa o foros, zarunda upral leste.

⁴² A phenda: “No, te ča andre kada džives prindžardalas, so tut šaj del o smirom! Ale akana oda hin garudo angle tire jakha.

⁴³ Avena pre tu ajse dživesa, hoj tire ņeprijateľa ačhavena pašal tu o barikadi, rozačhavena pes pašal tu a ispidena tut pal savore seri.

⁴⁴ Rovņarena tut la phuvaha a the tire čhaven tuha a na mukena andre tu bar pre bareste, bo na sprindžardal o časos, sar tut avľa o Del te zachraĭnel.”

O Ježiš žužarel o chramos

⁴⁵ Geľa andro chramos a chudľa andral te tradel avri olen, save ode bikenenas the cinenas

⁴⁶ a phenda lenge: “Hin pisimen: ‘Miro kher pes vičinela kher prekal o modlitbi’, ale tumen lestar kerđan kher prekal o živaňa!”

⁴⁷ Palis sako džives sikavelas o Ježiš andro chramos. Ale o nekbareder rašaja, o zakoņika the o anglune murša rodenas, sar les te murdarel.

⁴⁸ Ale na džanenas, so te kerel, bo savore nipi calo časos igen mištes šunen as leskere lava.

20

O phučiben pal leskeri zor

¹ Andre jekh džives, sar o Ježiš sikavelas andro chramos le manušen a vakerelas lenge o evaņjelium, ačhile paš leste o nekbareder rašaja, o zakoņika the o phuredera le manušengere

² a phende leske: “Phen amenge, sava zoraha keres kala veci? Ko tut diňa odi autorita?”

³ A ov lenge odphenda: “The me tumendar vareso phučava a odphenen mange.

⁴ O bolipen le Janoskero sas andral o ņebos, vaj le manušendar?”

⁵ On gondolinenas maškar peste: “Te phenaha: ‘Andral o ņebos,’ phenela amenge: ‘Akor soske leske na pačandil’an?”

⁶ A te phenaha: ‘Le manušendar’ – savore nipi amen murdarena le barenca, bo on pačan, hoj o Jan sas prorokos.”

⁷ Avke odphende: “Na džanas khatar leskero bolipen.”

⁸ O Ježiš lenge phenda: “Añi me tumenge na phenava, sava autoritaha kada kerav.”

O podobenstvo pal o nalače chulaja

⁹ Chudla te vakerel le manušenge kada podobenstvo: “Varesavo manuš sadzinda e viñica, diña la kečeñ le chulajenge a geľa het pro but berša.

¹⁰ Sar avľa o časos, bičhađa peskere sluhas ke ola chulaja, hoj les te den olestar, so barila andre viñica. Ale ola chulaja les marde, bičhade les pale a na dine les nič.

¹¹ A bičhađa dujtone sluhas. No the oles marde, ande les avri pre ladž, bičhade les pale a na dine les nič.

¹² Palis bičhađa the tritones. Ale on the oles dukhade a čhide les avri.

¹³ Akor phenda o raj la viñicakero: ‘So kerava? Bičhavava mire čhas, saves kamav. Sar les dikhena, ladžana pes lestar.’

¹⁴ No sar les dikhle ola chulaja, gondolinenas maškar peste a phende peske: ‘Leske ačhela savoro. Aven, murdaras les a savoro ela amaro!’

¹⁵ Čhide les avri andral e viñica a murdarde les. No, so lenca kerela o raj la viñicakero?

¹⁶ Avela, murdarela kale chulajen a e viñica dela avrenges.”

Sar oda šunde, phende: “Te na pes oda ačhel!”

¹⁷ Ale ov dikhľa pre lende a phenda: “Akor so oda hin oda, so hin pisimen?”

‘O murara odčhide ipen oda bar, so pre stavba hino hlavno.’

¹⁸ Sako, ko perela pre oda bar, pes phagerela, a pre kaste perela, oles rozmarela.”

¹⁹ O nekbareder rašaja the o zakoñika les kamenas takoj te phandel andre, ale daranas pes le manušendar. Bo prindžarde, hoj pre lende phenda kada podobenstvo.

O phučiben pal o dañe

²⁰ Kamenas les te chudel avri, a vašoda bičhade pre leste le špijonen, save pestar kamukeri kerenas čačipnaskere, hoj les te chuden pro lava a palis les te den andro vasta the andre zor le vladariske.

²¹ A phučle lestar: “Učitelina, džanas, hoj mištes vakeres the sikaves a na dikhes pro manuš, ale sikaves le Devleskero drom andro čačipen.

²² Phen amenge, či kempel te počinel le Cisariske o dañe, vaj na?”

²³ No o Ježiš predikhľa lengero budžañdipen a phenda lenge: “Soske man kamen te chudel pro lav!

²⁴ Sikaven mange o denaris (e minca). Kaskero obrazis the nav upre hin?” On phende: “Le Cisariskero.”

²⁵ O Ježiš lenge phenda: “Den oda, so hin le Cisariskero, le Cisariske, a so hin le Devleskero, le Devleske.”

²⁶ A našti les chudle andro lav anglo manuša. Čudalinde pes upral oda, so lenge odphenda, a imar sas čhit.

O phučiben pal o večno dživipen

²⁷ Palis avle ke leste varesave Saduceja, save phenen, hoj o manuša našti ušten andral o meriben. Phučle lestar:

²⁸ “Učitelina, o Mojžiš amenge pisinda: ‘Te merela varekaske o phral a mukela peskera romňa bi o čhave, leskero phral peske mi lel ola romňa a mi kerel le phraleske čhaven.’

²⁹ Sas efta phrala. Ešebno iľa romňa, muľa a na sas les čhave.

³⁰ Avke peske la iľa dujto, ale the ov muľa.

³¹ The trito peske la iľa a avke kerde the savore efta phrala, na zamukle čhaven a mule avri.

³² Palis muľa the odi romňi.

³³ Akor kaskeri lendar ela romňi, sar ušćena andral o meriben, te savore efta phrala laha dživenas?”

³⁴ O Ježiš lenge phendá: “O manuša pre kada svetos peske len romňen a džan romeste.

³⁵ Ale ola, save hine hodne te ušćel andral o meriben a te dživel andro časos, so avela, imar na lena romňen aňi na džana romeste.

³⁶ Bo imar našći merena, bo ena sar o aňjela. Ena le Devleskere čhave, bo sas ušćade andral o meriben.

³⁷ A hoj o mule čačes ušćena, sikaďa the o Mojžiš paš o krakos, bo phenel, hoj o Raj hino *Del le Abrahamoskero, o Del le Izakoskero a o Del le Jakoboskero.*

³⁸ O Del nane Del le mulenge, ale le džidenge, bo leske sako dživel.”

³⁹ Akor varesave džene le zakoňikendar phende: “Učitelina, mištes phendal!”

⁴⁰ A buter pes imar na tromandile (na odvažinde) te phućel.

O phućiben pal o čhavo le Davidoskero

⁴¹ O Ježiš lenge phendá: “Sar šaj phenen, hoj o Kristus hino o čhavo le Davidoskero?”

⁴² Se korkoro o David phenel andro Žalmi:

‘O Raj phendá mire Rajeske:

Beš tuke pal miri čači (pravo) sera,

⁴³ medik tuke na thovava tire

ňeprijateľen tel o pindre.’

⁴⁴ Te les o David vićinel ‘Rajeja’ akor, sar šaj el leskero čhavo?”

Te merkinen pro zakoňika

⁴⁵ Sar les savore manuša šunenenas, phendá peskere ućeňikenge:

⁴⁶ “Merkinen tumenge pro zakoňika, bo on kamen te phirel andro šukar džindarde gada a kamen, hoj lenge o nipi andro foros te palikeren. Kamen anglune thana andro sinagogi a nekfeder thana pro hoscini.

⁴⁷ On thoven avri le vdovenca a len lengere khera, ale but pes modľinen, hoj len te dićhol. Vašoda ena goreder sudzimen!”

21

E čori vdova del nekbuter

¹ O Ježiš pes zadikhľa, sar o barvale denas o love andre le chramoskeri pokladňica.

² Dikhľa the varesava igen čora vdova, sar ode čhida duj churde minci.

³ A phendá: “Čačipen tumenge phenav, hoj kadi čori vdova čhida buter sar savore.

⁴ Bo kala savore denas olestar, so lenge aćhelas, ale oj čhida peskere čoripnastar savoro, so la sas pro dživipen.”

O chramos ela tele čhido

⁵ Sar varesave ućeňika vakerenas pal o chramos, hoj hino avrišukalardo šukare barenca the ole darenca, so dine o manuša prekal o Del, phendá:

⁶ “Avena dživesa, sar olestar, so akana dikhen, na aćhela bar pre bareste. Sa ela tele čhido.”

O pharipena pro koňec sveta

⁷ Phućle lestar: “Učitelina, kana oda ela? Pal soste prindžaraha, hoj oda imar hin pašes?”

⁸ Ov phenda: “Merkinen, hoj tumen vareko te na klaminel. Bo ena but ajse, save avena andre miro nav a phenena: ‘Me som o Kristus,’ the: ‘Odi ora imar hin pašes.’ Ma džan pal lende!

⁹ Sar šunena pal o maribena the pal o vzburi, ma daran! Bo oda pes mušinel ešeb (peršo) te ačhel, ale na ela takoj o koñec.”

¹⁰ Palis lenge vakerelas: “O narodos džala pro narodos a o krališagos pro krališagos,

¹¹ e phuv igen razisalola a ela bari bokh the nasvalibena pre varesave thana. Sikavena pes veci, so anena bari dar, the bare znađeja andral o ñebos.

¹² Ale mek angloda savoreste phandena tumen andre a džana pre tumende. Dena tumen andro sinagogi the andro bertenj a lidžana tumen anglo kraľa the anglo vladara vaš miro nav.

¹³ Oda pes tumenge ačhela vašoda, hoj te den o svedectvo.

¹⁴ Mištes achalon, hoj na kampil pes tumenge anglal te trapinen, so phenena pre peskeri obrana,

¹⁵ bo me tumen dava ajse lava the godi, pre save ñiko našti odphenela pale a našti obačhela ñiko olendar, save pre tumende džana.

¹⁶ Zradzinena tumen tumare daja the dada, o phrala, o pašutne the o prijateľa – a varekas tumendar the murdarena.

¹⁷ Savoredžene tumen našti avri ačhena vaš miro nav.

¹⁸ Ale mek aňi jekh bal pal o šero tumenge na našlola.

¹⁹ Te likerena avri, chudena peskero dživipen.

O Jeruzalem ela zničimen

²⁰ Sar dikhena, hoj o armadi hine rozačhade pašal o Jeruzalem, akor džanena, hoj sigo les rozmarna a ela tele čhido.

²¹ Akor ola, save ena andre Judsko, mi denašen upre pro verchi. Ola, save ena andro foros, mi džan odarik het a ola, save ena pro mali, te na džan andro foros.

²² Bo oda ena o dživesa, sar o Del marela peskere manušen, hoj pes te ačhel savoro, so hin pisimen.

²³ Andre ola dživesa ela igen phares le khabñenge the ole džuvlence, save den te pijel le čhavoren. Bo ela baro pharipen pre phuv a e cholj ela pre kala nipi.

²⁴ Murdarena varesaven le šablenca; avren phandena andre a odlidžana len maškar savore narodi. A o Nažidi ena upral o Jeruzalem a zničinena les, medik pes na pherarela lengero časos.

Sar avela o Čhavo le Manušeskero

²⁵ O znađeja ena pro kham, pro čhon the pro čerčeňa. O narodi pre phuv ena andre dar a na džanena so te kerel, bo igen hučnela o moros the o vlni.

²⁶ O nipi merena daratar olestar, sar užarena, so avela pro svetos, bo o ñeboskere zora peha čhalavena.

²⁷ Akor dikhena le *Čhas le Manušeskeres te avel andre chmara* andre bari zor the andre slava.

²⁸ Sar pes oda chudela te ačhel, ušten a hazden upre o šere, bo pašes hin tumaro spaseñje.”

O podobenstvo pal o figovňikos

²⁹ Phenda lenge kada podobenstvo: “Dikhen pro figovňikos the pre savore stromi!

³⁰ Sar dikhen, hoj imar aven avri o prajti, džanen, hoj o ñilaj hino pašes.

³¹ Avke the tumen, sar dikhena, hoj pes oda ačhel, džanen, hoj pašes hin o krališagos le Devleskero.

³² Čačipen tumenge phenav, hoj kada pokoleňje na predžala, medik pes kada savoro na ačhela.

³³ O ňebos the e phuv našlona, ale mire lava šoha (ňikda) na našlona.

Te merkinen pre peste

³⁴ Merkinen pre tumende, te na gondolinen andro jile ča pal o but chaben, pijiben the starišagi, so hin andre kada dživipen – hoj oda džives te na avel jekhwareste pre tumende.

³⁵ Bo avela pre savore manuša, save bešen pre phuv, jekhwareste sar e pasca.

³⁶ Vašoda ma soven, ale furt tumen modlĭnen ko Del, hoj te denašen savorestar, so pes majinel te ačhel a hoj te ačhen anglo Čhavo le Manušeskero.”

³⁷ Prekal o džives sikavelas andro chramos a rači džalas avri a presovelas pro Olivovo Verchos.

³⁸ A savore nipi avenas sig tosara andro chramos, hoj les te šunen.

22

O Judaš zradzinel le Ježiš

¹ O Inepos e Patrađi, kana pes chalas o mare bi o drožđi.

² O nekbareder rašaja the o zakoňika rodenas, sar le Ježiš te murdarel, ale daranas pes le nipendar.

³ Akor geľa o satan andro Judaš, savo pes vičinel Iškarijotsko. Ov sas jekh le dešudujendar.

⁴ Sar o Judaš odgeľa, dovakerđa pes le nekbaredere rašajenca the le chramoskere velitelenca, sar les dela lenge andre.

⁵ On radisalĭle a dovakerde pes, hoj les dena love.

⁶ Ov priačhiľa pre oda a rodelas, sar les te del andre akor, sar leha na ena o nipi.

Pririchtinen e posledno večera

⁷ Palis avľa o Inepos, sar pes chal o mare bi o drožđi, andre savo kampelas te murdarel le Patrađakere bakrores.

⁸ O Ježiš bičhađa le Peter the le Jan a phenđa: “Džan a pririchtinen amenge o Patrađakero chaben, hoj te chas.”

⁹ On leske phende: “Kaj kames, hoj te pririchtinas?”

¹⁰ Ov lenge phenđa: “Sar džana andro foros, arakhela pes tumenca jekh manuš, savo lidžala o paňi andro džbanos. Džan pal leste andre oda kher, kaj džala.

¹¹ A phenena le manušeske, kaskero hino o kher: ‘O Učitelis tuke phenel: Kaj hin oda than, kaj šaj chav o Patrađakero chaben mire učeňikenca?’

¹² Ov tumenge sikavela upruno baro than, so imar ela pratimen avri. Ode amenge pririchtinen o chaben.”

¹³ On odgele a arakhle savoro avke, sar lenge o Ježiš phenđa, a pririchtinde o Patrađakero chaben.

E posledno večera

¹⁴ Sar avľa odi ora, bešľa peske paš o skamind a the o dešuduj (12) apoštola leha.

¹⁵ Phenđa lenge: “Igen kamavas tumenca te chal kada Patrađakero chaben sigeder, sar cerpinava.

¹⁶ Bo phenav tumenge, hoj imar les buter na chava, medik na ela pherardo andro krališagos le Devleskero.”

¹⁷ Avke iľa e kuči, palikerđa a phenđa: “Len kada a den jekh avreske.

¹⁸ Bo phenav tumenge, hoj imar buter šoha (ňikda) na pijava olestar, so barol pre viňica, medik na avela o krališagos le Devleskero.”

19 Avke iľa o maro a palikerďa. Phagerelas, podelas lenge a phendã: “Kada hin miro telos, so pes del vaš tumenge, kada keren pre miro leperiben.”

20 Avke pal e večera iľa e kuči a phendã: “Kadi kuči hin e nevi zmluva andre miro rat, so pes čhorel avri vaš tumenge.

21 Ale kade paš o skamind hin manca o manuš, savo man zradzinela.

22 O Čhavo le Manušeskero mušinel te merel, avke sar hin dino, ale vigos ole manušeske, ko les zradzinel.”

23 Akor o učeňika chudle jekh avrestar te phučel, ko oda kerela.

Ko hin nekbareder

24 Chudle pes te vesekedinel, ko lendar hin nekbareder.

25 O Ježiš lenge phendã: “O kraľa lidžan le naroden zoraha a ola, saven hin autorita upral o nipi, pes den te vičinel: ‘O lačhejileskere.’

26 Ale tumen ma keren avke. O nekbareder maškar tumende mi el sar o nekcikneder a oda, ko lidžal, mi el sar oda, ko služinel.

27 Bo ko hin bareder? Oda, ko bešel paš o skamind, vaj oda, ko kerel pašal? Či na oda, ko bešel? Ale me som maškar tumende sar oda, ko služinel.

28 Tumen andre mire pokušeňja ačhenas paš ma.

29 A me tumen dava pravos, hoj te kralinen, avke sar man diňa miro Dad,

30 hoj te chan a te pijen paš miro skamind andre miro krališagos a te bešen pro troni a te sudzinen o dešuduj kmeňi le Izraeloskere.”

Phenel, hoj o Peter les zaprinela

31 O Raj phendã: “Šimon, Šimon, dikh, o satan peske tumen avri mangľa, hoj tumen te precidzinel sar o žužodiv (o zrnos).

32 Ale me vaš tu mangavas, hoj te na našľol tiro pačaben. Ale tu, sar pes jekhvar visareha, zoralar tire phralen.”

33 Ov leske phendã: “Rajeja, tuha som pririchtimen te džal the andre bertena the pro meriben.”

34 Ov phendã: “Phenav tuke, Peter, hoj na gilavela adadžives o kohutos, medik trival na pheneha, hoj man na prindžares.”

35 Palis lenge phendã: “Sar tumen bičhadom bi o love, bi e zajdica the bi o sandalki, či sas tumen vareso frima?” On phende: “Na sas.”

36 Akor lenge phendã: “Ale akana oda, kas hin o love, mi lel peske len a the e zajdica; oda, kas nane šabľa, mi bikenel peskere gada a mi cinel peske.

37 Bo phenav tumenge, hoj mušinel pes mange te ačhel oda, so hin pal ma pisimen: ‘*Rachinenas les le živaňenca.*’ Oda, so hin pal ma pisimen, pes akana imar ačhel.”

38 On leske phende: “Rajeja, dikh, kade hin duj šabľi.” Ov lenge phendã: “Dos hin.”

Andre Getsemansko zahrada

39 Palis geľa avke sar furt pro Olivovo Verchos a o učeňika džanas pal leste.

40 Sar avľa pre oda than, phendã lenge: “Modľinen tumen, hoj te na peren andro pokušeňje!”

41 Ov lendar geľa dureder, vaj ajci sar pes del te dočhivel le bareha, peľa pro khoča a modľinelas pes:

42 “Dado, te kames, le mandar kadi kuči, ale na avke sar me kamav, ale sar tu!”

43 A sikada pes leske o aňjelos andral o ňebos a delas les zor.

44 Le Ježišoske sas andro jilo igen phares a mek zoraleder pes modľinelas. A leskero spocišagos pal leste čhordolas pre phuv sar ratvale kropaja.

45 Sar ušťila pašal e modľitba, avľa ko učeňika a arakhľa len te sovel, bo on zasute andre žala.

46 Phendã lenge: “So soven? Ušten a modlînen tumen, hoj te na peren andro pokušeñje!”

O Judaš zradzinel le Rajes

47 Medik ov vakerelas, avenas ke leste o nipi. Anglal lende džalas jekh le dešudujendar, o Judaš. Ov avla ko Ježiš, hoj les te čumidel.

48 O Ježiš leske phendã: “Judašina, čumibnaha zradzines le Čhas le Manušeskeres?”

49 Sar dikhle ola, save sas pašal leste, hoj so pes kerel, phende leske: “Rajeja, te maras pes le šablenca?”

50 Varesavo dženo lendar demađa la šablaha le nekbaredere rašaskere sluhas a odčhinda leske o čačo kan.

51 Ale o Ježiš phendã: “Preačhen!” A chudla pes leskere kanestar a sastarda les.

52 A phendã le nekbareder rašajenge, le chramoskere velitelenge the le phurederege, save pre leste avle: “Avke pre ma avlan, sar pro živañis – le šablenca the le pacenca?”

53 Sako džives somas tumenca andro chramos a na thođan pre mande o vasta. Ale kadi hin tumari ora, sar hin le kalipnaskeri zor.”

O Peter zaprinel le Ježiš

54 Sar les zaile, ligende les andro kher ko nekbareder rašaj. O Peter džalas pal leste dural.

55 Sar rozthode e jag maškar e dvora a bešle peske pašal, o Peter peske bešla maškar lende.

56 Varesavi služka les dikhla, te bešel paš e jag, zadikhla pes pre leste a phendã: “The kada sas leha!”

57 Ale o Peter zaprinđa a phendã: “Džuvlije, na prindžarav les!”

58 Na pregela but a dikhla les aver dženo a phendã: “The tu sal lendar!” Ale o Peter phendã: “Manušeja, na som!”

59 Vaj pal jekh ora vareko aver phenelas: “He, čačo hin, the kada sas leha, bo hino Galilejčanos!”

60 O Peter phendã: “Manušeja, na džanav, so vakeres!” A takoj, medik vakerelas, gilada o kohutos.

61 Akor o Raj visalila a dikhla pro Peter a le Peteriske avla pre godi oda lav le Rajeskero, so leske phendã: “Sigeder, sar adadžives o kohutos gilavela, tu trival man zaprineha.”

62 O Peter gela avri a chudla igen te rovel.

Asan le Ježišostar

63 O murša, save chudenas le Ježiš, lestar asanas a marenas les.

64 Zakerde leskere jakha a phučenastar: “Prorokin, ko tut demađa!”

65 The mek but aver veci pre leste vakerenas a ruhinenas pes.

O Ježiš angle Bari Rada

66 Sar vidñisalila, zgele pes o phuredera le manušengere, o nekbareder rašaja the o zakoñika a ligende les angle Bari Rada

67 a phenenas: “Te sal tu o Kristus, akor phen amenge!” Ov lenge phendã: “Te tumenge phenava, na pačana.

68 A te tumendar vareso phučava, na odphenena mange.

69 Ale akanastar o Čhavo le Manušeskero bešela pal e čači (pravo) sera le zorale Devleske.”

70 Savoredžene phende: “Tu sal akor o Čhavo le Devleskero?” Ov lenge phendã: “Tumen mištes phenen, hoj me som.”

71 On phende: “So kampil amenge mek vareso buter? Se korkore šundam andral leskero muj!”

23

O Ježiš anglo Pilat

¹ Androda uštile savoredžene a ligende les ko Pilat.

² Chudle pre leste te vakerel: “Kales arakhlam, sar previsarelas amaro narodos! Na domukelas te del le Cisariske o dañe a phenelas pal peste, hoj ov hin o Kristus, o kralis!”

³ O Pilat lestar phučla: “Sal tu o Židoviko kralis?” O Ježiš leske odphenda: “Tu oda vakeres.”

⁴ Akor o Pilat phenda le nekbaredere rašajenge the le nipenge: “Pre kada manuš na arakhav nisavi vina.”

⁵ Ale on pre leste ispidenas a phenenas: “Kerel upre le manušen, sar sikavel pal cali Judsko! Chudla andral e Galileja a avla dži kade!”

O Ježiš anglo Herodes

⁶ Sar oda o Pilat šunđa, phučla: “Hino kada manuš andral e Galileja?”

⁷ Sar pes dodžanla, hoj hin tel e autorita le Herodesiske, bičhađa les ko Herodes, bo the ov sas andre ola dživesa andro Jeruzalem.

⁸ Sar o Herodes dikhla le Ježiš, igen radisalila, bo imar čirlastar les kamelas te dikhel. Bo but pal leste šunelas a užarelas, hoj les dikhela te kerel varesavo zazrakos.

⁹ Phučelas lestar but veci, ale o Ježiš leske nič na odphenda.

¹⁰ Ačhenas ode o nekbareder rašaja the o zakoņika a igen pre leste vakerenas.

¹¹ O Herodes peskere slugadenca les ande avri pre bari ladž a asanas lestar. Palis urđa les andro šukar gada a bičhađa les pale ko Pilat.

¹² O Pilat the o Herodes sas peha ole dživesestar lače, bo angloda pes našti avri ačhenas.

O Ježiš odsudzimen

¹³ O Pilat peske vičinda le nekbareder rašajen, le anglune muršen the le nipen

¹⁴ a phenda lenge: “Andan mange kale manušes a phendan, hoj kerel upre le manušen. Me lestar phučavas anglal tumende a na arakhlom pre kada manuš nisavi ajsi vina, sar tumen pre leste vakeren.

¹⁵ Ale aņi o Herodes na arakhla pre leste nič, vašoda amenge les bičhađa pale. Na kerđa nič, vaš soske mušindahas te merel!

¹⁶ Dava les te zbičinel a premukava les!”

¹⁷ [Bo pre oda inepos lenge mušinelas furt te premukel jekhe bertenošis.]

¹⁸ Ale on savoredžene vriskinde: “Kales murdar! Muk amenge le Barabaš!”

¹⁹ Ov sas zaphandlo andre bertena vaš oda, hoj kerđa andro foros varesavi vzbura a the vaš oda, hoj murdarđa.

²⁰ Akor pale ke lende prevakerđa o Pilat, bo kamelas te premukel le Ježiš.

²¹ Ale on vriskinenas: “Ukrižin! Ukrižin les!”

²² O Pilat lenge tritovar phenda: “Ale so ajsi nalačo kerđa? Na arakhlom pre leste nič, vaš soske mušindahas te merel! Dava les te zbičinel a premukava les!”

²³ Ale on pre leste ispidenas bara vikaha a mangelas, hoj les te del te ukrižinel. Lengeri vika ņerinda (zviťazinda).

²⁴ Akor kerđa o Pilat avke, sar peske mangelas.

²⁵ Premukla oles, savo sas phandlo andre bertena vaš e vzbura the vaš oda, hoj murdarđa, bo les peske mangelas. A le Ježiš lenge diña avri, avke sar kamenas.

Le Ježiš ukrižinen

26 Sar imar les lidžanas, ačhade varesave Šimon Cirenejsko, sar avelas pal e maľa, a thode pre leste o kerestos, hoj les te lidžal pal o Ježiš.

27 Džanas pal leste igen but nipi. Maškar lende sas but džuvľa, save rovenas a hikinenas upral leste.

28 O Ježiš pes visarda ke lende a phenda: “Čhajale Jeruzalemoskere, ma roven upral ma, ale roven korkore upral peste the upral tumare čhave.

29 Bo aven ajse dživesa, sar phenena: ‘Bachtale ola džuvľa, saven našti en čhave; ola, save na ločhile (na pašlile tele) a ola, save na denas te pijel le čhavoren!’

30 Akor phenena le verchenge: ‘*Peren pre amende!*’ a le brehenge: ‘*Učharen amen andre!*’

31 Bo te kada keren le saste stromoha, so kerena le šuke stromoha?”

32 A lidžanas leha the duje živañen, hoj len jekhetane leha te murdaren.

33 Sar avle pre oda than, so pes vičinel Lebka, ode les ukrižinde a leha the ole živañen – jekhes pal e čači (pravo) a dujtones pal e baľogñi (ľavo) sera.

34 O Ježiš phenda: “Dado, odmuk lenge, bo na džanen, so keren!” Palis peske rozulade leskere gada a losinde vaše.

35 O manuša ačhenas a dikhenas. O Židovike vodci lestar asanas a phenenas: “Avren zachrañinelas! Mi zachrañinel pes korkoro, te ov hin o Mesijašis, oda avrikidlo le Devleskero!”

36 The o slugada lestar asanas, avenas a podenas leske šut.

37 Phenenas: “Te sal tu oda Židoviko kralis, zachrañin tut!”

38 Upral leste sas pisimen: “Kada hin le Židengero Kralis!”

39 Jekh olendar, savo leha sas ukrižimen, vakerelas pre leste: “Či na sal tu o Kristus? Zachrañin pes the amen!”

40 Ale oka dujto leske zoraha priphenda: “Añi tu na daras le Devlestar? Se the tu sal avke odsudzimen!

41 Amen čačipnaha chudľam oda, so peske zasogaľindam (zaslužindam), ale ov na kerdä nič nalačho!”

42 A phenda: “Ježiš, leper tuke pre ma, sar aveha andre tiro krališagos.”

43 O Ježiš leske phenda: “Čačipen tuke phenav, adadžives aveha manca andro rajos.”

Le Ježišoskero meriben

44 Sas vaj dešuduj (12) ori* pro dilos a avľa o kalipen pre cali phuv a likerelas dži trin ori†.

45 O kham kalila a o chramoskero pochtan pharila pro jepaš.

46 O Ježiš vriskinda zorale hangoha: “Dado, *andre tire vasta dav mire duchos!*” Sar oda phenda, muľa.

47 Sar dikhľa o velitelis upral o šel slugada, so pes ačhila, lašarelas le Devles a phenda: “Kada manuš sas čačes čačipnaskero!”

48 Savore nipi pes ode zgele sar pro dıvadlos, hoj te dikhen, so pes ode ačhel. Sar oda dikhle, marenas pes andre brekh (andro čuča) a gele het.

49 Savore, save prindžarenas le Ježiš, ačhenas dural. A dikhenas pre oda the o džuvľa, save pal leste džanas andral e Galileja.

Parunen le Ježiš

50 Sas jekh manuš andral e Bari Rada, savo pes vičinelas Jozef. Ov sas lačho the čačipnaskero manuš

* 23:44 Grekengeri čhib: šov ori † 23:44 Grekengeri čhib: eña ori

⁵¹ andral e Judsko foros Arimatija. Ov užarelas o krališagos le Devleskero a na diña čačipen la Bara Radake, aňi oleske, so kerde.

⁵² Avľa ko Pilat a mangľa peske le Ježišoskero telos.

⁵³ Sar les ila tele, zapačarďa les andre lepeda a thoda andro hrobos, so sas avrikerdo andre skala, andre savo mek šoha (ňikda) ňiko na pašlolas.

⁵⁴ Sas paraščuvin a imar avelas o Šabbat (sombat).

⁵⁵ Džanas pal leste the o džuvľa, save avle le Ježišoha andral e Galileja. Dikhle o hrobos the sar thode leskero telos ode.

⁵⁶ Palis gele pale a pririchtinde o voňava oleja the o voňava masci. Ale prekal o Šabbat odpočovinas, avke sar prikazinel o Zakonos.

24

O Ježiš uštel andral o meriben

¹ Ešebno džives pal o Šabbat avle o džuvľa sig tosara ko hrobos a anenas o voňava oleja, so pririchtinde.

² Arakhle o bar odcirdlo pašal o hrobos.

³ Sar gele andre, na arakhle o telos le Rajeskero le Ježišoskero.

⁴ Sar ode ačhenas a na džanenas, so peske pal oda te gondolinel, jekhvareste ačhile paš lende duj murša andro igen jagale gada.

⁵ O džuvľa darandile a bandile le šereha ke phuv. Ale ola murša lenge phende: “Soske roden le džides maškar o mule?”

⁶ Nane kade, uštıla andral o meriben! Leperen pre oda, so tumenge phenelas, sar mek sas andre Galileja:

⁷ ‘O Čhavo le Manušeskero mušinel te el dino andro vasta le binošne manušenge; mušinel te el ukrižimen a pro trito džives te uštel andral o meriben.’ ”

⁸ Akor peske leperde leskere lava.

⁹ Sar gele pale khatar o hrobos, phende savoro le dešujekh (11) učeňikenge the savorenge oklenge.

¹⁰ Sas oda e Maria Magdalena, e Johanna, e Maria le Jakoboskeri the okla aver lenca, save oda vakerenas le apoštolenge.

¹¹ Ale lenge pes dičholas le džuvlengere lava sar diliňipen a na pačanas lenge.

¹² Ale o Peter uštıla a denašelas ko hrobos. Sar bandıla andre, dikhľa ode ča o lepedi. Geľa het a čudalinelas pes oleske, so pes ačhila.

Pro drom andro Emaus

¹³ Andre oda džives džanas duj džene lendar andro foros, so pes vičinel Emaus. Oda foros hino le Jeruzalemstar vaj dešujekh (11) kilometri.

¹⁴ On peske vakerenas pal savoreste, so pes ačhila.

¹⁵ Androda, sar on vakerenas a phučenas jekh avrestar, avľa o Ježiš paš lende a džalal lenca.

¹⁶ Ale on les na prindžarde, bo na sas lenge oda mek dino.

¹⁷ A phenda lenge: “Pal soste tumenge vakeren le dromeha?” A on pharipnaha zaačhile.

¹⁸ Jekh lendar, savo pes vičinelas Kleofaš, leske phenda: “So, dural aves andro Jeruzalem, hoj ča tu korkoro na džanes, so pes andre kala dživesa ode ačhila?”

¹⁹ Ov lendar phučľa: “A so?” On leske phende: “Oda, so pes ačhila le Ježišoha andral o Nazaret, savo sas prorokos a sas zoralo andre oda, so kerelas the vakerelas, anglo Del a the anglo savore manuša.

²⁰ Les o nekbareder rašaja the amare anglune murša dine te odsudzinel pro meriben a ukrižinde les.

21 Amen pes zmuklam pre leste, hoj ov zachrañinela le Izrael. Ale oda imar hin trito džives, sar pes kada savoro ačhila.

22 A amen predarandilam olestar, so vakerenas varesave amare džuvlja. Sig tosara gele paš o hrobos

23 a na arakhle leskero telos. Avle a vakerenas, hoj dikhle le añjelen a on lenge phende, hoj dživel.

24 Palis gele varesave džene amarendar ko hrobos a arakhle savoro avke, sar phende ola džuvla. Ale les na dikhle.”

25 O Ježiš lenge phenda: “Tumen nagodaver manušale, save polokes pačan savoreske, so vakerenas o Proroka!

26 Či na mušinda o Kristus kada savoro te precerpinel a avke te džal andre peskeri slava?”

27 A chudla lenge te sikavel andral o Zakonos le Mojžišoskero the andral savore Proroka, kaj hin savoro pal leste pisimen andro Pisišagos.

28 Avke doavle paš oda foros, andre savo džanas. Ale o Ježiš pes kerelas, hoj džala dureder.

29 Ale on les mangle: “Ačh amenca, bo imar zaračol a maj ela kalipen!” Avke gela andre a ačhila lenca.

30 Sar peske lenca bešla paš o skamind, ila o maro a palikerelas, phagerelas a podelas lenge.

31 Androda pes lenge phundrade o jakha a on les sprindžarde, ale ov lendar našlila.

32 Akor phende jekh avreske: “Či na labonas andre amende amare jile, sar amenge pal o drom vakerelas a delas te achalol o Pisišagos?”

33 Takoj uštile a gele pale andro Jeruzalem, kaj arakhle le dešujekh (11) učeñiken jekhetane avrenca, so sas lenca.

34 Ola phenenas, hoj o Raj čačes uštila a pes sikađa le Šimonoske.

35 Palis the ola duj vakerenas pal oda, so pes lenge pro drom ačhila a sar les sprindžarde, sar phagerelas o maro.

O Raj pes sikavel le učeñikenge

36 Sar pal oda vakerenas jekhvareste o Ježiš korkoro ačhila maškar lende a phenda lenge: “Smirom tumenge!”

37 Ale on igen predarandile, bo gondolinenas peske, hoj dikhen le duchos.

38 Ov lenge phenda: “Soske predarandilan? Soske hin andre tumare jile ajse phučibena?”

39 Dikhen mire vasta the mire pindre, hoj oda som me! Chuden tumen mandar a džanena. Se le duchos nane telos the kokala – ale man hin, sar dikhen.”

40 Sar oda phenda, sikađa lenge o vasta the o pindre.

41 A sar peske mek andre oda baro radišagos našti dopačanas a čudalinenas pes, phenda lenge: “Nane tumen ade vareso te chal?”

42 On leske podine kotor peki riba.

43 Ov ila a anglal lende čala.

44 Phenda lenge: “Kada hin mire lava, so tumenge vakeravas, mek sar somas tumenca: Mušinel pes te ačhel savoro, so hin pal ma pisimen andro Mojžišoskero Zakonos, Proroka the Žalmi.”

45 Akor phundrađa lengeri godi, hoj te achalon o Pisišagos.

46 Phenda lenge: “Avke hin pisimen, hoj o Kristus cerpinela a pro trito džives uštela andral o meriben

47 a andre leskero nav pes kazinela savore narodenge, hoj pes te visaren le binendar a te el odmukle lengere bini. A chudela pes oda le Jeruzalemostar.

48 A tumen san o švedki, hoj avke pes ačhila.

⁴⁹ Me tumenge bičhavava oda daros, pal savo miro Dad diña lav. Ačhen andre kada foros, medik na prilena e zor andral o ňebos.”

O Ježiš ilo upre andro ňebos

⁵⁰ Palis len ila avri angle Betanija a hazdña peskere vasta a diña len o požehnaŋje.

⁵¹ Sar oda kerelas, geła lendar sikra dureder a sas ilo upre andro ňebos.

⁵² On bandile anglal leste a avle pale andro Jeruzalem bare radišagoha.

⁵³ A sas calo časos andro chramos a lašarenas the bararenas le Devles.

O Evañjelium Pal O JAN

O Ježiš – o večno Lav le Devleskero

¹ Ešebnovarestar (peršovarestar) sas o Lav a oda Lav sas paš o Del a oda Lav sas o Del.

² Ov sas ešebnovarestar paš o Del.

³ Savoro pes stvorinda prekal leste a bijal leste na sas stvorimen nič olestar, so hin.

⁴ Andre leste sas o dživipen a oda dživipen sas o svetlos le manušenge.

⁵ Oda svetlos labol andro kaļipen a o kaļipen les na.

⁶ Sas jekh manuš bičhado le Devlestar, savo pes vičinelas Jan.

⁷ Ov avla te svedčinel pal oda svetlos, hoj oda savore te šunen a te pačan.

⁸ Ov korkoro na sas oda svetlos, ale avla te svedčinel pal oda svetlos.

⁹ Oda čačo svetlos, so labol prekal dojekh manuš, avelas pro svetos.

¹⁰ Ov sas andro svetos, so o Del prekal leste stvorinda, ale oda svetos les na prindžarda!

¹¹ Avla andre peskero, ale leskere nipi les na priile!

¹² Ale savoren, save les priile, olen, save pačan andre leskero nav, diña pravos te ačhen o čhave le Devleskere,

¹³ save na ulile (narodzinde pes) le ratestar aņi olestar, so kamelas o felos, vaj o murš – ale le Devlestar.

¹⁴ Oda Lav ačhila manuš a dživelas maškar amende. Dikhahas leskeri slava, e slava, so hin ča le jekhe Čhas, savo avla le Dadestar a savo hino pherdo le lačhipnaha (milostaha) the le čačipnaha.

¹⁵ O Jan svedčinel pal leste a vičinel: “Kada hin oda, pal kaste phendom, ‘Oda, ko avel pal mande, sas angle ma, bo sas sigeder sar me.’ ”

¹⁶ Hin les pherdo lačhipen (milost) a amen savore priilam olestar jekh požehnaņje pal aver.

¹⁷ Bo prekal o Mojžiš sas dino o Zakonos, ale o lačhipen (milost) the o čačipen avla prekal o Ježiš Kristus.

¹⁸ Le Devles šoha (ņikda) ņiko na dikhla, ale o jekhoro Čhavo, savo hino pašes paš o Dad, amenge les sikađa.

Le Janoskero svedectvo

¹⁹ Kada hin oda, so svedčinel o Jan, sar ke leste o Židi bičhade andral o Jeruzalem le rašajen the le Leviten, hoj te phučen: “Ko tu sal?”

²⁰ Na garuđa andre a phenda avri: “Me na som o Kristus.”

²¹ A phučle lestar: “Ko akor sal? Či sal tu o Eliaš?” Ov phenda: “Na som.” “Abo sal oda prorokos?” Odphenda: “Na.”

²² Androda leske phende: “Akor, ko sal? Hoj te džanas te odphenel olenge, save amen bičhade. So pal tute phenes?”

²³ Phenda oda, so pisinda o prorokos Izaias:

“Me som o hangos, so vičinel pre pušta:

‘Rovņaren avri o drom le Rajeskero!’ ”

²⁴ Maškar o manuša, save sas pal leste bičhade, sas the Farizeja.

²⁵ On lestar phučle: “Soske akor boles, te na sal tu o Kristus aņi o Eliaš aņi oda prorokos?”

²⁶ O Jan lenge odphenda: “Me bolav le pañeha, ale maškar tumende ačhel oda, kas tumen na prindžaren.

²⁷ Ov hin oda, ko avel pal mande, ale me na som hodno leske te rozphandel o sirimocis pro sandalki.”

²⁸ Oda pes ačhila andre Betanija pal o Jordan, kaj o Jan bolelas.

²⁹ Pre aver džives dikhla o Jan le Ježiš, hoj avel ke leste, a phenda: “Dikh, o Bakroro le Devleskero, savo odlel o binos le svetostar!

³⁰ Kada hin oda, pal kaste me phendom: ‘Pal mande avel murš, savo hin angle ma, bo sas sigeder sar me.’

³¹ Añi me les na prindžaravas, ale vašoda avlom a bolavas le pañeha, hoj les o Izrael te sprindžarel.”

³² O Jan svedčinelas: “Dikhlom le Duchos te avel sar holubica tele andral o ñebos a ačhila pre leste.

³³ Añi me les na prindžaravas, ale oda, ko man bičhađa te bolel le pañeha, mange phenda: ‘Pre kaste dikheha te avel tele le Duchos a hoj ačhel pre leste, oda hin ov, savo bolel le Sentne Duchoha.’

³⁴ Me dikhlom a svedčinav, hoj kada hino o Čhavo le Devleskero.”

Ešebne učeñika le Ježišokere

³⁵ Pre aver džives ode pale ačhelas o Jan the duj leskere učeñika

³⁶ a dikhla le Ježiš, sar odarik pašal predžal, a phenda: “Dikhen, o Bakroro le Devleskero!”

³⁷ Ola duj učeñika šunde, so phenda, a gele pal o Ježiš.

³⁸ O Ježiš visalila a dikhla, hoj džan pal leste, a phenda lenge: “So roden?” On leske odphende: “Rabbi (so hin prethodo: Učitelina), kaj bešes?”

³⁹ Ov lenge phenda: “Aven a dikhen!” Avke gele a dikhle, kaj bešel, a ačhile oda džives ke leste. Sas vaj štar ori* pal o dilos.

⁴⁰ Jekh ole dujendar, save oda šunde le Janostar a gele pal o Ježiš, sas o Andrej. Leskero phral sas o Šimon Peter.

⁴¹ Ov ešeb (peršo) arakhla le Šimon a phenda leske: “Arakhlam le Mesijašis,” so hin prethodo: Le Kristus.

⁴² A anda les ko Ježiš. O Ježiš dikhla pre leste a phenda: “Tu sal o Šimon, o čhavo le Jonašiskero. Tu pes vičineha Kefas,” so hin prethodo: “Peter.”

⁴³ Pre aver džives o Ježiš kamla te džal andre Galileja. Arakhla le Filip a phenda leske: “Av pal ma!”

⁴⁴ O Filip sas andral e Betsaida, o foros le Andrejiskero the le Peteriskero.

⁴⁵ A o Filip arakhla le Natanael a phenda leske: “Arakhlam oles, pal kaste hin pisimen andro Mojžišokero Zakonos the andro Proroka, le Ježiš, le Jozefokere čhas andral o Nazaret.”

⁴⁶ O Natanael leske phenda: “Či andral o Nazaret šaj avel vareso lačho?” O Filip leske odphenda: “Av a dikh!”

⁴⁷ Sar dikhla o Ježiš, hoj o Natanael avel ke leste, phenda: “Dikh, čačo Izraelitas, andre savo nane klamišagos.”

⁴⁸ O Natanael leske phenda: “Khatar man prindžares?” O Ježiš leske odphenda: “Mek sigeder, sar tut o Filip vičinda, dikhlom tut, sar salas tel oda figovñikos.”

⁴⁹ O Natanael leske phenda: “Rabbi, tu sal oda Čhavo le Devleskero! Tu sal o kralis le Izraeloskero!”

⁵⁰ O Ježiš leske odphenda: “Tu pačas, bo phendom tuke: ‘Dikhlom tut tel oda figovñikos’? Bareder veci sar kada dikheha.”

* 1:39 Grekengeri čhib: deš ori

⁵¹ Palis phenda: “Čačes, čačes phenav tumenge, hoj dikhena o ňebos phundrado a le Devleskere aňjelen te džal upre a tele paš o Čavo le Manušeskero.”

2

O bijav andre Kana

¹ Pal o duj dživesa sas o bijav andro gav Kana Galilejsko a sas ode e daj le Ježišoskeri.

² O Ježiš sas vičimen pro bijav peskere učeňikenca.

³ Sar imar lenge dodžalas e mol, phenda e daj le Ježišoske: “Nane len mol.”

⁴ O Ježiš lake phenda: “So man the tut andre oda, džuvlije? Mek na avla miri ora.”

⁵ Paloda leskeri daj phenda le sluhenge: “Savoro, so tumenge phenela, keren!”

⁶ A ačhenas ode šov barune kanti pro paňi, hoj pes o Židi te thoven (moren) pal lengeri tradicija. Andre dojekh rešlolas vaj po šel litra.

⁷ O Ježiš lenge phenda: “Pheraren o kanti le paňeha!” A pherarde len dži upre.

⁸ Palis lenge phenda: “Len andral a liĝenen oleske, ko lidžal o bijav.” A liĝende.

⁹ Ov na džanelas, khatar sas, ale o sluhi, save ile le paňestar, džanenas. Avke sar koštolinda o paňi, so sas čerimen pre mol, vičinda peske le ternes

¹⁰ a phenda leske: “Dojekh manuš thovel pro skamind ešeb (peršo) e lachi mol a sar imar buter pile, palis del e goreder. Ale tu muklal e lachi mol dži akana!”

¹¹ Kada ešebno zazrakos, so o Ježiš kerđa, pes ačhila andre Kana Galilejsko. Avke sikađa peskeri slava a leskere učeňika andre leste pačandile.

¹² Paloda geľa andro Kafarnaum peskera daha, peskere phralenca the učeňikenca a ačhile ode vajkeci dživesa.

O Raj žužarel o chamos

¹³ E Patrađi le Židengeri sas pašes a o Ježiš džalas andro Jeruzalem.

¹⁴ Ode andro chamos arakhľa olen, save bikenkerenas le gurumňen, bakren the holuben the olen, save vatinenas o love.

¹⁵ Kerđa peske le špargendar bičos a tradňa savoredženen le bakrenca the gurumňenca avri andral o chamos. Olenge, save vatinenas o love, previsarđa o skaminda a rozchiđa o love.

¹⁶ Olenge, save bikenkerenas le holuben, phenda: “Lidžan kada adarik het! Ma keren mire Dadeskere kherestar placos!”

¹⁷ Leskere učeňikenge avla pre godi, hoj hin pisimen: “*O kamiben vaš tiro kher andre mande labol sar jag.*”

¹⁸ Akor leske o Židi phende: “Sikav amenge varesavo zazrakos, hoj te džanas, hoj tut hin autorita kada te kerel.”

¹⁹ O Ježiš lenge odphenda: “Čhiven tele kada chamos a tel o trin džives les pale ačhavava.”

²⁰ Akor phende o Židi: “Saranda the šov (46) berš ačhavenas kada chamos a tu les ačhaveha tel o trin džives?”

²¹ Ale ov oda vakerelas pal o chamos peskere teloskero.

²² Sar imar uštıla andral o meriben, o učeňika peske leperde, hoj oda phenda, a pačandile andro Pisišagos the leskere laveske.

²³ Sar sas andro Jeruzalem pro Inepos Patrađi, but pačandile andre leskero nav, bo dikhenas o zazraki, save kerelas.

²⁴ Ale o Ježiš na dopačalas lenge, bo džanelas savore manušen.

²⁵ Na kampelas leske, hoj vareko te svedčinel leske pal o manuš, bo ov korkoro džanelas, so hin le manušes andro jilo.

3

O Ježiš the o Nikodem

¹ Sas jekh Farizejis, savo pes vičinelas Nikodem a sas angluno manuš maškar o Židi.

² Ov avľa rači ko Ježiš a phendá leske: “Rabbi, džanas, hoj avľal le Devlestar sar učitelis, bo ňiko našti kerel ajse zazraki, sar tu keres, te leha na ulahas o Del.”

³ O Ježiš leske odphendá: “Čačes, čačes phenav tuke: Oda, ko na ulola (pes na narodzinela) pale, našti dikhel o krališagos le Devleskero.”

⁴ O Nikodem phendá: “Sar šaj ulol manuš, te hino imar phuro? Či šaj džal dujtovar peskera dake andro per, hoj te ulol?”

⁵ O Ježiš odphendá: “Čačes, čačes phenav tuke, hoj te vareko na ulola andral o paňi the andral o Duchos, našti džal andre le Devleskero krališagos.

⁶ So uliľa andral o telos, hin o telos, a so uliľa andral o Duchos, hin o duchos.

⁷ Ma čudalín tut, hoj tuke phendóm: ‘Mušinen te ulol pale.’

⁸ E balvaj phurdel, kaj kamel, šunes la, ale na džanes, khatar avel a kaj džal. Avke oda hin the sakoneha, ko uliľa andral o Duchos.”

⁹ O Nikodem lestar phučľa: “Sar pes oda šaj ačhel?”

¹⁰ O Ježiš odphendá: “Se tu sal učitelis andro Izrael a kada na džanes?”

¹¹ Čačes, čačes phenav tuke, hoj so džanas, phenas a oda, so dikhlám vakeras avri, no tumen na prilen amaro svedectvo.

¹² Te tumenge vakerav pal o veci andre kada svetos a na pačan, sar palis pačana, te tumenge vakerava o veci pal o ňebos?

¹³ ňiko na geľa upre andro ňebos, ča oda, ko avľa tele andral o ňebos, o Čhavo le Manušeskero.

¹⁴ Avke, sar o Mojžiš pre pušta hazdňa upre le sapes, mušinel te el upre hazdlo o Čhavo le Manušeskero,

¹⁵ hoj sakones, ko pačal andre leste, te el o večno dživipen.

¹⁶ Bo o Del avke kamelas o svetos, hoj peskere jekhore Čhas diňa, hoj ňiko, ko pačal andre leste, te na merel, ale te el les o večno dživipen.

¹⁷ Bo o Del na bičhadá pro svetos peskere Čhas, hoj te odsudzinel o svetos, ale hoj les te spasinel.

¹⁸ Oda, ko pačal andre leste, na ela odsudzimen. Ale oda, ko na pačal, imar hino odsudzimen, bo na pačandila andro nav le Devleskere jekhore Čhaskero.

¹⁹ Kada hin oda sudos, hoj o svetlos avľa pre phuv, ale o nipi buter kamenas o kalipen sar o svetlos, bo lengere skutki sas nalače.

²⁰ ňiko, ko kerel nalače veci, našti avri ačhel o svetlos a na džal andro svetlos, hoj te na dičhol, so kerel.

²¹ Ale oda, ko dživel andro čačipen, džal andro svetlos, hoj pes te sikavel, hoj oda so kerel, hin kerdo prekal o Del.”

Le Janoskero svedectvo pal o Ježiš

²² Palis avľa o Ježiš peskere učeňikenca andre Judsko phuv. Ode lenca ačhila a bolelas.

²³ A the o Jan bolelas andro Aion, paš o Salem, bo ode sas but paňi a avenas pes ode te bolel.

²⁴ O Jan mek na sas phandlo andre bertena.

²⁵ Varesave le Janoskere učeňika pes vesekedinenas jekhe Židoha pal o žužaripen andro Zakonos.

²⁶ Avle ko Jan a phende leske: “Rabbi, oda, savo sas tuha pal o Jordan a pal savo tu diňal svedectvo, bolel a savore džan ke leste.”

²⁷ O Jan odphenda: “O manuš peske naši lel nič korkoro, te leske oda na ela dino andral o űebos.

²⁸ Tumen korkore san mire űvedki, hoj phendom: ‘Me na som o Kristus, ale som bičhado anglal leste.’

²⁹ E terűi hiűi le terneskeri. Le terneskero prijatelis, savo ačhel pašes a űunel, igen radisałol le terneskere hangoske. Kada miro radiűagos hin akana pherdo.

³⁰ Ov muűinel te barol a me te cikňol.

O Čhavo avel upral

³¹ Oda, ko avel upral, hino upral savorende. Ko hino pal e phuv, hino pal e phuv a vakerel pal o veci, so pes kerel pre phuv; ale oda, ko avel andral o űebos, hino upral savorende.

³² Vakerel pal oda, so dikhla a űunda, ale űiko na prilel leskero svedectvo.

³³ Oda, ko prilel leskere lava, sikavel, hoj o Del hino čačipnaskero.

³⁴ Bo oda, kas o Del bičhada, vakerel o lava le Devleskere, bo o Del leske del le Duchos bi e mira.

³⁵ O Dad kamel le Čhas a diűa savoro andre leskere vasta.

³⁶ Oda, ko pačal andro Čhavo, oles hin o večno dživipen, ale oda, ko na prilel le Čhas, na dikhela o dživipen, ale ačhel pre leste e choli le Devleskeri.”

4

O Ježiš a e Samaritanka

¹ Sar pes dodžanla o Ježiš, hoj o Farizeja pes došunde pal leste, hoj dochudel a bolet buter učeűiken sar o Jan,

² choc o Ježiš korkoro na bolelas, ale leskere učeűika,

³ omukla e Judsko phuv a geła pale andre Galileja.

⁴ Mušinda te džal prekal e Samarija.

⁵ Avke avla andre Samarija andro foros Sichar, so sas pašes paš odi mała, so diűa o Jakob peskere čhaske le Jozefoske.

⁶ Ode sas e chaűig le Jakoboskeri. O Ježiš sas strapimen le dromestar, avke peske bešla paš e chaűig. Sas vaj dešuduj (12) ori* pro dilos.

⁷ Akor avla jekh džuvli andral e Samarija te cirdel o paűi. O Ježiš lake phenda: “De man te pijel!”

⁸ Bo leskere učeűika gele andro foros te cinel te chal.

⁹ Akor leske odi Samaritanka phenda: “Tu sal Židos a me som Samaritanka. Sar űaj mandar manges te pijel paűi?” Bo o Židi na vakeren le Samaritanenca.

¹⁰ O Ježiš lake odphenda: “Te džanlalas, savo daros del o Del a ko hin oda, savo tuke phenel: ‘De man te pijel,’ manglalas les a ov tut diűahas o džido paűi.”

¹¹ E džuvli leske phenda: “Rajeja, se nane tut aűi džbanos a e chaűig hiűi bari. Akor, khatar leha o džido paűi?”

¹² So, sal tu bareder sar amaro dad o Jakob, savo amenge diűa e chaűig? Se ov korkoro andral pijelas, the leskere čhave the leskere džvirini.”

¹³ O Ježiš lake odphenda: “Sako, ko pijela kale paűestar, ela pale smedno,

¹⁴ ale ko pijela ole paűestar, so les me dava, oles na smedzinela űoha (űikda). Ale o paűi, so les me dava, ačhela andre leste sar e chaűig, so dela o večno dživipen.”

¹⁵ E džuvli leske odphenda: “Rajeja, de man ole paűestar, hoj man te na smedzinel a te na phirav kade paűeske.”

¹⁶ Ov lake phenda: “Dža, vičűin tire romes a av kade!”

* 4:6 Grekengeri čhib: űov ori

17 E džuvli odphenda: “Nane man rom.” Ov phenda: “Mištes phenda, hoj tut nane rom,

18 bo sas tut pandž roma a oda, kaha sal akana, nane tiro rom. Ada phenda čačo.”

19 Akor oj phenda: “Rajeja, dikhav, hoj sal prorokos.

20 Amare dada lašarenas le Devles pre kada verchos a tumen phenen, hoj andro Jeruzalem hin o than, kaj les kempel te lašarel.”

21 O Ježiš lake odphenda: “Pača mange, džuvlije: Avel e ora, hoj na lašarena le Devles aňi pre kada verchos aňi andro Jeruzalem.

22 Tumen lašaren oles, saves na prindžaren. Ale amen lašaras oles, so prindžaras, bo o spaseňje avel le Židendar.

23 Ale avel e ora a imar hiňi akana, hoj ola, save čačes lašaren le Dades, les lašarena andro Duchos the andro čačipen. Bo o Dad rodel ajsen, save les avke lašaren.

24 O Del hino Duchos a ola, save les lašaren, mušinen les te lašarel andro Duchos the andro čačipen.”

25 E džuvli leske phenda: “Džanav, hoj avela o Mesijašis, savo pes vičinel Kristus. Sar ov avela, phenela amenge savoro.”

26 O Ježiš odphenda: “Me som, savo tuha vakerav.”

27 Androda avle leskere učeňika a čudalinenas pes, hoj vakerelas la džuvlaha. Ale ňiko lake na phenda: “So rodes?” Abo leske: “Soske laha vakeres?”

28 Akor mukla e džuvli peskero džbanos, geľa andro foros a phenda ode le nipenge:

29 “Aven, dikhen le manušes, savo mange phenda savoro, so kerdom! Či nane ov o Kristus?”

30 Gele avri andral o foros a avle ke leste.

31 Androda les mangelas leskere učeňika: “Rabbi, cha!”

32 Ale ov phenda: “Man hin te chal chaben, pal savo tumen na džanen.”

33 Akor phenenas o učeňika jekh avreske: “So, anda leske vareko te chal?”

34 Ale o Ježiš lenge odphenda: “Miro chaben hin oda, hoj te kerav e voľa oleskeri, savo man bičhada, a te dokerav leskeri buči.

35 Či tumen na phenen, hoj mek štar čhon a avela e žatva? Phenav tumenge, hazden tumare jakha a dikhen pro maľi: Imar hine parne – del pes te skidel!

36 Oda, ko skidel upre, imar lel o počiniben a skidel o ulipen pro večno dživipen. Hoj oda, ko sadzinda, jekhetane te radisaľon oleha, ko skidňa upre.

37 Bo oda lav, so vakeren o nipi, hin čačipen: ‘Jekh sadzinel a aver skidel upre.’

38 Me tumen bičhadom te skidel upre oda, pre soste tumen buči na kerdan. Aver krenas a tumen hin lengera bučatar chasna.”

39 But Samaritana andral oda foros pačandile andro Ježiš prekal odi džuvli, bo oj vakerelas: “Phenda mange avri savoro, so keravas.”

40 Sar ke leste avle o Samaritana, mangelas les, hoj te ačhel ke lende. Ačhiľa ode duj džives.

41 Mek buter džene pačandile, sar šunde leskero lav

42 a phenenas la džuvlake: “Amen imar pačas na ča vaš oda, so tu phenda, bo the korkore šundam a džanas, hoj ov hino čačes o Spasiľelis le svetoskero.”

Sastarel le uradňikoskere čhas

43 Pal ola duj dživesa odgeľa odarik andre Galileja.

44 O Ježiš korkoro phenda, hoj le prorokos nane pačiv ode, kaj barila avri.

45 Avke avľa o Ježiš andre Galileja. O manuša andral e Galileja les priile, bo the on sas pre Patraďi andro Jeruzalem a dikhle sa, so kerelas.

46 Avke o Ježiš avľa pale andre Galilejsko Kana, kaj čerinda o paňi pre mol. Ode sas jekh kraliskero uradňikos a sas les nasvalo čhavo andro Kafarnaum.

⁴⁷ Sar ov šunda, hoj o Ježiš avla andral e Judsko andre Galileja, geľa ke leste a mangľa les, hoj te avel te sastarel leskere čhas, bo ov imar merelas.

⁴⁸ O Ježiš leske phenda: “Te na dikhlanas đivi the zazraki, na pačandilanas.”

⁴⁹ O uradnikos odphenda: “Rajeja, av manca, medik na merel miro čhavo.”

⁵⁰ O Ježiš leske phenda: “Dža, tiro čhavo dživel.” Ov pačandila le laveske, so leske phenda o Ježiš, a geľa.

⁵¹ Le dromeħa arakhle pes leħa leskere sluhi a phende leske: “Tiro čhavo dživel.”

⁵² Phučľa lendar pre ora, kana leske sas feder. Odphende: “Idž, jekh oratar† les e horučka omukľa.”

⁵³ Akor prindžarda o dad, hoj oda sas andre odi ora, sar leske o Ježiš phenda: “Tiro čhavo dživel.” A pačandila ov, the calo leskero kher.

⁵⁴ Kada sas imar dujto zazrakos, so kerđa o Ježiš, sar avla andral e Judsko phuv andre Galileja.

5

Sastarel jekhe nasvales paš e Bethesda

¹ Paľis o Ježiš geľa andro Jeruzalem pro Židoviko inepos.

² Andro Jeruzalem paš e Bakrengeri brana sas paňi, so o Židi vičinen Bethesda. Sas ode pandž pristreški, so sas kerde pro slupi.

³ Andre ola thana pašlonas igen but nasvale – kore, bange the kaliki. [Užarenas, medik pes na čhalavela o paňi.

⁴ Bo o Židi pačanas, hoj le Rajeskero aňjelos avelas pal varesavo časos andro paňi a čhalavelas le paňeha a ko pes akor ešebno chudelas le paňestar, sastolas avri andral savore nasvalibena, so les sas.]

⁵ A sas ode varesavo manuš, savo sas tranda the ochto (38) berš nasvalo.

⁶ Sar les dikhľa o Ježiš te pašlol a prindžarda, hoj imar hino but nasvalo, phenda leske: “Kames te sastol avri?”

⁷ O nasvalo manuš leske odphenda: “Rajeja, nane ajso manuš, savo man ligendahas andro paňi akor, sar pes čhalavel. A medik me dodžav, imar aver džal anglal ma.”

⁸ Akor leske o Ježiš phenda: “Ušti, le tiro hados a dža!”

⁹ Oda manuš takoj sastila avri, iľa peskero hados a phirelas. Oda pes ačhila pro Šabbat (sombatone).

¹⁰ Vašoda o Židi phende oleske, savo sas sastardo: “O Šabbat hin, našti lidžas o hados!”

¹¹ Ov lenge odphenda: “Oda, ko man sastarda, phenda mange: ‘Le tiro hados a dža!’ ”

¹² Avke lestar phučle: “Ko hin oda manuš, so tuke phenda: ‘Le tiro hados a dža?’ ”

¹³ Ale oda manuš, savo sastila avri, na džanelas ko oda hin, bo o Ježiš odgeľa dureder pašal ola nipi, save pes ode zgele.

¹⁴ Paľis les arakhľa o Ježiš andro chramos a phenda leske: “Dikh, sastilal avri, imar buter ma ker o bini, hoj pes tuke te na ačhel vareso goreder!”

¹⁵ Oda manuš geľa het a phenda le Židenge: “O Ježiš man sastarda.”

¹⁶ Vašoda džanas o Židi pro Ježiš, bo kerđa oda pro Šabbat.

¹⁷ O Ježiš lenge odphenda: “Miro Dad furt kerel, vašoda the me kerav.”

¹⁸ Vaš oda lav les o Židi mek buter kamenas te murdarel, na ča hoj o Šabbat na doľikerel, ale mek the le Devles vičinel Dado a kerel pestar jekh le Dadeħa.

Le Ježišoskeri autorita

† 4:52 Grekengeri čhib: eħta orendar

19 Avke lenge o Ježiš odphenda: “Čačes, čačes tumenge phenav, o Čhavo našti kerel nič korkoro pestar, ča oda, so dikhel te kerel peskere Dades. Avke sar kerel o Dad, kerel the o Čhavo.

20 Bo o Dad rado dikhel le Čhas a sikavel leske savoro, so ov kerel. A sikavela leske mek bareder veci sar kala, hoj pes tumen te čudalinen.

21 Bo sar o Dad uštavel le mulen a obdžidarel len, avke the o Čhavo, kas kamel, obdžidarel.

22 Bo o Dad na sudzinel ničkas, ale savoro sudos diña le Čhaske,

23 hoj savore te den pačiv le Čhas, avke sar den pačiv le Dades. Ko na del pačiv le Čhas, na del pačiv le Dades, savo les bičhada.

24 Čačes, čačes phenav tumenge, hoj hin večno dživipen oles, ko šunel miro lav a pačal oleske, ko man bičhada. Na džala pro sudos, ale pregeľa andral o meriben andro dživipen.

25 Čačes, čačes phenav tumenge, hoj avela e ora a imar hiñi ade, sar o mule šunena o hangos le Devleskere Čhaskero a ola, save les šunena, dživena.

26 Bo sar hin le Dades o dživipen andre peste, avke diña the le Čhaske, hoj les te el o dživipen andre peste.

27 Diña les pravos te sudzinel, bo hino o Čhavo le Manušeskero.

28 Ma čudalinen pes oleske, bo avel e ora sar savore, save hine andro hrobi, šunena leskero hangos

29 a ola, save mištes kerenas, uštena andral o meriben a dživena, ale ola, save namištes kerenas, uštena a avena odsudzimen.

30 Me našti kerav nič korkoro mandar. Sudzinav avke, sar šunav le Dadestar a miro sudos hino čačipnaskero, bo na rodav miri voľa, ale e voľa Oleskeri, savo man bičhada.”

O svedectvo pal o Ježiš

31 “Te me vakerav korkoro pal mande, miro svedectvo nane čačipnaskero.

32 Aver svedčinel pal ma a džanav, hoj oda, so vakerel hin čačipen.

33 Tumen bičhadan manušen ko Jan a ov diña čačipnaskero svedectvo.

34 No me na prilav o svedectvo le manušestar, ale kada phenav vašoda, hoj te aven spasimen.

35 Ov sas e momeli, so labolas the švicinelas, a tumen kamlan sikra te radisalol andre leskero svetlos.

36 No man hin bareder svedectvo sar le Jan. Bo o skutki, save mange diña te kerel o Dad, me kerav. Ola skutki svedčinen, hoj man o Dad bičhada.

37 The o Dad, savo man bičhada, korkoro diña pal ma svedectvo. Tumen šoha na šundān leskero hangos añi na dikhlān leskero muj.

38 A leskero lav na ačhel andre tumende, bo na pačan oleske, kas ov bičhada.

39 Roden andro Pisišagi, bo gondolinen tumenge, hoj andre tumen hin o večno dživipen a ipen oda svedčinel pal mande.

40 Ale na kamen te avel paš ma, hoj tumen te el o večno dživipen.

41 O ašariben le nipendar na prilav,

42 ale prindžarav tumen, hoj andre tumare jile le Devles na kamen.

43 Me avlōm andro nav mire Dadeskero a na prilen man, ale te avlahas vareko aver andre peskero nav, oles priilanas.

44 Sar šaj tumen pačan, te jekh avrestar rado prilen o ašariben, ale o ašariben le jekhore Devlestar na roden?

45 Ma gondolinen tumenge, hoj me pre tumende vakerava le Dadeske. O Mojžiš, pre savo pes tumen zmuken, ov pre tumende vakerela avri.

⁴⁶ Bo te pačandilanas le Mojžišoske, pačandilanas the mange, bo ov pisinelas pal mande.

⁴⁷ Ale te na pačan oleske, so ov pisinda, sar pačana oleske, so me vakerav?”

6

Čalarel but manušen

¹ Palis pregeľa o Galilejsko Moros, so the pes vičinel Tiberijadsko Moros.

² A džanas pal leste igen but nipi, bo dikhle leskere zazraki, sar sastarelas le nasvalen.

³ O Ježiš geľa pro verchos peskere učeņikenca a ode peske bešľa.

⁴ O inepos le Židengero, e Patrađi, sas pašes.

⁵ Sar hazdňa o Ježiš o jakha a dikhľa, hoj aven ke leste igen but nipi, phendľa le Filiposke: “Kaj cinaha o maro, hoj kala nipi te chan?”

⁶ Ale oda phendľa, hoj les te probalinel avri (skušinel avri), bo džanelas, so kerela.

⁷ O Filip leske phendľa: “O maro vaš o duj šel (200) denara na ela len dos, hoj sako lendar ča sikra te chudel.”

⁸ Jekh leskere učeņikendar, o Andrej, o phral le Šimonoskero Peteriskero, leske phendľa:

⁹ “Hin ade jekh čhavoro, saves hin pandž jačmene mare the duj ribi. Ale so oda hin prekal kajci džene?”

¹⁰ O Ježiš phendľa: “Phenen le nipenge, hoj peske te bešen.” A pre oda than sas but čar. Akor peske bešle o murša a sas vaj pandž ezera (5 000).

¹¹ O Ježiš iľa o mare, palikerđa a rozdelas le učeņikenge a o učeņika olenge, save bešenas. Avke kerđa the le ribenca, a savoren sas ajci keci kamenas.

¹² Sar imar čalile, phendľa peskere učeņikenge: “Skiden upre, so ačhila, hoj nič te na musalol!”

¹³ Avke skidle upre dešuduj (12) pherde košara, so ačhile ole pandž jačmene marendar, so chanas.

¹⁴ Sar dikhle o nipi oda zazrakos, so o Ježiš kerđa, phenenas: “Ov hino čačes oda Prorokos, so majinda te avel pro svetos.”

¹⁵ Sar o Ježiš avľa pre oda, hoj les kamen te lel a našilu lestar kamen te kerel krališ, geľa pale korkoro pro verchos.

O Raj phirel pal o moros

¹⁶ Sar zaračila, gele leskere učeņika paš o moros.

¹⁷ Gele andre lodka a džanas pre aver sera le moroskeri andro Kafarnaum. Imar sas rat a o Ježiš mek na avľa pale ke lende.

¹⁸ O moros pes upre hazdelas, bo phurdelas zorali balvaj.

¹⁹ Sar odgele la lodkaha vaj pandž abo šov kilometri, dikhle le Ježiš te phirel pal o moros. Ov avľa pašes ke lende a daranas pes.

²⁰ Phendľa lenge: “Me som, ma daran tumen!”

²¹ Akor les ile andre lodka a e lodka sas takoj pre oda than, kaj kamle te džal.

O Ježiš – o maro le dživipnaskero

²² O nipi, save ačhenas pre aver sera le moroskeri, džanenas, hoj ode sas ča odi jekh lodka, andre savi gele leskere učeņika het. Džanenas the oda, hoj o Ježiš na geľa jekhetane peskere učeņikenca andre lodka, ale hoj o učeņika odgele korkore.

²³ Ale avle aver lodki andral e Tiberijada paš oda than, kaj chanas o maro, akor sar o Raj palikerđa.

²⁴ No pre aver džives, sar dikhle ola nipi, hoj ode nane o Ježiš aňi leskere učeňika, gele andre ola lodki, so avle andral e Tiberijada. Avke avle andro Kafarnaum te rodel le Ježiš.

²⁵ A sar les arakhle pre aver sera le moroske, phende leske: “Rabbi, kana ade avlal?”

²⁶ O Ježiš lenge odphenda: “Čačes, čačes phenav tumenge: Tumen man na roden vaš oda, hoj dikhlan o zazraki, ale hoj chaľan ole mareudar a čalilan.

²⁷ Ma keren buči vaš o chaben, so našlola, ale vaš o chaben, so ačhela andro večno dživipen a so tumen o Čhavo le Manušeskero dela, bo pre leste thoda o Del o Dad peskeri pečat.”

²⁸ Akor leske phende: “So kampil te kerel, hoj te keras o skutki le Devleskere?”

²⁹ O Ježiš lenge odphenda: “O Del kamel oda skutkos: hoj te pačan andre Oda, kas ov bičhada.”

³⁰ Akor leske phende: “Savo znađeňje kereha, hoj te dikhas a te pačas tuke? So kereha?

³¹ Amare dada chanas e manna pre pušta, avke sar hin pisimen: *‘Diňa len te chal o maro andral o ňebos.’* ”

³² Pre ada lenge o Ježiš phenda: “Čačes, čačes phenav tumenge, hoj na o Mojžiš tumen diňa o maro andral o ňebos, ale miro Dad tumen del o čačo maro andral o ňebos.

³³ Bo le Devleskero maro hin oda, ko avel tele andral o ňebos a del le svetos dživipen.”

³⁴ Akor leske phende: “Rajeja, de amen furt oda maro.”

³⁵ O Ježiš odphenda: “Me som oda maro, so del o dživipen, ko avela ke mande, na ela šoha (ňikda) bokhalo, a ko andre mande pačal, šoha na ela smedno.

³⁶ Ale phendom tumenge, choc man imar dikhlan, the avke na pačan.

³⁷ Savore, saven mange del o Dad, avena ke ma a oles, ko avela ke ma, šoha na odtradava.

³⁸ Bo na avlom tele andral o ňebos, hoj te kerav miri voľa, ale a voľa oleskeri, ko man bičhada.

³⁹ Oda, ko man bičhada, kamel, hoj te na našavav ňikas olendar, so man diňa. Ale kamel, hoj len savoren te uštavav andral o meriben andro posledno džives.

⁴⁰ E voľa mire Dadeskeri hiňi, hoj sako, ko dikhel le Čhas a pačal andre leste, te chudel o večno dživipen. A me les uštavava andro posledno džives.”

⁴¹ O Židi pre leste reptinenas, bo phenda: “Me som oda maro, so avľa tele andral o ňebos.”

⁴² A phenenas: “Či nane kada o Ježiš, o čhavo le Jozefoskero? Či na prindžaras leskere dades the da? Sar šaj phenel: ‘Avlom tele andral o ňebos?’ ”

⁴³ Akor lenge o Ježiš odphenda: “Ma dudrinen maškar tumende!

⁴⁴ Ňiko našti avel ke mande, te les na pricirdňahas o Dad, savo man bičhada. A me les uštavava andro posledno džives.

⁴⁵ Andro Proroka hin pisimen: *‘Savore ena sikade le Devlestar.’* Avke sako, ko šunda le Dadestar a siklila lestar, avel ke mande.

⁴⁶ Ňiko na dikhľa le Dades, ča oda, ko hino le Devlestar – ov le Dades dikhľa.

⁴⁷ Čačes, čačes phenav tumenge: Oles hin o večno dživipen, ko andre mande pačal.

⁴⁸ Me som o maro le dživipnaskero.

⁴⁹ Tumare dada chanas e manna pre pušta, ale mule.

⁵⁰ Ale kada hin oda maro, so avel tele andral o ňebos, a manuš, savo chala lestar, na merela.

⁵¹ Me som oda džido maro, so avľa tele andral o ňebos. Te vareko chala ole marestar, dživela furt. O maro, so me dava, hin miro telos, so dava vaš o dživipen le svetoske.”

⁵² Akor pes o Židi vesekedinenas maškar peste a phenenas: “Sar amenge kada šaj del te chal peskero felos?”

⁵³ O Ježiš lenge phenda: “Čačes, čačes phenav tumenge, hoj te na chana o felos le Časkero le Manušeskero a te na pijena leskero rat, na ela tumen o dživipen andre peste.

⁵⁴ Ko chal miro felos a pijel miro rat, oles hin večno dživipen a me les uštavava andro posledno džives.

⁵⁵ Bo miro felos hin oda čačo chaben a miro rat čačo pijiben.

⁵⁶ Oda, ko chal miro felos a pijel miro rat, ačhel andre ma a me andre leste.

⁵⁷ Avke, sar man bičađa o džido Dad a sar me dživav le Dadestar, avke the oda, ko man chala, dživela mandar.

⁵⁸ Kada hin oda maro, so avla tele andral o ňebos; na avke sar tumare dada chanas e manna a mule. Oda, ko chala kada maro, dživela pro furt.”

⁵⁹ Kada phenda, sar len sikavelas andre sinagoga andro Kafarnaum.

But učeňika oddžan le Rajestar

⁶⁰ Sar leskere učeňika oda šunde, but lendar phende: “Kala hine zorale lava! Ko len šaj šunel?”

⁶¹ Ale o Ježiš džanelas, hoj leskere učeňika pre leste dudrinen, vašoda lenge phenda: “Kada marel tele tumaro pačaben?”

⁶² A so akor, te dikhlanas le Čhas le Manušeskeres te džal upre ode, kaj sas angloda?

⁶³ O Duchos hin, savo obdžidarel; le manuškeroi zor nane pre ňisoste. O lava, so tumenge me vakerdom, hine Duchos the dživipen.

⁶⁴ Ale maškar tumende hin ajse, save na pačan.” Bo o Ježiš imar ešebnovarestar (peršovarestar) džanelas, save na pačan a ko les zradzinela.

⁶⁵ A phenda: “Vašoda tumenge phendom, hoj ňiko našti avel ke ma, te leske oda na ela dino mire Dadestar.”

⁶⁶ Akorestar odgele but leskere učeňika het a na phirenas imar leha.

⁶⁷ Avke o Ježiš phenda le dešudujenge: “So, the tumen kamen te džal het?”

⁶⁸ O Šimon Peter leske odphenda: “Rajeja, ke kaste džaha? Se tut hin o lava, so den o večno dživipen,

⁶⁹ a amen pačandilam a prindžardam, hoj tu sal oda Sentno le Devleskero.”

⁷⁰ O Ježiš lenge odphenda: “Či me mange na kidnom avri tumen le dešudujen? Ale jekh tumendar hin o beng.”

⁷¹ Oda phenda pal o Judaš, saveske sas dad o Šimon Iškarijotsko. Bo ov sas jekh le dešudujendar, savo les palis zradzinda.

7

O Ježiš pro Inepos le Stankengero

¹ Palis phirelas o Ježiš pal e Galileja. Na kamelas te phirel pal e Judsko, bo o Židi les kamenas te murdarel.

² Sas pašes le Židengero inepos, o Inepos le Stankengero.

³ Akor leske leskere phrala phende: “Dža adarik het andre Judsko, hoj the tire učeňika te dikhen o skutki, so keres.

⁴ Bo ňiko, ko kamel pes te sikavel anglo nipi, na kerel nič počoral. Te keres kajse veci, sikav tut le svetoske.”

⁵ Bo aňi leskere phrala andre leste na pačanas.

⁶ Akor lenge o Ježiš phenda: “Miro časos mek na avla, ale tumaro časos hino ade furt.

⁷ Pre tumende o svetos na džal, ale man našti avri ačhel, bo me pre leste phenav avri, hoj namištes kerel.

⁸ Tumen džan andro Jeruzalem pro inepos. Me na džav pre kada inepos, bo mek na avla miri ora.”

⁹ Kada lenge phenda a ačhila andre Galileja.

¹⁰ Ale sar odgele leskere phrala pro inepos, odgeła the ov – no na avke, hoj les te dičhol, ale počoral.

¹¹ O Židi les rodenas pro inepos a phenenas: “Kaj hino koda?”

¹² A maškar o nipi pes pal leste but vakerelas. Jekh vakerenas, hoj hino lačo, a aver vakerenas, hoj cirdel le nipen pal peste le klamišagoha.

¹³ Ale űiko pal leste na vakerelas anglal o nipi, bo daranas pes le Židendar.

O Ježiš sikavel andro chramos

¹⁴ Sar imar pregeła jepaš inepos, odgeła o Ježiš upre andro chramos a sikavelas.

¹⁵ Akor pes o Židi čudalinenas a phenenas: “Khatar džanel le Devleskero Lav, te na siklila?”

¹⁶ O Ježiš lenge odphenda: “Miro sikaviben nane mandar, ale Olestar, ko man bičhađa.

¹⁷ Te vareko kamel te kerel le Devleskeri voła, džanela, či hin oda sikaviben le Devlestar, abo či me korkoro mandar vakerav.

¹⁸ Oda, ko vakerel korkoro pestar, rodel peskeri slava. Ale oda, ko rodel e slava oleske, savo les bičhađa, vakerel o čačipen a nane andre leste klamišagos.

¹⁹ Či na diňa tumenge o Mojžiš o Zakonos? A űiko tumendar na dolikerel o Zakonos. Soske man kamen te murdarel?”

²⁰ O nipi odphende: “Demonos andre tu hin. Ko tut kamel te murdarel?”

²¹ O Ježiš odphenda: “Jekh zazrakos kerdom a savore tumen oleske čudalinen.

²² O Mojžiš tumen diňa o občhindipen (e obriezka), vašoda tumen občhinen le manušes pro Šabbat (sombatone) – choc o občhindipen nane lestar, ale le dadendar.

²³ Te o murš prilel o občhindipen pro Šabbat, hoj pes te dolikerel le Mojžišoskero Zakonos, akor soske pre mande chan choľi, hoj sastardom pro Šabbat cale manušes?

²⁴ Ma sudzinen pal oda, sar pes dičhol avral, ale sudzinen o čačipnaskero sudos.”

²⁵ Akor phende varesave Jeruzalemčana: “Či oda nane ov, saves kamen te murdarel?”

²⁶ A dikh, bi e dar vakerel a nič leske na phenen. So, čačes prindžarde o anglune murša, hoj ov hin o Kristus?

²⁷ Se pal kada džanas khatar hino, ale sar avela o Kristus, pal leste na džanela űiko, khatar hino.”

²⁸ Akor sikavelas o Ježiš andro chramos a zvičinda: “Tumen man prindžaren a džanen the khatar som. No me na avlom korkoro mandar, ale oda, ko man bičhađa, hino čačo, ale oles tumen na prindžaren.

²⁹ Me les prindžarav, bo som lestar a ov man bičhađa.”

³⁰ Akor les kamenas te zachudel, ale űiko pre leste na thođa o vasta, bo mek na avla leskeri ora.

³¹ But džene ole nipendar andre leste pačandile a phende: “Te avela o Kristus, či kerela buter zazraki, sar ov kerđa?”

O Farizeja kamen te zalel le Ježiš

³² Ale sar šunde o Farizeja le nipen, hoj peske pal leste vakeren kajse veci, bičhade on the o nekbareder rašaja le sluchen, hoj les te zalen.

³³ Akor lenge o Ježiš phenda: “Imar nabut časos som tumenca a palis džava ke oda, ko man bičhađa.

³⁴ Rodena man, ale na arakhena, a ode, kaj me som, tumen našti aven.”

³⁵ Akor peske o Židi phende: “Kaj džala, hoj les amen na arakhaha? Či so, džala andre le Grekengere fori, kaj bešen amare manuša, hoj te sikavel le Greken?”

³⁶ So hin oda, so phendā: ‘Rodena man a na arakhena a ode, kaj me som, tumen našti aven?’ ”

Pal o džido paŋi

³⁷ Pre posledno baro džives andro inepos ačhelas o Ježiš a zvičindā: “Te hin vareko smedno, mi avel ke mande a mi pijel!

³⁸ Andral oda manuš, ko pačal andre ma, avena avri o prudi le džide paŋeha, avke sar phenel le Devleskero Lav!”

³⁹ Ale ada phendā pal o Sentno Duchos, saves chudena ola, save andre leste pačana. Na sas mek dino o Sentno Duchos, bo mek o Ježiš na sas ilo upre andre slava.

Vesekedinen pes pal o Ježiš

⁴⁰ Varesave džene ole nipendar, save šunde oda lav, phenenas: “Ov hino čačes oda Prorokos.”

⁴¹ Aver phenenas: “Ov hin o Kristus.” Ale aver phenenas: “Sar šaj avel o Kristus andral e Galileja?”

⁴² Či na phenel le Devleskero Lav, hoj o Kristus avela le Davidoskere potomstvostar, andral o foros Betlehem, kaj bešelās o David?”

⁴³ Avke o nipi pes angle leste vesekedinenas.

⁴⁴ Varesave džene lendar les kamle te zalel, ale ņiko pre leste na thođa o vasta.

⁴⁵ O sluhi avle pale ko nekbareder rašaja the ko Farizeja a on lenge phende: “Soske les na andan?”

⁴⁶ O sluhi odphende: “Šoha (ņikda) ņisavo manuš na vakerelas avke sar kada manuš.”

⁴⁷ Akor lenge odphende o Farizeja: “So, the tumen diliŋardā?”

⁴⁸ Hin vareko maškar o anglune murša, abo maškar o Farizeja, ko pačandīla andre leste?

⁴⁹ Na, ča ola nipi, save na prindžaren o Zakonos – prekošle hine!”

⁵⁰ Androda phendā jekh le Farizejendar, o Nikodem, savo sas angloda pal o Ježiš:

⁵¹ “Amaro Zakonos na sudzinel le manušes sigeder, medik les na šunel avri a na dodžanel pes, so kerel.”

⁵² Odphende leske: “So, the tu sal andral e Galileja? Gen andre le Devleskero Lav a dikheha, hoj o prorokos na avela andral e Galileja.”

⁵³ A geľa sako andre peskero kher.

8

E džuvli, savi kerđa o lubipen

¹ O Ježiš odgeľa pro Olivovo Verchos.

² Tosara avľa pale andro chramos a savore manuša avenas ke leste. Ov peske bešľa a sikavelas len.

³ O zakoŋika the o Farizeja ande ke leste jekha džuvľa, sava arakhle te kerel lubipen, a thode la te ačhel maškaral.

⁴ A phende leske: “Učitelīna, kadi džuvli sas arakhli paš oda, sar kerelas lubipen.

⁵ O Mojžiš amenge andro Zakonos prikazindā te murdarel le barenca kajsa džuvľa – a tu, so pre oda phenes?”

⁶ Kada phende vašoda, hoj les te chuden pro lav, hoj pre leste palis te vakeren. Ale o Ježiš bandīla tele a pisinelas le angušteha pre phuv.

⁷ Sar lestar na preachenas te phučkerel, uštila a phenda lenge: “Ko tumendar hino bi o binos, mi čivel andre late ešebno le bareha.”

⁸ A pale bandila tele a pisinelas pre phuv.

⁹ Sar oda on šunde, jekh pal aver džanas het, ešeb (peršo) o nekphureder, medik ode na ačila ča o Ježiš the odi džuvli, savi ačelas maškaral.

¹⁰ O Ježiš pale uštila a phenda lake: “Kaj hine savore? Ńiko tut na odsudzinda?”

¹¹ Oj phenda: “Ńiko, Rajeja!” O Ježiš lake phenda: “Aňi me tut na odsuzinav: Dža a imar ma ker buter o bini!”

O Ježiš – o svetlos le svetoskero

¹² Palis ke lende o Ježiš pale prevakerda: “Me som o svetlos le svetoskero. Oda, ko phirela pal mande, na phirela andro kalipen, ale ela les o svetlos le dživipnaskero.”

¹³ O Farizeja leske phende: “Tu vakeres korkoro pal tu; tiro svedectvo nane čačipnaskero.”

¹⁴ O Ježiš odphenda: “Choc me korkoro pal mande vakerav, miro svedectvo hin čačo, bo džanav, khatar avlom a kaj džav. Ale tumen na džanen, khatar avav abo kaj džav.

¹⁵ Tumen sudzinen avke sar o nipi, me na sudzinav Ńikas.

¹⁶ Ale te sudzinav, miro sudos hino čačipnaskero, bo na som korkoro, ale o Dad, savo man bičhada, hino manca.

¹⁷ Se the andre tumaro Zakonos hin pisimen, hoj o svedectvo duje manušengero hino čačo.

¹⁸ Me svedčinav korkoro pal mande a svedčinel pal mande the o Dad, ko man bičhada.”

¹⁹ Akor leske phende: “Kaj hino tiro Dad?” O Ježiš odphenda: “Na prindžaren aňi man aňi mire Dades. Te prindžardanas man, prindžardanas the mire Dades.”

²⁰ O Ježiš vakerda oda, sar sikavelas andro chramos paš e pokladna, ale Ńiko pre leste na thoda o vasta, bo mek na avla leskeri ora.

O vakeriben le napačabnaskere Židenca

²¹ Paloda lenge o Ježiš pale phenda: “Me džav het a tumen man rodona a merena andre tumaro binos. Ode, kaj me džav, tumen našti aven.”

²² Akor phenenas o Židi: “So, kamel pes korkoro te murdarel, te phenel: ‘Ode, kaj me džav, tumen našti aven?’”

²³ Ov lenge phenda: “Tumen san telal, me som upral. Tumen san andral kada svetos, me na som.

²⁴ Vašoda phendom tumenge, hoj merena andre tumare bini. Bo te na pačana, hoj Me Som, merena andre tumare bini.”

²⁵ Akor leske phende: “Ko sal tu?” O Ježiš lenge odphenda: “Me som oda, so furt tumenge phenavas.

²⁶ Hin man but pal tumende te vakerel a te sudzinel. Ale oda, ko man bičhada, hino čačo a me vakerav le svetoske oda, so šundom lestar.”

²⁷ No on na achalile, hoj lenge vakerelas pal o Dad.

²⁸ Avke phenda o Ježiš: “Sar hazdena upre le Čhas le Manušeskeres, akor džanena, hoj me som a hoj korkoro mandar na kerav nič, ale vakerav avke, sar man sikađa miro Dad.

²⁹ Oda, ko man bičhada, hino manca. Na mukla man o Dad korkores, bo me furt kerav oda, so hin leske pre dzeka.”

O čačipen oslobodzinel

³⁰ Sar oda vakerelas, but džene andre leste pačandile.

³¹ Akor phenda o Ježiš ole Židenge, save andre leste pačandile: “Te dolikerena miro lav, čačes san mire učeñika.

³² Prindžarena o čačipen a o čačipen tumen oslobodzinela.”

³³ Odphende leske: “Amen sam le Abrahamskere čhave a šoha (ñikda) ñikaske na samas otroka. Sar tu phenes: ‘Avena oslobodzimen?’ ”

³⁴ O Ježiš lenge phenda: “Čačes, čačes phenav tumenge, hoj sako, ko kerel o binos, hino otrokos le binoske.

³⁵ O otrokos na ačhela andro kher furt, ale o čhavo ačhela furt.

³⁶ Sar tumen o Čhavo oslobodzinela, akor avena čačes slobodne.

³⁷ Džanav, hoj san le Abrahamskere čhave, ale kamen man te murdarel, bo na kamen te prilal mire lava.

³⁸ Me vakerav oda, so dikhlom ke miro Dad, a tumen keren avke, sar šundān tumare dadeštar.”

³⁹ Odphende leske: “Amaro dad hin o Abraham.” O Ježiš odphenda: “Te ulānas le Abrahamskere čhave, kerđanas ola veci, so o Abraham.

⁴⁰ Akana man kamen te murdarel, manušes, savo tumenge vakerelas o čačipen, so šunda le Devleštar. A kada o Abraham na kerđa.

⁴¹ Tumen keren o skutki tumare dadeskere.” On phende leske: “Amen na ulilam (pes na narodzindam) le lubipnastar, amen hin jekh Dad, o Del.”

⁴² O Ježiš lenge phenda: “Te ulahas o Del tumaro dad, kamlanas man, bo me avlom le Devleštar a akana som ade. Bo me na avlom korkoro mandar, ale ov man bičhađa.

⁴³ Soske na achalon oleske, so me vakerav? Vašoda, hoj našti zlidžan mire lava.

⁴⁴ Tumaro dad hin o beng a tumen kamen te kerel o nalače žadosci tumare dadeskere. Ov sas vrahos ešebnovarestar (peršovarestar) a na ačhila andro čačipen, bo andre leste nane ñisavo čačipen. Te klaminel, vakerel oda, so hin andre leste, bo ov hino klamaris the o dad le klamišagoske.

⁴⁵ Ale mange na pačan, bo me vakerav o čačipen.

⁴⁶ Ko tumendar šaj phenel pre ma, hoj kerđom varesavo binos? Ale te vakerav o čačipen, soske mange na pačan?

⁴⁷ Oda, ko hino le Devleštar, šunel le Devleskere lava. Tumen vašoda na šunen, bo na san le Devleštar.”

O Ježiš the o Abraham

⁴⁸ Akor leske o Židi odphende: “Či amen na phenas mištes, hoj sal Samaritanos a hin andre tu demonos?”

⁴⁹ O Ježiš odphenda: “Andre mande nane demonos. Me dav pačiv mire Dades, ale tumen man na den pačiv.

⁵⁰ Me na rodav miri slava, ale hin aver, ko ada rodel prekal ma, a ov hino sudcas.

⁵¹ Čačes, čačes phenav tumenge te vareko dolikerela miro lav, šoha na dikhela o meriben.”

⁵² Akor leske o Židi phende: “Akana prindžardam, hoj andre tu hin demonos. O Abraham muľa the o proroka mule a tu phenes, hoj te vareko dolikerela tiro lav, šoha na merela?

⁵³ So sal tu bareder sar amaro dad o Abraham, savo muľa? The o proroka mule. So tutar keres?”

⁵⁴ O Ježiš odphenda: “Te man lašarav me korkoro, miro lašariben na mol nič. Miro Dad hin oda, ko man lašarel – pal kaste tumen phenen, hoj hino tumaro Del.

⁵⁵ Tumen les na prindžardān, ale me les prindžarav. Te phendomas, hoj les na prindžarav, ulomas ajsa klamaris sar tumen. No me les prindžarav a dolikerav leskero lav.

⁵⁶ O Abraham tumaro dad radisaľila, hoj dikhela miro džives; no dikhla a radisaľila.”

⁵⁷ Akor leske o Židi phende: “Mek tuke nane aňi penda (50) berš a le Abraham dikhľal?”

⁵⁸ O Ježiš phenda: “Čačes, čačes phenav tumenge, hoj sigeder sar sas o Abraham, Me Som.”

⁵⁹ Akor hazdle o bara, hoj andre leste te čhiven, ale o Ježiš pes garuđa a geľa avri andral o chramos.

9

O manuš, savo sas koro kanastar uliľa

¹ Sar džalas o Ježiš dikhľa jekhe manušes, savo sas koro, kanastar uliľa (pes narodzinda).

² A leskere učeňika lestar phučle: “Rabbi, ko kerđa binos, hoj uliľa koro? Ov, vaj leskeri daj the dad?”

³ O Ježiš odphenda: “Aňi ov na kerđa binos aňi leskeri daj the dad. Ale kada pes ačhiľa vašoda, hoj pes pre leste te sikavel le Devleskeri zor.

⁴ Me mušnav te kerel o skutki oleskere, savo man bičhada, medik hin o džives. Avel e rat a akor našti kerela ňiko skutki.

⁵ Medik som pro svetos, som o svetlos le svetoske.”

⁶ Sar oda phenda, čhungarđa pre phuv, kerđa le šlinenca čhik a pomakhľa o jakha le koreske.

⁷ A phenda leske: “Dža, thov (omor) tut andro paňi Siloam” (so hin prethodo: Bičhado). Avke geľa a thođa pes, avľa pale a dikhelas.

⁸ Akor phende leskere susedi the ola, save les angloda dikhenas te žobrinel: “Či oda nane ov, savo bešelasa a žobrinelas?”

⁹ Jekh phenenas: “Oda hin ov.” Aver phenenas: “Nane, ale dičhol sar ov.” Ale ov phenelas: “Oda som me.”

¹⁰ Akor lestar phučle: “Sar tuke phundrile o jakha?”

¹¹ Ov odphenda: “O manuš, savo pes vičinel Ježiš, kerđa čhik, pomakhľa mire jakha a phenda mange: ‘Dža ko paňi Siloam a thov tut!’ Avke gelom, a sar man thodom, chudlom te dikhel.”

¹² Akor leske phende: “Kaj hino oda manuš?” Phenda: “Na džanav.”

¹³ Palis ligende oles, savo sas koro, ko Farizeja.

¹⁴ Oda džives, sar kerđa o Ježiš e čhik a phundrađa leskere jakha, sas Šabbat (sombat).

¹⁵ O Farizeja lestar pale phučle: “Sar chudľal te dikhel?” Ov lenge phenda: “Thođa čhik pre mire jakha, thodom (mordom) man a chudlom te dikhel.”

¹⁶ Akor phende varesave Farizeja: “Kada manuš nane le Devlestar, bo na dolikerel o Šabbat!” Aver phenenas: “Sar šaj kerel binošno manuš kajse zazraki?” A vesekeďinas pes maškar peste.

¹⁷ Avke pale phende le koreske: “Tu, so phenes akana pal leste, sar tuke phundrađa o jakha?” Ov phenda: “Hino prorokos.”

¹⁸ O Židi na pačanas, hoj sas koro a chudľa te dikhel, medik peske na vičinde leskera da the dades.

¹⁹ Avke lendar phučle: “Hin kada tumaro čhavo? Pal leste phenen, hoj uliľa koro? Sar oda, hoj akana dikhel?”

²⁰ Leskeri daj the o dad lenge odphende: “Džanas, hoj hin amaro čhavo a džanas, hoj uliľa koro,

²¹ ale sar oda, hoj akana dikhel, na džanas. Amen na džanas, ko phundrađa leskere jakha. Hin leske o berša, phučen lestar; ov vakerela korkoro vaš peste.”

22 Kada phendā leskeri daj the o dad, bo daranas pes le Židendar. Bo o Židi pes maškar peste dovakerde, hoj oda, ko pre leste phenela, hoj hino o Kristus, ela avričhido andral e sinagoga.

23 Vašoda phendā leskeri daj the dad: “Hin leske o berša, lestar phučen.”

24 Akor vičinde o Farizeja dujtovar ole manušes, savo sas koro, a phende leske: “Vaker čačipen anglo Del. Amen džanas, hoj oda manuš hino binošno.”

25 Ov odphendā: “Či hino binošno, me na džanav, ale jekh džanav: Somas koro a akana dikhav.”

26 Pale leske phende: “So tuke kerđa? Sar phundrađa tire jakha?”

27 Odphendā lenge: “Imar tumenge phendōm a na šundān. Soske oda kamen pale te šunel? The tumen kamen te avel leskere učeņika?”

28 On leske rakinenas a phende: “Tu sal leskero učeņikos, ale amen sam o učeņika le Mojžišoskere!

29 Amen džanas, hoj o Del ko Mojžiš vakerelas, ale pal kada na džanas, aņi khatar hino.”

30 Ov odphendā: “Ipen oda hin čudno, hoj tumen na džanav, khatar hino, ale phundrađa mire jakha.

31 Se amen džanas, hoj o Del le binošnēn na šunel, ale šunel oles, ko les del pačiv a kerel leskeri voľa.

32 Šoha na sas šundo, hoj vareko phundrađa o jakha oleske, ko uliľa koro.

33 Te ov na ulahas le Devlestar, našti nič kerđahas.”

34 Odphende leske: “Tu uliľal calo andro bini a amen aves te sikavel?” A tradle les avri andral e sinagoga.

O kore andro duchos

35 O Ježiš šundā pal oda, hoj les tradle avri, a sar les arakhľa, phendā leske: “Tu pačas andro Čhavo le Manušeskero?”

36 Ov odphendā: “A ko hin oda Rajeja, hoj andre leste te pačav?”

37 O Ježiš leske phendā: “Imar les the dikhľal a ov hin oda, savo tuha vakerel.”

38 Ov phendā: “Pačav, Rajeja!” A peľa pro khoča angle leste.

39 O Ježiš phendā: “Me avľom andre kada svetos te sudzinel. Hoj ola, save na dikhen, te dikhen a ola, save dikhen, te en kore.”

40 Šunde oda varesave Farizeja, save leha sas a phende leske: “So, the amen sam kore?”

41 O Ježiš lenge odphendā: “Te ulanas kore, na ulahas tumen binos, ale akana phenen: ‘Amen dikhas!’ Vašoda tumaro binos ačhel.”

10

O Ježiš hino lačo Pastjeris

1 “Čačes, čačes phenav tumenge, hoj oda, ko na džal andre prekal o vudar andre bakraņi maštaľna, ale džal avres, hino živaņis the zbujņikos.

2 Ale oda, ko avel andre prekal o vudar, hin o pastjeris le bakrengero.

3 Leske o vratņikos phundravel a o bakrore šunen leskero hangos (hlasos). Vičinel peskere bakroren pal o nava a lidžal len avri.

4 Sar lidžal avri savore peskere bakroren, džal anglal lende a o bakrore džan pal leste, bo prindžaren leskero hangos.

5 Ale pal aver dženo šoha (ņikda) na džana a denašena lestar, bo na prindžaren leskero hangos.”

6 Kada podobenstvo lenge phendā o Ježiš, ale on na achalile, pal soste lenge vakerelas.

⁷ Akor lenge o Ježiš pale phendā: “Čačes, čačes phenav tumenge, me som o vudar le bakrorengē.

⁸ Savore, save avle angle mande, sas zbuŋnika the živaŋa, ale o bakrore len na šunde.

⁹ Me som o vudar. Te avela vareko andre prekal ma, ela spasimen. Avela andre a džala avri a arakhela o chaben.

¹⁰ O živaŋis avel ča vašoda, hoj te čorel, te murdarel a te zničinel. Me vašoda avlom, hoj len te el dživipen a savorestar pherdo.”

¹¹ “Me som o lačo Pastjeris. O lačo Pastjeris del peskero dživipen vaš o bakrore.

¹² Ale sar o najomŋikos, savo nane pastjeris a o bakrore nane leskere, dikhel te avel le ruves (vlkos), omukel le bakroren a denašel. Palis o ruv len chudel a roztradel.

¹³ Oda manuš denašel het, bo ov hino ča najomŋikos a na bajinel pal o bakrore.

¹⁴ Me som oda lačo Pastjeris a me prindžarav miren a the mire man prindžaren.

¹⁵ Avke, sar man prindžarel o Dad, avke the me prindžarav le Dades a dav miro dživipen vaš o bakrore.

¹⁶ Hin man the aver bakrore, so nane andral kadi maštalŋa a the len mušnav te lidžal. Šunena miro hangos a ela jekh stados the jekh Pastjeris.

¹⁷ Vašoda man kamel miro Dad, bo me dav miro dživipen, hoj mange les te lav pale.

¹⁸ Ńiko mandar na lel o dživipen, ale me korkoro les dav. Hin man zor les te del a hin man zor les te lel pale. Kada prikazaŋje chudlom le Dadestar.”

¹⁹ Vaš ola lava pes chudle o Židi maškar peste pale te vesekedinel.

²⁰ A but džene lendar phenenas: “O demonos andre leste hin a diliŋa!ol. Soske les šunen?”

²¹ Aver phenenas: “Kala lava nane manušestar, andre savo hin demonos. Či šaj phundravel o demonos o jakha le korengē?”

O napačaben le Židengero

²² Andro Jeruzalem sas o Inepos Hanukkah* a sas jevend.

²³ A o Ježiš pes predžalas pal o chramos andre dvora le Šalamunoskeri.

²⁴ Akor o Židi ačhile pašal leste a phende: “Dži kana amen mukeha avke, hoj te na džanas, ko tu sal? Te sal o Kristus, phen amenge phundradones!”

²⁵ O Ježiš lenge odphendā: “Phendom tumenge a na pačan. O skutki, so me kerav andre mire Dadeskero nav, sikaven pre mande.

²⁶ Ale tumen na pačan, bo na san mire bakrore.

²⁷ Mire bakrore šunen miro hangos a me len prindžarav a on aven pal mande.

²⁸ Me len dav večno dživipen a šoha na merena. Ńiko len na cirdela avri andral miro vast.

²⁹ Miro Dad, savo mange len diŋa, hino nekbareder savorendar. Ńiko len našfi cirdel avri andral o vast mire Dadeske.

³⁰ Me the o Dad sam jekh.”

³¹ Akor hazdle o Židi o bara, hoj les te murdaren.

³² Ale o Ježiš lenge odphendā: “But lače skutki tumenge sikadom, so hine mire Dadestar. Vaš savo man kamen te murdarel le barenca?”

³³ O Židi leske odphende: “Na vaš o lače skutki tut kamas te murdarel, ale vaš oda, hoj pes ruhines pro Del a keres tutar Del – tu, so sal ča manuš.”

³⁴ O Ježiš lenge odphendā: “Či nane pisimen andre tumaro Zakonos: ‘*Me phendom, devla san?*’

* **10:22** O inepos, sar o chramos sas pale sentŋardo.

³⁵ Vičinel ‘devla’ olen, kaske sas dino o Lav le Devleskero – a le Devleskero Lav hin čačipen pro furt.

³⁶ Sar oda, hoj tumen phenen oleske, kas peske o Dad kidňa avri a bičhađa pro svetos, hoj pes ruhinel pro Del? Ča vaš oda, hoj phendom: ‘Me som o Čhavo le Devleskero?’

³⁷ Te me na kerav o skutki mire Dadeskere, akor mange ma pačan.

³⁸ Ale te kerav ola skutki – choc mange na pačan, pačan mire skutkenge, hoj te prindžaren a te pačan, hoj o Dad hino andre mande a me som andro Dad.”

³⁹ Akor les pale kamenas te chudel, no ov geľa avri andral lengere vasta.

⁴⁰ A pale odgeľa pal o Jordan, pre oda than, kaj o Jan angloda bolelas, a ačhiľa ode.

⁴¹ But džene avle pal leste a phenenas: “Choc o Jan na kerđa ňisavo zazrakos, savoro, so pal o Ježiš phenđa, hin čačipen.”

⁴² A but džene ode andre leste pačandile.

11

O Lazar merel

¹ Sas jekh nasvalo, o Lazar, andral o gav Betanija, kaj bešenas e Maria the lakeri pheň Marta.

² Odi Maria pomakhľa le Rajes le olejoha a khosľa leske o pindre le balenca. Lakero phral Lazar sas nasvalo.

³ Avke ola pheňa dine le Ježišoske te phenel: “Rajeja, oda, kas tu rado dikhes, hino nasvalo.”

⁴ Sar o Ježiš oda šunđa, phenđa: “Kada nasvaliben nane pro meriben, ale pre le Devleskeri slava, hoj o Čhavo le Devleskero te el barardo.”

⁵ O Ježiš rado dikhelas la Marta, lakera pheňa the le Lazar.

⁶ Ale sar šunđa, hoj o Lazar hino nasvalo, ačhiľa mek duj džives pre oda than, kaj sas.

⁷ Palis phenđa le učeňikenge: “Aven, džas pale andre Judsko.”

⁸ O učeňika leske phende: “Rabbi, ča akana tut kamenas o Židi te murdarel le barenca a pale ode džas?”

⁹ O Ježiš odphenđa: “Či nane dešuduj (12) ori andro džives? Te vareko phirel dživese, na perela, bo dikhel o svetlos kale svetoskero.

¹⁰ Ale te phirel vareko rači, perela, bo nane andre leste o svetlos.”

¹¹ Pal kala lava lenge phenđa: “Amaro prijateľis Lazar zasuča, ale džav, hoj les te uštavav.”

¹² Akor leske o učeňika phende: “Rajeja, te zasuča, sastola avri.”

¹³ O Ježiš vakerelas pal leskero meriben, ale on peske gondolinenas, hoj vakerel pal o soviben.

¹⁴ Palis lenge o Ježiš phenđa phundradones: “O Lazar muľa.

¹⁵ Vaš tumenge som rado, hoj ode na somas, hoj tumen te pačan. Ale aven, džas pal leste!”

¹⁶ Akor phenđa o Tomaš, saves vičinen Didimos, okle učeňikenge: “Džas the amen, hoj te meras leha!”

O Ježiš – o uštiben the o dživipen

¹⁷ Sar ode avľa o Ježiš, dodžanľa pes, hoj o Lazar imar štar džives pašlol andro hrobos.

¹⁸ E Betanija sas pašes paš o Jeruzalem, vaj trin kilometri.

¹⁹ A but Židi avle ke Marta the Maria te prelidžal lenca e dukh pal lengero phral.

²⁰ Sar šunđa e Marta, hoj avel o Ježiš, geľa ke leste, ale e Maria ačhiľa khere.

²¹ Avke phenđa e Marta le Ježišoske: “Rajeja, te ade uľalas, miro phral na muľahas.

22 Ale the akana džanav, hoj savoro, so mangeha le Devlestar, o Del tut dela.”

23 O Ježiš lake phenda: “Tiro phral uštela.”

24 E Marta leske phenda: “Džanav, hoj uštela akor, sar ušteta o mule andral o meriben andro posledno džives.”

25 O Ježiš lake phenda: “Me som oda, ko uštavel le manušen andral o meriben a del len o dživipen. Oda, ko andre mande pačala, choc merela, dživela.

26 Ńiko olendar, save dživen a pačan andre ma, šoha (ňikda) na merela. Pačas oleske?”

27 Oj leske phenda: “He, Rajeja, me pačandilom, hoj tu sal o Kristus, o Čhavo le Devleskero, savo mušinda te avel pro svetos.”

O Ježiš rovel

28 Sar oda phenda, geľa pale, vičinda peskera pheňa la Maria a počoral lake phenda: “O Učitelis hino ade a vičinel tut.”

29 Sar oda šunda, uštila sigo a geľa pal leste.

30 O Ježiš mek na geľa andro gav, ale ačila mek pro than, kaj ke leste avľa e Marta.

31 O Židi, save andro kher zlidžanas la Mariaha e dukh, dikhle, sar sigo uštila a geľa avri. Gele pal late, bo peske gondolinenas, hoj džal paš o hrobos te rovel.

32 Avke e Maria avľa ode, kaj sas o Ježiš, a sar les dikhľa, peľa paš leskere pindre a phenda leske: “Rajeja, te ade ulalas, miro phral na muľahas.”

33 Sar dikhľa o Ježiš, hoj rovel oj the o Židi, save avle laha, zaila les oda a avľa leske igen pharo andro jilo

34 a phučľa: “Kaj les thodan?” On leske phende: “Rajeja, av a dikh!”

35 A o Ježiš zarunda.

36 Akor phende o Židi: “Dikhen, sar les rado dikhelas!”

37 Varesave džene lendar phende: “Či ov, savo phundrađa o jakha le koreske, našti kerđa vareso, hoj o Lazar te na merel?”

O Ježiš uštavel le Lazar

38 Le Ježišoske sas pale pharo a avľa ko hrobos, so sas jaskiňa a sas phandlo le bareha.

39 O Ježiš phenda: “Odlen o bar!” E Marta, e pheň le muleskeri, phenda: “Rajeja, imar khandel, bo hino ode imar štarto džives.”

40 O Ježiš lake phenda: “Či na phendom tuke, hoj te pačaha, dikheha le Devleskeri slava?”

41 Avke odile o bar. O Ježiš hazdňa upre o jakha a phenda: “Dado, palikerav tuke, hoj man šundal avri.

42 Me džanavas, hoj man furt šunes, ale oda phendom anglo nipi, save ade ačhen, hoj te pačan, hoj man tu bičadal.”

43 Sar oda phenda, vičinda zorale hangoha: “Lazar, av avri!”

44 O mulo avľa avri. O pindre the o vasta leske sas zaphandle le faštenca a leskero muj sas zakerdo andre le khosneha. O Ježiš lenge phenda: “Rozphanden les a muken te džal het!”

O Bari Rada kamel te murdarel le Ježiš

45 But džene ole Židendar, save avle pal e Maria, dikhle so kerđa o Ježiš, a pačandile andre leste.

46 Ale varesave džene lendar gele ko Farizeja a phende lenge, so kerđa o Ježiš.

47 Akor zvičinde o nekbareder rašaja the o Farizeja e Bari Rada a phende: “So keraha? Bo kada manuš kerel but znameňja!”

⁴⁸ Te les mukaha avke, savore pačana andre leste! Avena o Rimana a zničinenena o chramos the amaro narodos!”

⁴⁹ Jekh dženo lendar, o Kajfaš, savo sas oda berš nekbareder rašaj, phendā: “Tumen na džanen nič!”

⁵⁰ Na achalon, hoj tumenge hin feder te merela jekh manuš vaš o nipi, sar te mulahas calo narodos.”

⁵¹ Vašoda, hoj sas oda berš nekbareder rašaj, na phendā oda korkoro pestar, ale prorokinda, hoj o Ježiš merela vaš o narodos,

⁵² a na ča vaš o narodos, ale the hoj te anel pale le rozčhide čhaven le Devleskere jekhetane.

⁵³ Avke ole dživesestar pes dovakerde, hoj les murdarena.

⁵⁴ Vašoda o Ježiš pes imar na sikavelas maškar o Židi, ale geľa odarik andro phuva paš e pušta, andro foros Efrajim. Ode ačila peskere učeņikenca.

⁵⁵ E Patrađi sas pašes a but džene gele angle Patrađi andro Jeruzalem, hoj pes te obžužaren.

⁵⁶ Akor rodenas le Ježiš a sar ačhenas andro chramos, phenenas jekh avreske: “So phenen? Avela ov pro inepos?”

⁵⁷ Ale o nekbareder rašaja the o Farizeja imar dine prikazis, hoj te vareko pes dodžanela, kaj hino o Ježiš, mušinelā oda te phenel avri, hoj les te chuden.

12

E Maria pomakhel le Rajes

¹ Šov džives angle Patrađi o Ježiš avľa andre Betanija, kaj bešelas o Lazar, saves o Ježiš uštađa andral o meriben.

² Kerde leske ode te chal. E Marta kerelas pašal lende a o Lazar sas jekh olendar, save leha bešenas pašal o skamind.

³ E Maria iľa vaj jepaš litra igen dragano olejos andral o nardos a pomakhľa le Ježišoskere pindre a khosľa len peskere balenca. Calo kher voņinelas pal o olejos.

⁴ Jekh leskere učeņikendar, o Judaš Iškarijotsko, savo les palis zradzinda, phendā:

⁵ “Soske pes oda olejos na bikenda vaš o trin šel (300) rupune* a na diňa pes le čoreņge?”

⁶ Oda na phendā vaš oda, hoj leske džalas pal o čore, ale vaš oda, hoj čorkerelas. Sas leste o gonoro le lovenca a lelas peske olestar, so andre thovenas.

⁷ Ale o Ježiš phendā: “Muk la, bo oda kerđa pre oda džives, sar merava.

⁸ Bo o čore hine tumenca furt, ale me tumenca furt na avava.”

⁹ But Židi pes dodžanle, hoj o Ježiš sas ode. Avle andre Betanija na ča pal o Ježiš, ale the hoj te dikhen le Lazar, saves uštađa andral o meriben.

¹⁰ Avke o nekbareder rašaja pes dovakerde, hoj murdarena the le Lazar,

¹¹ bo angle leste but Židi oddžanas a pačandile andro Ježiš.

Avel le lašaribnaha andro Jeruzalem

¹² Pre aver džives but nipi, save avle pre Patrađi, došunde pes, hoj o Ježiš džal andro Jeruzalem.

¹³ On skidle konara pal o palmi, gele ke leste a vičinenas:

“*Hosanna! Požehņimen, ko avel andro nav le Rajesker!*

Bachtalo o kralis le Izraelosker!”

¹⁴ O Ježiš arakhľa somaricis a bešla pre leste, avke sar hin pisimen:

¹⁵ “*Ma dara tut, čhajori le Sionoskeri! Dikh, tiro kralis avel bešindos pro somaricis.*”

* 12:5 300 denara

¹⁶ Akor, sar oda phendā, o učeņika na achalile, ale sar o Ježiš sas oslavimen, avla lenge pre godi, hoj pes leske ačhila avke, sar sas pisimen pal leste.

¹⁷ Ola nipi, save dikhle, sar vičindā avri le Lazar andral o hrobos a uštađa les andral o meriben, vakerenas avri pal oda.

¹⁸ Vašoda avle o nipi ke leste, bo šunde, hoj kerđa oda zazrakos.

¹⁹ Akor peske o Farizeja phende: “Dikhen, nič našti keras. Calo svetos džal pal leste!”

O Greki kamen te dikhel le Ježiš

²⁰ Sas ode the varesave Greki, save avle andro Jeruzalem, hoj pro inepos te lašaren le Devles.

²¹ On avle ko Filip, savo sas andral e Galilejsko Betsaida, a mangle les: “Rajeja, kamas te dikhel le Ježiš.”

²² O Filip geła a phendā le Andrejske a sodujđzene gele te phenel le Ježišoske.

²³ O Ježiš lenge odphendā: “Avla e ora, hoj te avel oslavimen o Čhavo le Manušeskero.

²⁴ Čačes, čačes phenav tumenge: Te perela o zrnos andre phuv, ale na merela, ačhela korkoro. Ale te merela, anela but ulipen.

²⁵ Oda, ko rado dikhel peskero dživipen, našavela les. Ale oda, ko na kamel peskero dživipen andre kada svetos, zachrañinela les pro večno dživipen.

²⁶ Te mange vareko služinel, mi phirel pal ma, a ode, kaj som me, ela the miro služobņikos. Te mange vareko služinela, oles dela pačiv miro Dad.

Vakerel pal peskero meriben

²⁷ Akana mange hin phares a so šaj phenav: ‘Dado, le man avri andral kadi ora?’ Se vašoda avlom, hoj te cerpinav.

²⁸ Dado, oslavim tiro nav!’ Akor šundila o hangos (hlasos) andral o ņebos: “Imar oslavindom a mek oslavinava.”

²⁹ Ola nipi, save ode ačhenas a šunde oda, phende: “Hermindā!” Aver phende: “O aņjelos leske vareso phendā.”

³⁰ O Ježiš odphendā: “Na prekal ma šundila oda hangos, ale prekal tumende.

³¹ Akana hin o sudos upral kada svetos; akana ela avričhido o princos le svetoskero.

³² A sar me avava upre hazdlo la phuvatar, cirdava savoren ke mande.”

³³ Oda phendā vašoda, hoj lenge te del te džanel, save meribnaha merela.

³⁴ O nipi leske odphende: “Amen šundam andro Zakonos, hoj o Kristus ačhela pro furt. Sar phenes, hoj o Čhavo le Manušeskero mušinel te el upre hazdlo? Ko hin oda Čhavo le Manušeskero?”

³⁵ O Ježiš lenge phendā: “Mek frima o svetlos hin tumenca. Phiren, medik tumen hin o svetlos, hoj tumen te na zachudel o kalipen. Bo ko phirel andro kalipen, na džanel, kaj džal.

³⁶ Medik tumen hin o svetlos, pačan andro svetlos, hoj te aven o čhave le svetloskere.” Sar o Ježiš oda phendā, odgeła a garuđa pes lendar.

O Židi na pačan andro Ježiš

³⁷ Choc kerđa kajci but zazraki anglal lende, na pačanas andre leste,

³⁸ hoj pes te ačhel oda lav, so phendā o prorokos Izaiáš:

“Rajeja, ko pačandila amare lavenge? A kaske sas sikadi le Devleskeri zor?”

³⁹ Vašoda našti pačandile, bo avrether pisindā o Izaiáš:

⁴⁰ “Korarda lengere jakha a zakerđa lengero jilo, hoj le jakhenca te na dikhen, le jileha te na achalon a te na visaren pes, a me len te sastarav avri.”

⁴¹ Kada phendā o Izaiáš, sar dikhla leskeri slava a vakerelas pal leste.

⁴² The avke but anglune murša andre leste pačandile. Ale anglo Farizeja pes na pridžanenas, hoj len te na čhiven avri andral e sinagoga.

⁴³ Bo buter kamenas, hoj len o nipi te ašaren, sar o Del.

⁴⁴ O Ježiš vičinda: “Oda, ko pačal andre ma, na pačal ča andre ma, ale andre oda, ko man bičhada.

⁴⁵ A ko man dikhel, dikhel oles, savo man bičhada.

⁴⁶ Me avlom sar o svetlos pre phuv, hoj ņiko, ko andre ma pačal, te na ačhel andro kalipen.

⁴⁷ Te vareko šundahas mire lava, ale na dolikerena len, me les na sudzinav. Bo me na avlom, hoj te sudzinav o svetos, ale te zachraņnav.

⁴⁸ Te vareko na prilel man aņi mire lava, leskero sudcas hin o lav, so vakeravas, a sudzinela les andro posledno džives.

⁴⁹ Bo me na vakeravas korkoro mandar, ale o Dad, ko man bičhada, korkoro mange prikazinda, so mušnav te phenel a sar te vakerel.

⁵⁰ A me džanav, hoj leskero prikazaņje anel o večno dživipen. Oda, so me vakerav, vakerav avke, sar mange phenda o Dad.”

13

Thovel o pindre le učeņikenge

¹ Sas o džives angle Patradi. O Ježiš džanelas, hoj avla leskeri ora, hoj te oddžal andral kada svetos ko Dad, a vašoda, hoj kamelas peskeren, save sas pro svetos, presikada lenge baro kamiben.

² Rači paš o chaben o beng imar thoda andro jilo le Judašiske, saveske sas dad o Šimon Iškarijotsko, hoj les te zradzinel.

³ No o Ježiš džanelas, hoj o Dad leske diņa savoro andro vasta a hoj avla le Devlestar a džal ko Del.

⁴ Uštila pašal o chaben, čhida tele o uprune gada a phandla e leketa pašal peste.

⁵ Palis čhida o paņi andro lavoris, chudla te thovel (omorel) o pindre le učeņikenge a khoselas la leketaha, so sas phandli pašal leste.

⁶ Sar avla paš o Šimon Peter, phenda leske: “Rajeja, tu mange kames te thovel o pindre?”

⁷ O Ježiš leske odphenda: “Oda, so me kerav, tu akana na achalos, ale palis achaloņa.”

⁸ O Peter leske phenda: “Šoha tuke na domukava, hoj mange te thoves o pindre!” Ale o Ježiš leske odphenda: “Tetuke na thovava o pindre, na aveha buter miro učeņikos.”

⁹ Akor leske o Šimon Peter phenda: “Rajeja, na ča mire pindre, ale the o vasta the o šero.”

¹⁰ O Ježiš leske phenda: “Oleske, ko imar pes thoda, kempel te thovel ča o pindre, bo imar hino calo žužo. The tumen san žuže, ale na savore.”

¹¹ Džanelas, ko les zradzinela, vašoda phenda: “Na savore san žuže.”

¹² Sar lenge thoda o pindre, urda pre peste pale o uprune gada a bešla peske. Palis phenda: “Achaliņan, so tumenge kerdom?”

¹³ Tumen man vičinen ‘Učitelina’ the ‘Rajeja’ a mištes phenen, bo me som.

¹⁴ No te me, tumaro Raj the Učitelis, tumenge thodom o pindre, avke the tumen thoven o pindre jekh avreske.

¹⁵ Me tumenge sikadom, sar te kerel, hoj the tumen te keren avke sar me.

¹⁶ Čačes, čačes phenav tumenge, hoj o sluhas nane bareder sar leskero raj, aņi oda, savo sas bičhado, nane bareder sar oda, ko les bičhada.

¹⁷ Te oda džanen, bachtale san, te oda the keren.

18 Na vakerav pal tumende savorende. Me džanav, kas mange avri kidňom, ale hoj pes te ačhel oda, so hin pisimen:

‘Oda, ko manca chal o maro, chudľa pre ma te džal.’

19 Phenav tumenge oda akana, hoj palis, sar pes oda ačhela, te pačan hoj Me Som.

20 Čačes, čačes phenav tumenge: Oda, ko prilel oles, kas me bičhavava, man prilel, a ko man prilel, prilel oles, ko man bičađa.”

O Ježiš phenel, ko les zradzinela

21 Sar oda vakerelas o Ježiš, sas leske phares pro jilo a phendá lenge phundradones: “Čačes, čačes phenav tumenge, jekh tumendar man zradzinela.”

22 O učeňika dikhenas jekh pre aver, bo na achalonas, pal kaste vakerel.

23 Jekh leskere učeňikendar – oda, saves o Ježiš rado dikhelas – sas igen pašes paš o Ježiš.

24 O Šimon Peter leske sikađa, hoj te phučel, pal kaste vakerel.

25 Oda učeňikos zmukľa o šero pašeder ko Ježiš a phučľa lestar: “Rajeja, ko hin oda?”

26 O Ježiš odphendá: “Oda, kaske me podava o močimen maro.” Močinda o maro a diňa le Judašiske, saveske sas dad o Šimon Iškarijotsko.

27 Sar o Judaš iľa o maro, o satan takoj avľa andre leste. O Ježiš leske phendá: “Oda, so kames te kerel, ker sigo.”

28 Ale ňiko lendar, save bešenas pašal o skamind, na achalile, soske leske o Ježiš oda phendá.

29 Vaš oda, hoj le Judašiste sas o gonoro le lovenca, varesave učeňika peske gondolinenas, hoj leske phenel: “Dža, cin oda, so kampil pro inepos,” abo: “De vareso le čoren.”

30 Sar iľa o Judaš o maro, geľa avri. A sas rat.

O nevo prikazaňje

31 Sar o Judaš geľa avri, phendá o Ježiš: “Akana hin oslavimen o Čhavo le Manušeskero a o Del hin oslavimen andre leste.

32 A te hin oslavimen andre leste, the o Del les oslavinela korkoro andre peste a takoj les oslavinela.

33 Čhave mire, imar na avava but tumenca. Rodena man a avke, sar phendom le Židenge, the tumenge akana phenav: Ode, kaj me džav, tumen našti aven.

34 Nevo prikazaňje tumen dav: Kamen jekh avres. Avke, sar me tumen kamavas, the tumen kamen jekh avres.

35 Pal oda prindžarena savore, hoj san mire učeňika, te ela o kamiben maškar tumende.”

Phenel, hoj o Peter les zaprinela

36 O Šimon Peter leske phendá: “Rajeja, kaj džas?” O Ježiš leske odphendá: “Kaj me džav, ode pal ma akana našti aves, ale palis pal ma aveha.”

37 O Peter leske phendá: “Rajeja, soske našti džav akana pal tu? Me o dživipen vaš tu dava!”

38 O Ježiš leske odphendá: “Tu vaš ma o dživipen deha? Čačes, čačes phenav tuke, hoj medik o kohutos na gilavela, tu man trival zaprineha.”

14

O Ježiš hin o drom, o čačipen the o dživipen

1 “Te na pes tumaro jilo daral! Pačan andro Del, pačan the andre ma.

² Andre mire Dadeskero kher hin but khera, te oda na ulahas avke, phendomas tumenge, hoj tumenge džav te pririchtinel o than?

³ Sar oddžava a pririchtinava tumenge o than, avava pale a lava tumen ke mande, hoj te aven ode, kaj som me.

⁴ Tumen džanen o drom kaj džav.”

⁵ O Tomaš leske phendā: “Rajeja, na džanas, kaj džas. Sar šaj džanas o drom?”

⁶ O Ježiš leske phendā: “Me som o drom, o čačipen the o dživipen. Ńiko na avela ko Dad, te na prekal ma.

⁷ Te prindžardanas man, prindžardanas the mire Dades. Akanastar les imar prindžaren a imar les dikhlan.”

⁸ O Filip phendā: “Rajeja, sikav amenge le Dades. Na kempel amenge buter.”

⁹ O Ježiš leske phendā: “Kajci but som tumenca a na prindžardal man, Filip? Ko man dikhla, dikhla le Dades. Sar šaj phenes: ‘Sikav amenge le Dades?’

¹⁰ Na pačas, hoj me som andro Dad a o Dad andre ma? O lava, so tumenge vakerav, na vakerav korkoro mandar. Ale oda kerel o Dad, savo dživel andre mande.

¹¹ Pačan mange, hoj me som andro Dad a o Dad andre mande. A te na, akor pačan vaš oda, so kerav!

¹² Čačas, čačas phenav tumenge, hoj the oda, ko pačal andre ma, kerela o skutki, save me kerav – a mek bareder kerela, bo me džav ko Dad.

¹³ Me kerava savoro, so mangena andre miro nav, hoj te el o Dad oslavimen andro Čavo.

¹⁴ Te mangena mandar vareso andre miro nav, me oda kerava.”

O Raj del lav pal o Sentno Duchos

¹⁵ “Te man kamen, dolikerena mire prikazaňja.

¹⁶⁻¹⁷ A me mangava le Dades a dela tumen le Duchos, savo tumenge pomožinela a lidžala*. Ov, o Duchos le čačipnaskero, ela tumenca pro furt. O svetos les našti prilel, bo les aňi na dikhel aňi na prindžarel. Ale tumen les prindžaren, bo dživel maškar tumende a ela andre tumende.

¹⁸ Na omukava tumen sar široti, avava ke tumende.

¹⁹ Mek sikra a o svetos man buter na dikhela, ale tumen man dikhena. Vašoda, hoj me dživav, the tumen dživena.

²⁰ Andre oda džives tumen prindžarena, hoj me som andre miro Dad a tumen andre mande a me andre tumende.

²¹ Ko prilel mire prikazaňja a dolikerel len, oda man kamel. A oda, ko man kamel, oles kamela miro Dad; a the me les kamava a sikavava man leske.”

²² O Judaš, ale na oda Iškarijotsko, phendā: “Rajeja, sar oda, hoj kames amenge tut te sikavel a na le svetoske?”

²³ O Ježiš leske odphendā: “Te man vareko kamel, dolikerela miro lav a miro Dad les kamela. A amen avaha ke leste a dživaha leha.

²⁴ Oda, ko man na kamel, na dolikerel mire lava. O lav, so šunen, nane miro, ale le Dadeskero, savo man bičhađa.

²⁵ Kada tumenge phendom, medik somas tumenca.

²⁶ Ale o Sentno Duchos, savo tumenge pomožinela†, saves bičhavela o Dad andre miro nav, ov tumen sikavela savoreske a leperela tumenge savoro, so tumenge phendom.

²⁷ Smirom tumenge mukav; miro smirom tumenge dav. Ale me les tumenge na dav avke, sar kada svetos. Tumare jile pes te na trapinen aňi te na predaran!

* **14:16-17** O Ńešitelis abo Radcas † **14:26** O Ńešitelis abo Radcas

²⁸ Šundan, hoj tumenge phendom: 'Džav a pale avava ke tumende.' Te man kamlanas, radisalilanas, hoj phendom: 'Džav ko Dad,' bo o Dad hino bareder sar me.

²⁹ Phendom tumenge akana, sigeder sar pes oda ačhela, hoj tumen te pačan, sar pes oda ačhela.

³⁰ Imar na vakerava but tumenca, bo avel o princos le svetoskero. Nane les zor upral mande,

³¹ ale hoj o svetos te prindžarel, hoj kamav le Dades, kerav savoro, so mange prikazinda. Ušten, džas adarik!"

15

O Ježiš hino čačo viničis

¹ "Me som oda čačo viničis a miro Dad hino vinaris.

² Dojekh konaricis andre mande, savo na anel ovocje, odčhinel. Dojekh, savo anel ovocje, žužarel, hoj te anel buter ovocje.

³ Tumen san imar žuže vaš o lav, so tumenge vakeravas.

⁴ Ačhen andre mande a me andre tumende. Sar o konaricis našti anel ovocje korkoro pestar, te na ačhela andro viničis, avke aňi tumen, te na ačhena andre mande.

⁵ Me som o viničis, tumen san o konarica. Ko ačhel andre mande a me andre leste, anel but ovocje, bo bijal mande našti nič keren.

⁶ Te vareko na ačhel andre mande, pes čhivela het avke, sar o konaricis a šučola avri. Lena ajse konarica, čhivena len pre jag a zlabona.

⁷ Te ačhena andre mande a mire lava ačhena andre tumende, akor mangel savoro, so kamen, a ačhela pes tumenge.

⁸ Oleha hin barardo miro Dad, hoj tumen anena but ovocje a avena mire učeňika.

⁹ Sar man kamel o Dad, avke the me tumen kamav. Ačhen andre miro kamiben!

¹⁰ Te dolikerena mire prikazaňja, ačhena andre miro kamiben, avke sar me dolikeravas mire Dadeskere prikazaňja a ačhav andre leskero kamiben.

¹¹ Kada tumenge phenavas vašoda, hoj miro radišagos te ačhel andre tumende a tumaro radišagos te el pherdo.

¹² Kada hin miro prikazaňje: Kamen jekh avres avke, sar me tumen kamav.

¹³ Ńikas nane bareder kamiben sar oles, savo del peskero džživipen vaš peskere prijateľa.

¹⁴ Tumen san mire prijateľa, te keren savoro, so tumenge prikazinav.

¹⁵ Imar tumenge na phenav buter sluhi, bo o sluhas na džanel, so kerel leskero raj. Ale tumen vičinav 'prijateľa', bo savoro, so šundom mire Dadestar, tumenge diňom te džanel.

¹⁶ Na tumen peske man kidňan avri, ale me mange tumen kidňom avri a ačhadom, hoj te džan te anen ovocje, so ačhel. Hoj o Dad tumen te del savoro, so mangena andre miro nav.

¹⁷ Kada tumenge prikazinav: Kamen jekh avres!"

O svetos našti avri ačhel le učeňiken

¹⁸ "Te tumen o svetos našti avri ačhel, džanen, hoj man sigeder našti avri ačhelas.

¹⁹ Te ulanas andral o svetos, o svetos tumen rado dikhlahas sar peskeren. Ale vašoda, hoj na san andral o svetos, ale me mange tumen avri kidňom andral leste, o svetos tumen našti avri ačhel.

²⁰ Leperen peske pro lav, so tumenge phendom: O sluhas nane bareder sar leskero raj. Te pre mande džanas, džana the pre tumende. Te miro lav dolikerde, dolikerena the tumare.

²¹ Oda savoro tumenge kerena vaš miro nav, bo na prindžaren oles, savo man bičhađa.

²² Te na avlomas a na vakerđomas lenge, na ulahas len binos. Ale akana naši phenen, hoj na džanenas.

²³ Oda, ko man naši avri ačhel, naši avri ačhel the mire Dades.

²⁴ Te na kerđomas maškar lende o skutki, so ņiko aver na kerđa, na ulahas len binos. Ale akana dikhle a the avke man the mire Dades naši avri ačhen,

²⁵ hoj pes te ačhel o lav, so hin pisimen andre lengero Zakonos:

‘Našći man avri ačhenas a na sas vaš soske.’

²⁶ Ale sar avela o Ťešitelis, saves tumenge bičhavava, o Duchos le čačipnaskero, savo avel le Dadestar, ov svedčinel pal ma.

²⁷ A the tumen svedčinena pal ma, bo san manca ešebnovarestar (peršovarestar).”

16

¹ “Kada tumenge phendom vašoda, hoj te na preačhen te pačal.

² Čhivena tumen avri andral o sinagogi a ela časos, sar peske gondolinela sako, ko tumen murdarela, hoj oleha služinel le Devleske.

³ Oda kerena, bo na prindžarde aňi le Dades aňi man.

⁴ Kada phendom, hoj peske te leperen, sar avela odi ora, hoj anglal tumenge pal oda phendom. Angloda tumenge kada na phendom, bo somas tumenca.”

Pal o Sentno Duchos, savo avela

⁵ “Ale akana džav ke Oda, savo man bičhađa, a ņiko tumendar mandar na phučel: ‘Kaj džas?’

⁶ Ale vaš oda, hoj tumenge vakerđom kala veci, o pharipen pherarda tumaro jilo.

⁷ No me tumenge phenav o čačipen: Ela tumenge feder, te me džava het. Bo te na, o Sentno Duchos na avela ke tumende. Ale te džava het, bičhavava les ke tumende.

⁸ Sar ov avela, sikavela le svetoske pro binos, pro spravodlišagos the pro sudos:

⁹ O binos hin andre oda, hoj na pačan andre ma;

¹⁰ o spravodlišagos hin andre oda, hoj džav ke miro Dad a imar man buter na dikhena;

¹¹ a o sudos hin andre oda, hoj o princos andral kada svetos hino odsudzimen.

¹² Šaj tumenge phenav mek but, ale akana naši zlidžan.

¹³ Ale sar avela o Duchos le čačipnaskero, lidžala tumen andre dojekh čačipen. Na vakerela korkoro pestar, ale vakerela savoro, so šunel. A phenela tumenge the oda, so avela.

¹⁴ Ov man oslavinela, bo lela olestar, so hin miro, a phenela tumenge.

¹⁵ Sa, so hin le Dades, hin miro – vašoda phendom, hoj lela olestar, so hin miro, a phenela tumenge.”

O Ježiš oddžala a pale avela

¹⁶ “Mek sikra a na dikhena man a pale sikra a dikhena man.”

¹⁷ Akor varesave učeňika maškar peste phende: “Soske phenel: ‘Mek sikra a na dikhena man a pale sikra a dikhena man’? A soske phenel: ‘Me džav ko Dad?’”

¹⁸ Avke phenenas: “So hin ada: ‘Mek sikra’? Na džanas, so vakerel.”

¹⁹ O Ježiš džanelas, hoj lestar oda kamle te phučel a phendža lenge: “Phučen jekh avrestar, soske phendom: ‘Mek sikra a na dikhena man a pale sikra a dikhena man’?”

²⁰ Čačes, čačes tumenge phenav, hoj tumen rovena the hikinena a o svetos radisalola. Tumen avena andro pharipen, ale tumaro pharipen pes visarela pro radišagos.

²¹ La khabña džuvľa hin o dukha, sar ločhol (pašlol tele), bo avľa lakeri ora. Ale sar lake ulol o čavoro, radišagostar bisterel pro dukha, bo andä le čavores pro svetos.

²² The tumen akana hin pharipen, ale pale tumen dikhava a tumare jile radisaľona a tumaro radišagos tumendar ňiko na lela.

²³ Oda džives mandar imar na phučena nič. Čačes, čačes tumenge phenav, hoj dela tumen sa, so mangena le Dadestar andre miro nav.

²⁴ Dži akana mek andre miro nav na mangenas nič. Avke mangen a chudena, hoj tumaro radišagos pes te pherarel.

Le Ježišoskero ňerindipen upral o svetos

²⁵ Kada tumenge vakeravas andro podobenstva, ale avela e ora, hoj tumenge na vakerava buter andro podobenstva. Ale vakerava tumenge phundradones pal o Dad.

²⁶ Andre oda džives tumen mangena andre miro nav. Na phenav tumenge, hoj me vaš tumenge mangava le Dades,

²⁷ se korkoro o Dad tumen rado dikhel, bo tumen man rado dikhenas a pačandilän, hoj me avľom le Devlestar.

²⁸ Avľom khatar o Dad andro svetos. Akana pale omukav o svetos a džav ko Dad.”

²⁹ Akor o učeňika phende: “Dikh, akana vakeres phundradones, a na vakeres andro podobenstvo.

³⁰ Akana džanas, hoj džanes savoro a na kampil tuke, hoj tutar vareko te phučel. Vašoda pačas, hoj avľal le Devlestar.”

³¹ O Ježiš lenge odphendä: “Akana pačan?”

³² No, avel e ora a imar akana avľa, hoj dojekh tumendar denašela pal peskero drom a man mukena korkores, ale na som korkoro, bo o Dad hino manca.

³³ Kada tumenge vakeravas vašoda, hoj tumen te el andre mande smirom. Andro svetos tumen ela pharipen. Ale aven zorale! Me ňerindom (zvitäzindom) upral o svetos.”

17

Le Ježišoskeri modlitba

¹ Sar oda o Ježiš dovakerďa, dikhľa pro ňebos a phendä: “Dado, avľa e ora. Oslavin tire Čhas, hoj o Čhavo te oslavinel tut.

² Bo tu les diňal autorita upral dojekh manuš, hoj te del večno dživipen savoren, saven leške diňal.

³ O večno dživipen hin andre oda: Hoj te prindžaren tut, jekhe čače Devles the le Ježiš Kristus, kas bičhadal.

⁴ Me dokerďom sa, so mange pre kadi phuv diňal te kerel, a oleha tut oslavindom.

⁵ Dado, akana oslavin man la slavaha, so man sas paš tute mek sigeder, sar sas stvorimen o svetos.

⁶ Sikadom tiro nav le manušenge, saven mange diňal andral o svetos. Tire sas a diňal len mange a dolikerde tiro lav.

⁷ Akana džanen, hoj tutar hin savoro, so mange diňal.

⁸ Bo o lava, so mange tu diňal, diňom lenge a on priile a čačes prindžarde, hoj avľom tutar, a pačandile, hoj tu man bičhadal.

⁹ Me mangav vaš lende. Na mangav vaš o svetos, ale vaš ola, saven mange diňal, bo hine tire.

¹⁰ A savoro, so hin miro, hin tiro a tiro hin miro. A me som oslavimen prekal lende.

¹¹ Imar buter na som pro svetos, ale on hine pro svetos a me džav ke tu. Sentno Dado, doliker andre tiro nav olen, saven mange diňal, hoj te en jekh avke sar amen.

¹² Sar somas lenca pro svetos, me len dolikeravas andre tiro nav, so man tu diňal. Merkinavas pre lende a űiko lendar na nařliřa, řa oda, savo muřinda te el nařado, hoj pes te ařhel avke, sar hin pisimen.

¹³ Akana dřav ke tu a kada phenav, medik som andro svetos, hoj miro radiřagos len te el pherdo andro jile.

¹⁴ Me lenge diňom tiro lav a o svetos len nařti avri ařhel, bo nane andral o svetos, avke sar me na som andral o svetos.

¹⁵ Na mangav, hoj len te les andral o svetos, ale hoj len te chrařines le nalařestar.

¹⁶ Nane andral o svetos, avke sar me na som andral o svetos.

¹⁷ Sentňar len tire řařipnaha! Tiro lav hin o řařipen.

¹⁸ Avke, sar tu man biřadař andro svetos, the me len biřadařom andro svetos.

¹⁹ Vař lenge me man oddav tuke, hoj the on řařes te en oddine.

²⁰ Na mangav řa vař kala, ale mangav the vař ola, save prekal lengere lava pařana andre mande,

²¹ hoj te en savore jekh. Avke sar tu, Dado, sal andre ma a me andre tu, kavke mi en the on andre amende, hoj o svetos te pařal, hoj tu man biřadař.

²² E slava, so man diňal, diňom lenge, hoj te en jekh, avke sar amen.

²³ Me andre lende a tu andre mande, hoj te en jekh andre savoreste, hoj o svetos te dřanel, hoj tu man biřadař a hoj kames len avke, sar man kames.

²⁴ Dado, kamav, hoj ola manuřa, saven mange diňal, te en manca ode, kaj som me, hoj te dikhen miri slava – e slava, so mange diňal vařoda, hoj man kamehas mek sigeder, sar sas o svetos stvorimen.

²⁵ řařipnaskero Dado, o svetos tut na prindřarda, ale me tut prindřardom a the kala prindřarde, hoj man tu biřadař.

²⁶ Diňom lenge tut te dřanel a mek oda kerav, hoj o kamiben, saveha man kamehas, te ařhel andre lende a me andre lende.”

18

Zalen le Jeřiř

¹ Sar pes o Jeřiř imar domodřinda, geřa peskere uřeňikenca tele prekal o paři Kidron, kaj sas olivovo sados. O Jeřiř geřa andre peskere uřeňikenca.

² O Judař, savo les zradzinda, dřanelas ole thanestar, bo o Jeřiř pes buterval ode arakhelas peskere uřeňikenca.

³ Avke iřa peha o Judař jekh řata slugařen the sluhen le nekbaredere rařajendar the Farizejendar. Sas len lampařa the aver řvetli, řabli the kopiji.

⁴ O Jeřiř dřanelas savorestar, so pre leste avela, avke geřa a phenda lenge: “Kas roden?”

⁵ Odphende leske: “Le Jeřiř andral o Nazaret.” Ov phenda: “Me Som.” Ařhelas lenca the o Judař, savo les zradzinda.

⁶ Sar lenge phenda: “Me Som,” gele palal a pele pre phuv.

⁷ Avke lendar pale phuřla: “Kas roden?” On phende: “Le Jeřiř Nazaretsko.”

⁸ O Jeřiř odphenda: “Phendom tumenge, hoj me som. Te man roden, len muken te dřal.”

⁹ Oda phenda, hoj pes te ařhel leskere lava: “űikas olendar, saven mange diňal, na nařadom.”

¹⁰ Akor o řimon Peter cirdňa avri peskeri řabla a odřhinda le nekbaredere rařaskere sluhaske o řačo kan. Ov pes viřinelas Malchos.

¹¹ Ale o Jeřiř phenda le Peteriske: “Thov e řabla pale, kaj sas! ři na pijava avri e kuři, so mange o Dad diňa?”

¹² Akor o slugađa, o veliřelis the o sluhi le řidengere ile le Jeřiř a zaphandle les.

¹³ A ešeb (peršo) les ligende ko Annaš, bo ov sas o sastro le Kajfašiskero. O Kajfaš sas oda berš nekbareder rašaj.

¹⁴ Oda sas ov, savo phendā le Židenge, hoj feder ela, te merela jekh manuš vaš savore nipi.

O Peter zaprinel le Ježiš

¹⁵ Džalas pal o Ježiš o Šimon Peter the dujto učeņikos. Ole učeņikos o nekbareder rašaj prindžarelas a geļa jekhetane le Ježišoha andre le nekbareder rašaskeri dvora.

¹⁶ No o Peter ačhelas avri paš o vudar. Palis oda dujto učeņikos, saves o nekbareder rašaj prindžarelas, avla avri a vakerdā ola čhajaha, savi phundravelas e brana, palis ilā andre le Peter.

¹⁷ Odi čhaj, savi phundravelas e brana, phendā le Peteriske: “Na sal the tu jekh kale manušeskere učeņikendar?” Ov odphendā: “Na som.”

¹⁸ Ačhenas ode o sluhi the o služobņika le Židengere a kerde bari jag a tačarelas pes, bo sas šil. Ačhelas lenca the o Peter a tačarelas pes.

O Ježiš anglo nekbareder rašaj

¹⁹ O nekbareder rašaj phučelas le Ježišostar pal o učeņika the pal leskero sikaviben.

²⁰ O Ježiš leske odphendā: “Me vakeravas le svetoske avke, hoj sako šaj šundā. Furt sikavavas andre sinagoga the andro chramos, kaj pes zdžan savore Židi, a nič na vakeravas počoral.

²¹ So mandar phučes? Phuč olendar, save šunde, so lenge vakeravas. On džanen, so vakerdom.”

²² Sar oda phendā, jekh le slugadendar, savo ode ačhelas, čhindā le Ježiš pal o muj a phendā: “Avke odphenes le nekbareder rašaske?”

²³ O Ježiš leske odphendā: “Te namištes phendom, sikav, so namištes phendom, ale te mištes, soske man mares?”

²⁴ Palis bičhađa o Annaš le Ježiš zaphandlones ke aver nekbareder rašaj Kajfaš.

O Peter pale zaprinel le Ježiš

²⁵ O Šimon Peter ačhelas a tačarelas pes. A phende leske: “Na sal the tu jekh leskere učeņikendar?” No ov zaprinđā a phendā: “Na som.”

²⁶ Jekh le nekbareder rašaskere sluhendar, famelija oleske, kaske o Peter odčhindā o kan, phendā: “Na dikhlom tut leha andre bar (zahrada)?”

²⁷ O Peter pale zaprinđā a takoj gilāđa o kohutos.

O Ježiš anglo Pilat

²⁸ Avke ligende le Ježiš khatar o Kajfaš andro Pilatoskero palacis a sas tosara. Ale on na gele andre, hoj pes te na melaren, bo kamle te chal le bakrores pre Patrađi.

²⁹ O Pilat avla avri pal lende a phendā: “So hin tumen pre kada manuš?”

³⁰ Odphende leske: “Te na kerđahas kada manuš namištes, na andamas les ke tu.”

³¹ O Pilat odphendā: “Len les tumen a sudzinen les pal tumaro Zakonos.” O Židi leske phende: “Amen nane pravos ņikas te murdarel.”

³² Oda sas, hoj pes te ačhel o lava le Ježišoskere, savenca diņa te džanel, save meribnaha merela.

³³ Avke o Pilat geļa pale andro palacis, vičindā le Ježiš a phendā leske: “Sal tu o Židoviko kralis?”

³⁴ O Ježiš odphendā: “Phenes oda korkoro pestar, či aver tuke pal ma phende?”

³⁵ O Pilat phendā: “So me som Židos? Korkoro tiro narodos the o nekbareder rašaja mange tut dine. So kerđal?”

³⁶ O Ježiš odphenda: “Miro krališagos nane andral kada svetos. Te ulahas miro krališagos andral kada svetos, mire služobnika pes mardehas vaš ma, hoj te na avav dino le Židenge. Ale akana miro krališagos nane adarik.”

³⁷ Akor o Pilat phenda: “Ta, the avke sal kralis?” O Ježiš odphenda: “Tu phenes, hoj som kralis. Me pre oda ulilom (pes narodzindom) a vašoda avlom pro svetos, hoj te svedčinav pal o čačipen. Sako, ko hin andral o čačipen, šunel miro hangos.”

³⁸ O Pilat phučla: “So hin o čačipen?” Sar oda phenda, geľa pale avri paš o Židi a phenda lenge: “Me pre leste na arakhlom nič nalačo.”

³⁹ Hin tumen tradicija, hoj tumenge jekhes premukav sako Patrađi. Kamen, hoj tumenge te premukav le Židovike kralis?”

⁴⁰ Ale on savore vičinenas: “Na les, ale le Barabaš!” O Barabaš sas zbužnikos.

19

O Pilat les odsudzinel pro meriben

¹ Akor iľa o Pilat le Ježiš a diňa les te marel le bičoha.

² O slugađa kerde le kandrendar (le trňendar) koruna a thode leske la pro šero. Urde les andro purpurovo plaštoš,

³ avenas paš leste a phenenas: “Mi dživel o Židoviko kralis!” A marenas les pal o muj.

⁴ Palis o Pilat avľa pale avri a phenda lenge: “Dikhen, anav tumenge les avri, hoj te prindžaren, hoj na arakhav pre leste nič nalačo.”

⁵ Avke avľa o Ježiš avri. Pro šero les sas e koruna le kandrendar a sas urdo andro purpurovo plaštoš. O Pilat lenge phenda: “Dikhen, o manuš!”

⁶ Sar les dikhle o nekbareder rašaja the o stražnika, vriskinde: “Ukrižin les! Ukrižin les!” O Pilat lenge phenda: “Tumen les len a ukrižinen! Me pre leste na arakhav nič nalačo!”

⁷ O Židi leske odphende: “Amen hin zakonos a pal amaro zakonos mušinel te merel, bo kerelas pestar Čhavo le Devleskero.”

⁸ Sar oda šunđa o Pilat, mek buter pes daralas

⁹ a geľa pale andre peskero palacis a phučla le Ježišostar: “Khatar sal?” Ale o Ježiš leske na odphenda.

¹⁰ O Pilat leske phenda: “Manca na vakeres? Na džanes, hoj man hin zor tut te premukel abo zor tut te ukrižinel?”

¹¹ O Ježiš odphenda: “Na ulahas tut upral mande nisavi zor, te tuke oda na ulahas dino upral. Vašoda hin bareder binos oles, ko man zradzinda.”

¹² Akorestar les kamelas o Pilat te premukel. Ale o Židi vriskinenas: “Te kales premukeha, na sal le Cisariskero prijateľis. Bo sako, ko pestar kerel kralis, džal pro Cisariss.”

¹³ Sar o Pilat šunđa kala lava, iľa le Ježiš avri a bešľa peske pro sudno stolkos pro than, so pes vičinel Litostrotos a andre Hebrejiko čhib Gabata.

¹⁴ A sas vaj pro dilos* paraščuvine, so sas o džives angle Patrađi. O Pilat phenda le Židenge: “Dikhen! Tumaro kralis!”

¹⁵ No on vriskinde: “De les het! Murdar les! Ukrižin les!” O Pilat phenda: “So, te ukrižinel tumare kralis?” Ale o nekbareder rašaja odphende: “Nane amen kralis, ča Cisariss!”

Le Ježiš ukrižinen

¹⁶ Akor lenge les diňa te ukrižinel. Avke ile le Ježiš het.

* 19:14 Grekengeri čhib: šov ori

17 Lidžalas peskero kerestos a džalas pro than, so pes vičinel Lebka – andre Hebrejiko čhib Golgota.

18 Ode les ukrižinde a leha mek duje avren, jekhes pal jekh a dujtones pal dujto sera, a le Ježiš maškaral.

19 O Pilat diña te pisinel pre tabulka: “O Ježiš Nazaretsko, le Židengero Kralis,” a thode la pro kerestos.

20 A genenas la but Židi, bo oda than, kaj sas o Ježiš ukrižimen, sas pašes paš o foros. Sas pisimen andre Hebrejiko, Grekengeri the Laťiňiko čhib.

21 Akor phende le Židengere nekbaredere rašaja le Pilatoske: “Ma pisin: ‘Le Židengero Kralis,’ ale pisin, hoj ov phendā: ‘Som kralis le Židengero.’ ”

22 Ale o Pilat odphendā: “Oda, so pisinđom, pisinđom.”

23 Sar imar o slugađa ukrižinde le Ježiš, rozulade leskere gada pro štar kotora, dojekhe slugađiske jekh kotor. Ile the o teluno gad, so na sas sido a sas jekhe pochtanestar upral dži tele

24 a phende peske: “Na čingeras les, ale losinas vaše, kaskero ela.” Aleha pes ačhiła avke, sar hin pisimen: “Rozulade peske maškar peste mire gada a vaš miro ruchos peske čhide losos.” Oda hin, so kerde o slugađa.

25 Paš le Ježišoskero kerestos ačhelas leskeri daj, lakeri pheň – e Maria, so sas romňi le Kleofašiskeri – the e Maria Magdalena.

26 Sar dikhla o Ježiš, hoj ode ačhen leskeri daj the o učeňikos, saves kamelas, phendā peskera dake: “Džuvlije, dikh, tiro čhavo!”

27 Palis phendā le učeňikoske: “Dikh, tiri daj!” Akorestar la iła oda učeňikos ke peste.

O Ježiš merel

28 Palis, sar imar dikhla o Ježiš, hoj hin savoro dokerdo a hoj pes te ačhel oda, so hin pisimen, phendā: “Smedno som!”

29 Sas ode čaro le šuteha. On cindarde e špongija andro šut, phandle la pre izoposkeri paca a thode leske paš o vušta.

30 Sar o Ježiš koštoľinda o šut, phendā: “Dokerdo hin!” Zmukla tele o šero a mukla avri peskere duchos.

31 Vašoda, hoj sas o džives anglo Šabbat (sombat), mangle o Židi le Pilat, hoj te del te phagel o kokala pro pindre olenge, save sas ukrižimen. Bo na kamenas len te mukel pro keresti pro Šabbat a oda Šabbat sas baro.

32 Avke avle o slugađa a phagle o kokala ešebneske the dujtoneske, save leha sas ukrižimen.

33 Ale sar avle paš o Ježiš a dikhle, hoj imar hino mulo, na phagerde leske o kokala,

34 ale jekh le slugađendar predemađa la kopijaha leskeri sera a takoj čuliła avri o rat the o paňi.

35 A oda murš, savo oda dikhla, diña svedectvo a leskero svedectvo hin čačipnaskero. Ov džanel, hoj vakerel čačipen, hoj the tumen te pačan.

36 Oda pes ačhiła vašoda, hoj pes te ačhel oda, so hin pisimen:

“Aňi jekh leskero kokalos na ela phagerdo!”

37 A pale avrether pisinel:

“Dikhena oles, kas predemade!”

Parunen le Ježiš

38 O Jozef andral e Arimatija sas le Ježišoskero učeňikos, ale počoral, bo daralas le Židendar. Ov mangla le Pilat, či šaj lel tele le Ježišoskero telos a ov leske domukla. Avke avla a iła tele le Ježišoskero telos.

³⁹ Avľa the o Nikodem, savo sas angloda rači paš o Ježiš, a iľa peha vaj tranda (30) kili mišimen aloe the mirra.

⁴⁰ Avke ile le Ježišoskero telos a faštinde les andro lepedi le voňave olejenca, avke sar hine o Židi sikade te parunel.

⁴¹ Pre oda than, kaj les ukrižinde, sas bar (zahrada) a andre bar nevo hrobos, andre savo mek šoha (ňikda) ňiko na sas thodo.

⁴² A vaš oda, hoj sas o džives anglo Šabbat a hoj o hrobos sas pašes, thode ode le Ježiš.

20

O Ježiš nane andro hrobos

¹ Paľis ešebno džives andro kurko sig tosara, mek sar sas rat, avľa e Maria Magdalena ko hrobos a dikhľa, hoj o bar hino odcirdlo pašal o hrobos.

² Sar oda dikhľa, denašelas a avľa ko Šimon Peter the ke oda dujto učeňikos, saves rado dikhelas o Ježiš, a phenda lenge: “Ile le Rajes andral o hrobos a na džanas, kaj les thode.”

³ Akor o Peter the o dujto učeňikos džanas ko hrobos.

⁴ Soduj džene denašenas jekhetane, ale o dujto učeňikos denašelas sigeder sar o Peter a avľa ešebno ko hrobos.

⁵ Sar bandiľa, dikhľa ode ča o lepedi, ale na geľa andre.

⁶ Paľis avľa the o Šimon Peter, geľa andro hrobos a tiš ode dikhľa o lepedi

⁷ the o khosno, so sas le Ježišoske pro šero. O khosno na sas paš o lepedi, ale sas zapačardo pre aver than.

⁸ Akor avľa andre the o dujto učeňikos, savo sas ešebno ko hrobos, a dikhľa a pačandiľa.

⁹ Mek na achalile le Devleskero Lav, hoj mušinda te uštel andral o meriben.

¹⁰ Avke ola učeňika gele pale khere.

Sikavel pes la Maria Magdalenake

¹¹ Ale e Maria ačhelas avri paš o hrobos a rovelas. A sar rovelas, bandiľa andro hrobos

¹² a dikhľa te bešel duje aňjelen andro parne gada ode, kaj pašlolas le Ježišoskero telos, jekhes paš o šero a dujtones paš o pindre.

¹³ On lake phende: “Džuvlije, so roves?” Oj odphenda: “Ile mire Rajes a na džanav, kaj les thode.”

¹⁴ Sar oda phenda, visarda pes palal a dikhľa le Ježiš te ačhel, ale na džanelas, hoj oda hino Ježiš.

¹⁵ O Ježiš lake phenda: “Džuvlije, so roves? Kas rodes?” Oj peske gondolinda, hoj hino zahradňikos, a phenda leske: “Rajeja, te les tu ilal het, phen mange, kaj les thodaľ, a me les lava.”

¹⁶ O Ježiš lake phenda: “Maria!” Oj visaliľa a phenda leske andre Hebrejiko čhib: “Rabbuni!” (So hin prethodo: Učitelina.)

¹⁷ O Ježiš lake phenda: “Ma chude tut mandar, bo mek na somas upre ke miro Dad, ale dža ke mire phrala a phen lenge: ‘Džav upre ke miro Dad the ke tumaro Dad a ke miro Del the ke tumaro Del.’ ”

¹⁸ Avke avľa e Maria Magdalena a phenda avri le učeňikenge, hoj dikhľa le Rajes, a the oda, so lake phenda.

Sikavel pes le učeňikenge

¹⁹ Mek rači andre oda džives, o ešebno džives andro kurko, sas o učeňika zgele a daratar anglo Židi sas o vudar zarimen. O Ježiš avla, ačhila maškar lende a phenda lenge: “Smirom tumenge!”

²⁰ Sar oda phenda, sikada lenge peskere vasta the peskeri sera. O učeňika radisalile, sar dikhle le Rajes.

²¹ O Ježiš lenge pale phenda: “Smirom tumenge! Sar man bičhada o Dad, avke the me tunen bičhavav.”

²² Sar oda phenda, phurdña pre lende a phenda lenge: “Prilen le Sentne Duchos!

²³ Olenge, kaske odmukena o bini, hin odmuklo, a kaske na odmukena o bini, nane odmuklo.”

O Ježiš the o Tomaš

²⁴ Ale o Tomaš, savo pes vičinel Didimos, jekh le dešudujendar, na sas lenca, sar avla o Ježiš.

²⁵ Avke leske phenenas ola aver učeňika: “Dikhlam le Rajes!” No ov lenge phenda: “Te na dikhava o cheva pal o lecegi andre leskere vasta a na thovava miro angušť pro cheva, kaj sas predemado a na thovava miro vast andre leskeri sera, na pačava!”

²⁶ Pal ochto dživesa sas pale leskere učeňika andro kher a the o Tomaš sas lenca. O Ježiš avla prekal o zarimen vudar, ačhila peske maškar lende a phenda: “Smirom tumenge!”

²⁷ Palis phenda le Tomašiske: “Thov tiro angušť kade a dikh pre mire vasta. An tiro vast a thov les pre miri sera a ma av napačabnaskero, ale pačabnaskero!”

²⁸ O Tomaš leske odphenda: “Miro Raj, the miro Del!”

²⁹ O Ježiš leske phenda: “Pačandilal, bo man dikhľal. Bachtale hine ola, save na dikhle, a pačandile.”

³⁰ O Ježiš mek but aver zazraki kerďa angle peskere učeňika, so nane pisimen andre kada zvitkos.

³¹ Ale kada hin pisimen vašoda, hoj te pačan, hoj o Ježiš hin o Kristus, Čhavo le Devleskero, a le pačabnaha tunen te el andre leskero nav o dživipen.

21

Pale pes sikavel le učeňikenge

¹ Palis pes pale sikada o Ježiš le učeňikenge paš o Tiberijadsko moros. Ačhila pes kavke:

² Sas jekhetane o Šimon Peter, o Tomaš, saves vičinen Didimos, o Natanael andral e Kana Galilejsko, o duj čhave le Zebedeoskere the duj aver leskere učeňika.

³ O Šimon Peter lenge phenda: “Džav te chudel ribi.” Phende leske: “Džas the amen tuha.” Avke bešle andre loďka a odgele, ale odi rat na chudle nič.

⁴ Sar vidňisalolas, ačhelas o Ježiš paš o paňi, ale o učeňika na džanenas, hoj oda hino Ježiš.

⁵ O Ježiš lenge phenda: “Čhavale, chudľan varesave ribi?” On odphende: “Na!”

⁶ Ov lenge phenda: “Čhiven e sita pre čači (pravo) sera la loďkake a chudena.” Avke čhide a chudle ajci but ribi, hoj e sita aňi na birinenas te cirdel avri.

⁷ Akor phenda oda učeňikos, saves kamelas o Ježiš, le Peteriske: “Oda hin o Raj!” Sar šundā o Šimon Peter, hoj oda hin o Raj, urďa pre peste uprune gada, so angloda čhida tele, a chučila andro moros.

⁸ O aver učeňika avle pre loďka a cirdenas pal peste e sita le ribenca, bo na sas dur la phuvatar, vaj šel (100) metri.

⁹ Sar doavle paš o brehos, dikhle rozthode kerade angara a upral sas thodĭ e riba the o maro.

¹⁰ O Ježiš lenge phenda: “Anen ole ribendar, so akana chudlan.”

¹¹ O Šimon Peter geľa a cirdña e sita pre phuv. Andre sas pherdo bare ribi, šel penda the trin (153), ale choc sas kajci but, na čindila e sita.

¹² Palis phenda o Ježiš: “Aven, chan!” Ňiko le učeňikendar pes na tromandile (na odvažinde) lestar te phučel: “Ko tu sal?” Bo džanenas, hoj oda hin o Raj.

¹³ O Ježiš avľa a diña lenge o maro the e riba.

¹⁴ Kada sas imar tritovar, so pes sikada o Ježiš peskere učeňikenge, kanastar uštıla andral o meriben.

O Raj the o Peter

¹⁵ Sar imar dochale, phenda o Ježiš le Šimonoske Peteriske: “Šimon, čhavo le Janoskero, kames man buter sar kala?” Ov leske phenda: “He, Rajeja, tu džanes, hoj tut rado dikhav.” O Ježiš leske phenda: “Pasin mire bakroren!”

¹⁶ Pale leske phenda: “Šimon le Janoskero, kames man?” Ov leske phenda: “He, Rajeja, tu džanes, hoj tut rado dikhav.” O Ježiš leske phenda: “Starin tut pal mire bakrore!”

¹⁷ Tritovar leske phenda: “Šimon le Jonašiskero, rado man dikhes?” Akor ačhila smutno o Peter, hoj lestar tritovar phučel: “Rado man dikhes?” A phenda leske: “Rajeja, tu džanes savoro! Tu džanes, hoj tut rado dikhav.” O Ježiš leske phenda: “Pasin mire bakroren!”

¹⁸ Čačes, čačes phenav tuke: Sar salas terneder, phandehas tut korkoro a džahas, kaj kamehas. Ale sar phuroha, nacirdeha tire vasta a aver tut phandela a lidžala tut ode, kaj na kameha.”

¹⁹ Oleha o Ježiš diña le Peteriske te džanel, save meribnaha oslavanela le Devles. Sar oda phenda, prikazinda leske: “Av pal ma!”

²⁰ O Peter visalila a dikhla, hoj džal pal leste o učeňikos, saves kamelas o Ježiš a savo paš o chaben geľa pašeder ko Ježiš te phučel: “Rajeja, ko tut zradzinela?”

²¹ Sar les o Peter dikhla, phenda le Ježišoske: “Rajeja, so ela kaleha?”

²² O Ježiš leske phenda: “Te kamav, hoj te ačhel, medik na avava, so tut andre oda? Tu av pal ma!”

²³ Vaš oda lav pes maškar o phrala vakerelas, hoj oda učeňikos na merela. No o Ježiš leske na phenda, hoj na merela, ale: “Te kamav, hoj te ačhel, medik na avava, so tut andre oda?”

²⁴ Oda hin oda učeňikos, savo svedčinel pal kala veci a kada pisinda. Džanas, hoj leskero svedectvo hino čačipnaskero.

²⁵ No, hin mek but aver, so kerda o Ježiš. Te pes oda savoro pisindaahas, gondolinav mange, hoj aňi le svetos na ulahas dos than pre ola zvitki, so pes diňahas te pisinel. Amen.

Le Apoštolengere SKUTKI

¹ Lačno Teofilona, ešebno (peršo) zvitkos pisindom pal savoreste, so chudla anglunestar o Ježiš te kerel the te sikavel,

² dži andre oda džives, sar sas upre ilo andro ņebos. Angloda diña prekal o Sentno Duchos o prikazaŋja le apoštolenge, saven peske kidŋa avri.

³ Saranda džives pal leskero meriben pes lenge o Ježiš sikavelas avke, hoj te džanen, hoj dživel. Dikhle les a vakerelas lenca pal o Devleskero krališagos.

⁴ Sar mek sas lenca jekhetane, prikazinelas lenge: “Ma džan het andral o Jeruzalem, ale užaren pre oda daros, pal savo tumenge vakeravas, hoj o Dad dela.

⁵ O Jan bolelas le paŋeha, ale tumen avena bolde le Sentne Duchoha, imar pal o nabut dživesa.”

O Ježiš džal andro ņebos

⁶ No sar pes zgele, phučle le Ježišostar: “Rajeja, či kames akana pale te ačhavel o krališagos le Izraeloskero?”

⁷ Ov lenge odphenda: “Oda nane tumari veca te džanel kana, abo te prindžarel o časi (o idej), so peske o Dad kerđa andre peskeri zor.

⁸ Ale avela pre tumende o Sentno Duchos, prilena leskeri zor a avena mire švedki andro Jeruzalem the pal cali Judsko the andre Samarija a palis the dži andro posledno agor la phuvake.”

⁹ Pal kala lava sas angle lengere jakha hazdlo upre andro ņebos a e chmara les zaučharda.

¹⁰ Androda, sar dikhenas pro ņebos, jekhvareste paš lende ačhile duj murša urde andro parne gada,

¹¹ a phende: “Muršale andral e Galileja, so kade ačhen a dikhen pro ņebos? Kada Ježiš, savo sas tumendar upre ilo andro ņebos, avela pale avke, sar les dikhlan te džal andro ņebos.”

¹² Palis gele pale andro Jeruzalem pal o Olivovo Verchos, so hin pašes paš o Jeruzalem, vaj jekh kilometros.

¹³ Sar doavle andro foros, gele andro upruno baro kher, kaj bešenas o Peter, o Jakob, o Jan, o Andrej, o Filip, o Tomaš, o Bartolomej, o Matuš, o Jakob le Alfeoskero, o Šimon Zelota, savo les vičinenas Horlivec, the o Judaš le Jakoboskero.

¹⁴ Kala savore sas jekhetane andro modlitbi le džuvlenca the la Mariaha, le Ježišoskera daha, the leskere phralenca.

Kiden avri le Matej vaš o apoštolos

¹⁵ Andre ola dživesa uštila o Peter maškar savore učeŋika. Sas ode vaj šel the biš (120) manuša. Ov phenda:

¹⁶ “Muršale, phralale, mušinda pes te ačhel oda, so hin pisimen, so imar anglal phenda o Sentno Duchos prekal o David pal o Judaš, savo lidžalas olen, save zaphandle le Ježiš.

¹⁷ Bo o Judaš sas jekh amendar a služinelas amenca jekhetane.”

¹⁸ Vaš oda, hoj zradzinda le Ježiš, chudla love a cinda peske mała. Paloda pela tele šereha a pharila avke, hoj savoro andral leste avla avri.

¹⁹ A dodžanle pes olestar savore manuša, save bešen andro Jeruzalem. Vašoda pes vičinel odi mała andre lengeri čhib Akeldama, so hin le Rateskeri Mała.)

²⁰ “Bo andro Žalmi hin pisimen:

*‘Mi ačhel leskero kher omuklo
a ņiko ode te na bešel!’ A avrether:
‘Leskeri služba mi prelel aver!’*

²¹ Vašoda kampil ole muršendar jekhes avri te lel, savo sas amenca calo časos, medik sas o Ježiš maškar amende a phirelas amenca,

²² savo sas amenca akorestar, sar sas boldo o Ježiš le Janostar, dži andre oda džives, sar sas amendar upre ilo. Oda murš mi svedčinel amenca, hoj o Ježiš uštila andral o meriben.”

²³ Avke ačhade duje dženen: Le Jozef Barsabaš, savo les vičinenas Čačipnaskero, the le Matej.

²⁴ Paľis pes kavke modľinenas: “Rajeja, tu, savo prindžares o jile savore manušenge, tu amenge sikav, saves kale dujendar tuke kidňal avri,

²⁵ hoj te zalel e služba the o apoštolstvo, andral savo o Judaš odgeľa pre peskero than.”

²⁶ Avke len dine losi a o losos peľa pro Matej, savo sas imar rachimen maškar o dešujekh (11) apoštola.

2

O Sentno Duchos avel tele

¹ Sar imar sas pendato (50.) džives pal e Patraďi, pro Letňice (Turice), so hin le Źidengero inepos, sas savore pre jekh than a užarenas savore pre oda jekh.

² Jekhvareste šundila andral o ņebos zoralo hangos, avke sar te avlahas zorali balvaj a pherarda calo kher, kaj bešenas.

³ Sikade pes lenge ajse sar jagale rozulade čhiba a pre dojekh lendar bešla jekh čhib.

⁴ Jekhvareste sas savore pherarde le Sentne Duchoha a chudle te vakerel andre aver čhiba, avke sar lenge delas o Duchos te phenel.

⁵ Andro Jeruzalem bešenas o pobožna Źidi andral savore narodi pal calo svetos.

⁶ Sar šunde ola hangi, sar o apoštola vakeren andro lengere čhiba, sa pes ode zgele a našti avenas ke peste.

⁷ Sa pes čudalinenas a phenenas jekh avreske: “Či nane savore kala, save kade vakeren, andral e Galileja?”

⁸ Sar oda, hoj len šunas te vakerel sako andre peskere čhiba, andre save avri bariľam?

⁹ Šunas len amen: O Parti, o Medi, o Elamiti, ola, save bešas andre Mezopotamija, andre Judsko the andre Kapadokija, andro Pontus the andre Azija,

¹⁰ andre Frigija the andre Pamfilija, andro Egipt the andre phuv Libija paš o Cirenija, the ola, save hine andral o Rim,

¹¹ o Źidi the ola, save pregele andro Źidoviko pačaben, o Kreťana the o Arabi – savore šunas len te vakerel andre amare čhiba bare veci le Devleskere!”

¹² Igen pes čudalinenas a našti ke peste avenas, phenenas jekh avreske: “So hin kada?”

¹³ Ale varesave lendar asanas a phenenas: “Pile guľi mol!”

O Peter kazinel

¹⁴ O Peter uštila jekhetane le dešujekh (11) apoštolenca a zorale hangoha ke lende prevakerda: “Muršale, save san Źidi the tumen, save bešen andro Jeruzalem! Šunen mištes mire lava a achalon kaleske!

¹⁵ Kala nane mate, sar tumenge tumen gondolinen. Se mekča hin eňa ori tosara.

¹⁶ Ale kada hin oda, so sas phendo prekal o prorokos Joel:

¹⁷ *Andre ola posledna dživesa ela avke, phenel o Del, hoj čhivava avri mire Duchostar pre dojekh telos a tumare čhave the tumare čhaja prorokinena, tumare terne nipi dikhena videňja a tumare phure manuša džana sune.*

¹⁸ *He, mek the pre mire služobňika the pro služobňički čhivava avri mire Duchostar a prorokinena.*

¹⁹ *Dava, hoj te dikhen zazraki upre pro ňebos the znameňja tele pre phuv, o rat e jag the baro thuv.*

²⁰ *O kham pes čerinela pro kalipen a o čhon pro rat mek sigeder, sar avela oda baro the slavno džives le Rajeskero.*

²¹ *A ela avke, hoj sako, ko lašarela le Rajeskero nav, ela zachraňimen.'*

²² *Muršale andral o Izrael, šunen kala lava: O Ježiš Nazaretsko, oda murš, savo sas le Devlestar bičhado, sas angle tumende presikado andre bari zor the andro zazraki, so o Del kerelas prekal leste maškar tumende, avke sar the korkore dikhl'an.*

²³ *O Del imar anglal diňa pal peskeri voľa the planos, hoj tumen ole muršes te zalen a prekal o vasta le binošnjengere te primaren pro kerestos a te murdaren.*

²⁴ *Oles o Del uštaďa andral o meriben a iľa lestar o meribnaskere dukha, se aňi pes na delas, hoj les o meriben te likerel andre peskeri zor.*

²⁵ *Bo o David vakerelas pal leste:*

'Dikhavas le Rajes angle mande furt; ov hino paš miro čačo vast, me man na čhalavava.

²⁶ *Vašoda radisaľila miro jilo the miri čhib, hoj mek the miro telos ačhela pro užaripen (nadej),*

27 bo na mukeha miri duša pre oda than, kaj hine o mule, aňi na dela tire sentnoneske, hoj leskero telos te kirňol.

²⁸ *Diňal mange te prindžarel o droma le džživipnaskere a pherareha man radišagoha anglal tute!'*

²⁹ *Muršale, phralale! Šaj tumenge phenav o čačipen pal amaro phuro dad o David: Ov muľa, parund'an les a leskero hrobos hin ke amende dži adadžives.*

³⁰ *Vašoda, hoj sas prorokos, džanelas, bo o Del diňa les andre vera lav, hoj ačhavela pre leskero tronos leskero potomkos.*

³¹ *Angloda imar dikhla a vakerelas pal o Kristus, hoj uštela andral o meriben a hoj leskeri duša na ačhila pre oda than, kaj hine o mule, aňi leskero telos na kirňola.*

³² *Ipen ole Ježiš o Del uštaďa andral o meriben a amen savore oda dikhl'am.*

³³ *O Del les hazďňa upre paš peskero čačo vast a chudľa le Sentne Duchos le Dadestar, avke sar phend'a. Palis les čhida avri pre amende a oda hin, so akana dikhen the šunen.*

³⁴ *Bo o David mek na sas andro ňebos a phenel:*

'O Del phend'a mire Rajeske: Beš tuke pal miri čači (pravo) sera,

35 medik tuke na thovava tire ňeprijat'el'el tel o pindre.'

³⁶ *Mi džanen savore manuša andral o Izrael, hoj o Del ole Ježiš, saves tumen ukrižind'an, kerďa Rajeske the Kristoske."*

Pačan trin ezera nipi

³⁷ *Sar oda šunde, čhalad'a oda lengere jilenca a phende le Peteriske the okle apoštolenge: "So kampil te kerel, phralale?"*

³⁸ *O Peter lenge phend'a: "Keren pokaňje a sako tumendar pes mi del te bolel andro nav Ježiš Kristus, hoj tumenge te el odmukle o bini a chudena le Sentne Duchos sar daros.*

³⁹ *Bo oda, so o Del phend'a, patrinel tumenge the tumare čhavage the savorenge, save hine dural: Sakoneske, kas vičinel'a o Raj, amaro Del."*

⁴⁰ The mek avre buter lavenca lenge svedčinelas. Vakerelas a phenelas lenge pre godi: “Zachrañinen tumen andral kada binošno pokoleñje!”

⁴¹ Avke ola, save radišagoha priile leskero lav, dine pes te bolet. Andre oda džives pes pridine ke lende vaj trin ezera (3 000) manuša.

⁴² Ola savore calo časos pes sikavenas le apoštolendar a furt pes zdžanas le phralenca. Phagerenas jekhetane o maro a ačhenas pro modlitbi.

E ešebno khangeri

⁴³ Avla dar pre savore nipi a o apoštola kerenas but zazraki the znameñja.

⁴⁴ Ola, save pačandile, sas peha a savoro len sas jekhetane.

⁴⁵ Bikenenas peskere mali the majetki a rozdenas maškar peste avke, kaske keci kampelas.

⁴⁶ Sako džives sas jekhetane andro chramos. Andre peskere khera phagerenas o mare a radišagoha the žuže jileha chanas o chaben.

⁴⁷ Lašarenas le Devles a savore nipi len rado dikhenas. A o Raj pridelas sako džives neve zachrañimen manušen.

3

O Peter sastarel avri le banges

¹ O Peter the o Jan džanas upre andro chramos trin orendar pro modlitbi.

² Ipen anenas varesave muršes, savo sas bango, kanastar les e daj anda pro svetos. Les hordinenas sako džives paš o chramos paš o vudar, so pes vičinel Šukar, hoj peske te mangel love olendar, save džanas andro chramos.

³ Sar ov dikhla le Peter the le Jan, hoj kamen te džal andro chramos, mangelas len, hoj les te den vareso.

⁴ Akor o Peter the o Jan dikhle pre leste a phende: “Dikh pre amende!”

⁵ Ov dikhelas pre lende igen bares, bo užarelas, hoj les dena vareso.

⁶ Ale o Peter phenda: “Somnakaj the rup man nane, no oda, so man hin, oda tut dava: Andro nav Ježiš Kristus Nazaretsko ušti a dža!”

⁷ Chudla les a hazdña les čače vastestar. Takoj pro than leske zoralile o pindre the o khoča,

⁸ chučila upre a phirelas. Geła lenca andro chramos, kaj phirelas, chučerelas radišagostar a lašarelas le Devles.

⁹ Savore nipi, save ode sas, les dikhle te phirel a te lašarel le Devles.

¹⁰ Mištes les prindžarenas, hoj oda sas ov, savo bešelas paš e chramoskeri brana, so pes vičinelas Šukar, a žobrinelas. A igen pes čudalinenas olestar, so pes leske ačila.

Kazinel andre dvora le Šalamunoskeri

¹¹ O bango phirelas pal o Peter the pal o Jan a savore manuša pes zgele ke lende andre bari dvora le Šalamunoskeri, bo našti ke peste avenas.

¹² Sar oda dikhla o Peter, odphenda le manušenge: “Muršale andral o Izrael, so tumen oleske avke čudalinen? Abo soske pre amende avke dikhen, sar te oda amen peskera zoraha kerđamas, hoj ov phirel? Abo vašoda, bo sam pobožna?”

¹³ O Del le Abrahmoskero, le Izakoskero the le Jakoboskero, o Del amare dadengero oslavinda peskere čhas le Ježiš, saves tumen diñan andre a na kamenas les akor, sar les o Pilat kamelas te premukel.

¹⁴ Tumen na kamenas le Sentnes a Čačipnaskeres, ale mangenas, hoj tumenge te premukel le vrahos.

¹⁵ Ale oles, ko del o dživipen, tumen murdardan. Les o Del uštađa andral o meriben a amen sam oleske švedki!

16 Dikhen kale muršes a prindžaren les. Diña peskero pačaben andro nav Ježiš Kristus a avla leske pale e zor andro pindre. Angle tumare jakha o pačaben andro Ježiš calkom sastarda kale muršes.

17 Phralale, akana džanav, hoj tumen aňi na džanenas, so kerđan, aňi ola, save tumen lidžan.

18 O Del phenda prekal savore peskere proroka, hoj leskero Kristus cerpinela, a kerda, hoj pes avke te ačhel.

19 Vašoda akana keren pokaňje a visaren tumen, hoj pes tumenge te khosel o bini a te avel pre tumende nevi zor the o smirom le Devlestar,

20 hoj te bičhavel tumenge le Ježiš Kristus, savo sas pre oda imar anglal dino.

21 Ov mušinel te ačhel andro ņebos dži akor, medik o Del na prikerela savoro, pal soste imar čirla vakerelas prekal savore peskere sentna proroka.

22 Bo o Mojžiš phenda le dadenge:

‘O Raj, tumaro Del, tumenge ačhavela prorokos tumare phralendar avke sar man. Les šunena andre savoreste, so tumenge phenela.

23 *Ela avke, hoj dojekh manuš, savo na šunela ole prorokos, ela le Devleskere manušendar odčhido.’*

24 A o Samuel the savore aver proroka, save sas pal leste, tiš pal kala dživesa vakerenas.

25 Le Devleskere zaslubeňja, so phenda prekal peskere proroka, hine prekal tumende a tumen hin o kotor pre zmluva, so o Del phandla tumare dadenca, sar phenda le Abrahamoske:

‘Prekal tiro potomkos, požehňinava savore narodi pre phuv.’

26 Sar o Del ačhada peskere Služobňikos le Ježiš, ešeb (peršo) les bičhada tumenge, hoj tumen te požehňinel avke, hoj te visarel tumen tumare binošne dromendar.”

4

O Peter the Jan angle Bari Rada

1 Sar oda vakerelas le manušenge, avle pre lende o rašaja, o Saduceja the o velitelis le stražnikengero andro chramos.

2 On sas pre lende cholamen, bo o apoštola sikavenas le manušen a phenenas lenge, hoj andro Ježiš šaj uštena andral o meriben.

3 Phandle len dži tosara andre bertena, bo imar sas rat.

4 Ale but olendar, save šunde o lav, pačandile a sas vaj pandž ezera (5 000) murša.

5 Ačhila pes pro dujto džives tosara, hoj pes andro Jeruzalem zgele o anglune murša, o phuredera, o zakoňika,

6 the o nekbareder rašaj Annaš, o Kajfaš, o Jan, o Alexander the mek savore andral e famelija le nekbareder rašaske.

7 Ačhade len maškaral a phučenas lendar: “Sava zoraha, abo andre savo nav oda kerđan?”

8 O Peter, pherardo le Sentne Duchoha, phenda lenge: “Tumen, so lidžan le manušen the o phuredera le Izraeloskere!

9 Amen sam adadžives sudzimen vaš o lačhipen, so pes kerda le nasvale manušeske a tumen amendar phučen, sar les sastardam.

10 Akor mi džanen savore Izraeliti the tumen, hoj andro nav Ježiš Kristus Nazaretsko sas sastardo. Oda hin o Ježiš, saves tumen ukrižindan a o Del les uštada andral o meriben. Leskera zoratar hino kada manuš sasto angle tumare jakha.

11 Oda hin

*‘oda bar; so tumen o murara odčhidan
a so ačhila oda hlavno bar.’*

¹² A nane andre ñikaste avreste e zachrana, bo aňi nane aver nav tel o ñebos, so ulahas dino le manuŝenge, andre savo ŝaj avas amen zachraňimen.”

¹³ Sar dikhle, hoj o Peter the o Jan pes na daran, ĉudalinenas pes, bo džanenas, hoj hine ĉa ajse manuŝa, save nane avrisikade. A prindžarde len, hoj phirenas le Ježiŝoha.

¹⁴ Sar dikhle paŝ lende te aĉhel ole manuŝes, savo sastila avri, na sas len pre lende so te phenel.

¹⁵ Biĉhade len avri andral e Bari Rada. Palis pes maŝkar peste dovakerenas:

¹⁶ “So keraha kale manuŝenca? Bo savore, save beŝen andro Jeruzalem, džanen, hoj prekal lende pes aĉhila baro zazrakos a amen oda naŝti phenas, hoj na.

¹⁷ Ale hoj pes oda mek buter te na rozvakerel maŝkar o nipi, zakazinas lenge, hoj imar buter te na vakeren andre oda nav ñisave manuŝeske.”

¹⁸ Viĉinde len a prikazinde lenge, hoj imar te na vakeren aňi te na sikaven andro nav Ježiŝ.

¹⁹ Ale o Peter the o Jan lenge odphende: “Korkore rozsudzinen, ĉi oda ela miŝtes anglo Del, hoj buter te ŝunas tumen sar le Devles.

²⁰ Bo amen naŝti preaĉhas te vakerel pal oda, so dikhlam the ŝundam.”

²¹ Palis lenge mek jekhvar zakazinde a mukle len, bo na arakhle pre lende nič, vaŝ soske len ŝaj potrestinde. Bo savore manuŝa laŝarenas le Devles vaŝ oda, so pes aĉhila.

²² Ole manuŝeske, savo sastila avri, sas buter sar saranda (40) berŝ.

O uĉeňika laŝaren le Devles

²³ Palis, sar len premukle, avle paŝ peskere a phende lenge pal savoreste, so lenge o nekbareder raŝaja the o phuredera phende.

²⁴ Sar oda on ŝunde, jekhetane hazdle o hangos ko Del a phende: “Tu sal Nektbareder Del, savo kerdal o ñebos the e phuv the o moros the savoro, so andre hin.

²⁵ Tu phenda prekal o Davidoskero muj, prekal tiro sluŝobňikos:

*‘Soske pes cholaren o narodi
a o manuŝa gondolinen pal o diliňipen?’*

²⁶ Uŝtile upre o kraľa pre phuv

*the ola, save vladňinen,
a gele pro Del
the pre leskero Kristus.’*

²⁷ Bo ĉaĉes o Herodes the o Pontsko Pilat le Nažidenca the le Izraelitencas pes zgele andre kada foros a džanas pre tiro Sentno Sluŝobňikos, pro Ježiŝ, kas tu pomazinda,

²⁸ hoj te keren savoro oda, so tiro vast the tiri voľa imar anglal kamľa, hoj pes te aĉhel.

²⁹ Avke akana, ó, Rajeja, dikh pre oda, sar amen daraven avri a de tire sluŝobňikenge te vakerel o lav žužes the bi e dar.

³⁰ Thov tiro vast, hoj te sasfarel avri, a ker o dīvi the o zazraki andro nav Ježiŝ, andro nav tire Sentne Sluŝobňikoskere.”

³¹ Sar pes preaĉhile te modlinel, razisalila oda than, kaj sas zgele, a jekhvareste savore sas pherarde le Sentne Duchoha a vakerenas le Devleskero lav bi e dar.

Le paĉabnaskeren hin savoro jekhetane

³² Ola, save paĉandile, sas igen but, sas len jekh gondoliŝagos the jekh jilo. Aňi jekh lendar na phenelas pal varesoste, so les sas, hoj oda hin leskero, ale sa len sas jekhetane.

³³ O apoŝtola denas andre bari zor svedectvo pal oda, hoj o Raj o Ježiŝ uŝtila andral o meriben a upral lende savorende sas baro laĉhipen (milost) le Devleskero.

³⁴ Na sas ņiko maškar lende, kas ulahas vareso frima. Bo savore, kas sas maľi abo khera, bikenenas len a ola love, so vaš oda chudenas,

³⁵ anenas le apoštolenge a on rozdenas savoreng, kaske keci kampelas.

³⁶ Jekh lendar sas o Jozef, saves dine o apoštola nav Barnabaš (so hin prethodo: Oda, ko avren podhazdel upre.) Ov sas Levitas andral o Ciprus.

³⁷ Les sas maľa, so bikenda a ola love anda a diňa le apoštolenge.

5

O Ananijaš the e Zafira

¹ Ale jekh murš Ananijaš a leskeri romňi Zafira bikende maľa

² a počoral iľa peske ole lovendar. A leskeri romňi olestar džanelas. Okla love, so leske ačhiľa, anda a thoda le apoštolenge paš o pindre.

³ O Peter phenda: “Ananijaš, soske pherarda o beng tiro jilo, hoj te klamines le Sentne Duchoske a počoral iľal ole lovendar, so chudľal vaš e maľa?”

⁴ Či na sas e maľa tiri, akor sar mek na sas bikendi? A sar sas bikendi, tiš laha šaj kerdal, so kamlal. Soske tuke domukľal andro jilo odi veca? Na klamindal le manušenge, ale le Devleske.”

⁵ Sar šunda o Ananijaš ola lava, peľa tele a muľa. A dojekh, ko oda šunda, predarandiľa.

⁶ O terne murša uštile, ile les avri a parunde les.

⁷ Vaj pal o trin ori avľa andre leskeri romňi, ale oj na džanelas, so pes ačhiľa.

⁸ O Peter phučľa the latar: “Phen mange, či vaš kajci bikendan e maľa?” Oj odphenda: “He, vaš ajci.”

⁹ Avke lake o Peter phenda: “Soske tumen dovakerdan, hoj pokušinena le Rajeskere Duchos? Dikh, o pindre olengere, save parunde tire romes, hine paš o vudar a lidžana avri the tut.”

¹⁰ Androda oj peľa leske paš o pindre a muľa. Sar avle andre o terne, dikhle la muľa, ile la avri a parunde la paš lakero rom.

¹¹ A avľa bari dar pre caľi khangeri the pre savorende, save oda šunde.

¹² Prekal le apoštolengere vasta pes ačhenas maškar o nipi bare dđivi the zazraki. Savore sas jekhetane andre le Šalamunoskeri dvora a sas len jekh gondolišagos.

¹³ Aver džene imar daranas te džal maškar lende a the avke len o nipi lašarenas.

¹⁴ So dureder, ta buter manuša pačanas a igen but murša the džuvľa pačandile le Rajeske.

¹⁵ Pro ulici anenas le nasvalen a thovenas len pro hađi the pro nošitki, hoj te perel pre varekaste le Peteriskero ciňos, sar odarik predžala.

¹⁶ Andral o pašutne fori pes zdžanas but nipi andro Jeruzalem a anenas le nasvalen the olen, kas o nalače duchi trapinenas, a savore sas sastarde.

O rašaja džan pro apoštola

¹⁷ Akor uštila o nekbareder rašaj the savore, save leha sas andral e sekta le Saducejengeri. On len naští avri ačhenas,

¹⁸ vašoda chudle le apoštolen a phandle len andre foroskeri bertena.

¹⁹ Ale o aňjelos le Rajeskero phundrađa prekal e rat o vudar la bertenakero, ligenda len avri a phenda:

²⁰ “Džan andro chramos a vakeren le manušenge savore lava pal oda nevo džživipen.”

²¹ Sar oda on šunde, avle sig tosara andro chramos a sikavenas. Sar avľa o nekbareder rašaj the ola, save sas leha, vičinde e Bari Rada, savore phurederen andral o Izrael. A bičhade pal lende andre bertena, hoj len te anen.

22 O služobníka gele a andre bertena len na arakhle. Avke avle pale

23 a phende: “E bertena arakhlam mištes andre phandli a le stražníken arakhlam te ačhel avri paš o vudar, ale sar la phundrađam, na arakhlam andre ňikas.”

24 Sar šunđa o chramoskero velitelis the o nekbareder rašaja ola lava, čudalinenas pes, bo na džanenas, so pes ačhila.

25 Androda vareko avla, diňa lenge te džanel a phenđa: “Dikhen, ola murša, saven tumen thođan andre bertena, ačhen andro chramos a sikaven le manušen.”

26 Akor odgeľa o velitelis le sluhenca a anđa len, ale na zoraha, bo daralas le manušendar, hoj te na čhivkeren le barenca andre lende.

27 Sar len ande, ačhade len angle Bari Rada. O nekbareder rašaj lendar phučľa:

28 “Či na zakazindam tumenge, hoj te na sikaven andre oda nav? Ale dikh, tumen pherardan o Jeruzalem tumare sikavibnaha a amenge den e vina vaš leskero meriben.”

29 O Peter odphendá a the okla apoštola phende: “Buter kempel te šunel le Devles sar le manušen.

30 O Del amare dadengero uštađa andral o meriben le Ježiš, saves tumen primardan pro kerestos a murdardan.

31 Oles o Del hazdňa upre ke peskero čačo vast a kerđa lestar Nektbareder Vodcas the Spasitelis, hoj o Izrael te visalol pale ko Del a te el lenge odmukle o bini.

32 Amen sam leskere švedki andre kala veci the o Sentno Duchos, saves diňa o Del olenge, save les šunen.”

Le Gamalieloskeri rada

33 Sar oda on šunde, sas igen choľamen a kamle len te murdarel.

34 Ale uštíľa varesavo Farizejis andral e Bari Rada, savo pes vičinelas Gamaliel, le Zakonoskero učitelis, saves peske važinenas savore nipi. Ov rozkazinda, hoj te lidžan le manušen pro sikra avri

35 a phendá lenge: “Muršale andral o Izrael, mištes tumen rozgondolinen, so kerena kale manušenca!

36 Bo načirla uštíľa o Teudas, savo phenelas pal peste, hoj ov hino vareko. A prithode pes paš leste vaj štar šel (400) murša. Ale sar les palis murdarde, savore, ko les šunenenas, pes rozdenašle a rozgele.

37 Pal leste, akor sar pes zgenenas o manuša, uštíľa o Judaš andral e Galileja. Iľa pal peste but nipen a the ov muľa a savore, save les šunenenas, pes rozgele.

38 Vašoda tumenge phenav, hoj te oddžan kale manušendar a te muken len! Bo te ča o manuša keren kada planos, abo kadi buči, rozperela pes,

39 ale te hin oda le Devlestar, našti len zaačhavena. A te na oda mek dičhol avke, hoj džan pro Del!”

40 A šunde les. Vičinde peske le apoštolen, marde len. Prikazinde lenge, hoj te na vakeren andro nav Ježiš, a premukle len.

41 Sar o apoštola odgele pašal e Bari Rada, thovenas baripen vaš oda, hoj šaj cerpinen vaš o nav Ježiš.

42 Na preačhenas sako džives te sikavel andro chramos the pal o khera a vakerenas o evaňjelium, hoj o Ježiš hin o Kristus.

6

Ačhaven eŧta služobńiken

¹ Andre ola dživesa, sar sas furt buteder učeņika, chudle o Helenisti* te dudrinel pro Hebreja†, hoj na pomožinenas lengere vdovenge sako džives avke sar avre vdovenge.

² Akor peske o dešuduj (12) džene vičinde savore učeņiken a phende: “Nane oda šukares, hoj amen te omukas le Devleskero lav a te keras kala buča.

³ Vašoda kiden avri tumendar efa muršen, pal save dojekh džanel, hoj hine pherde le Sentne Duchoha the la godaha. Len ačhavaha pre kadi buči

⁴ a amen pes šaj modlinas a služinas le Devleskere laveha calo časos.”

⁵ Oda lav sas pre dzeka savoredženenge a kidle avri le Štefan, muršes, kas sas pherdo pačaben the Sentno Duchos, the le Filip, le Prokorus, le Nikanor, le Timon, le Parmenas the le Mikulaš andral e Antiochija, savo sas Grekos a savo imar sigeder pregeľa andre Židoviko pačaben.

⁶ Ačhade len anglo apoštola a on pes pre lende modlinde a thode pre lende o vasta.

⁷ Le Devleskero lav barolas a sas furt buteder učeņika andro Jeruzalem. A the igen but rašaja pačandile.

Le Štefan zaphanden

⁸ O Del diňa le Štefan pherdo lačhipen (milost) the zor a kerelas maškar o nipi bare divi the zazraki.

⁹ A avle varesave manuša andral e Libertinsko sinagoga, kaj sas Židi andral e Cirenija the Alexandrija, a mek ole, save sas andral e Cilicija the andral e Azija, a veseke dinenas pes le Štefanoha.

¹⁰ Ale našti avle anglal ola godaha the ole Duchoha, saveha vakerelas.

¹¹ Akor podčhide muršen, save phende: “Šundam les te vakerel nalače lava pro Mojžiš the pro Del.”

¹² Avke marde upre le nipen the le phurederen the le zakoniken. Avle pre leste, chudle les a ligende les angle Bari Rada.

¹³ Ačhade falošne švedken, save phende: “Kada manuš na preačhel te vakerel nalače lava pre kada Sentno Than the pro Zakonos.

¹⁴ Bo šundam les te vakerel, hoj oda Ježiš Nazaretsko čhivela tele kada than a čerinela o tradiciji, so amenge diňa o Mojžiš.”

¹⁵ Savore, save bešenas andre Bari Rada, pes zadikhle pro Štefan a dikhle leskero muj avke sar muj le aņjeloskero.

7

Le Štefanoskere lava

¹ O nekbareder rašaj lestar phučla: “Hin oda čačes avke?”

² O Štefan odphendā: “Phralale the dadale, šunen! O baro Del pes sikađa amare dadeske le Abrahamoske, sar sas andre Mezopotamija, akor, sar mek na bešelas andro Charan

³ a phendā leske: Av avri andral tiri phuv the andral tiri famelija a dža andre odi phuv, so tuke sikavava.

⁴ Akor odgeľa andral e Chaldejiko phuv a bešelas andro Charan. Palis, sar mula leskero dad, preligende les odarik andre kadi phuv, andre savi tumen akana bešen.

⁵ O Del ode na diňa le Abraham aņi sikra phuv, ale diňa les lav, hoj odi phuv dela leske the leskere potomkenge. O Del oda phendā akor, sar mek les na sas čhave.

* 6:1 O Židi, save vakerenas andre le Grekengeri čhib. † 6:1 O Židi, save vakerenas andre Hebrejiko čhib.

⁶ O Del phenda, hoj *leskere potomki bešena andre cudzo phuv, hoj ode lendar kerena otroken a štar šel (400) berš len trapinena.*

⁷ *Ale oda narodos, kaske on služinena, me sudzinava, phenda o Del. Palis avena odarik avri a služinena mange pre kada than.*

⁸ Kerda leha zmluva pal o občindipen (e obriezka), avke leske ulila o Izak a pre ochtoto džives les o Abraham občinda (obrezinda). Le Izakostar sas o Jakob a le Jakobostar sas o dešuduj (12) bare dada.

⁹ O bare dada sas hamišne (žarlive) pro Jozef a bikende les andro Egipt, ale o Del sas leha

¹⁰ a ila les avri andral savore leskere pharipena, presikada leske peskero lačhipen (milost) a diña les godi anglo Faraonos, kralis andral o Egipt. Ov palis ačhada le Jozef, hoj pes te starinel pal o Egipt the pal calo leskero kher.

¹¹ Palis avla bari bokh pro calo Egipt the pro Kanaan the baro pharipen a amare daden na sas so te chal.

¹² Sar šunda o Jakob, hoj andro Egipt hin o chaben, bičhada ešeb (peršo) amare daden.

¹³ Sar avle dujtovar, diña pes o Jozef te prindžarel peskere phralenge a o Faraonos pes dodžanla pal e famelija le Jozefoskeri.

¹⁴ Akor len bičhada o Jozef, hoj te anen ke leste le Jakob, leskere dades the cali leskeri famelija – eftavardeš the pandž (75) manušen.

¹⁵ O Jakob the amare dada avle tele andro Egipt a ode the mule.

¹⁶ Palis len preligende andro Šichem a parunde len andro hrobos. Oda hrobos cinda o Abraham le Čamoroskere čhavendar andro Šichem.

¹⁷ Sar sas pašes o časos, hoj o Del te dolikerel oda lav, so diña le Abrahamoske, amaro manuša andro Egipt igen zoralonas a sas furt buteder,

¹⁸ *medik na sas andro Egipt aver kralis, savo imar na prindžarelas le Jozef.*

¹⁹ Oda kralis palis avke trapinelas amare manušen the amare daden, hoj mušinenas te odčhivel peskere čhavoren, save mekča ulonas a mukenas len te merel.

²⁰ Andre oda časos ulila (pes narodzinda) o Mojžiš a sas igen šukar anglo Del. Andre le dadeskero kher les bararenas avri trin čhon.

²¹ Sar les dine pestar het, arakhla les le Faraonoskeri čhaj, hazdña les andral o pañi a bararda les avri sar peskere čhas.

²² O Mojžiš sas avrisikado andro nekfeder Egipško godaveripen a sas zoralo andre oda, so vakerelas, the andre oda, so kerelas.

²³ Sar leske sas saranda (40) berš, avla leske andro jilo, hoj te džal te dikhel peskere phralen, le Izraeloskere čhaven.

²⁴ A dikhla, sar o Egipťanos dukhavelas jekhe Izraelitas, vašoda o Mojžiš geľa te pomožinel le Izraelitaske avke, hoj les murdarda.

²⁵ Ov peske gondolinelas, hoj leskere phrala achalona, hoj o Del len kamel te zachrañinel prekal leskero vast, ale on oleske na achalile.

²⁶ Palis pre aver džives, sar pes duj džene vesekedinenas, sikada pes lenge a kamla maškar lende te anel o smirom. Phenda: ‘Muršale! Phrala san, soske tumen maren?’

²⁷ Ale oda, ko dukhavelas le phrales, les ispidña a phenda: ‘*Ko tut thoda upral amende, hoj amen tu te lidžas a te sudzines?*

²⁸ *So? Kames man te murdarel, sar murdardal idž kole Egipťanos?’*

²⁹ Vaš oda lav o Mojžiš denašla a bešelas andre Midijaniko phuv sar cudzincos, kaj leske ulile duj muršora.

³⁰ Sar pregeľa saranda (40) berš, *sikada pes leske o añjelos le Rajeskero pre pušta paš o verchos Sinaj andro krakos, so labolas.*

³¹ Sar oda dikhla o Mojžiš, čudalinelas pes oleske, so dikhel. Ale sar geľa pašeder, hoj te dikhel feder, prevakerda ke leste o hangos (hlasos) le Rajeskero:

³² *‘Me som o Del tire dadengero, o Del le Abrahamoskero, o Del le Izakoskero a o Del le Jakoboskero.’* O Mojžiš avke predarandila, hoj izdralas a daralas pre oda buter te dikhel.

³³ *O Raj leske phenda: ‘Čhiv tele o kamašli pal o pindre, bo odi phuv, pre savi aches, hiñi sentno.’*

³⁴ *Dikhłom – he mištes dikhłom – sar mire nipi cerpinen andro Egipt a šundom, sar lenge hin phares. Vašoda avłom tele, hoj len te zachrañinav. Avke akana av a bičhavava tut andro Egipt.’*

³⁵ O Mojžiš hin oda, saves na kamle. Phende pre leste: *‘Ko tut thođa upral amende, hoj amen tu te lidžas a te sudzines?’* A ipen les bičhađa o Del, hoj len te lidžal a te zachrañinel akor, sar ke leste prevakerđa o aňjelos, savo pes leske sikada andro krakos.

³⁶ O Mojžiš len ila odarik avri a kerelas paš oda zazraki the đivi andro Egipt, paš o Lolo Moros a mek saranda (40) berš pre pušta.

³⁷ O Mojžiš hin oda, savo phenda le Izraeloskere manuŝenge: *‘O Raj, tumaro Del, tumen dela prorokos avke sar man tumare phralendar.’*

³⁸ Ov hin oda, ko sas pre pušta le manuŝenca andral o Izrael the le aňjeloha, savo ke leste vakerelas pro verchos Sinaj the ke amare dada a ov chudla o lava le dživipnaskere, hoj len te del amenge.

³⁹ Ale amare dada les na kamenas te šunel, odčhide les a visalile peskere jilenca pale andro Egipt.

⁴⁰ Phende le Aronoske: *‘Ker amenge devlen, save džana angle amende, bo na džanas, so pes ačila ole Mojžišoha, savo amen ila avri andral e Egiptsko phuv.’*

⁴¹ Kerde peske gurunora a obetinde la modlake e obeta a radisałonas oleske, so kerde peskere vastenca.

⁴² Ale o Del lendar visalila a diña len, hoj te lašaren o čercheña andral o ņebos, avke sar hin pisimen andre le prorokengero zvitkos:

‘Kher le Izraeloskero, andan mange obeti the dari pre pušta tel o saranda (40) berš?’

⁴³ *Ilan a lidžanas le Molochoskero stanos the e čercheñ tumare devleskeri le Refanoskeri; o modli, so tumenge kerđan, hoj angle lende te bandon. Vašoda lava tumen het a prethovava tumen dži pal o Babilon.’*

⁴⁴ Amare daden sas pre pušta o Sentno Stanos. Oda Stanos sas kerdo avke, sar o Del le Mojžišoske phenda the sar oda dikhla.

⁴⁵ Oda Sentno Stanos preile amare dada a le Jozuaha les doande andre phuv, so sas le pohanengeri. Le pohanen tradña o Del het amare dadendar a o Sentno Stanos ode ačila dži andre Davidoskere dživesa.

⁴⁶ O Del rado dikhelas le David a o David mangelas le Jakoboskere Devles, či šaj leske ačhavel kher,

⁴⁷ *ale o Šalamun ačhađa le Devleske kher.*

⁴⁸ Ale o Nekbareder na bešel andro khera, so hine kerde le manuŝendar, avke sar phenel o prorokos:

⁴⁹ *‘O ņebos hin miro tronos, phenel o Del, a e phuv hiñi tel mire pindre. Savo kher mange ačhavena? Vaj kaj hin varesavo than, kaj mange me šaj odpočovinav?’*

⁵⁰ *Či oda savoro na kerđa miro vast?’*

⁵¹ Tumen manuŝale! San zacate a tumare jile hine zaphandle. Na šunen pre tumare kana! Furt džan pro Sentno Duchos, avke sar the tumare dada!

⁵² Pre savo prorokos na džanas tumare dada? A murdarenas olen, save imar anglal phenenas, hoj avela o Čačipnaskero. Les tumen akana diñan andre a the murdardan.

⁵³ *Tumen priilān o Zakonos le aňjelendar a na dolikerđan les!”*

Le Štefanoskero meriben

⁵⁴ Sar oda on šunde, dukhandiła len andro jile a andre bari choli randenas le dandena pre leste.

⁵⁵ O Štefan, pherdo le Sentne Duchoha, hazdňa o jakha pro ňebos a dikhła le Devleskeri slava the le Ježiš te ačhel pre čači (pravo) sera le Devleske.

⁵⁶ A phendá: “Dikhen, o ňebos dikhav phundrado a le Čhas le Manušeskeres te ačhel pre čači (pravo) sera le Devleske.”

⁵⁷ Akor on vris kinde zorales, phandle andre o kana a jekhetane pre leste chučile.

⁵⁸ Tradle les avri andral o foros a čivkerenas andre leste le barenca. O švedki peske thode peskere gada paš jekh terno manuš, savo pes vičinelas Saul.

⁵⁹ Čivkerenas andro Štefan le barenca a ov vičinelas pro Raj a phenelas: “Raja, Ježiš, prile mire duchos!”

⁶⁰ Palis peła pro khoča a vičinda zorale hangoha: “Rajeja, ma rachin lenge kada binos!” Sar oda phendá, zasuča.

8

O Saul džal pro zboros

¹ Le Saul na sas nič pre oda, hoj le Štefan murdaren. Andre oda džives džanas bares pro zboros, so sas andro Jeruzalem. Savore pes rozdenaše andre Judsko phuv the andre Samarija, ale o apoštola na denaše.

² O pobožna murša parunde le Štefan a igen pal leste rovenas.

³ Ale o Saul musarelas o zboros. Džalas andro khera, lelas le muršen the le džuvlen a thovelas len andro berteni.

⁴ Ola, save pes rozdenaše, džanas than thanestar a vakerenas o evaňjelium.

O evaňjelium pes kazinel andre Samarija

⁵ O Filip geła andro foros Samarija a kazinelas lenge le Kristus.

⁶ O manuša jekhetane igen šunenas oda, so vakerelas o Filip, a dikhenas o zazraki, so kerelas.

⁷ Bo andral o but manuša, saven sas nalače duchi, gele ola duchi avri bara vikaha a but kaliki the bange sastile avri.

⁸ Andre oda foros avla baro radišagos.

⁹ Mek angloda sas andre oda foros jekh murš, savo pes vičinelas Šimon. Ov vražinelas a o nipi andre Samarija ča denas avri o jakha. Ov phenelas pal peste, hoj hino vareko baro.

¹⁰ Savore, bare the cikne, les igen šunenas a phenenas: “Ov hino odi Bari zor le Devleskeri.”

¹¹ Igen mištes les šunenas, bo imar but kerelas maškar lende o čari.

¹² Ale sar pačandile le Filiposke, savo lenge vakerelas pal o Devleskero krališagos the pal o nav Ježiš Kristus, denas pes te bolel o murša the o džuvla.

¹³ The oda Šimon pačandila, diňa pes te bolel a likerelas pes paš o Filip. A sar dikhła, hoj pes keren bare divi the zazraki, čudalinelas pes.

¹⁴ Sar pes o apoštola andro Jeruzalem došunde, hoj e Samarija priiła o lav le Devleskero, bičhade ke lende le Peter the le Jan.

¹⁵ Sar ode doavle, modlīnenas pes vaš lenge, hoj te chuden le Sentne Duchos,

¹⁶ bo mek na avla tele pre ňikaste lendar a sas ča bolde andro nav le Rajeskero le Ježišoskero.

¹⁷ Akor pre lende thovenas o vasta a on prilenas le Sentne Duchos.

¹⁸ Sar dikhła o Šimon, hoj o Sentno Duchos pes del aleha, hoj o apoštola pre lende thoven o vasta, anda lenge love

¹⁹ a phendā: “Den the man odi zor, hoj oda, pre kaste thovava o vasta, te chudel le Sentne Duchos.”

²⁰ O Peter leske phendā: “Mi kirñon tire love the tuha, bo gondolindal tuke, hoj le Devleskero daros peske šaj te cinel vaš o love!

²¹ Tu na sal jekh amendar andre kadi buči, bo tiro jilo nane žužo anglo Del.

²² Vašoda ker pokañje andral kada binos a mang le Rajes, či tuke na odmukela oda, so tuke gondolínehas andro jilo.

²³ Bo dikhav, hoj sal andre kirko hamišagos a phandlo andro binos!”

²⁴ O Šimon odphendā: “Mangen le Rajes vaš ma, hoj te na avel pre ma nič olestar, so phendān.”

²⁵ Sar imar o apoštola dine avri o svedectvo a vakerde le Rajeskero lav, avenas pale andro Jeruzalem. Pal o drom vakerenas avri o evaňjelium andro but Samaritanska gavora.

O Filip the o eunuchos

²⁶ O aňjelos le Rajeskero prevakerda ko Filip a phendā leske: “Ušti a dža pro juhos, pro drom, so džal andral o Jeruzalem tele andre Gaza.” Pal oda drom pes imar akana igen na phirel.

²⁷ O Filip uštíla a geła. Dikhla muršes Etiopanos, savo sas baro manuš, eunuchos la Kandakakero, la kralovnakero andral e Etiopija. Ov sas upral savoro lakero barvalípen a sas andro Jeruzalem te lašarel le Devles.

²⁸ Džalas pale khere, bešelas pre peskero verdan a genelas le prorokos Izaiaš.

²⁹ O Duchos phendā le Filiposke: “Dža pašeder a dochude o verdan.”

³⁰ Sar doavla o Filip šunda les te genel le prorokos Izaiaš a phendā: “Či achalos oda, so genes?”

³¹ Ov odphendā: “Sar šaj achaluvav, te mange ňiko na sikavel?” A mangla le Filip, hoj te bešel paš leste a te džal leha.

³² Oda, so genelas le Devleskere Lavestar, sas kada:

“Lidžanas les sar ovečka te murdarel a avke sar o bakroro na del avri o hangos anglal oda, ko les strihinel, avke aňi ov na phundrađa peskero muj.

33 Ov sas tele dikhlo a na sudzinde les avke, sar kampła. A ko šaj vakerela pal leskero potomstvos, te leskero dživípen pes lel pal e phuv?”

³⁴ O eunuchos odphendā le Filiposke: “Mangav tut, pal kaste vakerel o prorokos? Pal peste, či pal avreste?”

³⁵ Akor chudla o Filip te vakerel ole lavestar andral o Izaiaš a phenelas leske o evaňjelium pal o Ježiš.

³⁶ Sar džanas pal o drom, dikhle varesavo paňi a o eunuchos phendā: “Dikh, paňi! So mange braňinel te del pes te bolel?”

³⁷ [O Filip phendā: “Te pačas andral calo tiro jilo, šaj.” Ov odphendā: “Pačav, hoj o Ježiš Kristus hino le Devleskero Čhavo.”]

³⁸ Zaačhađa o verdan. Soduž džene, o Filip the o eunuchos, gele andro paňi a bolda les.

³⁹ Sar avle avri andral o paňi, o Duchos le Rajeskero íla le Filip het. O eunuchos les buter na dikhla a džalas peskere dromeha radišagoha.

⁴⁰ O Filip pes arakhla andro Azotus. Phirelas a vakerelas savore ole forenge o evaňjelium, medik na doavla andre Cezarea.

9

O Saul pes visarel

¹ O Saul mek furt džalas pro učeňika le Rajeskere a kamelas len te murdarel avri. Avľa ko nekbareder rašaj

² a mangľa lestar o ľila pre sinagogi andro Damaskus, hoj te rodel avri ole muršen the le džuvľen, save džan pal o drom le Rajeskero, hoj len te phandel andre a te anel len andro Jeruzalem.

³ Androda, sar džalas, ačhiľa pes, sar imar sas pašes paš o Damaskus, hoj jekhvarestes les zaučharda andre o kham andral o ňebos.

⁴ Peľa pre phuv a šunda o hangos, so leske phenda: “Saul, Saul, soske pre mande džas?”

⁵ O Saul phenda: “Ko sal, Rajeja?” O Raj odphenda: “Me som o Ježiš, pre kaste tu džas.”

⁶ Ušťa a dža andro foros, ode pes tuke phenela, so kampil te kerel.”

⁷ Ola murša, save leha džanas jekhetane, na džanenas pre oda so te phenel. Bo šunde o hangos (hlasos), ale ňikas na dikhle.

⁸ Palis ušťa o Saul pal e phuv a sar phundrađa o jakha, na dikhelas nič. Avke les ile vastestar a ligende les andro Damaskus.

⁹ A trin džives sas avke, hoj na dikhelas, na chalas, aňi na pijelas.

¹⁰ Andro Damaskus sas varesavo učeňikos, savo pes vičinelas Ananijaš. Leske phenda o Raj andro videňje: “Ananijaš!” Ov odphenda: “Kade som, Rajeja.”

¹¹ Avke leske o Raj phenda: “Ušťa a dža pre ulica, so pes vičinel Rovno. Andre le Judaskero kher arakh avri le Saul andral o Tarzus, bo ipen akana pes modľinel.

¹² Ov dikhľa andro videňje muršes, savo pes vičinelas Ananijaš, savo avľa paš leste a thođa pre leste o vasta, hoj te dikhel.”

¹³ O Ananijaš odphenda: “Rajeja, but manušendar šundom pal kada murš, hoj keci but nalačhipen kerđa tire sentnege andro Jeruzalem.

¹⁴ A the kade les hin zor le nekbareder rašajendar te phandel andre savoren, save lašaren tiro nav.”

¹⁵ Ale o Raj leske phenda: “Dža, bo me mange les kidňom avri, hoj prekal leste te kerav miri buči, hoj ov te anel miro nav anglo aver narodi, anglo kraľa the anglo čhave le Izraeloskere.

¹⁶ Me leske sikavava, keci but mušnela te precerpinel vaš miro nav.”

¹⁷ Akor odgeľa o Ananijaš a geľa andro kher, thođa pre leste o vasta a phenda: “Saul, phrala! O Raj o Ježiš, savo pes tuke sikada pro drom, sar avehas kade, man bičhada, hoj pale te dikhes a te aves pherdo le Sentne Duchoha.”

¹⁸ Takoj leske pele tele pal o jakha ajse sar šupini. Pale predikhľa, ušťa a diňa pes te bolel.

O Saul kazinel andro Damaskus

¹⁹ Palis chaľa o chaben a chudľa zor. A ačhiľa vajkeci dživesa le učeňikena andro Damaskus.

²⁰ Takoj vakerelas andro sinagogi, hoj o Ježiš Kristus hin le Devleskero Čhavo.

²¹ Savore, save les šunde pes čudalinenas a phenenas: “Či nane oda ov, savo andro Jeruzalem murdarelas olen, save lašarenas kada nav? A the kade avľa, hoj len te phandel andre a te lidžal anglo nekbareder rašaja.”

²² O Saul sas furt zoraleder andro lav. Igen džanelas te dokazinel, hoj o Ježiš hin o Kristus, dži avke, hoj o Židi, save bešenas andro Damaskus, pre oda našti odphenenas.

O Saul denašel andro Jeruzalem

²³ Sar imar pregeľa but dživesa, dovakerde pes o Židi maškar peste, hoj les murdarena

²⁴ a stražinenas o brani rat-džives, hoj les te murdaren, ale o Saul pes pal oda dodžanľa.

²⁵ Vašoda o učeňika les rači mukle tele pal o muros le lanoha andro košaris.

²⁶ Sar avľa o Saul andro Jeruzalem, kamľa te džal paš o učeňika, ale daranas lestar, bo na pačanas leske, hoj the ov hin o učeňikos.

²⁷ Ale o Barnabaš les ilä a ligenda ko apoštola. Vakerďa lenge avri, sar dikhľa le Rajes pro drom, hoj leha vakerďa a the sar andro Damaskus vakerelas bi e dar andro nav le Ježišoskero.

²⁸ Palis o Saul dživelas lenca jekhetane andro Jeruzalem.

²⁹ Vakerelas andro nav Ježiš bi e dar a vesekedinelas pes le Židenca, save vakerenas andre Grekengeri čhib. Ale on les kamenas te murdarel.

³⁰ No, sar pes pal oda dodžanle o phrala, ile les tele andre Cezarea a bičhade andro Tarzus.

³¹ Avke sas andro khangera pal cali phuv Judsko the andre Galileja the andre Samarija smirom. Siklonas a dživenas andre pačiv anglo Raj. O khangera baronas a o Sentno Duchos lenge pomožinelas.

O Peter sastarel le Eneaš

³² Sar phirelas o Peter than thanestar, avľa the ko sentna*, save bešenas andre Lidda.

³³ Arakhľa ode varesave manušes, savo pes vičinelas Eneaš, savo sas kalika a ochto beršendar pašlolas ča andro haďos.

³⁴ O Peter leske phendä: “Eneaš, o Ježiš Kristus tut sastarel avri! Ušći a ker pal tu o haďos!” O Eneaš takoj ušćila.

³⁵ Dikhle les savore, save bešenas andre Lidda the andro Šaron a visarde pes ko Raj.

Uštavel la Tabita andral o meriben

³⁶ Andre Joppa sas jekh učeňička, savi pes vičinelas Tabita, so hin andre Grekengeri čhib Dorkas†. Oj kerelas but lačhipen a pomožinelas le čorenge.

³⁷ Andre ola dživesa pes ačhila, hoj nasvalila a muľa. Sar la thode le paňeha, ligende la andre upruno kher.

³⁸ Vašoda, hoj e Lidda hiňi pašes paš e Joppa a o učeňika pes došunde, hoj ode hin o Peter, bičhade ke leste duje muršen a mangenas les: “Av sigo ke amende!”

³⁹ O Peter ušćila a geľa lenca. Sar doavľa ode, ligende les andre upruno kher. Ačhile pašal leste savore vdovi a sikavenas leske o rokli the o gada, so lenge kerelas e Dorkas, medik sas lenca.

⁴⁰ Akor bičhada o Peter savoren avri, bandila pro khoča a modlinda pes. Palis visalila ke muľa a phendä lake: “Tabito, ušći!” Oj phundraďa o jakha a sar dikhľa le Peter, bešľa peske.

⁴¹ Ov lake podiňa o vast a hazdňa la. Palis vičinda le sentnen the le vdoven a ačhada la džidona anglal lende.

⁴² Dodžanľa pes pal oda cali Joppa a but džene pačandile andro Raj.

⁴³ O Peter ačhila buter časos andre Joppa ke varesavo Šimon, savo kerelas le cipenca.

10

O Kornelius dikhel videňje

¹ Andre Cezarea sas varesavo murš, savo pes vičinelas Kornelius. Ov sas velitelis upral o šel slugada andral e čata, so la vičinenas Italsko.

* 9:32 Oda hin: pačabnaskere manuša. † 9:36 Oda hin prethodo Srnka.

² Ov sas pobožno manuš a ov the cali leskeri famelija lašarenas le Devles. Pomožinelas but le čorenge a furt pes modlinelas ko Del.

³ Jekhvar, vaj trin orendar pal o dilos, žužes dikhla andro videňje le Devleskere aňjelos. O aňjelos leske phenda: “Kornelius!”

⁴ Ov pes pre leste zadikhla a daraha phenda: “So, Rajeja?” O aňjelos leske odphenda: “Tiro lačhipen, so kerehas le čorenge, the o modlitbi sas avrišunde a o Del pre tu na bisterda.

⁵ Avke akana bičhav le muršen andre Joppa a vičin le Šimon, savo pes vičinel Peter.

⁶ Ov bešel ke varesavo Šimon, savo kerel le cipenca a leskero kher hin paš o moros. Ov tuke phenela, so kampil te kerel.”

⁷ A sar odgela het o aňjelos, so leha vakerelas, vičinda peske o Kornelius duje sluhlen the jekhe pobožne slugadiš, savo paš leste furt ačhelas.

⁸ Sar imar lenge sa vakerda avri, bičhada len andre Joppa.

O Peter dikhel videňje

⁹ Pre aver džives, sar sas ola murša pro drom a imar sas pašes paš o foros, vaj pro dilos o Peter geľa pro pados pes te modlinel.

¹⁰ Igen bokhalila a kamelas te chal. Medik leske krenas o chaben, dikhla videňje.

¹¹ Dikhla o űebos phundrado a andral avelas tele pre phuv vareso sar bari lepeda, so sas mukli tele le štare agorenca.

¹² Andre sas savore štarpindrengere džviri, save ča hin pre phuv, o dzive džviri, ola, save pes cirden pal e phuv, the o čirikle.

¹³ A prevakerda ke leste o hangos (hlasos): “Ušti Peter, murdar a cha!”

¹⁴ O Peter phenda: “Na, Rajeja! Mek šoha (ňikda) na chalom vareso melalo abo nažužo.”

¹⁵ Oda hangos leske pale phenda: “Pre oda, so o Del žužarda, tu ma phen melalo!”

¹⁶ Kada savoro pes ačhila trival a palis e lepeda sas takoj ili upre andro űebos.

¹⁷ Medik o Peter andre peste gondolinelas, so leske o Del kamla te phenel prekal oda, so dikhla, doavle paš e brana ola murša, saven bičhada o Kornelius, bo arakhle o drom paš le Šimonoskero kher.

¹⁸ Vičinde a phučle, či ode na bešel o Šimon, saves vičinen Peter.

¹⁹ Sar mek gondolinelas o Peter pal oda, so dikhla, phenda leske o Duchos: “Dikh, trin murša tut roden.

²⁰ Ušti, dža tele pal o pados a dža lenca! Ma odcirde tut lendar, bo me len bičhadom.”

²¹ Sar avla o Peter tele pal ola murša, phenda: “Me som oda, kas roden. Soske pal mande avlan?”

²² On odphende: “O Kornelius, velitelis upral o šel slugada amen bičhada. Ov hino čačipnaskero manuš, savo daral le Devlestar. Calo Židoviko narodos del les calo pačiv. O sentno aňjelos leske phenda, hoj te vičinel tut andre peskero kher a te šunel tire lava.”

O Peter džal ko Kornelius

²³ Akor len vičinda o Peter andre, diňa len pačiv a presute ode. Pre aver džives o Peter odgela lenca a gele leha the varesave phrala andral e Joppa.

²⁴ Pre dujto džives doavle andre Cezarea. O Kornelius len imar užarelas a vičinda peske la famelija the peskere pašutne prijatelen.

²⁵ Sar geľa o Peter andre a o Kornelius les dikhla, peľa pro khoča a bandolas anglal leste.

²⁶ Ale o Peter les hazdňa a phenda: “Ušti, the me som ča manuš.”

²⁷ Vakerelas leha, geľa andre a dikhla ode but zgele manušen.

²⁸ A phendā lenge: “Tumen džanen, hoj le Židoske nane domuklo te džal abo te arakhel pes cudze manušeha. Ale mange sikađa o Del, hoj te na phenav pal varesavo manuš, hoj hino nažužo abo melalo.

²⁹ Vašoda avlōm a na odphendōm tuke. A akana phučav, soske vaš ma bičhadan?”

³⁰ O Kornelius phendā: “Anglo štar džives trin orendar* man modlinavas andre miro kher. A jekhvareste angle ma ačhila murš andro igen parne gada

³¹ a phendā: ‘Kornelius, tiro lačhipen, so kerehas le čorenge, the o modlitbi sas avrišunde a o Del pre tu na bisterđa.

³² Bičhav andre Joppa a vičin le Šimon, saves vičinen Peter. Ov bešel paš o moros andro kher ko Šimon, savo kerel le cipenca. [Sar avela, phenela tuke savoro.]’

³³ Avke bičhadōm pal tu a tu mištes kerdal, hoj avlal. Akana sam kade savore anglo Del, hoj te šunas savoro, so tuke phendā o Raj.”

Vakerel andro kher le Korneliuskero

³⁴ Akor chudla o Peter te vakerel: “Akana čačes achaľuvav, hoj o Del na dikhel jekhe manušes barederes sar avres.

³⁵ Ale le Devleske hin pre dzeka sako andral dojekh narodos, ko lestar daral a dživel andro čačipen.

³⁶ Bo džanen oda lav, so bičhadā o Del te kazinel le Izraelitenge, o smiromoskero evaňjelium le Ježišoskero Kristoskero, savo hin o Raj upral savore.

³⁷ Tumen džanen pal oda, so pes ačhila pal cali Judsko. Chudla pes ada andre Galileja pal o bolipen, so vakerelas o Jan.

³⁸ A tumen džanen pal o Ježiš andral o Nazaret, sar les o Del pomakhla le Sentne Duchoha the la zoraha a phirelas pal e phuv, kerelas o lačhipen le manušenge a sastarelas savoren, save sas tel e zor le bengeskeri, bo o Del sas leha.

³⁹ Amen sam ola, save dikhlam oda, so kerelas andre Židoviko phuv the andro Jeruzalem. Palis les murdarde a primarde les pro kerestos.

⁴⁰ Les pro trito džives o Del uštađa a sikavelas pes amenge.

⁴¹ Na sikavelas pes savore manušenge, ale ča le švedkenge, saven peske o Del imar anglal kidňa avri. Oda sam amen, save leha chahas the pijahas paloda, sar uštila andral o meriben.

⁴² Prikazinda amenge, hoj te vakeras le manušenge a te das lenge te džanel, hoj ov hino le Devlestar dino te sudzinel le džiden the le mulen.

⁴³ Pal leste vakeren savore proroka, hoj andre leskero nav ela odmukle o bini sakoneske, ko pačala andre leste.”

O Sentno Duchos avel pro Nažidi

⁴⁴ Medik o Peter vakerelas kala lava, avla o Sentno duchos tele pre savorende, save šunenias o lav.

⁴⁵ O pačabnaskere le Židendar, save avle le Peteriha pes čudalinenas, hoj the pro manuša, save nane Židi, hin avričhido o Sentno Duchos,

⁴⁶ bo šunde len te vakerel andre aver čhiba a te lašarel le Devles. Akor o Peter phendā:

⁴⁷ “Či šaj vareko zaačhavel te bolel le paňeha olen, save priile le Sentne Duchos avke sar the amen?”

⁴⁸ A prikazinda len te bolel andro nav Ježiš Kristus. Palis les mangle, hoj te ačhel ode vajkeci dživesa.

11

O Peter pale andro Jeruzalem

* 10:30 Grekengeri čhib: eňa orendar

¹ Palis šunde o apoštola the o phrala andre Judsko, hoj the o manuša, save nane Židi, priile le Devleskero lav.

² Sar avla o Peter upre andro Jeruzalem, dovakerenas leske o pačabnaskere Židi

³ a phende: “Gełal andro khera ke ola, save nane občhinde (obrezimen) a chahas lenca!”

⁴ O Peter lenge chudla sa te vakerel avri:

⁵ “Somas andro foros Joppa, modlinavas man a dikhłom videňje. Avelas pre mande andral o űebos vareso sar bari lepeda, so avelas tele le štare agorenca a doavla dži paš ma.

⁶ Mištēs man andre zadikhłom a dikhłom štarpindrengere džviri, dzive džviri, olen, save pes cirden pal e phuv, the le čiriklen.

⁷ A šundom o hangos, savo mange phenda: ‘Ušti Peter, murdar a cha!’

⁸ Me phendom: ‘Na Rajaja! Mek šoha (ňikda) na geła andre miro muj vareso melalo abo nažužo!’

⁹ O hangos andral o űebos mange pale phenda: ‘Ma phen melalo pre oda, so o Del žužarda!’

¹⁰ Ada sa pes ačila trival a palis sas savoro pale ilo upre andro űebos.

¹¹ Takoj paloda doavle trin murša, saven bičhade ke ma andral e Cezarea, paš o kher, kaj bešavas.

¹² O Duchos mange phenda, hoj te džav lenca a te na odcirdav man lendar. Avle manca the kala šov phrala a gełam andro kher ke oda murš.

¹³ Vakerelas amenge, hoj dikhla andre peskero kher le aňjelos, savo ačila angle leste a phenda leske: ‘Bičhav andre Joppa vajkeci muršen a vičin le Šimon, saves vičinen Peter.

¹⁴ Ov tuke vakerela o lava, savenca aveha zachraňimen tu the calo tiro kher.’

¹⁵ Androda, sar chudłom te vakerel, avla pre lende o Sentno Duchos, avke sar angloda pre amende.

¹⁶ A avla mange pre godi oda lav le Rajeskero, sar phenda: ‘O Jan bolelas le paňeha, ale tumen avena bolde le Sentne Duchoha.’

¹⁷ Te len o Del diňa ajsa daros sar the amen, save pačandilam andro Raj Ježiš Kristus, akor ko som me, hoj man te ačhavav le Devleske?”

¹⁸ Sar oda šunde, preačhile te vakerel. Lašarenas le Devles a phende: “The le manušenge, save nane Židi, diňa o Del, hoj pes te visaren ke leste a te el len o džživipen.”

O evaňjelium andre Antiochija

¹⁹ Andre ola pharipena, so avle akor, sar murdarde le Štefan, pes rozdenašle ola, save pačanas le Rajeske. Gele dži andre Fenicija, Ciprus the Antiochija. Vakerenas o evaňjelium ča le Židenge a űikaske avreske.

²⁰ Ale varesave lendar sas the andral o Ciprus the Cirenija a sar avle andre Antiochija, vakerenas the le Grekenge avri pal o Ježiš Kristus.

²¹ Le Rajeskeri zor sas lenca a but džene pačandile a visalile ko Del.

²² E khangeri andro Jeruzalem pes došunda pal oda a bičhade le Barnabaš andre Antiochija.

²³ Sar ode avla a dikhla oda lačhipen (milost) le Devlestar, radisalila a phenelas lenge, hoj te ačhen paš o Raj cale jilenca.

²⁴ O Barnabaš sas lačo manuš, pherdo le Sentne Duchoha the le pačabnaha. A igen but nipi pačandile andro Raj.

²⁵ Palis geła o Barnabaš andro Tarzus te rodel avri le Saul. Sar les arakhla, anda les andre Antiochija.

²⁶ Ačhila pes avke, hoj pes calo berš zdžanas andre odi khangeri a sikavenas but nipen. Andre Antiochija ešebnovar (peršovar) dine le učeņiken nav “Krestana”.

²⁷ Andre ola dživesa avle o proroka andral o Jeruzalem andre Antiochija.

²⁸ Jekh lendar, o Agabus, uštila a prekal o Duchos prorokinda, hoj pal cali phuv avela bari bokh. Odi bokh avla čačes, sar sas Cisarís o Klaudius.

²⁹ Vašoda pes savore učeņika dovakerde, hoj sako dela ajci, keci šaj del, hoj te pomožinen le phralenge andre Judsko.

³⁰ Palís oda kerde a bičhade le Barnabaš the le Saul, hoj te anel o love le vodcenge andre khangeri andro Jeruzalem.

12

O Herodes džal pro apoštola

¹ Andre oda časos o kralís Herodes chudla igen te džal pre varesave andral e khangeri.

² Ov la šablaha murdarda le Jakob, le Janoskere phrales.

³ Sar dikhla, hoj oda sas pre dzeka le Židenge, diňa, hoj te zalen the le Peter. Ipen akor sas o Inepos, sar pes chal o mare bi o droždi.

⁴ Sar les chudla, thoda les andre bertena a diňa, hoj pre leste te merkinen štar čati po štar slugada. Pal e Patrađi les kamla te anel anglo nipi.

⁵ Medik likerenas le Peter andre bertena, o manuša andre khangeri pes vaš leske na preačhenas te modlinel.

O Peter avriilo andral e bertena

⁶ Andre odi rat, sar imar les kamla o Herodes te anel anglo nipi, sovelas o Peter maškar o duj slugada. Ov sas zaphandlo duje lancenca a anglo vudar sas mek o slugada, save stražinenas e bertena.

⁷ A jekhvareste o aņelos le Rajeskero avla andre bertena a ačhila paš leste. Švicinelas avke sar kham. Demada le Peter andre sera, uštada les a phenda: “Sigo, ušti!” A pal o vasta leske pele o lanci.

⁸ O aņelos leske phenda: “Phand pašal tu o sirimos a uri o sandalki!” O Peter oda kerda a o aņelos leske palís phenda: “Čhiv pre tu tiro plaštos a av pal ma!”

⁹ O Peter džalas pal leste a aņi na džanelas, hoj oda, so pes ačhel prekal o aņelos, hin čačes. Gondolinelas peske, hoj džal suno.

¹⁰ Sar pregele ešebne (perše) slugaden the dujtone, doavle paš e trastuņi brana, savaha pes džal andro foros, a phundrađa pes lenge korkori pestar. Sar avle avri, pregele jekh ulica a o aņelos lestar takoj odgeľa.

¹¹ O Peter avla ke peste a phenda: “Akanake čačes džanav, hoj o Raj bičhada peskere aņelos a ila man avri andral e Herodesiskere vasta the andral oda savoro, so mange kamle o Židi te kerel.”

¹² Sar imar savoreske achalila, avla paš o kher la Mariakero. Oj sas e daj le Janoske, saves vičinen the Marek. Ode sas zgele but manuša a modlinenas pes.

¹³ O Peter durkinda pre brana a avla e čhajori, savi pes vičinelas Rode, te phučel, ko oda hin.

¹⁴ Sar prindžarda le Peteriskero hangos, avke pes radisalolas, hoj leske na phundrađa, ale denašla te phenel, hoj o Peter ačhel angle brana.

¹⁵ Ale on lake phende: “So, diliņi sal?” No oj ačhelas furt pre peskero lav a phenelas, hoj oda hin čačo. On palís phende: “Oda leskero aņelos hin.”

¹⁶ O Peter mek furt durkinelas. Sar phundrađe, dikhle les a igen pes čudalinenas.

¹⁷ Ov lenge sikađa le vasteha, hoj te čiten a chudľa lenge te vakerel, sar les o Raj iľa avri andral e bertena a phendă: “Den ada te džanel le Jakoboske the le phralenge.” Palis geľa pre aver than.

¹⁸ Sar vidňisalila, daranas pes o slugađa a chudle pes maškar peste te vesekedinel, bo na džanle, so pes ačhila le Peteriha.

¹⁹ O Herodes les diňa te rodel. Sar les na arakhľa, vičindă peske le slugaden, hoj lendar te phučel, so pes ačhila. Palis len diňa te murdarel. Paloda odgeľa andral e Judsko te bešel andre Cezarea.

O Herodes merel

²⁰ O Herodes chalas choli pro Tirčana the pro Sidončana, ale on pes savore jekhetane sthoda a avle pal leste, bo lenas o chaben le kraliskera phuvatar. Sar imar prevakerde le Blastus, le kraliskere nekbaredere manušes a dochudle les pre peskeri sera, mangle le Herodes vaš o smirom.

²¹ Palis, sar avľa oda džives, urďa pes o kralis andre kraliskere gada, bešľa peske pro tronos a prevakerďa ke lende.

²² A o manuša zoraha vriskinenas: “Kada hin hangos le Devleskero, nane manušeskero!”

²³ Androda o aňjelos le Rajeskero les ode pro than marďa, bo na diňa e slava le Devleske. Chanas les o kirme a muľa.

²⁴ O lav le Devleskero buter šundolas a dodžalas furt buteder maškar o manuša.

²⁵ Sar imar o Barnabaš the o Saul dokerde oda, pre soste sas bičhade, gele het andral o Jeruzalem. Ile peha le Jan, saves vičinenas the Marek.

13

O Barnabaš the o Saul bičhade avri

¹ Andre khangeri andre Antiochija sas proroka the učiteľa o Barnabaš, o Šimon, saves vičinen Kalo, o Lucius andral e Cirenija, o Manahem (savo sas avribarardo paš o guverneris Herodes) the o Saul.

² Sar služinenas le Rajeske a poscinenas, phendă lenge o Sentno Duchos: “Odlen mange le Barnabaš the le Saul pre odi buči, pre savi len me kidňom avri.”

³ Akor poscinenas, modľinenas pes, thode pre lende o vasta a premukle len.

O drom andro Ciprus

⁴ On sas bičhade le Sentne Duchostar a avle tele andre Seleukia a odarik gele la loďaha pro ostrovos Ciprus.

⁵ Sar avle andro Salamis, vakerenas o lav le Devleskero andre le Židengere sinagogi. O Jan sas lenca a pomožinelas lenge.

⁶ Sar pregele calo ostrovos dži andro Pafos, arakhle ode varesave čarodejňikos, falošne prorokos. Ov sas o Židos Barjezus

⁷ a sas le guverneriha, savo sas godaver murš a vičinelas pes Sergius Pavlus. A o guverneris peske vičindă le Barnabaš the le Saul, bo kamelas te šunel le Devleskero lav.

⁸ Ale o Elimas, o čarodejňikos (bo avke pes prethovel leskero nav) lenge ačhelas pro lav a kamelas te odlel le guverneris andral o pačaben.

⁹ Akor o Saul, savo pes vičinel the Pavol, sas pherardo le Sentne Duchoha. Dikhľa pre leste

¹⁰ a phendă: “Tu sal le bengeskero čhavo, pherdo andro klamišagos the džungipen – tu, savo džas pre dojekh čačipen. Kana preačheha te previsarel o čače droma le Devleskere?”

11 Avke akana, dikh! Avla pre tu o vast le Rajeskero: Korisaŀoha a na dikheha pre varesavo časos o kham!” A takoj pre leste avla o kalipen, phirelas pašal peste a rodelas, ko les šaj lidžal vastestar.

12 Sar dikhla o guverneris, so pes ačila, pačandila a čudalinelas pes upral le Rajeskero sikaviben.

Andro foros Antiochija

13 Palis o Pavol the ola, save sas leha, gele la lođaha andral o Pafus a gele andro foros Perga andre Pamfilija. Ale o Jan (saves vičinenas the Marek) lendar odgela andro Jeruzalem.

14 Andral e Perga gele andro foros Antiochija andre Pisidija. Pro Šabbat (sombatone) gele andre sinagoga a bešle peske.

15 Sar imar pregende andral o Zakonos the andral o Proroka, bičhade pal lende ola, save lidžan e sinagoga, hoj lenge te phenen: “Phralale, te tumen hin varesavo lav, so šaj pomožinel le manušenge, phenen lenge!”

16 Akor uštila o Pavol, sikada le vasteha, hoj te šunen a phenda: “Muršale andral o Izrael the tumen, save pes daran le Devlestar, šunen!”

17 Le Izraeloskero Del peske kidna avri amare daden a hazdna len upre, akor sar dživenas sar cudzinci andre Egiptsko phuv a peskera bara zoraha len ila odarik avri.

18 Paloda pre pušta o Del likerelas avri oleha, so on kerenas vaj saranda (40) berš.

19 Palis zničinda efa naroden andre phuv Kanaan a odi phuv le Izraelitenge rozulada.

20 A paloda vaj štar šel the penda berš (450) len delas sudcen dži paš o prorokos Samuel.

21 Akorestar peske mangelas kralis a o Del lenge diňa pro saranda (40) berš le Saul. Ov sas le Kišoskero čhavo andral o kmeňos Benjamin.

22 Sar les palis ila het, diňa lenge le David kraliske, pal savo diňa svedectvo a phenda pre leste: *‘Arakhlom le David, le Izajoskere čhas, muršes pal miro jilo, savo furt kerel miri vola.’*

23 Andral leskero potomstvos ačhada o Del le Ježiš sar Spasitelis, avke sar diňa o lav le Izrael.

24 O Jan imar anglo Ježiš phenelas savore Izraelitenge, hoj pes te visaren le binendar a te den pes te bolel.

25 Sar imar o Jan dokerelas peskeri buči, phenda: ‘Me na som oda, ko tumenge gondolinen, hoj som. Ale dikhen, pal ma avel oda, kaske na som hodno te phundravel o kamašli pro pindre.’

26 Phralale, čhave le Abrahamoskere, the tumen, save pes daran le Devlestar! Tumenge hin bičhado kada lav, so tumen šaj zachrañinel.

27 Bo ola, save bešen andro Jeruzalem, the lengere vodci les na prindžarde, ale aleha, hoj les odsudzinde, pes ačhile o lava le prorokengere, so pes genel sako Šabbat.

28 Na arakhle pre leste nič, vaš soske mušinda te merel, ale on the avke mangelas le Pilat, hoj les te del te murdarel.

29 Sar imar dokerde savoro, so hin pal leste pisimen, ile les tele pal o kerestos a thode les andro hrobos.

30 Ale o Del les uštada andral o meriben

31 a palis ov pes buter dživesa sikavelas olenge, save andral e Galileja avle jekhetane leha andro Jeruzalem. On hine akanake leskere švedki anglo nipi.

32 The amen tumenge phenas: Oda lav, so o Del diňa amare daden,

33 akana dolikerda amenge, lengere čhavage, bo uštada le Ježiš andral o meriben. Avke sar hin pisimen andro dujto Žalm: *‘Tu sal miro čhavo, me adadžives ačhilom tiro Dad.’*

³⁴ Oda, hoj les uštađa andral o meriben, hoj te na kirňol leskero telos andro hrobos, phenda kavke: *‘Dava tumen sentne the lače požehnaňja, so diňom le David.’*

³⁵ A phenel pre aver than: *‘Tu na domukeha tire sentneske, hoj leske te kirňol o telos andro hrobos.’*

³⁶ O David andre peskero pokoleňje kerđa le Devleskeri voľa. Sar muľa, sas thodo paš peskere dada a leskero telos kirňila andro hrobos,

³⁷ ale oleske, kas o Del uštađa andral o meriben, o telos na kirňila.

³⁸ Kamav, hoj te džanen, phralale, hoj prekal leste tumenge šaj el odmukle o bini the savoro, sostar tumen našti ospravedlňindas le Mojžišoskero Zakonos.

³⁹ Andre leste hin ospravedlňimen sako, ko pačal.

⁴⁰ Merkinen pre peste, hoj te na avel pre tumende oda, so imar anglal phende o Proroka:

⁴¹ *‘Dikhen, tumen, save asan le Devlestar, čudalňena tumen a merena! Bo andre tumare dživesa kerava vareso baro, soske tumen na pačana, choc te tumenge vareko pal oda vakerela.’* ”

⁴² Sar avenas avri andral e sinagoga, mangenas len o manuša, hoj lenge buter pal oda te vakeren the pre aver Šabbat.

⁴³ Sar pes rozgele andral e sinagoga, but Židi the manuša, save priile o Židoviko pačaben, džanas pal o Pavol the pal o Barnabaš. On lenca vakerenas a phenenas lenge, hoj te ačhen andre le Devleskero lačhipen.

⁴⁴ Pre aver Šabbat pes zgele vaj calo foros te šunel le Devleskero lav.

⁴⁵ Sar dikhle o Židi ole but nipen, avľa andre lende e zavist. Chudle te vakerel pre oda, so vakerelas o Pavol, previsarenas leskere lava a namištes vakerenas pre leste.

⁴⁶ Ale o Pavol the o Barnabaš na daranas te phenel: “Tumenge pes mušinda ešeb (peršo) te vakerel le Devleskero lav. Ale te o lav tumen na kamen a korkore tumendar odčhiven o večno dživipen, oddžas tumendar a džas ko manuša, save nane Židi.

⁴⁷ Bo amenge o Raj avke prikazinda: *‘Thodom tut, hoj te lidžas e zachrana savore narodenge dži andro posledno agor la phuvake.’* ”

⁴⁸ Sar oda šunde o Nažidi, radisalonas a lašarenas o lav le Rajeskero. A pačandile savore, save sas avrikidle andro večno dživipen

⁴⁹ a o lav le Rajeskero pes rozlidžalas pal cali odi phuv.

⁵⁰ Ale o Židi marde upre le pobožne the anglune džuvľen the le foroskere vodcen pre oda, hoj te džan pro Pavol the pro Barnabaš, a tradle len avri andral peskeri phuv.

⁵¹ Vašoda on marde tele o prachos pre oda than pal peskere pindre a gele andre Ikonija.

⁵² A o učeňika sas pherarde le radišagoha the le Sentne Duchoha.

14

O Pavol the o Barnabaš andre Ikonija

1 The andre Ikonija pes ačhila oda, hoj gele andre Židoviko sinagoga a sar vakerenas, pačandile igen but Židi the Greki.

2 Ale o Židi, save na pačandile, marde upre le Nažiden a choľarde len pro phrala.

3 O apoštola ačhile ode buter časos a vakerenas bi e dar o lav pal le Devleskero lačhipen (milost). A o Raj pes pridžanelas ke lende avke, hoj pes ačhenas bare dĭvi the zazraki prekal lengere vasta.

4 O nipi andro foros pes rozulade: Jekh sas le Židenca a dujte le apoštolenca.

5 O Židi, o Nažidi the lengere vodci peske phende, hoj džana pre lende a čhivkerena andre lende le barenca.

⁶ Ale on pes olestar dodžanle a denašle andre phuv Likaonija, andro fori Listra the Derbe the andro phuva ode pašes

⁷ a vakerenas ode o evaňjelium.

Andre Listra

⁸ Andre Listra bešelas varesavo murš, savo sas kalika pro pindre, kanastar ulila (pes narodzinda), a mek šoha (ňikda) na phirda.

⁹ Oda manuš šunelas le Pavol te vakerel a ov pre leste dikhla. Sar dikhla, hoj les hin pačaben, hoj šaj el sasardo,

¹⁰ vičinda: “Ušti upre a ačh pre tire pindre!” Ov chučila upre a phirelas.

¹¹ A sar dikhle o nipi, so kerda o Pavol, chudle te vriskinel a phende andre le Likaonengeri čhib: “O devla pes sikade sar manuša a avle tele paš amende!”

¹² Le Barnabaš vičinenas Zeus a le Pavol Hermes, bo ov lidžalas o lav.

¹³ O rašaj andral o Zeusoskero chramos, so sas anglo lengero foros, anda biken the venci ke brana a ov the o nipi kamle le apoštolenge te obetinel.

¹⁴ Ale sar oda šunde o apoštola o Barnabaš the o Pavol, čhingerde pre peste o gada, denašle maškar o nipi

¹⁵ a vičinenas: “Muršale, so oda keren? Se the amen sam ča manuša avke sar the tumen. A vakeras tumenge o evaňjelium, hoj te visalon kale mule modlendar ko džido Del, savo kerda o ňebos the e phuv the o moros the savoro, so andre hin.

¹⁶ Andre čirlatune časi mukelas te džal savore naroden lengere dromenca,

¹⁷ no the avke na preačhelas o Del te del te džanel pal peste. Kerelas o lačhipen, delas o brišind andral o ňebos the ulipen pro mali, pherarelas amen le chabeneha the le radišagoha andro jile!”

¹⁸ Kale lavenca len varesar phares prevakerde a zaačhade, hoj lenge te na obetinen.

¹⁹ Ale paloda avle o Židi andral e Antiochija the andral e Ikonija a marde upre le nipen. Čhivkerenas le barenca andro Pavol, ligende les avri andral o foros a gondolinenas peske, hoj muła.

²⁰ No sar ačhile o učeňika pašal leste, ušfila a geła lenca andro foros. A pre aver džives geła le Barnabašiha andro Derbe.

Aven pale andre Antiochija

²¹ Sar imar dovakerde o evaňjelium andre ola foros a kerde but učeňiken, visarde pes pale andre Listra, andre Ikonija the andre Antiochija.

²² Ode zoraľarenas le učeňiken pro duchos a povzbudzinenas len, hoj te ačhen andro pačaben. Phenenas lenge, hoj andre le Devleskero krališagos musaj te džal prekal o but pharipena.

²³ Andro khangerla la modlitbaha the le postoha kidenas avri le phurederen. Palis len denas andro vasta le Rajeske, andre savo pačandile.

²⁴ Sar pregele e phuv Pisidija, doavle andre phuv Pamfilija.

²⁵ Sar dovakerde o lav andre Perga, gele andre Atalija.

²⁶ Odarik gele la lodaha pale andre Antiochija. Angloda ole forostar sas bičhade avri, sar o phrala len dine andre le Rajeskere vasta ke buči, so akana dokerde.

²⁷ Sar doavle, zgele pes le manušenca andre khangeri a vakerenas lenge, so kerda lenca o Del a sar phundrađa le Nažidenge o drom ko pačaben.

²⁸ Ačhile ode le učeňikenca but časos.

15

O apoštola pes arakhen andro Jeruzalem

¹ Andral e Judsko avle tele varesave džene a sikavenas le phralen, hoj našti ena zachraňimen, te pes na občhinena (obrezinena) avke, sar oda diňa o Mojžiš.

² Vašoda pes lenca veseke dinenas o Pavol the o Barnabaš. Dovakerde pes, hoj o Pavol the o Barnabaš the vareko lendar te džal ola vecaha upre andro Jeruzalem ko apoštola the ko phuredera.

³ Akor len bičhađa e khangeri a gele prekal e Fenicija the Samarija. Vakerenas pal oda, hoj the aver narodi pes visarde ko Del a savore phralen sas baro radišagos olestar.

⁴ Sar doavle andro Jeruzalem, priiła len e khangeri, o apoštola the o phuredera a phenenas lenge avri savoro, so lenca kerđa o Del.

⁵ Ale varesave le Farizejendar, save pačandile, uštile a phenenas le manušenge: “Ola manuša, save nane Židi, pes mušinen te občinel a kampil lenge te prikazinel, hoj te dolikeren le Mojžišoskero Zakonos.”

⁶ Akor pes o apoštola the o phuredera zgele, hoj pal oda te gondolinen.

⁷ Paloda, sar imar buter vakerenas, uštila o Peter a phenda lenge: “Phralale! Tumen džanen, hoj o Del man kidna avri tumendar anglo but časos, hoj mandar te šunen the aver nipi o evaňjelium a te pačan.

⁸ O Del, savo prindžarel o jile, sikađa, hoj len prilel oleha, hoj len diňa le Sentne Duchos avke sar the amen.

⁹ Ov kerđa lenca avke sar the amenca, sar žužarda lengere jile le pačabnaha avke sar amare.

¹⁰ Kamen akana te choľarel le Devles oleha, hoj thoven pre meň le učeňikenge ola phare prikazi, so na birinenas te lidžal aňi amare dada, aňi amen?

¹¹ Na! Amen pačas, hoj prekal o lačhejileskeriben (milost), so del o Raj o Ježiš Kristus, avaha zachraňimen avke sar the on.”

¹² Savore ola but manuša preačhile te vakerel akor, sar šunde le Barnabaš the le Pavol te vakerel, save bare divi the zazraki kerđa o Del prekal lende maškar o manuša, save nane Židi.

¹³ Sar preačhile te vakerel, phenda o Jakob: “Phralale, šunen man!

¹⁴ O Šimon akana vakerelas pal oda, sar peske o Del ešebnovar (peršovar) kidna avri manušen le Nažidendar, hoj te aven leskere nipi.

¹⁵ Oleha pasinen the o lava le Prorokengere, sar hin pisimen:

¹⁶ *‘Palis avava pale a ačhavava o rozpelo kher le Davidoskero. Oda, so hin tele čhido, pale ačhavava a thovava les te ačhel pre peskero than,*

¹⁷ *hoj the okla manuša te roden le Rajes: Savore, save nane Židi, saven vičindom, hoj te aven mire. Avke phenel o Raj, savo kerel kada savoro’.*

¹⁸ Imar čirlastar pes oda džanel.

¹⁹ Vašoda phenav, hoj na kampil te kerel pharipen le Nažidenge, save pes visarde ko Del,

²⁰ ale kampil lenge te pisinel lil a te phenel andre, hoj te na keren lubipen, te na chan o rat, oda, so hin obetimen le modlengje, aňi o mas le tasade džvirinendar.

²¹ Bo le Mojžišoskero Zakonos pes imar čirla genel sako Šabbat (sombat) andro sinagogi a leskere lava vakeren andre dojekh foros.”

O lil le Nažidenge andre Antiochija

²² Akor o apoštola the o phuredera the cali khangeri peske phende, hoj ela mištes te kidaha avri amendar mušen a bičhavaha len andre Antiochija. Bičhade le Barnabaš the le Pavol a lenca bičhade le Juda, saves vičinen Barsabaš, the le Silas, save sas anglune mušša maškar o phrala.

²³ Pisinde a bičhade lenca kada lil: “O apoštola, o phuredera the o phrala andral o Jeruzalem pozdravinen le phralen andral o aver narodi andre Antiochija, Sirija the Cilicija.

²⁴ Šundam, hoj varesave džene amendar tumen na den smirom le lavenca a previsarde tumare goda, bo phenen, hoj tumen te občhinen (obrezinen) a te dolikeren o Zakonos. Ale amen lenge nič na phendām,

²⁵ vašoda pes savoredžene jekhetane dovakerđam, hoj kidaha avri muršen a bičhavaha len ke tumende le Barnabašiha the le Pavloha. On hine amare phrala, saven kamas,

²⁶ murša, save dine peskere dživipena vaš o nav amare Rajeskero le Ježišoskero Kristoskero.

²⁷ Vašoda bičhavas le Juda the le Silas, hoj the on korkore tumenge oda te phenen.

²⁸ Bo le Sentne Duchoske the amenge pes avke dičholas, hoj te na das tumenge nisavo pharo prikazis, ča oda, so igen kampil:

²⁹ Hoj te na keren lubipen, te na chan o rat, oda, so hin obetimen le modlengge, aňi o mas le tasade džvirinendar. Te kada savoro dolikerena, mištes kerena. Ačhen Devleha!”

³⁰ Sar pes rozgele, doavle andre Antiochija, zvičinde le manušen andre khangeri a dine lenge o lil.

³¹ Sar les pregende, radisaľile oleske.

³² The o Juda the o Silas sas proroka, vašoda podhazdenas le phralen andro pačaben a but lavenca len zoralarenas.

³³ Sar imar ode ačhile varesavo časos, rozgele pes le phralenca andro smirom a gele pale ke ola, save len bičhade.

³⁴ [No o Silas dikhelas avke, hoj ode te ačhel.]

³⁵ The o Pavol a Barnabaš ačhile andre Antiochija a sikavenas. On the but aver džene vakerenas le Rajeskero lav.

O Barnabaš pes rozđal le Pavloha

³⁶ Pal vajkeci dživesa phenda o Pavol le Barnabašiske: “Džas ča pale te dikhel amare phralen pal savore fori, savenge vakerđam le Rajeskero lav, a dikhaha, sar lenge džal.”

³⁷ O Barnabaš kamľa, hoj peha te len le Jan, saves vičinen the Marek.

³⁸ Ale le Pavloske pes dičholas avke, hoj les na kampil peha te lel. Bo angloda odgeľa lendar, sar sas andre Pamfilija a buter lenca na služinelas.

³⁹ Prekal oda pes vesekedinenas maškar peste avke, hoj pes rozgele. O Barnabaš peha iľa le Marek a gele pre lođa andro Ciprus,

⁴⁰ ale o Pavol peske kidňa avri le Silas. O phrala pes modľinenas vaš lende a dine len andre le Rajeskere vasta a avke gele het.

⁴¹ Ov phirelas pal e Sirija the Cilicija a podhazdelas o khangera andro pačaben.

16

O Pavol lel peha le Timoteus

¹ Avke doavľa o Pavol andre Derbe the Listra. Ode sas varesavo učeňikos, savo pes vičinelas Timoteus. Leskeri daj sas pačabnaskeri Židkiňa a leskero dad sas Grekos.

² O phrala andral e Listra the Ikonija pal leste mištes vakerenas.

³ O Pavol kamľa, hoj leha te džal pro drom. Avke občhinda (obrezinda) les prekal o Židi, save ode bešenas, bo sako džanelas, hoj leskero dad sas Grekos.

⁴ Sar phirenas pal ola fori, phenenas lenge, hoj te dolikeren oda, so phende o apoštola the o phuredera andral o Jeruzalem.

⁵ O khangera zoralonas andro pačaben a džives so džives sas buter džene.

O drom andre Macedonija

⁶ O Sentno Duchos lenge na domukla te vakerel o lav andre Azija, vašoda pregele e Galatsko phuv the e Frigija.

⁷ Sar avle andre phuv Mizija, kamenas te džal dureder andre Bitinija, ale o Duchos le Ježišoskero lenge na domukla.

⁸ Avke pregele e Mizija a avle tele andre foros Troada.

⁹ Ode dikhla o Pavol rači videňje: Varesavo murš, Macedončanos, ačhelas a mangelas les: “Av andre Macedonija a pomožin amenge!”

¹⁰ Sar dikhla o videňje, takoj paloda rodahas drom, sar te džal andre Macedonija. Avke amen oleske achaluvahas, hoj o Raj amen ode vičinda, hoj lenge te vakeras o evaňjelium.

¹¹ Akor gelam la lođaha andral e Troada rovnones pro ostrovos Samotrake a pre aver džives andro Neapolis andre Macedonija.

E Lidija pačal

¹² Odarik gelam andro Filipi, so hin ešebno (peršo) foros andre Rimanengeri provincija Macedonija. Samas andre oda foros vajkeci dživesa.

¹³ Pro Šabbat (sombatone) gelam pal e foroskeri brana paš o paňi, kaj peske gondolinas, hoj pes zdžana o Židi pre modlitba. Bešlam peske a vakerahas le džuvlenca, save pes ode zgele.

¹⁴ Šunelas amen varesavi džuvli, savi pes vičinelas Lidija, savi bikenelas o lole pochtana a sas andral o foros Tijatira. Oj pes daralas le Devlestar a o Raj lake phundrađa o jilo, hoj mištes te achalol oda, so vakerel o Pavol.

¹⁵ Sar pes bolda oj the savore manuša andral lakero kher, mangelas amen: “Te phenen pal mande, hoj man hin pačaben andro Raj, akor aven andre miro kher a bešen ke mande.” A prevakerđa amen.

O Pavol the o Silas andre bertena

¹⁶ Ačila pes, sar džahas pre modlitba, hoj pes amenca arakhla varesavi čaj, sava sas vrašcengero duchos. Sar vražinelas, zarodelas peskere rajenge bare love.

¹⁷ Oj phirelas pal o Pavol the pal amende a vriskinelas: “Kala manuša hine o služobnika le Nekbaredere Devleskere a on tumenge phenen, sar šaj aven zachraňimen!”

¹⁸ Kada kerelas but dživesa. O Pavol pre oda cholisalila, vašoda visalila a phenda ole duchoske: “Prikazinav tuke andro nav Ježiš Kristus, dža andral late avri!” A o duchos latar takoj geľa het.

¹⁹ Ale sar dikhle lakere raja, hoj oleha našade o love, chudle le Pavol the le Silas a lidžanas len pro placos anglo nekbareder manuša ole foroske.

²⁰ Ande len anglo veliteľa a phende: “Kala manuša hine Židi a keren vzbura andre amaro foros

²¹ a sikaven o zviki, so amen o Rimana našti aňi prilas, aňi dolikeras.”

²² Androda džanas pre lende the o nipi a o sudci cirdle tele pal lende o gada a dine len le pacenca te marel.

²³ Sar imar len but marde, čhide len andre bertena a le stražňikoske phende, hoj len mištes te stražinel.

²⁴ Sar chudla o stražňikos oda prikazis, čhida len andre andruňi bertena a o pindre lenge zaphandla andro kaštune kligina.

²⁵ Ale pal jepaš rat o Pavol the o Silas pes modlinenas a gilavenas o gila pre le Devleskeri chvala a o bertenoša len šunenas.

²⁶ Jekhvareste razisalila e phuv avke, hoj la bertenakere zakladi pes čhalade. Takoj phundrile savore vudara a savore puta pes otkerde.

²⁷ Sar uštíla o stražňikos a dikhla, hoj savore vudara andre bertena hine phundrade, cirdña avri e šablá a kamla pes te murdarel. Gondolinelas peske, hoj o bertenoša denašle.

²⁸ Ale o Pavol vičinda zorale hangoha: “Ma ker tuke nič nalačo, bo savore sam ade!”

²⁹ Sar peske mangla e lampa, denašla andre a peła predarandutno anglo Pavol the Silas.

³⁰ Ligenda len avri a phenda: “Rajale, so kampil te kerel, hoj te avav zachraňimen?”

³¹ On leske phende: “Pača andro Raj Ježiš Kristus a aveha zachraňimen tu the calo tiro kher!”

³² Vakerenas leske the savorengre andre leskero kher le Rajeskero lav.

³³ Sar mek sas rači, íla len a thođa (omorde) lenge avri o rani. A takoj paloda pes diňa te bolel ov the savore andre leskero kher.

³⁴ Palis len íla upre andre peskero kher, thođa lenge pro skamind o chaben a radisalolas cala peskera famelijaha, hoj pačandíla andro Del.

³⁵ Sar sas džives, bičhade o sudci le slugađen, hoj te džan te phenel: “Premuk kale manušen!”

³⁶ O stražňikos la bertenakero phenda le Pavloske: “O sudci bičhade le slugađen, hoj tumen te premukav. Avke akana džan avri andro smirom.”

³⁷ Ale o Pavol lenge phenda: “Ešeb (peršo) amen marde angle savore nipi a aňi amen na sudzinde, choc te sam Rimaňike občana! A paloda amen čhide andre bertena, ale akana amen počoral traden avri?” Na. Mušinen te avel a korkore amen te lidžal adarik.

³⁸ O slugađa dine te džanel ola lava le sudcenge. On pes predarandíle, sar šunde, hoj hine Rimaňike občana.

³⁹ On avle a odmangle pes lenge. A sar len odligende avri, mangenas len, hoj te džan het andral o foros.

⁴⁰ Sar avle avri andral e bertena, gele ke Lidija, dikhle le phralen a radisalíle lenge. Palis gele het.

17

O apoštola andre Tesalonika

¹ Sar pregele prekal o fori Amfipolis the Apolonija, avle andre Tesalonika, kaj sas e sinagoga le Židengeri.

² Avke sar furt kerelas, o Pavol geła maškar lende a trival pal peste pro Šabbat lenca vakerelas pal oda, so hin pisimen.

³ Sikavelas lenge andral o Devleskero Lav, hoj te achalon, hoj o Kristus mušinda te cerpinel a pro trito džives te uštel andral o meriben. Phenda: “Oda Ježiš, pal savo me tumenge vakerav, hin o Kristus.”

⁴ Varesave lendar pačandíle a pridine pes ko Pavol the ko Silas. Lenca pačandíle mek but Greki, save pes daranas le Devlestar, the but anglune džuvla.

⁵ Ale o hamišne (žarlíve) Židi peske íle pal e ulica varesave živaňen, hoj te maren upre le manušen the calo foros. Gele pro Jasonskero kher a kamle te anel le Pavol the le Silas anglo nipi.

⁶ Sar len na arakhle, íle le Jason the varesave phralen anglo uradňika ole foroske a vriskinenas: “Kala, save upre maren calo svetos, avle the kade ⁷ a o Jason len priíla andre peskero kher. Kala savore džan pro Cisariskere zakoni, bo phenen, hoj aver dženo, o Ježiš, hino kralis!”

⁸ Kavke marde upre le nipen the le uradňiken andral oda foros, save oda šunenas.

⁹ Ispidle pro Jason the pro phrala, hoj te den o love, palis len premukle.

Andre Berea

¹⁰ O phrala takoj rači bičhade le Pavol the Silas andre Berea. Sar ode doavle, gele andre Židoviko sinagoga.

¹¹ On sas buter otkerde prekal oda sar okla andral e Tesalonika. Priile o lav radišagoha a sako džives rodenas avri andral le Devleskero Lav, či oda hin čačas avke.

¹² Avke pačandile but džene lendar, the mek but anglune džuvla the murša andral e Grecko.

¹³ Ale sar pes dodžanle o Židi andral e Tesalonika, hoj o Pavol the andre Berea vakerel le Devleskero lav, avle the ode a marenas upre le manušen, hoj te džan pre lende.

¹⁴ Akor o phrala takoj bičhade le Pavol, hoj te džal dži ko moros. Ale o Silas the o Timoteus ačhile ode.

¹⁵ Ola, save džanas le Pavloha, les ligende dži andro Ateni. On pes visarde andre Berea a ile le Pavlostar prikazis prekal o Silas the Timoteus, hoj so neksigeder te aven pal leste.

O Pavol andro Ateni

¹⁶ Medik len o Pavol užarelas andro Ateni, leskero duchos andre leste cholisaolas, sar dikhla, hoj andro foros hin pherdo modli.

¹⁷ Vašoda vakerelas andre sinagoga le Židenca the olenca, save pes daranas le Devlestar. The pro placos vakerelas sako džives olenca, save odarik ča avke predžanas.

¹⁸ Chudle pes leha te vesekedinel varesave filozofa the mudrci: O Epikurejci the Stoici. Jekh phenenas: “So kamel kada beblošis te phenel?” A aver phenenas: “Avke oda dičhol, hoj vakerel pal varesave aver devla.” Bo o Pavol lenge vakerelas pal o Ježiš the pal o uštiben andral o meriben.

¹⁹ Chudle les, ligende les pro Areopagos a phende: “Kamas te džanel, so oda hin oda nevo sikaviben, so tu vakeres.

²⁰ Bo oda, so šunen amare kana, hin vareso, so mek na šundam. Vašoda kamlamas te džanel, sar oda hin.”

²¹ Bo savore Atenčana the o cudze manuša, save ode bešenas, pre nisoste avreste na užarenas, ča pre oda, hoj te šunen abo te phenen vareso nevo.

²² Akor o Pavol terdila maškaral pro Areopagos a phenda: “Muršale andral o Ateni! Pal savoreste dikhav, hoj san igen pobožna manuša.

²³ Sar phiravas pal o foros, predikhavas mange tumare sentne thana a arakhlom the oltaris, pre savo hin pisimen: ‘Le devleske, saves na prindžaras.’ Oles, kas tumen lašaren, ale na prindžaren, pal oda tumenge me vakerav.

²⁴ O Del, savo kerda o svetos the savoro, so andre hin, ov hin o Raj le neboske the la phuvake a na bešel andro chrami kerde le manušengere vastendar.

²⁵ Añi pes leske na služinel le manušeskere vastenca, sar te leske vareso kamlahas, bo ov korkoro del savoreske o dživipen, o dichos the savoro.

²⁶ Ov kerda jekhe ratestar savore manušen, hoj te bešen pal cali phuv. Diña le manušen časos, keci te dživel, the o than, kaj te bešel.

²⁷ O Del oda kerda, hoj o manuša les te roden, hoj šaj pes te nacirden ke leste a te arakhen les. Se ov nane dur nikastar amendar.

²⁸ Bo andre leste dživas, čalavas pes a sam. Avke sar oda phende the varesave tumare basnika: ‘Bo amen sam the leskero potomstvos.’

²⁹ Akor te sam le Devleskero potomstvos, našti peske gondolinas, hoj o Del dičhol avri sar vareso le somnakastar, le rupostar, abo le barendar – sar oda, so o manuš gondolinda avri a kerda peskere vastenca.

³⁰ O Del imar na leperel ola časi, sar o manuša na prindžarahas leskeri voľa, ale akana phenel savore manušenge všadzik, hoj pes te visaren peskere nalače dromendar.

³¹ Bo diňa jekh džives, andre savo sudzinela spravodlišagoha calo svetos prekal o jekh murš, saves pre oda kidňa avri. O Del čačas oda sikađa savorenghe oleha, hoj les uštađa andral o meriben.”

³² Ale sar šunde oda, hoj les uštađa andral o meriben, chudle varesave džene te asal, ale aver džene phende: “Kamas tut pal oda te šunel te vakerel the dujtovar.”

³³ Avke o Pavol geľa lendar het.

³⁴ No varesave murša pes pridine ke leste a pačandile. Maškar lende sas o Dionis Areopagitas the e džuvli Damaris a lenca mek aver.

18

O Pavol andro Korint

¹ Palis odgeľa o Pavol andral o Ateni a avľa andro foros Korint.

² Ode arakhľa varesave Židos, o Akvilas, savo sas andral o Pontus a nadočirľa avľa peskera romňaha la Priscilla andral e Talijaňiko. Soduj džene ode avle, bo o Cisarıs Klaudius diňa avri oda, hoj savore Židi mušinen te džal het andral o Rim. O Pavol pes pridiňa paš lende,

³ a vašoda, hoj džanelas te kerel o stani avke sar on, bešelas ke lende a kerelas lenca.

⁴ Vakerelas andre sinagoga sako Šabbat (sombat) a prevakerelas le Židen the le Greken.

⁵ Sar avle andral e Macedonija o Silas the o Timoteus, o Pavol diňa calo peskero časos pre oda, hoj te vakerel o lav a te svedčinel le Židenge, hoj o Ježiš hino Kristus.

⁶ Ale sar pro Pavol o Židi džanas a namištes vakerenas pre leste, o Pavol razinda avri peskere gada le prachostar a phenda lenge: “Tumaro rat pre tumaro šero! Me som žužo olear. Akanastar džava ko manuša, save nane Židi.”

⁷ Odgeľa odarik a geľa andro kher ko Titus Justus, savo lašarelas le Devles. Leskero kher sas igen pašes paš e sinagoga.

⁸ O Krispus, angluno andral e sinagoga, pačandila le Rajeske caľa peskera famelijaha. A sar šunenas, but aver manuša andro Korint pačanas a denas pes te bolel.

⁹ O Raj phenda le Pavloske rači andro videňje: “Ma dara tut. Vaker a ma av čhit!

¹⁰ Bo me som tuha a ňiko pre tu na thovela o vast, hoj tuke te kerel vareso nalačo, bo hin man andre kada foros but manuša.”

¹¹ A ačhila ode berš the šov čhon a sikavelas len le Devleskero lav. ¹² Ale sar sas o Gallion guverneris andre Achaja, uštiele o Židi jekhetane pro Pavol a ligende les pro sudos.

¹³ Phende: “Kada marel upre le manušen, hoj te lašaren le Devles avke, sar o Zakonos na domukel!”

¹⁴ Sar imar o Pavol kamľa te prevakerel, phenda o Gallion le Židenge: “Židale! Te kerđa vareso nalačo, abo te na dolikerđa amaro Zakonos, šundomas tumen avri, avke sar kampil.

¹⁵ Ale te tumen vesekedinen vaš o lava, vaš o nava the vaš tumaro Zakonos, oda hiňi tumari veca. Bo me na kamav te avel sudcas oleske.”

¹⁶ A čhida len odarik avri.

¹⁷ Akor chudle savore Židi le Sostenes, savo lidžalas e sinagoga, te marel pre oda than, kaj pes sudzinel. Ale o Gallion pre oda nič na phenda.

Pale andre Antiochija

18 O Pavol ode ačhila mek but dživesa a palis pes rozgela le phralenca. Geľa la lođaha andre Sirija a geľa leha e Priscilla the o Akvilas. Andre Kenchrea peske diňa te strihinel o bala, bo diňa ajso lav.

19 Sar avle andro foros Efezus, o Pavol len ode mukľa a geľa korkoro andre sinagoga, kaj vakerelas le Židenca.

20 Sar les mangenas, hoj ode te ačhel buter časos, ov na kamľa.

21 Ale, sar pes lenca rozgela, phendä: “Te kamela o Del, avava pale ke tumende.” Avke geľa la lođaha andral o Efezus.

22 Sar doavľa andro pristavos Cezarea, geľa upre andro Jeruzalem te dikhel e khangeri a odarik geľa andre Antiochija.

23 Sar ode imar ačhila varesavo časos, geľa pale dureder pal e Galatsko phuv a palis pal e Frigija a podhazdelas savore učeňiken andro pačaben.

O Apollo andro Efezus

24 Varesavo Židos andral e Alexandrija, savo pes vičinelas Apollo, avľa andro Efezus. Ov sas murš, savo džanelas te vakerel a sas zoralo andro Devleskero lav.

25 O Apollo sas imar avrisikado le Rajeskere dromeske. Ov sas igen horľivo andro duchos a vakerelas a sikavelas mištes pal o Raj Ježiš, ale prindžarelas ča le Janoskero bolipen.

26 A chudľa bi e dar te vakerel andre sinagoga. Sar les šunde e Priscilla the o Akvilas, ile les ke peste a feder vakerde leske avri le Devleskero drom.

27 Sar o Apollo kamľa te džal andre Achaja, o phrala leske pomožinde oleha, hoj pisinde le učeňikenge andre Achaja, hoj les te prilen. Sar ode avľa, igen pomožinda olenge, save pačandile prekal o lačhipen (milost) le Devleskero.

28 O Apollo zorales phenelas pre godi le Židenge a anglo manuša sikavelas andro le Devleskero Lav, hoj o Ježiš hin o Mesijašis.

19

O Pavol andro Efezus

1 Sar o Apollo sas andro Korint, o Pavol phirelas pal o brehengere phuva a avľa andro Efezus. Ode arakhľa varesave učeňiken

2 a phendä lenge: “Chudľan le Sentne Duchos akor, sar pačandilän?” On leske odphende: “Mek aňi na šundäm, hoj hin o Sentno Duchos.”

3 Ov lendar phučľa: “Ta akor, save bolipnaha san bolde?” On odphende: “Le Janoskere bolipnaha.”

4 O Pavol phendä: “O Jan bolelas vašoda, hoj o manuša pes te visaren le binendar a phenelas lenge, hoj te pačan andre oda, ko avela pal leste, andro Ježiš Kristus.”

5 Sar oda šunde, dine pes te bolel andro nav le Rajeskero Ježišoskero.

6 Palis o Pavol pre lende thođa o vasta, avľa pre lende o Sentno Duchos a vakerenas andro čhiba the prorokinenas.

7 On savore sas vaj dešuduj (12) murša.

8 O Pavol geľa andre sinagoga a vakerelas ode bi e dar vaj trin čhon. Vakerelas the sikavelas len pal o krališagos le Devleskero.

9 Sar pes varesave na poddenas, na šunenas a namištes vakerenas anglo manuša pal o Devleskero drom, odgeľa lendar. Kidňa avri le učeňiken a vakerelas lenca andre hala le Tirannoskeri.

10 Ada likerďa duj berš a savore, save bešenas andre provincija Azija, o Židi the o Greki, šunde le Rajeskero lav.

11 O Del kerelas bare veci prekal o vasta le Pavloskere.

¹² Vašoda o manuša anenas ko nasvale o khosne the o leketi, savenca pes chudle le Pavlostar. O nasvalibena lendar takoj oddžanas a o nalače duchi lendar džanas avri.

Le Skevskere čhave

¹³ Ale sas ode the varesave Židi, save phirenas foros forostar te tradel avri le duchen. On kamenas te tradel avri le nalače duchen andral o manuša andro nav le Rajeskero Ježišoskero a phenenas: “Prikazinas tumenge andro nav le Ježišoskero, pal savo o Pavol vakerel: Džan het!”

¹⁴ Kerenas oda o efa čhave le Skevskere, savo sas o nekbareder Židoviko rašaj.

¹⁵ Ale o nalačo duchos lenge odphenda: “Le Ježiš prindžarav, the pal o Pavol džanav, ale ko san tumen?”

¹⁶ Oda manuš, andre kaste sas o nalačo duchos, len chudla a savoren ajci marda, hoj on lange the zmarde denašle andral oda kher.

¹⁷ Savore Židi the Greki, save bešenas andro Efezus, pes olestar dodžanle, avla bari dar pre savorende a lašarenas o nav le Rajeskero, le Ježišoskero.

¹⁸ But olendar, save pačandile, avenas a vakerenas avri o bini so kerenas.

¹⁹ Ola, save čarinenas, anenas peskere zvitki a labarenas len angle savorende. Sar gende, avle pre oda, hoj ola zvitki monas penda ezera (50 000) rupune.

²⁰ Avke le Devleskero lav barolas a zoraľolas.

Džan pro apoštola

²¹ Sar pes kala veci dokerde, o Pavol peske phenda, hoj predžala e Macedonija the e Achaja a hoj palis džala andro Jeruzalem. Phenda: “Ačhava ode a palis mušnav te džal te dikhel o Rim.”

²² A bičhađa andre Macedonija dujen olendar, save pašal leste kerenas, le Timoteus the le Erastos. No ov mek ačila varesavo časos andre Azija.

²³ Andre oda časos pes igen vesekeদিনenas andro Efezus o manuša vaš o evaňjelium.

²⁴ Bo varesavo manuš Demetrios kerelas e buči le rupeha. Ov kerelas cikne rupune khangerora la devliňake Dijanake a delas olen, save leske kerenas buči, but te zarodel.

²⁵ Ov pes lenca zgeľa a the mek avre manušenca, save kerenas kale vecenca, a phenda: “Muršale, tumen džanen, hoj kala bučatar amen but zarodas.

²⁶ Dikhen a šunen, hoj kada Pavol na ča andro Efezus, ale maj pal cali provincija Azija cirdňa upre but manušen a prevakerđa len. Ov phenel, hoj oda, so keren le manušengere vasta, nane devla.

²⁷ Akana na ča, hoj amari buči šaj našavas a polokes la ņikaske na kampela, ale mek the o chamos la bara devliňake la Dijanake pes na likerela vaš ņisoste a musarela pes e slava olake, kas lašarel cali Azija the calo svetos.”

²⁸ Sar oda šunde, avla andre lende e cholı a vriskinenas: “Bari hiňi e Dijana andral o Efezus!”

²⁹ Andre calo foros kerenas bari vika a savoredžene jekhetane denašle andro teatros (ďivadlos). Cirdle pal peste the le Gajos the le Aristarchos, save sas Macedončana, a phirenas jekhetane le Pavloha.

³⁰ O Pavol kamla te džal maškar o manuša, ale o učeňika les na mukle.

³¹ The varesave uradňika andral e Azija, save sas leskere prijatela, bičhade ke leste a mangle les, hoj te na džal andro teatros.

³² Avke sas, hoj dojekh lendar vriskinelas vareso aver, bo savoredžene sas sar diline a but lendar aňi na džanenas, soske pes zgele.

³³ O Židi cirdle avri le nipendar le Alexander a ispidle les anglal. O Alexander kerđa le vasteha, hoj te čhiten a kamla te prevakerel ko manuša.

³⁴ Ale sar prindžarde, hoj hino Židos, chudle savoredžene vaj duj ori jekhetane te vriskinel: “Bari hiñi e Dijana andral o Efezus!”

³⁵ Sar o foroskero pisaris zaačhađa le manušen, phenda: “Muršale andral o Efezus, savore manuša džanen, hoj o foros Efezus likerel o chramos la bara Dijanake the ole sentne bareske, so peľa andral o ņebos.

³⁶ Vašoda, hoj pes pre oda na del nič te phenel, kampil tumenge te zaačhel, hoj te na keren varesavo diliñipen.

³⁷ Bo andan kade kale manušen a on na vakerenas namištes pre tumari devli.

³⁸ Te hin le Demeter the olen, save hine leha, vareso pre varekaste, pre oda hin o foroskere sudi the o prokonzula. Ode pre peste mi vakeren avri.

³⁹ A te kamen mek vareso aver, oda pes dela te vakerele akor, sar vičinaha le manušen, hoj pes te zdžal pal o Zakonos.

⁴⁰ Bo amen šaj den andre vaš e vzbura, so pes ačhila adadžives. Bo aňi na džanas sar te phenel avri, so pes ačhila.” Pal ola lava rozmukla le manušen.

20

O drom andre Macedonija the Troada

¹ Sar pes imar preačhile te vesekedinel, vičinda o Pavol ke peste le učeñiken, zoralarda len, obchudle pes a palis odgeľa andre Macedonija.

² Sar pregeľa ola phuva, delas len zor andro pačaben butere lavenca a avla andro Grecko.

³ Ačhila ode trin čhon a palis kamla te džal la lođaha andre Sirija. Vašoda, hoj o Židi pes pre leste kidenas, rozgondolinda pes, hoj avela pale prekal e Macedonija.

⁴ Džanas leha o Sopater le Pyrroskero čhavo andral e Berea, o Aristarchos the o Sekundus andral e Tesalonika, o Gajos andral o Derbe, o Timoteus a andral e Azija o Tichikus the o Trofimius.

⁵ On gele anglal a užarenas amen andre Troada.

Uštavel le Eutichus andral o meriben

⁶ Pal o Inepos, sar pes chal o bi o droždengere mare, geľam la lođaha andral o Filipi a pandže dživesenca doavlam pal lende andre Troada, kaj ačhilam eфта džives.

⁷ Ešebno džives andro kurko, sar pes zgeľam te phagerel o maro, o Pavol lenge vakereľas but o lav dži pal jepaš rat, bo pre aver džives kamla te džal het.

⁸ Andre upruno kher, kaj samas zgele, sas but lampi.

⁹ Jekh terno manuš, o Eutichus, bešelas andre oblaka. Vašoda, hoj o Pavol but vakereľas, cirdelas les pro soviben a zasuča avke zorales, hoj peľa pal o trito poschodos tele. Sar les hazdle, sas mulo.

¹⁰ Ale o Pavol geľa tele, čhida pes pre leste, obchudla les a phenda: “Ma daran tumen, bo leskeri duša hiñi andre leste.”

¹¹ Palis geľa pale upre, phagerelas a chalas o maro. Vakereľas lenca dži tosara a palis geľa het.

¹² Le terne manušes ande džidones a savoren sas olestar radišagos.

¹³ O Pavol amenge phenda, hoj kamel te džal pro pindre andro Assos. Amen geľam ode la lođaha sigeder a odarik majindam le Pavol te lel pre lođa.

¹⁴ Sar pes amenca arakhla andro Assos, ilam les andre lođa a avlam andre Mitilena.

¹⁵ Odarik geľam la lođaha het, pre dujto džives avlam paš o Chios a pre trito džives geľam la lođaha paš o Samos. Palis pre aver džives avlam andro Miletus.

¹⁶ Bo o Pavol peske phenda, hoj obdžala o Efezus a na ačhela ode, hoj pes te na zlikerel andre Azija. Bo kamelas te avel pro Letnice (Turice) andro Jeruzalem, te pes oda diňahas.

O Pavol oddžal andral o Miletus

¹⁷ Andral o Miletus bičhada andro Efezus a vičinda ke peste le phurederen andral e khangeri.

¹⁸ Sar avle paš leste, phenda lenge: “Tumen džanen, hoj ešebne dživesestar, kanastar avlom andre Azija, somas calo časos maškar tumende.

¹⁹ Služinavas le Rajeske andre cali pokora le apsenca prekal o probi (skuški), so pre ma avenas le Židendar.

²⁰ Nič olestar, so tumenge ulahas pre chasna, na garuđom andre. Ale vakeravas a sikavavas tumen anglo manuša pal o khera

²¹ a vakeravas o svedectvo le Židenge the le Grekenge, hoj pes te visaren ko Del a te pačan andre amaro Raj Ježiš Kristus.

²² Ale akana o Duchos man ispidel, hoj te džal andro Jeruzalem, choc na džanav, so pes manca ode ačhela.

²³ Ča ajci džanav: O Sentno Duchos mange furt sikavel pal o fori a phenel, hoj man užarel e bertena the o pharipen.

²⁴ Ale pal miro dživipen mange na džal. Džal mange ča pal oda, hoj te dodenašav miro denašiben a te dokerav e služba, so priilom le Rajestar le Ježišostar – hoj te vakerel avri o evaňjelium pal le Devleskero lačhipen (milost).

²⁵ Akana džanav, hoj niko tumendar, maškar kaste phiravas a vakeravas pal o Devleskero krališagos, man imar buter na dikhela.

²⁶ Vašoda tumenge adadžives phenav, hoj som žužo savoredženengere ratestar.

²⁷ Bo me tumenge phendom sa, so kamel o Del; nič tumenge na garuđom andre.

²⁸ Merkinen pre tumende the pro calo stados, andre savo tumen o Sentno Duchos ačhada sar pastoren, hoj te čalaren le Devleskeri khangeri, so peske cinda peskere rateha.

²⁹ Bo me džanav, hoj avena maškar tumende dzive ruva (vlki), save na sajinena o stados, sar me džava het.

³⁰ Bo mek the maškar tumende ena ajse manuša, save previsarena o lava, hoj ča te cirden pal peste le učeňiken.

³¹ Vašoda merkinen! Ma bisteren pre oda, hoj rat-džives trin berš na preačilom sakoneske tumendar te vakerel le apsenca pre godi.

³² Avke akana, phralale, dav tumen le Devleske a mukav tumenge leskero lav pal leskero lačhipen (milost), so tumen šaj del zor te barol a so tumen del o dđictvos savore sentnenca.

³³ Me na kamlom ñikaskero rup abo somnakaj, abo varekaskere gada.

³⁴ Tumen korkore džanen, hoj zarodavas korkoro mire vastenca pre oda, so mange the olenge, save sas manca, kampelas.

³⁵ Savoro tumenge sikađom, hoj kempel te kerel buči, te likerel le slaben a te na bisteren pro lava le Rajeskere le Ježišoskere, bo ov phenda: ‘Bachtaleder hin te del, sar te lel.’ ”

³⁶ Sar oda dophenda, geľa pro khoča savoredženenca a modlinda pes.

³⁷ A avľa pre savoredženende baro roviben, obchudenas le Pavol pašal e meň a čumidenas les.

³⁸ Nekbuter len dukhalas oda, so o Pavol phenda, hoj imar buter les na dikhena. A ligende les dži paš e lođa.

21

Le Pavloskero drom andro Jeruzalem

¹ Sar geľam lendar het, odgeľam la lođaha pro moros. Rovnones doavľam pro ostrovos Kos, pre aver džives pro ostrovos Rodos a odarik andro foros Patara.

² Ode arakhlam lođa, so džalas andre phuv Fenicija, a gelam laha.

³ Dikhahas dural o ostrovos Ciprus, obgelam les pal e balogni (lavo) sera a džahas la lođaha andre Sirija. Zaačilam andro foros Tir, bo ode kampła te thovel tele pal e lođa oda, so lidžalas.

⁴ Arakhlam ode le učeņiken a ačilam ode efta dživesa. Ola učeņika phenenas le Pavloske prekal o Duchos, hoj te na džal upre andro Jeruzalem.

⁵ Sar pregele ola efta dživesa, džahas dureder. Savoredžene le romņijenca the le čhavenca amen ligende dži avri pal o foros. Ode pro brehos gelam pro khoča a modlindam pes.

⁶ Sar lendar odgelam, gelam andre lođa a on gele pale khere.

⁷ Džahas la lođaha dureder andral o Tir andro foros Ptolemaida. Ode palikerđam le phralenge a ačilam ode jekh džives.

⁸ Palis pre aver džives odgelam le dromeħa a doavlam andre Cezarea. Ode gelam andro kher ko Filip, savo sas evaņjelistas, a ačilam ke leste. Ov sas jekh ole efta služobnikendar, save sas avrikidle andro Jeruzalem.

⁹ Les sas štar pačivale čhaja a on prorokinas.

¹⁰ Medik ode samas a ačilam ode buter dživesa, avla ode varesavo prorokos, o Agabus, andral e Judsko.

¹¹ Sar avla paš amende, iħa le Pavloskero sirimos, phandħa peske o vasta the o pindre a phendħa: “Kada phenel o Sentno Duchos: ‘Kavke phandena andro Jeruzalem ole muršes, kaskero hin kada sirimos, a dena les andro vasta le manušenge, save nane Židi.’ ”

¹² Sar oda šundam, mangahas les the amen the o phrala andral o foros, hoj te na džal upre andro Jeruzalem.

¹³ Ale o Pavol odphendħa: “So keren? Soske roven a dukhaven miro jilo? Bo me som pririchtimen, na ča man te del te phandel, ale the te merel andro Jeruzalem vaš o nav le Rajeskero le Ježišoskero.”

¹⁴ Sar dikhlam, hoj pes na del te prevakerel, preačilam a phendħam: “Mi ačhel pes e voħa le Rajeskeri.”

¹⁵ Pal ola dživesa pes pririchtindam a gelam upre andro Jeruzalem.

¹⁶ Avenas amenca the varesave učeņika andral e Cezarea a ĺigenenas amen ko Mnason, bo ke leste majindam te bešel. Ov sas andral o Ciprus a sas jekh le čirlatune učeņikendar.

O Pavol andro Jeruzalem

¹⁷ Sar doavlam andro Jeruzalem, o phrala amen radišagoha priile.

¹⁸ Pre aver džives geħa o Pavol amenca ko Jakob a avle ode the savore phuredera.

¹⁹ Palikerđa lenge a chudħa lenge te vakerel avri savoro, so kerđa o Del maškar o Nažidi prekal le Pavloskeri služba.

²⁰ Sar oda on šunde, lašarenas le Devles a phende: “Dikhes phrala, hoj igen but Židi pačandħe a on savore hine oddine le Zakonoske.

²¹ Pal tute pes došunde, hoj sikaves le Židen, save dživen maškar o Nažidi, hoj te oddžan le Mojžišostar, bo phenes lenge, hoj te na občhinen (obrezinen) le čhavoren a te na dolħikeren o tradiciji.

²² Akana, so kereħa? Bo savore lendar pes došunena, hoj tu avħal.

²³ Ker oda, so tuke phenas: Hin amen štar murša, save dine lav le Devleske.

²⁴ Le len tuħa a jekhetane lenca tut obžuzar a počin vaš lenge, hoj peske te den te hoħinel o šere. Palis savoredžene prindžarena, hoj nane čačipen oda, so pal tu šunde, ale hoj the tu korkoro dolħikeres o Zakonos.

²⁵ Le Nažidenge, save pačandile, amen pisindam, hoj te na keren o lubipen a te na chan o rat, aňi oda, so hin obetimen le modlengi, aňi le tasade džvirinakere masestar.”

²⁶ Akor iľa o Pavol ole muršen a pre aver džives pes lenca diňa te obžuzarel. Geľa andro chramos a diňa le rašajenge te džanel, keci dživesa pes obžuzarena a hoj pal ola dživesa pes anela e obeta vaš dojekh lendar.

O Židi zalen le Pavol

²⁷ Sar imar predžalas ola efa dživesa, dikhle les andro chramos o Židi andral e Azija a marde upre savore manušen.

²⁸ Chudle les a vriskinenas: “Muršale andral o Izrael, pomožinen! Kada hin oda manuš, savo savoredžen všadzik sikavel a vakerel pro Izraeliti, pro Zakonos the pre kada than. Mek the le Greken anda andro chramos a melarđa kada Sentno Than!”

²⁹ Bo angloda dikhle le Trofimus andral o Efezus le Pavloha andro foros a gondolinenas peske, hoj les o Pavol iľa andro chramos.

³⁰ Calo foros pes vzburiňđa a o manuša pal dojekh sera ode denašenas. Chudle le Pavol, lidžanas les avri andral o chramos a takoj phandle o brani.

³¹ Androda, sar les imar džanas te murdarel, pes došunđa o velitelis upral o ezeros slugađa, hoj hin bari vika andro Jeruzalem.

³² Ov peha takoj iľa le slugađen the le velitelēn upral o šel a denašla maškar lende. Sar dikhle o manuša le velitelis the le slugađen, preačhile te marel le Pavol.

³³ O velitelis avľa paš leste, chudľa les a diňa les te phandel duje lancenca. Phučľa lendar: “Ko hin kada manuš? So kerđa?”

³⁴ Ale sako ole but manušendar vriskinelas vareso aver. Sar pes o velitelis angle vika našti dodžanľa o čačipen, rozkazinđa, hoj les te len andre kasarňa.

³⁵ Sar avľa o Pavol paš o garadiči (ganki), ačhiľa pes oda, hoj les mušinde o slugađa te lidžal pro vasta anglo manuša,

³⁶ bo savore ola but nipi džanas pal leste a vriskinenas: “Murdaren les!”

O Pavol privakerel

³⁷ Sar les imar kamenas te lidžal andre kasarňa, phenđa o Pavol le veliteliske: “Šaj tuke vareso phenav?” A ov odphenđa: “Džanes te vakerel andre Grekengeri čhib?”

³⁸ Na sal tu oda Egiptanos, savo anglo vajkeci dživesa marda upre a ligenda pre pušta štar ezera (4 000) živaňen?”

³⁹ O Pavol phenđa: “Me som Židos, občanos andral o Tarzus, savo hin nachocsavo foros andre phuv Cilicija, a mangav tut, domuk mange te prevakerel ko nipi.”

⁴⁰ Sar leske domukľa, ačhiľa o Pavol pro garadiči a kerđa le manušenge le vasteha, hoj te čhiten. Sar sas savoredžene čhit, prevakerđa ke lende andre Hebrejiko čhib.

22

¹ A o Pavol phenđa: “Muršale, phralale the dadale! Šunen akana, so me pre oda phenav.”

² Sar šunde, hoj ke lende prevakerđa andre Hebrejiko čhib, sas mek cicheder.

³ A phenđa: “Me som Židos, ulilom (pes narodzindom) andre Tarzus andre phuv Cilicija, ale barilom avri andre kada foros. A ciknovarestar o Gamaliel sas miro učitelis. Ode siklilom o Zakonos amare dadengero a džavas pal o Del avke sar the tumen adadžives.

⁴ Somas oda, so džalas pre ola, save pačandile o evaňjelium a varesaven the diňom te murdarel. Phandavas a davas andre bertena le muršen the le džuvlen.

⁵ Mire švedki hine o nekbareder rašaj the savore phuredera. Sar lendar chudl'om o lila pro phrala, džavas andro Damaskus, hoj len te phandav a te anav andro Jeruzalem, hoj len te potrestinen.

Le Pavloskero svedectvo

⁶ Ačhila pes mange, sar džavas imar paš o Damaskus, avke vaj pro dilos, hoj jekhvareste avla andral o ņebos igen zoralo svetlos a zaučharda man andre.

⁷ Pełom pre phuv a šundom o hangos, so mange phenda: 'Saul, Saul, soske pre mande džas?'

⁸ A me odphendom: 'Ko sal, Rajeja?' Odphenda mange: 'Me som o Ježiš Nazaretsko, oda, pre kaste tu džas.'

⁹ Ola, save sas manca, dikhle oda svetlos a darandile, ale o hangos, so manca vakerelas, na šunde.

¹⁰ Me phendom: 'So majinav te kerel, Rajeja?' O Raj mange odphenda: 'Ušti a dža andro Damaskus. Ode pes tuke phenela savoro, so mušines te kerel.'

¹¹ Ole zorale svetlostar na dikhas nič a vašoda man ligenenas le vastestar ola, save sas manca. Avke gełom andro Damaskus.

¹² Avla varesavo Ananijaš, pobožno murš, savo dolikerelas o Zakonos. Savore Židi, save ode bešenias, mištes vakerenas pal leste.

¹³ Ačhila paš ma a phenda mange: 'Phrala, Saul, dikh pale!' A takoj mange phundrile o jakha a dikhłom les.

¹⁴ O Ananijaš phenda: 'O Del amare dadengero peske tut anglal kidña avri, hoj te prindžares leskeri voła a te dikhes ole Čačipnaskeres a te šunes o hangos andral leskero muj.

¹⁵ Bo aveha leskero švedkos maškar savore manuša a vakereha pal oda, so dikhłal the šundal.

¹⁶ Akana, so užares? Ušti, de tut te bolel, obžužar tut tire binendar a lašar o nav le Rajeskero.'

¹⁷ Sar avłom pale andro Jeruzalem a modlinavas man andro chramos, dikhłom videñje.

¹⁸ Dikhłom le Rajes, sar mange phenel: 'Sidar a dža avri andral o Jeruzalem, bo na prilena tire lava pal mande.'

¹⁹ Me phendom: 'Rajeja, on džanen, hoj me džavas pal o sinagogi pre ola, save pačan andre tu, a phandavas len andre bertena a maravas len.

²⁰ The akor, sar murdarde tire švedkos le Štefan, me somas ode a davas lenge o čačipen, sar les murdarenas, a ačhavas paš lengere gada, medik les na murdarde le barenca.'

²¹ Androda mange phenda: 'Dža, bo me tut bičhavava dur maškar o manuša, save nane Židi.' "

O Pavol phenel, hoj hino Rimañiko občanos

²² Šunenias les dži akor, medik na phenda kada lav. Palis chudle zoraha te vriskinel a phende: "Murdar les! Kajso manuš mi džal het pal o svetos! Našti dživel!"

²³ Sar vriskinenas a čivkerenas o uprune gada pal peste tele the o prachos andro luftos,

²⁴ phenda o velitelis, hoj te len le Pavol andro kasarñi. Prikazinda, hoj les te zbičinel a palis te šunen avri, bo kamla pes te dodžanel, vaš soske pro Pavol avke vriskinenas.

²⁵ Sar les ile te zbičinen, phenda o Pavol le veliteliske upral o šel slugada, savo ode ačhelas: "Či šaj maren bičoha le Rimañike občanos bi o sudos?"

²⁶ Sar oda šunda o velitelis upral o šel, gela oda te phenel peskere veliteliske: “So kereha? Bo kada manuš hino Rimaňiko občanos!”

²⁷ Akor avla o velitelis paš o Pavol a phenda leske: “Phen mange, sal tu Rimaňiko občanos?” Ov odphenda: “He, som.”

²⁸ O velitelis odphenda: “Me mange vaš o but love cindom oda, hoj te avav Rimanos.” O Pavol phenda: “Ale me ulilom (pes narodzindom) sar Rimaňiko občanos.”

²⁹ Avke lestar takoj odgele o slugada, save les kamle te marel. The o velitelis pes darandiľa, sar šunda, hoj o Pavol hino Rimaňiko občanos, bo diňa les te phandel.

O Pavol angle Bari Rada

³⁰ Pre aver džives kamelas mištes pes te dodžanel, so vakerenas o Židi, hoj kerđa namištes. Iľa leske pal o vasta tele o puta a phenda, hoj pes te zdžan o nekbareder rašaja the e cali Bari Rada. Andä le Pavol a ačhada les angle lende.

23

¹ O Pavol dikhlas andro jakha le manušenge andral e Bari Rada a phenda: “Muršale, phralale! Dži adadžives me dživav avke, hoj miro jilo hino žužo anglo Del.”

² Ale o nekbareder rašaj, o Ananijaš, phenda olenge, save ačenas paš o Pavol, hoj les te maren pal o muj.

³ Akor leske o Pavol phenda: “Marela tut o Del, tu parňi falo! Bešes ade, hoj man te sudzines pal o Zakonos, ale phenes, hoj man te maren – a keres oda, so o Zakonos na phenel!”

⁴ Ola, save ode ačenas, phende: “Tu rakines le Devleskere nekbareder rašaske?”

⁵ O Pavol odphenda: “Na džnavas, phralale, hoj ov hino o nekbareder rašaj, bo hin pisimen: *‘Na vakereha namištes a na košeha oles, ko lidžal tire manušen!’*”

⁶ Sar pes o Pavol dodžanľa, hoj jepaš andral e Bari Rada hine Saduceja a aver jepaš Farizeja, vriskinda: “Muršale, phralale! Me som Farizejis, čhavo le Farizejiskero a sudzinen man vaš oda, hoj užarav pre oda, hoj o mule uštена andral o meriben!”

⁷ Sar oda phenda, chudle pes te vesekedinel o Farizeja the o Saduceja maškar peste a ola, save sas zgele, pes rozulade pro duj seri.

⁸ Bo o Saduceja phenen, hoj našti te uštel andral o meriben, hoj nane aňjela, aňi duchi, ale o Farizeja pačan the oda the ada.

⁹ A sas olestar bari vika. Andre oda uštiele upre varesave Farizeja, save sas avrisikade andro Židoviko Zakonos, a phenenas: “Na dikhas nič nalačo pre kada manuš. A so te ke leste prevakerđa o duchos abo o aňjelos? [Te na pes ačhavas le Devleske!]”

¹⁰ Sar pes furt buter vesekedinenas, daralas pes o velitelis, hoj te na rozcirden le Pavol. Vašoda phenda le slugadenge, hoj les te džan te cirdel lendar avri a te lidžan les andro kasarňi.

¹¹ Pre aver rat avla o Raj ke leste a phenda: “Ma dara tut Pavol, bo sar pal ma zoraha svedčinehas andro Jeruzalem, avke mušines te svedčinel the andro Rim.”

O Židi pes dothoven pro Pavol

¹² Sar avla avri o kham, dovakerde pes varesave Židi a ile pre peste vera, hoj na chana aňi na pijena, medik na murdarena le Pavol.

¹³ Ola, save ile vera, sas buter sar saranda (40).

¹⁴ Avle ko nekbareder rašaja the ko phuredera a phende: “Iľam pre peste vera, hoj na laha nič andro muj, medik na murdaraha le Pavol.

¹⁵ Avke akana tumen the e Bari Rada mangen le velitelis, hoj les tajsa te anel tele ke tumende. Keren avke, sar te les kamlanas buter te šunel avri pal leskeri veca. A amen sam pririchtimen les te murdarel mek sigeder, sar ade doavela.”

¹⁶ Ale sar le Pavloskera pheňakero čhavo šundā, so kamen te kerel, avla andre kasarňa a diňa oda te džanel le Pavloske.

¹⁷ O Pavol peske vičindā jekhe velitelis upral o šel a phendā: “Lidža kale terne manušes ko peskero velitelis, bo kamel leske vareso te phenel.”

¹⁸ Avke les ilā, ligendā les ke peskero velitelis a phendā: “O bertenošis o Pavol peske man vičindā a mangla man, hoj te anav kale terne manušes ke tu, bo kamel tuke vareso te phenel.”

¹⁹ O velitelis les ilā vastestar sikra pre sera a phučla lestar: “So mange kames te phenel?”

²⁰ Ov phendā: “O Židi pes dovakerde, hoj tut mangena, hoj tajsa te anes le Pavol angle Bari Rada, a kerena avke, sar te pes kamlehas pal leste vareso buter te dodžanel.

²¹ Ale ma de tut lenge te prevakerel, bo buter sar saranda (40) murša pre leste džan. On ile vera, hoj na chana aňi na pijena, medik les na murdarena. Akana imar hine pririchtimen a ča užaren pre oda, hoj lenge tu te domukes.”

²² Palis premukla o velitelis le terne manušes a prikazindā leske: “Ma phen ņikaske avri, hoj mange oda phendal!”

Le Pavol lidžan andre Cezarea

²³ Palis o velitelis peske vičindā varesave duje velitelien upral o šel a phendā: “Pririchtinen duj šel (200) slugaden the eftavardeš (70) muršen pro graja a mek duj šel (200) slugaden le kopijenca, hoj te džan eňa orendar rači andre Cezarea.”

²⁴ Prikazindā, hoj te anen le grajes, te thoven upre le Pavol te bešel a bachtales te lidžan ko vladaris Felix.

²⁵ A pisindā leske kajso lil:

²⁶ “O Klaudius Lisijaš palikerel le lače vladariske le Felixoske!

²⁷ Kale manušes zaile o Židi a kamle les te murdarel, ale avlom le slugadenca a cirdňom lenge les avri andral o vasta, bo dodžanlom man, hoj hino Rimaňiko občanos.

²⁸ Kamlom man mištes te dodžanel, soske pre leste vakeren a ligendom les angle lengeri Bari Rada.

²⁹ Avlom pre oda, hoj pre leste vakeren vaš varesave lava andral lengero zakonos, ale na kerđa nič, vaš soske mušindahas te merel, abo te džal andre bertena.

³⁰ Sar mange dine te džanel, so o Židi kamen te kerel kale muršeske, takoj les bičhadom ke tute. Prikazindom olenge, save pre leste vakeren, hoj te phenen oda tuke, te len hin vareso pre leste. [Av bachtalo!]

³¹ Avke o slugada kerde oda, so lenge sas phendo. Ile le Pavol a ligende les prekal e rat andre Antipatrida.

³² Pre aver džives ola, save džanas pro graja, gele dureder le Pavloha a okla slugada gele pale andre kasarňa.

³³ Sar doavle andre Cezarea, dine le vladariske o lil a ačhade angle leste le Pavol.

³⁴ O vladaris pregenda o lil a phučla lestar, andral savi provincija hino. Sar pes dodžanla, hoj hino andral e Cilicija,

³⁵ phendā: “Sar ena ade ola, save pre tute vakeren, šunava tut avri.” A prikazindā, hoj les te stražinen andre le Herodesiskero palacis.

24

Vakeren pro Pavol anglo vladaris

¹ Pal o pandž dživesa avla tele o nekbareder rašaj Ananijaš le phurederenca the le Tertulloha, savo sas baro manuš andro vakeriben, hoj te vakeren pro Pavol anglo vladaris.

² Vičinde le Pavol a o Tertullus chudla pre leste te vakerel: “Nekbareder Felix, amen džanas, hoj prekal tu avla baro smirom a prekal tiri godi hin andre kada narodos feder dživipen!

³ Amen furt andre savoro, ó, baro Felix, všadzik tuke igen palikeras!

⁴ Ale hoj tut but te na zlikerav, mangav tut, hoj amen sikra te šunes avri andre tiro lačhipen.

⁵ Bo avlam pre oda, hoj kada manuš hino sar nasvaliben, kerel upre le Židen a anel nasmirom maškar lende pal calo svetos. Lidžal e sekta, savi pes vičinel o Nazariti,

⁶ a kamelas te meľarel o chramos. Amen les chudlam [a kamlamas te sudzinel pal amaro zakonos,

⁷ ale avla o velitelis Lisijaš a cirdna les bara zoraha avri andral amare vasta a ila les het.

⁸ Palis prikazinda olenge, save pre leste vakerenas, hoj te aven ke tu.] Sar tu lestar phučeha, the korkoro tut dodžaneha pal oda savoro, so amen pre leste vakeras.”

⁹ O Židi ačhenas vaš o Tertullus a denas les čačipen.

O Pavol anglo Felix

¹⁰ Sar kerda o vladaris le vasteha le Pavloske, hoj te vakerel, phenda o Pavol: “Džanav, hoj imar but berš sudzines kada narodos. Vašoda phenava bi e dar o čačipen pal mande.

¹¹ Bo šaj tut dodžanes, hoj nane oleske buter sar dešuduj (12) džives, sar man gelom te modlinel andro Jeruzalem.

¹² A na arakhle man varekaha te vakerel aňi te marel upre le nipen andro chramos, andro sinagogi, aňi andro foros.

¹³ Aňi tuke oda našti presikaven, so pre mande akana vakeren.

¹⁴ Ale oda tuke avri phenav, hoj me služinav mire dadengere Devleske ole dromeha, so on vičinen sekta. Pačav savoreske, so hin pisimen andro Zakonos the Proroka.

¹⁵ Užarav pro Del a pačav oleske, hoj uštena andral o meriben o čačipnaskere the o nalače – avke sar the on.

¹⁶ Vašoda kerav sa, hoj man te el žužo jilo anglo Del the anglo nipi.

¹⁷ Pal o buter berš avlom andro Jeruzalem, hoj te anav mire narodoske almužni, dari the obeti.

¹⁸ Diňom man te žužarel a palis varesave Židi andral e Azija man arakhle andro chramos. Na sas ode manca ņisave nipi, aňi na sas vika.

¹⁹ On akana kade majinde te ačhel angle tu, hoj te vakeren, so len pre mande hin.

²⁰ Abo kala, save hine ade, mi phenen či arakhle pre mande nalačhipen akor, sar ačhavas angle Bari Rada.

²¹ Nič, ča oda jekh lavoro, so phendom, sar ačhavas angle lende, a vriskindom: ‘Adadžives man sudzinen vaš oda, bo sikavav, hoj o mule uštena andral o meriben.’”

²² Sar oda šunda o Felix, bo ov mištes džanelas pal oda pačaben, prethoda lengero sudos a phenda: “Sar avela o velitelis Lisijaš, palis rozsudzinava tumari veca.”

²³ Phenda le veliteliske upral o šel, hoj te phanden le Pavol andre loki bertena a te domukel leskere učeňikenge te avel a te anen leske oda, so kampil.

O Pavol anglo Felix the Druzilla

²⁴ Pal vajkeci dživesa avla o Felix peskera romňaha la Druzillaha, savi sas Židkiňa, bičhada pal o Pavol a šunelas les, so vakerel pal o pačaben andro Ježiš Kristus.

²⁵ Sar vakerelas o Pavol pal o spravodlišagos, pal oda, hoj pes te zlikeras le žadoscendar, the pal o sudos, so avela, darandila o Felix a phendā: “Akana imar dža, ale sar man ela časos vičinava tut.”

²⁶ Ale androda ov užarelas, hoj les o Pavol dela love, hoj les te premukel. Vašoda pal leste the buterval bičhavelas a vakerelas leha.

²⁷ Sar pregela duj berš, o Porcius Festus ačila vladaris pal o Felix. O Felix kamelas te avel pre dzeka le Židenge, vašoda mukla le Pavol andre bertena.

25

Kamel te el sudzimen anglo Cisarīs

¹ Trin džives pal oda, sar o Festus avla andre odi provincija, odgeła andral e Cezarea upre andro Jeruzalem.

² Avle paš leste o nekbareder rašaja the anglune le Židendar, hoj te vakeren pro Pavol. Mangenas le Festus,

³ hoj te kerel lenge pre dzeka a te bičhavel vaš o Pavol, hoj les te anel andro Jeruzalem. Bo o Židi le dromeha les kamle te murdarel.

⁴ Ale o Festus odphendā, hoj o Pavol mušinel te ačhel andre bertena andre Cezarea a hoj ov korkoro ode maj džala.

⁵ A phendā: “Tumare anglune mi aven manca a te len hin pre oda murš vareso, ode pre leste mi vakeren.”

⁶ O Festus ačila maškar lende vaj ochto abo deš džives a palis odgeła tele andre Cezarea. Pre aver džives bešla o Festus, hoj te sudzinel a diña te anel le Pavol.

⁷ Sar avla o Pavol, ačhile pašal leste o Židi, save avle andral o Jeruzalem, a vakerenas pre leste but bare veci, so našti dokazinenas.

⁸ O Pavol pes brañinelas a phendā: “Na phendom nič, aňi pre le Židengero Zakonos, aňi pro chramos, aňi pro Cisarīs.”

⁹ O Festus kamla te avel pre dzeka le Židenge a odphendā le Pavloske: “Kames te džal upre andro Jeruzalem, hoj te aves ode sudzimen angle mande?”

¹⁰ Ale o Pavol odphendā: “Me akana som anglo Cisariskero sudos a ade majinav te el sudzimen. Tu džanes mištes, hoj na kerdom le Židen nič nalačo.

¹¹ Te kerdom vareso nalačo, vaš soske mušinav te merel, na darav man te merel. Ale te nane nič čačo, so pre mande kala Židi vakeren, ņiko man našti del lenge andro vasta. Mi sudzinel man o Cisarīs!”

¹² Akor pes o Festus dovakerdā peskera radaha a phendā: “Ko Cisarīs tut manglal, ko Cisarīs džaha!”

O Pavol anglo Agrippa the Bernika

¹³ Pal vajkeci dživesa avle andre Cezarea o kralis Agrippa the e Bernika te dikhel le Festus.

¹⁴ Sar imar ode sas buter dživesa, diña te džanel o Festus le kraliske pal o Pavol a phendā: “O Felix ade mukla varesave bertenošis.

¹⁵ A sar somas andro Jeruzalem, avle ke ma o nekbareder rašaja the o phuredera le Židengere a mangenas man, hoj les te odsudzinav.

¹⁶ Me lenge phendom, hoj o Rimana našti den le bertenošis andro vasta olenge, save pre leste vakeren, medik les na šunen avri angle lende, hoj the ov pes te brañinel pre oda, so vakeren.

¹⁷ Avke avle o Židi kade pal mande, me takoj pre aver džives bešlom a diňom te anel ole manušes, hoj les te sudzinav.

¹⁸ Ola, save pre leste vakerenas, ačhenas pašal leste, ale na vakerenas pre leste varesave bare veci, sar me užaravas, hoj vakerena.

¹⁹ Ale vesekedinenas pes leha vaš peskero pačaben the pal varesavo Ježiš, savo muła, pal kaste o Pavol phenel, hoj dživel.

²⁰ Me na džanavas so te kerel andre kadi veca, vašoda lestar phučlom, či na kamel te džal andro Jeruzalem, hoj les ode te sudzinen.

²¹ Vašoda, bo o Pavol pes mangľa ko Cisarís, hoj les te sudzinel, me prikazindom, hoj te ačhel andre bertena, medik les na bičhavava ko Cisarís.”

²² O Agrippa phendá le Festoske: “The me kamľomas te šunel ole manušes.” Ov phendá: “Tajsá les šuneha.”

²³ Avke pre aver džives avľa o Agrippa the e Bernika bare rajikaňibnaha pre oda than, kaj pes sudzinel. Avle leha o bare veliteľa the o bare raja andral o foros a o Festus prikazinda, hoj te anen le Pavol.

²⁴ O Festus phendá: “Kralína Agrippa the savore, save san amenca kade! Dikhen kale manušes, vaš savo man mangenas igen but Židi andro Jeruzalem the kade a vriskinenas, hoj na tromal buter te dživel.

²⁵ Ale me achalilom, hoj na kerďa nič, vaš soske mušindahas te merel. No ov pes mangľa ko Cisarís a me phendom, hoj les ode bičhavava.

²⁶ Ale nane man so pal leste te pisinel le Cisaríske. Vašoda les andom angle tumende a nekbuter angle tute, kralína Agrippa, hoj te džanav so te pisinel, sar les šunaha avri.

²⁷ Bo mange pes dičhol, hoj nane mištes te bičhavel ode bertenošís, medik na pisinava, so kerďa.”

26

O Pavol vakerel anglo Agrippa

¹ O Agrippa phendá le Pavloske: “Domukav tuke, hoj te vakeres vaš peste.” Akor hazdňa o Pavol o vast a phendá:

² “Bachtalo som, kralína Agrippa, hoj šaj adadžives vakerav vaš ma anglal tute pal ola savore veci, so pre mande o Židi vakeren.

³ Vašoda, bo tu mištes prindžares le Židengere tradíciji the oda, so len rozulavel, mangav tut, hoj man te šunes avri phundrade jileha.

⁴ Savore Židi džanen miro dživipen terňipnastar, prindžaren, savo sas ešebnovar (peršovar) andre miro narodos the andro Jeruzalem.

⁵ Prindžaren man ešebnovarestar a te kamlehas, šaj phenen avri, hoj dživavas sar jekh le Farizejendar, save igen dolikeren savoro andre amaro pačaben.

⁶ The akana ačhav anglo sudos vašoda, bo pačav ole laveske, so diňa o Del amare dadenge.

⁷ Oda lav, so phendá o Del, furt užaren o dešuduj (12) fajti andral amaro narodos, sar lašaren le Devles rat-džives. A vaš oda, so me pačav the užarav, o Židi pre mande vakeren, kralína Agrippa.

⁸ Soske tumen phenen, hoj našti te pačal oleske, hoj o Del uštavel le mulen?

⁹ Me mange tiš gondolinavas, hoj mušínav zoraha te džal pre dojekh, ko pačal andro nav Ježiš Nazaretsko.

¹⁰ A andro Jeruzalem oda the kerďom. O nekbareder rašaja mange domukle te phandel but sentnen andro berteni. A sar len murdarenas, the me davas miro lav ke oda, hoj len te murdaren.

¹¹ Pal savore sinagogi len buterval maravas a ispidavas len, hoj te zaprinen peskero pačaben. Andre bari choli pre lende džavas a lavas len palal dži andro aver fori.

O Pavol phenel sar pes visardá

¹² Aleha džavas the andro Damaskus. O nekbareder rašaja mange oda domukle a dine man pravos.

¹³ Kralina, sar džavas pro dilos pal o drom, dikhłom andral o ňebos svetlos zoraleder sar o kham. Oda jekhvareste man zaučhardá andre the olen, save sas manca.

¹⁴ Savore pełam pre phuv a šundom o hangos, so mange andre Hebrejiko čhib phendá: ‘Saul, Saul, soske pre mande džas?’ Phares tuke ela, te aveha sar guruv, so ruhinel andre peskero rajeskero špicos.

¹⁵ A me phendom: ‘Ko sal, Rajeja?’ O Raj phendá: ‘Me som o Ježiš, pre kaste tu džas.’

¹⁶ Ale ušći a ačhav tut pro pindre. Bo man tuke sikađom, hoj te aves miro služobňikos a te vakeres pal oda, so dikhłal, the pal oda, so tuke sikavava.

¹⁷ Lava tut avri andral o vasta le Židenge the andral e zor avre narodenge, ke save tut me akana bičhavav,

¹⁸ hoj te phundraves lengere jakha, hoj pes te visaren le kalipnastar ko svetlos the le bengeskera zoratar ko Del, hoj lenge te el odmukle o bini a hoj len te el o than maškar ola sentna, save pačan andre ma.’

Phenel pal leskeri služba

¹⁹ Avke, kralina Agrippa, me kerdom, so šundom andro videňje andral o ňebos.

²⁰ Me vakeravas ešeb (peršo) andro Damaskus the andro Jeruzalem the pal calí Judsko phuv a palis the le Nažidenge, hoj pes te visaren le binendar ko Del a hoj te sikaven oda peskere skutkenca.

²¹ Vašoda man o Židi chudle andro chramos a kamenas man te murdarel.

²² Ale o Del mange pomožinda, a vašoda ačhav dži adadžives a vakerav savorenge, či sluhasko abo kraliske. A na vakerav nič aver, ča oda, so prorokinde o Proroka the o Mojžiš,

²³ hoj o Kristus cerpinela the ušćela ešebno andral o meriben a vakerela le Židenge the avre narodenge pal o svetlos.”

²⁴ Sar o Pavol ačhelas vaš peste a kada vakerelas, phendá o Festus zorale hangoha: “Tu na sal paš e godi, Pavol! Igen but siklilal a oda tut lidžal andro diliňipen!”

O Festus na kamel te pačal

²⁵ Ale o Pavol phendá: “Me na som dilino, nekbareder Festus, ale vakerav o čačipnaskere lava andral e sastí godi.

²⁶ Bo o kralis džanel pal kala veci, vašoda leske bi e dar avke vakerav, bo džanav mištes, hoj nane nič sostar na džanlahas. Bo oda pes na ačhiła varekaj andro kutos.

²⁷ Kralina Agrippa, pačas le prorokenge? Džanav, hoj pačas.”

²⁸ O Agrippa phendá le Pavloske: “Imar na kampła but, hoj man te prevakeres, hoj te ačhav Krestanoske.”

²⁹ Ale o Pavol phendá: “Či ačheha akana vaj pozneder, mangav mange le Devlestar, hoj na ča tu, ale the savore, save man adadžives šunen, te aven ajse, sar som me, ale bi e kala puta.”

³⁰ Sar oda phendá, ušćila o kralis, o vladaris, e Bernika the ola, save lenca bešenias.

³¹ A sar džanas, phenenas jekh avreske: “Kada manuš na kerel nič, vaš soske mušindahas te merel vaj te avel andrephandlo.”

³² O Agrippa phendá le Festoske: “Te kada manuš pes na manglahas ko Cisarís, šaj les premuklãmas.”

27

O Pavol džal andro Rim

¹ Sar sas phendo, hoj te džas la lođaha andre Italija, oddine le Pavol the varesave avren bertenosen le veliteliske, savo pes vičinelas Julius a sas andral e Cisariskeri čata.

² A bešlam pre lođa andral e Adramitija, so majinelas te džal la seraha pašal e Azija. Sar imar gełam, sas amenca o Aristarchos, o Macedončanos andral e Tesalonika.

³ Pre aver džives doavlám andro Sidon. Vašoda, hoj o Julius sas lačno le Pavloha, domukla leske te džal ko prijateľa, hoj les te den oda, so leske kampelas.

⁴ Sar odarik gełam het, muklam pes la lođaha pre aver sera pašal o ostrovos Ciprus, kaj e balvaj avke zoraes na phurdelas pre amende.

⁵ Pregelám o moros la lođaha pašal e Cilicija the Pamfilija a doavlám ke Mira andre provincija Licija.

⁶ Ode arakhla o velitelis lođa andral e Alexandrija, so džalas andre Italija, a thođa amen upre.

⁷ But dživesa džahas la lođaha igen polokes a igen phares dochudlam pes paš o Knidus. Vašoda, hoj e balvaj amenge na domukelas te džal avke, sar kamlam, gełam pašal o Salmon tele pašal o ostrovos Kreta.

⁸ Igen pharipnaha palis pregelám pašal leste a avlam pro than, so pes vičinelas Šukar Pristavos, pašes paš o foros Lasea.

⁹ Vašoda, hoj imar pregeľa but časos, dar sas te džal dureder la lođaha, bo pregeľa imar the o Postos* a avelas o jevend. Palis o Pavol lenge phenda:

¹⁰ “Muršale, merkinen, me dikhav, hoj nane mištes te džal dureder, bo na ča e lođa the oda, so hin andre lođa, našavaha, ale the amare džživipena.”

¹¹ Ale o velitelis buter pačalas le kapitanoske the oleske, kaskeri sas e lođa, sar le Pavloske.

¹² Vašoda, hoj na sas mištes te ačhel andre oda pristavos prekal o jevend, buter džene lendar peske phende, hoj džana odarik het. Bo kamenas pes varesar te dochudel dži andro Fenix a ode te ačhel prekal o jevend. O Fenix hin o pristavos pre Kreta, so hin phundrado pro juhozapados the severozapados.

E balvaj pro moros

¹³ Chudla te phurdel e južno balvaj a gondolinenas peske, hoj imar dochudle oda, so peske phende. Hazdle upre o kotvi a džanas la lođaha pašes pašal e Kreta.

¹⁴ Ale na pregeľa but a demađa pre lođa zoraľi balvaj, so pes vičinel Eurakilon.

¹⁵ Sar imar e balvaj e lođa zachudla a našti la likerđam, pomuklam, hoj la te lidžal e balvaj.

¹⁶ Sar avlam paš o cikno ostrovos, so pes vičinel Kauda, ča ajci-ajci so zachraňdam e lodka, so pal peste cirdahas.

¹⁷ Cirdle la upre a palis zoraľarde e lođa le lanenca. Darahas, hoj te na demas tel o paňi andre pošakero than paš e phuv Libija, mukle tele la lođakeri lepeda a dine pes te lidžal la balvajake.

¹⁸ Vašoda, hoj e zoraľi balvaj amenca igen čivkerelas, pro dujto džives čivkerenas avri o veci andral e lođa.

¹⁹ A pro trito džives peskere vastenca čivkerenas avri o sersamos la lođakero.

²⁰ Sar imar buter dživesa pes na sikavenas aňi o kham aňi o čercheňa a mek furt likerelas oda nalačno časos, preačilám imar te pačal, hoj pes zachraňinaha.

²¹ Sar imar buter dživesa na čalam nič, ačilá o Pavol maškar lende a phenda: “Kampla man te šunel, muršale, a te na mukel pes andral e Kreta. Na ulahas tumen kada pharipen the kada našaviben.

* 27:9 O Židoviko inepos Jom Kippur

²² Akana tumen mangav, hoj tumen pes te na daran, bo ņiko tumendar na našavela o dživipen, ča e lođa tašlola.

²³ Bo adi rat ačhila paš mande o aňjelos le Devlestar, kaskero som the saveske služinav,

²⁴ a phenda mange: ‘Ma dara tut, Pavol, bo mušines te ačhel anglo Cisarís! Dikh, o Del tuke diňa olen, save hine tuha andre lođa.’

²⁵ Vašoda, muršale, ma daran tumen, bo pačav le Devleske, hoj pes ačhela avke, sar mange phenda.

²⁶ Ale e balvaj amen lidžala pre varesavo ostrovos.”

²⁷ E dešuštarto (14.) rat amen ligenda e balvaj pro Adrijatiko moros a vaj pal jepaš rat pes dičholas le namorňikenge, hoj doaven paš varesavi phuv.

²⁸ Merinde, keci tele hin o paňi, a sas saranda (40) metri. Sar gele la lođaha sikra dureder, pale merinde a sas tranda (30) metri.

²⁹ Daranas pes, hoj te na demen pro bar, mukle palunestar tele štar kotvi a mangelas pes, hoj te el imar džives.

³⁰ O namorňika kamenas te denašel andral e lođa a mukle e lodka tele andro moros. Kamukeri pes kerenas, hoj kamen anglunestar te mukel tele o kotvi.

³¹ O Pavol phenda le veliteliske the le slugadenge: “Te kala na ačhena pre lođa, tumen našti aven zachraňimen.”

³² Akor prečhinde o slugađa o šele la lodkake a mukle, hoj te perel andro moros.

³³ Medik na avla avri o kham, mangla o Pavol savoren, hoj te chan, a phenda: “Adadžives imar hin dešuštarto (14.) džives, so užaren bokhaha a na chan nič.

³⁴ Vašoda tumen mangav, hoj te chan, bo oda hin prekal tumari zachrana. ņikaske tumendar pes mek aňi o bal pro šero na našavela!”

³⁵ Sar o Pavol oda dophenda, ila o maro a palikerđa le Devleske angle savorende, odphagla a chudla te chal.

³⁶ Savorenge avla pale o radišagos a chanas the on.

³⁷ Pre lođa samas savore duj šel the eftavardeš the šov (276).

³⁸ Sar čalile le chabenestar, čhivkerenas andral e lođa avri o div (zrnos), hoj te el e lođa lokeder.

E lođa demel a tašlol

³⁹ Sar imar sas džives, na prindžarde oda than, ale dikhle varesavi zatoka a phende peske, hoj te pes oda dela, ta zaačhena la lođaha pre phuv.

⁴⁰ Odčhinde o kotvi pal soduj seri a mukle len tele andro moros. Rozphandle the o šele pro kormidli, hazdle upre e angluňi lepeda a kerinenas ko brehos.

⁴¹ Ale e lođa demađa pre pošakero than tel o paňi avke, hoj angluno kotor la lođake pes našti čhalavelas a palunestar o vlni phagerenas e lođa.

⁴² Akor kamle o slugađa te murdarel le bertenošon, hoj te na varesavo chučel andro paňi a denašel.

⁴³ Ale o velitelis upral o šel kamla te zachraňinel le Pavol a na domukla lenge te kerel oda, so kamenas. Phenda, hoj ola, save džanen te plavinel, ešebne te chučen andro paňi a te doplavinen ke phuv.

⁴⁴ Ola aver manuša kamle te preplavinel pro kašta, abo pre varesave aver kotora pal e lođa. Kavke pes savore bachtales dochudle pre phuv a zachraňinde pes.

28

O Pavol pro ostrovos Malta

¹ Sar imar pes zachraňindam, akor prindžardam, hoj o ostrovos pes vičinel Malta.

² O manuša, save ode bešenas, amenge sikade bari pačiv, bo priile amen savoredženon a rozthode e jag, bo chudla te del brišind a sas šil.

³ Sar skidňa o Pavol upre šuke kaštora a thođa pre jag, avľa avri o sap anglo tačipen a danderđa les andro vast.

⁴ O manuša, save ode bešenás, dikhle, sar leske figinel o sap pro vast, a phenenas jekh avreske: “Kada manuš mušinel te el vrahos, bo choc pes zachraňinda le morostar, the avke les diňa te merel e devľi Spravodľišagos.”

⁵ Ale ov razinda tele le sapes andre jag a na ačhila pes leske nič nalačo.

⁶ On užarenas, hoj šuvľola, abo hoj perela jekhvareste tele mulo. Sar imar buter užarenas a dikhle, hoj pes leske nič nalačo na ačhel, visarde peskere lava a phende, hoj hino del.

⁷ Pašal oda than sas maľi le načelňikos ole ostrovoske a leskero nav sas Publius. Priilas amen a trin džives pašal amende kerelas.

⁸ Ačhila pes, hoj le Publiuskero dad pašolas strapimen andre horučka a igen les pretradelas. O Pavol geľa ke leste, modľinda pes, thođa pre leste o vasta a sasťarda les.

⁹ Sar pes oda ačhila, avenas the aver nasvale manuša pal o ostrovos a sas avrisastarde.

¹⁰ On amenge presikade bari pačiv, a sar imar džahas la loďaha het, dine amen oda, so kampelas pro drom.

O drom andral e Malta andro Rim

¹¹ Pal o trin čhon odgelam het la loďaha andral e Alexandrija, so ačhila prekal o jevend pro ostrovos. La loďa sas znakov Dvojički.

¹² Sar doavľam la loďaha andro Sirakus, ačhilam ode trin džives.

¹³ Odarik džahas la loďaha pašal o brehos a doavľam andro Regium. Vašoda, hoj pre aver džives phurdelas lači balvaj, dogelam tel o duj džives andro Puteol.

¹⁴ Ode arakhľam le phralen, save amen mangle, hoj ode te ačas efa dživesa. Avke avľam andro Rim.

¹⁵ Sar pes o phrala odarik pal amende došunde, avenas ke amende dži paš o fori Appiuskero placos the paš o Trin Taberne. Sar len dikhľa o Pavol, palikerđa le Devleske, radisalila a sas povzbudzimen.

¹⁶ Sar doavľam andro Rim, [o velitelis upral o šel oddiňa le bertenosen le nekbareder veliteliske]. Ale le Pavloske sas domuklo te bešel avrether jekhe slugadiha, savo pre leste merkinelas.

O Pavol kazinel andro Rim

¹⁷ Ačhila pes, hoj pal o trin džives peske o Pavol vičinda le Židovike vodcen. Sar pes zgele, phenelas lenge: “Muršale, phralale! Choc te na kerđom nič amare manušen, aňi na džavas pro dadengere tradiciji, the avke man andro Jeruzalem phandle andre a dine andro vasta le Rimanenge.

¹⁸ Ale on, sar imar man šunde avri, kamle man te premukel, bo na arakhle pre ma nič ajsa, vaš soske mušindomas te merel.

¹⁹ Ale vaš oda, hoj o Židi oda na kamenas, mušindom man te mangel anglo Cisaris, ale na kamavas nič te vakerel pre miro narodos.

²⁰ Akana tumen vašoda vičindom, hoj tumen te dikhav a te vakerav tumenca. Bo vaš oda, pre soste užarel o Izrael, som adadžives phandlo kale lancoha.”

²¹ On leske phende: “Amen pal tute na chudľam nisavo ľil andral e Judsko, aňi na avľa ňiko le phralendar, hoj amenge te del te džanel, abo te phenel vareso nalačo pal tute.

²² Ale kamľamas tutar te šunel, sar gondolines, bo džanas pal kadi sekta, hoj pre late všadzik džan.”

²³ Dine leske te džanel savo džives a avle buter džene ke leste andro kher. Ov lenge vakerelas avri, sikavelas pal o krališagos le Devleskero a prevakerelas len pal o Ježiš andral o Mojžišoskero Zakonos the andral o proroka tosarastar dži rači.

²⁴ Varesave pačanas oleske, so vakerelas, ale aver na pačanas.

²⁵ Vašoda, hoj len na sas jekh gondolišagos, rozgele pes akor, sar o Pavol phenda kada lav: “Mištes vakerelas o Sentno Duchos prekal o prorokos Izaiáš amare dadenge:

²⁶ *‘Dža ke kala nipi a phen: Tumen šunena tumare kanenca, ale na achalona! Tumen dikhena tumare jakhenca, ale na dikhena!’*

²⁷ *Bo kale nipengero jilo ačiła baruno, peskere kanenca phares šunen a peskere jakha phandle andre, hoj te na dikhen, le kanenca te na šunen, le jileha te na achalona a te na visaren pes, hoj len te sastarav avri.’*

²⁸ Ta akor džanen, hoj avre narodenge hiňi bičhadı kadi zachrana le Devleskeri a on la the šunena.”

²⁹ [Sar oda o Pavol phenda, o Židi gele het a igen pes maškar peste vesekedinenas.]

³⁰ O Pavol ačiła duj berš andro kher, so peske korkoro ila. Prilelas savoren, ko ke leste avelas,

³¹ a vakerelas pal o krališagos le Devleskero a sikavelas pal o Raj Ježiš Kristus phundradones the bi e dar. A ņiko leske andre oda na braňinelas.

Le Pavloskero Lil Le RIMANENGE

O pozdravos

¹ Pisinav tumenge, me o Pavol, o služobňikos le Ježišoskero Kristoskero. O Del peske man avri kidňa, hoj te avav leskero apoštolos, a vičinda man, hoj te vakerav o evaňjelium.

² O Del imar čirla diňa lava pal oda evaňjelium prekal peskere proroka andro peskero sentno Lav.

³ Oda hin o evaňjelium pal leskero Čhavo a amaro Raj Ježiš Kristus, savo pal o telos uliľa (narodzinda pes) le Davidoskera famelijatar.

⁴ No o Sentno Duchos sikađa peskera bara zoraha pre leste, hoj hino o Čhavo le Devleskero akor, sar les uštađa andral o meriben.

⁵ Prekal o Kristus mange sas dino le Devleskero lačhipen (milost'), hoj te avav leskero apoštolos a te lidžav le manušen andral savore narodi, hoj te pačan andre leste a te šunen les.

⁶ The tumen san jekh lendar, save san vičimen le Ježišostar Kristostar.

⁷ A vašoda pisinav tumenge savoreng andro foros Rim, kas o Del kamel a kas peske avri kidňa sar peskere sentne manušen: O lačhipen (milost') the o smirom tumenge le Devlestar, amare Dadestar the amare Rajestar le Ježišostar Kristostar.

O Pavol kamel te džal ke lende

⁸ Ešeb kamav te palikerel mire Devleske prekal o Ježiš Kristus vaš tumenge savoreng, hoj pes vakerel pal tumaro pačaben pal calo svetos.

⁹ O Del, saveske andral calo jilo služinav le evaňjelioha pal leskero Čhavo, hin miro švedkos, sar tumen furt leperav,

¹⁰ kecivar man modlinav. Furt mangav le Devles, hoj mange te del imar te džal ke tumende, kana ov kamela.

¹¹ Bo igen tumen kamav te dikhel, hoj tumen te dav varesavo duchovno daros, hoj te zoraľon.

¹² Kamav te phenel, hoj sodujđzene jekhvareste te zoraľuvas: Tumen mire pačabnastar a me tumare pačabnastar.

¹³ Kamav, hoj te džanen, phralale, hoj buterval kamľom te džal ke tumende. Bo kamav te dochudel varesave neve manušen andro pačaben the maškar tumende, avke sar maškar aver narodi. Ale vareso man furt ačhavelas.

¹⁴ Bo me oda mušinav te vakerel savore manušenge: Le Grekenge the avre narodenge; olenge, save hine avrisikade the save nane avrisikade.

¹⁵ Vašoda kamav igen te vakerel o evaňjelium the ke tumende andro foros Rim.

Pal e zor le evaňjelioskeri

¹⁶ Se me man na ladžav vaš o evaňjelium le Kristoskero, bo oda hin e zor le Devleskeri, so zachraňinel olen, ko pačal: Ešeb (peršo) le Židen a palis the le Nažiden.

¹⁷ Bo andro evaňjelium pes presikavel, hoj o manuš hino čačipnaskero anglo Del le pačabnastar a ča le pačabnaha, avke sar hin pisimen: "O čačipnaskero manuš dživela le pačabnastar."

O binos le manušengero

¹⁸ Le Devleskeri cholí pes sikavel andral o ňebos pre dojekh binos the nalačhipen le manušengero, so garuven andro čačipen le nalačipnaha.

19 Bo lenge hin dino te džanel, so šaj te džanel pal o Del. Se o Del lenge oda diňa te džanel.

20 Le Devleskeri zor the leskero devlĭpen naŝti te dikhel, ale kanastar o Del kerđa o svetos, šaj oda dikhen andre ola veci, so kerđa, a vaŝoda len nane ospravedlĭneŝje.

21 Bo choc prindžarenas le Devles, na laŝarenas les sar Devles, aňi leske na palikerenas. Andre peskero gondoliŝagos gele andro diliňipen a andre lengero nagodaver jilo avla o kalĭpen.

22 Phenen pre peste, hoj hine godaver, ale ačhile diline.

23 Na te laŝardehas le Devles, savo ŝoha (ňikda) na merel, ale laŝaren o obraza, so maren pro manuŝ, savo na dživel furt, abo laŝaren le čiriklen, le chocsave džviren, abo le sapen.

24 Vaŝoda len o Del oddiňa andre oda džungipen, so kamenas te kerel andral peskere jile, hoj te keren ola ladžandutne veci peskere telenca maŝkar peste.

25 On čerinde o čačipen le Devleskero vaŝ o klamiŝagos. Na le Devles laŝarenas a leske služinenas, ale le vecenge, so o Del kerđa. Les kempel le manuŝenge furt te laŝarel! Amen.

26 Vaŝoda len o Del diňa andro džungale žadosci. Bo lengere džuvla preačhile te dživel le murŝenca avke, sar kempel.

27 Avke the o murŝa omukle o normalno dživipen le džuvlĭenca a chudla andre lende te labol e binoŝno žadosca jekh ke aver. O murŝa le murŝenca kerenas o džungale veci a chudle pre peskere tela o počiňiben, so peske zasogalinde (zaslužinde) vaŝ oda nalačhipen, so kerenas.

28 A vaŝoda, hoj ola manuŝa na kamle te likerel andre peskere goda o čačipen pal o Del, diňa len o Del andre lengere previsarde goda, hoj te keren oda džungipen, so na tromal te kerel.

29 Hine pherarde savore binenca, le nalačipnaha, le džungipnaha, la choľaha the le hamiŝagoha. Hine nalače; murdaren; maren pes; klaminen; keren o pletki;

30 namiŝtes vakeren jekh pre aver. Naŝti avri ačhen le Devles; lidžan pes upre; hine barikane; laŝaren pes; gondolĭnen avri o nalače veci; na ŝunen le dajen the le daden;

31 nane godaver; na dolĭkeren peskere lava; na sikaven űisavo kamiben a nane jileskere ke aver.

32 Kala manuŝa džanen, hoj le Devleskero zakonos phenel, hoj ko avke dživel, zasogalĭnen peske o meriben. Na ča, hoj oda keren, ale mek the avre dženenge phenen, hoj oda šaj keren.

2

Le Devleskero čačipnaskero sudos

1 Tu manuŝeja, sudzines avren? Te ada keres, naŝti tut űisoha ospravedlĭnineha, kaj te ko sal. Bo te tu sudzines avren a palis keres ola veci, so the on, korkoro tut sudzines.

2 Amen džanas, hoj o Del sudzinel čačipnaha ole manuŝen, save keren kajse veci.

3 Tu manuŝeja, sudzines avre manuŝen vaŝ oda, so keren a the tu oda keres? Gondolĭnes tuke, hoj tu denaŝeha le Devleskere sudostar?

4 So, tu tele dikhes le Devleskero baro lačhipen, avrilĭkeriben the zľikeriben? Na džanes, hoj le Devleskero lačhipen tut lidžal ko pokaňje?

5 Tiro jilo hino baruno the zacato a avke tuke skides e choľi pre oda džives, sar o Del sikavela peskeri choľi a čačipnaha sudzinela savoro.

6 O Del počinela sakoneske vaŝ oda, sar kerelas.

7 Ov dela o večno dživipen sakones, ko likerelas avri te kerel o lačhipen a džalas pal oda, hoj te dživel furt a te chudel e slava the e pačiv.

⁸ Ale pre sakoneste, ko na šunelas o čačipen vaš oda, hoj dikhelas ča pre peste a kamelas te kerel o nalačipen, sikavela peskeri igen bari choli.

⁹ O pharipen the e dukh avela pre sakoneste, ko kerel o nalačipen: Ešeb (peršo) pro Židi a palis the pro Nažidi.

¹⁰ Ale sako, ko kerel o lačo, chudela e slava, e pačiv the o smirom: Ešeb o Židos a palis the o Nažidos.

¹¹ Bo o Del na sudzinel le manušen pal o muj.

¹² Savore, save kerenas bini a nane len o zakonos, bi o zakonos the merena. A savore, save kerenas bini a hin len o zakonos, le zakonostar ena sudzimen.

¹³ Bo paš o Del nane čačipnaskere ola manuša, save ča šunen o zakonos, ale ola, save les dolikeren.

¹⁴ Te le Nažiden nane zakonos, ale korkore pestar keren oda, so kamel o zakonos, choc len nane zakonos, korkore peske hine zakonos.

¹⁵ On sikaven, hoj oda, so kamel o zakonos, hin pisimen andre lengere jile. A takoj the lengero svedomje pre oda sikavel, sar pes andro gondolišagos obviñinen, abo obrañinen.

¹⁶ Avke sar oda phenavas andre miro evaňjelium, hoj andre oda džives o Del sudzinela prekal o Ježiš Kristus ola veci, so o manuša garuven andre.

O Židi the o zakonos

¹⁷ Ale te pes tu mukes pro zakonos; vičines tut Židos; lašares tut le Devleha

¹⁸ a džanes, so tutar o Del kamel; te siklos andral o zakonos te prindžarel, so hin lačo the nalačo

¹⁹ a pačas tuke, hoj sal oda, ko lidžal le koren; oda, ko hin o svetlos olengero, save hine andro kalipen;

²⁰ oda, ko bararel avri le nagodaveren a sikavel le terne manušen, bo andro zakonos tut hin o čačipen the o prindžaripen:

²¹ Akor soske tu, savo avres sikaves, tut korkores na sikaves?

Tu vakeres, hoj pes te na čorel, a tu korkoro čores?

²² Avrenges phenes, hoj te na keren lubipen, a tu korkoro oda keres? Našti avri ačhes o modli, ale čores avri o chramos?

²³ Lašares tut le zakonoha, ale oleha, hoj les na šunes, keres ladž le Devleske.

²⁴ Avke sar hin pisimen: *“Vaš tumenge o Nažidi namištes vakeren pro Del.”*

²⁵ Te dolikeres o zakonos, akor hin tiro občhindipen (obriezka) pro lačo; ale te na dolikeres o zakonos, oda hin avke, sar te šoha (ňikda) na uřalas občhindo (obrezimen).

²⁶ Te dolikerel o naobčhindo manuš oda, so lestar kamel o zakonos, či les na rachinel o Del avke, sar te uřahas občhindo?

²⁷ A oda manuš, savo nane občhindo, ale dolikerel o zakonos, ov sudzinela tut. So the te sal občhindo a hin tut o zakonos, ale na dolikeres les?

²⁸ Bo nane Židos oda manuš, ko avke dičhol avral; aňi o občhindipen (e obriezka) nane oda, so dičhol pro telos;

²⁹ ale Židos hin oda manuš, savo hino počoral občhindo andro jilo le Duchostar a na le pisimen zakonostar. Kajse manušes na lašaren o nipi, ale o Del.

3

¹ So hin feder le Židen avre narodendar, abo savi chasna hin le občhindipnastar (la obriezkatar)?

² Igen bari chasna andre savoreste! Vašoda, hoj pre ešebno than lenge sas dine le Devleskere lava.

³ Se, so te varesave lendar na pačanas ole lavenge? Či vaš oda akana o Del na ela verno, bo len na sas pačaben?

⁴ Šoha na! Ale mi dičhol, hoj o Del hino čačipnaskero a dojekh manuš hino klamaris, avke sar hin pisimen:

“Te presikavel pes, hoj sal čačipnaskero, sar vakeres, a hoj te ņerines (zvitazines), te tut sudzinena.”

⁵ Te amaro nalačhipen, so keras, sikavel, savo čačipnaskero o Del hino – ta akor, so šaj phenas? Akor o Del namištes kerel, te amen vaš oda marel? (Kada phenav avke, sar manuš.)

⁶ Šoha na! Se sar palis o Del sudzindahas o svetos?

⁷ Ale te miro klamišagos sikavel, hoj le Devleskero čačipen hino bareder a anel leske oda e slava, akor soske som the me sudzimen sar binošno?

⁸ Vaj so, hin oda avke, sar varesave manuša vakeren? Bo phenen pre amende, hoj amen phenas: “Aven keras o nalačo, hoj te avel o lačo.” Ola manuša ena vaš oda čačipnaha odsudzimen.

Ňiko nane čačipnaskero

⁹ So akor? Hine o Židi feder sar o Nažidi? Ňisoha na! Se akana phendám the pro Židi the pro Nažidi, hoj savore hine tel o bini.

¹⁰ Avke sar hin pisimen:

“Ňiko nane lačo,

¹¹ ņiko na achalol, ņiko na rodel le Devles.

¹² Sako pes visarda het le Devlestar, sa gele namištes, nane ņiko, ko kerdahas o lačo, aűi jekh.

¹³ Lengero kirlo hin sar phundrado hrobos, peskere čhibenca vakeren klamišagos a pro vušta len hin o jedos le sapestar.

¹⁴ Andre lengero muj hin pherdo džungale košibena.

¹⁵ Lengere pindre hine sidarde te dukhavel a te murdarel,

¹⁶ pre lengere droma hin sa musardo the bibachtalo.

¹⁷ O drom, so anel o smirom, na prindžarde.

¹⁸ Nane andre lende ņisavi dar anglo Del.”

¹⁹ Amen džanas, hoj oda, so hin phendo andro zakonos, hin phendo prekal ola, save dživen tel o zakonos, hoj pes te phandel andre dojekh muj a calo svetos te el binošno anglo Del.

²⁰ Bo le zakonoskere skutkendar na ela anglal leste ospravedlűimen ņisavo manuš. Se prekal o zakonos pes prindžarel o binos.

O spravodlišagos avel prekal o pačaben

²¹ Ale akana pes sikađa, hoj o Del kerel le manušen spravodliven bi o zakonos, avke sar sikavel andro zakonos the andro proroka;

²² o spravodlišagos le Devleskero prekal o pačaben andro Ježiš Kristus savorenge, ko pačan. Bo nane ņisavo rozdjelis maškar o manuša,

²³ bo savore kerde bini a nane len le Devleskeri slava.

²⁴ Ale hine ospravedlűimen hijaba, le Devleskere lačhipnastar (milostatar), prekal o Ježiš Kristus, savo len cinda avri.

²⁵ O Del imar anglal diňa le Ježiš a obetinda les, hoj prekal leskero rat pačabnaha andre leste te avas ko Del. Oleha o Del presikađa peskero spravodlišagos, hoj odmukla o bini, so sas kerde anglal,

²⁶ sar o Del zlikerelas avri. Vašoda, hoj akana andre kada časos te presikavel peskero spravodlišagos, bo Ov hino čačipnaskero a ospravedlűinel oles, ko pačal andro Ježiš.

²⁷ Soha pes palis o manuš šaj lašarel? Ńiso! Soske? Či šaj pes lašaras, hoj dolikeras o zakonos? Na! Ale oleha, hoj pačas.

²⁸ Bo amen pačas, hoj o manuš hino ospravedlňimen le pačabnaha bi o zakonoskere skutki.

²⁹ Či hino ča Del le Židenge? Či nane Del the le Nažidenge? He, hino Del the le Nažidenge.

³⁰ Se hin ča jekh Del. Ov ospravedlňinela le Židen lengere pačabnastar a the le Nažiden prekal o pačaben.

³¹ Abo či amen tele čivas o zakonos le pačabnaha? Na, šoha (ňikda) na! Ipen hoj visara: Amen les upre hazdas.

4

O pačaben pes rachinel sar spravodlišagos

¹ So akor phenaha pal o Abraham, amaro dad pal o telos?

² Bo te sas o Abraham ospravedlňimen le skutkendar, ta hin les soha pes te lašarel, ale na anglo Del.

³ Se sar hin pisimen? *“O Abraham pačandila le Devleske a rachinelas pes leske oda vaš o spravodlišagos.”*

⁴ Oleske, ko kerel buči, na rachinel pes o počniiben sar daros, ale počinel pes les, bo peske oda zasogalinel (zaslužinel).

⁵ Ale oleske, ko na kerel o skutki, ale pačal andre Oda, ko ospravedlňinel le bijedevleskere manušes, rachinel pes leskero pačaben sar spravodlišagos.

⁶ Avke sar the o David vakerel pal oda, hoj bachtalo hin o manuš, kas rachinel o Del sar čačipnaskeres bijal oda, hoj peske oda zasogalinda:

⁷ *“Bachtale hine ola,
kaske sas odmukle o nalačhipena
a kaske sas o binj učharde andre!*

⁸ *Bachtalo manuš,
kaske o Raj na rachinel o binos!”*

⁹ Hine kala bachtalipena ča prekal o občhinde (obrezimen), abo the prekal o naobčhinde? Se phenas: *“Le Abrahamoske pes rachinelas o pačaben vaš o spravodlišagos.”*

¹⁰ Ale kana pes leske oda rachinelas? Sar sas občhindo, abo akor, sar mek na sas? Na akor, sar imar sas, ale akor, sar mek na sas občhindo.

¹¹ Ov sas občhindo a avke leskero občhindipen (leskeri obriezka) sikavelas, hoj pačabnaha sas čačipnaskero anglo Del mek angloda, sar sas občhindo. Avke ačila o Abraham dad savorenge, save pačana, hoj the lenge pes oda te rachinel sar o spravodlišagos, the te nane občhinde.

¹² Ov hino tiš dad olenge, save hine občhinde, olenge, save na ča hoj hine občhinde, ale the dživen andre oda pačaben, sar amaro dad o Abraham dživelas mek angloda, sar sas občhindo.

O lav hin dino prekal o pačabnaskere

¹³ Bo na prekal o zakonos sas dino le Abrahamoske the leskere čhavage o lav, hoj ela o dedičos le svetoskero, ale prekal o pačaben sas čačipnaskero.

¹⁴ Te hine dediča ola, save len hin o zakonos, akor o pačaben nane nič a o Del diňa hijaba peskere lava.

¹⁵ Bo le Zakonoha avel e cholj, ale kaj nane zakonos, ode nane aňi binos.

¹⁶ Vašoda mušinel o spravodlišagos te avel prekal o pačaben, hoj oda te avel le Devleskere lačhipnastar (milostatar) a oda lav te avel prekal savore Abrahamoskere

čhave. Oda lav na sas dino ča prekal ola, save dživen le zakonostar, ale the prekal ola, save dživen pačabnaha sar o Abraham. Ov hino Dad amenge savorenge.

¹⁷ Avke sar hin pisimen: “*Kerđom tutar dades but narodenge.*” O Abraham hin amaro dad anglo Del, saveske ov pačandila; oda Del, savo obdžidarel le mulen a vakerel ke oda, so nane, sar te ulahas.

¹⁸ Ode, kaj na sas le Abraham pes pre soste te zmukel, pačandila. A užarelas, hoj ela *dad but narodenge*, avke sar sas phendo: “*Ajci but tut ela čhave.*”

¹⁹ Le Abrahamoskero pačaben na ciknila aňi akor, sar leske sas maj šel (100) berš a dikhelas, hoj leskero felos imar hino phuro a na birinel a leskera romňa la Sara imar našti aven čhave.

²⁰ Na preačila te pačal andre oda lav, so les o Del diňa, ale zoralila andro pačaben a bararelas le Devles.

²¹ Igen pačalas, hoj o Del hino zoralo oda the te kerel, so leske phenda.

²² Vašoda o Del le Abrahamoske oda rachinelas sar spravodlišagos.

²³ A na ča prekal leste oda hin pisimen, hoj pes leske o pačaben rachinelas,

²⁴ ale the prekal amende – amenge, save pačas andre Oda, ko uštada amare Rajes le Ježiš andral o meriben.

²⁵ Bo ov sas dino te merel vaš amare bini a sas uštado andral o meriben, hoj amen te avas čačipnaskere.

5

Ospravedlňimen prekal o pačaben

¹ Akana sam ospravedlňimen pačabnaha a hin amen smirom le Devleha prekal amaro Raj Ježiš Kristus.

² Pačabnaha andre leste šaj avas andro lačhipen (milost) le Devleskero, andre savo lačhipen the ačas. A lašaras pes oleha, hoj užaras pre le Devleskeri slava.

³ Na ča oda, ale lašaras pes the le pharipenenca. Bo džanas, hoj o pharipen amen lidžal ko avrilikeriben

⁴ a andro avrilikeriben pes presikavel či obačilam; a oda amenge anel o užaripen (nadej).

⁵ A kada užaripen amenge šoha (ňikda) na ela pre ladž, bo o kamiben le Devleskero hin avričido andre amare jile prekal o Sentno Duchos, savo amenge sas dino.

⁶ Bo o Kristus andre le Devleskero časos, mek sar amen samas slaba, muľa vaš o bijedevleskere.

⁷ Či diňahas vareko o dživipen vaš o čačipnaskero manuš? No talam pes vareko arakhlahas, ko diňahas peskero dživipen vaš varesavo lačo manuš,

⁸ ale o Del presikavel peskero kamiben ke amende avke, hoj mek akor, sar amen samas binošna, imar o Kristus muľa vaš amenge.

⁹ Vašoda akana avaha mek sigeder zachraňimen le Devleskera choľatar prekal o Kristus, te imar sam obžužarde leskere rateha.

¹⁰ Prekal o meriben leskere Časkero, anda o Del o smirom maškar amende imar akor, sar mek amen samas ke leste nalače. Avke akana džanas, hoj avaha zachraňimen leskere dživipnaha, te sam imar leha lače.

¹¹ A na ča oda, ale le Devleha pes lašaras prekal amaro Raj Ježiš Kristus, prekal savo amen hin akana smirom le Devleha.

Pal o Adam the pal o Kristus

¹² Prekal jekh manuš avľa o binos andro svetos a le binostar avľa o meriben. Avke pregeľa o meriben pre savore manuša, bo savore kerde bini.

¹³ O binos sas pro svetos imar the anglo zakonos, ale te nane zakonos, o binos pes na rachinel.

¹⁴ Ale le Adamostar dži ko Mojžiš sas o manuša tel e zor le meribnaske, the te na kerde ajso binos sar o Adam.

O Adam sikavel pre Oda, ko avela.

¹⁵ Ale le Devleskere daroha hin avres sar le binoha. Bo te prekal jekhe manušeskero binos but džene mule, ta avke prekal o lačhipen (milost) jekhe manušeskero, le Ježišeskero Kristoskero, igen but rozbarila le manušenge le Devleskero lačhipen (milost) the daros.

¹⁶ Kale Devleskere daroha oda hin avres, sar ole binoha, so kerda jekh manuš. Bo prekal jekh binos avla o sudos, ale pal o but bini avla le Devleskero lačhipnaskero daros, so amendar kerel čačipnaskeren.

¹⁷ Vašoda, hoj jekh manuš kerda binos, chudla o meriben te kralinel. So sigeder akana prekal oda jekh, prekal o Ježiš Kristus, kralinena andro dživipen savore, so chudle le Devleskero lačhipen (milost) the oda daros, so lendar kerel čačipnaskeren.

¹⁸ Avke sar prekal jekh manuš, savo kerda binos, avla o sudos pre savore manuša, avke the prekal jekh čačipnaskero skutkos avla o ospravedlneņje pre savore manuša, hoj len te avel o dživipen.

¹⁹ Bo avke sar prekal oda, hoj jekh manuš na šunda, ačhile but džene binošna, avke the prekal oda, hoj jekh manuš šunda, ačhena but džene čačipnaskere.

²⁰ Andre oda avla mek the o zakonos, hoj te barol o binos. Ale kaj barila o binos, ode mek buter barila le Devleskero lačhipen (milost),

²¹ hoj avke, sar o binos chudla te kralinel a te lidžal ko meriben, the o lačhipen (milost) le Devleskero chudla te kralinel le čačipnaha a te lidžal ko večno dživipen prekal o Ježiš Kristus amaro Raj.

6

Mule le binoske, džide le Kristoske

¹ Akor so phenaha? Ačhaha andro binos, hoj te barol o lačhipen (milost) le Devleskero?

² Šoha na! Amen, save mułam le binoske, sar šaj mek andre leste dživas?

³ Abo so, na džanen, hoj savore, save samas bolde andro Ježiš Kristus, bolde sam andre leskero meriben?

⁴ Le bolipnaha samas jekhetane leha parunde andro meriben, hoj avke, sar sas o Kristus uštado andral o meriben le Dadeskera slavaha, the amen te dživas andro nevo dživipen.

⁵ Bo te ačhilam jekh leha andre leskero meriben a mułam avke sar the ov, ta avke avaha uštade sar ov.

⁶ Se džanas, hoj amaro purano manuš, sas jekhetane leha ukrižimen, hoj te el zničimen o binošno felos, hoj imar buter te na avas otroka le binoske.

⁷ Bo oda, ko muļa, hino imar slobodno le binostar.

⁸ Amen pačas, hoj te mułam le Kristoha, jekhetane leha the dživaha.

⁹ Se džanas, hoj o Kristus uštala andral o meriben, imar buter na merel a imar nane tel e zor le meribnaske.

¹⁰ Bo ov muļa jekhvar pro furt a le binos imar nane upral leste nisavi zor, ale o dživipen, so dživel, dživel le Devleske.

¹¹ Avke peske the tumen gondolinen pal tumende, hoj san mule le binoske, ale džide le Devleske andro Ježiš Kristus.

¹² Te na kralinel o binos andre tumaro meribnaskero felos avke, hoj šunena leskere feloskere žadosci.

¹³ Aņi ma den, hoj varesavo kotor tumare felostar te el le binoske sar o nastrojis pro nalače veci. Ale odden tumen le Devleske sar ola, save uštale andral o meriben a dživen. A tumare feloskere kotora den le Devleske sar o nastrojis le čačipnaske.

14 O binos na ela tumaro raj, bo na san tel o zakonos, ale tel o lačhipen (milost) le Devleskero.

Otroka le čačipnaske

15 Akor sar? Keraha o bini, bo na sam tel o zakonos? Bo sam tel o lačhipen (milost) le Devleskero? Šoha na!

16 So na džanen, hoj te tumen varekaske odden te šunel sar otroka, hoj san otroka oleske, kas šunen? Vaj san otroka le binoske, so lidžal andro meriben, abo san otroka le šundipnaske, so lidžal ko spravodlišagos.

17 Varekana sanas otroka le binoske, ale palikeras le Devleske, hoj andral o jilo šundān oda sikaviben, so tumenge sas dino.

18 Akana san slobodne le binostar a ačhilan otroka le čačipnaske.

19 Vašoda, hoj tumaro telos hino slabo, vakerav sar manuš: Bo avke, sar dišan tumare tela te služinel le nažužipnaske the le nalačhipnaske, hoj kerenas o nalačhipen, avke akana den cale tumare tela te služinel le čačipnaske pro sentnipen.

20 Bo akor, sar sanas otroka le binoske, sanas slobodne le čačipnaske.

21 Savi chasna tumen olestar akor sas? Akana tumen vaš oda ladžan, bo pro agor oleske hin o meriben.

22 Ale akana san slobodne le binostar a ačhilan otroka le Devleske. Kada tumendar kerela sentnen a lidžala tumen andro večno dživipen.

23 Bo o počihiben vaš o binos hin o meriben. Ale o Del diša peskero lačhipnaskero daros, o večno dživipen andro Ježiš Kristus, andre amaro Raj.

7

O podobenstvo pal e veraduži džuvli

1 Abo či na džanen, phralale – bo phenav olenge, save prindžaren o zakonos – hoj le zakonos hin zor upral o manuš dži akor, medik dživel?

2 Bo e veraduži džuvli hiži le zakonoha phandli ke peskero rom, medik o rom dživel. Ale te o murš muľahas, e džuvli uľahas slobodno le zakonostar, so la phandelas ko murš.

3 Ale medik dživel o rom a oj geľahas avre muršeha, vičindehas la lubži. Ale te lakero rom muľahas, oj hiži slobodno le zakonostar a nane lubži te ačhela te dživel avreha.

4 Avke the tumen, phralale mire, muľan le zakonoske prekal o telos le Kristoskero, hoj te patrinen Oleske, ko sas uštado andral o meriben, hoj te anas e chasna le Devleske.

5 Bo sar samas andro telos, kerenas andre amende o binošna žadosci, so avenas prekal o zakonos. A sa, so kerahas, lidžalas andro meriben.

6 Ale akana sam oslobodzimen le zakonostar, bo muľam oleske, so amen phandelas andre, vašoda akana služinas le Devleske andro nevo duchos a na andro purano pisimen zakonos.

O binos andro manuš

7 Akor so? Phenaha, hoj o zakonos hin binos? Šoha na! Ale o binos na prindžaravas, prindžardom les ča prekal o zakonos. Bo aži pal e žadosca na džanlomas, te na phendahas o zakonos: “*Na kameha te lel nič le pašutnestar!*”

8 O binos pes chudľa le zakonostar a prekal o prikazaņje andre mande uštada savore nalačhe žadosci. Bo bi o zakonos hino o binos mulo.

9 Me dživavas varekana bi o zakonos, ale sar avľa o prikazaņje, o binos obdžidila.

10 Ale me muľom a sikađa pes, hoj o prikazaņje, so man kamelas te lidžal ko dživipen, mange anda o meriben.

11 O binos pes olestar chudľa, klaminda man prekal o prikazaņje a murdarda man.

12 Avke o zakonos hin sentno the o prikazaŋje hino sentno, čačipnaskero the lačo.

13 Akor so? Oda lačo mange andā o meriben? Šoha na! Ale hoj te dičhol o binos, hoj oda hin binos. O binos mange prekal oda lačo anel o meriben. Hoj pes prekal o prikazaŋje te sikavel o binos, savo baro hino.

14 Se džanas, hoj o zakonos hino duchovno, ale me som tělesno, bikendo andro otroctvo le binoske.

15 Me na achaluvav oleske, so kerav. Bo na kerav oda, so kamav, ale kerav oda, so našti avri ačhav.

16 Ale te kerav oda, so na kamav, dav čačo le zakonos, hoj hino lačo.

17 Avke akana imar oda na kerav me, ale o binos, so dživel andre mande.

18 Se džanav, hoj andre mande – oda hin andre miro țelos – na dživel o lačo. Bo the te kamav te kerel o lačo, na birinav oda te kerel.

19 Bo na kerav o lačo, so kamav, ale kerav oda nalačo, so na kamav.

20 Ale te kerav oda, so me na kamav, na kerav oda imar me, ale oda kerel o binos, so dživel andre mande.

21 Avke arakhav andre mande o zakonos, hoj sar kamav te kerel o lačo, takoj hin paš ma o nalačo.

22 Bo andre miro andruno manuš dav radišagoha čačipen le Devleskere zakonos.

23 Ale dikhav andre mande aver zakonos, so pes marel le zakonoha andre miri godi a phandel man andro zakonos le binoskero, so hin andre mande.

24 Ó, čoro manuš som! Ko man lela avri andral kada meribnaskero țelos?

25 Ale palikerav le Devleske, hoj kerel oda prekal o Ježiš Kristus, amaro Raj.

Avke akana, me mira godaha služinav le Devleskere zakonoske, ale mire țeloha le binoskere zakonoske.

8

Pal o dživipen andro Duchos

1 Akana imar nane ŋisavo odsudeŋje prekal ola, save hine andro Ježiš Kristus.

2 Bo o zakonos le Duchoskero, so amen del o dživipen andro Ježiš Kristus, man oslobodzinda andral o zakonos le binoskero the andral o meriben.

3 Oda, so našti kerelas o zakonos, bo o țelos sas slabo, oda kerđa o Del, sar bičađa peskere Čhas. Ov avla andre ajso țelos, sar hin le binošne manušen, a odsudzinda o binos andro țelos.

4 O Del oda kerđa, hoj pes te dokerel sa, so amendar o zakonos mangelas, andre amende, save na dživas pal o țelos, ale pal o Duchos.

5 Bo ola, save dživen pal o țelos, gondolinen pro țeloskere veci, ale ola, save dživen pal o Duchos, gondolinen pro duchoskere veci.

6 Bo le țeloskero gondolišagos anel o meriben, ale o gondolišagos le Duchoskero anel o dživipen the o smirom.

7 Le țeloskero gondolišagos džal pro Del, bo pes na poddel le Devleskere zakonoske, bo pes aŋi našti poddel.

8 Ola, save dživen andro țelos, našti aven pre dzeka le Devleske.

9 No tumen na san andro țelos, ale andro duchos, te o Duchos le Devleskero dživel andre tumende. Ale te varekas nane le Kristoskero Duchos, oda nane leskero.

10 Ale te hin o Kristus andre tumende, akor hin o țelos mulo vaš o binos, ale o Duchos hin dživipen vaš o spravodlišagos.

11 Te dživel andre tumende o Duchos oleskero, savo uštađa le Ježiš andral o meriben, ta akor oda, ko uštađa le Kristus andral o meriben, obdžidarela the tumare meribnaskere țela prekal peskero Duchos, savo dživel andre tumende.

12 Vašoda, phralale, amen na mušinas te dživel avke, sar kamel o țelos,

¹³ bo te dživen le teloske, merena, ale te le Duchoha meraren o skutki le teloskere, dživena.

¹⁴ Bo savore, save hine ligende le Devleskere Duchoha, hine čhave le Devleskere.

¹⁵ Se priiľan le Duchos, so tumendar na kerel otroken, hoj pale te dživen andre dar, ale priiľan le Duchos, so tumendar kerel čhaven. Andre leste šaj vićinas: “Abba, Dado!”

¹⁶ Oda Duchos korkoro sikavel amare duchoske, hoj sam o čhave le Devleskere.

¹⁷ A te sam o čhave, sam the o deďića: O deďića le Devleskere the jekhetane deďića le Kristoskere. Bo te leha jekhetane cerpinas, jekhetane leha the avaha andre leskeri slava.

E slava, so avela

¹⁸ Me mange gondolinav, hoj o pharipen, so amen hin akanake, pes aňi na del te rachinel ke odi slava, so pes amenge sikavela.

¹⁹ Bo calo ņebos the cali phuv igen užarel pro Del, hoj te presikavel peskere čhaven.

²⁰ Bo savoro, so sas kerdo pre phuv, hin musardo. Nane laćho pre ņisoste a oda na korkoro pestar, ale o Del oda avke domukla. No diňa amen the oda, pre soste pes šaj zmukas,

²¹ hoj sa, so sas kerdo le Devlestar, ela andre jekh džives oslobodzimen andral o otroctvo, so les zņićinelas, a hoj sa ela andre sloboda the slava le Devleskere čhavengeri.

²² Amen džanas, hoj sa, so sas kerdo le Devlestar, dži akana cerpinel andro dukha sar e džuvli, savi užarel te loćhol (tele te pašlol).

²³ No na ća oda, ale the amen, save chudlam le Duchos sar oda ešebno daros le Devlestar, cerpinas andre peste, sar užaras pro Del, hoj amendar te kerel peskere čhaven a te oslobodzinel amaro telos.

²⁴ Bo amen sam zachraňimen andro užaripen (naďej). Ale te oda, pre soste užaras, šaj te dikhel, akor oda nane užaripen. Bo soske vareko užarela pre oda, so dikhel?

²⁵ Ale te pes zmukas pre oda, so na dikhas, ta akor užaras pre oda avriľikeribnaha.

²⁶ Avke the o Duchos pomožinel amare slabišagenge. Se amen na džanas, vaš soske pes amenge kempel te modľinel. Ale korkoro o Duchos pes privakerel vaš amenge avke, hoj pes aňi le lavenca na del te phenel avri.

²⁷ Ale oda, ko prindžarel o jile, džanel, so kamel o Duchos, bo ov pes privakerel vaš o sentna avke, sar o Del kamel.

²⁸ Amen džanas, hoj sa, so avel andro dživipen, hin pro laćho olenge, save kamen le Devles a kas peske vićindā andre peskero planos.

²⁹ Olen, kas peske o Del kidňa avri, olen the anglal diňa, hoj te aćhen ajse sar leskero Čhavo, hoj o Čhavo te el ešebno maškar o but phrala.

³⁰ Olen, kas peske anglal iľa avri, the vićindā avri; olen, kas vićindā avri, kerďa the ćaćipnaskeren; olen, kas kerďa ćaćipnaskeren, diňa the peskeri slava.

Le Devleskero kamiben

³¹ Akor so pre oda šaj phenas? Te hin o Del amenca, ko pre amende šaj avel?

³² O Del, savo na sajindā peskere Čhas, ale diňa les vaš amenge savorenge, ći oleha amenge na diňa savoro?

³³ Ko šaj vakerel pre ola manuša, kas peske o Del avri kidňa? O Del hin oda, so amendar kerel ćaćipnaskeren.

³⁴ Ko len šaj odsudzinel? O Ježiš Kristus hin oda, ko muľa a mek the ušćila andral o meriben, hino pal e ćaći (pravo) sera le Devleske a privakerel pes vaš amenge.

³⁵ Ko amen odlela le Kristoskere kamibnastar? O pharipen, abo e dukh? Abo te pre amende džana, vaj e bokh, abo o ćoripen, ći e dar pal o dživipen, vaj o meriben?

³⁶ Avke sar hin pisimen:

“Vaš tuke amen kamen te murdarel calo džives;
keren amenca sar le bakrorenca, saven lidžan te murdarel.”

³⁷ Ale andre kada savoro ņerinas (zviťazinas) a predžas oda prekal o Ježiš, savo peske amen zakamla.

³⁸ Bo me pačav, hoj aňi o meriben, aňi o dživipen, aňi o aňjela, aňi o uprune zora, aňi ola veci, so hin akana, aňi ola veci, so mekča avena, aňi ņisave zora,

³⁹ aňi oda, so hin učas, aňi oda, so hin teles, aňi nič aver, so sas kerdo le Devlestar, amen našti odlela le Devleskere kamibnastar, so hin andro Ježiš Kristus, andre amaro Raj.

9

Pal o Izrael

¹ Me vakerav čačipen andro Kristus, na klaminav a miro svedomje andro Sentno Duchos mange hin švedkos,

² hoj man hin bari žala a furt man dukhal o jilo.

³ Bo me korkoro kamlomas te el prekošlo a odčhido le Kristostar vaš mire phrala the miri famelija pal o telos.

⁴ On hine o Izraeliti: Lendar kerda peskere čhaven; lenge sas diňi e slava, o zmluvi, o zakonos, e bohoslužba the o zasľubeňja.

⁵ Lendar hine o dada a lendar hine the ola, kastar avel o Kristus pal o telos, savo hino Del upral savorende a hino požehñimen pro furt. Amen.

⁶ Ale našti phenas, hoj o Del prephagla peskere lava. Bo na savore, save hine andral o Izrael, hine Izraeliti.

⁷ Aňi na savore hine o čhave ča vaš oda, hoj hine o potomki le Abrahamoskere, ale o Del phenda le Abrahamoske: “*Le Izakostar pes tuke rachinela o potomstvos.*”

⁸ Dikhas, hoj le Devleskere čhave nane ola, save ulile (pes narodzinde) andro Izrael pal o telos. Ale ola čhave, pal save o Del diňa lav, pes rachinen andro Abrahamoskero potomstvos.

⁹ A kada hin oda lav, so diňa o Del: “*Aver berš andre kajso časos avava a la Sara ela čhavoro.*”

¹⁰ Avke oda sas na ča paš late, ale the paš e Rebeka. La Rebekakere čhaven sas jekh dad, amaro dad o Izak.

¹¹⁻¹² Bo mek akor, sar o čhave aňi na ulile, aňi na kerde nič lačo abo nalačo, imar sas lake phendo le Devlestar: “*O phureder služinela le ternedereske.*” O Del phenda kada, hoj te sikavel, hoj ov kidel avri, sar kamel, a hoj oda na sas vaš oda, so jekh lendar kerda.

¹³ Avke sar hin pisimen: “*Le Jakob kamavas, ale le Ezav našti avri ačhavas.*”

¹⁴ Akor so šaj phenas, hoj o Del nane čačipnaskero? Šoha na!

¹⁵ Bo le Mojžišoske phenel kada:

“*Ela mange pharo vaš oda, vaš kaste me kamav
a avava jileskero ke oda, ke kaste me kamav!*”

¹⁶ Na džal pal oda, so kamen abo so keren o manuša, ale džal pal oda, hoj o Del del peskero lačhipen.

¹⁷ Andro lava le Devleskere hin phendo le Faraonoske: “*Vašoda tut vičindom andro dživipen, hoj pre tute te sikavav miri zor a hoj pes miro nav te rozvakerel pal cali phuv.*”

¹⁸ Bo o Del hino jileskero ke oda, ke kaste ov kamel; ale kaske kamel, oleske zakerel o jilo andre.

Le Devleskeri choľi the lačhejileskeriben

19 Ale vareko mange šaj phenel: “Ńiko pes našti ačhavel oleske, so o Del kamel. Te oda hin avke, soske amen akor marel?”

20 Ó, manušeja, ko sal tu, hoj ačhes pre čhib le Devleske? Či šaj phenel oda, so hino kerdo oleske, ko les kerđa: “Soske man avke kerďal?”

21 Abo či nane zor le hrnčjaris upral e čhik, hoj andral odi jekh čhik te kerel jekh kuči pre pačiv a aver pre napačiv?

22 Avke o Del kamla te sikavel peskeri choľi the peskeri zor. Igen zľikerelas avri a zľidžalas ola kuča, pre save sas leskeri choľi, so sas pririchtimen pro meriben.

23 O Del kamla te sikavel peskeri bari slava pro kuča, pre save sas lačhejileskero a save pririchtinda pre slava –

24 pre amende, saven peske vičinda: Na ča le Židendar, ale the le Nažidendar.

25 Avke sar the andro Hozeaš phenel:

*“Olen, save na sas mire manuša, vičinava ‘mire manuša’
a olenge, saven na kamavas, phenava: ‘Kamav tumen.’*

26 A ela avke, hoj ode, kaj pes lenge phenelas:

*“Tumen na san mire manuša’,
ode pes len vičinel čhave le džide Devleskere.”*

27 O Izaiáš vičinel upral o Izrael:

*“The te o čhave le Izraeloskere ulehas ajci, keci hin e poši paš o moros,
ča frima lendar ena zachraňimen,*

28 *bo o Raj kerela la phuvaha savoro, so phenda,
a kerela oda sig.”*

29 The o Izaiáš oda imar anglal phenda:

*“Te amenge o Nekzoraleder Raj na muklahas o potomstvos,
ulamas sar e Sodoma a dičhilamas avri sar e Gomora.”*

O Izrael the o evaňjelium

30 So akor oleha phenas? O Nažidi, save na kerenas nič pre oda, hoj te ačhen čačipnaskere anglo Del, dochudle o spravodlišagos prekal o pačaben.

31 No o Izrael, savo kerelas sa, hoj te ačhel čačipnaskero prekal o zakonos, na dochudle o spravodlišagos prekal o zakonos.

32 Soske? Vašoda, hoj on pes na mukenas pro pačaben, ale pre peskere skutki. Avke pele pro bar a demade pes,

33 sar hin pisimen:

*“Dikh, thovav pro Sion e skala,
kaj pes o manuša demena
the o bar; pre savo perena,
ale oda, ko andre leste pačala,
pes šoha (ňikda) na ladžala.”*

10

1 Phralale, jilestar kamav a mangav le Devles, hoj o Izrael te avel zachraňimen.

2 Šaj phenav, hoj labon pal o Del, ale nane len lačo prindžaripen.

3 Bo na prindžaren le Devleskero spravodlišagos a kamen te presikavel peskero spravodlišagos, na poddine pes le Devleskere čačipnaske.

4 Se o Kristus hin o koňec le zakonoske, hoj sako, ko pačala, te el čačipnaskero anglo Del.

O spaseňje prekal savorende

5 Bo o Mojžiš pisinel pal o spravodlišagos andral o zakonos:

“Oda manuš, ko dolľikerela leskere prikazaňja, dživela lendar.”

- ⁶ Ale o spravodlišagos prekal o pačaben, phenel kada:
“Ma phen tuke andro jilo: ‘Ko džala upre andro ņebos?’ (Oda hin te anel le Kristus tele.)
- ⁷ Abo:
“Ko džala tele andro svetos le mulengero?” (Oda hin te anel le Kristus upre andral o meriben.)”
- ⁸ Ale sar phenel? *“Oda lav hino igen pašes, hino andre tiro muj the andre tiro jilo”* – oda hin oda lav pal o pačaben, so vakeras.
- ⁹ Bo te viznavineha le Ježiš sar Rajes a pačaha andre tiro jilo, hoj les o Del uštađa andral o meriben, aveha zachrañimen.
- ¹⁰ Se le jileha pes pačal, hoj te avas čačipnaskere, ale le mujeha pes viznavinel, hoj te avas zachrañimen.
- ¹¹ Bo hin pisimen: *“Sako, ko andre leste pačal, na ladžala pes.”*
- ¹² Oda hin jekh, či oda hin Židos vaj Grekos, bo oda jekh Raj hino Raj savorengi – barvalo ke sakoneste, ko les mangel.
- ¹³ Bo sako, ko vičinel pro nav le Rajeskero, ela zachrañimen.
- ¹⁴ Ale sar šaj pre leste vičinena, te andre leste na pačandile? A sar šaj pačana andre oda, pal kaste na šunde? A sar šaj šunena, te ņiko lenge o lav na vakerela?
- ¹⁵ A sar šaj vakerena, te na ena bičhade? Avke sar hin pisimen:
“Save šukar hine o pindre olengere, save aven te vakerel o lačo hiros pal o lače veci.”
- ¹⁶ Ale na savore priile o evaňjelium, bo o Izaiáš phenel:
“Rajeja, ko pačandila amare lavenge?”
- ¹⁷ O pačaben avel akor, sar šunas, a šunas akor, sar pes vakerel o lav le Kristoskero.
- ¹⁸ Ale phučav: So, čačes na šunde? Sar hoj na? Šunde! Avke sar hin pisimen:
“Lengero hangos pes rozligenda pal cali phuv a lengere lava dži pro agor le svetoske.”
- ¹⁹ Pale phučav: Či oda o Izrael na achaliła? O Mojžiš ešebno pre oda odphenda:
*“Me kerava, hoj o manuša andral o Izrael te žarlinen pro manuša, save aři nane narodos.
 Kerava, hoj te chan cholı pro narodos, savo nane godaver.”*
- ²⁰ O Izaiáš pes na daralas te phenel:
“Diňom man te arakhel olenge, save man na rodenas, sikađom man olenge, save pal ma na phučenas.”
- ²¹ Ale pal o Izrael phenel:
“Calo džives nacirdavas mire vasta ko manuša, save na kamenas te šunel a ačhenas mange pre čhib.”

11

O Del na odčhidā le Izrael

- ¹ Phučav akor: Či odčhidā o Del peskere manušen? Šoha na! Se the me som Izraelitas andral o potomstvos le Abrahamoskero andral o kmeňos Benjamin.
- ² O Del na odčhidā peskere manušen, saven peske anglal kidňa avri. Se džanen, so hin pisimen andro lav, kaj pes vakerel pal o Eliaš – sar vakerelas le Devleske pro Izrael a phenda:
- ³ *“Rajeja, tire proroken murdarde a tire oltara čhide tele. Ačhilom ča me korkoro a the man kamen te murdarel.”*
- ⁴ Ale so leske odphenda o Del? *“Muklom mange ehta ezera (7 000) muršen, save na lašarenas le Baal, le falošne devles.”*
- ⁵ Avke hin the akana. Ačhila lendar ča frima džene, ča ola, kas peske kidňa o Del avri peskere milostaha.

⁶ Ale te oda hin le Devleskere milostatar, ta akor oda nane le skutkendar; bo te oda ulahas avke, palis imar le Devleskero milost na ulahas milost.

⁷ Akor so? O manuša andral o Izrael na dochudle oda, so rodenas, ča ola, save sas avrikidle. A okle dženenge ačila e godi zaphandli,

⁸ avke sar hin pisimen:

“O Del len diňa duchos, hoj zorales te soven, jakha, hoj te na dikhen, the kana, hoj te na šunen – dži adadžives.”

⁹ A o David phenel:

“Mi en zachudle paš peskero pijbnaskero skamind sar andre pasca, mi peren a mi en marde!

¹⁰ *Mi korisalon pro jakha, hoj te na dikhen, a bandar lengero dumo pro furt.”*

O spaseñje le Nažidenge

¹¹ Me akor phučav: Pele o manuša andral o Izrael avke, hoj imar na uštena? Šoha na! Ale vaš oda, hoj on pele andro binos, avla e zachrana ko Nažidi, hoj o Izrael pre lende te thovavel.

¹² Ale te le Židengero binos anda o barvalipen le svetoske a oda, hoj on pele, anda o barvalipen le Nažidenge, ta keci buter barvalipen anela oda, sar avena savoredžene pale?

¹³ Tumenge, le Nažidenge, phenav: Lašarav kadi služba, bo me som apoštolos le Nažidenge.

¹⁴ A talam šaj kerava oda, hoj mire teloskere phrala te thovaven, a oleha šaj zachrañinava varekas lendar.

¹⁵ Bo te vaš oda, hoj o Del odčhida le Židen, hin o svetos le Devleha andro smirom – ta so ela akor, sar len pale pilela? Te na o dživipen andral o meriben?

¹⁶ Te o ešebno kotor le marestar hin dino le Devleske sar sentno, akor calo maro hino sentno a te hin o koreñis sentno, akor the o konara.

¹⁷ Varesave konarica sas avriphage, a tu, sar e dzivo oliva, salas andre zaštepimen maškar okla. Te oleha ačila tutar – le Nažidostar – oda, ko lel e chasna la olivakere koreñistar the le žirostar,

¹⁸ ma lašar tut upral o konara. Ale te tut lašares, ta džan, hoj na tu lidžas o koreñis, ale o koreñis tut.

¹⁹ Ale tu phenaha: “O konara sas avriphage, hoj me te avav zaštepimen.”

²⁰ Mištes, sas avriphage vaš oda, hoj na pačanas, ale tu ačhes le pačabnaha. Vašoda tut ma lidža upre, ale dara tut!

²¹ Bo te o Del na sajinda o čače konara, na sajanela aňi tut.

²² Vašoda dikh le Devleskero lačhipen, ale the oda, sar zoraha sudzinel! O Del hino zoralo ke ola, save pele, ale hino lačo ke tu, te ačheha andro lačhipen. Ale te na ačheha, aveha the tu avričhindo.

²³ Avke the on, te na ačhena andro napačaben, ena pale zaštepimen. Bo le Devles hin zor pale len te zaštepinel.

²⁴ Te tu sal avričhindo andral e dzivo oliva a sal zaštepimen andre lači oliva, so nane prirodzeno, ta keci sigeder ena kala konara, so imar sas andre čači (pravo) oliva, pale zaštepimen andre peskeri oliva?

O Izrael ela pale zachrañimen

²⁵ Se kamav, phralale, hoj te džanen kada garudipen, hoj te na aven godaver korkore ke peste. Bo varesave manušenge andral o Izrael hine o jile zakerde andre dži akor, medik na avena savore manuša, save nane Židi ko Del.

²⁶ A avke ela calo Izrael zachrañimen, sar hin pisimen:

*“Andral o Sion avela o Zachrancas
a odlela o bijedevleskeriben le Jakobostar.*

²⁷ *Kada ela miri zmluva prekal lende, sar odlava lengere bini.*"

²⁸ Vašoda, hoj o Židi odčhide o evaňjelium, hine űeprijateľa le Devleskere a ada hin pro lačo tumenge, save na san Židi. Ale vaš lengere dada, saven peske o Del kidňa avri, hine leskere prijateľa.

²⁹ Bo o Del na lel pale o dari, so diňa, a na bisterel pro manuša, kas peske kidňa avri.

³⁰ Avke sar tumen, o Nažidi, varekana na šunenas le Devles, ale akana chudľan le Devleskero lačhipen (milost) vaš oda, hoj o Židi na šunenas le Devles,

³¹ avke akana on na šunen, hoj pes tumenge te dochudel le Devleskero lačhipen. No prekal oda palis the on chudena pale le Devleskero lačhipen.

³² Bo o Del zakerďa andre savore manušen andre oda, hoj les te na šunen, hoj pre sakoneste te avel palis leskero lačhipen.

Bararel le Devles

³³ Ó, savo baro hino o Del andre peskero barvalipen, godaveripen the prindžaripen! Ko šaj achalol leskere sudi a ko šaj avel pre oda, save hin leskere droma?

³⁴ "Se ko prindžarel le Devleskero gondolišagos? Abo ko sas varekana leskero radcas?"

³⁵ "Ko diňa le Devles vareso, hoj ov oda leske te del pale?"

³⁶ Bo lestar, prekal leste a leske hin savoro! Leske e slava pro furt! Amen.

12

Nevo dživipen andro Kristus

¹ Phralale, mangav tumen igen vaš oda, hoj o Del hino lačhejileskero! Den tumare tela sar džidi, sentňi obeta, so ela le Devleske pre dzeka. Ada hin nekfeder služba le Devleske.

² Ma keren avke, sar kerel kada svetos. Ale domuken le Devleske te čerinel tumen andral a te del tumen nevo gondolišagos, hoj palis te džanen, so kamel o Del, so hin lačo, so hin leske pre dzeka a so hin dokonalo.

³ Vaš o lačhipen (milost) le Devleskero, so sas mange dino, phenav sakoneske tumendar: Ma av barikano, ma gondolin pal tu buter, sar kempel, ale gondolin pal tu ajci, keci tut o Del diňa pačaben.

⁴ Bo sar amen hin but kotora andro telos, ale na savore kotora keren jekh buči,

⁵ avke the amen sam but džene jekh telos andro Kristus, ale sako hin aver kotor. No jekhetane sam oda jekh telos.

⁶ Ale o Del amen diňa peskere lačhipnastar (milostatar) sakones aver dari. Te hin varekas daros te prorokinel, mi kerel oda, pal oda keci les hin pačaben.

⁷ Te hin varekas daros te služinel, mi služinel. Te hin varekas daros te sikavel, mi sikavel.

⁸ Oda, kas hin daros te podhazdel andro pačaben, mi kerel oda. Oda, ko del, mi del ščirones. Ko lidžal varesavi služba, mi kerel oda savore jileha. Ko kerel lačhipen avreske, mi kerel oda radišagoha.

Sar te dživel o dživipen le Devleha

⁹ O kamiben mi el čačo a na dujemujengero. Mi džungľol tumenge o nalačhipen; likerem tumen le lačhipnastar.

¹⁰ Jilestar pes kamen sar phrala-pheňa a jekh avreske presikaven bareder pačiv.

¹¹ Keren sa prekal oda, hoj te služinen le Rajeske radišagoha andral calo jilo.

¹² Radisalón andro užaripen (nadej); andro pharipen likerem avri; andro modľitbi ma preačhen.

¹³ Sthoven tumen pre oda, so kampil le phralenge. Phundraven tumare khera prekal o cudze manuša a den len pačiv.

¹⁴ Žehñinen olinge, save pre tumende džan, žehñinen a ma košen.

¹⁵ Radisalon olenca, save radisalon, a roven olenca, save roven.

¹⁶ Mi el tumen jekh gondolišagos maškar peste. Ma hazden pes upre, ale achalon the olen, ko hine slabeder. Ma aven godaver korkore ke peste.

¹⁷ Ñikaske ma den pale o nalačo vaš o nalačo. Ale keren oda, so hin lačo angle savore manuša.

¹⁸ Te pes oda del a te oda hin pre tumende, dživen savore manušenca andro smirom.

¹⁹ Mire lače phralale, ma visaren avrenge pale o nalačhipen, ale muk oda le Devleskera cholake. Se hin pisimen: *“Me dava pale, me počinava,”* phenel o Raj.

²⁰ Vašoda, te hino tiro ñeprijateľis bokhalo, de les te chal; *te kamel te pijel, de les te pijel. Bo te kada kereha, labola bara ladžatar.*

²¹ O nalačhipen tut te na thovel tele, ale tu thov tele o nalačhipen le lačhipnaha.

13

Te poddel pes le autoritenge

¹ Sako pes mi poddel le svetoskere autoritenge. Bo ñiko na lidžal korkoro pestar, te leske oda o Del na domuklahas. Sako hino ačhađo le Devlestar.

² Avke sako, ko pes ačhavel pro autoriti, ačhavel pes the pre oda, so o Del prikazinda, bo ov le autoriten ačhada. Ola, save na šunen, anen pre peste o sudos.

³ Ola džene, save keren o lačo, pes na mušinen te daral le autoritendar, ale ola, save keren o nalačo. Na kames tut te daral le autoritendar? Akor, ker o lačo a lašarena tut,

⁴ bo on hine le Devleskere služobñika tuke pro lačo. Ale te keres oda, so nane lačo, dara tut, bo na hijaba hordinen e šablā. On hine le Devleskere služobñika, save sikaven le Devleskeri choli olinge, ko keren o nalačo.

⁵ Vašoda pes igen kampil te poddel na ča vaš le Devleskeri choli, ale the vašoda, bo andro jilo džanes, hoj oda hin mištes.

⁶ Se vašoda počinen the o dañe, bo on hine le Devleskere služobñika, save keren ipen odi buči.

⁷ Den sakoneske oda, so leske kamen: Kaske o dañe, oleske o dañe; kaske o clo, oleske o clo; kaske e pačiv, oleske e pačiv; kastar kampil te daral, oleskar daran.

Pal o kamiben maškar o phrala

⁸ Ma ačhen ñikaske nič te kamel, ča o kamiben jekh ke avreste, bo ko oda kerel, dolikerel calo zakonos.

⁹ Bo o prikazañja: *“Na kereha lubipen! Na murdareha! Na čoreha! Na džaha pal avreskero!”* – savore kala a mek the savore okla prikazañja hine andre kada jekh: *“Kameha avres avke, sar pes korkores.”*

¹⁰ Te varekas kames, šoha (ñikda) leske na kereha o nalačo. Vašoda te tut hin o kamiben, akor dolikeres calo zakonos.

O Džives le Kristoskero hino pašes

¹¹ A kada keren, se džanen, hoj imar avla tumari ora, hoj te ušten andral o soviben. Bo akana hin amaro spaseñje pašeder, sar sas akor, sar pačandilam.

¹² E rat imar oddžal a o džives hino pašeder. Vašoda preačas te kerel o skutki le kalipnaskere a las pre peste o zbrañi le svetloskere.

¹³ Vašoda likeraras pes rajikanes sar o manuša, save dživen dživese – na andro mulatišagi the andro pijiben; na andro lubipen the kiñešagi; na andro vesekeđišagi the andro hamišagos.

¹⁴ Ale uren tumen andro Raj Ježiš Kristus a ma gondolinen pre oda, sar te kerel o nalače žadosci, so kamel te kerel amaro ťelos.

14

Te na odsudzinen peskere phralen

¹ Prilen olen, ko hine slaba andro pačaben, a ma vesekedinen tumen lenca vaš oda, sar on gondolinen, so hin lačo, abo nalačo.

² Jekh pačal, hoj šaj chal savoro, a vareko hino slabo andro pačaben a chal ča zeleňina.

³ Oda, ko chal savoro, te na dikhel tele oles, ko na chal. A oda, ko na chal savoro, te na sudzinel oles, ko chal. Se o Del les priiła.

⁴ Ko sal tu, hoj sudzines avreskere sluhas? Ča leskero Raj rozsudzinel či ačhela, abo perela. Ale ačhela, bo o Raj dela les zor, hoj te ačhel.

⁵ Varesave manuša likerem varesavo džives bareder sar aver. Aver phenen, hoj savore dživesa hine jekh. Sako mi el zoralo andre oda, sar achalol.

⁶ Ko dolikerel varesavo džives, dolikerel les le Rajeske. Ola, ko chan savoro, den pačiv le Rajes, bo palikerem le Devleske vaš o chaben. Ola, ko na chan savoro, den tiš pačiv le Rajes, bo the on palikerem le Devleske.

⁷ Bo űiko amendar na dživel korkoro peske a űiko korkoro peske na merel.

⁸ Te dživas, le Rajeske dživas; te meras, le Rajeske meras. Avke či imar dživas, abo meras, sam le Rajeskere.

⁹ Bo vašoda o Kristus the muła the obdžidiła, hoj te avel Raj upral o džide the upral o mule.

¹⁰ Ale tu soske sudzines tire phrales? Abo tu, soske tele dikhes tire phrales? Se savore jekhvar ačhaha anglo Del pro sudos.

¹¹ Bo hin pisimen: “*Vašoda, hoj dživav, phenel o Raj, dojekh khoč anglal mande bandola a dojekh čhib viznavinela, hoj som o Del.*”

¹² Avke sako amendar odphenela korkoro vaš peste le Devleske vaš oda, sar dživelas.

Ma ker avke, hoj tiro phral te perel

¹³ Vašoda preačas te sudzinel jekh avres. Ale sigeder gondolin pre oda, hoj te na keres vareso, pre soste o phral šaj perel andro pačaben.

¹⁴ Me džanav a pačav, hoj andro Ježiš Kristus korkoro pestar nane űisavo chaben nažužo, ča oleske hin nažužo, ko pačal, hoj oda chaben hin nažužo.

¹⁵ Bo te dukhaves tire phrales vaš o chaben, imar akor na phires andro kamiben. Ma musar tire chabeneha oles, vaš kaske muła o Kristus!

¹⁶ Te na pre tumende namištes vakerem vaš oda, so tumen džanen, hoj hin lačo.

¹⁷ Bo o krališagos le Devleskero nane o chaben the o pijiben, ale o spravodlišagos, o smirom the o radišagos andro Sentno Duchos.

¹⁸ Oda, ko le Kristuske avke služinel, hino pre dzeka le Devleske a o manuša les den pačiv.

¹⁹ Mušinas te džal pal oda, so anel o smirom a jekhetane amen bararel andro pačaben.

²⁰ Ma musar oda, so o Del kerđa, ča vaš o chaben. Se savoro hin žužo, ale nane mištes te chal oda, soha aver šaj perel andro binos.

²¹ Mištes hin te na chal mas, te na pijel mol, aňi te na kerel nič, pre soste šaj perel tiro phral.

²² O pačaben, so tut hin, liker andre tu anglo Del. Bachtalo hin oda, ko pes korkoro na odsudzinel andre oda, pal soste peske gondolinel, hoj hin lačo.

²³ Ale oda, ko pochibinel, sar vareso chal, hino odsudzimen, bo na kerel oda pačabnaha. A savoro, so keras bi o pačaben, hin binos.

15

Te keren oda, so anel lačno avrenge

¹ Te sam zorale andro pačaben, kempel amenge te lidžal o slabišagi olenge, ko hine slaba. Na kempel te avel ča korkore peske pre dzeka.

² Sako amendar mi el pre dzeka avreske pre leskero lačno, hoj te barol andro pačaben.

³ Se aňi o Kristus na rodela oda, so leske sas pre dzeka, ale avke sar hin pisimen: *“Pre mande avla e ladž olendar, save tuke kerde e ladž.”*

⁴ Se savoro, so sas varekana pisimen, sas pisimen prekal amende, hoj te sikluvas, hoj te likerlas avri, hoj te radisaľuvas a hoj avke amen te el o użaripen (nađej).

⁵ A o Del, kastar avel o avrilikeriben the o radišagos, mi del tumenge te gondolinel maškar peste pre oda jekh, hoj te keras avke, sar kerelas o Ježiš Kristus,

⁶ hoj savoredžene jekhetane te lašaras jekhe hangoha le Devles the le Dades amare Rajeskere le Ježišoskere Kristoskere.

O evaňjelium hin the prekal o Nažidi

⁷ Vašoda prilen jekh avres avke, sar o Kristus tumen priiľa pre slava le Devleskeri.

⁸ Bo phenav, hoj o Ježiš Kristus sas o služobňikos le Židenge, vaš oda, hoj te sikavel, hoj o Del vakerel čačipen; a te sikavel, hoj le Devleskere lava, so diňa lengere dadenge, hine čače,

⁹ a hoj o Nažidi vaš leskero lačhipen te lašaren le Devles. Avke sar hin pisimen:

*“Vašoda tut lašarava maškar o Nažidi
a gilavava tire naveske o chvali.”*

¹⁰ A pale phenel:

“Nažidale, radisaľon leskere manušenca!”

¹¹ A pale:

*“Bararen le Devles savore narodi
a lašaren les savore nipi!”*

¹² O Izaiáš phenel:

*“Avela o potomkos le Izajoskero,
ov lidžala le pohanen
a pre leste pes zrukena o Nažidi.”*

¹³ A o Del, savo amen del o użaripen, tumen mi pherarel savore radišagoha the smiomoha andro pačaben, hoj te baron prekal e zor le Sentne Duchoskeri andro użaripen.

Le Pavloskeri buči

¹⁴ Phralale mire, the me pačav pal tumende, hoj the tumen san pherde le lačhipnaha a hin tumen savoro prindžaripen a tumen šaj sikaven jekh avres.

¹⁵ Me tumenge pisindom sikra zoraleder, bo kamľom tumenge pale te leperel varesave veci prekal o lačhipen (milost), so man diňa o Del.

¹⁶ Diňa, hoj me te avav o služobňikos le Ježišoskero Kristoskero le Nažidenge, hoj te služinav sar rašaj le Devleskere evaňjelioske, hoj o Nažidi te en e obeta, so šukares voňinel le Devleske a so hiňi sentňardi le Sentne Duchostar.

¹⁷ Vašoda man andro Ježiš Kristus šaj lašarav oleha, so kerav prekal o Del.

¹⁸ Darav man te vakerel vareso aver. Vakerav ča oda, so kerda o Kristus prekal ma le lavenca the le skutkenca, vaš oda, hoj les o Nažidi te šunen.

¹⁹ O Kristus oda kerđa prekal o zorale zazraki the đivi, andre zor le Devleskere Duchoskeri. Avke chudlóm te vakerel le Kristoskero evaňjelium andral o Jeruzalem, dži paš e phuv Illirikum.

²⁰ Furt kamavas te vakerel o evaňjelium pre ola thana, kaj mek na šunde pal o Kristus, hoj te na ačhavav pre avreskero zaklados.

²¹ Avke sar hin pisimen:

“Ola, kaske na sas vakerdo pal leste, dikhena les a ola, save pal leste na šunde, achalona.”

O Pavol kamel te džal andro Rim

²² Vašoda mange na sas buterval domuklo te džal ke tumende.

²³ Ale akana imar andre kala phuva dokerđom miri buči a imar but berš kamav te džal ke tumende.

²⁴ A džava akor, sar man ela drom andre Špaňieliko, bo pačav, hoj tumen dikhava, sar predžava prekal tumaro foros, a hoj tumen mange palis pomožinena te džal dureder pro drom. Ale sigeder sar džava, kamav tumenca sikra te radisaľol.

²⁵ Akana džav andro Jeruzalem te služinel ode le Devleskere manušenge,

²⁶ bo e Macedonija the e Achaja pes rozgondolinde te kerel zbjerka prekal o čore maškar o phrala andro Jeruzalem.

²⁷ On oda kerde, bo dičholas pes lenge, hoj mištes hin lenge oda te visarel pale. Bo te o Nažidi dochudle le Židengero duchovno barvalipen, ta akor on oda kamen te visarel le Židenge, oleha, hoj lenge te služinen peskere telesne barvalipnaha.

²⁸ Sar kada dokerava a sar lenge dava savore love, so sas prekal lende skidle upre, džava ke tumende a odarik džava andre Špaňieliko.

²⁹ Džanav, hoj sar avava ke tumende, anava pherdo požehnaňje le Kristoskero.

³⁰ Prekal amaro Raj Ježiš Kristus the prekal o kamiben le Duchoskero, tumen mangav, phralale, hoj tumen jekhetane manca te maren vaš ma andro modľitbi anglo Del.

³¹ Modľinen tumen, hoj te avav avricirdlo andral o vasta ole manušendar andre Judsko, save na pačan. A modľinen tumen, hoj le Devleskere manuša andro Jeruzalem te prilen miri služba radišagoha.

³² A modľinen tumen, hoj le Devleskera voľatar te avav ke tumende pherdo le radišagoha, hoj mange maškar tumende te odpočovinav.

³³ O Del, savo del o smirom, mi el tumenca savorenca. Amen.

16

O posledna lava

¹ Kamav tumenge te phenel pal amari pheň Feba, savi služinel andre khangeri andro foros Kenchrea,

² hoj la te prilen andro nav le Rajeskero, avke sar kampil le Devleskere manušenge. Te lake vareso kampa, andre savoreste lake pomožinen; se oj pomožinda but dženenge the mange korkoreske.

³ Pozdravinen la Priska the le Akvilas, save manca jekhetane služinen le Ježišoske Kristoske.

⁴ On kamenas te del the o dživipen vaš mange. Me lenge palikerav, no na ča me, ale the savore khagera le Nažidengere.

⁵ Pozdravinen the o zboros, so hin andre lengero kher. Pozdravinen the le Epainetos, mire lače phrales. Ov sas ešebno andre Azija, ko pačandila andro Kristus.

⁶ Pozdravinen la Maria, oj kerđa but phari buči prekal tumende.

⁷ Pozdravinen le Adronikos the le Junias, save hine Židi avke sar me a sas manca andre bertena. Len o apoštola len sar baren a on pačandile andro Kristus sigeder sar me.

⁸ Pozdravinen le Amplijatos, mire lače phrales andro Raj.

⁹ Pozdravinen le Urban, savo manca jekhetane kerel e buči le Kristoskeri, the le Stachys, mire lače phrales.

¹⁰ Pozdravinen le Appolo, savo presikađa peskero pačaben andro Kristus. Pozdravinen olen, save hine andro kher ko Aristobulos.

¹¹ Pozdravinen le Herodion, savo hino Židos avke sar me. Pozdravinen le pačabnaskeren andral le Narcissoskeri famelija.

¹² Pozdravinen la Tryfajna the la Tryfosa, save keren buči prekal o Raj. Pozdravinen la Persida, mira lača pheña, savi kerđa igen but buči prekal o Raj.

¹³ Pozdravinen le Rufos, savo hino avrikidlo le Rajestar, the leskere da, savi hiñi the mange sar daj.

¹⁴ Pozdravinen le Asynkritos, le Flegon, le Hermes, le Patrobas, le Hermas the savore phralen, save hine lenca.

¹⁵ Pozdravinen le Filologos the la Julia, le Nereus the leskera pheña, le Olympas the savore phralen andro Del, save hine lenca.

¹⁶ Pozdravinen tumen savore jekh avres le sentne čumibnaha. Pozdravinen tumen savore khangera le Kristoskere.

¹⁷ Phralale mire, mangav tumen, merkinen pre ola džene, save rozulaven o khangera a maren upre le manušen a džan pre oda sikaviben, so tumen priilan. Džan pašal lende!

¹⁸ Bó kajse manuša na služinen amare Rajeske le Ježišoske Kristoske, ale peskere teloskere žadoscenge. Peskere gule lavenca the šukare vakeribnaha odcirden le pačivale manušen, save hine slaba andro gondolišagos.

¹⁹ Se sako džanel pal tumende, sar šunen le Devles. Vašoda man hin tumendar o radišagos, ale kamav, hoj te džanen, so hin lačo, a te na domuken peske o nalačo.

²⁰ O Del, kastar avel o smirom, sig rozmarela le satan tel tumare pindre.

O lačhipen (milost) amare Rajeskero le Ježišoskero Kristoskero mi el tumenca.

²¹ Pozdravinel tumen o Timoteus, savo manca kerel jekhetane e buči, the o Lucius, o Jason the o Sosipatros, save hine Židi avke sar me.

²² Pozdravinav tumen andro Raj, me o Tercius, savo pisinda kada lil.

²³ Pozdravinel tumen o Gajos. Andre leskero kher pes zdžal e khangeri a the me ode akana bešav.

Pozdravinel tumen o Erastos, savo kerel buči le lovenca andro foros a mek the leskero phral o Kwartos.

²⁴ [O lačhipen (milost) amare Rajeskero le Ježišoskero Kristoskero mi el tumenca savorenca.]

O lašariben

²⁵ Slava le Devleske! Ov tumen šaj zoraľarel andro pačaben, avke sar vakerav andre miro evaňjelium pal o Ježiš Kristus; avke sar pes sikađa o garudhipen, so sas garudo čirlastar.

²⁶ Ale akana oda avľa avri prekal oda, so pisinenas o proroka; a prikazinda oda o večno Del, hoj oda te džanen savore narodi, hoj savore te pačan a te šunen les.

²⁷ Leske, le jekhe godavere Devleske, mi džal e slava prekal o Ježiš Kristus pro furt. Amen.

Le Pavloskero Ešebno Lil Le KORINŤANENGE

O pozdravos

¹ Me o Pavol, le Devleskera voĵatar viĉindo sar apoštolos le Ježišoskero Kristoskero, the o phral o Sostenes

² pisinas le Devleskera khangerake andro foros Korint, olinge, save hine viĉinde te en le Devleskere sentna manuša andro Ježiš Kristus, the savorenge, save bararen o nav amare the lengere Rajeskero le Ježišoskero Kristoskero pre dojekh than:

³ Mi del tumen o Del, amaro Dad, the o Raj, o Ježiš Kristus, peskero laĉhipen (milost) the o smirom.

⁴ Na preaĉhav te palikerel mire Devleske vaš tumenge, vaš le Devleskero laĉhipen (milost), so tumenge sas dino andro Ježiš Kristus.

⁵ Bo andre leste aĉilan barvale andre savoreste, andre dojekh lav the andre dojekh prindžaripen.

⁶ O svedectvo pal o Kristus hino zoralo maškar tumende,

⁷ vašoda na chibalinel tumenge nisavo duchovno daros, sar užaren pre amaro Raj Ježiš Kristus, hoj pes sikavela.

⁸ Ov tumen dela zor andro paĉaben dži o agor. Likerela tumen avke, hoj na ela pre tumende so te phenel andro Džives amare Rajeskero le Ježišoskero Kristoskero.

⁹ Le Devleske šaj paĉan. Ov tumen viĉinda, hoj te dživen jekhetane leskere Čaha, le Ježišoha Kristoha, amare Rajeha.

Jekh le Pavloskero a jekh le Apolloskero

¹⁰ Phralale, mangav tumen andro nav amare Rajeskero le Ježišoskero Kristoskero, hoj savoredžene te vakeren jekh, hoj tumen te na vesekedinen maškar peste. Aven jekhetane andre savoreste, andre jekh gondolišagos, hoj oda jekh te kamen a te roden.

¹¹ Bo dodžanlom man la Chloakera famelijatar, phralale, hoj hin maškar tumende o vesekedišagi.

¹² Oleha kamav te phenel, hoj sako tumendar phenel: “Me som le Pavloskero,” abo: “Me som le Apolloskero,” a aver: “Me le Peteriskero,” a mek aver: “Me le Kristoskero!”

¹³ Či hino o Kristus rozulado? Či sas o Pavol vaš tumenge ukrižimen? Abo san bolde andro nav le Pavloskero?

¹⁴ Palikerav le Devleske, hoj ņikas tumendar na boldom – ĉa le Krispus the le Gajos

¹⁵ hoj ņiko te na phenel, hoj sanas bolde andre miro nav.

¹⁶ No, mek boldom the le Štefan leskera famelijaha a buter imar na džanav, ĉi mek boldom varekas avres.

¹⁷ Bo o Kristus man na biĉada te bolel, ale te vakerel o evaŋgelium, na andro manušengere godaver lava, hoj o kerestos le Kristoskero te na našavel peskeri zor.

O Kristus – le Devleskeri zor the godaveripen

¹⁸ Se o lav pal o kerestos hin diliņipen prekal ola, save meren, ale prekal amende, save avaha zachraņimen, hin le Devleskeri zor.

¹⁹ Bo hin pisimen: “Zņiĉinava o godaveripen le godavere manušengero a e godi le godavere manušengeri odĉhivava.”

²⁰ Kaj hino o godaver? Kaj o avrisikado? Kaj ola, save avke bares vakeren andre kada svetos? Či na visarda o Del o godaveripen kale svetoskero pro diliņipen?

²¹ Se o Del peskere godaveripnaha kerda avke, hoj les o svetos te na sprindzarel peskere godaveripnaha. Ov kamla, hoj les te sprindzaren prekal o vakerdo lav, so lenge dičhol sar diliņipen, hoj te zachraņinel olen, save pačan.

²² Bo o Źidi mangel o zazraki a o Greki roden o godaveripen.

²³ Ale amen vakeras pal o ukrižimen Kristus: O Źidi pre oda rušen a le Grekenge oda hin diliņipen.

²⁴ Ale le Źidenge the le Grekenge, saven o Del vičinda, hin o Kristus le Devleskeri zor the le Devleskero godaveripen.

²⁵ Bo oda, so dičhol sar diliņipen le Devleskero, hin godavereder sar le manušengero godaveripen. A oda, so dičhol sar o slabišagos le Devleskero, hin zoraleder sar le manušengeri zor.

²⁶ Se dikhen, phralale, save sanas, sar tumen o Del vičinda! Pal oda, sar dikhen o manuša, nane maškar tumende but avrisikade, abo zorale, vaj bare manuša.

²⁷ Ale o Del peske kidna avri oda, so hin dilino andro svetos, hoj pes te ladžan o godaver, a so hin slabo andro svetos, o Del peske kidna avri, hoj pes te ladžan o zorale.

²⁸ O Del peske kidna avri oda, so nane baro andro svetos a hin odčhido – so o svetos na likerel űisoske – hoj te zničinel oda, so o svetos likerel sar varesoske,

²⁹ hoj pes anglo Del űiko te na lašarel.

³⁰ Ale o Del kerda, hoj te aven andro Ježiš Kristus a hoj ov te el amaro godaveripen. Andro Kristus sam ospravedlņimen, sentņarde the avricinde.

³¹ Hoj te el avke, sar hin pisimen: “Oda, ko pes lašarel, mi lašarel pes le Rajeha.”

2

O evaņjelium pal o ukrižimen Kristus

¹ The me, phralale, sar avlom ke tumende te vakerel le Devleskero garudo čačipen, na avlom les te vakerel bare lavenca, abo bare godaveripnaha.

² Phendom mange, hoj maškar tumende na vakerava űič aver, ča pal o Ježiš Kristus, savo sas primardo pro kerestos.

³ Sar avlom ke tumende, avlom andro slabišagos – daravas man the izdravas.

⁴ Mire lava the miri kazeņ na sas andro godaver lava, so tumen kamlehas te prevakerel, ale andre le Devleskero Duchos, savo sikavelas peskeri zor,

⁵ hoj te na ačhaven tumaro pačaben pre le manušeskero godaveripen, ale pre le Devleskeri zor.

Le Duchoskero godaveripen

⁶ Ale amen vakeras o godaveripen maškar ola, save imar podbarile andro pačaben, ale na o godaveripen kale svetoskero, abo le bare rajengero andral kada svetos, save našaven e zor.

⁷ Ale vakeras le Devleskero garudo godaveripen, so o Del diņa pre amari slava mek angloda, sar sas kerdo o svetos.

⁸ A űiko le rajendar pre kada svetos na prindzarel oda godaveripen. Bo te les prindzardehas, ta akor na ukrižindehas amare Rajes, saveske džal e slava.

⁹ Ale avke sar hin pisimen:

*“Aņi e jakh na dikhla,
aņi o kan na šunda,
mek aņi andro jilo le manušeske na avla,
so o Del pririchtinda olenge, save les kamen.”*

¹⁰ Ale amenge o Del oda sikada prekal peskero Duchos, bo o Duchos arakhel avri savoro a džanel the le Devleskero garuđipen.

¹¹ Bo ko džanel, so hin andro manuš, te na o duchos le manušeskero, so hin andre leste? Avke the le Devleskere veci na prindžarel ňiko, ča o Duchos le Devleskero.

¹² A amen na chudlám le duchos kale svetostar, ale le Duchos, savo hin le Devlestar, hoj te prindžaras savoro, so amenge o Del diňa.

¹³ Pal oda the vakeras, ale na ajsse lavenca, so hin le manušeskere godaveripnastar, ale ole lavenca, so siklilám le Duchostar. Avke sikavas le Duchoskere čačipena olenge, kas hin o Duchos.

¹⁴ Ale o telesno manuš na achalol oda, so kamel le Devleskero Duchos, bo oda hin leske diliņipen. Našti oda sprindžarel, bo oda kampil te achalol andro Duchos.

¹⁵ O manuš, saves hin o Duchos, šaj rozsudzinel savoro, ale les našti sudzinel ňiko.

¹⁶ Sar hin pisimen: “*Se ko prindžarda e godi le Rajeskeri, hoj les te sikavel?*” No amen hin e godi le Kristoskeri.

3

O služobníka le Devleskere

¹ A me, phralale, našti tumenge vakerdom sar olenge, kas hin o Duchos, ale sar olenge, so mek hine telesne the čhavore andro Kristus.

² Karminavas tumen thudeha a našti tumen diňom o zoralo chaben, bo oda mek našti chalán. Aňi akana našti chan,

³ bo mek furt san telesne. Bo te hin maškar tumende e zavist the o vesekedišagos, či mek na san telesne a či na keren avke sar o nipi andro svetos?

⁴ Bo te vareko phenel: “Me som le Pavloskero!” a aver phenel: “Me le Apolloskero!” – či na keren avke sar o nipi andro svetos?

⁵ Se ko hin o Apollo? A ko hin o Pavol? On hine o služobníka, prekal save pačandilán. A oda sako avke, sar leske diňa o Raj.

⁶ Me sadzinavas a o Apollo čhivkerelas o paňi, ale o Del diňa, hoj te barol.

⁷ A vašoda oda manuš, ko sadzinel nane nič, aňi oda, ko čhivkerel o paňi, ale o Del, savo del, hoj te barol.

⁸ No oda, ko sadzinel the oda, ko čhivkerel o paňi, hine jekh. Ale sako chudela peskero počniňiben pal oda, sar kerelas peskeri buči.

⁹ Bo amen keras e buči jekhetane le Devleha a tumen san le Devleskeri maľa the le Devleskeri stavba.

¹⁰ Le Devleskere lačhipnastar (milosátar), so mange sas dino, sar godaver stavitelis, thodom o zaklados a aver dženo upre ačhavel. Ale sako mi dikhel, sar upre ačhavel.

¹¹ Bo ňiko našti thovel aver zaklados sar oda, so imar hin thodo – a oda hin o Ježiš Kristus.

¹² Či vareko pre oda zaklados ačhavel o somnakaj, či o rup, o dragane bara, o kašt, o phus, či e šuki čar:

¹³ Sakoneskeri buči jekhvar dičhola. Bo andro Džives le Kristoskero dojekhe manušeskeri buči pes probalinela avri (skušinelá avri) andre jag a odi jag sikavela, savi odi buči hiňi.

¹⁴ Te odi buči, so varesavo manuš kerda pre oda zaklados, likerela avri, chudela o počniňiben.

¹⁵ Ale te varesave manušeske e buči zlabola, našavela o počniňiben, ale ov korkoro ela zachraňimen, no avke, sar te ulahas avricirdlo andral e jag.

¹⁶ So na džanen, hoj tumen san le Devleskero chramos a hoj o Duchos le Devleskero dživel andre tumende?

¹⁷ Te vareko musarel le Devleskero chramos, oles o Del musarela, bo o chramos le Devleskero hino sentno a oda san tumen.

¹⁸ Ņiko pes korkoro te na klaminel! Te peske maškar tumende vareko gondolinel, hoj hino godaver pre kada svetos, mi el dilino, hoj te el godaver.

¹⁹ Bo o godaveripen kale svetoskero hin diliņipen anglo Del. Bo hin pisimen: “*O Del zachudel le godaveren andre lengero godaveripen.*”

²⁰ A pale: “*O Raj džanel, hoj o gondolišagi le godaverengere nane pre ņisoste.*”

²¹ Vašoda pes ņiko te na lašarel le manušenca. Bo savoro hin tumaro:

²² Či o Pavol, vaj o Apollo, abo o Kefas*; vaj o svetos, či o dživipen, vaj o meriben; či ola veci, so hine akana; abo ola, so mekča ena – savoro hin tumaro,

²³ ale tumen san le Kristoskere a o Kristus le Devleskero.

4

E služba le apoštolengeri

¹ Tumen gondolinen pal amende avke, sar pal o služobņika le Kristoskere the sar pal o spravci, savende hin le Devleskere garude čačipena.

² Le spravcendar pes užarel, hoj te aven pačivale peskere rajenge.

³ Mange na džal pal oda, či man sudzinen tumen abo o manuškero sudos. Ale aņi korkoro man na sudzinav,

⁴ bo hin man žužo svedomje, ale oleha na kamav te phenel, hoj som bi e chiba. Se oda, ko man sudzinel, hin o Raj.

⁵ Vašoda ma sudzinen nič anglal, medik na avela o Raj a anela pro svetlos oda, so hin garudo andro kalipen, a sikavela, so peske gondolinenas o manuša andro jile. Palis chudela sako le Devlestar peskero lašariben.

⁶ Phralale, kada phenđom prekal tumende a sikađom pre ma the pro Apollo, hoj amendar te siklon, oda so hin phendo: “Ma džan dureder sar oda, so hin pisimen.” Hoj pes ņiko te na lašarel varekaha a avres te na dikhel tele.

⁷ Bo ko tutar kerel barederes avrestar? A so tut hin, so na chudlal? A te oda chudlal, soske tut lašares, sar te oda na chudlalas?

⁸ Hin tumen imar sa, so tumenge kempel? Imar barvalilan? Imar kralinen, choc bijal amende? No kamlomas, hoj čačes te aven kraļa, hoj amen jekhetane tumenca te kralinas!

⁹ Bo avke pes mange dičhol, sar te amen, le apoštolen, diňahas o Del oda nekostatneder than: Sar olen, save hine odsudzimen pro meriben. Bo sam sar o đivadlos cale svetoske, le aņjelenge the le manušenge.

¹⁰ Amen sam diline vaš o Kristus a tumen san godaver andro Kristus; amen slaba a tumen zorale; amen tele dikhen a tumen lašaren.

¹¹ Dži akana sam bokhale, smedne a lange; sam marde a phiras than thanestar.

¹² Keras phares buči peskere vastenca; rakinen amenge, amen žehņinas; džan pre amende, amen zlidžas;

¹³ sar amen košen, amen lenge odphenas šukar lavenca. Ačhilam sar o šmeci le svetoskere; sam odčhide savorendar dži akana.

¹⁴ Me na pisinav kada vaš oda, hoj tumen te anav andre ladž, ale hoj tumenge te dovakerav sar mire čhavage, saven kamav.

¹⁵ Choc te tumen ulahas deš ezera (10 000) manuša, save tumen sikadehas pal o pačaben andro Kristus, no našti tumen avel but dada, bo me tumen andom pro svetos andro Ježiš Kristus prekal o evaņjelium.

¹⁶ Mangav tumen: Keren avke sar me.

¹⁷ Vašoda tumenge bičhađom le Timoteus, mire čhas, saves kamav a savo hino pačivalo andro Raj. Ov tumenge leperela, sar me dživav andro Ježiš Kristus – oda, so sikavav všadzik andre dojekh zboros.

* 3:22 O Peter

¹⁸ Varesave džene tumendar ačhile barikane, bo peske gondolinen, hoj na avava ke tumende.

¹⁹ Te oda o Raj kamela, avava ke tumende sig a palis sprindžarava e zor ole barikane manušengeri, a na ča lengere lava.

²⁰ Bo o krališagos le Devleskero nane andro lava, ale andre zor.

²¹ So kamen? Kamen, hoj te avav ke tumende la pacaha, vaj le kamibnaha a kovle duchoha?

5

Pal o lubipen andre khangeri

¹ Šundom, hoj hin maškar tumende o lubipen a oda ajso lubipen, savo nane mek aňi maškar o napačabnaskere. Phenav pal oda, hoj vareko tumendar dživel peskere dadeskera romňaha.

² Tumen pes mek lašaren? Na ulahas feder, hoj te roven upral oda a ole dženes, savo oda kerđa, te čhiven avri tumendar?

³ Bo choc te na som maškar tumende, som tumenca andro duchos, sar te ode ulomas a imar sudzindom oles, ko oda kerđa.

⁴ Sar tumen zdžana the mire duchoha, kempel andro nav the andre zor amare Rajeskeri le Ježišoskeri Kristoskeri

⁵ te del ole manušes le satanoske, hoj leskero telos te el zničimen a leskero duchos te el zachraňimen andro džives amare Rajeskero.

⁶ Oda, soha tumen lašaren, nane lačo. So, na džanen, hoj frima droždi anel upre calo chumer?

⁷ Odčhiven tumendar o purane binoskere droždi, hoj te aven nevo chumer, bo tumen san o maro bi o droždi. Se the o Kristus, amaro Patradakero Bakroro, sas murdardo vaš amenge.

⁸ Vašoda te na likeraras o inepos le purane droždenca, andre save hin o binos the o nalačhipen. Ale likeraras o inepos ole mareha, so hino bi o droždi, andro žužipen the čačipen.

⁹ Pisindom tumenge andro lil, hoj tumen te na chal nič le lubarenca,

¹⁰ ale na gondolín av pal o lubara andral kada svetos, abo pal ola, save hine izdrade pal o love, abo pal o živaňa, abo pal o modlara andro svetos. Bo te lenca tumen na ulahas nič, mušindanas te džal het andral o svetos.

¹¹ Ale pisindom tumenge, hoj tumen pes te na zdžan ole dženeha, savo pal peste phenel, hoj hino phral – ale hino lubaris, hino izdrado pal o love, abo modlaris, abo košel a pijel, abo hino živaňis. Aňi na chan kajse dženeha!

¹² Man nane vaš soske te sudzinel olen, save hine avri, ale andre khangeri mušinas te sudzinel o binos.

¹³ A olen, save hine avri, sudzinel o Del. “Čhiven ole nalače manušes tumendar avri!”

6

Pal o sudi maškar o phrala

¹ Te varekas tumendar hin vareso avreha, sar pes šaj sudzinel anglal o napačabnaskere manuša a na anglal o pačabnaskere?

² Či so, na džanen, hoj o pačabnaskere manuša sudzinena o svetos? A te tumen sudzinena o svetos, ta na džanen te rozsudzinel aňi oda nekcikneder?

³ So na džanen, hoj sudzinaha le aňjelen? Oleha mek buter o veci kale džživipnaskere?

⁴ Sar džan pro sudos vaš o veci kale džživipnaskere, soske tumen den te sudzinel ajsege, save nane nič andre khangeri?

⁵ Phenav oda, hoj tumen te ladžan! So, nane maškar tumende aňi jekh godaver manuš, savo džanel te rozsudzinel o veci maškar peskere phrala?

⁶ Ale o phral pes sudzinel le phraleha a mek ke oda anglal o napačabnaskere?

⁷ Se imar ča oleha prekheldan, hoj tumen sudzinen maškar peste. Soske radeder na cerpinen o dukha? Soske radeder na zlidžan o nalačhipen?

⁸ Ale tumen keren o nalačo a dukhaven le phralen.

⁹ So na džanen, hoj o načačipnaskere na chudena le Devleskero krališagos? Ma klaminen pes korkoren! O binošna manuša na chudena le Devleskero krališagos: Aňi o lubara, aňi o modlara, aňi ola, ko keren lubipen pašal o rom vaj pašal e romňi, aňi o homoseksuala, aňi ola, ko lenca oda keren,

¹⁰ aňi ola, ko čoren, aňi ola, ko izdran pal o love, aňi o pijaka, aňi ola, ko košen, aňi o živaňa. Ňiko lendar na chudela le Devleskero krališagos.

¹¹ A varesave džene tumendar sanas ajse. Ale akana sanas olestar obžuzarde, sentňarde the ospravedlňimen andro nav le Rajeskero le Ježišoskero Kristoskero the andro Duchos amare Devleskero.

O telos hiň o chramos le Duchoskero

¹² “Savoro šaj kerav, no na savoro mange hin pro lačo.” “Savoro šaj kerav, ale me na avava ņisoske otrokos.”

¹³ “O chabena hin prekal o per a o per hin prekal o chabena!” Ale o Del zničinel soduj. No o telos nane prekal o lubipen, ale prekal o Raj, a o Raj prekal o telos.

¹⁴ O Del uštađa le Rajes andral o meriben a the amen uštavela peskera zoraha.

¹⁵ So na džanen, hoj tumare tela hine o kotora le Kristoskere telostar? Či šaj lav o kotora le Kristoskere telostar a kerava lendar o kotora la lubňakere? Šoha na!

¹⁶ Abo so na džanen, hoj oda, ko del peskero telos la lubňake, hino laha jekh telos? Se hin pisimen: “*Ola duj džene ena jekh telos.*”

¹⁷ A oda, ko pes podel le Rajeske, hino leha jekh duchos.

¹⁸ Denašen het le lubipnastar! Aver binos, so kerdahas o manuš, na kerel peskere teloske, ale ko kerel o lubipen, kerel binos korkoro peskere teloske.

¹⁹ So na džanen, hoj tumaro telos hino o chramos le Sentne Duchoskero, savo hino andre tumende a saves tumenge diňa o Del? Tumen na san korkore peskere!

²⁰ Sanas avricinde bare počiňibnaha. Vašoda lašaren le Devles tumare teloha [the tumare duchoha, bo o duchos the o telos hin le Devleskero].

7

Pal o veradune

¹ Akana pal oda, so mange pisindan. Mištes ulahas, te le muršes na ela nič la džuvlaha.

² Ale vaš oda, hoj pes te na kerel o lubipen, mi el dojekhe muršes leskeri romňi a dojekha džuvla lakero rom.

³ O murš mi kerel oda, so kampil peskera romňake, a the e džuvli mi kerel avke peskere romeske.

⁴ E džuvli nane raňi peskere teloske, ale lakero rom – aňi o murš nane raj peskere teloske, ale leskeri romňi.

⁵ Ma odphenen pes jekh avreske, ča te sodujđzene oda kamena pre varesavo časos, hoj tumen te modlĭnen. Palis aven pale peha, hoj tumen te na pokušinel o satan, bo našti bijal oda likerem avri.

⁶ No phenav, hoj oda šaj keren, ale oda nane prikazis.

⁷ Rado ulomas, hoj te en savore manuša sar me, ale sakones hin le Devlestar peskero daros: Jekhes kajso daros a avres aver.

⁸ Ale phenav olenge, save nane veradune, the le vdovenge, hoj feder prekal lende ela, te ačhenas korkore avke sar me.

⁹ Ale te pes na džanen te zlíkerel, mi džan romeste, bo feder hin te džal romeste, sar žadoscaha pal oda te labol.

¹⁰ Prekal o veradune manuša dav prikazaňje, so nane mandar, ale le Rajestar: E džuvlí te na džal het peskere romestar.

¹¹ Ale choc te gelahas, mi ačhel bi o rom, abo pes mi sthovel pale peskere romeha. O murš te na omukel peskera romňa.

¹² A oklengje phenav me, na o Raj: Te hin varesave phrales romňi, savi na pačal, a oj leha kamel te dživel, te na la omukel.

¹³ A te hin varesava džuvlí ajsjo rom, savo na pačal, a ov laha kamel te dživel, te na les omukel.

¹⁴ Bo o napačabnaskero murš hino sentňardo prekal peskeri romňi a e napačabnaskeri džuvlí hiňi sentňardi prekal peskero rom. Te oda na ulahas avke, ulehas tumare čhave nažuže, ale akana hine sentna.

¹⁵ Ale te o napačabnaskero kamel te džal het, ta mi džal. Andre kajse veci o pačabnaskero phral abo pheň nane phandle, se o Del amen vičinda ko smirom.

¹⁶ Bo sar šaj džanes, džuvlíje, či zachraňineha tire romes? Abo tu, muršeja, sar šaj džanes, či zachraňineha tira romňa?

¹⁷ Sako tumendar mi dživel avke, sar leske oda diňa o Raj – sako avke, sar les o Del vičinda. Kada hin, so sikavav andre savore khangera.

¹⁸ Sas vareko vičimen sar občhindo (obrezimen)? Te na oda garuvel andre. Abo sas vareko vičimen sar naobčhindo? Te na pes del te občhinel (obrezinel).

¹⁹ Bo na džal pal oda, či hino o manuš občhindo abo nane, ale džal pal oda, či dolíkerel le Devleskere prikazaňja.

²⁰ Sako mi ačhel andre oda, andre soste sas vičimen.

²¹ Salas vičimen sar otrokos? Ma trapin tut oleha! Ale te šaj kerdalas, hoj te aves slobodno, ker oda.

²² Bo o otrokos, savo sas vičimen le Rajestar, hino slobodno andro Raj a avke the o slobodno manuš, savo sas vičimen, hino otrokos le Kristoskero.

²³ Bares sas vaš tumenge počimen. Ma aven otroka le manušenge!

²⁴ Phralale, sako mi ačhel andre oda, andre soste sas paš o Del vičimen.

²⁵ Prekal o manuša, save nane veradune: Man nane le Rajestar prikazaňja. No phenava sar oda, ko hin pačivalo le Rajeskere lačhipnastar:

²⁶ Gondolinav mange, hoj mištes hin prekal o manuš vaš ola pharipena, so hin akana, hoj te ačhel bi e romňi.

²⁷ Sal veraduno? Ma kam tut laha te rozdžal. Na sal veraduno? Ma rode romňa.

²⁸ Ale te ilalas romňa, na kerdal binos. A te džala e pačivalí čhaj romeste, na kerda binos. Ale kajsen ela pharipen andro telos a me tumen kamav olestar te chraňinel.

²⁹ Ale kada tumenge phenav, phralale, hoj imar amen nane but časos. A akanastar ola, kas hin romňija, mi dživen avke, sar te len na ela romňija.

³⁰ Ola, save roven, mi dživen avke, sar te na rundehas; ola, save radisaľon, sar te na radisaľilehas; ola, save cinkeren, sar te len nič na ela; a ola,

³¹ save chasňaren kada svetos, sar te les na chasnaľindehas. Bo kada svetos imar na ačhela but avke, sar hino akana.

³² Me kamlomas, hoj te aven bi o starišagi. Oda, ko hino bi e romňi, starinel pes pal oda, so hin le Rajeskero, hoj te avel pre dzeka le Rajeske.

³³ Ale oda, ko ila romňa, starinel pes pal o veci le svetoskere, sar te avel pre dzeka la romňake.

³⁴ Akor hin leskero jilo rozulado. E pačivalí džuvlí vaj odi džuvlí, sava nane rom, pes starinel pal o veci le Rajeskere, hoj te el sentno the le teloha the le duchoha. Ale

odi, savi gela romeste, starinel pes pal o veci le svetoskere, sar te el pre dzeka le romeske.

³⁵ Ale kada phenav na vašoda, hoj tumenge te phandav o šelo andre meň, ale pre tumaro lačo, hoj te dživen mištes a šukares tumen te likerem le Rajestar, hoj te na gondolinen pre aver.

³⁶ Te varesavo manuš phirel pačivala čaha a našti pes zlikerel a lake imar hin o berša, ta mi lel peske la romňake te šunel andro jilo, hoj mušinel avke te kerel. Oleha na kerela nisavo binos.

³⁷ Te peske o manuš andro jilo phenel, hoj la na kamel te lel romňake a hino zoralo pes te zlikerel a phenda peske andro jilo, hoj la mukela te ačhel pačivali, mištes kerel.

³⁸ O manuš, savo peske lel romňa, mištes kerel. Ko peske na lel romňa, kerel meksa feder.

³⁹ E džuvli hiňi phandli dži akor, medik dživel lakero rom. Ale te lake muľahas o rom, hiňi slobodno a šaj džal romeste, pal kaste kamel, ale ča pal oda, ko hino andro Raj.

⁴⁰ No me oda dikhav avke, hoj ela bachtaleder, te ačhela slobodno. A gondolinav mange, hoj the man hin le Devleskero Duchos.

8

Pal o chaben

¹ A pal oda mas, so pes obetinel le modlence, džanas, hoj amen hin savoren o prindžaripen. No o prindžaripen lidžal andro baripen, ale o kamiben bararel avri.

² Oda manuš, ko peske gondolinel, hoj vareso džanel, ov mek na sprindžarda avke, sar kampil te sprindžarel.

³ Ale ko le Devles kamel, oles o Del prindžarel.

⁴ A pal oda chaben, so sas obetimen le modlence: Amen džanas, hoj nisavi modla pro svetos nane nič – hoj nane aver del, bo hin ča jekh Del.

⁵ Bo choc hine “devla”, saven o manuša len sar devlen, či pro ňebos vaj pre phuv – a choc hin but ajse “devla” the “raja” –

⁶ ale amen hin ča jekh Del, o Dad. Lestar hin savoro a the amen dživas prekal leste. A hin ča jekh Raj, o Ježiš Kristus, prekal kaste hin savoro a the amen dživas lestar.

⁷ Ale na sako prindžarel kada čačipen. Vareko mek dži akana hine sikade te chal o mas avke, sar te oda mas uľahas čačes obetimen le modlence, a vaš oda, hoj lengero svedomje hino slabo, hino oleha melardo.

⁸ Ale o chaben amen na anel pašeder ko Del, bo te na chaha, nič na našavaha, a te chaha, nič na dochudaha.

⁹ Ča dikhen pre oda, hoj kadi tumari sloboda le slaben te na anel andro binos.

¹⁰ Bo te hin tut prindžaripen, a vareko, saves hin slabo svedomje, tut dikhela te bešel pal o skamind andro modlakero chramos: Či ov na chala tiš ole masestar, so sas obetimen le modlence?

¹¹ A avke tiro slabo phral, vaš savo muľa o Kristus, ela zničimen vaš oda, hoj tut hin o prindžaripen.

¹² Te kada binos keren le phralenge, kaleha dukhaven lengero slabo svedomje a hin tumen binos the ko Kristus.

¹³ Vašoda, šoha na chava oda chaben, so lidžal mire phrales andro binos, hoj ov oleha te na perel andro binos.

9

O pravos le apoštoloskero

¹ Či na som slobodno manuš? Či na som apoštolos? Či na dikhlom le Ježiš, amare Rajes? Či na san tumen o ovocje mira bučakero andro Raj?

² Te na som apoštolos avrenge, no tumenge som. Se tumen san oda, so sikavel pre ma, hoj som apoštolos andro Raj.

³ Sar man o manuša sudzinen, me lenge phenav kada:

⁴ Či nane man pravos, hoj man te den o chaben the o pijiben vaš miri buči?

⁵ Či našti peha las pačabnaskera džuvla avke, sar keren the okla apoštola the o phrala le Rajeskere a the o Peter?

⁶ Abo so, ča me the o Barnabaš mušinas te kerel buči, hoj te el amen so te chal?

⁷ Savo slugadiš peske korkoro počinel sa peskere lovendar? Ko sadzinel e viňica a na chal olestar, so upre barol? Abo ko pes starinel pal o bakre a na lel ole thudestar, so den o bakre?

⁸ Phenav oda ča sar manuš? Či na phenel oda the o zakonos?

⁹ Bo andro zakonos le Mojžišoskero hin pisimen:

“Na phandeha o piskos la gurumňake, savi kerel buči, hoj te na chal.”

Či pes o Del starinel ča pal o gurumňa?

¹⁰ Či oda na vakerel amenge? Se prekal amende sas pisimen:

“Oda, ko orinel e phuv, a the oda, ko marel avri o žužodiv (o zrnos), mi kerel peskeri buči andro užaripen (nađej), hoj olestar chudela peskero kotor.”

¹¹ Amen maškar tumende sadzinahas oda duchovno. Avke nane amen pravos te lel tumendar o veci, so kempel le teloske sar žatva?

¹² Te aver džene tumendar oda šaj len, ta akor amen na? Ale amen na ačhahas vaš oda pravos. Savoro zlidžas vaš oda, hoj te na zaačhavas o evaňjelium le Kristoskero.

¹³ So na džanen, hoj ola, save služinen andro chramos, chan o chaben andral o chramos a ola, save keren buči paš o oltaris, šaj peske len kotor le obetendar?

¹⁴ Avke the o Raj prikazinda, hoj ole, save o evaňjelium kazinen, te dživen le evaňjeliostar.

¹⁵ Ale me na kerdom nič olestar. Aňi kada na pisindom vaš oda, hoj oda pes avke te kerel paš mande. Bo feder mange ulahas te merel, sar oda, hoj mange vareko te musarel kada miro lašariben.

¹⁶ Bo sar vakerav o evaňjelium, nane man soha pes te lašarel, bo mušnav oda te kerel, ale vigos mange ulahas, te les na vakerdomas.

¹⁷ Te oda kerav ča vaš oda, hoj kamav, chudav vaš oda počiňiben. Ale me mange našti kidav avri, bo o Del mange diňa kadi sentňi služba.

¹⁸ So hin miro počiňiben? Me na lav nisave love vaš oda, hoj vakerav o evaňjelium le Kristoskero. Choc te mange oda ola bučatar patrinel, me oda na lav, choc šaj ilomas.

¹⁹ Me som slobodno manuš a na som ňikaske otrokos, ale me mandar kerdom sakoneskero otrokos, hoj te dochudav so mek buter manušen.

²⁰ Prekal o Židi ačhilom sar Židos, hoj te dochudav le Židen. Prekal ola, save hine tel o zakonos, ačhilom, sar te ulomas the me tel o zakonos – choc na som tel o zakonos – hoj te dochudav olen, save hine tel o zakonos.

²¹ Prekal ola, save hine bi o zakonos, ačhilom sar te bi o zakonos – choc na som bi o zakonos le Devleskero, ale som tel o zakonos le Kristoskero – hoj te dochudav olen, save hine bi o zakonos.

²² Prekal o slaba ačhilom slabo, hoj te dochudav le slaben. Prekal savorende ačhilom savoro, hoj te zachraňnav hojča varesaven.

²³ Savoro kerav prekal o evaňjelium, hoj man andro evaňjelium te el miro kotor.

²⁴ Se džanen, hoj but džene denašen pro preteki, ale ča jekh lendar chudela e cena. Vašoda denašen avke, hoj la te dochuden.

²⁵ Dojekh preŤekaris pes mušinel te zlikerel savorestar. On oda keren vašoda, bo kamen te chudel e koruna, so našlola, ale amen chudaha ajsi, so ačhela pro furt.

²⁶ Vašoda me denašav rovnones, hoj te dodžav andro cielos, a demav avke, hoj te trafina, a na ča avke andro luftos.

²⁷ Marav man mire Ťeloha avke, hoj man te šunel, bo našŤi avrenge pal oda kazina, te me korkoro na dochudav e cena.

10

Te na lašaren le modlen

¹ Kamav, phralale, hoj te džanen, hoj savore amare dada sas tel e chmara a savore pregele prekal o moros.

² Savore sas bolde andre chmara the andro moros, hoj te en jekh le Mojžišoha.

³ Savore chanas oda jekh duchovno chaben

⁴ a savore pijenas oda jekh duchovno pijiben, bo pijenas andral e duchovno skala, so džalas pal lende – a odi skala sas o Kristus.

⁵ Ale buter džene lendar na sas pre dzeka le Devleske a mule pre pušŤa.

⁶ Kada pes ačhila savoro prekal amende, vaš oda, hoj te na kamas oda nalačhipen, avke sar on.

⁷ Añi ma aven modlara, sar varesave lendar sas. Avke sar hin pisimen:

“Bešle peske o nipi, hoj te chan the te pijen, a palis ušŤile, hoj pes te zabavinen.”

⁸ Añi na keras o lubipen, sar varesave lendar kerenas a tel jekh džives lendar mule avri 23 000 manuša.

⁹ Añi te na pokušina le Kristus, avke sar varesave lendar pokušinas a merenas le sapendar.

¹⁰ Añi ma dudrinen, bo varesave džene lendar dudrinas a palis sas zničimen le meribnaskere añjelostar.

¹¹ Kada savoro pes ačhila lenge a hin pisimen vaš oda, hoj amen pre oda te dikhas a te siklvas olestar – amen, save dživas andro posledna časi.

¹² A avke oda, ko peske gondolinel, hoj ačhel, mi del pozora, hoj te na perel.

¹³ O pokušeñja, so pre tumende avle, hine ča ajse, so šaj zlidžal o manuš. Ale o Del hino verno. Ov na domukela, hoj te aven skušimen buter, sar birinen, ale andre proba (skuška) tumen dela the drom sar te avel andral avri, hoj oda te birinen te zlidžal.

¹⁴ Vašoda, mire lače phralale, denašen het, hoj tumen te na el nič le modlenca.

¹⁵ Phenav tumenge sar le godaverenge, hoj pes te zagondolinen upral oda, so phenav.

¹⁶ Či nane amen kotor andro rat le Kristoskero, sar pijas andral e kuči, vaš savi palikeras? A či nane amen kotor andro Ťelos le Kristoskero, sar chas o maro, so phageras?

¹⁷ Vaš oda, hoj hin ča jekh maro, amen but džene sam jekh Ťelos, bo savore chas ole jekhe marestar.

¹⁸ Dikhen pro Izrael: Či nane olen, save chan o chaben le oltaristar, jekhetañiben le oltariha?

¹⁹ So oleha kamav te phenel? Či oda mas, so hin obetimen le modlenge, hin vareso? Abo, hoj e modla hin vareso?

²⁰ Na! Ale so on obetinen, obetinen le demonenge a na le Devleske. A me na kamav, hoj tumen te el o jekhetañiben le demonenca.

²¹ NašŤi pijen andral e kuči le Rajeskeri the andral e kuči le demonengeri. NašŤi chan pal o skamind le Rajeskero the pal o skamind le demonengero.

²² Abo či kamas te cholarel le Rajes? Abo sam zoraleder sar Ov?

Te keren savoro pre slava le Devleskeri

²³ “Savoro šaj kerav” – ale na savoro hin pro lačo. “Savoro šaj kerav” – ale na savoro hin pre chasna.

²⁴ Ńiko te na dikhel pre peskero, ale sako mi rodel e chasna prekal aver.

²⁵ Savoro, so pes bikenel pro placos, chan a nič ma phučen vaš tumaro svedomje.

²⁶ Bo hin pisimen:

“Le Rajeskeri hiñi e phuv the savoro, so upre hin.”

²⁷ Te tumen vičinela te chal vareko olendar, save na pačan, a tumen kamena te džal, chan ode savoro, so tumen dena, a nič ma phučen vaš tumaro svedomje.

²⁸ Ale te tumenge vareko phendahas: “Kada sas obetimen le modleng!” Ma chan vaš o svedomje the vaš oda manuš, savo tumenge oda phenda.

²⁹ Me na vakerav pal tumaro svedomje, ale pal avre dženeskero svedomje.

Vareko šaj phučen: “So? Prekal o svedomje aver dženeskero te na avav slobodno?”

³⁰ Bo te me palikerav le Devleske vaš o chaben, soske pre mande aver dženo te vakerel vaš oda chaben, vaš savo me palikerdom?”

³¹ Savoro, so keren, či chan abo pijen, keren pre slava le Devleskeri.

³² Vašoda, likerem tumen avke, hoj te na anen o pohoršeñje añi le Židenge, añi le Grekenge, añi le Devleskera khangerake,

³³ avke sar the me kerav sa prekal oda, hoj te avav pre dzeka savorengre andre savoreste. Me na rodav oda, so hin mange pro lačo, ale so hin pre chasna but dženege, hoj te aven zachrañimen.

11

¹ Keren sa pal ma, avke sar me kerav sa pal o Kristus.

O džuvla mi zaučaren o šero andre khangeri

² Lašarav tumen phralale vaš oda, hoj furt man leperen a likerem tumen olestar, so tumen sikadom, avke sar tumenge oda podiñom.

³ Ale kamav, hoj te džanen, hoj o šero dojekhe muršeske hin o Kristus, o šero la džuvlake hin o murš a o šero le Kristoske hin o Del.

⁴ Dojekh murš, sar pes modlinel abo prorokinel a hin les vareso pro šero, tele dikhel peskero šero.

⁵ Dojekh džuvli, sar pes modlinel abo prorokinel a nane la učardo andre o šero, tele dikhel peskero šero – a oda hin avke, sar te peske holindahas o šero.

⁶ Te e džuvli na učarel andre peskero šero, ta šaj pes the strihinel. Ale te peske e džuvli ladžal te holinel o šero, abo te strihinel o bala, ta mi učarel peske o šero andre.

⁷ O murš peske na mušinel te učarel andre peskero šero, bo hino o obrazis the e slava le Devleskeri, ale e džuvli hiñi e slava le muršeskeri.

⁸ Bo o murš nane la džuvlatar, ale e džuvli le muršestar,

⁹ bo na o murš sas kerdo prekal e džuvli, ale e džuvli prekal o murš.

¹⁰ Vašoda mušinel te avel la džuvla pro šero vareso, so sikavel, hoj hiñi tel e autorita le romeskeri, prekal o añjela.

¹¹ Ale andro Raj hiñi e romñi jekh le romeha a o rom hino jekh la romñaha.

¹² Bo sar hiñi e džuvli kerdi le muršestar, avke ulol the o murš la džuvlatar a sodujdžene hine le Devlestar.

¹³ Rozsudzinen korkore maškar peste, či oda hin šukares, hoj pes e džuvli te modlinel ko Del bijal ñisoste pro šero.

¹⁴ Abo či na sikluvas the andro dživipen oda, hoj te hin le muršes bare bala, hin leske oda pre ladž?

¹⁵ No te hin la džuvľa bare bala, lake oda hin pro šukariben. Bo o bare bala lake sas dine sar o šlajeris.

¹⁶ Ale te pes vareko vaš oda kamľahas te veseke dinel: Amen pre oda na sam sikade, aňi o khangera le Devleskere.

Pal e večera le Rajeskeri

¹⁷ Andre kala veci, so akana phenava, tumen na lašarav, bo tumen pes zdžan na pro lačo, ale pro rosno.

¹⁸ Ešeb šundom, hoj tumen veseke dinen maškar peste, sar tumen zdžan andre khangeri – a me pačav, hoj oda hin sikra the čačo.

¹⁹ Bo mušinel maškar tumende te el the o veseke dišagi, hoj pes te presikaven maškar tumende ola, save džan pal o čačo drom.

²⁰ A oda, so tumen chan, sar tumen zdžan jekhetane, oda nane e večera le Rajeskeri.

²¹ Bo sar džan te chal, sako peske chal peskero chaben a avke hin vareko bokhalo a aver mato.

²² Abo či tumen nane tumare khera, kaj šaj chan the pijen? Abo či na dikhen tele la Devleskera khangera a keren ladž olenge, saven nane nič? So kamen, hoj tumenge pre kada te phenav? Kamen, hoj tumen vaš oda te lašarav? Vaš kada tumen na lašarava.

²³ Bo oda, so me priilom le Rajestar, tumenge the phendom: O Raj o Ježiš andre odi rat, sar les dine andre, ila o maro

²⁴ a sar palikerđa, phagerelas a phendä: “Len, chan, kada hin miro telos, so pes vaš tumenge del. Kada keren pre miro leperiben!”

²⁵ Avke pal e večera ila the e kuči a phendä: “Kadi kuči hin e nevi zmluva andre miro rat. Kada keren, kecivar pijena pre miro leperiben.”

²⁶ Bo kecivar chaľanas kada maro a pilanas andral kadi kuči, lidžan o hiros pal o meriben le Rajeskero, medik na avela.

²⁷ Vašoda, te vareko chaľahas le Rajeskere marestar vaj pilahas leskera kučatar nažuže jileha, ela les binos pro telos the pro rat le Rajeskero.

²⁸ Ale sako pes ešeb (peršo) mi zagondolinel upral peskero dživipen a avke šaj chal ole marestar the šaj pijel ola kučatar.

²⁹ Bo te o manuš chal ole marestar the pijel ola kučatar bi e pačiv anglo telos le Rajeskero, akor oleha, hoj chal the pijel, anel upral peste o sudos.

³⁰ Vašoda hin maškar tumende but džene slaba, nasvale the mule.

³¹ Bo te pes korkore zagondolindamas upral peste, či mištes dživas, akor na uľamas sudzimen.

³² No oleha, hoj amen o Raj sudzinel, bararel amen avri, hoj te na avas odsudzimen le svetoha.

³³ A avke, phralale mire, sar tumen zdžana te chal, užaren jekh pre aver!

³⁴ Te hin vareko bokhalo, ta mi chal khere, hoj te na anel o sudos pre tumende, sar tumen zdžan. A okla veci prikerava, sar avava.

12

Pal o dari le Duchoskere

¹ Phralale, kamav, hoj te džanen pal ola dari, so del o Duchos.

² Se džanen, hoj mek sar sanas pohana, phirenas ko neme modli, avke sar pes denas te lidžal.

³ Vašoda kamav hoj te džanen, hoj ņiko, kas lidžal o Duchos le Devleskero, našti košel le Ježiš. A ņiko našti phenel, hoj o Ježiš hino Raj, ča oda, kas lidžal o Sentno Duchos.

⁴ Bo hin ajse the kajse dari, ale o Duchos hino jekh.

⁵ A hin ajse the kajse službi, ale o Raj hino jekh.

⁶ A hin ajse the kajse buča, ale savoro kerel oda jekh Del andre savorende.

⁷ Ale andre sakoneste pes o Duchos presikavel avres pre chasna savorenge.

⁸ Bo jekheske hin dino le Duchostar te vakerele o godaveripnaskero lav; avreske hin dino o prindžaripnaskero lav ole jekhe Duchostar;

⁹ avreske o pačaben ole jekhe Duchostar; avreske o dari te sastarel ole jekhe Duchostar;

¹⁰ avreske te kerel o zazraki; avreske te prorokinel; avreske te rozprindžarel le dučen; avreske te vakerele andre aver čhiba; a avreske, hoj te achalol a te prethovel o čhiba.

¹¹ Ale savoro kerel oda jekh Duchos korkoro, savo rozdel sakoneske o dari avke, sar ov kamel.

Jekh telos, ale but kotora

¹² Bo avke, sar hin jekh telos a hin les but kotora a savore kotora hine jekh telos, choc te hine but: Avke hin the o Kristus.

¹³ Se amen savore samas bolde jekhe Duchoha andre jekh telos – či o Židi vaj o Greki, či o otroka abo o slobodne: Savore priilam ole jekhe Duchos.

¹⁴ Se aňi o telos nane kerdo jekhe kotorestar, ale but kotorendar.

¹⁵ Te avke phendahas o pindro: “Me na som le telostar, bo me na som o vast!” Ta imar na ela o pindro le teloskero kotor?

¹⁶ A te phendahas o kan: “Me na som le telostar, bo me na som e jakh!” Ta imar na ela o kan le teloskero kotor?

¹⁷ Te ulahas calo telos ča e jakh, sar palis o telos šaj šundahas? Te ulahas calo telos ča o kan, sar palis šaj voňindahas?

¹⁸ Vašoda sthoda o Del savore kotora pro telos avke, sar ov kamla.

¹⁹ Te ulahas savore kotora ča jekhe kotorestar, kaj ulahas calo telos?

²⁰ No akana hin but kotora, ale ča jekh telos.

²¹ Vašoda e jakh našti phenel le vasteske: “Mange tut na kampil!” Aňi o šero le pindrege: “Na kampil mange tumen!”

²² No ola kotora, so pes dičhol, hoj hine slabeder: Ipen len igen kampil pro telos.

²³ A presikavas bareder pačiv ole kotorenge, so peske amen gondolinas, hoj hine frimeder pačivale. A feder uraviben das ole kotoren, so hine garude.

²⁴ Ale amare pačivale kotorenge oda na kampil. O Del sthoda o telos avke, hoj olen, so hine slabeder, diňa bareder pačiv,

²⁵ hoj te na avel andro telos o vesekedišagi, ale hoj pes o kotora jekh pal aver te starinen.

²⁶ A te cerpinel jekh kotor, jekhetane leha cerpinen the okla kotora; a te lašaren jekhe kotores, jekhetane leha radisaľon savore kotora.

²⁷ Tumen san le Kristoskero telos a sako tumendar hin leskero kotor.

²⁸ A andre khangeri o Del ačhada ešeb (peršo) le apoštolen, dujten proroken, triten učitelēn, olen, save keren o zazraki, olen, saven hin daros te sastarel, te pomožinel, te starinel pes, abo te vakerele andre aver čhiba.

²⁹ Či hine savore apoštola? Či hine savore proroka? Či hine savore učiteľa? Či hin sakoneske dino te kerel o zazraki?

³⁰ Či hin savoren o dari te sastarel? Či savore vakeren andro čhiba? Či savore džanen te prethovel o čhiba?

³¹ Mi džal tumenge igen pal o feder dari. A me tumenge sikavava oda nekfeder drom.

1 Te vakerdomas manuŝengere čhibenca abo le aňjelengere čhibenca, ale na ulahas man o kamiben, ulomas ča sar o zvonos, so harangozinel, abo sar o trast, so čerginel.

2 Te man ulahas o daros te prorokinel a achalilomas savore garudipena, te man ulahas savoro prindžaripen, abo ajso pačaben, hoj o verchi prethodomas, ale na ulahas man o kamiben, nič na som.

3 A te rozdiňomas savoro miro barvalipen, abo te miro telos diňomas te labarel, ale na ulahas man o kamiben, nane mange oda pre űisoste.

4 O kamiben likerel avri, o kamiben hino lačo. O kamiben na zavidzinel, na lašarel pes a na thovel pes upre.

5 O kamiben pes likerel rajikanes, na rodel peskero, na cholisaľol, na leperel o nalačo,

6 na radisaľol le načačipnaske, ale radisaľol le čačipnaske.

7 O kamiben savoro zlidžal, andre savoreste pačal, andre savoreste užarel, savoro precerpinel.

8 O kamiben šoha (ňikda) na preačhel, ale o prorocstva pes predžana, o čhiba preačhena a o prindžaripen našľola.

9 Bo ča varesavo kotor džanas a ča varesavo kotor prorokinas.

10 Ale sar avela oda, so hin dokonalo, akor našľola oda, so nane dokonalo.

11 Sar somas čhavoro, vakeravas sar čhavoro, gondolinavas sar čhavoro a achaluvavas sar čhavoro, ale sar ačilom murš, zamuklom o čhavorikane veci.

12 Akana dikhas nažužes, sar andro gendalos a sar prekal e molha, ale palis pes dikhaha muj-mujeha. Akana prindžarav ča frima, ale palis prindžarava dokonales, avke sar o Del prindžarel the man.

13 Avke akana ačhel kala trin: O pačaben, o užaripen (nađej) the o kamiben. Ale nekbareder lendar hin o kamiben.

14

Te vakerel andre aver čhiba, abo te prorokinel

1 Keren sa prekal oda, hoj tumen te el o kamiben a igen džan pal o dari le Duchoskere, ale buter pal oda, hoj te prorokinen.

2 Bo oda, ko vakerel andro aver čhiba, na vakerel le manuŝenge, ale le Devleske. Bo űiko lenge na achalol, bo vakeren o garudipena prekal o Duchos.

3 No oda, ko prorokinel, vakerel le manuŝenge, hoj len te zoraľarel, te podhazdel a lenge te anel o radišagos.

4 Oda, ko vakerel andro čhiba, zoraľarel pes korkores, ale oda, ko prorokinel, zoraľarel e khangeri.

5 Me kamav, hoj savoredžene te vakeren andro čhiba, no ulomas radeder te prorokindanas. Bo bareder hin oda, ko prorokinel sar oda, ko vakerel andro čhiba, te na džanel o čhiba te prethovel. Ča akor, sar hin prethode o čhiba, e khangeri pes zoraľarel.

6 Phralale, te me avľomas ke tumende a vakerdomas andro aver čhiba, savi chasna tumen mandar ulahas? Hin chasna ča te vakerdomas oda, so mange sikada o Del, abo vareso, so mange diňa te prindžarel, varesavo prorocstvo, abo varesavo sikaviben.

7 Avke sar the o nadžide nastroj, so den avri o zvukos, či e pišťalka vaj e harfa: Te na dinehas sako aver zvukos, sar pes džanlahas, sar šundol e pišťalka a sar e harfa?

8 Abo ko pes pririchtinela pro mariben, te e truba namištes šundola a na dela avri lačo hangos?

9 Avke the tumen: Te na phendān la čhibaha ajso lav, so pes del te achalol, sar pes džanela, so pes vakerel? Bo vakerena andro luftos.

¹⁰ Andro svetos hin ajci but čhiba a űisavi lendar nane bi o lava.

¹¹ Ale te na prindžarav a na achaluavav odi čhib, so vareko vakerel, ov ela cudzincos mange a me leske.

¹² Avke hin the tumenca. Te igen kamen o dari le Duchoskere, dikhen hoj te džan pal o dari, save anena buter chasna la khangerake.

¹³ A avke oda, ko vakerel andro čhiba, pes mi modlĭnel, hoj oda te džanel the te prethovel.

¹⁴ Bo sar man modlĭnav andro aver čhiba, modlĭnel pes miro duchos, ale mira gođa olestar nane űiĉ.

¹⁵ Akor so te kerel? Modlĭnava man mire duchoha, ale modlĭnava man the mira gođaha. Lašarava le Devles le gilavipnaha andre miro duchos, ale gilavava le Devleske the mira gođaha.

¹⁶ Bo sar lašares le Devles andro duchos a te ela ode ĉa ajso manuš, sar šaj phenela “Amen” pre oda, sar tu palĭkeres, te ov na achalol, so vakeres?

¹⁷ Bo choc tu mištes palĭkeres, no okleske oda na pomožinel te barol.

¹⁸ Palĭkerav le Devleske, hoj buter vakerav aver čhibenca sar tumen savore,

¹⁹ ale andre khangeri kamav radeder te phenel pandž ajse lava, so pes achalola, sar deš ezera (10 000) ajse lava andro čhiba, so pes na achalola – hoj te sikavav the avren oleha so vakerav.

²⁰ Phralale, ma aven sar ĉhavore andre tumaro gondolišagos. Sar džal pal o nalaĉhipen, aven sar ĉhavore, ale andro gondolišagos aven sar duchovne dospele.

²¹ Andro zakonos hin pisimen:

*“Aver ĉhibenca
the aver vuštenca
vakerava ke kala manuša,
no the avke man na šunena”,
phenel o Raj.*

²² Vašoda hin o čhiba pro znaenje, no na olenge, save paĉan, ale olenge, save na paĉan. Ale o prorocstvo nane prekal ola, save na paĉan, ale prekal ola, save paĉan.

²³ Te pes cali khangeri zgelahas jekhetane a savore vakerdehas andro aver čhiba a avlehas andre aver manuša, abo napaĉabnaskere, ĉi na phendehas pre tumende, hoj diliňalon?

²⁴ Ale te savore prorokindehas a avlahas andre varesavo napaĉabnaskero, abo ĉa ajso manuš, ta ulahas olestar, so šundahas, usvedĉimen the sudzimen.

²⁵ Avke ena otkerde o garude veci andral leskero jilo, perela pro muj, bandola anglo Del a viznavinela, hoj o Del hino ĉaĉes maškar tumende.

Pal o poradkos andro khangera

²⁶ Akor so te kerel, phralale? Sar tumen zdžan, varekas hin varesavi chvala, varekas hin vareso te sikavel, abo vareso, so leske o Del sikađa, vareko vakerel andre aver čhiba, abo vareko oda prethovel. Kada savoro pes mi kerel pre oda, hoj e khangeri te zoralol.

²⁷ Te vakerel vareko andre aver čhiba: Mi vakeren jekh pal aver duj, abo nekbuter trin džene, a jekh dženo oda mi prethovel.

²⁸ Ale te nane ko te prethovel, mi el ĉhit andre khangeri a mi vakerel korkoro peske the le Devleske.

²⁹ Le prorokendar mi vakeren duj, abo trin džene a okla mi rozsudzinen oda.

³⁰ Ale te vareko aver, ko ode bešel, chudela vareso le Devlestar, oka ešebno mi el ĉhit.

³¹ Bo po jekh dženo šaj savore prorokinen, hoj dojekh te siklol a te el podhazdlo.

³² A o duchi le prorokengere pes mušinen te poddel le prorokenge,

³³ bo o Del hino Del, savo kamel o šoros (poradkos) the o smirom. Avke sar hin andre savore sentne khangera.

³⁴ O džuvla andro khangera mi en čhit, bo na domukel pes lenge te vakerel, ale mi podden pes avke, sar oda phenel the le Mojžišoskero zakonos.

³⁵ A te kamen vareso te siklol, mi phučen oda khere peskere romendar. Bo la džuvlake nane šukares te vakerel andre khangeri.

³⁶ Abo so, tumendar avla o lav le Devleskero? Abo ča ke tumende avla?

³⁷ Te peske vareko gondolinel, hoj hino prorokos, abo hoj les hin daros le Duchostar, mi džanel, hoj oda, so tumenge pisinav, hin o prikazis le Rajeskero.

³⁸ Ale te vareko oda na šunel, aňi tumen les ma šunen.

³⁹ Avke, phralale mire, mi džal tumenge igen pal oda, hoj te prorokinen a ma zaačhaven o vakeriben andre aver čhiba.

⁴⁰ Ale savoro pes mi kerel šukares the andro šoros (poradkos).

15

Pal o Ježišoskero uštiben andral o meriben

¹ Phralale, leperav tumenge o evaňjelium, so tumenge vakeravas, so priilan a andre savo ačhen.

² Prekal oda evaňjelium san zachraňimen, te les dolikerena avke, sar tumenge les vakeravas. Te na, ta akor hijaba pačandilan.

³ Bo oda nekbareder, so tumenge diňom, hin oda, so the me priilom: O Kristus muľa vaš amare bini, avke sar hin pisimen;

⁴ parunde les a pro trito džives uštila andral o meriben, avke sar hin pisimen;

⁵ a sikada pes le Peteriske a palis le dešudujenge.

⁶ Paloda pes jekhvareste sikada buter sar pandž šel (500) phralenge, savendar buter džene mek dživen dži akana, ale varesave imar the mule.

⁷ Paloda pes sikada le Jakoboske a palis savore apoštolenge.

⁸ A pro ostatkos savorendar pes sikada the mange, sar varekaske, ko namištes ulila (pes narodzinda).

⁹ Bo me som nečikneder le apoštolendar a na som hodno man te vičinel apoštolos, bo džavas pre le Devleskeri khangeri.

¹⁰ Ale le Devleskere lačhipnastar (milostatar) som oda, ko som, a leskero lačhipen (milost) mange na sas presikado hijaba. Se buter kerdom buči sar on savore – no oda na me, ale le Devleskero lačhipen (milost), so hino manca.

¹¹ Či me abo on: Oda jekh savore vakeras, a tumen oleske pačandilan.

Pal le manušengero uštiben andral o meriben

¹² Ale te vakeras pal o Kristus, hoj uštila andral o meriben, sar oda, hoj varesave džene tumendar phenen, hoj nane uštiben andral o meriben?

¹³ Se te pes na del te uštel andral o meriben, ta akor aňi o Kristus na uštila andral o meriben.

¹⁴ Te o Kristus na uštila andral o meriben, ta akor hijaba vakeras a tumaro pačaben nane pre űisoste.

¹⁵ Bo te o mule čačes nane uštade andral o meriben a te le Kristus o Del na uštadahas andral o meriben, ta akor amen ulamas o falošna švedki le Devleskere, bo amen svedčinahas pro Del, hoj le Kristus uštada andral o meriben.

¹⁶ Bo te o mule na ušten andral o meriben, ta akor aňi o Kristus na uštila andral o meriben;

¹⁷ a te o Kristus na uštila andral o meriben, ta tumaro pačaben nane pre űisoste a mek san andre tumare bini.

¹⁸ A palis the ola, save mule andro Kristus, hine našade.

19 Te pes pro Kristus šaj zmukas ča andre kada dživipen, ta akor sam nekčoreder savore manušendar.

20 Ale o Kristus sas uštado andral o meriben sar ešebno olendar, save mule.

21 Bo sar avla prekal o manuš o meriben, avke avla prekal o manuš the o uštiben andral o meriben.

22 Bo sar andro Adam savore meren, avke andro Kristus ena savore obdžidarde.

23 Ale sako andre peskero šoros (poradkos): Ešeb o Kristus a palis ola, save hine le Kristoskere, sar ov avela.

24 A palis avela o koñec, sar o Kristus oddela o krališagos le Devleske le Dadeske, sar prephagela o rajipen savore rajenge the savore vladarenge the zorenge.

25 Bo ov mušinel te kralinel, medik leske na thovela tel o pindre savore ñeprijatelen.

26 A sar o posledno ñeprijatelis ela zničimen o meriben.

27 Bo hin pisimen: “*Savoro leske thoda tel o pindre.*” Ale te phenel, hoj savoro leske hin poddino, ta džanas, hoj o Del, ko leske thoda sa tel o pindre, nane leske poddino.

28 A sar leske ela savoro poddino, akor pes the o Čhavo korkoro poddela Oleske, savo leske savoro poddiña, hoj o Del te el savoro andre savoreste.

29 Bo akor so kerena ola, save pes den te bolel vaš o mule? Te o mule našti ušten andral o meriben, akor soske pes den vaš lenge te bolel?

30 Akor soske sako džives predžas e dar pal amare džživipena?

31 Me sako džives merav, phralale, no andre tumende thovav baripen andro Ježiš Kristus amaro Raj!

32 Bo te oda sas mandar, hoj man andro Efezus maravas sar le dzive džvirenca, akor so man hin olestar? Te o mule na ušten andral o meriben, ta akor “*chas, pijas, bo tajsas meraha!*”

33 Ma den tumen te klaminel: “Maškar o nalače manuša pes musarel o lačo karakteris.”

34 Strižbisalon avri avke, sar kempel, a ma keren o bini! Bo varesave na prindžaren le Devles – phenav oda, hoj tumen te ladžan.

Sar uštena o mule

35 Ale vareko šaj phučel: “Sar uštena o mule andral o meriben? A andre savo telos avena?”

36 Tu nagodaver! Oda, so thoves andre phuv, ela obdžidardo ča akor, te merela.

37 Akor sar thoves andre phuv o zrnos la pšeničakero, vaj varesavo aver, mek na dičhol avri avke sar odi rastlina, so lestar barola.

38 A o Del les del o telos avke, sar ov kamel, a dojekhe semenos del peskero telos.

39 Na dojekh telos hin jekh: Aver telos hin le manušen, aver le džvirinen, aver le čiriklen a aver le riben.

40 Hin ñeboskere tela a hin phuvakere tela, ale aver šukariben hin le ñeboskeren a aver le phuvakeren.

41 Aver hin o šukariben le khameskero, aver hin o šukariben le čhoneskero a aver hin o šukariben le čerčeñengero; a e čerčeñ la čerčeñatar hiñi aver andro šukariben.

42 Avke oda ela, sar pes uštela andral o meriben. Thovel pes andre phuv ajsa telos, so kirñol, ale uštel ajsa, so na kirñol.

43 Thovel pes andre phuv andro našukariben – uštela andro šukariben; thovel pes andre phuv andro slabišagos – uštela andre zor;

44 parunel pes o phuvakero telos, no uštela o duchovno telos. Te hin phuvakero telos, akor hin the duchovno telos.

45 Avke hin the pisimen: “*Ešebno manuš o Adam ačhila džido manuš*”; o posledno Adam ačhila Duchos, savo del džživipen.

⁴⁶ Nane ešeb (peršo) o duchovno, ale o ťelesno, a palis o duchovno.

⁴⁷ Ešebno manuš hino la phuvatar, kerdo le prachostar; dujto manuš hin andral o ņebos.

⁴⁸ Savo sas oda phuvakero, ajse hine the savore phuvakere; a savo oda ņeboskero, ajse hine the savore ņeboskere.

⁴⁹ Sar pre peste urahas e podoba le phuvakere manušeskeri, avke pre peste uraha the e podoba le ņeboskere manušeskeri.

⁵⁰ Ale kada phenav, phralale, hoj o ťelos the o rat našti džal andro krališagos le Devleskero, aňi amaro ťelos, so kirňol, našti chudela o večno dživipen.

⁵¹ Šunen, phenava tumenge o garudo čačipen: Savore na meraha, ale savore avaha čerimen –

⁵² jekhvareste, takoj, sar trubinela e posledno truba. Bo sar šundola e truba, o mule ušćena andral o meriben a imar šoha (ňikda) pale na merena a amen avaha čerimen.

⁵³ Bo oda, so kirňol, mušinel pre peste te urel oda, so na kirňol; a oda, so merel, mušinel pre peste te urel oda, so imar našti merel.

⁵⁴ A sar kada, so kirňol, pre peste urela oda, so na kirňol; a kada, so merel, pre peste urela oda, so imar našti merel; akor pes ačhela oda, so hin pisimen:

“O meriben hin zničimen, imar hin ņerindo (zvitazimen)!”

⁵⁵ *“Meriben, kaj hin tiro ņerindipen (vitaztvo)?*

Meriben, kaj hin tiri zor te dukhavel?”

⁵⁶ O meriben lel peskeri zor le binostar a o binos lel peskeri zor le zakonostar.

⁵⁷ Ale palikeras le Devleske, savo amenge del te ņerinel (te zvitazinel) prekal amaro Raj Ježiš Kristus.

⁵⁸ A avke, mire lačhe phralale, aven zorale! Ma den tumenca te čhalavel! A ma preačhen te barol andre buči le Rajeskeri! Se tumen džanen, hoj tumari buči andro Raj nane hijaba.

16

O love prekal o Jeruzalem

¹ Pal o love, so pes skidel upre prekal o sentna, keren avke, sar oda phendom the le khangerenge andre Galacija.

² Kurke peske sako mi thovel pre sera ajci, keci šaj, hoj pes te na skidel upre o love ča akor, sar me imar avava.

³ Sar avava, dava lila olenge, kas tumen avri kidňan a bičhavava len tumare daroha andro Jeruzalem.

⁴ Te kamplahas, hoj te džav the me, on avena manca.

O mangipena le Pavloskere

⁵ Ke tumende avava, sar imar predžava e Macedonija, bo prekal e Macedonija ča predžava.

⁶ Ale ke tumende ačhava talam buter, talam the prekal o jevend, hoj mange te pomožinen te džal dureder všadzik, kaj kamava te džal.

⁷ Bo me tumen na kamav te dikhel ča avke, hoj ča sig pašal tumende predžava. Pačav, hoj ačhava ke tumende buter dživesa, te oda o Raj domukela.

⁸ Andro Efezus ačhava, medik na ela o Letňice (Turice),

⁹ bo ode pes mange phundrade o bare vudara te kerel e lači buči, the te ode hin but manuša, save pre ma džan.

¹⁰ Ale te avela o Timoteus, dikhen, hoj te el slobodno a hoj na mušinel pes te daral ke tumende, bo ov kerel le Rajeskeri buči avke sar me.

¹¹ Ńiko les te na dikhel tele. Pomožinen leske te džal dureder pro drom andro smirom, hoj te avel pal ma, bo užarav les le phralenca.

¹² Kamav te phenel pal amaro phral Apollo, hoj les igen mangavas te avel ke tumende le phralenca, ale na kamelas akana te džal. No sar pre oda ela feder časos, džala.

O posledna lava

¹³ Aven upre a ma zasoven! Ačhen zoraha andro pačaben! Aven murša a aven zorale!

¹⁴ Savore tumare veci pes mi keren andro kamiben!

¹⁵ Phralale, tumen džanen pal o kher le Štefanoskero, hoj hine ešebne andral e Achaja a dine pes andre služba le sentnenge. Vašoda mangav tumen,

¹⁶ hoj tumen lenge te podden radišagoha a the sakoneske, ko lenca služinel the kerel buči.

¹⁷ Radisaľuvav oleske, hoj avľa o Štefan, o Fortunatos the o Achajikos. Bo on mange kerde, so tumen našti kerđan, akor sar ade na sanas.

¹⁸ Bo on ande o radišagos andre miro the tumaro duchos. Kajse dženen den pačiv.

¹⁹ Pozdravinen tumen o khangera andral e Azija. Igen tumen pozdravinen andro Raj o Akvilas the e Priska the e khangeri, so hin andre lengero kher.

²⁰ Pozdravinen tumen savore phrala. Pozdravinen tumen jekh avres le sentne čumibnaha.

²¹ Me, o Pavol, mire vasteha kada pisinav a pozdravinav tumen.

²² Te vareko na kamel le Rajes, mi el prekošlo! Maranatha! Av, Rajeja amaro!

²³ O lačhipen (milost) amare Rajeskero le Ježišoskero mi el tumenca!

²⁴ Miro kamiben mi el tumenca savorenca andro Ježiš Kristus.

Amen.

Le Pavloskero Dujto Lil Le KORINŤANENGE

O pozdravos

¹ Me o Pavol, le Devleskera volatar apoštolos le Ježišoskero Kristoskero, the o phral o Timoteus piskas le Devleskera khangerake andro foros Korint the savore sentne manuŝenge andre cali Achaja:

² Mi del tumen o Del, amaro Dad, the o Raj, o Ježiš Kristus, peskero lačhipen (milost) the o smirom.

O Pavol palikerel le Devleske

³ Palikeras le Devleske, savo hin o Dad amare Rajeskero le Ježišoskero Kristoskero. Ov hin o lačhejileskero Dad the o Del, kastar avel savoro radiŝagos.

⁴ Ov amen del o radiŝagos andre savore amare pharipena. Avke palis the amen ŝaj das ole radiŝagostar, so chudlam le Devlestar, avre manuŝen andre lengere pharipena.

⁵ Bo sar aven pre amende but pharipena le Kristoskere, avke aven the but radiŝagi le Kristostar.

⁶ Te amen avke cerpinas, oda hin prekal tumaro radiŝagos the zachrana. A te hin amen radiŝagos, ta the tumen hin o radiŝagos. Oda radiŝagos tumen del zor te likerel avri a te zlidžal ola pharipena, so the amen zlidžas.

⁷ Amaro užaripen (nađej) pal tumende hiŝi zorali, bo džanas, hoj sar san jekhetane amenca andro pharipena, avke avena jekhetane amenca the andro radiŝagos.

⁸ Amen kamas, phralale, hoj te džanen pal o pharipen, so amen sas andre Azija. O pharipen, so pre amende avla, sas ajso baro – bareder sar amari zor – imar aŝi na pačahas, hoj oda predživaha.

⁹ Imar peske gondolinahas, hoj ode meraha. Ale oda pes ačhila vašoda, hoj pes te na mukas korkore pre peste, ale pro Del, savo uštavel le mulen.

¹⁰ Choc sas oda avke, hoj ŝaj mulam, o Del amen cirdna avri a mek amen the cirdela avri andral oda. Pre leste pes mukas, hoj amen furt pale cirdela avri,

¹¹ sar the tumen ke oda pomožinen tumare modlitbenca vaš amenge. Vaš oda, hoj but džene pes vaš amenge modlinenas, but manuŝa palikerena vaš o lačhipen (milost), so chudlam.

O Pavol naŝti avel andro Korint

¹² Bo amaro laŝariben hin kada: Amaro jilo amenge sikavel, hoj dživahas andro svetos sentnes the andro žužipen, so hin le Devlestar, a maŝkar tumende meksa buter. Amen na dživahas le manuŝeskera godaha, ale le Devleskere lačhipnaha (milostaha).

¹³ Se na piskas tumenge vareso aver, ale ča oda, so genen abo imar miŝtes achalon. A pačav, hoj mek achalona savoro.

¹⁴ Choc akana amen achaloven ča sikra, pačav, hoj achalona amen andre savoreste, hoj pes amenca te laŝaren, avke sar the amen tumenca, andro džives amare Rajeskero le Ježišoskero.

¹⁵ Andre kada pačaben kamlom te avel sigeder ke tumende, hoj te aven duvar požeħimen.

¹⁶ Palis khatar tumende kamlom te predžal andre Macedonija a andral e Macedonija te avel pale ke tumende, hoj mange te pomožinen te džal andre Judsko.

¹⁷ Te oda me kamlom, kerdom oda bi o gondolišagos? Abo te man rozgondolinav, rozgondolinav man mandar, hoj jekhvareste phenav the “He” the “Na”?

¹⁸ Sar čačes o Del vakerel o čačipen, avke the mire lava ke tumende na sas the “He” the “Na”.

¹⁹ Bo o Čhavo le Devleskero, o Ježiš Kristus, na sas the “He” the “Na”. Ov, pal savo tumenge vakerahas me, o Silvan the o Timoteus, hin le Devleskero “He”, bo furt kerel, so phenel.

²⁰ Bo savore lava, pal save o Del phenda, hoj amenge dela, hine andro Ježiš “He”, a vašoda andro Ježiš phenas “Amen” – le Devleske pre slava.

²¹ Ale o Del hin oda, ko zoralarel amaro the tumaro pačaben andro Kristus. Ov amen pomazinda

²² a zapečafinda, hoj te avas leskere. A diña le Duchos andre amare jile, sar zaloha savorestar, so mek chudaha.

²³ O Del mange hin švedkos – bo prindžarel miro jilo – hoj na avlom andro Korint vašoda, bo na kamlom tumen te dukhavel.

²⁴ Se na sam o raja upral tumaro pačaben, ale amen sam ola, save tumenca keren prekal tumaro radišagos, bo ča andro pačaben ačhen zorales.

2

¹ Phendom peske, hoj na avava ke tumende avke, hoj tumenge anava pharipen.

² Bo te me tumenge kerava o pharipen, ko man palis dela o radišagos? Na oda, kaske me kerdom o pharipen?

³ A kada tumenge pisindom, hoj sar avava, te na avav smutno ole dženendar, kastar majindomas te radisalol. Bo pačav, hoj savoren tumen hin jekhetane manca radišagos.

⁴ Bo bare pharipnastar the phare jilestar a but apsenca tumenge pisinavas. Na vašoda, hoj te aven smutne, ale hoj te sprindžaren miro baro kamiben ke tumende.

Te odmukel le binošneske

⁵ Ale te vareko kerda varekaske pharipen, na ča mange kerda pharipen, ale andre varesoste the tumenge savorenge. No na kamav ke oda mek me te prithovel.

⁶ Imar les hin dos, bo but tumendar les potrestinde.

⁷ Ale akana imar ela feder, te leske odmukena a podhazdena, hoj les oda smutnišagos te na odlel calkom le pačabnastar.

⁸ Vašoda tumen mangav, hoj leske te presikaven o kamiben.

⁹ Bo vašoda kada pisindom, hoj te dikhav, sar andre odi proba (skuška) obačhena a či kerena savoro avke, sar phendom.

¹⁰ Te tumen odmukena varekaske vareso, oleske odmukava the me. Bo oda, so me odmuklom – te man sas so te odmukel – odmuklom prekal tumaro lačo anglo Raj,

¹¹ hoj amen o satan te na klaminel. Bo amen prindžaras leskere plani.

Le Pavloskero pharipen andre Troada

¹² Sar avlom andre Troada te vakerel o evaňjelium le Kristoskero, choc te sas o vudar le Rajestar phundrado prekal ma,

¹³ mire duchos na sas smirom, bo na arakhlom ode mire phrales le Titus. Vašoda man lenca ode rozgelom a gelom andre Macedonija.

¹⁴ Ale palikerav le Devleske, savo amenge del furt te ņerinel (te zviťazinel) andro Kristus a prekal amende del te sikavel pre dojekh than peskero prindžaripen sar odi šukar saga.

¹⁵ Bo amen sam le Devleske sar odi šukar saga le Kristoskeri maškar ola, save pes zachrañinen a the maškar ola, save ena zničimen.

¹⁶ Prekal jekh oda hin e meribnaskeri saga pro meriben a prekal aver oda hin e dživipnaskeri saga pro dživipen. Ale ko oda šaj kerel?

¹⁷ Bo amen na šeftinas le Devleskere laveha, sar oda but džene keren. Ale vaš oda, hoj amen o Del bičhada, vakeras pačivalones anglo Del sar služobníka le Kristoskere.

3

O služobníka la neva zmluvake

¹ Či pes chudas korkore pale te lašarel? Abo či amenge kempel (sar varesave aver manušenje) o lila prekal tumende – abo tumendar – so phenena, hoj ko sam?

² Se tumen san amaro l'il pisimen andre amare jile, so prindžaren a genen savore manuša.

³ Se pre tumende dičhol, hoj san le Kristoskero l'il, pririchtimen amara službaha, so nane pisimen la tintaha, ale le džide Devleskere Duchoha. Oda l'il hin pisimen na pro barune tabli, ale pro masune tabli – pre tumare jile.

⁴ A kajso pačaben amen hin le Kristostar andro Del.

⁵ Amen našti kajso vareso keras korkore pestar, ale amari zor hin le Devlestar.

⁶ Ov amendar kerda, hoj te avas služobníka la neva zmluvake – na le pismenenge andro zakonos, ale le Duchoske – bo o pismena murdaren, ale o Duchos obdžidarel.

⁷ E služba le meribnaskeri – o zakonos avrirandlo le pismenenca pro bara – sas ajsi slavni, hoj o manuša andral o Izrael našti dikhenas le Mojžišoske pro muj, bo švicinelas la slavaha. Te e slava, so našlila, sas ajsi bari,

⁸ akor, keci bareder ela e slava, so hiňi pre služba le Duchoskeri?

⁹ Te e služba, so anel odsudeňje, sas ajsi slavni, keci slavneder ela e služba, so anel o spravodlišagos?

¹⁰ Odi služba, so sas jekhvar slavni, imar nane slavni anglal odi služba, so hin akana, bo hin la bareder slava.

¹¹ Bo te oda, so našlol, sas slavno, ta akor, keci slavneder hin oda, so ačhel pro furt?

¹² Vašoda, hoj amen hin kajso užaripen (nađej), keras sa phundrades bi e dar.

¹³ Na avke sar o Mojžiš, savo thoda o khosno pro muj, hoj te na dikhen o Izraeliti o agor la slavakero, so našlila.

¹⁴ Ale lengere goda sas zaphandle, a mek dži adadžives lenge ačhel oda khosno, sar genen o purano zakonos. Nane lenge otkerdo, bo ča andro Kristus pes otkerel.

¹⁵ Ale mek dži adadžives, kecivar genen le Mojžišoskero zakonos, ačhel o khosno pre lengere jile.

¹⁶ No, takoj soča vareko pes visarela ko Raj, o khosno pes odlela.

¹⁷ Oda Raj hin o Duchos a kaj hin o Duchos le Rajeskero, ode hin e sloboda.

¹⁸ No amen savore pes dikhas andre slava le Rajeskeri odučharde mujeha, sar andro gendalos. A odi slava, so avel le Rajestar, savo hino o Duchos, amen čerinel pre leskero obrazis – jekha slavatar andre aver.

4

O barvalipen andro čhikakere kuča

¹ Vašoda, hoj amen hin kadi služba, so amenge sas diňi le Devleskere lačhipnastar, amen na slabisaľivas.

² Diňam pestar het o garude ladžandutne veci, aňi na keras o veci vibitones, aňi na previsaras o lav le Devleskero. Ale sar sikavas o čačipen, savore manuša šaj džanen andre peskere jile, save sam amen manuša anglo Del.

³ A te hin amaro evaňjelium garudo, garudo hino olenge, save meren.

⁴ On na pačan vašoda, bo o del kale svetoskero lenge korarda o goda, hoj te na dikhen o svetlos, so avel andral o evaňjelium, pal e slava le Kristoskeri, savo hin o obrazis le Devleskero.

⁵ Bo amen na vakeras korkore pal peste, ale pal o Ježiš Kristus, hoj hin o Raj, bo amen sam ča tumare služobňika prekal o Ježiš.

⁶ Bo o Del hin oda, ko phenda: “Le kalipnastar avela o svetlos!” Ov labarda o svetlos andre amare jile a anda o vidňišagos, hoj te prindžaras e slava le Devleskeri, so dikhas pro muj le Ježišoske Kristoske.

⁷ Ale kada barvalipen hin andre amende sar andro čhikakere kuča, hoj te dičhol, hoj odi bari zor hin le Devlestar a na amendar.

⁸ Pal savore seri pre amende avel o pharipen, ale šoha (ňikda) na sam ispidle andro kutos; varekana na džanas, so te kerel, ale šoha pes na poddas;

⁹ džan pre amende, ale na sam omukle; sam čhide tele, ale na sam zničimen.

¹⁰ Furt las pre peskero telos le Ježišoskero meriben, hoj o dživipen le Ježišoskero te dičhol pre amaro telos.

¹¹ Bo amen, medik dživas, sam furt dine pro meriben vaš o Ježiš, hoj te el the o dživipen le Ježišoskero sikado pre amaro meribnaskero telos.

¹² A avke andre amende kerel o meriben, no andre tumende o dživipen.

¹³ Hin pisimen: “*Pačandilom, vašoda vakerdom.*” Amen hin oda jekh Duchos pačabnaskero – amen tiš pačas, vašoda vakeras.

¹⁴ Bo džanas, hoj o Del, savo uštađa le Rajes le Ježiš andral o meriben, uštavela the amen andral o meriben le Ježišoha a ačhavela amen jekhetane tumenca anglal peste.

¹⁵ Kada savoro pes ačhel prekal tumende; a sar le Devleskero lačhipen (milost) rozbarol pro buter the buter manuša, on buter the buter palikerena pre le Devleskeri slava.

O dživipen andral o pačaben

¹⁶ Vašoda amen na slabisaľuvas, ale choc te amaro avruno manuš merel, o andruno manuš hino neveder džives so džives.

¹⁷ Bo kala loke pharipena, so akana predžas, na likerena but a anena amenge igen baro barvalipen – e večno slava.

¹⁸ Bo na dikhas pre oda, so dičhol, ale pre oda, so na dičhol. Bo ola veci, so dičhol, hine ča pre varesavo časos, ale ola, so na dičhol, hine pro furt.

5

Pal o večno kher andro ňebos

¹ Bo amen džanas, hoj hin amen kher le Devlestar, sar ela čhido tele kada teloskero stankos, andre savo dživas kade pre phuv: Oda hin o večno kher andro ňebos, so nane kerdo le vastenca.

² Vašoda andre kada telos le pharipnastar vzdichinas a igen kamas peske te urel peskero kher andral o ňebos,

³ hoj te avas arakhle urde a na lange.

⁴ Bo medik sam andre kada teloskero stankos, vzdichinas le pharipnastar, se amen na kamas ča te čhivel tele o phuvakero telos, ale te urel pre peste oda ňeboskero, hoj o meribnaskero te el zaučardo andre le dživipnaha.

⁵ No, o Del hin oda, ko amen pre oda pririchtinda a diňa amenge the le Duchos sar e zaloħa.

⁶ Vašoda furt pačas a džanas, hoj medik sam khere andro telos, sam dur le Rajestar.

⁷ Bo amen dživas le pačabnastar a na olestar, so dikhas.

⁸ Amen zoraha pačas a radeder omuklamas peskero telos a gelamas te bešel khere ko Raj.

⁹ Vašoda, či sam khere vaj avri le kherestar, keras sa hoj te avas leske pre dzeka.

¹⁰ Bo savore pes mušinas te ačhavel anglo sudno tronos le Kristoskero, hoj peske sako te lel peskero počinišben vaš oda, so kerđa, medik sas andro telos – či lačo, abo nalačo.

Pal e služba, so anel o smirom

¹¹ Amen džanas, so oda hin te daral pes le Devlestar, a vašoda prevakeras le manušen. O Del amen prindžarel a pačav, hoj the tumen amen prindžaren andre tumaro jilo.

¹² Bo amen pes na kamas pale kaleha te lašarel, ale das tumen vareso, soha tumen šaj lašaren amenca. Hoj tumen te el so te phenel olenge, save pes lašaren le avruneha, so dičhol, a na oleha, so hin andro jilo.

¹³ Sam bi e godi? Oda hin prekal o Del. Sam paš e godi? Oda hin prekal tumende.

¹⁴ Bo o kamiben le Kristoskero amen ispidel, bo amen achališlam oda, hoj te jekh dženo muľa vaš savore, ta akor savore mule.

¹⁵ A vašoda mule vaš savore, hoj ola, save dživen, te na dživen buter peske, ale oleske, ko vaš lenge muľa a sas uštado andral o meriben.

¹⁶ Akana imar na dikhas niškas avke, sar dikhen o manuša andro svetos. Bo choc amen dikhahas le Kristus sar o manuša, akana les avke na dikhas.

¹⁷ Vašoda te hin vareko andro Kristus, hino nevo manuš. O purane veci našlile, dikh, savoro hin nevo!

¹⁸ Kada savoro hin le Devlestar, savo amen anda pale ke peste prekal o Kristus. A diňa amen e služba, so anel o smirom le manušenje le Devleha.

¹⁹ Bo o Del andro Kristus anda o smirom maškar peste the maškar o svetos. Na rachinelas imar le manušenje lengere bini a diňa amenge o lav, so anel o smirom.

²⁰ Sam bičhade te vakerel vaš o Kristus, sar te o Del dovakerđahas prekal amende. Vaš o Kristus tumen mangas: Lačhuvan le Devleha!

²¹ Bo pre oda, ko na prindžarelas o binos, thođa o Del savore amare bini, hoj andro Kristus te avas anglo Del čačipnaskere.

6

¹ Mangas tumen sar ola, save keras buči jekhetane le Devleha, hoj o lačhipen (milost) le Devleskero te na prilen hijaba.

² Bo phenel:

*“Sar avla o lačo časos, šundom tut;
andro džives sar kampelas e zachrana, tuke pomožindom.”*

Dikh, akana hin o džives te avel zachrañimen!

³ Amen na keras nič, pre soste vareko šaj rušlahas, hoj te na el len so te phenel pre amari služba.

⁴ Ale andre savoreste pes sikavas sar le Devleskere služobníka, save but likerem avri andro pharipen, andro čoripen the andro cerpišagi;

⁵ samas marde, samas andro bertení a but nipi pre amende igen džanas; phares kerahas buča, soviben amen na sas a samas bokhale.

⁶ Likerahas pes andro žužipen, hoj te el amen prindžaripen, te likerem avri a te avas lače ke aver manuša prekal e zor le Sentne Duchoskeri le čače kamibnastar,

⁷ andro čačipnaskero lav the andre zor le Devleskeri. O spravodlišagos amenge hin andre jekh vast sar zbrañ pro utokos a andre aver pre obrana.

⁸ Sar le Devleskere služobníka predživas the o baripen the e ladž; vakerem pal amende the šukares the džungales. Phenem, hoj sam klamara, ale vakeras o čačipen.

⁹ Sam sar ola, kas na prindžaren a the avke amen mištes prindžaren; sam sar ola, save imar meren, a dikhen, the avke dživas; sam marde, ale na sam murdarde.

¹⁰ Sam sar smutne, ale furt radisaľuvav; sam sar čore a the avke but dženen barvalaras; sam sar te amen nič na ulahas, ale hin amen savoro.

¹¹ Ó, Korintanale, vakerahas tumenca andral o jilo a nič tumenge na garuđam andre.

¹² Amen na phandľam prekal tumende amare jile, ale tumen prekal amende.

¹³ Ale phenav tumenge sar le čhavage: Phundraven the tumen tumare jile ke amende!

O chramos le džide Devleskero

¹⁴ Ma cirden o cudzo jarmo jekhetane olenca, save na pačan! Sar šaj el o lačhipen jekhetane le nalačhipnaha? Abo sar šaj el o svetlos jekhetane le kalipnaha?

¹⁵ Šaj o Kristus pes zdžal le bengeha*? So hin jekhetane oles, ko pačal, oleha, ko na pačal?

¹⁶ So hin jekhetane le Devleskere chramos le modlenca? Se amen sam o chramos le džide Devleskero, avke sar phendá o Del:

*“Bešava the phirava maškar lende,
me avava lengero Del a on ena mire manuša.*

¹⁷ *Vašoda aven lendar avri a odcirden tumen het, phenel o Raj,
ma chuden tumen le nažuzestar
a me tumen prilava.*

¹⁸ *Me avava tumaro Dad
a tumen avena mire čhave the čhaja,
phenel o Raj, o Nekzoraleder.”*

7

¹ Mire lače phralale, te amen o Del diňa kajse lava, žužaras pes savorestar, so meľarel o telos the o duchos, hoj te avas andre savoreste sentna a te daras le Devlestar.

Le Pavloskero radišagos

² Prilen amen jilestar! Ňikaske na kerđam nič nalačo; Ňikas na dukhadam; Ňikaha na thođam avri.

³ Na phenav oda, hoj tumen te odsudzinav. Se imar kada anglal phendom, hoj san andre amare jile, hoj jekhetane te meras a jekhetane te dživas.

⁴ Andre savoreste tumenge pačav a thovav andre tumende baro baripen! Andre savore amare pharipena som zoralardo a pherardo le radišagoha.

⁵ Bo akorestar, sar avľam andre Macedonija, amare telos na sas Ňisavo odpočinkos. Všadzik amen sas pharipena: Avral sas o maribena a andre amare jile e dar.

⁶ Ale o Del, savo del o radišagos olen, save andro duchos na birinen, diňa o radišagos the amen oleha, hoj avľa o Titus.

⁷ No, na ča oleha, hoj ov avľa, ale the ole radišagoha, so les sas tumendar. Ov amenge vakerelas pal oda, sar igen man kamen te dikhel; sar pal ma roven a sar igen pes starinen pal ma. Olestar man sas mek buter radišagos.

⁸ A te le ľileha tumenge kerđom pharipen, imar mange oda nane pharo, choc te sas. Se dikhav, hoj tumenge oda ľil andá sikra pharipen,

⁹ ale akana radisaľuvav. No na vašoda, hoj tumen sas pharipen, ale vašoda, hoj oda pharipen tumen visardá le binendar. Oda pharipen sas le Devleske pre dzeka a oleha tumenge nič na kerđam nalačo.

* 6:15 O Belial

¹⁰ Se te hin varekaske pharo, te hin oda le Devleskeri voľa, a visarel pes le binostar, zachraňinel les oda. Kajso pharipen na mušinas te bajinel. Ale te hin varekas o svetoskero pharipen, anel leske oda o meriben.

¹¹ Dikhen kaj tumen anda kada pharipen, so hin pal e Devleskeri voľa. Ča dikhen savi snaha the ochota! Savi dar, savi tužba a savi horľivost! Savi voľa te potrestinel oles, ko kerďa o nalačo! Aleha savoreha presikaďan, hoj san žuže andre kadi veca!

¹² A choc te tumenge pisindom, oda na sas vaš oda manuš, ko kerďa o nalačo; aňi na vaš oda, kaske sas kerdo o nalačhipen; ale vaš oda, hoj pes te sikavel anglo Del, sar čačes tumen amen kamen.

¹³ Olestar samas zoralarde. A paš oda mek bareder radišagos amen sas le Titoskere radišagostar, bo leskero duchos sas tumendar savorendar zoralardo.

¹⁴ Me man lašardom tumenca anglal leste a na ladžavas man vaš tumende. Amen tumenge furt vakerahas o čačipen a avke the amaro lašariben anglo Titus pes sikaďa sar čačipen.

¹⁵ Leskero jilo hino meksa pašeder ke tumende, sar peske leperel, sar les savore šunenias a sar les priľlan andre sentňi dar the pačiv.

¹⁶ Radisaľuvav, hoj tumenge šaj pačas andre savoreste.

8

O daros prekal o Jeruzalem

¹ Kamas, phralale, hoj te džanen pal le Devleskero lačhipen (milost), so sas dino le khangerenge andre Macedonija.

² Prekal o but pharipena sas probalimen avri (skušimen avri), ale lengero radišagos sas ajso baro, hoj choc te hine igen čore, the avke dine igen ščirones.

³ Čačes tumenge phenav, hoj korkore pestar dine ajci, keci šaj; a mek buter dine, sar sas hodne.

⁴ Igen amen mangenas vaš o lačhipen (milost), hoj the on te šaj pomožinen le pačabnaskere andre Judsko.

⁵ No, na kerde ča avke, sar lendar amen užarahas, ale ešeb (peršo) pes korkore oddine le Rajeske a palis the amenge, avke sar oda o Del kamel.

⁶ Vašoda mangľam le Titus, hoj avke, sar chudľa tumenca te kerel kadi kamibnaskeri služba, avke la the te dokerel.

⁷ Avke sar san barvale andre savoreste – andro pačaben, andro lav the andro prindžaripen, andre oda, hoj igen kamen te del, the andro kamiben ke amende – aven barvale the andre kadi kamibnaskeri služba.

⁸ Na phenav oda sar rozkasis. Ale leperav, sar igen kamen te del avre džene, hoj te probalınav avri, savo čačo hin tumaro kamiben.

⁹ Se prindžaren o lačhipen (milost) amare Rajeskero le Ježišoskero Kristoskero. Sas barvalo, ale prekal tumende ačhila čoro, hoj tumen te barvalon prekal leskero čoripen.

¹⁰ Kadi hin miri rada tumenge: Oka berš tumen na ča diňan ešebne (perše), ale the ešeb kamenas oda te kerel.

¹¹ No akana tumenge hin pre chasna oda te dokerel. Avke, sar oda kamenas te kerel, akana den olestar, so tumen hin.

¹² Te kamen te del, le Devleske na džal pal oda, či tumen hin abo nane, ale pal oda, keci den olestar, so tumen hin.

¹³ Bo na džal pal oda, hoj avrengte te avel lokeder a tumenge phareder, ale hoj te el len avke sar the tumen.

¹⁴ Akana tumen hin buter a pomožinen lenge, bo len nane; a sar ela len buter, hoj on te pomožinen tumenge, te kampela.

¹⁵ Avke sar hin pisimen:

“Oleske, ko skidňa but, na ačhila a oleske, ko frima, na chibalinelas.”

O Titus le phralenca bičhade

¹⁶ Palikeras le Devleske, hoj thođa le Titoske andro jilo kajso starišagos pal tumende.

¹⁷ Bo sar les mangahas, hoj te džal ke tumende, ov oda priiľa. A na ča oda, ale korkoro kamelas igen te džal ke tumende.

¹⁸ Amen leha bičhadam the le phrales, saves lašaren andre savore khangera vaš leskeri služba prekal o evaňjelium.

¹⁹ A na ča oda, ale o khangera les kidle avri, hoj amenca te phirel andre kadi kamibnaskeri služba. Oda keras pre slava le Rajeske, hoj pes te sikavel, sar kamas te pomožinel.

²⁰ Amenge džal pal oda, hoj ňiko amenge te na čhivel pro jakha oda, sar keras kale barvale daroha.

²¹ Bo kamas te kerel o lačo: Na ča anglo Raj, ale the anglo manuša.

²² A bičhadam lenca the avre phrales. Les buterval probalindam avri a dikhľam, hoj hin igen horľivo. Ale akana mek buter kamel te pomožinel, bo hin les andre tumende baro pačaben.

²³ A te džal pal o Titus: Ov kerel jekhetane manca andre odi služba maškar tumende; te džal pal okla phrala: On hine bičhade le khangerendar a anen e slava le Kristuske.

²⁴ Vašoda lenge presikaven tumaro kamiben avke, hoj savore khangera te džanen, soske pes tumenca lašarahas.

9

O daros prekal o phrala

¹ Mange tumenge na kampil te pisinel pal e pomoca prekal le Devleskere manuša.

² Se džanav pal tumende, sar oda kamen te kerel, a vašoda man tumenca šaj lašarav anglo Macedončana, hoj tumen – o phrala andral e Achaja – san imar okle beršestar pririchtimen. Oda, hoj tumen igen kamenas te del, podhazďňa but dženen.

³ Vašoda bičhadom le phralen, hoj te aven pririchtimen, sar tumenge oda phendom, a amaro lašariben tumenca andre kadi veca te na aven ča lava andro luftos.

⁴ Na kamav, hoj pes andre kadi veca te ladžas, sar manca avena o Macedončana a na arakhena tumen pririchtimen – bo sar tumen palis ladžana?

⁵ Vašoda dikhavas, hoj kampil igen te mangel le phralen, hoj te džan ke tumende anglal a te pririchtinen oda daros, so diňan lav, hoj dena. Te avel oda imar pririchtimen a te dičhol, hoj den ščirones a na vašoda, bo mušinen.

⁶ Oda hin avke: “Ko skupones sadzinel, skupones the kidela upre, a ko ščirones sadzinel, ščirones the kidela upre.”

⁷ Sako avke, sar peske phendã andro jilo, na avke, hoj musaj, abo hoj tut vareko andre oda ispidel, bo o Del kamel ole manušes, ko del radišagoha.

⁸ Bo le Devles hin zor te del tumen andre savoreste buter, sar tumenge kampil, avke hoj tumen furt ela savoro, so tumenge kampil pre dojekh lačhipen.

⁹ Avke sar hin pisimen:

“Rozčhivkerďa a diňa le čorenge, leskeri spravodľišagos ačhel pro furt.”

¹⁰ No, o Del hin oda, ko del o žužodiv (o zrnos) oles, ko sadzinel, a Ov del the o maro te chal. Dela a kerela buter tumare semenostar a dela, hoj te barol tumaro čačipnaskero ulipen.

¹¹ Ov tumen barvalarela andre savoreste, hoj te aven ščire. A o manuša palikerena le Devleske vaš tumaro daros, so prilena amendar.

¹² Bo kadi sentňi služba, so keras, na ča del le sentnen oda, so lenge chibalinel, ale the igen barol andre oda, hoj but manuša palikeren le Devleske.

¹³ Se oleha, hoj tumen andre kadi služba mištes presikaven, on lašaren le Devles. Bo tumen šunen le Kristoskero evaňjelium, podden tumen leske a ščirones tumen lenca the savorenca ulaven.

¹⁴ On pes vaš tumenge modlĭnen a igen tumen kamen, bo le Devleskero lačhipen (milost) upral tumende hin igen baro.

¹⁵ Palikeras le Devleske vaš leskero daros, so pes na del le lavenca te phenel avri!

10

O Pavol pal peskeri služba

¹ Mangav tumen, me o Pavol, savo som “kovlejileskero”, sar som tumenca, ale “zoralo” ke tumende, sar som tumendar dur! Mangav vaš o Kristus, savo hino lačo the kovlejileskero,

² hoj te na mušĭnav te el zoralo pre varesave džene tumendar, sar avava, so peske pal amende gondolĭnen, hoj keras avke sar o manuša andre kada svetos.

³ Bo choc dživas andro felos pre kada svetos, amen pes na maras avke sar o manuša andro svetos.

⁴ No amare zbraňi, savenca pes amen maras, nane le svetostar, ale hine le Devlestar, zorale te phagerel o pevnosti. Lenca phageras o nalačo gondolišagos

⁵ a savoro, so pes upre lidžal a hazdel pes upral le Devleskero prindžaripen. Ole zbraňenca phandas dojekh gondolišagos, hoj pes te podden le Kristoske.

⁶ A sam pririchtimen te potrestinel savoro našundĭpen, medik na šunena andre savoreste.

⁷ Tumen dikhen ča pre oda, so tumen hin anglo jakha. Te vareko tumendar pačal, hoj hino le Kristoskero, mi gondolĭnel pre oda, hoj avke, sar ov hino le Kristoskero, sam the amen.

⁸ Choc man but lašarava ola zoraha, so amen diňa o Raj, na avava andre ladž, bo odi autorita amenge sas diňi, hoj tumen te budinas a na te rozmaras.

⁹ Na kamav, hoj te dičhol avke, sar te tumen kamľomas le ĭlenca te daravel avri.

¹⁰ Bo phenen: “Leskere ĭla hine zorale the phare, ale sar hino maškar amende, hino slabo a leskere lava ņikhaj nič.”

¹¹ Kajso manuš mi džanel, hoj oda, so pisinas andro ĭla, sar na sam tumenca, keraha the akor, sar avaha tumenca.

¹² No amen pes na opovažinas te prirovňinel abo te rachinel ke varesave džene, save pal peste but gondolĭnen a pes hazden upre. On oda keren sar bi e godĭ! Bo pes korkore peha merĭnen a korkore peha porovňinen.

¹³ No amen pes na lašaraha bi e mira buter, sar kampel. Lašaraha pes ča ola bučaha, so o Del amen diňa te kerel a tumen san kotor ola bučatar.

¹⁴ Amen pes na lašaras buter, sar kampel. Se dogelam dži ke tumende le Kristoskere evaňjelioha.

¹⁵ Nane mištes, hoj pes te lašaras avrengera bučaha, a avke na keras. Ale amen pačas, hoj sar barola tumaro pačaben, tumen amen lašarena furt buter vaš odi buči, so keras maškar tumende.

¹⁶ Palĭs šaj anaha o evaňjelium the avre phuvenge, so hine pal tumende, a na mušĭnaha pes te lašarel avreskera bučaha.

¹⁷ Ale avke sar hin pisimen: “Oda, ko pes lašarel, mi lašarel pes le Rajeha.”

¹⁸ Bo na oda, ko pes korkoro lašarel, hino lačo služobňikos, ale oda, kas o Raj lašarel.

11

O Pavol the o falošna apoštola

¹ Šaj mek zlidžan man andre oda, hoj avava sikra nagodaver? Mangav tumen, hoj te zlidžan!

² Bo mange pal tumende igen džal, avke sar the le Devleske. Manglom tumen jekhe muršeha, le Kristoha, a dava tumen leske sar žuža, pačivala čha.

³ Ale darav man, hoj pes tumaro gondolišagos te na visarel het le čačipnastar the le žužipnastar ko Kristus, avke sar o beng cirdña pro binos la Eva peskere klamišagoha.

⁴ Bo tumen šukares zlidžan te vareko avel ke tumende a zvestinel tumenge avre Ježiš, sar tumenge amen kazinahas, a prilen the avre duchos the aver evaňjelium sar oda, so priilan amendar.

⁵ Me mange gondolinav, hoj pal ola “bare” apoštola nisoha na som palal.

⁶ Bo choc na som avrisikado andro vakeriben, andro prindžaripen som. Se amen tumenge oda savoro sikadam andre savoreste.

⁷ Či so, kerdom binos, hoj man korkoro tele dikhavas a tumen upre hazdavas, oleha, hoj bi o počiňiben tumenge vakeravas o evaňjelium le Devleskero?

⁸ Aver khangera obcoravas, bo lavas lendar o počiňiben, hoj tumenge te služinav.

⁹ The akor, sar somas ke tumende a chibalinelas mange vareso, na somas ňikaske pre meň. Se te mange vareso chibalinelas, pomožinenas mange o phrala, save avenas andral e Macedonija. Avke keravas, hoj tumen te na el manca nisavo pharipen, a avke kamav dureder te kerel.

¹⁰ Avke sar hin o čačipen le Kristoskero andre mande: Kada miro lašariben ňiko našti ačhavela andre Achajakere phuva!

¹¹ Soske? Vaš oda, hoj tumen na kamav? O Del džanel, hoj tumen kamav.

¹² No oda, so kerav, kerava dureder, hoj te musarav o lašariben ole “apoštolenge”, save kamen te sikavel, hoj hine ajse sar amen.

¹³ Bo on hine o falošna apoštola, klamišagoha keren buči a keren pestar apoštola le Kristoskere.

¹⁴ Na čudalinas pes, se korkoro o satan pes prekerel pro aňjelos le svetloskero!

¹⁵ Vašoda nane oda bari veca, te leskere služobňika keren pestar o služobňika le čačipnastar. Ale lengero koňec ela avke, sar peske zasogalinen (zaslužinen).

O cerpišagi le Pavloskere

¹⁶ Pale phenav: ňiko peske pal ma te na gondolinel, hoj som nagodaver. Ale te avke kerena, prilen man sar nagodaverones, hoj man the me sikra te lašarav.

¹⁷ Oda, so phenav akana, na phenav le Rajestar, ale me man lašarav, sar o nagodaver manuš.

¹⁸ Ale, te pes but džene lašaren avke, sar andro svetos, the me man avke lašarava,

¹⁹ bo te san ajse godaver, ta radišagoha zlidžan le nagodaveren!

²⁰ Se tumen zlidžan te tumendar vareko kerel otroken, te tumen vareko avri hasnalinel, te tumenca vareko thovel avri, te pes vareko hazdel upre prekal tumende a mek the oda, sar tumen vareko pal o muj demel.

²¹ Ladžaha phenav: Samas igen slaba oda te kerel tumenca! Te pes vareko šaj lašarel, the me man šaj lašarav. Phenav oda sar nagodaver:

²² On hine Hebreja? The me som. Hine Izraeliti? The me som. Hine o potomki le Abrahamoskere? The me som.

²³ Hine o služobňika le Kristoskere? Phenav oda sar nagodaver: Me meksa buter! Buter keravas buči sar on, buter somas andro bertení, buterval man marde a buterval somas pašes paš o meriben.

²⁴ Le Židendar chudlom pandžvar le bičoha po tranda the eňa (39) rani,

²⁵ trival man marde la pacaha a jekhvar andre mande čhivkerenas le barenca, hoj man te murdaren. Trival predžidilom oda, hoj e lođa rozpeľa a jekh džives the jekh rat somas andro paňi pro moros.

²⁶ Somas furt pro droma, somas andre dar pro paňa, andre dar le zbujňikendar the andre dar mire manušendar – le Židendar – a le Nažidendar. Somas andre dar andro foros, pre pušta, andro moros a the maškar o falošna phrala.

²⁷ Keravas phares buči a trapinavas man, buterval aňi na sovavas, somas bi o chaben the bi o paňi, but man poscinavas a somas andro šila the bi o gada.

²⁸ Mek paš oda savoro, aňi na phenav pal o starišagi, so man hin sako džives pal savore khangera.

²⁹ Te vareko hino slabo, the me som; te vareko perel andro binos, mange hin pharo.

³⁰ Te man mušinav te lašarel, me man lašarava mire slabišagoha.

³¹ O Del, o Dad le Ježišoskero Kristoskero – mi el požehňimen leskero nav pro furt – džanel, hoj na klaminav.

³² Sar somas andro foros Damaskus, o guverneris, savo sas tel o kralis Aretas, man kamla te phandel andre a diňa te stražinel o brani le foroskere.

³³ Ale varesave manuša man mukle le košariha prekal e oblaka tele le muroha a denašlom leske andral o vasta.

12

Le Pavloskero videňje the leskero trňos

¹ Mušinav man te lašarel, the te oda nane pre ňisoste lačo. A phenava pal oda, so dikhlom a so mange o Raj sikada.

² Prindžarav manušes andro Kristus, savo sas anglo dešuštar berš avricirdlo dži andro trito ňebos. Na džanav, či oda sas andro telos vaj avri le telostar – o Del džanel.

³ A džanav, hoj oda manuš – či oda sas andro telos, vaj avri le telostar, me na džanav, o Del džanel –

⁴ sas avricirdlo andro rajos a šunda ajse veci, so pes na den te prevakerel le lavenca, so našti o manuš phenel avri.

⁵ Kaleha man lašarava, no korkoro man na lašarava, ča mire slabišagenca.

⁶ Se choc te man kamľomas te lašarel, na ulomas nagodaver, bo phenava ča o čačipen. Ale zlikerav man, hoj peske pal ma vareko te na gondolinel buter sar oda, so dikhel abo šunel mandar.

⁷ Ale vašoda, hoj man te na lidžav upre ole bare vecenca so dikhlom, sas mange diňi o trňos andro telos – oda hin o poslos le satanoskero – hoj man te dukhavel, hoj man te na lidžav igen upre.

⁸ Vašoda trival man mangavas le Rajeske, hoj mandar oda te lel het.

⁹ Ale ov mange odphenda: “Dos tuke hin miro lačhipen (milost), bo miri zor pes presikavel andro slabišagos.” Vašoda man nekradeder lašarav mire slabišagenca, hoj te el andre mande e zor le Kristoskeri.

¹⁰ Vašoda radišagoha prilav oda, sar som slabo, sar mange keren ladž, sar som andro pharipen, sar pre mande džan a sar cerpinav vaš o Kristus. Bo sar som slabo, akor som zoralo.

O starišagos pal o Korintana

¹¹ Ačhilom nagodaver, no tumen man ke oda ligendan. Se tumen man majindan te lašarel; no choc me na som nič, andre ňisoste na som cikneder ole “bare apoštolendar”.

¹² Se oda, hoj som apoštolos, dičholas maškar tumende akor, sar dživavas andro baro avrilikeriben a keravas o zazraki, znameňja the o zorale veci.

¹³ So keravas goreder mařkar tumende sar andre okla khangera? Ča ipen ajci, hoj tumenge na somas pre meň. Mangav tumen, hoj mange te odmuken oda nalačhipen!

¹⁴ Akana som imar tritovar pririchtimen te džal ke tumende a na avava tumenge pre meň. Se me na rodav tumare veci, ale rodav tumen. Bo na o čhave muřinen te del o barvalipen le dajenge the le dadenge, ale on le čhavenge.

¹⁵ Ale me radiřagoha dava savoro, so man hin, a the man korkores, vař tumare dživipena. Te me tumen kamav buter, tumen man kamena frimeder?

¹⁶ Se dikhen, me na somas tumenge pre meň. Ale vareko řaj phenel, hoj som godaver a thođom tumenca avri.

¹⁷ So? Či tumen viužindom avri varekaha olendar, saven ke tumende bičhadom?

¹⁸ Manglom le Titus a bičhadom leha le phrales. Či o Titus tumen viužinda avri? Či na phirahas andre oda jekh duchos, ole jekhe dromeha?

¹⁹ So? Calo časos tumenge gondolinen, hoj amen anglal tumende pes brařinas? Anglo Del andro Kristus phenas: Kada savoro, so keras, mire lače phralale, hin pre oda, hoj tumen te baron.

²⁰ Bo sar avava, darav man, hoj te na arakhav tumen ajsen, sar na kamav, a hoj aňi tumen man te na arakhen ajses, saves na kamen. Darav man, hoj tumen te na arakhav andre vika, andro hamiřagos (žarlivost), andre cholı, andro vesekediřagi, andro pletki, andro nalače vakeribena, andro baripen vaj andro nasmirom.

²¹ Bo sar avava pale ke tumende, na kamav man te ladžal anglo Del a na kamav te rovel upral ola but manuša, save kerde o bini, ale mek pes na visarde le nažuže vecendar, le lubipnastar the ole džungale vecendar, so kerde.

13

O posledna lava

¹ Kada imar hin tritovar, so džav ke tumende. Hin pisimen: *“Dojekh lav ačhela pro duj abo trin řvedki.”*

² Phendom oda imar akor, sar somas dujtovar ke tumende. A akana – choc ode na som – pale phenav olenge, save angloda kerde o bini, the savore okle džzenenge: Sar avava pale, na sajinava řnikas!

³ Se tumen kamen te dikhel či čačas prekal mande vakerel o Kristus, savo nane slabo ke tumende, ale hino zoralo mařkar tumende.

⁴ Bo choc sas ukriřimen andro slabiřagos, no dživel le Devleskera zoratar. Avke the amen sam slaba andre leste, ale leha dživaha prekal tumende le Devleskera zoraha.

⁵ Korkore tumen probalinen avri (skuřinen avri), či dživen andro pačaben abo na; phučen oda korkore pestar. Či na prindžaren pre peste, hoj o Kristus dživel andre tumende? Te na, oda vařoda, bo na obačilan andre proba (skuřka).

⁶ Pačav, hoj džanena, hoj amen obačilam.

⁷ Mangas pes ko Del, hoj te na keren řič nalačo. Na vařoda, hoj amen te dičhuvas lače, ale hoj tumen te keren o lačo, choc te amen na obačilamas.

⁸ Se amen nařti džas pro čačipen, ale ačas vař o čačipen.

⁹ Radisaľivas, sar sam slaba a tumen san zorale. Amen the vař oda pes modľinas, hoj te dobaron.

¹⁰ Kada tumenge pisinav, sar mek na som tumenca, hoj te na muřinav te el prisno pre tumende, sar avava. Bo o Raj man na diňa autorita pre oda, hoj tumen te čhivav tele, ale hoj tumen te budinav.

¹¹ A mek kada, phralale: Radisaľon! Keren sa, hoj furt te baron; dolikeren oda, so tumenge phendom; gondolinen jekhetane a dživen andro smirom! A o Del le kamibnaskero the smiromskero ela tumenca.

¹² Pozdravinen jekh avres le sentne čumibnaha. Pozdravinen tumen savore phrala andro Del.

¹³ O lačhipen (milost') le Rajeskero le Ježišoskero Kristoskero, o kamiben le Devleskero the o jekhetañiben le Sentne Duchoskero mi el tumenca savorenca!

Le Pavloškero Lil Le GALAŤANENGE

O pozdravos

¹ Me o Pavol, o apoštolos, savo nane bičhado le nipendar, aňi le manušestar, ale bičhado prekal o Ježiš Kristus the prekal o Del o Dad, savo les uštađa andral o meriben,

² the savore phrala, save hine manca, pisinās le khangerenge andre Galacija:

³ Mi del tumen o Del amaro Dad the o Raj o Ježiš Kristus o lačhipen (milost) the o smirom.

⁴ Ov pes diňa vaš amare bini, hoj amen te lel avri andral kada nalačho časos, andre savo dživas, bo avke oda kamelas o Dad amaro Del.

⁵ Leske mi džal e slava pro furt. Amen.

Aver evaňjelium nane

⁶ Čudalínav man, hoj avke sig oddžan Olestar, ko tumen vičinda prekal o lačhipen (milost) le Kristoskero, a džan ke aver evaňjelium.

⁷ Nane aver evaňjelium, ale hine varesave džene, save tumen diliňaren andre, bo kamen te previsarel o evaňjelium le Kristoskero.

⁸ Ale te tumenge amen – abo o aňjelos andral o ňebos – vakerđamas aver evaňjelium sar oda, so tumenge imar vakerđam, mi el prekošlo!

⁹ Avke sar imar sigeder phendām the akana pale phenav: Te tumenge vareko vakerela aver evaňjelium sar oda, so imar priilān, mi el prekošlo!

¹⁰ Me na kamav akana te vakerel oda, so kamen o manuša te šunel, ale oda, so o Del kamel. Abo kamav te el pre dzeka le manušenge? Bo te mek kamlomas te el pre dzeka le manušenge, ta imar na ulomas le Kristoskero služobňikos.

Sar priila o evaňjelium le Devlestar

¹¹ Kamav tumenge te phenel, phralale, hoj o evaňjelium, so tumenge vakeravas, nane le manušestar.

¹² Bo me o evaňjelium na priilom le manušestar, aňi mange na sikađa o manuš, ale priilom les prekal o Ježiš Kristus, savo mange oda sikađa.

¹³ Se tumen šundān pal miro džživipen, sar mek somas andre Židoviko pačaben. Šundān, sar džavas pre le Devleskeri khangeri a keravas sa pre oda, hoj la te rozmarav.

¹⁴ A andro Židoviko pačaben somas feder but Židendar, save sas andre mire berša, bo mange džalas buter pal o tradiciji amare dadengere.

¹⁵ Ale o Del peske man avri kidňa mek angloda, sar ulilom (pes narodzindom), a vičinda man peskere lačhipnaha (milostaha), akor sar kamla

¹⁶ prekal mande te sikavel peskere Čhas a hoj pal leste te vakerav maškar o Nažidi. Akor na gelom ňikastar pal oda te phučel,

¹⁷ aňi na gelom andro Jeruzalem ko apoštola, save sas sigeder sar me, ale gelom andre Arabija a paloda avlom pale andro Damaskus.

¹⁸ Palis pal o trin berš gelom andro Jeruzalem, hoj te prindžarav le Kefas*, a ačhilom ke leste dešupandž džives.

¹⁹⁻²⁰ Avre apoštolos na dikhlom, ča le Jakob, le Rajeskere phrales – o Del džanel, hoj oda, so tumenge pisinav, na klaminav.

²¹ Palis gelom andro phuva Sirija the Cilicija,

* **1:18** O Peter

²² ale le Kristoskere khangera andre Judsko man dži akor na dikhle a na prindžarenas.

²³ On ča šunde: “Oda, ko pre amende varekana džalas, akana kazinel pal o pačaben, so angloda kamelas te rozmarel.”

²⁴ A lašarenas vaš ma le Devles.

2

Le Pavol prilen andro Jeruzalem

¹ Palis pal o dešuštar berš gelom le Barnabašiha pale andro Jeruzalem a ilom manca the le Titus.

² Gelom ode, bo o Del mange sikađa, hoj te džav. Sar man arakhlom korkoro le vodcenca, phendom lenge pal soste hin o evaňjelium, so kazinav maškar o Nažidi. Bo na kamavas te kerel hijaba miri buči, so kerdom a so mek kerav.

³ Ale aňi na ispidenas le Titus, savo sas manca, hoj pes te občinel (obrezinel), choc hino Grekos.

⁴ Ča ola falošna phrala oda kamenas, bo amendar kamenas te kerel otroka. On pes sar špijona počoral ispidle andre, hoj te musaren amari sloboda, so amen hin andro Ježiš Kristus.

⁵ Amen lenge na pomuklam aňi sikra, aňi pes lenge na poddiňam, hoj o čačipen le evaňjelioskero te ačhel prekal tumende.

⁶ Ale ola, saven o manuša likerenas sar vodcen, paš oda evaňjelium nič buter na dothode – choc man andre oda nane nič, ko sas on, bo o Del peske na kidel avri le manušes pal o muj.

⁷ No, ale dine man čačipen, sar dikhle, hoj mange hin dino te kazinel o evaňjelium prekal o Nažidi, avke sar le Peteriske prekal o Židi.

⁸ Se oda, ko delas zor le Peter ke apoštoliko buči maškar o Židi, delas zor the man maškar o Nažidi.

⁹ Ola, save hine sar o slupi andre khangeri: O Jakob, o Peter* the o Jan sprindžarde o lačhipen (milost), so chudlom le Devlestar. Avke podine mange the le Barnabašiske o čačo vast, hoj te keras jekhetane e buči: Amen maškar o Nažidi a on maškar o Židi.

¹⁰ Ča oda mangenas, hoj te na bisteras pro čore. Oda the me kamavas igen te kerel.

O Pavol pokarhinel le Peter

¹¹ Ale sar avla o Peter andre Antiochija, ačhadom man leske a phendom leske andro jakha, bo namištes kerđa.

¹² Bo mek sar ode na sas varesave džene le Jakobostar, chalas jekhetane le Nažidenca. Ale sar on avle, odcirdelas pes le Nažidendar, bo daralas pes olendar, save sikavenas pal o občhindipen (e obriezka).

¹³ The okla Židi kerenas avke, sar o Peter a mek le Barnabaš scirdle andre oda, hoj te avel dujemujengero.

¹⁴ Ale sar dikhlom, hoj na džan rovnones pal o čačipen le evaňjelioskero, phendom le Peteriske anglal savorende: “Se tu, savo sal Židos, džives sar o Nažidi a na sar o Židi. Soske kames, hoj o Nažidi te dživen avke sar o Židi?”

O Židi the o Nažidi spasimen le pačabnaha

¹⁵ Amen ulilam (pes narodzindam) sar Židi a na sar o Nažidi.

¹⁶ Ale džanas, hoj pes o manuš našti ospravedlňinel oleha, hoj dolikerel o zakonos, ale ča prekal o pačaben andro Ježiš Kristus. The amen pačandilam andro Ježiš Kristus, hoj te avas ospravedlňimen prekal o pačaben le Kristoskero a na oleha, hoj

* 2:9 Abo: O Kefas

keras pal o zakonos. Bo le skutkendar andral o zakonos na ela ospravedlňimen ňisavo manuš.

¹⁷ Te amen kamas te el ospravedlňimen andro Kristus a the avke dikhas, hoj sam binošna manuša, ta akor hin o Kristus služobňikos le binoskero? Šoha na!

¹⁸ Bo te oda, so čhidom tele, pale ačhavava, sikavav, hoj som binošno manuš.

¹⁹ Bo me prekal o zakonos muľom le zakonoske, hoj te dživav le Devleske. Som ukrižimen jekhetane le Kristoha

²⁰ a imar na dživav me, ale dživel andre ma o Kristus. A oda dživipen, so akana dživav andro telos, dživav pačabnaha andro Čhavo le Devleskero, savo peske man zakamla a diňa pes korkores vaš ma.

²¹ Na odčhivav mandar le Devleskero lačhipen (milost), bo te ulahas o manuš ospravedlňimen prekal o zakonos, akor o Kristus muľa hijaba.

3

O zakonos vaj o pačaben

¹ Ó, tumen nagodaver Galaťanale! Ko tumen diliňarda andre? Se avke žužes tumenge sas oda avriphendo, sar muľa o Ježiš Kristus pro kerestos – avke sar te oda dikhlanas tumare jakhenca!

² Ča oda tumendar kamľomas te džanel: Či chudľan le Devleskere Duchos, bo kerenas pal o zakonos? Abo vašoda, hoj šundán o evaňjelium a pačandilán?

³ So, našaďan e godi? Chudľan te dživel le Duchoha, ale akana kamen te dokereľ andre peskeri zor?

⁴ Kajci but precerpindán hijaba? Ale oda čačes nane hijaba!

⁵ Se džanen, hoj o Del tumen del peskere Duchos a kerel maškar tumende o zazraki. Či oda kerel, bo dolikeren o zakonos, abo vašoda, hoj šundán o evaňjelium a pačandilán?

⁶ Dikhen pro Abraham: *“Pačandila le Devleske a rachinelas pes leske oda vaš o spravodlišagos.”*

⁷ Vašoda, džanen, hoj ola, save pačan, hine o čhave le Abrahamoskere.

⁸ Le Devleskero Lav džanelas imar anglal, hoj o Del pačabnaha ospravedlňinel le Nažiden, vašoda vakerďa o evaňjelium angloda le Abrahamoske: *“Andre tu ena požehňimen savore narodi.”*

⁹ O Abraham pačandila a sas požehňimen; avke the savore, save pačan, hine požehňimen, sar sas ov.

¹⁰ Bo savore, save dživen pal o zakonos, hine tel o prekošiben. Bo hin pisimen:

“Prekošlo hin sako, ko na kerel savoro, so hin pisimen andro zakonos a na dolikerel oda.”

¹¹ Kade dikhas, hoj anglo Del na ela ospravedlňimen ňisavo manuš prekal o zakonos, bo *“o čačipnaskero manuš dživela le pačabnastar.”*

¹² Ale o zakonos nane le pačabnastar. Bo hin pisimen: *“Ča oda, ko dolikerela o prikazaňja, dživela.”*

¹³ O Kristus amen cinda avri andral o prekošiben, so hin le zakonostar, bo ov korkoro ačila prekošlo vaš amenge. Bo hin pisimen: *“Prekošlo hin sako, ko hino figimen pro kašt.”*

¹⁴ Vašoda, hoj le Abrahamoskero požehnaňje te avel prekal o Kristus pro Nažidi, a hoj te chudas le pačabnaha le Duchos, avke sar phenda o Del.

O zakonos the o lav, so diňa o Del

¹⁵ Phralale, phenava tumenge priklados: Te pes duj manuša pre varesoste dovakeren a keren e zmluva, ta ňiko imar oda našti čerinel, aňi našti ke oda vareso dothovel.

¹⁶ O Del diňa lav le Abraham the leskere potomkos. Na phendā “the leskere potomkenge*,” sar te vakerđahas pal o but džene, ale phendā pal jekh: “*The tire potomkos†*”, savo hin o Kristus.

¹⁷ Kamav oleha te phenel kada: O Del kerđa le Abrahamoha zmluva a diňa les lav, hoj la dolikerela. O zakonos, so sas dino pal štar šel the tranda (430) berša, našti prephagel e zmluva the oda lav, so o Del diňa.

¹⁸ Bo te o đedictvos hin le zakonostar, na ulahas pal o lav, so diňa o Del. No diňa oda le Abrahamoske sar daros prekal peskero lav. ¹⁹ Akor pre soste sas o Zakonos? Sas dino prekal o aňjela the prekal le Mojžišoskero vast pre oda, hoj te sikavel o bini, medik na avela le Abrahamoskero potomkos, pal savo o Del diňa lav.

²⁰ Ale na kempel, hoj vareko te ačhel maškara, te hin ča jekh dženo. A o Del hin jekh.

O otroka the o čhave

²¹ Ta akor, sar? Či o zakonos pes ačhavel pre le Devleskere lava, so diňa? Na, šoha (ňikda) na! Bo te o manuša chudlehas ajso zakonos, so len šaj diňahas dživipen, ta akor sako, ko les dolikerđahas, ulahas ospravedlňimen.

²² Ale le Devleskero Lav phenel, hoj calo svetos hino tel e binoskeri zor; avke o daros, pal soste o Del diňa lav, chudena ola, save pačan andro Ježiš Kristus – a ča prekal o pačaben.

²³ Ale angloda sar avla o pačaben, o zakonos amen phandla sar andre bertena, medik pes na sikada o pačaben.

²⁴ O zakonos sas sar oda, ko amen bararelas avri a avke amen lidžalas ko Kristus, hoj te avas ospravedlňimen prekal o pačaben.

²⁵ Ale kanastar avla o pačaben, imar na kempel, hoj o zakonos amen buter te bararel avri,

²⁶ bo prekal o pačaben andro Ježiš Kristus san savore o čhave le Devleskere.

²⁷ Tumen savore, save san bolde andro Kristus, urdan pre tumende le Kristus.

²⁸ Imar akana nane aňi Židos, aňi Grekos; imar nane aňi otrokos abo slobodno; aňi muřš vaj džuvli – bo tumen savore san jekh andro Ježiš Kristus.

²⁹ A te san le Kristoskere, akor san o potomki le Abrahamoskere the o đediča, a oda prekal o lav, so diňa o Del.

4

¹ Ale phenav: Medik hin o đedičos terno, ňisoha nane aver le otrokostar, choc savoro hin leskero.

² Ov mek hino tel ola, save les lidžan a bararen avri, medik na avela oda džives, so diňa leskero dad.

³ Avke the amen: Sar samas terne, samas otroka a služinahas ole duchenge, so lidžan kada svetos,

⁴ ale sar avla oda časos, so majindā te avel, bičhađa o Del peskere Čhas, savo ulila (pes narodzinda) la džuvlatar a dživelas tel o Židoviko zakonos,

⁵ hoj te cinel avri olen, save dživenas tel o zakonos, hoj te avas o čhave le Devleskere.

⁶ A vašoda, hoj san leskere čhave, bičhađa o Del le Duchos peskere Čhaskero andre amare jile – o Duchos, savo vičinel: “Abba, Dado!”

* 3:16 Grekengeri čhib: O semena † 3:16 Grekengeri čhib: O semenos

⁷ Akana imar na sal o otrokos, ale o čhavo; a te sal o čhavo, akor o Del tutar kerđa te o dēdičos.

O starišagos pal o Galaťana

⁸ Ale akor, sar na prindžarenas le Devles, služinenas olenge, save nane čače devla.

⁹ No akana, sar prindžardan le Devles – abo sigeder phendomas, sar o Del prindžardā tumen – sar oda, hoj tumen pale visaren ke ola slaba the bizerakere veci, so lidžan kada svetos? Soske lenge kamen pale te služinel sar otroka?

¹⁰ Soske pes pale likerem le dživesendar, le čhonendar, le časendar the le beršendar?

¹¹ Darav pal tumende, či na sas hijaba savori buči, so keravas prekal tumende.

¹² Mangav tumen phralale: Aven sar me, bo the me som sar tumen. Ńisoha man na dukhadan.

¹³ Se tumen džanen, hoj sar tumenge ešebnovar (peršovar) vakeravas o evaňjelium, somas nasvalo.

¹⁴ Ale choc miro nasvaliben sas prekal tumende bari proba (skuška), na dikhlan man tele a na odčhidan man. Priilan man sar le Devleskere aňjelos – sar korkores le Ježiš Kristus.

¹⁵ So pes ačhila tumare radišagoha, so tumen sas? Bo phenav tumenge čačipen, te pes oda diňahas, ta the o jakha tumenge ilanas avri a diňanas len mange.

¹⁶ A so, akana som nalačo tumenge, bo phendom tumenge o čačipen?

¹⁷ Ola manuša tumen kamen te dochudel a sikaven, hoj lenge igen džal pal tumaro lačo. Ale on ča kamen tumen te odlel mandar, hoj te džan pal lende.

¹⁸ Hin mištes te tumenge furt džal pal o lačo, ale na ča akor, sar som tumenca.

¹⁹ Čhave mire, pale vaš tumenge igen cerpinav – sar o dukha paš o ločhiben – medik na avena ajse sar o Kristus.

²⁰ Akana kamľomas igen te el paš tumende, hoj tumenca te vakerav avres. Igen darav pal tumende.

E Sara the e Hagar

²¹ Phenem mange tumen, save kamen te dživel tel o zakonos: Na šunen, so vakerel o zakonos?

²² Bo hin pisimen, hoj le Abraham sas duj čhave – jekh la otrokiňatar a jekh la slobodnonatar, leskera romňatar.

²³ La otrokiňakero čhavo uliľa (pes narodzinda) le manušeskera voľatar, ale la slobodna romňake o čhavo uliľa prekal o lav, so diňa o Del.

²⁴ Oda, so pes ode ačhila, kampil te achalol sar podobenstvo. Kala duj džuvlija hine o duj zmluvi. Jekh zmluva hin pal o verchos Sinaj: Oda hin e Hagar, savake ulon o čhave andro otroctvo.

²⁵ Oj hiňi sar oda verchos Sinaj andre Arabija a oda verchos hin sar akanaskero foros Jeruzalem, so hino peskere čhavenca andro otroctvo.

²⁶ Ale o upruno Jeruzalem hin sar e slobodni, savi hiňi amari daj.

²⁷ Bo hin pisimen:

“Radisaľuv tu, savi tut našti el čhave a našti len anes pro svetos! Vriskin a vičin tu, savi na cerpines andro ulipnaskere dukha! Bo ola džuvľa, savi hiňi omukľi, ela buter čhave sar ola, sava hin rom.”

²⁸ Ale phralale, tumen san čhave prekal o lav, so diňa o Del, avke sar o Izak.

²⁹ Ale hin the akana avke sar akor, sar oda čhavo, savo uliľa (pes narodzinda) le telostar džalas pre oda, savo uliľa le Duchostar.

³⁰ Ale so phenel le Devleskero Lav?

“Trade avri la otrokiňa the lakere čhas, bo lakero čhavo na ela dēdičos le čhaha”, savo hino la slobodnatar.

³¹ Vašoda, phralale, amen na sam la otrokiňakere čhave, ale la slobodnakere.

5

E sloboda andro Kristus

¹ O Kristus amen oslobodzinda, hoj te avas slobodne. Vašoda ačhen andre odi sloboda a ma visaren tumen pale andro otroctvo.

² Me, o Pavol, tumenge phenav, hoj te tumen dena te občinel (obrezinel), akor tumenge o Kristus nane pre űisavi chasna.

³ Ale kamav te phenel dojekhe manušeske, ko pes del te občinel, hoj mušinel te dolikerel calo zakonos.

⁴ Tumen, save kamen te el ospravedlňimen prekal o zakonos, imar na san le Kristoha. Peľan avri andral le Devleskero lačhipen (milost').

⁵ Ale amen pes mukas pre oda, hoj anglo Del avaha ospravedlňimen pačabnaha prekal o Duchos.

⁶ Bo te hin o manuš andro Ježiš Kristus, na džal pal oda, či hino občindo (obrezimen), abo na. Džal pal o pačaben, so pes presikavel le kamibnaha.

⁷ Avke mištes denašenas! Ko tumen zaačhađa, hoj te na šunen o čačipen?

⁸ Oda, ko tumen prevakerel, na sas Olestar, savo tumen vičinda.

⁹ “*Sikra droždĭ anel upre calo chumer.*”

¹⁰ Pačav andro Raj pal tumende, hoj tumen na gondolinena avres. Ale o Del marela oles, ko tumen diliňarel andre, choc te ko oda ela.

¹¹ Phralale, te me mek vakerđomas, hoj pes kempel te občinel (obrezinel), akor soske pre mande mek furt džan? Te oda ulahas čačo, ta akor o kerestos le Kristoskero imar lenge na andahas o rušiben.

¹² Ola manuša, save tumen upre maren, peske mi čhinen avri sa!

¹³ Ale phralale, tumen san vičimen pre oda, hoj te aven slobodne. No, ma len e sloboda prekal tumaro telos, hoj kerena oda, so kamen tumare žadosci, ale služinen jekh avreske andro kamiben.

¹⁴ Bo calo zakonos hin dokerdo andre jekh prikazaňje: “*Kameha avres avke, sar pes korkores!*”

¹⁵ Ale te jekh avres chan the danderen, den pozora, hoj te na aven jekh avrestar zachale!

O skutki le teloskere

¹⁶ Ale phenav: Dživen pal o Duchos a na kerena o žadosci le teloskere.

¹⁷ Bo o telos na kamel oda, so o Duchos, a o Duchos na kamel oda, so o telos.

¹⁸ Ale te tumen lidžal o Duchos, na san tel o zakonos.

¹⁹ O skutki le teloskere igen dičhol a oda hin kala: Te kerel o lubipen, te kerel o nažužipen, te dživel bi e ladž,

²⁰ te služinel le modlenge, te čarinel, te džal jekh pre aver, te vesekedinel pes, te thovavel pes, te choľarel pes, te marel upre jekh avres, te rozulavel pes, te rozmarel o khangera,

²¹ te zavidzinel, te murdarel, te mačol a te mulatinel. A mek hin but ajse veci. Pal kala veci tumenge imar anglal phenav, sar imar the sigeder phendom: Ola, save keren kala veci, na chudena le Devleskero krališagos.

O ovocje le Duchoskero

²² Ale o ovocje le Duchoskero hin o kamiben, o radišagos, o smirom, o avriľikeriben, o lačhipen, o lačhejileskeriben, o pačivaliben,

²³ o kovlejleskeriben the o zľikeriben. Pre kala veci nane zakonos.

²⁴ Ola, save hine le Kristoskere, primarde pro kerestos peskere nalačhe binošne žadosci.

²⁵ Te dživas le Duchoha, mušinas the te phirel andro Duchos.

²⁶ Te na amenge džal pal oda, hoj amen o manuša te lašaren; te na pes jekh avres provokinas; te na zavidzinas jekh avreske.

6

Jekh avreske te pomožinas

¹ Phralale, te varesave manušes arakhlanas paš oda, sar kerel varesavo binos, akor tumen, save san duchovne, pomožinen leske te avel andral oda avri, ale keren oda andre pokora. No, de pozora the pre peste, hoj the tu te na peres andro pokušeňje.

² Lidžan o pharipena jekh avreskere a oleha dolikerena o zakonos le Kristusero.

³ Bo te peske vareko gondolinel, hoj hino vareko a ov nane ňiko, korkoro pes klaminel.

⁴ Sako mi dikhel pre peste, so kerel, a palis pes šaj lašarela korkoro andre peste, ale na anglal aver.

⁵ Bo sako lidžala peskero pharipen.

⁶ Oda manuš, savo siklol o lav, mi del oles, ko les sikavel, savore lačhipnastar, so leš hin.

⁷ Ma klaminen pes korkoren! Le Devlestar ňiko na asala. Bo savoro, so o manuš sadzinel, oda the kidela upre.

⁸ Bo oda, ko sadzinel avke, hoj te el pre dzeka peskere teloske, andral o telos kidela upre o kirňipen. Ale oda, ko sadzinel avke, hoj te el pre dzeka le Duchoske, andral o Duchos kidela upre o večno dživipen.

⁹ Choc te na birinas, ma preačas te kerel o lačhipen, bo avela jekhvar o časos, hoj kidaha upre o ulipen.

¹⁰ Vašoda, medik amen hin časos, keras o lačhipen savorenge a mek buter le phralenge the le pheňenge andro pačaben.

Te lašaras pes ča le Ježišoskere kerestoha

¹¹ Dikhen, save bare pismenenca tumenge me mire vasteha pisinav!

¹² Ola, save kamen te el pre dzeka le manušenge, tumen ispiden, hoj tumen te den te občhinel (obrezinel), ča vašoda, hoj pre lende te na džan vaš o kerestos le Kristusero.

¹³ Bo aňi on, save hine občhinde (obrezimen), na dolikeren o zakonos. Ale kamen, hoj pes tumen te den te občhinel vašoda, hoj pes palis on te lašaren oleha, hoj kerde občhindipen (e obriezka) pre tumaro telos.

¹⁴ Ňisoha man na kamav te lašarel, ča le kerestoha, pre savo muľa amaro Raj o Ježiš Kristus. O svetos mange hin ole kerestoha ukrižimen a me som ukrižimen le svetoske.

¹⁵ Bo na džal pal oda, či hin o manuš občhindo abo nane, ale či hino nevo manuš.

¹⁶ A pre savorende, save pes kamen pal oda te likerel, mi avel o smirom the o lačhipen – a the pro Izrael le Devleskero.

¹⁷ A imar man dureder ňiko te na trapinel, bo me lidžav pre miro telos o jazvi le Kristusere.

¹⁸ O lačhipen (milost) amare Rajeskero le Ježišoskero Kristusero mi el tumare duchoha, phralale.

Amen.

Le Pavloskero Lil Le EFEŽANENGE

O pozdravos

¹ Me o Pavol, o apoštolos le Ježišoskero Kristoskero le Devleskera volatar, pisinav le Devleskere manuŝenge the olenge, save pačan andro foros Efezus.

² Mi del tumen o Del, amaro Dad, the o Raj o Ježiš Kristus, peskero lačhipen (milost) the peskero smirom!

Pal o duchovno požehnaŝje andro Kristus

³ Laŝarav le Devles le Dades amare Rajeskere le Ježišoskere Kristoskere, hoj andro Kristus amen požehnaŝinda savore duchovne požehnaŝjenca andral o ŝebos.

⁴ Se mek sar aŝi o svetos na sas kerdo, imar amen o Del avri kidŝa prekal peste, hoj te avas andro Kristus sentna the bi e chiba a te dŝivas andro kamiben.

⁵ Ov oda avke kamelas a imar anglal oda kerda, bo sas leske oda pre dzeka, hoj te avas leskere čhave prekal o Ježiš Kristus.

⁶ Aven laŝaras le Devles vaŝ leskero baro ŝukar lačhipen (milost), so amen diŝa hijaba andre peskero Čhavo, saves kamel.

⁷ Andre leste sam avricinde, prekal leskero rat amenge hin odmukle o bini. Igen baro hin le Devleskero lačhipen (milost),

⁸ so amen avke barvales diŝa! Andre savoro peskero godaveripen the prindŝaripen

⁹ amenge diŝa o Del te dŝanel o garuđipen. Oda, so ov kamelas a so leske sas pre dzeka, the oda, so peske imar anglal phenda, hoj kerela prekal o Kristus.

¹⁰ Oda, so kamel o Del te kerel, hin, hoj sar avela oda lačo časos, kamel te sthovel sa jekhetane andro Kristus sar andro ŝero savoro, so hin pro ŝebos the pre phuv.

¹¹ Andre leste ačhilam the o deditča, avke sar oda o Del imar anglal kamla. Bo ov kerel sa avke, sar oda ov kamel,

¹² hoj te avas pro laŝariben leskera slavake; amen, save imar sigeder pes mukahas pro Kristus.

¹³ The tumen, sar andre leste pačandilan, sanas zapečatiŝimen ole Sentne Duchoha, pal savo o Del diŝa lav, hoj dela. Oda sas akor, sar ŝundān o lav le čačipnaskero, o evaŝjelium pal tumari zachrana.

¹⁴ O Sentno Duchos hino e zaruka prekal amende, hoj o Del amen dela oda, so phenda. Diŝa lav, hoj cinela peskere manuŝen avri. Aven laŝaras leskeri slava!

Le Pavloskeri modlitba

¹⁵ Vaŝoda the me, sar ŝundom pal tumaro pačaben andro Ježiš, amaro Raj, the pal o kamiben, so tumen hin ke savore sentne,

¹⁶ na preačhav vaŝ tumenge te palikerel le Devleske. Leperav tumen andre mire modlitbi,

¹⁷ hoj o Del amare Rajeskero le Ježišoskero Kristoskero, o Dad la slavakero, tumen te del peskero Duchos. Bo o Duchos tumendar kerela godaveren a sikavela tumenge le Devles avke, hoj les prindŝarena.

¹⁸ Mangav, hoj tumare jile te en phundrade te dikhel leskero svetlos, avke hoj te prindŝaren o uŝaripen (nađej), andre savo ov tumen vičinda, a savo slavno the barvalo hin o deditvos, so phenda, hoj dela peskere manuŝenge.

¹⁹ Kamav, hoj te prindŝaren, savi igen bari hiŝi odi zor, so kerel andre amende, save pačas. Oda hin ipen odi bari zor le Devleskeri,

²⁰ savaha uštađa le Kristus andral o meriben a thođa les te bešel pal peskeri čači (pravo) sera andro ņebos.

²¹ Ov hino upral savorende pro ņebos; upral dojekh vladaris, autorita, zor, the rajipen; a mek upral dojekh nav, so hin na ča andre kada svetos, ale the andre oda svetos, so avela.

²² O Del thođa le Kristoske savoro tel o pindre a diňa les šereske upral savoreste la khangerake.

²³ E khangeri hiňi leskero űelos; hiňi pherardi lestar, savo pherarel savoro andre savoreste.

2

Andral o meriben andro dživipen

¹ The tumen sanas varekana mule, bo na šunenas le Devles a kerenas bini.

² Akor dživenas avke, sar pes dživel andro svetos a šunenas le benges, savo hino raj upral o nalače duchengere zora andro luftos, so akana kerel andre ola manuša, save na šunen le Devles.

³ The amen savore varekana lenca dživahas andro žadosci le űeloskere a kerahas oda, so kamelas amaro űelos the amari godi. A oleha, hoj samas ajse sar savore okla manuša, majindam tiš te cerpinel le Devleskeri choli.

⁴ Ale o Del hino ajso barvalo andre peskero lačhipen the baro andro kamiben ke amende,

⁵ hoj amen obdžidarda le Kristoha, medik samas mule andre peskere bini. Le Devleskere lačhipnastar (milostatar) san zachraňimen!

⁶ Andro Ježiš Kristus o Del amen jekhetane leha uštađa andral o meriben, hoj leha jekhetane te bešas andro ņebos.

⁷ Ov kerđa oda, hoj peskere lačhipnaha (milostaha) andro Ježiš Kristus amenge te sikavel peskero igen baro kamiben andre oda časos, so avela.

⁸ Bo le Devleskere lačhipnastar (milostatar) san zachraňimen prekal o pačaben. No oda nane tumendar, ale le Devlestar – oda hin leskero daros.

⁹ Na san zachraňimen le skutkendar, hoj pes űiko te na lašarel.

¹⁰ Se vašoda amen o Del stvorinda andro Ježiš Kristus, hoj te keras ola lače veci, so o Del imar anglal pririchtinda prekal amende.

Jekh andro Kristus

¹¹ Vašoda ma bisteren, hoj tumen varekana uliľan (pes narodzinda) sar o pohana a o židi, save peske phenen “občhinde” (obrezimen), tumen vičinen “naobčhinde” a thoven baripen andre oda, so pes kerel le manušeskere vastenca pro űelos.

¹² Ma bisteren, hoj andre oda časos sanas bi o Kristus, na sanas jekhetane le Izraeloskere manušenca a na sas tumen kotor andre le Devleskere zmluvi the lava, so phenda, hoj dela. Sanas andre kada svetos bi o užaripen (nađej) a dživenas bi o Del.

¹³ Tumen, save sanas varekana dur, san akana jekhetane le Ježišoha Kristoha pašes paš o Del prekal o Kristoskero rat.

¹⁴ Bo ča ov hino amaro smirom a sodujen le Židen the le Nažiden sthođa andre jekh. Čhida tele peskere űeloha oda muros, so len rozulavelas sar űeprijatelen.

¹⁵ A zrušinda o Židoviko zakonos, so phenel, so mušinas a na mušinas te kerel, hoj andre peste te kerel ole dujendar jekhe neve manušes a avke te anel o smirom.

¹⁶ Prekal o kerestos andre jekh űelos sthođa sodujen le Devleha a aleha zničinda oda, hoj našti pes avri ačhenas.

¹⁷ A sar avľa, kazinelas o smirom tumenge le Nažidenge, save sanas dur le Devlestar, a o smirom the amenge le Židenge, save samas pašes.

¹⁸ Bo prekal leste šaj avas sodujdzene andre jekh Duchos ko Dad.

¹⁹ Avke akana imar na san sar cudzinci, abo sar ola, save bešen andre aver phuv, ale san ade khere jekhetane le sentne manušenca andre jekh famelija le Devleskeri.

²⁰ San sar kher, so hin ačhado pro zaklados le apoštolengero the le prorokengero, kaj hin o hlavno bar korkoro o Ježiš Kristus.

²¹ Ov likerel calí stavba jekhetane a kerel, hoj te ačhel sentno chramos prekal o Raj.

²² Prekal leste the tumen, o Nažidi, san jekhetane upreachade sar oda chramos, kaj o Del bešel prekal o Duchos.

3

Le Pavloskeri buči maškar o Nažidi

¹ Vašoda som me, o Pavol, andre bertena, bo služinav le Ježišoske Kristoske vaš tumenge, save na san Židi.

² Se šundán pal oda, hoj o Del andre peskero lačhipen (milost') mange diňa kadi služba, hoj la te kerav prekal tumende.

³ O Del mange sikada, hoj te džanav leskero garudípen, pal savo sikra pisindom.

⁴ Sar oda pregenena, šaj sprindžarena, sar me achaľuvav o garudípen le Kristoskero.

⁵ Varekana oda na sas le manušenge dino te džanel, ale akana prekal o Duchos o Del diňa te džanel peskere sentne apoštolenge the le prorokenge oda,

⁶ hoj the o Nažidi hine prekal o evaňjelium jekhetane le Židenca dediča a kotora andre jekh telos a the prekal lende hine o lava, so diňa o Del andro Kristus.

⁷ Me ačhilom o služobňikos ole evaňjelioske prekal le Devleskero daros – leskero lačhipen – so zorales kerel andre ma.

⁸ Mange, savo som nekcikneder maškar o phrala andro pačaben, sas dino kada lačhipen (milost'), hoj le Nažidenge te vakerav o evaňjelium pal le Kristoskero barvalípen, so pes na del te merinel,

⁹ a savorenge te otkerav oda planos, so sas garudo čirlastar paš o Del, savo kerda savoro.

¹⁰ O Del kamel, hoj pes akana prekal e khangeri te dodžanel dojekh ňeboskeri zor the rajípen, savi bari hin le Devleskeri godi andre savoreste.

¹¹ Ov oda imar ešebnovarestar naplaňinda, hoj pes te ačhel prekal amaro Raj Ježiš Kristus,

¹² hoj pačabnaha andro Kristus šaj avas slobodne the bi e dar anglo Del.

¹³ Vašoda tumen mangav, hoj tumen te na zaačhavel miro pharípen vaš tumenge, bo oda hin prekal tumaro lašaríben.

O kamíben le Kristoskero

¹⁴ Vašoda mangav pro khoča le Dades,

¹⁵ savestar hin savore famelíjen andro ňebos the pre phuv peskere nava,

¹⁶ hoj prekal o Duchos tumenge andral peskeri barvalí slava te del ígen te zoraľol pro andruno manuš;

¹⁷ mangav les, hoj o Kristus prekal o pačaben te dživel andre tumare jile, hoj te aven zakoreňimen the zorales zathode andro kamíben,

¹⁸ hoj te šaj achalón tumen – the savore le Devleskere manuša – savo hino buchlo, the džindardo, the učo, the ígen baro o kamíben le Kristoskero;

¹⁹ a mangav, hoj te prindžaren oda kamíben le Kristoskero, so hin upral dojekh godi, hoj te aven pherarde andre savoro pherdípen le Devleskero.

20-21 Akana mi džal pal savore pokoleŋja pro furt e slava andre khangeri the andro Kristus Ježiš le Devleske, ko peskera zoraha kerel andre amende a ko mek buter šaj kerel savoro upral oda, sar lestar mangas the gondolinas! Amen.

4

Pal o jekhetañiben andre khangeri

¹ Vašoda tumen mangav me, o bertenošis prekal o Raj, hoj te dživen mištes oda dživipen, andre savo san vičimen le Devlestar.

² Aven pokorna a kovlejilekere andre savoreste a avrilikeribnaha zlidžan jekh avres andro kamiben.

³ Keren sa prekal oda, hoj te dolikeren o jekhetañiben le Duchoskero, so tumen sphandel jekhetane andro smirom.

⁴ Hin jekh felos a jekh Duchos, avke sar the sanas vičimen andre jekh užaripen (nadej) le Devlestar;

⁵ hin jekh Raj, jekh pačaben, jekh bolipen,

⁶ a hin jekh Del the Dad savoreng, savo hino upral sakoneste, prekal sakoneste a andre sakoneste.

⁷ Ale sakoneske amendar sas dino o daros le Devleskere lačhipnastar (milostatar) pal oda, keci amenge o Kristus merinda avri.

⁸ Avke sar hin pisimen:

“Gela upre pro nekučeder thana, ila peha le zaphandlen; diňa le manušen o dari.”

⁹ Akana, so hin oda, hoj “gela upre”? Oda hin, hoj ešeb (peršo) geľa tele andro nekteluneder thana la phuvake.

¹⁰ Oda, ko avľa tele, hin oda jekh, savo geľa the upre upral savore ňebi, hoj te pherarel savoro.

¹¹ Ov ačhađa jekhen sar apoštolen, avren sar proroken, avren sar evaňjelisten, avren sar pastoren a avren sar učiteljen.

¹² Ačhađa len pre oda, hoj te pririchtinen le sentnen te kerel e služba, hoj te budinen le Kristoskero felos,

¹³ medik na avaha savore jekhetane avribararde andre jekh pačaben the andro prindžaripen le Devleskere Čhaske a medik na avaha dospele manuša andro pačaben the andre savoreste sar o Kristus,

¹⁴ Avke imar na avaha buter sar čhavore, savenca upre tele čhivkerel sar le vlnenca dojekh balvaj: Oda hin dojekh nevo sikaviben le manušendar, save le klamišagoha lidžan avren pro nalačo drom, hoj te peren.

¹⁵ Vašoda vakeras o čačipen andro kamiben, hoj te baruvas a te avas andre savoreste sar o Kristus, bo ov hin o šero.

¹⁶ Ov sthovel savore kotora andro felos a likerel calo felos jekhetane. A kerel, hoj dojekh kotor te kerel e buči avke, sar kempel, hoj o felos te barol a te zoralol andro kamiben.

O purano the o nevo dživipen

¹⁷ Mangav tumen andro nav le Rajeskero: Imar ma dživen avke sar o bijedevleskere manuša, bo oda, so on gondolinen, nane lačo pre ňisoste

¹⁸ a lengere goda hin andro kalipen. Na prindžaren le Devleskero dživipen, bo na achalon ňisoske a lengere jile hine barune.

¹⁹ Imar pes aňi na ladžan ňisostar, keren savoro džungipen a na džanen kana te preačhel.

²⁰ Ale tumen pal o Kristus avke na siklilan!

²¹ Te šundjan pal o Ježiš a siklilan o čačipen, so hin andre leste,

²² čhiven pal tumende tele le purane manušes leskere phurikane dživipnaha, savo pes korkoro musarelas le falošne the nalače žadoscenca.

²³ Domuken le Duchoske te čerinel tumaro gondolišagos

²⁴ a uren pre tumende le neve manušes, hoj te el avke sar o Del andro spravodlišagos the andro sentno čačipen.

Sar te dživel andro nevo dživipen

²⁵ Savore sam jekhetane andre jekh telos, vašoda preačhen te klaminel a chuden te vakerel o čačipen jekh avreha.

²⁶ Te tumen ela cholī, ma keren binos a o kham te na zadžal upral tumari cholī.

²⁷ Ma den le benges nisavo than!

²⁸ Oda, ko čorel, imar buter te na čorel, ale mi chudel te kerel buči peskere vastenca, hoj les te el so te del olen, kas nane.

²⁹ Nisavo džungalo lav te na avel avri andral tumaro muj, ale ča lačo lav, so zoralarel avren avke, sar kampil a anel o lačhipen (milost) olenge, save šunen.

³⁰ Ma dukhaven le Sentne Duchos, saveha sanas zapečafimen pre oda Džives, sar avena zachrañimen.

³¹ Preačhen te likerel e kirko cholī andro jilo, te rušel, te vesekedinel pes a te kerel vika, o košiben the savoro, so hin nalačo.

³² Ale aven jekh ke aver lače a kovlejleskere – a odmuken jekh avreske avke, sar the o Del andro Kristus odmukla tumenge.

5

Te dživel andro svetlos

¹ O Del tumen kamel, bo san leskere čhave, vašoda dživen avke, hoj te aven ajse sar Ov.

² Dživen andro kamiben avke sar o Kristus amen kamelas a diña pes korkores sar daros the sar obeta, so šukares voñinelas a hin pre dzeka le Devleske.

³ Avke sar kampil te el maškar o čhave le Devleskere, te na pes aňi leperel maškar tumende o lubipen, vaj o džungale veci, abo hoj vareko ela hamišno.

⁴ Ma vakeren džungale, diline, abo nalače lava, ale radeder palikeren le Devleske.

⁵ Bo mištes džanen, hoj nisave manušes, ko kerel o lubipen, vaj o džungale veci, abo hino igen hamišno – bo o hamišagos hin sar modloslužba – nane nisavo than andro krališagos le Kristoskero the le Devleskero.

⁶ Ma domuken, hoj tumenca vareko te thovel avri varesave diline lavenca, bo ipen vaš oda avel e cholī le Devleskeri pre ola manuša, save les na šunen.

⁷ Te na chal tumen nič kajse manušenca!

⁸ Bo varekana sanas andro kalipen, ale akana san o svetlos, bo san le Rajeskere. Dživen sar o manuša, save hine andro svetlos.

⁹ Se o ovocje le svetloskero hin savoro lačhipen, spravodlišagos the čačipen.

¹⁰ Roden, so hin le Devleske pre dzeka.

¹¹ Ma keren lenca ola veci, so pes kerel andro kalipen a nane lače pre nisoste, ale radeder anen ajse veci avri pro svetlos.

¹² Bo hin ladž ča te vakerel pal oda, so on počoral keren,

¹³ ale andro svetlos dičhola, save ola veci čačes hine.

¹⁴ Bo andro svetlos sa dičhola avri. Vašoda hin phendo: “Preker tut, ko soves, ušfi andral o meriben a švicinela tuke o Kristus.”

¹⁵ Vašoda den tumenge baro pozoris pre oda, so keren – na sar o nagodaver, ale sar o godaver.

¹⁶ Kala dživesa nane lače, vašoda viužinen dojekh ora pre oda, hoj te keren o lačo.

17 Ma aven nagodaver, ale achalon, so tumendar o Raj kamel.

18 Ma mačon la molatar, bo o pijiben tumenge ča musarela o dživipen, ale pheraren tumen le Sentne Duchoha.

19 Vakeren jekh avreha le žalmenca, le chvalenca the le duchovne gilenca a andral o jilo gilaven the lašaren le Rajes.

20 Vaš savoreske palikeren furt le Devleske le Dadeske andro nav amare Rajeskero Ježišoskero Kristoskero.

Pal o veradune

21 Podden tumen jekh avreske, hoj oleha te den pačiv le Kristus.

22 O džuvla pes mi podden peskere romenge sar le Rajeske.

23 Bo o murš hin o šero la džuvlake, avke sar hin o Kristus o šero la khangerake, peskere teloske, saveske hin o Spasitelis.

24 Avke, sar pes e khangeri poddel le Kristoske andre savoreste, pes mi podden the o džuvla peskere romenge.

25 Tumen muršale, kamen le romņijen avke, sar the o Kristus kamelas peskera khangera a diņa vaš lake pes korkores,

26 hoj la te sentņarel a te žužarel andro paņi prekal o lav.

27 Kamel te ačhavel la khangera anglal peste andro šukariben a kamel, hoj te avel žuži a sentno, bi e chiba, bi o vraski the bijal aver nalačhipen.

28 Avke kamlehas te kamel the o murša peskere romņijen sar pes korkoren. Ko kamel peskera romņa, korkoro pes kamel.

29 Bo mek šoha (ņikda) ņiko na sas ajsa, hoj te našti avri ačhilahas peskero telos. Ale sako les likerel a starinel pes pal leste avke sar the o Raj pal e khangeri,

30 bo amen sam leskere teloskere kotora.

31 Avke sar hin pisimen:

“Vašoda omukela o murš peskera da the le dades, ela jekhetane la romņaha a sodujdžene ena jekh.”

32 Kada garudipen hin baro a me achaluvav, hoj oda vakerel pal o Kristus the pal e khangeri.

33 Ale avke the tumen: Sako tumendar mi kamel peskera romņa avke sar pes korkores a e romņi mi del pačiv peskere romes.

6

Pal o čhave the dada

1 Čavorale, tumen san le Rajeskere, vašoda šunen tumare dajen the tumare daden, bo oda hin mištes.

2 *“De pačiv tira da the le dades,”* – kada hin ešebno prikazaņje, paš savo o Del amen diņa lav:

3 *“Hoj tuke te el mištes a but te džives pre phuv.”*

4 Tumen, dadale, ma cholaren tumare čhaven, ale bararen len mištes avri oleha, hoj lenge dovakeren a sikaven pal o Raj.

Pal o raja the otroka

5 Otrokale, šunen tumare phuvakere rajen žuže jilestar sar le Kristus, daraha the andro izdraņipen.

6 Ma služinen lenge ča anglo jakha sar ola, save kamen te avel pre dzeka le manušenge, ale sar le Kristoskere otroka, save keren jilestar oda, so hin le Devleske pre dzeka.

7 Služinen radišagoha sar le Rajeske, a na le manušenge.

8 Se džanen, hoj sako, ko kerela vareso lačo, chudela o počiņiben le Rajestar, či hino otrokos abo slobodno.

⁹ Tumen, save san lengere raja, keren lenca tiš avke. Ma daraven len avri, bo džanen, hoj hin tumen jekh Raj lenca andro ņebos a ov na dikhel le manušeske pro muj.

E vizbroj le Devleskeri

¹⁰ A pro agor phralale, aven zorale andro Raj the andre leskeri zor.

¹¹ Uren pre tumende calí vizbroj le Devleskeri, hoj te šaj obačhen andro nalače plani le bengeskere.

¹² Bo amen pes na maras le manušenca, ale le duchovne zorenca, le uprune rajenca, save lidžan kada kalo svetos a le nalače duchenca andro luftos.

¹³ Vašoda uren pre tumende calí vizbroj le Devleskeri, hoj te obačhena andre oda nalačo džives a sar imar ņerinde (zviťazinde) upral sa, hoj mek te ačhen.

¹⁴ Vašoda ačhen! Prephanden tumenge pašal o klubi o čačipen sar o sirimos; uren pre tumende o spravodlišagos sar o trastuno pancjeris

¹⁵ a sar pro pindre uren o sandalki, hoj te džan varekaj, avke aven pririchtimen te džal te kazinel o smiromoskero evaňjelium.

¹⁶ A mek ke oda, len o pačaben sar o šfitos, saveha šaj murdaren andre savore jagale šipi le nalačestar.

¹⁷ Len o spaseňje sar e prilba pre tumare šere the e šablá le Duchoskeri, so hin o Lav le Devleskero.

¹⁸ Savoro keren prekal e modlítba a modlínen tumen furt andro Duchos. Vašoda furt merkinen a modlínen tumen vaš savore Devleskere manuša.

¹⁹ Modlínen tumen the vaš ma, hoj mange te el dino o lav, sar prevakerava, hoj te vakerav bi e dar o garuđipen le evaňjelioskero.

²⁰ Me somas bičhado les te vakerel, a vašoda som akana andre bertena. Mangen tumen vaš ma, hoj bi e dar te vakerav o lav avke, sar mušnav.

O pozdravi

²¹ O Tichikus, amaro lačo phral the o pačivalo služobňikos andro Raj, dela tumenge te džanel, sar manca hin a so kerav.

²² Me les bičhadom ke tumende, hoj te džanen pal amende a te anel tumenge o radišagos andro jile.

²³ O Del o Dad the o Ježiš Kristus, amaro Raj, mi del le phralen o smirom, o kamiben the o pačaben.

²⁴ Le Devleskero lačhipen (milost') mi el savorenca, save kamen amare Rajes le Ježiš Kristus le kamibnaha, so šoha na preačhel.

Le Pavloskero Lil Le FILIPANENGE

O pozdravi

¹ O Pavol the o Timoteus, o sluhi le Ježišoskere Kristoskere, piskas savore sentnenge andro Ježiš Kristus, save hine andro foros Filipi, the le vodcenge upral o zbori the le dijakonenge.

² O lačhipen (milost) tumenge the o smirom le Devlestar, amare Dadestar, the le Rajestar le Ježišostar Kristostar.

Le Pavloskeri modlitba

³ Palikerav mire Devleske, kecivar mange ča pre tumende leperav;

⁴ andre dojekh miri modlitba man modlinav furt radišagoha vaš tumenge savorenge,

⁵ bo pomožinas mange andre le evaňjelioskeri služba ešebne (perše) dživesestar dži akana.

⁶ Vašoda pačav, hoj o Del dokerela e lači buči, so andre tumende chudla te kerel, dži andre oda džives, sar o Ježiš Kristus avela pale.

⁷ Me mange oda šaj gondolnav pal tumende savorende. Se san mange andro jilo, bo tumen savoren hin kotor manca pre le Devleskero lačhipen (milost), či som akana andre bertena, vaj akor, sar braňinahas a zoraľarahas o evaňjelium.

⁸ O Del hino švedkos, sar mange hin pharo vaš tumenge savorenge le Ježišoskere Kristoskere kamibnaha.

⁹ A modlinav man vaš oda, hoj tumaro kamiben te barol buter a buter, hoj te prindžaren o čačipen a mištes te achalon

¹⁰ a te džanen mištes te rozsudzinel, so hin nekfeder. Modlinav man, hoj te aven žuže the bi o binos andre le Kristoskero Džives

¹¹ a hoj te presikaven o dživipen, so hin pherardo le čačipnaha, so avel prekal o Ježiš Kristus – pre slava the pro lašariben le Devleskero.

Pal o Pavol andre bertena

¹² Phralale, kamav, hoj te džanen, hoj oda, so pes mange ačhila, pomožinda le evaňjelioske.

¹³ Savore slugada andro palacis the savore aver džene pes dodžanle, hoj som phandlo andre vaš o Kristus.

¹⁴ Oda, hoj som andre bertena, zoraľarda but phralen andro Raj, hoj mek zoraleder a bi e dar te vakeren o Lav.

¹⁵ No varesave phrala kazinen pal o Kristus, bo hin len zavist a ispiden pes anglal, ale aver džene kazinen pal o Kristus lače jilestar.

¹⁶ On oda keren kamibnastar, bo džanen, hoj kade som vašoda, hoj braňinav o evaňjelium,

¹⁷ no aver džene kazinen pal o Kristus, bo kamen pes te ispiden anglal a na keren oda žužes, bo peske gondolnen, hoj mange kerena buter pharipen andre bertena.

¹⁸ Ale so paloda? Či imar pes kazinel kavke abo kavke – či kamukeri vaj andro čačipen – pal o Kristus pes kazinel. Oleske radisaľuvav a mek radisaľuvava,

¹⁹ bo džanav, hoj oda hin mange prekal o spaseňje prekal tumare modlitbi the prekal e pomoca le Duchoskeri le Ježišoskero Kristoskero.

²⁰ Igen pre oda užarav a mukav man pre oda, hoj man andre ňisoste na ladžava. Pačav, hoj leske služinava bi e dar, hoj o Kristus ela barardo andre miro telos avke, sar furt the akana – či imar dživava, vaj merava.

O dživipen hin o Kristus

²¹ Bo mange o dživipen hin o Kristus a te merel hin pre chasna.

²² Ale te dživava andro felos, oda ela pre chasna la bučake, vašoda na džanav te phenel, so mange kidňomas avri.

²³ Cirdel man pro soduj seri: Kamav te merel a te avel le Kristoha, bo ada mange ulahas nekfeder;

²⁴ ale prekal tumenge hin feder, hoj te ačhav andro felos.

²⁵ Aleske pačav a džanav, hoj ačhava a avava tumenca savorenca pre tumaro lačo the radišagos andro pačaben.

²⁶ Avke tumen mek buter šaj lašarena manca andro Ježiš Kristus, sar avava pale ke tumende.

Te ačhen zorales a jekhetane

²⁷ Ča dživen avke, sar oda tumenge phenel le Kristoskero evaňjelium. Či imar avava a dikhava tumen, vaj na avava, kamav te šunel pal tumende, hoj ačhen zorales andre jekh duchos a jekhetane pes maren vaš o pačaben le evaňjelioskero.

²⁸ Ma daran olendar, save pre tumende džan! Kada ela znameňje, hoj on ena zničimen a hoj tumen avena zachraňimen le Devlestar.

²⁹ Bo tumenge hin dino le Devleskere lačhipnastar (milostatar), hoj na ča te pačan andro Kristus, ale hoj tiš te cerpinen vaš leske.

³⁰ Se the tumen san andre ajso mariben, sar dikhľan paš ma a pal savo the akana šunen, hoj man marav.

2

¹ Te san zorale andro Kristus a leskero kamiben tumen hazdel upre; te san jekhetane le Duchoha; te san lačhejileskere a te hin tumenge pharo pal aver, sar cerpinen,

² pheraren miro radišagos: Mi el tumen jekh gondolišagos the jekh kamiben, aven jekh duchos the jekh gođi.

³ Ma keren nič prekal tumaro baripen abo vašoda, hoj tumen o manuša te lašaren, ale andre pokora dikhen jekh avren bareder pestar.

⁴ Ma dikhen sako ča pre peskero, ale sako the pre oda, so hin avrengero.

Te el pokorno avke sar o Ježiš

⁵ Mi el andre tumende ajso gondolišagos, sar sas the andro Ježiš Kristus:

⁶ Ov, savo sas ipen ajso sar o Del,

peske na gondolinelas,

hoj mušinel te ačhel

andre le Devleskeri podoba,

⁷ ale korkoro savoro omukľa

a priiľa e podoba le sluhaskeri,

ačhiľa ajso sar o manuš

a sikada pes sar manuš.

⁸ Poňižinda pes

a sas poslušno dži o meriben

– dži o meriben pro kerestos.

⁹ Vašoda les o Del hazdňa upral savoreste

a diňa les nav, so hin upral dojekh nav,

¹⁰ hoj andro nav Ježiš

te bandol dojekh khoč andro ňebos,

the pre phuv the tel e phuv,

¹¹ hoj dojekh čhib te viznavinel,

hoj o Ježiš Kristus hino Raj,
pre slava le Devleskeri le Dadeskeri.

¹² Vašoda, mire lače phralale, sar furt man šunenas – oda na ča akor, sar paš tumende somas, ale mek buter akana, sar tumenca na som – andre sentni dar the andro izdrañipen keren pre tumaro spaseñje.

¹³ Bo o Del hino oda, ko andre tumende kerel, hoj na ča te kamen, ale the te keren oda, so hin leske pre dzeka.

¹⁴ Savoro keren bi o dudrišagos the bi o vesekeđišagos,

¹⁵ hoj te aven bi e chiba, žuže čhave le Devleskere maškar kada falošno the previsardo pokoleñje, hoj te švicinen maškar lende sar o čercheña pro ñebos.

¹⁶ Chuden tumen zorales le dživipnaskere lavestar, hoj mange oda te el andro Džives le Kristoskero pro lašariben, hoj na denašavas aňi e buči na keravas hijaba.

¹⁷ No choc te ulahas miro dživipen avričordo sar obeta pre sentni služba tumare pačabnaskeri, radisaľuvav jekhetane tumenca savorenca.

¹⁸ Avke the tumen radisaľon jekhetane manca.

O Timoteus the o Epafroditos

¹⁹ Ale mukav man andro Ježiš Kristus pre oda, hoj ke tumende sig bičhavava le Timoteus a sar man dodžanava, sar tumenge hin, radisaľuvava.

²⁰ Bo nane man ñiko ajso sar ov, ko avke pal tumende gondolinel a čačes pes pal tumende starinel.

²¹ Bo savore roden peskero a na le Ježišoskero Kristoskero.

²² Ale pal o Timoteus džanen, sar pes presikađa, hoj sar o čhavo le dadeha jekhetane manca služinelas andro evaňjelium.

²³ Pačav, hoj les bičhavava takoj, soča man dodžanava, so manca ela.

²⁴ Ale pačav andro Raj, hoj the me korkoro sig avava.

²⁵ Dičholas pes mange avke, hoj kampil ke tumende te bičhavel pale le Epafroditos, mire phrales – savo manca jekhetane kerel e buči a jekhetane pes manca the marel – saves tumen bičhadan, hoj pes te starinel pal mande.

²⁶ Igen tumen kamelas te dikhel a na sas leske mištes olestar, hoj tumen šundān, hoj nasvaliľa.

²⁷ Bo ov čačes pro meriben nasvaliľa, ale o Del sas ke leste lačhejileskero, a na ča ke leste, ale the ke mande, hoj man te na el mek bareder pharipen.

²⁸ Vašoda les so neksigeder bičhadom, hoj pale te radisaľon, sar les dikhena, a man hoj te el frimeder pharipen.

²⁹ Avke les prilen savore radišagoha andro Raj. Kajse manušen den pačiv,

³⁰ bo vaš e buči le Kristoskeri sas imar dži paš o meriben. A na darandila te del the peskero dživipen, hoj te kerel prekal mande oda, so tumen našti kerđan.

3

O spravodlišagos prekal o pačaben

¹ No akana mek phenav, phralale mire, radisaľon andro Raj. Nane mange phares tumenge pale oda te pisinel a tumenge oda hin pro lačo.

² Dikhen pro rikone, dikhen pro nalače manuša, dikhen pre ola, save čhingeren o řelos.

³ Bo amen sam čačes o občhinde (obrezimen), amen, save le Duchoha lašaras le Devles a pes bararas andro Kristus a na mukas pes pre amaro řelos,

⁴ choc me man šaj muklomas the pre miro řelos. Te peske vareko aver gondolinel, hoj pes šaj mukel pro řelos, me mek buter:

⁵ Somas občhindo pro ohtoto džives, andral o Izraeliko rodos, andral o kmeňos Benjamin, Hebrejis le Hebrejendar a pal o zakonos Farizejis;

⁶ bara cholaha andro jilo igen džavas pre khangeri; a dolikeravas sa, so kamel o zakonos.

⁷ Ale oda, so mange sas pre chasna, akana prekal ma hin sar nič vaš o Kristus.

⁸ Ale čačas dikhav savoro sar našadipen, bo vzacneder mange hin, hoj te prindžarav le Ježiš Kristus, mire Rajes. Vaš leste oda savoro odčhidom a hin mange sar o šmeci, hoj te dochudav le Kristus

⁹ a te avav arakhlo andre leste sar ajso manuš, savo nane čaćipnaskero korkoro pestar prekal o skutki le zakonostar. Hoj te avav čaćipnaskero prekal o pačaben andro Kristus: Čaćipnaskero le Devlestar prekal o pačaben;

¹⁰ hoj te prindžarav les the e zor, so les uštađa andral o meriben; hoj te lidžav leskere dukha a te avel ajso sar ov andre leskero meriben,

¹¹ hoj varesar te dodžav ke oda, hoj uščava andral o meriben.

Te džal pal e ņeboskeri odmena

¹² Na hoj imar te dogelomas abo imar te ulomas dokonalo, ale denašav, hoj te dochudav oda, prekal soste man o Ježiš Kristus imar dochudla.

¹³ Phralale, me mange na gondolinav pal mande, hoj imar oda dochudlom, ale kada jekh kerav: Bisterav pre oda, so hin pal ma, a kerav sa, hoj te dochudav oda, so hin anglal ma.

¹⁴ Denašav andro cielos, hoj te ņerinav (zvitazinav) e odmena, o ņeboskero dživipen, andre savo man o Del vičinda andro Ježiš Kristus.

¹⁵ Avke te gondolinas amen savore, save sam dospele andro pačaben. A te pal varesoste avres gondolinen, the oda tumenge mek o Del sikavela.

¹⁶ Ča dživas dureder andre oda, so imar priilam.

¹⁷ Phralale mire, keren avke sar me. A dikhem mištes pre ola džene, save dživen avke, sar tumenge amen sikadam.

¹⁸ Bo but džene, save avke dživen a pal save tumenge imar buterval phenavas a the akana rovibnaha phenav, dživen sar ņeprijaťela le Kristoskere kerestoske.

¹⁹ Lengero agor hin o meriben, lengero del hin lengero per, lengeri slava hin e ladž a gondolinen ča pre oda, so hin pre kadi phuv.

²⁰ Ale amaro kher hin andro ņebos a odarik užaras the le Spasitelis, le Rajes le Ježiš Kristus.

²¹ Ov peskere zoraha, savaha šaj thovel sa tel peskere pindre, čerinela amare slabe the pokorne tela pre ajse slavne tela, sar hin leskero.

4

¹ Avke, mire lače phralale, saven kamav a save mange chibalinen, tumen san miro radišagos the miro lašariben! Vašoda, kamade phralale, ačhen zoraha andro Raj!

O Pavol zoralarel le pačabnaskeren

² Mangav tut, Evodia, a mangav the tut, Syntycha: Mi el tumen jekh gondolišagos andro Raj!

³ Mangav the tut, miro čačo phrala, Sizigos, savo pačivalones manca keres e buči: Pomožin ole pheňenge, se the on manca phares kerenas buči vaš o evaňjelium jekhetane le Klementoha the mek avrenca, savengere nava hine andro dživipnaskero zvitkos.

⁴ Radisaľon andro Raj furt a pale phenav: Radisaľon!

⁵ Tumaro lačhipen mi prindžaren savore manuša. O Raj hino pašes!

⁶ Pal ņisoste tumen ma starinen, ale andre savoreste, andro modlitbi the andro mangipena phenen le Devleske palikeribnaha, so tumenge kampil.

⁷ A o smirom le Devleskero, so hin upral dojekh godi, chrañinela tumare jile the tumare gondolišagi andro Ježiš Kristus.

⁸ No akana pro ostatkos, phralale, phenav: Gondolinen pre oda, so hin čačo, pačivalo, čačipnaskero the žužo, so anel o lačo hiros, so hin igen lačo vaj pro lašariben a hin le Devleske pre dzeka.

⁹ Keren oda, so siklilan, so priilan, šundan a dikhlan pre ma. A o Del, savo del o smirom, ela tumenca.

O paļikeriben vaš o dari

¹⁰ Igen radisalilom andro Raj, hoj tumen pale chudlan te starinel pal ma. Džanav, hoj tumen na preačilan pal ma te starinel, ča na sas tumen sar mange oda te sikavel.

¹¹ Na vakerav kada vašoda, hoj mange vareso chibalinel, bo me siklilom te el spokojno oleha, so man hin.

¹² Džanav te dživel, sar man hin frima the akor, sar man hin but. Andre savoreste the andre savore veci som avrisikado: Džanav te el spokojno, sar som čalo vaj sar som bokhalo, the sar man hin but the akor, sar som andro čoripen.

¹³ Savoro birinav andro Kristus, bo ov man del zor.

¹⁴ Ale mištes kerdan, hoj mange pomožindan andre miro pharipen.

¹⁵ The tumen, o Filipana, džanen, hoj kanastar chudlom te vakerel o evaņjelium, sar odgelom andral e Macedonija, aņi jekh zboros mange na pomožinelas andre oda, so mange kampelas, ča tumen korkore.

¹⁶ Bo the akor, sar somas andre Tesalonika, bičhadan mange buterval oda, so mange kampelas.

¹⁷ Na džal mange pal oda, hoj te chudav tumare dari, ale džal mange pal oda, hoj tumen oleha te el chasna.

¹⁸ Chudlom savoro, hin man mek buter, sar mange kempel; hin man savoro pherdo olestar, so bičhadan mange le Epafroditoha. Oda hin sar e šukar voņavo saga, sar e kamibnaskeri obeta igen šukar le Devleske.

¹⁹ A miro Del tumen dela savoro, so tumenge kempel peskere barvalipnastar andre slava andro Ježiš Kristus.

²⁰ Le Devleske, amare Dadeske, mi džal e slava pro furt. Amen.

O pozdravi

²¹ Pozdravinen savore sentnen andro Ježiš Kristus. The o phrala, save hine manca, tumen pozdravinen.

²² Pozdravinen tumen savore sentna a nekbuter ola, save služinen andre le Cisariskero palacis.

²³ O lačhipen (milost) amare Rajeskero le Ježišoskero Kristoskero mi el tumenca savorenca.

Amen.

Le Pavloškero Lil Le KOLOŠANENGE

O pozdravos

¹ Me o Pavol, le Devleskera voľatar o apoštolos le Ježišoskero Kristoskero, the o phral o Timoteus,

² pisinas le sentnenge the le pačivale phralenge andro Ježiš Kristus, save hine andro foros Kolossi: O lačhipen (milost') the o smirom tumenge le Devlestar, amare Dadestar.

Le Pavloskero mangipen the palikeriben

³ Sar pes modlinas, furt palikeras vaš tumenge le Devleske, savo hino Dad amare Rajeskero le Ježišoskero Kristoskero.

⁴ Šundam pal tumaro pačaben andro Ježiš Kristus the pal o kamiben, so tumen hin ke savore sentne,

⁵ bo džanen o užaripen (nađej), so hin odthodo prekal tumende andro ňebos. Šundan pal oda mek sigeder andre oda lav, so hin čačipen, andro evaňjelium,

⁶ so avľa ke tumende. Pal calo svetos oda evaňjelium anel ovocje a rozbarol avke sar the maškar tumende, ole dživesestar, kanastar šundan a prindžardan le Devleskero lačhipen (milost') avke, sar oda čačes hin.

⁷ Avke sar oda sikliľan le Epafrasistar, saves amen kamas, savo služinel jekhetane amenca a hino pačivalo služobňikos le Kristoskero prekal tumende.

⁸ Ov amenge vakerelas the pal tumaro kamiben andro Duchos.

Ko hin o Kristus a so kerel

⁹ Vašoda the amen ole dživesestar, sar oda šundam, pes na preačas vaš tumenge te modlinel. Mangas le Devles, hoj tumen te pherarel le prindžaripnaha pal peskeri voľa, hoj te el tumen savoro godaveripen the savori duchovno godi.

¹⁰ Mangas, hoj te phiren avke, sar tumendar oda o Raj kamel, a hoj leske te aven andre savoreste pre dzeka, a te anen o ovocje andre savore lače veci, so kerena, a hoj furt buter the buter te prindžaren le Devles.

¹¹ A mek mangas, hoj tumen te del savori zor peskera slavakera zoratar, hoj te birinen te zlidžal a te likerel avri, a hoj le radišagoha

¹² te palikeren le Dadeske, bo kerđa, hoj amen šaj chudas o kotor olestar, so pes pririchtinel prekal o sentne andro krališagos le svetloskero.

¹³ Ov amen cirdňa avri andral e zor le kalipnaskeri a prethođa andro krališagos le Časkero, saves Ov kamel,

¹⁴ savo amen cinda avri, hoj te en amare bini odmukle.

¹⁵ O Kristus hino obrazis le Devleskero, saves našti te dikhel. Ov hino ešebno čhavo, savo hino upral savoreste the anglal savoreste, so hin stvorimen.

¹⁶ Bo prekal o Kristus hin stvorimen savoro, so hin andro ňebos a so hin pre phuv – oda, so dičhol a oda so na dičhol, či o troni, vaj o raja, či o kraľa, vaj o autoriti. Sa hin stvorimen lestar a prekal leste.

¹⁷ O Ježiš hin anglal savoreste a savore veci andre leste pes likereren jekhetane.

¹⁸ Ov hino o šero le teloske, la khangerake, o ešebno, savo uštila andral o meriben, hoj te avel andre savoreste ešebno.

¹⁹ Bo le Devleske sas pre dzeka, hoj te dživel savoreha andre peskero Čhavo

²⁰ a prekal leste te lačhuvel savoreha, so hin pro ňebos the pre phuv, sar lenge anda o smirom prekal leskero rat, so čuliľa avri pro kerestos.

²¹ Tumen sanas varekana cudze a dur le Devlestar a sanas ņeprijateľa le Devleskere ole nalače vecenca, so kerenas the gondolinenas.

²² No akana tumenca pale lačhila, sar leskero Čhavo muľa andro manuškero telos vašoda, hoj tumen te ačhavel anglal peste sentnen, žužen the bi o binos.

²³ Oda ča akor, te likerena avri, te ačhena zoraha andro pačaben a te tumen na visarena het le užaripnastar (nadejatar), pal soste šundān andro evaňjelium, so pes vakerel savorenge tel o ņebos. Me, o Pavol, ačhilom služobňikos ole evaňjelioske.

Le Pavloskeri služba prekal e khangeri

²⁴ Akana radisaľuvav, hoj šaj cerpinav vaš tumenge a šaj lidžav the me pre miro telos vareso olestar, so o Kristus cerpinda vaš leskero telos, so hin e khangeri.

²⁵ Me ačhilom o služobňikos la khangerakero, avke sar oda o Del kamelas. A diňa man andre kadi buči prekal tumaro lačo, hoj te vakerav calo lav le Devleskero,

²⁶ o garudipen, so sas but berša garudo angle savore manuša, ale akana sas sikado leskere sentnenge.

²⁷ Lenge o Del kamľa te del te džanel, savo hin barvalo the slavno oda garudipen, so les hin prekal o Nažidi. Oda garudipen hin o Kristus andre tumende – prekal leste chudena kotor le Devleskera slavatar.

²⁸ Pal leste vakeras avri a cale godaveripnaha dojekheske dovakeras a sikavas vašoda, hoj les te ačhavas anglo Del dokonales andro Kristus.

²⁹ Vašoda man marav a kerav sa leskera zoraha, so zorales kerel andre ma.

2

¹ Bo kamav, hoj te džanen, sar kade kerav phares buči vaš tumenge the vaš ola, save hine andre Laodikea, the vaš savorenge, save mek man šoha (ňikda) na dikhle,

² hoj te aven podhazdle lengere jile a te aven jekh andro kamiben the barvale andre oda, hoj achaluven savoreske a prekal oda te prindžaren le Devleskero garudipen, so hin o Kristus.

³ Bo andre leste hin garudo savoro godaveripen the o prindžaripen, so hin baro barvalipen.

⁴ Ale kada phenav vašoda, hoj tumen ņiko te na odcirdel le falošne vakeribnaha.

⁵ Bo choc na som tumenca andro telos, som tumenca andro duchos a radisaľuvav, sar dikhav tumaro zoralo pačaben andro Kristus a hoj ačhen jekhetane.

Pherdo dživipen andro Kristus

⁶ Sar priilan le Ježiš Kristus, le Rajes, avke the dživen jekhetane leha.

⁷ Aven zakoreňimen the ačhade pre leste, zoralarde andro pačaben, avke sar sanas sikade; aven pherarde le palikeribnaha.

⁸ Dikhen mištes pre oda, so sikavel o Kristus, hoj tumen vareko te na odcirdel varesava falošne filozofijaha, so hin pre ņisoste a le manuškengere tradicijendar the le svetoskere sikavibnastar, a na le Kristostar.

⁹ Bo andro Kristus dživel o Del savoreha andro manuškero telos

¹⁰ a the tumen hin pherdo dživipen andro Kristus, savo hino upral savore rajipena the zora.

¹¹ Tumen san andre leste občhinde (obrezimen), na le manuškere vastenca, ale o Kristus tumen občhinda (obrezinda) akor, sar tumendar iľa o binošno dživipen,

¹² sar sanas leha parunde andro bolipen a leha jekhetane the uštılan andral o meriben prekal o pačaben andre zor le Devleskeri, savo les uštađa andral o meriben.

¹³ Tumen, save sanas mule andre tumare bini the andre oda, hoj tumare tela na sas občhinde, o Del jekhetane leha obdžidarda. Sar amenge odmukľa savore bini,

¹⁴ o Del khosľa avri oda dlžno lil leskere zakonenca, so vakerelas pre amende. Khosľa avri oda lil oleha, hoj les primarda pro kerestos.

¹⁵ Ila e zor le duchovne rajendar the autoritendar a andã len avri anglal sakoneste pre ladž, akor sar pro kerestos upral lende ñerinda (zviãazinda).

¹⁶ Ñiko tumen te na sudzinel vaš oda, so chan a pijen, vaš varesavo inepos, abo vaš o Inepos le neve čhoneskero the vaš o Šabbat.

¹⁷ Kada hin ča o ciños olestar, so avela, ale imar avla a oda hin o Kristus.

¹⁸ Ma domuken, hoj kajse manuša, save pestar keren kamukeri pokorne a lašaren le aňjelen, tumenge te len het tumari odmena vaš o ñerindipen (viãaztvo). On pes ča furt lidžan upre oleha, so dikhle, a lašaren pes barikanes andre peskero manušeskero gondolišagos.

¹⁹ Kajse manuša pes na likerem le šerestar, so hin o Kristus. O šero likerel calo felos jekhetane prephandlo le šlachenca te le klubenca, hoj te barol avke, sar oda o Del kamel.

Nevo dživipen andro Kristus

²⁰ Te imar muľan le Kristoha kale svetoske, soske tumen den te phandel kajse zakonenca sar ola manuša andro svetos?

²¹ “Ma chude tut olestar! Ma koštolin! Aňi ma le andro vasta!”

²² Oda hin ča le manušeskere prikazaňja the sikavibena pal o veci, so pes chal a pijel – hine ča jekhvar pre chasna a palis nane.

²³ No kala prikazaňja dičhon avri sar godaver, bo ola manuša korkore pestar keren pobožne the pokorne oleha, hoj peskere tela den te cerpinel. Ale oda na pomožinel le manušeske, hoj te preačhel te kerel oda, so kamel o felos.

3

¹ Avke, te imar uštilan le Kristoha andral o meriben, roden oda, so hin upre, kaj bešel o Kristus pal e čači (pravo) sera le Devleskeri.

² Gondolinen pre oda, so hin upre, a na pre oda, so hin pre phuv.

³ Bo imar muľan a tumaro dživipen hin garudo le Kristoha andro Del.

⁴ A sar pes sikavela o Kristus, savo hin tumaro dživipen, akor the tumen pes leha sikavena andre slava.

O purano the o nevo dživipen

⁵ Murdaren andre tumende o feloskere žadosci: O lubipen, o nalačhipen, o nažužipen, e nalači žadosca the oda, hoj te aven izdrade pal o love, so hin e modloslužba.

⁶ Angle kala veci avel e cholí le Devleskeri [pre ola, save na kamen te šunel.]

⁷ The tumen varekana avke andre kada phirenas a dživenas.

⁸ Ale akana čhiven tumendar oda savoro het: E cholí, oda, hoj chučena avri cholaha, o nalačhipen, o nalače lava pal aver džene the o džungale lava andral o muj.

⁹ Ma klaminen jekh avreske, bo imar čhidan tele le purane manušes leskere skutkenca

¹⁰ a urdan pre tumende le neve manušes, saves o Del furt kerel neveder pal peskero obrazis, hoj furt feder te prindžarel Oles, ko les kerđa.

¹¹ Vašoda imar nane aňi Grekos aňi Židos, abo občhindo (obrezimen) vaj naobčhindo, aňi cudzincos vaj barbaris*, abo otrokos vaj slobodno, ale o Kristus hin savoro a andre savorende.

¹² Vašoda, hoj o Del tumen kidňa avri a kerđa sentnen, a vašoda, hoj tumen igen kamel, uren tumen andro lačhejileskeriben, lačhipen the pokora a aven kovle andro jile a likerem avri.

---

* 3:11 O Skytos

¹³ Zlidžan jekh avres a odmuken tumenge, te hin varekas vareso pre varekaste. Avke, sar tumenge o Kristus odmukla, odmuken jekh avreske.

¹⁴ Ale upral savoreste uren tumen andro kamiben, bo o kamiben tumen sphandel čačas jekhetane.

¹⁵ O smirom le Kristoskero mi lidžal tumare jile, se sanas vičimen andre jekh telos, hoj te dživen andro smirom. A aven pherarde le palikeribnaha.

¹⁶ O lav le Kristoskero mi el barvales andre tumende. Bare godaveripnaha sikaven a dovakeren jekh avres. Gilaven le Devleske a palikeren leske le žalmenca, le chvalenca the le duchovne gilenca andral o jile.

¹⁷ A savoro, so keren, abo vakeren, keren andro nav le Rajeskero le Ježišoskero a prekal leste palikeren le Devleske amare Dadeske.

Sar te dživel o nevo dživipen

¹⁸ Džuvlale, podden tumen tumare romenge, avke sar oda kempel te kerel andro Raj.

¹⁹ Muršale, kamen tumare romņijen, ma vakeren zorales pre lende a ma šulaven lenca sar la metlaha.

²⁰ Čavorale, šunen le dajen the le daden andre savoreste, bo ada hin le Rajeske pre dzeka.

²¹ Dadale, ma aven igen zorale pre tumare čhave, hoj te na pes phanden andre peste.

²² Tumen, o sluhi, šunen tumare rajen andre savoreste a ma služinen pačivales ča anglal lengere jakha sar ola, save kamen te avel pre dzeka le manušenje, ale služinen žuže jilestar a daratar le Devlestar.

²³ Savoro, so keren, keren andral o jilo sar le Rajeske, a na sar le manušenje.

²⁴ Se džanen, hoj le Rajestar chudena o dedictvos sar o počiniben, bo le Rajeske le Kristoske služinen.

²⁵ Oleske, ko kerel o nalačhipen, ela počimen vaš oda nalačhipen, so kerđa. Bo o Del peske na kidel avri nisave manušes, sar sudzinel.

4

¹ Tumen, o raja, den le sluhenge oda, so hin čačipnaskero a so peske zasogalinen (zaslužinen). Se džanen, hoj the tumen hin Raj andro ņebos.

Te modlinen pes

² Ačhen andro modlitbi, aven upre a ma soven, ale furt palikeren le Devleske.

³ Modlinen tumen the vaš amenge, hoj amenge o Del te phundravel o vudar prekal o lav, hoj te vakeras le Kristoskero garudipen, vaš savo som akana andre bertena.

⁴ Modlinen tumen, hoj te sikavav oda žužes, avke sar kempel.

⁵ Dživen godaha anglo napačabnaskere manuša a cinen tumenge avri o časos.

⁶ Vakeren šukares andro kamiben a džanen, sar kempel sakoneske te odphenel. Tumaro vakeriben mi el lačo sar o chaben le loneha.

O posledna lava

⁷ Miro lačo phral the pačivalo služobņikos, savo amenca jekhetane služinel le Rajeske, o Tichikus, tumenge dela te džanel sa, so hin manca.

⁸ Me les bičhadom ke tumende vašoda, hoj pes te dodžanen, sar hin amenge a so keras, hoj tumenge te anel o radišagos andro jile.

⁹ Džal leha o Onezimus, o pačivalo the lačo phral, saves igen kamas a hino jekh tumendar. On tumenge dena te džanel sa, so pes kade kerel.

¹⁰ Pozdravinel tumen o Aristarchos, savo hino manca jekhetane andre bertena, the o Marek, le Barnabašiskero stričnophral. (Pal leste tumenge imar pisindom, hoj te prilen les, te avela ke tumende.)

¹¹ Pozdravinel tumen the o Jesus, saves vičinen Justus. Le Židendar ča on korkore keren manca jekhetane buči prekal o krališagos le Devleskero a but mange pomožinde.

¹² Pozdravinel tumen o Epafras, savo hino tumendar, o sluhas le Ježišoskero Kristoskero, savo pes furt vaš tumenge marel andre peskere modlitbi, hoj te ačhen zoraha andro pačaben, te aven dokonale a andre savoreste te keren le Devleskeri vola.

¹³ Šaj phenav pal leste, hoj kerel bari buči vaš tumenge the vaš ola, save hine andre Laodikea the andro Hierapolis.

¹⁴ Pozdravinel tumen o Lukaš, o doktoris, saves rado dikhas, the o Demas.

¹⁵ Pozdravinel le phralen andre Laodikea the andre Nymfa the o zboros, so hin andre leskero kher.

¹⁶ A sar ela o lil pregendo ke tumende, den, hoj les te pregenen the andro zboros andre Laodikea. A tumen pregenen o lil andral e Laodikea.

¹⁷ A phenen le Archipaske: Merkin, hoj te dokeres odi buči, so priilal le Rajestar.

¹⁸ Me, o Pavol, mire vasteha kada pisinav a pozdravinav tumen. Ma bisteren pre mire lanci! O lačhipen (milost') le Devleskero mi el tumenca savorenca!
Amen.

Le Pavloskero Ešebno Lil Le TESALONIČANENGE

Ašarel lengero pačaben

¹ O Pavol, o Silvan the o Timoteus pisinás le manušenge andro foros Tesalonika, la khangerake, so hiñi andro Del amaro Dad the andro Raj Ježiš Kristus: O lačhipen (milost) the o smirom tumenge!

² Amen palikeras le Devleske vaš tumenge savorenge furt, sar tumen leperas andre amare modlitbi.

³ Na preačas te leperel anglo Del amaro Dad tumari buči, so keren le pačabnastar, tumari služba andro kamiben the oda, savo zoralo hin tumaro užaripen (nadej) andre amaro Raj Ježiš Kristus.

⁴ Amen džanas, phralale, hoj o Del tumen kamel a kidña peske tumen avri.

⁵ Bo amen anenas tumenge o evaňjelium na ča le lavenca, ale la zoraha the le Sentne Duchoha the andre bari istota. Se džanen, save samas maškar tumende prekal tumaro lačhipen.

⁶ A tumen kerdan avke, sar dikhlan amen te kerel, a the avke, sar o Raj kerelas. Priilan o lav andro but cerpišagi radišagoha le Sentne Duchostar.

⁷ Vašoda san priklados savorenge, save pačan andre Macedonija the andre Achaja.

⁸ Bo tumendar gela o lav le Rajeskero na ča andre Macedonija the andre Achaja – pre dojekh than pes rozligenda tumaro pačaben andro Del. Vašoda amenge imar na kampil buter nič te vakerel,

⁹ bo on korkore vakeren pal oda, sar amen priilan a sar tumen visardan le modlendar ko Del, hoj te služinen le džide the čače Devleske.

¹⁰ Vašoda akana užaren leskere Čhas le Ježiš, saves o Del uštađa andral o meriben a savo amen zachrañinel andral odi choli, so avela.

2

Pal e buči andre Tesalonika

¹ Tumen korkore džanen, phralale, hoj amen na avlam ke tumende hijaba.

² Se džanen, hoj angloda but precerpindam andro Filipi a hoj amen ande avri pre ladž. Ale the avke arakhlam e zor andro Del te vakerel tumenge o evaňjelium le Devleskero bi e dar, choc but manuša džanas pre amende.

³ Bo oda, so amen tumenge vakerahas, na sas, hoj varekaha te thovas avri, a na sas aňi le klamišagoha, aňi le nažuže jilenca,

⁴ ale vašoda, hoj amen o Del dikhla sar hodnen, diňa amenge o evaňjelium a avke les vakeras – na avke, hoj te avas pre dzeka le manušenge, ale le Devleske, savo probalinel (skušinel) amare jile.

⁵ Se tumen džanen, hoj šoha (ňikda) tumenge na vakerahas gule lava, aňi na samas izdrade pal tumare love andre amare jile – o Del hino amaro švedkos.

⁶ Aňi na rodahas e slava le manušendar – aňi tumendar, aňi ñikastar avrestar.

⁷ Bo sar o apoštola le Kristoskere šaj tumendar užardamas, hoj pes pal amende te starinen. No amen avke na kerdam, ale samas ke tumende kamibnaskere sar e daj, savi pes starinel pal peskere čhave.

⁸ Avke tumen kamahas, hoj anahas tumenge na ča o evaňjelium, ale dahas the peskere dživipena, bo igen peske tumen zakamlam.

⁹ Se leperen peske, phralale, pre amari phari buči. Rat-džives kerahas, hoj te na avas tumenge pre meň, medik tumenge vakerahas o evaňjelium le Devleskero.

¹⁰ Tumen the o Del san o švedki, sar pes likerahas sentne, čačipnaskere the žuže ke tumende, save pačan.

¹¹ Tumen džanen mištes, hoj dojekheha tumendar kerahas avke, sar o dad kerel peskere čhaha:

¹² Zoralarahas tumen a priphenahas a dovakerahas tumenge, hoj te dživen lačo dživipen, so hin pre dzeka le Devleske, savo tumen vičinel andre peskero krališagos the slava.

¹³ Vašoda na preačas te palikerel le Devleske, hoj na priilan sar o lav le manuškero, oda lav, so šundān amendar, ale sar le Devleskero lav. Bo ajsa čačes hin oda lav, so kerel andre tumende, save pačan.

¹⁴ Se tumen, phralale, ačhilan ajse sar le Devleskere zbori andro Ježiš Kristus andre Judsko. Bo avke, sar on cerpinenas le Židendar, the tumen cerpinenas le manušendar tumare narodendar.

¹⁵ Ola Židi murdarde amare Rajes le Ježiš the peskere proroken a džanas the pre amende. On nane le Devleske pre dzeka a hine neprijateľa savore manušenge.

¹⁶ Na domuken amenge te vakerel le Nažidenge, hoj te aven zachraňimen, a oleha mek furt buter dothoven ke peskere bini. Ale e choľi le Devleskeri imar avľa pre lende.

Kamel te avel pale ke lende

¹⁷ Phralale, choc amen geľam het tumendar pro sikra, na geľam het le jileha. Igen tumen kamahas te dikhel a kerahas sa prekal oda, hoj tumen te dikhas.

¹⁸ A kamahas te avel ke tumende – me, o Pavol, buterval kamavas – ale o satan amenge na domukľa.

¹⁹ Bo ko hin amaro užaripen (nađej), amaro radišagos, vaj amari baripnaskeri koruna? Či na san oda tumen angle amaro Raj Ježiš Kristus, sar avela?

²⁰ Tumen san amari slava the radišagos!

3

¹ Vašoda, hoj imar buter našti likerahas avri, phendān peske, hoj ačhaha andro Ateni korkore,

² sar bičhadān le Timoteus, amare phrales the le Devleskere služobňikos, savo amenca kerel jekhetane e buči prekal o evaňjelium le Kristoskero, hoj tumen te zoralarrel a hoj te pomožinel tumare pačabnaske,

³ hoj ňiko te na omukel o pačaben andre kala pharipena. Se tumen korkore džanen, hoj hin e voľa le Devleskeri prekal amende, hoj te cerpinas.

⁴ The sar samas ke tumende, phenahas tumenge imar anglal, hoj cerpinaha. A džanen, hoj avke pes the ačhiľa.

⁵ Vašoda, sar me imar buter našti likerđom avri, bičhadom les, hoj man te dodžanav pal tumaro pačaben, či tumen na pokušinelas o beng a amari buči palis na ulahas pre ňisoste.

⁶ Ale akana, sar avľa o Timoteus tumendar ke amende, andā amenge o lačo hiros pal tumaro pačaben the kamiben. Phendā amenge, hoj pre amende furt gondolinen andro lačhipen a igen amen kamen te dikhel – avke sar the amen tumen.

⁷ Vašoda, phralale, radisalilam tumare pačabnaske, choc amen hin bare pharipena the cerpišagi.

⁸ Akana obdžidilam, bo džanas, hoj tumen ačhen zoraha andro Raj.

⁹ Se soha šaj palikeras le Devleske vaš tumenge, vaš oda savoro radišagos, so amen tumendar hin angle amaro Del?

¹⁰ Rat-džives pes igen mangas, hoj tumen te dikhas a te dokeras oda, so mek kampil tumare pačabnaske.

¹¹ Ale ov korkoro, o Del amaro Dad the amaro Raj o Ježiš Kristus, mi lidžal amaro drom ke tumende.

¹² A mi kerel o Raj, hoj tumaro kamiben maškar tumende the ke savorende te el furt buter the barvaleder, sar the amaro kamiben ke tumende.

¹³ Mi zorařarel tumen andro jile, hoj te aven sentna the bi o binos anglo Del amaro Dad, sar avela amaro Raj o Ježiš savore peskere sentnenca. Amen.

4

O dživipen, so hin le Devleske pre dzeka

¹ No akana, phralale, mangas tumen a dovakeras tumenge andre amaro Raj Ježiš, hoj furt buter te baron andre oda, so amendar priiřan. Bo amen tumen sikařam, sar kampil te dživel a te el pre dzeka le Devleske a avke imar the dživen.

² Se džanen, save prikazaňja tumen diřam amare Rajestar le Ježišostar.

³ Bo kada hin, so o Del kamel, hoj te dživen sentnes a te zřikeren tumen le lubipnastar.

⁴ Dojekh tumendar mi džanel sar te dživel peskera romňaha andro sentňipen the andre pařiv

⁵ a na andre džungali řadosca, sar oda keren o pohana, save na prindžaren le Devles.

⁶ Niko te na thovel avri peskere phraleha avke, hoj kerela vareso leskera romňaha. Bo amaro Raj marela sakones, ko oda kerel, sar tumenge imar sigeder zoraha priphendam the dovakerřam.

⁷ Bo na viřinda amen o Del pre oda, hoj te dživas andro nažuřipen, ale andro sentňipen.

⁸ Ko kada na prilel, na prilel le Devles. Bo oda nane le manuřestar, ale le Devlestar, savo tumen del peskere Sentne Duchos.

⁹ Pal o kamiben maškar o phrala tumenge na kampil te pisinel, bo tumen san korkore avrisikade le Devlestar, hoj jekh avres te kamen.

¹⁰ Bo imar sikaven oda kamiben savore phralenge andre cali Macedonija. Ale mangas tumenge, hoj oda te keren mek buter.

¹¹ Keren sa prekal oda, hoj te dživen andro smirom a sako mi starinel pes pal peskero a mi kerel peskere vastenca e buři, avke sar tumenge oda phendam.

¹² Bo oleha tumen řikerena řukares anglal ola, save na pařan, a na avena řikaske pre meň.

Sar o Raj avela tele

¹³ Amen kamas, phralale, hoj te džanen, so ela ole manuřenca, save imar mule. Bo na kamas, hoj tumen te trapinen avke sar okla džene, saven nane uřaripen (nařej).

¹⁴ Bo te amen pařas, hoj o Ježiš muřa a uřila andral o meriben, ta akor pařas the oda, hoj o Del anela pale le Ježiřoha olen, save mule pařabnaha andre leste.

¹⁵ Kada, so tumenge amen phenas, hin o lava le Rajeskere: Amen, save mek dživaha, sar avela o Raj, na predenařaha olen, save imar mule.

¹⁶ Bo sar řundola o zoralo rozkaxis, le archaňjeloskero hangos the le Devleskeri truba, korkoro o Raj avela tele andral o řebos a ola, save mule andro Kristus, uřřena eřebne.

¹⁷ A palis amen, save avaha mek džide, avaha jekhvareste cirdle upre jekhetane lenca andro chmari, kaj pes arakhaha le Rajeha. A avke avaha le Rajeha pro furt.

¹⁸ Vařoda tumen zorařaren jekh avren kale lavenca.

5

¹ Phralale, pal o řasi, kana oda avela, na kampil tumenge te pisinel,

² bo korkore mištes džanen, hoj o Džives le Rajeskero avela avke sar o živañis prekal e rat.

³ Bo sar vakerena: “Smirom hin a na mušinas pes te daral,” akor e bari bibach, avela jekhvareste pre lende, sar o dukha pre khabñi džuvli – na denašena a ena zñičimen.

⁴ Ale tumen, phralale, na san andro kalipen, hoj tumen oda Džives te zachudel sar o živañis.

⁵ Bo tumen savore san o čhave le svetloskere the o čhave le dživeseskere. Amen na sam o čhave le kalipnaskere the la račakere.

⁶ Vašoda, te na sovas avke sar okla džene, ale te avas upre a te avas strižbe.

⁷ Bo ola, ko soven, rači soven a ola, ko mačon, hine rači mate.

⁸ Ale amen, save sam o čhave le dživeseskere, avas strižbe, uras pre peste o pancjeris le pačabnaskero the le kamibnaskero a sar e prilba o užaripen (nadej) pro spaseñje.

⁹ Bo o Del peske amen na kidña avri pre peskeri choli, ale pre oda, hoj te dochudas e spaseñje prekal amaro Raj Ježiš Kristus,

¹⁰ savo mula vaš amenge, hoj te dživas jekhetane leha – či sam džide abo mule.

¹¹ Vašoda tumen zoračaren a podhazden jekh avres, avke sar oda the keren.

O pozdravi

¹² Mangas tumen, phralale, hoj tumenge te likerem olen, save maškar tumende keren e phari buči, save hine upral tumende andro Raj a sikaven tumen.

¹³ Le kamibnaha likerem len igen bares vaš lengeri buči. Mi el maškar tumende o smirom!

¹⁴ A mangas tumen, phralale: Dovakerem olenge, save na kamen te kerel buči, podhazden olen, save pes pomukle, pomožinen le slabenge a sakoneha likerem avri.

¹⁵ Dikhen, hoj ñiko varekaske te na visarel pale o nalačo vaš o nalačo, ale furt keren lačo jekh avreste the savorengem manušenge.

¹⁶ Furt radisačon!

¹⁷ Ma preačhen tumen te modlinel!

¹⁸ Andre savoreste palikerem, bo ada hin le Devleskeri voča prekal tumende andro Ježiš Kristus.

¹⁹ Ma murdaren andre e jag le Sentne Duchoskeri a na zalikerem les.

²⁰ Ma dikhen tele o prorocva,

²¹ ale savoro probalinen (skušinen) a o lačo tumenge muken.

²² Ñič tumen te na chal le nalačipnaha.

²³ A o Del korkoro, savo amen del o smirom, mi kerel tumendar sentnen andre savoreste a mi likerem tumen – calo tumaro duchos, duša the telos – bi e mel, medik na avela pale amaro Raj o Ježiš Kristus.

²⁴ Verno hino Oda, ko tumen vičinel: Ov oda the kerela.

²⁵ Phralale, modlinem tumen vaš amenge!

²⁶ Pozdravinen šukares savore phralen jilestar.

²⁷ Mangav tumen anglo Raj: Pregenen oda lil savore sentne phralenge.

²⁸ O lačhipen (milost) amare Rajeskero le Ježišoskeri Kristoskeri mi el tumenca! Amen.

Le Pavloskero Dujto Lil Le TESALONIČANENGE

O pozdravos

¹ O Pavol, o Silvan the o Timoteus pisinen la khangerake andro foros Tesalonika, la khangerake andro Del amaro Dad the andre amaro Raj Ježiš Kristus:

² O lačhipen (milost') tumenge the o smirom le Devlestar, amare Dadestar the amare Rajestar, le Ježišostar Kristostar.

Pal o sudos

³ Phralale, amen mušinas vaš tumenge te palikerel furt le Devleske a hin vaš soske, bo igen barol tumaro pačaben the tumaro kamiben jekh ke avreste.

⁴ Vašoda the amen korkore pes lašaras tumenca andro khangera le Devleskere, bo tumen likerem avri a pačan andre savore tumare pharipena the sar o manuša pre tumende džan.

⁵ Kada savoro sikavel pre le Devleskero čačipnaskero sudos, a vašoda avena hodne te džal andro krališagos le Devleskero, vaš savo the cerpinen.

⁶ Bo o Del hino čačipnaskero: Dela pale o pharipen olenge, save tumenge keren o pharipen,

⁷ ale tumenge, save san andro pharipen, dela smirom le pharipnastar avke, sar the amenge, akor sar pes andral o ņebos sikavela o Raj o Ježiš peskere zorale aňjelenca.

⁸ Akor marel andro jagale plameňa olen, save na prindžaren le Devles, the olen, save na šunen o evaňjelium amare Rajeskero le Ježišoskero.

⁹ Lengero trestos hin, hoj ena zničimen pro furt dur le Rajeskere mujestar the leskera slavakera zoratar,

¹⁰ andre oda Džives, sar o Ježiš avela, hoj les te el e slava savore leskere sentne manušendar the e bari pačiv savorendar, save pačandile. Tumen avena maškar lende, bo pačandilan amare svedectvoske.

¹¹ Vašoda pes furt vaš tumenge modlinas, hoj tumendar amaro Del te kerel hodnen te dživel oda dživipen, andre savo tumen vičinda, a hoj peskera zoraha te dokerele savoro lačo, so tumen kamen, a the dojekh pačabnaskeri buči.

¹² Modlinas oda, hoj te el barardo o nav amare Rajeskero le Ježišoskero Kristoskero andre tumende a tumen andre leste prekal o lačhipen (milost'), so del o Del the amaro Raj, o Ježiš Kristus.

2

O znameňja le Rajeskere Dživeseskere

¹ Te vakeras pal oda Džives, sar avela amaro Raj, o Ježiš Kristus, a sar amen lela ke peste, mangas tumen, phralale:

² Ma den tumen te daravel avri ņisave duchoha, aňi laveha, aňi lileha – so dičhol, hoj hin amendar – so phenen, hoj o Džives le Kristoskero imar avľa.

³ Ma den tumen ņisoha a ņikaha te klaminel, bo o Džives le Kristoskero na avela, medik pes na ačhela oda, hoj but manuša oddžana le pačabnastar, a medik pes na sikavela o Manuš le Binoskero, oda, kas o Del zničinel andro peklos.

⁴ Ov džala pre savoreste a hazdela pes upral savoreste, so pes vičinel Del, abo pes lašarel, vašoda peske bešela andro chramos le Devleskero a kerela pestar, hoj ov hin o Del.

⁵ Bisterđan, hoj pal oda imar vakeras, sar somas ke tumende?

⁶ A tumen džanen, so les akana zlíkerel, hoj pes te sikavel ča andre oda časos, so hin dino prekal leste.

⁷ A e zor le nalačhipnaskeri imar kerel počoral, bo mek hino zlíkerdo, no ča dži akor, medik na ela ilo het oda, ko les akana zlíkerel.

⁸ A palis pes oda Manuš le Binoskero sikavela, saves o Raj o Ježiš murdarela le dichoha andral peskero muj a zničinel a peskera slavaha, sar avela.

⁹ Oda Manuš le Binoskero avela savora zoraha le satanostar a kerela falošna znameňja the zazraki,

¹⁰ hoj te cirdel andro nalačhipen olen, save ena zničimen, bo na priile a na kamle o čačipen, hoj te aven spasimen.

¹¹ Vašoda pre lende o Del bičhavel e zor, so len anela andro načačipen avke, hoj te pačan le klamišagoske.

¹² Avke ena odsudzimen savore, save na pačandile le čačipnaske, ale rado kamenas o nalačhipen.

Te ačhen zorales

¹³ Ale amen mušinas furt te palíkerel le Devleske vaš tumenge, phralale, kas o Raj kamel. Bo o Del peske tumen avri kidňa ešebnovarestar (peršovarestar) pre oda, hoj te aven spasimen andro sentňipen le Duchoskero the le pačabnaha andro čačipen.

¹⁴ Akor, sar amendar šundān o evaňjelium, vičinda tumen ke oda, hoj te prilēn e slava amare Rajeskeri le Ježišoskeri Kristoskeri.

¹⁵ Vašoda, phralale, ačhen zorales a líkeren oda, so siklílan, či amare lavestar vaj amare lílestar.

¹⁶ A korkoro amaro Raj, o Ježiš Kristus, the o Del, amaro Dad, savo peske amen zakamla a diňa amen peskere lačhipnaha (milostaha) o večno radišagos the o lačno užaripen (nađej),

¹⁷ mi zoralarel tumare jile a mi del tumen zor andre dojekh lačno skutkos the lav.

3

Mangipen pal o modlitbi

¹ Dureder, phralale, modlīnen tumen vaš amenge, hoj te rozlídžal o lav le Rajeskero a te el avrether barardo avke, sar the ke tumende.

² A modlīnen tumen, hoj te avas avricirdle andral e zor le nalače the napačivale manušendar, bo nane sakones pačaben.

³ Ale o Raj hino pačivalo. Ov tumen dela zor a chraňinela le nalačhestar.

⁴ Pačas tumenge andro Raj, hoj imar keren a the kerena, so tumenge amen prikazinas.

⁵ O Raj mi lídžal tumare jile ko kamiben le Devleskero a hoj te líkeren avri prekal e zor le Kristoskeri.

Sako te kerel buči

⁶ Prikazinas tumenge, phralale, andro nav amare Rajeskero le Ježišoskero Kristoskero, hoj tumen te odcirden dojekhe phralestar, savo dživel leňivones a na dživel pal oda sikaviben, so amendar chudlan.

⁷ Tumen korkore džanen, hoj kempel te kerel avke sar amen, bo amen na dživahas maškar tumende leňivones:

⁸ Na chahas o maro ňikastar hijaba, ale andre buči phares kerahas rat-džives, hoj te na avas ňikaske tumendar pro starišagos.

⁹ Amen kerđam oda, na vašoda, hoj amen na sas pre oda pravos, ale hoj tumenge te avas prikados, hoj te keren avke sar amen.

¹⁰ A sar samas ke tumende, prikazinahas: “Ko na kamel te kerel buči, aňi te na chal!”

¹¹ Bo šunas, hoj varesave džene maškar tumende pes namištes likerem – nič na kerem, ča pes thoven andre ola veci, so lenge na kempel.

¹² Ajsenge prikazinas a priphenas prekal amaro Raj Ježiš Kristus, hoj šukares te kerem buči, a avke te chan peskero maro.

¹³ Ale tumen, phralale, ma preačhen te kerel o lačhipen

¹⁴ a te vareko na šunel amaro lav andre kada lil, pre oda manuš tumenge den pozoris a ma zdžan tumen leha, hoj pes te ladžal.

¹⁵ Ma len les sar nepřijatělís, ale dovakerem leske sar phraleske.

O posledno lav

¹⁶ Korkoro o Raj, savestar avel o smirom, tumen mi del o smirom andre dojekh časos the andre savoreste. O Raj mi el tumenca savorenca!

¹⁷ Me, o Pavol, pisinav mire vasteha kada pozdravos. Avke pisinav. Kada hin o znako* andre savore mire lila.

¹⁸ O lačhipen (milost) amare Rajeskero le Ježišoskero Kristoskero mi el tumenca savorenca!
Amen.

---

* 3:17 Abo: O odpisos

Le Pavloskero Ešebno Lil Le TIMOTEOSKE

O pozdravos

¹ Pisinav me, o Pavol o apoštolos le Ježišoskero Kristoskero. Me som bičhado le Devlestar amare Spasiteľistar the le Ježišostar Kristostar, savo hin amaro užaripen (nađej).

² Pisinav le Timoteoske, mire čače čhaske andro pačaben: Mi del tut o Del, o Dad, the o Ježiš Kristus, amaro Raj, o smirom, o lačhipen (milost) the o lačhejileskeriben!

Pal o falošno sikaviben

³ Mangav tut, sar tut imar mangavas, sar džavas andre Macedonija, hoj te ačhes andro Efezus a te dovakeres varesave manušenge, hoj te na sikaven falošno sikaviben.

⁴ Phen lenge, hoj pes te na zalen varesave bajkenca the le igen bare rodokmeňenca, bo kajse lava na služinen le Devleskera bučake, savi pes kerel le pačabnaha, ale sigeder anen o vesekedišagi.

⁵ O cieľos ole prikaziskero hin o kamiben, so avel andral o žužo jilo, andral o lačo svedomje the andral o čačo pačaben.

⁶ Kada varesave džene našade a visarde pes ko diline vakeribena.

⁷ On kamen te el o učiteľa le zakonoske, ale aňi na achaľon, so vakeren, a aňi oda, pre soste avke ačhen.

⁸ Ale amen džanas, hoj o zakonos hino lačo – te les vareko lel avke, sar kampil.

⁹ A kada džanen, hoj o zakonos nane dino prekal o čačipnaskere, ale prekal ola, save na dolikeren o zakonos a save pes na podden – hino dino prekal o bijedevleskere the binošna, ola, ko hine nasentne the nažuže, the prekal o vrahi, ola, save murdaren le dajen the le daden.

¹⁰ O zakonos hino the prekal o lubara, the o murša, save soven le muršenca, prekal ola, save cinen the bikenen le manušen, prekal o klamara the ola, save den lav klamišagoha – prekal savore, save na keren pal o sasto sikaviben.

¹¹ Oda sikaviben šaj arakhas andro slavno evaňjelium, so mange diňa te vakerel o požehnano Del.

Palikerel le Devleske

¹² Palikerav le Ježišoske Kristoske, amare Rajeske, savo man diňa zor, bo dikhľa man sar lačhes a ačhađa man andre služba –

¹³ man, savo pre leste verekana namištes vakeravas, džavas pre leste a dukhavavas. Ale o Del sas ke mande lačhejileskero, bo mek na somas andro pačaben a na džanavas, so keravas.

¹⁴ Ale o Raj čhordľa avri peskero barvalo lačhipen (milost) pre ma a diňa man o pačaben the o kamiben, so hin andro Ježiš Kristus.

¹⁵ Kala lava, so phenav, hin čačipen a šaj len te prilal a te pačal: O Ježiš Kristus avľa pro svetos te spasinel le binošnen, savendar me som nekgoreder.

¹⁶ Ale o Del sas ke mande lačhejileskero vašoda, hoj pre ma ešebno (peršo) o Ježiš Kristus sikađa peskero baro avrilikeriben, sar priklados prekal ola, save pačana andre leste, a avke chudena o večno dživipen.

¹⁷ Le večne Kraliske the jekhe Devleske, savo furt dživel a saves našti te dikhel, mi džal e pačiv the e slava pro furt! Amen.

¹⁸ Timoteus, čhavo miro, ada prikazis, so tuke dav, hino zathodo pro prorocke lava, save tuke sas angloda phende. Te keres pal ola lava, mares lenca o lačo mariben

¹⁹ a likereres tuke o pačaben the o lačo svedomje! Varesave džene preačhile te šunel peskero svedomje, a vašoda lengero pačaben rozpeła.

²⁰ Lendar hin o Hymeneos the o Alexander, saven diňom le satanoske, hoj te odsiklon pes te ruhinel.

2

Pal e modlitba

¹ Mangav tut ešeb (peršo), hoj pes te keren o modlitbi, o mangipena the o modlitbi vaš avrenge the o palikeribena vaš savore manuša.

² A modlinen tumen the vaš o kraľa the vaš savore autoriti, hoj te dživas andro smirom cicho dživipen andre savoro sentnipen the pačivaliben,

³ bo kada hin lačo the šukar anglo Del amaro Spasitelis,

⁴ savo kamel, hoj savore manuša te aven zachraňimen a te prindžaren o čačipen.

⁵ Bo hin ča jekh Del a hin ča jekh, savo ačhel maškar o Del the maškar o manuša, o manuš Ježiš Kristus,

⁶ savo počinda peskere dživipnaha, hoj te cinel avri savoren, a o Del amenge ada sikađa andro spravno časos.

⁷ Vašoda somas me ačhado sar o apoštolos the kazaťelis, o učitelis le Nažidenge, hoj lenge te vakerav pal o pačaben the čačipen. Vakerav čačo, na klaminav!

⁸ Vašoda kamav, hoj pes o murša te modlinen pre dojekh than a te hazden o sentna vasta bi e choli the vesekeđišagos.

⁹ Avke the o džuvľa pes mi uren šukares, avke sar kempel, žužipnaha the zlíkeribnaha, jednoduche uchaňibnaha, bi o somnakaj, perli abo barikane gada,

¹⁰ ale mi šukaľaren pes le lače skutkenca, avke sar oda kempel te kerel le džuvlenge, save phenen, hoj lašaren le Devles.

¹¹ E džuvli cichones mi siklol savora pokoraha.

¹² La džuvľake na domukav te sikavel, aňi te lidžal le muršes, ale mi avel čhit.

¹³ Bo o Adam sas stvorimen ešebno a palis e Eva.

¹⁴ Aňi o sap na klaminđa le Adam, ale la džuvľa; oj kerđa o binos.

¹⁵ Ale e džuvli ela zachraňimen prekal oda, hoj anela pro svetos le čhavoren, te ačhela andro pačaben, kamiben, sentnipen the zlíkeriben.

3

Pal ola, save lidžan e khangeri

¹ Kala lava hin čačipen: Te vareko kamel te lidžal o zboros, mangel peske lači buči.

² Oda, ko lidžal o zboros, mušinel te dživel avke, hoj te na el pre leste so te phenel, murš jekha džuvľakero, strižbo, godaver the rajikano, savo presikavel e pačiv le hoscenge a džanel te sikavel avren.

³ Ajsjo manuš nane pijakos, aňi maribnaskero, ale kovlo, a nane ajsjo, savo pes na choľarel sig aňi na izdral pal o love.

⁴ Ov hin ajsjo, savo mištes lidžal peskero kher a sikavel le čhaven, hoj les te šunen a te den pačiv.

⁵ Ale te vareko na džanel te lidžal peskero kher, sar pes palis starinela pal e khangeri le Devleskeri?

⁶ Oda, ko lidžal e khangeri, našti avel terno andro pačaben, hoj te na ačhel barikano a te el odsudzimen avke sar o beng.

⁷ Ale musaj pal leste te džal o lačo hiros the le manušendar, save na pačan, hoj te na perel andre ladž a peľahas le bengeske andre pasca.

Pal o dijakona

⁸ Avke the o dijakona mušinen te dživel pačivales a mušinen te dolikerel peskero lav. Našti aven ajse, save pijen but mol, abo hine izdrade pal o love,

⁹ ale ajse, save o čačipen le pačabnaskero likerem andro žužo svedomje.

¹⁰ No the on mi aven ešeb (peršo) probalimen avri (skušimen avri) a palis, sar pre lende na ela so te phenel, šaj keren e dijakonoskeri buči.

¹¹ Avke the lengere romňija te aven lače, na pletkarki, ale strižbe the pačivale andre savoreste.

¹² Le dijakonen mi el ča jekh romňi a mi džanen mištes te lidžal peskere čhaven the peskere khera.

¹³ Bo pal ola, save mištes keren e dijakonoskeri buči, džal o lačo hiros a šaj vakeren bi e dar pal o pačaben andro Ježiš Kristus.

O baro garudipen

¹⁴ Pisinav tuke kada lil, ale pačav, hoj sig ke tu avava.

¹⁵ No, te avľomas nasig, kamav, hoj te džanes, sar pes kempel te likerel andre le Devleskero kher, so hin e khangeri le džide Devleskeri, o slupos the o zoralo zaklados le čačipnaskero.

¹⁶ Savore viznavinen, hoj baro garudipen hin andre oda, so pačas:

O Kristus avľa andro telos,
o Duchos sikada pre leste, hoj hino le Devleske pre dzeka,
o aňjela les dikhle,
sas vakerdo pal leste maškar o narodi,
andro svetos andre leste pačandile
a sas ilo upre andre slava.

4

Pal o falošna učitelja

¹ O Duchos phenel igen žužes, hoj andro posledna časi oddžana varesave džene le pačabnastar a likerena pes le klamišagoskere duchendar the le demonengere sikavibenendar.

² Kada sikaviben avel le dujemujengere manušendar, save klaminen a na šunen imar peskero svedomje, sar te ulahas avrilabardo.

³ Kala manuša sikaven, hoj nane mištes te džal romeste, a zakazinen te chal varesave chabena, so o Del kerđa, hoj len palikeribnaha te chan ola, save pačan a prindžaren o čačipen.

⁴ Ale savoro, so o Del kerđa, hin lačo a nič na kempel te odčhivel het, te pes prilel palikeribnaha.

⁵ Bo o chaben pes sentňarel le Devleskere laveha the la modlitbaha.

⁶ Te kada sikaveha le phralen, aveha lačo služobňikos le Ježišoske Kristoske, avribarardo le pačabnaskere lavenca the le lače sikavibnaha, savestar tut dži akana likerahas.

O lačo služobňikos le Ježišoskero

⁷ Ale ola bijedevleskere paramisa ma prile, ale sigeder tut zoralar andro sentno dživipen anglo Del.

⁸ Bo te zoralares tiro telos, oda anel ča frima chasna, ale o sentno dživipen anel chasna the andre kada dživipen the andre oda dživipen, so avela.

⁹ Kala lava hin čačipen a šaj len te prilel a te pačal.

¹⁰ Vašoda keras buči a trapinas pes, bo mukas pes pro džido Del, savo hino Spasitelis savore manuŝenge, no mek buter olenge, save pačan.

¹¹ Kada prikazin a sikav.

¹² Ma domuk, hoj tut vareko te dikhel tele vaš oda, bo sal terno. Ale av prikados, so miŝtes sikavel avrenge, sar pes kempel te likerel andro lav, dživipen, kamiben, pačaben the žužipen.

¹³ Medik me avava, gen o Lav, zorařar a sikav avren.

¹⁴ Ma zamuk oda duchovno daros, so hin andre tu a sas tuke dino le prorocke laveha, sar o starŝi pre tu thode peskere vasta.

¹⁵ Kala veci ker a muk tut andre oda, hoj savore manuŝa te dikhen, sar džas dureder andro pačaben.

¹⁶ Merkin pre tu the pre tiro sikaviben; ačh andre oda! Bo te kada kereha, zachrañineha tut a the olen, save tut ŝunen.

5

O vdovi, phuredere the otroki

¹ Le phuredere manuŝeske ma dovaker zoraha, ale dovaker leske sar dadeske, le ternederenge sar phralenge,

² le phuredere džuvlenge sar dajenge a le ternedere džuvlenge sar pheñenge, andre savoro žužipen.

³ De pačiv le vdoven, save hine čačas vdovi.

⁴ Bo te hin varesava vdova čhave abo vnučata, on pes eŝeb (perŝo) mi sikaven te avel pobožna andre peskero kher oleha, hoj den pale o lačhipen le dajenge the le dadenge, bo oda hin ŝukares anglo Del.

⁵ E čači vdova, savi hiñi korkori a nane la ñiko, pes zmukel pro Del a rat-džives hiñi andro modlitbi the mangipena.

⁶ Ale ajsi vdova, savi dživel rozmukles, hiñi muļi, choc dživel.

⁷ Prikazin lenge kada, hoj ñikas pre lende te na el so te phenel,

⁸ bo te pes vareko na starinel pal peskere paŝutne a na mek pal peskeri famelija andral peskero kher, akor zaprinda o pačaben a hino goreder sar o napačabnaskere.

⁹ Rachinel pes vdovake odi, savake hin buter sar ŝovardeŝ (60) berŝ a sas ča jekhvar veraduñi

¹⁰ a džal pal late o lačo hiros, hoj kerelas o lačhipen, bararda avri le čhaven, pilelas le hoscen, thovelas (omorelas) o pindre le sentnenge, pomožinelas olenge, save hine andro pharipen, a kamelas te kerel savoro lačhipen.

¹¹ Ale ma rachin le ternedere vdoven, bo sar len cirdela te džal romeste, ŝaj pes visaren le Kristostar

¹² a anen pre peste o sudos, bo na dolikerde oda eŝebno lav, so les dine.

¹³ A mek ke oda ča siklon nič te na kerel, ča te phirel kher kherestar a na ča, hoj na keren nič, ale paš oda vakeren pal oda, so lenge na kempel, keren o pletki a thoven pes andre savoreste.

¹⁴ Vašoda kamav, hoj o terneder vdovi te džan romeste, te el len čhave a te starinen pes pal peskere khera, bo oleha na domukena olenge, save pre amende džan, hoj pal amende te vakeren namiŝtes.

¹⁵ Bo varesave vdovi pes imar visarde pale a džan pal o satan.

¹⁶ Te varesava pačabnaskera džuvla hin vdova andre lakeri famelija, mi starinel pes pal late, hoj te na el pre khangeri o stariŝagos, hoj e khangeri pes te starinel pal ola, save hine čačas vdovi.

¹⁷ Le starŝen, save miŝtes lidžan e khangeri, kempel te del duvar ajsi pačiv; no mek buter olen, save služinen andro lav a sikaven.

¹⁸ Bo hin pisimen:

“*Na phandeha o piskos la gurumňake, savi kerel buči, hoj te na chal*”; a: “*Oda, ko kerel buči, zasogalinel (zaslužinel) peske o počniiben.*”

¹⁹ Te tuke phenela vareko vareso pre oda, ko lidžal o zboros, ma prile oda, te nane duj abo trin švedki.

²⁰ Olen, save keren bini, karhin anglal savoredženende, hoj pes te daran the okla džene.

²¹ Mangav tut anglo Del, anglo Ježiš Kristus the anglo avrikidle aňjela, hoj tut te likeris pal kada a te aves čačipnaskero ko dojekh a te na kides tuke avri ñikaskeri sera.

²² Ma thov pre ñikaste sig o vasta a te na chal tut nič avrengere binenca. Liker tut, hoj te aves žužo.

²³ Ma pi imar ča paňi, ale pi po sikra the mol, bo furt tut dukhal e džombra a furt sal nasvalo.

²⁴ Varesave dženengere bini igen dičhol a džan anglal lende pro sudos, aver dženengere bini pes sikavela, sar ela o sudos.

²⁵ Avke the o lače skutki igen dičhol a te len mek na dičhol, našti ačhena garude.

6

¹ Savore manuša, save hine otroka, mi presikaven peskere rajenge savori pačiv, hoj ñiko te na dikhel tele o lav le Devleskero the amaro sikaviben.

² Ola manuša, kas hin pačabnaskere raja, te na sikaven lenge frimeder pačiv vašoda, hoj hine phrala. Mi služinen lenge mek feder, bo ola, kaske služinen, hine pačabnaskere a on len kamen. Kada sikav a prikazin.

O falošno sikaviben the čačo barvalipen

³ Te vareko sikavel avres a na likerel pes le saste lavendar, so phenda amaro Raj o Ježiš Kristus, aňi le sikavibnastar pal o pačabnaskero dživipen,

⁴ ajs o manuš peske pal peste but gondolinel a na džanel nič – furt pes kamel te vesekedinel a kerel pes pro lava. Olestar avel e zavist, o vesekedišagi, o džungale vakeribena the o nalačo gondolišagos pal aver

⁵ a furt pes vesekedinen o manuša, save namištes gondolinen a savenge chibalinel o čačipen, a save peske gondolinen, hoj o dživipen le Devleha hin o drom ko love.

⁶ He, hin le manušes but barvalipen olestar, hoj služinel le Devleske, te hino spokojno oleha, so les hin.

⁷ Bo nič peha pro svetos na andam a nič peha pal o svetos aňi našti las,

⁸ ale te amen hin o chaben the o uraviben, oleha avas spokojne.

⁹ Ola, save kamen te barvalol, peren andro pokušeňje, andre pasca the andro but nagodaver the nalače žadosci, so doanen le manušen andro meriben a zničinen len.

¹⁰ Bo o kamiben ko love hin o koreňis savore nalačhipnaske. Varesave džene andre oda pele, odgele le pačabnastar a kerde korkore peske but dukha.

Te marel pes o lačo mariben

¹¹ Ale tu, manušeja le Devleskero, denaš kajse vecendar a dža pal oda, so hin čačipnaskero, pal o dživipen, so hin le Devleske pre dzeka, pal o pačaben, kamiben the avrilikeriben a hoj te el kovlo ke aver džene.

¹² Mar tut o lačo pačabnaskero mariben a chude mištes o večno dživipen, andre savo salas vičimen akor, sar phenda o lačo viznaňje anglo but švedki.

¹³ Prikazinav tuke anglo Del, savo del savoreske o dživipen, the anglo Ježiš Kristus, savo phenda avri o lačo viznaňje anglo Pontsko Pilat:

¹⁴ Doliker oda, so tuke phendom pačivalones the žužes, medik pes na sikavela amaro Raj o Ježiš Kristus.

¹⁵ Ov pes sikavela andro časos, so diña o Del, savo hino korkoro požehñimen Raj, o Kralis le kralengero the o Raj le rajengero.

¹⁶ Jekh ov, o Del, šoha (ñikda) na merel a bešel andro svetlos, kaj ñiko našti džal; ñisavo manuš les šoha na dikhlá a añi les našti dikhel. Leske mi džal e pačiv the e večno zor! Amen.

¹⁷ Le barvalenge andre kada svetos phen, hoj pes te na lidžan upre a te na pes muken pro barvalipen, so nane isto, ale hoj len te el o užaripen (nađej) pro džido Del, savo amen del barvales sa, so amenge kempel pro bachtalo dživipen.

¹⁸ Prikazin lenge, hoj te keren o lačhipen, te barvalon andro lače skutki, te aven ščire a te džanen pes te rozulavel avrenca.

¹⁹ Kavke peske skidena o barvalipen, so hin o lačo zaklados andre oda časos, so avela, hoj te dochuden oda čačo dživipen.

²⁰ Timoteus, doliker oda, so tuke sas dino le Devlestar. Obdža a ma šun olen, save vakeren o bijedevleskere diline lava a phenen pre ola lava, hoj oda hin o prindžaripen.

²¹ Oda nalačo sikaviben zachudlá varesave dženem a našade peskero pačaben.
O lačhipen (milost) tumenca!
Amen.

Le Pavloskero Dujto Lil Le TIMOTEOSKE

O pozdravos

¹ Le Pavlostar, savo hin o apoštolos le Ježišoskero Kristoskero le Devleskera volatar, savo hin bičhado te vakerel pal o dživipen andro Ježiš Kristus, pal savo angloda diña lav,

² le Timoteoske, mire čhaske, saves kamav: Mi del tut o Del, o Dad, the o Ježiš Kristus, amaro Raj, o lačhipen (milost'), o smirom the o lačhejileskeriben.

O pačivaliben andro evaňjelium

³ Paľikerav le Devleske, saveske služinav andral o žužo jilo avke sar the mire dada, sar rat-džives andre mire mangipena na preačhav te gondolinel pre tu.

⁴ Na bisterav pre tire apsa a kamav tut te dikhel, hoj te avav pherardo le radišagoha.

⁵ Leperav mange pre tiro žužo pačaben, so sas ešeb (peršo) andre tiri baba Loida the andre tiri daj Eunika, no pačav oleske, hoj the andre tu.

⁶ Vašoda tuke leperav: Rozbarar le Devleskero daros, so hin andre tu akorestar, sar pre tu thodom mire vasta.

⁷ Bo o Del amen na diña darandutno duchos, ale Duchos, savo amen zoraľarel a del kamiben the godaveripen.

⁸ Vašoda tut ma ladža vaš o svedectvo le Rajeskero, aňi vaš ma, hoj bešav vaš leske andre bertena, ale jekhetane manca zlidža o cerpišagos vaš o evaňjelium andre zor le Devleskeri.

⁹ O Del amen zachraňinda a vičinda, hoj te avas leskere sentna manuša, na vaš amare skutki, ale pal leskero planos the lačhipen (milost'), so amenge diña andro Ježiš Kristus, kanastar hino časos,

¹⁰ so pes sikađa akana, sar pes sikađa amaro Spasiteľis, o Ježiš Kristus. Ov zničinda o meriben a prekal o evaňjelium anda pro svetlos o večno dživipen.

¹¹ Me somas ačhado prekal kada evaňjelium sar o apoštolos, kazateľis the učiteľis.

¹² Vašoda the cerpinav, ale na ladžav man, bo džanav, kaske pačandilom; a pačav, hoj les hin zor dži andre oda Džives te dolikerel oda, so mange sas dino.

¹³ Liker tut mištes ole saste lavendar, so mandar šundal, a mi el tuke sar o priklados andro pačaben the kamiben andro Ježiš Kristus.

¹⁴ Oda lačhipen, so amenge sas dino, doliker le Sentne Duchoskera zoraha, savo dživel andre amende.

¹⁵ Džanes, hoj pes mandar visarde savore, save hine andre Azija; maškar lende hin the o Fygelos the o Hermogenes.

¹⁶ Mi el o Raj lačhejileskero ke Oneziforoskero kher, bo buterval man zoraľarda a na ladžalas pes vaš ma, hoj som andre bertena.

¹⁷ Ale sar avľa andro foros Rim, igen man rodelas a arakhľa man.

¹⁸ Mi del leske o Raj, hoj te arakhel o lačhejileskeriben le Rajestar andre oda Džives. Tu džanes nekfeder, keci pašal mande kerelas andro Efezus.

2

O lačno slugadīs le Ježišoskero

¹ Avke tu, čhavo miro, av zoralo andre oda lačhipen (milost'), so amen hin andro Ježiš Kristus.

² Oda, so šundal mandar anglo but švedki, de avre pačivale manušenge, save džanena te sikavel the avren.

³ Zlidža manca o pharipen sar lačno slugadžis le Ježišoskero Kristoskero.

⁴ Ņisavo slugadžis, savo džal andro mariben a kamel te el pre dzeka peskere veliteliske, pes na mišinel andre aver buča.

⁵ Oda, ko denašel, našti ņerinel (zvitazinel) e cena, te na dolikerela o pravidla.

⁶ O manuš, savo kerel phares buči pre mała, šaj ešebno (peršo) lel andral o ulipen (e žatva).

⁷ Gondolin pal oda, so vakerav. O Raj tuke dela savoro te achaol.

⁸ Ma bister pro Ježiš Kristus, le Davidoskero čhavo, savo uštila andral o meriben, avke sar me vakerav andre miro evaňjelium.

⁹ Vaš oda evaňjelium cerpinav avke, hoj som phandlo le lancenca sar živaňis, ale o Lav le Devleskero nane zaphandlo.

¹⁰ Vašoda zlidžav savoro, vaš o avrikidle manuša, bo kamav, hoj the on te dochuden o spaseňje andro Ježiš Kristus the e večno slava.

¹¹ Čačipnaskere hin kala lava:

“Te leha jekhetane muľam,
jekhetane leha the dživaha;

¹² te likeraha avri,
jekhetane leha the kralinaha;

te les amen zaprinaha,
the ov amen zaprinela;

¹³ te amen na sam verna,
ov ačhel verno furt, bo našti pes korkoro zaprinel.”

O lačno robotňikos

¹⁴ Kada lenge leper a mang len anglo Del, hoj pes te na vesekedinen pro lava, se oda nane pre ņisoste lačno a musarel olen, save oda šunen.

¹⁵ Ker sa prekal oda, hoj tut te sikaves anglo Del sar manuš, savo pes na mušinel te ladžal vaš peskeri buči a savo mištes vakerel o čačipnaskero lav avke, sar kempel.

¹⁶ Liker tut dur le bijedevleskere the diline lavendar, bo kajse lava lidžan le manušen dur le Devlestar

¹⁷ a lengere lava rozdžana a barona sar e rakovina. Lendar hine the o Hymeneos the o Filetos.

¹⁸ Kala džene odgele dur le čačipnastar, sar vakeren, hoj o mule imar uštile andral o meriben a kaleha musaren varekaske o pačaben.

¹⁹ Ale o zoralo zaklados le Devleskero ačhel a hino zapečatimen kale lavenca: “*O Raj džanel olen, save hine leskere*”; a: “Mi oddžal le nalačipnastar sako, ko lel o nav le Rajeskero!”

²⁰ Andro baro kher nane ča somnakune the rupune čare, ale the kaštune the čhikakere; oda jekh pre pačiv, ale dujte nane pre pačiv.

²¹ Te pes vareko obžušarela ole vecendar, ela sar o čaro pre pačiv, sentno, so anel e chasna le Rajeske a hino pririchtimen ke dojekh lačni buči.

²² Ale le terňikane žadoscendar denaš het a dža pal oda, so hin čačipnaskero, pal o pačaben, kamiben the smirom jekhetane olenca, save andral o žužo jilo vičinen pro Raj.

²³ Ale o diline the nagodaver phučibena odmar, se džanes, hoj ole lavendar aven ča o vesekedišagi.

²⁴ Le Rajeskere sluhaskes pes na kempel te vesekedinel, ale kempel leske te el lačno ke sakoneste. Mušinel te džanel te sikavel a te zlidžal the o nalačno.

²⁵ Mušinel te džanel šukares the polokes te dovakerel olenge, save pre leste odvakeren, bo talam lenge o Del šaj del, hoj pes te visaren a te prindžaren o čačipen.

²⁶ Avke avena ke godi a denašena andral e bengeskeri pasca, andre savi sas zachudle, hoj te keren leskeri voľa.

3

Pal o manuša andro posledna dživesa

¹ Ale kada te džanes, hoj andro posledna dživesa avena phare časi.

² Bo o manuša rado dikhena ča pes korkoren, igen kamena o love a ena lašarde the barikane; namištes vakerena pal aver, na šunena le dajen le daden, na palikerna a ena bijedevleskere,

³ ena bi o kamiben a sar bi o jilo, ena pletkošne a na džanena pes te zlíkerel, no ena igen dzive a narado dikhena o lačhipen,

⁴ ena zradci, ena splašimen a igen pes lidžana upre. Radeder dikhena o mulatošno dživipen sar le Devles.

⁵ Kerena pestar, hoj hine pačabnaskere, ale e zor le pačabnaskeri na prindžaren. Chrañin tut kajse manušendar.

⁶ Bo varesave lendar džan andro khera a diliñaren andre le slabe džuvľen, saven hin but bini a hine ligende všelijake žadoscencja;

⁷ džuvľa, save furt siklon, ale šoha (ñikda) našti prindžaren o čačipen.

⁸ Sar o Jannes the o Jambres džanas pro Mojžiš, avke the kala džene džan pro čačipen, bo hin lenge o gondolišagos musardo a nane presikade andro pačaben.

⁹ Ale imar na džana dureder anglal, bo lengero diliñipen dikhena savore, avke sar pes sikađa o diliñipen ole manušengero.

O posledna prikazañja le Timoteoske

¹⁰ Ale tu pes mištes likerehas mire sikavibnastar a kerehas avke sar me andre miro dživipen, bo tu dikhehas miro pačaben, zlíkeriben, kamiben the avrilikeriben,

¹¹ the oda, sar pre mande o manuša džanas. Dikhehas the o pharipena, so man sas andre Antiochija, Ikonija the andre Listra. Tu the džanes, sar igen pre mande o manuša džanas a soha pregelom. No andral savoreste man o Del ila avri.

¹² A o manuša džana the pre savorende, save kamen te dživel o sentno dživipen le Ježišoha Kristoha.

¹³ Ale o nalače manuša the o podvodñika džana furt dureder andro nalačhipen. Diliñarena andre le manušen a the korkore ena andre diliñarde.

¹⁴ Ale tu ačh andre oda, so siklilal, the andre oda, so pačandilal, se džanes, kastar oda siklilal.

¹⁵ Bo imar ciknovarestar prindžares le Devleskere lava, so tut den godi pre oda, hoj te aves zachrañimen le pačabnaha andro Ježiš Kristus.

¹⁶ Sa, so hin pisimen andre le Devleskero lav, avel andral le Devleskero muj a hino lačo pre oda, hoj le manušes te sikavel, te dovakerel andro dživipen, te karhinel a te bararel avri, hoj te prindžarel o čačipen,

¹⁷ hoj o manuš le Devleskero te el pririchtimen the vizbrojimen pre dojekh lači buči.

4

¹ Igen tut mangav anglo Del the anglo Ježiš Kristus, savo sudzinela le džiden the le mulen, sar avela leskero krališagos:

² Av pririchtimen te vakerel o Lav le manušenge andro lačo the andro nalačo časos, dovaker lenge, karhin, podhazde, sikav savore avrilikeribnaha.

³ Bo avela ajso časos, hoj o manuša na zlidžana o čačo sikaviben, ale rodena peske le učitelēn, save len sikavena oda, so on kamena te šunel.

⁴ A visarena peskere kana le čačipnastar ko paramisa,

⁵ ale tu av strižbo andre savoreste, zlíker savoro pharipen, ker e buči sar o evaňjelistas a doker mištes tiri buči.

⁶ Bo me som imar obetimen a imar avla miro časos, hoj te džav pal kada svetos.

⁷ Maravas man mištes vaš o čačipen, o denašiben dodenašlom, o pačaben dolíkerdom.

⁸ Imar mange hin pririchtimen o čačipnaskero počíňiben, e koruna, so man dela andre oda Džives o Raj, o čačipnaskero Sudcas – no, na ča man, ale the savoren, save užaren kamibnaha pre leste, sar ov avela.

O lava le Timoteoske

⁹ Ker sa prekal oda, hoj te aves sig pal ma.

¹⁰ O Demas man omukla, bo zakamla pes andre kada svetos a geľa andre Tesalonika. O Krescens geľa andre Galacija a o Titus andre Dalmacija.

¹¹ Ča o Lukaš hino manca. An tuha le Marek, bo the ov mange but pomožinel andre buči.

¹² Le Tichikus bičhadom andro Efezus.

¹³ Sar aveha, an tuha o plaštoš, so muklom andre Troada ko Karpos. An tuha the o lila, ale mek buter o zvitki, so sas pisimen pre cipa.

¹⁴ O kovačis Alexander mange kerđa but nalačo. O Del leske dela pale vaš oda, so kerđa.

¹⁵ The tu chraňin tut lestar, bo igen džalas pre amare lava.

¹⁶ Sar ešebnovar (peršovar) ačhavas pro sudos vaš mange, na sas ňiko manca, ale savore man omukle. Te na pes lenge oda rachinel.

¹⁷ Ale o Raj ačhelas paš ma a zoralarda man, hoj te el prekal mande vakerdo o evaňjelium a hoj les te šunen savore narodi. Somas avricirdlo andral o piskos le levoske.

¹⁸ O Raj man the cirdela avri andral savoro nalačhipen a zachraňinela man a lela andre peskero ňeboskero krališagos. Leske mi džal e slava pro furt! Amen.

¹⁹ Pozdravin la Priska, le Akvilas the le Oneziforoskero kher.

²⁰ O Erastos ačila andro Korint. Le Trofimus muklom nasvales andro foros Miletus.

²¹ Ker sa, hoj te aves mek anglo jevend. Pozdravinel tut o Eubulos, o Pudens, o Linus, e Klaudija the savore phrala.

²² O Raj mi el tire duchoha. Le Devleskero lačhipen (milost) mi el tumenca! Amen.

Le Pavloskero Lil Le TITOSKE

O pozdravi

¹ Pisinav me o Pavol, o služobnikos le Devleskero the o apoštolos le Ježišoskero Kristoskero, savo somas bičhado, hoj te vakerav pal o pačaben olenge, kas o Del avri kidla, a te sikavav len te prindžarel o čačipen, so len lidžal andro pobožno dživipen

² the užaripen (nađej) pro večno dživipen, pal savo o čačipnaskero Del amen diña lav mek sigeder, sar sas stvorimen o svetos.

³ Andre peskero časos o Del amaro Spasitelis oda lav sikađa prekal oda, hoj mange les diña te kazinel.

⁴ Pisinav le Titoske, mire čače čhaske, andre amaro jekhetano pačaben: Mi del tut o Del o Dad the o Ježiš Kristus, amaro Spasitelis, o smirom the o lačhipen (milost).

Le Titoskeri buči pre Kreta

⁵ Vašoda tut muklom pre Kreta, hoj ode te prikeres oda, so mek kampil, a hoj andre savore fori te ačhaves le staršen, avke sar tuke oda phendom.

⁶ O manuš šaj el o starši, te nane pre leste nič nalačo te phenel a hin les jekh romni a leskere čhave pačan, ale nane ajse, pal save vakeren, hoj hine rozmukle a na šunen.

⁷ Bo oda, ko lidžal e khangeri, hino sar o spravcas le Devleskero a mušinel te dživel avke, hoj pre leste nane so te phenel. Našti el ajso, savo pes lidžal upre, aňi sig cholisalol, aňi pijakos, aňi oda, ko kerel ča furt pal peskero, abo ko izdral pal o love.

⁸ Ale mi el ajso, savo prilel le hoscen, kamel o lačhipen, džanel pes te zlikerel a hino godaver, čačipnaskero a sentno.

⁹ Mušinel pes te likerel le čačipnaskere lavestar amare sikavibnastar, a te džanel te zoralarel le manušen andro lačo sikaviben a te prikerel olen, save odvakeren pre oda sikaviben.

¹⁰ Bo hin but ajse, save pes na podden: But vakeren a diliňaren andre o goda, a oda keren nekbuter ola le Židendar.

¹¹ Lenge kampil te phandel o muja, bo cale fameliji maren tele pal o čačo drom, bo sikaven oda, so na kampil, a keren oda bi e ladž vaš o love.

¹² Jekh lengero prorokos lendar phenda:

“O Kreťana hine furt klamara, o džungale džviri a starinen pes ča pal peskere džombra.”

¹³ Kada, so pre lende phenen, hin čačipen. Vašoda lenge zoraha dovaker, hoj te saston avri andro pačaben,

¹⁴ te na pes likerem le Židovike paramisendar the le prikazaňjendar, so vakeren o manuša, save pes odvisarde le čačipnastar.

¹⁵ Le žuženge hin savoro žužo. Ale le melalenge the olenge, save na pačan, nane nič žužo a meľardi hin the lengeri godi the lengero svedomje.

¹⁶ On phenen, hoj prindžaren le Devles, ale oleha, so keren, sikaven, hoj les na prindžaren. Hine džungale, na šunen a andre nisavo lačhipen nane presikade.

2

O sasto sikaviben

¹ Ale tu, Titus, vaker oda, so kampil andro sasto sikaviben.

² O phureder murša mi en strižbe, pačivalo, godaver, saste andro pačaben, kamiben the avrilikeriben.

³ A the o phureder džuvla pes mi likerem avke, sar kempel le pobožne manuŝenge te dživel, te na vakerem o pletki, te na aven otrokiŝi la molake. Mi sikaven oda, so hin lačo,

⁴ a mi den le ternedere džuvlen godi, hoj te kamen peskere romen the peskere čhaven.

⁵ O terneder džuvla mi en godaver the pačivale, mi starinen pes pal peskere khera, mi en lače a mi podden pes peskere romenge, hoj ņikas te na el so te phenel pro Lav le Devleskero.

⁶ A le terneder muŝenge tiš dovaker, hoj te aven godaver andre savoreste.

⁷ Tu korkoro lenge presikav andre savoreste, sar kempel te kerel o lačhipen. Oda, so sikaves, mi el pačivalo the lačo.

⁸ Oda, so len sikaves, mi en čače lava, pre save ņiko naŝti ņič phenela, hoj pes te ladžan ola, save pre tumende džan, bo na ela len pre tumende so te phenel.

⁹ O sluhi pes andre savoreste mi podden peskere rajenge, hoj lenge te en pre dzeka. Te na odphenen lenge

¹⁰ a te na čoren lendar, ale mi presikaven lenge andre savoreste o pačivaliben, hoj savoreha te ŝukaŝaren o sikaviben pal o Del, amaro Spasiŝelis.

¹¹ Bo o Del sikada savore manuŝenge peskero lačhipen (milosť), so len ŝaj spasinel.

¹² Oda lačhipen le Devleskero amen sikavel, hoj te das o bijedevleskeriben the le svetoskere žadosci peŝar het a pre kada svetos te dživas andro godaveripen, čačipen the sentni dar anglo Del,

¹³ medik užaras pre oda bachtalo Džives – amaro užaripen (nađej) – sar pes sikavela e slava amare bare Devleskeri the le Spasiŝiskeri, le Ježišoskeri Kristoskeri.

¹⁴ Ov diŝa korkoro pes vaŝ amenge, hoj amen te cinel avri andral savoro nalačhipen, a žužarda peske amen, hoj te avas leskere manuŝa, save igen kamen te kerel o lačhipen.

¹⁵ Kada len sikav, dovaker lenge a phen lenge pre godi savora autoritaha. Ma domuk, hoj tut vareko te dikhel tele.

3

Te ŝunel le autoriten

¹ Leper le manuŝenge, hoj pes te podden le vladarenge the autoritenge a te ŝunen len a mi en pririchtimen te kerel savore lače veci.

² Phen lenge, hoj pre ņikaste te na vakerem pletki a te na pes vesekedinen, ale mi aven kovlejleskere a mi presikaven o lačhipen savore manuŝenge.

³ Bo the amen samas varekana nagodaver a na ŝunahas le Devles. Bludzinahas a samas otroka le chocsave žadoscenge the rozkoŝenge; dživahas andre choli a zavidzinahas. Aver manuŝa amen narado dikhenas a the amen len.

⁴ Ale sar pes sikada o lačhipen le Devleskero, amare Spasiŝiskero, the leskero kamiben ko manuŝa,

⁵ ov amen zachraŝinda. Oda na sas vaŝ ņisave lače skutki, so amen kerđam, ale vaŝoda, bo ov hino lačhejleskero, a prekal o Sentno Duchos amen žužarda a kerđa, hoj pale te ulivas (narodzinas pes) andro nevo dživipen.

⁶ Les o Del pre amende čorda avri barvaŝes prekal o Ježiš Kristus, amaro Spasiŝelis,

⁷ hoj te avas čačipnaskere prekal leskero lačhipen (milosť) a te chudas sar dđiča o večno dživipen, pre savo pes zmukas the užaras.

⁸ Kada lav hin čačipen. A kamav, hoj te keres sa pre oda, hoj ola, save pačandile andro Del, te avas oddine te kerel o lače skutki. Oda hin pro lačo the pre chasna le manuŝenge.

⁹ Ale obdža o diline phučibena the o vakeribena pal o rodokmeŝa, o vesekediŝagi the o spričkiŝagi pal o zakonos, bo nane pre ņisoste a na anen ņisavi chasna.

¹⁰ Kajse manušeske, savo rozmarel e khangeri, phen pre godi jekhvar the duvar. Palis tut leha te na chal buter nič.

¹¹ Tu džanes, hoj kajso manuš hino previsardo, kerel o bini a korkoro pes odsudzinel.

O prikazaŋja le Titoske

¹² Sar ke tu bičhavava le Artemas vaj le Tichikus, ker sa pre oda, hoj te aves pal ma andro Nikopolis, bo kamav ode te ačhel prekal o jevend.

¹³ Ker avke, sar nekfeder džanes, hoj te pomožines le pravňikoske le Zenaske the le Apolloske, hoj len te el sa, so lenge kempel pro drom.

¹⁴ The amare manuša mi siklon te kerel o lačhe skutki ode, kaj kempel, hoj the on te anen chasna.

¹⁵ Pozdravinen tut savore, save hine manca. Pozdravin amare phralen andro pačaben, save amen kamen. Le Devleskero lačhipen (milost') mi el tumenca savorenca.

Le Pavloskero Lil Le FILEMONOSKE

O pozdravos

¹ O Pavol, o bertenošis vaš o Ježiš Kristus, the o phral o Timoteus pisinas le Filemonoske, saves igen kamas a savo amenca jekhetane kerel e buči.

² Pisinas the la pheňake la Apfijake the le Archipaske, savo amenca kerel jekhetane e buči, a the le zboroske, so pes zdžal andre tiro kher.

³ Mi del tumen o Del amaro Dad the o Raj o Ježiš Kristus o lačhipen (milost') the o smirom!

Le Filemonoskero kamiben the pačaben

⁴ Me palikerav mire Devleske furt, sar tut leperav andre mire modlitbi,

⁵ bo šunav pal o pačaben, so tut hin ko Ježiš amaro Raj the pal tiro kamiben ke savore pačabnaskere.

⁶ Modlinav man, hoj oda pačaben, so amen hin jekhetane, te zoraľol andre tu a avke te prindžares savoro lačhipen, so amen hin andro Kristus.

⁷ Hin man igen baro radišagos tire kamibnastar, phrala miro, bo le Devleskere manuša chudle tutar e nevi zor andro jile.

Mangel vaš o Onezimus

⁸ Me tuke andro Kristus šmelones šaj rozkazindomas, hoj te kerel, so kampil,

⁹ ale vašoda, hoj tut kamav, mangav man tuke. Me, o Pavol, phureder manuš a akana the bertenošis vaš o Ježiš Kristus,

¹⁰ mangav tut vaš o Onezimus, savo ačhiľa miro duchovno čhavo andre bertena.

¹¹ Ov tuke varekana na sas pre chasna, ale akana hino the tuke the mange pre chasna.

¹² Bičhadom les pale ke tute a leha džal the miro jilo.

¹³ Kamľom mange les te mukel paš mande, hoj ov vaš tuke te kerel pašal mande, medik som andro lanci vaš o evaňjelium.

¹⁴ Ale na kamľom te kerel nič bijal oda, hoj te džanav, so pre oda tu phenes, bo na kamav pre tu te ispidel, ale kamav, hoj oda lačhipen te avel korkoro tire jilestar.

¹⁵ Talam tutar sikra odgeľa vašoda, hoj palis tuha te avel pro furt,

¹⁶ na sar otrokos, ale imar hino buter sar otrokos: sar lačho phral. Hino igen lačho mange, no mek buter tuke – the sar manuš, the sar phral andro Raj.

¹⁷ Te man likereres sar oles, ko tuha jekhetane kerel e buči, prile les avke sar man.

¹⁸ Te tuke kerđa vareso nalačho, abo te tuke kamel vareso, rachin oda mange.

¹⁹ Me, o Pavol, oda pisinav mire vasteha: Me počinava. Na kamav tuke te phenel, hoj mange kames mek the tut korkores.

²⁰ He, phrala, mi el man tutar chasna andro Raj. Ker mange radišagos andro jilo andro Kristus!

²¹ Pisindom oda avke, bo pačav, hoj sal šundo a kereha mek buter, sar tuke phendom.

²² A mek: Pririchtin mange o than pro soviben, bo pačav, hoj prekal tumare modlitbi o Del man dela tumenge pale.

O posledna lava

²³ Pozdravinel tut o Epafra, savo hino manca andre bertena vaš o Ježiš Kristus.

²⁴ Pozdravinen the ola, save jekhetane manca keren e buči – o Marek, o Aristarchos, o Demas the o Lukaš.

²⁵ O lačhipen (milost) amare Rajeskero le Ježišoskero Kristoskero mi el tumare duchoha!

O Lil Le ŽIDENGE

O Del prevakerđa prekal peskeru Čhavo

¹ Varekana čirila o Del vakerelas ke amare dada buterval the but sposobenca prekal o proroka,

² ale akana andre kala posledna dživesa prevakerđa prekal peskeru Čhavo, saveha stvorinda sa, so hin pro ņebos the pre phuv, a ačhađa les sar d'edičos savoreske.

³ Le Devleskeri slava avel avri le Čhastar a hino ipen ajsu sar o Del. Ov savoro likerel peskere zorale laveha. Sar dokerđa oda, hoj obžuzarda le manušen le binendar, bešla peske andro ņebos pal e čači (pravo) sera le Nekzoraledere Devleske.

O Čhavo hino bareder sar o aňjela

⁴ Ov ačhila bareder sar o aňjela, avke sar o nav, so les o Dad diňa, hin bareder sar lengeru.

⁵ Se o Del šoha (ňikda) na phenda ņisave peskere aňjeloske:

“Tu sal miro Čhavo, adadžives ačhilom tiro Dad.”

A na phenda lenge:

“Me avava leskeru Dad a ov ela miro Čhavo.”

⁶ A sar o Del bičhađa andro svetos peskere jekhore Čhas, phenda:

“Savore aňjela mušinen anglal leste te bandol.”

⁷ Pal o aňjela o Del phenel:

“Ov kerel peskere aňjelendar balvaja a peskere služobňikendar jagale jaga.”

⁸ Ale pal o Čhavo phenda:

“Tiro tronos, ó, Devla, hino furt pro furt a kralineha čačipnaskere žezloha!

⁹ Zakamlal tut andro čačipen a našti avri ačhes o nalačhipen, vašoda tut o Del, tiro Del, pomakhla le olejoha pro radišagos buter sar olen, ko hine tuha.”

¹⁰ Ov the phenda:

“Tu, Rajeja, anglal savoreste kerdal e phuv a tire vastenca kerdal o ņebos.

¹¹ *On našlona a sa phurona sar o uraviben, ale tu aveha furt.*

¹² *Tu len zapačareha sar o plaštos a čerinena pes sar o gada, ale tu sal furt jekh a tire berša šoha na preačhena.”*

¹³ Se o Del na phenda ņisave aňjeloske:

“Beš tuke pal miri čači (pravo) sera, medik tuke na thovava tire ņeprijatelen tel o pindre.”

¹⁴ Akor ko hine o aňjela? On savore hine o duchi, save služinen, a hine bičhade le Devlestar te služinel le manušenje, save prilena o spaseňje.

2

O baro spaseňje

¹ Vašoda mušinas mek zoraleder te likerel oda, so šundam, hoj te na oddžas varekaj avrether.

² Se o lav, so sas vakerdo prekal o aňjela, pes imar sikada sar čačipen a sako, ko les na dolikerelas abo na šunelas, chudelas oda, so peske zasogaľinelas (zaslužinelas).

³ Akor, sar amen denašaha, te odčivaha kajso baro spaseňje? O Raj chudla ešebno (peršo) te vakerel avri pal oda spaseňje a ola, save les šunde, amenge svedčinenas, hoj oda hin čačipen.

⁴ The o Del svedčinelas pal oda spaseňje avke, hoj kerelas všelijake zorale zazraki the znađeňja a delas peskere Duchos avke, sar ov kamelas.

O Ježiš amen anel ko spaseňje

⁵ Bo o Del na diňa tel e zor le aňjelenge oda svetos, so avela a pal savo amen vakeras.

⁶ Vareko pal oda kavke svedčinelas andro Lav:

“So hino o manuš, hoj les leperes, abo o čhavo le manušeskero, hoj tut pal leste starines?”

⁷ Kerđal lestar pro sikra cikneder sar o aňjela, diňal les e slava the e pačiv sar koruna

⁸ a savoro thođal tel leskere pindre.”

Savoro leske diňal a na muklal nič, so leske na ulahas poddino. Ale akana mek na dikhas, hoj leske hin savoro poddino.

⁹ Akana dikhas, hoj o Ježiš – savo sas pro cikno časos kerdo cikneder sar o aňjela a muľa prekal o baro lačhipen (milost) le Devleskero vaš sakoneste – chudľa e slava the pačiv sar koruna vašoda, bo cerpinda the muľa.

¹⁰ Sas mištes, hoj o Del – ko stvorinda savoro a prekal kaste savoro hin – prekal o dukha kerđa dokonales Oles, kastar avel o spaseňje, hoj te lel but čhaven andre slava.

¹¹ Bo the Ov, savo sentňarel le manušen, the on, save hine sentňardo, hine jekhe Dadeštar. Vašoda pes o Ježiš na ladžal len te vičinel phralale,

¹² sar phenel le Devleske:

“Vakerava pal tiro nav maškar o phrala a lašarava tut andre khangeri.”

¹³ Pale phenel:

“Me man mukava pro Del.”

A pale:

“Kade som le čhavenca, save man diňa o Del.”

¹⁴ Sar le čhaven hin telos masestar the rateštar, avke the o Ježiš avľa andre ajso telos sar manuš, hoj peskere meribnaha te zničinel le benges, saves sas zor upral o meriben.

¹⁵ Avke oslobodzinda olen, save calo peskero dživipen sas zaphandle sar otroka andre dar le meribnastar.

¹⁶ Se o Ježiš na avľa te pomožinel le aňjelenge, ale le Abrahamskere potomkenge,

¹⁷ vašoda mušinda te ačhel andre savoreste ajso sar leskere phrala, hoj te el lačhejileskero the verno Někbareder Rašaj anglo Del, hoj len te cinel avri le binendar.

¹⁸ Akana, hoj korkoro cerpinelas, sar sas pokušimen, šaj pomožinel olenge, save hine pokušimen.

3

O Ježiš hino bareder sar o Mojžiš

¹ Mire sentna phralale, save san vičimen le Devleštar, dikhen pro Ježiš – pro apoštolos the Někbareder Rašaj amare pačabnaske.

² Ov hino verno Oleske, ko les andre oda ačhađa, avke sar o Mojžiš sas verno andre calo kher le Devleskero.

³ Le manušes, savo ačhavel o kher, hin bareder pačiv sar ole kheres, avke the o Ježiš peske zasogalinel (zaslužinel) bareder pačiv sar o Mojžiš.

⁴ Bo dojekh kher mušinel vareko te ačhavel a oda, ko ačhađa savoro, hin o Del.

⁵ The o Mojžiš sas verno andre calo kher le Devleskero sar služobňikos a svedčinelas pal o lava, so o Del pozneder kamľa te vakerel.

⁶ Ale o Kristus hino verno sar o Čhavo upral leskero kher. A leskero kher sam amen, te dolikeraha zoraha o pačaben the užaripen (nadej), saveha pes lašaras.

O odpočinkos prekal le Devleskere manuša

⁷ Vašoda, avke sar phenel o Sentno Duchos:

“Adadžives, te šundanas Leskero hangos,

⁸ *ma phanden andre tumare jile, sar oda kerenas ola džene, save pes vzburinde andro džives, sar pokušinenas le Devles pre pušta,*

⁹ *akor, sar tumare dada man furt probalinenas (skušinenas), choc saranda (40) berš dikhenas oda, so keravas.*

¹⁰ *Vašoda ačhilom cholamen pre oda pokoleňje a phendom: ‘Furt hine le jileha avrether a mire droma na prindžarde.’*

¹¹ *Avke andre cholí diňom lav: ‘Čačes na džana andre miro odpočinkos!’ ”*

¹² Den pozora, phralale, hoj te na el varekas tumendar nalačo the napačabnaskero jilo a te na pes visarel le džide Devlestar.

¹³ Ale sako džives tumen zoralaren jekh avres, medik hin časos, so pes vičinel “adadžives”, hoj le klamišagoha ňikaske o binos te na zaphandel andre o jilo.

¹⁴ Se amen keras e buči jekhetane le Kristoha, ale ča akor, te zoraha dolikeraha dži ostatkos oda pačaben, so amen sas anglunestar.

¹⁵ Hin phendo: *“Adadžives, te šundanas Leskero hangos, ma phanden andre tumare jile, sar oda kerenas ola džene, save pes vzburinde.”*

¹⁶ Ko sas ola manuša, save šunde le Devleskero hangos a vzburinde pes? Či na sas oda ipen ola džene, saven o Mojžiš ligenda avri andral o Egipt?

¹⁷ Pre kaste o Del chalas cholí saranda (40) berš? Pro manuša, save kerenas o bini a lengere tela mule avri pre pušta.

¹⁸ Kaske o Del diňa lav, hoj na džana andre leskero odpočinkos? Či na olenge, save leš na kamenas te šunel?

¹⁹ Avke dikhas, hoj našti gele andre, bo na pačanas.

4

¹ Kampil amenge te del pozora, hoj te na vareko amendar zaačhel, medik likerel kada lav, so o Del amen diňa, hoj pes del te džal andre leskero odpočinkos.

² Se the amenge pes vakerelas o evaňjelium avke sar the lenge, ale lenge na pomožinda oda lav, so šunde, bo choc les šunde, na priile les pačabnaha.

³ Andro odpočinkos džas amen, save pačandilam, avke sar phenda:

“Avke andre cholí diňom lav: ‘Čačes na džana andre miro odpočinkos!’ ”

Phenda oda, choc leskeri buči imar hiňi dokerđi akorestar, kanastar hin stvorimen o svetos,

⁴ bo pal o eftato džives hin varekaj pisimen kavke:

“O Del peske odpočovinda eftato džives savore peskere bučendar.”

⁵ A kade pale:

“Čačes na džana andre miro odpočinkos!”

⁶ Ola, save šunde ešebnovar (peršovar) o evaňjelium, na gele andro odpočinkos, bo les na kamenas te šunel. Avke hin ade aver džene, save šaj džan andre,

⁷ a o Del pale del aver džives a vičinel les “adadžives”, te pal o but berša phenel prekal o David, avke sar imar sas phendo:

“Adadžives, te šundanas Leskero hangos, ma phanden andre tumare jile!”

⁸ Bo te len o Jozua andahas andro odpočinkos, o Del imar na vakerdahas pal aver džives.

⁹ Avke mek ačhel o Šabbatoskero odpočinkos prekal le Devleskere manuša,

¹⁰ bo oda, ko geľa andre leskero odpočinkos, peske odpočovinda peskere bučendar, avke sar o Del peskerendar.

¹¹ Vašoda keras sa prekal oda, hoj te džas andre oda odpočinkos, hoj ňiko amendar te na doperel avke sar on, save les na kamenas te šunel.

¹² Bo o Lav le Devleskero hino džido the zoralo, ostreder sar e šablá, so čhinel pal soduj seri. Predžal dži ode, kaj pes rozulavel e duša le duchostar a o klubi le špikendar a sikavel oda, so peske gondolinas andro jilo a so kamas.

¹³ A nane nič stvorimen, so ulahas garudo anglal leste. Savoro hin le Devleske phundrado a sa dičhol anglo jakha Oleske, kaske jekhvar phenaha, sar dživahas, so kerahas a soske.

O Ježiš – o čačo Nekbareder Rašaj

¹⁴ Vašoda likeraras zoraha o pačaben, so viznavinas. Bo hin amen o Nekbareder Rašaj, savo geľa andro ňebos dži paš o Del – o Ježiš, o Čhavo le Devleskero.

¹⁵ Bo nane amen Nekbareder Rašaj, savo na achalol amare slabišagenge, ale hin amen ajso, savo sas pokušimen andre savoreste avke sar amen, ale na kerđa ňisavo binos.

¹⁶ Vašoda šaj avas pačabnaha anglo tronos le Devleskero, bo ode hin o lačhipen (milost'). Ode chudaha o lačhejileskeriben a arakhaha o lačhipen (milost') ipen akor, sar amenge oda kampela.

5

¹ Dojekhe nekbaredere rašas kidel avri o Del le manušendar a ačhavel les andre peskeri služba prekal o manuša, hoj te anel o dari the o obeti vaš o bini.

² Vašoda, hoj the les hin slabišagi, šaj el kovlejleskero ke ola manuša, saven nane prindžaripen a hine odcirdle avrether.

³ Vašoda ov mušinel te anel o obeti na ča vaš le manušengere bini, ale the vaš peskere.

⁴ ňiko korkoro peske našti lel odi pačiv, bo ča o Del kidel avri le nekbareder rašaj, avke sar kidňa avri le Aron.

⁵ Avke aňi o Kristus peske na ila korkoro odi pačiv, hoj ačhela Nekbareder Rašaj, ale o Del leske phendá:

“Tu sal miro Čhavo, adadžives ačhilom tiro Dad.”

⁶ A sar pre aver than phenel:

“Tu sal rašaj pro furt avke sar o Melchisedek.”

⁷ O Ježiš andre ola dživesa, sar dživelas pre phuv, le zorale hangoha the le apsenca anelas peskere mangipena the modlitbi Oleske, ko les šaj zachraňinda le meribnastar. A sas the avrišundo vašoda, bo sas poddino le Devleske.

⁸ Choc ov sas o Čhavo, prekal peskere cerpišagi siklila te šunel le Dades,

⁹ a vašoda, hoj ačhila dokonalo, ov hin oda, kastar avel o večno spaseňje prekal savore, save les šunen,

¹⁰ a o Del pal leste phendá, hoj hino o Nekbareder Rašaj avke sar o Melchisedek.

Te ačhel andro pačaben

¹¹ Diňahas pes pal oda mek but te vakerel, ale phares oda hin te phenel avke, hoj te achalón, bo san leňive te šunel.

¹² Pal kajci časos tumen imar šaj ulanas učiteľa, ale pale tumenge kampil, hoj tumen vareko te sikavel ola ešebne zakladi le Devleskere lavendar. Bo mek furt san aje, kaske kampil thud a na o zoralo chaben.

¹³ Bo kaske kampil thud, oda mek na achalol, so hin čačes lačho a so na, bo mek hino čavoro.

¹⁴ O zoralo chaben hin prekal o dospelo, save siklonas oleha, so pregele andro dživipen, te rozprindžarel, so hin lačo a so na.

6

¹ Mukas akana ola ešebne čačipena, so siklilam, a džas anglal andro dospelo sikaviben pal o Kristus. Na thovas pale o zakladi – o sikavibena pal o pokañje andral o mule skutki, pal o pačaben andro Del,

² pal o bolipena, pal oda, sar pes thovel o vasta pro manuša, pal o uštiben andral o meriben the pal o večno sudos.

³ A the ada keraha, te amenge amaro Del domukela.

⁴ Bo ola, save omukle peskero pačaben našti aven pale ko pokañje, ola, save imar sas varekana andre le Devleskero svetlos, koštolinde o ņeboskere dari a priile le Sentne Duchostar,

⁵ a prindžarde o lačo lav le Devleskero a the o zora ole časoske, so avela,

⁶ a palis the avke odpele andral o pačaben. Olenge pes imar na del, hoj te aven pale ko pokañje, bo on pale ukrižinen le Devleskere Čhas a anen les avri pre ladž.

⁷ O Del požehñinel odi phuv, so prilel furt o brišind a anel o ulipen, a del chasna olen, save pre late keren buči.

⁸ Ale te anel o koľaka the o kandre (o kraki), na mol nič a o Del pre late šaj del o košiben a pro ostatkos ela zlabardí.

⁹ Ale choc kavke vakeras, mire lače phralale, pal tumende pačas, hoj tumen san pre oda feder a san pašeder ko spaseñje.

¹⁰ Se o Del hino čačipnaskero a na bisterel pre tumari buči, añi pre tumaro kamiben, so presikađan leskere naveske, sar služinenas le sentnenge a mek furt služinen.

¹¹ Ale amen igen kamas, hoj ņiko tumendar te na preačhel te labol pal o Del, ale hoj peske oda te dolikerel dži o ostatkos, hoj pes te ačhen ola veci, pre save pes tumen zmuken.

¹² Na kamas, hoj te ačhen leñive, ale hoj te aven ajse sar ola, save likerem avri a pačan, a oleha te dochuden oda, so tumenge o Del phenda.

O Del dolikerel peskere lava

¹³ Sar delas o Del le Abraham lav, na sas ņiko bareder, pre kaste ilahas vera, vašoda ila vera korkoro pre peste.

¹⁴ A phenda:

“Čačes tut igen but požehñinava a dava tut but potomken.”

¹⁵ O Abraham likerđa avri a dochudla oda lav, so leske o Del phenda, hoj les dela.

¹⁶ Bo o manuša len vera pre varekaste, ko hin bareder lendar, a e vera zaačhavel oda, pre soste pes našti dothovenas.

¹⁷ O Del paše thoda peskeri vera, bo kamla te sikavel peskere manušenje, hoj na čerinela oda lav, so len diña.

¹⁸ O Del našti klaminel! Kala duj veci, le Devleskero lav the leskeri vera, pes šoha (ñikda) na čerinena. Amen, save denašlam pes te garuvel paš o Del, las olestar bari zor, hoj pes mištes te chudel le užaripnastar (nađejatar), so hin angle amende.

¹⁹ Oda užaripen hin prekal amaro dživipen sar e kotva, zoralo the isto, so džal prekal o pochtan le ņeboskere chamoskero dži andro Neksentneder Than.

²⁰ O Ježiš ode imar geľa anglal vaš amenge a ačhila o Nekbareder Rašaj pro furt avke sar o Melchisedek.

7

O Ježiš the o Melchisedek

¹ Oda Melchisedek sas kralis andro foros Salem the rašaj le Nekbaredere Devleske. Sar o Abraham avelas pale andral o mariben, kaj domarda štare (4) kraŕen, o Melchisedek geŕa paš leste a poŕehňinda les.

² O Abraham les diňa đesiatka savorestar, so peske anda andral o mariben. Leskero nav pes ešeb (peršo) prethovel “o Kralis le Čačipnaskero” a palis the “o Kralis le Salemoskero,” so hin “o Kralis le Smiromoskero.”

³ Nane pisimen, ko hino leskero dad či leskeri daj, ov hino bi o rodokmeňos a na džanel pes, aňi kana uliŕa (pes narodzinda), aňi kana muŕa, a sar o Čhavo le Devleskero ačhel rašaske pro furt.

⁴ Dikhen, savo baro hino: O Abraham, o dad amare narodoske, les diňa đesiatka savorestar, so peske anda andral o mariben.

⁵ Le Leviskere čhavage, save prilen e rašajiko služba, sas prikazimen pal o zakonos te prilel o đesiatki le manušendar andral o Izrael – oda hin peskere manušendar – choc hine tiš o čhave le Abrahamostar.

⁶ Ale o Melchisedek, choc nane andral le Leviskero potomstvos, priiŕa e đesiatka le Abrahamostar a poŕehňinda oles, kas o Del diňa o lava.

⁷ A džanas mištes, hoj o bareder poŕehňinel le ciknederes.

⁸ Ade anen o đesiatki le rašajenge, save meren, ale ode prilel o đesiatki o Melchisedek, pal savo hin svedectvo, hoj dživel.

⁹ Šaj te phenel, hoj prekal o Abraham tiš Levi diňa o đesiatki, choc korkoro đesiatki chudelas.

¹⁰ Se mek sas le Abrahamoske andro telos, sar avŕa o Melchisedek ke leste.

¹¹ O zakonos sas dino le Izraelitenge prekal o Levitengere rašaja. Akana, te le Levitengere rašajiko služba ulahas dokonalo, avke le Aronoskeri rašajiko služba šaj ačhilahas a imar na kampŕahas, hoj te avel aver rašaj, ajso sar o Melchisedek.

¹² Bo te pes čerinel o rašajipen, mušinel pes te čerinel the o zakonos.

¹³ A Oda, pal kaste pes akana vakerel, hino andral aver kmeňos, andral savo ŕiko na služinelas paš o oltaris.

¹⁴ Se mištes džanas, hoj amaro Raj avel le Judaskere kmeňostar, no o Mojžiš šoha (ňikda) na phenda, hoj o rašaj avela andral kada kmeňos.

¹⁵ A akana oda dikhas meksa feder, bo avŕa aver rašaj, savo hin sar o Melchisedek.

¹⁶ Ov na ačhiŕa rašaske prekal o prikazaňje le zakonoskero pal leskero rodokmeňos, ale prekal e zor le večno dživipnaskero.

¹⁷ Se pal leste hin pisimen:

“Tu sal rašaj pro furt avke sar o Melchisedek.”

¹⁸ Oleha pes zrušinel o purano prikazaňje, bo hino slabo a nane pre chasna.

¹⁹ Se o zakonos našti kerđa ŕikas dokonales. No akana amen hin feder užaripen (nađej), soha avas pašeder ko Del.

²⁰ A paš oda o Del diňa vera. Ole aver džene ačhile rašaja bi e vera,

²¹ ale sar o Ježiš ačhiŕa rašaske, o Del diňa paše the e vera a phenda leske:

“O Raj iŕa vera a na lela oda pale: ‘Tu sal rašaj pro furt.’ ”

²² A vašoda o Ježiš ačhiŕa o ručitelis la feder zmluvake.

²³ Angloda sas but rašaja, bo o meriben lenge na domukelas te ačhel rašajenge pro furt,

²⁴ ale le Ježiš hin o rašajipen, so na predžal pre aver, bo dživel pro furt.

²⁵ Vašoda šaj dokonales zachraňinel olen, save aven ko Del prekal leste, bo dživel furt a šaj pes vaš lenge privakerel paš o Dad.

²⁶ Se oda the kampelas, hoj amen te el ajso Nekbareder Rašaj – sentno, bi o binos, bi e mel, ilo het le binošendar, upre hazdlo a ačhado upral o ŕebi.

²⁷ Leske na kempel sako džives te obetinel ešeb (peršo) vaš peskere bini a palis vaš le manušengere bini, avke sar oda keren o nekbareder rašaja. Se ov oda kerđa jekhvar a pro furt akor, sar obetinda pes korkores.

²⁸ Bo o zakonos ačhavel nekbareder rašajenge le manušen, save nane dokonale, ale e vera le Devleskeri, so avla pal o zakonos, ačhavel le Čhas, savo hino dokonalo pro furt.

8

O Nkbareder Rašaj la neva zmluvake

¹ Savorestar, pal soste vakeras, hin nekbuter kada: Hin amen ajso Nkbareder Rašaj, savo peske bešla pal e čači (pravo) sera le Devleskere tronoske andro ňebos.

² Ov služinel sar o Nkbareder Rašaj andro Neksentneder Than, andro čačo Stanos, so ačhađa o Raj, a na o manuš.

³ Dojekh nekbareder rašaj hino ačhado, hoj te anel o dari the o obeti, vašoda kampelas the leske vareso te obetinel.

⁴ Avke te ulahas pre phuv, aňi na ulahas rašaj, bo hin imar the ajse rašaja, save anen o dari pal o zakonos,

⁵ no on služinen andre ajso than, so ča dičhol avke sar oda, so hin andro ňebos, ale hino ča čiňos olestar. Vašoda, sar kamla o Mojžiš te kerel o Stanos, phendā leske o Del: *“Dikh, hoj te keres savoro pal o vzoros, so tuke sas sikado pro verchos.”*

⁶ No akana chudla o Ježiš e rašajiko služba, so hiňi bareder sar lengeri, bo odi zmluva, so ov kerđa maškar o Del the maškar o manuša, hiňi feder. Bo o lav, so o Del diňa prekal odi zmluva, hin zoraleder.

⁷ Se te ulahas odi ešebno zmluva bi e chiba, ta akor na kampilahas e dujto.

⁸ Bo o Del lenge priphenel:

“Dikh, aven ajse dživesa, phenel o Raj, hoj kerava le Izraeloskere khereha the le Judaskere khereha e nevi zmluva.

⁹ *Na ajsi zmluva, sar kerdom lengere dadenca andre oda džives, sar len ilom vastestar, hoj len te lav avri andral o Egipt, bo on na dolikerde miri zmluva a me len omuklom, phenel o Raj.*

¹⁰ *Kada hin e zmluva, so kerava le Izraeloskere khereha andre ola dživesa, so avena, phenel o Raj. Thovava mire zakoni andre lengeri godi a pisinava len pre lengere jile. Me avava lengero Del a on ena mire manuša.*

¹¹ *A imar ňiko na mušinel a te sikavel avres, aňi o phral peskere phrales, le lavenca: ‘Prindžar le Rajes!’ Bo savore man prindžarena, le nekciknederestar dži o nekbareder;*

¹² *bo odmukava lenge o nalačhipen a imar buter lengere bini mange na leperava.”*

¹³ Sar vakerele pal e nevi zmluva, phenel, hoj e ešebno hiňi imar puraňi a oda, so imar hin purano the phuro, na likerela but a sig našlola.

9

O lašariben pre phuv the andro ňebos

¹ Andre ešebno zmluva sas o pravidla pre sentňi služba le Devleske a sas la pre phuv o Sentno Than.

² Sas kerdo o Stanos, so pes vičinelas o Sentno Than, a andre sas o momelaris the o skamind, kaj thovenas o mare anglo Del.

³ Pal o dujto pochtan sas o than, so pes vičinelas o Neksentneder Than,

⁴ a andre sas o somnakuno kadidloskero oltaris the e Zmluvakeri Archa, so sas obthodi pal savore seri le somnakaha a andre sas o somnakuno čaro la mannaha, le Aronoskeri paca, so rozkvitňisalila, the o barune tabli la zmluvakere.

⁵ Upral e archa sas o cherubi la slavakere, so peskere kridli rozcirdle upral oda than, pre savo pes odmukel o bini. No akana na kampil te vakere pal savore kala veci.

⁶ Sar oda savoro sas kerdo kavke, o rašaja džan furt andre ešebno than a ode služinen,

⁷ ale andre dujto than džal ča o nekbareder rašaj jekhvar beršeste, no ča le rateha, so anel vaš peskere the le manušengere bini, so kerenas a na džanenas, hoj oda hin bini.

⁸ Oleha sikavel o Sentno Duchos, hoj nane phundrado o drom andro Neksentneder Than, medik ačhel o ešebno than.

⁹ Oda hin obrazis pre kada časos, so sikavel, hoj o dari the o obeti, so pes anen, našti keren dokonalo o jilo ņikaske, ko lašarel le Devles.

¹⁰ Bo oda hin ča pal o chaben, pijiben a sar pes te morel, so hin ča o avrune, telesne prikazaŋja, so likerem ča dži akor, medik na kerela o Del neve.

¹¹ Ale sar avla o Kristus, avla sar o Nkbareder Rašaj ole lačhipnastar, so imar hino ade, prekal o bareder the dokonaleder Stanos, so na sas kerdo le manuškere vasteha a nane andral kada svetos.

¹² Geľa korkoro peskere rateha – na le rateha le capendar vaj le gurunorendar – jekhvar a pro furt andro Neksentneder Than a avke dochudľa o večno dživipen prekal amende.

¹³ O rat le capengero the le bikengero a o prachos le labarde gurunorendar sentňarel olen, save hine melale a žužarel len pro telos.

¹⁴ Te oda hin avke, keci buter o rat le Kristoskero amenge žužarela o svedomje andral o mule skutki! Bo o Ježiš anda pes korkores sar dokonalo obeta le Devleske prekal e zor le večne Duchoskeri a avke šaj služinas le džide Devleske.

¹⁵ Vašoda kerđa o Kristus nevi zmluva maškar o manuša the maškar o Del, hoj savore, save sas vičimen le Devlestar, te chuden o večno dedictvos, pal savo len o Del diňa lav – bo o Kristus muľa, hoj len te cinel avri le binendar, so kerde, medik sas e ešebno zmluva.

¹⁶ Ode, kaj hin pisimen e posledno voľa, pes mušinel te presikavel, hoj imar muľa oda, ko les pisinda.

¹⁷ Bo e posledno voľa nane pre ņisoste, medik dživel oda, ko la kerđa.

¹⁸ Vašoda aňi e ešebno zmluva na sas kerdi bi o rat.

¹⁹ Sar o Mojžiš diňa te džanel savore manušenge savore prikazaŋja pal o zakonos, iľa o rat le capengero the le bikengero a mišinda le paňeha, palis iľa e ľoli vlna the o konaricis pal o izopos a pokropinda o zvitkos the savore manušen

²⁰ a phenda: *“Kada hin o rat la zmluvakero, so o Del tumenge prikazinda.”*

²¹ Avke pokropinda le rateha o Stanos the savore veci, soha pes kerelas e služba le Devleske.

²² Andro zakonos pes maj savoro obžužarel le rateha a te nane avričordo o rat, nane odmukle o bini.

Le Ježišoskeri obeta odlel o binos

²³ Kampelas kavke te obžužarel ola veci, so hine ča obraza le ņeboskere, ale o ņeboskere veci kampil te obžužarel federe obetenca sar kala.

²⁴ Se o Kristus na geľa andro Sentno than, so sas kerdo le vasteha a hino ča o angluno obrazis le čačeske, ale ov geľa dži andro ņebos, hoj pes akana te sikavel anglo Del vaš amenge.

²⁵ Aňi na vašoda, hoj pes buterval te obetinel, avke sar o nekbareder rašaj džal sako berš andro Neksentneder Than le rateha, so nane leskero.

²⁶ Bo te sas avke, o Ježiš mušindahas buterval te cerpinel, kanastar sas stvorimen o svetos. Ale ov pes sikada akana andro posledna časi (idei) jekhvar a pro furt, hoj pes te obetinel a te zničinel o binos.

²⁷ Avke sar hin dino le manušenge jekhvar te merel a palis ela o sudos,

²⁸ avke the o Kristus pes jekhvar obetinda, hoj te odlel o bini but manušengere a sar pes dujtovar sikavela, oda imar na ela vašoda, hoj te odlel o binos, ale hoj te spasinel olen, save pre leste užaren.

10

¹ O zakonos hino ča ciños ole lačhipnaskero, so avela, ale nane calo the čačo obrazis ole vecenge. Vašoda našti ole jekhe obetenca, so pes anel furt berš pre beršeste, te kerel dokonalen olen, save aven ko Del.

² Te o manuša, save lašaren le Devles, ulehas jekhvar a pro furt obžuzarde peskere binendar, ta imar na šundeahas andro jilo, hoj hine binošna, a preačhilehas imar te obetinel.

³ Ale ipen o obeti leperen berš pre beršeste le manušenge o bini.

⁴ Bo o rat le capengero the le bikengero šoha (ňikda) našti odlel o bini.

⁵ Vašoda, sar o Kristus avelas pro svetos, phenda:

“Obeti aňi dari na kamehas, ale diňal man telos.

⁶ *Na sas tuke pre dzeka o labarde obeti, aňi o obeti vaš o binos.*

⁷ *Akor phendom: ‘Dikh, avav te kerel oda, so tu kames, ó, Devla, avke sar pal ma hin pisimen andro zakonoskero zvitkos.’ ”*

⁸ Ešeb phenel:

“Aňi obeti, aňi o dari, aňi o labarde obeti, aňi o obeti vaš o binos na kamehas a na sas tuke pre dzeka,” – choc pes kala obeti anen avke, sar oda phenel o zakonos.

⁹ Palis phenda:

“Kade som, avlom te kerel, ó, Devla, oda, so tu kames.”

Prephagel o ešebno, hoj te ačhavel o dujto.

¹⁰ Vašoda prekal le Devleskeri voľa sam amen savore obžuzarde le binendar prekal e teloskeri obeta le Ježišoskeri Kristoskeri jekhvar pro furt.

¹¹ Dojekh Židoviko rašaj ačhel sako džives te služinel a anel buterval furt pale ola obeti, so šoha našti odlen o bini.

¹² No o Kristus anda jekh obeta vaš o bini pro furt a bešla peske pal e čači (pravo) sera le Devleske.

¹³ Akorestar užarel, medik leske na ena thode leskere ňeprijaťela tel o pindre.

¹⁴ Bo jekha obetaha kerda dokonalen furt pro furt olen, save hine oleha sentňarde.

¹⁵ A the o Sentno Duchos amenge svedčinel pal oda, sar phenel:

¹⁶ *“Kada hin e zmluva, so lenca kerava pal ola dživesa, phenel o Raj. Thovava mire zakoni andre lengere jile a pisinava len andre lengere gođa;*

¹⁷ *a pre lengere bini the nalačhipena mange imar buter na leperava.”*

¹⁸ Te hin kavke odmukle o bini, na kampil imar buter vaše obeti.

Te džal pašeder ko Del

¹⁹ Phralale, akana šaj džas prekal o rat le Ježišoskero bi e dar andro Neksentneder Than,

²⁰ pal o nevo the džido drom, so amenge otkerda prekal o pochtan, so hin leskero telos

²¹ a vašoda, hoj amen hin Nekbareder Rašaj upral o kher le Devleskero,

²² aven, džas paš o Del čače jileha, savore pačabnaha – le jilenca, so hine obžuzarde andral o nalačo svedomje, the le telenca, so hine thode (omorde) le žuže paňeha.

²³ Aven, chudas pes zoraha le užaripnastar (nadejatar), so viznavinas, bo Ov, savo diña lav, hino verno.

²⁴ Starinas pes jekh pal aver, hoj jekh avres te povzbudzinat andro kamiben the lače skutki.

²⁵ Na omukas amari khangeri, avke sar peske oda vareko siklila te kerel, ale zoralaran jekh avres buter a buter, se dikhen, hoj oda Džives le Rajeskero hino pašeder.

²⁶ Bo te amen kamas te dživel andro binos pal oda, sar imar prindžardam o čačipen, ta akor imar nane aver obeta vaš amare bini,

²⁷ ale šaj ča užaren andre dar o sudos the e bari jag, so zničinelat olen, save pes ačhaven le Devleske.

²⁸ Te vareko na dolikerela le Mojžišoskero zakonos a ela pre leste duj abo trin švedki, mušinel te merel a našti leske presikaven o lačhipen.

²⁹ No akana, gondolinen: Te vareko uštarel pro Čhavo le Devleskero a dikhel tele o rat la zmluvakero, so les obžuzarda, a dophenel le lačhipnaskere (milostakere) Duchoske, keci bareder trestos peske zasogañinel (zaslužinel)?

³⁰ Se prindžaras oles, ko phenda:

“Me dava pale, me počinava.”

A pale phenda:

“O Raj sudzinela peskere manušen.”

³¹ Igen bari dar hin te perel andro vasta le džide Devleske!

³² Ma bisteren pre ola ešebne (perše) dživesa, sar avlan andro svetlos a sar pregelan baro mariben andro cerpišagi.

³³ Ande tumen andre ladž anglal o manuša a namištes tumenca kerenas a palis pre aver dživesa zlidžanas o pharipena avrenca, save cerpinenas avke sar tumen.

³⁴ Cerpinenas jekhetane le bertenošenca a sar tumenge ile o barvalipen, radišagoha oda zlidžanas, bo džanenas, hoj tumen hin vareso feder, so ačhela pro furt.

³⁵ Vašoda džan dureder bi e dar, bo te likerena avri, užarel tumen baro počiniben.

³⁶ Kampil tumenge te likerel avri, hoj te keren oda, so kamel o Del, hoj te chuden lestar o dedictvos.

³⁷ Bo hin pisimen:

“Imar ča sikra, sikrica a avela Oda, kaske kampil te avel, a na avela nasig.”

³⁸ Miro čačipnaskero manuš dživela le pačabnastar, ale te džala palal, na ela mange pre dzeka.”

³⁹ Ale amen na sam o manuša, save džan palal a meren, ale o manuša, save pačas, a sam spasimen.

11

Pal o pačaben

¹ O pačaben hin te avel peske isto pal ola veci, pre save pes mukas, a te avel presvedčimen pal ola veci, so pes na dikhel.

² Amare phure dada sas le pačabnaha pre dzeka le Devleske.

³ Le pačabnaha ačaluvas, hoj o ņebos the e phuv sas stvorimen le Devleskere laveha avke, hoj olear, so na dičhol, hino kerdo oda, so dičhol.

⁴ Le pačabnaha anda o Abel le Devleske feder obeta sar o Kain. Prekal o pačaben chudla o svedectvo, hoj hino čačipnaskero, bo leskere dari sas le Devleske pre dzeka. A choc hino imar mulo, furt vakerel prekal o pačaben.

⁵ Le pačabnaha sas o Enoch ilo upre, hoj te na dikhel o meriben. Na arakhle les, bo o Del les ila upre. Mek angloda, sar sas upre ilo, sas svedčimen pal leste, hoj hino le Devleske pre dzeka.

⁶ Bi o pačaben našti avas pre dzeka le Devleske, bo oda, ko avel ko Del, mušinel te pačal, hoj o Del hin a hoj počinela pale olenge, save les roden.

⁷ Sar leske o Del diña te džanel oda, so mek pes na dičhol, o Noach le pačabnaha šundā a ačhađa o korabos, hoj te zachrañinel peskera famelija. Le pačabnaha odsudzinda o svetos a chudla le Devlestar o spravodlišagos, so avel le pačabnastar.

⁸ Le pačabnaha o Abraham šundā le Devles, sar les vičinda, hoj te džal avri andral peskeri phuv pre oda than, so leske o Del kamla te del. Geľa bi oda, hoj te džanlahas, kaj džal,

⁹ a le pačabnaha dživelas sar cudzincos andre odi phuv, so o Del phenda, hoj leske dela. Dživelas andro stani; avke sar o Izak the o Jakob, save tiš chudle oda lav le Devlestar.

¹⁰ Bo užarelas o foros le zorale zakladenca, so naplañinda the ačhađa o Del.

¹¹ Le pačabnaha the e Sara, sava našti ulā čhave, chudla zor te ačhel khabñi, choc sas imar phuri. Bo pačalas, hoj o Del šaj kerel oda, so lake phenda.

¹² Vašoda jekhe muršestar, le Abrahamostar, savo imar sas maj mulo, ulile (pes narodzinde) ajci but potomki, keci hin o čerčeña pro ñebos the e pošī paš o moros, so pes añi na del te zrachinel.

¹³ Kala savore mule andro pačaben bi oda, hoj te chudlehas le Devlestar oda, so lenge phenda, hoj len dela, ale ča dural oda dikhenas a radisaľonas oleske. Viznavinenas, hoj ča predžan pal e phuv sar cudzinci a nane ade khere.

¹⁴ Ola, save avke vakeren, sikaven, hoj roden peskeri phuv.

¹⁵ Se te gondolindehas pre odi phuv, andral savi avle avri, mek šaj gelehas pale.

¹⁶ Ale on radisaľon pre feder phuv, pre ñeboskeri phuv. Vašoda pes añi o Del na ladžal te vičinel lengero Del, se pririchtinda lenge o foros.

¹⁷ Le pačabnaha obetinda o Abraham le Izak, sar sas probalimen (skušimen) le Devlestar. Sas pririchtimen te obetinel peskere jekhore čhas, choc ov sas oda, kas o Del diña lav,

¹⁸ sar leske phenda: *“Andral o Izak avela tiro potomstvos.”*

¹⁹ O Abraham ačalolas avke, hoj le Devles sas zor les te uštavel andral o meriben. A oda sas avke, sar te o Del diñahas pale le Abrahamoske le Izak andral o meriben.

²⁰ Le pačabnaha požehñinda o Izak le Jakob the le Ezav andre oda, so avela.

²¹ Le pačabnaha o Jakob, sar imar merelas, požehñinda savore Jozefoskere čhaven a zmukla o šero pre paca, sar lašarelas le Devles.

²² Le pačabnaha o Jozef phenda sigeder, sar merelas, hoj le Izraeloskere čhave džana avri andral o Egipt, a phenda lenge so te keren leskere kokalenca.

²³ Le pačabnaha garuvenas le Mojžišoskeri daj the dad le Mojžiš trin čhon pal oda, sar ulila (pes narodzinda), bo dikhenas, hoj o čhavoro hino šukar, a na daranas pes le Faraonoskere rozkazistar.

²⁴ Le pačabnaha o Mojžiš, sar bariľa avri, na kamla, hoj les te vičinen čhavo le Faraonoskera čhakero.

²⁵ Radeder peske kidña avri te cerpinel le Devleskere manušenca, sar te radisaľol pro cikno časos le binostar.

²⁶ Te el pre ladž vaš o Kristus sas prekal leste feder sar o barvalipen andral o Egipt, bo dikhelas anglal pre peskero počiniben.

²⁷ Le pačabnaha omukla o Egipt a na daralas pes le kraliskera cholatar, ale likerđa avri avke, sar te dikhlahas le Devles, saves našti te dikhel.

²⁸ Le pačabnaha dolikerđa e Patrađi a pokropinda o vudara le rateha, hoj te na murdarel o meribnaskero aňjelos le Izraelitengere ešebne (perše) čhavoren.

²⁹ Le pačabnaha pregele prekal o Lolo moros sar pal e šuki phuv a sar oda kamle te kerel the o Egiptana, takoj tašlile.

³⁰ Le pačabnaha pele o muri le Jerichoskere, sar pašal lende ehta džives phirenas.

³¹ Le pačabnaha na muľa e lubňi e Rachab olenca, save na kamenas le Devles te šunel, bo priiľa šukares olen, save avle te predikhel e phuv.

³² A mek so te phenel? Se imar man nane kana te vakerele pal o Gideon, Barak, Samson, Jeftah, David a Samuel the pal o proroka,

³³ save le pačabnaha domarenas o krališagi, kerenas o spravodlišagos a dochudenas o lava, so len o Del diňa. Le pačabnaha le levenge phandenas andre o piski,

³⁴ murdarde andre o bare jaga a zachraňinde pes le nepřijatelengere šablendar. Sas slaba, ale ačhenas zorale, zoralonas andro maribena a roztradenas avre narodengere armadi.

³⁵ Le pačabnaha o džuvľa chudle peskere mule pašutnen uštaden pale andral o meriben. Aver manuša sas mučimen, ale na kamle te el premukle, bo kamenas te chudel feder uštiben andral o meriben.

³⁶ Aver sas asade avri, marde len le bičoha a ke oda sas andro lanci andre bertena.

³⁷ Murdarenas len le barenca the le šablınca a prečhingerenas len. Aver phirenas upre tele urde andro bakrane the kozakere cipi – na sas len sostar te dživel, džanas pre lende a dukhavenas len.

³⁸ On sas ajse manuša, saven peske o svetos na zasogalinda (na zaslužinda), save bludzinenas pro pušti, pro verchi, andro jaskiňi the andro cheva andre phuv.

³⁹ A on savore, choc pes presikade andro pačaben, mek na dochudle oda, so lenge o Del phenda, hoj len dela,

⁴⁰ bo o Del pririchtinda prekal amende vareso feder: Kamel, hoj on ča jekhetane amenca te ačhen dokonale.

12

O Del bararel avri peskere čhaven

¹ Vašoda, te hin amen ajci but švedki, save hine pašal amende sar ajsi bari chmara, čhivas pal peste tele savoro, so amen cirdel tele, the o binos, so amen phandel andre a likerhas avri andro denašiben, so hin angle amende.

² Dikhas pro Ježiš, ko zachudľa a dokerele amaro pačaben. Ov precerpinda o meriben pro kerestos a pregeľa bara ladžaha, bo džanelas, hoj pre leste užarel baro radišagos, a palis peske bešľa pal e čači (pravo) sera le Devleskere tronoske.

³ Gondolinen pre oda, ko zligenda kajci nalače lava le binošnendar, so džanas pre leste, hoj tumen te na podden a te na slabisaľon pro duchos.

⁴ Bo mek tumen na marenas le binoha dži andro rat.

⁵ Bisterďan pro lava, so tumen zoraľaren, a vakerele ke tumende sar ko čhave?

Čhavo miro, sar tut o Raj bararel avri, ma le tuke lokes oda, aňi ma slabisaľuv, akor sar tuke dovakerel.

⁶ *Bo kas o Raj kamel, oles bararel zoraha avri a marel sakones, kas prilal sar čhas.*

⁷ Likeren avri andre oda pharipen, so pre tumende avel vašoda, hoj tumen te bararel avri, bo o Del tumenca avke kerel sar peskere čhavenca. Bo savo dad na bararel zoraha avri peskere čhas?

⁸ Ale te na san avribararde avke, sar hine savore leskere čhave, akor san o kopirdana (kopilaki) a na san leskere čhave.

⁹ The amare telesne dada amen zoraha bararenas avri a likerahas peske len, či pes na poddaha buter le duchovne Dadeske, hoj te dživas?

¹⁰ Amare dada amen zoraha bararenas avri, medik samas čhavore, avke sar peske on gondolinenas, hoj hin mištes. No o Del amen bararel avri pre amari chasna, hoj amen te el leskere sentñipnastar.

¹¹ Hin čačo, hoj te amen vareko zoraha bararel avri, akor pes amenge oda na dičhol sar vareso, so del o radišagos, ale o pharipen. Ale palis anel o smirom the o spravodlišagos, so hin pre chasna olenge, kas sikađa avri.

¹² Vašoda rovňaren avri o vasta, so hine zmukle tele, the o khoča, so tel tumende izdran,

¹³ a tumare pindre mi phiren pal o rovne droma, hoj oda pindro, so hino bango, te na chučel avri, ale te sasťol avri.

Te na odčhivas le Devleskeri milost'

¹⁴ Keren sa prekal oda, hoj tumen te el o smirom sakoneha a hoj te dživen o sentno dživipen, bijal savo ňiko na dikhela le Devles.

¹⁵ Dikhen mištes pre oda, hoj ňiko te na visalol palal le Devleskere lačhipnastar (milostatar), hoj te na barol ňisavo kirko koreňis, so andahas pharipen a musardahas but dženen.

¹⁶ ňiko te na el lubaris aňi bijedevleskero avke sar o Ezav, savo vaš jekh chaben bikendā peskero pravos, so les sas sar le ešebne (perše) čhas.

¹⁷ Se džanen, hoj choc palis kamelas te chudel le dadestar o požehnaňje, sas odčhido a imar pes oda na delas te visarel pale, choc rovibnaha oda kamelas.

¹⁸ Se tumen na avľan ko verchos, sostar pes o manuš šaj chudel, abo so labolas la jagatar, abo ko kalipen, ke rat abo ke burka,

¹⁹ aňi ko hangos la trubakero, aňi ko hangos, so vakerel ajse lava, hoj ola, save les šunde, pes mangenas, hoj imar te na vakerel dureder.

²⁰ Bo našti zlidžanas oda, so pes lenge prikazinelas:

“Te ča o džviros pes chudľahas le verchostar, mušinel te el murdardo le barenca.”

²¹ Oda, so dikhle, sas ajso strašno, hoj o Mojžiš phendā: “Izdrav a darav man!”

²² No tumen avľan ko verchos Sion the ko foros le džide Devleskero, ko ňeboskero Jeruzalem, the ko but ezera aňjela.

²³ Avľan ko radišagoskero zhromaždeňje le Devleskere ešebne čhavengero, savengere nava hine pisimen andro ňebos. Avľan ko Del, ke savorengero Sudcas, ko duči le čačipnaskere manušengere, save imar chudle dokonalost'.

²⁴ Avľan ko Ježiš, savo andā e nevi zmluva the ko pokropimen rat, so vakerel feder lav sar o rat le Abeloskero.

²⁵ Den tumenge pozora pre oda, hoj te šunen a te na odčhiven oles, ko vakerel! On, save na kamenas te šunel oles, ko lenge pre phuv phenelas le Devleskeri voľa, na denašle, vašoda aňi amen našti denašaha, te pes visaraha Olestar, ko vakerel andral o ňebos.

²⁶ Leskero hangos akor čhalada la phuvaha, no akana mek diňa lav:

“Me mek jekhvar čhalavava, na ča la phuvaha, ale the le ňeboha.”

²⁷ Oda, hoj phenel “mek jekhvar”, igen mištes sikavel pre oda, hoj ola stvorimen veci, so ena čhalade, ena ile het, hoj te ačhen ča ola veci, so pes našti čhalaven.

²⁸ Vašoda te amen prilas oda krališagos, so pes našti čhalavel, kampil amenge te palikerel a te lašarel le Devles andre bari pačiv the andre sentňi dar, avke sar ov kamel.

²⁹ Bo amaro Del hin e jag, so zlabarel.

13

E služba, so hin le Devleske pre dzeka

¹ O kamiben maškar o phrala te na preačhel.

² Ma bisteren te prilal le hoscen a te presikavel lenge e pačiv, bo avke vareko priile le aňjelen, choc pal oda na džanenas.

³ Gondolinen the pro bertenoša, avke sar te tumen ulanas lenca andre bertena. A gondolinen the pre ola, save cerpinen, avke sar te the tumen cerpindanas lenca.

⁴ Sako peske mi likerel o manželstvo andre pačiv. O rom la romňaha peske mi en pačivale, bo le lubaren the olen, save pašlon avre romňijenca, sudzinela o Del.

⁵ Ma dživen avke, hoj tumen te zakamen andro love, a aven spokojne oleha, so tumen hin, bo o Del phenda:

“Na mukava tut, aňi tut šoha (ňikda) na omukava.”

⁶ Vašoda bi e dar šaj phenas:

“O Raj mange pomožinel a na darava man. So man šaj kerel o manuš?”

⁷ Ma bisteren pre ola, save tumen lidžanas a vakerenas tumenge o lav le Devleskero. Dikhen pre lengero dživipen, sar dživenas a sar mule, a keren andro pačaben avke, sar on kerenas.

⁸ O Ježiš Kristus hino oda jekh idž, adadžives the furt pro furt.

⁹ Ma den tumen te odlel všelijake avre sikavibenenca. Bo hin mištes, te o jilo hino zoralardo le Devleskere lačhipnastar (milostatar) a na ole zakonendar pal o chabena, so nane pre chasna olenge, save oda dolikeren.

¹⁰ Amen hin o oltaris, pal savo našti chan aňi o rašaja, save služinen andro Stanos.

¹¹ O nekbareder rašaj lel o rat le džvirengero andro Neksentneder Than vaš o bini, ale lengere tela labaren avri le taboristar.

¹² Vašoda the o Ježiš cerpinelas avri pal e brana le foroskeri, hoj te sentňarel le manušen peskere rateha.

¹³ Aven džas pal leste avri andral o taboris a zlidžas leha leskeri ladž.

¹⁴ Bo pre kadi phuv amen nane foros, so ačhela pro furt, ale užaras pre oda, so avela.

¹⁵ Vašoda, aven, obetinas furt le Devleske e chvalakeri obeta prekal o Ježiš, oda hin o ovocje andral o muj, so viznavinel leskero nav.

¹⁶ Ma bisteren te kerel o lačhipen the te pomožinel jekh avreske, bo oda hin o obeti, so hin le Devleske pre dzeka.

¹⁷ Šunen olen, save tumen lidžan, a podden tumen lenge, bo on pes starinen pal tumare duši a ačhena vaš tumenge anglo Del. Šunen len, hoj oda te keren le radišagoha, a na le rovibnaha, bo oda na ela tumenge pre chasna.

¹⁸ Modlĭnen tumen vaš amenge. Amen mištes džanas, hoj amen hin žuže jile, bo andre savoreste pes kamas mištes te likerel.

¹⁹ A mek buter tumen mangav, hoj pes te modlĭnen vaš ma, hoj sigeder pale te džav ke tumende.

E modlitba the o požehnaňje

²⁰ O Del, savo del o smirom a uštađa amare Rajes le Ježiš andral o meriben, savo hin o baro Pastjeris le bakrengero prekal o rat, so anda e večno zmluva,

²¹ mi kerel tumendar ajsen, save kamena te kerel savoro lačhipen, so ov kamel. Mi kerel andre tumende oda, so hin leske pre dzeka, prekal o Ježiš Kristus. Leske mi džal e slava furt pro furt. Amen.

²² Na pisindom tumenge but, phralale, no mangav tumen, hoj te prilen kala lava, so hin pre oda, hoj tumen te zoralaren.

²³ Kamav, hoj te džanen, hoj amaro phral o Timoteus sas premuklo. Te avela sigeder, džava ke tumende jekhetane leha.

²⁴ Pozdravinen savore tumare vodcen the savore sentnen. O phrala andral e Italija tumen pozdravinen.

²⁵ O lačhipen (milost) le Devleskero mi el tumenca savorenca!

O Lil Le JAKOBOSKERO

¹ O Jakob, savo služinel le Devleske the le Rajeske le Ježišoske Kristoske, bičhavel pozdravi dešuduje kmeňenge, save hine rozčhide pal o svetos.

² Phralale mire, len sar baro radišagos, te pre tumende avela e proba (skuška).

Pal o pačaben the godaveripen

³ Se džanen, te ela tumaro pačaben probalimen avri (skušimen avri), oda tumen dela avrilikeriben.

⁴ A tumaro avrilikeriben pes mi presikavel oleha, so keren, hoj te aven žuže andro jile a lače andre savoreste, hoj tumenge nič te na chibalinel.

⁵ Te varekaske tumendar kampil godi, mi mangel peske le Devlestar a ela leske diši. Bo ov del sakones a na čivkerel pro jakha.

⁶ Ale mi mangel andro pačaben a te na pochibinel. Bo oda, ko pochibinel, hino sar moroskeri vlna, so tradel e balvaj a ispidel pal jekh sera pre aver.

⁷ Te na peske gondolinel kajso manuš, hoj chudela vareso le Rajestar:

⁸ Kajso, savo na džanel, so kamel, perel pre savore peskere droma.

Pal o čoripen the barvalipen

⁹ O phral, savo hino čoro, pes mi lašarel oleha, hoj hino upre hazdlo andro Kristus,

¹⁰ ale o barvalo pal peste te na gondolinel but, bo našlola sar e kvitka la čarakeri.

¹¹ Bo sar avel avri o kham le tačipnaha, so labarel, šučarel avri e čar, lakeri kvitka perel tele a lakero šukariben našlol. Avke perela tele the o barvalo pre peskere droma.

Te zlidžal e proba

¹² Bachtalo murš, savo zlidžal e proba, bo te obačhela, chudela odi koruna le dživipnaskeri, pal savi o Raj diša lav, hoj dela olen, so les kamen.

¹³ Ņiko te na phenel, sar les cirdel pro binos: "Se oda o Del man cirdna!" Se le Devles našti te cirdel pro nalačo a aši űikas na cirdel andro binos.

¹⁴ Ale sako hin cirdlo andro binos peskera žadoscatar, so les cirdel a vabinel.

¹⁵ A palis e žadosca sar avel, khabňol a ulol (narodzinel pes) o binos a o kerdo binos anel o meriben.

¹⁶ Ma den tumenca avri te thovel mire lače phralale!

¹⁷ Savore lače veci a dojekh dokonalo daros avel upral le Dadestar, olestar, savo kerda o űeboskere švetli a savo hino furt jekh a na visarel pes avke sar o ciňos.

¹⁸ Peskera volatar amen diša o dživipen prekal o čačipnaskero lav, hoj te avas ešebne savorestar, so kerda!

Te šunel the te kerel

¹⁹ Mire lače phralale: Sako sig mi šunel, polokes mi vakerel a polokes andre cholši!

²⁰ Bo o manuš andre cholši na kerel avke, sar o Del kamel.

²¹ Vašoda čiven tele savori mel the savoro nalačhipen a šukares prilen oda lav, so hin sadzimen andro jilo a šaj zachraňinel tumare dživipena.

²² Aven ola, save dživen pal le Devleskero lav, a na ola, save ča šunen a oleha pes korkoren klaminen.

²³ Bo te vareko hin ajso, hoj ča šunel o lav a na dolikerel les, hino sar o manuš, savo dikhel peskero muj andro gendalos,

²⁴ ale sar pes dikhla, džal het a takoj bisterel, savo sas.

²⁵ Ajsjo manuš ela požehñimen andre oda, so kerel: Oda, ko pes mištes zadikhel andro dokonalo zakonos, so del e sloboda, a likerel pes pal oda lav a ko na bisterel oda, so šunđa, ale dživel pal oda.

²⁶ Te peske vareko tumendar gondolinel, hoj hino pobožno, a na zlikerel peske e čhib, klaminel korkoro pes a oda, so kerel prekal o Raj, na anel chasna.

²⁷ Anglo Del amaro Dad hin kadi pobožnost žuži the bi e mel: Te starinel pes pal o široti the pal o vdovi andre lengero pharipen a te na meľarel pes andre le svetoha.

2

Te na kerel rozđjelis maškar o manuša

¹ Phralale mire, sar ola, save pačan andro Ježiš Kristus, andro Raj la slavakero: Ma dikhen pro manuš a ma keren rozđjelis maškar o manuša.

² Bo te avlahas andre tumari khangeri murš somnakuña angrusaha, urdo andro šukar gada, a te avlahas the čoro murš andro melale gada,

³ a dikhlanas pre oda, pre kaste hin ola šukar gada a phendanas leske: “Tu tuke šukares beš kade,” ale le čoreske phendanas: “Tu ačh kode,” abo: “Beš tuke kade paš mire pindre,”

⁴ Či na keren oleha rozđjelis maškar tumende? Či na ačhilan sudci, save namištes gondolinen a sudzinen?

⁵ Šunen, mire lače phralale! Či peske na kidña o Del avri le čoren andral kada svetos, hoj te ačhen barvale andro pačaben a te prilen o krališagos, pal savo o Del diña lav olenge, save les kamen?

⁶ Ale tumen tele dikhlán le čores! Či nane oda ipen o barvale, save pre tumende zoraha ispiden a tumen cirden pal o sudi?

⁷ Či nane oda on, save namištes vakeren pre oda lačo nav le Rajeskero, so tumenge o Del diña?

⁸ No, te dolikeren o zakonos le krališagoskero, avke sar hin pisimen:

“Kameha avre manušes avke sar pes korkores!” Ta akor mištes keren.

⁹ Ale te keren rozđjelis maškar o manuša, akor keren binos a o zakonos pre tumende sikavel sar pre ola, save namištes keren.

¹⁰ Bo oda, ko dolikerđahas calo zakonos, ale jekh prikazañje na dolikerđahas, hino vinovato andre savore.

¹¹ Se Oda, ko phendá: *“Na kereha lubipen”*, the phendá: *“Na murdareha.”* No, choc na keres lubipen, ale murdares, na dolikeres o zakonos.

¹² Avke vakeren the keren sar ola, save ena sudzimen pal o zakonos so del o sloboda!

¹³ Bo o sudos na ela lačhejileskero ke oda, ko na sas lačhejileskero. No, o lačhejileskeriben ñerinel (zvitázinel) upral o sudos!

O pačaben the o skutki

¹⁴ So hin olestar, phralale mire, sar vareko phenel, hoj les hin o pačaben a nane les o skutki? Či šaj les oda pačaben zachrañinel?

¹⁵ A te le phrales abo la pheña na ulahas so te urel a na ulahas len o dživeseskero chaben,

¹⁶ a te lenge vareko tumendar phendahas: “Džan andro smirom, tačaren tumen a chan,” ale te len na diňanas oda, so kampil le feloske, so len hin olestar?

¹⁷ Avke the o pačaben, te les nane o skutki, hino mulo.

¹⁸ Ale vareko phenela: “Tut hin o pačaben a man hin o skutki.” Sikav mange tiro pačaben bi o skutki a me tuke sikavava miro pačaben andral mire skutki.

¹⁹ Tu pačas, hoj hin jekh Del? Mištes keres. The o demona pačan a izdran.

²⁰ Kames, hoj tuke te sikavav, tu nagodaver manušeja, hoj o pačaben bi o skutki hino pre nisoste?

²¹ Či na sas o Abraham, amaro dad, ospravedlñimen le skutkendar, sar and'a peskere čhas le Izak te obetinel pro oltaris?

²² Akor dikhes, hoj o pačaben kerelas jekhetane leskere skutkenca a o skutki keren leskero pačaben dokonalo.

²³ A ačhila pes, so hin pisimen: "O Abraham pačandila le Devleske a rachinelas pes leske oda vaš o spravodlišagos." A sas vičimen le Devleskero prijatelís.

²⁴ Avke akor dikhen, hoj o manuš hin ospravedlñimen the le skutkendar a na ča le pačabnastar.

²⁵ Avke sas the paš e lubñi Rachab: Či na sas ospravedlñimen le skutkendar, sar priiła olen, save sas bičhade, a phend'a, hoj te džan het avre dromeħa?

²⁶ Bo avke sar o telos hino mulo bi o duchos, avke hin mulo the o pačaben bi o skutki.

3

Pal e čhib

¹ Phralale mire, ma keren tumendar savore učitel'a. Se džanen, hoj avaha zoraleder sudzimen.

² Savoredžene but peras. Ale te vareko na perel andro lav, oda hin dokonalo murš, savo džanel te likerel calo peskere telos.

³ Te le grajeske thovas andro piskos o zubadla, šunel amen a avke visaras calo leskero telos, kaj kamas.

⁴ A dikhen, choc hine o lođi bare a traden len o zorale balvaja, oda, ko len lidžal, len šaj lidžal ciknore kormidloħa ode, kaj kamel.

⁵ Avke the e čhib hiñi cikno kotor, ale šaj kerel bare veci. Dikhen, savo baro veš labarda e cikñi jagori!

⁶ E čhib hiñi sar jag, o načačipnaskero svetos. Hiñi oda, so šaj melarel andre calo amaro telos. Rozlabarel calo manušeskero dživipen a korkori hiñi rozlabardi le peklostar.

⁷ O manuš šaj phandel a thovel tele savore dzive džviren the le čiriklen, le sapen a the le džviren andro moros,

⁸ ale e čhib ñiko le manušendar našti phandel. Hiñi o nalačhipen, so našti te lidžal, a hiñi pherdo meribnaskero jedos.

⁹ La čhibaha lašaras le Rajes, le Devles the le Dades – a ola čhibaha the košas le manušen, save hine kerde pre le Devleskeri podoba.

¹⁰ Andral oda jekh muj avel avri o lašariben the o košiben. Našti oda avke el, phralale mire!

¹¹ Či šaj andral jekh chañig, andral jekh chev, avel avri gulo the kirko pañi?

¹² Či šaj barol, phralale mire, pro figovñikos o olivi, vaj pro viñičis o figi? Avke the ñisavi lonđi chañig našti del gulo pañi.

O godaveripen upral

¹³ Ko hin maškar tumende godaver a kas hin godi? Mi sikavel peskere dživipnaha o lačhe skutki a mi avel pokorno the godaver andre savoreste, so kerel.

¹⁴ Ale te tumen hin andre tumare jile e kirko zavist' a kamen ča pes te hazdel upre, ma lašaren tumen a ma džan pro čačipen.

¹⁵ Odi godi na avel upral, ale hiñi pal e phuv, telesno, benguñali.

¹⁶ Bo ode, kaj hin e zavist' a kaj sako ča pes kamel te hazdel upre, hino nasmirom the dojekh nalačhipen.

17 Ale e godi le űebostar hiűi ešeb (peršo) űuži, palis ajsi, so kamel o smirom, kovli a phundrađi te šunel; hiűi ajsi, so sajinel avres a anel o lačo ovocje, na kerel rozđjela a nane dujemujengeri.

18 Ola, ko anen o smirom, sadzinen o điv (o zrnos) le smiromoskero a kidena upre o lačhipen.

4

Ko kamel o svetos, na kamel le Devles

1 Khatar aven o maribena a soske tumen maškar tumende pes vesekedinen? Či na andral tumare telesne űadosci, so pes vesekedinen andre tumende?

2 Tumen kamen vareso a nane tumen, murdaren a zavidzinen a našti dochuden – ispiden tumen a vesekedinen pes, ale nane tumen, bo na mangel tumenge.

3 Tumen mangel a na len, bo namištes mangel, bo kamen oda prekal tumare nalače űadosci.

4 Ó, napačivale manuša, či na dűanen, hoj oda, ko kamel te el lačo le svetoha, hino nalačo le Devleha? Oda manuš, ko kamlahas te el lačo le svetoha, ačhel nalačo le Devleha.

5 Abo gondolini tumenge hoj ča avke phenel le Devleskero Lav: “O Duchos, saves diűa andre amende te bešel, amen igen kamel, dži e zavist*?”

6 Se o Del del bareder lačhipen (milost). Vašoda phenel le Devleskero Lav:

“O Del dűal pro barikane, ale le pokornen del peskero lačhipen (milost).”

7 Vašoda podden tumen le Devleske. Ačhaven tumen le bengeske a denašela tumendar.

8 Aven pašeder paš o Del a ov avela pašeder paš tumende. Thoven avri o vasta, tumen binošne! A űužaren o jile, tumen, save na dűanen, so kamen!

9 Zagondolini tumen upral tumaro čoripen, aven andre űala a roven! Tumaro asaben pes mi visarel pro apsa a o radišagos pro roviben!

10 Podden tumen le Rajeske a ov tumen hazdela upre.

Te na sudzinel le phrales

11 Ma vakeren namištes jekh pre aver, phralale! Oda, ko vakerel namištes pro phral, abo sudzinel peskere phrales, vakerel pro zakonos a sudzinel o zakonos. A te sudzines o zakonos, na sal oda, ko dživvel pal le Devleskero zakonos, ale sal leskero sudčas.

12 Ča jekh o Del diűa o zakonos a ov hin the o sudcas. Ov šaj zachraűinel a šaj űničinel. Ale ko sal tu, hoj sudzines avres?

Te na pes lašaren

13 No akana tumen so phenen: “Adadžives abo tajsa dűaha andre kada abo andre koda foros, ačhaha ode berš, keraha buči a ela amen.”

14 Se tumen na dűanen so ela tajsa! A so hin tumaro dživipen? San sar e para, so pes pro sikra sikavel a palis našlol.

15 Ale kempel tumenge te phenel kavke: “Te o Raj kamela, dživaha a keraha kada abo koda.”

16 Ale akana tumen lašaren tumare baripnaha. Dojekh kajso lašariben hino nalačo.

17 Binos hin oles, ko džanel mištes te kerel, ale na kerel oda.

5

O lav prekal o barvale

* 4:5 Grekengeri čhib šaj el: “O duchos andre amende hino űarlıvo.”

¹ No akana, tumen barvale, roven a hikinen upral tumare čoripena, so pre tumende avena!

² Tumaro barvalipen kirniła a tumare gada chale o kirme.

³ Tumaro somnakaj the o rup hardzavisaliła a odi hardza sikavela pre tumende a chala tumare tela sar jag, bo skidňan o barvalipen pro posledna dživesa.

⁴ Le čore manuŝenge, save kerenas buči pre tumare mali, na počindan! Vašoda, dikh, lengero počiniŝben vičinel pre tumende! O vičiniŝben olengero, save kidenas upre pal tumare mali, avla andro kana le Nekzoredere Rajeske.

⁵ Dživenas pre kadi phuv andro kiňeŝagos the andro baripen a čalardan tumare jile avke sar ola bale, so pes pririchtinen, hoj len te začinen.

⁶ Odsudzindan a murdardan le čačipnaskeres a na braňinelas pes.

Pal o avrikeriben the modlitba

⁷ Phralale, vašoda likerem avri, medik na avela o Raj. Dikh, o manuŝ, savo kerel buči pre mała, užarel, medik na avela o jaruno the o jesuno brišind a dela les o lačo ulipen andral e phuv.

⁸ Avke the tumen: Užaren a zoralaren tumare jile, bo o Raj avela maj pale.

⁹ Phralale, ma vakeren jekh pre aver, hoj te na aven odsudzimen. Dikh, o sudcas ačhel anglo vudar!

¹⁰ Len tumenge, phralale, pal o proroka, save vakerenas andro nav le Rajeskero: Dikhen sar te cerpinel a te likerel avri.

¹¹ Dikhen, amen phenas pal ola, save likerde avri, hoj hine bachtale. Šundān, sar o Job likerda avri, a dikhlan, sar o Raj pro agor pes starinelas pal leste! O Raj hino igen lačo the jileskero.

¹² Ale angle savoreste, phralale mire, ma len vera aňi pro ņebos aňi pre phuv, aňi ņisavi aver vera. Ale te phenen "He," mi el oda čačes "He," a te phenen "Na," mi el oda "Na."

¹³ Cerpinel vareko maŝkar tumende? Mi modlinel pes. Hin varekas radiŝagos andro jilo? Mi gilavel le Devleske.

¹⁴ Hin vareko maŝkar tumende nasvalo? Mi vičinel peske le phurederen andral o zboros. On pes vaš leste mi modlinen a mi makhen les le olejoha andro nav le Rajeskero.

¹⁵ A e modlitba andro pačaben sastarela le nasvales a o Raj les hazdela upre. Te kerdā bini, odmukela pes leske.

¹⁶ Vašoda, phenen avri jekh avreske o bini a modlinen tumen jekh vaš aver, hoj te saston avri. E modlitba le čačipnaskere manuŝeskeri ŝaj kerel but a hin la bari zor.

¹⁷ O Eliaŝ sas ajso manuŝ sar the amen a modlinelas pes, hoj te na del o brišind a na diňa o brišind pre phuv trin berš the šov čhon.

¹⁸ A pale pes modlinelas a o ņebos diňa o brišind a e phuv diňa peskero ulipen.

¹⁹ Phralale mire, te vareko tumendar odgelahas le čačipnastar a te les vareko visardahas pale,

²⁰ mi džanel, hoj oda, ko visarel le binoŝnes pal leskero nalačo drom, zachraňinela leskero dživipen andral o meriben a učarela andre but bini.

O Ešebno Lil Le PETERISKERO

O pozdravi

¹ Me, o Peter, o apoštolos le Ježišoskero Kristoskero, pisinav tumenge, save san avrikidle le Devlestar – tumenge, save dživen sar o cudzinci a san rozchide andro Pontus, Galacija, Kapadokija, Azija the Bitinija.

² O Del amaro Dad peske tumen angloda kidña avri pre peskero planos a prekal peskero Duchos tumen sentñarda, hoj te šunen le Ježiš Kristus a te aven obžuzarde leskere rateha. Mi del tumen o Del pherdo lačhipen (milost) the smirom!

O džido užaripen

³ Lašaras le Devles, savo hin o Dad amare Rajeske le Ježišoske Kristoske! Bo peskere bare lačhipnaha amen diña o nevo dživipen the o džido užaripen (nađej), sar uštađa le Ježiš Kristus andral o meriben.

⁴ Oda užaripen hin, hoj chudaha sar đedictvos o barvalipen, so šoha (ňikda) na preačhela, na musalola aňi na kirňola a hino garudo andro ňebos prekal tumende.

⁵ E zor le Devleskeri tumen likerel prekal o pačaben, hoj te aven zachraňimen. Odi zachrana hiňi pririchtimen a sikavela pes andro posledno časos.

⁶ Radisaľon olestar, choc akana pes tumenge kempel sikra te cerpinel andro všelijake probi (skuški),

⁷ hoj pes te sikavel, hoj hino probalimen avri (skušimen avri) tumaro pačaben, so mol buter sar o somnakaj, so našľol. Tumaro pačaben pes mušinel andre jag te probalinel, hoj te chuden vaš oda o lašariben, e slava the e pačiv andre oda džives sar pes sikavela o Ježiš Kristus.

⁸ Les šoha na dikhľan a the avke les kamen; aňi akana les na dikhen, ale pačan andre leste a san pherarde slavne radišagoha, so pes aňi na del avri te phenel le lavenca.

⁹ Bo dochuden oda, pal soste džanas andro pačaben: E zachrana prekal tumare duši.

¹⁰ O proroka, so prorokinas pal le Devleskero lačhipen (milost) prekal tumende, igen rodenas a dophučenas pes pal kadi zachrana.

¹¹ A dophučenas pes pal oda, kana oda časos ela, the sar oda avela, a o Duchos le Kristoskero, savo sas andre lende, anglal phenelas avri pal o cerpišagi le Kristoskere the pal e slava, so avela palis.

¹² Lenge sas sikado, hoj na služinde peske, ale tumenge oleha, so tumenge hin akana vakerdo prekal ola, save tumenge vakerenas o evaňjelium andre zor le Sentne Duchoskeri, savo sas bičhado andral o ňebos. The o aňjela pre oda igen kamen te dikhel, hoj te achalľon.

Te aven sentna

¹³ Vašoda gondolinen pal oda, so keren. Aven strižbe a muken tumen igen pre le Devleskero lačhipen (milost), so tumenge ela dino, sar pes sikavela o Ježiš Kristus.

¹⁴ Aven sar ola čhave, save šunen le Dades a ma den tumen te lidžal ole žadoscenge, so tumen sas varekana, sar mek na džanenas o čačipen.

¹⁵ Ale aven sentna andre savoreste, so keren, sar hino sentno Oda, ko tumen vičinda.

¹⁶ Bo hin pisimen: “Aven sentna, bo me som sentno!”

¹⁷ A te vičinen “Dado” le Devles – savo na dikhel pro manuš, ale sudzinel pal oda, ko so kerel – ta dživen daraha anglo Del, medik san pre kadi phuv.

¹⁸ Oda purano dživipen, so siklilan tumare dadendar, sas bi e chasna. No, džanen, hoj sanas cinde avri andral oda dživipen a na sas vaš tumenge počimen le somnakaha aňi le rupoha – so našlona –

¹⁹ ale le dragane (vzacne) Kristoskere rateha. Ov, sar o bakroro bi e chiba the bi o binos,

²⁰ sas pre oda imar anglal avrikidlo mek angle oda, sar o Del kerda o svetos, ale sas sikado andro posledna dživesa prekal tumende.

²¹ Prekal leste pačan andro Del, savo les uštađa andral o meriben a diňa les e slava, hoj tumaro pačaben the užaripen te el andro Del.

²² No, te imar žužardan tumare jile oleha, hoj kerenas oda, so phenel o čačipen a hoj kamenas le phralen čače kamibnaha, avke the akana kamen jekh avres žuže jileha.

²³ Se ulilan (narodzindan pes) mek jekhvar – na andral o semenos, so kirňol – ale andral o semenos, so na kirňol: Andral o džido the večno lav le Devleskero.

²⁴ Bo hin pisimen: *“Savore manuša hine sar e čar a caľi lengeri slava hiňi sar e čarakeri kvitka. E čar šučila avri a lakeri kvitka peľa tele,*

²⁵ *ale o lav le Rajeskero ačhel pro furt.”*

Oda lav hin o evaňjelium, so pes tumenge vakerda.

2

O džido bar a o sentno narodos

¹ Vašoda odčhiven tumendar savori choľi, savore pletki, dojekh klamišagos the zavist a ma aven dujemujengere.

² Sar o čhavore, save mekča akana ulile (pes narodzinde), mangel tumenge o žužo duchovno thud, hoj lestar te baron a te aven zachraňimen,

³ te imar koštoľindan oda, hoj o Raj hino lačo.

⁴ Aven ke leste, ko džido Bar, saves o manuša odčhide, ale hin avrikidlo the igen vzacno anglo Del.

⁵ The tumen, sar o džide bara, den pes te ačhavel andro duchovno kher, hoj te aven o sentno rašajipen a te anen o duchovne obeti, so hin pre dzeka le Devleske prekal o Ježiš Kristus.

⁶ Vašoda hin pisimen andro Lav le Devleskero: *“Thovav pro Sion o hlavno bar; o avrikidlo the igen vzacno bar; oda, ko andre leste pačal, na ladžala pes.”*

⁷ Oda bar hino vzacno tumenge, save pačan, ale olenge, save na pačan: *“O bar, so odčhide o murara, ačhila pre stavba hlavno, ⁸ o bar, pre savo pes demen, the e skala, pre savi peren.”* Ola, save na šunen oda lav, peren pre oda bar, bo o Del oda avke kamelas.

⁹ Ale tumen san o avrikidle manuša, o krališagos le rašajengero a o sentno narodos, hoj te vakeren avri ola bare veci, so kerel o Del – ov, ko tumen vičinda avri andral o kalipen andre peskero igen šukar svetlos.

¹⁰ Varekana na sanas narodos, no akana san o manuša le Devleskere; varekana na prindžarenas o lačhipen le Devleskero, ale akana les chudľan.

Te dživel sar le Devleskere služobňika

¹¹ Phralale mire, phenav tumenge sar olenge, so nane khere kade pre phuv a save ča pal kadi phuv predžan: Zlikeren tumen le telesne žadoscendar, so pes maren la dušaha!

¹² Dživen mištes tumaro dživipen maškar ola, save na pačan – choc te pre tumende namištes vakeren sar pro živaňa – hoj te dikhen tumare lače skutki a te lašaren le Devles andre oda Džives, sar avela.

¹³ O Raj kamel, hoj tumen te podden savorenge, save hine ačhade le manušendar: Či le kraliske sar le nekbaredereske,

¹⁴ abo le vladarenge. Bo ov len bičhavel te marel olen, so namištes keren, a te lašarel olen, so keren mištes.

¹⁵ Bo kada hin oda, so o Del kamel: Te keren o lačhipen a oleha te phanden o muja le nagodaver manušenge, save na džanen, so vakeren.

¹⁶ Dživen sar o slobodne, ale ma zagaruven tumaro nalačhipen la slobodaha; dživen sar o sluhi le Devleskere.

¹⁷ Savoren den pačiv: Le phralen kamen, le Devlestar daran the le kralis den pačiv.

Te zlidžal o pharipen sar o Raj

¹⁸ A tumen, o sluhi, podden tumen tumare rajenge a šunen len andre savoreste. Ale ma podden tumen ča le lačhenge the le jileskerenge, ale the le nalačhenge.

¹⁹ Bo o Del žehñinela oles, ko zlidžal o pharipen vaš oda, hoj kerel pal leskeri voľa a cerpinel, choc nič nalačo na kerđa.

²⁰ Bo so hin olestar, hoj likerem avri, sar tumen dukhaven, te tumen keren o bini? Ale te mištes keren a the avke cerpinen bi e vina a likerem avri, kada hin le Devleske pre dzeka. ²¹ Se pre oda sanas le Devlestar vičinde, bo the o Ježiš cerpinelas vaš tumenge a sikada tumenge sar te dživel, hoj te keren avke sar ov.

²² *Ov šoha (ničda) na kerđa binos, aňi o klamišagos šoha na sas andre leskero muj.*

²³ Sar les košenas, na košelas pale, a sar cerpinelas, na daravelas avri, ale mukelas pes pre oda, ko čačipnaha sudzinel.

²⁴ Ov korkoro ligenda amare bini peskere teloha pro kerestos, hoj te meras le binenge a te dživas le čačipnaske. Prekal leskere rani san avrisastarde.

²⁵ Bo sanas sar o bakrore, save na džanenas, kaj džan, ale akana san visarde ko Paštjeris the ke Oda, savo pes starinel pal tumare duši.

3

Pal o džuvľa the pal o murša

¹ Avke the tumen o džuvľa, podden tumen tumare romenge. A te varesave lendar na pačan le Devleskere laveske, anen len bi o lava paš o Del, tumare džživpnaha,

² oleha, hoj on dikhena sar tumen dživen žužes the andre sentno dar.

³ Tumaro šukariben te na el avruno, hoj tumenge dena te kerel o bala pro šere, figinena pre tumende o somnakaj, abo urena tumen andro barvale gada.

⁴ Ale tumaro šukariben mi el andro jilo – o andruno manuš – kovlo the pokorno duchos, bo ada hin, so ačhel pro furt a hin le Devleske pre dzeka.

⁵ Bo kavke pes varekana šukaľarnas the o sentna džuvľa, save pačanas andro Del a poddenas pes peskere romenge,

⁶ sar e Sara, savi šunelas le Abraham a vičinelas les “rajeja”. Tumen san lakere čhaja te keren o lačhipen a na daran tumen nisostar.

⁷ The tumen o murša: Dživen jekhetane tumare romñenca avke, hoj te achaluven, hoj hine slabeder. Presikaven lenge e pačiv, hoj tumare modlitbi nič te na zaačhavel, bo the on tumenca jekhetane chudena le Devlestar o džživpen.

Te likerel avri andro cerpišagos

⁸ Pro ostatkos: Mi el tumen savoren jekh gondolišagos, kamen le phralen, mi el tumenge pharo jekh vaš aver, aven lačhejileskere the pokorna.

⁹ Ma den pale o nalačo le nalačhipnaha abo o košiben le košibnaha, ale previsaren oda a žehñinen, bo pre oda san vičimen, hoj te chuden o požehnaňje.

¹⁰ Bo hin pisimen:

“Oda, ko kamel, hoj les te el bachtalo dživipen, a kamel te dikhel o lače dživesa, mi zlíkerel peskeri čhib le naláčestar the peskere vušta, hoj te na vakerele o klamišagos,
¹¹ mi visarel pes le naláčestar a mi kerel o lačhipen a mi rodel o smirom andral calo jilo.

¹² Bo le Rajeskere jakha dikhen pro čačipnaskere a leskere kana šunen pre lengero mangipen, ale o Raj džal pre ola džene, save keren namištes.”

¹³ A ko tumenge kerela namištes, te labona pal o lačhipen?

¹⁴ Ale choc te cerpindanas vaš o čačipen, bachtale san. A ma daran tumen lendar, aňi ma izdran.

¹⁵ Ale den le Kristus pačiv sar le sentne Rajes andre tumare jile. Aven furt pririchtimen te odphenel sakoneske, ko tumendar phučlahas pal oda, so užaren andre tumaro jilo,

¹⁶ ale polokes a andro smirom. Mi el tumen žuže jile, hoj pes te ladžan ola džene, save namištes vakerele pal tumaro pačivalo dživipen le Kristoha.

¹⁷ Bo te o Del kamľahas, hoj te cerpinas, ta feder hin, hoj te cerpinen vaš o lačo sar vaš o nalačo.

¹⁸ Se the o Kristus jekhvar cerpinelas a muľa vaš o bini – o čačipnaskero vaš o načačipnaskere – hoj tumen te anel ko Del. Sas murdardo telesnones, ale obdžidardo andro Duchos,

¹⁹ a andre leste geľa te vakerele le duchenge andre bertena,

²⁰ save varekana na šunenas, medik o Del líkerelas avri a užarelas pre lende andro dživesa le Noachoskere, medik pes ačhavelas o korabos. A gele andre ča frima – oda hin ochto džene – a sas zachraňimen prekal o paňi.

²¹ Oda paňi sas angluno obrazis le bolipnaske. No o bolipen na thovel amari mel pal o felos, ale hin o mangipen ko Del vaš o žužo jilo. A o bolipen tumen akana zachraňinel prekal ada, hoj o Ježiš uštila andral o meriben

²² a geľa andro ňebos a hino pal e čači (pravo) sera le Devleske a hin leske poddine o aňjela, o autoriti the o zora.

4

Sar te dživel o sentno dživipen

¹ Te o Kristus avke cerpinda vaš amenge pro felos, ta the tumen pes zoraľaren ajse gondolišagoha, bo oda, ko cerpinda pro felos, preačila te kerel o binos.

² Vašoda, medik dživen pre phuv, ma dživen buter pal o manuškere žadosci, ale pal oda, so kamel o Del.

³ Se imar dos dživenas avke, sar dživen o bijedevleskere manuša. Ňisostar tumen na ladžanas, dživenas andro nalače žadosci, mačarenas tumen la molaha, mulatinenas, pijenas a služinenas le džungale modlenge.

⁴ A sar imar lenca oda na keren a na dživen avke rozmukles sar on, čudalinen pes oleske a namištes pal tumende vakerele.

⁵ Ola manuša pes jekhvar ačhavana anglo Del, savo hino pririchtimen te sudzinel le džiden the le mulen.

⁶ Se vašoda pes vakerele o evaňjelium the le mulenge, hoj te en sudzimen pal oda, sar dživenas andro felos, ale te dživen andro duchos avke, sar kamel o Del.

⁷ O agor savoreske hino pašes. Vašoda aven godaver the strižbe, hoj te aven pririchtimen pes te modľinel.

⁸ Ale anglal savoreste, mi el tumen jekh ke aver baro kamiben, bo o kamiben učharel andre but bini.

⁹ Presikaven e pačiv jekh avreske, bi o dudrišagos.

¹⁰ Sar o lače chulaja, saven o Del diňa všelijake dari, služinen jekh avreske, sako ole duchovne daroha, so chudľa.

11 Te vareko vakerel, mi vakerel sar o lava le Devleskere; te vareko služinel, mi kerel oda andral e zor, so les del o Del, hoj te el andre savoreste barardo o Del prekal o Ježiš Kristus, bo leske hin e slava the e zor pro furt. Amen.

Sar te cerpinel sar o Krestanos

12 Mire lače phralale, ma čudalinen tumen la jagake, savi pre tumende avla, hoj tumen te probalinel (skušinel), sar te pes tumenge ačhilahas vareso čudno.

13 Ale radisaŕon vašoda, hoj cerpinen vaš o Kristus, hoj te radisaŕon bares the akor, sar pes sikavela leskeri slava.

14 Te tumenge keren ladž vaš le Kristoskero nav, bachtale san, bo o Duchos la slavakero, o Duchos le Devleskero, ačhel pre tumende.

15 Ale ņiko tumendar te na cerpinel sar vrahos, živaņis abo zbujuņikos, vaj sar oda, ko pes thovel andre savoreste.

16 Ale te cerpinel vareko sar Krestanos, te na pes ladžal, ale mi bararel le Devles, hoj les hin kada nav.

17 Imar hin e ora, hoj o Del te chudel o sudos peskere manuŕendar. Ale te pes chudela eŕeb (perŕo) amendar, savo ela o agor ole dženengero, save na ŕunen o evaņjelium le Devleskero?

18 A sar hin pisimen:

“Te o manuŕ, savo hino čačipnaskero, ča ajci-ajci pes zachraņinela, kaj ela o binoŕno the o bijedevleskero?”

19 Vaŕoda the ola džene, save cerpinen avke, sar kamel o Del, mi podden pes korkore le verne Stvoriteliske a mi keren o lačo.

5

Olenge, save lidžan o zboros

1 Mangav, sar o starŕi, le starŕen maŕkar tumende – me, savo dikhlom le Kristoskero cerpiŕagos a som the o deđičoŕ ola slavake, so pes sikavela:

2 Lidžan o stados, so tumenge o Del diņa. Na vašoda, hoj tumen andre oda vareko ispidel, ale radiŕagostar avke, sar tumendar kamel o Del; na vaš o love, ale vašoda, hoj lenge kamen andral o jile čačes te služinel.

3 Aņi ma lidžan olen, saven tumenge o Raj diņa, sar te ulanas lengere raja, ale aven priklados le stadoske.

4 A sar pes sikavela o nekbareder Pastjeris, chudena e slavno koruna, so ŕoha (ņikda) na kirņola.

5 Avke the o terneder: Podden tumen le phurederenge a savore tumen podden jekh avrenge. A uren tumen andre pokora, bo *o Del pro barikane džal, ale le pokornen del peskero lačhipen (milost)*.

6 Podden tumen tel o zoralo vast le Devleskero, hoj tumen te hazdel upre andre peskero časos.

7 Savore tumare pharipena čhiven pre leste, bo ov pes pal tumende starinel.

8 Aven paŕ e godi a ma soven! Bo oda, ko pre tumende džal, o beng, phirel upre tele sar o choŕamen levos, savo rodel kas te chal.

9 Ačhaven tumen leske, aven zorale andro pačaben a džanen, hoj tumare phrala avrether pal o svetos tiŕ predžan prekal ajse pharipena.

10 Te sikra cerpinena, o Del – savo presikavel peskero lačhipen (milost) andre savoreste a savo amen andro Ježiš Kristus vičinda andre peskeri slava – korkoro tumen sasfarela, zoraŕarela, thovela pro zoralo zaklados a kerela, hoj te na peren.

11 Leske e slava the e zor pro furt. Amen.

O posledna pozdravi

¹² Ča sikra tumenge pisindom le Silasoha, saves me lav sar pačivale phrales. Bo kamav tumen te podhazdel andro pačaben a kamav te svedčinel, hoj kada hin oda čačo le Devleskero lačhipen (milost). Ačhen andre oda!

¹³ Miro čhavo Marek, the e khangeri andro Babilon*, tumenge bičhavel o pozdravi.

¹⁴ Pozdravinen šukares jekh avres le jilestar. Smirom tumenge savorenge, save san andro Ježiš Kristus.

Amen.

---

* **5:13** E khangeri andro Rim

O Dujto L'il Le PETERISKERO

O pozdravi

¹ Me o Šimon Peter, o otrokos the apoštolos le Ježišoskero Kristoskero, pisinav olenge, save chudle ajsa pačaben sar the amen amare čačipnaskere Devlestar the Spasitelistar le Ježišostar Kristostar.

² O lačhipen (milost) the smirom mi rozbarol maškar tumende, hoj čačes te prindžaren le Devles the le Ježiš, amare Rajes.

O Krestana vičimen the avrikidle

³ Le Devleskeri zor amen diňa sa, so amenge kempel, hoj te dživas avke, sar ov kamel. Diňa amenge oda akor, sar prindžardam oles, ko amen vičinda peskera slavaha the zoraha.

⁴ Aleha amen diňa oda baro the vzacno daros, pal savo amenge diňa lav: o kotor leskero devlipnaskero. Avke šaj denašaha het le svetoskere džungipnastar, kaj amen cirden o nalače žadosci.

⁵ Ipen vašoda keren sa pre oda, hoj te prithoven ko pačaben o žužipen a andro žužipen o prindžaripen,

⁶ andro prindžaripen o zlikeriben, andro zlikeriben o avrilikeriben, andro avrilikeriben o dživipen, so hin le Devleske pre dzeka,

⁷ andre oda dživipen o lačhipen ko phrala a andre oda lačhipen o kamiben.

⁸ Te kada savoro tumen hin a barol andre tumende, na avena ajse, save na keren nič, ale save anen e chasna, bo prindžaren amare Rajes le Ježiš Kristus.

⁹ Bo kas nane kala veci andre peskero dživipen, hino koro, na dikhel dur a bisterda pre oda, hoj sas obžužardo peskere binendar, so varekana kerelas.

¹⁰ Vašoda, mire phralale, keren sa prekal oda, hoj te aven zoraleder andre oda, pre soste san vičimen the avrikidle. Bo te kada kerena, šoha (ňikda) na perena

¹¹ a avke tumen igen šukares prilena andro večno krališagos amare Rajeskero, savo hin amaro Spasitelis, o Ježiš Kristus.

¹² Vašoda tumenge ada kamav furt te leperel, choc oda džanen a san zorale andro čačipen, so priilan.

¹³ Medik som andre kada telos, dikhel pes mange oda mištes, hoj tumenge te leperav kala veci,

¹⁴ bo džanav, hoj imar kada teloskero stankos maj omukava, sar mange oda diňa te džanel amaro Raj o Ježiš Kristus.

¹⁵ A kerava sa prekal oda, hoj tumen peske te leperen kala veci, sar adarik džava het.

Le Kristoskeri slava

¹⁶ Sar tumenge vakerahas, sava zoraha avela amaro Raj o Ježiš Kristus, na gondolinahas peske avri varesave paramisa. Bo korkore peskere jakhenca dikhlam leskeri slava.

¹⁷ Se chudla le Dadestar le Devlestar e pačiv the o baripen, sar avla pre leste andral e Bari Slava kada hangos: "Kada hino miro Čhavo, kas kamav! Lestar man hin o radišagos."

¹⁸ Amen šundam oda hangos, so avla tele andral o ňebos, sar leha samas pre oda sentno verchos.

¹⁹ Kada amen diña mek buter pačaben andre oda, so vakerenas o proroka. A mištes keren, hoj tumen zadikhen pre oda prorocko lav, bo hino sar e momeli, so labol andro kalipen, medik na avela o džives a e tosaraskeri čercheñ tumenge na anela o nevo svetlos andro jile.

²⁰ Mi el tumenge nekbuter pre godi, hoj aňi jekh prorocko andro pisimen Lav našti achalol manuš korkoro.

²¹ Bo o prorocko šoha na avla andral e voľa le manušeskeri, ale o manuša vakerenas vaš o Del avke, sar len lidžalas o Sentno Duchos.

2

Pal o falošna proroka the učiteľa

¹ Ale sar maškar o nipi sas falošna proroka, avke ena the maškar tumende falošna učiteľa, save počoral anena o falošno sikaviben. A the le Bare Rajes, savo len cinda avri, zaprinen a avke korkore pre peste anena oda, hoj sigo ena zničimen.

² But manuša džana pal lengero džungipen a vaš lende namištes vakerena pro čačipnaskero drom.

³ No ola falošna učiteľa kamena ča o love, vašoda tumenca thovena avri a phenena tumenge oda, so peske gondolinde avri. Le Devleskero sudos kale falošne učitelenge imar hino pririchtimen čirila a Oda, ko len zničinela, na sovel.

⁴ Se o Del na sajinda le aňjelen, save kerde binos, ale čidiľa len andre bertena a zaphandľa len andre le lancenca andro kalipen, andro peklos, hoj ode pes pre lende te stražinel dži o sudos.

⁵ O Del na sajinda aňi o phurikano svetos, sar anda e potopa pro binošna manuša. Ale le Noach the efa avre dženen o Del zachraňinda, bo ov le manušenge kazinelas pal o spravodlišagos.

⁶ The o fori Sodoma the Gomora sar priklados zlabarda la jagaha pro prachos, hoj pes o bijedevleskere manuša te daran olestar, ko avela.

⁷ Ale o Del zachraňinda le Lot, bo sas čačipnaskero a cerpinelas, sar dikhelas le bijedevleskere manušengero džungalo dživipen.

⁸ Oda čačipnaskero manuš bešelas maškar lende a džives so džives andre peskeri čačipnaskeri duša cerpinelas, sar dikhelas the šunelas, savo nalačhipen kerenas.

⁹ Avke o Raj džanel te cirdel avri le pobožne manušen andral o pharipena a te potrestinel le nalačhen, medik užaren o sudno Džives.

¹⁰ Mek buter marela olen, save džan pal o felos; save keren o džungale žadosci a na podden pes la autoritake. Ola manuša na daran ňikastar, hine barikane a bi e dar vakeren namištes pro ňeboskere bitosti.

¹¹ Ale o aňjela, save hine bareder the zoraleder, na vakeren nalače lava pre ola bitosti anglo Raj.

¹² Ale kala hine bi e godi sar o dzive džviri, save ulile (pes narodzinde) ča pre oda, hoj len te chuden a te murdaren. Vakeren namištes pre ola veci, so na achalon, a ena zničimen avke sar o dzive džviri.

¹³ A vaš lengero nalačhipen pes lenge počinela pale. Imar andro parno džives keren rado o džungipen. On hine e mel the e ladž pre tumare hoscini, kaj pes presikaven peskere diliňipnaha.

¹⁴ Lengere jakha džan igen pal o lubipen a o bini lenge nane šoha (ňikda) dos; odcirden le slabe manušen a lengere jile hine avrisikade andro hamišagos (chamťivost) – hine prekošle manuša.

¹⁵ Ola falošna učiteľa omukle o čačo drom, našade pes a gele pal o drom le Bileamoskero, le Beoriskere časkero, savo kamelas o počiniben vaš o nalačhipen.

¹⁶ Ale vaš leskere bini leske sas phendo pre godi: O ņemo somaris ke leste prevakerda manuškere hangoha a zaačhađa o diliŋipen le prorokoskero.

¹⁷ On hine sar o chaŋiga bi o paŋi; o chmari, saven tradel e zoraľi balvaj. Prekal lende hin pririchtimen o nekkaleder kalipen.

¹⁸ Bo vakeren bare lava, so na anen ņisavi chasna a cirden andro džungale telesne žadosci ajse manušen, save mekča akana denašle olendar, save dživen andro diliŋipen.

¹⁹ On len den lav, hoj ena slobodne, ale korkore hine otroka le džungipnaske. Bo oleske sal otrokos, ko upral tu ņerinel (zviťazinel).

²⁰ Bo te denašle le nalačipnastar andral o svetos oleha, hoj prindžarde le Rajes the le Spasiťelis le Ježiš Kristus, a te len o svetos pale zachudľa a ņerinda upral lende, akor lenge ela goreder pro agor sar ešeb.

²¹ Bo feder lenge uľahas, te na prindžarel o čačipnaskero drom, sar te prindžarel a paľis te visarel pes andral oda sentno prikazaŋje, so lenge sas dino.

²² Ačhila pes lenge avke, sar pes vakerel: “*O rikono geľa pale paš oda, so čandľa avri,*” the: “O žužo balo pes geľa pale te meľarel andre čhik.”

3

Pal o Džives le Rajeskero

¹ Kada ľil imar hino dujto, so tumenge pisinav, mire lačhe phralale. Andro soduj ľila tumenge leperav, hoj mištes te gondolinen.

² Kamav, hoj te na bisteren pro lava, so imar anglal phende o sentna proroka aŋi pro prikazaŋje le Rajeskero le Spasiťeliskero, so tumenge sas dino prekal o apoštola.

³ Ale anglal savoreste džanen oda, hoj andro posledna dživesa avena ajse manuša, save dživena pal peskere binošna žadosci. Asana tumen avri

⁴ a phenena: “Či na phenda, hoj avela? Kaj hino? Se kanastar mule o dada, sa hin avke, kanastar sas kerdo o svetos!”

⁵ Bo on narokom na kamen te džanel, hoj imar čirlastar o Del kerđa o ņebos the e phuv le laveha. Na kamen te džanel oda, hoj e phuv sas kerďi le paŋestar a le paŋeha

⁶ a hoj o čirlatuno svetos sas tašľardo a zŋičimen ole paŋeha.

⁷ Adadžives oda lav likerel kada ņebos the kadi phuv la jagake. Likerel len prekal oda džives, sar ena odsudzimen a zŋičimen o bijedevleskere manuša.

⁸ Ale ma bisteren, mire lačhe phralale, hoj jekh džives hin ko Raj sar ezeros (1 000) berša a ezeros (1 000) berša sar jekh džives.

⁹ O Raj na avela nasig te kerel oda, so phenda, avke sar peske vareko gondolinel. Ov mek užarel, bo na kamel, hoj ņiko te na el odsudzimen andro meriben, ale kamel, hoj pes savoredžene te visaren ko Del.

¹⁰ A o džives le Rajeskero avela sar o živaŋis počoral. Andre oda džives o ņebos našľola bara vikaha a sa, so hin upre pro ņebos, zlabola andre jag a e phuv the sa, so pre late hin, ela zŋičimen.

¹¹ Te kada savoro kavke našľola, save mušinen te el andre tumaro dživipen sentne the pobožne?

¹² Sar tumenge kampil te dživel, so igen užaren oda Džives le Devleskero, sar dikhena, hoj o ņebos našľola andre jag the sar savore aver veci rozďžala andro baro keradipen?

¹³ No amen užaras pre oda lav, so amenge diňa: Pro nevo ņebos the pre nevi phuv, so ena pherde le spravodľišagoha.

¹⁴ Vašoda, mire lačhe phralale: Te užaren kala veci, keren sa, hoj te aven arakhle andro smirom le Rajeha, žužen the bi o binos.

¹⁵ Len sar tumari zachrana oda, hoj amaro Raj mek užarel. Bo avke tumenge pisinelas the amaro lačo phral, o Pavol, ola godaha, so leske sas diši.

¹⁶ Avke vakerel pal kala veci andre savore peskere lila. Andre ola lila hin varesave veci, so hin phares te achalol, vašoda len previsaren o manuša, save nane avrisikade a nane zorale andro pačaben. On previsaren the aver pisimen Lav a avke pes zničinen korkore.

¹⁷ Ale te oda imar anglal džanen, mire lače phralale, chrañinen tumen, hoj tumen te na scirden o bijedevleskere manuša le klamišagoha a te na odperen andral tumaro zoralo pačaben.

¹⁸ Ale baron andro lačhipen (milost) le Rajeskero, hoj feder te prindžaren le Ježiš Kristus, amare Rajes the Spasitelis. Leske e slava the akana the pro furt!
Amen.

O Ešebno Lil Le JANOSKERO

Pal o lav, so del o dživipen

¹ So sas ešebnovarestar (peršovarestar), so šundam, so dikhlam peskere jakhenca, pre soste dikhahas a sostar pes amare vasta chudenas, pal oda vakeras, pal oda lav, so del o dživipen.

² A sar pes oda dživipen sikađa, dikhlam a svedčinas tumenge pal oda večno dživipen, so sas ko Dad a sikađa pes amenge.

³ Avke oda, so dikhlam the šundam, vakeras avri the tumenge, hoj tumen te aven amenca jekhetane. A amen sam jekhetane le Dadeha the leskere Čaha, le Ježišoha Kristoha.

⁴ Kada tumenge pisinas vašoda, hoj amaro radišagos te avel pherardo.

O Del hin o svetlos

⁵ Kada hin oda, so šundam lestar a vakeras avri tumenge: O Del hin o svetlos a andre leste nane nisavo kalipen.

⁶ Te phenas, hoj sam leha jekhetane, ale phiras andro kalipen, klaminas a na keras o čačipen.

⁷ Ale te phiras andro svetlos avke, sar ov hino andro svetlos, akor sam jekhetane jekh avreha anglo Del a o rat le Ježišoskero, leskere Časkero, amen obžužarel andral dojekh binos.

⁸ Te phenas, hoj amen nane bini, korkore pes klaminas a nane andre amende o čačipen.

⁹ Ale te viznavinas peskere bini, verno hino the čačipnaskero, hoj amenge te odmukel o bini a te žužarel andral savore nalačipena.

¹⁰ Te phenas, hoj na kerđam binos, keras lestar klamaris a nane andre amende leskero lav.

2

O Ježiš zaačhel vaš amende

¹ Čavorale mire, kada tumenge pisinav vašoda, hoj te na keren o bini. A te vareko kerđahas binos, hin amen vareko, ko paš amende ačhel anglo Dad: o Ježiš Kristus, o čačipnaskero.

² Prekal leste amenge hin odmukle o bini – no, na ča amenge, ale the cale svetoske.

³ Pal oda džanas, hoj les prindžaras: Te dolikeras leskere lava.

⁴ Oda, ko phenel: “Prindžarav les,” ale leskere lava na dolikerel, hino klamaris a andre leste nane o čačipen.

⁵ Ale oda, ko dolikerel leskero lav, čačes kamel le Devles. Pal oda džanas, hoj sam andre leste.

⁶ Oda, ko phenel, hoj ačhel andre leste, mušinel te dživel avke, sar ov dživelas.

O nevo prikazaňje

⁷ Mire lače phralale, na pisinav tumenge nevo prikazaňje, ale o purano prikazaňje, so tumende sas ešebnovarestar (peršovarestar). Oda purano prikazaňje hin o lav, so imar šundan.

⁸ A the nevo prikazaňje tumenge pisinav, bo oda čačipen dičhol andro Kristus the andre tumende, bo o kalipen džal het a o čačo svetlos imar švicinel.

⁹ Oda, ko phenel, hoj hino andro svetlos a našti avri ačhel peskere phrales, hino mek furt andro kalipen.

¹⁰ Oda, ko kamel peskere phrales, ačhel andro svetlos: Nane andre leste nič, pre soste vareko šaj perel.

¹¹ Ale oda, ko našti avri ačhel peskere phrales, hino andro kalipen a phirel andro kalipen. Añi na džanel, kaj džal, bo o kalipen korardža leskere jakha.

¹² Pisinav tumenge, čhavorale, hoj vaš leskero nav tumenge hin o bini odmukle.

¹³ Pisinav tumenge, dadale, hoj prindžardan oles, ko hin ešebnovarestar.

Pisinav tumenge, terne čhavale, hoj ňerindan (zvitazindan) upral o Nalačo.

¹⁴ Pisinav tumenge, čhavale, hoj prindžarenas le Dades.

Pisindom tumenge, dadale, hoj prindžarenas oles, ko hin ešebnovarestar.

Pisindom tumenge, terne muršale, hoj san zorale a le Devleskero lav ačhel andre tumende a ňerindan (zvitazindan) upral o Nalačo.

¹⁵ Ma kamen o svetos, aňi o veci, so hin pro svetos. Te vareko kamel o svetos, na kamel le Dades.

¹⁶ Bo nič olestar, so hin pro svetos – e žadosca le teloskeri, e žadosca le jakhengeri, abo o barikano dživipen – nane le Dadestar, ale hin andral o svetos.

¹⁷ A o svetos the leskeri žadosca našlol, ale oda, ko kerel e voľa le Devleskeri, ačhel pro furt.

Pal o antikrist

¹⁸ Čhavale, hin ade e posledno ora. Šundān, hoj avela o antikrist, a avke imar akana avle but antikristi. Oleha džanas, hoj hin e posledno ora.

¹⁹ Avle avri maškar amende, ale na sas amendar, bo te ulehas amendar, ačhilehas amenca. Ale kada pes ačhila, hoj pes te sikaven, hoj nane savore amendar.

²⁰ Tumen san pomazimen le Sentnonestar, vašoda tumen savore džanen o čaćipen.

²¹ Na pisindom tumenge vašoda, hoj na džanen o čaćipen, ale vašoda, bo les prindžaren a džanen, hoj ňisavo klamišagos na avel andral o čaćipen.

²² A ko hin klamaris, te na oda, ko zaprinel, hoj o Ježiš hino o Kristus? Oda, ko zaprinel le Dades the le Čhas, hin oda antikrist.

²³ Ole manušes, savo zaprinel le Čhas, nane aňi o Dad. Ale oda, ko viznavinel le Čhas, oles hin the o Dad.

²⁴ Vašoda mi ačhel andre tumende oda, so šundān ešebnovarestar. Te oda, so šundān ešebnovarestar, ačhela andre tumende, akor the tumen ačhena andro Čhavo the andro Dad.

²⁵ A oda hin o lav, so o Kristus diňa: O večno dživipen.

²⁶ Kada tumenge pisindom pal ola, save tumen cirden andro binos.

²⁷ No pre tumende ačhel o Duchos le Kristoskero, saves priiľan lestar, a vašoda na kempel tumenge, hoj tumen vareko te sikavel. Bo leskero Duchos tumen sikavel pal savoreste a oda, so sikavel, hino čaćipen a na klamišagos – ačhen andre leste, avke sar tumen sikavelas.

Čhave le Devleskere

²⁸ A akana, mire čhavorale, ačas andre leste, hoj akor, sar pes sikavela, te avas bi e dar a te na pes ladžas angle leste, sar avela.

²⁹ Te džanen, hoj ov hino čaćipnaskero, akor džanen, hoj sako, ko kerel o spravodlišagos, uliľa (narodzindā) lestar.

3

¹ Dikhen, savo kamiben amen diňa o Dad, hoj pes te vičinas le Devleskere čhave. A amen the sam! Vašoda amen o svetos na prindžarel, bo les na prindžardā.

² Mire lače phralale, akana sam le Devleskere čhave, ale mek pes na sikada, so avaha. Ale džanas, hoj sar pes sikavela, avaha ajse sar ov, bo dikhaha les avke, sar hino.

³ Sako, kas hin kajso užaripen (nađej) andre leste, pes žužarel avke, sar ov hino žužo.

⁴ Sako, ko kerel binos, na dolikerel o zakonos; bo o binos hin oda, hoj pes na dolikerel o zakonos.

⁵ A džanen, hoj o Ježiš pes sikada vašoda, hoj te lel amare bini, a andre leste nane binos.

⁶ Sako, ko ačhel andre leste, na kerel o bini a sako, ko kerel o bini, les na dikhla, aňi les na prindžarel.

⁷ Čhavorale, ņiko tumenca te na thovel avri! Oda, ko kerel, so hin čačipnaskero, hino čačipnaskero, avke sar o Kristus hino čačipnaskero.

⁸ Oda, ko kerel o binos, hino le bengestar, bo o beng kerel o bini ešbnovarestar (peršovarestar). Vašoda pes sikada o Čhavo le Devleskero, hoj te musarel le bengeskere buča.

⁹ Sako, ko ulila (pes narodzinda) le Devlestar, na kerel bini, bo le Devleskero dživipen ačhel andre leste avke sar o semjenkos a aňi našti kerel bini, bo ulila (pes narodzinda) le Devlestar.

¹⁰ Pal oda šaj džanen, ko hin le Devleskere čhave a ko le bengeskere čhave: Sako, ko na kerel oda, so hin čačipnaskero, nane le Devlestar – aňi oda, ko na kamel peskere phrales.

Te kamas jekh avres

¹¹ Bo kada hin oda, so šundān ešbnovarestar: Hoj te kamas jekh avres.

¹² Na avke sar o Kain, savo sas le Nalačhestar a murdarđa peskere phrales. A soske les murdarđa? Bo oda, so o Kain kerelas, sas nalačo a oda, so kerelas leskero phral, o Abel, sas lačo.

¹³ Ma čudalinen tumen, phralale mire, te tumen o svetos našti avri ačhel.

¹⁴ Vašoda, hoj kamas le phralen, džanas, hoj pregeľam andral o meriben andro dživipen. Oda, ko na kamel le phrales, ačhel andro meriben.

¹⁵ Sako, ko našti avri ačhel peskere phrales, hino vrahos a džanen, hoj ņisave vrahos nane andre peste o večno dživipen.

¹⁶ Pal oda prindžardam le Devleskero kamiben, hoj ov diňa peskero dživipen vaš amenge. Avke the amen mušinas te del peskero dživipen vaš o phrala.

¹⁷ Te varekas hin o barvalipen andre kada svetos a te dikhela, hoj le phrales nane vareso, ale phandela angle leste peskero jilo, sar šaj el le Devleskero kamiben andre leste?

¹⁸ Mire čhavorale, te na kamas ča le lavenca the la čibaha, ale oleha, so čačes keras.

Te džas anglo Del bi e dar

¹⁹ Pal oda džanas, hoj sam le čačipnastar a hin amen anglo Del smirom andro jile,

²⁰ bo te šunas andro jilo, hoj namištes keras, o Del hino bareder sar amaro jilo a džanel savoro.

²¹ Phralale, te šunas andro jilo, hoj amen nane binos, šaj džas anglo Del bi e dar.

²² A chudas lestar savoro, so mangas, bo dolikeras leskere prikazaňja a keras oda, so leske hin pre dzeka.

²³ Kada hin leskero prikazaňje: Hoj te pačas andre leskero Čhavo – andro nav Ježiš Kristus – a hoj te kamas jekh avres, avke sar amenge diňa o prikazaňje.

²⁴ Ola, save dolikeren leskere prikazaňja, ačhen andre leste a ov tiš andre lende. A džanas, hoj ačhel andre amende, prekal o Duchos, saves amenge diňa.

4

Te na pačas dojekhe duchoske

¹ Phralale mire, ma pačan dojekhe duchoske. Probalinen (skušinen) le duchen, či hine le Devlestar, bo but falošna proroka avle andro svetos.

² Pal kada prindžarena le Devleskere Duchos: Dojekh duchos, savo pridžanel, hoj o Ježiš Kristus avla andro telos, hino le Devlestar.

³ A dojekh duchos, savo na pridžanel, hoj o Ježiš Kristus avla andro telos, nane le Devlestar. Oda hin oda duchos le antikristoskero, pal savo šundān, hoj avela a akana imar hino pro svetos.

⁴ Čhavorale, tumen san le Devlestar a ņerindān (zviťazindān) upral lende, bo oda, ko hin andre tumende, hino bareder sar oda, ko hin andro svetos.

⁵ On hine andral o svetos, vaš oda vakeren avke sar o svetos a o svetos len šunel.

⁶ Amen sam le Devlestar a oda, ko prindžarel le Devles, šunel amen – ale oda, ko nane le Devlestar, na šunel amen. Pal oda prindžaras le čačipnaskere Duchos the le duchos, savo cirdel andro klamišagos.

O Del hin o kamiben

⁷ Phralale mire, kamas jekh avres, bo o kamiben hin le Devlestar a sako, ko kamel, uliła (pes narodzindā) le Devlestar a prindžarel le Devles.

⁸ Oda, ko na kamel, na prindžarda le Devles, bo o Del hin o kamiben.

⁹ Le Devleskero kamiben ke amende pes sikađa avke, hoj o Del bičhađa peskere jekhore Čhas pro svetos, hoj prekal leste amen te el dživipen.

¹⁰ O kamiben nane oda, hoj amen kamahas le Devles, ale hoj ov kamelas amen a bičhađa peskere Čhas, hoj prekal leste amenge te el odmukle o bini.

¹¹ Phralale mire, te amen o Del avke kamelas, the amen mušinas te kamel jekh avres.

¹² Le Devles šoha (ňikda) ņiko na dikhľa, ale te kamas jekh avres, o Del ačhel andre amende a leskero kamiben hin dokerdo andre amende.

¹³ Pal oda džanas, hoj ačas andre leste a ov andre amende, hoj amen diňa peskere Duchostar.

¹⁴ Amen dikhľam a svedčinas, hoj o Dad bičhađa le Čhas sar Spasitelis le svetoske.

¹⁵ O Del ačhel andre dojekh, ko viznavinel, hoj o Ježiš hin o Čhavo le Devleskero, a ov andro Del.

¹⁶ Amen pačandilam a prindžardam o kamiben, so hin le Devles ke amende. O Del hin o kamiben a oda, ko ačhel andro kamiben, ačhel andro Del a o Del andre leste.

¹⁷ Avke hin o kamiben dokerdo andre amende, hoj te avas bi e dar pro sudno džives. Bo ajso sar ov hino andre kada svetos, ajse sam the amen.

¹⁸ Andro kamiben nane dar, bo o kamiben, so hino dokonalo, tradel avri e dar. Ko pes daral, daral pes le trestostar, vašoda nane dokonalo andro kamiben.

¹⁹ Amen les kamas, bo ov amen ešebno kamelas.

²⁰ Te vareko phenel: “Kamav le Devles,” ale peskere phrales našti avri ačhel, hino klamaris. Bo te o manuš na kamel peskere phrales, saves dikhľa, sar šaj kamel le Devles, saves na dikhľa?

²¹ A kada prikazaņje amen hin le Kristostar: Oda, ko kamel le Devles, mi kamel the peskere phrales.

5

O pačaben ņerinel upral o svetos

¹ Sako, ko pačal, hoj o Ježiš hin o Kristus, uliła (pes narodzindā) le Devlestar; a sako, ko kamel le Dades, kamel the leskere čhas.

² Pal oda džanas, hoj kamas le Devleskere Čhaven, te kamas le Devles a dolikeras leskere prikazaňja.

³ Bo kada hin o kamiben le Devleskero, hoj te dolikeras leskere prikazaňja a leskere prikazaňja nane phare.

⁴ Bo savoro, so uliľa (pes narodzinda) le Devlestar, ňerinel (zvitazinel) upral o svetos. A amaro pačaben hin oda, so ňerinda upral o svetos.

⁵ Ko šaj ňerinel upral o svetos? Ča oda, ko pačal, hoj o Ježiš hin o Čhavo le Devleskero.

O svedectvo pal o Čhavo

⁶ O Ježiš Kristus hin oda, savo avľa prekal o paňi the prekal o rat. Na avľa ča le paňeha, ale le paňeha the le rateha. A o Duchos hin oda, ko svedčinel, bo o Duchos hin o čačipen.

⁷ Bo trin hine, save svedčinen:

⁸ o Duchos, o paňi the o rat. A on trin hine jekh andre oda.

⁹ Te prilas o svedectvo le manušengero, o svedectvo le Devleskero hino bareder. Le Devleskero svedectvo hin oda, so phenda pal peskero Čhavo.

¹⁰ Oda, ko pačal andro Čhavo le Devleskero, oles hin o svedectvo andre peste. Ko na pačal le Devleske, oda lestar kerďa klamaris, bo na pačandila ole svedectvoske, so phenda o Del pal peskero Čhavo.

¹¹ A kada hin oda svedectvo, hoj amen o Del diňa večno dživipen a oda dživipen hin andre leskero Čhavo.

¹² Kas hin o Čhavo, oles hin o dživipen; a kas nane o Čhavo le Devleskero, oles nane o dživipen.

Pal o večno dživipen

¹³ Kada pisindom tumenge, save pačan andro nav le Devleskere Čhaskero, hoj te džanen, hoj tumen hin o večno dživipen.

¹⁴ Hin amen kadi istota anglo Del, hoj ov amen šunel, sar mangas vareso pal leskeri voľa.

¹⁵ Te džanas, hoj amen šunel andre savoreste, so mangas, ta džanas, hoj pes amenge imar ačhila oda, so lestar manglam.

¹⁶ Te vareko dikhlahas peskere phrales, hoj kerel binos, so na lidžal pro meriben, mi mangel vaš leske a o Del les dela dživipen – ale ča te na kerďa binos pro meriben. Te vareko kerďa ajso binos, so lidžal pro meriben, na phenav, hoj pes te mangel vaš ajso manuš.

¹⁷ Dojekh nalačipen hin binos, ale hin the binos, so na lidžal pro meriben.

¹⁸ Džanas, hoj o manuš, savo uliľa le Devlestar, na kerel o bini. Ale oda, ko uliľa le Devlestar – o Ježiš – les chraňinel a o nalačo pes lestar na chudel.

¹⁹ Džanas, hoj sam le Devlestar a calo svetos hin andre zor le bengeskeri.

²⁰ A džanas, hoj o Čhavo le Devleskero amen avľa te del godi, hoj te prindžaras le čače Devles. Amen dživas jekhetane le čače Devleha – andre leskero Čhavo, o Ježiš Kristus. Ov hin o čačo Del the o večno dživipen.

²¹ Čhavorale, chraňinen tumen le modlendar – le falošne devlendar. Amen!

O Dujto L'il Le JANOSKERO

O pozdravos

¹ Me o phureder:

La Raňake, savi hiňi avrikidňi le Devlestar, the lakere čhvenge, saven čačes kamav – a na ča me korkoro, ale the savore, save prindžarde o čačipen.

² Kamas tumen, bo o čačipen ačhel andre amende a ela amenca pro furt.

³ Mi del tut o lačipen (o milost'), o smirom the o lačhejleskeriben andro čačipen the kamiben amaro Del, o Dad, the o Ježiš Kristus, amaro Raj o Čhavo le Dadeskero.

O kamiben the o čačipen

⁴ Igen radisalilom, hoj arakhlom tire čhavendar ajsen, save phiren andro čačipen avke, sar chudlam o prikazaňje le Dadestar.

⁵ Akana, Raňije, na pisinav tuke nevo prikazaňje, ale oda, so amen sas ešebnovarestar (peršovarestar). Mangav tut, hoj te kamas jekh avren.

⁶ A o kamiben hin oda, hoj te phiras andre leskere prikazaňja. A oda prikazaňje hin te phirel andro kamiben, avke sar šundan ešebnovarestar.

⁷ Bo andro svetos avle but klamara, save na viznavinen, hoj o Ježiš Kristus avla andro telos. Ajsu manuš hino klamaris the o antikrist.

⁸ Den pre tumende pozoris, hoj te na našaven oda, pre soste kerenas, ale hoj te chuden calo počiniben.

⁹ Ole manušes, ko džal dureder a na ačhel andro sikaviben le Kristoskero, nane o Del. Ale ko ačhel andro sikaviben le Kristoskero, oles hin the o Dad the o Čhavo.

¹⁰ Te vareko avel ke tumende a na anel kada sikaviben, ma prilen les andro kher, aňi les ma pozdravinen.

¹¹ Bo oda, ko les prilel, hino jekhetane leha andre leskere nalače skutki.

O posledna lava

¹² Hin man but so tumenge te pisinel, ale na kamav oda te kerel pro papiris la tintaha. Bo pačav, hoj avava ke tumende a vakeraha jekh avreha, hoj amaro radišagos te el pherdo.

¹³ O čhave tira pheňakere, savi hiňi avrikidňi le Devlestar, tut pozdravinen. Amen.

O Trito Lil Le JANOSKERO

O pozdravos

¹ Me o phureder pisinav le lače phraleske, le Gajoske, saves čačes kamav.

² Miro lačo Gajona, mangav, hoj tuke te el mištes andre savoreste a hoj te aves sasto, avke sar hin mištes tira dušake.

³ Bo igen radisalilom, sar avenas o phrala a vakerenas, hoj sal verno andro čačipen a sar džives andro čačipen.

⁴ Nane man bareder radišagos sar oda, hoj te šunav, hoj mire čhave dživen andro čačipen.

Ašarel le Gajos

⁵ Phrala miro lačo, presikaves tiri vernost andre oda, sar pes likereres ko phrala the ko cudze.

⁶ On phende avri angle khangeri pal tiro kamiben. A sar len des oda, so lenge kampil pro drom, mištes keres, bo avke oda kamel o Del.

⁷ Se pes dine pro drom prekal o nav le Kristoskero a na lenas nič le manušendar, save na pačan.

⁸ Amenge kampil kajse phralen te prilel, bo avke keras jekhetane e buči prekal o čačipen.

O Diotrefes the o Demetrios

⁹ Pisindom imar le khangerake, ale o Diotrefes, savo kamel te el ešebno (peršo) maškar lende, amen na prilel.

¹⁰ Vašoda sar avava, leperava oda, so kerel: Hoj vakerel pal amende nalače lava. A aňi oda leske nane dos, ale mek korkoro na prilel le phralen. A olenge, save len kamlehas te prilel, na domukel a čhivel len avri andral e khangeri.

¹¹ Phrala miro lačo, ma liker tut pal o nalačo, ale pal o lačo. Oda, ko kerel o lačo, hin le Devlestar, ale ko kerel o nalačo, na dikhla le Devles.

¹² Sako – the korkoro o čačipen – vakerel mištes pal o Demetrios. The amen svedčinas a džanen, hoj amare lava hine čačipnaskere.

¹³ Uľahas man tuke but so te phenel, ale na kamav tuke te pisinel andro lil.

¹⁴ Ale pačav, hoj tut sig dikhava a vakeraha jekh avreha.

¹⁵ Smirom tuke! O phrala tuke bičhaven pozdravi. Pozdravin mandar le phralen, dojekhes lendar.

O Lil Le JUDASKERO

¹ Me o Juda, le Ježišoskero sluhas the le Jakoboskero phral, pisinav tumenge, save san vičimen avri a kas o Del o Dad kamel a likerel andro Ježiš Kristus.

² O lačhipen, o kamiben the o smirom mi rozbaron maškar tumende.

Pal o falošna učiteľa

³ Phralale mire, igen tumenge kamavas te pisinel pal amari jekhetaňi zachrana, ale akana tumenge mušinav te pisinel a te priphenel, hoj te keren sa vaš o pačaben, so o Del diňa le sentnenge jekhvar a pro furt.

⁴ Bo varesave manuša pes avre dromenca ispidle andre počoral. Lengero sudos hin pisimen imar čirla anglal. On hine o bijedevleskere manuša, save čerinen o lačhipen (milost) amare Devleskero vaš o nažužipena a na pridžanen pes ke amaro jekh vladcas the Raj, Ježiš Kristus.

⁵ Kamav tumenge te leperel, choc imar savoro oda džanen, hoj o Raj ešeb (peršo) zachraňinda leskere manušen andral e Egiptsko phuv, ale palis merarda olen, save na pačandile.

⁶ The le aňjelen, save na zalikerde peskeri autorita, ale omukle peskere than, likerel andro kalipen andro večne puta, medik len na sudzinela andre oda Baro Džives.

⁷ Leperen peske the pre Sodoma the Gomora the pro fori pašal lende, so kerenas ajso baro lubipen, hoj džalas o murš le muršeha, a vašoda sas marde la jagaha, so šoha (ňikda) na preačhel. Oda hin dino prekal amende, hoj pal oda te džanas a te daras.

⁸ Avke hin the kale manušenca: Lidžan len o sune a melaren andre peskere tela le binenca, na prilen e autorita a namištes vakeren pro aňjela andre slava.

⁹ Aňi o archaňjelos o Michael, sar pes marelas le bengeha vaš o telos le Mojžišoskero, pes na opovažinda leske namištes te phenel. Ča phenda: "O Raj tut mi marel!"

¹⁰ Ale kala vakeren namištes pre savoreste, so na achalon; hine sar o dzive džviri, save keren ča avke, sar pes šunen, no ipen vašoda ena zničimen.

¹¹ Vigos lenge! Bo gele ajse dromeha sar o Kain. Vaš o love pes dine te cirdel andro diliňipen, avke sar o Bileam. A mule avke sar o Korach, bo pes vzburiinde sar the ov.

¹² Sar tumen zdžan jekhetane te chal, on hine sar o melale fleki; chan tumenca bi e ladž a starinen pes ča pal peste. O balvaja len lidžan avrether a hine sar o chmari bi o paňi; sar o jesutne stromi bi o ovocje: Duvar avrimule a avricirdle the le koreňenca.

¹³ Hine sar o dzive moroskere vlni, so anen avri peskero džungipen sar o peni. Ola manuša hine sar o našade čerčeňa a prekal lende hin pririchtimen o nekkaleder kalipen pro furt.

¹⁴ Prorokinelas pal lende the o Enoch, o eftato murš pal o Adam, sar phenda: "Dikh, o Raj avela peskere but ezere sentnenca,

¹⁵ hoj te odsudzinel a te marel savore bijedevleskere manušen vaš savore bijedevleskere veci, so kerenas, the vaš savore džungale lava, so o binošna manuša pre leste phende."

¹⁶ Oda hin o dudroša, savenge nane nič pre dzeka; save dživen pal peskere žadosci. Lengere vušta vakeren bare zorale veci a le manušen lašaren ča vašoda, hoj lendar vareso te dochuden.

Te likerem avri

¹⁷ Ale tumen, mire lače phralale, ma bisteren pro lava, so tumenge sas anglal phende prekal o apoštola, saven bičhađa amaro Raj, o Ježiš Kristus.

¹⁸ On tumenge phenenas, hoj andro posledna časi avena ajse manuša, save asana a dživena pal peskere binošna žadosci.

¹⁹ Oda hin ola, save tumen odcirden the rozulaven; telesne manuša bi o Duchos.

²⁰ Ale tumen, mire phralale, baron andre tumaro igen sentno pačaben a modlinen tumen andro Sentno Duchos.

²¹ Likeren tumen andre le Devleskero kamiben a užaren pro lačhipen, so tumen lidžala andro večno dživipen – o lačhipen, so tumen dela amaro Raj o Ježiš Kristus.

²² Aven lačhejileskere ke ola džene, save hine slaba andro pačaben.

²³ Cirden len avri andral e jag a zachrañinen len. Avrenge aven lačhejileskere, ale merkinen, hoj pes te na melaren lengere binenca. The lengere gada, so sas melarde le binenca, tumenge mi džunglol.

O lašariben le Devleske

²⁴⁻²⁵ Mi džal e slava, o baripen, e zor the o rajipen le jekhe Devleske, amare Spasiteliske, prekal amaro Raj Ježiš Kristus, anglal savore časi, the akana the pre savore časi. Ov hino zoralo a pomožinela tumenge, hoj te na peren, a šaj anel andre peskeri slava bare radišagoha a bi e mel.

Amen.

Le Janoskero ZJAVEŇJE

O anglune lava

¹ Kada hin o zjaveŇje le Ježišoskero Kristoskero, so les diŇa o Del, hoj te sikavel peskere sluhenge pal oda, so pes mušinela sig te ačhel. Ov bičhađa peskere aŇjelos, hoj oda te del te džanel peskere sluhasko le Janoske.

² Ov vakerelas avri savoro, so dikhla – oda hin o lav le Devleskero the o svedectvo le Ježišoskero Kristoskero.

³ Bachtalo hin oda, ko genel, the ola, save šunen o lava andral kada prorocstvo a dolikeren oda, so hin andre pisimen, bo o časos hino pašes.

⁴ O Jan pozdravinel o eŇta khangera, so hine andre Azija: O lačhipen (milost) the o smirom tumenge Olestar, ko hin, ko sas a ko avela, the ole eŇta duchendar, save hine anglal leskero tronos,

⁵ the le Ježišostar Kristostar. Ov hin o verno švedkos, ešebno olendar, save sas uštade andral o meriben, a hin kralis upral savore kraľa pre phuv.

Leske, savo amen kamel a peskere rateha amen cinđa avri amare binendar;

⁶ savo kerđa amendar kraľen* the rašajen le Devleske peskere Dadeske, e slava the e zor pro furt! Amen.

⁷ Dikh, avel le chmarenca a dikhela les dojekh jakh, the ola, save les predemade. Rovena upral leste savore nipi pre phuv. Avke hin. Amen!

⁸ “Me som e Alfa the Omega, o Ešebno the o Posledno,” phenel o Raj, o Del, “oda, ko hin, ko sas a ko avela, oda Nekzoraleder.”

O Jan dikhel le Kristus

⁹ Me o Jan, tumaro phral, jekhetane tumenca likerav avri o pharipen, so amen hin vaš o krališagos le Ježišoskero Kristoskero. Somas pro ostrovos Patmos vaš o lav le Devleskero the vaš o svedectvo pal o Ježiš.

¹⁰ Andre le Rajeskero džives somas andro Duchos a šundom pal mande zoralo hangos sar o hangos la trubakero,

¹¹ so vakerelas: “Oda, so dikhes, pisin andro zvitkos a bičhav le eŇta zborenge, so hin andre Azija: Andro Efezus, andre Smirna, andro Pergamos, andre Tijatira, andro Sardis, andre Filadelfia the andre Laodikea.”

¹² Visalilom palal, hoj te dikhav oles, ko manca vakerelas. A sar visalilom, dikhľom eŇta somnakune momelara

¹³ a maškar ola eŇta momelara dikhľom varekas, ko marelas pro Čhavo le Devleskero. Sas urdo andro džindarde gada džo o pindre a somnakuno pasos les sas prephandlo prekal e brekh (o čuča).

¹⁴ Leskero šero the leskere bala sas igen parne – parne sar jiv – a leskere jakha sas sar o jagale plameňa.

¹⁵ A leskere pindre sas sar o blištaco trast rozlabardo andro bov a leskero hangos sas sar o hangos but paŇengero.

¹⁶ Andro čačo vast les sas eŇta čercheňa, andral leskero muj avelas avri ostro šabľa, so čhinel pal soduj seri, a leskero muj sas sar o kham, so labol andre peskeri zor.

¹⁷ Sar les dikhľom, pelom leske paš o pindre sar mulo. Ov pre ma thođa peskero čačo vast a phenda mange: “Ma dara tut! Me som o Ešebno (Peršo) the o Posledno.

---

* 1:6 Grekengeri čhib: O krališagos

¹⁸ Me som the o Džido – somas mulo, ale dikh, som džido pro furt. Amen. Mande hin o kleji le peklostar the le meribnastar.

¹⁹ Vašoda pisin andre savoro, so akana dikhl'al: Oda, so hin akana, the oda, so pes pal kada ačhela.

²⁰ Ola efta čercheña, so dikhl'al andre miro čačo vast, the ola efta somnakune momelara hin o garudipen. O efta čercheña hin o aňjela le efta khangerengere a o efta momelara hin o efta khangera.”

2

La khangerake andro Efezus

¹ “Le aňjeloske andre khangeri Efezus pisin:

Kada vakerel oda, savo likerel o efta čercheña andre peskero čačo vast a phirel maškar ola efta somnakune momelara.

² Džanav tire skutki, pal tiri buči the pal tiro avrilikeriben a the oda, hoj našti zlidžas le nalačhen. Probalind'al (skušind'al) olen, save pal peste phenen, hoj hine apoštola, ale nane, a avl'al pre oda, hoj hine klamara.

³ Likerd'al avri, cerpind'al but vaš miro nav a furt birines.

⁴ Ale hin man pre tu oda, hoj omukl'al tiro ešebno (peršo) kamiben.

⁵ Ma bister pre oda, kaj salas a khatar pełal avri, visar tut ole binendar a ker oda, so ešeb kerehas. Ale te tut na visareha le binendar, avava pre tu a čhalavava tiro momelaris pal leskero than.

⁶ Ale jekh veca keres mištes: Našti avri ačhes oda, so keren o Mikulašenci*, so the me našti avri ačhav.

⁷ Kas hin kana, mi šunel, so o Duchos phenel le khangerenge! Oles, ko ňerinel (zvitazinel), dava te chal pal o stromos le dživipnaskero, so hin andro rajos le Devleskero.”

La khangerake andre Smirna

⁸ “Le aňjeloske andre khangeri Smirna pisin:

Kada vakerel oda Ešebno the o Posledno, oda, ko sas mulo a obdžidila.

⁹ Džanav tiro pharipen the tiro čoripen, ale sal barvalo. Džanav the pal ola, save namištes pal tu vakeren a save phenen pal peste, hoj hine Židi, ale nane a hine e sinagoga le satanoskeri.

¹⁰ Ma dara olestar, so cerpineha! Dikh, o beng čhivela varesaven tumendar andre bertena, hoj te aven probalimen avri, a ela tumen pharipen deš džives. Av pačivalo dži o meriben a dava tut e koruna le dživipnaskeri!

¹¹ Kas hin kana, mi šunel, so o Duchos phenel le khangerenge! Oles, ko ňerinel (zvitazinel), o dujto meriben na dukhavela.”

La khangerake andro Pergamos

¹² “Le aňjeloske andre khangeri Pergamos pisin:

Kada vakerel oda, kas hin odi ostro šabla, so čhinel pal soduj seri.

¹³ Džanav, kaj bešes – ode, kaj hin o tronos le satanoskero. Ale likerel tut mire navestar a na preačil'al andre ma te pačal, aňi andre ola dživesa, sar svedčinelas o Antipas, miro pačivalo švedkos, saves murdarde andro tumaro foros, kaj bešel o satan.

¹⁴ Ale hin man pre tu sikra vareso: Hin tut ode ajse džene, save likerel o sikaviben le Bileamoskero. Bo ov sikavelas le Balak sar te lidžal le Izraeloskere čhaven pro bini, hoj te chan oda, so hin obetimen le modlence a te keren o lubipen.

¹⁵ A the tut hin ajse džene, save likerel o sikaviben le Mikulašengero†.

* 2:6 Abo: O Nikolaiti † 2:15 Abo: Le Nikolaitengero

¹⁶ Visar tut olestar! Bo sar na, avava pre tu sig a marava man lenca la šablaha andral miro muj.

¹⁷ Kas hin kana, mi šunel, so o Duchos phenel le khangerenge! Oles, ko ņerinel, dava andral e garuđi manna a dava les parno baroro, pre savo ela pisimen o nevo nav, so na džanel ņiko, ča oda, ko les chudel.”

La khangerake andre Tijatira

¹⁸ “Le aŋjeloske andre khangeri Tijatira pisin:

Kada vakerel o Čhavo le Devleskero, saves hin o jakha sar o jagale plameňa the o pindre sar o bliščaco trast.

¹⁹ Džanav tire skutki, tiro kamiben, tiri buči, tiro pačivaliben the tiro avrilikeriben. Džanav the oda, hoj akana keres buter sar akor, sar andre ma pačandilal.

²⁰ Ale hin man pre tu oda, hoj domukes la džuvla Jezabel, savi phenel pal peste, hoj hiŋi prorokiňa. Oleha, so sikavel, odcirdel mire služobŋiken, hoj te keren o lubipen a te chan oda, so hin obetimen le modlenge.

²¹ Diňom la časos, hoj pes te visarel andral peskero lubipen, ale na kamel.

²² Dikh, me la thovav pro hađos, kaj cerpinela. A pre ola, save laha keren o lubipen, domukava baro pharipen, te pes na visarena olestar, so keren.

²³ Lakere čhaven marava the le meribnaha a dodžanena pes savore khangera, hoj me som, savo prindžarav o jile the o goda, a sakoneske tumendar počinava pal oda, so kerel.

²⁴ Ale phenav tumenge andre Tijatira, save pes na likerem ole sikavibnastar a save na prindžardan ‘o bare garuđipena le satanoskere’, hoj na thovav pre tumende aver pharipen.

²⁵ Ča likerem mištes oda, so tumen hin, medik me na avava.

²⁶ Oles, ko ņerinel a kerela dži o agor oda, so me kamav, dava zor upral o aver narodi –

²⁷ ‘Ov len lidžala la trastuňa pacaha a phagerela len pro kotora sar čhikakere čare’

²⁸ – avke sar the me priilom e zor mire Dadestar. A dava les the e tosaraskeri čerčeň.

²⁹ Kas hin kana, mi šunel, so o Duchos phenel le khangerenge!”

3

La khangerake andro Sardis

¹ “Le aŋjeloske andre khangeri Sardis pisin:

Kada vakerel oda, saves hin o efta duchi le Devleskere the o efta čerčeňa. Džanav tire skutki, hoj tut hin nav, hoj džives, ale sal mulo.

² Ušči a zoraľar savoro, so mek ačhila a so hin pašes paš o meriben. Bo na dikhav, hoj oda, so keres, hin mištes angle miro Del.

³ Ma bister pre oda, sar oda priilal the šundal, doliker oda a visar tut le binendar! Dikh, hoj te na zasoves, bo avava pre tu sar o živaŋis a aŋi na džaneha, savi ora pre tu avava.

⁴ Ale hin tut the andro Sardis vajkeci manuša, save peske na melarde andre o gada. On peske phirena manca andro parne gada, bo on peske oda zasogalinen (zaslužinen).

⁵ Oda, ko ņerinel (zvitazinel), ela urdo andro parne gada a leskero nav na khosava avri andral o zvitkos le džživipnaskero. A pridžanava man ke leste anglal miro Dad the anglal leskere aŋjela.

⁶ Kas hin kana, mi šunel, so o Duchos phenel le khangerenge!”

La khangerake andre Filadelfia

⁷ “Le aŋjeloske andre khangeri Filadelfia pisin:

Kada vakerel o Sentno, o Čačipnaskero, kaste hin e kleja le Davidoskeri, oda, ko phundravel o vudar avke, hoj ņiko našti phandel a phandel avke, hoj ņiko našti phundravel:

⁸ Džanav tire skutki. Dikh, phundrađom anglal tu o vudar a ņiko les našti phandel. Bo choc tut hin ča sikra zor, dolikeres miro lav a na zaprindał man.

⁹ Dikh, me kerava oda, hoj ola džene andral e satanoskeri sinagoga – ola, save phenen pal peste, hoj hine Židi, ale nane, bo klaminen – te aven a te bandon anglal tire pindre a te prindžaren, hoj me mange tut zakamlom.

¹⁰ Vašoda, hoj dolikerdał miro lav a likerdał avri, the me pre tu zadikhava a lava tut avri ola oratar, sar avela o baro pharipen pre calo svetos, hoj te probalinel avri (skušinel avri) olen, save bešen pre phuv.

¹¹ Avava sigo! Liker oda, so tut hin, hoj tuke ņiko te na lel tiri koruna!

¹² Oles, ko ņerinela, kerava sluposke andro chramos mire Devleske a imar šoha (ņikda) odarik na avela avri. Pisinava pre leste o nav mire Devleskero the o nav mire Devleskere forostar, ole neve Jeruzalemostar, so avel tele mire Devlestar andral o ņebos. Pisinava pre leste the miro nevo nav.

¹³ Kas hin kana, mi šunel, so o Duchos phenel le khangerenge!”

La khangerake andre Laodikea

¹⁴ “Le aņjeloske andre khangeri Laodikea pisin:

Kada vakerel oda, ko pes vičinel Amen, oda pačivalo the čačipnaskero švedkos, kas hin autorita upral savoro, so o Del kerđa.

¹⁵ Džanav tire skutki, hoj na sal aņi šilalo aņi tato. Te ča ułalas šilalo abo tato!

¹⁶ Ale vaš oda, hoj sal letno a na sal aņi šilalo aņi tato, čhungarava tut avri andral miro muj!

¹⁷ Bo phenes: ‘Som barvalo, barvalilom a na kampil mange ņikas,’ ale tu na džanes, hoj sal čoro, pro roviben, bidno, koro the lango.

¹⁸ Dav tut godi: Cin tuke mandar o somnakaj prežužardo andre jag, hoj te barvałos. Cin tuke the o parne gada, hoj tut te ures, hoj pes te na sikavel e ladž tire langipnaskeri. A cin mandar the e masca te makhel pro jakha, hoj te dikhes.

¹⁹ Me dovakerav a bararav avri sakones, kas kamav. Vašoda čačas pes rozgondolin a visar tut le binendar!

²⁰ Dikh, me ačhav paš o vudar a durkinav. Te vareko šundahas miro hangos a phundrađahas o vudar, džava andre ke leste a chava leha a ov manca.

²¹ Oleske, ko ņerinela, dava te bešel manca pre miro tronos, avke sar the me ņerindałom a bešav mire Dadeha pre leskero tronos.

²² Kas hin kana, mi šunel, so o Duchos phenel le khangerenge!”

4

O lašariben andro ņebos

¹ Palis dikhlom o phundrađo vudar pro ņebos. A oda ešebno hangos, so šundom sar o hangos la trubakero, manca vakerelas a phenda: “Av kade upre a me tuke sikavava, so pes mušinela palis te ačhel.”

² A takoj somas andro Duchos. Dikhlom tronos, so ačhelas andro ņebos, a pro tronos vareko bešel.

³ Oda, ko bešel pro tronos, dičholas avri sar o bar jaspis the sardis a pašal o tronos sas e duha, so dičholas avri sar smaragdos.

⁴ Pašal o tronos ačhenas bišuštar (24) troni a pro troni dikhlom te bešel bišuštar (24) phurederen. Sas urde andro parne gada a pro šere len sas o somnakune koruni.

⁵ Andral o tronos avenas avri o bleski the o perumi a anglo tronos labonas efta jagale lampaša, so hin o efta duchi le Devleskere.

⁶ A anglo tronos sas ajso vareso sar cakluno moros, so dičholas avri sar krištalos. A maškar o tronos the pašal o tronos sas štar džide bitostí, saven sas pherdo jakha anglunestar the palunestar.

⁷ Ešebno (peršo) džidi bitostí dičholas sar o levos; e dujto dičholas sar e gurumňori; la tritona bitostí sas ajso muj sar le manušes; a štarto dičholas sar orlos, so leťinel.

⁸ Dojekha kale bitostendar sas po šov kridli a sas len pherdo jakha avrunestar the andrunestar. A rat a džives na preačhen te vičinel:

“Sentno, sentno, sentno hin o Raj,

o Del, saves hin savori zor,

Oda, ko sas, ko hin a ko avela.”

⁹ A furt sar den o džide bitostí o baripen, e pačiv the o palikeriben Oleske, ko bešel pro tronos a ko dživel pro furt,

¹⁰ o bišuštar (24) phureder peren anglal Oda, ko bešel pro tronos, a bandon anglal Oda, ko dživel pro furt. A čhiven peskere koruni anglo tronos a phenen:

¹¹ “Tu sal hodno, Rajeja amaro Devla,

te lel o baripen, e pačiv the e zor,

bo tu kerdal savore veci;

tira voľatar sas stvorimen a hine.”

5

O Bakroro the o zvitkos

¹ Dikhľom o zvitkos andre čačo vast Oleske, savo bešelas pro tronos. Sas pisimen pal soduj seri a sas zaphandlo efta pečatenca.

² A dikhľom jekhe zorale aňjelos te vakerel zorale hangoha: “Ko hino hodno te phundravel o zvitkos a te prephagel leskere pečate?”

³ A ňiko pro ňebos, aňi pre phuv, aňi tel e phuv les našti phundrađa, aňi andre našti dikhľa.

⁴ Me igen rovavas, hoj pes ňiko na arakhľa hodno te phundravel o zvitkos a andre te dikhel.

⁵ Jekh le phurederendar mange phenda: “Ma rov! Dikh, ňerinda (zviťazinda) o Levos andral o kmeňos le Judaskero, o Koreňis le Davidoskero, hoj te phundravel o zvitkos the leskere efta pečate.”

⁶ A dikhľom te ačhel le Bakrores maškar o tronos the maškar ola štar džide bitostí the maškar ola phuredera. O Bakroro dičholas avri sar murdardo a sas les efta rohi the efta jakha, so hine o efta duchi le Devleskere bičhade pre cali phuv.

⁷ Ov avľa a ila o zvitkos andral o čačo vast Olestar, savo bešelas pro tronos.

⁸ Sar ila oda zvitkos, o štar džide bitostí the o bišuštar (24) phureder pele anglal o Bakroro. Sakones lendar sas jekh harfa the somnakuňi kuči pherardi le kadidloha, so hin o modľitbi le sentnengere.

⁹ Giľavenas nevi giľi a phenenas:

“Hodno sal te lel o zvitkos a te phundravel leskere pečate,

bo salas murdardo a cindaľ avri tire rateha le manušen le Devleske,

andral savore kmeňi, čhiba, nipi the narodi.

¹⁰ Kerdal lendar kralen the rašajen amare Devleske a on kralinena pre phuv.”

¹¹ Paľis dikhľom a šundom o hangos but aňjelengero. Sas milioni milionengere the ezera ezerengere aňjela pašal o tronos, pašal o džide bitostí the pašal o bišuštar (24) phureder.

¹² A on vičinenas zorale hangoha:

“Hodno hino o Bakroro, oda murdardo, te prilal e autorita, the o barvalipen,

the o godaveripen, the e zor, the o rajipen, the e pačiv, the e slava a the o lašariben!”

¹³ Šundom te phenel savoro, so dživel andro ňebos, pre phuv the tel e phuv, the pro moros a sa, so hin andre:

“Oleske, ko bešel pro tronos, the le Bakroreske o lašariben, e pačiv, e slava the e zor pro furt!”

¹⁴ O štar džide bitostí phende: “Amen,” a o bišuštar (24) phureder pele pre phuv a lašarenas les.

6

O pečate

¹ Dikhłom, sar phundrađa o Bakroro jekh le efa pečatendar a šundom jekha le džide bitostendar te vakerel perumoskere hangoha: “Av!”

² Me dikhłom a ode sas jekh parno graj a oles, ko upre bešelas, sas jekh lukos. Sas leske diŋi e koruna. Ov imar buterval ňerinda (zviťazinda) a geła, hoj te ňerinel.

³ Sar phundrađa e dujto pečat, šundom sar e dujto džidi bitost vakerelas: “Av!”

⁴ Aver graj avła avri, sas jagalo-lolo, a oleske, ko upre bešelas, pes diŋa, hoj te lel o smirom pal e phuv, hoj o manuša jekh avres te murdaren. A sas leske diŋi jekh bari šabla.

⁵ Sar phundrađa e trito pečat, šundom, sar e trito džidi bitost vakerelas: “Av!” Dikhłom a ode sas jekh kalo graj a oda, ko upre bešelas, likerelas andro vast e vaha.

⁶ A maškar ola štar džide bitostí šundom vareso sar hangos, so phenelas: “Jepaš kilos žužodiv (zrnos) vaš jekhe dživeseskero počiniben* a kilos the jepaš jačmeňis tiš vaš ajci, ale o olej os the e mol ma musar!”

⁷ Sar phundrađa e štarto pečat, šundom, sar e štarto džidi bitost vakerelas: “Av!”

⁸ Dikhłom a ode sas jekh šivo graj a oda, ko upre bešelas, pes vičinelas o Meriben a o peklost† džalas jekhetane pal leste. Diŋa pes lenge e zor upral jekh štvrtina la phuvatar, hoj te murdaren la šablaha, la bokhaha, le meribnaskere nasvalibnaha the le dzive džvirenca pre phuv.

⁹ Sar phundrađa e pandžto pečat, dikhłom tel o oltaris o duši ole manušengere, save sas murdarde vaš o lav le Devleskero the vaš o svedectvo, so likerenas.

¹⁰ Vriskinenas zorale hangoha a phenenas: “Ó, Nekzoraleder Rajeja, sentno the čačipnaskero, kana imar sudzineha a visareha pale le manušenge pre phuv vaš oda, hoj amen murdarde?”

¹¹ Dojekheske lendar sas dine džindarde parne gada a sas lenge phendo, hoj mek sikra te odpočovinen, medik na ena murdarde the lengere phrala, save lenca služinenas, a save mušinen te el murdarde avke sar on.

¹² Sar phundrađa e šovto pečat, dikhłom, hoj e phuv chudla igen te razisałol, o kham kałila andre a o čhon sas calo sar rat.

¹³ A o ňeboskere čercheňa perenas pre phuv, avke sar pal o figovňikos peren tele o zelena figi, te pre leste phurdel e zorałi balvaj a razinel leha.

¹⁴ O ňebos pes scirdla andre sar zapačardo papiris a savore verchi the ostrovi pes čhalade pal peskere thana.

¹⁵ Akor o krała pre phuv, o vladara, o generala, o barvale, o zorale, o otroka the o slobodne pes garude andro jaskiňi the andro skali le verchengere

¹⁶ a phenenas le verchenge the le skalenge: “Peren pre amende a zaučharen amen anglal Oda, ko bešel pro tronos, the anglal e cholí le Bakroreskeri!

¹⁷ Bo avła oda baro džives lengera cholakero a ko šaj obačhel?”

* 6:6 Grekengeri čhib: jekh denaris † 6:8 Grekengeri čhib: Hades

7

O manuša andral o Izrael zapečatičen

¹ Palis dikhlom štare aňjelen, sar ačhenas pro štar agora la phuvakere a chudenas la phuvakere balvaja, hoj te na phurdel e balvaj pre phuv, aňi pro moros, aňi pre ņisavo stromos.

² A dikhlom avre aňjelos, savo avelas upre pal o vichodos a saveste sas e pečat le džide Devleskeri. Ov vriskinelas zorale hangoha pro štar aňjela, savenge sas dino, hoj te dukhaven e phuv the o moros,

³ a phenda lenge: “Ma dukhaven e phuv, aňi o moros, aňi o stromi, medik amen na daha e pečat pro čekata ole dženen, save služinen amare Devleske.”

⁴ Šundom, keci džene sas zapečatičen: 144 000 džene andral savore kmeňi andral o Izrael.

⁵⁻⁸ Avke sas zapečatičen 12 000 manuša andral dojekh kmeňos: andral o Juda, Ruben, Gad, Ašer, Naftali, Menašše, Šimeon, Levi, Jissachar, Zebulun, Jozef the Benjamin.

Igen but manuša anglo tronos

⁹ Palis dikhlom a sas ode pherdo manuša, saven ņiko našti zrachinelas, andral savore narodi, kmeňi, nipi the čhiba. Ola manuša ačhenas anglo tronos the anglo Bakroro, urde andro džindarde parne gada a sas len andro vasta o palmi.

¹⁰ Vriskinenas zorale hangoha a phenenas:

“Amaro spaseňje hin le Devlestar, savo bešel pro tronos, the le Bakrorestar!”

¹¹ Savore aňjela ačhenas pašal o tronos the pašal o phureder the pašal o štar džide bitosći. Pele pro muj anglo tronos a lašarenas le Devles

¹² a phenenas:

“Amen! O lašariben, e slava, e godi, o palikeriben, e pačiv, e zor the o rajipen amare Devleske pro furt! Amen!”

¹³ Jekh le phurederendar mandar phučla: “Ko hine kala džene, save hine urde andro džindarde parne gada? A khatar avle?”

¹⁴ Me leske odphendom: “Rajeja, tu džanes.” A phenda mange: “Kala hine ola džene, save aven andral oda baro pharipen a rajbinde peskere gada a parňarde len andro rat le Bakroreskero.

¹⁵ Vašoda hine anglo Devleskero tronos a služinen leske rat-džives andre leskero chramos. A Oda, ko bešel pro tronos, dživela maškar lende a chraňinela len.

¹⁶ Imar na ena buter bokhale, aňi smedne. O kham len imar buter na labarela aňi ņisavo aver tačipen.

¹⁷ Bo o Bakroro, savo hino maškar o tronos, ela lengero pastjeris a lidžala len paš o prameňis, khatar džal o džido paňi a o Del lenge khosela savore apsa pal o jakha.”

8

E eftato pečat

¹ Sar phundrađa o Bakroro e eftato pečat, sas pro ņebos čhit vaj pre jepaš ora.

² Dikhlom efa aňjelen, save ačhen anglo Del a sas lenge dine o efa trubi.

³ Avla jekh aver aňjelos a ačhila paš o oltaris. Sas les somnakuno thovalo čaroro a chudla but kadidlos, hoj les te thovel le modlitbenca savore sentne manušengere pro somnakuno oltaris, so hin anglo tronos.

⁴ O thuv le kadidlostar avelas jekhetane le sentne manušengere modlitbenca andral o vast le aňjeloskero upre anglo Del.

⁵ Palis ila o aňjelos o thovalo čaroro, pherarda les la jagaha pal o oltaris a čhida les pre phuv. Avle o perumoskere hangi, herminelas, sas o bleski a e phuv razisaľolas.

O trubi

⁶ Ola eťta aňjela, saven sas o eťta trubi, pes pririchtinde te trubinel.

⁷ Ešebno aňjelos zatrubinda a o legi the e jag mišimen le rateha sas čhido pre phuv. A zlabila jekh treťina la phuvatar, jekh treťina le stromendar the savori zeleno čar.

⁸ Dujto aňjelos zatrubinda a ajso vareso sar baro verchos, so labolas la jagaha, sas čhido andro moros. A jekh treťina le morostar pes čerinda pro rat

⁹ a muľa jekh treťina le moroskere džvirinendar a jekh treťina le lođendar sas zničimen.

¹⁰ Trito aňjelos zatrubinda a andral o ņebos peľa jekh bari čercheň, so labolas sar e fakľa a peľa pre jekh treťina le paňendar the pro chaňiga.

¹¹ Odi čercheň pes vičinel Palina. Jekh treťina le paňendar kirkiľa a but manuša mule le paňendar, bo kirkile.

¹² Štarto aňjelos zatrubinda a sas zničimen treťina le khamestar, treťina le čhonestar the treťina le čercheňendar avke, hoj kalila andre. A jekh treťina le dživesestar na sas svetlos a avke sas the prekal e rat.

¹³ Paľis dikhlom a šundom jekhe orlos, sar lefinel upre a vičinelas zorale hangoha: "Jaj, vigos, vigos, vigos olenge, save bešen pre phuv, bo posledna trin aňjela mek mušinena te trubinel!"

9

¹ O pandžto aňjelos zatrubinda a dikhlom e čercheň, so peľa andral o ņebos pre phuv a diňa pes lake e kleja andral e chaňig, andral e bari chev.

² Odi čercheň otkerđa e chaňig, odi bari chev, a andral odi chev avľa avri ajso baro thuv, sar andral o baro bov. Ole thuvestar kalila andre o kham the o luftos.

³ Andral o thuv avle avri pre phuv o maľakere grajora a chudle ajsi zor, sar hin le škorpijonen pre phuv.

⁴ A sas lenge phendo, hoj te na musaren e čar pre phuv, aňi o stromi, aňi nič, so hin zeleno, ale hoj te dukhaven ča le manušen, saven nane le Devleskeri pečať pro čekat.

⁵ Na sas lenge domuklo, hoj len te murdaren, ale hoj len igen te dukhaven pandž čhon. Lengeri dukh sas ajsi bari sar le manušes, saves danderđa o škorpijonos.

⁶ Andre ola dživesa o manuša rodena o meriben, ale na arakhena les. Igen peske mangena te merel, ale o meriben lendar denašela.

⁷ Ola maľakere grajora dičhonas avri sar ajse graja, so hine pririchtimen te džal andro mariben. Pro šere len sas ajso vareso sar somnakune koruni a lengere muja sas ajse sar o muja le manušengere.

⁸ Lengere bala sas ajse sar džuvľikane bala a lengere danda sas ajse sar o danda le ľevengere.

⁹ Sas pre lende urde vareso sar trastune pancjera a o hangos lengere kridlendar šundolas avke, sar te o graja le verdanenca denašen pro mariben.

¹⁰ Sas len chvosti the žihadla sar le škorpijonen. A andro chvosti len sas zor te dukhavel le manušen pandž čhon.

¹¹ Lidžalas len o kralis, o aňjelos andral e bari chev, so pes andre Hebrejiko čhib vičinel Abaddon a andre Grekengeri čhib Apollyon.

¹² Ešebno dukh pregeľa. Dikh, pal kada avena mek duj aver dukha!

¹³ O šovto aňjelos zatrubinda a pašal o štar agora le somnakune oltaristar, so hin anglo Del, šundom o hangos,

¹⁴ so phenelas le šovtone aňjeloske la trubaha: "Muk avri ole štare aňjelen, save hine zaphandle andre paš o baro paňi Euftrat!"

¹⁵ A sas mukle avri ola štar aňjela, save sas pririchtimen pre kadi ora, džives, čhon the berš, hoj te murdaren jekh tretina le manušendar.

¹⁶ O slugađa pro graja sas duj šel milioni (200 000 000). Šundom, keci ode sas.

¹⁷ Andro viđeňje dikhlom le grajen the olen, save upre bešenas a sas len jagale lole pancjera, belave the šarge. O šere le grajengere sas sar o šere le ľevengere a andral o muj lenge avelas avri e jag, o thuv the e sira.

¹⁸ Kale trine dukhendar, la jagatar, le thuvestar the la siratar, so avenas avri andral lengere muja, sas murdardi jekh tretina le manušendar.

¹⁹ Bo le grajengeri zor hin andre lengere muja the andro chvosti. Lengere chvosti hine sar o sapa, so peskere šerenca dukhaven le manušen.

²⁰ Ola manuša, save na mule ole dukhendar, mek aňi akor pes na visarde le binendar aňi le modlendar, so keren lengere vasta. Na preačhile te bandol anglal o demoni the anglal o somnakune, rupune, međune, barune the kaštune modli, so na dikhen, na šunen a aňi našti phiren.

²¹ Aňi na preačhile te murdarel, te vražinel, te čarinel, te kerel o lubipen vaj te čorel.

10

O aňjelos le cikne zvitkoha

¹ Dikhlom avre zorale aňjelos te avel tele andral o ņebos. Ov sas urdo andre chmara, pro šero les sas e duha, leskero muj sas sar o kham a leskere pindre sas sar jagale slupi.

² Andro vast les sas phundrado cikno zvitkos. Le čače (prave) pindreha ačhelas pro moros a le baľogneha (ľaveha) pre phuv

³ a zvičinda zorale hangoha sar o ľevos. Sar zvičinda, o ehta perumi prevakerde peskere hangenca.

⁴ Sar prevakerde o ehta perumi, kamlom te pisinel, ale šundom andral o ņebos o hangos, so mange phenda: “Garuv a ma phen avri oda, so vakerenas ola ehta perumi, a ma pisin oda!”

⁵ O aňjelos, saves dikhlom te ačhel pro moros the pre phuv, hazdňa peskero čačo vast ko ņebos

⁶ a ila vera andro nav le Devleskero, savo hino džido pro furt a stvorinda o ņebos the oda, so andre hin, the e phuv the oda, so upre hin, the o moros the oda, so andre hin. A phenda: “Imar nane časos!”

⁷ Andre oda džives, sar o eftato aňjelos trubinela, pes dokerela o garudo planos le Devleskero, avke sar oda vakerelas peskere sluhenge le prorokenge.”

⁸ Pale manca vakerelas oda hangos, so šundom andral o ņebos, a phenda: “Dža a le o phundrado zvitkos, so hin andro vast le aňjeloste, savo ačhel pro moros the pre phuv.”

⁹ Akor geľom ko aňjelos a phendom leske, hoj mange te del oda cikno zvitkos. A ov mange phenda: “Le, cha les. Kerela tuke andro per kirkiben, ale andro muj tuke ela gulo sar medos.”

¹⁰ Ilom oda cikno zvitkos andral o vast le aňjeloske a chaľom les. A sas mange andro muj gulo sar medos, ale sar les preľigindom, kirkila mange andro per.

¹¹ A sas mange phendo: “Mušines pale te prorokinel ko but manuša, narodi, čhiba the kraľa.”

11

O duj švedki

¹ Sas mange dino kaštoro, ajso sar paca, a sas mange phendo: “Ušći a merin o chramos le Devleskero the o oltaris a rachin olen, save andre lašaren.

² Ale e avruñi chramoskeri dvora muk avri, ma merin la, bo hiñi diñi Nažidenge a on uštarena pro sentno foros saranda the duj (42) čhon.

³ A me dava mire duje švedkenge te prorokinel 1 260 džives a ena urde andro gone.”

⁴ Kada hin ola duj olivi the o duj momelara, so ačhen anglo Del, anglo Raj la phuvake.

⁵ Te len kamel vareko te dukhavel, avel lenge avri andral o muj e jag a chal olen, save pre lende džan. Avke, te len kamlahas vareko te dukhavel, mušinel te merel.

⁶ Len hin zor te phandel andre o ņebos, hoj te na del o brišind andre ola dživesa, sar on prorokinen. A hin len zor te čerinel o pañi pro rat a te marel e phuv savore dukhenca, kana ča on kamena.

⁷ Sar dovakerena peskero svedectvo, e šelma, so avel avri andral odi bari chev, pes lenca marela, ņerinel (zviťazinela) upral lende a murdarela len.

⁸ Lengere mule řela pařlona pre ulica andre oda baro foros, kaj sas ukriřimen lengero Raj, o foros, so duchovne hin sar e Sodoma the Egipt.

⁹ But manuša andral savore kmeñi, nipi, čhiba the narodi dikhena lengere mule řela trin the jepař džives, ale na domukena te parunel lengere mule řela andro hrobos.

¹⁰ Ola, save beřen pre phuv, radisařlona upral lende, thovena baripen a jekh avreske bičhavena o dari, bo kala duj proroka trapinenas le manuřen pre phuv.

¹¹ Ale pal ola trin the jepař dživesa o dživipnaskero dichos le Devleskero avřa andre lende a uřile. A pre ola džene, save len dikhle, avřa bari dar.

¹² Andral o ņebos řunde zoralo hangos, so lenge phendřa: “Aven kade upre!” Avke gele upre andro ņebos andre chmara a lengere ņeprijařela oda dikhenas.

¹³ Andre odi ora chudřa e phuv igen te razisařol. Jekh đesařina le forostar peřa tele a eřta ezera (7 000) manuša mule. Okla džene predarandile a dine e slava le Devleske pro ņebos.

¹⁴ Dujto vigos pregeřa. Dikh, trito vigos avela maj!

E eftato truba

¹⁵ Eftato aňjelos zatrubindřa a pro ņebos řundile zorale hangi, so phenenas: “O kraliřagos le svetoskero ačhiřa o kraliřagos le Rajeskero the leskere Kristoskero a ela kralis furt pro furt.”

¹⁶ O biřuřtar (24) phureder, save beřen anglo Del pre peskere troni, pele sako pre peskero muj a lařarenas le Devles.

¹⁷ Phenenas:

“Palikeras tuke, Rajeja, Devla, o Nekzoraleder, ko sal a ko salas!
Bo preiřal tiri bari zor a chudřal te kralinel!

¹⁸ O narodi pes cholarde, ale avřa tiri cholři the o časos te sudzinel le mulen a te poćinel tire sluhenge,

le prorokenge, le sentnenge the olenge, save pes daran tire navestar – le ciknenge the le barenge – o časos, hoj te zničines olen, save ničinen e phuv.”

¹⁹ Pal ada pes phundrařa o chramos le Devleskero andro ņebos a dičholas e Zmluvakeri Archa. Avle o bleski, řundile o hlasi, demade o perumi, e phuv razisařolas a delas baro briřind le krupenca.

12

E džuvři the o drakos

¹ Pro ņebos pes sikařa baro znameňje: Jekh džuvři sas urđi andro kham, o čhon lake sas tel o pindre a pro řero la sas e koruna le deřuduje čerčeňendar.

² Oj sas khabñi a vriskinelas andro ločhibnaskere dukha, bo sas o časos te ločhol.

³ A sikada pes the aver znameñje pro ñebos: Dikh, baro lolo drakos, saves sas efa šere the deš rohi a pro šere les sas efa koruni.

⁴ A le chvostoha cirdña pal peste tele jekh tretina le ñeboskere čercheñendar a čida len pre phuv. O drakos pes thoda te ačhel angle džuvli, savi užarelas te ločhol (te pašlol tele), hoj lake te chal le čavores takoj, sar ločhola.

⁵ Ulila lake čhavo, muršoro, savo lidžala savore naroden la trastuña pacaha. A lakero čhavoro sas ilo upre ko Del the ke leskero tronos.

⁶ E džuvli denašla pre pušta, kaj o Del lake pririchtinda than, hoj pes pal late ode te starinen 1 260 džives.

⁷ Andro ñebos pes chudle te marel. O Michael peskere añjelenca pes marelas le drakoha the leskere añjelenca,

⁸ save na likerde avri a imar buter na sas prekal lende andro ñebos than.

⁹ A sas avričhido oda baro drakos, oda phuro sap, savo pes vičinel o beng the o satan. Ov, savo peskere klamišagenca odcirdel calo svetos, sas čhido tele pre phuv a leskere añjela leha.

¹⁰ A šundom te vakerel zoralo hangos andral o ñebos:
“Akana avla o spaseñje, e zor the o krališagos amare Devleskero
the o rajipen leskere Kristoskero.

Bo sas čhido tele oda, ko vakerelas pre amare phrala,
oda, ko pre lende rat-džives vakerelas angle amaro Del.

¹¹ A on ñerinde (zvitazinde) upral leste prekal o rat le Bakroreskero
the prekal lengero svedectvo
a sas pririchtimen te del peskero dživipen a te merel.

¹² Vašoda radisaľuv, ñebona, savorenca, save andre tu dživen!
Ale vigos olenge, save bešen pre phuv the andro moros,
bo avla tele ke tumende o beng bara cholaha,
bo džanel, hoj les hin frima časos.”

¹³ Sar dikhla o drakos, hoj hino čhido pre phuv, denašelas pal e džuvli, savake ulila
oda muršoro.

¹⁴ Ale la džuvla sas dine duj bare orloskere kridli, hoj te lefinel pre pušta pre peskero
than. Ode pes pal late starinena jekh časos, duj časi the jepaš časos, dur le sapestar.

¹⁵ O sap mukla andral peskero muj baro pañi pre džuvli, hoj la te odlidžal.

¹⁶ Ale e phuv pomožinda la džuvlake, bo phundrađa peskero muj a zľiginda oda
pañi, so mukla o drakos andral peskero muj.

¹⁷ O drakos cholisaľila pre džuvli a odgeľa pes te marel lakere avre čhavenca, save
šunen le Devleskere prikazañja a likerem o svedectvo le Ježišoskero.

¹⁸ Akor ačhelas pre poši paš o moros.

13

O duj šelmi

¹ Dikhľom te avel avri andral o moros la šelma. Sas la efa šere the deš rohi a pro
rohi la sas deš koruni a pre dojekh šero la sas o nav, so džungľarelas le Devles.

² E šelma, sava dikhľom, dičholas sar leopardos. Lakere pindre sas sar le
medvediskere a lakero piskos dičholas sar le levoskero. O drakos lake diña peskeri
zor, the tronos, the autorita.

³ A dikhľom, hoj jekh lakere šerendar sas pro meriben mardo, ale lakeri
meribnaskeri rana sastila avri. Calı phuv pes čudalinelas a džalas pal e šelma.

⁴ Bandonas anglal o drakos, savo diña la šelma ajsi autorita, a bandonas the anglal
e šelma a phenenas: “Ko hin ajsi sar e šelma a ko pes laha šaj marel?”

⁵ La šelmake sas dino muj, hoj te vakerel bare the nalače veci pro Del a chudla autorita pro saranda the duj (42) čhona.

⁶ Phundrađa peskero muj, hoj te vakerel namištes pro Del, pre leskero nav the pro than, kaj o Del bešel, the pre ola, save bešen andro ņebos.

⁷ Sas lake diŋi e zor, hoj pes te marel le sentnenca a te ņerinel (te zviťazinel), a chudla e autorita upral savore kmeŋi, nipi, čhiba the narodi.

⁸ A savore, save bešen pre phuv, bandona anglal e šelma – ola, kaskere nava nane pisimen andro zvitkos le dživipnaskero, so hin o zvitkos le Bakroreskero, savo sas murdardo, kanastar sas kerdo o svetos.*

⁹ Kas hin kana, mi šunel!

¹⁰ *Te mušinel vareko te el phandlo andre bertena, ela phandlo andre bertena. Te mušinel vareko te el murdardo la šablaha, ela murdardo la šablaha. Andre oda kampil le sentnenge te likerel avri a te pačal.*

¹¹ A dikhlom avra šelma, sar avelas avri andral e phuv. Sas la duj rohi, sar le Bakroreskere, ale vakerelas sar o drakos.

¹² Oj sa kerelas vaš e ešebno šelma a andre lakeri autorita. Ispidelas zoraha pro manuša, save bešen pre phuv, hoj savore te bandon anglal e ešebno šelma, savake sastila e meribnaskeri rana.

¹³ Kerelas bare zazraki avke, hoj the e jag andral o ņebos avelas tele pre phuv anglo jakha le manušenje.

¹⁴ A cirdelas pal peste le manušen pre phuv le zazrakenca, so lake sas dine, hoj te kerel anglal e šelma. Rozkazinda le manušenje pre phuv, hoj te keren obrazis la šelmake, savi sas dukhadi la šablaha a obdžidila.

¹⁵ Sas lake diŋi e zor, hoj te del duchos† andro obrazis la šelmakero, hoj oda obrazis te vakerel a te kerel, hoj te en murdarde savore, save na bandona anglal šelmakero obrazis.

¹⁶ Kerelas oda, hoj savore – o cikne the o bare, o barvale the o čore, o slobodne the o sluhi – te chuden o znakov pre peskero čačo vast abo pre lengero čekat,

¹⁷ hoj ņiko aŋi te na cinel, aŋi te na bikenel, ča oda, kas hin o znakov, abo o nav la šelmakero, vaj o čislos lakere naveskero.

¹⁸ Andre kada hin o godaveripen: Kas hin godi, mi zrachinel o čislos la šelmakero, bo oda hin o čislos le manušeskero. A leskero čislos hin 666.

14

O Bakroro the leskere manuša

¹ Palis dikhlom, hoj o Bakroro ačhelas pro verchos Sion a leha 144 000 manuša, saven hin pisimen leskero nav the o nav leskere Dadeskero pro čekat.

² Šundom o hangos andral o ņebos sar o hangos but paŋengero, sar o hangos le zorale perumoskero. Oda hangos, so šundom, sas ajso, sar kana o lavutara bašaven pre peskere harfi.

³ A gilavenas nevi gili anglo tronos, anglo štar džide bitosti the anglo phureder. ņiko našti sikliła odi gili, ča ola 144 000 manuša, saven peske o Del pal e phuv cinda avri.

⁴ Oda hine ola, save pes na meľarde andre le džuvlenca, bo hine pačivale, a save džan pal o Bakroro všadzik, kaj džal. On sas cinde avri maškar o manuša sar oda ešebno daros le Devleske the le Bakroreske.

⁵ Andre lengero muj na sas arakhlo ņisavo klamišagos; on hine bi e mel.

O trin aŋjela

* 13:8 Abo: andro zvitkos le dživipnaskero Bakroreskero † 13:15 Abo: O dichos

⁶ Palis dikhlom maškar o ņebos te letinel avre aňjelos. Les sas o večno evaňjelium, hoj les te vakerel olenge, save bešen pre phuv, savore narodenge, kmeňenge, čhibenge the nipenge.

⁷ A phenelas zorale hangoha: “Daran tumen le Devlestar a den leske e slava, bo avla leskeri ora, hoj te sudzinel! Bandon anglal Oda, ko kerda o ņebos, e phuv, o moros the o prameňa!”

⁸ Pal leste avelas dujto aňjelos a phenelas: “Peľa, peľa tele oda baro Babilon, so mačarelas savore naroden la molaha peskera lubikaňa žadoscaha!”

⁹ Pal lende avelas trito aňjelos a phenelas zorale hangoha: “Te bandola vareko anglal e šelma the anglal lakero obrazis a prilela o znalos pre peskero čekat abo pre peskero vast,

¹⁰ the ov pijela andral le Devleskeri cholī e zoralī mol, so hiňi čidi andre kuči leskeri cholakeri. A cerpinela andre jag the andre sira anglo sentna aňjela the anglo Bakroro.

¹¹ O thuv lengere cerpišagostar avela upre pro furt. A na ela smirom aňi dživese aňi rači olen, save bandon anglal e šelma the anglal lakero obrazis, a aňi olen, save prilena o znalos lakere naveskero.”

¹² Andre oda kempel te likerel avri le sentnenge, save šunen o prikazaňja le Devleskere a hine verna le Ježišoske.

E bari žatva pre phuv

¹³ Palis andral o ņebos šundom o hangos, so mange phenelas: “Pisin! Bachtale hine ola, save akanastar meren andro Raj.” “He, avke,” phenel o Duchos, “hoj te odpočovinen peskere bučendar, bo lengere skutki džan lenca.”

¹⁴ Dikhlom parňi chmara a dikh, upre bešelas vareko sar o Čhavo le Manušeskero. Pro šero les sas e somnakuňi koruna a andre peskero vast ostro kosakos.

¹⁵ Aver aňjelos avla avri andral o chramos a vičinelas zorale hangoha pre oda, ko bešel pre chmara: “Le tiro kosakos a skide upre o ulipen, bo imar avla o časos pre žatva a dobarila oda, so kempel te skidel pal e phuv.”

¹⁶ Oda, ko bešelas pre chmara, chudla te košinel e phuv a o ulipen sas skidlo upre.

¹⁷ Pale aver aňjelos avla avri andral o chramos, so hin andro ņebos, a the les sas ostro kosakos.

¹⁸ A mek the aver aňjelos avla le oltaristar. Les sas zor upral e jag a vičinda zorale hangoha pre oda, kas sas ostro kosakos: “Le tiro kosakos a obkide o hroznos andral e viňica pre phuv, bo o hroznos imar hino lačo.”

¹⁹ O aňjelos chudla te obkidel le kosakoha a obkidla e phuvakeri viňica. A čida oda andre baruňi chev, kaj pes pučinel avri e štava, andre chev le Devleskera cholatar.

²⁰ O hroznos pes pučinelas avri le forostar a avla andral odi chev avri o rat dži upre ko zubadla le grajengere, dur pro trin šel (300) kilometri.

15

O efa aňjela le posledne dukhenca

¹ A dikhlom aver znameňje pro ņebos, baro the igen čudno: efa aňjelen le efa posledne dukhenca, bo lenca pes dokerela e cholī le Devleskeri.

² Dikhlom ajsa vareso sar cakluno moros mišimen la jagaha. Dikhlom the olen, save ņerinde (zvitazinde) upral e šelma, upral lakero obrazis the upral o čislos lakere naveskero, hoj ačhenas pro cakluno moros. A sas len o harfi, so len diňa o Del.

³ A gilavenas e gili le Mojžišoskeri, savo služinelas le Devleske, the e gili le Bakroreskeri:

“Baro the igen šukar hin oda, so tu keres, Rajeja, Devla Nekzoraleder!

Čačipnaskere the lače hin tire droma, ó, Kralina le narodengero!

⁴ *Ko pes tutar na darandilahas, ó, Rajeja, a na lašardahas tiro nav?*

Bo ča tu jekh sal Sentno!

Savore narodi avena a bandona anglal tu, bo dičhol tire čačipnaskere sudi.”

⁵ Palis dikhłom a phundrađa pes o chramos andro ňebos, o sentno Stanos.

⁶ Andral o chramos avle avri efa aňjela, saven sas o efa dukha. Sas urde andro igen parne gada a prekal e brekh (o čuča) sas prephandle somnakune pasenca.

⁷ A jekh le štare džide bitostendar diňa le efa aňjelenge o efa somnakune kuča, pherde la cholaha le Devleskera, savo hino džido pro furt.

⁸ O chramos pes pherarda le thuveha le Devleskera slavaha the zoraha a ňiko naši geľa andro chramos, medik o efa aňjela na čhorde avri o efa dukha pre phuv.

16

O efa kuča le Devleskera cholatar

¹ Šundom andral o ňebos zoralo hangos, so phenelas le efa aňjelenge: “Džan a čhiven avri pre phuv le Devleskeri choli, so hin andre ola efa kuča!”

² Avke odgeľa o ešebno a čhiđa avri pre phuv oda, so les sas andre peskeri kuči. A čhide pes avri o džungale the dukhade vredi pro manuša, saven sas o znakos la šelmakero, the pre ola, save lašarenas lakero obrazis.

³ Dujto aňjelos čhiđa avri peskeri kuči pro moros a o paňi andro moros pes čerinda pro rat. Sas ajso sar le mule manušeskero rat a muľa savoro, so dživelas andro moros.

⁴ Trito aňjelos čhiđa avri peskeri kuči pro paňa the pro prameňa a čerinde pes pro rat.

⁵ A šundom sar o aňjelos, saves sar zor upral o paňa te phenel:

“Čačipnaskero sal, ó, Rajeja, tu, ko sal a ko salas, oda Sentno, hoj oda avke rozsudzindal,

⁶ bo on čhivenas avri o rat le sentnengero the le prorokengero a diňal lenge te pijel rat. Zasogalinde (zaslužinde) peske oda!”

⁷ Šundom, sar o oltaris vičinelas:

“He, Rajeja, Devla Nekzoraleder, čačipnaskere the lače hin tire sudi!”

⁸ A štarto aňjelos čhiđa avri peskeri kuči pro kham a sas le khameske dino, hoj te labarel le manušen la jagaha.

⁹ A zlabile o manuša ole bare tačipnastar a košenas le Devleskero nav, saves hin zor upral ola dukha, ale na visarde pes le binendar, hoj leske te den e slava.

¹⁰ Pandžto aňjelos čhiđa avri peskeri kuči pro tronos la šelmakero a lakero krališagos kalila andre. A dukhatar peske danderenas o čhiba

¹¹ a košenas le Devles pro ňebos, vaš peskere dukha the vredi, ale na visarde pes peskere skutkendar.

¹² Šovto aňjelos čhiđa avri peskeri kuči pro baro paňi Euftrat a šučila avri leskero paňi, hoj pes te pririchtinel o drom le kralenge andral o vichodos.

¹³ Dikhłom, sar aven avri trin nažuže duchi, save dičhonas avri sar žabi, andral o muj le drakoske, andral o muj la šelmake the andral o muj le falošne prorokoske.

¹⁴ Oda hin o duchi le demonengere, save keren o zazraki. On hine ola, save džan avri ko kraľa pal calo svetos, hoj len te sthoven andro mariben andre oda baro Džives le Nekzoraledere Devleskero.

¹⁵ “Dikh, avava avke sar o živaňis, hoj aňi na džaneha kana! Bachtalo oda, ko užarel, ko na sovel a starinel pes pal peskere gada, hoj te na phirel lango a hoj te na dikhen leskeri ladž.”

16 A ola nalače duchi len sthode pro than, so pes andre Hebrejiko čhib vičinel Harmagedon*.

17 Eftato aňjelos čhida avri peskeri kuči pro luftos a le tronostar andro ņeboskero chramos avla avri zoralo hangos a phenda: “Imar hin dokerdo!”

18 Avle o hangi, o perumi the o bleski a e phuv chudla te razisalol. Avke zorales razisalila, sar mek šoha (ňikda) na razisalila, kanastar hino o manuš pre phuv.

19 Oda baro foros pes prečhinda pro trin kotora a o fori le narodengere pele. O Del na bisterda aňi pre oda baro Babilon, hoj leske te del e kuči la molaha peskera bara cholaha.

20 A našlile savore ostrovi a aňi o verchi imar na sas.

21 Pro manuša perenas andral o ņebos igen bare krupi, sar bare bara†, a o manuša košenas le Devles vaš e dukh le krupengeri, bo odi dukh sas igen bari.

17

E džuvli the e šelma

1 Avla jekh ole efa aňjelendar, saven sas ola efa kuča, prevakerda manca a phenda: “Av, sikavava tuke sar odsudzinava ola bara lubňa, savi bešel pro but paňa.

2 Laha kerenas o lubipen o phuvakere kraľa a ola, save bešenas pre phuv, mačonas lakera lubikaňa molatar.”

3 A ligenda man andro duchos pre pušta. Dikhľom jekha džuvľa, savi bešelas pre lolı šelma. Pre odi šelma sas pherdo nava, so pes ruhinenas le Devleske a sas la efa šere the deš rohi.

4 E džuvli sas urdi andro fjalova the lole gada a sas avrišukaľardi le somnakaha, le dragane barenca the le perlenca. Andro vast la sas o somnakuno poharis, pherdo le džungipnaha the la melaha lakere lubipnastar.

5 Pro čekat la sas pisimen nav, so hin o garuđipen:

O BARO BABILON,

E DAJ LE LUBŇENGERI

THE LE DŽUNGIPNASKERI PRE PHUV.

6 A dikhľom la džuvľa, hoj sas mači le Devleskere manušengere ratestar the le ratestar le Ježišokere švedkengere. Sar la dikhľom, igen man čudalinas.

7 O aňjelos mange phenda: “Soske tut čudalines? Me tuke phenava o garuđipen la džuvľakero the la šelmakero, savi la lidžal a sava hin efa šere the deš rohi.

8 E šelma, sava dikhľal, sas, akana nane, ale avela avri andral e bari chev a džala andro večno našađipen. Ola, save bešen pre phuv a savengere nava nane pisimen andro zvitkos le džživipnaskero, kanastar sas kerdo o svetos, čudalinena pes, sar dikhena la šelma, hoj sas a akana nane, ale avela pale.

9 Pre kada kampil bari godi: O efa šere hin o efa verchi, pre save bešel e džuvli. Hine the efa kraľa:

10 Pandž lendar sas murdarde, jekh hin a jekh mek na avľa. Sar avela, mušinel te kralinel ča pro frima časos.

11 E šelma, savi sas a nane, korkori hiňi ochtoto kralis. Hiňi the ole eftendar a džal andro našađipen.

12 O deš rohi, so dikhľal, hine deš kraľa, save mek na chudle o krališagos, ale chudena e autorita te kralinel pre jekh ora jekhetane la šelmaha.

13 Len hin jekh gondolišagos a peskeri zor the peskeri autorita dena la šelmake.

14 On pes marena le Bakroreha a o Bakroro upral lende ņerinel (zviťazinela), bo ov hino Raj le rajenge a o Kralis le kralenge. A leha ena the leskere vičimen, avrikidle the pačivale manuša.”

* 16:16 Abo: Har-Megiddo † 16:21 Abo: sar talentos – vaj 50 kili

¹⁵ O aňjelos phenda mange: “Ola paňa, so dikhľal, upral save bešel odi lubňi, hin o manuša, o nipi, o narodi the o čhiba.

¹⁶ E šelma the o deš rohi, so dikhľal, našti avri ačhena ola džuvľa, savi kerel o lubipen. Čhivena la tele, mukena la langa, chana lakero mas a zlabarena la jagaha.

¹⁷ Bo o Del lenge thođa andro jilo, hoj te keren pal leskero planos, hoj jekhetane te den peskero krališagos la šelmake, medik pes na ačhena o lava le Devleskere.

¹⁸ Odi džuvľi, sava dikhľal, hin oda baro foros, so kralinel upral savore kraľa pre phuv.”

18

O baro Babilon perel tele

¹ Palis dikhľom te avel tele andral o ňebos avre aňjelos, saves sas bari zor. Leskera slavatar e phuv rozvidňisalĩa.

² A vriskinda zorale hangoha:

“Peľa, peľa tele o baro Babilon!

Ačhĩa lestar kher prekal o demona,
o than prekal dojekh nažužo duchos
the prekal dojekh nažužo the džungalo čiriklo.

³ Bo savore narodi pijenas

andral leskeri zoraľi lubikaňi mol.

O kraľa pre phuv leha kerenas o lubipen

a ola, so cinen the bikenen, barvalĩle leskere barikane barvalipnastar.”

⁴ Andral o ňebos šundom aver hangos, so phenelas:

“Aven odarik avri, mire manušale,
hoj te na keren leha o bini

a te na chuden kotor leskere dukhendar!

⁵ Bo leskere bini doavle džĩ ko ňebos

a o Del peske leperđa pre leskero nalačhipen.

⁶ Visaren lake pale avke, sar oj tumenge kerelas,

den lake duvar ajci pal lakere skutki.

Andre oda poharis, andre savo oj čhivkerelas, čhiven lake duvar ajci.

⁷ A keci pes lašarelas a lidžalas pes upre,

ajci la den cerpišagos the pharipen,

bo andro jilo peske phenel:

‘Bešav mange sar e kralovna,

na som vdova

a šoha (ňikda) na dikhava o pharipen.’

⁸ Vašoda andre jekh džives avena pre late o dukha,

o meriben, e žala the e bokh

a ela zlabardĩ la jagaha,

bo zoralo hin o Raj, o Del, savo la odsudzinel.

⁹ O kraľa la phuvakere rovena pre late a hikinena upral late, sar dikhena lakero thuv, hoj labol. Bo laha kerenas o lubipen a kiňešnones (mažľivones) dživenas andro barvalipen.

¹⁰ Ačhena dural, daratar lakere dukhendar a phenena:

‘Jaj, vigos! Vigos tuke, ó, baro foros, zoralo foros Babilon,

bo andre jekh ora avľa pre tu o sudos!’

¹¹ The ola, save cinen the bikenen pre phuv, rovena a ena andre žala upral late, bo imar ňiko na cinela lengero tovaris:

¹² O somnakaj, o rup, o dragane bara, o perli, o kmentos, o purpur, o hodvab, o šarlat, o všelijaka voňava kašta, o všelijaka veci le slonoskere kokalostar, o dragane kašta, o međos, o trast, o mramoris,

¹³ e škorica, o voňavo amonos, o tymian, e myrha, o kadidlos, e mol, o olejos, o sano aro, o div (zrnos), o gurumňa, o bakre, o graja, o verdana, o otroka the o duši le manušengere.

¹⁴ Našlila tutar o ovocje, pal savo igen džalas tiri duša, a the savoro, so sas vzacno the blištaco, a imar šoha oda na arakhena!

¹⁵ Ola, save cinen the bikenen kala veci a save lestar barvalile, ačhena dural daratar leskere dukhendar. Rovena, ena andre žala

¹⁶ a phenena:

‘Jaj, vigos! Vigos, ó, baro foros,
so sas urdo andro šukar lole the fjalova pochtana
a sas učardo andre le somnakaha,
le dragane barenca the le perlenca!

¹⁷ Tel jekh ora sas zničimen kajso baro barvalipen!’

Ačhela dural dojekh kormidelnikos the sako, ko odarik predžal la lođaha, o namornika the savore, save dživen le morostar,

¹⁸ a vriskinenena, sar dikhena o thuv, hoj labol o foros. A phenena:
‘Savo foros sas ajso sar kada baro foros?’

¹⁹ Čhivkerenas peske o prachos pro šere a rovibnaha the pharipnaha vriskinenas:
‘Jaj, vigos! Vigos, ó, baro foros,
andre savo savore, kas sas o lođi pro moros, barvalile.
Bo tel jekh ora sas zničimen!’

²⁰ Radisałon upral late savore andro ňebos! Radisałon the tumen, o sentna, o apoštola the o proroka! Bo o Del la odsudzinda vaš oda, so tumenca kerelas.”

²¹ A jekh zoralo aňjelos hazdňa igen baro bar, sar o bar andral o malmos, čhida les andro moros a phenda:

“Avke zoraha ela tele čhido o Babilon, oda baro foros, a šoha pes imar na arakhela.

²² Imar šoha andre tu na šundola o bašaviben olengero, save bašaven pro harfi, pro flauti the pro trubi, the o hangos avre lavutarengero. Imar šoha pes andre tu na arakhela ňisavo majstros, savo kerel varesavi buči, aňi andre tu na šundola o hangos le malmoskero.

²³ Šoha imar na labola andre tu o svetlos la momelakero, aňi imar na šundola andre tu o hangos le terneskero the la ternakero. Ola manuša, save tutar cinenas the bikenenas, sas bare manuša pre phuv. Savore narodi sas andre diliňarde tire čarenca.

²⁴ A arakhla pes andre late o rat le prorokengero the le sentnengero the savore manušengero, save sas murdarde pre phuv.”

19

¹ Palis šundom andro ňebos vareso sar zoralo hangos igen but manušengero, sar vičinenas:

“Haleluja!

O spaseňje, e slava the e zor le Rajeske, amare Devleske!

² Bo lače the čačipnaskere hin leskere sudi,

bo odsudzinda ola bara lubňa,

savi musarelas e phuv peskere lubipnaha

a diňa lake pale vaš o rat peskere služobňikengero.”

³ Phende the dujtovar:

“Haleluja! O thuv latar avela upre pro furt!”

⁴ O bišuštar (24) phureder the o štar džide bitostí pele a bandonas anglo Del, savo bešel pro tronos, a phende:

“Amen. Haleluja!”

⁵ Andral o tronos avla avri o hangos, so phenda:

“Lašaren amare Devles,
savore leskere služobníka,
tumen, save lestar daran,
o cikne the o bare!”

Le Bakroreskero bijav

⁶ Palis šundom vareso sar hangos but manušengero the but paňengero the zorale perumengero, so vičinenas:

“Haleluja!

Bo chudla te kralinel o Raj,
amaro Del Nekzoraleder!

⁷ Radisaľuvas, khelas
a das leske e slava!

Bo avla o bijav le Bakroreskero
a leskeri terňi pes pririchtinda

⁸ a diňa pes lake, hoj pes te urel
andro žuže, igen šukar, blišface gada.”

(Ola gada hine o čačipnaskere skutki le sentne manušengere.)

⁹ O aňjelos mange phenda: “Pisin: ‘Bachtale hine ola, save hine vičimen pro bijav le Bakroreskero.’ ” A phenda mange: “Kala hine o čačipnaskere lava le Devleskere.”

¹⁰ Me peľom paš leskere pindre, hoj te banduvav anglal leste. Ale ov mange phenda: “Ma ker ada! Me služinav le Devleske jekhetane tuha the le phralenca, save likerem o svedectvo le Ježišoskero. Anglo Del banduv! Bo olen, save vakerem le Ježišoskero svedectvo, hin o prorocko duchos.”

Oda, ko bešel pro parno graj

¹¹ Dikhľom phundrado o ňebos a jekhvareste pes sikada o parno graj a Oda, ko upre bešelas, pes vičinelas Pačivalo the Čačipnaskero. Leskero sudos the mariben hino čačipnaskero.

¹² Leskere jakha sas sar o jagale plameňa, pro šero les sas but koruni. Sas pre leste pisimen nav, savo na džanelas ňiko, ča ov korkoro.

¹³ Urdo sas andro gada, so sas močimen andro rat a leskero nav sas: “O Lav le Devleskero.”

¹⁴ A o ňeboskere armadi džanas pal leste pro parne graja a sas urde andro žuže, parne gada.

¹⁵ Andral leskero muj avelas avri ostro šabla, hoj laha te marel le naroden. Ov len lidžala la trastuňa pacaha a ov pučinelas avri andral o molakero lisos e mol – e cholí le Nekzoraledere Devleskeri.

¹⁶ A pre leskere gada the pre leskero klubos les hin pisimen nav:

O KRALIS LE KRALENGERO
THE O RAJ LE RAJENGERO.

¹⁷ Palis dikhľom te ačhel jekhe aňjelos andro kham. Zorale hangoha vriskinda pre savore čirikle, save leťinenas andro luftos: “Aven, zdžan tumen pre le Devleskeri bari hoscina,

¹⁸ hoj te chan o tela olengere, save mule: O kraľa, o generala, o zorale, o graja the ola, save upre bešen, savore slobodne the otroka, o cikne the bare.”

¹⁹ Dikhľom la šelma the le kralen pal e phuv the lengere slugaden, sar pes zdžan, hoj pes te maren oleha, ko bešelas pre oda graj, the leskere slugadencia.

²⁰ A e šelma sas zachudni a laha the o falošno prorokos, savo kerelas anglal late o zazraki, savenca odcircdla andro klamišagos olen, save priile o znalos la šelmakero the olen, save bandonas anglal lakero obrazis. Sodujdženen čhide džidonen andro jagalo jazeros, so labol la siraha.

²¹ Okla sas murdarde la šablaha, so avelas avri andral o muj Oleske, ko bešelas pro graj. A savore čirikle čalile lengere telendar.

20

O ezeros berša

¹ Dikhłom aňjelos, savo avelas tele andral o ņebos. Sas les e kleja andral odi bari chev a andro vast baro lancos.

² Chudla le drakos, ole phure sapes, savo hin o beng the o satan, a phandla les andre pro ezeros (1 000) berša.

³ Čida les andre odi bari chev a zaphandla a zapečafinda la andre, hoj imar buter te na odcircdel le naroden le Devlestar, medik na predžana o ezeros (1 000) berša. Palis mušinel te avel premuklo pro cikno časos.

⁴ Dikhłom o troni a beše upre ola, save chudle e autorita te sudzinel. Dikhłom the o duši ole dženengere, savenge sas odčhinde o šere vaš o svedectvo le Ježišoskero the vaš o lav le Devleskero. Oda sas ola, save na bandile anglal e šelma aňi anglal lakero obrazis a na priile o znalos pre peskero čekat aňi pre peskero vast. Obdžidile a kralinenas le Kristoha ezeros (1 000) berša.

⁵ Kada hin o ešebno (peršo) uštiben andral o meriben. Ale okla aver mule manuša na obdžidile, medik na predžala ezeros (1 000) berš.

⁶ Bachtalo the sentno hin oda, kas o Del uštađa andro ešebno uštiben. Ole dženen o dujto meriben našti kerel nič, ale ena o rašaja le Devleske the le Kristoske a kralinena leha ezeros (1 000) berša.

O beng čido andro jazeros

⁷ Sar predžana ola ezeros (1 000) berša, ela o satan premuklo andral peskeri bertena.

⁸ Avela avri, hoj le klamišagoha te scirdel le naroden, save hine pro štar phuvakere seri, o Gog the o Magog, hoj len te skidel andro mariben. Ena ajci but sar e moroskeri poš.

⁹ Gele pal cali phuv a rozačhade pes pašal o taboris le sentnengero – o foros, so o Del kamel. Ale avla tele e jag andral o ņebos a zlabarda len.

¹⁰ O beng, savo len le klamišagoha scirdla, sas čido andro jagalo the sirakero jazeros, kaj hiňi the e šelma the o falošno prorokos. Ode ena mučimen rat-džives furt pro furt.

O sudos anglo parno baro tronos

¹¹ Dikhłom baro parno tronos the Oles, ko upre bešelas. E phuv the o ņebos anglal leste denašla a na sas prekal lende than.

¹² A dikhłom le mulen, le ciknen the le baren, te ačhel anglo tronos le Devleskero. A phundrade pes o zvitki a phundrađa pes the aver zvitkos, o zvitkos le dživipnaskero. O mule sas sudzimen pal oda, so sas pisimen andro zvitki, pal lengere skutki.

¹³ O moros diňa avri peskere mulen, save sas andre leste, a o meriben the o peklos dine le mulen, save sas andre lende. A sako sas sudzimen pal peskere skutki.

¹⁴ Palis o meriben the o peklos sas čhide andre oda jagalo jazeros. Kada jagalo jazeros hin o dujto meriben.

¹⁵ Te varekaskero nav na sas pisimen andro zvitkos le dživipnaskero, sas čido andro jagalo jazeros.

21

O nevo ņebos the e nevi phuv

¹ A dikhłom o nevo ņebos the e nevi phuv, bo ešebno (peršo) ņebos the ešebno phuv našłile a aňi o moros imar na sas.

² Dikhłom oda sentno foros, o nevo Jeruzalem, te avel tele le Devlestar andral o ņebos. Sas pririchtimen sar e terňi, savi hiňi šukares urdi prekal peskero rom.

³ Le tronostar šundom zoralo hangos, so phendā: “Dikh, o Stanos le Devleskero hin maškar o manuša a bešela maškar lende. On ena leskere manuša a korkoro o Del ela lenca a ela lengero Del.

⁴ Ov khosela savore apsa pal lengere jakha a o meriben imar buter na ela. Aňi žala, aňi vika, aňi dukha imar buter na ena, bo o ešebne veci našłile.”

⁵ Oda, ko bešelās pro tronos, phendā: “Dikh, kerav savoro nevo!” A phendā mange: “Pisin, bo kala lava hine pačivale the čačipnaskere.”

⁶ Phendā mange: “Imar hin dokerdo! Me som e Alfa the Omega, o Ešebno the o Posledno. Me dava oles, ko hino smedno, hijaba andral o prameňis, so del o džido paňi.

⁷ Oleske, ko ņerinelā (zviťazinela), ačhela savoro sar đedictvos; me avava leskero Del a ov ela miro čhavo.

⁸ Ale ola, save daran, save keren o džungipen, save služinen le modlengē, the o napačivale, o vrahi, o lubara, o čarodejňika, the savore klamara ena čhide andro jazeros, so labol la jagaha the la siraha. Kada hin o dujto meriben.”

O nevo Jeruzalem

⁹ Avla ke ma jekh le efta aňjelendar, saven sas ola efta kuča pherarde le efta posledne dukhenca, a phendā mange: “Av, sikavava tuke la terňa, la romňa le Bakroreskera.”

¹⁰ A ligendā man andro duchos pro baro the učo verchos a sikađa mange oda baro foros, o sentno Jeruzalem, sar avel tele le Devlestar andral o ņebos.

¹¹ Sas les e slava le Devleskeri a švicinelas sar žužo krištalos, avke sar o igen dragano bar jaspis.

¹² Le foros sas učo the baro muros a dešuduj (12) brani a paš o brani dešuduj aňjela. Pre ola brani sas pisimen o nava le dešuduje kmeňengere le Izraeloskere manušengere.

¹³ Sas trin brani pal o vichodos, trin brani pal o severos, trin brani pal o juhos a trin brani pal o zapados.

¹⁴ Le foroskere muros sas dešuduj zakladi a pre lende dešuduj nava le dešuduje apoštolengere le Bakroreskere.

¹⁵ A oles, ko manca vakerelas, sas somnakuňi paca, hoj te merinel o foros the leskere brani the leskero muros.

¹⁶ O foros hino ačhado andre štvorcōs, hino džindardo ajci sar the buchlo. A merindā o foros la pacaha a sas džindardo 2 400 kilometri. Keci hino džindardo, ajci hino the buchlo the učo.

¹⁷ A merindā leskero muros a sas šovardeš the šov (66) metri. O aňjelos merinelas ajsa miraha sar o manuša.

¹⁸ A o muros sas ačhado le barestar jaspis a o foros le žuže somnakastar, so dičholas sar žužo caklos.

¹⁹ O zakladi le muroske pašal o foros sas avrišukalarde savore dragane barenca. Ešebno zakladoskero bar sas jaspis, dujto sas zafir, trito chalcedon, štarto smaragd,

²⁰ pandžto sardonyx, šovto sardion*, eftato chryzolit, ohtoto beryl, eňato topas, dešto chryzopras, dešujekhto hyacint the dešudujto ametyst.

* 21:20 Abo: Karneol

²¹ Dešuduj brani sas dešuduj perlendar, dojekh brana sas andral jekh perla. E ulica le foroskeri sas žuži somnakaj sar žužo krištalos.

²² O chramos andre na dikhlom, bo leskero chramos hino o Raj, o Nekzoraleder Del, the o Bakroro.

²³ Le foroske na kampil, hoj leske te labol o kham vaj o čhon, bo e slava le Devleskeri leske labol a leskeri lampa hin o Bakroro.

²⁴ O narodi phirena andre leskero svetlos a o kraľa pal e phuv anena andre leste peskero baripen.

²⁵ Leskere brani pes dživese na phandena andre, bo e rat ode na ela.

²⁶ Anena andre leste o baripen the e pačiv le narodengeri.

²⁷ A na džala andre leste šoha (ňikda) nič nažužo, aňi oda, ko kerel o džungipen the o klamišagos, ale ča ola, save hine pisimen andre le Bakroreskero zvitkos le dživipnaskero.

22

¹ Sikada mange žužo baro paňi, o paňi le dživipnaskero, so blištisaľolas sar o krištalos a avel avri andral le Devleskero the le Bakroreskero tronos

² a džal maškar e ulica le foroskeri. A pal o soduj seri le paňeske sas o stromos le dživipnaskero, so anel dešuduvar beršeste ovocje: Sako čhon del peskero ovocje a o prajti pal o stromos hin pro sastipen le narodenge.

³ Andro foros na ela nič, so hino prekošlo. Le Devleskero the le Bakroreskero tronos ela andre leste a leskere služobňika leske služinena.

⁴ Dikhena leskero muj a leskero nav ela pre lengere čekata.

⁵ E rat imar na ela, na kampa lenge o svetlos la lampatar aňi le khamestar, bo o Raj, o Del, ela lengero svetlos. A on kralinena furt pro furt.

O Ježiš avel sig

⁶ A phenda mange o aňjelos: “Kala lava hine pačivale the čačipnaskere. O Raj, o Del, savo del le proroken peskere Duchos, bičhada peskere aňjelos, hoj peskere služobňikenge te sikavel, so pes mušinela sig te ačhel.”

⁷ O Ježiš phenel: “Dikh, avava sig! Bachtalo hino oda, ko dolikerel o prorocke lava kale zvitkoskere!”

⁸ Me, o Jan, oda dikhlom the šundom. Sar oda dikhlom the šundom, peľom paš o pindre le aňjeloske, savo mange oda sikavelas, hoj les te lašarav.

⁹ Ale ov mange phenda: “Ma ker ada! Bo the me služinav le Devleske avke, sar tu the tire phrala, o proroka the ola, save dolikeren o lava kale zvitkoskere. Anglo Del banduv!”

¹⁰ A phenda mange: “Ma zapečatın andre a ma garuv o prorocke lava andral kada zvitkos, bo e ora hiňi pašes!”

¹¹ Ko kerel o nalačhipen, mi kerel o nalačhipen dureder; o melalo mi ačhel dureder melalo; o čačipnaskero mi kerel dureder o čačipen a o sentno mi ačhel dureder sentno.”

¹² “Dikh!” phenel o Ježiš: “Avava sig a miro počiniben hin manca, hoj te počinav sakoneske pal leskere skutki.

¹³ Me som e Alfa the Omega, o Ešebno the o Posledno, oda, ko savoro chudel te kerel a the savoro dokerel.

¹⁴ Bachtale hine ola, save peske rajbinen o gada. Len ela pravos ko stromos le dživipnaskero a šaj džana andro foros prekal o brani.

¹⁵ Ale avri ačhena o rikone, o čarodejňika the ola, save keren o lubipen, save murdaren, save služinen le sochenge, the sako, ko rado dikhel o klamišagos the savore klamara.

¹⁶ Me, o Ježiš, bičhadom mire aňjelos, hoj tumenge te vakerel avri kala veci pal o khangera. Me som o koreňis andral o pokoleňje le Davidoskero, e jasno tosaraskeri čercheň.”

¹⁷ O Duchos the e terňi phenen: “Av!” Oda, ko šunel, mi phenel: “Av!” Ko hino smedno, mi avel; ko kamel, mi lel peske o džido paňi hijaba.

¹⁸ Me dovakerav sakoneske, ko šunel o prorocke lava andral kada zvitkos: Te na dothovel vareso ke kala lava, bo oleske o Del dothovela o dukha, so hin pisimen andre kada zvitkos.

¹⁹ A te vareko odlela kale prorocke lavendar andral kada zvitkos, oleske o Del odlela leskero kotor pal o stromos le dživipnaskero the le sentne forostar, pal save hin pisimen andre kada zvitkos.

²⁰ Oda, ko dosvedčinel kala veci, phenel:
“He, avava sig!”

Amen! Av, Rajeja Ježiš!

²¹ O lačhipen (milost) le Rajeskero le Ježišoskero mi el tumenca!
Amen.